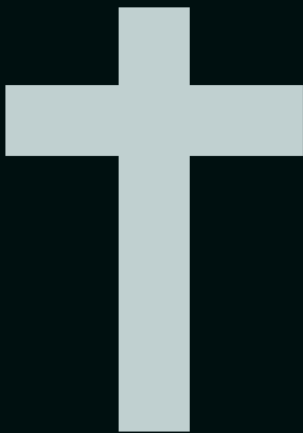

Gadu Buku

New Testament in Saramaccan (NS:srm:Saramaccan)

Gadu Buku

New Testament in Saramaccan (NS:srm:Saramaccan)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saramaccan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Saramaccan

srm

Suriname

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Saramaccan

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
34d0907e-4b31-5f4f-b863-1c52b958344e

Contents

Mateosi	1
Maikusi	74
Lukasi	120
Johanisi	192
Tjabukama	241
Loomë	308
1 Kolenti	338
2 Kolenti	365
Galasia	384
Efeise	396
Filipi	406
Kolosën	413
1 Tesalonika	420
2 Tesalonika	426
1 Timoteo	430
2 Timoteo	439
Titusi	445
Filemon	449
Hebelejën	451
Jakobosi	477
1 Petuisi	484
2 Petuisi	493
1 Johanisi	499
2 Johanisi	506
3 Johanisi	507
Judasi	508
Akoalimbo	512

Dee woto u Masa Jesosi dee Mateosi sikifi

Wan wöutu a fesi.

Söö. Wë andi di pisi u Gadu Buku aki kë taki da u, dee sëmbë? Wë a di fosu kamian nöö de kai ën Mateosi, biga wan womi de kai Mateosi sikifi ën. Di womi aki bi dë wan u dee tuwalufu bakama u Masa Jesosi dee a bi kai a wan apaiti fasi, dee de ta kai Apösutu. Nöö Mateosi abi tu në e. Biga te i lesi soni fëen a dee oto pisi u Gadu Buku, nöö de ta kai ën Leifi.

Nöö de taa Mateosi sikifi di pampia aki kuma 75 jaa baka u di de pali Masa Jesosi. Nöö te joo lesi ën, nöö joo si taa a sikifi ën möön taanga da dee Dju sëmbë. A ta biinga nöömō u de sabi taa Masa Jesosi hën da di Keesitu, di Kōnu di Gadu bi paamusi dee Dju sëmbë gaanduwe a fesi taa a o manda ko. Biga sōmëni pasi i sa si taa a ta hai sondi u dee fesiten tjabukama u dee Dju ko fiti ku dee wooko Masa Jesosi bi ta du, be de sabi taa hën da di Sëmbë di dee fesiten tjabukama bi ta taki.

Ma nöö fa Mateosi ta mëni dee Dju sëmbë möön gaanfa seei, ma na u de wanwan hedi Masa Jesosi ko e. Biga a ko faa tja wan njunjun tii ko da hii libisëmbë, nöö a di pampia aki i sa si fa di njunjun tii naandë dë. Nöö a di kaba pisi u di pampia di Mateosi sikifi aki, nöö a ta taki fa Masa Jesosi manda dee bakama fëen u de go a hii goonliba go paaja di buka fëen da hii mundu.

Nöö di pampia di Mateosi mbei nöö hën disì.

Aki ta konda soni u di lö

u Masa Jesosi.

Luk. 3:23-38

¹ Wë nöö dee sëmbë, fa i si woo taki aki, nöö dee gaan sëmbë u Masa Jesosi Keesitu dee a abi, nöö de wë woo kai da unu aki e. Biga di de pai Masa Jesosi, nöö de pai ën a di lö u Abahamu, di gaan sëmbë fuu dee Isaëli sëmbë, ufō a dë wan bakamii u Kōnu Dafiti tu.

² Wë nöö haika e. Di möön fesiten gaan sëmbë fuu di u Dju sëmbë abi, hën de kai Abahamu, nöö hën pali Isaki e, nöö Isaki ko pali Jakopu, nöö hën Jakopu pali Juda ku dee baaa fëen.

³ Nöö hën Juda tei Tamali nöö hën ku ën pali Pëlëzi ku Zelaki, nöö hën Pëlëzi toona ko pali Esilon, nöö hën Esilon ko pali Lam.

⁴ Nöö Lam ko pali Aminada, nöö Aminada toona ko pali Nakison, nöö hën Nakison ko pali Salima.

⁵ Nöö hën Salima tei Lakabu hën a pali Boasi. Hën Boasi tei Luti nöö hën a pali Obëti ku ën.

Nöö hën Obëti toona pali Isai.

⁶ Nöö Isai hën pali Kōnu Dafiti e, nöö hën Kōnu Dafiti toona pali Kōnu Salumon ku di mujëë u Ulia di a bi tei.

⁷ Nöö hën Salumon toona pali Kōnu Lahabiam, nöö hën Kōnu Lahabiam toona pali Kōnu Abia, nöö Kōnu Abia pali Kōnu Asa.

⁸ Nöö hën Kōnu Asa ko pali Kōnu Josafati,

nöö hën Kõnu Josafati toona ko pali Kõnu Jolam,
nöö hën Kõnu Jolam ko pali Kõnu Uzia.

⁹ Nöö hën Kõnu Uzia pali Kõnu Jotam,
nöö hën Kõnu Jotam ko pali Kõnu Akasi,
nöö hën Kõnu Akasi ko pali Kõnu Esikia.

¹⁰ Nöö hën Kõnu Esikia toona ko pali Kõnu Manase,
nöö hën Kõnu Manase ko pali Kõnu Amon,
nöö Kõnu Amon toona ko pali Kõnu Josia.

¹¹ Nöö hën Kõnu Josia ko pali Kõnu Jekonia ku dee baaa feën.

Nöö a di ten u Kõnu Jekonia ala, nëen dee Babilon sëmbë kisi dee gaan sëmbë fuu tei tja go buta a katibo a Babilon köndë.

¹² Söö. Nöö woo kai dee gaan sëmbë u Masa Jesosi go dou. Nöö hën woo seti ku Kõnu Jekonia baka.

Kõnu Jekonia hën toona pali Seatiëli,
nöö hën Seatiëli pali Zebabeli.

¹³ Nöö hën Zebabeli toona ko pali Abiutu,
nöö hën Abiutu pali Eliakim,
nöö hën Eliakim toona pali Azolu.

¹⁴ Nöö hën Azolu toona ko pali Sadoki,
nöö hën Sadoki toona ko pali Akim,
nöö hën Akim ko pali Eliutu.

¹⁵ Nöö hën Eliutu toona ko pali Eleesa,
nöö hën Eleesa pali Maatan,
nöö hën Maatan ko pali wan sëmbë de kai Jakopu möön.

¹⁶ Nöö di Jakopu dë, hën ko pali Josëfu,
nöö di Josëfu aki, hën wë da di manu u Malia e,
nöö Malia hën pai Jesosi, di da di Keesitu.

„Nöö fa u kai ën di Keesitu dë, hën kë taki di Sëmbë di Gadu bi paamusi taa a o manda ko fu ko tii di goonliba a wan leti fasi.»

¹⁷ Nöö sô u kai teni-a-fö gaan avo fu Masa Jesosi fu kumutu a Abahamu te dou a Kõnu Dafiti. Nöö fu kumutu a Kõnu Dafiti te dou a di ten de kisi de buta a katibo a Babilon dë, u toona kai teni-a-fö gaan avo feën baka. Nöö fu kumutu a di ten di de kisi de buta a katibo dë tee dou di ten di de pai di Keesitu, u toona kai teni-a-fö gaan avo baka. Nöö sô wë dee gaan sëmbë u Masa Jesosi bi waka e.

Aki ta konda fa a waka Malia

ko pai Masa Jesosi.

Luk. 2:1-7

¹⁸ Wë nöö fa i si woo taki ën aki, nöö sô de pai Jesosi Keesitu e, dee sëmbë. A dë sô taa Malia hën bi da di kiija mujëe u Josëfu. Nöö de an duumi seei, nöö hën wë de ko si taa di mujëe dë ku bëe gbolo. Nöö fa i si a ko dë ku bëe naandë, nöö di Akaa u Masa Gaangadu hën wë mbei a ko dë ku di bëe.

¹⁹ Nöö Josëfu dë wan sëmbë di ta libi leti a pasi kumafa Gadu kë. Nöö di Malia ko dë ku di bëe sô, nöö a kë disëen, ma an kë du ën a wan fasi fu sen kisi di mujëe, ma a kë du ën a wan tjubii fasi sô. ²⁰ Nöö hën wë a dë ta pakisei di soni te wan pisi, nöö hën a duumi. Hën a sunjan wan basia u Masa Gaangadu köndë ko nëen.

Hën a kai ën: “Josëfu, di böngö fu Kõnu Dafiti aki.”

Hën a piki.

A taa: “Ja musu feëe fii tei Malia fii mujëe buta a i wosu e. Biga di bëe i si a dë ku ën naandë, na libisëmbë dëen. Di Akaa u Masa Gadu, hën wooko sô.

²¹Nöö a o pai wan womi mii, nöö woon kai ën Jesosi. Hën kë taki ‘di Heepima’. Biga a o heepi dee sëmbë fëen puu de a dee hogilibi u de basu.”

²²Nöö fa i si di soni pasa dë sô, nöö a kai makandi ku di buka u Masa Gaangadu di a bi da wan fesiten tjabukama fëen ù de kai Jesaaja. ²³A taa: Un haika e, dee sëmbë.

Di wëndjê mujëë mii di an duumi ku manu wan daka,

hën o tei bëë, nöö a o pai wan womi mii.

Nöö de o kai di mii Imanuwëli.

Hën kë taki “Gadu dë ku u”.

Sô di tjabukama bi taki kaa e.

²⁴Söö. Nöö di Josëfu hopo a duumi, nöö hën a du leti kumafa di basia taki dëen. Biga a tööu ku Malia hën a hoi ën nëen wosu. ²⁵Ma nöö an sabi ën kuma mujëë fëen möönsô u teefa a pali wan womi mii, nöö hën wë de kai ën Jesosi.

Nöö a sô wan fasi de pali Masa Jesosi e.

2

Aki ta lei fa dee kõnima

bi ko luku Jesosi.

¹Wë nöö di de pai Masa Jesosi, nöö de pai ën a wan kõndë de kai Betelehem a di pisiwata u Judea naandë. Nöö di juu dë, wan kõnu de ta kai Helodi hën bi ta tii di kõndë.

Nöö hën de dë te wan pisi, nöö hën wanlô kõnima ko a di kõndë. Dee kõnima dë, de ta luku teeja u de sabi andi o ta pasa a goonliba. Nöö hën de kumutu te a di sê u sonu kumutu ala, hën de waka te dë ko dou a Jelusalen. ù Biga hën da di hedikõndë u dee Dju sëmbë.

²Nöö fa de ko dou a Jelusalen dë, nöö hën de ta hakisi taa: “Wë na unsë de pai di njunjun kõnu fuun dee Dju sëmbë aki? Biga di u bi dë a u kõndë a di sê u sonu kumutu hën u si wan teeja di lei u soni fëen, nöö hën u ko aki fuu ko wai ku ën.” Sô de ta hakisi.

³Wë nöö di Kõnu Helodi jei di soni dee kõnima ta hakisi naandë, nöö a toobi ën gaanfa, hën ku hii dee sëmbë u Jelusalen tuu. ⁴Nöö hën a kai dee Gaan Begima u Dju ku dee Sabima u Wëti u de ko nëen. Hën a hakisi de taa: “Unfa di Buku taki? Naasë de o pai di Keesitu, di o ko dë kõnu fuu dee Dju sëmbë?”

⁵Nöö hën de piki ën taa: “Wë leti a Judea aki a di kõndë de kai Betelehem, ala de o pai di mii. Biga sô Gadu bi manda di tjabukama fëen faa musu sikifi. A taa:

⁶Di kõndë de kai Betelehem, fa i si a dë a di pisiwata u Judea aki, nöö an dë lagi möön dee oto kõndë u Judea, a dee hedima wojo e.

Biga nëen wan gaan tiima o kumutu.

Hën o tii dee Isaëli sëmbë u mi kuma wan sëmbë ta kiija sikapu ta tii de fu de an musu kaba a sôsô.

Sô a dë sikifisikifi a di Buku e.”

Nöö sô dee leima piki Kõnu Helodi.

⁷Nöö di Kõnu jei sô, hën a kai dee kõnima ko nëen saapi, nöö hën a ta fini de tefa a kaba fu de konda dëen gbelingbelin sôndö ganjan ee un longi kaa de bi si di teeja. Hën de konda dëen tefa de kaba.

⁸Nöö hën a manda de taa: “Un musu go a Betelehem e, nöö un suku finifini tee un go si di mii ka a dë, nöö un toona ko piki mi baka wantewante. Biga miseei kë go wai ku ën mbei piizii dëen tu.” Sô a taki da de.

9-10 Nöo hën wë di di Könu taki sö kaa, nöo hën de tei pasi nöo hën de go e. Nöo fa de nango dë, hën de ko si di wan seei teeja di de bi si a de köndë ala. Nöo di de si ën, nöo de wai seei. Nöo hën di teeja ta waka a de fesi ta tja de tee a go dou leti a di wosu ka di mii dë nëën dendu, nöo hën a tan piiii a di wosu liba.

11 Nöo hën dee könima denda go a di wosu dendu, hën de go si di mii ku ën mama naandë, hën de tjökö kini a goon ta wai ku di mii ta bigi ën seei. Nöo hën de jabi dee toonpu u de, nöo hën de tei gaan dii gudu u di ten ala hën de da di mii. De dëën goutu. De dëën wan pei soni de ta tjuma nöo a ta sumëë suti, ku wan sumëë suti fatu degidegi kantii sö. Sö de dëën.

12 Nöo di ndeti hën de duumi, hën de sunjan wan sunjan taa de an musu toona go a di könu möön. Nöo hën de tei wan oto pasi hën de waka go u de a de köndë.

Aki de tja Jesosi go tjubi

a Egepiti köndë.

13 Nöo hën a baka u di dë, hën wan basia u Masa Gaangadu köndë ko piki Josëfu a sunjan taa: “Womi, hopo e, nöo i tei di mii ku ën mama nöo un kule go a Egepiti köndë. Nöo un tan ala u tee un jei mi piki unu baka, biga di könu o ta suku di mii faa musu feni ën kii.”

14 Nöo hën a di ndeti naandë seei, hën Josëfu hopo hën a tei di mii ku ën mama hën de fusi go a Egepiti köndë. 15 Hën de fika ala teefa Könu Helodi dëdë bifö de toona ko baka.

Nöo fa di soni pasa dë, nöo a kai makandi ku wan oto buka Masa Gaangadu bi da dee tjabukama fëën a fesiten, a taa: Mi kai di mii u mi puu a Egepiti köndë.

16 Ma nöo fa de bi dë a Egepiti köndë ala, hën di könu jei taa sö dee könima bi ganjëën, nöo hati fëën ko boonu seei tee an saanfa faa du. Nöo hën a kai dee sodati ko, hën a taki da de taa: “Un go a Betelehem e, nöo un go kii hii dee womi mii naandë tuu, kumutu a tide pai mii te kisi ku dee tu jaa mii.” Biga fu di soni naandë mbei a bi hakisi dee könima ee na un ten de bi si di teeja.

17 Nöo fa di soni pasa dë, nöo a kai leti ku di buka di Gadu bi da di tjabukama fëën de kai Jelemia, a taa:

18 A di köndë de kai Lama,
de ta jei wan tumisi wolo,
këë ta piki te na soni.

Mama Lakëli ta këë dëdë ku libi fu dee mii fëën hedi.

An kë sëmbë musu ganjëën möönsö biga dee mii fëën kaba tuu.

Sö wë di Buku bi taki a fesi e. Nöo sö wan gaan hogi pasa a di köndë di ten dë.

Aki de toona tja Jesosi ko

a Nazalëti.

19 Nöo hën de dë tee fa Könu Helodi dëdë, nöo hën wan basia u Masa Gadu Köndë toona ko a Josëfu a sunjan möön, te ka a dë a Egepiti köndë ala. A taki dëën taa: 20 “Womi, hopo, nöo i tei di mii ku ën mama nöo un toona go a Isaëli köndë baka e. Biga dee sëmbë dee bi ta suku di mii u kii nöo de an dë ku libi möön.”

21 Nöo hën Josëfu hopo, hën a tei di mii ku ën mama hën de toona go a Isaëli Köndë. 22 Ma nöo di de dou, hën Josëfu ko jei taa di mii fu Könu Helodi de kai Akelausi ko dë könu u hii di pisiwata fu Judea nëën tata kamian. Nöo hën di a jei sö kaa, hën a panta seei.

Nöö hën a toona sunjan wan oto sunjan möön taa an musu go a di pisiwata u Judea ala möön. Nöö hën a bia tei di mii ku ën mama, hën de go a di pisiwata de kai Galilea. ²³ Hën de go libi a wan köndë de kai Nazalëti, ka Josëfu ku ën mujëë bi ta dë a fesi.

Nöö fa u du dë, nöö a kai ku wan oto soni Masa Gadu bi manda wan tjabukama fëen faa taki a fesi, u di Paamusi Könu di Gadu o manda. A bi taa: De o kai ën sëmbë fu Nazalëti.

3

Aki Johanisi di dopuma ta bai basia a di sabana.

Maik. 1:1-8; Luk. 3:1-18; Joh. 1:19-28

¹ Wë nöö baka sëmëni jaa longi, hën wan womi de kai Johanisi ko dë a di gaan sabana u Judea dendu ta bai basia. ² A ta bai taa: “Un disa dee hogilibi fuunu e, bia ko libi bunu. Biga di juu dou kaa fu Gadu musu tii unu a wan njunjun fasi.” Fa Johanisi ta bai di basia dë, nöö sö a ta taki.

³ Nöö di Johanisi dë, nöö hën wë da di sëmbë di di tjabukama u Masa Gadu de kai Jesaaja bi taki a fesi di a taa:

De ta jei wan tóngö, wan sëmbë ta bai a di sabana taa:

“Un mbei di pasi da Masa ooo,
be a dë limbolimbo gbegedee dëen.

Un seeka dee bendibendi pisi u di pasi,
be de ko dë tololoo.”

Sö Jesaaja bi taki taa wan sëmbë o ko ta bai, nöö di sëmbë a bi taki dë, nöö di Johanisi aki wë e.

⁴ Nöö fa Johanisi sai dë, nöö di koosu a ta bisi nëen sinkii, nöö de mbei ën ku wan mbeti de kai kamëli puuma, nöö di banti a ta tai nëen mindi nöö ku mbeti kakisa de mbei ën. Nöö di soni a ta njan, a dë wan pei atiti ta dë a di sabana naandë, nöö höniwata a ta bebe. Sö wan sëmbë Johanisi dë.

⁵ Nöö hii dee sëmbë u Jelusalen te kisi hii dee oto köndë u Judea tuu, te dou ku dee oto pisiwata u di lio de kai Joodan dë, de tuu seei ta hai ko nëen naandë. ⁶ Nöö fa a ta bai de a dee hogilibi u de dë, nöö de ta piki. De ko si taa de an ta libi bunu tuu, nöö hën Johanisi ta dopu de a di Joodan lio dë.

⁷ Nöö di juu dë, i abi tu paatëi a di dju keiki. Wan da Sadusei, wan da Falisei. Nöö fa dee sëmbë u de tu paatëi sai dë, de ta mbei deseei gaan hebima u Dju, bumbuu sëmbë. Nöö di de jei taa Johanisi ta dopu sëmbë, nöö hën sëmëni u de ko nëen faa dopu de tu.

Ma di a si de, nöö hën a gandji da de seei. A taa: “Un dee takuhatima dë, unfa un hai ko gidjii sö naandë kuma wanlö hia sindeki ta lusu kumutu a dokunu ta kule da faja? Ambë bai unu taa fuun kule da di hatiboonu u Gadu fu an kai a unu liba?”

⁸ “Wë nöö ee wan kë Gadu hati boonu ku unu, nöö un musu bia unu libi, be lanti si taa un disa dee hogilibi fuunu tuu e! ⁹ Wan musu sai naandë ta mbei taa: ‘Fa u dë Abahamu böngö tjika aki, nöö andi seei sa toobi u möön? Gadu sëmbë u dë kaa.’ Wan mëni di soni dë e! Biga mi taki da unu taa ee Gadu kë nöö a sa mbei dee sitonu i si aki kisi libi bia ko Abahamu böngö a unu kamian. Biga wan ta libi bunu möön de.”

¹⁰ “Nöö mi taki da unu e, taa fa u dë aki, nöö de seti koti dee pau lutu kaa. Nöö ee wan pau sai dë an ta pai bumbuu njanjan, nöö de o faa ën puu koti tuwë a faja tjuma kaba a sösö.”

Sö Johanisi bai dee hedima u Dju keiki dee ko nëen dë.

¹¹ Nöö hën a toona fan möön taa: “Fa mi ta dopu sëmbë aki, nöö mi ta dopu de ku wata fu di de kë bia disa di hogilibi u de.

“Ma nöö wan oto sëmbë dë ta ko a mi baka, nöö a hebi gaanfa möön mi e. Ma bumbuu tjika seei u mi dë futuboi fëen ta tja saapatu fëen dëen. Nöö fa a o ko dë, nöö a o tja wan oto dopu ko, biga hën o dopu unu ku di Akaa u Masa Gadu, ku faja. „Biga fa a o du ën dë, nöö di Akaa o dë a unu liba kuma faja ta tjuma hogilibi puu a unu hati.”

“Sö wë di Sëmbë di o ko aki o abi kaakiti tjika e.

¹² “Nöö fa u dë aki, a dë kabakaba këëë faa ko seeka di njanjan fëen. A o tja dee bumbuu njanjan ko lai a suwa, ma dee poipoi wan a o tjuma a di faja di an sa tapa a mundu möönsö.”

Sö Johanisi taki.

Aki Johanisi dopu Masa Jesosi.

Maik. 1:9-11; Luk. 3:21-22

¹³ Wë nöö di juu dë, hën Masa Jesosi seei kumutu a Galilea ko a Johanisi a Joodan Lio dë, faa musu dopu ën tu. ¹⁴ Ma nöö fa a ko dë, hën Johanisi kë tapëen. A taa: “Fa i dë aki, nöö mi bi musu ko a i fii dopu mi, nöö hën i ko a mi nö?”

¹⁵ Ma Masa Jesosi piki ën taa: “Nönö, na tapa mi e. Boo du ën nöö. Biga a fiti fuu du hii dee soni dee dë leti a Gadu wojo.”

Nöö di a taki sö kaa, nöö hën Johanisi dopu ën awaa. ¹⁶ Nöö di a dopu ën te a kaba, hën Masa Jesosi ta kumutu a di wata. Nöö wantewante dë, hën mundu jabii wajaa gbedeede nëen liba, hën a si di Akaa u Masa Gadu kuma wan pomba saka ko nëen liba. ¹⁷ Hën de jei wan töngö piki te a liba ala taa: “Ja si di sëmbë aki ö? Hën wë da di lobi womi mii u mi. Libi fëen ta kai ku mi.”

Sö wan gaan soni wë pasa di Masa Jesosi dopu e, dee sëmbë.

4

Aki di didibi ta pooba

Masa Jesosi.

Maik. 1:12-13; Luk. 4:1-13

¹ Wë nöö baka u di Masa Jesosi dopu, nöö hën di Akaa u Gadu tjëen go a wan gaan sabana dendu, fu di didibi sa ko nëen ko poobëen luku ee a sa mbei a piki ën buka. ² Nöö hën Masa Jesosi go tan ala föteni daka ndeti ku didia ta begi söndö njan, nöö hangì ko kisi ën seei.

³ Nöö hën di poobasëmbëma de kai didibi go nëen ala. A taki dëen taa: “Wë di i dë di Mii u Gadu tuu, nöö be i fan ku dee sitonu i si aki be de bia sondi u njan da i.”

⁴ Ma nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Ja jei fa a sikifi a Gadu Buku ö? A taa na soni u njan wanwan nöö ta hoi sëmbë a libi e, ma a hiniwan wöutu fu Gadu di a ta taki, nöö a de libi ta kumutu. Sö di Buku taki e.”

⁵ Nöö hën di didibi tei ën tja go te a di Wosu u Masa Gadu a Jusalen naandë, tee a di tölu fëen a liba ala. ⁶ Hën a taki dëen taa: “Di i da Gadu Mii, nöö vinde i seei tuwë go a goon. Biga di Buku sikifi taa Gadu o manda dee basia fëen u de ko heepi i. De o tja i a maun fu ja musu naki futu a sitonu.”

⁷ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Ma di Buku taki tu taa ja musu pooba Masa Gadu e. Biga hën da i Gadu.”

⁸ Nöö hën a baka u di dë möön, nöö hën di didibi tei Masa Jesosi tja go tee a wan hei kununu liba, hën a lei ën hii soni u goonliba palalaa lontu dou. Dee waiti soni nëbai wan u goonliba ku hii dee köndë, de tuu a lei ën.

⁹ Hën a taki dëen taa: “Ja si ö? Hii dee soni aki tuu mi o da i fii seei, ee i tjökö kini a goon a mi fesi aki begi mi.”

¹⁰ Nöö fa di didibi fan te tjika dë, nöö hën Masa Jesosi gandji dëen awaa. A taa: “Hetji pasa kumutu a mi fesi aki, ju didibi Saatan! Biga di Buku u Gadu taki taa ja musu begi na wan oto soni a mundu möön leki Gadu i Masa. Hën tö nöö i musu ta dini.”

¹¹ Nöö fa a fan ku ën naandë, nöö hën di didibi disëen go, nöö hën dee basia u Masa Gadu Köndë ko nëen awaa ko sölugu ën.

Aki Masa Jesosi seti konda di buka u Gadu da sëmbë.

Maik. 1:14-15; Luk. 4:14-15

¹² Nöö a baka u di dë, hën Masa Jesosi ko jei taa de kisi Johanisi di Dopuma buta a dunguwosu. Nöö di a jei sô, hën a kumutu a Judea go a di pisiwata u Galilea, a Nazalëti ka de bi kiijëen. ¹³ Ma nöö an tan dë. A pasa go libi a wan oto köndë u Galilea de kai Kapenaumi di dë a di ze bandja. Nöö di köndë a go sai dë, nöö a dë zuntu ku dee köndë ka dee Dju lö de kai Zebulon ku Nafutali ta libi.

¹⁴ Nöö a kai ku wan soni di tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi sikifi a di Buku di a taa:

¹⁵ Un luku dee köndë dë, dee u Zebulon ku Nafutali lö.

De dë leti a di pasi ka i ta waka nango a di ze, a di oto së banda u di Lio de kai Joodan, a Galilea seei, ka dee sëmbë na Dju ta libi.

¹⁶ Dee lö sëmbë naandë bi dë a suguu, ma awaa de ko si wan gaan limbo ta ko a de.

Fa de bi ta fëëë dëdë dë, nöö di limbo dë o ko puu de a di sitaafu dë basu, leti kuma te didia ta jabi faa jaka di ndeti go. Sô Jesaaja bi sikifi.

¹⁷ Wë nöö di juu dë, nöö hën Masa Jesosi seti ta konda di buka u Gadu taa: “Dee sëmbë o, un disa dee hogilibi fuunu e, bia libi bunu. Biga Masa Gaangadu dë kabakaba faa tii unu a wan hii njunjun fasi awaa.”

Aki Masa Jesosi tei

dee fosu bakama fëen.

Maik. 1:16-20; Luk. 5:1-11

¹⁸ Tefa wan daka nöö hën Masa Jesosi ta waka a di ze u Galilea bandja naandë, hën a ko si wanlö womi ta tuwë nëti a wata u de kisi fisi. Nöö wan u dee womi de kai Petuisi, hënseei da Simon. Di otowan da hën baaa womi Andiasi. De tu baaa aki sô dë höndima ta kisi fisi.

¹⁹ Nöö fa Masa Jesosi ta pasa dë, hën a kai de: “Dee womi aki.”

Hën de piki.

A taa: “Un ko go ku mi e, be mi lei unu fa fuun kisi libisëmbë tja ko da Gadu.”

²⁰ Nöö fa a fan ku de dë, nöö hën wante de disa hii dee soni u de de bi ta höndi dë tuu, nöö hën de go ta waka a Masa Jesosi baka.

²¹ Nöö hën de waka go möön longi. Nöö hën Masa Jesosi si tu oto baaa möön, Jakobosi ku Johanisi, nöö deseei dë höndima tu ta kisi fisi. Nöö de dë ku de tata Zebedeosi a wan boto dendu ta lapu dee nëti u de. Nöö hën a kai de tu, fu de ko waka nëen baka. ²² Nöö hën de tu baaa kumutu wante a di boto disa de tata, nöö hën de go ta waka a Masa Jesosi baka.

Aki Masa Jesosi seti kula sēmbē.

Luk. 6:17-19

²³ Nōō hēn Masa Jesosi kumutu dē ta waka a hii di pisiwata u Galilea naandē te dou. A nango a dee keikiwosu u dee Dju nango fa lei de ta konda di bunu buka u Masa Gaangadu da de kumafa di Njunjun Tii u Gadu o dē. Nōō a ta kula hii pei siki tu.

²⁴ Nōō fa u mbei naandē, nōō hēn nē fēēn ko paaja a hii di pisiwata naandē tuu te kisi Silia kōndē, nōō hēn de ta tja peipei sikima ko nēēn faa kula de. So sēmbē sinkii ta njan de, so sēmbē dē ku gadu a hedi, so sēmbē dē ku pikimii siki ta naki de ta tuwē, so sēmbē dē lanlan, hii dee lō pei sēmbē dē tuu de ta tja ko nēēn nōō a ta kula de.

²⁵ Nōō na sikima wanwan nōō ta ko nēēn sō e. Ma hii sēmbē dee dē a Galilea dē tuu booko seei gililii ta ko nēēn, ku dee sēmbē u di pisiwata de kai Dekapolisi, ku dee sēmbē u Jerusalen te dou ku dee oto kōndē u Judea tuu, te kisi dee sēmbē ta libi a oto banda u Joodan Lio ala. Hii dee sēmbē dee jei fēēn palalaa dou, de tuu ta booko gililii ta ko nēēn.

5

Aki ta lei ambē dē bunu

a Gadu wojo.

Luk. 6:20-23

¹ Nōō di Masa Jesosi si dee hia sēmbē ta ko nēēn dē, nōō hēn a subi wan kuun te dou nēēn mindi, nōō hēn a sindo faa lei de. Hēn dee bakama fēēn hai ko dē mōōn zuntu ku ēn. ² Nōō hēn a tei dee wōutu aki nōō hēn a lei de.

A taa: ³ “Dee sēmbē o, wan fēēē e, ee un ta fii taa sōndō Gadu wan dē wan wojo soni. Un dē bunu e, biga dee sēmbē ta fii sō, nōō de dē a dendu u di Tii u Gadu kaa.

⁴ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee un ta kēē. ‘Biga ee un biibi a Gadu, nōō,’ Gadu o mbei hati fuunu ko kōtō wan daka nōōmō.

⁵ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee un abi saka fasi. Biga a bakaten di goonliba aki o ko fuunu nōōmō fuun tii.

⁶ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee un ta kē fu hii soni musu ta waka tololoo a Gadu wojo. Biga wan daka woon si ēn sō nōōmō.

⁷ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee un abi tjalihati u sēmbē. Biga Gadu o abi tjalihati fuunu tu.

⁸ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee hati fuunu dē limbolimbo a Gadu wojo. Biga a a’ wan daka unu ku Gadu o miti nōōmō fesi ku fesi.

⁹ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee un lo’ u mbei sēmbē ku sēmbē ko fii ku deseēi. Biga sō wan sēmbē o tja di nē taa a dē miii u Gadu gbelingbelin.

¹⁰ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee sēmbē ta suku unu a toobi fu di un ta libi bunu a Gadu wojo hedi. Biga sō wan sēmbē dē a di Tii u Masa Gadu dendu kaa.

¹¹ “Nōō un dē bunu e, dee sēmbē, ee sēmbē ta kosi unu ta toobi unu ta mindi hii sootu pei hogi ta buta a unu hedi fu di un ta waka a mi baka hedi. ¹² Un musu ta wai da di dē e. Un musu ta piizii seei, biga a Masa Gadu Kōndē ala woon feni wan gaan paima. Biga leti sō nōō wē de bi du ku dee tjabukama u Gadu dee bi dē bifō unu.

Aki ta lei fa wan bakama u

Masa Jesosi musu dē kuma satu

ku fa a musu dē kuma limbo.

Maik. 9:50; Luk. 14:34-35

¹³ “Nöo un haika e, dee sēmbē. Fa un ko nama ku mi aki, nöo un dē kuma satu da dee sēmbē u di goonliba aki. Nöo i sabi fa satu ta heepi tjika. Ma nöo ee a bi sa lasi di tesi fēen, nöo an bi o abi heepi a mundu möönsō e. A sitaati nöo i bi o sa tuwēen go, ka sēmbē o makisēen ku futu. Nöo un musu luku bunu fu wan lasi di tesi fuunu, fuun ko kuma satu di lasi en tesi.

¹⁴ “Nöo sōseei un dē kuma wan lampu faja tu e, da hii dee sēmbē u di goonliba aki. Nöo i sabi nö? Te wan köndē dē a wan hei kununu liba, nöo te dee faja fēen ta sēndē nēen nöo di köndē dē an sa dē tjubitjubi. Hii sēmbē ta si en kaa. Nöo sōseei un musu dē tu e. Hii sēmbē musu ta si di libi fuunu fa a limbo tjika.

¹⁵ “Biga na wan sēmbē o sēndē faja nöo a butēen a wan tjubi kamian te ka sēmbē an sa si limbo ku en. Nönö. Fa a o sēndēen dē, nöo a o hopo en buta a liba be hii sēmbē a di wosu sa si soni ku di limbo fēen.

¹⁶ “Nöo sō nöo di libi fuunu musu dē a di goonliba aki e, dee sēmbē. A musu dē ghegedee kuma wan faja limbo. Nöo sēmbē o ko si dee bunu soni un ta du, nöo de o ta gafa di Tata fuunu di dē a liba ala.

Aki ta taki soni u dee soni dee bi dē sikifisikifi a Gadu Buku kaa.

¹⁷ “Dee sēmbē o, fa mi ko ta lei unu aki, ma ko u ko poi dee wēti Gadu da Mosesi fuu hoi e. Nönö. Nöo ma ko u ko poi dee soni dee fesiten tjabukama bi sikifi tu. Ma mi ko u ko mbei hii soni pasa kumafa dee soni dē sikifisikifi dē bi kē taki.

¹⁸ “Nöo un si hii dee soni dee dē sikifisikifi a di Buku nö? Wē mi sa taki da unu gbelin taa solanga dee soni u goonliba aki ku dee soni u liba ala dē eti, nöo na wan u dee soni sikifi a di Buku o fika di an o pasa e, te dou ku dee piki pisi fēen tuu. Hii de tuu seei o pasa.

¹⁹ “Nöo ee wan sēmbē i ta poi ee wan piki pisi seei u dee soni Gadu taki ta sōsō de nöo i ta lei sēmbē u de du sō tu, nöo di sēmbē dē o dē di möön sōsō wan a dee sēmbē dee Gadu ta tii dendu.

“Ma ee wan sēmbē i ta hoi i seei a dee wēti dē liba nöo i ta lei otowan andi de kē taki, nöo hēn o dē gaan heima a dee sēmbē Gadu ta tii dendu.

²⁰ “Nöo mi taki da unu e, taa ee wan ta libi möön bunu a Gadu wojo möön dee Faliseima ku dee Sabima u Wēti, nöo wan o sa dē a di Njunjun Tii u Gadu dendu möönsō e.

Aki ta lei taa ja musu abi

takuhati u otowan.

Luk. 12:57-59

²¹ “Wē nöo un bi jei fa de bi fan ku dee gaan sēmbē fuu a fesi taa ja musu kii sēmbē, ma ee i kii sēmbē nöo i musu kisi sitaafu fēen.

²² “Ma nöo mii taki da unu ta di sēmbē di hati fēen boonu ku di otowan fēen kaa, nöo hēnseei musu kisi sitaafu tu e, kuma di sēmbē di kii sēmbē. Sōseei di sēmbē di kosi di otowan fēen taku kosi nöo hēnseei musu kisi sitaafu tu. Nöo di sēmbē di o kosi di otowan fēen taa a lau, nöo a musu mēni en seei bunu, ee nasō a o go tja sitaafu a didibi faja.

Aki ta lei taa i musu seeka di taki di i ku sēmbē abi.

²³ “Nöo mi taki möön e, taa ee i go a di keikiwosu fii tja soni go da Gadu nöo hēn i ko mēni taa wan sēmbē ta hoi i a bēē a wan sondi, ²⁴ nöo i musu disa di paima fii leti dē, nöo i go a di otowan go seeka di taki te i kaba bifō nöo i toona ko da Gadu di soni di i bi o dēen awaa.

²⁵ “Nöo ee wan sêmbê ta tja i go a kuutu u wan soni hedi, nöo fa i si un dë a pasi nango naandë kaa, nöo i musu biinga seei be un koti di taki wante. Biga ee i sai dë ta buuja te di felantima fii tja i go a kuutu, nöo soni i miti e. Biga dee kuutama o buta i a dee siköutu maun, nöo dee siköutu o tuwê i go a dinguwosu. ²⁶ Nöo mi taki da i gbelin taa solanga ja paka di möni de o kai da i fii paka teee dou ku di lasiti köpösënsi, nöo ja o sa kumutu dë möönsö.

Aki ta lei fa fii biinga tjika

fii libi bunu a Gadu wojo.

Mat. 19:9; Maik. 10:11-12; Luk. 16:18

²⁷ “Wê nöo un bi jei fa de bi fan ku dee gaan sêmbê fuu taa ja musu duumi ku wan mujêe na mujêe fii u wosu. Na sô de taki nö? ²⁸ Ma nöo mii taa di sêmbê di ta luku wan mujêe kuma a kê tei ën, nöo nëen hati a tei ën kaa e.

²⁹⁻³⁰ “Dee sêmbê o, fa mi ta fan aki, un musu biinga fuun du fa un sa du fii waka a Gadu pasi e. Boo taki ën sô, taa, ee di fa i ta luku soni ku di wojo fii hën ta manda i fii du hogi, nöo a möön bêtê i diki ën puu tuwê e. Nöo sôseei tu ee i kê du hogi ku di leti sê maun fii, nöo a bêtê i koti ën tuwê tu. Biga a sa möön bêtê da i taa wan kamian fii sinkii poi ma i feni di libi u teego möön leki de hiti i ku telu tuwê go a di didibi faja.

³¹ “De bi taki taa ee wan sêmbê tuwê di mujêe fëen nöo a musu dëen wan biifi be lanti si taa a tuwêen. ³² Ma nöo mii taki da unu taa ee wan sêmbê tuwê hën mujêe ma na manu a tei nëen wosu, nöo a mbei di mujêe naandë ko jajo mujêe e. Nöo ee wan womi go tei sô wan mujêe, nöo hënseei booko Gadu wêti tu. Biga a tei wan oto sêmbê mujêe.

Aki ta lei taa ja musu ta soi.

³³ “Un bi jei fa de bi fan ku dee gaan sêmbê fuu möön taa te i tei Gadu në soi, nöo ja musu booko di soi dë möönsö. I musu du di soni nöömö. „Ma ee i tei wan oto soni soi, nöo di soi dë an hogi poi fu booko.”

³⁴ “Ma nöo mii taki da unu taa wan musu soi möönsö e, kwetikweti. Wan musu tei liba ala soi ku ën biga ala di könubangi fu Gadu dë. ³⁵ Nöo wan musu tei di goonliba aki soi ku ën tu, biga aki di bangi fëen dë ka a ta buta futu. Nöo sôseei ja musu tei Jelusalen soi ku ën biga hën da di köndë u di Gaan Könu.

³⁶ Nöo ja musu tei i hedi soi ku ën tu, biga fa i sai naandë, ja a’ kaakiti a i seei tjika fii mbei na wan niën u di uwii fii bia ko weti ee nasö baaka.

“Hën mbei wê mi taki e, taa an dë fii soi möönsö ufö di soni i taki dë tuu. Ma te joo taki wan soni nöo i fan gbelin, nöo a bunu kaa. ³⁷ Wê biga te i taki aai, a musu tan aai e. Te i taa nöönö, a musu tan nöönö. Ma ee i musu soi ufö de o tei taa tuu, nöo a go a di sê u hogi kaa.

Aki ta lei fa fii libi ku i felantima.

Luk. 6:27-30, 32-36

³⁸ “Nöo un bi jei tu fa de ta taki taa, du ku du na wisi. Ee wan sêmbê booko wan sê wojo fii, nöo i musu toona booko wan sê wojo fëen tu. Ee wan sêmbê naki i booko tanda nöo i musu toona naki di fëen tanda booko tu. Na sô de ta taki nö?

³⁹ “Ma nöo mii taki da unu taa wan musu puu hatiboonu a wan sêmbê liba taa te a du i hogi nöo joo du ën hogi baka e. Ee di sêmbê hogi seei, ma ja musu libi sô ku ën. Ma ee wan sêmbê naki i baai maun a i bandja jesí, nöo i bia di oto sê dëen be a naki möön. ⁴⁰ Nöo ee wan sêmbê kê tja i go a kuutu fu di a kê di liba bisi fii hedi, nöo i dëen di liba bisi fii ku di basu wan tuu. ⁴¹ Ee wan sêmbê ta duwengi i fii waka ku ën wan hafu juu langa, nöo i waka ku ën wan

hii juu langa e. ⁴²Ee wan sɛmbɛ hakisi i sondi fii dɛɛn, nɔɔ i dɛɛn. Ee a hakisi i soni fii leni ɛn, nɔɔ i leni ɛn. Na niinga.

⁴³“Nɔɔ un bi jei de bi taki taa i musu lobi di sɛmbɛ di ta libi bunu ku i, ma di felantima fii i sa buuse ɛn.

⁴⁴“Ma nɔɔ mii taki da unu taa un musu lobi dee felantima fuunu e. Un musu ta begi da dee sɛmbɛ dee ta du hogi ku unu. ⁴⁵Nɔɔ te un du sɔ kaa, nɔɔ woon djeesi unu Tata a liba kuma miii fɛɛn gbelingbelin. Wɛ biga fa a sai dɛ, nɔɔ te di sonu fɛɛn ta jabi, nɔɔ a ta jabi da dee bunu sɛmbɛ ku dee hogi wan tuu. Te tjuba fɛɛn ta kai, a ta kai te dou a hii sɛmbɛ, dee ta libi bunu nɛɛn wojo ku dee an ta libi bunu nɛɛn wojo tuu.

⁴⁶“Nɔɔ ee i ta lobi dee sɛmbɛ dee ta lobi i nɔɔ, ma ja ta lobi dee felantima fii, nɔɔ un paima fɛɛn seei joo feni? Biga sɔ nɔɔ dee hogisonima u di goonliba aki ta libi u de kaa. ⁴⁷Ee i ta fan ku dee sɛmbɛ i ku de ta fii nɔɔ, nɔɔ na wan apaiti soni i du dɛ e. Sɔ nɔɔ dee sɛmbɛ u di goonliba aki ta libi dee an sabi na wan wojo soni u Gadu mɔɔnsɔ. Ma i musu libi bunu ku hii sɛmbɛ.

⁴⁸“Wɛ nɔɔ mi taki e, taa un musu biinga be un libi sɔndɔ fɔutu te dou, leti kumafa unu Tata di dɛ a liba ala ta libi sɔndɔ fɔutu te dou.”

Nɔɔ sɔ Masa Jesosi ta lei dee sɛmbɛ.

6

Aki ta lei taa ja musu du soni

u feni nɛ.

¹Nɔɔ Masa Jesosi toona nango dou ku di lei fɛɛn eti. A taa: „Haika e, dee sɛmbɛ, ee woon du wan soni fuun dini Gadu, nɔɔ wan musu du ɛn fuun feni nɛ a libisɛmbɛ e. Biga ee i du ɛn fu sɔ hedi, nɔɔ wan o kisi na wan paima a unu Tata a liba. Kaba u di taki di dɛ kaa.

²“Nɔɔ sɔseei tu, ee joo da wan sɛmbɛ wan soni fii puu ɛn a fuka, nɔɔ ja musu tei ɛn ta bai basia a ganda mindi e, kumafa dee sɛmbɛ ta pɛɛ deseeri u bumbuu sɛmbɛ ta du. Biga de ta hopo a dee keiki ee nasɔ a sitaati ta bai ta konda soni u hii sɛmbɛ musu si de taa sɔ de du wan gaan bumbuu soni. Nɔɔ na sɔ un musu du, dee sɛmbɛ. Biga mi taki da unu taa fa i si de du ɛn dɛ, nɔɔ de an o kisi oto paima fɛɛn a Gadu mɔɔnsɔ, biga de kisi di paima u de kaa.

³“Ma te joo puu wan sɛmbɛ a fuka, nɔɔ i musu du ɛn a wan tjubi fasi kuma leti maun fii an saandi tɔɔtɔmaun fii ta du, tɔɔtɔmaun an saandi leti maun ta du. ⁴Nɔɔ di Tata fuu di ta si hii soni ee a tjubi seei, nɔɔ hɛn o si ɛn nɔɔ a o da i paima fɛɛn.

Aki ta lei fa fii begi.

Luk. 11:2-4

⁵“Nɔɔ sɔseei tu, te joo begi nɔɔ ja musu ta du ɛn kumafa dee sɛmbɛ ta pɛɛ deseeri u bumbuu sɛmbɛ ta du. Biga de lobi u hopo begi a keiki dendu ee nasɔ a ganda mindi, be hii sɛmbɛ musu si taa sɔ de sabi u begi tjika. Mi taki da unu taa fa i si dee lɔ sɛmbɛ sai dɛ, de an o kisi na wan wojo soni a Gadu e. Tuu fɛɛn seei wɛ di dɛ kaa.

⁶“Ma te joo begi, nɔɔ be i go fii a i dendu wosu nɔɔ i tapa i dɔɔ, nɔɔ i begi i Tata ka i dɛ tapatapa dɔɔ dɛ te i kaba. Nɔɔ i Tata di ta si andi ta pasa a tjubii, hɛn o da i di paima fii.

⁷“Nɔɔ te joo begi tu, nɔɔ ja musu ta hai di fan nango langalanga nɔɔmɔ e, kumafa dee sɛmbɛ u di goonliba aki dee an sabi Gadu ta du. Fa de sai u de dɛ, de ta mɛni taa te de ta begi longi sɔ nɔɔ Gadu musu u jei de. ⁸Ma na sɔ

un musu begi e. Biga ufö un go u go begi seei, nöö Gadu sabi gaanduwe kaa andi ku andi un abi fanöudu.

⁹ “Ma te woon begi, nöö a di fasi aki un musu begi e, dee sëmbë:

Ke, u Tata a liba o,
hii sëmbë musu lesipeki i e,
sabi taa i dë bumbuu limbolimbo.

¹⁰ U begi taa di Tii fii musu paaja a hii goonliba,
be di fii kē pasa a goonliba aki leti kumafa a ta pasa a i a liba ala.

¹¹ Nöö u begi i tu, fii da u dee soni u abi fanöudu fuu pasa u libi tide.

¹² Nöö u begi i o,
be i puu u a bëë fu dee hogi dee u ta du,
leti kumafa i si u ta puu dee otowan fuu a bëë fu dee hogi de ta du u.

¹³ Nöö u begi i,
taa na disa u da dee soni dee sa hai u tja go a di së u hogi e,
ma puu u a di didibi maun.

Sö fuun begi e, dee sëmbë.

¹⁴⁻¹⁵ “Biga mi taki e, taa ee un ta hoi sëmbë a bëë u dee hogi de ta du unu, nöö unu Tata a liba ala o hoi unu a bëë tu e, u dee hogi dee un ta du. Ma ee un puu di otowan fuunu a bëë, nöö unu Tata a liba ala o puu unu a bëë tu.

Aki ta lei fa fii begi söndö njan.

¹⁶ “Nöö mi taki da unu möön e, taa te woon hoi begi söndö njan, nöö wan musu dë gudjuu kuma dee sëmbë dee ta mbei deseëi u bumbuu sëmbë. Fa de sai u de dë, de ta gudju fesi fu hii sëmbë musu si taa aai, de da bumbuu sëmbë, sö de ta hoi begi tjika söndö njan. Nöö mi taki da unu taa fa i si de ta du naandë, tuu u de seei di dë kaa e. De an o kisi na wan kodo soni a Gadu möönsö.

¹⁷ “Ma te joo hoi begi söndö njan, nöö be i wasi te i kaba, lo’ fatu a sinkii, kan i uwii te i kaba, seeka, ¹⁸ be sëmbë an musu sabi taa sö i ta hoi begi söndö njan. Nöö di Tata fii di ta si hii soni ee a dë tjubitjubi seei, nöö hën o sabi nöö a o da i wan paima.

Aki ta lei taa na dee gudu u goonliba aki da di gaan soni.

Luk. 11:34-36, 12:22-31, 33-34, 16:13

¹⁹ “Wë nöö mi taki möön e, dee sëmbë, taa wan musu biinga fuun abi hia gudu a goonliba aki. Biga aki kopikopi sa njan dee gudu fii, ee nasö sukufu sa poi de. Fufuuma sa ko fufuu hii dee soni i abi tja go, i fika ku maun tjololoo. Sö di libi a goonliba aki dë kaa. ²⁰ Hën mbei i musu biinga fii libi a sö wan fasi taa i ta lai gudu a Masa Gadu Köndë. Biga ala kopikopi an o ko njan mën, sukufu an o kisi ën, fufuuma an o ko dou dë u fufuu ën tja go. Nöö ala fii tjubi dee gudu fii e. ²¹ Biga ka gudu fii dë, nöö naandë di hati fii ta dë tu. Sö wë a dë e, dee sëmbë.

²² “Boo taki ën sö taa di wojo fii di dë a i sinkii dë, nöö a dë kuma wan lampu faja fii sa si soni limbolimbo. Nöö te i ta si soni sö kaa, nöö hii libi fii o dë gbegedee limbolimbo. ²³ Ma nöö ee i ta luku dee soni u di goonliba aki ku di wojo fii söndö i mēni Gadu, nöö joo fika a dungu. Di wojo fii di bi musu heepi i fii si soni limbolimbo an heepi i möönsö, ma i fika leti a dungu dë.

²⁴ “Haika e, dee sëmbë, na wan sëmbë sa dini tu masa makandi e. I musu fu lobi wan möön wan, ee nasö joo hëngi a wan möön wan. Nöö söseei tu, ja sa waka a Masa Gadu baka ku dee gudu u goonliba aki baka makandi e, kwetikweti.

Aki ta lei taa Gadu ta sölu

di sɛmbɛ ta waka nɛɛn baka.

²⁵ “Nöö mi taki da unu taa ja musu ta a’ bookohedi ta hakisi taa: ‘Maingɛ, andi seei mi o feni u njan?’ nasö ‘Unsä mi o feni wata u bebe baa?’ nasö i ta hakisi taa: ‘Naasɛ seei mi o feni koosu u mi tapa di sinkii u mi aki?’ Nönö, na sö i musu ta pakisei e. Biga fa i feni libi a Gadu dɛ kaa, nöö an bunu möön soni u njan ku soni u bebe nö? Nöö di sinkii fii wɛ? An bumbuu möön di koosu fii bisi nɛɛn nö? ²⁶ Wɛ nöö di Gadu da i dee gaan soni naandɛ kaa, nöö an sa da i dee möön piki soni kuma njanjan ku koosu tu nö?

“Un luku dee fou ta buwa ta lontu a liba ala. Fa de sai naandɛ, nöö de aan goon ta paandi fu de sa feni njanjan. De an abi na wan suwa möönsö ka de sa tjubi njanjan tu. Ma de ta njan kɛdɛ biga di Tata fii di dɛ a liba ala ta sölugu de. Wɛ nöö mi taki da unu taa un bumbuu gaanfa möön dee fou e!

²⁷ “Fa un dɛ aki sö, undi fuunu sa libi tjɛ sö seei pasa möön leki fa Gadu bi buta da i, fu di i ta booko hedi mbei? Na wan sɛmbɛ e! ²⁸ Wɛ ee ja sa heepi i seei a dee pikipiki soni dɛ, nöö andi i ta booko hedi ku koosu soni u du?

“Un luku dee folo naandɛ, fa de hanse. Ma na deseeri ta mbei dee bisi u de, nöö de an ta wooko u de bai de tu. ²⁹ Ma nöö mi taki da unu e, taa fa Könu Salumon bi ta bisi dee gaan waiti bisi fɛɛn seei, ma dee bisi fɛɛn an bi ta hanso kuma dee folo naandɛ.

³⁰ “Nöö fa Gadu ta bisi dee sösö uwii ku hanse folo dɛ, an dɛ taa de ta sai dɛ longi seei. Te mamate i si taa de dɛ sö hanse, te u sapate de puu kai dɛɛ u de tja go tjuma. Wɛ nöö unu wɛ? Na möön hesi Gadu o sölugu unu ku soni u bisi tu nö? Ee, dee sɛmbɛ aki, unfa seei a waka te nöö di biibi fuunu piki sö baa?

³¹ “Fɛɛn mbei mi taki da unu taa, wan musu ta booko hedi taa: ‘Maingɛ, unsö woo feni soni u njan? Unsä woo feni wata u bebe? Unfa woo feni koosu u bisi?’ ³² Mi taki da unu taa dee sɛmbɛ an dɛ ku Masa Gaangadu a wan sɛ, de ta a’ bookohedi a dee lö pei soni dɛ. Ma unu Tata a liba bi sabi gaanduwe kaa taa un abi dee lö soni naandɛ fanöudu. ³³ Ma nöö a di fosu kamian un musu biinga fuun ta dɛ a di Tii u Masa Gadu dendu ta libi kumafa a kɛ, nöö hii dee soni u taki dɛ tuu woon feni.

³⁴ “Nöö sö mi ta taki da unu e, dee sɛmbɛ, taa ja musu abi bookohedi fu dee soni fu amanjan, biga te amanjan dou, nöö a sa sölugu fɛɛn seei. Nöö hiniwan daka ta abi hɛn soni fii booko hedi nɛɛn te tjika kaa.”

7*Aki ta lei taa i musu seeka i seei ufö i suku otowan u seeka.*

Luk. 6:37-38, 41-42

¹ Nöö hɛn Masa Jesosi ta fan eti, a taa: “Wɛ nöö mi taki da unu taa na kuutu sɛmbɛ e, nöö sɛmbɛ an o kuutu i tu. ² Biga fa i si i ta kuutu sɛmbɛ dɛ, nöö söseei de o toona kuutu i baka. Biga ku di wan seei maaka di i tei maaka di otowan fii, nöö ku ɛn seei a o toona maaka i baka.

³ “Boo taki ɛn sö taa i ta si wan sakisi a i baaa wojo, ma nöö wan gaan gindi baliki dɛ a i seei wojo, ja ta si ɛn. ⁴ Nöö hɛn i sai dɛ ta taki da di otowan fii taa: ‘Tan e womi, be mi puu di sakisi a i wojo da i,’ ma nöö di gaan gindi baliki dɛ leti a i seei wojo goboo naandɛ. ⁵ I bödjɛɛma, fa i si i ta mbei i seei gaan bumbuu sɛmbɛ möön di otowan fii naandɛ, faandi mbei ja sa puu di gaan baliki di dɛ a i seei wojo, nöö joo si möön limbo fii puu di sakisi a di otowan fii wojo?

Aki ta lei taa i musu sabi

ku ambɛ i ta fan.

⁶ “Nöo mi taki möön e, taa i musu ta mēni i seei ku di sēmbē di joo ta konda wan bumbuu soni da. Biga, te i tuwē wan bumbuu soni da dagu, nöo a o disēen dē bia ko kisi i njan tēnē pispisi. Nöo sōseei tu, ee joo tuwē bumbuu soni da hagu, an o si ēn u soni. Ma a o bia makisēen ku futu fiōnfiōn pasa go fēen.

Aki ta lei taa Gadu o piki

ee i begi ēn.

Luk. 11:9-13

⁷ “Nöo un haika e, dee sēmbē. Un musu ta begi Masa Gaangadu soni, nöo woon kisi. Un musu ta suku soni nēen, nöo woon feni. Un musu ta naki ēn döo nöömö, nöo a o jabi döo da unu. ⁸ Wē biga di sēmbē di ta begi Gadu, nöo hēn o kisi. Di sēmbē di ta suku soni nēen, nöo hēn o feni. Di sēmbē ta naki ēn döo, nöo hēn a o jabi döo da. ⁹ Biga kumafa un dē aki, ee di mii fii hakisi i wan pisi bēēē, undi fuunu o go tei sitonu dēen? ¹⁰ Ee a hakisi wan pisi fisi nöo joo go tei wan pisi sindeki tja ko dēen ö? Wē nōnō, ja o du sō e. ¹¹ Biga hii fa i si hati fii an dē bumbuu te dou seei, ma i ta da dee mii fii bumbuu soni. Nöo di Tata fuunu di dē a liba ala wē? Na möön hesi a o da unu bumbuu soni te un begi ēn nö?

¹² “Nöo mi taki e, i musu libi ku sēmbē leti kumafa i seei kē u de musu libi ku i tu. Biga te i libi sō kaa, nöo hēn da i piki di mama u hii dee wēti dee Gadu bi buta Mosesi ku dee fesiten tjabukama u de sikifi buta a di Buku fēen.

Aki ta lei tu pasi dee dē

u sēmbē waka.

Luk. 13:24

¹³⁻¹⁴ “Wē dee sēmbē, fa u dē a goonliba aki, nöo tu dööbuka dē di sēmbē ta denda e, wan gaan wan ku wan piki wan. Nöo un musu biinga fuun denda a di piki wan. Biga ee i denda a di gaan wan nöo joo go dou a di didibi faja. Nöo di pasi di ta tja i go a di döo dē baai e, nöo an taanga u waka. Hia sēmbē ta tei ēn. Ma ee i denda a di piki döo nöo joo feni di libi u teego. Ma di pasi di ta tja i go dou a di piki döo dē piki tu, nöo a taanga u waka. Nöo biti sēmbē ta waka nēen.

Aki ta lei taa i musu köni ku ganjansēmbēma.

Luk. 6:43-46, 13:25-27

¹⁵ “Nöo mi taki e, dee sēmbē, taa un musu mēni unu seei bunu ku dee sēmbē dee ta waka ta ganjan sēmbē taa de ta tja Gadu buka, ma na Gadu hēn manda de. Dee lö sēmbē naandē, de dē leti kuma wan takumbeti di bisi sikafu puuma te a kaba, nöo a go a dee sikafu dendu ta mbei kuma hēnseei da sikafu tu. Ma hii fu di dē takumbeti hati a abi. Sö dee ganjansēmbēma ta libi. ¹⁶ Ma fa de o ko dē seei, joo sabi de e, biga joo si a di libi u de taa ganjansēmbēma de dē.

“Biga ja sa booko bumbuu fuuta a matunga e. ¹⁷ Di pau di bi ta pai bumbuu njanjan nöo bumbuu njanjan nöo a o ta pai nöömö, nöo di pau di an bi naa pali bumbuu njanjan nöo an o pai ēn möönsö. ¹⁸ Wan bumbuu pau an sa pai poipoi njanjan, söseei wan poipoi pau an sa pai bumbuu njanjan. ¹⁹ Nöo ee wan pau dē an ta pai bumbuu soni möönsö, nöo de o faa ēn gboogboo tuwē a gufalu tjuma puu dē. ²⁰ Hēn mbei wē mi taki taa i sa sabi dee sēmbē u bi taki dē a di libi u de.

²¹ “Biga na hii sēmbē di ta kai mi ‘Masa’ ta dē a di Tii u Gadu dendu fu de dou nēen köndē e. Ma dee sēmbē dee ta du dee soni dee mi Tata kē, nöo de nöo o dou nēen köndē.

²² “Nöö hën mbei te di gaan kuutu daka dou, nöö mi o jaka sömëni sëmbë puu a mi fesi taa ma sabi de. Nöö de o fia taa: ‘Masa, unfa wë? Na u bi da sëmbë buka a i në nö? Na u bi jaka sömëni gadu puu a sëmbë hedi ku di në fi ö? Sömëni hia gaan foondo wooko u bi du a i në, nöö unfa a waka ja sabi u?’

²³ “Nöö mi o piki de taa: ‘Ambë? Mi? Na wan ten seei mi bi sabi unu möönsö e. Un waka pasa kumutu a mi fesi naandë, un takusëmbëma!’ ”

Aki Masa Jesosi da di oto u de tu wosu sëmbë ta mbei.

Luk. 6:47-49; Maik. 1:22

²⁴ Nöö hën Masa Jesosi da wan oto möön, a taa: “Ee wan sëmbë i ta jei dee soni mi ta fan ku unu aki nöö i tei de fu tii i libi, nöö sö wan sëmbë mi ta si ën kuma wan gaan fusutan sëmbë di go u go mbei wan wosu fëen. Nöö a seti ën ku wan goonsei taangataanga gingin kuma sitonu. ²⁵ Nöö di a mbei di wosu te a kaba, nöö hën wan gaan tjuba kai a muntu bigi möön hii soni singi di kamian zuuu pii, gaan ventu ko tee ta naki di wosu. Tee a pasa go, di wosu dë fëen gingin a pë naandë eti. An booko kai seei möönsö, biga de seti ën bunu.

²⁶ “Ma nöö di sëmbë di ta jei di lei u mi aki, ma an tei ën faa libi kumafa mi taki, nöö hën mi ta si kuma wan gaan don sëmbë di mbei di wosu fëen a sandu liba. ²⁷ Nöö hën wë tjuba kai singi di kamian dë pii, di ventu ta böö ta naki di wosu te wan pisi hën a booko kai djolou kaba a sösö fijaa.”

Nöö a sö wan fasi Masa Jesosi lei dee bakama fëen tefa a kaba. ²⁸ Nöö fa a fan dë, hii sëmbë tuu foondo gaanfa seei. ²⁹ De taa: “Di sëmbë aki sö, an dë kuma dee Sabima u Wëti e. Biga hën, a ta konda soni da u gbelin seei kuma hënseei da basi fëen.”

8

Aki Masa Jesosi kula

wan tjinama.

Maik. 1:40-45; Luk. 5:12-16

¹ Nöö hën Masa Jesosi bazia di kuun ko a goon, nöö hën dee gaan hia sëmbë ku ën bi dë ala, hën de dë nëen baka ta ko. ² Te wan pisi hën wan sëmbë waka ko nëen, hën a tjökö kini a goon nëen fesi. Di sëmbë aki siki tjina siki hën a begi Masa Jesosi taa: “Masa o, gaantangi, ee i kë, nöö i kula mi be mi ko bunu baa.”

³ Hën Masa Jesosi tuwë maun panjëen, hën a taki dëen taa: “Aai, mi kë. Ko bunu fii e.” Nöö hën wantewante dë hën a ko bunu. Sinkii fëen limbo gbegedee.

⁴ Nöö hën Masa Jesosi bai ën taa: “Womi, fa joo go aki, nöö na konda di soni aki da na wan kodo sëmbë e. Ma be i waka tololoo go a di begima u keiki be de si taa i ko bunu. Nöö i tja di paima go paka Masa Gadu kumafa di wëti dë taa te wan sëmbë i ko bunu u sö wan siki nöö sö i musu du.”

Aki ta lei fa wan sodati hedima biibi Masa Jesosi tjika.

Luk. 7:1-10

⁵ Nöö a baka u di dë, hën Masa Jesosi toona go a Kapenaumi. Nöö fa a go dou naandë, hën wan hedima u dee Loomë köndë sodati ko nëen. ⁶ Hën a taki dëen taa: “Masa o, mi ko a i aki. Wan u dee futuboi u mi suwaki teee piki sö fika a dëdë. A dë a wosu kandikandi, nöö a dë a gaan fuka seei te an sa buli. Nöö hën mi ko a i ko begi i gaantangi be i kulëen da mi.”

⁷ Hën a piki ën taa: “Söö, mati mi jei. Mi o go nëen.”

⁸ Ma nöö hën di sodati hedima toona taki dëen taa: “Wë Masa o.”

A piki.

A taa: “Ma bumbuu tjika sö e, fii ko a mi wosu. Ma nöö i sabi nö? Be i fan leti ka i si i sai aki nöö, nöö di futuboi u mi o ko bunu kaa. Biga sö mi sabi taa i abi taki tjika.

⁹ “Biga miseei, fa mi dë aki, mi sabi andi da taki. Biga mi dë a sëmbë basu kaa, nöö miseei abi sëmëni sodati a mi basu tu. Nöö ee mi taki da wan u de taa be a go ala, nöö a o go. Ee mi taki dëen taa be a ko aki, nöö a o ko. Ee mi manda wan u dee futuboi u mi faa du wan soni, nöö a o du ën.

“Nöö söseei mi sabi taa i abi taki tu, te a siki liba seei. Nöö hën mbei mi taa fii fan leti ka i dë aki nöö, nöö di futuboi u mi o ko bunu kaa.”

¹⁰ Nöö di Masa Jesosi jei fa di sodati hedima fan dë, nöö a bigi dëen tee na soni. Hën a fan ku dee Dju sëmbë dee ta waka ku ën dë taa: “Dee sëmbë, i si fa di sëmbë aki fan ö? Wë mi taki da unu seei gbelin taa, fa mi ta waka ta lontu a u Isaëli köndë aki, nöö ma si di biibi u di sëmbë aki wan daka e. Ma nöö hën an dë Isaëli sëmbë seei faa musu biibi sö.

¹¹ “Nöö un mëni unu seei e. Biga mi taki da unu taa sëmëni sëmbë na u Dju kuma di sodati hedima i si aki, o kumutu a dee peipei köndë u goonliba ko biibi a mi disa unu. Nöö de o go sindo makandi ku dee gaan sëmbë fuunu, dee Abahamu, Isaki, Jakopu sö, ka Masa Gaangadu dë könu, ta njan di gaan piizii. ¹² Ma nöö un dee sëmbë bi musu feni di piizii dë, nöö woon fika söndö ën e. Dee basia u Gadu Köndë o tuwë unu go a döo a dungudungu ala, nöö na ala woon dë ta bai ta kai olo ta njan tanda, ma an o heepi möönsö.”

¹³ Nöö di a bai de sö kaa, nöö hën a bia fan ku di sodati hedima awaa, a taa: “Mati o.”

Hën a piki.

Hën a taa: “Toona go fii a wosu e. Di soni di i kë, nöö a pasa leti kumafa i biibi naandë.” Nöö fa a fan dë, nöö hën di juu dë seei hën di futuboi u di sodati ko bunu kaa.

Aki Masa Jesosi kula Petuisi mai ku sëmëni oto sëmbë.

Maik. 1:29-34; Luk. 4:38-41

¹⁴ Nöö hën Masa Jesosi kumutu dë, hën a go a di bakama fëen de kai Petuisi wosu. Nöö hën a go si di mai u Petuisi sikisiki pëtëë a bedi naandë. Fëbë nöö kisi ën sö. ¹⁵ Nöö hën a tëndë maun panjëen, hën di mujëe ko bëtë wantewante. Nöö hën a hopo go seeka soni u njan da Masa Jesosi.

¹⁶ Hën di sapate buka dë seei, hën de ta tja wanlö hia sëmbë ta ko a Masa Jesosi faa musu kula de. Sëmëni u dee sëmbë naandë dë ku soni a hedi, nöö hën Masa Jesosi ta jaka de ta puu a de. Wan wöutu nöö a ta taki, nöö dee soni ta kumutu a de liba go kaa. Sö a abi kaakiti tjika, nöö sö a kula hii dee suwakima de tja ko nëen dë tuu.

¹⁷ Nöö fa Masa Jesosi ta du dë, nöö a kai makandi ku di soni di tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi sikifi a fesi di a taa:

A tei dee suwaki fuu ku dee siki fuu tuu tja go.

A puu de a u liba.

Aki Masa Jesosi ta fan ku tu sëmbë dee kë ko nëen baka.

Luk. 9:57-62

¹⁸ Nöö hën de dë te wan pisi, hën Masa Jesosi si fa dee hia sëmbë ko ta lontu ën, nöö hën a fan ku dee bakama fëen taa: “Un boo koti wata go a di oto së banda ala ufö e.”

¹⁹ Ma nöö di juu dë, hën wan u dee Sabima u Wëti ko a Masa Jesosi.

A kai ën taa: “Mësitë.”

A piki.

A taa: “Mi kë ko ta waka ku i o, hii kamian ka i nango.”

²⁰ Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “I fan bunu e, mati. Ma fii waka a mi baka na sösö soni e., Biga fa dee mbeti ta dë a sabana dë, nöo de abi baaku ta libi. Söseei dee fou dee ta buwa ta lontu i si dë, nöo de abi wosu a dee pau hedi. Ma nöo Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki, ma abi kamian ka mi ta duumi e.”

²¹ Nöo hën wan oto sëmbë bi dë ku ën dë tu, hën a taki dëen taa: “Wë miseei kë waka ku i tu, ma te mi tata dëdë mi bei te mi kaba bifö.”

²² Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Mati o, be dee sëmbë dee dë paatipaati ku Gadu bei de na de e. Ma be i ko go ku mi nöo.”

Aki Masa Jesosi du wan gaan foondo soni a wata liba.

Maik. 4:35-41; Luk. 8:22-25

²³ Nöo hën Masa Jesosi subi a boto, hën ku dee bakama fëen, ²⁴ hën de ta koti nango a di oto së banda. Ma te u de mëni, hën wan gaan ventu ko, a bigi möön hii soni. Hën di wata ta seki nango a di boto dendu teee kuma a sa singi di boto. Ma hii u di dë, Masa Jesosi dë pii a wan kamian u di boto ta duumi.

²⁵ Nöo hën dee bakama fëen kule go nëen go kai ën taa: “Masa o! Masa!”

Hën a piki.

De taa: “Heepi u o! Woo kaba a wata!”

²⁶ Hën a taki da de taa: “Womi, andi un ta fëë sô u du? Piki nöo di biibi fuunu piki sô nö?”

Nöo fa a fan dë, hën a hopo gandji da di ventu ku di wata taa: “Un tan pii!” Nöo wantewante dë hën di wata kôtö pii. Di ventu kaba.

²⁷ Nöo di dee bakama fëen si sô kaa, nöo a foondo de te na soni. De luku de na de taa: “Womi, ambë seei da di sëmbë aki, womi? Te a fan ku ventu ku wata nöo de ta piki. A bigi da u o. Poosian nöo a abi sô.”

Aki Masa Jesosi puu wanlö taku soni a tu sëmbë liba.

Maik. 5:1-20; Luk. 8:26-39

²⁸ Nöo hën de go dou a oto banda a di pisiwata u dee Galasëni sëmbë. Nöo fa de kumutu a tela naandë, hën de ko miti ku tu womi ta libi a wan geebi naandë. Dee sëmbë dë, de dë ku wanlö taku soni a de liba, nöo de ta hogi tee na wan sëmbë tjika u ko a di kamian ka de sai dë.

²⁹ Nöo di de si Masa Jesosi kaa, hën de bai kai logologo wolo taa: “Ambë ta ko dë, ju di Mii u Gaangadu dë! I ta ko fii da u sitaafu bifö di daka dou nö?” Sô de bai.

³⁰ Nöo di juu dë, wanlö hia hagu bi dë te ala ta pii soni ta njan. ³¹ Hën dee taku soni dee dë a dee sëmbë liba naandë begi Masa Jesosi taa: “Wë ee joo jaka u puu aki, nöo gaantangi da u pasi fuu go a dee hagu ala.”

³² Hën Masa Jesosi piki de taa: “Un go!” Nöo fa a fan dë, wantewante hën de kumutu a dee sëmbë liba go a dee hagu. Nöo hën dee hagu kule ku baai gbulululu bazia wan kununu dë teee go kai a wata djolou dëdë tuu fijaa.

³³ Ma nöo di dee sëmbë bi ta luku dee hagu si sô, nöo hën de kule go a ganda go konda taa sô wan soni pasa ku dee sëmbë dee bi dë ku dee taku soni a hedi naandë. ³⁴ Nöo hën hii di köndë booko gilili ko miti ku Masa Jesosi. Nöo hën de begi ën taa gaantangi, be a kumutu a di pisiwata u de dë go fëen a oto kamian.

9

Aki Masa Jesosi kula wan lanma.

Maik. 2:1-12; Luk. 5:17-26

1 Wē nōō di dee Galasēni sēmbē taki sō, hēn Masa Jesosi ku dee bakama fēen toona subi a boto. Hēn de koti wata toona go a di oto sē banda ka de bi kumutu, hēn de go a di kōndē ka Masa Jesosi ta libi.

2 Nōō fa de ko dou, hēn de tja wan lan sēmbē ko nēen faa kulēen. A dē kandikandi a wan kama liba. Nōō di Masa Jesosi si fa dee sēmbē dee tja di womi ko nēen dē ta biibi ēn tjika, hēn a taki da di womi taa: “Womi, na fēē e. Masa Gaangadu da i paadon u dee hogi dee i bi du. An o hoi i a bēē mōōn.”

3 Ma nōō so u dee Sabima u Wēti sai naandē, hēn de kuutu ku de na de taki taa: “Womi, un luku fa a ta mbei kuma hēn da Gadu.”

4 Ma nōō Masa Jesosi saandi de ta pakisei kaa, hēn a piki de taa: “Dee sēmbē o, unfa un ta mēni hogi u mi a unu hati sō?”

5 “Be mi hakisi unu wan soni. Fii taki da sō wan sēmbē taa Gadu puu ēn a bēē, naa fii taki dēen taa be a hopo waka go, undi u dee tu soni sa mōōn fukē u taki ku buka? Na di fosuwan nō? Biga sēmbē an sa go a Gadu faa go hakisi ee di soni i taki dē ee tuu, ee ganjan.”

6 “Ma nōō un luku, mi o toona fan ku di womi aki mōōn. Nōō joo si fa Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki abi makiti tjika tuu u puu di sēmbē aki a Gadu bēē.”

Hēn a bia fan ku ēn taa: “Womi.”

A piki.

A taa: “Mi taki e, hopo taanpu, nōō i tei di kama fii, nōō i go a wosu.”

7 Nōō fa a fan dē, hēn wantewante sō hēn di womi di bi dē lanlan dē hopo vu taanpu a hii dee sēmbē fesi naandē. Hēn a tei di kama fēen hēn a waka go fēen nēen wosu.

8 Nōō fa di soni pasa naandē, hēn dee hia sēmbē bi sai dē da Masa Gadu tangi e. De gafēen seei fu di a da libisēmbē sō wan gaan kaakiti.

Aki Masa Jesosi kai Mateosi

faa ko dē bakama fēen.

Maik. 2:13-17; Luk. 5:27-32

9 Nōō hēn Masa Jesosi kumutu dē, hēn a ta waka nango. Te wan pisi, hēn a si mi, Mateosi, dē sindosindo a mi kantoo naandē ta pii lanti mōni.

Hēn a kai mi taa: “Mati.”

Hēn mi piki.

Hēn a taa: “Ko go ku mi e. Ko ta waka a mi baka.”

Hēn di a kai mi sō, hēn mi hopo wante ko ta waka nēen baka.

10 Nōō baka u di dē, nōō hēn mi kai Masa Jesosi ku dee oto bakama fēen fu de ko njan ku mi a mi wosu. Nōō fa u go sai dē, nōō wanlō oto sēmbē ko dē tu, dee ta pii lanti mōni kuma miseei, ku wanlō oto sēmbē lanti ta si kuma poipoi sēmbē u di kōndē, de tuu ko makandi a mi Mateosi wosu naandē.

11 Nōō hēn dee Faliseima ko si u dē, hēn de bigi ta buja ku dee oto bakama u Masa Jesosi taa: “Unfa a waka di mēsītē fuunu ta sindo ku dee pii-lanti-mōnima ku dee oto poipoi sēmbē u di kōndē ta njan a wan tafa?”

12 Nōō fa de fan dē, hēn Masa Jesosi jei gholo. Hēn a taki da de taa: “Dee sēmbē un haika, mi o hakisi unu wan soni.”

Hēn de taki aai.

Hēn a taa: “Ambē un sabi abi data fanōudu, dee sēmbē dee dē bumbuu naa dee sikima?”

13 Hēn a taa: “Mi o tei wan soni fu Gadu Buku konda da unu e, nōō un musu pakisei bunu ee andi a kē taki. Gadu taki e, taa:

Fa un ta tja dee mbeti ta ko ta kii da mi aki,

nōō na dee lö soni dē mi kē e.

Ma mi kē fuun abi tjalihati u sēmbē.

Hèn nõö wë mi ta suku a unu.

Sõ di Buku taki.

“Wë nõö fa mi ko a goonliba aki, nõö ma ko u kai un dee gaan bumbuu sëmbë e. Nõnõ. „Biga mi si taa un dë fa un kë kaa.” Ma mi ko u ko kai dee sëmbë dee sabi taa de an ta libi bunu kuma dee aki, be de bia libi fu mi sa heepi de puu de a dee hogilibi u de.” Sõ Masa Jesosi fan ku dee Faliseima.

Aki dee bakama u Johanisi

di Dopuma ko hakisi

Masa Jesosi wan soni.

Maik. 2:18-22; Luk. 5:33-39

¹⁴Nõö baka u di dë, hèn dee bakama u Johanisi di Dopuma ko a Masa Jesosi. Hèn de taa: “Wë u ko a i aki ko hakisi i wan soni. So juu u ku dee Faliseima ta begi sëndõ njan kumafa di wëti taki, wë ma wa ta si i ku dee bakama fii ta du sõ. Un ta njan ta bebe kodo. Nõö u kë sabi faandi mbei.”

¹⁵Nõö hèn Masa Jesosi piki de taa: “Haika e. Te wan womi ta tööu, nõö te de dë a di piizii dendu nõö dee sëmbë di tööuma bi tei u ta seeka soni dëen, nõö de ta wai biga a dë leti a de dendu naandë. Ma nõö te di juu dou de ko puu ën a de dendu bifõ de o dë sëndõ njan ta kusumi awaa.

“Ma nõö fa mi ta fan ku unu aki, ma a sa toobi unu fuun tei.” ¹⁶Biga de an ta tei wan njunjun koosu pisi lapu wan awoo koosu e. Biga te i wasi ën, nõö di njunjun koosu o hai disa di awoo wan, nõö di soni o ko möön hogi.

¹⁷“Sõseei de an ta tei njunjun diingi lai a wan awoo mbeti kakisa saku e. Biga di njunjun diingi o soopu, ma nõö di saku an o sa soopu möön biga a gaandi kaa. Te wan pisi a o basiti gboo latja, tuwë di diingi tuu fiao. Nõö a ko dë taa di saku ku di diingi tuu kaba a sösõ.

“Ma njunjun mbeti kakisa saku fii tei, nõö i lai di njunjun diingi nëen te i kaba e. Nõö te di diingi ta soopu nõö di saku seei o ta soopu tu. Nõö di diingi o dë bumbuu nõö di saku seei o dë bumbuu tu.”

Aki Masa Jesosi heepi wan mujëe ku wan mujëe mii.

Maik. 5:21-43; Luk. 8:40-56

¹⁸Nõö Masa Jesosi an kaba u fan seei, nõö hèn wan fesima u Dju keiki ko suti kini a goon nëen fesi. Hèn a taki dëen taa: “Mësitë o, mi ko a i aki ko begi i taa wan mujëe mii u mi suwaki teee fa u dë aki a dë seei a dëdë ku libi maun. Nõö hèn mi ko hakisi i ee i sa ko buta maun nëen da mi be a toona ko libi.”

¹⁹Nõö hèn Masa Jesosi piki ën taa: “Antoobi, mati. Un boo go.”

Nõö hèn a hopo, hèn ku u dee bakama fëen, hèn u nango.

²⁰Te wan pisi hèn wan mujëe waka ko a u baka dë. Nõö di mujëe dë bi abi wan siki, tuwalufu jaa longi soni ta kule nëen an ta koti möönsõ. Ma nõö di a si Masa Jesosi ta ko dë, hèn a waka saapi ko nëen baka, hèn a panjan di koosu buka fëen tjë sõ. ²¹Biga a ta pakisei nëen hati taa: “Ee mi sa nama tjë seei a di koosu fëen, nõö mi libi kaa.”

²²Nõö fa u taki dë, hèn Masa Jesosi bia luku, hèn a si di mujëe. Hèn a taa: “Mujëe o, na fëee e. Di biibi di i abi a mi liba dë heepi i kaa.” Nõö wantewante seei di mujëe ko bëtë gbegedee u di siki fëen.

²³Nõö hèn Masa Jesosi nango te a di wosu u di hedima u keiki di bi kai ën dë. Nõö fa a go dou, hèn a si wanlõ baakuma sai dë kaa ta böö foloiti, „kumafa di guwenti fuu dee Dju sëmbë dë te wan sëmbë dëdë. Hia sëmbë sai dë ta bai ta këe tee di kamian ta mbei wööõ seei, biga de si taa di mujëe mii dëdë kaa.

24 Hën Masa Jesosi taki da de taa: “Dee sëmbë, un hai kumutu aki da mi pasi. Biga na dëdë di mii dëdë e. Duumi nöö a ta duumi.” Ma nöö di de jei a taki sô, nöö hën dee hia sëmbë dë lafu ën mbei ën fa te a bigi.

25 Nöö hën dee sëmbë dee abi di wosu mbei dee sëmbë go a döö. Hën Masa Jesosi pasa go dou ka di mujëe mii dë, hën a panjëen a maun. Nöö fa u mbei dë, wantewante naandë hën di mujëe mii weki hoop taanpu.

26 Nöö fa a du dë, hën di soni bigi da sëmbë tee di buka paaja dou hii di pisiwata naandë tuu taa sô wan foondo soni Masa Jesosi du.

Aki Masa Jesosi kula wanlô sëmbë möön.

27 Nöö hën Masa Jesosi kumutu naandë. Hën a ta waka nango te wan pisi, nöö hën tu bookowojoma ta ko nëen baka ta bai seei ta kai ën taa: “Na i da di bakamii u Könu Dafiti ö, di Gadu bi paamusi taa a o manda ko faa heepi u? U begi i gaantangi, be i a’ tjalihati fuu nöö i heepi u o!” Sô de ta bai ta ko nëen baka nöömö. Ma Masa Jesosi an piki de möönsö, a pasa go fëen a wosu.

28 Te wan pisi, hën de go dou nëen ka a dë a wosu dendu naandë. Nöö hën a hakisi de taa: “Wë dee sëmbë, fa un ko a mi aki, nöö un ta biibi tuutuu taa mi sa kula unu nö?”

Hën de taa: “Aai, Masa, u ta biibi e.”

29 Hën a taki aai. Nöö hën a nama maun a de wojo hën a taki da de taa: “Söö. Wë be a pasa ku unu leti kumafa i si un ta biibi dë e.”

30 Nöö fa u mbei dë, hën wojo u de tu sëmbë dë ko limbo seei gbegedee.

Ma nöö hën Masa Jesosi bai de taanga taa: “Wan musu kondëen da na wan sëmbë e!”

31 Ma hii fa a bai de dë seei, ma de paaja di soni a du dë te dou hii di köndë.

32 Nöö hën Masa Jesosi ku u dee bakama fëen kumutu naandë. Nöö di u nango, hën de tja wan womi ko nëen faa musu kulëen da de. Di sëmbë aki abi wan soni nëen hedi ta tapëen buka te an sa fan. 33 Nöö hën Masa Jesosi bai ën puu nëen liba tefa a kaba, nöö wantewante dë hën di womi toona ko ta fan baka.

Nöö fa dee gaan hia sëmbë bi sai naandë si di soni pasa dë, hën de taa: “Hëen, aai maingë, u si foondo soni tide di wa bi si a u köndë aki wan daka.”

34 Ma nöö dee Faliseima bi sai dë tu, hën de bai taa: “Höön, andi wë! Wan si taa di hedima u didibi hën ta dëen kaakiti faa jaka dee soni nö?”

Aki ta lei fa Masa Jesosi abi tjalihati u sëmbë tjika.

35 Nöö hën Masa Jesosi ta waka ta lontu a dee gaangaan köndë ku dee pikipiki köndë fuu dee Dju sëmbë tuu te dou. A nango a dee keikiwosu fuu ta lei sëmbë soni u Gadu ta konda di Bunu Buka da de kumafa di Njunjun Tii u Gadu dë. Nöö hiniwan sooti pei siki di sëmbë abi kaa, de tuu a ta kula.

36 Ma nöö fa a si dee gaan hia sëmbë ta ko nëen nöömö dë, nöö tjali u de kisi ën teee. Biga a si taa de dë fukafuka weiwei, kuma wanlô hia sikafu dë a mundu söndö sëmbë u kiija de.

37 Nöö hën a bia fan ku u dee bakama fëen, a taa: “Dee sëmbë o, a tjali da mi e. Wan si fa dee sëmbë ta ko gidjii nöömö a mi nö? De dë kuma wan gaan goon njanjan lepilepi fii koti buta a suwa, ma wookoma biti poi o. 38 Nöö un musu begi di goon Masa, be a manda möön hia wookoma fu de koti di njanjan buta a suwa.”

10

Aki Masa Jesosi lei dee bakama fëen fa de musu wooko.

Maik. 3:13-19, 6:7-13, 9:41, 13:9-13; Luk. 6:12-16, 9:1-6, 12:2-9, 51-53, 14:26-27, 21:12-17

¹⁻⁴ Söö. Wë a di pisi aki woo kai dee në fuu dee bakama u Masa Jesosi dee a bi tei a dee otowan mindi, fuu dë dee apaiti tjabukama fëen de ta kai “apösutu”. Di fosu wan hën de kai Simon, di oto në fëen da Petuisi, ku di baaa fëen de kai Andiasi. Nöö i abi Jakobosi ku ën baaa Johanisi, dee mii u Zebedeosi. Nöö a baka u di dë i abi Filipi ku Batolomisi, ku Tomasi, ku mi Mateosi di bi ta pii lanti möni dë. Ufö joo kisi Jakobosi di womi mii u Alufasi, ku Tadeosi, ku Simon di bi dë a dendu u dee sëmbë bi kë puu u dee Dju sëmbë a Loomë köndë basu, ku Judasi Isikaliotu, di o sei Masa Jesosi da dee felantima fëen fu de kii.

Nöö u dee tuwalufu sëmbë u kai aki, Masa Jesosi kai u ko nëën, nöö hën a da u makiti fuu ta jaka dee gadu ta kisi sëmbë a hedi ta puu. Nöö söseei a da u makiti tu, fuu kula hii pei sikima ko bunu.

⁵ Nöö hën a o manda u go a köndëköndë fuu ta konda di buka u Gadu. Nöö hën a fan ku u te a kaba fa u musu waka.

A taki da u taa: “Fa woon go aki, nöö wan musu go a dee oto sëmbë na Isaëli e. Nönö. Na a dee Samalia sëmbë seei un musu go. ⁶Ma a dee Isaëli sëmbë fuu, dee i si ta dë kuma lasilasi sikafu dë, a de nöö un musu go.

⁷ “Nöö fa i si woon go dë, nöö un musu ta konda soni da de gbelingbelin, be de fusutan taa abiti möön nöö Gadu o seti di tii fëen a wan hii njunjun fasi.

⁸ “Nöö fa mi ta manda unu go aki, nöö te un dou a wan köndë nöö un musu kula dee sikima e. Ee wan sëmbë dëdë, nöö un weki ën. Nöö un kula dee sëmbë dee siki tjina nöö un jaka dee gadu puu a sëmbë hedi. Nöö fa un kisi di kaakiti aki, na bai un bai ën e, nöö wan musu mbei sëmbë paka unu fëen tu.

⁹ “Nöö fa un nango aki, na köpö sensi seei fuun musu tja go ku unu e. ¹⁰Wan musu lai na wan soni a saku tja. Wan musu tei tu djakiti ee nasö tu susu tja go ku unu e. Nöö na tei tu pau fii mbei kokoti, ma i sa tei wan. Biga di sëmbë di i ta heepi, nöö hën musu söluu i.

¹¹ “Söö. Nöö te un go a wan köndë, ee gaan wan ee piki wan, nöö un musu suku wan sëmbë di de abi lesipeki da a di köndë, nöö un tuwë lai nëën wosu. Nöö a di wosu naandë, nëën i musu ta libi fu tee i kumutu dë e.

¹² “Nöö te woon denda a di wosu, nöö un da dee sëmbë odi taa ‘Masa Gadu musu da unu kötöhati e, dee sëmbë.’ ¹³ Nöö mi taki da unu taa ee dee sëmbë u di wosu naandë dë a pasi u kisi di lö bunu dë, nöö Gadu o da de kötöhati tuu. Ma ee de an dë a pasi u de feni ën, nöö de an o feni ën. Di bunu dë o toona ko a unu baka.

¹⁴ “Nöö ee un go a wan köndë ee nasö a wan wosu, nöö dee sëmbë an kë tei unu, de an kë jei di buka un ta tja go dë seei, nöö un kumutu dë go fuunu e. Nöö te woon go, nöö un musu puu di susu fuunu a unu futu, nöö un naki ën puu di doti di bi peka nëën tuwë disa da de, nöö un kumutu dë e. ¹⁵ Nöö mi taki da unu taa te di daka Masa Gadu o kuutu a libisëmbë liba, nöö di köndë dë o kisi wan möön gaan hebi sitaafu möön leki fa dee hogi köndë de kai Sodom ku Gomola bi kisi.

¹⁶ “Nöö un haika e, dee sëmbë. Fa i si mi ta manda unu go aki, nöö a dë leti kuma mi ta manda sikafu go a takumbeti dendu. Nöö un musu dë wekiweki ta wooko ku fusutan e, ma nöö un musu dë ku saapi fasi seei tu kuma pomba.

¹⁷ Nöö wojo fuunu musu ta dë limbolimbo nöömö. Un musu saandi un ta du. Wë biga mi o bai unu a fesi taa de o kisi unu tei tja go a dee gaan kuutu u de e,

nöö de o fon unu a dee keikiwosu u de seei. ¹⁸ De o ta tja unu go a dee hedima u köndë fu di në u mi hedi. Ma wan musu fëëë, biga naandë woon feni pasi fuun sa konda soni u mi da hii sëmbe, Dju sëmbe te dou ku dee na Dju sëmbe tuu.

¹⁹ “Nöö te de kisi unu tja go a dee kuutu u de, nöö wan musu dë pantapanta ta booko hedi ta pakisei taa: ‘Unfa woo piki de?’ Nönö. Biga a di juu dë Gadu o da unu di fa fuun piki de. ²⁰ Nöö an o dë taa unu o fan di fan naandë e, ma di Akaa fuu Tata di dë a unu liba dë, hën o ta fan da unu.

²¹ “Nöö mi taki e, taa wan baaa o tjëen baaa go könku u de kii puu fu di a nama ku mi hedi. Söseei tu wan tata o tjëen mii go könku u de kii puu, fu di di mii ta nama ku mi hedi. Dee mii o ta hopo ta puu de mama ku dë tata a de liba manda go kii fu di de ta nama ku mi hedi. ²² Boo taa hii sëmbe o buuse unu fu di un ta nama ku mi hedi. Ma nöö di sëmbe di ta hoi te go dou a di kaba pisi, nöö hën o feni di heepi u Gadu.

²³ “Nöö te un go a wan köndë nöö te de ta toobi unu tumisi, nöö un kule kumutu dë go a oto köndë e. Biga mi taki da unu taa wan o sa kaba di wooko a hii dee köndë u dee Isaëli sëmbe fuu tuu bifö a dë taa mi di ko dë Libisëmbe Mii aki o toona ko a goonliba.

²⁴⁻²⁵ “Ma nöö fa i si de o du ku unu dë, nöö söseei de ta du ku mi aki kaa e. Hën mbei an musu dë gaan soni da unu. Biga di sëmbe di ta tei lei an sa hei möön di sëmbe di ta lei ën. Söseei tu, wan futuboi an sa hei möön hën masa, ma a sa dë kuma hën masa nöö. Hën mbei fa de ta kosi mi aki taa di didibi hën ta wooko a mi liba, wë nöö na möönmöön de o kosi un dee sëmbe ta nama ku mi nö?

²⁶ “Nöö mi taki e, taa fa mi ta manda unu go aki, nöö wan musu fëëë fuun konda dee soni mi ta manda unu fuun konda. Biga na wan soni sa dë a tjubi te nöö an o ko a döö. Nöö na wan soni sa pasa te nöö sëmbe an o ko sabi ën.

²⁷ Nöö fëen mbei dee soni i si mi ta konda da unu sapisapi a së aki, un musu ta bai ta konda de a lanti dendu.

²⁸ “Nöö wan musu fëëë tu te sëmbe o ta suku unu fu de kii. Biga de sa kii unu sinkii, ma de an sa kii unu akaa. Ma di Sëmbe fii fëëë, hën da Masa Gaangadu e. Biga ee ja a’ bisi ku ën, nöö, a sa disa i te i kaba a sösö, nöö di sinkii fii ku di akaa fii tuu o go a didibi faja.

²⁹ “Dee sëmbe o, un luku dee sösö piki fou ta buwa ta lontu aki. Sëmbe an ta si de u gaan soni, hën mbei de ta sei tu u de u wan tiisënsi nöö. Ma nöö fa i si de ta buwa dë, na wan kodo u de sa puu kai a goon ee na u Tata a liba da pasi. ³⁰⁻³¹ Wë nöö un dee libisëmbe wë? Wan bumbuu gaanfa möön dee piki fou naandë ö? Nöö te i si wan soni pasa ku unu, nöö nëen da u Tata dëen pasi fa a pasa sö nö? Nöö hën mbei mi taa wan musu fëëë. Biga Masa Gaangadu sabi hii soni fuunu finifini, te dou ku un mëni niën uwii dë a unu hedi.

³² “Nöö mi taki e, taa ee ja fëëë fii piki a lanti fesi taa mi ku i nama, nöö miseei tu ma o fëëë u piki mi Tata a liba ala taa mi ku i nama. ³³ Ma ee wan sëmbe ja kë piki taa mi ku i nama, nöö miseei tu, ma o piki mi Tata taa mi ku i nama.

³⁴ “Dee sëmbe o, fa i si mi ko a di goonliba aki, na wata mi tja ko e, ma faja mi tja. ³⁵ Mi ko u ko paati sëmbe ku sëmbe. Biga fu mi hedi a o pasa leti kumafa i si Gadu Buku taki. A taa:

Wan womi mii ku ën tata o kisi gaan toobi.

Mujëë mii ku ën mama o kisi gaan toobi.

Mai ku mai o kisi gaan toobi.

³⁶ Nöö dee möön gaan felanti di wan sëmbe o abi,

de o dē dee bēē fēēn seei.

Sō a bi sikifi a Gadu Buku kaa e. ³⁷ Ma nōō ee wan sēmbē lobi hēn mama ku ēn tata mōōn mi, ee nasō a lobi ēn womi mii ku ēn mujēē mii mōōn mi, nōō di sēmbē dē an bunu tjika u waka a mi baka.

³⁸ “Un haika e, dee sēmbē. Ja si fa de ta buta wan sēmbē faa tja hēn lakpa pau te de o tjēēn go kii ō? Wē sō nōō hiniwan sēmbē o abi fēēn sitaafu di a musu tjai ee a o ko waka a mi baka. Nōō ee ja kē tja di sitaafu dē, nōō ja fiti fii dē wan bakama u mi e.

³⁹ “Sōseei tu, ee wan sēmbē i kē dē fii seei, nōō ja o feni wan suti libi kumafa i kē mōōnsō. Poi nōō libi fii o ta poi. Ma nōō di sēmbē di ta sakēēn libi da mi, hēn o feni wan suti libi nōōmō kumafa a kē.

⁴⁰ “Nōō mi taki e, taa fa mi ta manda unu fuun ta tja di buka u Masa Gaangadu aki, ee wan sēmbē tei unu buta a wosu nōō miseei wē a tei dē kaa e. Nōō ee wan sēmbē tei mi, nōō di Sēmbē di manda mi ko a goonliba aki, nōō hēnseei wē a tei dē tu. ⁴¹ Nōō ee i si wan sēmbē ta tja Gadu buka nōō hēn i hoi ēn a i wosu fu di a dē tjabukama u Gadu hedi, nōō i seei o feni paima a Gadu leti kumafa di tjabukama dē seei o feni. Sōseei tu, ee i si wan sēmbē ta libi bunu kumafa Gadu kē, nōō hēn i kisi ēn hoi fu di i sabi taa sō a ta libi hedi, nōō joo feni paima a Gadu leti kumafa di sēmbē dē seei o feni.

⁴² “Un luku dee sēmbē ta waka a mi baka aki o, dee sēmbē. Sōmēni u de dē lagilagi sēmbē seei a libisēmbē wojo. Ma mi taki e, taa ee dēēwata kisi wan u de nōō i dēēn wan kan kōtō wata faa bebe fu di a ta waka a mi baka hedi, nōō joo feni paima fēēn a Gadu nōōmō.”

Nōō sō Masa Jesosi leti u dee bakama fēēn te a kaba ufō a manda u go.

11

Aki dee bakama u Johanisi

ko a Masa Jesosi.

Luk. 7:18-35

¹ Baka u di Masa Jesosi fan ku u sō, hēn a kumutu dē, ta waka ta lontu a dee kōndēkōndē u Galilea ta konda di buka u Masa Gaangadu ta lei sēmbē soni fēēn finifini.

² Wē nōō di juu dē, de bi kisi Johanisi di dopuma buta a dinguwosu kaa. Nōō ala a dē ta jei u hii dee soni dee Masa Jesosi, di Keesitu, ta du. Nōō hēn a kai dee bakama fēēn ko nēēn, hēn a manda de taa: “Un go a Jesosi e, ³ nōō un hakisi ēn ee hēn da di sēmbē tuu, di Gadu bi paamusi u taa a o manda ko, naa u musu luku wan oto sēmbē mōōn? Sō fuun hakisi ēn e.”

⁴ Nōō hēn dee bakama u Johanisi nango te de go dou a Masa Jesosi. Hēn de dēēn di buka te de kaba.

Nōō hēn Masa Jesosi piki de, a taa: “Un toona go a Johanisi e, nōō un konda hii dee soni dee un si ku dee un jei a mi aki tuu dēēn. ⁵ Un taki dēēn taa hii dee soni Gadu Buku bi taki u di Sēmbē Gadu o manda ko, nōō de tuu ta pasa fa u dē aki. Biga bookowojoma ko ta si soni, lanma hopo ta waka, sikitjinama ta ko bunu, bookojesima ko ta jei soni, dēdē sēmbē ta weki, dee mōfina sēmbē ta jei di suti Buka u Masa Gadu. Sō fuun taki dēēn e. ⁶ Nōō un taki dēēn tu, taa di sēmbē di an ta mati fu di ma ta du kumafa a bi mēni, nōō sō wan sēmbē dē bunu e.”

Sō Masa Jesosi piki de te a kaba.

Nōō hēn de toona go a Johanisi baka.

Aki Masa Jesosi taki soni u Johanisi di Dopuma.

⁷ Nöo fa dee bakama u Johanisi nango dë, hën Masa Jesosi bia fan ku dee hia sëmbe dee ku ën sai dë. A taa: “Fa un bi kule go a Johanisi a di sabana dë, un sooti sëmbe un go si ala? Un si wan sëmbe di aan pakisei, kuma wan kambaluwa di ventu ta böo nango ta ko nö? ⁸ Ee nasö un si wan sëmbe bisibisi ku gaan waiti koosu nö? Nönö, Johanisi an bi dë sö e. Biga dee sëmbe ta bisi gaan waiti koosu, nöo a guduma wosu de ta dë. Na a sabana dendu de ta libi.

⁹ “A kandë un bi mëni tu taa fa woon go dë, nöo woon si wan gaan tjabukama u Gadu ta du gaan foondofoondo soni. Wë mi taki da unu taa un si wan tjabukama u Gadu tuu, ma a möön hei möön wan tjabukama seei. ¹⁰ Biga Johanisi wë da di sëmbe di dee fesiten tjabukama u Gadu bi sikifi soni fëen, taa Gadu o manda wan sëmbe ko faa seeka pasi da di Heepima di o ko.

¹¹ “Nöo mi taki da unu seei gbelin taa fu hii dee libisëmbe mujëë pai, nöo na wan u de hei kuma di Dopuma de kai Johanisi e. Ma fa mi fan dë seei, ma hiniwan sëmbe di dë a di Njunjun Tii u Gadu dendu te dou ku dee möön lagi wan seei, nöo de tuu a’ kólóku möön Johanisi.

¹² “Nöo fa mi ta fan soni u di Njunjun Tii u Gadu aki, nöo a ta ko taanga seei kaa e, dee sëmbe, fu kumutu a di ten Johanisi hopo seti konda soni fëen fu te kisi fa u dë aki. Nöo di sëmbe di ta biinga taanga nëen baka nöo hën o dë nëen dendu. ¹³ Nöo di Njunjun Tii aki, hën da di soni di Mosesi ku hii dee fesiten tjabukama u Gadu tuu bi ta taki, te kisi di ten u Johanisi aki.

¹⁴ “Nöo ee un kë piki, nöo woon ko sabi taa Johanisi wë da di sëmbe di bi musu ko a di ten di di tii aki o seti. Hën wë da di Elia di dee oto fesiten tjabukama bi ta taki taa a o toona ko. „Biga di wan seei fasi Johanisi ku Elia abi.” ¹⁵ Nöo fa i si mi ta fan ku unu aki nöo un pakisei ën bunu e, be un fusutëen.”

¹⁶ Nöo hën a bai taa: “Ee, dee sëmbe aki, andi seei mi sa tei maaka ku unu kumafa un dë aki baa? Un dë kuma dee mii ta pëe a sitaati, soni an ta kai ku de möönsö. Fa de sai dë, de ta buja ku de seei taa: ¹⁷ ‘U böo tutu da unu te u wei fuun baja, ma wan kë baja. Nöo hën u bia kanda tjali kanda da unu fuun këë, ma wan kë këë.’

“Nöo sö wë nöo un dë tu e, dee sëmbe. ¹⁸ Biga Johanisi ko, nöo hën an bi ta njan kuma unu, an bi ta bebe kuma unu, nöo un kosi ën taa a lau, soni dë nëen liba.

¹⁹ “Nöo hën Mi di ko Libisëmbe Mii aki ko, nöo hën mi ta njan ta bebe ku unu, nöo hën un ta kosi mi tu taa mi a’ langabëë tumisi, mi dë bebesonima, mi ta hulu takulibisëmbe ma u di köndë. Ma mi sabi taa a o ko a döo nöömö u sëmbe musu ko fusutan taa Gadu hën manda mi ku Johanisi tuu ko, biga u tu tuu bi libi leti kumafa Gadu kë.”

Aki Masa Jesosi ta bai helu

da dii köndë.

Luk. 10:13-15

²⁰ Nöo hën Masa Jesosi ko gandji da dee sëmbe u dee köndë awaa ka a bi du dee möön hia wooko fëen, foondofoondo wan, ma töku de an bi bia ko piki ën möönsö fu de disa dee hogilibi u de.

²¹ A taa: “Mi bai helu da unu e, un dee sëmbe u Kolazin, ku un dee sëmbe u Betisaida. Biga fa dee köndë de kai Tilusi ku Sidon sai naandë, dee sëmbe u de hagi tee de hagi. Ma ee de bi si dee gaan foondo wooko dee un bi si aki, nöo de bi o bia de libi gaanduwe. Mi taki da unu taa, de bi o buta maun a mindihedi ta bai ta këë ta tuwë deseei a goon ta logoda ta bisi djodjo. Sö di hogilibi de bi ta libi dë bi o hati de tjika. Ma un wan du sö.

²² “Hën mbei mi taki da unu taa a di gaan kuutudaka u Gadu, nöö di sitaafu di dee sëmbë u Tilusi ku Sidon o kisi an o bigi kuma di woon kisi e.

²³ “Nöö söseei un dee sëmbë u Kapenaumi fa un hei di gaan hei aki, nöö un ninga taa hën o tja unu go a Gadu Köndë ö? Na seei. Mi taki da unu taa a di didibi faja a o tja unu go kaba a sösö. Biga fa dee sëmbë u Sodom bi hogi tjika dë seei, ma ee de bi si dee gaan foondo wooko dee un si aki, nöö de bi o bia libi gaanduwe. Nöö Gadu an bi o booko di köndë u de kaba a sösö te kisi fa u dë aki.

²⁴ “Nöö mi taki da unu taa di sitaafu di Sodom o kisi a di gaan kuutudaka an o bigi kuma di un dee sëmbë u Kapenaumi aki o kisi e. Biga wan kë bia unu libi möönsö.”

Aki Masa Jesosi fan ku ën tata

ufö a fan ku

dee sëmbë dee dë ku fuka.

Luk. 10:21-22

²⁵ Nöö hën Masa Jesosi bia fan ku ën Tata awaa. A taa: “Taata o, i wë da Masa u liba ala ku goon aki tuu. Nöö mi gafa i o, fu di fa i ta wooko. Biga i ta hoi dee soni fii tjubitjubi da dee könima u di goonliba aki ku dee sëmbë dee ta mbei taa de sabi soni poi, nöö hën i ta mbei dee lagilagi sëmbë ko sabi de.

²⁶ Aai Taata, a bigi o, biga wë sö i feni ën bunu fii du. Gaantangi fii e.”

²⁷ Nöö hën a bia fan ku dee sëmbë hën ku de sai dë möön. A taa: “Dee sëmbë o, fa mi dë aki, mi Tata buta hii soni a mi maun e. Nöö na wan sëmbë sabi mi fa mi dë boiti mi Tata nöö, nöö söseei na wan sëmbë sabi mi Tata tu fa a dë boiti mi di Mii fëen aki nöö, ku di sëmbë di mi kë mbei a ko sabi ën.”

²⁸ Nöö hën a taa: “Haika e, dee sëmbë, ee wan sëmbë i dë fukafuka, i ko wei u dee lai dee i ta tja, nöö be i ko a mi e. Nöö mi o mbei i ko dë bööböö. ²⁹ Dee sëmbë, un saka unu seei da mi o, be mi ta tii unu ta lei unu soni. Biga fa mi dë aki, mi abi tjalihati, mi a saka fasi, nöö ee wan sëmbë i ko a mi nöö joo feni böö te dou a i hati. ³⁰ Biga di tii u mi an taanga e, nöö dee lai dee mi o da unu fuun tjai, de dë fukëfukë.”

Sö Masa Jesosi fan ku dee sëmbë ta haikëen dë tefa a kaba.

12

Aki Masa Jesosi lei taa

hën da basi u saba daka.

Maik. 2:23-28; Luk. 6:1-5

¹ Nöö hën u dë te wan saba daka, hën u ku Masa Jesosi ta waka ta pasa a wanlö goon dendu. Nöö dee goon dë ku wan pei soni kuma alisi, ma i sa njan mën kuwakuwa. Nöö hangi bi kisi u, nöö hën u ta booko so taka fëen ta buuka ta njan.

² Te wan pisi hën dee Faliseima si taa sö u ta du, hën de taki da Masa Jesosi taa: “Ja si fa dee bakama fii ta wooko a di saba daka ta poi di tjina nö?”

³ Hën a piki de taa: “Dee sëmbë o, wan bi lesi a di Buku di soni bi pasa ku Dafiti ku dee mati fëen ö? Hangi bi ta kii de, ⁴ nöö hën de go a di wosu u Masa Gaangadu hën dee begima da de di bëëë di de ta buta da Masa Gadu. Wë nöö di bëëë naandë, dee begima wanwan nöö ta a’ pasi u njan mën, na sö nö? [Ma tökusei Gadu an tei Dafiti ku dee sëmbë fëen fu hogi di de njan mën.]

⁵ “Nöö wan ta lesi a di Buku tu nö, taa a a’ juu dee begima musu ta wooko a di saba daka nö? Wë ma tökusei de an ta du hogi. [Biga a di Wosu u Gadu

de ta wooko, nõö di Wosu hei möön dee wëti u saba daka.」⁶ Wë nõö mi taki da unu e, taa Mi di Sëmbë di un ta si dë taanputaanpu a unu fesi aki, nõö mi hebi gaanfa pasa di Wosu u Gadu. 』Nõö ee ma si taa dee sëmbë aki du hogi, nõö an dë fuun musu kuutu de e.」

⁷ “Wan jei fa Gadu taki a di Buku fëen ö? A taa:

Fa un ta tja dee mbeti ta ko ta kii da mi dë,

na dee lö soni dë mi kè a unu e.

Ma mi kè fuun abi tjalihati u sëmbë.

Hën nõö mi ta suku a unu.

Sö Gadu taki e. Wë nõö misikuma ee un bi sabi andi di Buku kè taki dë, nõö wan bi o kuutu dee sëmbë aki sö, 』ma un bi o abi tjalihati u de fa di hangi ta kii de dë.」

⁸ “Nõö mi toona taki da unu möön taa Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki, nõö mi abi taki a saba daka liba e.”

Sö Masa Jesosi taki da dee Faliseima di juu dë.

Aki Masa Jesosi kula wan sëmbë

a di saba daka.

Maik. 3:1-6; Luk. 6:6-11

⁹ Nõö hën u kumutu naandë, hën u go dou a wan keikiwosu fuu dee Dju sëmbë, hën u denda nëen. ¹⁰ Nõö hën u ko si wan sëmbë dë, wan së maun fëen dë dëedëe tjakaa sö.

Wë nõö dee felantima u Masa Jesosi bi sai leti dë kaa, nõö hën de o poobëen luku ee de sa feni föutu nëen. Hën de hakisi ën taa: “Unfa i mëni? A fiti fu kula wan sëmbë a saba daka nõ?”

¹¹ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Haika e. Ee i abi wan sikafu fii ta kiija nõö hën a kai go a baaku dendu a saba daka, nõö ja o go puu ën fu an musu dëdë ö? ¹² Wë nõö wan libisëmbë wë? An bumbuu möön wan mbeti nõ? Nõö ee i kè du wan sëmbë bunu a saba daka nõö aan tjina e.”

¹³ Nõö hën a bia fan ku di sëmbë di abi di dëedëe maun taa: “Womi, tëndë di maun fii ko i si.”

Nõö fa a tëndë maun taaan naandë kaa, hën di maun fëen ko bunu gbelingbelin kuma di oto së maun.

¹⁴ Ma nõö di dee Faliseima si di soni Masa Jesosi du dë, nõö an kai ku de seei. Hën de go a döö go ta kuutu fa u de du de kii ën puu dë.

¹⁵ Ma Masa Jesosi sabi kaa taa sö fëen de ta pakisei, nõö hën a kumutu disa de dë, hën a go fëen. Nõö fa a nango dë, wanlö hia sëmbë ta waka ta ko nëen baka hën a kula dee sikima u de tuu. ¹⁶ Ma nõö hën a ta bai de taa de an musu mbei lanti ko sabi soni fëen.

Aki ta lei taa Masa Jesosi hën da di Futuboi u Gadu di bi musu ko.

¹⁷ Nõö hii fa Masa Jesosi ta du naandë, nõö a ta pasa leti kumafa Gadu bi buta di fesiten tjabukama fëen de kai Jesaaja faa sikifi a di Buku taa:

¹⁸ Luku di futuboi u mi aki, di mi tei u miseei vö, hën wë mi lobi e.

Gaan piizii fëen seei dë a mi hati.

Nëen liba wë mi o buta di Akaa u mi,

nõö a o ta konda da dee peipei sëmbë u goonliba andi da bunu ku andi da hogi.

¹⁹ Fa a o sai dë, nõö an o ta fia ta kai wolo.

Na wan sëmbë seei o jei bai fëen a sitaati möönsö.

Nõö a o abi tjalihati u sëmbë teee.

²⁰ Te a si wan sëmbë booko saka,

kuma wan piki pau de booko pië hëngi buta tēkēē dē,
 nōō an o fēn ēn puu.
 Ee a si wan sēmbē abi wan pikii biibi a Masa Gadu liba eti,
 kuma wan lampu di oli fēen ta kaba
 nōō a ta tapa nango njōiin,
 nōō an o bōō ēn tapa.
 Sō a o abi tjalihati u sēmbē tjika e.
 Nōō sō a o ta libi fēen fu te a wini hii mundu
 buta u de musu libi a wan leti fasi nēen wojo.
 21 Nōō hii dee peipei nasiön u di goonliba aki
 o buta pakisei nēen liba fu de feni heepi a Gadu.
 Sō wē di Buku bi taki fu di Futuboi u Gadu di bi o ko.

Aki dee Faliseima ku Masa Jesosi toosa tōngö.

Maik. 3:20-30; Luk. 6:43-45, 11:14-26

22 Nōō di juu dē, hēn de tja wan sēmbē ko a Masa Jesosi faa kulēen. Di womi dē, wan soni bi tapēen buka, a booko ēn wojo. Nōō hēn Masa Jesosi puu di soni nēen liba. Nōō wantewante dē hēn buka fēen jabi a ko ta fan, wojo fēen ko limbo a si soni baka.

23 Nōō di soni foondo dee hia sēmbē sai dē te na soni, hēn de ko ta hakisi de na de taa: “Maingē, a sa kē di Bakamii u Kōnu Dafiti di Gadu bi paamusi u taa a o ko, di Heepima, hēn disi nō?” Sō dee sēmbē ta hakisi deseeli.

24 Ma nōō di dee Faliseima jei fa de ta taki dē, hēn de taa: “Hōön, andi wē? Di soni dē na gaan soni sō. Fa i si a ta puu dee soni a sēmbē liba dē, nōō di hedima u dee didibi de kai Belisabo hēn wē ta dēen di kaakiti faa du sō e. Na oto soni möönsö.”

25 Ma nōō Masa Jesosi sabi kaa taa sō fēen dee Faliseima ta pakisei. Hēn a fan ku de taa: “Unfa un mēni? Ee wan kōnu dē nōō hēn dee sēmbē dee dē nēen tii hopo ta feti ku de na de, nōō nēen da di tii fēen o booko nō? Sōseei tu, ee wan piki kōndē ee nasō wan bēē ko paati ta feti ku de na de, nōō na kaba a ta kaba a sōsō nō?”

26 “Nōō ee di didibi ta feti ku dee otowan fēen ta jaka de na de ta puu a sēmbē liba, nōō nēen da di tii fēen ta kaba a sōsō nō? 27 Nōō fa un taki dē, taa mi ta puu dee soni a sēmbē liba ku di didibi kaakiti, nōō dee sēmbē fuunu wē? Ku un kaakiti de ta puu de? Wē de o da unu adjabēē o, biga ku di wan seei kaakiti mi ku de ta puu de.

28 “Ma nōō ee mi ta puu de ku di kaakiti u di Akaa u Gadu, nōō un musu sabi taa di Njunjun Tii u Gadu ko a unu awaa e. 29 Biga ee wan sēmbē i kē go a wan taanga sēmbē wosu u go tei dee gudu fēen, nōō i musu kisi ēn tai te i kaba bifö, na sō nō? Wē nōō hēn mi ta du aki.”

30 “Nōō ee wan sēmbē ja tuwē gogo ku mi a wan sē, nōō hēn da i dē felantima u mi e. Ee ja ta wooko makandi ku mi fii hai sēmbē ko a mi, nōō hēn da i ta jaka sēmbē puu a mi kaa.

31 “Nōō un haika bunu fa mi o fan aki, dee sēmbē. Mi taki e, taa a dē wan gaan hogi soni fii sōsō di Akaa u Masa Gaangadu. Biga hii hogi di wan libisēmbē sa du ku hii pei hogi soni a sa taki ta sōsō Masa Gaangadu, de tuu sa puu a Gadu bēē. Ma ee i ta sōsō di Akaa fēen, nōō heepi an o dē da i möön e, biga Gadu an o puu i nēen bēē möönsö. 32 Aluwasi ee wan sēmbē i ta mindi soni da Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki ta sōsō mi, nōō Gadu o sa puu i a bēē. Ma ee i ta mindi soni da di Akaa fēen ta sōsō ēn, mi taki da unu gbelin seei taa Gadu an o puu i a bēē möönsö, na a di ten u dē aki, na a bakaten tu.

33 “Nöö fa un fan di soni dë, nöö wan sabi taa a di pau njanjan nëen i ta sabi un sootu pau a dë nö? Ee di njanjan bunu nöö hën da di pau seei bunu, ma ee di njanjan an bunu nöö di pau seei an bunu tu.”

34 Nöö hën Masa Jesosi kosi dee Faliseima seei awaa, a taa: “Fa un hai ko zunta na dokunu gidjii kuma wanlô hila sindeki naandë, nöö un sa taki bumbuu soni möönsö nö? Nönö, sösö hogi nöö un sa taki. Biga di hogi di dë a unu hati, hën nöö ta kumutu a unu buka te un ta fan.

35 “Nöö un haika e, dee sëmbë. Ee wan sëmbë i dë nöö bumbuu soni dë a i hati, nöö bumbuu fan joo ta fan. Ma ee wan sëmbë i dë nöö hogi wanwan nöö dë a i hati, nöö hogi soni nöö joo ta taki ta tuwë.

36 “Ma nöö mi taki da unu gbelin taa te di gaan kuutu daka u Masa Gaangadu kisi, nöö hiniwan sëmbë o piki fu hiniwan sösö fan di a bi fan söndö pakisei. 37 Dee fan dee i bi ta fan, nöö de Gadu o tei ta kuutu i luku ee a dë faa da i leti, ee a dë fii musu kisi sitaafu fëen.”

Aki dee hedima u Dju ta hakisi wan maaka.

Maik. 8:11-12; Luk. 11:24-32

38 Nöö hën wanlô u dee Sabima u Wëti ku dee Faliseima seei, hën de toona ko a Masa Jesosi möön. Hën de taki dëen taa: “Mësitë, wë fii du wan foondo soni boo si ee a Gadu di taki fii ta kumutu tuu.”

39 Hën Masa Jesosi gandji da de, a taa: “Un dee takulibima aki, fa un disa Gadu dë, nöö un dë leti kuma wan mujëë di bia baka disëen manü go tei oto womi nëen manü wosu. Sö un hogi tjika. Hën mbei un kë u mi lei unu wan maaka ufö un sa biibi. Wë mi taki da unu e, taa ma a’ maaka fu mi lei unu möönsö möön leki di soni di bi pasa ku di tjabukama u Gadu de kai Jona.

40 Biga fa a bi dë dii daka ndeti ku didia a di fisi bëë dendu bifö a kumutu, nöö söseei Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki o dë a goon basu dii daka ndeti ku didia ufö mi o kumutu.

41 “Nöö fa wan kë biibi mi aki, nöö mi taki da unu gbelin taa a di gaan kuutu daka u Masa Gaangadu nöö dee sëmbë u Ninifei o hopo da unu adjabëë e. Biga di Jona konda di buka u Gadu da de, nöö hesihesi seei de piki di buka hën de disa di hogilibi u de bia ko begi Masa Gadu faa puu de a bëë. Ma nöö di Sëmbë di ta fan ku unu aki, nöö a hebi möön Jona gaanfa e, ma wan kë piki ën buka möönsö.

42 “Nöö söseei mi taki da unu tu taa di mujëë kõnu di bi ko a Kõnu Salumon, hënseei o da unu adjabëë tu a di gaan kuutudaka u Gadu e. Biga a bi kumutu te a longi ko haika Kõnu Salumon luku fa a kõni tjika. Ma nöö di Sëmbë un ta si aki, a hebi möön Kõnu Salumon gaanfa e, ma wan ta tei ën u soni möönsö.”

43 Nöö hën Masa Jesosi bai dee sëmbë ta haikëen dë taa: “Un haika e, dee sëmbë. Te wan soni kumutu a wan sëmbë hedi, nöö a o ta waka ta lontu ta suku kamian faa tan te a wei, an feni möönsö.

44 “Nöö a o taa: ‘Söö, antoobi. Mi o toona go a di sëmbë di mi bi kumutu nëen.’

“Nöö a o toona go dou nëen baka, nöö te a si di kamian hooo, oto soni an ko nëen hedi möönsö, nöö a o wai. Biga a dë kuma wan wosu de baí seeka te de kaba buta gbegedee.

45 “Nöö a o taa: ‘Söö, mi böö.’

“Nöö a o go kai sëbën oto gadu möön hogi möön hënseei fu de ko kisi di sëmbë dë a hedi. Nöö mi taki da unu taa di lö sëmbë dë, soni fëen o ko möön hogi möön leki fa a bi dë a fesi.

“Nöö sö wan soni o pasa ku unu e, un dee takulibisëmbëma u di ten aki. Biga hii fa un taa un ta dini Gadu dë seei, ma wan ta tei mi u soni möönsö.”

Aki dee famii u Masa Jesosi

ko nëën.

Maik. 3:31-35; Luk. 8:19-21

⁴⁶ Nöo fa Masa Jesosi ta fan ku dee hia sëmbë naandë, nöo a wan wosu dendu a dë ta fan. Te wan pisi, hën hën mama ku dee baa fëen ko nëën u de ko fan ku ën, nöo hën de taanpu a döo buka naandë. ⁴⁷ Nöo hën wan sëmbë go taki da Masa Jesosi taa: “I mama ku dee baaa fii dë a dööbuka dë e, nöo de kë fan ku i.”

⁴⁸ Nöo hën a piki taa: “Aai, wë antoobi. Ma un haika e. Ambë sa dë mi mama ku dee baaa u mi tuutuu?” ⁴⁹ Nöo hën a lei finga a u dee bakama fëen taa: “Ja ta si de naandë nö? Dee sëmbë dë, de da mi mama ku dee baaa u mi. ⁵⁰ Biga hiniwan sëmbë di ta du kumafa mi Tata a liba ala kë faa du, nöo hën wë da mi baaa ku mi sisa ku mi mama.”

13

Aki Masa Jesosi da di oto

fu di sëmbë ta jaa böngö.

Maik. 4:1-9; Luk. 8:4-8

¹ Nöo hën di daka dë seei, hën Masa Jesosi kumutu a di wosu go sindo a bandja wata ala. ² Nöo hën wanlô gaan hila sëmbë hai go ta lontu hën gilili sö. Hën a hopo go sindo a wan boto bi sai dë dendu, nöo hën dee hia sëmbë dë a tela ala ta haikëën.

³ Nöo hën a tei wanlô oto ta lei de soni, a taa: “Wan daka nöo hën wan sëmbë go nëën goon go ta jaa böngö. ⁴ Nöo fa a ta jaa ën dë, nöo hafu u di böngö kai a pasi liba, nöo hën dee piki fou pii ën njan puu dë. ⁵ Hafu fëen kai a sitonu kamian ka hia doti an dë, nöo hën a nasi hesi seei. ⁶ Ma di di sonu ko hati taanga, nöo hën dee lö böngö dë dëë gbegedee kaba a sôsö. De an ko soni möönsö. ⁷ Nöo hafu u di böngö kai a maka dendu, nöo a nasi ma nöo hën di maka göö peetëen te an ko soni möönsö.”

⁸ “Ma nöo so u di böngö kai a bunu doti nöo hën a ko soni seei. So fëen puu diiteni toon möön hia möön fa a bi paandi. Otowan fëen puu sikisiteni toon möön hia, otowan puu wan höndö.”

⁹ Nöo di Masa Jesosi taki di oto te a kaba, nöo hën a taa: “Söö. Wë di woto mi taki aki, nöo un pakisei ën bunu e, dee sëmbë, be un fusutëën.”

Aki ta lei faandi mbei Masa Jesosi ta lei sëmbë ku nongö.

Maik. 4:10-12; Luk. 8:9-10

¹⁰ Nöo hën u dee bakama fëen ko nëën hën u hakisi ën taa: “Masa o, faandi mbei i ta lei dee sëmbë ku nongö sö? Biga de an ta fusutan.”

¹¹ Nöo hën Masa Jesosi piki u taa: “Fa un dee bakama u mi dë aki, unu wë a kai da e, fuun sa ko sabi dee tjubitjubi woto u Gadu. Biga unu sa fusutan fa di Njunjun Tii fëen dë. Ma na dee sëmbë naandë e, biga de an kë tei di lei u mi u soni.”

¹² “Biga ee wan sëmbë i jei wan soni nöo hën i tei ën u gaan soni, nöo möönmöön seei joo ta sabi ën. Ma ee i jei ën, nöo ja tei ën u gaan soni möönsö, nöo di pikiwan i bi jei dë, hënseei o lasi da i tu, joo fika ku sôsö maun tjololoo.

¹³ “Nöo hën wë mbei mi ta lei dee sëmbë dë ku nongö e. Biga hii fa de ta si mi aki, ma de an sabi ambë da mi möönsö. Fa mi ta fan aki, nöo de ta haika ma de an ta fusutan möönsö. Biga de aan di pakisei u de fusutan soni. ¹⁴ Fa de sai u de dë, nöo a ta pasa ku de leti kumafa Jesaaja di tjabukama bi sikifi buta a Gadu Buku. A taa:

Woon ta si soni ku unu wojo,
 ma wan o saandi un ta si.
 Woon ta jei soni ku unu jesi,
 ma wan o fusutan andi un ta jei.

¹⁵ Biga fa un sai dē,
 hii un tuu hati dē tapatapa.
 Jesi fuunu booko te wan sa jei soni.
 Wojo fuunu dē dungudungu pii da dee soni u Gadu.

Ee nasō, fa i si un ta luku soni ku unu wojo dē,
 nōō un bi o saandi un ta si.
 Un bi o jei soni ku unu jesi,

nōō un bi o abi fusutan a unu hati,
 te nōō un bi o ko a mi fu mi kula unu.

„Sō wē Gadu bi taki a fesiten u wanlō sēmbē e, nōō dee sēmbē u di ten aki, sō nōō de dē tu.”¹⁶ Ma nōō un dee bakama u mi aki, wan dē sō. Biga un ta si soni ku di wojo fuunu, un ta jei soni ku di jesi fuunu.

“Nōō Gadu naki unu kōlōku tuu o. ¹⁷ Biga sōmēni u dee fesiten tjabukama u Gadu ku dee oto sēmbē bi ta libi bunu a Gadu wojo a fesi, de bi hangi seei u si dee soni un ta si ku dee un ta jei aki, ma de an bi si de o. De an bi jei de tu.”

Aki Masa Jesosi ta puu di nōngō

u di bōngō.

Maik. 4:13-20; Luk. 8:11-15

¹⁸ Nōō hēn Masa Jesosi taa: “Sōō. Wē awa mi o puu di hedi u di woto da unu awaa.

¹⁹ “I abi so sēmbē de ta jei di buka u di Njunjun Tii u Gadu aki, ma nōō de an kē kai ēn gaan soni u de fusutēēn hoi a de hati. Nōō te wan pisi di hogihatima de kai didibi hēn o ko puu di buka de bi jei dē a de hati gbegedee. Nōō sō wan sēmbē hēn hati dē kuma di pasi liba ka di bōngō bi kai. An ko soni mōōnsō [biga dee fou bi pii ēn njan puu dē].

²⁰ “Nōō ka di bōngō kai a di sitonu kamian naandē, nōō hēn da di sēmbē di jei di buka nōō hēn a kisi ēn seei ku wai. ²¹ Ma nōō an pakisei ēn go dou mōōnsō. Di fa a jei ēn wante wai dē, nōō a kaba.

“Nōō te wan fuka ko miti ēn, ee nasō sēmbē ko suku ēn a toobi fu di wōutu di a bi jei naandē hedi, nōō an o hoi go dou. A o disēēn bia baka da Gadu. Hēn wē da di bōngō di bi kai a di sitonu kamian.

²² “Nōō ka di bōngō kai a maka dendu naandē, nōō hēn da di sēmbē di jei di buka, ma a abi bookohedi a soni u di goonliba aki poi, ufō dee gudu u di goonliba aki ta ganjēēn ta hai ēn baka te di buka u Gadu an sa ko soni dēēn mōōnsō.

²³ “Ma ka di bōngō kai a di bunu doti naandē, hēn da di sēmbē di jei di buka nōō a kisi ēn seei limbolimbo, nōō a hoi ēn nēēn hati. Sō wan sēmbē dē kuma di bunu doti ka di bōngō kai hēn a pai dou diiteni toon mōōn leki fa a bi dē, ee nasō sikisiteni, ee nasō wanhōndō. Sō di buka ko soni dēēn tjika.”

Aki Masa Jesosi ta da di oto

u di sēmbē di ta jaa taku sii

a sēmbē goon.

²⁴ Nōō hēn Masa Jesosi toona tei wan oto woto mōōn ta lei dee sēmbē kumafa di Njunjun Tii u Gadu dē. A taa: “A dē leti kuma wan sēmbē tei wan bumbuu njanjan bōngō tja go jaa nēēn goon te a kaba, nōō hēn a go. ²⁵ Nōō

tefa ndeti, köndë kötö pii, nöö hën wan felantima fëen tei wan taku sii hën a go saapi a di goon fu di sëmbë. Nöö hën a go jaa di taku sii a di goon dendu te a kaba, nöö hën a go fëen.

²⁶⁻²⁷ “Nöö hën de dë tee juu dou, di njanjan seti nasi. Nöö hën dee wookoma fëen ko si taa wanlô taku soni dë a di njanjan dendu.

“Nöö hën de kule go a di sëmbë abi di goon hën de taa: ‘Wë na bumbuu böngö i bi jaa a di goon nö? Wë u si taku uwii ta nasi ta ko a dee bumbuu wan dendu gidjii. Unsë dee di dë kumutu?’

²⁸ “Nöö hën a piki de taa: ‘Nönö, womi. Bumbuu böngö nöö mii bi paandi e. Wë a musu dë taa wan felantima u mi du sö ku mi.’

“Nöö hën de hakisi ën taa: ‘Wë nöö unfä fëen i mëni? Ja kë fuu go hön dee hogi wan puu a dee bumbuu wan dendu nö?’

²⁹ “Nöö hën a taa: ‘Nönö e, dee sëmbë. Un boo disa de ufö, biga ee un go u go hön de, nöö woon hön dee bumbuu wan tu. ³⁰ A möön bëtë un disëen te de tuu lepi, nöö mi o manda sëmbë go koti dee taku wan tai a bondji tja go tuwë a faja tjuma. Nöö de go koti dee bumbuu wan awaa, tja go lai a suwa.’ ”

Nöö sö wan oto Masa Jesosi tei lei dee sëmbë te a kaba.

Aki Masa Jesosi da wanlô oto

u di uwii de kai mutaadi,

ku di mujëë ta dian boon.

Maik. 4:30-34; Luk. 13:18-21

³¹ Nöö hën a toona da de wan woto möön, faa lei de kumafa di Njunjun Tii u Gadu dë. A taa: “A dë leti kuma di uwii de kai mutaadi di de ta paandi a di köndë fuu aki. ³² Fa a sai dë, di sii fëen piki möön hii soni de ta paandi. Ma nöö te i paandi ën kaa, nöö a ta ko bigi möön hii dee oto uwii tuu dee u ta paandi a goon dendu, te fou seei ta ko ta mbei wosu nëen.”

³³ Nöö hën a toona da de wan woto möön. A taa: “Fa di Tii u Masa Gaangadu sai dë, nöö a djei kuma te wan mujëë ta dian boon. A ta tei wan pikiin sooda sö tuwë nëen, nöö di sooda ta soopu di boon tee a ko gindii, gaan hia soni möön fa a bi dë.”

³⁴ Nöö sö Masa Jesosi ta fan ku dee sëmbë. An ta lei de soni söndö an taki ën a nongö da de. ³⁵ Nöö a kai makandi ku di soni wan tjabukama u Gadu bi sikifi buta a di Buku. A taa:

Mi o koti nongö da de.

Dee soni bi dë tjubitjubi fu sensi di goonliba mbei,

mi o tei de taki awaa.

Sö Gadu bi taki a fesi e, nöö awaa a ta pasa.

Aki Masa Jesosi ta puu di oto

u di taku sii.

³⁶ Nöö di Masa Jesosi lei de sö te a kaba, hën a toona go a wosu. Nöö hën u dee bakama fëen ko nëen ko begi ën taa gaantangi, be a puu di oto möön limbo da u andi di taku sii ku di bunu böngö dë bi kë taki.

³⁷ Nöö hën a piki u taa: “Antoobi. Un haika e. Di sëmbë di jaa di bunu böngö naandë, nöö Mi wë di ko dë Libisëmbë Mii aki. ³⁸ Nöö di goon doti, hën da hii di goonliba u dë aki. Nöö di bunu böngö naandë, hën da dee sëmbë dee dë a di Njunjun Tii u Gadu dendu. Nöö dee taku sii, de da dee sëmbë dee ta dë a di tii u di didibi dendu. ³⁹ Nöö di gaan felantima di i si jaa di taku sii naandë, hën wë da di didibi seei. Nöö di ten u koti dë, hën da dí kaba juu u di ten u ta

libi aki. Nöo dee sëmbë dee o koti di njanjan buta a suwa, nöo de da dee basia u Masa Gadu Köndë.

⁴⁰ “Wë nöo fa i si dee sëmbë bi koti dee taku uwii tai a bondji tja go tjuma dë, nöo sö sondi o waka te di ten di u dë aki o kaba. ⁴¹ Biga wan juu o ko, nöo Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki o manda dee basia u Gadu Köndë go pii hii dee sëmbë dee ta libi takulibi, ku dee ta lei oto sëmbë u de libi sö tu. De o puu dee lö sëmbë dë a dendu u dee sëmbë dee Gadu ta tii, ⁴² nöo de o tja de go tuwë a didibi faja. Nöo naandë de o dë ta kai wolo ta bai ta këë ta njan tanda.

⁴³ “Ma nöo dee sëmbë dee bi libi bunu a Gadu wojo, nöo de o dë a di köndë ka Gadu dë könu, nöo hii sëmbë o si fa de bi libi bunu tjika. Biga di bunu libi u de o ko a döo ta sëndë leti kuma sonu u hii sëmbë musu si ën.

“Nöo fa u ta fan aki, nöo un pakisei ën bunu e, be un fusutëën.”

Aki Masa Jesosi ta da

wanlö sati oto möön

u lei fa di Tii u Gadu dë.

⁴⁴ Hën Masa Jesosi toona tei wan oto woto ta lei sëmbë möön kumafa di Njunjun Tii u Gadu dë. A taa: “A dë leti kuma wan gaan gudu bi dë tjubitjubi a wan pisi goon. Nöo hën wan sëmbë go si ën. Nöo fa a si ën dë, hën a toona tjubi ën te a kaba. An piki na wan sëmbë. Nöo hën a kule go ku gaan wai nëën hati, hën a go sei hii dee soni fëën dee a bi abi tuu fiaa. Nöo hën a tei di möni go bai di goon naandë gbom tei, faa feni di gudu di dë nëën dendu. Sö di gudu bumbuu dëën tjika.

⁴⁵ “Sösei tu, di Njunjun Tii u Gadu dë kuma wan wënkëma ta suku gaan bumbuu djamati sitonu faa musu bai. ⁴⁶ Hën a ta waka ta lontu tee a ko si wan gaan waiti wan, a dii te na soni. Nöo hën a go sei hii dee soni fëën dee a bi abi tuu fiaa, hën a tei di möni tuu hën a go bai di djamati sitonu dë puu tei. Sö a bumbuu dëën tjika.”

⁴⁷ Hën a toona taki wan otowan da de möön. A taa: “Di Njunjun Tii u Gadu aki, nöo a dë leti kuma dee sëmbë ta kisi fisi. De tuwë wan gaan nëti u de a wata. Hën de kisi hii pei fisi, dee dë u njan ku dee na dë u njan tuu, ⁴⁸ te di nëti fuu pöö. Hën de hai ën gbulululu puu a tela.

“Nöo hën wë de go sindo, hën de ta pii dee bunuwan ta tei ta buta a manda, nöo de ta tuwë dee na bunu.”

⁴⁹ Nöo hën a taa: “Nöo sö a o pasa e, dee sëmbë, te di kaba juu u di ten u ta libi aki dou. Biga Gadu o manda dee basia fëën köndë u de go pii dee takulibisëmbë puu a dee sëmbë dendu dee ta libi bunu a Gadu wojo. ⁵⁰ Nöo de o tuwë de go a di faja dendu ka de o dë ta bai ta kai wolo ta njan tanda te de weï, de an o kumutu dë möönsö.”

⁵¹ Nöo hën a hakisi de taa: “Dee sëmbë o, fa mi ta fan ku unu aki, nöo un ta fusutan mi ö?” Hën de taa: “Aai, Masa, u ta fusutan i e.”

⁵² Nöo hën a taa: “Wë a bunu. Biga ee wan leima bi sabi dee awoo lei fu Gadu dee bi dë a di Buku kaa, nöo hën a toona ko kisi dee njunjun lei u di Tii u Gadu aki, nöo di sëmbë dë hën abi bumbuu sondi seei te a hia e. A dë leti kuma wan sëmbë di abi wan kamba fuufuu ku awoo ten ku njunjun ten gudu tuu, nöo a sa nango ta tei kumafa a kë.”

⁵³ Sö Masa Jesosi taki da dee sëmbë tefa a kaba.

Aki Masa Jesosi toona go

a Nazalëti ka a bi kiija.

Maik. 6:1-6; Luk. 4:16-30

Nöö hën a kumutu dë, ⁵⁴ hën a tei pasi go a Nazalëti ka de bi kiijëen. Nöö hën wë a go a di keikiwosu u di köndë go ta lei dee sëmbë sai dë. Nöö fa a ta lei de naandë, hën a foondo de te na soni.

Hën de ta hakisi de na de taa: “Wë dee sëmbë o, naasë di mii aki sô feni di kôni dë ku di kaakiti ta du dee foondo wooko? ⁵⁵⁻⁵⁶ Biga na di mii u di tëmbëma fuu aki disî nō? Jee? Na Malia da mama fëen nō? Nöö dee baaa fëen, Jakopu, Judasi, Josëfu, ku Simon, ku dee sîsa fëen, na u ku de ta dë aki nō? Naasë a go feni dee soni dë?” ⁵⁷ Hën de tei ën fu hogi seei.

Hën Masa Jesosi taa: “Awa, sô a dë tuu o. Wan tjabukama u Gadu sa feni gafa a hii oto köndë ma boiti nëen seei köndë e, ku ën wosu dendu ka a bi kiija.”

⁵⁸ Nöö hën mbei wë an du hia foondo wooko a Nazalëti naandë. Biga dee sëmbë fëen an kë biibi ën.

14

Aki ta lei fa de du ku Johanisi

di Dopuma.

Maik. 6:14-29; Luk. 9:7-9

¹ Wë nöö di juu dë, Könu Helodi di ta tii di köndë ko jei fu dee foondo soni Masa Jesosi ta du a dee köndëköndë. ² Nöö hën a taki da dee otowan ku ën bi sai dë, taa: “Fa di sëmbë ta du dee soni naandë, nöö a musu dë taa di dopuma de kai Johanisi hën di dë e. A toona weki baka a dëdë, nöö hën mbei wë a abi kaakiti faa du soni gaanfa sô.”

³ Wë nöö di soni mbei di könu fan sô. A dë sô taa a bi tei di mujëe u wan baaa womi fëen de kai Filipi buta nëen wosu. Di mujëe hën de kai Helodiasî. ⁴ Nöö hën Johanisi fan ku ën taa di soni a du dë, an bunu, aan leti seei kwetikweti. Gadu wëti wë a poi fa a tei di mujëe fëen baaa dë. Sô Johanisi fan ku di könu tefa a kaba. ⁵ Nöö di a fan sô, nöö hën di könu hati boonu ku ën seei te a bi kë kii ën, ma fu di a feëe hogi në a lanti nöö hën mbei an kii ën ma a tuwëen a dunguwosu. Biga wë hii sëmbë bi ta si Johanisi taa a dë wan tjabukama u Gadu.

⁶ Ma nöö te wan pisi, hën di könu fujai. Nöö di mujëe di a bi tei dë abi wan mujëe mii fëen di a bi pai ku Filipi. Nöö fa de dë a di piizii u di könu dendu naandë, nöö hën di mujëe mii ko baja wan baja a di piizii dendu te a bigi. Nöö di soni suti da di Könu seei te na soni, ⁷ nöö hën a kai di mujëe mii ko nëen. Hën a paamusi ën ku soi a hii sëmbë fesi naandë taa hiniwan soni di a hakisi kaa, nöö a o dëen.

⁸ Nöö fa di könu fan dë, hën di mujëe mii kule go piki ën mama taa sô di könu paamusi ën, nöö ee andi a musu hakisi ën.

Nöö hën di mama taa: “Wë go taki da Könu taa i kë faa manda sëmbë go kii di Dopuma de kai Johanisi, nöö a koti hën hedi buta a wan gaan paabi dendu, nöö a tja ko da i. Sô fi taki dëen e.” Nöö hën di mujëe mii kule go a di könu go taki di soni dëen te a kaba.

⁹ Nöö di di könu jei sô, hën hati fëen latja te na soni. Biga an bi mëni taa sô wan soni di mujëe mii bi o hakisi. Ma nöö fu di a bi soi sô a hii lanti fesi kaa, hën mbei an sa piki nönö möön. ¹⁰ Nöö hën wante fa u mbei dë, hën a manda sëmbë go a dunguwosu go koti Johanisi hedi belim puu. ¹¹ Hën de butëen a wan paabi dendu, hën de tjëen ko da di mujëe mii. Hën di mujëe mii tei, nöö hën a tja go dëen mama.

¹² Nöo hën dee bakama u Johanisi go tei di dëdë sinkii fëen hën de tja go bei. Nöo hën de go piki Masa Jesosi taa sō wan soni. Johanisi dëdë.

Aki Masa Jesosi da 5000 sëmbë soni u njan.

Maik. 6:30-44; Luk. 9:10-17; Joh. 6:1-14

¹³ Nöo fa Masa Jesosi jei di buka dë, nöo a bigi dëen tee. Nöo hën a kumutu naandë, hën a subi a boto, u ku ën, hën u koti wata go a di oto së banda ala. Biga a bi kē fuu dë u wanwan pii ufō.

Ma nöo di dee sëmbë u dee peipei köndë si ka u ta puu nango dë, hën wë de booko seei gililii kule a futu koti tapa u a fesi ala. ¹⁴ Nöo di ten u go dou a lampeesi fuu kumutu a boto go a tela, nöo dee sëmbë sai dë gidjii kaa ta luku u. Nöo hën tjali u dee hia sëmbë dë kisi Masa Jesosi tee na soni, nöo hën a ta kula dee suwakima u de tefa a kaba.

¹⁵ Nöo di juu dë, nöo a bi dë ndeti buka kaa. Nöo hën u ko a Masa Jesosi ko taki dëen taa: “Masa o, luku. Ndeti ta ko. Na fii manda dee sëmbë go, be de go suku soni bai u de njan nö? Biga ka u sai aki, kamian u bai soni u njan an dë aki seei.”

¹⁶ Ma nöo hën a piki u taa: “An dë u de go e. Be unu da de soni u njan.”

¹⁷ Hën u mbei: “Huun? Wë Masa, wa a’ soni u njan aki möönsö. Feifi bëë tö u abi aki, ku tu pikipiki fisi.”

¹⁸ Hën a taa: “Antoobi. Un tja de ko da mi aki.”

¹⁹ Nöo hën u tja de ko dëen. Nöo hën a manda dee hia sëmbë u de go sindo a goon a di ahun liba dë, nöo hën de sindo te de kaba. Nöo hën a tei dee bëë ku dee fisi hën a hopo wojo luku liba, hën a da Masa Gaangadu tangi te a kaba. Nöo hën a booko dee bëë [ku dee fisi, pisipisi tefa a kaba, hën a tëndëen da u.

Hën a taa: “Un tja go paati da dee sëmbë e.”

²⁰ Hën u tja go paati da de. Hën de njan teefa bëë u de fuu, ma tökusei soni fika eti. Hën u toona pii dee pisipisi dee fika te u kaba, u feni tuwalufu manda fuufu. Sö a fika hia tjika u dee feifi bëë ku dee tu pikipiki fisi dë. ²¹ Ma nöo fa u du ën dë, de bi dë feifi dusu womi sëmbë dee bi njan dë, boiti dee mujëe ku dee mii.

Aki Masa Jesosi waka a wata liba.

Maik. 6:45-54; Joh. 6:15-21

²² Nöo baka u di dë, hën Masa Jesosi manda u taa be u toona koti wata go ka u bi kumutu, ma nöo hën a o fika naandë ufō faa manda dee sëmbë toona go a wosu. ²³ Nöo di a manda de go kaa, nöo hën a go a wan kununu kamian naandë go ta begi hën wanwan.

Nöo di juu dë, kamian ko dungu kaa. ²⁴ Nöo u dë te a mindi wata ala nango ku di boto. Te wan pisi hën wan gaan ventu ko ta seki di wata teee wa sa go möön. ²⁵ Hën u sai dë ta biinga teefa ganian kanda wa sa dou möönsö.

Nöo hën u bia luku te ala. Hën u si wan sëmbë ta waka ku futu tjuwatjuwa a di wata liba ta ko a u. Wë nöo di sëmbë dë, Masa Jesosi wë e, ma nöo wa bi sabi. ²⁶ U mën taa jooka. Nöo hën u bai kai olo, fëë nöo u fëë sö.

²⁷ Nöo hën Masa Jesosi bai da u wante taa: “Dee sëmbë, wan fëë e. Un tai hati. Mi wë disi e!”

²⁸ Nöo hën Petuisi taa: “Masa, ju nö? Wë ee ju di dë tuutuu, nöo i piki mi be mi waka a di wata liba tu ko a i.”

²⁹ Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Antoobi. Waka ko nöo.”

Nöo hën Petuisi kumutu a di boto, hën a ta waka a di wata liba nango a Masa Jesosi. ³⁰ Ma te wan pisi hën a ko ta luku fa di ventu ta böö ku fa di

wata ta seki tjika, nöö hën a panta te na soni, hati fëen latja, nöö hën a ta saka nango a basuwata zuuu.

Nöö hën a bai kai wolo taa: “Masa, heepi mi o. Heepi mi!”

³¹ Nöö hën Masa Jesosi tëndë maun panjëen. Hën a taa: “Womi, unfa i panta sô? Unfa biibi fii piki gaanfa sô?”

³² Nöö fa de mbei dë, hën de ko a di boto dendu. Nöö wantewante dë, hën di ventu saka, di wata ko dë pii.

³³ Nöö fa u si dee soni pasa dë, nöö hën u tuu saka tjökö kini a Masa Jesosi fesi dë, hën u taa: “Aai Masa, i da di Mii u Masa Gaangadu tuutuu.”

Aki Masa Jesosi ta kula sikima

a Ganesalëti.

Maik. 6:53-56

³⁴ Nöö hën u go dou a di köndë ka u bi nango. Hën da Ganesalëti. ³⁵ Nöö di dee sëmbë dë si u kaa, hën de sabi taa Masa Jesosi hën ko dë, nöö hën de paaja buka waaa a hii di köndë lontu dou taa hën ko a de dë.

Nöö hën dee sëmbë kisi dee sikima u de, hën de booko gililili ko a Masa Jesosi. ³⁶ Hën de begi ën taa gaantangi, be a da dee sikima pasi u de nama tjë sô seei a di libakoosu fëen buka. Hën Masa Jesosi da de pasi. Nöö fa de ta nama nëen dë, nöö hën hii de tuu fiaa ko bunu u hiniwan siki di de bi abi.

15

Aki Masa Jesosi ta lei de andi sa sundju sëmbë a Gadu wojo.

Maik. 7:1-23

¹ Wë nöö di juu dë, hën wanlô Faliseima ku wanlô Sabima u Wëti kumutu te a Jelusalen ala ko a Masa Jesosi ko hakisi ën wan soni. ² De taa: “Faandi mbei dee bakama fii ta poi dee wëti fuu sô? Biga de an ta wasi maun a di fa dee gaan sëmbë fuu bi buta fuu musu wasi maun bifö u njan.” Sô de hakisi.

³ Ma nöö hën a piki de taa: “Dee sëmbë o, faandi mbei un ta tötö dee wëti u Gadu buta go a wan së, nöö un ta buta dee lei fuunu a de kamian sô?”

⁴ “Biga Gadu taki taa i musu kai i mama ku i tata gaan soni. Ee wan sëmbë i dë nöö i ta kosi i mama ku i tata ta wisiwasi de, nöö di wëti taki taa sëmbë o kii i puu dë. Sô Masa Gadu hei mama ku tata tjika.

⁵ “Ma nöö unu taa wan sëmbë sa taki dëen mama ku ën tata taa: ‘Wë dee sëmbë, heepi an dë. Mi bi abi soni u da unu, ma mi tei ën buta a wan së kaa u mi da Gadu. Wë ma a’ kôni fuunu möön e.’ ⁶ Nöö un feni taa te wan sëmbë du sô, nöö a bunu poi. Ma na tuu seei. Hogi a ta du fa an ta sölugu ën mama ku ën tata dë.

“Nöö hën mbei mi taa un ta tötö dee wëti u Gadu nöö un ta hai dee lei fuunu tja ko buta a de kamian.”

⁷ Nöö hën a kosi de awaa taa: “Un dee bödjëema aki, hii fa un ta pëe unu seei u bumbuu sëmbë naandë, ma unu wë di tjabukama de kai Jesaaja bi taki e, di a sikifi buta a di Buku taa:

⁸ Dee sëmbë aki, ku de buka de ta mbei taa de ta hei mi, ma mëni u de an dë a mi seei.

⁹ Hii fa de mbei taa de ta begi mi kuma Gadu u de naandë, ma sôsö soni seei de ta du dë e.

Biga na mi wë de ta hei.

Fa de ta mbei taa de ta lei sëmbë Gadu wëti dë, ma na tuu seei.

Libisëmbë soni tö nöö de ta lei.

Sö Jesaja bi taki, nöö unu wë a bi taki dë e.”

¹⁰ Nöö hën Masa Jesosi kai dee hia sëmbë dee bi sai dë ko nëen awaa, hën a taa, “Dee sëmbë o, mi o taki wan soni da unu aki, nöö un musu fustutëen bunu. ¹¹ Mi taki e, taa dee soni i ta njan söndö wasi maun, na de sa mbei i ko sundju a Gadu wojo e. Ma dee soni dee i ta fan ku i buka, de wë ta mbei i ko sundju a Gadu wojo.”

¹² Nöö di a fan sö te a kaba, nöö hën u dee bakama fëen ko taki dëen taa: “Masa o, fa i si i fan dë, i sabi taa dee Faliseima tei i fu hogi ö?”

¹³ Hën a piki u taa: “An dë fuu a’ toobi ku de e, biga na Gadu ta manda de a dee soni de ta du. Nöö hii dee soni dee mi Tata an paandi nöö a o hön de puu. ¹⁴ Dee lö sëmbë dë, de dë kuma wanlö bookowojoma ta suku u de tja oto bookowojoma fu de go pasa ngötö. Nöö na de tuu o kai go a di ngötö nö? Nöö hën mbei mi bi piki unu taa an dë fuun a’ toobi ku de.”

¹⁵ Nöö hën Petuisi hakisi ën taa: “Wë nöö Masa o, di soni di i taki fu di njan söndö wasi maun dë, ja sa puu ën möön fini da u nö?”

¹⁶ Hën a piki taa: “Dee sëmbë, unfa a waka wan bi fustutëen?”

¹⁷ “Wë un haika e. Di soni di wan sëmbë ta njan, nöö hën nango nëen bëë. Te wan pisi a o kumutu a i bëë baka, na sö nö? Nöö hën mbei an sa sundju i a Gadu wojo, biga hën da kaba fëen kaa.

¹⁸ “Ma dee soni dee i ta puu a i buka ta taki, nöö na kaba u de di dë e. Biga a i hati de ta kumutu, nöö de ta mbei i ko sundju a Gadu wojo. ¹⁹ Biga wë a libisëmbë hati dendu hii pei hogi ta kumutu, kuma kii sëmbë, tei otowan mujëë ku hii oto fanafiti libi a di së u manu ku mujëë, fufuu, mindi soni, ganjan sëmbë, kosi sëmbë, njan sëmbë a baka. Hii dee soni dë tuu ta dë a sëmbë hati u de kumutu ko a döö. ²⁰ Nöö mi taki da unu e, taa dee lö soni dë wë ta sundju sëmbë a Gadu wojo. Ma fii njan söndö wasi maun a wëti fasi, sö wan soni an sa sundju i a Gadu wojo e, kwetikweti.” Sö wë Masa Jesosi fan ku u tefa a kaba.

Aki Masa Jesosi heepi wan mujëë di an dë Dju sëmbë.

Maik. 7:24-30

²¹ Nöö hën u kumutu a di köndë naandë, hën u go a di pisiwata fu Tilusi ku Sidon. ²² Nöö fa u go dou dë, hën wan mujëë u di pisiwata naandë ko a Masa Jesosi. Nöö di mujëë dë, Kaana sëmbë a dë e, na Dju sëmbë.

Nöö hën a ko ta bai taa: “Masa o, na i da di böngö u Kõnu Dafiti di bi musu ko nö? Na i da di Heepima nö? Wë nöö a’ tjalihati u mi o. Biga wan gadu dë a di mujëë mii u mi hedi ta dëen sitaafu ta kii. Mi begi i baa, gaantangi, heepi mi ku ën e.”

²³ Ma nöö fa di mujëë ta bai dë seei, ma Masa Jesosi an piki ën möönsö.

Nöö hën u dee bakama fëen taki dëen taa: “Masa o, gaantangi, piki di mujëë dë be a disa u baa. A ta bai ta ko a u baka kodo.”

²⁴ Hën a piki taa: “Haika e. Gadu an manda mi u mi go a oto pei sëmbë e, ma a dee Isaëli sëmbë fuu nöö mi musu go. Biga de dë kuma wanlö hia lasilasi sikafu di dë söndö tiima, nöö de a’ heepi fanöudu.”

²⁵ Ma nöö di juu dë hën di mujëë ko suti kini a goon nëen fesi, nöö hën a begi ën taanga taa: “Masa o, gaantangi, heepi mi o. Di mii u mi ta dëdë.”

²⁶ Hën a taa: “.Wë mujëë o, na kë ma kë heepi i e, ma ja dë Isaëli sëmbë, nöö an fiti u puu bëë a dee mii maun tuwë da dagu mii.”

²⁷ Hën di mujëë piki taa: “Aai Masa, wë sö a dë tuu o. Ma dee pikipiki pisi ta puu ta kai a tafa basu wë? Dee dagu mii an sa njan de nö?”

²⁸ Wë nõõ fa di mujëe fan dë, nõõ a suti da Masa Jesosi seei, hën a taa: “Aai mujëe, i ta biibi mi taanga tuu o. Wë nõõ di soni di i si i ta suku dë, nõõ i fendi ën kaa e.”

Nõõ an kaba u fan seei, hën di mujëe mii u di mama ko bunu gbegedee.

Aki Masa Jesosi ta da 4000

sëmbë soni u njan.

Maik. 8:1-10

²⁹ Nõõ hën Masa Jesosi kumutu dë, hën u ku ën ta waka a di ze u Galilea bandja dë ta lontu te u go dou a wan kamian ka wanlõ kuun dë, nõõ hën a go sindo. ³⁰ Nõõ hën wanlõ hia sëmbë booko gililili ko nëen möön, nõõ de tja hia sikima ko tuwë nëen fesi faa musu kula da de. Hën a kula de tuu fiaa: lanlan sëmbë, bookowojoma, makisamakisa sëmbë, tapabukama, hii de tuu a kula te a kaba gbegedee.

³¹ Nõõ di dee sëmbë ko si fa dee tapabukama ko ta fan, dee lanma ko ta waka, dee makisamakisa sëmbë ko bëtë seei, dee bookowojoma ko ta si sondi, nõõ a bigi da de tee. A foondo de tuutuu, nõõ hën de da Masa Gaangadu tangi taa: “Ee, di Gadu fuu dee Isaëli sëmbë aki, a bigi tuu o.”

³² Nõõ baka fëen, hën Masa Jesosi kai u dee bakama fëen te u piki, a taa: “Tjali u dee hia sëmbë aki kisi mi o. Biga tide mbei di u dii daka di de dë ku mi aki, nõõ de an njan na wan wojo sondi möönsö. Wë nõõ ma sa manda de go söndõ njan, biga a kandë so u de sa faau a pasi.”

³³ Nõõ hën u piki ën taa: “Aai, u jei, ma nõõ unsë woo sa fendi sö wan hia soni u njan fuu sa da de, ka u dë a söso kamian a sabana aki?”

³⁴ Hën a hakisi u taa: “Wë un mëni bëëë un abi dë?”

Hën u piki ën taa: “U abi sëbën bëëë aki ku wantu piki fisi.”

Hën a taa antoobi.

³⁵ Hën a manda dee sëmbë go sindo leti a goon na ahun liba dë. ³⁶ Nõõ hën de sindo te de kaba, hën Masa Jesosi tei dee sëbën bëëë ku dee pikipiki fisi naandë, hën a da Masa Gadu tangi te a kaba. Nõõ hën a booko de pisipisi, hën a tëndë da u taa: “Un tja go paati da dee sëmbë.”

³⁷ Nõõ hën u tei, hën u ta paati da dee hia sëmbë dë te dou de tuu. ³⁸ Hën de tuu njan seei teee bëë u de fuu.

Nõõ hën u toona go pii dee pisipisi dee de njan fika, te fuu sëbën gaan manda. Nõõ fa di soni pasa dë, de bi dë fõ dusu womi a di kamian ufõ i abi dee mujëe ku dee mii. Sö dee sëmbë bi hia tjika.

³⁹ Nõõ di de njan tefa de kaba kaa, hën Masa Jesosi manda de go a wosu awaa. Nõõ hën u ku ën tei boto hën u koti wata go a di köndë de kai Magidala.

16

Aki dee hedima u keiki hakisi Masa Jesosi wan maaka möön.

Maik. 8:11-13; Luk. 12:54-56

¹ Nõõ fa Masa Jesosi ko a Magidala dë, hën dee Saduseima ku dee Faliseima ko nëen. Wë de tu keiki paatëi dë, de an kë piki möönsö taa a Gadu Masa Jesosi kumutu. Nõõ fa de ko nëen dë, hën de taa de kë faa lei de wan maaka kumutu a Gadu ala, ee nasõ de an o piki taa Gadu hën mandëen ko.

² Ma nõõ hën Masa Jesosi piki de. A taa: “Dee sëmbë, a toobi mi poi da unu. Biga te sapate ee un si bundji a liba ala bë njaan, nõõ un taa amanjan sonu o hati. ³ Te mamate un si di sonu bë hëii, tjuba ta baaka, nõõ woon taa tjuba o kai tide. Sö un sabi u wegi dee maaka u liba ala tjika.

“Wë nöö unfa a waka wan sa wegi dee maaka dee dë leti a unu wojo un ta si aki? Biga ee un luku dee soni ta pasa a di ten u dë aki, de ta kai seei ku dee soni dee tjabukama u Gadu bi sikifi a fesi e. Nöö hën da di ten de bi taki dë, hën dou kaa.”

⁴Nöö hën a gandji da de awaa, a taa: “Un dee takulibima aki, un dë leti kuma wan mujëë disëën manu go ta waka ta suku oto manu. „Biga Gadu bi da unu dee maaka fëën gaanduwe kaa, nöö hën un disa de go ta suku oto maaka möön.” Nöö mi piki unu taa wan o feni oto maaka a mi möönsö e, möön leki di i si mi bi taki da unu kaa u di tjabukama de kai Jona.”

Aki Masa Jesosi ta bai dee bakama fëën a di lei u dee Dju hedima.

Maik. 8:14-21

Nöö di Masa Jesosi fan ku dee hedima u keiki sö kaa, hën wë a disa de dë. ⁵Nöö hën u ku ën toona subi a boto möön, hën u ta koti nango a di oto së banda ka u bi kumutu. Ma nöö u bi fëëkëtë u tja bëëë go ku u.

⁶Nöö fa u nango dë, hën Masa Jesosi bai u a soni, a taa: “Un mëni unu seei e, dee sëmbë, ku di sooda u dee Faliseima ku dee Saduseima.”

⁷Ma nöö di a fan sö, hën u pakisei wante taa wë a kandë fu di wa tja bëëë, nöö hën mbei a fan sö.

⁸Nöö Masa Jesosi sabi taa sö u ta mëni. Hën a taa: “Dee sëmbë aki, unfa biibi fuunu piki sö? Unfa un sa mëni taa bëëë soni mi ta taki? ⁹Wan ta fusutan mi möönsö nö? Naasë un bi dë di mi tei dee feifi bëëë da feifi dusu sëmbë, de njan te de wei toona fika sëmëni manda eti? ¹⁰Nöö naasë un bi dë möön di mi tei dee sëbën bëëë da dee fö dusu sëmbë, de njan te de wei toona fika sëmëni manda möön?”

¹¹“Nöö unfa a waka wan ta fusutan taa ma ta a’ bookohedi ku soni u njan? Nöö na bëëë soni mi taki dë. Ma mi taki e, taa un musu mëni unu seei ku di sooda u dee Faliseima ku dee Saduseima.”

¹²Nöö fa a fan dë ufö u ko kisi u seei awaa taa na di sooda di de ta dian boon, nëën a ta taki, ma di poipoi lei u dee Faliseima ku dee Saduseima di de ta paaja a hii di goonliba, leti kuma wan piki sooda ta soopu ta paaja a wan hia boon, hën wë a ta taki di taki.

Aki Petuisi taki

ambë da Masa Jesosi.

Maik. 8:27-30; Luk. 9:18-21

¹³Nöö di u dou a oto banda dë, hën u ta waka te u go dou a di pisiwata de kai Sesalia Filipi. Nöö hën Masa Jesosi kai u te u piki, a taa: “Unfa un ta jei de ta taki u Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki?”

¹⁴Nöö hën u piki ën taa: “Wë u ta jei so sëmbë ta taki fii taa i da di dopuma Johanisi, hën toona weki baka a dëdë. So u de taa i dë wan u dee oto tjabukama u Gadu bi dë a fesi kuma Elia, kuma Jelemia sö, hën toona weki baka. Sö u ta jei de ta taki fii.”

¹⁵Nöö hën a toona hakisi u taa: “Wë unu wë? Ambë un ta mëni taa mi dë?”

¹⁶Hën Simon Petuisi piki ën taa: “Masa o, i da di Keesitu e, di Kõnu Gadu bi paamusi taa a o manda ko. I da di Mii u Masa Gaangadu seei, di abi libi fu teego.”

¹⁷Nöö di Masa Jesosi jei fa a fan dë, hën a taa: “Aai womi Simon, ju di mii u Jonasi aki, Gadu naki i kölöku tuutuu. Biga di soni di i ko sabi dë, nöö na libisëmbë lei i ën. Ma mi Tata a liba ala hënseei mbei i ko sabi ën.

¹⁸“Nöö fa de ta kai i Petuisi dë, na ‘sitonu’ di në fii kë taki nö? Wë nöö mi taki da i taa ku di gaan sitonu i si aki mi o seti di keiki u mi e. Nöö fa mi o

seti ën dë, nöö di didibi ku hii di kaakiti di a abi, ku dëdë köndë seei, an o sa tapëën ën möönsö.

¹⁹ “Nöö mi taki da unu taa mi o da unu taki a di Njunjun Tii u mi dendu, te hiniwan soni di i si un tai a goonliba aki nöö a o dë taítai a Gadu ala. Söseei tu hiniwan soni di un lusu a goonliba aki, a o dë lusulusu a Gadu ala.”

²⁰ Nöö di a fan sö te a kaba, hën a bai u tuu seei taa wa musu konda da na wan sëmbe taa hën da di Könu Gadu bi paamusi taa a o manda ko.

Aki Masa Jesosi konda di hogi

di o pasa ku ën.

Maik. 8:31-9:1; Luk. 9:22-27

²¹ Nöö a di ten dë hën Masa Jesosi seti fan ku u, fuu sabi andi o pasa ku ën a bakaten. A taa: “Te wan pisi nöö woo go a Jelusalen. Nöö dee Gaan Womi ku dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti, de o kisi mi da sitaafu te a tjika de, nöö de o kii mi. Ma nöö a di u dii daka fëen, nöö mi o toona weki baka a dëdë e.”

²² Nöö fa a fan naandë, hën Petuisi kai ën tja go a së, hën a fia ku ën taa: “Masa, na taki dee lö soni dë e. Biga de an o sa pasa ku i seei, kwetikweti.”

²³ Nöö hën a bia gandji dëen taa: “Waka pasa kumutu a mi fesi dë e, ju didibi Saatan. I dë kuma wan sitonu a pasi da mi u mi naki futu kai kumutu a di pasi Gadu buta da mi u mi waka. Biga fa i fan dë, nöö na Gadu da i di pakisei dë e. Libisëmbë pakisei nöö di dë.”

²⁴ Nöö di a fan ku Petuisi sö te a kaba, nöö hën a bia fan ku u tuu taa: “Dee sëmbe o, wan mëni fa mi bi fan ku unu nö, taa hiniwan sëmbe abi sitaafu fëen fu tjai ufö a sa waka a mi baka. Nöö ee i kë waka a mi baka tuutuu, nöö i musu disa di soni di i seei ta kë, nöö i tei di sitaafu dë tja.

²⁵ “Biga ee wan sëmbe i ta suku wan suti libi da i seei a di goonliba aki, nöö ja o feni ën fa i kë möönsö e. Lasi nöö joo lasi. Ma nöö ee i saka i libi fu mi hedi, nöö joo fendi ën kumafa i kë nöömö.

²⁶ “Nöö ee i feni hii soni u di goonliba aki tuu te dou, ma i seei lasi go a di didibi faja, nöö un heepi seei a abi da i? Nöö andi seei dë a goonliba aki waiti tjika tu, fii tookëen ku di libi u teego? Soni an dë e, baa.

²⁷ “Biga te wan daka, Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki o toona ko a di goonliba aki nöömö, fu mi kuutu a libisëmbë liba. Nöö fa mi o ko dë, nöö mi ku dee basia u mi Tata köndë tuu o ko makandi, nöö ku di gaan hei u mi Tata seei woo ko e. Nöö mi o paka hiniwan sëmbe kumafa a fiti di libi di a bi libi a di goonliba aki.”

²⁸ Nöö hën a taa: “Mi taki da unu e, taa so fuunu dë aki an o dëdë möönsö bifö un si Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki toona ko dou ku di Njunjun Tii u mi.” Sö Masa Jesosi fan ku u tefa a kaba.

17

Aki dee bakama u Masa Jesosi si di Gadu fasi fëen di a abi.

Maik. 9:2-13; Luk. 9:28-36

¹ Nöö hën a baka sikisi daka, hën Masa Jesosi tei Petuisi ku de tu baa Jakobosi ku Johanisi, nöö hën de subi go te a wan hei kununu liba. ² Nöö hën de sai dë te wan pisi, hën Masa Jesosi ko tooka a de wojo seei. Fesi fëen ko ta koti faja kuma sonu, nöö dee koosu nëen sinkii ko weti faan te sëmbe wojo an sa kai ku de. ³ Nöö te u de kë mëni, hën de si tu womi ko taanpu nëen bandja, wan de kai Elia, wan da Mosesi. De tu womi dë bi dë awoo tjabukama u

Gadu u fesiten, gaan nēbai sēmbē, nōö de bi dēdē gaanduwe kaa, ma nōö hēn de ko a Masa Jesosi dē ko ta fan ku ēn.

⁴ Nōö fa de ta fan ku ēn dē, hēn Petuisi taa: “Masa o, a bunu fa i tja u ko aki. Nōö ee i kē, nōö mi sa mbei dii tjēkē liba da unu: wan fii, wan u Mosesi, ku wan u Elia.”

⁵ Ma nōö di a fan sō kaa, hēn wan gaan limbo wōluku saka zalalaa ko tapa de buuu. Hēn de jei wan tōngō ta fan a di wōluku dendu dē taa: “Un luku di lobi Womi Mii u mi aki. Libi fēēn ta kai ku mi. Nōö hēn fuun ta haika e.” Sō di tōngō piki.

⁶ Nōö fa de dii bakama u Masa Jesosi jei di fan dē, nōö hēn de fēēē te de kai ku fesi a goon. ⁷ Hēn Masa Jesosi waka go panjan de hēn a taa: “Womi o, un hopo. Wan fēēē sō e.” ⁸ Nōö di de ko jabi wojo, nōö Masa Jesosi wanwan nōö de si. De an si de tu sēmbē möön.

⁹ Nōö hēn de toona ta bazia di kununu ta saka nango a goon. Nōö fa de nango dē, hēn Masa Jesosi bai de taa: “Un haika e, di soni di un si a di kununu liba naandē, nōö wan musu taki ēn da na wan kodo sēmbē e. Un musu hoi ēn a unu hati ufō. Tee Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki dēdē toona weki baka ufō un sa taki ēn.”

¹⁰ Nōö hēn de taki dēēn taa: “Masa o, u kē hakisi i wan soni. Faandi mbei dee leima fuu, dee Sabima u Wēti, taa Elia hēn fosu musu ko ufō di kōnu Gadu bi paamusi o ko a u?”

¹¹ Hēn a piki de taa: “Awa, fa de ta lei unu dē, nōö sō a dē tuu. Elia bi musu ko a fesi fa a seeka pasi da di Kōnu. ¹² Ma nōö mi taki da unu taa a ko kaa e. Ma dee sēmbē an bi sabi ēn, nōö hēn de du ku ēn kumafa de kē. Nōö sōseei de o du ku Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki tu.” Sō Masa Jesosi taki.

¹³ Nōö fa a fan dē ufō de ko sabi taa Johanisi di Dopuma hēn a ta taki dē. Hēn wē bi da di Elia di bi musu ko.

Aki Masa Jesosi kula

wan womi mii bi dē ku mii siki.

Maik. 9:14-29; Luk. 9:37-43a

¹⁴ Nōö hēn de ta bazia di kuun ta ko te de ko kai a palala goon, nōö hēn de ko si wanlō hia sēmbē naandē ta luku de. Nōö hēn wan womi kule kumutu a dee sēmbē dendu ko kai a goon a Masa Jesosi fesi.

Hēn a begi ēn taa: ¹⁵ “Masa gaantangi, a’ tjalihati fu wan womi mii u mi aki o. Mii siki dē ku ēn seei te na soni. So juu a ta naki ēn ta tuwē a faja, so juu a ta tuwēēn a wata. Sō a ta fukēēn tjika. ¹⁶ Nōö mi bi tjēēn ko a dee bakama fii aki u de heepi mi kulēēn, ma de an bi sa heepi mi möönsō. Nōö hēn wē i si mi tjēēn ko a i seei.”

¹⁷ Nōö hēn Masa Jesosi djēmē, a taa: “Ee! Andi seei mi feni a dee sēmbē u di ten aki maun? Fa mi ku de dē aki, de an ta biibi möönsō. Taangajesi nōö de abi sō. Un longi mi musu dē ku unu aki ta hoi pasensi da unu ufō un sa biibi mi?”

Nōö hēn a taa: “Sōö. Wē tja di mii ko a mi aki i si.”

¹⁸ Nōö hēn de tjēēn ko dēēn. Hēn a jaka di soni di bi dē nēēn liba dē puu tuwē go, nōö wantewante dē hēn di mii ko bunu fiaa.

¹⁹ Nōö baka u di dē, hēn u dee bakama fēēn ko nēēn. Hēn u hakisi ēn taa: “Masa o, andi seei mbei wa bi sa jaka di gadu dē puu a di mii liba?”

²⁰ Nōö hēn a taa: “Awa, wē baaa o, fu di wan ta biibi a di fa wē mbei e. Biga mi taki da unu taa ee un abi wan piki biibi tēin sō seei kuma di sii fu di pau de kai mutaadi, nōö i sa go taki da wan gaan kununu taa ‘hopo kumutu dē’,

nöö a o kumutu dē go. Biga te di biibi fuunu dē a di fa kaa, nöö na wan soni o dē di wan o sa du e.

²¹ “[Ma boiti u di dē, sō wan pei soni, ja sa puu en a sēmbē liba ee na i tei ten fii begi Masa Gaangadu gaanfa sōndō njan.]” Sō Masa Jesosi piki u di ten dē.

Aki Masa Jesosi toona fan soni

u di dēdē fēen möön.

Maik. 9:30-32; Luk. 9:43b-45

²² Nöö baka u di dē, hēn u ku Masa Jesosi ko makandi a di pisiwata u Galilea naandē, hēn a taki da u taa: “Dee sēmbē, mi kē taki wan soni da unu aki taa Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki, nöö wan daka de o buta mi a dee felantima u mi maun. ²³ Nöö de o kii mi e. Ma di u dii daka fēen nöö mi o toona weki baka. Sō wē o pasa ku mi e, dee sēmbē.” Nöö fa a fan ku u dē, nöö a dē wan gaan tjali soni seei da u, a da u fuka te na soni.

Aki Masa Jesosi ku Petuisi

o paka keiki möni.

²⁴ Nöö hēn u toona go a Kapenaumi möön. Nöö hēn dee sēmbē ta pii möni da di Gaan Keikiwosu a Jelusalen dē, nöö hēn de ko a Petuisi ko hakisi en taa: “Wē mati o, fa di mēsītē fuunu sai dē, hēn an ta paka di keikimōni nō?”

²⁵ Hēn a taa: “Aai hōön, a ta paka.” Ma nöö fa de ta fan dē, nöö Masa Jesosi an sai naandē.

Nöö hēn Petuisi go nēen a wosu. Ma nöö fa a denda a di wosu, an jabi buka fan seei, hēn Masa Jesosi kai en taa: “Womi Simon.”

Hēn a piki.

A taa: “Mi kē hakisi i wan soni. Fa dee kōnu u di goonliba aki ta pii lantimōni, nöö na ambē de ta pii en? A deseei mii, naa a dee sēmbē dee an dē a di kōnu famii?”

²⁶ Hēn Petuisi piki en taa: “Wē a dee oto sēmbē dee na famii u kōnu.”

Nöö hēn Masa Jesosi taa: “Sōo. Wē hēn da an dē u dee mii u di kōnu seei musu paka, na sō nō? ²⁷ Ma nöö un boo paka nöö e, fu de an musu mati u.

“Nöö haika e. Tei di huku fii nöö i go a huku. Nöö di fosu fisi di i si joo kisi nöö i jabi en buka luku, nöö joo si wan möni nēen dendu, nöö i tei en tja go paka u mi ku i.”

18

Aki ta lei ambē da hei sēmbē

a di tii u Gadu dendu.

Maik. 9:33-37; Luk. 9:46-48

¹ Hēn u dē te wan daka, nöö hēn u dee bakama u Masa Jesosi ko nēen ko hakisi en taa: “Masa o, u kē hakisi i wan soni. Undi fuu sa dē di möön hei wan a di Njunjun Tii u Gadu dendu di ta ko aki?”

² Nöö hēn Masa Jesosi kai wan piki mii tja ko nēen, nöö hēn a butēen leti a u dendu naandē. ³ Hēn a taa: “Wan ta si di mii aki nō? Ee wan sēmbē ja bia ko abi di fasi di wan piki mii abi, nöö ja o sa dē a di Njunjun Tii dendu möönsō e. ⁴ Ma nöö ee i abi sō wan sakafasi, nöö joo dē gaan hei sēmbē a di Njunjun Tii dendu.”

⁵ Hēn a taki da u möön taa: “Ee i du sō wan piki mii kuma di i si aki wan bunu fu di a nama ku mi hedi, nöö miseei wē i du di bunu dē kaa e.

⁶ “Nöö ee wan mii kuma disi ko biibi a mi liba, nöö hēn wan fuunu mbei a kumutu a Gadu pasi, nöö mi taki e, di sitaafu fēen di joo kisi a Gadu nöö

a o hebi gaanfa e. A bi sa möön bêtë da i de bi tei wan gaan gindi sitonu tai a i gangaa te de kaba, nöö de tja i go tuwë a di möön fundu kamian u di ze dubuu pii. Biga di sitaafu dë an o hebi kuma di i bi o kisi a Gadu, ee i bi mbei so wan sëmbë kumutu a di pasi u Gadu.”

Aki ta lei fa i musu kõni tjika

fii tan a di tii u Gadu.

Maik. 9:42-48; Luk. 17:1-2

⁷ Hën a taa: “Mi bai helu da di goonliba aki e, da dee soni fëen ta ganjan sëmbë puu a Gadu pasi. A dë sö tuu taa sö di goonliba aki dë kaa, ma tókuseei mi bai helu da dee sëmbë dee ta buta sëmbë fu de du dee soni dee an kai ku Gadu.

⁸⁻⁹ “Nöö mi bai unu taa ee i kë du wan soni ku i maun di o mbei i kumutu a di pasi u Gadu, nöö a möön bunu i koti di maun fii kolon puu a i sinkii tuwë wante.

“Nöö söseei tu, ee ku di wojo fii dë i kë luku wan soni di o puu i a Gadu pasi, nöö a möön bunu i diki ën puu tuwë. Biga a möön bêtë da i i lasi wan kamian fii sinkii ma i feni di libi u teego, möön leki de hiti i ku telu go a di didibi faja.

¹⁰⁻¹¹ “Nöö mi taki da unu möön e, taa un musu mëni unu seei bunu a di fa i ta libi ku dee piki mii kuma di i si aki sö. Wan musu tei de u sösö soni. Biga dee basia u mi Tata köndë dee ta waka nango ta ko nëen fesi nöömö dë, nöö de wë ta watji dee mii aki e. Hën mbei wan musu ta kai de sösö soni.”

Aki Masa Jesosi taki soni u

wan sikapu di bi lasi.

Luk. 15:3-7

¹² Nöö hën a tei wan oto konda da u, a taa: “Ee wan sëmbë abi wan höndö sikafu ta kija, nöö hën wan u de kumutu a dee otowan dendu lasi go te a go pii, nöö unfa i mëni? Na a o disa dee nëigiteni-ku-nëigi ka de ta njan a di sabana dë, nöö a go suku di lasi sikafu dë tee a feni ën nö? Aai, sö a o du. ¹³ Nöö mi taki da unu, taa te a feni di wan kodo di bi lasi go dë, nöö a o wai ku ën gaanfa seei möön leki dee nëigiteni ku nëigi dee an bi go lasi.

¹⁴ “Nöö söseei wë mi Tata di dë a liba ala dë tu e, dee sëmbë. Biga an kë na wan kodo sëmbë fëen musu lasi, te dou ku dee piki mii kuma disi aki seei. Sö a ta kai de gaan soni tjika.

Aki ta lei fa fii du ku wan sëmbë di du hogi ku i.

¹⁵ “Nöö mi o taki wan oto soni da unu möön. Ee wan otowan fii du i wan hogi, nöö i musu go nëen i wanwan go fan ku ën, fuun seeka di taki be un ko bunu baka. Nöö ee di otowan fii piki tei di fan fii, nöö hën da i wini ën tja ko buta a pasi. ¹⁶ Ma ee i fan ku ën an kë haika möönsö, nöö i musu toona go kai wantu sëmbë, nöö un tuu go nëen makandi nöö un fan ku ën te un kaba. Nöö a o kai ku di Buku u Gadu ka a sikifi taa i musu abi tu ee nasö dii kotoigima ufö de sa sitampu wan soni taa a dë tuu.

¹⁷ “Ma nöö ee di otowan fii an kë haika unu möönsö fu di taki musu seeka, nöö be un tja di taki go a dee oto biibima fuunu ka un ta miti makandi a keiki. Nöö ee un go taki ën te un kaba, ma seei di sëmbë an kë piki möönsö, nöö a ko dë taa heepi an dë. Nöö un luku ën kuma wan sëmbë na sabi soni fu Gadu, kuma wan takulibima.

¹⁸ “Nöö mi taki da unu e, taa fa un dee sëmbë u mi ta ko makandi naandë, nöö di soni di i si un sitampu te un kaba taa hën bunu, nöö Gadu seei o nama ku unu nëen taa a bunu. Nöö ee un luku wan soni a goonliba aki tee un

kaba sitampu taa an bunu, nöö Gadu seei o taa an bunu tu. Sö taki fuunu a goonliba aki o a' kaakiti tjika e.

19 "Nöö mi taki e, taa ee wantu fuunu ko miti a wan kamian fuun begi mi Tata a liba faa du wan soni da unu, nöö mi piki unu gbelin taa a o du ën e. 20 Biga ka tu dii fuunu ko makandi fu di un nama ku mi, nöö mi seei o dë leti a unu mindi dë."

Aki ta lei taa u musu da sëmbë paadon.

21 Nöö hën Petuisi ko nëën, hën a hakisi ën taa: "Wë Masa o, ee wan otowan u mi ta du hogi ku mi nöö hën mi puu ën a bëë te dou sëbën pasi kaa, nöö an tjika nö?"

22 Hën a piki ën taa: "Nönö, womi, an tjika e. I musu ta puu ën a bëë nöömö, ee sëbëteni toon sëbën pasi seei. Ja musu hoi ën a bëë möönsö."

23 Nöö hën a toona da u wan oto möön faa lei u fa di Njunjun Tii u Gadu dë. A taa: "A dë leti kuma wan kõnu di abi sëmëni wookoma ta juu möni nëën. Nöö hën a dë te wan daka nöö hën a kai de ko fu de pakëën di möni di de bi juu nëën."

24 "Wë nöö di de seti di soni, hën de tja wan sëmbë ko nëën. Di sëmbë naandë bi abi sëmëni milion faa pakëën."

25 "Hën di kõnu taa: 'Wë mati o, da mi di möni u mi di i musu paka mi.'

"Ma nöö di womi an abi di möni. Nöö hën di kõnu taa: 'Wë antoobi. Un sei ën, hën ku ën mujëë ku dee mii fëën ku hii soni a abi tuu, nöö un tja di möni u de ko da mi, be mi feni di möni u mi.'

26 "Ma nöö di di womi jei sö, nöö hën a saka tjökö kini a goon nëën fesi, hën a begi ën taa: 'Köndë Masa o, i a' leti, ma mi begi i gaantangi hoi pasensi da mi o. Di möni di mi juu a i, nöö mi o paka i ën nöömö.'

27 "Nöö fa a begi ën te a kaba dë, nöö hën tjali fëën kisi di kõnu. Nöö hën a taa: 'Wë mati o, wë an dë fii paka mi di möni möön e. Un boo disa di taki nöö.' Nöö di a fan ku ën sö tefa a kaba, nöö hën a mandëën go."

28 "Ma nöö fa di womi kumutu dë, hën a go miti ku wan otowan fëën a pasi, di hën ku ën tuu ta wooko makandi da di kõnu. Nöö di womi aki bi juu kuma wan teni-a-feifi kõlu sö a di womi di kumutu a di kõnu dë. Nöö fa de miti dë, nöö hën a djombo kisi di otowan a gangaa gbolou peeta. Hën a taa: 'Söö, womi, wë u miti. Paka mi di möni u mi wantewante, nasö mi o du ku i tide.'

29 "Nöö hën di womi tjökö kini a goon nëën fesi hën a begi ën taa: 'Gaantangi baa, hoi pasensi da mi o. Te mi feni di möni nöö mi o da i ën nöömö.'

30 "Ma nöö di fosu womi naandë, hën an dë a di taki dë seei, kwetikweti. An haika seei andi di otowan fëën ta taki. Nöö hën wë a mbei dee siköutu ko tei ën tja go buta a dunguwosu fu tee a sa paka di paima."

31 "Ma nöö fa di soni pasa dë, nöö dee oto wookoma u kõnu sai dë ta si, nöö hën de kule tjalalaa go piki di kõnu taa sö wan soni de si pasa, a bigi te an sa taki."

32 "Nöö hën di kõnu toona kai di wookoma dë ko nëën möön, hën a gandji dëën seei awaa, a taa: 'Ju hogihatima ju, hii di gaan hia möni di i bi abi u paka mi nöö hën wë mi disa i fu di i bi begi mi. 33 Wë nöö an bi bunu da i fii abi tjalihati da di otowan fii nö? Jee? Sö i dë ö?"

34 "Nöö hati fëën boonu ku ën teee, nöö hën a kai dee siköutu, a taki da de taa: 'Un kisi di sëmbë dë tja go tuwë a dunguwosu, be a ta tja sitaaafu fu teee a paka hii di möni di a bi musu paka mi, tee dou ku dee lasiti sësënsi tuu.'

35 Nöö sö Masa Jesosi taki wan oto da u te a kaba. Hën a taa: "Un si fa di soni pasa dë ö? Wë nöö leti sö nöö mi Tata di dë a liba ala o libi ku unu tu e, ee wan puu dee otowan fuunu a bëë ku hii unu hati a dee hogi de ta du unu."

19

Aki Masa Jesosi ta taki fa

manu ku mujëe an musu tuwë.

Maik. 10:1-12; Luk. 16:18

¹ Nöo hën a baka u di dë, hën u ku Masa Jesosi kumutu a Galilea naandë latja Judea go te a di oto së banda u Joodan Lio. ² Nöo fa u ta waka nango dë, wanlô hia sëmbë ta dë a Masa Jesosi baka ta ko nöömö. Nöo di u dou a di oto së banda u di lio, nöo hën a kula dee sikima u de tefa a kaba.

³ Nöo di juu dë, hën wanlô Faliseima ko nëen fu de poobëen luku ee de sa feni föutu nëen u de tjëen go kaagi da lanti. Nöo hën de hakisi ën taa: “Mësitë o, u kë hakisi i wan soni aki. Unfa di wëti u Gadu taki? Wan womi sa tuwëen mujëe fu hiniwan piki soni di hën ku ën abi ö?” Sö de hakisi ën.

⁴ Nöo hën a piki de taa: “Wan bi lesi a di Buku nô, taa di Gadu mbei goonliba te a kaba nöo hën a mbei libisëmbë, wan womi ku wan mujëe. ⁵ Nöo kumutu a di ten dë te kisi fa u dë aki, wan womi o kumutu disa hën mama ku hën tata go libi ku ën mujëe, nöo de o ko dë wan sinkii. ⁶ De an o dë kuma tu sëmbë möön. Wë nöo fa Masa Gaangadu buta de ko di wan dë, nöo libisëmbë aan leti u paati de möönsö e.”

⁷ Hën de hakisi ën taa: “Wë nöo ee a dë sö tuu, nöo faandi mbei Mosesi bi buta da u Dju sëmbë taa i sa mbei wan pampia a lanti te i kaba taa i ku di mujëe fii tuwë, nöo i manda di mujëe fii go? Faandi mbei a taki sö?”

⁸ Hën a taa: “Awa, wë fa a da unu di pasi dë, fu di un abi taangajesi wë mbei e. Ma a seti u goonliba nöo an bi dë sö. ⁹ Nöo mii taki da unu seei gbelin taa ee wan sëmbë i abi wan mujëe fii nöo i tuwëen ma na manu a tei a i wosu nöo hën i toona go tei wan oto mujëe, nöo Gadu wëti hën wë i booko dë e.” Nöo sö Masa Jesosi piki dee sëmbë.

¹⁰ Nöo di u dee bakama fëen jei a taki sö, hën u taa: “Wë nöo Masa o, ee sö di wëti fu Gadu dë, nöo an dë fu womi abi mujëe, an dë u mujëe abi manu tu e. Un boo dë fuu sö nöo.”

¹¹ Hën a taa: “Ma na hii sëmbë sa fika sö e. Nönö. Ma dee sëmbë dee a kai da, nöo de nöo sa dë sö. ¹² Biga so sëmbë an sa tei mujëe biga de pai ën sö kaa. So sëmbë an sa tei mujëe fu di oto sëmbë du hogi ku de. So sëmbë, deseeri feni ën fu bunu fu de dë ku wan hati ta biinga fu di Tii u Gadu musu paaaja a mundu, hën mbei de an tei mujëe.

“Nöo di sëmbë di sa tei di lei aki, nöo be a tei ën e.”

Aki de tja dee miii ko

a Masa Jesosi.

Maik. 10:13-16; Luk. 18:15-17

¹³ Nöo di juu naandë, hën de tja wanlô miii ko a Masa Jesosi faa musu buta maun a de hedi begi da de. Nöo di u dee bakama fëen si sö, hën u gandji da dee sëmbë seei. ¹⁴ Ma nöo hën Masa Jesosi si taa sö u ta du, hën a bai u taa: “Nönö womi, wan tapa de e. Be de tja dee mii ko da mi nöo. Biga dee sëmbë dee abi sö wan saka, fasi kuma dee piki mii i si aki, nöo de nöo o dë a di Tii u Gadu dendu e.”

¹⁵ Hën a buta maun a dee mii hedi, hën a begi da de te a kaba.

Aki Masa Jesosi ta fan

ku wan guduma.

Maik. 10:17-31; Luk. 18:18-30

Nöö baka fëen, hën u kumutu a di kamian dë nango möön. ¹⁶ Te wan pisi, hën wan kijoo ko a Masa Jesosi hën a kai ën te a piki, a taa: “Mësitë, wë mi ko a i aki. Mi ko hakisi i ee un bumbuu soni dë fu mi sa du nöö mi feni di libi u teego?”

¹⁷ Hën Masa Jesosi hakisi ën taa: “Faandi mbei i hakisi mi soni u bumbuu? Biga Gadu nöö da bumbuu sëmbë, nöö ee i kë feni libi u teego, nöö i musu hoi i seei a dee wëti fëen.”

¹⁸ Hën di womi hakisi taa: “Undi u dee wëti fëen fu mi hoi?”

Hën a taa: “Ja musu kii sëmbë. Ja musu go a wan mujëe na mujëe fii. Ja musu fufuu sëmbë soni. Ja musu mindi soni da sëmbë. ¹⁹ I musu a’ lesipeki da i mama ku i tata. I musu lobi hii sëmbë kumafa i lobi i seei.”

²⁰ Hën a taa: “Aaa, dee soni dë nö? Wë hii dee wëti dë tuu seei mi bi ta hoi kaa, fu sensi mi bi dë miii. Ma nöö ee i si taa wan soni toobi mi eti, nöö gaantangi be i taki ën da mi o.”

²¹ Hën Masa Jesosi piki ën awaa, a taa: “Söö, wë antoobi. Wë ee i kë ko dë wan bumbuu sëmbë te dou, nöö i go sei hii dee gudu fii dee i abi tuu te i kaba, nöö i tei di möni paati da dee möfina sëmbë u di köndë. Nöö te i du sö kaa, nöö joo abi gudu a Masa Gaangadu köndë te a hia e. Nöö te i kaba, nöö i ko bakama u mi ta waka a mi baka.”

²² Wë nöö fa Masa Jesosi fan ku ën te a kaba dë, nöö hën di kijoo bia go ku gaan tjali nëën hati, biga a abi hia gudu tuu.

²³ Nöö fa a go dë, hën Masa Jesosi bia fan ku u dee bakama fëen, a taa: “Womi, a dë wan taanga soni tuu fu sö wan guduma musu ko a di Tii u Gadu dendu e. ²⁴ Ja si fa di mbeti de kai kamëli bigi ö? Ee i luku ën te i kaba, nöö ja sa maakëen seei taa a sa pasa na aguja baaku. Ma mi piki unu taa, di soni dë möön fukë möön leki fu wan guduma sa ko a di Tii u Gadu dendu.”

²⁵ Nöö di u jei sö kaa, nöö a toobi u seei. Hën u hakisi ën taa: “Wë ee sö a taanga, da wan sëmbë di Gadu heepi sö te a ko gudu, nöö ambë seei sa feni di libi u teego baa?”

²⁶ Hën a luku u diin sö, hën a taa: “Ee a nama a di kaakiti u libisëmbë, nöö na wan sëmbë sa feni ën e. Ma a di kaakiti u Masa Gadu a nama, nöö soni seei an dë di hën an sa du.”

²⁷ Nöö hën Petuisi taa: “Wë Masa o, uu bi disa hii soni seei ko ta waka a i baka, nöö un paima u o feni?”

²⁸ Hën a taa: “Haika e. Te a dou di juu fu hii soni musu ko njunjun, nöö Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki o go sindo a di könu sutuu u mi ku hii di hei u Gadu di a abi. Nöö di juu dë, nöö un dee tuwalufu sëmbë bi ta waka a mi baka aki, nöö woon ko sindo a tiima sutuu tu, ta kuutu dee tuwalufu lö u Isaëli.

²⁹ “Nöö na unu wanwan o feni paima e. Ma hii dee sëmbë dee disa de wosu, ee nasö de baaa, ee nasö sisa, tata, mama, miii, pandasi kamian, hiniwan soni fu di a kë waka a mi baka hedi, mi taki da unu taa dee lö sëmbë dë an o lasi. Biga de o toona feni dee soni naandë höndö toon baka, nöö te fu kaba fëen nöö de o feni di libi u teego a Gadu tu.

³⁰ “Nöö di juu dë, nöö sëmëni sëmbë dee de bi ta tei u heihei sëmbë a goonliba aki, de tuu o ko dë lagi sëmbë. Nöö sëmëni sëmbë dee bi dë lagima a goonliba aki o ko hei sëmbë awaa.”

Sö Masa Jesosi taki da u tefa a kaba.

20

Aki da wan oto fu wanlö wookoma bi wooko a wan goon.

¹ Nöo hën wë Masa Jesosi konda wan oto woto da u möön, faa lei u fa di Njunjun Tii u Gadu dë. A taa: “Wan guduma abi wan gaan goon fëen. Nöo hën di mamate biten hën a hopo go suku sëmbë fu de heepi ën wooko di goon.

² Nöo di a feni sëmbë, hën a mbei buka ku de te a kaba taa a o paka de wan daka wooko möni. Hën de taki aai, a bunu. Nöo hën wë a manda de go a di goon.

³ “Nöo hën a sai dë te kuma nëigi juu sō, hën a toona go suku sëmbë möön u de musu heepi ën wooko di goon. Nöo hën a go si wanlō sëmbë taanputaanpu pii a wojowojo naandë, de aan soni seei u du möönsō.

⁴ “Nöo hën a taki da de taa: ‘Un ko go wooko da mi a mi goon, nöo mi o paka unu kumafa a fiti.’ Hën de taki aai, nöo hën a manda de go.

⁵ “Nöo hën a dë te kuma tuwalufu juu, hën a toona go suku sëmbë möön fu de heepi ën wooko di goon. Hën a feni sëmbë möön.

“Nöo a di dii juu, hën a toona go suku möön.

⁶ “Hën a dë tee sapate feifi juu hën a toona go möön. Hën a go si wanlō sëmbë dë taanputaanpu a wan kamian, na soni seei de ta du möönsō.

“Hën a hakisi de taa: ‘Andi mbei un dë taanputaanpu aki di wan hii daka nöömō sō?’

⁷ “Hën de taa: ‘Wë nönō, wa feni wooko seei möönsō e.’

“Nöo hën a taa: ‘Sōo. Wë mi o manda unu be un go wooko a mi goon ala. Un kë ö?’

“Hën de taki aai. Hën a manda de go a di wooko.

⁸ “Nöo hën de ta wooko tee fa juu kisi u de kumutu a di wooko. Nöo hën di sëmbë abi di goon hën a go fan ku di basi taa: ‘Wë go kai dee wookoma tja ko, nöo i paka de da mi. Nöo joo seti ku dee bi ko lasiti dë te kisi dee fosu sëmbë dee bi ko di mamate e.’

⁹ “Nöo hën di a go u go paka de, nöo hën a seti ku dee bakawan hën a paka de wan hii daka möni. Nöo sō a paka de tuu te dou.

¹⁰ “Ma nöo di a paka dee sëmbë bi ko a fesi, nöo de bi mēni taa de o kisi möön hila möni möön dee ko a baka dë. Ma nöo de ko si taa di wan möni nöo de tuu feni. ¹¹ Nöo di soni an kai ku de seei, nöo hën de sai dë ta guunjan di sëmbë abi di goon.

¹² “Te wan pisi hën de go nëen gbolo, hën de hakisi ën taa: ‘Unfa di soni waka? Di mamate hën u ko dë ta pena a di sonu mindi tefa di ndeti aki, ma nöo dee sëmbë dee wooko di wan kodo juu langa dë, u ku de tuu kisi di wan seei möni. A bunu sō nö?’

¹³ “Nöo hën di goon masa kai wan u de, a taa: ‘Mati.’

“Hën a piki.

“A taa: ‘Fa un taki dë, nöo ma du hogi ku unu e. Biga na mi ku unu bi mbei buka taa mi o paka unu wan daka möni nö? Wë nöo un mēni dë a i maun naandë? Na wan daka möni mi da i dë nö?’

¹⁴⁻¹⁵ “ ‘Nöo unfa i pakisei? Di soni di mi abi, ma sa du ku ën kumafa mi kë nö? Sō nöo mi bi kë da dee sëmbë dee ko lasiti dë, nöo fu di mi abi bunuhati u de fëen mbei un ta haun sō nö?’ ”

¹⁶ Sō wan oto Masa Jesosi tei konda da de. Hën a taa: “Sō nöo a o dë a di Njunjun Tii u Gadu e. Dee sëmbë i mēni taa o dë a fesi, nöo de sa ko dë a baka e. Nöo dee sëmbë i sabi taa o dë a baka, nöo de sa ko fesima.”

Aki Masa Jesosi taki soni

u di dëdë fëen möön.

Maik. 10:32-34; Luk. 18:31-34

17 Nöo a baka u di dë, hën Masa Jesosi o go a Jelusalen. Nöo hën a kai u dee tuwalufu bakama fëen a së.

Hën a fan ku u te a kaba taa: 18 “Dee sëmbë, un haika e. Woo go a Jelusalen awaa. Nöo fa i si woo go dë, nöo wan gaan soni o pasa ku Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki e. De o sei mi da dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti, nöo de o kuutu ku de na de te de kaba fiti buka taa mi musu dëdë. 19 Nöo de o tja mi go buta a dee oto köndë sëmbë maun dee na dë Dju sëmbë, u de ta sösö mi ta mbei mi fa. Nöo de o fon mi te a tjika de ufö de o tei mi tja go peka a lakpa pau kii. Ma nöo a di u dii daka, nöo mi o toona weki baka e.” Sö wë a fan ku u gbelingbelin tjika.

Aki wan mama ta hakisi hei kamian da dee womi mii fëen.

Maik. 10:35-45

20 Ma nöo baka di Masa Jesosi fan sö, hën di mama u Jakobosi ku Johanisi, dee mii u Zebedeosi, ko nëen ko tjökö kini a goon nëen fesi taa: “Masa o, mi kë begi i wan soni.”

21 Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Antoobi, mujëe. Andi i kë?”

Hën a taa: “Wë ja si dee tu womi mii u mi aki ö? Wë mi ko begi i taa te joo sub i di könu bangi fii, fii tii di köndë, nöo mi kë i mbei de sindo a i bandja, wan u de a i leti maun së, di otowan a i töötömaun së.”

22 Hën Masa Jesosi hakisi ën taa: “Wë mujëe o, fa i ko begi mi di soni aki, ma nöo i saandi i ta begi mi nö?”

Hën a bia fan ku de tu baaa, a taa: “Womi, di soni di de lai da mi u mi bebe aki, nöo un sa bebëen tu ö?”

Nöo hën de taa: “Aai, Masa, u sa bebëen.”

23 Hën a taa: “Awa, wë woon bebe wan pikiwan fëen tuu o. Ma haika e. Ee a dë taa fii ko sindo a dee hebi kamian a mi bandja dë, nöo an dë a mi aki fu mi sa mbei buka ku unu nëen e. Biga dee sëmbë dee mi Tata a liba ala buta, nöo de nöo sa feni dee lö kamian naandë.” Sö Masa Jesosi piki de.

Aki ta lei ambë o hei a di tii u Gadu dendu.

24 Wë nöö di u otowan ko jei fa de tu baaa bi fan dë, nöo hati fuu ko boonu ku de seei.

25 Nöo hën Masa Jesosi kai hii u tuu ko nëen makandi, hën a fan ku u taa: “Womi, un haika e. Fa dee hedima u di goonliba aki ta tii köndë, nöo de ta masa sëmbë ta buta de a de basu, nöo dee sëmbë dee dë a de basu dë seei ta masa oto sëmbë tu ta buta a de basu. A sö wan fasi wë dee hedima u goonliba aki ta tja köndë.

26 “Ma nöo unu, wan musu dë sö e. Nönö. Biga ee wan fuunu kë ko heima a di Njunjun Tii u Gadu aki, nöo i musu saka i seei da di otowan fii. 27 Ee i kë ko fesima u dee otowan, nöo i musu ko dë kuma futuboi seei da de. 28 A di soni dë un musu ta djeesi mi e, dee sëmbë. Biga fa i si Mi di ko dë Libisëmbë Mii ko a goonliba aki, nöo ma ko fu sëmbë musu dini mi e, ma mi ko u miseei musu dini sëmbë. Mi ko u mi lasi mi libi seei paka paima fu sömëni hia sëmbë sa ko bunu ku Gadu.” Sö Masa Jesosi taki da u a di ten dë.

Aki Masa Jesosi kula

tu bookowojoma.

Maik. 10:46-52; Luk. 18:35-43

29 Nöo hën u ku ën ta waka nango tefa u go dou a wan köndë de kai Jelikou. Nöo fa u nango dë, na u wanwan e. Wanlö gaan hia sëmbë ta waka a Masa Jesosi baka gidjii kumafa de bi guwenti kaa, nöo hën u ta kumutu a di köndë.

³⁰ Nöo di juu dë tu bookowojoma bi dë leti a bandja pasi naandë. Nöo di de jei taa Masa Jesosi hën ta pasa dë, nöo hën de seti bai dëen taa: “Masa gaantangi, na i da di bakamii u Könu Dafiti di bi musu ko nö? Saa u ooo, saa u!” Sö de ta bai.

³¹ Ma nöo dee hia sëmbë dee ta waka ku u dë ta gandji da dee bookowojoma taa: “Un kabuka naandë!” Ma de an haika seei. Awaa de ta bai taa: “Masa, ju di Heepima dë, u begi i gaantangi, saa u ooo! Heepi u!”

³² Nöo hën Masa Jesosi taanpu piiii, hën a kai de.

Hën de ko dou.

Hën a hakisi de taa: “Andi un kë fu mi musu du da unu?”

³³ Hën de taa: “Masa, u kë fii heepi u be u ko ta si soni.”

³⁴ Nöo fa de fan dë, hën tjali u de kisi Masa Jesosi tee na soni, hën a tëndë maun nama a de wojo. Nöo hën wantewante dë, hën wojo u de limbo, de ko si soni gbegedee. Nöo hën de ta waka nango a Masa Jesosi baka, de ku dee hia sëmbë dë.

21

Aki dee sëmbë ta wai ku Masa Jesosi kuma wan könu.

Maik. 11:1-11; Luk. 19:28-40; Joh. 12:12-19

¹ Nöo u ku Masa Jesosi nango tefa u ko dou a wan köndë de kai Betifaigi. Di köndë dë dë zuntu ku Jelusalen, leti a di kuun de kai Oleifi Kuun bandja naandë.

Nöo hën Masa Jesosi kai tu fuu dee bakama fëen, ² hën a taki da de taa: “Womi, un go a di köndë a u fesi naandë e. Nöo te un go dou nöo woon si wan buliki dë taitai ku ën mii nëen bandja. Nöo un lusu de tja ko da mi.

³ “Nöo ee a ko dë sö taa wan sëmbë ko hakisi unu taa: ‘Unsë un nango ku dee mbeti?’ nöo un piki ën taa: ‘Di Masa fuu, hën abi de fanöudu,’ nöo de o disa de da unu.” Sö Masa Jesosi fan ku de tu bakama te a kaba.

⁴ Wë nöo fa i si di soni o pasa aki, nöo a o kai ku di soni wan tjabukama u Gadu bi sikifi gaanduwe a fesi, a taa:

⁵ Un go taki da dee sëmbë u Jelusalen naandë, leti a Sion dë seei, taa:

“Un luku di könu fuunu ta ko a unu a wan saapi fasi dë.

A dë sindosindo a wan buliki liba ta waka ta ko, a wan buliki mii seei.”

Sö wë di tjabukama bi taki fu di könu Gadu o manda ko, nöo awaa a ta pasa.

⁶ Nöo hën de tu bakama du leti kumafa Masa Jesosi manda de. Biga de nango te de go dou, hën de go si di buliki taitai ku ën mii nëen bandja. ⁷ Hën de lusu de hën de tei tja ko da Masa Jesosi. Nöo hën de jabi koosu a de baka, nöo hën Masa Jesosi subi, a di miii wan liba, ta waka nango a Jelusalen.

⁸ Nöo di juu dë, hën dee hia sëmbë dee ta waka ku u naandë, hën de tei koosu jabi a di pasi liba, so sëmbë ta koti palo maun ta tuwë a di pasi u di buliki di Masa Jesosi dë nëen liba musu waka a de. Bigi nöo de ta bigi ën sö.

⁹ Nöo hën de ta waka nëen baka ta waka nëen fesi, te wan pisi hën de seti bai dëen taa:

Ke baa, u böö!

Di Gaan Könu fuu dou,

di Bakamii u Könu Dafiti di Gadu bi paamusi u.

Masa Gaangadu musu dë ku i e!

Fa i si a manda i ko aki,

në fii musu bai te dou a Gadu Köndë ala!

Sö dee hia sëmbë ta bai ta wai ta mbei piizii dëen.

¹⁰ Nöo fa u mbei dë, nöo Masa Jesosi dou a Jelusalen kaa, nöo di juu dë köndë ta booko seei, sëmbë ta mbei wajawajawajawaja. Sëmbë ta hakisi taa: “Maingë, ambë ko aki?” ¹¹ Hën de taa: “Ja jei ö? Jesosi u Nazalëti wë, di tjabukama u Gadu di ta dë a di pisiwata u Galilea, hën ko aki e, hën wë u ta wai ku ën sô.”

Aki Masa Jesosi jaka sëmbë puu

a di wosu fëen Tata.

Maik. 11:15-19; Luk. 19:45-48; Joh. 2:13-22

¹² Nöo fa Masa Jesosi ko dou a Jelusalen naandë, nöo hën a go wante a di Wosu u Gadu. Nöo di a go dou, hën a si wanlö hia sëmbë sai naandë ta sei soni da dee wakama ta ko dë. De ta sei dee mbeti ku dee pomba sô dee de ta kii da Gadu ta paka paima. So sëmbë sai dë ta tooka möni. Nöo sô de buta di pisi kamian ko dë kuma wojowojo ta wooko möni te a hia a dee sëmbë ta ko dë.

Nöo hën di Masa Jesosi si sô kaa, hën hati fëen boonu seei. Hën a jaka dee sëmbë puu dë, a kandi dee tafa u de tuwë djolou a goon, a tötö dee bangi u dee sëmbë ta sei pomba dë tuwë ku baka a goon.

¹³ Hën a gandji da de taa: “Wan bi jei fa Masa Gaangadu bi taki a di Buku ö? A taa di wosu fëen dë wan kamian ka sëmbë musu ta ko ta begi ën. Ma nöo unu tei ën buta ko tan kamian u fufuuma!”

¹⁴ Nöo a baka u di dë, hën dee bookowojoma ku dee lan sëmbë u di köndë ko nëen naandë a di Wosu u Gadu, nöo hën a kula de te a kaba.

¹⁵ Nöo di juu dë, wanlö mii sai dë eti ta kanda ta bai taa: “Gaantangi u di Bakamii u Könu Dafiti di Masa Gadu manda da u aki ooo!”

Ma nöo di dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ko si dee foombo wooko Masa Jesosi ta du dë, ku di fa dee mii ta kanda ta bai dëen a di Wosu, nöo hati u de ko boonu.

¹⁶ Hën de taki dëen taa: “Fa dee mii ta bai ta kai olo dë, ja ta jei fa de ta taki ö? Ja o tapa de be de kabuka nö?”

Hën a piki de taa: “Awa, mi ta jei. Ma nöo wan bi lesi a di Buku u Gadu ö, taa Gadu ta buta dee piki mii u de gafëen, te dou ku dee mii a bobu tuu.”

Nöo hën di a taki sô, ¹⁷ hën a kumutu disa de dë, nöo hën a go a di köndë de kai Betania. Naandë a duumi di ndeti dë.

Aki Masa Jesosi fan ku wan pau.

Maik. 11:12-14, 20-26

¹⁸ Nöo di dobooko fëen, hën u ku Masa Jesosi kumutu a Betania fuu toona go a Jelusalen möön. Nöo di u dë a pasi nango, hën hang i ko kisi Masa Jesosi.

¹⁹ Nöo hën a si wan fuuta pau leti a bandja pasi dë de kai figa, hën a go suku njanjan nëen faa musu njan. Ma nöo an feni. Uwii nöo di pau abi nëen hedi. Nöo hën a fan ku di pau taa: “Fa i si ma feni njanjan a i aki, nöo ja musu pai a di goonliba aki möön e.” Nöo di a fan sô, hën wantewante dë hën di pau uwii lenguwa waaa fiaa.

²⁰ Nöo di u dee bakama ko si di pau taa a dë, nöo soni fëen toobi u tumusi. Hën u hakisi Masa Jesosi taa: “Masa o, unfa a waka i fan ku di pau dë hën a dëë hesi sô?”

²¹ Nöo hën a piki u taa: “Dee sëmbë, un haika e. Ee i ta biibi Masa Gadu ku hii i hati, nöo unu seei sa du sô tu e. Nöo na di dë nöo, ma möön gaan soni seei un sa du. Biga ee hën i taki da di kuun aki taa: ‘Hopo kumutu fii aki go a di ze,’ nöo a o du leti kumafa i taki dëen. ²² Biga ee i abi biibi a Masa Gadu tjika, nöo hiniwan soni di i begi ën nöo i sa feni ën nëen.”

Aki Masa Jesosi tai dee Dju hedima ku fan.

Maik. 11:27-33; Luk. 20:1-8

²³ Nöo hën u toona go a di Wosu u Masa Gadu möön, nöo hën Masa Jesosi seti ta lei sëmbë. Te wan pisi hën dee Gaan Womi ku dee Gaan Begima ko nën möön.

Hën de hakisi ën taa: “Ambë da i taki fii du dee soni i ta du aki?”

²⁴ Hën a piki de taa: “Wë fa un hakisi di soni dë, nöo miseei o hakisi unu wan soni tu. Nöo te un piki mi, nöo miseei o piki unu unsë mi feni di taki.”

²⁵ Hën a hakisi de taa: “Di dopu Johanisi bi ta dopu sëmbë, ambë bi butëen a ta du di lö wooko dë, Masa Gadu naa libisëmbë?”

Wë nöo fa a hakisi de naandë, hën de go a së go pakisei di soni go, de pakisei di soni ko, te de wei, hën de taa: “Wë unfa woo taki di soni aki? Biga ee u piki taa Masa Gaangadu hën mandëen, nöo a o hakisi u ee faandi mbei wa bi piki ën buka? Wë nöo woo peka. ²⁶ Ma nöo ee u taki taa libisëmbë hën mandëen nöo u musu fëëë, biga hii dee sëmbë u di köndë aki tuu tei Johanisi fu wan gaan tjabukama di Gadu seei manda ko. Möön bëtë fëen nöo un boo piki ën taa wa sabi.”

²⁷ Nöo hën de go a Masa Jesosi hën de piki ën taa: “Wë di soni i hakisi u dë, nöo wa feni u piki i e.”

Hën a taki da de taa: “Wë di wan feni, nöo miseei tu, më sa konda da unu ambë da mi di taki u mi ta du dee soni mi ta du aki e.”

Aki Masa Jesosi da wan oto

fu tu baaa.

²⁸ Hën a toona fan ku de möön taa: “Un haika, mi o taki wan woto da unu aki, nöo un pakisei ën bunu e.

“Wan tata bi abi tu womi mii fëen. Nöo hën a go a di möön gaan wan hën a taki dëen taa: ‘Womi o, baa, wë mi kë fii go a u goon tide go wooko e.’

²⁹ “Nöo hën a taa: ‘Ambë? Mi ö?’ A taki aai. A taa: ‘Nönö, ma o go e.’

“Ma nöo hën a sai dë te wan pisi, di soni ko hati ën fu di a bi piki hën tata gaan buka sö, nöo hën a hopo go a di goon dendu go wooko.

³⁰ “Ma nöo söseei di tata bi go a di oto womi mii fëen tu, hën a taki dëen taa: ‘Womi, mi kë fii go a u goon dendu go wooko tide e baa.’

“Nöo hën a piki ën taa: ‘Söö. Wë antoobi Taata, mi o go e.’ Wë ma nöo hën an go möönsö.”

³¹ Nöo hën Masa Jesosi taa: “Wë nöo mi hakisi unu, de tu mii u di tata, di a fan ku de undi u de piki ën buka?”

Nöo hën de piki taa: “Wë di gaan wan, hën du kumafa di tata bi kë.”

Nöo hën Masa Jesosi taki da de taa: “Awa, sö a dë tuu. Nöo un haika e. Dee fufuuma u di köndë aki, ku dee jajo mujëë dee un ta mbei fa, nöo dee lö sëmbë dë sa ko a di Njunjun Tii u Gadu dendu möön hesi möön unu e. Biga de sabi kaa taa de an ta libi bunu. Ma nöo unu, un ta mbei kuma un ta piki Gadu buka, un dë bambuu sëmbë kaa, nöo hën mbei a taanga da unu fuun saka unu seei a di tii u Gadu basu.

³² “Biga di Johanisi ko, nöo a bi ta lei unu unfa fuun libi uffo un sa ko bunu ku Gadu, ma nöo wan bi kë piki. Nöo hën dee sëmbë dee bi a’ poi në a di köndë, nöo de bia piki Johanisi hesihesi. Ma nöo unu, hii fa un si taa sö de ta piki, ma tökuseei wan bia piki ën buka möönsö. Un mbei taangajesi go dou te kisi fa u dë aki eti.”

Aki Masa Jesosi da wan oto fu wanlö hogihati wookoma.

Maik. 12:1-12; Luk. 20:9-19

³³ Nöo hën a tei wan woto konda da de möön, a taa: “Wan guduma bi dë e. Nöo hën a koti wan gaan goon hën a paandi di fuuta de kai doloifi nëen te a kaba faa musu ta mbei win. Hën a mbei wan peni te a kaba lomboto di goon. Nöo hën a diki wan baaku te a kaba mbei baki nëen, fu te di doloifi lepi nöo a di baki dë dendu de o ta makisëen ta mbei di win. Nöo hën a mbei wan hei wosu buta a di peni dendu u dee wakitima musu ta watji fufuuma.

“Nöo di a mbei hii dee soni tefa a kaba, hën a kai wanlö sëmbë ko nëen. Nöo hën a mbei buka ku de tefa a kaba taa de o ta wooko a di goon, nöo te juu kisi di fuuta lepi, nöo de o ta mbei win nöo hën ku de o ta paati ën.

“Nöo di di goon masa mbei di buka ku dee sëmbë te a kaba, hën a mbei wan lëisi go tee a wan oto köndë.

³⁴ “Nöo hën a go dë ala teee juu dou di fuuta lepi. Nöo hën wë a kai wanlö futuboi fëen manda go a di goon, fu de go tei di win fëen a dee sëmbë tja ko dëen.

³⁵ “Nöo hën wë de nango tefa de go dou. Ma nöo di dee sëmbë dee ta wooko a di goon si taa de ta ko, hën de buta ku de. Wan u de de fon tee a fika a dëdë ku libi maun. Di otowan hën de fon kii. Di otowan hën de naki ën ku sitonu kii.

³⁶ “Nöo hën a baka u di dë, hën di goon masa toona manda oto sëmbë u de go möön go suku di win tja ko dëen. Nöo hën de nango tefa de go dou. Hën dee sëmbë dee dë a di goon du ku de leti kumafa i si de bi du ku dee fosuwan.

³⁷ “Nöo a baka u di dë, nöo hën di goon masa taa: ‘Söö. Wë mi o manda di womi mii u mi seei go awaa. A kandë te dee sëmbë si ën, nöo de abi lesipeki fëen, di a dë mi mii.’

“Nöo hën a manda di womi mii fëen go gbolo. ³⁸ Ma di dee sëmbë dee dë a di goon si taa hën ta ko dë, nöo hën de taa: ‘Söö. Wë di sëmbë a’ di goon, luku di womi mii fëen ta ko dë e.’

“Nöo hën de kuutu ku deseai taa: ‘Te di masa dëdë nöo di mii i si naandë, hën o ko tei di goon aki puu a u maun. Nöo un sabi nö? Un boo kii ën puu aki wante, nöo di goon o fika da u wanwan.’

³⁹ “Nöo hën wë di womi mii ko dou. Nöo hën dee sëmbë kisi ën tja go a döösë u di djai, hën de kii ën gbedede puu dë.”

Sö wan woto Masa Jesosi konda da de te a kaba.

⁴⁰ Hën a taa: “Wë nöo fa dee soni pasa dë, nöo te di goon masa ko, andi un mëni taa a o du ku dee sëmbë naandë?”

⁴¹ Hën de taa: “Höön, wë di soni naandë dë u taki ö? A o sitaafu de ku wan gaan hagi sitaafu di fiti de nöo a o kii de. Nöo a o da oto sëmbë di goon di a sabi taa a sa feni wini fu di goon fëen a de.”

⁴² Nöo hën Masa Jesosi hakisi de, a taa: “Wan sabi fa de taki a di Buku u Gadu nö? De taa:

Dee sëmbë ta mbei sitonu wosu,

de si wan sitonu taa an bunu,

nöo hën de tuwëen a kapëë.

Ma nöo bakaten,

hën di sitonu dë ko di mama posu u di wosu.

Masa Gadu seei wë du di soni sö,

nöo a dë wan gaan foondo soni da u.

Sö wë di Buku taki.

⁴³ “Nöo mi taki da unu taa Masa Gadu an o biinga ku unu möön e, faa buta unu a di Tii fëen basu möön. Nönö. A o disa unu, nöo a o tei wanlö oto sëmbë buta a di Tii fëen di a o sa feni wini a de.

44 “Biga di soni Gadu buta taa a bunu, nöö hën un feni taa an bunu kwetikweti, leti kuma di sitonu de bi tuwë dë. Nöö un sabi fa di sitonu naandë dë nö? Ee un kai nëën liba nöö woon booko pispisi, ma ee di sitonu hën kai a unu liba nöö lala a o lala unu finufinu kaba a sösö fiaa.”

45 Wë nöö fa Masa Jesosi fan dë, nöö dee Gaan Begima ku dee Faliseima jei, nöö de sabi taa de wë a tjökö ku di fan a fan dë, nöö hati u de boonu teee.

46 Nöö de kë kisi ën tja go buta a dunguwosu, ma fu di de fëë lanti hën mbei de an du sò. Biga hii sëmbë ta tei Masa Jesosi u wan gaan tjabukama u Gadu seei.

22

Aki Masa Jesosi da wan oto

fu wan tööwosu.

Luk. 14:15-24

1-2 Nöö hën Masa Jesosi toona tei wan woto möön konda faa lei u fa di Njunjun Tii u Gadu dë.

A taa: “Wan könu abi wan womi mii fëën o tööu, nöö hën a kai sëmbë a fesi fu te di daka dou nöö de ko a di tööwosu. Nöö hën a seeka soni te a kaba këë. ³Nöö hën a manda dee futuboi fëën fu de go piki dee sëmbë dee a bi kai dë taa wë aan soni, di daka hën a dou. Be de ko a di tööwosu ko njan di gaan piizii.

“Nöö hën dee futuboi go, hën de da di buka te de kaba. Ma nöö dee sëmbë a bi kai dë, de an kë ko. De an dë a di soni dë seei.

⁴“Nöö hën di könu manda wanlö oto futuboi fëën möön taa be de toona go taki da de taa a seeka hii soni tuu kaa. Dee gaan kau, ku dee kau mii dee a bi kiija buta naandë fu de fatu tjika u de njan di daka, nöö a kii de tuu kaa seeka boi. Nöö be de ko a di piizii. Sö a manda taki da de.

⁵“Ma nöö fa dee futuboi go da di buka te de kaba naandë, hën dee sëmbë tjëkë ahwa maun da de taa de an dë a di soni dë. Hën wan u de hopo go fëën nëën goon dendu, di otowan go fëën a möni wooko. ⁶Nöö dee sëmbë dee fika, hën de hopo, hën de kisi dee futuboi u di könu hën de du hogihogi ku de te a tjika de, hën de kii de puu dë gbelin.

⁷“Nöö hën di könu jei taa sö wan soni, nöö hën hati fëën ko boonu seei tee na soni. Hën a kai wanlö sodati fëën, hën a manda de go kii dee sëmbë dee bi kii dee futuboi fëën, hën de booko di köndë, de suti faja nëën tjuma gbegedee.

⁸“Nöö hën wë di könu toona kai wanlö oto futuboi u de ko nëën, hën a taa: ‘Wë un luku. Dee soni u seeka buta dë fuu njan di piizii, nöö u kaba u seeka de gaanduwe kaa e, ma dee sëmbë dee mi kai u de ko nöö de hogi poi. An fiti u de ko njan di piizii aki möön.

⁹“ Wë nöö un sabi nö? Un go a di köndë nöö un paaja waka a hii dee sitaati tuu, gaan wan ku piki wan. Nöö hiniwan sëmbë di un si, nöö un kai ën taa be a ko a di tööwosu aki ko njan.’

¹⁰“Nöö hën de paaja hii di köndë. Nöö hën de kai hii sëmbë dee de si kaa, bunuwan ku hogiwan tuu, hën de tja de ko a di piizii te di wosu fuu pöö ku sëmbë.

¹¹“Ma nöö di tööu bi abi wan wëti taa di könu seei o buta di koosu fii bisi ko a di tööwosu. Nöö hën de dë a di piizii dendu te wan pisi nöö hën könu ko u ko da de wodi. Nöö fa a ta da de wodi ta lontu dë, te wan pisi hën wojo fëën ko kai a wan sëmbë ko naandë. A dë fëën ku fëën seei koosu nëën sinkii gbolo. An bisi di koosu könu bi dëën möönsö.

¹²“Hën könu luku ën diin, a kai ën: ‘Womi.’

“A piki.

“A taa: ‘Unfa a waka i ko aki söndö i bisi di koosu di mi da i fii musu bisi?’
 “Hën di womi dë pii. An sa piki na wan soni.

¹³ “Nöö hën di könu manda dee futuboi fëen taa: ‘Un kisi di sëmbë dë tai ën maun ku ën futu te un kaba, nöö un vindëen go a döo a dungudungu ala, ka sëmbë dë a sitaafu ta bai ta këe ta djëmë nöömö.’ ”

¹⁴ Sö wan oto Masa Jesosi taki da de naandë e. Hën a taa: “Nöö sö wë a dë e, dee sëmbë. Masa Gadu kai hia sëmbë u de ko, ma nöö biti sëmbë nöö ta ko nëen a di fasi di a buta faa tei de.”

Aki Masa Jesosi ta taki soni

u lanti möni.

Maik. 12:13-17; Luk. 20:20-26

¹⁵ Nöö fa Masa Jesosi fan te a kaba dë, hën dee Faliseima go a së go kuutu ku na de na unfu u de du de feni ën kisi tai ku dee fan a ta fan. ¹⁶ Nöö hën de feni wan soni fu de hakisi.

Nöö hën de kai dee bakama u de, ku wanlö sëmbë u Könu Helodi paatëi, hën de manda de go a Masa Jesosi go hakisi ën di soni de pakisei dë.

Nöö hën de naki te de go dou. Hën de kai ën: “Mësitë o.”

Hën a piki.

De taa: “Wë u ko a i aki.”

A taki aai.

“Wë u sabi taa fa i dë aki, nöö i dë gaan bambuu sëmbë. Biga i ta konda dee soni u Gadu gbelingbelin da u leti kumafa de dë. Ja a’ toobi ku di fa sëmbë ta pakisei fii, hën mbei ja ta kwei di fan da u. Wë nöö hën i si u ko a i aki ko hakisi i wan soni, nöö di fa a dë nöö i piki u.

¹⁷ “Fa di Gaan Könu a Loomë ta duwengi u fuu ta paka lanti möni aki, wë nöö unfu i si ën? A fiti fuu pakëen naa an fiti?” Sö de hakisi ën.

¹⁸ Ma nöö Masa Jesosi sabi kaa taa politiki wë de ta naki ën sö, hën a piki de taa: “Un dee bödjëema aki, andi mbei un ta suku mi fuun tai ku fan sö? ¹⁹ Wë un da mi wan kwëngëlë möni i si.”

Nöö hën de tei wan kwëngëlë möni tja ko dëen.

²⁰ Nöö hën a hakisi de taa: “Wë ambë abi di në ku di fesi dë a di möni liba aki?”

²¹ Hën de piki taa: “Di Gaan Könu.”

Hën a taa: “Nasö nö?”

De taki aai.

Hën a taki da de taa: “Wë nöö di soni di dë u könu nöö un da könu ën e, nöö di soni di dë u Masa Gaangadu nöö un da Masa Gaangadu ën.” ²² Nöö fa a piki de dë, nöö a bigi da de seei. De an bi mëni taa sö a bi o piki de a sö wan köni fasi te de an sa feni soni u taki möön. Nöö hën de kumutu disëen dë, hën de go u de.

Aki dee Saduseima ko hakisi Masa Jesosi soni u di dëdë weki baka.

Maik. 12:18-27; Luk. 20:27-40

²³ Nöö hën di daka dë seei, hën wanlö sëmbë u di keiki paatëi de kai Sadusei ko a Masa Jesosi. Wë dee lö pei sëmbë naandë, de an kë biibi taa te sëmbë dëdë nöö di akaa fëen ta fika ku libi faa toona ko a di sëmbë sinkii a bakaten, be a weki baka.

Nöö fa de ko nëen dë, hën de hakisi ën taa: ²⁴ “Mësitë o, de taa te sëmbë dëdë nöö a o toona weki baka. Wë nöö u ko hakisi i wan soni fëen fii piki u.

“Wë Mosesi bi da u wan wëti. A taa ee wan womi ku ën mujëe libi te nöö hën di womi dëdë söndö a pali ku ën, nöö di baaa fëen musu hoi ën suwagi, be a pali miii ku ën fu di baaa fëen böngö an musu kaba. Na sö nö?”

²⁵ “Söö. Wë nöö de bi dë sêbën baaa womi a u mindi aki. Nöö hën di gaan wan u de tei wan mujëë. Hën de dë te wan pisi hën dëdë kii di womi gbolo, hën ku di mujëë an pai möönsö. Nöö hën di oto baaa hoi di mujëë. ²⁶ Te di womi dë seei dëdë, an pali ku ën möönsö. Hën di u mbei dii hoi di mujëë. Tefa a dëdë an pai ku ën möönsö. Nöö sô hii dee sêbën baaa womi tuu libi ku di mujëë, ma na wan u de pali miii ku ën möönsö. ²⁷ Nöö a baka u di dë, hën di mujëë seei ko dëdë tu.

²⁸ “Wë nöö di soni u kê hakisi i, hën da ee sêmbë dëdë de ta weki baka, nöö unfa di soni o pasa te de tuu weki baka? Undi u dee sêbën baaa o abi di mujëë? Biga de tuu bi libi ku ën.” ²⁹ Nöö hën Masa Jesosi piki de taa: “Wë un ta tei di taki a wan föutu fasi poi e, fu di wan saandi Gadu Buku taki, nöö wan sabi un kaakiti Gadu abi tu. ³⁰ Biga tee sêmbë dëdë weki nöö manu ku mujëë soni an o dë möön e, ma hii sêmbë tuu o dë kuma dee basia u Masa Gaangadu köndë.

³¹ “Ma nöö fuu taki a di fa sêmbë ta dëdë weki baka dë, nöö wan ta lesi a di Buku u Gadu fa Gadu bi fan ku Mosesi a di faja dendu ö? ³² A taa: ‘Mi da di Gadu di dee gaan sêmbë fii ta begi, de Abahamu ku Isaki ku Jakopu.’

“Wë wan jei ö? An taa, ‘Mi da di Gadu di de bi ta begi,’ ma a taa ‘Mi da di Gadu de ta begi.’ Wë nöö Masa Gaangadu an dë di Gadu u dëdëdëdë sêmbë e, ma a dë di Gadu u libilibi sêmbë. Wë nöö hën da Abahamu ku Isaki ku Jakopu, di akaa u de dë ku libi a wan kamian eti, nasö nö? Nöö faandi mbei wan kê piki taa tee sêmbë dëdë nöö de dë ku libi eti?”

³³ Wë nöö di dee hia sêmbë sai dë jei fa Masa Jesosi piki dee Saduseima, nöö a bigi da de te na soni.

Aki Masa Jesosi ta lei undi u dee wëti u Gadu da di möön hebi wan.

Maik. 12:28-34; Luk. 10:25-28

³⁴ Nöö di dee Faliseima ko jei taa sô Masa Jesosi wini dee Saduseima a fan, nöö hën de toona hai ko makandi möön ko ta suku soni möön u de go kisi ën.

³⁵ Te de kaba nöö hën de go nëen.

Nöö de bi abi wan fiafia lei wan a de dendu di sabi Dju wëti finifini, nöö hën o fan di fan. ³⁶ Nöö hën a kai ën taa: “Mësitë.”

A piki.

A taa: “Wë nöö fa Mosesi sikifi dee wëti u Gadu buta a di Buku, nöö undi u de da di möön hebi wan u de tuu?”

³⁷ Hën a piki de taa: “Di möön hebi wan ö? Hën da i musu lobi Gadu i Masa te dou ku hii i hati ku hii i akaa ku hii di pakisei fii di i abi. ³⁸ Hën da di möön hebi wan u hii dee wëti tuu. ³⁹ Ma nöö wan otowan dë leti nëen baka, hën da i musu lobi di otowan fii leti kumafa i lobi i seei. ⁴⁰ De tu wëti dë, de dë a fesi u hii dee otowan tuu. Biga hii dee wëti Mosesi ku dee tjabukama bi kisi a Gadu tuu, de tuu ta hëngi a de tu wëti naandë e.”

Sô Masa Jesosi piki de.

Aki Masa Jesosi tai dee Faliseima ku wan hakisi.

Maik. 12:35-37; Luk. 20:41-44

⁴¹ Wë nöö di dee Faliseima dë a Masa Jesosi dë kaa, nöö hën a bia hakisi de wan soni awaa. ⁴² A taa: “Wë misei o hakisi unu wan soni. Unfa un ta mëni u di Könu de kai Keesitu, di Gadu bi paamusi taa a o manda ko? Ambë bakamii a musu dë?”

Hën de taa: “Wë a musu dë wan bakamii u Könu Dafiti.”

⁴³ Hën a taa: “Na sô nö? Wë nöö unfa a waka Dafiti seei kai ën ‘Masa’, ee bakamii fëen nöö a o dë? Biga i sabi fa di Buku taki. Di Akaa u Gadu ko a Dafiti liba nöö hën a taki wan soni u di Paamusi Könu taa:

⁴⁴ Masa Gadu taki da mi Masa taa:

‘Ko sindo a mi letimaun sē aki
ta luku te mi buta dee felantima fii a i basufutu.’
Na sō Dafiti bi taki ö?

⁴⁵ “Wē nōo andi Dafiti kē taki ku di soni dē? Biga ee di Paamusi Kōnu o dē hēn bakamii nōo, unfa a o sa dē hēn Masa mōön?” Hēn di soni dē Masa Jesosi hakisi dee Faliseima.

⁴⁶ Ma nōo fa a hakisi de di soni dē, na wan u de saanfa u piki ēn mōönsō. Nōo hēn mbei fu kumutu a di ten naandē, nōo na wan sēmbē abi hati u go hakisi Masa Jesosi soni u de sa kisi ēn mōön.

23

Aki Masa Jesosi bai helu da dee hedima u keiki ku dee Faliseima.

Maik. 12:38-40; Luk. 11:37-52, 20:45-47

¹ Nōo a baka u di dē, hēn Masa Jesosi fan ku u dee bakama fēen ku dee hia sēmbē dee sai dē tuu. A taa: ² “Un haika e, dee sēmbē. Wan si fa dee Sabima u Wēti ku dee Faliseima ta libi ö? De buta deseei a di kamian di Mosesi bi abi ta lei sēmbē dee wēti u Gadu. ³ Nōo fa un jei de ta fan dē, nōo un musu piki de tuu. Ma nōo wan musu suku u djeesi de a di fa de ta libi e. Nōnō, biga de an ta libi kumafa dee wēti ta taki. ⁴ Nōo de ta lai wēti tee a hia da unu fuun musu ta tjai, ma de seei an ta tjai wan pikiwan fēen seei.

⁵ “Nōo fa dee lö sēmbē dē sai dē, nōo hiniwan soni di de o du kaa nōo de ta du ēn fu sēmbē wojo musu si de taa de dē bumbuu sēmbē. Biga Gadu bi taki taa i musu sikifi dee wēti fēen buta a i mindifesi ku i maun fu ja musu fēekētē de. Ma nōo dee lö sēmbē dē, de ta mbei gaan gindi dosu te de kaba ta sikifi Gadu wēti te a hia lai nēen ta tai buta a de mindi fesi ku de maun te de kaba fu sēmbē musu si de taa aai, sō de ta biibi Gadu tjika.

“Sōseei Masa Gaangadu bi taki taa te de o nai di koosu u de, nōo de musu nai ēn ku jēkējēkē a buka. Ma nōo de ta nai gaan langalanga jēkējēkē te pasa maaka fu hii sēmbē musu si taa sō de ta biibi Gadu hebi tjika. Ma an dē sō a de hati. Un si ö?

⁶ “Nōo fa i si de sai dē, ee de o go a wan piizii ee nasō de go a keiki, nōo de lobi u sindo a dee mōön hei kamian fu hii sēmbē wojo musu ta kai a de. ⁷ Nōo te de o go a wojowojo ee nasō a wan oto kamian a lanti dendu, nōo de lobi u sēmbē musu ta da de wodi a lanti dendu dē ta kai de ‘Munēli, Munēli.’ A ta suti da de seei.

⁸ “Wē ma nōo mi taki da unu taa na sō un musu libi e, dee sēmbē. Biga un tuu dē baa ku baa makandi. ⁹⁻¹⁰ Nōo wan musu buta unu seei hei mōön sēmbē fu de ta ko ta kai unu ‘Munēli’ ee nasō ‘Taata,’ ee nasō ‘Masa.’ Di fa dē an bunu e! Biga wan kodo Masa nōo un abi, ku wan kodo Tata, hēn da Masa Gaangadu di dē a liba. Nōo wan kodo Mēsītē nōo un abi hēn da di kōnu di Gadu bi paamusi taa a o manda ko. Nōo wan musu tei libisēmbē buta a dee lö kamian dē e, nōo wan musu hopo unu seei buta a dee lö kamian dē tu. Nōnō.

¹¹ “Ma nōo ee wan fuunu kē dē fesima, nōo i musu saka i seei ko dē kuma futuboi u dee otowan fii. ¹² Biga ee wan sēmbē i ta suku u hopo i seei, nōo Gadu o booko i saka. Ma ee i saka i seei, nōo Gadu o buta i mōön hei.”

¹³ Nōo hēn Masa Jesosi gandji da dee hedima u Dju awaa, a taa: “Mi bai helu da unu e, un dee Sabima u Wēti ku un dee Faliseima aki, un bōdjēema unu! Fa un sai naandē, wan ta ko a di Njunjun Tii u Gadu dendu mōönsō, nōo dee sēmbē dee dē fa u ko nēen nōo un ta tapa di pasi da de tu. Un ta tapa di dōo seei a de fesi u de an musu denda ko a dendu.

[14 “Nöö mi toona bai helu da unu möön e, un dee Sabima u Wëti ku un dee Faliseima naandë, un bödjëema unu! Biga te un si wan mujëe manu fëen dëdë a fika a ganda, nöö un ta tei dee gudu fëen ku hii dee soni dee dë nëen wosu tuu ko fuunu. Nöö naandë seei un ta dë ta begi gaan langa begi, ta mbei taa un dë bumbuu sëmbë poi. Fa un ta du dë, nöö mi taki da unu taa woon kisi wan gaan sitaafu fëen a Gadu e.]

15 “Nöö mi bai helu da unu möön e, un dee Sabima u Wëti ku dee Faliseima aki, un bödjëema unu! Biga fa i si un sai dë, nöö un ta waka hii di mundu fuun feni ee wan kodo sëmbë seei hai tja ko a unu së. Nöö te un wini ën kaa, nöö un ta butëen ko tu toon didibi möön leki fa un sai dë.

16 “Nöö mi bai helu da unu möön e, un dee bookowojoma dë. Biga fa un sai dë, un ta suku u ta lei otowan pasi ma unu seei wan ta si di pasi möönsö.

“Biga un taa ee wan sëmbë i tei di Wosu u Masa Gadu soi, nöö di soi dë aan kaakiti. Ee i poi ën seei nöö an o kisi i. Ma ee i tei di goutu di dë a di Wosu soi, nöö hën a’ kaakiti tjika fu di soi kisi i. Sö di lei fuunu di un abi, sö a dë.

17 Wë un dee bookowojoma dë, unfa un du don sö? Biga di goutu ku di Wosu u Masa Gadu, undi u de möön hebi? Na di Wosu nö? Nöö fu di di goutu dë a di Wosu dë, hën mbei a ko dë wan hebi soni, na sö nö?

18 “Söseei tu, un ta lei sëmbë taa ee de tei di begitafa soi, nöö di soi aan kaakiti tjika. Ma ee i tei di soni de tja ko buta a di tafa dë soi, nöö hën abi kaakiti, di soi o kisi i ee i booko ën. Na sö un ta paati ö? 19 Wë nöö un wisiwasi di dë? Biga di soni de tja ko buta a di tafa, nöö nëen hebi e. Ma di begitafa hën hebi, nöö te i tja di soni ko buta a di tafa liba ufö a o ko wan hebi soni. 20 Nöö mi taki da unu taa, ee i tei di begitafa dë soi, nöö hën da i soi ku ën ku hii dee soni dee dë nëen liba tuu.

21 “Nöö söseei tu, ee i tei di Wosu u Masa Gaangadu soi nöö hën da i ta soi ku ën ku hii dee soni dee nama ku ën tuu, te dou ku Masa Gaangadu seei tu di ta dë a di Wosu. 22 Nöö te i tei liba ala soi, nöö hën da i tei di könubangi u Masa Gaangadu a liba ala ku Masa Gadu seei di dë sindosindo nëen. Sö di soi fuunu hebi tjika.

23 “Nöö mi bai helu da unu möön e, un dee Sabima u Wëti, ku un dee Faliseima, un bödjëema unu! Biga hii dee soni un ta paandi fuun njan te dou ku dee pikipiki sii tuu, nöö de tuu un ta paati a teni pisi finifini nöö i ta da Gadu fëen pisi. Sö un ta mbei taa un ta hoi Gadu wëti fini tjika. Ma nöö dee gaan wëti u Gadu kuma fii wegii soni luku a wan leti fasi, ee nasö fii abi tjalihati da otowan, ee nasö fii libi a wan leti fasi fu sëmbë sa futoou i, dee di dë wan ta kai de gaan soni möönsö. Nöö an bunu e! Biga ee i lobi u hoi wëti sö, nöö dee wëti dë tuu i bi musu hoi makandi söndö i disa hafu u de.

24 “Nöö mi bai helu da unu möön, un dee bookowojoma ta lei otowan pasi naandë. Biga un dë leti kuma wan sëmbë ee wan piki sundju kai a di wata fëen di a ta bebe, nöö a o hopo wante go maani ën puu te a kaba bifö a o bebëen. Ma ee wan gaan gindi mbeti dë a di wata nöo an o si ën möönsö. A o bebe di wata wiö. Nöö sö wan sabi u wegii soni tjika.

25 “Nöö mi bai helu da unu möön, un dee Sabima u Wëti ku un dee Faliseima, un bödjëema unu! Biga un ta wasi paabi fuunu ee nasö kan fuunu finifini a wëti fasi, ufö de sa limbo da unu tjika. Ma hii fu di dë, hati dendu fuunu an dë limbolimbo. A lai ku söso giii ku langahati ku takufasi. 26 Un dee bookowojoma Faliseima aki, un haika e! Un mbei hati fuunu ko dë limbolimbo, nöö hii dee döösë soni fuunu o dë limbolimbo tu.

27 “Nöö mi bai helu da unu möön e, un dee Sabima u Wëti ku un dee Faliseima aki, un bödjëema unu! Fa un sai dë, un dë leti kuma dee gebi de

ta seeka feifi a döösë tee de ko dë wetiweti faan limbolimbo. Ma dendu u de lai ku dëdë sëmbë pondipondi fika bonu. ²⁸ Sö un dë e, fa i si un sai dë. Biga un ta mbei unu seei kuma gaan bumbuu sëmbë, ma hati dendu fuunu lai ku sösö ganjan ku bödjëë fasi ku hii pei hogi.

²⁹ “Nöö mi bai helu da unu möön e, un dee Sabima u Wëti ku un dee Faliseima, un bödjëëma unu! Fa un sai naandë, un ta seeka dee geebi u dee fesiten tjabukama u Gadu, ku dee u dee oto sëmbë dee bi libi bunu a Masa Gaangadu wojo. Un ta bisi de te de hanso möön hii soni. ³⁰ Sö un ta du e, nöö hën wë un sai dë ta taki taa ee unu bi dë a di ten u de ala, nöö wan bi o kii de kumafa dee gaan sëmbë fuunu bi kii de.

³¹ “Ma nöö hii fa un taki dë seei, ma ee sëmbë wegi di fa un ta libi te de kaba, nöö de musu si taa un dë lalalala bakamii u dee gaan sëmbë fuunu dee bi kii dee tjabukama dë. Un djei de tumisi ku di hogilibi fuunu. ³² Nöö mi taki e, taa be un libi di hogilibi fuunu go dou nöö e, te nöö a o kisi di maaka di dee gaan sëmbë fuunu bi buta da unu.

³³ “Nöö fa un hai ko zunta gidjii kuma sindeki lolulolu na akata dë, nöö un sabi taa un sa lusu kule go te de an o kisi unu tuwë a di didibi faja nö? ³⁴ Wë nöön e! Un haika, mi o toona manda wanlö oto tjabukama ko a unu möön, ku fusutan sëmbë. Bumbuu leima seei mi o manda da unu leti kumafa Masa Gadu bi manda ko da dee gaan sëmbë fuunu a fesiten. Nöö hafu u de woon peka a lakpa pau kii, hafu u de woon kii a oto fasi, hafu u de woon fon a dee keikiwosu fuunu, hafu u de woon ta buta ku de ta jaka ta puu a köndëköndë kuma dagu. Sö woon du ku de tjika.

³⁵ “Nöö hën mbei mi taki da unu taa hii dee bumbuu sëmbë u Gadu dee de bi kii a goonliba aki tuu kaa, de tuu o fika a unu liba e, kumutu na Abeli te dou a Sakaliasi di mii u Belekia di de bi kii a di Wosu u Masa Gadu ganda mindi. ³⁶ Hii di hebi u de tuu o kai a un dee hogi sëmbë ta libi a di ten aki liba e.” Sö Masa Jesosi fan ku dee hedima u Dju naandë.

Aki Masa Jesosi ta këë

da Jerusalem.

Lk. 13:34-35

³⁷ Nöö di a fan sô te a kaba, nöö hën wan gaan tjali kisi ën u di köndë. Hën a taa: “Ee aai, Jerusalem, Jerusalem, a i ganda mindi aki de vinde sitonu naki dee sëmbë kii, dee Gadu bi manda. Hii dee tjabukama tuu de kii a i aki. A tjali e. Sömëni pasi mi bi hangi fu mi kai dee sëmbë fii ko a mi, kumafa wan ganian mama ta kai hën miii fu de ko nëën hanza basu faa tjubi de. Ma nöö de an bi kë ko möönsö. ³⁸ Da a ko dë taa wë heepi an dë. Nöö mi o disa unu be un libi kumafa un kë e, be di kamian fuunu aki booko kaba a sösö.

“Biga mi disa unu fuun bai sabi sô. ³⁹ Nöö mi taki e, te di daka dou u mi toona ko möön, nöö woon dë kabakaba fuun tei mi awaa. Nöö woon toona bai kumafa un bi bai dë kaa taa: ‘Gaantangi u Gadu u di sëmbë a manda da u aki. Gadu musu dë ku ën.’ ”

Sö Masa Jesosi fan te a kaba di ten dë.

24

Aki ta lei dee maaka u te

di ten u dë aki o kaba.

Maik. 13:1-31; Luk. 21:5-33

¹ Nöo hën di a ta kumutu a di Wosu u Masa Gadu a Jelusalen dë faa go, nöo hën u dee bakama fëen ko nëen ko hakisi ën taa: “Masa o, ja si fa dee wosu fu di keikipisi aki waiti nö?”

² Nöo hën a taa: “Awa, ma fa i si de hanson seei, ma wan daka ta ko di na wan u dee gaan sitonu i si aki o fika oto a oto liba möön e. De tuu de o booko tuwë a goon paaja fanjanfanjan.”

³ Nöo hën a kumutu dë, hën a go a di kuun de kai Oleifi Kuun go sindo. Nöo hën u ko nëen naandë u wanwan hën u hakisi ën taa: “Masa, wë di soni i taki dë, na un juu ten a o ko pasa? Nöo un maaka joo lei u tu, fuu sa sabi di juu di joo toona ko baka ku di juu di ten u dë aki o kaba?”

⁴ Nöo hën Masa Jesosi piki u taa: “Söö. Wë a bunu fuun sabi ën tuu e, fu sëmbe an sa ganjan unu. ⁵ Biga di juu dë, nöo sëmëni sëmbe o hopo ta tei mi në taa de da di Paamusi Könu, nöo a di fasi dë de o ta kisi sëmëni sëmbe ta ganjan.

⁶ “Nöo un haika e. Te di juu ta kisi, nöo woon ta jei taa: ‘Feti dë aki,’ te wan pisi, ‘Feti dë ala.’ Nöo wan musu panta e, biga dee lö soni dë musu ko pasa ufö. Ma nëen da di kaba eti e. ⁷ Di juu dë, nöo wan köndë o hopo go feti ku di oto köndë, wan könu o hopo go feti ku wan oto könu, gaan hangï o ko, goonliba o ta seki, kamian o ta bai ta latja. ⁸ Nöo di dë hën da di seti nöo fu di gaan fuka ten di dë u ko. A o dë leti kuma te bëë seti njan wan mujëë faa pai. Sö dee fuka dë o ta lei taa di juu zuntu fu di ten u dë aki musu kaba.

⁹ “Nöo di juu dë, de o seti du ku un dee sëmbe u mi tu. De o buta unu a sëmbe maun u de sitaafu kii. Hii sëmbe o ta buuse unu fu di un nama ku mi hedi. ¹⁰ Hën wë mbei hia sëmbe o bia baka, de an o a’ biibi a mi liba möön. Nöo di juu ten dë, di libi o hogi tee. Sëmbe o ta tja de na de go sei, de o ta buuse deseeti te na soni. ¹¹ Nöo sëmëni sëmbe o hopo ta konda taa de da tjabukama u Gadu, nöo de o ta ganjan hia sëmbe ta kisi ta hai tja ko a de së.

¹² “Nöo fa dee sëmbe u di ten dë o libi hogi ku deseeti tjika dë, nöo gaan së u de an o lobi de na de möön e. ¹³ Ma nöo dee sëmbe dee o tai hati ta biibi a Gadu tee dou di kaba pisi, nöo de o feni di libi u teego. ¹⁴ Ma nöo di bunu buka u di Njunjun Tii u Gadu musu paaja te dou hii goonliba e, be hii föluku musu jei. Nöo baka u di dë ufö di ten u dë aki o kaba.

¹⁵ “Nöo te wan pisi, nöo woon si di gaan hogi di di tjabukama u Gadu de kai Daniëli bi taki e. Di hogi dë, Masa Gaangadu an sa si ën a wojo seei, kwetikweti, biga hën ta biinga u poi hii bumbuu soni kaba a sösö gbegedee. Nöo di hogi dë o hopo ën seei buta leti a di kaba apaiti kamian u Masa Gaangadu Wosu, ka hën wanwan bi musu dë. Sö a o hopo ën seei tjika. (Nöo fa u sikifi ën aki, nöo di sëmbe di ta lesi, nöo be a buta mëni nëen bunu faa musu fusutëen.)

¹⁶ “Nöo te di soni i taki dë pasa, nöo dee sëmbe dee dë a Judea köndë aki nöo de musu kule hesihesi go tjubi a dee gaan kununu liba e. ¹⁷ Ee wan sëmbe i dë a i wosu a baiko a liba ala, nöo i musu bazia wante kai a goon kule go tjubi. Ja musu bia go a i wosu dendu seei taa i nango tei soni fii tja go ku i. Nönö. Sö i musu biinga kule hesi tjika. ¹⁸ Nöo dee sëmbe dee dë a goon dendu, sö nöo de musu kule wantewante go tu. De an musu go a wosu go tei koosu u de tjai. ¹⁹ Nöo a o tjali möönsö o, dee sëmbe, da dee mujëë dë ku bëë ku dee dë ku mihi a maun. Biga dee daka naandë o dë wan hebi daka seei da de.

²⁰ “Nöo un musu ta begi Gadu taanga e, be di juu naandë an kisi i a kötö ten, ee nasö a saba daka ‚di a’ tjina fii kule. ²¹ Biga mi taki da unu taa, fu sensi di Masa Gadu mbei goonliba, nöo di lö gaan fuka dë an bi ko pasa wan daka eti. Nöo söseei tu an o pasa ufö di ten dë dou. Nöo fa a o pasa naandë,

nöö an o pasa möön tu e. ²² Ka soni o hogi tjika dë, mi taki da unu taa ee Masa Gaangadu an tapëen hesi, nöö na wan sëmbë o dë ku libi a goonliba möön. Hii sëmbë seei tuu fiaa o dëdë kaba. Ma fu dee sëmbë dee Masa Gaangadu tei ko sëmbë fëen, nöö fu de hedi wë a o tapëen möön hesi.

²³ “Söö. Nöö di juu dë, nöö wan sëmbë o ko taki da i taa: ‘Luku di Paamusi Kõnu leti naandë!’ Ma wan musu piki e. ²⁴ Biga sëmëni sëmbë o ta hopo ta ganjan sëmbë taa de da tjabukama u Gadu ee nasö de da di Paamusi Kõnu. De o ta du gaan foondo soni ta bia sëmbë hedi ta hai tja ko a de së. Mi taki da unu taa ee a bi sa, nöö de bi o ganjan dee sëmbë fu Gadu seei tu, dee a bi tei kaa ko sëmbë fëen seei. Un si ö? ²⁵ Nöö fa mi ta taki dee soni da unu aki, nöö mi ta taki de a fesi da unu fu buuja an musu kisi unu. Biga un bi jei de kaa.

²⁶ “Nöö mi o toona bai unu wan pasi möön, kumafa i si mi bi bai unu dë kaa taa ee de ko taki da i taa: ‘Di Paamusi Kõnu ko e! A dë leti a sabana dendu ala!’ nöö wan musu kule go luku e. Biga na tuu. Ee de taa: ‘Haika, a dë leti tjubitjubi a wosu dendu dë,’ ma wan musu piki e. ²⁷ Biga te mi ko, nöö an o dë wan tjubitjubi soni sò. Nönö. A o dë limbolimbo u hii sëmbë u goonliba sa si, leti kuma te gaangadu koti faja a di së u sonu kumutu nöö i ta si ën te a di së u sonu go tu. Sö nöö di ko u Mi di ko Libisëmbë Mii aki o dë e. An o dë seei u oto pena taki da oto, biga hii sëmbë o si mi kaa.

²⁸ “Ja sabi fa a dë te soni dëdë pondi a wan kamian nö? Te wan pisi nöö joo si hia tingifou ta hai ta ko gidjji dë u de ko njan di soni. Wë sö nöö di ko u mi o dë u hii sëmbë sa si tu. An o dë a tjubi.

²⁹ “Nöö a baka u di fukaten u bi taki dë, nöö wanlö gaan soni o pasa, leti kumafa di tjabukama u Gadu bi taki ën. A taa: Di sonuwojo o dungu kankan. Nöö di libawojo an o tuwë limbo möön tu. Nöö dee teeja dee dë a liba ala, de o ta kumutu a de kamian ta puu ta kai. Hii soni u mundu kaa o ta seki. Sö di tjabukama bi taki, nöö sö a o ko pasa a di ten u ta taki aki.

³⁰ “Nöö di juu ten dë, de o si di maaka fu Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki te a liba ala, nöö hii sëmbë u di goonliba aki tuu o ta bai ta këe te na soni. Biga de o si mi ta koti faja ta ko a dee bundji dendu ala ku gaan kaakiti. ³¹ Nöö fa mi o ta ko dë, nöö wan tutu o piki taanga. Nöö dee basia fu Masa Gaangadu köndë o ta waka ta pii hii dee sëmbë u Gadu tuu hai tja ko buta a wan kamian. De o pii de a hii kamian ka de bi dë, ee a sonu go, ee a sonu kumutu, ee a basusë, ee a libasë. Sö dee basia o hai de ko makandi.

³² “Söö dee sëmbë, be mi lei unu wan soni a di fuuta pau de kai figa. Te un si di pau dë toona ta buta njunjun uwii ta ko, nöö un sabi taa a deewei buka u dë, na sö nö? ³³ Wë nöö so seei tu, te un si dee soni mi bi taki da unu aki ta pasa, nöö un musu sabi taa di juu kisi u Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki toona ko. ³⁴ Nöö mi taki da unu seei gbelin taa dee lö sëmbë u di ten u dë aki, na de tuu o dëdë e, bifö hii dee soni mi taki dë tuu o ko pasa.

³⁵ “Nöö fa mi ta fan ku unu aki, nöö mi taki e, taa hii soni u goonliba aki ku hii soni a liba ala tuu sa kaba a sösö, ma dee wöutu dee mi ta taki da unu aki, na wan u de seei o lasi kaba a sösö möönsö. Sö de dë tuutuu soni tjika.

Aki ta lei taa i musu dë

seekaseeka da di kaba u di ten

u dë aki.

Maik. 13:32-37; Luk. 12:41-48, 17:26-30, 34-36

³⁶ “Ma nöö fa mi taki dee soni dë seei, ma na wan sëmbe sabi na un juu ten de o pasa e. Dee basia u Gadu Köndë an sabi, nöö Mi di Mii u Gadu aki seei, ma sabi tu. Ma mi Tata a liba wanwan tö nöö sabi un juu de o pasa.

³⁷ “Nöö leti kumafa un jei soni bi waka a di ten u Noa, nöö sö nöö soni o dë a di ten Mi di ko dë Libisëmbe Mii aki o toona ko a goonliba. ³⁸ Biga dee sëmbe u di ten naandë bi dë ta njan u de ta bebe ta tei mujëë ta da mujëë manu, tee dou di daka Noa go a di gaan sipi. ³⁹ De an bi mëni seei taa sö wan hogi dë u ko miti de. Ma te u de kë mëni, nöö hën tjuba kai gbulululu singi di goonliba piii, sawa de tuu fia tja go kii puu dë.

“Nöö mi taki da unu taa leti sö nöö a o dë a di juu ten mi o toona ko a goonliba. ⁴⁰ Biga tu sëmbe sa dë u de a goon dendu ta wooko, te wan pisi mi o ko tei wan u de tja go, di otowan o fika naandë. ⁴¹ Tu mujëë o dë u de ta puu fania, te wan pisi mi tei wan u de tja go, di otowan fika. ⁴² Nöö hën mbei mi ta bai unu aki taa be un ta dë setiseti ta mëni mi e. Biga wan o sabi na un juu di Masa fuunu aki o toona ko a unu.”

⁴³ Nöö hën Masa Jesosi toona taki wan oto soni u di ko fëen möön taa: “Di ko u mi o dë leti kuma te wan fufuuma go booko wan wosu a ndeti. Wë nöö di sëmbe di abi di wosu, ee a bi sabi un juu di fufuuma bi o ko, nöö a bi o dë ku wojo setiseti ta watji ën fu an ko booko di wosu fëen. Na sö nö? ⁴⁴ Nöö hën mbei un musu ta dë setiseti e. Biga tee wan daka nöö mi o dou a unu liba vau sö, a wan juu di wan bi mëni seei taa mi ta ko.”

⁴⁵⁻⁴⁶ Hën a taa: “Di juu dë o dë kuma te wan guduma o go a wan kamian. Nöö a o kai wan u dee futuboi fëen ko nëen faa musu butëen basi a dee otowan fëen liba. Hën o ta seeka de ta da de njanjan kumafa a dë fanöudu, fu tee di juu kisi fu de masa toona ko.

“Wë nöö a o bunu seei da di lö futuboi dë e, ee a dë taa a ta du di wooko fëen a wan bunu fasi ku fusutan. ⁴⁷ Biga tee di juu dou u di masa fëen toona ko, nöö a o si taa a wooko bunu. Nöö a o wai ku ën seei te a o buta hii gudu fëen tuu nëen maun faa musu ta seeka dëen nöömö.

⁴⁸ “Ma ee di futuboi dë wan hogi sëmbe, nöö kandë a o pakisei nëen hati taa: ‘Wë fa di masa u mi ta hoi longi tjika aki, nöö kandë an o ko eti.’ ⁴⁹ Nöö a o seti ta fon dee oto futuboi kuma hën ta du hogihogi ku de. Nöö a o ta waka ku dee mati fëen ta njan ta bebe soni a kamiankamian ta dööngö. ⁵⁰ Nöö i sabi andi o pasa ö? Te wan pisi nöö di masa fëen o ko dou a wan juu di an bi mëni ën seei. ⁵¹ Nöö mi taki da unu taa a o sitaafu di futuboi fëen naandë wan gaan hogi sitaafu e. Biga a o tuwëen go a di kamian ka dee bödjëema ta dë, nöö naandë a o dë ta tja fuka ta bai ta kai olo ta njan tanda fu nöömö.”

Sö wë Masa Jesosi taki da u di juu dë.

25

Disi da di oto u dee

teni mujëë mii.

¹ Nöö hën Masa Jesosi taa: “Mi o konda wan oto woto da unu aki möön u lei unu fa di Njunjun Tii u Gadu dë.”

Hën a taa: “Wë un sabi fa di guwenti dë kaa, u te wan womi ku wan mujëë o tööu. Dee wëndjë mujëë mii o go miti ku di womi fu de tei ën tja go tööu ku di mujëë. Na sö nö?”

“Wë nöö hën wë de o hoi wan tööu, nöö teni mujëë mii bi musu go miti ku di womi a wan kamian, fu de tjëen ko a di mujëë. Hën wë de seeka te de kaba, hën de tei de lampu faja hën de nango. ²⁻³ Ma nöö feifi u dee mujëë mii waka

a wan don fasi. Biga de an tja oli möön leki di dë a de lampu kaa. ⁴Ma nöö de feifi otowan, de waka ku fusutan. Biga di de kumutu fu de go, nöö hën de tja oli go ku de.

⁵“Nöö hën wë de go sai dë ta luku di womi o tööu di tööu faa ko. Ma nöö a waka lati seei, hën de sai dë tefa ndeti, hën wë duumi tja de gbolo.

⁶“Hën de dë te tuwalufu juu u ndeti, te u de kë mëni hën de jei bai taa: ‘Un hopo! Un hopo seeka! Di womi ta ko e!’

⁷“Nöö hën de teni mujëë mii panta hopo vu, hën de kisi lampu u de valai seeka hesihesi.

⁸“Ma nöö dee feifi dee bi waka a don fasi dë, hën de pidi dee otowan taa: ‘Mujëë gaantangi, u begi unu un da u wan piki oli fuu munjan maaun, biga faja fuu ta tapa.’

⁹“Ma nöö de piki de taa: ‘Wë nönö, mujëë, di fuu an hila tjika fuu da unu e. Be un go bai a dee wënkëma.’

¹⁰“Nöö hën wë de feifi mujëë mii hën de go u go bai oli. Nöö fa de go dë, hën di womi ko miti ku de feifi mujëë mii dee bi fika dë, nöö hën de tjëen go a di tööuwosu. Nöö di de go dou, hën de tapa döo gbalai söötö, biga di juu pasa kaa u sëmbë musu ko a di piizii. Nöö hën de dë a di piizii wante.

¹¹“Nöö hën de sai dë tee wan pisi hën de feifi mujëë mii dee bi fika baka dë ko dou ko ta naki di döo ta bai taa: ‘Gaantangi o, dee sëmbë. Un ko jabi döo da u baa.’

¹²“Nöö hën di womi di abi di tööu hakisi taa: ‘Ambë da dee sëmbë ta bai ta kai mi dë?’ Hën a gandji da de taa: ‘Un go kumutu dë e! Ma sabi unu seei!’ ”

Sö wan oto wë Masa Jesosi tei konda da u te a kaba. ¹³Nöö hën a taa: “Hën wë mbei mi ta bai unu e, taa be un dë seei kabakaba hiniwanten. Biga wan sabi di juu di mi o toona ko a goonliba.”

Aki da di oto u wanlö sëmbë di bi musu wooko ku möni.

Luk. 19:11-27

¹⁴Nöö hën a toona tei wan oto woto konda da u möön, faa lei u fa di Tii u Gadu dë. A taa: “Wan guduma bi dë nëen köndë, nöö hën wë a o go a waka a wan oto köndë. Nöö di a o go, hën a kai dii futuboi fëen ko nëen, nöö hën a tei möni hën a paati da de fu de musu wooko ku ën dëen.

¹⁵“Wë nöö di fosuwan a buta feifi dusu nëen maun. Di u mbei tu a buta tu dusu. Di u mbei dii hën a buta wan dusu. Nöö fa a da de di möni pepei dë, nöö a da de ën leti kumafa a sabi taa de abi köni tjika fu de sa wooko ku ën. Hën a baka u di dë, hën a tei pasi hën a go.

¹⁶“Nöö fa di masa go dë, hën di futuboi di feni di feifi dusu dë, hën a ta wooko ku ën tefa a toona feni feifi dusu möön buta nëen liba, a ko teni dusu. Sö di sëmbë dë wooko ku di fëen tjika. ¹⁷Nöö söseei di u tu, a wooko ku di fëen tee a feni tu dusu möön buta a di fëen liba, a ko fö dusu.

¹⁸“Ma nöö di u mbei dii, hën a tei di wan dusu fëen dë nöö hën a go diki baaku te a kaba, hën a bei ën buta a goon basu dë.

¹⁹“Wë nöö di masa u de go tan longi seei ufö a toona ko. Nöö di a toona ko, nöö hën a kai dee futuboi fu de ko konda dëen unfa de wooko ku di möni tjika.

²⁰“Nöö hën di fosuwan ko. Nöö hën a taki dëen taa: ‘Masa o.’ A piki. A taa: ‘Wë di feifi dusu i bi disa da mi aki nöö mi wooko ku ën e, tee nöö hën mi feni feifi dusu toona buta nëen liba möön. Nöö ja ta si ën aki nö? Mi tjëen ko da i.’

²¹“Hën di masa fëen wai ku ën seei. A taa: ‘Aai, womi, i dë wan sëmbë u futoou e. I dë wan bumbuu futuboi u mi seei. Wë nöö di i wooko sö bunu ku

di piki soni mi bi buta a i maun dē, nōō mi o toona buta wan mōōn gaan soni a i maun awaa. Nōō be i fika ku mi aki e, be u tuu ta wai makandi.’

²² “Nōō baka u di dē, hēn di u mbei tu hēn a ko. Nōō hēn a taa: ‘Wē, Masa.’ Hēn a piki. A taa: ‘Wē i bi da mi tu dusu. Wē nōō mi wooko ku ēn te nōō hēn mi toona feni tu dusu buta nēēn liba mōōn. Ja ta si ēn aki nō? Mi tjēēn ko da i.’

²³ “Hēn di masa fēēn taki dēēn taa: ‘Aai, womi, i dē wan sēmbē u futoou e. I dē wan bambuu futuboi u mi seei. Wē nōō di i wooko sō bunu ku di piki soni mi bi buta a i maun dē, nōō mi o toona buta wan mōōn gaan soni a i maun awaa. Nōō be i fika ku mi aki e, be u tuu ta wai makandi.’

²⁴ “Nōō hēn di u mbei dii nōō hēn a ko dou. Hēn a taa: ‘Wē Masa, wē fa i dē aki, wē nōō mi bi sabi taa i dē wan hogi sēmbē. I ta koti soni ka ja bi paandi. I ta pii ka ja bi jaa tuwē. ²⁵ Nōō di mi sabi sō fii kaa, nōō mi fēēē e. Nōō hēn wē mbei mi go diki baaku te mi kaba hēn mi bei di mōni fii. Nōō ja ta si ēn kēdē aki, mi tjēēn ko da i.’

²⁶ “Nōō di di sēmbē fan sō te a kaba, nōō hēn di masa fēēn hati boonu. Hēn a gandji dēēn te na soni, a taa: ‘Ju hogisonima, malēngēma ju! Di i bi sabi taa mi ta koti soni ka ma bi paandi, mi ta pii soni ka ma bi jaa tuwē, ²⁷ wē nōō i bi sa tja di mōni u mi tololoo go buta a banku. Biga mi bi sa feni wan piki wini nēēn te mi ko.’

²⁸ “Nōō hēn a manda dee oto futuboi fēēn taa: ‘Un go puu di wan dusu nēēn maun naandē e, nōō un da di sēmbē di abi teni dusu ēn. ²⁹ Biga di sēmbē di bi abi te a hila kaa, nōō hēn o toona feni te pasa maaka. Ma nōō di sēmbē di abi wan pikiwan nōō, nōō nēēn maun de o puu di pikiwan a abi dē, be a fika ku sōsō maun tjololoo.’

³⁰ “Hēn a taa: ‘Un go tei di sōsō futuboi naandē puu a mi aki, nōō un tuwēēn go a dungudungu ala, ka sēmbē ta tja fuka ta bai ta kai olo ta njan tanda fu nōōmō.’”

Nōō sō wan woto Masa Jesosi tei lei u e.

Aki ta lei fa Masa Jesosi o kuutu sēmbē a bakaten.

³¹ Hēn a toona fan ku u mōōn, a taa: “Te wan daka nōō Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki o toona ko a goonliba e, mi ku dee basia u Gadu Kōndē tuu. Nōō fa mi o ko dē, nōō ku hii di hei u Masa Gadu di a abi, ku hēn wē mi o ko e. Biga mi o ko fu mi ko sindo a di kōnubangi u mi, nōō di waiti u Gadu o ta koti faja a hii di kamian.

³²⁻³³ “Nōō di juu ten dē, nōō de o kai hii sēmbē u goonliba kumutu a hii dee kōndēkōndē tuu fia tja ko a mi fesi, nōō mi o paati de a tu pei. Hafu u de o dē a mi letimaun sē, hafu u de o dē a mi tōōtōmaun sē, leti kumafa dee sēmbē ta kiija mbeti ta paati dee mbeti u de, sikapu dē a wan sē, kaabita dē a wan sē.

³⁴ “Nōō mi o taki da dee sēmbē dee dē a mi letimaun sē taa: ‘Sōō, wē un dee sēmbē Gadu limbo fesi da aki, un pasa ko tei di kamian fuunu a mi Tata kōndē aki e, di i si a bi seeka buta dē gaanduwe da unu kaa bifō a seti mbei goonliba. ³⁵ Biga di mi bi dē da hangī ta kii, nōō hēn un da mi soni mi njan. Di dēēwata bi ta kii mi, hēn un da mi wata mi bebe. Di mi bi dē wakama, nōō hēn un tei mi buta a unu wosu seeka. ³⁶ Mi bi dē pēnēpēnē sōndō soni a sinkii, hēn un tei koosu da mi, mi bisi. Di mi bi siki hēn wē un sōlugu mi. Nōō di de bi tja mi go sōōtō a dinguwosu nōō hēn un ko luku mi e.’

³⁷ “Nōō fa mi o fan dē, nōō a o bigi seei da de. Nōō de o hakisi mi taa: ‘Wē Masa o, na un juu u bi si i a kamian hangī bi ta kii i, hēn u da i soni fii njan? Na un juu u bi si dēēwata ta kii i, hēn u da i wata i bebe? ³⁸ Na un juu u bi si i kuma wakama a wan kamian hēn u tei i buta a wosu? Na un juu u bi si i

söndö koosu a sinkii hën u da i soni u bisi? ³⁹ Na un juu u si i suwakisuwaki ee nasö a dunguwosu, hën u bi ko luku i?"

⁴⁰ "Nöö mi o piki de taa: 'Haika e. Hii dee bunu dee i si un bi ta du dee sëmbë u mi tee dou ku dee kaba lagiwan tuu ala, nöö mi seei wë un bi ta du dee bunu dë e.' Sö mi o piki de.

⁴¹ "Nöö baka u di dë, nöö mi o bia fan ku dee dë a mi töötömaun së taa: 'Un waka pasa kumutu a mi fesi dë! Fa di siba u Gadu kisi unu dë, nöö un kaba a sösö e! Nöö un go a di faja di ta kisi u nöömö, di de bi seeka da di didibi ku dee basia fëen. ⁴² Biga mi bi dë ku hangí ma wan bi da mi soni u njan. Dëewata bi kisi mi, ma wan bi da mi wata mi bebe. ⁴³ Mi bi dë wakama a unu mindi ma wan tei mi buta a wosu. Mi bi dë pënëpënë ma wan da mi soni mi bisi. Mi bi siki, mi bi dë a dunguwosu, ma wan ko sölugu mi.'

⁴⁴ "Nöö de o piki mi taa: 'Aan, ma Masa o, a bigi da u poi. Na un juu seei u bi si i ku hangí, ma wa bi da i soni u njan? Na un juu u bi si i dëe wata ta kii, ma wa bi da i wata fii bebe? Na un juu u bi si i kuma wakama ma wa bi tei i buta a wosu? Na un juu u bi si i söndö koosu a sinkii ma wa da i koosu fii bisi? Na un juu seei i bi dë suwakisuwaki ee nasö a dunguwosu, ma wa bi sölugu i?' Sö de o hakisi mi.

⁴⁵ "Nöö hën mi o piki de taa: 'Mi taki da unu seei gbelin, taa fa i si wan bi heepi dee sëmbë u mi te dou ku dee kaba lagiwan seei, nöö mi seei wë i si wan bi heepi dë e.' Sö mi o piki de.

⁴⁶ "Wë sö wë i ta si taa dee takulibima o feni gaan sitaafu fu teego, ma nöö dee sëmbë ta libi bunu a Gadu wojo, de o feni di libi u teego." Nöö sö wan oto Masa Jesosi taki dë.

26

Aki dee felantima u Masa Jesosi ta kuutu u de kii ën.

Maik. 14:1-2; Luk. 22:1-2; Joh. 11:45-53

¹ Nöö a baka u di dë, hën Masa Jesosi kai u dee bakama fëen te u piki. Hën a fan ku u taa: ² "Dee sëmbë, fa u dë aki tu daka nöö fika e, nöö di Pasika o kai. Nöö a dee daka ta ko aki de o kisi Mi di ko Libisëmbë Mii aki tja go buta a sëmbë maun u de musu peka mi a lakpa pau kii." Sö wan soni Masa Jesosi taki da u.

³ Wë nöö di juu dë kaa, nöö dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi bi go dë a di wosu u di Kaba Hei Begima de kai Kajafasi. ⁴ Nöö naandë wë de go sindo ta kuutu unfu de sa du de feni Masa Jesosi tja go kii.

⁵ Ma so u de dë a di kuutu taa: "Dee sëmbë, un haika e. Ee woo du di soni aki, nöö wa musu du ën a di Pasika daka, biga di köndë o mbei wajawaja da u poi nöö woo abi hogi në a lanti." Sö so u de taki a di kuutu dendu.

Aki wan mujëë du Masa Jesosi wan gaan bunu.

Maik. 14:3-9; Joh. 12:1-8

⁶ Nöö di juu dë, u ku Masa Jesosi dë a di köndë de kai Betania. Nöö hën u go a di wosu u wan womi de kai Simon di bi siki tjinasiki, go njan.

⁷ Nöö hën u ta njan te wan pisi, hën wan mujëë ko dou ku wan hanse bata nëen maun ku wan gaan dii sumëesuti fatu nëen dendu. Nöö hën a waka lololo ko a Masa Jesosi ka a dë a tafa naandë, hën a tutu di fatu nëen hedi te di fatu kaba këë a di bata.

⁸ Nöö fa a du ën dë, nöö di soni an bunu da u dee bakama u Masa Jesosi seei, nöö hën u sai dë ta guunjan di mujëë taa: "Wë andi a du dë maingë? Di

gaan dii fatu dē sō hēn a poi kaba a sōsō nō? ⁹ Biga a bi sa sei ēn puu gaan hila mōni, nōō de tei di mōni paati da dee penama u di kōndē.”

¹⁰ Ma fa u ta fan dē, Masa Jesosi sabi kaa. Hēn a hakisi u taa: “Ma dee sēmbē o, andi mbei un sai dē ta guunjan di mujēē u du? An du wogi e. Wan gaan bambuu soni seei wē a du da mi aki. ¹¹ Biga dee pootima o dē aki nōōmō fuun ta sōlugu, ma mi, ma o dē ku unu longi mōōn e.

¹² “Ma nōō boiti u di dē, i si fa di mujēē du dē ō? Fa a tutu di fatu a mi sinkii aki, nōō mi sinkii wē i si a seeka sō a fesi e, da di bei di de o bei mi abiti mōōn aki.

¹³ “Nōō mi taki da unu taa a hii kamian u goonliba ka de o ta konda di buka u mi kaa, nōō sō de o ta konda di bambuu soni di mujēē aki du da mi tu.”

Aki Judasi go a dee felantima

u Masa Jesosi.

Maik. 14:10-11; Luk. 22:3-6

¹⁴ Nōō fa u mbei dē, hēn wan fuu de kai Judasi Isikaliotu hopo vu disa u, nōō hēn a waka tololoo go a dee Gaan Begima ka de ta kuutu dē, dee felantima u Masa Jesosi. Hēn a go hakisi de taa: “Wē ee mi mbei mōiti fuun sa feni Jesosi kisi, nōō andi woon paka mi?”

¹⁵ Hēn de taa: “Sō nō womi? Wē ee u da i diiteni pisi soofu mōni, nōō a o tjika ō?”

Hēn a taki aai.

Hēn de tei di mōni konda kpaakpaa te de kaba gbelin, hēn de tēndē dēēn. Hēn a tei ēn nōō hēn a go. ¹⁶ Nōō fu seti a di ten dē, hēn a ta suku pasi nōōmō unfa a sa du buta Masa Jesosi a dee felantima fēēn maun.

Aki Masa Jesosi ku dee bakama fēēn ta njan di Pasika.

Maik. 14:12-26; Luk. 22:7-23; Joh. 13:21-30; 1 Kol. 11:23-25

¹⁷ Wē nōō di gaan piizii de kai Pasika dē, nēēn de ta njan di bēēē di de ta jasa sōndō sooda, nōō sōmēni daka longi de ta njan mēn. Nōō a di fosu daka fēēn de ta kii di sikafu mii njan. Nōō hēn mbei u hakisi Masa Jesosi taa: “Masa o, naasē i kē fuu seeka kamian fuu ku i sa njan di daka?”

¹⁸ Hēn a taki da u taa: “Wē un haika. Un go a di kōndē di dē leti a u fesi aki, nōō woon si sō wan womi. Nōō un taki dēēn taa: ‘Di Mēsītē taki e, a taa di juu Gadu buta dēēn nōō a ko zuntu kaa. Nōō a taa a kē ko njan di Pasika aki a i wosu.’ Sō fuun taki da di womi e.”

¹⁹ Nōō hēn so fuu go hēn de feni di wosu, hēn de seekēēn te de kaba fuu go njan.

²⁰ Nōō hēn di sapate hēn u go sindo a tafa ta njan, Masa Jesosi ku u dee tuwalufu bakama fēēn tuu. ²¹ Hēn u dē te wan pisi, hēn a fan ku u taa: “Mi taki e, taa wan fuunu dē leti a u dendu aki o tja mi go sei da dee felantima u mi.”

²² Nōō di a fan sō tefa a kaba, hēn a hati u tee, a da u gaan pakisei. Nōō hēn u ta hakisi ēn taa: “Masa o, fa i fan dē, nōō a sa kē taa mi ō?” Sō u ta hakisi oto a oto baka.

²³ Hēn a piki taa: “Wan fuunu di i si mi ku ēn ta munjan bēēē a di wan kodo baafu paabi aki, hēn wē o sei mi sō e. ²⁴ Nōō a dē sō tuu taa dee tjabukama bi sikifi sōmēni soni a fesi u Mi di ko Libisēmbē Mii aki, nōō de tuu musu pasa. Ma helu u di sēmbē di o sei mi aki. A bi mōōn bētē hēn mama an bi pai ēn wan daka ko a di goonliba aki.”

²⁵ Nōō fa a fan dē, hēn Judasi seei hakisi ēn awaa taa: “Wē Mēsītē, ambē da di sēmbē? Mi nō?”

Hën a piki ën taa: “Leti kumafa i si i taki ën dë, nöö sö a dë e, womi.”

²⁶ Nöö fa u dë a tafa ta njan naandë, te wan pisi hën Masa Jesosi tei wan bëëë hën a da Gadu tangi te a kaba. Nöö hën a booko ën hën a tëndëën da u. Hën a taa: “Ja si fa ma mi booko di bëë aki ö? Hën da di sinkii u mi di o booko fu libisëmbë hedi.” Un tei ën nöö un njan e.”

²⁷ Nöö a baka u di dë, hën a tei wan kan win hën a toona da Gadu tangi möön te a kaba, hën a tëndëën da u. ²⁸ A taa: “Un tei nöö un bebe e. Hën da di gadjabia u mi di mi o tuwë a goon fu Gadu sa mbei wan njanjun buka ku libisëmbë. Biga fa de o kii mi aki, nöö hën o mbei Gadu o puu hia sëmbë a bëë u dee hogi de bi du.”

²⁹ Hën a taa: “Mi taki da unu e, taa te mi ku unu bebe win a di fasi aki möön, nöö di Njanjun Tii fu mi Tata hën seti kaa e.”

³⁰ Nöö di u njan te u kaba kaa, hën u kanda wan kanda da Masa Gaangadu te u kaba, hën wë u hopo kumutu naandë ta waka nango a di kuun de kai Oleifi Kuun.

Aki Masa Jesosi ta taki da Petuisi andi o pasa.

Maik. 14:27-31; Luk. 22:31-34; Joh. 13:36-38

³¹ Hën Masa Jesosi fan ku u, a taa: “Dee sëmbë o, a di ndeti i si aki seei nöö na wan fuunu o abi biibi a mi liba möön e. Un tuu o go disa mi. Biga a o pasa leti kumafa dee fesiten tjabukama bi sikifi buta a di Buku taa de o fon di sëmbë di ta luku dee sikafu, nöö hii dee sikafu tuu o kule paaja fanjanfanjan.

³² “Ma nöö mi taki e, te mi weki baka kumutu a dëdë, nöö mi o go dë a Galilea ta luku unu.” Nöö sö Masa Jesosi fan ku u tefa a kaba.

³³ Ma nöö fa a fan dë, hën Petuisi piki ën wante taa: “Ambë, Masa! Aluwasi hii dee otowan aki tuu go disa i ma mi, aan juu seei di mi o disa i möönsö.”

³⁴ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Womi, fa mi o fan aki, nöö tuutuu soni mi o taki e. A di ndeti aki seei, ganian an o kanda ufö joo fia dii toon taa ja sabi mi, womi.”

³⁵ Wë nöö Petuisi an sa jei di soni dë. A taa: “Aluwasi ee mi ku i musu dëdë makandi seei, ma ma o fia möönsö taa ma sabi i. Na seei.” Nöö fa Petuisi taki dë, nöö sö nöö u dee oto bakama tuu taki.

Aki Masa Jesosi dë a di djai

de kai Gëtiseimani.

Maik. 14:32-42; Luk. 22:39-46

³⁶ Nöö hën u ku Masa Jesosi nango tefa u go dou a wan djai de ta kai Gëtiseimani. Nöö hën a taki da u taa: “Un sindo aki ufö e, nöö mi o go ala go begi.”

³⁷ Nöö hën a tei Petuisi ku de tu mii u Zebedeosi, hën de ta waka nango te de go dou a wan kamian u di djai. Nöö hën gaan pakisei ko a Masa Jesosi liba te an saanfa u du. A ko dë seei fukafuka tee na soni.

³⁸ Hën a taki da de taa: “Womi, fuka ku tjali fuu mi hati tee kuma a sa tja dëdë kii mi. Nöö un tan aki ta da mi taanga e.”

³⁹ Nöö hën a waka go a fesi abiti sö, hën a kai tapa fesi a goon dë wante. Nöö hën a begi taa: “Ke Taata o, gaantangi mi begi i, di soni di i lai da mi u mi bebe aki, ee i sa puu ën da mi u ma bebëën nöö be i puu ën o. Ma nöö fa mi fan aki seei, ma na du di soni di mi kë e, ma be a pasa kumafa i kë.”

⁴⁰ Nöö di a begi sö tefa a kaba, hën a hopo toona go a de dii womi dee a bi disa dë, nöö hën a si taa de ta duumi.

Hën a kai Petuisi te a piki a taa: “Womi, wan sa tan ku wojo ku mi di wan kodo juu langa aki seei nö? ⁴¹ Wë un weki hoi wakiti e, nöö un begi taanga

be di didibi an wini unu. Ma mi sabi taa hati fuunu kè du kumafa a fiti, ma wan taanga sò.”

⁴² Nöo hèn a toona go begi di wan seei begi baka. A taa: “Taata, di soni di i lai da mi u mi bebe, nöo ee an sa puu, nöo heepi mi be mi bebëen nöo. Biga di soni di i kè, nöo hèn musu pasa.”

⁴³ Nöo hèn a toona ko a de dii bakama fëen möön, hèn a si taa de toona ta duumi möön. Duumi nöo hebi a de wojo sò. ⁴⁴ Nöo hèn a disa de dè, hèn a toona go begi di u mbei dii pasi, di wan seei begi te a kaba.

⁴⁵ Nöo hèn a toona ko a de dii bakama dè möön. Hèn a fan ku de taa: “Duumi nöo un ta duumi ta böö sinkii sò nö baa? Wè ma nöo di juu kisi o. De sei Mi di ko dè Libisëmbë Mii aki da dee hogihatima kaa. ⁴⁶ Nöo un hopo boo go e, biga di sëmbë di sei mi hèn wè ta waka ta ko dè.”

Aki de kisi Masa Jesosi.

Maik. 14:43-50; Luk. 22:47-53; Joh. 18:3-12

⁴⁷ Nöo Masa Jesosi an kaba u fan seei, nöo hèn wè Judasi dou, hèn ku wanlò gaan hila sëmbë. De ko ku feti lai e, de ko ku ufangi, de dè ku kodjo a maun. Nöo fa de ko dè, nöo dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi wè bi manda de e.

⁴⁸ Wè nöo Judasi di kõnkuma bi taki da de kaa taa: “Haika, mi o da unu wan maaka. Fa i si woo go dou naandë, nöo di sëmbë di i si mi o bosi, nöo hèn da di sëmbë di un musu kisi e.” Sö wan buka a bi mbei ku de te a kaba.

⁴⁹ Nöo fa de go dou naandë, hèn a waka go a Masa Jesosi wante, hèn a dëen odi taa: “Mësitë, odi o.” Hèn a bosi ën a bandjajesi naandë kumafa di guwenti u di kõndë bi dè te joo da wan sëmbë fii odi.

⁵⁰ Hèn Masa Jesosi taa: “Mati o, di soni di i ko aki fii ko du, nöo be i du ën nöo e.” Nöo fa a fan dè, hèn dee sëmbë kule voo ko kisi ën gbalau panjan gingin wante u de tja go.

⁵¹ Nöo hèn wan fuu dee bakama u Masa Jesosi hai di ufangi fëen valau puu a dosu hèn a hiti go dè. Nöo hèn a koti di futuboi u di Kaba Hei Begima jesi belim puu tuwè a goon naandë.

⁵² Ma nöo hèn Masa Jesosi taa: “Nönö womi, toona tuusi di ufangi fii nëen dosu e. Biga di sëmbë di hopo ufangi a liba nöo ju ufangi o kii.”

⁵³ Hèn a toona taa: “Unfa i mëni, baa? I sa’ taa ma abi kaakiti fu mi sa hakisi mi Tata faa heepi mi nö? Biga a sa manda möön un mëni dusudusu basia fëen kõndë u ko puu mi a dee sëmbë aki maun. ⁵⁴ Ma nöo ee mi du sò, nöo dee soni dee fesiten tjabukama bi sikifi buta a di Buku, nöo de an o pasa möön.”

⁵⁵ Nöo hèn a bia fan ku dee hia sëmbë ko nëen naandë, a taa: “Dee sëmbë, faandi mbei un ko a mi aki ku feti soni ku kodjo ku ufangi, fuun ko kisi mi kuma mi da wan toobisëmbëma a di kõndë? Biga hiniwanten mi bi dè a di Wosu u Masa Gadu ta lei sëmbë, ma tókuseei wan bi kisi mi.

⁵⁶ “Ma seei mi sabi taa dee soni ta pasa aki, nöo de musu fu ko pasa, be dee soni dee fesiten tjabukama bi sikifi musu ko tuu.”

Nöo fa a fan dè, nöo hèn hii u dee bakama fëen tuu fiaa kule go disëen. A fika hèn wanwan ku dee sëmbë dee ko kisi ën dè.

Aki de tja Masa Jesosi go a kuutu.

Maik. 14:53-65; Luk. 22:54-55, 63-71; Joh. 18:13-14, 19-24

⁵⁷ Nöo hèn de tei ën tja go tee a di wosu fu di Kaba Hei Begima u bi taki dè de kai Kajafasi. Biga naandë dee Sabima u Wëti ku dee Gaan Womi tuu bi hai ko makandi ta luku u de tja Masa Jesosi ko.

⁵⁸ Ma nöö fa dee sëmbë ta tjëen go dë, nöö Petuisi bi dë te a baka ala ta waka sapisapi ta ko. Nöö hën a nango tee go dou a di djai dendu. Nöö hën a sindo ku dee watjima u di wosu ta luku ee unfa de o du ku Masa Jesosi.

⁵⁹ Nöö di juu dë, hën di Kaba Hei Begima ku dee tiima ku hii dee oto kuutama u dee Dju tuu sai dë kaa ta mindi soni ta buta a Masa Jesosi hedi. De ta suku föutu nëen nöömö fu de feni tja go konda da dee lanti u Loomë dee ta tii di köndë, be gaan lanti sa piki taa a musu dëdë. ⁶⁰ Ma nöö hii fa de ta pii soni ta mindi dëen seei, ma na wan soni de si bigi tjika faa musu dëdë.

⁶¹ Te wan pisi, hën tu u dee mindisonima hopo taanpu. Hën de taa: “Lanti, un haika e. Di womi i si aki sô, hën bi taki taa a sa booko di Wosu u Masa Gadu tuwë a goon, nöö a dii kada dendu nöö a sa toona mbei ën baka. Sô wë a bi taki e, fa i si un ta si ën aki.”

⁶² Nöö hën di Kaba Hei Begima hopo vu taanpu a pë. Nöö hën a fan ku Masa Jesosi, a taa: “Wë di soni fii de ta taki aki, andi fëen joo taki? Soni de ta mindi da i, naa sô i taki tuu?”

⁶³ Ma Masa Jesosi dë fëen pii. An piki ën na wan töngö seei.

Nöö hën di Kaba Hei Begima fan ku ën möön taa: “Mi manda i e, fii soi da mi a di libilibi Gadu fesi aki, taa di soni joo piki mi, a o dë tuutuu soni. Nöö mi hakisi i taa ee ju da di Könu di Gadu bi paamusi taa a o manda ko? Ju da di Mii u Gadu nö?”

⁶⁴ Nöö hën Masa Jesosi piki ën awaa, a taa: “Wë leti kumafa i si i taki dë, nöö sô nöö mi dë e. Nöö di juu o dou, nöö woon si Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki sindosindo leti a letimaun së u Masa Gaangadu di abi hii kaakiti a mundu. Woon si mi kumutu a liba ala ta saka ta ko e, a dee bundji dendu.” Sô a piki ën.

⁶⁵ Wë nöö fa a fan dë, nöö hën di Kaba Hei Begima tënë dee koosu fëen sinkii seei zaa, „hati fëen nöö boonu sô. Hën a taa: “Dee sëmbë, andi un kë jei möön? An dë fuu suku kotoigi möön e. Biga wan jei fa a mindi soni da Masa Gaangadu nö? ⁶⁶ Andi un pakisei fuun du ku ën?”

Hën de tuu bai piki a di kuutu taa: “Aan soni u du möönsô, dëdë nöö a musu dëdë e!”

⁶⁷ Nöö fa u mbei dë, hën de bigi u du hogihogi ku Masa Jesosi awaa. De ta tunta nëen fesi, de ta naki ën ku böö, „de tai ën wojo, hën de ta naki ën baai maun a bandjajesi ta mbei ën fa taa: ⁶⁸ “Di i taa i da di Paamusi Könu, i ku Gadu ta fan, nöö konda da u ee ambë naki i di naki?” Nöö sô dee sëmbë ta du ku Masa Jesosi di juu naandë.

Aki Petuisi fia taa an sabi

Masa Jesosi.

Maik. 14:66-72; Luk. 22:56-62; Joh. 18:15-18, 25-27

⁶⁹ Ma nöö fa dee soni ta pasa dë, Petuisi hën a dë pii sindosindo ku dee watjima a di djai dendu. Te wan pisi hën wan mujëë futuboi fu di wosu ko nëen, hën a hakisi ën taa: “Wë womi, na i bi dë ku di Jesosi fu Galilea naandë nö?”

⁷⁰ Nöö hën Petuisi fia a hii dee sëmbë dë fesi taa: “Ambë? Mi? Nönö! Ma saandi i ta taki dë.” ⁷¹ Hën a hopo kumutu dë waka go a di djai dööbuka ala.

Nöö hën wan oto mujëë mii ko nëen möön, hën a fan ku dee sëmbë taa: “Di womi i si aki, a bi dë ku Jesosi u Nazalëti tu e.”

⁷² Hën Petuisi toona fia möön, a soi seei taa: “Ma sabi di sëmbë un ta taki dë e!”

⁷³ Te wan pisi, hën wanlö sëmbë bi dë taanputaanpu dë, hën de ko a Petuisi möön taa: “Womi, an dë fii pena fia taa ja dë sëmbë u di womi dë e. Biga u ta jei a di tòngö tatai fii taa i da wan Galilea sëmbë.”

⁷⁴ Höön, wë Petuisi an bi fia eti e. Hën a ta konda sondi a buka ta sibëen seei ta fia tee, a taa: “Mi taki da unu e, taa di womi dë ma sabi ën seei wan daka, kwetikweti!” Nöö fa a fan dë, wante nöö hën wan ganian bai kanda te a koti.

⁷⁵ Nöö hën Petuisi ko mëni di fan di Masa Jesosi bi fan ku ën taa: “A di ndeti aki seei, ganian an o kanda bifö joo fia dii pasi taa ja sabi mi.” Nöö di a ko mëni di soni dë, hën a kule go a doö go këë te a bigi. Hati nöö a hati ën sô.

27

Aki de tja Masa Jesosi go

a Gaama Pilati.

Maik. 15:1; Luk. 23:1-2; Joh. 18:28-32

¹ Nöö hën di dobooko fëen mamate biten, hën dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi kai kuutu u de taki unfa de sa du buta Masa Jesosi a dee gaan lanti fu Loomë maun. Biga de an sa manda sëmbë go kii ee na dee Loomë lanti dë da de pasi. Hën de kuutu tefa de ko feni wan baaku. ² Nöö hën de go tei Masa Jesosi, hën de bui ën te de kaba. Hën de tjëen go tee a di gaama de kai Pilati, di dee Loomë lanti bi buta faa tii dee Dju sëmbë.

Aki ta lei andi pasa ku Judasi.

Tjab. 1:18-19

³ Wë nöö di juu dë, hën Judasi ko si taa fa a sei Masa Jesosi dë nöö de o kii ën tuu. Nöö di sondi ko hati ën tee an saanfa u du möön. Nöö hën a tei de diiteni pisi soofu möni dee de bi pakëen dë, hën a go a dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi.

⁴ Hën a taki da de taa: “Dee sëmbë, ma du bunu e. Sö wan bumbuu sëmbë mi sei fu de kii ën tuwë buuu fëen a goon. Biga fa i si a sai dë, na hogi a du möönsö e.”

Ma nöö hën de piki ën taa: “Ambë? Wa a’ soni fëen u taki möön e. A fika da i.”

⁵ Nöö di de piki ën sô kaa, nöö hën a hiti di möni tuwë djolou a goon leti a di Wosu u Masa Gadu dendu naandë, hën a kule go hëngi hënseei kii.

Nöö sô wë di soni dë pasa ku Judasi e.

⁶ Nöö hën dee Gaan Begima go pii di möni te de kaba. Hën de taa: “Wë di möni aki an bunu u buta a di keiki kasi möön. An o kai ku di wëti fuu, biga hën da möni di de paka u de kii sëmbë.”

⁷ Nöö hën de kai pakisei te de kaba ee unfa u de du ku di möni. Nöö hën de ko fendi taa de o go a dee sëmbë ta mbei dee soni kuma agban sô go bai wan pisi goon a de fu de ta bei wakama. ⁸ Hën mbei de ta kai di goon dë Buuu Goon te kisi fa u dë aki.

⁹ Wë nöö fa di soni pasa naandë, nöö a kai makandi ku wan soni di tjabukama u Gadu de kai Jelemia bi taki a fesi, a taa: “De tei dee diiteni soofu möni di dee Isaëli sëmbë bi si taa a hia tjika fu paka u di sëmbë dë, ¹⁰ nöö hën de go bai wan goon ku ën a dee sëmbë ta tëmbë ku doti, kumafa Masa Gadu manda mi.” Sô a bi dë sikifisikifi a di Buku kaa e.

Aki de dë a Gaama Pilati pisi.

Maik. 15:2-15; Luk. 23:3-5, 13-15; Joh. 18:33-19:16

11 Wë nõö di juu dë, de bi tja Masa Jesosi go a Gaama Pilati kaa. Nõö hën di Gaama hakisi ën taa: “Wë ju da di kõnu u dee Dju sëmbë tuu nõ?”

Nõö hën Masa Jesosi piki ën taa: “A dë leti kumafa i si Gaama taki naandë.”

12 Di juu dë, dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi ta pii soni ta mindi ta buta a Masa Jesosi hedi tee a hia, ma Masa Jesosi an ta piki. A dë fëen pii nõö.

13 Nõö hën di Gaama hakisi ën taa: “Wë ja ta jei dee hia hogi fii de ta konda dë nõ? Nõö ja o piki nõ?”

14 Ma Masa Jesosi an taki na wan soni möönsö. Nõö di soni ko bigi da Gaama seei fu di a dë fëen pii, an ta piki.

15 Wë nõö a bi dë sö taa te di Pasika daka dou, nõö Gaama bi guwenti u puu wan sëmbë di lanti kè a dunguwosu da de. 16 Nõö di ten dë, wan gaan hogihatima de ta kai Balabasi bi dë a dunguwosu. 17 Nõö hën Gaama bia fan ku dee hia sëmbë dee bi hai ko dë taa: “Wë lanti, un saanfa di guwenti fuunu dë taa mi musu lusu wan sëmbë da unu. Wë nõö undi u dee sëmbë aki un kè fu mi lusu da unu: Balabasi, naa Jesosi di un ta kai di Paamusi Kõnu fuunu aki?”

18 Wë fa a hakisi di soni naandë, nõö a sabi taa dee Dju hedima bi tja Masa Jesosi ko nëen fu di de ta haun ku ën. Hën wë mbei na de a hakisi di soni ma a hakisi dee sösö sinkii sëmbë.

19 Nõö fa Gaama ta fan ku dee sëmbë dë, nõö a bi dë sindosindo a di kuutubangi fëen. Te wan pisi, hën wan sëmbë tja wan buka ko dëen taa hën mujëe taki taa an musu dë a dendu fu di kuutu u di gaan bumbuu sëmbë naandë. Biga a di ndeti dë a bi sunjan wan sunjan, nõö a dëen fuka seei gaanfa nëen hati. Sö wë di mujëe u Gaama manda taki dëen.

20 Nõö di juu ten Gaama ta haika di buka fëen mujëe naandë, nõö dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi ta tuusi dee sösö sinkii sëmbë a baka ta duwengi de taa: “Un piki taa Balabasi faa lusu e! Un piki taa Balabasi un kè. Jesosi nõömö de musu kii.” Sö dee felantima u Masa Jesosi ta manda de u de taki.

21 Nõö hën aan soni möön. Gaama bia hakisi de taa: “Wë andi un feni fuun piki?”

Nõö hën de tuu bai wööö ku wan töngö taa: “Balabasi hën u kè e! Balabasi hën i musu lusu!”

22 Hën a hakisi taa: “Wë andi un kè u mi du ku Jesosi di de ta kai di Paamusi Kõnu fuunu aki?”

Hën de bai piki taa: “De musu pekëen a lakpa pau kii e!”

23 Nõö hën Gaama toona hakisi de taa: “Ma wë un hogi seei wë a bi du?”

Hën de ta bai möön taanga nango taa: “Un pekëen nõö, un pekëen a lakpa pau kii e!” 24 Nõö fa de ta bai dë, nõö Gaama ta luku de diin. A si taa an sa tapa de te a heepi möönsö. Ee an piki fa de kè, nõö de o mbei toobi booko di kõndë.

Nõö hën a tei wata nõö hën a wasi maun te a kaba a hii dee sëmbë fesi dë. Hën a taa: “Söö, mi kaba e. Mi wasi maun puu miseei a dendu fu di buuu u di bumbuu sëmbë aki an fika a mi hedi. Soni fëen fika da unu e.”

25 Nõö hën hii dee Dju sëmbë sai naandë tuu bai taa: “Aai, be a fika a u ku dee mii fuu tuu hedi e, taa u kii ën. Wa a' toobi!”

26 Nõö hën wë Gaama lusu Balabasi puu a dunguwosu da de. Hën a manda dee sodati fëen u de fon Masa Jesosi te de kaba, hën a butëen a de maun u de pekëen a lakpa pau kii.

Aki dee sodati ta mbei

*Masa Jesosi fa.**Maik. 15:16-20; Joh. 19:2-3*

²⁷ Nöo hën dee sodati tei Masa Jesosi hën de tjëen go a di wosu u Gaama dendu. Nöo hën de bai da dee otowan u de taa: “Un ko lontu ën e!”

Nöo hën hii dee sodati u di lö dë tuu ko lomboto ën gililii sö. ²⁸ Hën de puu dee koosu fëen nëen sinkii di a bi bisi, hën de bisi ën wan langa djapona bëëë sö, kumafa könu ta bisi. ²⁹ Nöo hën de tei wan agbago maka hën de lolu ën te de kaba mbei kuma könu kaapusa, hën de tuusi ën nëen hedi. Nöo hën de tei wan baluma hën de butëen nëen maun kuma könu pau. Nöo hën de ta mbei ën fa ta tjökö kini a goon ta bai taa: “Wodi o, könu u dee Dju! Wodi o, könu!” ³⁰ Nöo de ta tunta nëen fesi. Te wan pisi nöo hën de puu di pau nëen maun nöo hën de ta naki ën ku ën a hedi gboogboo sö sömëni pasi.

³¹ Nöo di de du ku ën sö tefa de kaba, hën de toona puu di könu djapona nëen sinkii, hën de tei dee fëen koosu toona bisi dëen baka. Nöo awaa de o tjëen go ka de o pekëen a di lakpa pau.

*Aki de peka Masa Jesosi**a lakpa pau.**Maik. 15:21-32; Luk. 23:26-43; Joh. 19:17-27*

³² Nöo fa de ta tja Masa Jesosi nango dë, te wan pisi nöo hën de miti ku wan womi de kai Simon. A dë wan sëmbë u di köndë de kai Sileni, wan Afikan köndë. Nöo fa de si ën dë, hën de duwengi ën faa tei di lakpa pau u Masa Jesosi tja dëen, biga hënseei an sa tjëen möön.

³³⁻³⁴ Nöo hën de nango te de go dou a di kamian de kai Golugata, hënseei da Hedibonu Kamian. Nöo hën de tei win mökisi ku bita hën de da Masa Jesosi faa bebe. Ma di a tesi ën kaa nöo an këen. Nöo hën de kandi ën a di lakpa pau a goon dë peka ku peegu tefa de kaba.

³⁵ Nöo di dee sodati pekëen tefa de kaba kaa, hën de hopo ën ku di lakpa pau taanpu a pë. Nöo hën de tei dee bisi fëen dee bi dë nëen sinkii, hën de tuwë lötü luku ambë ku ambë o wini dee koosu fëen te de kaba, nöo hën de paati de puu. ³⁶ Nöo di de du sö kaa te de kaba, nöo hën de sindo u de naandë ta watji Masa Jesosi.

³⁷ Ma nöo de bi tei wan paanga hën de sikifi soni nëen te de kaba taa DISI DA JESOSI DI KÖNU U DEE DJU SËMBË, hën de pekëen leti a di lakpa pau hedi. Biga sö dee Loomë lanti bi guwenti u piki sëmbë faandi mbei de peka di sëmbë a di lakpa pau.

³⁸ Nöo fa de ta kii Masa Jesosi a lakpa pau dë, nöo de ta kii tu oto sëmbë a lakpa pau tu. Wan dë nëen letimaun së, wan dë nëen töötömaun së, nöo Masa Jesosi dë a mindi. Wë de tu oto sëmbë naandë, de bi dë fufuuma ta watji sëmbë ta kisi fon u de tei soni fii tja go, nöo hën de peka de ku Masa Jesosi a di wan ten dë.

³⁹ Nöo fa u du dë, nöo sömëni sëmbë ta waka ta pasa a di kamian. Nöo te de si Masa Jesosi a di lakpa pau, nöo de ta kosi ën ta mbei ën fa ta seki hedi, ⁴⁰ ta taki taa: “Wë ju bi taa joo booko di Wosu u Masa Gadu puu nöo a dii daka dendu joo toona mbei ën baka. Sö i bi mbei taa i a’ kaakiti tjika. Wë nöo andi mbei ja sa puu i seei a di lakpa pau dë? Ee i da di Mii u Gadu tuutuu, nöo saka kumutu a di lakpa pau boo si e.” Sö de ta taki fa i si de ta pasa dë.

⁴¹ Nöo söseei dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ku dee Gaan Womi ta mbei ën fa ta lafu ën tu. De ta taki taa: ⁴² “Höön, wë a bi ta heepi oto sëmbë. Andi mbei an sa heepi ën seei? Jee? Ee hën da di Paamusi Könu fuu tuu, wë nöo be a saka kumutu a di lakpa pau ko a goon, nöo woo biibi ën. ⁴³ Fa a sai

dë, a taa a ta buta futoou fëen a Gadu liba. Wë nöö be Gadu heepi ën biga a taa Gadu dëen tata.” ⁴⁴ Nöö söseei dee hogi sëmbë dee dë pekapeka nëen bandja dë ta kosi ën ta mbei ën fa tu, fa de ku ën sai naandë.

Aki Masa Jesosi dëdë.

Maik. 15:33-41; Luk. 23:44-49; Joh. 19:28-30

⁴⁵ Ma nöö fu kumutu a tuwalufu juu sonuati u tee kisi dii juu sapate, nöö hii di köndë tuu ko zuguu pii. Hii dii juu langa a tan sô dungudungu kankan. ⁴⁶ Nöö a di dii juu ten dë, hën Masa Jesosi bai taanga a di tòngö fuu, a taa: “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Di dë ké taki: “Gadu e, di Gadu u mi, andi mbei i bia baka disa mi sö?”

⁴⁷ Nöö dee sëmbë dee sai taanputaanpu naandë nöö de jei ën, ma nöö de an sabi andi a taki. Nöö hën de taa: “Dee sëmbë, un haika. Elia në wë a ta kai dë sô e, faa musu ko heepi ën.”

⁴⁸ Nöö hën wan u de kule go tei wan sipönsu, hën a munjëen ku wan gandjigandji win te a kaba, hën a butëen a wan pau buka tëndë dëen faa bebe.

⁴⁹ Ma dee otowan taa: “Nönö, un tan. Un disëen boo luku ee Elia o ko heepi ën tuu.”

⁵⁰ Nöö fa u mbei dë, nöö hën Masa Jesosi bai wan taanga bai möön, hën a manda di akaa fëen go awaa. A dëdë pii, böö fëen koti.

⁵¹ Nöö di juu dë seei, hën sëmëni gaan foombo soni ko pasa. Biga di gaan degi koosu bi dë a di Wosu u Masa Gadu di bi tapa di möön hebi kamba u Masa Gaangadu fu libisëmbë an sa dou ala, hën tënë seei zalalaa kumutu a liba te kisi goon, di kamian fika jabijabi hoo. Goonliba ta seki ta bai. Gaangaan sitonu ta bai ta latja. ⁵² Nöö sëmëni u dee geebi u di köndë booko jabi, nöö wanlö hia sëmbë dee bi ta biibi Gadu toona weki ko ku libi baka. ⁵³ Hën de kumutu a dee geebi, ma nöö de an go a di köndë ganda u Jelusalen eti. Tefa baka di Masa Jesosi seei toona weki baka a dëdë bifö de go a Jelusalen awaa. Nöö sëmëni sëmbë si de e, fa de toona weki baka dë.

⁵⁴ Söö. Wë nöö dee sodati ku di hedima u de, di de si fa di goonliba seki, dee gaangaan soni pasa dë, nöö hati u de latja te na soni. De taa: “Wë di soni aan soni. Di sëmbë aki, a bi musu dë Miii u Masa Gaangadu tuutuu.”

⁵⁵ Nöö hii fa i si de bi ta du ku Masa Jesosi naandë, nöö wanlö mujëe bi dë taanputaanpu te a longi ala ta luku. Dee mujëe naandë, fu sensi a di ten di Masa Jesosi bi seti di wooko fëen a Galilea, nöö de bi ta sölu gu fëen nöömö.

⁵⁶ Wan u de da Malia u Magidala, di otowan da Malia di mama u Jakobosi ku Josëfu, ku di mama u de tu womi mii u Zebedeosi. Sö de bi dë te ala ta luku andi de ta du ku Masa Jesosi.

Aki de tja Masa Jesosi sinkii

go bei.

Maik. 15:42-47; Luk. 23:50-56; Joh. 19:38-42

⁵⁷ Nöö hën u dë tefa sapate buka. Nöö wan guduma de kai Josëfu bi dë a Jelusalen dë, nöö di köndë de kai Alimatea hën da köndë fëen. Nöö hënseei bi dë wan sëmbë ta biibi a Masa Jesosi tu. ⁵⁸ Nöö di a si taa Masa Jesosi dëdë, hën a go a Gaama Pilati go hakisi ën pasi faa go tei di dëdë sinkii fëen tja go bei. Hën Gaama taa antoobi, hën a manda sodati fu de puu ën a di lakpa pau dëen.

⁵⁹ Nöö hën Josëfu tei di dëdë, hën a lolu ën a wan gaan langa weti koosu tefa a kaba. ⁶⁰ Nöö a bi abi wan sitonu baaku di de bi seeka njunjun u bei sëmbë, nöö hën a tja di dëdë go buta a di baaku dë dendu. Hën de logoda wan gaan

gindi sitonu tuwë ko tapa di baaku buka te de kaba, nöö hën de go. ⁶¹ Nöö fa de ta du dë, nöö Malia fu Magidala ku di oto Malia bi dë leti dë sindosindo a di oto së u di geebi ala ta luku.

Aki dee sodati ta watji di geebi.

⁶² Nöö di juu dë, di daka de ta seeka da di saba pasa kaa. Ma hii fu di dë, dee Gaan Begima ku dee Faliseima, hën wë de go a Gaama gbolo.

⁶³ Hën de kai ën: “Köndë Masa.”

A piki.

Dë taa: “Wë u ko a unu aki. U ko taki wan oto ku unu taa di ten di di bödjëema naandë bi dë ku libi, nöö a ta taki kodo taa te a dëdë nöö a di u dii daka fëen nöö a o toona weki ko ku libi baka. Sö a bi ta taki e.

⁶⁴ “Wë nöö u kë begi Gaama fuun buta sëmbë a di geebi be de watji ën dii daka longi fu sëmbë an musu ko dë. Biga ee wan du sö, nöö dee bakama fëen o go fufuu di sinkii fëen tja go, nöö de o go ta ganjan sëmbë taa a weki baka a dëdë. Nöö di lö ganjan dë o hogi möön leki fa de bi ta ganjan sëmbë a fesi e. Nöö hën wë tja u ko a Gaama aki, u ko begi ën faa musu heepi u a di lö pisi dë.”

⁶⁵ Nöö hën Gaama taa: “Wë un go tei wanlö sodati tja go buta, nöö un seeka di geebi tapa kumafa un sa tapëën.”

⁶⁶ Nöö di a da de pasi sö, nöö hën de go tapa di geebi tee de kaba naki sitampu nëen fu sëmbë an ko dë. Hën de tei sodati buta a di kamian ta watji da de, nöö hën de go u de.

28

Aki Masa Jesosi weki baka.

Maik. 16:1-10; Luk. 24:1-12; Joh. 20:1-10

¹ Wë nöö hën u dë teefa di saba daka pasa. Nöö di oto daka di o ko dë möön, hën da di fosu daka u di wiki. Hën da sonde. Hën di daka dë, hën Malia fu Magidala ku di oto Malia hopo hën de tei pasi nango a di geebi ka de bi bei Masa Jesosi. Nöö di juu dë, sonu seti kumutu kaa.

² Wë nöö wan gaan soni bi pasa a di ndeti dë. Goonliba bi seki tee na soni, hën wan basia u Masa Gadu Köndë kumutu a liba ala bazia ko a di geebi ka de bi bei Masa Jesosi. Nöö hën a puu di gaan gindi sitonu di de bi tapa di baaku buka, hën a go sindo leti a di sitonu dë liba. ³ Nöö fa a sai naandë, fesi fëen ta sëndë teee kuma te gaangadu koti faja, nöö dee koosu fëen sinkii dë wetiweti faan.

⁴ Nöö hën dee sodati dee bi sai dë ta watji di geebi, di de si di soni pasa sö kaa, nöö hën de fëë tee de ta tëëmë tjatjatja tombi kai a goon gbolou dë pii kuma de dëdë. Sö de panta tjika.

⁵ Wë nöö hën de tu mujëë waka go dou a di geebi. Nöö di de si di basia fu Gadu dë, hën de fëë te na soni.

Nöö hën a kai de taa: “Dee mujëë aki.”

De piki.

A taa: “Wan fëë sö e. Mi sabi ambë un ta suku kaa. Jesosi di de kii a di lakpa pau, hën wë un ta suku. ⁶ Wë an dë aki möön e. A weki baka leti kumafa i si a bi taki da unu ufö a dëdë. Un ko luku di kamian ka de bi butëën. Wan si ö? Sëmbë an sai dë möön. A go.

⁷ “Nöö mi taki e, un bia toona, nöö un kule go a dee bakama fëen go piki de taa a weki baka a dëdë nöö a o waka a de fesi go a Galilea. Ala de ku ën o miti kumafa a bi taki. Un jei bunu fa mi taki da unu ö? Mi fan ku unu kaa e.”

⁸Nöö hën dee mujëe toona kumutu dë. De ta panta möönsö ma etiseei de ta wai. Hën de ta kule nango u de tja di bunu buka dë go konda da u dee bakama u Masa Jesosi.

⁹Ma nöö fa de nango dë, te u de kë mëni, hën de ku Masa Jesosi seei miti a pasi. Hën Masa Jesosi da de odi taa: “Dee mujëe aki, un weki nö?”

Nöö di sondi bigi da de teee. Hën de saka tjökö kini a goon nëen fesi, hën de ta kisi ën a futu dë ta baasa.

¹⁰Ma nöö hën Masa Jesosi taki da de taa: “Dee mujëe, wan fëëe e. Un go taki da dee otowan u mi taa be de go a Galilea, nöö ala mi ku de o miti kumafa mi bi taki da de.”

Aki de buta dee wakitima

u de mindi soni.

¹¹Wë nöö di juu dë, so u dee sodati kumutu ka de bi ta watji di geebi naandë, hën de kule go a ganda go a dee Gaan Begima. Hën de go konda da de kumafa hii soni bi pasa ka de bi ta watji a di geebi ala.

¹²⁻¹³Nöö di dee begima jei sö kaa, nöö hën de kai dee Gaan Womi tuu ko a de. Hën de go sindo a kuutu fu de taki ee andi de sa feni fu di soni di pasa naandë.

Nöö di de kuutu tefa de kaba, hën de toona kai dee sodati ko a de möön, hën de taki da de taa: “Wë un haika e. Woo paka unu wan gaan möni aki, nöö wan musu konda taa weki di womi weki e. Ma un musu piki sëmbë taa un bi duumi, nöö hën dee bakama fëen ko fufuu ën tei tja go. Sö un musu taki. Nöö wan musu fëëe e. ¹⁴Biga ee di taki dë dou a di Gaama jesi, nöö woo heepi unu fan ku ën tee nöö hati fëen o kötö.”

¹⁵Nöö hën wë dee watjima tei di möni naandë, nöö hën de ta konda leti kumafa dee hedima manda de. Nöö fa de ta taki ën dë, nöö sö nöö dee Dju sëmbë ta kondëen te kisi fa u dë aki eti.

Aki Masa Jesosi ta manda dee sëmbë fëen u de go paaja di buka.

Maik. 16:14-18; Luk. 24:36-49; Joh. 20:19-23; Tjab. 1:6-8

¹⁶Nöö hën wë dee mujëe ko dou a u dee ëlufu bakama u Masa Jesosi, hën de da u di buka te de kaba. Nöö di u jei sö nöö aan soni möön, hën wë u go a Galilea. Hën u nango tefa u go dou a di kuun ka Masa Jesosi bi taki da u a fesi fuu go, nöö hën u go si ën ala. ¹⁷Nöö di u si ën, hën u tjökö kini a goon nëen fesi ta bigi ën. Ma nöö so fuu an saandi seei fuu pakisei, a bigi da u poi.

¹⁸Nöö hën Masa Jesosi waka ko a u awaa, hën a taki da u taa: “Söö, wë dee sëmbë, un haika e. Mi kisi hii makiti a liba ala ku goon aki tuu. ¹⁹Nöö un musu ta waka a dee köndëköndë u goonliba ta paaja di buka u mi da hii sëmbë, be de bia ko dë bakama u mi kuma unu. Nöö un musu dopu de a di në u mi Tata ku di në u mi di Mii fëen aki ku di në u di Akaa fu mi Tata tu. ²⁰Nöö un musu ta lei de u de piki hii dee soni tuu dee mi manda unu fuun musu ta du kaa. Nöö fa woon nango dë, nöö mi taki da unu taa mi o dë ku unu hiniwanten e, u tee a kaba u di goonliba aki.”

Sö wë Masa Jesosi fan ku u dee bakama fëen a di kuun liba ala e.
A kaba.

Dee woto u Masa Jesosi dee Maikusi sikifi

Wan wöutu a fesi.

Söö. Wë andi di pisi u di buku aki o taki da u, dee sëmbë?

Wë a di fosu kamian, nöö di pisi aki de kai Maikusi, biga hën da di në u di womi di de taa sikifi ën. Nöö a so pisi u Gadu Buku de ta kai di womi aki Johanisi Maikusi. Di womi aki an bi dë wan u dee tuwalufu bakama ta waka ku Masa Jesosi hiniwanten e, ma a bi dë wan biibima nöö u di ten dë.

Nöö fa Maikusi sikifi sondi u Masa Jesosi aki, nöö a sikifi andi a bi jei fëen a oto sëmbë, ku andi hënseei bi sabi tu. Biga di dee bakama u Masa Jesosi seti di wooko ta tja di buka ta konda a köndëköndë, nöö di Maikusi aki bi dë ku de a di wooko. Nöö so sëmbë si kuma Petuisi hën bi konda sômëni u dee sondi dëen, biga a ta fan hia sondi u Petuisi a di pampia aki.

Wë nöö dee fö sëmbë dee bi sikifi soni u di libi u Masa Jesosi a goonliba aki, nöö so u de bi sikifi möön fini a dee soni dee a bi ta lei. Ma Maikusi, hën a sikifi möön fini a dee soni dee a du, be sëmbë sabi taki aai, Masa Jesosi bi abi gaan kaakiti ku gaan taki tuu.

Nöö di a o tapa di pampia, hën a taki finifini fa de kii Masa Jesosi. Ma nöö fu di a taki a di weki baka a dëdë fëen kölö poi, hën mbei wanlö oto sëmbë taki di pisi dë go möön longi.

Nöö dee leima ta mëni kuma Maikusi sikifi di pampia aki kuma 70 jaa baka di Masa Jesosi ko pali a goonliba aki. Nöö fa a sikifi ën, nöö a sikifi ën da dee oto köndë sëmbë dee an dë Dju sëmbë, be de sabi dee soni dee Masa Jesosi bi du di a bi dë a goonliba aki.

Aki ta lei fa di Bunu Buka

u Masa Jesosi seti.

Mat. 3:1-12; Luk. 3:1-18; Joh. 1:19-28

¹ Söö dee sëmbë, leti kumafa woo taki aki, nöö sö nöö di Bunu Buka u Masa Jesosi di Paamusi Könu seti e. Jesosi Keesitu hën da di Mii u Masa Gaangadu seei, nöö di pampia aki o lei i fa a dë.

² Nöö a bi ko pasa leti kumafa di sëmbë de kai Jesaaja bi sikifi buta a di Buku u Gadu. Biga Jesaaja bi dë wan tjabukama u Gadu u fesiten, hën a sikifi wan soni u di Könu Gadu bi paamusi taa a o manda ko a dee Dju sëmbë. A taa, Gadu o manda wan sëmbë waka a di Paamusi Könu dë fesi faa musu buta sëmbë a pasi dëen. ³ Nöö di sëmbë dë o dë a di sabana dendu ta bai basia ta taki taa:

Un seeka di pasi da Masa ooo,
be a dë limbolimbo gbegedee dëen.
Un seeka dee bendibendi pisi u di pasi,
be de ko dë tololoo.

Sö Jesaaja bi sikifi taa sö wan sëmbë o ko sai dë ta bai.

⁴ Wë nöö da sö a ko pasa tuu leti kumafa Gadu bi taki dë e. Biga wan womi de kai Johanisi di Dopuma, hën Gadu manda ko. Nöö fa a ko naandë, nöö a ta libi a di sabana dendu u di pisiwata de kai Judea. Naandë a ta bai di basia ta dopu sëmbë. Nöö sômëni sëmbë ta ko nëen nöömö, nöö a ta bai ta taki: “Un bia disa di hogilibi fuunu oo, nöö unu ku Masa Gaangadu o ko bunu. Gaangadu an o hoi dee hogi du fuunu a bëë möön.” Sö a ta bai ta taki.

⁵ Nöö hii dee sëmbë u di pisiwata u Judea naandë, ku di mama köndë fëen de kai Jelusalen, nöö de tuu ta ko a Johanisi naandë ta ko ta haika fa a ta bai

di basia. Nöo hën de ko ta piki taa: “Awa, wa ta libi bunu tuu.” Nöo te wan sëmbë i piki sô kaa, nöo Johanisi ta dopu i a di lio de kai Joodan dë.

⁶ Söo. Wë nöo di koosu fu Johanisi di a ta bisi nëen sinkii, a mbei ku di puuma u di mbeti de ta kai kamëli. Atiti ku höniwata da sondi u njan fëen. Sö wan sëmbë a bi dë e.

⁷⁻⁸ Nöo Johanisi toona ta fan ku dee sëmbë. A taa: “Un haika e, dee sëmbë. Wan oto Sëmbë o ko a mi baka nöo a hebi möön mi gaanfa e. Ma bumbuu tjika seei u sa bendi lusu di susu fëen puu nëen futu. Fa mii dë aki, mi ta dopu unu ku wata, ma di Sëmbë di o ko dë, nöo hën a o dopu unu ku di Akaa u Masa Gaangadu. „Biga a o mandëen ko a unu liba.”

Di pisi aki o lei fa Johanisi

dopu Masa Jesosi.

Mat. 3:13-17; Luk. 3:21-22

⁹ Wë nöo di juu dë, hën Masa Jesosi kumutu a di köndë de kai Nazalëti u di pisiwata de kai Galilea, nöo hën a ko a Joodan Lio naandë fu Johanisi musu dopu ën. Nöo hën Johanisi dopu ën te a kaba. ¹⁰ Nöo fa Masa Jesosi ta kumutu a di wata dendu ta ko a tela, nöo hën a luku nëen liba ala hën a si liba jabi hoo. Nöo hën a si di Akaa u Gadu kuma wan pomba bazia ko nëen liba. ¹¹ Nöo hën wan töngö piki a liba ala taa: “I da mi lobi Womi Mii. Libi fii ta kai ku mi e.”

Sö wan soni pasa di Masa Jesosi dopu.

Aki di didibi ta biinga ku Masa Jesosi faa du hogi.

Mat. 4:1-11; Luk. 4:1-13

¹² Söo. Wë nöo a baka u di dë, nöo hën di Akaa u Gadu tja Masa Jesosi go a wan sabana kamian. ¹³ Nöo hën a go dë ala hii föteni daka. Nöo a dee föteni daka dendu dë, nöo di didibi ta mbei möiti ku ën nöömö faa musu piki ën buka a soni, ma nöo Masa Jesosi an du kumafa a kë möönsö.

Nöo fa Masa Jesosi dë a di sabana dee hia daka naandë, nöo dee mbeti u di sabana bi sai dë tu, ma dee basia u Gadu Köndë bi dë ku ën ta tjubi ën.

Aki o lei fa Masa Jesosi kai

dee fosu bakama fëen.

Mat. 4:12-22; Luk. 4:14-15, 5:1-11

¹⁴ Hën de dë te wan daka, nöo hën de kisi Johanisi di Dopuma söötö a dinguwosu. Nöo baka u di dë, hën Masa Jesosi toona go a Galilea, nöo hën a seti ta waka ta lontu ta konda di Bunu Buka u Gadu da dee sëmbë u di pisiwata dë. ¹⁵ A ta taki da de taa: “Di juu ko zuntu e, u Masa Gadu musu tii unu a wan njunjun fasi. Nöo ee wan sëmbë i kë ko a di Njunjun Tii u Gadu dendu, nöo i musu bia disa di hogilibi fii, nöo i piki di Bunu Buka u Gadu di mi ta konda aki.” Sö Masa Jesosi ta taki da de.

¹⁶ Nöo wan piki ze bi dë a di pisiwata u Galilea naandë. Te wan daka nöo hën Masa Jesosi go ta waka a di ze dë bandja, nöo hën a ko miti ku tu womi. Dee womi aki dë baaa ku baaa. Wan de kai Simon, „hënseei de ko ta kai Petuisi”. Di otowan da Andiasi. De dë ta tuwë nëti u de kisi fisi biga hën da wooko u de de ta du.

¹⁷ Nöo hën Masa Jesosi kai de tu baaa dë te de piki. A taa: “Un ko dë ku mi ta waka a mi baka e, nöo mi o lei unu fuun kisi libisëmbë „tja ko a mi së.”

¹⁸ Nöo wantewante naandë, hën de tu womi disa dee nëti u de hën de go ta waka a Masa Jesosi baka.

19-20 Nöo hën Masa Jesosi waka go möön longi, nöo hën a ko si tu oto baaa möön. De seei dë höndima tu ta kisi fisi. Nöo fa Masa Jesosi ta pasa dë, nöo de bi dë ku de tata a boto ta seeka wanlô nêti u de. Wan u dee baaa de ta kai Johanisi, di otowan da Jakobosi, nöo di tata u de hën de kai Zebedeosi.

Nöo di Masa Jesosi si de tu baaa dë, hën a kai de taa: “Un ko go ku mi e.” Nöo hën wante dë, hën de disa de tata ku dee wookoma u de naandë, nöo hën de go ta waka a Masa Jesosi baka.

Aki ta lei fa Masa Jesosi abi taki

a dee gadu liba tjika.

Luk. 4:31-37

21 Nöo hën Masa Jesosi kumutu naandë, hën ku dee bakama fëen, hën de go a wan u dee köndë u Galilea de ta kai Kapenaumi. Nöo hën de dë te di saba daka, hën Masa Jesosi go a di keikiwosu u di köndë go ta lei dee sëmbë dee bi ko dë di lei fëen. 22 Nöo fa a ta lei de naandë, a bigi da hii sëmbë tee na sondi. Biga an ta lei de kumafa dee Sabima u Wëti bi guwenti u lei de Gadu wöutu, ma a ta lei de seei a wan apaiti fasi kuma hënseei abi di lei.

23 Wë nöo di daka dë gbolo, wan womi bi dë a di keikiwosu naandë, a dë ku wan soni nëen liba. Nöo hën wë a bai ko a hedi ko ta fan. A taa: 24 “Jesosi u Nazalëti, andi seei u ku i abi? I ko aki fii kaba u a sôsô nô? Wë mi sabi ambë da i. I wë da di apaiti Sëmbë u Gadu di a manda ko a di goonliba aki.”

25 Nöo hën Masa Jesosi bai ën taa: “Kabuka naandë! Kumutu a di sëmbë liba wante.”

26 Nöo fa a fan dë, hën di soni ko möön taanga a di sëmbë liba te hii sinkii fëen ta tëëmë tjatjatjatja. Hën a bai taanga bifô a kumutu nëen awaa.

27 Wë nöo fa di soni pasa naandë, a ko foondo dee sëmbë tumisi. Hën de ko ta taki da de na de taa: “Dee sëmbë, andi u ta si aki? Njunjun lei ko a u nô? Di sëmbë aki abi taki a dee soni ta kisi sëmbë a hedi liba tee de ta piki hën buka a sondi seei.”

28 Nöo hën di soni Masa Jesosi du naandë paaja a hii dee köndëköndë u Galilea tuu paliini dou. Sô a bigi da sëmbë tjika.

Aki ta lei fa Masa Jesosi

kula wanlô hia sëmbë.

Mat. 8:14-17; Luk. 4:38-41

29 Nöo hën Masa Jesosi kumutu a di keikiwosu naandë, hën ku Jakobosi ku Johanisi, nöo hën de go a di wosu u Simon ku ën baaa Andiasi. 30 Di juu dë di mai u Simon bi dë ku gaan fëbë. A dë leti a bedi naandë. Hën de kondëen da Masa Jesosi.

31 Nöo hën wë Masa Jesosi go a di mama, hën a panjëen a maun hopo ën sindo. Nöo hën wantewante di fëbë go, a ko bunu seei te a hopo seeka soni da de.

32 Nöo hën de dë tefa sonu go, hën dee sëmbë u di köndë tja sëmbë te a hia ko a Masa Jesosi naandë. Dee sëmbë de tja ko dë, de dë ku pepei siki ufô i abi dee sëmbë dee dë ku soni a hedi. 33 Hii sëmbë u di köndë tuu fiaa hai ko a di dööbuka naandë, 34 nöo hën Masa Jesosi kula hii dee sëmbë ku dee pepei siki naandë te a kaba. Söseei a jaka dee soni ta kisi sëmbë a hedi. An da de pasi u de fan möönsô, biga an kë u de konda ambë dëen.

Aki ta lei fa Masa Jesosi lei dee sëmbë u di pisiwata u Galilea.

Luk. 4:42-44

³⁵ Nöo hën di mamate biten, ganian an kanda seei, nöo hën Masa Jesosi hopo. Hën a kumutu a di köndë ganda go dë a wan kamian piih hën wanwan ta begi Masa Gaangadu.

³⁶ Te wan pisi hën Simon ku dee otowan feën ko hopo, de an si Masa Jesosi a wosu dë, hën de go ta suku ën te fa de ko si ën. ³⁷ Nöo hën de hakisi ën taa: “Andi pasa? Dee sëmbë ta hakisi fa fii poi.”

³⁸ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Nönö, na soni. Ma un boo go a dee oto köndë ala tu e, go tja di Bunu Buka u Gadu go paaja. Biga wë hën mbei mi ko a goonliba.”

³⁹ Nöo hën de kumutu ala, hën de ta waka a dee köndëköndë u Galilea tuu. Fa de ta waka dë, nöo Masa Jesosi ta konda di Bunu Buka u Gadu da dee sëmbë a hii dee keikiwosu u dee Dju sëmbë. Nöo a ta jaka dee soni ta kisi sëmbë a hedi ta puu a de liba.

Aki ta lei fa Masa Jesosi kula

wan sëmbë ku tjinasiki.

Mat. 8:1-4; Luk. 5:12-16

⁴⁰ Hën de dë te wan daka, nöo hën wan sëmbë dë ku tjinasiki ko a Masa Jesosi. Nöo hën a tjökö kini a goon nëen fesi begi ën taa: “Ee, Masa o, mi sabi taa ee i kë i sa kula mi o.”

⁴¹ Nöo hën tjali u di sëmbë kisi Masa Jesosi, nöo hën a tëndë maun panjëen. Hën a taa: “Aai mati, mi kë e. Be i ko bunu wante!” ⁴² Nöo fa a fan dë, hën di sëmbë ko bunu wantewante naandë, di tjinasiki an dë u si nëen sinkii möön seei.

⁴³⁻⁴⁴ Nöo hën Masa Jesosi mandëen taa be a go. Ma nöo a bai ën tu taa: “Na konda di sondi pasa ku i aki da sëmbë e! Ma waka tololo go a di begima di ta dë a di keikiwosu, be a si taa i ko bunu. Nöo i tja di paima go tuwë da Gadu kumafa Mosesi bi taki.” Biga gaanduwe Gadu bi da wan tiima u dee Dju sëmbë de kai Mosesi dee wëti feën. A taa te wan sëmbë i ko bunu u sô wan siki, nöo i musu tja paima go da Gadu bifö i sa toona go a wosu baka.

⁴⁵ Ma nöo fa di sëmbë kumutu naandë, an tapëen buka möönsö. Ma a go ta paaja di taki naandë te dou hii di köndë, te Masa Jesosi an bi sa ko a dee köndë ganda möön u sëmbë si ën. Nöo hën a fika a döösë ka sëmbë an ta dë hia, ma töku sëmbë ta kumutu a hii së nango nëen ala eti.

2

Aki Masa Jesosi kula wan sëmbë.

Mat. 9:1-8; Luk. 5:17-26

¹ Baka wan tu daka sô, hën Masa Jesosi toona go a Kapenaumi. Nöo an dou seei, hën di njunsu paaja taa sô wan soni, Masa Jesosi toona ko nëen wosu. ² Nöo hën dee sëmbë u di köndë booko gulululu ko fuu di kamian naandë pöö te kamian an dë u denda go a wosu dendu möön seei. ³ Di juu dë, Masa Jesosi dë a di wosu dendu ta konda di Buka u Gadu da dee sëmbë.

Te wan pisi hën fö womi ko dou ku wan lanlan sëmbë di de ta tja a wan kama liba ko dëen faa kula. ⁴ Ma nöo fa sëmbë hia a di kamian tjika dë, nöo de fö womi an sa feni pasi u pasa go dou a Masa Jesosi. Nöo hën de subi a wan sikada go a di wosuliba. Biga dee wosuliba u di köndë bi dë paatapaata. Nöo hën de fula wan baaku leti a Masa Jesosi liba dë, hën de saka di womi a di kama liba zëngëë ku tatai te go buta leti a Masa Jesosi fesi a goon dë.

⁵ Nöö hën di Masa Jesosi si fa dee womi ta biibi ën tjika te de mbei sô wan gaan möiti, nöö hën a taki da di lan womi taa: “Na fëëë, womi. Mi da i paadon u dee hogi dee i bi du. Masa Gadu an ta hoi i a bëë möön e!”

⁶ Ma nöö wanlô Sabima u Wëti bi dë sindosindo leti naandë ta haika soni. Nöö di fa Masa Jesosi fan dë an bunu a de seei, kwetikweti. Nöö hën de ta guunjëen a de hati taa: ⁷ “Unfa di womi dë sa a’ hati u taki sô wan gaan soni? Na sôsô a ta sôsô Masa Gadu nô? Biga ambë sa puu sëmbë a Gadu bëë boiti Masa Gadu seei nöö?”

⁸ Ma nöö Masa Jesosi sabi taa sô de ta pakisei, nöö hën a hakisi de taa: “Dee sëmbë o, unfa un ta mëni hogi u mi a unu hati sô? ⁹ Wë mi hakisi unu e, taa ee fii taki da sô wan sëmbë taa Gadu puu ën a bëë, ee nasô fii taki dëen taa, be a hopo waka go, nöö undi u de tu soni dë sa möön fukë u taki ku buka? „Na di fosu wan nô? Biga sëmbë an sa go a Gadu go hakisi ën ee a puu di sëmbë a bëë tuu.”

¹⁰ “Ma nöö un luku. Mi o lei unu taa Mi di ko Libisëmbë Mii aki, na fan nöö mi sa fan, ma mi abi makiti tu a di goonliba aki fu mi sa puu sëmbë a Gadu bëë.”

¹¹ Nöö hën a bia fan ku di womi taa: “Mati, hopo taanpu! Tei i kama nöö i go fii a wosu!”

¹² Nöö fa a fan dë, hën di womi hopo vu taanpu a pë a dee hia sëmbë fesi naandë, nöö hën a tei ën kama hën a waka go fëen a wosu.

Nöö di soni naandë bigi da hii sëmbë tee de ko ta gafa Gadu taa: “Hoo, wa si sô wan gaan soni wan daka.”

Aki Masa Jesosi kai Leifi

faa ko waka nëen baka.

Mat. 9:9-13; Luk. 5:27-32

¹³ Nöö hën Masa Jesosi kumutu hën a go a di piki ze u Galilea bandja. Nöö sëmbë ta ko nëen naandë te a hia, nöö a ta da de di lei fëen.

¹⁴ Nöö hën a ta waka nango. Te wan pisi, hën a si wan womi de kai Leifi. „Hën seei da Mateosi.” A dë fëen sindosindo a wan piki wosu a bandja pasi dë ta pii lantimöni, biga hën da wooko fëen kaa. Nöö di Leifi aki, wan womi de kai Alufasi hën pai ën. Nöö di Masa Jesosi si ën, hën a kai ën faa musu ko bakama fëen. Nöö wantewante hën Leifi hopo ko ta waka nëen baka.

¹⁵ Wë nöö a ko pasa sô taa Leifi kai Masa Jesosi ku dee bakama fëen fu de musu ko njan ku ën nëen wosu. Nöö hën de go sindo u de njan. Nöö sëmëni u dee pii-lanti-mönima ku sëmëni oto sëmbë dee abi poi në a di köndë, nöö sô de ko dë ta njan ku de a wan tafa makandi. Biga hia u dee lö pei sëmbë naandë bi ta waka a Masa Jesosi baka kaa.

¹⁶ Te wan pisi nöö hën wë dee Sabima u Wëti ko ta pasa naandë gbolo, dee u di Dju paatëi de kai Falisei. Nöö hën de ko si Masa Jesosi dë sindosindo ku dee pii-lanti-mönima ku dee oto nëpoima u di köndë dë ta njan makandi, nöö di soni an bunu a de seei, kwetikweti.

Nöö hën de hakisi dee bakama u Masa Jesosi taa: “Faandi mbei di mësitë fuunu go dë ta njan ku dee lö pei sëmbë naandë a wan tafa u du?”

¹⁷ Nöö di Masa Jesosi jei di hakisi u de, nöö hën a piki de a nongô taa: “Dee sëmbë o, unfa un mëni? Wan sëmbë di siki ku wan sëmbë di dë bumbuu, undi u de abi data fanöudu? Na di sikima nô? Wë nöö ma ko u kai dee sëmbë dee dë bumbuu sëmbë kaa e, ma mi ko u kai dee sëmbë dee an ta libi bunu a Gadu wojo, fu mi heepi de.” Nöö sô a piki de.

Aki ta lei faandi mbei Masa Jesosi

ku dee bakama fëen an ta disa

u njan a di fasi u Dju.

Mat. 9:14-17; Luk. 5:33-39

¹⁸ Hën de dë te wan pisi. Nöö di juu dë, dee bakama u Johanisi di Dopuma ku dee u dee Faliseima ta hoi deseeri sôndö njan. Biga sô dee Dju sëmbë abi wan guwenti taa so juu de ta tja hangi u wan pisiten fu begi hedi. Nöö hën wan tu sëmbë ko a Masa Jesosi, hën de hakisi ën taa: “Faandi mbei dee bakama u Johanisi ku dee u dee Faliseima ta tja hangi fu begi hedi, ma i ku dee bakama fii wan ta du sô?”

¹⁹ Nöö hën Masa Jesosi piki de a wan nongö fasi, a taa: “Fa u dë aki, ee wan sëmbë o tööu, nöö a o kai sômëni sëmbë ko a di piizii, na sô nö? Wë nöö solanga di tööuma dë ku de naandë, nöö de an sa ta kusumi ta tja hangi. Wai nöö de o ta wai. ²⁰ Ma te di juu dou de ko puu ën a de mindi bifö de o sa ta kusumi ta tja hangi awaa.”

²¹ Nöö hën a taa: “Fa mi ta fan ku unu aki, ma a sa toobi unu fu un tei. Biga na wan sëmbë o tei wan njanjun koosu pisi u lapu wan awoo koosu. Biga te i wasi ën nöö di njanjun pisi o hai kumutu disa di awoo wan, nöö di baaku o ko möön bigi möön leki fa a bi dë kaa.

²² “Söseeri tu, ja sa tei wan njanjun win lai a wan awoo mbeti kakisa saku. Biga di awoo saku gaandi kaa, an ta hai möön. Nöö ee i lai di njanjun win go nëën dendu, nöö te di win sooppu nöö di saku o tënë tuwë di win fiaa. Da a ko dë i lasi di win fii ku di saku tuu.

“Ma nöö i musu tei wan njanjun saku nöö i lai di njanjun win nëën, nöö de tuu o dë bunu kumafa a fiti.”

Aki ta lei taa Masa Jesosi

hën da basi u di saba daka.

Mat. 12:1-8; Luk. 6:1-5

²³ Nöö hën de dë te wan saba daka, nöö hën wë Masa Jesosi ku dee bakama fëen ta latja ta pasa a wan goon dendu. Di goon naandë, de paandi wan pei soni kuma alisi nëën, ma i sa njan mën kuakua. Nöö hën wë dee bakama ta booko dee taka dee bendi ko a di pasi naandë ta gili a maun ta njan.

²⁴ Di juu dë wanlö sëmbë u di Faliseima kulupu si de, hën de ko hakisi Masa Jesosi taa: “Fa dee bakama fii ta du dë, na Gadu wëti de ta poi nö? Biga de ta wooko a saba daka.”

²⁵⁻²⁶ Nöö hën a piki de taa: “Wan bi lesi a Gadu buku nö, di soni bi pasa ku Dafiti a di ten u di Kaba Hei Begima de kai Abiata? Hangi bi ta kii hën ku dee mati fëen, nöö hën a go a di wosu u Gadu, hën dee begima da de di bëëë di de ta buta da Gadu naandë. Nöö hën Dafiti njan mën, hën ku dee mati fëen tuu. Wë nöö di bëëë naandë, dee begima wanwan nöö bi a’ pasi u njan mën, na sô nö? Ma tökuseeri Gadu an tei Dafiti ku dee sëmbë fëen fu hogi di de njan mën O.”

²⁷ Nöö hën a taki da de taa: “Haika e, dee sëmbë. Masa Gaangadu an mbei libisëmbë fu de hoi saba tjina hedi e, ma a mbei di saba faa heepi libisëmbë. ²⁸ Nöö mi taki da unu, taa Mi di i si ko Libisëmbë Mii aki, nöö mi dë Masa a hii soni liba e te dou ku di saba tuu.”

Sö wan soni Masa Jesosi taki da dee Faliseima a di ten dë.

3

Aki ta lei fa Masa Jesosi kula

wan sɛmbɛ a saba daka.

Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11

¹ Wɛ nɔɔ a wan oto saba mɔɔn, hɛn Masa Jesosi toona go a di keikiwosu. Nɔɔ di a go dou, nɔɔ wan womi sai naandɛ, wan sɛ maun fɛɛn dɛ dɛɛdɛɛ tjakaa. ² Ma nɔɔ sɛmbɛ dɛ leti dɛ ta watji Masa Jesosi ee a o kula di womi a di saba daka naandɛ, biga de kɛ feni fɔutu nɛɛn u de tjɛɛn go kaagi.

³ Nɔɔ hɛn wɛ aan soni. Hɛn Masa Jesosi taki da di womi di dɛ ku di dɛɛdɛɛ maun naandɛ taa be a hopo taanpu a dee hia sɛmbɛ fesi dɛ. Nɔɔ hɛn a hopo taanpu.

⁴ Nɔɔ hɛn Masa Jesosi bia hakisi dee sɛmbɛ dee sai naandɛ taa: “Unfa Gadu Buku taki, dee sɛmbɛ? Undi mɔɔn bunu? Fii du bunu a saba, naa fii du hogi? Fii musu puu sɛmbɛ a dɛdɛ buka, naa fii disɛɛn faa dɛdɛ? Unfa Gadu wɛti sikifi fɛɛn?” Ma nɔɔ fa a hakisi de naandɛ, na wan sɛmbɛ piki ɛn mɔɔnsɔ, de tuu ko dɛ pii.

⁵ Nɔɔ hɛn a luku de ku hatiboonu. Ma nɔɔ a hati ɛn tu, fu di de abi sɔ wan taangajesi da Gadu te tjali u sɛmbɛ an ta kisi de mɔɔnsɔ.

Nɔɔ hɛn a bia fan ku di womi taa: “Mati, tɛndɛ di maun fii i si.” Nɔɔ hɛn di womi tɛndɛɛn maun, nɔɔ hɛn wantewante di maun ko bunu leti kumafa a bi musu dɛ.

⁶ Nɔɔ hɛn wɛ dee Faliseima kumutu dɛ, hɛn de waka go langalanga tee a di kulupu u di Kɔnu u di kɔndɛ, hɛn da Helodi. Nɔɔ hɛn de ko ta kuutu makandi unfa u de du de kisi Masa Jesosi kii.

„Sɔ di soni Masa Jesosi du dɛ hati de tjika.”

Aki ta lei fa dee sɛmbɛ ta ko hia a Masa Jesosi liba.

⁷ Wɛ nɔɔ wan daka mɔɔn, hɛn Masa Jesosi ku dee bakama fɛɛn hɛn de go a di piki ze u Galilea bandja. ⁸ Nɔɔ fa de ko dou dɛ, hɛn wanlɔ hia sɛmbɛ hai ko nɛɛn gidjii, dee sɛmbɛ u Jelusalen ku hii dee oto kɔndɛ u Judea, ku dee u di pisiwata de kai Idumea, ku dee sɛmbɛ dee ta dɛ a di oto sɛ banda u Joodan Liɔ, ku dee u dee kɔndɛkɔndɛ u dee pisiwata de kai Tilusi ku Sidon. Sɔ dee sɛmbɛ hai ko a Masa Jesosi tjika, biga de bi jei u dee foondo woo ko a ta du.

⁹ Nɔɔ di de ko hia sɔ kaa, nɔɔ hɛn Masa Jesosi taki da dee bakama fɛɛn taa be de seeka wan boto buta a bandja wata naandɛ dɛɛn. Biga fa a ta kula sɛmbɛ dɛ, nɔɔ awaa seei de ta pusa ta ko nɛɛn liba. ¹⁰ Biga de ta si taa ee de nama nɛɛn, nɔɔ de sa ko bunu nɔɔmɔ.

¹¹ Di juu dɛ, dee sɛmbɛ dɛ ku soni a hedi, te de ko dou a Masa Jesosi nɔɔ de ta bai kai olo seei kai a goon. Nɔɔ de ta taki dɛɛn taa: “U sabi ambɛ da i e!” I da di Mii u Masa Gaangadu.” ¹² Ma nɔɔ hiniwanten te de taki sɔ kaa, nɔɔ Masa Jesosi ta gandji da de taa de an musu taki di soni dɛ.

Aki ta lei ambɛ ku ambɛ Masa Jesosi tei u ko bakama fɛɛn.

Mat. 10:1-4; Luk. 6:12-16

¹³ Wɛ nɔɔ te wan pisi hɛn Masa Jesosi go a wan kamian ka wanlɔ hia kuun dɛ, nɔɔ hɛn a kai sɔmɛni sɛmbɛ u de ko nɛɛn. ¹⁴ Nɔɔ hɛn a pii tuwalufu womi a de dendu tei u de fika ku ɛn ta lei nɛɛn nɔɔmɔ, nɔɔ de de kai “apɔsutu”. Nɔɔ a o manda de go a kɔndɛkɔndɛ u de paaja di Bunu Buka u Gadu, ¹⁵ nɔɔ a o da de makiti tu u de ta jaka dee gadu ta kisi sɛmbɛ a hedi puu a de liba.

¹⁶ Sɔɔ. Wɛ nɔɔ dee nɛ u de tuwalufu womi dee a tei dɛ, nɔɔ di fosu wan hɛn da Simon, hɛn Masa Jesosi ta kai Petuisi. ¹⁷ Nɔɔ joo kisi Jakobosi ku ɛn baaa Johanisi, de da de tu womi mii u di womi de kai Zebedeosi. Nɔɔ Masa Jesosi da de wan nɛ, a ta kai de Boanɛgɛsi, nɔɔ di nɛ dɛ hɛn kɛ taki “Mii u Dɔndɔ”, biga sɔ de tu baaa fasi bi dɛ. ¹⁸ Nɔɔ baka u dee baaa dɛ, nɔɔ joo kisi Andiasi,

Filipi, Batolomisi, Mateosi, Tomasi ku wan oto Jakobosi. Hën tata da Alufasi. Nöö joo kisi Tadeosi ku wan oto Simon, nöö di womi aki, hën bi dë a di paatëi u dee sëmbë dee ta suku u puu Loomë lanti a de liba. ¹⁹ Ufö joo kisi Judasi Isikaliotu, hën o sei Masa Jesosi buta a dee felantima maun.

Nöö sö wanlö sëmbë Masa Jesosi tei u de dë ku ën makandi e.

Aki dee Dju hedima taa Masa Jesosi ta wooko ku didibi kaakiti.

Mat. 12:22-32, 46-50; Luk. 8:19-21, 11:14-23, 12:10

²⁰ Te wan daka möön hën Masa Jesosi go dë a wan wosu, nöö hën sëmbë booko ko nëen naandë tee hën ku dee bakama fëen an sa fendi pasi u njan seei. ²¹ Te wan pisi hën dee mama bëë fëen ko jei taa sö ta pasa, hën de taa de o ko tei ën tja go. Biga de ta si kuma tja sondi kamian fëen an dë bunu möön.

²² Nöö di juu dë, wanlö Sabima u Wëti u Jelusalen bi dë a Masa Jesosi naandë, hën di de si andi ta pasa hën de taa: “Wë di sondi aki an dë u taki oto fasi möönsö e. Hën di gaan hedima u dee didibi de kai Belisabo hën wë kisi ën a hedi sö. Hën ta dëen di taanga faa ta jaka dee gadu puu a dee sëmbë liba.”

²³ Nöö Masa Jesosi sabi taa sö de ta taki, hën a, kai de ko, hën a taki da de taa: “Dee sëmbë, unfa di didibi sa jaka dee otowan fëen puu a wan kamian? A sa booko di tii fëen seei sö nö? ²⁴ Biga ee dee sëmbë u wan köndë hopo feti ku deseei, nöö na booko di köndë dë o booko nö? ²⁵ Söseei ee wan bëë hopo ta feti ku deseei, nöö na booko di bëë naandë ta booko kaba a sösö nö? ²⁶ Wë nöö ee di didibi ta feti ku ën seei sö, nöö nëen da a ta kaba di tii fëen a sösö nö? Ma nöö di soni ta pasa aki, na di soni un ta taki dë e.

²⁷ “Ma mi o taki da unu andi da di soni ta pasa aki. Te joo go tei gudu a wan taanga womi wosu, nöö i musu kisi ën tai gingin ufö i sa go tei dee gudu fëen awaa. Wë nöö hën u ta du aki e. ²⁸ Nöö un dee leima u wëti aki, un haika. Fa i si un fan dë, un musu mëni unu seei e. Biga fu hii dee hogi dee sëmbë ta du, ee de ta kosi Masa Gaangadu seei ta sösö ën ta poi ën në, Gadu sa puu de nëen bëë eti. ²⁹ Ma ee wan sëmbë i ta kosi di Akaa u Gadu ta wisiwasi ën, di sëmbë naandë an o kisi paadon a Gadu möönsö a mundu.”

³⁰ Nöö sö Masa Jesosi fan ku dee sëmbë, fu di de taki taa di hedima u dee didibi hën dë nëen liba ta du dee foondo wooko.

³¹ Te wan pisi Masa Jesosi mama ku dee baaa fëen ko dou a dööbuka dë gbolo, hën de manda kai ën. ³² Nöö di juu dë, sëmëni sëmbë bi sindo lontu Masa Jesosi a di wosu dendu. Nöö hën sëmbë taki dëen taa: “Masa o, dee sëmbë fii ko aki, i mama ku dee baaa fii, nöö de ta kai i e. De dë leti a dööbuka dë.”

³³ Nöö hën a taa: “Dee sëmbë u mi nö?” ³⁴⁻³⁵ Nöö hën a luku dee sëmbë sindosindo lontu ën naandë, hën a taa: “Un dee sëmbë aki dee ta du kumafa Gadu kë, nöö unu wë da mi mama ku mi baaa ku mi sisa e.”

4

Aki Masa Jesosi da di oto

u di sëmbë ta jaa böngö.

Mat. 13:1-9; Luk. 8:4-8

¹ Wë nöö te wan oto daka möön, hën Masa Jesosi toona ko dë a di piki ze u Galilea bandja möön ta lei sëmbë Gadu wöutu. Nöö hën sëmëni sëmbë booko seei gililili ko nëen naandë, nöö hën a subi a wan boto bi dë a lampeesi dë, nöö hën a sindo. Nöö dee hia sëmbë dë a tela liba dë, ² nöö hën a tei wanlö woto ta lei de sëmëni sondi a wödu fasi.

³ A taa: “Wan goonma go ta jaa böngö nëen goon dendu. ⁴ Nöö fa a ta jaa en naandë, nöö so fëen ta kai a di pasi liba nöö dee piki fou ta ko ta pii en ta njan.

⁵ “So u di böngö ta kai a sitonu kamian ka doti an dë hia, nöö a nasi hesi seei. ⁶ Ma nöö hën di sonu ko hati, hën a kii en, biga di sitonu kendi di lutu fëen.

⁷ “Nöö so u di böngö kai a maka dendu, nöö di böngö ku dee maka tuu ta göö makandi, ma dee maka ta peeta di njanjan te an sa ko sondi.

⁸ “Ma nöö dee otowan kai a bunu goon doti, nöö hën a göö ko puu njanjan e. Biga so puu diiteni toon möön hia möön fa a bi dë, so puu sikisiteni toon möön hia, otowan puu wanhöndö. Nöö sö di pisi dë ko njanjan tjika.”

⁹ Sö wan woto Masa Jesosi da dee sëmbë te a kaba, nöö hën a taa: “Wë fa mi fan ku unu aki, nöö un pakisei en bunu e, be un fusutëen.”

Aki Masa Jesosi puu andi

di oto kë taki.

Mat. 13:10-23; Luk. 8:9-18

¹⁰ Nöö hën de dë te wan pisi, Masa Jesosi dë ku wantu sëmbë ku de tuwalufu bakama fëen, nöö hën de hakisi en taa: “Masa o, faandi mbei i ta lei dee sëmbë a tjubi fasi sö?”

¹¹ Nöö hën a piki de taa: “Haika e. Unu wë Gadu naki kölöku fuun sa ko sabi dee tjubitjubi soni u di tii fëen. Ma dee oto sëmbë naandë de an ta kë saka deseeri a di Tii u Gadu basu möönsö, nöö fëen mbei mi ta lei de a tjubi fasi sö.

¹² Nöö a ko dë taa de ta si kodo ma de an ta fusutan, de ta haika kodo ma de an ta jei möönsö. Biga ee nasö de bi o bia de libi ko a Gadu, nöö a bi o puu de a bëe.”

¹³ Nöö hën a hakisi dee bakama fëen taa: “Wan bi fusutan di woto di mi lei dee sëmbë ö? Wë nöö unfa woon du fusutan dee oto sondi mi o toona lei sëmbë möön?”

¹⁴ Hën a taa: “Söö. Wë nöö un haika e, mi o puu en da unu. Di goonma mi bi taki naandë, hën da di bosikopuma u Gadu e, nöö di böngö hën da di wöutu u Gadu di a ta tja ta paaja. ¹⁵ Nöö ka di böngö kai a pasi liba, dee piki fou ko pii en njan dë, hën da dee sëmbë ta jei di wöutu u Gadu, ma te de jei en, nöö wantewante di didibi ta ko puu en a de pakisei djee, de an ta mëni en möön.

¹⁶ “Nöö ka di böngö kai a di doti ku sitonu a basu, hën da dee sëmbë dee jei di wöutu u Gadu hën de tei en seei ku wai, ¹⁷ ma de an ta hoi dou. Biga te sëmbë ta hoi de u felanti, fuka ku toobi ko miti de u di wöutu hedi, nöö de ta kumutu disa di biibi djee. Biga di wöutu an bi go fundu a de hati tjika.

¹⁸ “Nöö di goon ka di böngö kai a maka dendu dë, hën da dee sëmbë ta jei di wöutu ¹⁹ ma de ta abi bookohedi ku dee sondi u goonliba aki poi. Dee gudu u di goonliba aki ta ganjan de, de ta kë peipei sondi te de an ta a’ ten u di wöutu u Gadu, nöö an sa göö ko sondi a de libi möönsö.

²⁰ “Ma nöö ka di böngö kai a di bunu goon, hën da dee sëmbë tei di wöutu u Gadu nöö de ta dëen pasi faa wooko a de hati. Nöö Gadu ta fendi wini a dee lö sëmbë naandë seei te a hia, leti kuma di böngö di puu diiteni toon möön hia möön fa a bi dë, ku sikisi toon, ku wan höndö toon.”

²¹ Nöö hën Masa Jesosi taa: “.Fa i si di womi jaa di böngö naandë, nöö sö a musu du e, biga di wöutu u Gadu an musu fika tjubitjubi. Biga ee wan sëmbë tja wan faja ko a wan wosu dendu, nöö an o butëen a sondi basu. Ma a o butëen a wan kamian be hii sëmbë sa si limbo ku en, na sö nö?”

²² “Nöö un haika e, dee sëmbë. Dee soni mi ta lei a di fasi aki, de an o fika sô tjubitjubi u nöömö e. De o ko a döo wan daka nöömö u sëmbë musu ko sabi de. Biga, hiniwan soni di dë tjubitjubi musu u ko a döo wan daka nöömö.”

²³ Hën a taa: “Söö. Wë nöö fa mi fan ku unu aki, nöö un pakisei ën bunu e, be un fusutëen.”

²⁴ Nöö hën a taa: “Dee sëmbë, un buta pakisei a dee soni mi ta taki e. Biga di wan seei maaka joo tei u maaka soni, nöö ku hënseei de o toona maaka da i tu, nöö möön hia seei joo kisi a liba. ²⁵ Biga ee wan sëmbë i kisi wan piki soni, nöö hën i wooko ku ën, nöö joo toona kisi möön hia. Ma nöö ee ja wooko ku ën möönsö, nöö di pikiwan di i bi kisi naandë joo lasi ën fiaa.”

Sö Masa Jesosi taki di ten dë.

Aki Masa Jesosi konda wan woto fu di fa njanjan ta waka ko soni.

Mat. 13:31-34; Luk. 13:18-19

²⁶ Nöö hën wan oto toon, hën Masa Jesosi tei wan oto woto toona lei dee sëmbë möön fa di Njunjun Tii u Gadu dë. A taa: “A dë leti kuma wan goonma go nëën goon dendu go jaa njanjan böngö te a kaba, nöö hën a go fëen a ganda.

²⁷ Nöö fa a go dë, a fëekëtë di oto naandë. A dë fëen nöö ta duumi ta weki.

²⁸ “Ma nöö fa di böngö sai a di goon naandë, te wan pisi a tja aguja ko a döo. Hën a ta göö fëen ta ko, teee a ko dë ku bëë ko puu kakajaka seei ko abi njanjan. ²⁹ Te wan pisi a lepi, juu fëen dou, hën di goonma ko koti. Ma nöö hii fa di njanjan waka ko sö naandë, ma di sëmbë di paandi ën an saanfa a du ufö a ko sö. Wë nöö leti sö nöö a ta pasa a di Njunjun Tii u Gadu dendu e.”

Sö wan oto Masa Jesosi da di juu dë.

³⁰ Nöö hën a taa: “Un oto mi o toona tei u mi lei unu möön fa soni ta waka a di Njunjun Tii u Gadu dendu?”

³¹ Hën a taa: “Wë a dë sö leti kuma di uwii de kai mutaadi di u ta paandi a di köndë fuu aki. Fa a sai dë, nöö di sii fëen piki möön hii dee oto sii de ta paandi, na sö nö? ³² Ma nöö te a göö, nöö a ta ko bigi pasa hii dee oto uwii tuu dee u ta paandi a goon dendu, te piki fou seei ta ko ta mbei wosu a dee maun fëen.

“Nöö sö nöö sondi dë a di Njunjun Tii u Gadu dendu e.”

³³⁻³⁴ Wë nöö te Masa Jesosi ta konda di wöutu u Gadu da sëmbë, nöö dee lö oto aki a lobi u tei konda. Biga a ta fan ku de a wan fasi kumafa de sa fusutan soni nöö. Ma te hën ku dee bakama fëen dë de wanwan, nöö a ta puu sondi da de möön fini.

Aki Masa Jesosi du wan gaan foondo soni a wata liba.

Mat. 8:23-27; Luk. 8:22-25

³⁵ Wan daka hën Masa Jesosi dë ta konda di wöutu u Gadu da dee gaan hia sëmbë naandë tefa sapate, nöö hën a fan ku dee bakama fëen taa: “Womi, un boo koti go a di oto së banda ala ufö.” Hën de taki aai.

³⁶ Nöö aan soni, hën de disa dee hia sëmbë naandë, nöö hën de tei Masa Jesosi leti fa a sai dë, nöö hën de subi a boto, hën de ta aba di piki ze naandë nango. Ma nöö wanlö oto boto ta faaka de. ³⁷⁻³⁸ Nöö fa de nango dë, hën Masa Jesosi go a di boto gogo ala wante go kandi buta hedi a wan kunsu liba, hën a duumi pii. „Wei nöö a wei sö.”

Nöö hën de nango te wan pisi, hën wan gaan ventu ko bigi möön hii soni ta seki di wata teee, di wata nango a di boto dendu seei djululuu, kuma de sa singi. Nöö dee bakama fëëë te na soni hën de kule go a Masa Jesosi go weki ën taa: “Masa, ja si taa woo dedë kaba a di wata aki ö? Ja a’ toobi nö?”

³⁹ Nöo hën Masa Jesosi weki, hën a hopo. Hën a bai di ventu ku di sekiwata taa: “Un tan pii e!” Nöo fa a fan dë, wantewante hën di ventu ku di wata tan pii.

⁴⁰ Nöo hën Masa Jesosi hakisi dee bakama taa: “Andi mbei un fëëë sö? ‘Wan a’ futoou a mi liba eti nöo?’”

⁴¹ Nöo hën dee bakama panta te na soni, de ko dë ta luku deseei diin ta hakisi de na de taa: “Womì, ambë da di sëmbë aki di abi sö wan poosian te gaan ventu ku sekiwata seei ta piki ën buka a soni?”

5

Aki Masa Jesosi jaka wanlö taku soni puu a wan womi liba.

Mat. 8:28-34; Luk. 8:26-39

¹ Wë nöo hën Masa Jesosi ku dee bakama fëën aba di piki ze go tjökö a di pisiwata u dee Galasëni sëmbë.

²⁻⁴ Nöo fa de ta kumutu a boto dë, nöo hën de ko miti ku wan womi di wanlö taku soni dë nëen liba gbolo. Di womi aki ta libi a dee sitonu baaku u di köndë ka de ta bei sëmbë, nöo a dë sö taanga tee na wan sëmbë seei sa kisi ën hoi buta a wan kamian pii. Biga sëmëni pasi de bi pooba bui ën nëen maun ku ën futu tuu, ma nöo a ta koti dee këti seei wököwökö kule go fëën. ⁵ Nöo a ndeti ku didia di womi aki ta dë a di geebi naandë ta sanga nango ta ko ta bai ta kai wolo ta koti ën seei ku sitonu pisi hii ën sinkii.

⁶ Nöo fa a dë a di kamian naandë te wan pisi hën a si Masa Jesosi te ala, nöo hën a kule ko kai a goon nëen fesi holou sö. ⁷ Nöo hën a ta bai taanga seei ta fan ku ën taa: “Andi tja i ko aki, Jesosi, i di Womi Mii u di möön hei Gadu u mundu? Andi u ku i abi eee? Mi begi i taa be i soi a Masa Gadu fesi taa ja o da mi sitaafu e!” ⁸ Nöo sö a taki, biga Masa Jesosi bi fan ku di soni nëen liba naandë taa a musu go kumutu dë.

⁹ Nöo hën Masa Jesosi hakisi di womi taa: “Un në fii?”

Hën a taa: “Mi de kai A-Hia-Möön-Hii, biga u dë seei te a hia.”

¹⁰ Nöo hën de ta begi Masa Jesosi seei nöömö, taa: “Gaantangi, na jaka u puu a di pisiwata aki e, u begi i.”

¹¹ Nöo zuntu ku di kamian naandë i abi wan kununu, nöo wanlö hia hagu bi sai nëen ta pii sondi ta njan. ¹² Nöo hën dee taku soni begi Masa Jesosi taa: “Ee joo puu u a di sëmbë aki liba, nöo gaantangi da u pasi fuu go a dee hagu e.”

¹³ Hën Masa Jesosi da de pasi.

Hën de tuu kumutu a di sëmbë go a dee hagu. Fa u mbei naandë hën dee hagu tei kule seei ta bazia di kununu naandë gililili te a di ze u Galilea dubuu pii. Dee hagu dëdë a wata fiaa. Nöo de bi dë kuma tu dusu hagu sö.

¹⁴ Nöo di dee sëmbë bi dë ta watji dee hagu naandë si di soni, nöo hën de kule go a ganda go konda taa sö wan sondi pasa ku dee hagu.

Nöo hën dee sëmbë u di köndë booko seei gililili ko a Masa Jesosi. ¹⁵⁻¹⁶ Fa de ko dou, hën de si di sëmbë di bi dë ku dee hia taku soni nëen liba sindosindo pii ku koosu a sinkii, ku bunu fusutan seei. Nöo dee sëmbë dee bi sai dë, hën de konda da dee otowan te de kaba kumafa de si soni pasa ku di womi ku dee hagu.

¹⁷ Nöo hën dee sëmbë u di köndë begi Masa Jesosi taa gaantangi be a kumutu a di pisiwata u de go fëën. ¹⁸ Nöo Masa Jesosi an fia ku de. A piki, hën a go a boto wante faa go.

Ma nöo hën di womi a bi jaka dee taku soni puu nëen liba dë begi ën taa: “Masa, gaantangi, be mi go ku i e.”

19 Ma nöö Masa Jesosi an dëen pasi faa go ku ën. A taki dëen taa: “Mati o, toona go a dee sëmbë fii ku dee mati fii e, nöö i go konda da de di bunu Gadu du da i aki, ku di fa a saa i tjika.”

20 Nöö hën di womi go e, hën a ta konda di sondi pasa ku ën a hii di pisiwata naandë tuu palalaa te dou, kumafa Gadu heepi ën tjika. Baa nöö di sondi dë foondo sëmbë e.

Nöö da sö wan gaan wooko Masa Jesosi du a di pisiwata de kai Dekapolisi naandë.

Aki Masa Jesosi heepi wan mujëë ku wan mujëë mii.

Mat. 9:18-26; Luk. 8:40-56

21 Wë nöö hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen toona aba go a di oto së banda ala, nöö fa de go dou dë hën sëmbë ko lontu ën seei te a hia buta a mindi.

22 Nöö di juu dë, hën wan womi de kai Jailusi ko dou. Di womi aki, a dë wan u dee hedima u keiki u di köndë naandë. Nöö di a si Masa Jesosi hën a kai ku kini a goon. 23 A taki dëen taa: “Gaantangi mi begi i, nama maun a wan mujëë mii u mi da mi. A siki seei te fu dëdë.”

24 Nöö hën de tei pasi u dë go a di hedima wosu, nöö dee hia sëmbë naandë ta bondji Masa Jesosi seei gililili sö nango ku ën.

25 Wë nöö di juu dë wan mujëë bi dë a dee sëmbë dendu naandë, sondi ta kule nëen tuwalufu jaa longi kaa. 26 A bi go a sëmëni data, de kulëen te de wei. Hii möni fëen tuu kaba këëë, ma ka u di siki bëtë awaa a ta ko möön hogi.

27-28 Nöö hën di mujëë ko jei u Masa Jesosi gbolo, nöö hën a taa a o ko nëen ko suku heepi tu. Biga a taa: “Ee mi sa nama tjë söseei a di koosu fëen, nöö mi si kuma mi sa ko bëtë nöömö.” Sö di mujëë ta taki nëen hati.

Nöö hën a ta tuusi hënseei a dee sëmbë mindi dë tefa a ko nama maun a di koosu u Masa Jesosi kumafa a bi taki. 29 Nöö di a nama nëen, wantwante dë a fii taa a ko bëtë djee, di soni an ta kule nëen möön. A ko böö u di sitaafu dë.

30 Nöö Masa Jesosi seei fii taa wan poosian kumutu nëen kula wan sëmbë, nöö hën wante a bia hakisi dee hia sëmbë ta waka nëen baka naandë taa: “Ambë panjan di koosu u mi?”

31 Nöö hën dee bakama fëen piki taa: “Masa, dee gaan hia sëmbë ta bondji i gililili aki, hën i taa ee ambë nama a i nö?”

32 Ma nöö Masa Jesosi ta tuwë wojo a dee hia sëmbë dendu naandë, faa si ee ambë bi panjëen. 33 Nöö hën di di mujëë ko sabi taa sö wan gaan sondi pasa ku ën, nöö hën a ko fëëë seei. Hën a ko tuwëen seei a goon a Masa Jesosi fesi naandë, hën a konda hii di sondi te a kaba kumafa a bi waka.

34 Nöö hën Masa Jesosi fan ku ën taa: “Mujëë, di fa i si i biibi a mi tjika dë, hën wë mbei i fendii heepi e. Nöö go fii, i böö u di siki bi ta sitaafu i dë.”

35 Nöö an kaba u fan ku di mujëë seei, nöö hën wanlö sëmbë ko dou dë. De kumutu a di wosu u Jailusi, di hedima u keiki di bi ko begi Masa Jesosi faa ko kula di mujëë mii fëen dëen. Nöö hën de fan ku Jailusi taa: “Mati o, gaan sondi. An dë u di mësitë ko a i wosu möön e, biga di mujëë mii fii lasi libi kaa.”

36 Nöö hën Masa Jesosi jei fa de fan, ma nöö an dë gaan sondi dëen seei. Nöö hën a fan ku Jailusi taa: “Na fëëë e, mati. Ta biibi a mi nöömö.”

37 Nöö hën de nango a di wosu ka di mujëë mii dë dëdëdëdë ala. Ma nöö Masa Jesosi an mbei dee hia sëmbë go ku ën möön. Petuisi, ku Jakobosi, ku ën baa Johanisi, de nöö a mbei go ku ën. 38 Nöö di de naki tefa de go dou a di

wosu, nõö sòmëni sëmbë sai naandë kaa ta mbei wajawaja ta bai ta këë ta kai olo te a bigi.

³⁹ Nõö hën Masa Jesosi denda go a di wosu, hën a hakisi dee sëmbë taa: “Andi un ta du a di kamian aki sò? Biga na dëdë di mujëë mii dëdë e. Duumi a ta duumi.”

⁴⁰ Nõö fa a fan dë, hën de lafu ën te a bigi, biga de sabi bunu taa di mujëë mii dëdë tuu.

Nõö hën a buta dee sëmbë naandë tuu go a döö, nõö hën a kai di tata ku di mama u di mujëë mii, ku de dii bakama fëen naandë, nõö hën de go a di kamba ka di dëdë dë. ⁴¹ Nõö hën Masa Jesosi go panjan di dëdë a maun, hën a taa: “Talita kumi,” dati wan taki: “Mujëë mii, hopo taanpu fii e!”

⁴² Nõö fa a taki naandë, hën di mujëë mii hopo taanpu a pë. Hën a ta waka ta lontu a di wosu dendu, biga a abi tuwalufu jaa kaa. Baa nõö di soni pasa dë, a bigi da dee sëmbë e.

⁴³ Nõö hën Masa Jesosi bai de taa: “Di sondi i si pasa aki, wan musu taki ën da sëmbë e. Nõö un da di mujëë mii soni u njan.”

Nõö sò wan gaan soni Masa Jesosi du möön e, ka a dë a di pisiwata naandë.

6

Aki Masa Jesosi toona go

a Nazalëti.

Mat. 13:53-58; Luk. 4:16-30

¹ Wë nõö hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen kumutu naandë, nõö hën de go a di köndë ka a bi kiija. „Hën da Nazalëti.” ² Nõö a di saba daka, hën a go a di keikiwosu go ta lei dee sëmbë u di köndë dee lei fëen.

Nõö fa a ta fan dë, a ta bigi da de seei, nõö hën de bia ta hakisi de na de taa: “Naasë a kumutu ko aki ku dee lei fëen dë? Unsë a feni sò wan kõni? Ambë dëen kaakiti faa ta du dee foondo wooko u ta jei a ta du? ³ Biga na di tëmbëma bi dë aki nëen disi nõ? Na di mii aki Malia bi pali nõ? Dee baaa fëen u sabi de bunu: Jakobosi, Josëfu, Judasi, ku Simon. Dee sisa fëen, na u ku de ta dë aki nõ?” Nõö hën de tei ën u hogi te na soni.

⁴ Nõö hën Masa Jesosi taki da de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Wan tjabukama u Gadu an ta fuka u nëbai a oto köndë e, boiti a di köndë ka a bi kiija, ku dee bëë fëen. A de nõö an ta fendi gafa.”

⁵⁻⁶ Ma fa a fan dë seei, ma a bigi dëen fa dee sëmbë an kë biibi ën. Nõö fëen mbei an du foondo wooko naandë möönsö, boiti wantu sëmbë nõö a kula, di a buta maun a de liba.

Nõö hën a kumutu naandë hën a go a dee oto köndë u di pisiwata dë go ta lei sëmbë.

A di pisi aki Masa Jesosi manda

dee bakama fëen go

a dee köndëköndë.

Mat. 10:1, 5-15; Luk. 9:1-6

⁷ Te wan daka hën Masa Jesosi kai de tuwalufu bakama fëen ko nëen. Nõö hën a taki da de taa: “Un haika e, mi o manda unu go tu ku tu a dee köndëköndë, „nõö woon go konda taa Masa Gadu ta hopo wan njunjun ti,„ Nõö mi o da unu makiti fuun sa jaka dee soni ta ko a sëmbë hedi puu a de liba.

⁸⁻⁹ “Ma nõö fa woon go aki, wan musu tja soni e. Wan musu tja bëëë. Wan musu tja tu susu, di fuunu futu dë tjika kaa. Wan musu tja tu koosu tu, di dë

a unu sinkii dē tjika kaa. Wan musu tja möni e. Nöo di kokoti a i maun dē, hën nöo fii tja.

¹⁰ “Nöo fa woon go aki, nöo te un dou a wan köndē, nöo di sēmbē di o kisi unu buta nëen wosu, nöo naandē un musu tan fu te un kumutu a di köndē dē e. Wan musu kumutu dē go tan a oto wosu möönsō.

¹¹ “Nöo te un go a wan köndē ka de an kē unu, de an kē jei di lei fuunu, nöo un kumutu disa di köndē dē go e. Ma bifō un go un musu feki di basufutu sandu fuunu tuwē a di köndē kuma wan maaka u de si taa di hebi fika da de.”

Nöo sō Masa Jesosi fan ku dee bakama fēen te a kaba.

¹² Nöo hën dee bakama go e. Hën de go ta konda da dee sēmbē a dee köndēköndē taa be de bia disa dee hogilibi u de. ¹³ Nöo fa de go dē, nöo de heepi sēmbē e. Biga de jaka sōmēni soni bi ta kisi sēmbē a hedi puu a de liba, de tutu fatu a sōmēni sikima sinkii kula de ko bunu.

Aki ta lei andi pasa ku Johanisi

di Dopuma.

Mat. 14:1-12; Luk. 9:7-9

¹⁴⁻¹⁶ Nöo fa Masa Jesosi ta du dee foondo wooko a di pisiwata u Galilea naandē, nöo nē fēen ta bai ta paaja nango a dee köndēköndē. De ta taki nëen liba seei.

So sēmbē taa: “Un haika, dee sēmbē. Johanisi di Dopuma di di könu bi manda dee sodati kii, hën wē toona weki a dēdē e, hën a tei oto nē ta tja.”

Otowan taa: “Nönō, di fesiten Tjabukama u Gadu de kai Elia, hën di dē e. Hën toona weki ta tja oto nē.”

Otowan a dendu taa: “Nönō e, na weki di sēmbē aki weki a dēdē, ma a dē wan hebi Tjabukama u Gadu nöo, kuma dee bi dē a fesi.” Nöo sō dee sēmbē ta fan peipei soni u Masa Jesosi.

Te nöo di könu u di köndē de kai Helodi seei ko jei u Masa Jesosi. Hën a taa: “Awa, Johanisi di Dopuma di mi bi manda sēmbē kii, hën toona weki tuu. Biga hën nöo sa du dee lō foondo wooko mi ta jei di sēmbē naandē ta du dē.” Sō hën a taki.

¹⁷⁻²⁰ Wē nöo fa di Könu fan dē, a bi kii di Dopuma tuu o, biga a bi manda sodati go koti èn hedi puu. Nöo di sondi mbei a du sō. Di Könu bi abi wan baaa fēen de kai Filipi, nöo di baaa bi abi wan mujēe de kai Helodiasi. Nöo hën di Könu tei di mujēe u di baaa fēen aki buta a wosu gbolo. Nöo hën di a du sō, hën wē Johanisi bai èn taa an du bunu, biga a booko Gadu wēti fa a tei èn suwagi dē.

Nöo hën di di mujēe jei taa sō Johanisi bai di manu fēen, nöo a tei Johanisi fu hogi. A hoi èn a bēe seei, a kē kii èn nöömō. Ma nöo di Könu an dēen pasi faa musu kii èn, biga a ta lesipeki Johanisi, a ta si taa a dē wan bumbuu sēmbē ta libi kumafa Gadu kē. Ma nöo u di Könu musu du di mujēe fēen wan piizii, hën a manda sodati buta Johanisi a dinguwosu. Ma so juu di könu ta kai Johanisi faa fan ku èn, nöo a lobi u ta haikēen, hii fa dee fan u Johanisi ta toobi èn seei.

²¹ Wē nöo hën de dē te wan daka gbolo, di mujēe kisi pasi faa du ku Johanisi kumafa a bi kē. Biga a ko pasa sō taa di Könu fujai, nöo hën a hoi wan gaan piizii. A kai hii dee bigima u di pisiwata naandē tuu ko a di piizii: dee lanti hedima, ku dee hedima u sodati, ku dee guduma.

²² Nöo hën de dē a di piizii dendu tee wan pisi. Nöo di baa mujēe fēen di a tei dē bi abi wan mujēe mii fēen. Nöo hën di mujēe mii ko baja wan gaan, dēe wojo, baja bigi möön hii sondi. Baa nöo a suti da di Könu ku hii dee bigima sai naandē te na soni, fa di mujēe mii baja dē.

23 Nöo hën di kõnu kai di mujëe mii ko nëen, hën a taa: “Wë mii, di baja i baja aki a suti poi, nöo mi kë paka i e. Ma nöo i musu piki mi andi i kë, nöo mi soi a hii dee bigima aki fesi tuu taa hiniwan sondi di i hakisi mi mi o da i ën kaa. Ee hafu u di kõndë mi ta tii aki seei i kë, mi o da i ën.” Sö di Kõnu taki da di mujëe mii.

24 Nöo di a taki sö, hën di mii kule seei hesihesi go nëen mama taa: “Maama o, sö di Kõnu taki da mi e, nöo andi mi musu hakisi ën?”

Nöo hën di mama piki di mujëe mii taa: “Go piki di kõnu e, taa i kë u de tja di hedi u Johanisi di Dopuma a wan paatu dendu ko da i.”

25 Nöo hën di mii kule hesihesi go a di kõnu. A taa: “Wë Kõndë Masa, mi ko piki di sondi mi kë e. Mi kë fii da mi di hedi u Johanisi di Dopuma a wan paatu dendu hesihesi seei.”

26 Wë nöo di di Kõnu jei sö, nöo hati fëen ko latja, biga a hati ën faa musu du sö wan sondi ku di Dopuma. Ma nöo fu di soi a bi soi a dee bigima naandë fesi da di mujëe mii kaa, fëen mbei an sa puu di buka dë möön. 27 Nöo aan kõni, hën a manda wan sodati faa go koti Johanisi hedi buta a wan paatu tja ko. Nöo hën di sodati go koti Johanisi hedi belim puu, 28 hën a tei buta a di paatu tja ko da di mujëe mii. Nöo hën di mii tei tja go nëen mama.

29 Wë nöo di dee bakama u Johanisi jei di taki dë, nöo a hati de e, ma heepi an dë. Nöo hën de ko tei di dëdë sinkii fëen tja go bei.

Nöo da sö wan gaan hogi Kõnu Helodi du e.

Aki ta lei fa Masa Jesosi bi da

hia sëmbë soni u njan.

Mat. 14:13-21; Luk. 9:10-17; Joh. 6:1-14

30 Wë nöo hën dee bakama u Masa Jesosi, dee a bi manda go a kõndëkõndë, hën de toona ko nëen baka, nöo hën de konda dëen te de kaba fa de lei dee sëmbë ku fa de du di wooko tjika.

31 Nöo hën Masa Jesosi taki da de taa: “Un sabi nö? Un boo go a wan pii kamian u wanwan ka sëmbë an dë, fuu sa böö abiti sö.” Nöo di sondi mbei a taki sö, biga hia sëmbë ta kumutu a dee kõndëkõndë ta ko nëen nöömö ta suku heepi te hën ku dee bakama fëen an sa fendi pasi u njan, bamba u de böö seei.

32 Nöo hën de kai a boto ta puu nango a di kamian ka de o go dë de wanwan.

33 Ma nöo wanlö hia sëmbë si de, nöo de sabi kaa taa a sö wan kamian de nango. Nöo hën de kule lontu a bandja wata u de go miti ku de a di oto së banda ala.

34 Nöo di Jesosi ku dee bakama fëen go tjökö, hën de si dee hia sëmbë naandë ta luku de kaa. Nöo aan soni, hën Masa Jesosi go ta lei de sëmëni soni möön, biga tjali u de kisi ën. A si taa de dë kuma wanlö hia sikafu söndö tiima ta waka ta daama nango ta ko.

35-36 Nöo fa u mbei dë, nöo sapate ta ko kaa, nöo hën dee bakama taki da Masa Jesosi taa: “Masa o, i sabi nö? A tjika fii manda dee sëmbë go, be de go suku sondi u njan bai a dee kõndëkõndë a u bandja aki. Biga sëmbë an ta libi ka u dë aki, nöo sondi u njan an dë aki u fendi tu.”

37 Ma nöo hën Masa Jesosi taa: “Nönö e, unu musu da de sondi u njan.”

Hën de taki dëen taa: “Unfa i mëni? Dee sëmëni sëmbë aki, u o da de sondi u njan nö? Biga di mëni di u musu puu bai sondi u njan da de, nöo a musu dë aiti liba wooko möni.” Sö dee bakama fëen piki ën.

38 Nöo hën Masa Jesosi hakisi de taa: “Un mëni bëëe un abi aki? Un go luku i si.”

Nöö hën de go luku te de ko, hën de ko piki ën taa: “U abi feifi bëëë ku tu fisi nöö.”

³⁹ Nöö hën a manda de taa: “Un go mbei dee sëmbë sindo a dee ahun liba aki na alö e.”

⁴⁰ Nöö hën de go mbei dee sëmbë sindo a hiphipi, feifiteni ku feifiteni a wan hipi, wan hëndö ku wan hëndö a wan hipi. ⁴¹ Nöö hën di de sindo sô kaa, hën Masa Jesosi tei de feifi bëëë ku de tu fisi, nöö hën a hopo wojo luku liba da Masa Gadu tangi te a kaba, hën a booko de pisipisi te a kaba. Nöö hën a tëndë da dee bakama taa be de paati da dee sëmbë. Nöö hën de tei paati da dee sëmëni sëmbë naandë tee lontu ko kai. ⁴² Nöö hii dee sëmbë tuu seei njan te bëë u de fuu, de an kë möön.

⁴³⁻⁴⁴ Wë nöö di mëni sëmbë njan di ten dë, feifi dusu womi sëmbë de konda e, „ufö i abi dee mujëë ku dee miü. Nöö di de njan te de kaba, hën dee bakama go pii di bëëë ku di fisi dee fika nöö a dou hii tuwalufu manda fuufuu eti.

Nöö da sô wan gaan foondo wooko Masa Jesosi du a di lö kamian dë e.

Aki ta lei fa Masa Jesosi waka

a wata liba.

Mat. 14:22-33; Joh. 6:15-21

⁴⁵ Nöö di dee sëmbë njan te de kaba naandë kaa, hën Masa Jesosi kai dee bakama ko nëën, hën a taa: “Un go tei di boto, nöö un puu go a Betisaida ala.” Sô Masa Jesosi taki da de. Ma nöö hën a o fika dë faa manda dee sëmbë go.

⁴⁶ Nöö hën dee bakama fëën go. Nöö di Masa Jesosi manda dee oto sëmbë go kaa, hën a go a wan kuun kamian naandë hën wanwan go ta begi Masa Gaangadu.

⁴⁷ Nöö hën di sapate, di boto u dee bakama fëën dë tee a mindiwata ala.

⁴⁸ Te wan pisi hën Masa Jesosi tuwë wojo luku, a si taa de dë a gaan toobi seei. Biga de ta puu kodo ma de an nango fesi. Wan gaan ventu wë ko ta kii de sô. Nöö a gaan ndeti seei di sondi dë ta pasa, biga fosu ganian an kanda eti.

Nöö di Masa Jesosi si sô, hën a bazia di kuun ko a di wata bandja hën a ta waka seei tjuwatjuwa ta ko a dee bakama fëën.

Nöö hën di a ko zuntu ku de hën a mbei kuma a ta pasa. ⁴⁹⁻⁵⁰ Di juu dë dee bakama wojo ko kai a di sëmbë ta waka a di wata liba naandë, nöö hati u de latja te na soni, de bai kai wolo, biga de mëni taa jooka de si dë.

Nöö hën Masa Jesosi kai de taa: “Kijoo, wan fëëë sô e. Un tai hati. Mi wë disì.”

⁵¹ Nöö hën a subi a di boto dendu. Fa a subi dë, nöö wante hën di ventu kötö pii.

Wë nöö di sondi dë bigi da dee bakama fëën te na soni. ⁵² Biga wë hii fa de bi si Masa Jesosi tei de feifi bëëë hën a da dee gaan hia sëmbë, de njan dë seei, ma töku de an bi buta mëni nëën fu de sabi ambë dëën.

Aki ta lei fa Masa Jesosi kula sëmëni sikima.

Mat. 14:34-36

⁵³ Nöö hën de puu go tjökö a di pisiwata u dee Genesalëti sëmbë ala, nöö hën de tai di boto u de te de kaba. ⁵⁴ Nöö fa de ko dou dë, hën sëmbë si de sabi wante kaa. ⁵⁵ Nöö hën de kule go paaja di njunsu te dou hii dee köndë naandë, taa: “Jesosi di kulama dë a di köndë fuu.” Nöö hën dee sëmbë kule go tei dee sikima buta a kama ta tja ko a Masa Jesosi seei gililili sô.

⁵⁶ Wë nöö sô. Hii ka Masa Jesosi nango kaa, a dee gaangaan köndë ku dee pikipiki köndë te dou ku dee pandasi kamian tuu, dee sëmbë ta tja dee sikima

u de ko buta a sitaati dëen faa musu kula de da de. Nöö de ta begi ën taa be a da de pasi u de ta nama a di jëkëjëkë u di koosu buka fëen, nöö hii dee sëmbë dee nama sô kaa, de tuu ko bëtë.

Nöö da sô Masa Jesosi kula dee sëmbë u di pisiwata dë tjika.

7

Aki ta lei fa dee Faliseima

ku dee Sabima u Wëti ta kuutu

Masa Jesosi.

Mat. 15:1-9

¹ Wë nöö hën de dë te wan daka, hën so u dee Faliseima ku dee Sabima u Wëti kumutu a Jelusalen ko a Masa Jesosi dë.

² Te wan pisi hën de ko si taa te dee bakama u Masa Jesosi ta njan, nöö de an ta wasi maun a di fa dee Dju sëmbë guwenti u wasi maun. ³ Biga wan tuutuu Dju sëmbë an o njan ee na a wasi maun kumafa a lei a dee gaan sëmbë fëen, ⁴ taa te a kumutu a wojowojo ko, nöö a musu wasi a wan apaiti fasi bifö a sa njan. Nöö a musu wasi dee paabi lai fëen a wan apaiti fasi tu, kuma dee kan u bebe wata, gansë, paabi u njan. Biga de ta mëni taa ee de an du sô nöö de an o dë limbolimbo a Gadu wojo.

⁵ Nöö hën mbei dee Faliseima ku dee Sabima u Wëti hakisi Masa Jesosi taa: “Faandi mbei dee bakama fii an ta hoi dee wëti dee dee gaan sëmbë fuu buta da u?”

⁶ Nöö hën Masa Jesosi fan ku de, a taa: “Un dee bödjëema i si aki, un haika e. Gadu bi da di tjabukama fëen de kai Jesaaja wan buka u wanlö sëmbë, nöö a bi a’ leti e. Biga a taa:

Dee sëmbë i si aki sô,
de ta lesipeki mi ku de buka,
ma hati u de an dë a mi seei.

⁷ Fa de ta bai taa de ta hei mi naandë, na tuu.

Sösö sondi seei de kai në ta du dë.

Biga na dee wëti u mi de ta lei sëmbë möönsö.

Libisëmbë wëti nöö de ta lei.

Sö Jesaaja bi taki, nöö dee sëmbë a taki dë, unu wë e.”

⁸ Nöö hën a taa: “Dee lei libisëmbë buta, de un ta tei u gaan soni seei, ma nöö dee lei Gadu buta, de un ta disa a wan së ala.”

⁹ Hën a taa: “Aai, un kõni seei baa, fa un saanfa u buta dee lei u dee gaan sëmbë fuunu a dee lei u Gadu kaman tjika. ¹⁰ Biga a fesiten di Gadu bi da Mosesi dee wëti, hën a taa i musu lesipeki i mama ku i tata. Ee wan sëmbë i ta kosi i mama ku i tata ta wisiwasi de, nöö de musu kii i puu. Sö Gadu hei mama ku tata tjika.

¹¹ “Ma nöö un biëen ko wan hii oto soni. Biga wan sëmbë sa taki dëen mama ku ën taa taa: ‘Dee sëmbë, mi si taa un dë a fuka. Ma nöö di sondi mi bi musu tei u heepi unu, mi butëen a wan së da Gadu kaa. Da a ko heepi fëen an dë. Ma a’ soni u da unu möön.’ ¹² Nöö fa di sëmbë fan dë, nöö un ta si taa a fan bunu poi. Nöö sô un sai dë ta tapa sëmbë u de an sa puu de mama ku de tata a fuka möön.

¹³ “Wë nëen da un puu dee lei u Gadu buta dee lei u dee gaan sëmbë fuunu a de kaman nö? Nöö di soni mi taki dë, hën da wan kodo nöö, u dee hia sösö lei fuunu dee un ta lei sëmbë.”

Aki ta lei dee soni ta sundju sëmbë a Gadu wojo.

Mat. 15:10-20

14 Nöo hën Masa Jesosi mbei dee hia sëmbë dee bi ko dë hai ko möön zuntu ku ën, nöo hën a taa: “Un haika bunu fa mi o fan aki, be un fusutëën. 15 Mi taki e, dee sondi ta kumutu a döo së nango a i sinkii, na de ta mbei i ko sundju a Gadu wojo e. Ma dee sondi ta kumutu a i hati ko a döo, de ta sundju i a Gadu wojo. [16 Nöo fa mi fan ku unu aki, nöo un pakisei ën bunu e, be un fusutëën.]”

17 Nöo hën a disa dee sëmbë naandë, hën a go a wosu.

Nöo hën dee bakama fëën ko hakisi ën taa: “Masa o, andi di soni i lei dee sëmbë naandë kë taki?”

18 Nöo hën a taa: “Fa mi fan dë, unu seei tu wan fusutan nö? Wan sabi nö, taa di sondi di i njan tuwë go a i bëë an sa mbei i ko sundju a Gadu wojo?”

19 Biga te wan pisi a ta toona kumutu a i sinkii baka.” (Nöo ku di lei aki i sa si taa Masa Jesosi puu tjina a hii soni u njan.)

20-21 Hën a fan go möön longi, a taa: “Di sondi di ta kumutu a wan sëmbë hati ko a döo, nöo hën ta sundju ën a Gadu wojo, kuma te i ta libi fanafiti a manu ku mujëë soni, kuma te i ta fufuu, i ta kii sëmbë, i ta tei sëmbë mujëë ee nasö sëmbë manu, 22 i a’ langahati u sëmbë soni, i ta a’ hogihati u sëmbë, i ta ganjan sëmbë, i ta du fanafiti soni, i ta haun ku sëmbë, i ta tja sëmbë go sei a baka, i abi gaan fasi, i abi wisiwasi fa. 23 Hii dee lö sondi naandë tuu, a libisëmbë hati de ta kumutu ko a döo, nöo de ta mbei i ko sundju a Gadu wojo. Un jei bunu fa mi taki aki nö? Söö.”

Aki Masa Jesosi heepi

wan mujëë di an dë Dju.

Mat. 15:21-28

24 Nöo hën Masa Jesosi kumutu a di köndë naandë, hën a go a di pisiwata zuntu ku di köndë de kai Tilusi, nöo hën a denda go a wan wosu. Ma nöo an kë u sëmbë sabi taa sö a ko sai naandë. Ma di soni an sa tjubi, sëmbë ko sabi gbolo taa a dë a di köndë.

25 Nöo wan mujëë bi sai dë bi abi wan piki mujëë mii, nöo wan taku soni dë a di mujëë mii liba. Nöo sö hesi di di mujëë ko sabi taa Masa Jesosi sai dë, nöo hën a waka seei langalanga ko nëën naandë. Nöo hën a tjökö kini nëën fesi 26-27 ta begi ën gaanfa seei taa: “Masa, gaantangi, ko jaka wan sondi puu a di mujëë mii u mi liba da mi. Biga a ta penëën te na soni.”

Ma nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Mujëë o, an fiti fii musu puu bëëë a de mii maun tuwë da dagu mii e. Biga dee mii fosu musu njan.” Nöo fa a fan dë, a kë taki taa dee Dju sëmbë fëën fosu musu fendi heepi, biga wë di mujëë aki sö an dë Dju sëmbë, oto köndë sëmbë a dë. De pai ën a Finisia u Silia köndë.

28 Nöo di Masa Jesosi piki ën sö, nöo hën di mujëë hakisi ën taa: “Wë Masa o, dee sakasaka dee ta puu a di tafa liba ta kai a goon, nöo dee dagu mii an sa pii de njan nö?”

29 Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Aai mujëë, i hakisi bunu o, nöo i fendi heepi kaa. Toona go fii a wosu, biga di taku soni kumutu disa di mujëë mii fii e.”

30 Nöo hën di mujëë toona go a wosu. Nöo fa a go dou dë, hën a si di mii fëën dë kandikandi pii, biga di taku soni disëën go kaa.

Nöo da sö Masa Jesosi heepi di mujëë naandë e.

Aki Masa Jesosi kula

wan bookjesima.

³¹ Nöo hën a kumutu a di pisiwata u Tilusi naandë nöo hën a o toona go a di ze u Galilea. Nöo fa a nango dë, hën a latja Sidon pasa go dou a di pisiwata de kai Dekapolisi möön.

³² Nöo di a dou, nöo hën de tja wan womi ko nëën. Di womi aki sö an ta jei soni, an ta fan bunu tu. Nöo hën de ko begi Masa Jesosi taa gaantangi, be a buta maun nëën liba faa sa ko bunu.

³³ Nöo hën Masa Jesosi puu di womi a dee sëmbë naandë mindi nöo hën a tjëen go a wan së. Nöo hën a buta finga a di womi jesi toona puu. Hën a tunta nëën finga buta a di womi tòngö. ³⁴ Nöo hën a luku liba nöo a hai böö taanga. Nöo hën a taa: “Efata,” dati wan taki: “Un jabi.” Di tòngö Masa Jesosi ta fan hën taki sö e. ³⁵ Nöo fa u mbei naandë, nöo hën di womi ko ta fan limbolimbo, a ko ta jei soni seei gbegedee.

³⁶ Nöo hën Masa Jesosi bai dee sëmbë taanga taa de an musu konda di soni di pasa naandë da na wan sëmbë. Ma nöo di möön a ta bai de, möönmöön seei de ta paajëen nango.

³⁷ Nöo hën di soni bigi da hii mundu. De sai dë ta taki taa: “Aai oo, hii dee soni di sëmbë aki ta dü, de tuu bunu e. Biga dee tapabukama ku dee sëmbë dee an ta jei soni seei a ta mbei de ta ko ta jei soni ta fan.”

8

Aki Masa Jesosi da fõ dusu sëmbë soni u njan.

Mat. 15:32-39

¹ Wë nöo hën a ko pasa sö a di ten naandë taa wanlö hia sëmbë ko dë ku Masa Jesosi möön ta haika di lei fëen. Hën de sai ku ën dë te nöo hangi ko kisi de poi, soni an dë u de njan.

Nöo hën Masa Jesosi kai dee bakama fëen ko nëën, hën a taa: ² “Un haika e. Tjali kisi mi da dee sëmbë aki, biga disi mbei dii daka di de dë ku mi aki, nöo hangi kisi de poi. ³ Ma nöo ee mi manda de go a wosu söndö njan, nöo so u de o faau a pasi, biga ka de ta libi ku aki longi poi.”

⁴ Nöo hën dee bakama piki taa: “Wë ma sëmbë an ta libi a di kamian aki, nöo unsë u sa feni sondi u njan tjika u da dee hia sëmbë aki?”

⁵ Nöo hën a hakisi de taa: “Un mëni bëëë un abi aki?”

Nöo hën de piki taa: “Sëbën nöo u abi.”

⁶ Nöo hën a taa antoobi. Hën a mbei dee sëmbë sindo leti a goon naandë. Nöo hën a tei de sëbën bëëë, hën a begi da Gadu tangi te a kaba. Nöo hën a booko dee bëëë pisipisi, hën a tëndë da dee bakama u de paati da dee sëmbë. Nöo hën dee bakama tei, hën de paati da dee hia sëmbë dë te lontu ko kai.

⁷ Nöo de bi abi wantu fisi naandë tu, nöo hën de tei de tja ko da Masa Jesosi. Nöo hën a toona begi Gadu te a kaba dëen tangi, nöo hën a tëndë da dee bakama fëen. Nöo hën de tei toona paati da dee sëmbë te de kaba. ⁸⁻⁹ Nöo hën hii sëmbë njan te bëë u de fuu. Nöo dee sëmbë bi njan di njan naandë bi dë fõ dusu e.

Nöo di de njan te de kaba, hën dee bakama go pii dee njanjan fika naandë te de kaba zunta, nöo a fuu hii sëbën manda. Nöo hën Masa Jesosi ko manda dee sëmbë go a wosu awaa.

Nöo da sö wan gaan foondo wooko Masa Jesosi du möön a di pisi kamian dë e.

Aki dee Faliseima hakisi

Masa Jesosi wan maaka.

Mat. 16:1-4

¹⁰ Nöo a baka u di dee sëmbë go, hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen subi a boto kumutu dë. Nöo hën de hai go a di pisiwata de kai Damanuta. ¹¹ Nöo di de ko dou, nöo wantewante hën dee Faliseima ko a Masa Jesosi ko ta suku ën buka a sondi. Nöo hën de fan go, de fan ko, nöo hën de hakisi ën taa a musu du wan foondo wooko u lei de taa a Gadu di kaakiti fëen ta kumutu tuutuu.

¹² Nöo di de hakisi sö, hën Masa Jesosi djëmë hun. Hën a taa: “A bigi a mi, di a dë taa dee sëmbë u di ten aki ta suku foondo wooko nöömö ufö de sa piki taa Gadu hën manda mi ko.”

Nöo hën a piki de, a taa: “Ma o du na wan foondo wooko lei unu kumafa un kë möönsö e.” ¹³ Sö a piki de, nöo hën a disa de naandë go fëen. Hën ku dee bakama fëen toona subi a boto fu de go a di oto së banda u di ze ala baka.

Aki Masa Jesosi ta bai dee bakama u de mëni deseeri ku dee poipoi lei u dee Dju hedima.

Mat. 16:5-12

¹⁴⁻¹⁶ Ma nöo fa Masa Jesosi ku dee bakama fëen dë a di boto nango dë, de bi fëekëtë u tja bëëë. Nöo hën de nango te wan pisi, hën Masa Jesosi bai de a wan sondi a nongö fasi sö, a taa: “Un mëni unu seei e, be wan tei di sooda u dee Faliseima ku di u Könu Helodi.”

Ma nöo fa a fan dë, dee bakama an fusutan andi a kë taki da de. Nöo hën de ta fan ku deseeri taa: “Awa womi, wan kodo bëëë tö nöo u tja ku u a di boto, nöo hën mbei wë i si a bai u sö e.”

¹⁷ Ma nöo Masa Jesosi sabi taa sö de ta taki, nöo hën a gandji da de, a taa: “Dee sëmbë o, unfa un sa taki sö wan soni taa u di wa tja bëëë hën mbei mi ta fan sö ku unu? Wan fusutan fa mi dë eti nö? Unfa un sa don sö? ¹⁸ Biga misikuma an abi wojo ma wan ta si sondi, un abi jesi ma wan ta jei sondi. Wan sabi möön andi bi pasa ¹⁹ di mi bi tei de feifi bëëë booko pisipisi, hën un paati da de feifi dusu sëmbë nö? Di de njan te bëë u de fuu, unfa di bëëë bi fika hia tjika?”

Nöo hën de piki taa: “Tuwalufu manda.”

²⁰ Nöo hën a hakisi taa: “Wë di mi booko de sëbën bëëë un bi paati da de fö dusu sëmbë wë? Un mëni manda bi fika?”

Nöo hën de piki taa: “Sëbën.”

²¹ Hën a taa: “Wë nöo an tjika fuun sabi taa fa mi dë aki, ma ta abi bookohedi ku njanjan sondi nö?”

Aki Masa Jesosi kula

wan bookowojoma.

²² Nöo hën de tjökö a di köndë de kai Betisaida. Nöo di de ko dou, hën wanlö sëmbë tja wan bookowojoma ko a Masa Jesosi, nöo hën de begi ën faa musu nama maun a di womi be a ko ta si sondi.

²³ Nöo hën a panjan di womi a maun tja puu a di köndë ganda. Nöo hën a tunta a di womi wojo, hën a nama maun nëen.

Nöo hën a hakisi ën taa: “I ta si sondi ö?”

²⁴ Hën di womi piki taa: “Wë mi ta si sëmbë ta waka ma de djei pau.”

²⁵ Nöo hën Masa Jesosi toona lobi maun nëen wojo wan pasi möön, nöo hën a hakisi ën taa: “Unfa i ta si sondi möön?”

Nöo hën di womi luku sondi möön. Fa u mbei dë, a ko ta si sondi gbegedee seei awaa. ²⁶ Nöo hën Masa Jesosi bai ën taa an musu toona go a di köndë naandë. Hën a mandëen go a wosu.

Aki de taki ambë da Masa Jesosi.

Mat. 16:13-20; Luk. 9:18-21

²⁷ Wë nõõ hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen, hën de tei pasi nango a dee kõndëkõndë dee dë zuntu ku di gaan kõndë de kai Sesalia Filipi. Nõõ fa de dë a pasi nango dë, nõõ hën Masa Jesosi hakisi dee bakama fëen, a taa: “Womi, ambë un ta jei de ta taki taa mi dë?”

²⁸ Nõõ hën de piki taa: “Wë de ta taki taa i da wan u dee nëbai Tjabukama u Gadu di toona weki a dëdë, kuma Johanisi di Dopuma, kuma de Elia sò. Sò lanti ta mëni fii e.”

²⁹ Nõõ hën a bia hakisi de taa: “Wë unu wë? Ambë unun taa mi dë fa mi ku unu ta lontu aki?”

Nõõ hën Petuisi piki taa: “Masa, i da di Keesitu e, di Paamusi Kõnu di bi o ko.”

³⁰ Nõõ hën Masa Jesosi bai de taa: “Fa Petuisi taki dë, nõõ wan musu kondëen da na wan sëmbë e. Un musu hoi ën tjubitjubi ufö.”

Aki Masa Jesosi ta taki u di hogi di o pasa ku ën.

Mat. 16:21-28; Luk. 9:22-27

³¹ Nõõ hën a seti fan ku de soni fëen seei limbolimbo awaa. A taa: “Mi o taki wan soni da unu aki e, taa Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki, mi o tja sòmëni pei sitaafu a dee Gaan Womi ku dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti maun. Biga de an kè tei mi u soni mөөnsö. Te wan pisi nõõ de o kii mi. Ma nõõ a di u dii daka, nõõ mi o toona weki ko ku libi baka.” ³² Nõõ sò a fan ku dee bakama fëen limbolimbo.

Ma nõõ hën Petuisi kai ën a së, hën a taa: “Haika, di fan i fan dë, ja musu taki sò e. Sò wan soni an musu pasa ku i seei, kwetikweti.” ³³ Nõõ di a fan sò, hën Masa Jesosi bia luku dee oto bakama naandë, nõõ hën a gandji da Petuisi. A taa: “Pasa kumutu a mi fesi dë, Didibi Saatan ju, biga fa i fan dë, na sò Gadu ta mëni soni. Libisëmbë pakisei nõõ di dë.”

Aki Masa Jesosi taki andi

wan sëmbë musu du

faa waka nëen baka.

³⁴ Nõõ hën a kai dee oto bakama fëen, ku wanlö hia sëmbë bi sai dë, u de hai ko mөөn zuntu ku ën. Nõõ hën a taa: “Un haika e, dee sëmbë. Ee wan sëmbë i kè ko dë bakama u mi, nõõ i musu disa di soni di i seei kè du, nõõ i musu dë kabakaba fii tei hiniwan sondi di ko a i liba fu di i ta nama ku mi hedi, te dou ku dëdë seei. Ja musu hai baka mөөnsö.” Sò a fan ku de.

³⁵ Nõõ hën a taa: “Fa mi fan dë, di soni mbei mi taki sò. Biga ee wan sëmbë i ta suku fii hoi i libi kumafa i kè, nõõ joo lasi di suti libi Gadu kè da i. Ma ee wan sëmbë i ta saka i libi fu mi hedi nasö fu di Bunu Buka u Gadu musu paaja hedi, nõõ di sëmbë dë o fendi libi a Gadu nõömö.

³⁶ “Nõõ unfa un mëni, dee sëmbë? Ee wan sëmbë i fendi di goonliba aki njan kumafa i kè, ma i lasi go a di didibi faja fu teego, nõõ andi seei a heepi i?”

³⁷ Nõõ andi seei dë a di goonliba aki waiti tjika tu fii sa lasi i seei fëen hedi?

³⁸ “Nõõ wan ta si fa dee sëmbë u di ten u dë aki ta disa Gadu ta libi dee hogilibi u de nõ? Wë nõõ ee hën wan sëmbë sen ta kisi i fii piki a dee lö sëmbë dë dendu taa i ta nama ku mi, ee nasö sen kisi i fii piki dee soni mi ta taki da unu aki, nõõ sөseei sen o kisi mi da i tu, a di daka di mi o ko.

“Biga di juu o dou, nõõ Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki o toona ko a goonliba aki, mi ku dee basia u mi Tata kõndë tuu. Nõõ fa i si woo ko dë, ku hii di gaan

hei u mi Tata ku di waiti fëen tuu mi o ko e. Nöo a di juu dë, mi o piki seei gbelin taa ma sabi i di lö sëmbë naandë tu.”

Nöo da sö Masa Jesosi bai dee sëmbë te a kaba.

9

¹ Hën a taki da dee bakama fëen taa: “Dee sëmbë o, mi piki unu seei gbelin taa, so fuunu dë aki an o dëdë bifö un si di Tii u Gadu ko a goonliba ku kaakiti e.”

Aki dee bakama si di Gadu fasi

u Masa Jesosi di a abi.

Mat. 17:1-13; Luk. 9:28-36

² Nöo hën a baka sikisi daka u di a fan ku dee bakama fëen sö kaa, nöo hën a tei Petuisi, Jakobosi, ku Johanisi, hën de subi wan gaan hei kununu go te nëen liba ala, de wanwan. Nöo hën de sai dë te wan pisi, hën de ko si Masa Jesosi tooka gaanfa seei a de wojo. ³ Dee koosu fëen sinkii ko weti faan. Ka de weti tjika dë, na wan libisëmbë tjika u mbei koosu ko weti kuma di dë e.

⁴ Nöo hën de ko si tu sëmbë ta fan ku Masa Jesosi dë. Mosesi ku Elia wë e, de tu gaan nëbai tjabukama u Gadu u fesiten, de wë ko fan ku ën sö, ma de bi dëdë gaanduwe kaa.

⁵ Nöo hën Petuisi taki da Masa Jesosi, a taa: “Mësitë o, a suti fa u dë aki. Nöo i sabi nö, woo mbei dii tjëkëliba da unu, wan fii, wan u Mosesi, ku wan u Elia.”

⁶ Ma fa a fan dë seei, ma na ku fusutan e, biga di ten dë hën ku dee otowan fëen bi fëë te de an sa fa u taki.

⁷ Di juu dë, hën de si wan bundji saka zaaa ko tapa de buuu. Nöo hën de jei wan tóngö ta piki a di bundji dendu taa: “Di sëmbë aki, hën wë da di lobi Womi Mii u mi e. Nöo hën un musu ta haika.” Sö di tóngö taki.

⁸ Nöo te u de Petuisi kë mëni, de an si de tu sëmbë dë möön. Masa Jesosi wanwan tö nöo de si fika dë.

Aki Masa Jesosi ku de dii bakama ta bazia di kuun ta ko.

⁹ Nöo hën de bia kumutu a di kununu liba ta saka nango a goon. Te wan pisi hën Masa Jesosi taki da de, a taa: “Un haika e, dee sëmbë. Di sondi un si a di kununu liba ala, wan musu taki ën da na wan sëmbë e. Ma un hoi ën fuunu wanwan ufö. Te mi di ko dë Libisëmbë Mii aki weki baka a dëdë bifö fuun sa kondëen.” Sö a bai de.

¹⁰ Nöo hën mbei de an kondëen da sëmbë tu. Ma di de ta bazia di kuun nango, hën de ta taki a di sondi dë liba de na de nöo. Nöo de ta hakisi deseei taa: “Fa a taki soni u dëdë weki baka dë, andi a kë taki ku di dë?”

¹¹ Nöo hën de bia hakisi Masa Jesosi taa: “Masa o, faandi mbei dee Sabima u Wëti ta lei u taa Elia fosu bi musu ko bifö di Paamusi Könu ko?”

¹²⁻¹³ Nöo hën a piki de taa: “Awa, sö a dë a Gadu Buku tuu e, taa Elia fosu musu ko lei sëmbë buta a pasi bifö di Paamusi Könu ko. Ma nöo mi taki da unu taa Elia ko kaa e, nöo hën de du ku ën kumafa de kë, leti kumafa di Buku bi taki taa de bi o du.”

Nöo fa a fan dë, hën dee bakama ko fusutan taa Johanisi di Dopuma a ta taki dë. Hën wë bi dë di Elia di bi musu ko.

Hën a taa: “Wan oto soni dë sikifisikifi a di Buku tu, taa te di Sëmbë di ko Libisëmbë Mii o ko, nöo de an o si ën u wan wojo sondi. De o sitaafu ën te a tjika de. Sö di Buku taki. Nöo unfa un mëni u di dë?” Sö a hakisi de. Ma de an sabi unfa u piki ën.

Aki Masa Jesosi puu wan taku soni a wan mii liba.

Mat. 17:14-21; Luk. 9:37-43a

¹⁴ Nöo hën de ta saka ta ko tefa de kai a palala goon, ka dee oto bakama bi dë a di kununu futu dë. Nöo di de ko dou, hën de ko si sômëni sëmbe a di kamian ta fan nango ta ko kuma de dë a wan gaan buja, nöo dee Sabima u Wëti seei bi dë a dendu tu. ¹⁵ Nöo te u dee sëmbe kë mëni, hën de si Masa Jesosi gbegedee ta ko, nöo de ko foondo gaanfa seei. Hën de kule go nëen go dëen odi.

¹⁶ Nöo hën a hakisi de taa: “Andi ta pasa a di kamian aki mbei un ta fan hia sö?”

¹⁷ Nöo hën wan womi piki ën taa: “Mësitë o, mi bi ko a i aki. Wan soni dë a wan womi mii u mi liba ta biinga seei u kii ën. A ta tapëen buka te an sa fan, ¹⁸ nöo te a ta ko nëen liba, nöo a ta kisi ën ta tuwë a goon holou, sukuma ta puu nëen buka fukuu, a ta tai ën tanda gingin, sinkii fëen ta ko gagagaa sö. Nöo di ja bi dë, hën wë i si mi begi dee bakama fii u de musu jaka di soni puu a di mii liba da mi. Ma nöo de biinga seei te de wei, de an sa du na wan soni da di mii. Nöo sö e baa.”

¹⁹ Nöo hën Masa Jesosi piki taa: “Ee maingë, andi seei mi fendi a dee sëmbe u di ten aki maun di a dë taa wan ta biibi möönsö? Un longi seei mi musu dë ku unu aki eti bifö woon biibi? Un longi mi musu hoi pasensi ku unu?”

Nöo hën a taa: “Un go tei di mii tja ko aki i si.”

²⁰ Nöo hën de go tei di mii. Ma fa de ta ko ku ën dë, nöo hën di soni di dë nëen liba si Masa Jesosi gbegedee, nöo aan soni, hën a kisi ën ta du soni te na sipootu. Biga a tuwë di mii a goon holou, a ta logoda a goon, ta puu sukuma a buka seei fukuu.

²¹ Nöo hën Masa Jesosi hakisi di tata u di mii taa: “Un longi di soni dë ku di mii kaa?”

Hën a piki taa: “Wë u sensi di a dë piki mii a maun, ²² hën a ta ko nëen te kisi fa u dë aki. Nöo sômëni pasi seei a ta biinga u kii ën, te a wata ku faja tuu a ta hiti ën go. Wë nöo Mësitë, ee i sa heepi u, nöo gaantangi mi begi i tei tjalihati fuu nöo i heepi u.” Sö di tata u di mii taki.

²³ Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë na a mi a dë e, ma a i a dë. Biga ee wan sëmbe ta biibi Gadu, nöo soni seei an dë di Gadu an sa du dëen.”

²⁴ Nöo di a taki sö hën di tata u di mii bai taanga taa: “Mësitë o, mi ta biibi e. Ma nöo fii heepi mi be mi biibi tjika.”

²⁵ Nöo di juu dë, hën Masa Jesosi si taa sômëni sëmbe ta booko ta ko a de naandë. Nöo hën a bai di soni di dë a di mii liba taa: “Ju di soni ta dë a di mii aki liba ta tapëen jesi ku ën buka, mi taa, hetji pasa kumutu disëen! Nöo na toona ko nëen möön a mundu!”

²⁶ Nöo fa a bai ën dë kaa, hën di soni bai kai wan hogi olo. Nöo hën a kisi di mii wan pasi möön, di mii ta seki ta du soni, sinkii fëen ko kakakaa. Nöo hën a kumutu go disa di mii djee awaa. Ma nöo di mii fika a goon pii, nöo hën dee sëmbe sai naandë taa: “Awa, dëdë a dëdë e.”

²⁷ Ma nöo hën Masa Jesosi panjëen a maun hopo taanpu, biga a ko bunu kaa.

²⁸ Nöo hën a kumutu dë ku dee bakama fëen hën de toona go a wosu. Nöo di de dou, hën dee bakama hakisi ën taa: “Masa o, faandi mbei wa bi sa puu di soni a di mii liba?”

²⁹ Nöo hën a piki de taa: “Sö wan taku soni ja sa jakëen puu go söndö begi e.”

Aki Masa Jesosi taki soni

u di dēdē fēen möön.

Mat. 17:22-23; Luk. 9:43b-45

³⁰ Nöo hēn Masa Jesosi ku dee bakama fēen kumutu a di köndē naandē. Nöo fa de nango dē, de ta latja ta pasa a di pisiwata de kai Galilea. Nöo di ten dē Masa Jesosi an kē u lanti sabi naasē a dē, ³¹ biga a kē lei dee bakama fēen a wantu soni liba.

Nöo hēn de nango te wan pisi, hēn a kai de te de piki, hēn a taa: “Un haika e. De o kōnku Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki buta a sēmbē maun e, nöo de o kii mi. Ma nöo a di u dii daka nöo mi o toona weki baka.” Sö a fan ku de.

³² Ma nöo dee bakama an ta fusutan di sondi a ta taki da de dē, nöo de fēēē u hakisi ēn tu.

Aki ta lei ambē o dē hei sēmbē

a di tii u Gadu dendu.

Mat. 18:1-5; Luk. 9:46-48

³³ Nöo hēn de nango te de dou a Kapenaumi nöo hēn de go denda a wosu. Nöo hēn Masa Jesosi hakisi de taa: “Fa u bi dē a pasi ta ko dē, andi un bi fendi ta fia ku unu seei sō?”

³⁴ Ma nöo de an piki ēn, de dē piiii seei. Biga di soni de bi ta fia, de bi ta hakisi de na de taa tee Masa Jesosi ko kōnu, nöo ee undi u de o dē möön hei möön dee oto.

³⁵ Nöo hēn Masa Jesosi sindo te a kaba, hēn a kai de tuwalufu bakama fēen tuu ko nēēn. Nöo hēn a fan ku de, a taa: “Söo. Wē un kē ko fesima a di kōnu tii u mi dendu ö? Wē be mi taki da unu, taa di fuunu di o saka hēnseei tei di möön lagi kamian ta dini dee otowan fēen, hēn wē o dē di möön hei sēmbē fuunu tuu e.” Sö a piki de.

³⁶ Nöo hēn a kai wan piki mii ko a de fesi dē. Hēn a hopo ēn tei. ³⁷ Hēn a taa: “Haika e. Ee wan sēmbē i tei sō wan lagi sēmbē kuma di mii aki sō u gaan sondi fu di i nama ku mi hedi, nöo miseei i tei dē e. Nöo fa i tei mi dē, nöo na mi wanwan i tei, ma i tei Masa Gaangadu tu di manda mi ko a goonliba aki.” Nöo sō Masa Jesosi fan ku dee bakama fēen te a kaba.

Aki ta lei ambē ku Masa Jesosi

dē a wan sē.

Luk. 9:49-50; Mat. 10:42

³⁸ Nöo baka u di dē, hēn Johanisi taki wan sondi da Masa Jesosi, a taa: “Masa o, u bi si wan sēmbē ta tei di nē fii ta jaka dee soni ta kisi sēmbē a hedi puu a de liba. Nöo hēn u fan ku ēn faa disa, biga an dē a di kulupu fuu.”

³⁹ Nöo hēn Masa Jesosi piki, a taa: “Wē an bi dē fuun tapēēn e. Biga na wan sēmbē sa tei di nē u mi du foondo wooko, nöo a bia sō hesi ta kosi mi. ⁴⁰ Nöo boiti di dē, fa a ta du foondo wooko a mi nē dē, hēn da an dē felantima fuu. Nöo ee wan sēmbē an dē felanti fuu, nöo hēn da u ku ēn dē a wan sē.” Nöo sō Masa Jesosi piki.

⁴¹ Nöo hēn a taa: “Mi o taki wan sondi aki da unu gbelin seei. Di sēmbē di o du wan sēmbē bunu a di nē u mi di Paamusi Kōnu, ee wan gangaa wata seei a dēēn, nöo Gadu o dēēn paima nöömō.”

Aki ta lei fa a dē gaan soni tjika

u wan sēmbē fika a Gadu pasi.

Mat. 18:6-9; Luk. 17:1-2

⁴² Hēn Masa Jesosi fan ku dee bakama fēen go möön longi, a taa: “Ja si fa di mii aki dē nö? An kisi fusutan fu soni fu mi wan bētē eti.. Nöo ee sō wan sēmbē ko biibi a mi, nöo hēn i mbei a du wan soni faa kumutu a Gadu pasi,

nöö gaan hogi seei i du dë e. A bi sa möön bëtë da i de bi tai wan gaan gindi sitonu a i gangaa te de kaba, nöö de tja i go tuwë a di möön fundu kamian u di ze dubuu pii. Biga mi taki da unu taa di sitaafu naandë an hogi kuma di joo kisi ee i mbei wan lagi sëmbë kuma di i si aki kumutu a Gadu pasi.

⁴³ “Nöö mi taki e, i musu biinga seei fii fika a Gadu pasi. Fëen mbei ee wan gaan soni fii kuma di letisë maun fii kë puu i a Gadu pasi, nöö a bëtë i koti ën puu tuwë e. Biga a dë möön bunu da i fii dou a Gadu Köndë ku wan së maun, möön leki de tuwë i a didibi faja ku telu. [⁴⁴ Biga di faja ala an ta tapa möönsö, söseei dee bitju ta njan sëmbë ala de an ta dëdë möönsö tu.]

⁴⁵ “Nöö ee di futu fii ta suku u puu i a Gadu pasi tu, nöö fii koti ën puu tuwë e. Biga a dë möön bunu ee i dou a Gadu Köndë ku wan së futu, möön leki i dou a didibi faja ku de tu së futu fii, fii go ta tja sitaafu u nöömö. [⁴⁶ Biga di faja ta tjuma sëmbë ala, an ta tapa möönsö, söseei dee bitju ta njan sëmbë ala, de an ta dëdë tu.]

⁴⁷ “Söseei, ee di letisë wojo fii kë puu i a Gadu pasi, nöö fii diki ën puu tuwë e. Biga a dë möön bunu da i i dou a Gadu Köndë ku wan së wojo, möön leki i dou a didibi faja ku tu së wojo go ta tja sitaafu u nöömö. ⁴⁸ Biga di faja ta tjuma sëmbë ala an ta tapa möönsö, söseei dee bitju ta njan sëmbë ala, an ta dëdë möönsö tu e.”

⁴⁹⁻⁵⁰ Nöö hën Masa Jesosi fan möön, a taa: “Un haika e, dee sëmbë. Satu dë wan bumbuu soni da u a goonliba aki. Ma ee a lasi ën kaakiti, nöö soni an dë u toona dëen kaakiti möön e. „Nöö sö un sa luku di libi fuunu. A musu a’ kaakiti tu, kuma satu. Ma bifö a sa ko sö,„ nöö i musu tai hati pasa sëmëni soni dee ta pooba i ufö. „Ma ee nasö, nöö joo dë kuma di satu u taki dë di lasi ën kaakiti, ja o abi wan wojo heepi da sëmbë möön.”

“Nöö sö e baa, wan musu lasi unu kaakiti, ma un musu ta libi fiifii ku unu seei nango nöömö.”

10

Aki Masa Jesosi ta taki fa manu ku mujëe an musu tuwë.

Mat. 19:1-12; Luk. 16:18

¹ Nöö hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen kumutu a di kamian naandë, nöö hën de toona go a Judea. Hën de koti Joodan Lio aba go a di oto së banda. Nöö di de go dou, nöö sëmëni sëmbë ko a Masa Jesosi, nöö hën a seti u lei de kumafa a bi guwenti.

² Te wan pisi hën wanlö sëmbë u dee Faliseima kulupu ko nëen naandë, nöö hën de ko hakisi ën soni fu de sa feni ën kisi. Biga de hakisi ën taa: “Mësitë o, unfa di wëti u Gadu dë? Wan womi sa tuwë di mujëe fëen nö?”

³ Nöö hën hënseei toona hakisi de wan soni. A taa: “Unfa Mosesi bi sikifi u di soni dë buta a di buku u Gadu?”

⁴ Hën de piki taa: “Wë a sikifi buta taa ee wan womi o tuwë di mujëe fëen, nöö a musu sikifi wan pampia te a kaba u taki di soni mbei an këen möön ufö a mandëen go.”

⁵ Nöö hën a taa: “Awa, sö a sikifi tuu. Ma fu di taangajesi fuunu mbei Mosesi da unu sö wan pasi. Ma un haika e. ⁶ A seti di Masa Gaangadu mbei hii soni u goonliba, nöö hën a mbei wan womi ku wan mujëe nöö. ⁷ Nöö fëen mbei wan womi o kumutu disa hën mama ku ën tata nöö a go dë ku ën mujëe, ⁸ nöö de an o dë tu sëmbë paatipaati möön, ma de o ko dë di wan sinkii. ⁹ Nöö dee sëmbë Gadu tja ko makandi sö kaa, nöö na wan sëmbë abi leti u paati de e.” Sö Masa Jesosi piki dee Faliseima.

¹⁰ Nöo di de toona ko a wosu, hën dee bakama hakisi ën a di manu ku mujëe soni liba di a bi taki naandë. ¹¹ Nöo hën a piki de taa: “Mi taki da unu e, taa ee wan womi tuwëen mujëe go tei oto mujëe, nöo Gadu wëti seei a booko dë. ¹² Söseei tu ee wan mujëe tuwëen manu go tei oto manu, nöo Gadu wëti di mujëe dë booko tu.” Sö a piki de.

Aki ta lei fa Masa Jesosi tei pikimii u gaan soni.

Mat. 19:13-15; Luk. 18:15-17

¹³ Wan daka hën wanlö sëmbë ta tja dee mii u de ko a Masa Jesosi faa musu buta maun a de liba. Nöo di dee bakama si sö, hën de gandji seei da dee sëmbë taa de an musu tja dee mii ko nëen.

¹⁴ Nöo hën di Masa Jesosi si sö kaa, nöo hati fëen boonu. Hën a bai de taa: “Wan tapa dee mii u de an ko a mi e. Biga di fasi i si wan piki mii abi, hën da di fasi di dee sëmbë dee dë a di Tii u Masa Gadu musu abi. ¹⁵ Biga mi taki da unu gbelin taa ee wan sëmbë an sa futoou hënseei a Masa Gaangadu maun kumafa wan piki mii ta futoou hënseei a dee gaan sëmbë fëen maun, nöo soni an o mbei te a sa dë a di Tii u Gadu dendu möönsö.”

¹⁶ Nöo di a fan sö te a kaba, hën a tei dee mii nëen maun, hën a begi Masa Gaangadu da de.

Aki ta lei fa a dë gaan soni da

wan guduma faa ko

a di Tii u Gadu dendu.

Mat. 19:16-30; Luk. 18:18-30

¹⁷ Nöo hën Masa Jesosi kumutu a di pisi kamian naandë ta waka nango. Te wan pisi hën wan womi ko tjökö kini a goon nëen fesi, hën a hakisi ën taa: “Di bumbuu mësitë aki o, andi seei mi sa du u mi feni di libi u teego a Gadu?”

¹⁸ Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Fa i taa mi bumbuu dë, na wan sëmbë dë bumbuu boiti Masa Gaangadu tö.

¹⁹ “Ma nöo fu piki a di hakisi fii naandë, nöo ja sabi dee wëti Gadu buta da sëmbë u de libi ku de nö? A taa ja musu kii sëmbë, ja musu tei oto sëmbë mujëe, ja musu ta fufuu, ja musu ta mindi soni buta a sëmbë hedi, ja musu ganjan sëmbë a kõni fasi njan, i musu lesipeki i mama ku i tata, na sö nö?”

²⁰ Nöo hën di womi piki ën taa: “Aai, ma sensi di mi bi dë piki mii, nöo hën mi ta hoi miseei a dee wëti naandë liba te kisi fa u dë aki.”

²¹ Hën Masa Jesosi luku di womi nöo a lobi ën seei. Nöo hën a taki dëen taa: “Wë ma wan soni toobi i eti. Go, nöo i sei hii dee gudu fii dee i abi te i kaba, nöo i tei di möni nöo i paati ën da dee pootima, nöo joo abi gudu a Gadu Këndë ala e. Nöo ko fika ku mi ta waka a mi baka.”

²² Nöo di di womi jei fa a fan naandë, nöo hën a saka hedi a goon ko dë pii. Nöo ku gaan tjali a hati a go a wosu biga a abi gudu te a hia a di goonliba aki.

²³ Hën Masa Jesosi bia luku dee bakama fëen, hën a taa: “Un si ö? A taanga e, fu wan guduma musu ko a di Tii u Gadu dendu.”

²⁴ Fa Masa Jesosi taki naandë, nöo a bigi da dee bakama fëen te na soni.

Nöo hën a taa: “A taanga tuu e, dee mii. Mi taki da unu seei taa fu wan guduma musu ko a di Tii u Gadu dendu, an dë sösö soni e. ²⁵ Leti kumafa di gaan mbeti de kai kamëli an sa pasa a wan aguja baaku, nöo söseei a taanga da wan guduma faa ko a di Tii u Gadu dendu.”

²⁶ Nöo fa a taki naandë, awaa seei di sondi ko foondo dee bakama fëen biga de an bi mëni sö. Nöo hën de bia ko ta hakisi deseeri taa: “Wë nöo ee sö a dë, nöo hën da na wan sëmbë sa feni libi u teego e.”

²⁷ Nöo hën Masa Jesosi luku de diin, hën a taa: “Ee a nama a di kaakiti u libisëmbë nöo na wan sëmbë sa feni ën tuu. Ma a nama a di kaakiti u Masa Gadu, nöo soni an dë di hën an sa du.”

²⁸ Nöo hën Petuisi hakisi ën taa: “Wë nöo u wë Masa? Fa u disa hii soni ko ta waka a i baka aki, un wini fëen woo feni.”

²⁹ Nöo hën Masa Jesosi piki taa: “Aai, sö a dë tuu. Ma nöo mi taki da unu taa di sëmbë di o disa hën baaa, ku ën sisa, ku ën mama, ku ën tata, ku ën mii, ku dee pandasi kamian fëen fu di a ko nama ku mi, ee nasö fu di a kë paaja di bunu buka u Gadu, nöo an o lasi e. ³⁰ Biga a o toona feni hii soni wan höndö toon baka: ee sisa, ee baaa, mama, tata, pandasi kamian, ku köndë tuu seei a o feni a di ten u dë aki, ma nöo a o kisi sitaafu tu o. Ma nöo a di ten di ta ko, nöo a o feni di libi u teego a Gadu.

³¹ “Nöo a di ten dë tu, sëmëni sëmbë dee bi dë heima a goonliba aki o ko lagi sëmbë e. Nöo sëmëni sëmbë dee an bi dë wan wojo soni a libisëmbë wojo aki, nöo de o ko fesima seei.”

Nöo sö Masa Jesosi fan ku dee bakama fëen di ten dë.

Aki Masa Jesosi taki di dëdë soni fëen wan pasi möön.

Mat. 20:17-19; Luk. 18:31-34

³² Nöo di juu dë, Masa Jesosi nango a Jelusalen. Nöo a dë a pasi nango seei, ma nöo dee bakama fëen dë nëen baka ta waka, ma na ku wai. Biga de dë fëëfëë pantapanta. Söseei dee oto sëmbë ta waka ku de, deseei dë fëëfëë tu, biga de ta sinti taa soni o pasa ku ën ala.

Te wan pisi, hën a kai de tuwalufu bakama fëen a së, nöo hën a toona fan ku de möön kumafa a bi fan ku de a fesi kaa. ³³ A taa: “Womi, un haika e. Fa u nango a Jelusalen aki, nöo de o du ku Mi di ko Libisëmbë Mii aki e. Biga de o sei mi buta a dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti maun, nöo de o tei mi tja go a kuutu te de kaba buta taa mi musu dëdë. Nöo baka u di dë, nöo de o tja mi go buta a dee oto köndë sëmbë dee ta tii di köndë i si aki maun. ³⁴ Nöo de o mbei mi fa seei, de o tunta a mi, de o fon mi ku wipi. Te u kaba fëen de o kii mi. Ma nöo a di u dii daka nöo mi o toona weki baka ko ku libi e.”

Nöo sö Masa Jesosi piki dee bakama fëen gbelin möön.

Aki tu u dee bakama u Masa Jesosi ko suku hei kamian nëen.

Mat. 20:20-28

³⁵ Wë nöo baka u di dë hën Jakobosi ku ën baaa Johanisi, dee mii u Zebedeosi, kai Masa Jesosi a së. De taa: “Masa o, u ko begi i wan soni aki.”

³⁶ Hën a hakisi de taa: “Wë andi un kë sö baa?”

³⁷ Hën de taa: “Wë Masa, u kë begi i fii buta da u taa te i tei di könu kamian fii, nöo wan fuu o dë a i leti maun së, di otowan o dë a i töötömaun së ta heepi i tii di köndë. Nöo hën da di soni u ko begi i.”

³⁸ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Ma kijoo, di soni un hakisi mi aki, ma un sabi andi un ta hakisi ó? Di kan de lai da mi u mi bebe aki, woon sa bebëen tu nö? Di sitaafu mi o tja aki, woon sa tjëen nö?”

³⁹ Nöo hën de piki taki taa: “Aai Masa, woo sa tjëen.”

Nöo hën a taa: “Awa, woon tja sitaafu tuu, ⁴⁰ ma fuun feni dee hei kamian dë, di dë ma sa paamusi unu e, biga an dë a mi. Gadu nöo a fika da, faa da dee sëmbë ku dee sëmbë dee a bi buta fu de feni sö wanlö hei kamian.”

⁴¹ Wë nöo di dee oto bakama ko jei taa sö de tu baaa naandë go suku sö wan hei kamian a Masa Jesosi, nöo hën de tei de fu hogi seei.

⁴² Ma nöo hën Masa Jesosi kai hii de tuu makandi ko nëen, hën a taa: “Un haika e, kijoo. Dee goonliba hedima dee an ta biibi a Gadu, un sabi fa de ta libi kaa. De tuu ta kë pëe basi a oto sëmbë liba te dou a deseei liba tu. ⁴³ Ma

nöö unu, na sô un musu libi e. Di fuunu di kê dë heima nöö a musu sakëen seei ta dini dee otowan fëen. ⁴⁴ Nöö di sëmbë di kê ko di mōon hei wan fuunu tuu, nöö a musu dë kuma saafu da dee otowan. ⁴⁵ Biga fa mi ko dë Libisëmbë Mii aki, ma ko u sëmbë musu dini mi e. Ma mi ko u mi dini sëmbë. Mi ko seei u mi paka mi libi kuma paima fu sômëni hia sëmbë sa ko bunu ku Gadu.”

Aki Masa Jesosi kula

wan bookowojoma.

Mat. 20:29-34; Luk. 18:35-43

⁴⁶ Nöö hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen ko a wan kōndë de kai Jelikou tefa de nango. Nöö di de ta kumutu a di kōndë, nöö wanlô hia sëmbë nango ku de.

Di juu dë, nöö wan bookowojoma bi dë leti a di pasi bandja naandë sindosindo ta pidi mōni. Di womi aki de kai Balitimeosi. A di tōngô u de, hën kê taki, di mii u Timeosi. ⁴⁷ Nöö hën di a ko jei taa di nëbaima u Nazalëti de kai Jesosi, hënseei ta pasa dë wante, nöö hën a seti ta bai ta kai ën taa: “Jesosi, na i da di bakamii u Kōnu Dafiti di bi o ko di Heepima nō? Gaantangi mi begi i o, saa mi, saa mi e!”

⁴⁸ Nöö fa a ta bai dë, hën sômëni u dee sëmbë ta waka a Masa Jesosi baka naandë gandji dëen taa: “Womi, kabuka naandë e!” Ma nöö an haika de seei. Mōnmōon a ta bai eti taa: “Jesosi, di bakamii u Kōnu Dafiti dë, saa mi, saa mi e!”

⁴⁹ Nöö hën Masa Jesosi taanpu pii hën a taa: “Un kai di sëmbë ta bai dë da mi.”

Nöö hën de go a di womi, de taa: “Söö. Be hati fii kōtô e, womi. A ta kai i. Nöö fii hopo boo go.”

⁵⁰ Nöö di a jei sô kaa, hën a feki ën liba koosu vau tuwë go ala, hën a hopo vu taanpu, hën de tjëen go dou a Masa Jesosi.

⁵¹ Nöö di Masa Jesosi si ën a taa: “Mati, andi i kê u mi du da i?”

Hën a taa: “Mësitë, mi kê i heepi mi be mi ko ta si soni e.”

⁵² Hën Masa Jesosi taa: “Wë fa i ta biibi a mi tjika aki, mati, nöö i feni heepi kaa e.” Nöö fa u mbei naandë, hën di womi ko si soni gbegedee, nöö hën a ta waka nango a Masa Jesosi baka mōkisi ku dee oto sëmbë.

11

Aki ta lei fa de ta wai ku Masa Jesosi kuma wan kōnu.

Mat. 21:1-11; Luk. 19:28-40; Joh. 12:12-19

¹ Wë nöö hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen ta waka nango te de ko dou a di pisiwata ka dee kōndë de kai Betifaigi ku Betania dë, ka di kununu de kai Oleifi dë tu. Hën da de ko zuntu ku Jelusalen.

Nöö hën Masa Jesosi kai tu u dee bakama fëen ko nëen. Hën a taki da de taa: ² “Un go langalanga a di kōndë a u fesi dë e, nöö te un denda nëen, nöö woon si wan njönku buliki taitai a bandja pasi dë, di sëmbë an sindo nëen liba waka wan daka. Nöö un lusu ën tja ko da mi.

³ “Nöö ee wan sëmbë hakisi unu taa: ‘Faandi mbei un ta lusu di buliki?’ nöö un musu piki ën taa: ‘Masa abi ën fanōudu.’ ” Nöö sô Masa Jesosi manda de te a kaba.

⁴ Nöö hën de tu bakama naandë go a di kōndë. Nöö fa de go dou, hën de si di buliki taitai a wan dööbuka a bandja pasi naandë tuu, leti kumafa Masa Jesosi bi taki. Hën de go ta lusu ën.

⁵ Nöö wanlô sëmbë bi dë taanputaanpu dë, nöö di de si taa sô de ta lusu di buliki, hën de hakisi de taa: “Andi un ta lusu di buliki u du?”

⁶ Hën de piki de leti kumafa Masa Jesosi bi taki da de taa: “Masa abi ën fanöudu.” Nöo fa de fan dë, hën dee sëmbë an tapa de möön.

⁷ Nöo hën de tja di buliki ko da Masa Jesosi hën de jabi koosu nëën liba. Nöo hën Masa Jesosi subi a di buliki liba. ⁸ Nöo hën sëmëni sëmbë ko ta jabi koosu a di pasi liba, otowan ta denda a kapëë ta koti uwii tja ko tuwë a di pasi a Masa Jesosi fesi, nöo di buliki ta waka a dee uwii ku dee koosu liba. Bigi nöo de ta bigi Masa Jesosi sö. ⁹ Nöo fa de nango dë, sëmbë ta waka a fesi, sëmbë ta waka a baka, Masa Jesosi dë a mindi.

Di juu dë, hii sëmbë ta bai taanga taa:
“Hosana e! Hosana! Gadu dë ku di sëmbë aki!”

Otowan ta bai taa:

“Aai, Gadu dë ku di sëmbë di a manda ko a u aki!”

¹⁰ Otowan taa:

“Ke baa! Gadu o toona seti di tii u Könu Dafiti baka!”

Otowan taa:

“Aai, hosana! Di bai aki a musu go dou seei te a Masa Gaangadu köndë!”

Sö dee sëmbë ta bai ta taki.

¹¹ Nöo hën Masa Jesosi go dou a Jelusalen dendu gbolo, nöo hën a go wante a di Wosu u Masa Gadu nöo hën a denda nëën. Nöo hën a tuwë wojo luku hii sondi naandë finifini te a kaba. Ma nöo fu di a ko lati kaa an sa du soni möön, nöo hën hën ku dee tuwalufu bakama fëën hën de toona go a Betania go duumi.

Aki Masa Jesosi fan ku wan pau.

Mat. 21:18-19

¹² Di dobooko fëën hën de kumutu a Betania u toona go a Jelusalen baka, nöo hangi ko kisi Masa Jesosi. ¹³ Nöo hën a tuwë wojo go te ala hën a si wan fuuta pau de kai figa, nöo a si taa a dë ku uwii seei tjentjen. Nöo hën a go suku njanjan nëën. Ma nöo di a go dou, an feni na wan kodo, biga an bi dë ten u di pau pai njanjan eti.

¹⁴ Nöo hën a taki da di pau taa: “Na wan ten sëmbë o feni njanjan a i njan möön e.” Nöo fa a fan dë, dee bakama bi haikëën nöo hën de pasa go.

Aki Masa Jesosi jaka sëmbë

a di Wosu u Masa Gaangadu.

Mat. 21:12-17; Luk. 19:45-48; Joh. 2:13-22

¹⁵ Nöo hën Masa Jesosi ku dee bakama fëën ta waka te de go dou a Jelusalen, nöo hën de toona go wante a di Wosu u Masa Gadu möön. Nöo di de go dou, hën de si taa sëmbë sai naandë gidjii te a hia, so u de ta sei soni, so u de ta tooka möni da dee wakama dee ta ko naandë ta feni hia wini a de. Nöo hën wë di soni an bunu da Masa Jesosi seei, nöo hën a jaka dee sëmbë puu dë. A kandi dee tafa u dee sëmbë ta tooka möni naandë tuwë djolou a goon. Nöo i bi abi wanlô sëmbë ta sei pomba da sëmbë u de sa paka paima da Gadu, nöo hën Masa Jesosi kandi dee bangi u de tuwë tu. ¹⁶ Nöo hën a tapa pasi da dee sëmbë dee ta waka ta pasa a di keikipisi naandë kuma gaan pasi, be de an waka naandë möön ku dee soni de ta sei dë.

¹⁷ Nöo hën a bai dee sëmbë dë taa: “Wan bi jei fa Gadu Buku taki nö? A taa: ‘Mi wosu musu dë wan kamian u hii pei nasiön sëmbë ta ko ta begi Mi,’ ma uun tei ën ko buta wan kamian u ta tjubii fufuuma.”

¹⁸ Nöo hën dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ko jei taa sö Masa Jesosi du, nöo an bunu da de seei kwetikweti, nöo hën de ta suku wan fasi u de sa kisi ën kii. Ma da töku de fëëë biga wë hii mundu tei ën u gaan soni u di fasi fa a ta lei de soni u Gadu.

19 Nöo hën de fika dë te di ten sonu go a goon, hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen toona kumutu a Jelusalen go.

*Aki Masa Jesosi lei dee bakama fa de musu begi Gadu ku biibi tjika.
Mat. 21:20-22*

20 Di dobooko möön, hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen ta toona go a Jelusalen baka. Te wan pisi hën de dou a di figa pau di a bi siba naandë, nöo hën dee bakama luku, de si taa dee uwii fëen ko laulau. Di pau dëdë seei te dou a lutu.

21 Nöo hën Petuisi ko mëni fa Masa Jesosi bi fan ku di pau, nöo hën a kai ën te a piki, a taa: “Mësitë, luku di figa pau di i bi siba jeside aki, a dëdë tuu o.”

22 Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Awa, sö a dë tuu, nöo fëen mbei un musu ta biibi Gadu e. 23 Aai, mi taki da unu taa ee un ta futoou Gadu tuutuu söndö panta a unu hati, nöo sondi an o dë di Gadu an o sa du da unu. Biga ee i taki da di kununu aki sö taa be a hopo kumutu naandë go tuwëen seei a ze, nöo a o du sö tuu.

24 “Fëen mbei mi taki da unu taa, ee woon hakisi Gadu wan soni nöo un ta biibi a unu hati taa un abi di soni kaa, nöo woon kisi ën e.”

25 Nöo hën a fan ku de möön a taa: “Haika e, te un ta begi, nöo ee i ko mëni taa i ku sëmbë a’ soni, nöo i musu puu di sëmbë a bëë ufö i go dou ku di begi e, nöo Masa Gaangadu o puu i a bëë tu u dee hogi dee i ta du. [26 Ma nöo ee wan ta puu sëmbë a bëë u dee hogi dee de ta du unu, nöo unu Tata a liba an o puu unu a bëë tu u dee hogi dee un ta du.]”

Aki Masa Jesosi tai dee hedima

u Dju keiki.

Mat. 21:23-27; Luk. 20:1-8

27 Nöo hën de ko dou a Jelusalen awaa, nöo hën de toona go a di Wosu u Masa Gadu möön. Nöo fa Masa Jesosi ta waka ta lontu naandë, nöo hën wë a ko miti ku dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ku dee Gaan Womi.

28 Nöo hën de kai ën te a piki, de taa: “Wë u ko hakisi i wan sondi. Dee soni dee i du a di Keikiwosu aki, unsë i feni di leti fii du sö? Ambë da di sëmbë di manda i fii du sö wanlö soni?”

29 Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Wë antoobi. Ma mi o hakisi unu wan sondi tu. Nöo ee un piki mi, nöo mi o piki unu ambë manda mi.

30 “Wë mi taki e, taa Johanisi di Dopuma, ambë bi mandëen faa dopu sëmbë: libisëmbë, naa Masa Gadu?”

31-32 Nöo di a hakisi de sö, hën de hai go a së go ta kuutu nango ta ko te de wei, de taa: “Ee u taa Gadu hën bi mandëen, nöo a o hakisi u ee faandi mbei wa bi piki ën? Ma nöo wa sa piki taa libisëmbë mandëen.” Nöo di soni mbei de taki sö, biga de fëëë lanti, fu di sömëni sëmbë bi biibi taa Johanisi bi dë wan tjabukama u Gadu tuutuu.

33 Nöo hën de toona ko a Masa Jesosi, hën de piki ën taa: “Wa sabi ambë bi mandëen e.”

Nöo hën a piki de taa: “Ee wan sa piki mi, nöo miseei ma sa piki unu tu.”
Nöo hën de disa di oto.

12

Aki ta lei di oto u wan goon masa.

Mat. 21:33-46; Luk. 20:9-19

1 Nöo hën Masa Jesosi tei wan oto ta lei dee sëmbë a wödu fasi. A taa: “Wan womi bi dë, nöo hën a koti wan gaan goon fëen te a kaba, nöo hën a paandi di

pau de kai doloifi a di goon, faa ta mbei win u bebe ku di njanjan fëen. Nöo hën a mbei wan sitonu peni te a kaba lontu di goon. Nöo hën a toona mbei wan goon mata ku sitonu ka de o ta fon di doloifi ta mbei di win. Nöo a baka u di dë, hën a mbei wan wakiti wosu tjongoo sô go a liba.

“Nöo di a kaba u du dee lö soni dë kaa, nöo hën a buta di goon a wanlö sëmbë maun fu de musu ta wooko ën dëen. Nöo hën a kumutu dë go a wan oto köndë.

² “Nöo hën a dë ala tee a sabi taa di juu dou u di fuuta lepi de mbei di win kaa. Nöo hën a kai wan futuboi fëen ko nëen, hën a mandëen taa be a go a dee wookoma go tei di fëen pisi u di win di a bi musu feni u di goon, tja ko dëen.

³ “Ma nöo di di futuboi dë naki te a go dou a di goon, nöo hën dee wookoma kisi ën hën de fon mën te a fon, nöo hën de mandëen go ku sôsö maun.

⁴ “Nöo a baka u di dë, hën di womi toona manda wan oto futuboi go möön. Nöo di dee wookoma si di futuboi ko dou, hën de kisi ën, hën de fon mën a hedi te a fon nöo hën de toona du sëmëni oto hogihogi soni ku ën te a tjika de.

⁵ “Nöo hën di goon masa manda wan oto futuboi go möön, hën de toona kisi di dë kii. Nöo hën a ta puu futuboi ta manda nango a dee wookoma kodo, so u de de ta fon, so u de de ta kii, ⁶ teee a fika wan kodo sëmbë tō di a sa manda möön, hën da di wan kodo womi mii fëen di a lobi te na soni.

“Hën a taa: ‘Wë mi o manda di womi mii u mi aki go. A kandë te dee wookoma si ën nöo de sa abi lesipeki fëen fu di a dë mi u mi.’

⁷ “Nöo hën a manda di womi mii fëen go. Ma nöo di dee wookoma si di womi mii u di tata ta ko, nöo hën de taki da de na de taa: ‘Söö, ja ta si di womi mii u di sëmbë abi di goon aki ta ko naandë nö? Hën wë o kisi di gudu fëen tata a bakaten. Wë nöo un sabi nö? Un böo kisi ën kii, nöo di goon aki o fika a u maun.’

⁸ “Nöo hën de kisi di womi mii, nöo hën de kii ën wantewante naandë, hën de puu ën a di djai dendu tuwë go a kapëë ala. De an bei ën seei.”

⁹ Nöo hën Masa Jesosi hakisi taa: “Wë nöo fa dee soni pasa dë, nöo di sëmbë di bi disa di goon da dee wookoma naandë, unfa i mëni taa a o du? Na a o manda sëmbë go kii dee hogihatima dë puu dë nö? Awa, nöo a o buta di goon fëen a oto sëmbë maun.

¹⁰ “Nöo wan bi lesi fa Masa Gadu Buku taki nö? A taa:

Dee sëmbë ta mbei sitonu wosu dë,

de si wan sitonu taa an bunu,

nöo hën de tuwëen a kapëë.

Ma nöo bakaten,

hën di sitonu dë ko di mama posu u di wosu.

¹¹ Masa Gadu seei wë du di soni sô e,

nöo a dë wan gaan foondo soni seei da u.

Na sô di Buku taki ö?”

¹² Nöo di Masa Jesosi fan sô hën a tapa dë. Ma nöo dee keikihedima u Dju dee sai naandë, hën hati u de boonu seei te de kë kisi ën kii. Biga de sabi limbolimbo taa de a fan tjökö ku di oto naandë. Ma nöo töku de fëë taa lanti o du ku de ee de kisi Masa Jesosi a wajaa naandë. Nöo hën mbei de disëen, nöo hën de go.

Aki de ta hakisi Masa Jesosi

soni u lanti möni.

Mat. 22:15-22; Luk. 20:20-26

13 Baka u di dē, nōō hēn dee keikihedima dē go puu wanlō sēmbē u di Faliseima kulupu, ku di u kōnu Helodi, hēn de manda de go a Masa Jesosi go luku ee de sa kisi ēn ku fan.

14 Nōō fa de ko dou dē, hēn de kai ēn te a piki, hēn de taa: “Mēsītē, u sabi taa i dē wan leti sēmbē di an ta ganjan sēmbē. Fa i dē aki nōō libisēmbē an sa ta hai i nango ta ko ku di u de pakisei. Biga ja a’ toobi ku di fa de ta pakisei soni. Nōnō. Fa i sai dē, i ta lei sēmbē Gadu wōutu seei gbegedee kumafa Gadu kē u sēmbē musu sabi, nōō hēn i si u ko a i aki ku wan hakisi.

“Wē fa di gaan kōnu u Loomē kondē ta duwengi u fuu musu ta paka lanti mōni aki, nōō unfa i feni fēēn? 15 A fiti fuu pakēēn, naa an fiti? Unfa i si ēn?”

Ma nōō Masa Jesosi sabi taa bōdjēē de ko ta pēē u de musu kisi ēn, nōō hēn a taki da de taa: “Baja, mi un kē kisi sō nō? Wē un da mi wan kpēngēlē mōni i si.”

16 Nōō hēn de tei wan kpēngēlē mōni tja ko dēēn, nōō hēn a luku ēn, a taa: “Ambē abi di nē ku di fesi dē a di mōni liba aki?”

Hēn de piki taa: “Wē di Gaan Kōnu u Loomē.”

17 Hēn a taa: “Na sō nō? Wē nōō un da di Gaan Kōnu di soni di da fēēn e, nōō un da Masa Gadu di soni di dē fēēn.” Sō a piki de.

Nōō fa a piki dē, nōō a foondo de seei, biga de an bi mēni taa sō a bi o piki de a sō wan kōni fasi.

Aki dee Saduseima pooba u kisi Masa Jesosi ku wan hakisi mōōn.

Mat. 22:23-33; Luk. 20:27-40

18 Nōō hēn sēmbē u di Saduseima kulupu ko a Masa Jesosi awaa. Wē nōō fa dee Saduseima sai dē, de an kē piki taa te wan sēmbē dēdē nōō a o toona weki baka. Biga de an ta biibi seei taa di akaa u wan sēmbē ta fika ku libi baka u di a dēdē.

19 Nōō fa de ko a Masa Jesosi dē, hēn de kai ēn te a piki, de taa: “Mēsītē, u kē hakisi i wan soni aki. Wē i sabi fa Mosesi bi sikifi buta da u, taa ee wan womi tei wan mujēē ma nōō an pai ku di mujēē, nōō te a dēdē nōō wan baaa fēēn musu hoi ēn suwagi faa musu pai ku ēn, be hēn baaa bōngō an kaba. Na sō a dē nō?”

20 “Wē nōō a pasa sō taa de bi dē sēbēn baaa, nōō hēn wan u de tei wan mujēē. Te a dēdē an pai ku ēn mōōnsō, 21 nōō hēn wan oto baaa fēēn hoi suwagi. Te di baaa naandē seepi dēdē tu, an pai ku di mujēē tu. Te dou di u dii, hēn seepi ko dēdē tu, an pai ku di mujēē mōōnsō. 22 Nōō sō a go tee dou dee sēbēn baaa tuu. Hii de tuu libi ku di mujēē ma na wan kodo pai miii ku ēn mōōnsō. Baka u di dē, hēn di mujēē seepi ko dēdē tu.

23 “Wē nōō di de ta bai taki taa te wan sēmbē dēdē nōō a o toona weki baka, wē nōō u kē hakisi i wan soni. Te sēmbē weki baka a dēdē, undi u dee sēbēn baaa naandē o abi di mujēē? Biga de tuu bi libi ku ēn.” Nōō sō dee Saduseima hakisi Masa Jesosi.

24 Hēn a piki de taa: “Wē awa mi jei, ma di hakisi fuunu fōutu tumisi fu di wan sabi Masa Gaangadu Buku, hēn tu wan sabi di kaakiti di Masa Gadu abi tu. 25 Biga te sēmbē weki baka a dēdē kaa, nōō manu ku mujēē soni an o dē mōōn e. Womi an o tei mujēē mōōn, mujēē an o tei manu mōōn tu, ma de o dē kuma dee basia u Gadu Kōndē.

26 “Ma nōō boiti u di dē, wan jei fa Mosesi bi sikifi buta a di Buku nō? Di ten a bi si di faja ta kisi a di uwii ma di uwii an ta tjuma, nōō hēn Gadu fan ku ēn. A taa: ‘Mi da di Gadu di dee gaan sēmbē fii ta begi: de Abahamu, Isaki, Jakopu sō.’ Na sō a taki nō? Wē nōō fa a fan dē, an taa mi bi dē di Gadu u dee lō sēmbē dē e, ma a taa mi da di Gadu u de.” 27 Wē nōō Masa Gadu an dē

Gadu u wan sɛmbɛ di an dɛ ku libi e. [Nɔɔ hɛn da de Abahamu sɔ dɛ ku libi a wan kamian eti, hii fa de bi dɛdɛ a sinkii fasi gaanduwe kaa.] Nɔɔ hɛn mbei mi taa wan a' leti seei a di soni un hakisi dɛ.”

Nɔɔ sɔ Masa Jesosi piki dee Saduseima di ten dɛ.

Aki ta lei undi u dee wɛti u Gadu da dee mɔɔn hebi wan.

Mat. 22:34-40; Luk. 10:25-28

²⁸ Wɛ nɔɔ fa Masa Jesosi ku dee Saduseima fan te de kaba naandɛ, nɔɔ wan Sabima u Wɛti bi sai leti naandɛ ta haika. Nɔɔ di a si taa Masa Jesosi piki de sɔ bunu hɛn a hakisi ɛn taa: “Mɛsitɛ o, dee hia wɛti Gadu buta da u fuu ta hoi aki, undi u de da di mɔɔn hebi wan u de tuu?”

²⁹ Nɔɔ hɛn a piki ɛn taa: “Di mɔɔn hebi wan u de nɔ? Wɛ hɛn da disi: Un dee sɛmbɛ u Isaɛli aki, un haika e.

Masa Gaangadu di Gadu fuunu,
hɛn wanwan tɔ da Masa u mundu.

³⁰ Nɔɔ un musu lobi ɛn ku hii unu hati

ku hii unu akaa

ku hii unu pakisei,

te dou ku hii di kaakiti di un abi.

³¹ Nɔɔ di otowan dɛ sɔ taa,

I musu lobi oto sɛmbɛ leti kumafa i lobi i seei.

Nɔɔ de tu wɛti aki, de da dee mɔɔn hebi wan u dee wɛti u Gadu tuu.”

³² Nɔɔ hɛn di Sabima u Wɛti piki Masa Jesosi taa: “Aai Mɛsitɛ, fa i si i taki dɛ, sɔ a dɛ tuu. Biga Masa Gaangadu hɛn tɔ nɔɔ da Gadu u mundu, otowan an dɛ mɔɔnsɔ. ³³ Nɔɔ hɛn nɔɔ fuu lobi ku hii u hati ku hii u pakisei ku hii u akaa, ku hii di kaakiti di u abi. Wɛ nɔɔ sɔseei u musu lobi oto sɛmbɛ leti kumafa u lobi u seei tu. Wɛ nɔɔ misikuma ee wan sɛmbɛ i ta libi sɔ kaa, nɔɔ di dɛ dɛ mɔɔn bunu mɔɔn leki hii dee mbeti i ta tja ko ta tjuma da Masa Gaangadu, ku hii dee oto soni u ta tja ko ta tuwɛ dɛɛn, na sɔ nɔ?”

³⁴ Nɔɔ di Masa Jesosi jei fa di womi piki ku fusutan, nɔɔ hɛn a taki dɛɛn taa: “Aai mati, misikuma ja dɛ longi poi fii sa ko a di Tii u Masa Gaangadu dendu.”

Wɛ da sɔ Masa Jesosi fan ku di Sabima u Wɛti naandɛ. Nɔɔ di dee hia sɛmbɛ jei fa a ta piki ku fusutan tjika dɛ, nɔɔ na wan u de abi hati u hakisi ɛn soni mɔɔn.

Aki Masa Jesosi tai sɛmbɛ

ku wan hakisi.

Mat. 22:41-46; Luk. 20:41-44

³⁵ Nɔɔ fa Masa Jesosi dɛ a di Wosu u Masa Gadu ta lei sɛmbɛ naandɛ, te wan pisi hɛn hɛnseei bia hakisi wan soni. A taa: “Dee sɛmbɛ, faandi mbei dee Sabima u Wɛti ta lei unu taa di Paamusi Kɔnu o dɛ wan baka mii u Dafiti nɔɔ?”

³⁶ Biga wɛ di Akaa u Gadu seei bi ko a Dafiti liba. Hɛn a taki soni u di Paamusi Kɔnu di o ko. A taa:

Masa Gadu taki da mi Masa taa:

‘Ko sindo a mi letisɛ maun aki,

u tee mi buta hii dee felantima fii a i basufutu.’

Na sɔ Dafiti sikifi nɔ?

³⁷ “Wɛ nɔɔ ee Kɔnu Dafiti ta kai di Paamusi Kɔnu Masa fɛɛn, nɔɔ unfa a sa dɛ hɛn bakamii nɔɔ?”

Nɔɔ sɔ wan soni Masa Jesosi hakisi dee sɛmbɛ naandɛ, ma de an saanfa u piki. [Nɔɔ fa a fan kɔni tjika dɛ te a tai hii sɛmbɛ te dou ku dee hedima u Dju,] nɔɔ a ta suti da dee sɔsɔ sinkii sɛmbɛ naandɛ tee na soni.

Aki ta lei fa Masa Jesosi ta puu dee hedima u keiki gogo a döö.

Mat. 23:1-36; Luk. 11:37-54, 20:45-47

³⁸ Nöo hën a fan go möön longi. A bai dee sömëni sëmbë naandë taa: “Un haika e, dee sëmbë. Un musu mëni unu seei bunu ku dee Sabima u Wëti e. Aai. Biga fa i si de sai dë, nöö de lo’ u ta waka ta poolo a lanti dendu ku dee gaan langa djakiti u de zëëë, be hii sëmbë musu ta saka ta da de odi a wan gaan lesipeki fasi. ³⁹ De lobi u ta sindo a dee möön gaan hedima kamian a dee keiki fuunu. Te de go a wan sëmbë wosu u de go njan, nöö de nango ta sindo a dee möön gaan heima bangi. Sö de ta mbei de seepi u bumbuu sëmbë tjika.

⁴⁰ “Ma na bumbuu sëmbë de dë e. Biga fa i si de sai dë, nöö ee de si wan mujëë manu fëën dëdë a fika tjököö a ganda naandë, nöö de o ko njan dee gudu fëën wosu puu nëën maun fiaa seei. Nöö ku ën sö de o ta ko ta taanpu a lanti wojo ta begi wanlö gaan langa begi u de, ta mbei deseei bumbuu sëmbë a sëmbë wojo.

“Wë nöö mi taki da unu taa dee lö sëmbë i si naandë, de o kisi wan gaan sitaafu a Gadu maun e, te a o ko kuutu libisëmbë.”

Sö Masa Jesosi bai dee sëmbë naandë.

Aki ta lei ambë bi tuwë di möön gaan hia möni da Gadu.

Luk. 21:1-4

⁴¹ Nöo fa Masa Jesosi ku dee bakama fëën dë a di gaan keikiwosu naandë, te wan pisi nöö hën a waka go sindo zuntu ku di kamian ka de ta tja möni ta ko ta tuwë da Gadu a di keikiwosu. A ta luku fa de ta tuwë dee möni. Nöö di ten naandë, nöö dee guduma ta tja möni ta ko ta tuwë seei djolodjolo sö.

⁴² Te wan pisi hën wan pooti mujëë waka ko naandë. Di mujëë aki, hën manu bi dëdë disëën, nöö hën a ko tuwë tu kpëngëlë möni da Gadu, an dou wan bësënsi seei.

⁴³ Nöo hën Masa Jesosi kai dee bakama fëën te de piki, a taa: “Un si di pooti mujëë dë nö? Hën tuwë di möön gaan hia möni möön hii de tuu da Gadu e.

Aai. ⁴⁴ Biga fa i si dee guduma ta tja möni u de ta ko ta tuwë dë, nöö wan pikiwan nöö de ta tuwë u dee gaan hia wan de abi. Ma nöö di mujëë naandë, di soni a abi faa tei heepi ën seei, hën i si a tei tuwë tuu dë kaa. Nöö fëën mbei mi taki da unu taa hën tuwë di möön hia möni.”

Nöö sö Masa Jesosi taki da dee bakama fëën di daka dë.

13

Aki Masa Jesosi ta lei dee maaka u di ten goonliba o kaba.

Mat. 24:1-35; Luk. 21:5-33

¹ Nöo hën Masa Jesosi ku dee bakama fëën kumutu a di Wosu u Masa Gadu ko kai a döö. Nöo hën wan u dee bakama kai ën te a piki, a taa: “Mësitë o, ja si fa dee wosu u di keikipisi aki waiti nö? Luku fa dee sitonu u de bigi!”

² Nöo hën a piki taa: “Sö a dë tuu o, ma fa i ta si dee wosu dë sitampusitampu aki seei, ma nöö mi taki da unu taa wan daka o dou, hii dee sitonu i si aki tuu o booko kai paaja fanjanfanjan sö. Na wan u de o fika oto a oto liba möön e.” Sö a piki de.

³ Nöo hën de kumutu naandë waka go a Oleifi Kununu. Nöo hën Masa Jesosi go sindo a di kununu bandja ta luku go a Jelusalen, nöö a ta si di Wosu u Masa Gadu seei gbegedee.

Te wan pisi hën Petuisi, ku Jakobosi, ku Johanisi ku Andiasi hën de ko nëën. Hën de taa: ⁴ “Wë Masa o, fa i bi taki di booko u di Gaan Keikiwosu di u bi dë ala, un juu dee lö soni dë o pasa? Un maaka joo da u fuu sa sabi taa di ten dë dou?” Sö de hakisi ën.

⁵ Nöo hën a piki de taa: “Awa, a dë fuun dë ku mēni fēen tuu, fu sēmbē an musu ganjan unu. ⁶ Biga mi taki da unu taa sōmēni sēmbē o hopo tei mi nē ta taki taa dë da di Paamusi Kōnu kaa. Nöo ku di fan u de dë, de o ta ganjan sōmēni sēmbē hai tja ko a de sē. Hën mbei un musu mēni unu seei e.

⁷ “Söo. Wē nöo di ten dë, nöo woon ta kisi njunsu taa gaan feti ta pasa a sōmēni kōndë u goonliba aki. Nöo te un jei sō, nöo an musu buuju unu e, biga dee lö soni naandë tuu musu pasa. Ma nēen da di kaba u goonliba eti e. ⁸ Mi taki da unu taa wan nasiōn sēmbē ku wan oto nasiōn sēmbē o ta hopo ta feti ku deseēi. Wan kōnu o manda dee sodati fēen u de ta miti ta feti ku dee sodati u wan oto kōnu. Goon o ta seki ta jabi a kamiankaman, gaan hangi o ko a sōmēni kōndë ta kii sēmbē. Nöo fa dee lö soni dë o pasa, de o dë leti kuma te bēē ta njan wan mujēē, juu fēen zuntu faa pali. „Sō dee fuka u kai dë o lei taa di juu zuntu fu di goonliba aki musu kaba.”

⁹ “Söo. Nöo di juu dë, un musu luku bunu ku unu seei taa un dë tolooo a Gadu pasi. Biga sēmbē o ta kisi unu tja go a kuutu e, de o ta fon unu a dee keikiwosu fuunu. De o ta tja unu go a dee gaama ku dee kōnu u de kuutu unu. Dee lö soni dë tuu de o du ku unu fu di un ta nama ku mi hedi. Ma nöo töku a bunu o, biga a di fa dë woon kisi okasi fuun musu taki soni u mi da de. ¹⁰ Nöo mi taki e, taa hii nasiōn sēmbē u goonliba musu ko jei di bunu njunsu u Gadu, biga te a dë sō kaa ufō di kaba u goonliba sa dë.

¹¹ “Söo. Nöo haika. Te sēmbē kisi unu tja go a kuutu fu mi hedi kaa, nöo wan musu sai dë ta booko hedi taa: ‘Andi woon taki ee?’ Nönö, un fan go nöo. Biga na unu o fan ma di juu dë di Akaa u Gadu seepi o da unu andi fuun taki.

¹² “Nöo di ten dë sēmbē o hogi e, dee sēmbē. Biga wan baaa womi o tei ēn baaa tja go kōnku u de kii ēn, sōseei wan tata o kōnku ēn mii da de u de kii. Dee mii o ta biinga u puu dee gaan sēmbē u de a de liba, de o ta kōnku de da sēmbē seei u de kii. Sö libisēmbē o hogi tjika e. ¹³ Di juu dë, hii sēmbē o buuse unu fu di un nama ku mi hedi. Ma nöo di sēmbē di o tai hati fika a di pasi u Gadu go dou, nöo hën o feni di libi u teego a Gadu.”

Nöo sō Masa Jesosi fan ku dee bakama fēen di ten dë.

¹⁴ Wē nöo gaanduwe a fesi kaa wan tjabukama bi taki u wan gaan hogi soni o ko pasa a di Gaan Wosu u Masa Gaangadu dendu, nöo di sēmbē di ta lesi Gadu buku nöo be a buta pakisei faa fusutan andi di soni aki kē taki.

Hën Masa Jesosi fan ku dee bakama fēen go möön longi, a taa: “Te un si di Gaan Hogi Soni ko taanpu a di kamian ka an bi musu dë ta poi Masa Gaangadu tjina, nöo aan soni u taki möön. Un dee sēmbē a di pisiwata u Judea aki musu kule go tjubi a dee gaan kununu liba e.

¹⁵ “Ee wan sēmbē dë nēen liba wosu a baiko dë, nöo a musu saka kai a goon wante kule go ka a sa go. An musu denda a wosu go tei soni. ¹⁶ Ee wan sēmbē dë a goon dendu ta wooko, a musu kule go wante ka a o go. An musu go tei koosu a gangasa seei. ¹⁷ Nöo mi taki da unu e, taa dee mujēē dee dë ku bēē, ku dee o dë ku mihi a maun, a o dë gaan fuka soni da de o. Aai. ¹⁸ Nöo un musu begi Gadu be di soni aki an musu pasa a gaan kötō ten, nasō a gaan tjuba ten. ¹⁹ Biga mi taki da unu taa fu sensi Masa Gadu mbei goonliba, nöo di lö gaan fuka dë an bi ko pasa wan daka eti, nöo baka u di ten naandë nöo an o pasa möön tu.

²⁰ “Nöo hën mbei mi taki da unu taa ee Masa Gaangadu an sati di ten puu hafu u dee daka naandë, nöo na wan sēmbē o fika ku libi möön e. Ma fu dee sēmbē dee Masa Gaangadu tei ko sēmbē fēen, fu de hedi mbei an o disa di hogi naandë go dou, ma a o koti ēn hafu.

21 “Söö. Nöö a di ten naandë, ee de ko taki da unu taa di Paamusi Kõnu dë a sô wan kamian, wan musu piki e. 22 Biga sômëni sëmbë o ta hopo ta mindi soni taa de da di Paamusi Kõnu, de o ta mindi soni taa Gadu hën ta wooko a de liba, nöö de o ta du gaan foondo wooko seei. Nöö a sô wan fasi de o ta biinga u kisi dee sëmbë u Gadu ta ganjan puu nëen pasi, ee de sa. 23 Hën mbei mi taa un musu ta luku bunu ku unu seei.

“Un si, mi taki hii soni da unu a fesi kaa e, nöö be un kõni.”

24 Nöö hën Masa Jesosi taki möön a taa: “Nöö baka u di gaan fuka ten u taki dë, nöö wanlô oto gaan soni o ko pasa tu e, kumafa di tjabukama bi taki a fesi. A taa:

Di sonuwojo o dungu kankan,
nöö di libawojo an o tuwë limbo möön tu.

25 Dee teeja dee dë a liba ala,
de o ta kumutu a de kamian ta puu ta kai.
Hii kaakiti u mundu kaa o ta seki.

26 Nöö di juu dë, sëmbë o si Mi di ko Libisëmbë Mii aki kumutu a liba ala ta ko a dee wöluku dendu. Nöö ku gaan kaakiti mi o ko e, ku waiti seei, ta koti faja ta ko. 27 Nöö di ten naandë nöö mi o manda dee basia u mi go ta pii hii dee sëmbë dee mi tei ko sëmbë u mi kaa kumutu a hii dee peipei kamian u mundu ka de dë tuu, tja ko a mi.

28 “Nöö fa mi ta fan ku unu aki, nöö un tei wan lei a dee figa pau u di kõndë aki. Te i si taa de ta buta njunjun uwii, nöö i sabi taa deewei zuntu kaa, na sô nõ? 29 Nöö söseeri a dë ku dee soni dee mi ta taki aki. Te i ta si taa de ta pasa sô kaa kumafa mi taki de dë, nöö un musu sabi taa di juu dou fu Mi di ko Libisëmbë Mii aki musu toona ko a goonliba. Mi dë leti a baka huku naandë ta ko e. 30 Nöö mi taki da unu taa dee lö sëmbë u di ten u dë aki, de an o dëdë kaba tuu bifô dee soni dee i jei mi taki aki o ko pasa.

31 “Nöö fa i si dee soni u di goonliba aki ku dee u mundu sai dë, nöö de tuu sa pasa go kaba a sôsö e. Ma dee wöutu dee mi ta konda da unu aki, nöö de an o kaba a sôsö möönsö. Sö de dë tuutu soni tjika.”

Aki ta lei taa i musu dë

seekaseeka da di daka di

Masa Jesosi o toona ko.

Mat. 24:36-44

32 Nöö hën a taa: “Di juu ku di ten di mi o toona ko a goonliba, na wan sëmbë sabi ën e. Dee basia u Masa Gaangadu kõndë an sabi ën, nöö miseeri di ko Libisëmbë Mii aki an sabi ën tu. Gadu u Tata wanwan tö nöö sabi di juu ku di ten dë. 33 Hën mbei un musu dë kabakaba këëë ta watji mi. Biga wan sa na un juu mi o ko.

34 “Mi o kondëen da unu a wan fasi aki taa a dë leti kuma wan bigima di o go a oto kõndë go waka. Nöö hën a kai dee wookoma fëen go buta wooko a de maun te a kaba u de ta du, hiniwan sëmbë ku ën wooko. Nöö hën a fan ku di sëmbë ta watji a di döobuka taa: ‘I musu dë kabakaba ta luku mi e.’

35 “Nöö mi wë da di bigima mi taki dë. Nöö un musu dë kabakaba ta luku mi. Biga wan o sabi di ten nasö di juu di mi o ko e, ee a sapate buka, ee a gaan ndeti, ee a ganian kanda, ee te kamian ta limbo, wan o sabi. 36 Te fii sabi nöö mi dou kaa, nöö na be a dë taa i dë kuma i ta duumi di juu dë e.

37 “Nöö sô e. Fa i si mi ta fan ku unu aki, nöö sô nöö mi ta fan ku hii sëmbë. Un musu dë kabakaba ta luku mi e, dee sëmbë.”

14

Aki wan mujëë du Masa Jesosi wan gaan bunu.

Mat. 26:1-13; Luk. 22:1-2; Joh. 11:45-12:8

¹ Wë nõõ fa Masa Jesosi ta fan ku dee bakama fëën dë, nõõ a fika tu daka nõõ de o njan di gaan piizii daka u dee Dju de kai Pasika. „A di daka dë, de ta mëni fa dee gaan sëmbë u de bi kumutu a saafu a Egepiti kõndë, nõõ de ta njan wan pei bëëë de ta jasa sòndö sooda.

Sõõ. Nõõ di juu dë, dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti sai dë ta watji Masa Jesosi u de kisi kii a wan kõni fasi. ² Ma de ta kuutu ku deseei taa: “Wa musu kisi ën a di gaan daka e, biga ee nasö dee hia sëmbë o mbei toobi ku u, nõõ di kõndë o seki poi.” So de ta taki.

³ Nõõ di ten dë, Masa Jesosi dë a di kõndë de kai Betania a di wosu u wan womi de kai Simon. Di womi aki bi abi tjinasiki, nõõ nëën wosu Masa Jesosi ku dee bakama fëën dë ta njan.

Te wan pisi hën wan mujëë waka ko dou naandë. A dë ku wan sitonu bata nëën maun, ku wan sumëë suti fatu nëën dendu. Di fatu aki, de mbei ën ku di lutu u wan pei uwii nõõ a dii te na soni. Nõõ fa di mujëë ko denda a wosu dë, nõõ hën a waka tololoo go a Masa Jesosi, nõõ hën a booko di bata a buka naandë kpö, hën a ta tutu di fatu a Masa Jesosi hedi te hii di fatu kaba këëë a di bata.

⁴ Ma nõõ fa a du dë, nõõ so u dee sëmbë sai naandë an tei di soni u bunu seei, nõõ hën de ta guunjëën taa: “Faandi mbei a poi di fatu sö u du baa? Jee?

⁵ Biga di fatu dë, ee de bi sei ën, nõõ wan hii jaa mõni a bi o puu, nõõ de bi sa tei di mõni paati da dee pootima u di kõndë. Nõõ hën a poi ën sö.” Sö de ta guunjëën.

⁶ Ma Masa Jesosi bai de taa: “Un disa di mujëë e. Andi mbei un ta guunjëën u du? Mi taki da unu taa wan gaan bumbuu soni a du da mi aki. ⁷ Biga ee un kë da dee pootima mõni, nõõ un sa ta da de hiniwanten. Ma mi, ma o dë ku unu aki fu nõömö e. ⁸ Nõõ fëën mbei di mujëë aki ta du andi hën a sa du da mi wante. Un si? Biga fa a du di soni aki, nõõ a du ën da di dëdë mi o dëdë abiti mõön, leti kumafa de ta tuwë fatu a sëmbë sinkii u de tja go bei.

⁹ “Nõõ mi taki gbelin seei da unu taa te de ta tja di bunu buka u Gadu ta paaja a goonliba da sëmbë, nõõ de o ta taki di soni di di mujëë du aki nõömö. De an o fëëkëteën mõönsö.”

Aki Judasi go a dee felantima

u Masa Jesosi.

Mat. 26:14-16; Luk. 22:3-6

¹⁰ Nõõ fa Masa Jesosi fan naandë kaa, nõõ hën di bakama fëën de kai Judasi Isikaliotu, nõõ hën a kumutu a dee otowan dendu naandë, nõõ hën a waka go tololoo a dee Gaan Begima, dee felantima u Masa Jesosi. Hën a go taki da de taa a sa heepi de u de kisi Jesosi. ¹¹ Nõõ di de jei sö nõõ de wai e, nõõ hën de paamusi ën taa de o pakëën ee a du sö.

Nõõ fu kumutu a di ten naandë, nõõ di Judasi aki ta suku wan okasi nõömö faa sa buta Masa Jesosi a dee Dju hedima naandë maun.

Aki de ta seeka u njan di Pasika.

Mat. 26:17-25; Luk. 22:7-14, 21-23; Joh. 13:21-30

¹² Nõõ baka u di dë, hën di fosu daka u di Pasika piizii dou. Nõõ a di daka dë, nëën de ta njan di bëëë de ta mbei sòndö sooda. Nõõ de ta kii wan sikapu u de njan tu, nõõ ku di sikapu dë de ta mëni fa Gadu bi puu de a saafu a fesiten. Nõõ hën mbei de ta seeka da di daka dë seei gaanfa.

Söö. Nöo hën dee bakama u Masa Jesosi hakisi ën taa: “Masa, naasë i kë fuu musu seeka fuu njan di daka?”

¹³ Hën a kai tu u de taa: “Un haika, mi kë manda unu go a Jelusalen ganda. Nöo fa woon nango te un go dou dë, nöo woon si wan womi ta waka ta ko ku wan djogu wata, nöo un faakëen. ¹⁴ Nöo te un si taa a denda a wan wosu, nöo woon go fan ku di sëmbë abi di wosu taa ee naasë di kamba dë di di Mësitë ku dee bakama fëen musu ko njan di daka. ¹⁵ Nöo te un hakisi ën sö kaa, nöo a o lei unu wan gaan kamba a di wosu a liba, ka hii soni dë di un abi fanöudu. Nöo di kamba dë, hën un musu seeka te un kaba e.” Nöo sö Masa Jesosi manda dee bakama fëen, nöo hën de go.

¹⁶ Nöo di de naki te de go dou a di köndë, nöo hën de si hii sondi leti kumafa a bi taki da de, nöo hën de seeka te de kaba.

¹⁷ Nöo hën di sapate buka, nöo hën Masa Jesosi ku dee oto bakama ko dou a di wosu. ¹⁸ Hën de go sindo a tafa u de njan.

Aki Masa Jesosi pindja dee

bakama fëen a wan hogi sondi

o pasa.

Te wan pisi hën Masa Jesosi kai de te de piki, a taa: “Un haika e, dee sëmbë. Wan fuunu ta njan ku mi aki o könku mi e.”

¹⁹ Fa a taki dë, a booko dee bakama hati seei, hën de ta hakisi ën wan fu wan taa: “Masa, mi a o sa dë nö?”

²⁰ Hën a toona piki de taa: “Mi taki seei gbelin da unu taa wan fuun dee tuwalufu i si ta nama di bëëë ku mi a di wan kodo baafu paabi aki, o du sö ku mi e. ²¹ Nöo a o pasa ku mi leti kumafa a bi sikifi a Masa Gadu buku kaa, taa di Sëmbë di o ko Libisëmbë Mii musu dëdë. Ma nöo mi taki da unu taa helu u di sëmbë di o könku mi e. A bi sa möön bëtë de an bi pali ën ko a di goonliba aki wan daka.” Sö Masa Jesosi fan ku de te a kaba.

Aki Masa Jesosi njan di lasiti njan ku dee bakama fëen.

Mat. 26:26-30; Luk. 22:15-20; 1 Kol. 11:23-25

²² Nöo fa de ta njan makandi dë, te wan pisi hën Masa Jesosi tei wan bëëë nöo hën a da Gadu tangi te a kaba, nöo hën a booko ën.

Nöo hën a langa da dee bakama fëen, taa: “Disi da di sinkii u mi e. Un tei njan.”

²³ Söseei a tei di kan ku di win nëen dendu, hën a da Gadu tangi te a kaba. Hën a langëen da dee bakama taa: “Un bebe tjëntjën te lontu ko kai.” Hën de bebëen lontu dou te de kaba.

²⁴ Nöo hën a taa: “Fa i si un bebe di win aki, hën da di buuu u mi di o kai a goon, fu Gadu sa mbei wan njunjun buka ku libisëmbë. Biga fa mi o dëdë aki, hën o paka puu sëmëni hia sëmbë a Gadu bëë u dee hogi du u de.”

²⁵ Nöo hën a taa: “Mi taki da unu tuutuu seei, taa ma o bebe di win a di fasi aki möön e. Biga tee i si mi bebëen möön, nöo Gadu ko ku di Njunjun Tii fëen a libisëmbë mindi.”

²⁶ Nöo baka u di dë, hën de kanda wan kanda te de kaba da Gadu tangi, nöo hën de kumutu naandë. Nöo hën de nango a di kununu de kai Oleifi Kununu.

Aki Masa Jesosi fan ku Petuisi

a wan soni o pasa ku ën.

Mat. 26:31-35; Luk. 22:31-34; Joh. 13:36-38

²⁷ Nöo fa Masa Jesosi ku dee bakama fëen dë a pasi nango dë, hën a kai de te de piki, a taa: “A di ndeti aki hii unu tuu o paaja go disa mi fiaa. A o pasa

leti kumafa a sikifi a di Buku u Gadu, taa de o fon di sikafuma nöö dee sikafu o paaja fanjanfanjan go u de.”

²⁸ Nöö hën a taa: “Ma te mi weki baka a dëdë, nöö mi o waka a unu fesi go a Galilea e. Ala mi ku unu o toona miti.”

²⁹ Nöö hën Petuisi piki taa: “Masa, ee dee otowan aki tuu disa i go seei ma mi, ma o disa i möönsö e.”

³⁰ Ma nöö Masa Jesosi toona piki ën taa: “Womi, haika. Mi taki da i taa a di ndeti aki ganian an o kanda dou tu pasi bifö joo fia dii pasi taa ja sabi mi a goonliba wan daka.”

³¹ Wë nöö Petuisi an sa jei di soni dë. Hën a taa: “Ambë, Masa! Ee u mi dëdë ku i seei, nöö mi dë kabakaba kaa. Ma sa piki wan daka taa ma sabi i e.” Nöö sö nöö dee otowan tuu ta piki tu.

Aki de dë a di djai de kai Gëtiseimani.

Mat. 26:36-46; Luk. 22:39-46

³² Nöö hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen nango te de go dou a wan kamian de kai Gëtiseimani. Nöö hën a taki da de taa: “Un dë aki ta luku mi e. Mi o go begi ala.” ³³ Ma nöö a tei Petuisi ku Johanisi ku Jakobosi fu de musu go ku ën möön fundu a di kamian.

Te wan pisi hën Masa Jesosi ko dë fukafuka te na soni. ³⁴ Nöö hën a fan ku de dii bakama naandë taa: “Wan gaan fuka ko a mi liba seei tee kuma mi sa dëdë. Nöö un tan aki ufö ta da mi taanga e.”

³⁵ Nöö hën a waka go wan pikiwan möön longi, nöö hën a tuwëen seei a goon. ³⁶ Nöö hën a begi Masa Gaangadu taa: “Ke Taata o, mi sabi taa i sa du hii soni. Nöö di kan di i lai da mi u mi bebe aki, nöö a hebi da mi o. Nöö mi begi i, ee a sa, nöö be i tei ën puu a mi. Ma nöö fa mi fan aki seei, ma na du kumafa mi kë e, ma du kumafa i kë.”

³⁷ Nöö di a begi sö te a kaba nöö hën a toona ko a de dii bakama fëen, hën a si taa de duumi pihi.

Nöö hën a kai Simon Petuisi te a piki, a taa: “Simon, duumi i ta duumi sö nö, womi? Wan sa dë ku wojo di wan kodo juu aki ta da mi taanga nö?”

³⁸ Hën a toona taa: “Be un dë ku wojo ta begi e, dee sëmbë, be di didibi an wini unu. Ma mi sabi taa hati fuunu kë du kumafa a fiti, ma sinkii fuunu an taanga sö.”

³⁹ Nöö fa a taki dë, hën a toona go a di begi baka. A begi di wan seei begi di a bi begi te a kaba, ⁴⁰ nöö hën a toona ko a dee bakama fëen möön. Awaa seei de dë ta duumi, biga duumi nöö hebi a de wojo sö. Nöö di a weki de, nöö a ko bigi da de te de an saanfa u fan ku ën möön.

⁴¹ Nöö hën a toona go begi te a kaba di u dii pasi, nöö hën a toona ko a de möön. Hën a taa: “Duumi nöö un ta duumi ta böö sinkii fuunu sö nö baa? Aai. Wë di juu dou e, u de buta Mi di ko Libisëmbë Mii aki a dee takuhatima maun. ⁴² Biga di sëmbë di sei mi, nöö a dou kaa. Nöö un hopo boo go.”

Aki de kisi Masa Jesosi.

Mat. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Joh. 18:3-12

⁴³ Wë nöö Masa Jesosi an kaba u fan seei, nöö hën Judasi dou. Hii fa a bi dë wan u dee tuwalufu bakama u Masa Jesosi seei, ma töku a ko dou ku wanlö hia sëmbë. De dë ku kodjo ku ufangi a maun u de ko kisi Masa Jesosi. Dee Gaan Begima, ku dee Sabima u Wëti, ku dee Gaan Womi, de wë manda de.

⁴⁴ Wë nöö Judasi bi mbei buka ku dee sëmbë dë kaa taa: “Te i si mi bosi wan sëmbë, nöö di sëmbë dë hën fuun kisi tei e. Nöö un musu panjëen taanga, fu an sa kumutu.” Sö Judasi bi fan ku dee sëmbë a fesi.

⁴⁵ Nöo di de ko dou, nöo hën Judasi waka go miti ku ën nöo hën a taa: “Odi o, Mësitë.” Nöo hën a baasëen bosi. ⁴⁶ Fa u mbei naandë, hën dee sëmbë kisi Masa Jesosi gbalau panjan gingin wante.

⁴⁷ Ma nöo wan u dee bakama dë a dendu naandë hai ën ufangi valau, hën a djafu wan futuboi u di Kaba Hei Begima jesi belim puu tuwë a goon naandë.

⁴⁸ Nöo hën Masa Jesosi hakisi dee sëmbë dee ko naandë taa: “Dee sëmbë, a mi liba un ko sò nõ, ku pau ku kodjo ku ufangi, kuma mi da wan sëmbë ta booko di köndë nõ? ⁴⁹ Wë nöo un bi ta si mi hiniwanten a di Wosu u Masa Gaangadu ta lei sëmbë Gadu wöutu, nöo unfa wan bi kisi mi ala?

“Ma mi sabi taa fa un ta du aki, nöo a ta pasa leti kumafa a bi sikifi a Gadu Buku kaa.”

⁵⁰ Fa u mbei naandë, hii dee bakama u Masa Jesosi paa ja kule go disëen fiaa. ⁵¹ Ma nöo wan kijoo bi dë a de dendu naandë, a bi dë ku wan gaan koosu nëen sinkii lolulolu, nöo hën dee felantima tuwë maun kisi ën wante. ⁵² Nöo hën a feki di gaan koosu valau puu nëen sinkii disa, hën a kule pënëpënë go.

Aki de tja Masa Jesosi go

a dee gaan kuutuma.

Mat. 26:57-68; Luk. 22:54-55, 63-71; Joh. 18:13-14, 19-24

⁵³ Wë nöo fa dee sëmbë bi ko kisi Masa Jesosi naandë, nöo hën de tjëen go tee a di wosu u di Kaba Hei Begima. Nöo di ten naandë hii dee hedima u Dju tuu, dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi ku dee Sabima u Wëti, sò de tuu hai ko makandi naandë.

⁵⁴ Di juu dë Petuisi bi dë te a baka ala ta waka sapisapi ta ko. Nöo hën a ko dou a di djai dendu naandë, nöo hën a go sindo ku dee wakitima bi sai dë ta këndë faja ku de makandi.

⁵⁵ Nöo di ten naandë, dee Gaan Begima ku hii dee kuutuma u dee Dju sëmbë, nöo de seti ta kuutu a Masa Jesosi liba kaa. Nöo de ta suku u tja kaagi fëen ko a fesi u de sa feni wan soni fu de sa buta taa a musu dëdë, ma de an sa feni soni möönsö. ⁵⁶ Biga hii fa dee sëmbë ta tja sëmëni soni ko ta mindi dëen, ma de an ta kai a di wan baaku möönsö.

⁵⁷ Te wan pisi hën wanlö sëmbë hopo taki wan soni, taa: ⁵⁸ “Dee sëmbë aki, un haika wan soni u seei bi jei ku u seei jesi. Di womi aki bi taki taa a o booko di Wosu u Masa Gadu di de mbei ku libisëmbë maun tuwë a goon, nöo a dii daka dendu nöo a o toona mbei ën baka söndö libisëmbë maun. Sò a bi taki e.” ⁵⁹ Ma fa dee sëmbë fan dë seei, ma dee fan u de an ta kai a wan möönsö.

⁶⁰ Nöo hën di Kaba Hei Begima hopo taanpu a dee oto kuutuma fesi naandë, nöo hën a hakisi Masa Jesosi taa: “Wë dee soni fi de ta taki aki, nöo ja o piki de möönsö nõ, ee tuu soni de ta mindi da i. Unfa i taki?”

⁶¹ Ma Masa Jesosi an jabi ën buka piki na wan soni. Nöo hën di Kaba Hei Begima hakisi ën baka taa: “I da di Kõnu di Masa Gaangadu bi paamusu taa a o manda ko nõ? I da di Mii u di möön hei Gadu u mundu nõ?”

⁶² Nöo hën Masa Jesosi piki awaa taa: “Leti kumafa i taki dë, nöo sò a dë. Nöo wan daka o dou, nöo woon si mi di ko dë Libisëmbë Mii aki dë sindosindo a di letisë maun u Gadu di abi hii makiti u mundu. Söseei woon toona si mi ta saka ta ko a dee bundji dendu ala.” Sö Masa Jesosi piki.

⁶³ Wë nöo di di Kaba Hei Begima jei fa a piki ën naandë, nöo hati fëen boonu e, tee a hai di koosu nëen sinkii naandë tënë zaan sò. ⁶⁴ Nöo hën a hakisi hii dee kuutuma dee sai naandë taa: “Dee sëmbë aki, un ta suku kaagi a di womi aki möön nõ? Wan jei fa a piki dë nõ? A butëen seei makandi ku Gadu. Nöo unfa un mëni fëen?”

Nöö hën de tuu piki a di kuutu taa: “An dë u taki möön e. Dëdë nöö a musu dëdë.”

⁶⁵ Nöö fa u mbei dë, nöö di kamian ko ta fanjanfanjan kaa. Hën de bigi ta tunta a Masa Jesosi fesi, te wan pisi de tai ën wojo ku hangisa, hën de ta naki ën ta dëen baaimaun, ta hakisi ën taa: “Wë di i taa Gadu ta lei i soni, wë nöö piki u, ambë naki i dë?” Dee wakitima u di kamian seei ta naki ën ku böö tu.

Aki di soni Masa Jesosi taki da Petuisi ko pasa ku ën.

Mat. 26:69-75; Luk. 22:56-62; Joh. 18:15-18, 25-27

⁶⁶ Wë nöö fa de ta du ku Masa Jesosi dë, nöö Petuisi dë a di djai dendu a goon ala.

Te wan pisi nöö hën wan mujëë futuboi u di Kaba Hei Begima waka ko dou.

⁶⁷ Nöö hën a si Petuisi sindosindo ta këndë faja ku dee sëmbë naandë. Hën a luku ën diin. A taa: “Womi, na i seei bi dë makandi ku di Jesosi u Nazalëti dë nö?”

⁶⁸ Nöö hën Petuisi piki taa: “Ma saandi i ta taki dë e. Ma fusutan seei.” Nöö hën a kumutu dë go taanpu zuntu ku di djai dööbuka. Ma nöö fa a taki dë, nöö hën wan womi ganian kanda kënkënjënkëën.

⁶⁹ Te wan pisi, nöö hën di mujëë mii toona si ën möön, hën a fan ku dee sëmbë dee ku ën sai dë taa: “Di womi aki da wan u dee sëmbë u di womi de ta kuutu dë e.” ⁷⁰ Nöö hën Petuisi toona fia taa: “Mi taki e, ma sabi di sëmbë naandë.”

Hën de sai dë te wan pisi, nöö hën dee sëmbë ku Petuisi taanpu naandë taa: “Womi, i musu dë wan sëmbë fëën, biga i da Galilea sëmbë e.”

⁷¹ Nöö hën Petuisi fia awaa taa: “Dee sëmbë aki, ee mindi mi ta mindi soni nöö Masa Gaangadu seei musu sitaafu mi e. Biga mi ta soi da unu taa ma sabi di sëmbë un ta taki dë, kwetikweti.”

⁷² Di a fan sô kaa, hën wantewante di ganian toona kanda di u tu pasi. Nöö hën Petuisi ko mëni fa Masa Jesosi bi taki dëen taa: “Ganian an o kanda dou tu toon bifö joo fia dii pasi taa ja sabi mi.” Nöö di a ko mëni sô kaa, nöö hën a bia go ta këë seei te a bigi. Hati nöö a hati ën sô.

15

Aki de ta tja Masa Jesosi go

a Gaama Pilati.

Mat. 27:1-2, 11-26; Luk. 23:1-5, 13-25; Joh. 18:28-19:16

¹ Wë nöö di juu dë, dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ku dee Gaan Womi, ku dee oto kuutubasi u dee Dju sëmbë bi sai naandë ta kuutu makandi nöömö unfa u de du ku Masa Jesosi. Nöö hën de ta kuutu tefa di ganian kanda, nöö hën de kai a wan pakisei. Hën de toona kisi Masa Jesosi tai gingin. Nöö hën de tjëën go a di sëmbë di dee Loomë lanti bi buta faa ta kuutu sondi da dee Dju sëmbë. Hën da Gaama Pilati.

² Nöö hën de go a di kuutu wante. Hën di gaama hakisi Masa Jesosi taa: “Fa de ta taki fii aki, ju da di kënu u dee Dju tuu nö?”

Nöö hën Masa Jesosi piki taa: “Kumafa Gaama taki dë nöö.”

³ Nöö di ten dë, dee Gaan Begima ta pii sëmëni sondi ta kaagi Masa Jesosi da di gaama. ⁴ Nöö hën di gaama toona bia fan ku Masa Jesosi möön. A taa: “Haika dee hia hogi de ta konda taa i du aki. Ja o piki ee sondi de ta mindi da i nö?”

⁵ Ma nöö Masa Jesosi an piki na wan soni seei.

Nöö di sondi dë bigi da Gaama Pilati e, di Masa Jesosi an ta piki ta fia ku dee sëmbë a dee sondi de ta kaagi ën dë.

⁶ Wë nõo wan guwenti bi dë taki taa te di Pasika piizii o dou, nõo dee Dju sëmbë o hakisi di gaama faa puu wan sëmbë a dunguwosu da de. ⁷ Nõo di juu dë wan womi de kai Balabasi ku wanlõ otowan fëen bi dë a dunguwosu sөөтösөөтö. Biga de bi kii wanlõ sëmbë a wan wajawaja dendu, di ten de ta feti u puu dee Loomë lanti a de liba. Nõo hën mbei de bi sөөтö de.

⁸ Di juu dë, hën dee hia sëmbë dee bi ko a Masa Jesosi baka di de ta tjëen go a Gaama Pilati dë, hën de hai ko möön zuntu ku di wosu hën de bai taa: “Du da u kumafa i bi guwenti e, Gaama.”

⁹ Nõo hën Gaama hakisi de taa: “Ambë un kë mi musu lusu da unu? Un kë mi lusu di kõnu fuunu aki nõ?” ¹⁰ Fa a hakisi de di soni dë, a hakisi sө biga a sabi taa „na dee sösө sinkii sëmbë dë bi tja Masa Jesosi ko dë. Ma dee Gaan Begima bi tjëen ko fu di de ta haun ku ën hedi.

¹¹ Ma nõo di juu dë, dee Gaan Begima dë a dee sëmbë dendu naandë ta da de faja taa: “Un ta piki taa Balabasi e! Un piki taa Balabasi, hën a musu lusu.”

Nõo hën dee sëmbë seti ta bai ta taki da di gaama taa: “Balabasi hën i musu lusu e!”

¹² Nõo hën di gaama hakisi taa: “Nõo andi mi musu du ku di sëmbë un ta kai di kõnu fuunu aki?”

¹³ Hën de bai taa: “Pekëen a lakpa pau! Pekëen a lakpa pau kii e!”

¹⁴ Hën Gaama toona hakisi taa: “Faandi mbei un taki sө? Un hogi a du?”

Hën de bai möön taanga taa: “Pekëen a lakpa pau kii e!”

¹⁵ Wë nõo di gaama kë u dee sëmbë hati musu kötö, hën a lusu Balabasi puu a di dunguwosu da de. Nõo hën a manda dee sodati hën de wipi Masa Jesosi wan gaan taku wipi te de kaba. Nõo hën Gaama butëen a dee sodati maun awaa fu de tjëen go peka a lakpa pau.

Aki dee sodati ta mbei

Masa Jesosi fa.

Mat. 27:27-31; Joh. 19:2-3

¹⁶ Nõo hën dee sodati tei Masa Jesosi hën de tjëen go a wan apaiti kamba u di wosu u di gaama. Nõo hën de kai hii di sodati lõ u de tuu ko makandi.

¹⁷ Nõo hën de tei wan baaubaaу коосу sө kumafa kõnu ta bisi, hën de bisi Masa Jesosi te de kaba. Nõo hën de tei wan tatai ku maka hën de lolu ën te de kaba mbei kuma kõnu kaapusa, tuusi nëen hedi. ¹⁸ Nõo hën de ta hoi ën a sipootu awaa. De ta wai maun dëen ta taki taa: “Odi o, kõnu! Odi o, kõnu u dee Dju!”

¹⁹ Nõo hën de tei wan pau, hën de ta naki ën a hedi. Nõo de ta tunta nëen fesi, de ta saka ta tjökö kini nëen fesi a goon ta mbei kuma de ta dëen lesipeki.

²⁰ Nõo di de kaba u mbei ën fa sө kaa, nõo hën de toona puu di коосу de bi bisi nëen sinkii, nõo hën de bisi di fëen seei коосу dëen baka. Nõo hën de tjëen puu a di kõndë ganda go a dөөсë u de go pekëen a lakpa pau awaa.

Aki de tja Masa Jesosi go peka

a lakpa pau.

Mat. 27:32-44; Luk. 23:26-43; Joh. 19:17-27

²¹ Nõo hën de nango ku ën te wan pisi, hën de miti ku wan womi de kai Simon. A kumutu a kamian ta ko a ganda. Di womi aki, a dë u wan kõndë u Afikan de kai Sileni, nõo a dë di tata u Lufusi ku Alekesani. Nõo fa a ta pasa naandë, hën dee sodati duwengi ën faa musu tja di lakpa pau u Masa Jesosi dëen, biga Masa Jesosi ko suwaki te an sa tjëen möön.

²² Nöo hën dee sodati ta tja Masa Jesosi go tee a wan kamian de kai Golugata, hën da Hedibonu Kamian, sö de kai di kamian naandë. ²³ Nöo di de ko dou, nöo hën de mökisi win ku wan pei deesi dëen faa musu bebe, „de di sinkii hati fëen musu bösö,„ ma nöo Masa Jesosi an kë bebëen.

²⁴ Nöo hën dee sodati kandi ën a di lakpa pau peka awaa, hën de hopo di pau taanpu a pë. Nöo a baka u di dë, hën de ta tuwë lötu luku ambë o wini dee koosu u Masa Jesosi di de bi puu nëen sinkii buta dë. Nöo sö de paati dee koosu fëen te de kaba.

²⁵ Nöo di ten de peka Masa Jesosi a di lakpa pau dë, nöo a bi dë wan pisiten u nëigi juu mamate sö. ²⁶ Nöo de bi sikifi wan soni a wan paanga pisi peka a di lakpa pau hedi naandë, de sikifi taa JESOSI, DI KÖNU U DEE DJU, HËN DISI. Biga sö dee Loomë lanti bi guwenti u piki sëmbë faandi mbei de peka di sëmbë a di lakpa pau.

²⁷ Wë nöo fa de du ku Masa Jesosi dë, nöo de peka tu oto sëmbë buta nëen bandja, wan dë nëen leti maun së, di otowan dë nëen töötömaun së. Dee sëmbë dë, de bi ta kii sëmbë ta tei soni u de, hën mbei de ta kii de a sö wan fasi. [²⁸ Nöo sö a ko pasa leti kumafa Masa Gaangadu Buku bi taki gaanduwe u di Sëmbë di Gadu o manda ko taa: “De o kondëen makandi ku dee takulibima.”]

²⁹ Nöo sëmbë ta waka ta pasa naandë, nöo de ta lafu Masa Jesosi seei, de ta seki hedi ta lei finga nëen ta taki taa: “Luku, i bi ta taki taa joo booko di Wosu u Gadu nöo a dii daka dendu joo toona mbei ën baka. Na sö i bi taki nö? ³⁰ Wë nöo be i saka kumutu a di lakpa pau di i a’ makiti sö!”

³¹ Söseei dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ta taki tu. De taa: “Fa a sai naandë, a bi ta heepi oto sëmbë ta puu de a sitaafu, na sö nö? Wë nöo andi mbei an sa heepi ën seei? ³² Biga ee hën da di Paamusi Könu tuu, nöo be a saka kumutu a lakpa pau ko a goon be u si, nöo woo biibi nëen liba.” Söseei de tu womi dee dë pekapeka ku ën naandë ta taki soni ta tjökë ën tu.

Aki ta lei fa Masa Jesosi dëdë

ku andi pasa di ten dë.

Mat. 27:45-56; Luk. 23:44-49; Joh. 19:28-30

³³ Wë nöo a di sonuati tuwalufu juu, nöo hën wan gaan dungu ko kai a goonliba kankan, nöo a dë sö teee di juu sapate. ³⁴ Nöo hën Masa Jesosi bai taanga, a taki a di töngö fëen taa: “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Hën kë taki: “Gadu e, di Gadu u mi, andi mbei i bia baka disa mi sö?”

³⁵ Nöo dee sëmbë dee dë taanputaanpu naandë, de jei fa a bai “Eloi,„ hën so u de taa: “Un haika, a ta kai di fesiten tjabukama fuu de kai Elia e, faa ko puu ën a di lakpa pau.”

³⁶ Nöo hën wan sëmbë sai dë kule go tuusi wan sipönsu a wan asin mbeimbei di de abi naandë, hën a fingëen a wan papai tëndë go a Masa Jesosi buka faa tjupa. Nöo hën a taa: “Söö. Un boo tan luku ee Elia o ko puu ën a di lakpa pau tuu.”

³⁷ Ma nöo hën Masa Jesosi bai wan pasi möön a wan taanga töngö te a kaba, nöo hën böö fëen koti awaa. A dëdë piiii.

³⁸⁻³⁹ Nöo di oposii, di hedima u dee sodati, a sai leti taanputaanpu a Masa Jesosi fesi naandë. Nöo di a jei fa a bai, a si di fasi fa a dëdë naandë, nöo hën a taa: “Aai, di sëmbë i si de kii aki, Mii u Gadu wë a bi dë tuu e.”

Di juu dë, nöo de bi abi wan gaan degi gaan koosu a di Wosu u Masa Gadu a Jerusalem naandë „ta tapa di kamian u di wosu ka di Kaba Hei Begima ku Gadu ta miti wan pasi a wan jaa, fu sëmbë an sa go nëen dendu.„ Nöo fa Masa Jesosi böö koti dë, hën wantewante di gaan degi koosu dë tënë a tu pisi

kumutu a liba ala zalalaa te kisi goon, disa di kamian hooo. Sö wan gaan soni pasa a di ten naandë.

⁴⁰Nöö wanlö mujëë bi dë taanputaanpu te a longi ala ta luku fa Masa Jesosi ta dëdë. Wan u dee mujëë de kai Salome, wan da Malia, di u di köndë de kai Magidala, ku wan oto Malia, di mama di bi pali Josëfu ku di piki baaa fëen de kai Jakobosi. ⁴¹De dii mujëë aki sö bi ta waka a Masa Jesosi baka a di pisiwata de kai Galilea ta sölogu ën a sömëni fasi. Nöö wanlö oto mujëë bi ko ku de tu, fa de bi ko a Jelusalen naandë, nöö sö de tuu bi sai naandë ta luku dee soni de ta pasa.

Aki ta lei fa de bei Masa Jesosi.

Mat. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Joh. 19:38-42

⁴²Nöö fa dee soni ta pasa aki, nöö saba ta kisi kaa. Biga fa i si sonu o go dë, nöö saba kai a goon, nöö de an o sa du soni möön. Nöö dee Dju sëmbë ta seeka gaanfa da di lö saba dë, fu di a ta kai a di ten u di Pasika.

⁴³Nöö di juu dë wan womi de kai Josëfu u di köndë de kai Alimatea bi dë a Jelusalen naandë. Di womi aki, a dë wan u dee möön hebi kuutuma u dee Dju sëmbë. Nöö a dë wan sëmbë ta dini Masa Gaangadu seei, biga a dë ta luku di ten di di Njunjun Tii fëen o ko a goonliba. Sö wan sëmbë di Josëfu aki bi dë. Wë nöö di a si taa Masa Jesosi dëdë, di saba ta ko saaa sö seei, hën mbei a tei hati waka langalanga go a Gaama Pilati. Nöö hën a hakisi ën taa, gaantangi be a dëen di dëdë sinkii u Masa Jesosi faa tja go bei.

⁴⁴Wë nöö fa Josëfu hakisi di soni dë, nöö a foondo di gaama möönsö, biga an kë piki taa Masa Jesosi dëdë sö hesi. Nöö hën a kai di oposii hakisi ën ee a dëdë kaa, nöö hën di oposii piki ën taa aai, a dëdë tuu. ⁴⁵Nöö di Gaama jei sö, hën a da Josëfu pasi faa musu go tei di dëdë sinkii fëen tja go bei.

⁴⁶Nöö hën Josëfu kumutu dë, hën a go bai wan pei finu weti wojo koosu. Nöö hën de go puu di dëdë sinkii u Masa Jesosi a di lakpa pau, hën de lolu ën te de kaba ku di weti koosu. Nöö hën de tjëen go buta a wan sitonu baaku dendu di de bi diki seeka u bei sëmbë. Biga a di fasi dë dee Dju bi ta bei dëdë. Nöö di de du sö te de kaba, hën de lola wan gaan gindi sitonu tapa di baaku buka buuu.

⁴⁷Nöö di juu naandë, de tu Malia dee u bi taki dë, de dë leti naandë ta luku ka de buta di sinkii u Masa Jesosi.

Nöö da sö wanlö gaan soni pasa a di daka naandë.

16

Aki wanlö mujëë ko jei taa

Masa Jesosi weki baka.

Mat. 28:1-8; Luk. 24:1-12; Joh. 20:1-10

¹Nöö hën de njan di saba daka te de kaba, nöö hën Malia u Magidala, ku Salome, ku di oto Malia, di mama u Jakobosi, nöö hën de go bai peipei sumëë suti soni u de musu go sakwi a di dëdë sinkii u Masa Jesosi kumafa di guwenti u dee Dju sëmbë dë.

²Nöö hën di dobooko fëen, a di fosu daka u di wiki dë, nöö hën dee mujëë tei pasi ta waka nango a di geebi. Di ten naandë, sonu bi ta ko kaa. ³Nöö fa de ta waka nango, nöö de ta hakisi deseei taa: “Mujëë, fa woo go aki, nöö ambë seei woo feni heepi u lola di gaan gindi sitonu puu a di baaku buka, fuu sa go nëen dendu?”

⁴Nöö hën de naki tee de ko zuntu ku di geebi. Hën de ko si taa di gaan sitonu di bi dë a di baaku buka, a dë te a wan së ala. Di baaku fika hooo.

⁵ Hën de denda go a di baaku. Nöo hën de si wan basia u Masa Gaangadu köndë leti naandë kuma wan njonku kijoo sô, a dë sindosindo a letimaun sê a di baaku dendu. Fa a sai dë, a dë bisibisi ku wan langa djakiti zëëë sô, wetiweti faan. Nöo dee mujëë panta seei.

⁶ Nöo hën di basia fan ku de, a taa: “Wan panta sô e, dee mujëë. Na Jesosi u Nazalëti un ta suku ö, di sëmbe di de bi peka a di lakpa pau kii? Wë an dë aki möön e. A weki baka a dëdë. Un luku ka de bi bei ën aki. Un si taa a dë aki möön nö?”

⁷ Hën a taki da de taa: “Un toona go, nöo un go piki dee bakama fëen te dou ku Petuisi tu e, taa a o go a Galilea. Nöo ala unu ku ën o miti kumafa a bi taki da unu. Sö fuun taki da de.”

⁸ Nöo di dee mujëë jei a taki sô, nöo a toobi de. De fëëë seei. Nöo hën de kumutu a di baaku dendu ko a döo, hën de kule vililili go. De panta tee de an konda da na wan sëmbe andi de bi si dë.

Aki sëmëni sëmbe si taa

Masa Jesosi weki baka.

Mat. 28:9-10, 16-20; Luk. 24:13-53; Joh. 20:11-23; Tjab. 1:6-11

[⁹ Wë nöo fa Masa Jesosi bi weki baka a dëdë dë a di fuuku mamate u di fosu daka u di wiki, nöo Malia u Magidala hën bi da di fosu sëmbe di si ën ku wojo taa a weki baka tuu. Di mujëë dë, a fesi a bi dë ku sëmbe gadu nëen hedi, nöo hën Masa Jesosi bi jaka de puu. ¹⁰ Nöo hën fa di mujëë si ën naandë, nöo hën a kule go wante a dee bakama u Masa Jesosi ka de bi go ta kusumi ta këë. Nöo hën a go konda da de taa sô a si Masa Jesosi gbolo, a weki baka a dëdë. ¹¹ Ma fa dee bakama jei taa Masa Jesosi dë ku libi dë, Malia seei si ën, ma töku de an biibi.

¹² Nöo hën a baka u di dë, hën Masa Jesosi tjëen seei go lei tu oto sëmbe möön. Dee sëmbe aki bi kumutu a Jelusalen ganda, ta waka nango, nöo hën Masa Jesosi ko a de ko ta fan ku de kuma wan hii oto sëmbe. Ma nöo te u kaba fëen nöo hën de ko si taa hën di dë tuu, a weki baka a dëdë. ¹³ Nöo hën de toona go a Jelusalen wante go konda da dee bakama taa sô Masa Jesosi weki baka a dëdë tuutu, de bi si ën. Ma tökusei dee bakama an kë piki.

¹⁴ Nöo baka u di dë, hën dee ëlufu bakama bi dë a tafa ta njan a wan kamian. Te u de kë mëni, hën Masa Jesosi dou a de dendu naandë kaa. Nöo hën a gandji da de fu di de an bi ta biibi. A bai de fu di de bi abi taangajesi sô te de an kë piki dee sëmbe dee bi konda di soni da de taa sô a weki baka a dëdë.

¹⁵ Nöo hën a fan ku de taa: “Söö. Wë nöo awaa un musu paaja go a hii köndë u goonliba e, go konda di Bunu Buka u mi da hii sëmbe. ¹⁶ Nöo di sëmbe di o biibi tei dopu, nöo hën Gadu o da libi u teego. Ma nöo di sëmbe di an biibi möönsö, nöo hën o kisi sitaafu a Gadu fu teego.”

¹⁷ Nöo hën a taki da de möön taa: “Dee soni aki sô o ta pasa a dee sëmbe dendu dee o biibi mi tuutu. De o kisi kaakiti a Gadu u de ta du pepei foondo wooko. Biga de o ta jaka dee gadu ta kisi sëmbe a hedi. De o ta fan a wanlö oto töngö di de an bi sabi wan daka. ¹⁸ Ee de panjan hogi sindeki ku maun, ma soni an o du de. Ee de bebe taku soni seei, ma an o du de hogi. De o buta maun a dee sikima hedi begi da de, nöo de o ko bëtë. Hii dee soni aki sô o ta pasa a dee biibima dendu u lei taa di wöutu de ta konda dë, a Gadu a kumutu tuu.”

¹⁹ Nöo sô Masa Jesosi fan ku dee bakama fëen te a kaba. Nöo di a manda de sô kaa, nöo hën Gadu hopo ën tja go a liba, hën a go sindo a di letisë maun u Gadu.

Nöö hën dee bakama waka go a hii köndë go konda di Buka. ²⁰ Nöö Masa heepi de seei, a da de maun a di wooko. Biga de du sëmëni foondofoondo wooko u lei taa di buka de ta konda naandë, a Gadu a kumutu tuutuu.
Da sö.]

Dee woto u Masa Jesosi dee Lukasi sikifi

Wan wöutu a fesi.

Wē dee sēmbē, wan womi de kai Lukasi hēn mbei di pampia aki e. A bi dē data, nōō hēn a ko dē wan mati u di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu. A ta waka ta lontu ku ēn ta paaja di Buka u Gadu.

Nōō Lukasi mbei di pampia aki manda da wan mati fēēn de ta kai Teofilusi, be a sabi soni u Masa Jesosi. Ma hii fa a mbei ēn apaiti da Teofilusi seei, ma a mbei ēn a wan fasi fu hii sēmbē musu sa fusutēēn. Dee Isaēli sēmbē ku dee sēmbē dee an dē u Isaēli, ku dee biibima u Masa Jesosi ku dee sēmbē dee an dē biibima, de tuu sa lesi ēn fusutan. Biga sōmēni sēmbē bi jei di Buka kaa ma de an bi jei ēn ku telu, nōō hēn a kē fu de jei ēn finifini be de sabi seti fēēn te go dou a kaba fēēn.

Nōō hēn da di pampia aki.

Aki Lukasi seti di fan fēēn.

¹ Wē, mi mati Teofilusi, mi, Lukasi, manda gaan odi da i. Nōō mi kē taki da i kumafa soni bi pasa ku Masa Jesosi. Ma nōō fa mi o taki aki, na mi da fosu sēmbē di mbei ēn buta a pampia e. Biga sōmēni sēmbē bi sikifi soni fēēn kaa. ²⁻³ Nōō dee bakama u Masa Jesosi ku sōmēni oto sēmbē bi si dee soni aki ku deseeri wojo kumutu a seti fēēn te kaba fēēn, nōō de fika ta konda da sēmbē kumafa a bi pasa. Nōō leti fa de ta kondēēn dē, nōō sō nōō dee sēmbē ta sikifi ēn buta a pampia. Nōō miseei jei ēn finifini tu, biga mi nango ta hakisi sēmbē, de ta kondēēn da mi. Nōō di mi jei ēn sō, nōō mi si taa a bunu fu mi mbei di pampia aki manda da i ⁴ fii seei musu jei ēn finifini tu taa na lēgēdē. Dee soni de bi lei i dē, de tuu dē tuutuu soni.

Aki di oto u Johanisi

di Dopuma seti.

⁵ Wē a di juu ten di di sēmbē de kai Helodi bi dē kōnu u Judea Kōndē, nōō hēn wan begima bi dē de kai Sakaliasi. A bi dē a wan feleniki u dee begima de kai Abia. Nōō hēn mujēē de ta kai Elizabēti, nōō hēnseei dē famii u dee Begima tu. ⁶ Nōō de tu sēmbē dē tuu bi ta libi kumafa Masa Gaangadu kē. De ta hoi dee wēti fēēn te na wan sēmbē bi feni fōutu a de. ⁷ Ma wan soni nōō bi makei de, hēn da de an bi abi miii, biga Elizabēti an bi pai wan daka, nōō de tu sēmbē tuu ko gaan sēmbē kaa.

⁸ Nōō hēn de dē te wan daka, nōō hēn Sakaliasi ku dee oto begima musu go du di wooko u de a di Gaan Wosu u Masa Gaangadu „a Jelusalen naandē”.

⁹ Nōō hēn de dē a di wooko te wan pisi, nōō hēn de tuwē lōtu kumafa di guwenti u de bi dē, fu de luku ee ambē o go tjuma sumēē suti soni da Masa Gadu nēēn Wosu dendu dē. Nōō hēn de tuwē tefa de kaba, nōō hēn di lōtu kai a Sakaliasi. Nōō hēn de mandēēn go. ¹⁰ Nōō di a go a di wosu faa go tjuma di soni, nōō hii dee oto sēmbē tuu dē taanputaanpu a dōōbuka ta begi Masa Gadu.

¹¹ Nōō hēn Sakaliasi dē a di Wosu dendu te wan pisi, hēn wan basia u Gadu ko nēēn ko taanpu a letimaun sē u di tafa ka de ta tjuma di sumēē suti soni.

¹² Nōō di Sakaliasi si ēn, nōō hēn hati fēēn latja. A panta tee na sipootu.

¹³ Hēn di basia taki dēēn taa: “Na fēēē e, Sakaliasi. Masa Gaangadu jei dee begi fii, nōō di mujēē fii, Elizabēti, o pai wan womi mii. Nōō i musu kai ēn

Johanisi. ¹⁴ Nöo te i pai di mii, nöo joo abi gaan piizii ku ën. Söseei hii sëmbë o wai ku di mii. ¹⁵ Nöo fa joo pai ën dë, nöo a o dë wan hei sëmbë a Masa Gadu wojo. Hiniwan taanga diingi di sa döongö sëmbë nöo an musu bebëen. Nöo sensi nëen mama bëe dendu seei di Akaa u Masa Gadu o dë ku ën, nöo di mii o ta dë nëen leiki. ¹⁶ Nöo a o mbei sëmëni sëmbë u Isaëli Köndë aki bia de libi toona ko a Masa Gaangadu, di Gadu u de.

¹⁷ “Nöo di mii di woon pai dë o dë wan sëmbë kuma di fesiten tjabukama de kai Elia. Biga kumafa di kaakiti u Masa Gadu bi dë a Elia liba, nöo sö a o dë a di mii liba tu. Nöo leti kumafa Elia bi dë a di Akaa u Masa Gadu leiki, nöo söseei di mii o dë tu. Nöo a o waka a Masa fesi faa seeka hii soni dëen. A o ta bia sëmbë hati, tata ku mii o ko ta libi bunu ku deseeli. A o mbei dee sëmbë dee an bi ta piki Gadu buka musu bia ko abi bunu fusutan, kuma dee sëmbë dee ta libi bunu a Masa Gadu wojo. Leti kumafa mi taki aki, nöo sö a o seeka sëmbë hati da Masa.”

¹⁸ Nöo hën Sakaliasi hakisi di basia taa: “Wë fa un taki dë, wë nöo un maaka un o da mi fu mi sa sabi taa a sa dë sö tuu? Biga mi ko gaandi kaa, nöo di mujëe u mi seei ko gaandi tu.”

¹⁹ Nöo hën di basia piki ën taa: “Mi da Gabiëli, di basia u Masa Gadu di ta dë hiniwanten leti nëen bandja. Hën wë manda mi ko a i fu mi tja di bunu buka aki ko da i. ²⁰ Ma nöo fu di ja kë biibi, nöo di maaka mi o da i hën da buka fii o tapa. Ja o fan möön u te di mujëe dë ku bëe te a pai bifö joo fan möön. Biga dee soni mi taki da i aki, te di daka dou nöo de tuu o pasa sö tuu.”

²¹ Nöo di juu dë, dee hia sëmbë bi dë a dööbuka ta luku Sakaliasi. Hën de tuu foombo. De taa: “Wë unfa a tan longi a di Wosu dendu sö?”

²² Te wan pisi, hën Sakaliasi kumutu ko a döö. Nöo buka fëen tapa, an sa fan ku dee sëmbë möön. Nöo de ko si wante taa wan soni a si a di Wosu dendu, biga a ta biinga u kondëen da de ku maun.

²³ Nöo hën Sakaliasi ta wooko a di Wosu u Masa Gadu tefa juu fëen kisi faa go a wosu, nöo hën a go. ²⁴ Nöo an longi möön seei, hën di mujëe fëen, Elizabëti, tei bëe. Nöo hën a tjubi feifi liba longi a wosu dendu. ²⁵ Hën a da Gadu tangi seei taa: “Masa Gadu, gaan tangi fii. I du mi wan gaan bunu fu di i mëmbë mi ku i bunuhati. Biga awaa ufö i puu sen a mi wojo a hii sëmbë fesi.”

Aki Masa Gadu manda Gabiëli go a Malia.

²⁶ Nöo baka u di dë, hën Elizabëti dë ku di bëe tee a a' sikisi liba, nöo hën Masa Gadu toona manda di basia dë seei go a wan wëndjë mujëe mii de ta kai Malia. A ta libi a di pisiwata de kai Galilea a di köndë de ta kai Nazalëti. ²⁷ Nöo di mujëe aki an sabi womi wan daka, ma wan womi de kai Josëfu bi pidi ën ta kiija. Ma an bi tei ën eti. Nöo Josëfu bi dë wan sëmbë u di lö u di fesiten kõnu de kai Dafiti.

²⁸ Wë nöo fa di basia go dou a Malia naandë, nöo hën a dëen odi taa: “Tia, odi oo. I a' bunuhedi möön hii mujëe e. Biga Masa Gaangadu dë ku i. A o naki i kõlöku möön hii mujëe u goonliba.”

²⁹ Wë di Malia jei di odi hën a panta teee, biga a toobi ën. Hën a hakisi ën seei taa: “Wë un sooti odi disii? Andi a kë taki?”

³⁰ Hën di basia taki dëen taa: “Malia, na fëeë e! Masa Gadu seei tei i apaiti kaa faa lei i di bunuhati fasi fëen. ³¹ Biga joo dë ku bëe, nöo joo pai wan womi mii. Nöo i musu kai ën Jesosi. ³² Nöo di mii di joo pai dë, a o hebi möön hii sëmbë. Biga di në fëen o dë ‘di Mii u di möön hei Gadu a liba.’ Nöo Masa Gadu o butëen ko kõnu nëen gaan avo Dafiti kamian, ³³ nöo a o dë kõnu u

dee bakamii fuunu gaan avo Jakopu u nöömö. Taki fëen an o kaba möönsö a mundu.”

³⁴ Hën Malia hakisi di basia taa: “Unfa mi sa du dë ku bëë? Biga ma sabi womi wan daka.”

³⁵ Hën di basia piki ën taa: “Di Akaa u Masa Gadu hën o ko a i e, nöö di taanga u Gadu hën o du di soni naandë. Nöö hën mbei di mii di joo pai, de o kai ën Gaangadu Mii. A o dë wan apaiti sëmbë u Masa Gadu limbolimbo.

³⁶ “Nöö haika e, i sisa Elizabëti dë ku gaan bëë a di gaandigaandi ten fëen aki. Fa u dë aki, a dë ku bëë sikisi liba longi kaa. Di wan seei mujëë di hii sëmbë bi sabi taa an sa pai mii, hën wë ko dë ku bëë e. ³⁷ Biga na wan soni dë a goonliba aki di Masa Gaangadu an sa du.”

³⁸ Hën Malia piki ën taa: “Wë mi dë a mi Masa maun dendu. Be a pasa ku mi kumafa i taki dë.” Hën di de fan sö te de kaba, hën di basia go fëen.

Aki Malia go a Elizabëti.

³⁹ Nöö a baka u di di basia fan ku Malia sö kaa, nöö an longi möön seei, nöö hën Malia hopo tei pasi. Hën a waka hesihesi go tee a wan kondë u di pisiwata de kai Judea a dee kuun mindi. ⁴⁰ Hën di a go dou, hën a denda go a Sakaliasi wosu, hën a da Elizabëti odi. ⁴¹ Nöö hën di Elizabëti jei di odi u Malia, hën di mii dë nëen bëë dendu dë buli seei.

Nöö hën di Akaa u Masa Gadu ko a Elizabëti liba ⁴² hën a bai taa: “Keeë, mujëë, i a’ bunuhedi möön hii mujëë. Gadu dë ku i. Söseei di mii di dë a i bëë dendu dë tu, Masa Gadu a’ gaan piizii ku ën. ⁴³ Unfa mi du ufö mi a’ bunuhedi sö tee di mama u mi Masa seei ko haika mi? ⁴⁴ Wë biga di mi jei di odi fii, nöö di mii dë a mi bëë dendu aki wai te a buli.

⁴⁵ “Wë nöö fa i si i piki Gadu buka dë, mujëë, nöö joo si bunu fëen e. Biga dee soni a taki da i dë, nöö de tuu o pasa sö tuu.”

⁴⁶ Nöö hën Malia seei bia gafa Gadu tu. A taa: “Mi gafa Masa tee dou ku mi akaa tuu.

⁴⁷ Mi ta wai seei a mi hati ku di Gadu u mi.

Hën da mi Heepima.

⁴⁸ Biga a bi luku mi möfina sëmbë te a buta mi ko hei sëmbë a goonliba.

Nöö di hei a hei mi aki, mi abi ën fu teego.

Hii sëmbë u goonliba o ta kai mi në taa sö Masa bi dë ku mi.

⁴⁹ Wë biga di Sëmbë di abi kaakiti a hii mundu liba nöö hën wë du mi di gaan bunu aki.

Di Sëmbë di abi limbo hati möön hii sëmbë a goonliba nöö hën du mi ën.

⁵⁰ An ta wei möönsö

fu du dee sëmbë dee ta lesipeki ën gaan bunu.

A ta heepi dee lö sëmbë dë nöömö fu teego.

Biga a a’ tjalihati u libisëmbë.

⁵¹ Nöö a taanga, a a’ makiti u du soni.

Biga a jaka dee gaanfasi sëmbë ku dee bigimëmbë wan paaja.

⁵² Dee gaan kõnu u goonliba

a ta hai puu a de kõnu bangi.

Ma dee sakafasi sëmbë

a ta hopo fu de musu ko dë hei sëmbë.

⁵³ A ta paati dee gudu fëen da dee pena sëmbë, dee ta kë Masa Gadu.

Ma dee guduma dee aan fanöudu fëen,
a ta mbei de go ku sösö maun.

⁵⁴⁻⁵⁵ A ta a' tjalihati nöömö

ta heepi dee sëmbë fëen u Isaëli,

leti kumafa a bi paamusi u tata Abahamu ku dee bakamii fëen.

Fa a bi fan dë,

nöö an fëekëtë möönsö.

A heepi u tuu.

Nöö a o ta heepi u nöömö.”

Sö Malia fan te a kaba gafa Gadu.

⁵⁶ Nöö hën a fika ku Elizabëti naandë te a abi dii liba, nöö hën a toona go fëen nëen köndë.

Aki de pai Johanisi di Dopuma.

⁵⁷ Nöö hën de dë te di ten u Elizabëti dou faa pai, nöö hën a pai wan womi mii. ⁵⁸ Nöö di dee famii fëen ku dee sëmbë a di pisiwata dë jei taa sö Gadu du ën sö wan gaan bunu, nöö hën de tuu wai ku ën seei.

⁵⁹ Hën de dë tefa di mii abi aiti daka, hën de ko u ko koti di mii buta di maaka faa dë taa sëmbë u Gadu disi, kumafa di guwenti u dee Dju sëmbë bi dë. Nöö de bi kë tei ën tata nê ta kai di mii Sakaliasi. ⁶⁰ Ma hën mama taa: “Nönö, u musu kai ën Johanisi.”

⁶¹ Hën de piki ën taa: “Wë nönö mujëe, biga na wan sëmbë dë a di famii fuunu de ta kai Johanisi.”

⁶² Hën de go fan ku ën tata ku maun hakisi ën ee un nê a kë fu de musu kai di mii.

⁶³ Nöö hën a mbei de dëen wan piki böutu sö, nöö hën a sikifi nëen taa di nê u di mii da Johanisi.

Hën de taa: “Hmmm, di soni aki, a foombo.”

⁶⁴ Nöö a di juu dë seei, Sakaliasi buka jabi, tóngö fëen lusu, hën a seti u fan baka. Nöö di a si sö, hën a gafa Gadu seei.

⁶⁵ Nöö hii dee sëmbë u di pisiwata naandë foombo te na soni. Nöö hën di woto dë ko paaja a hii Judea a dee kuun mindi naandë. ⁶⁶ Nöö di hii sëmbë jei fa di soni pasa naandë, nöö hën de ta pakisei a de hati taa: “Wë unfa seei di mii naandë o dë?” Biga de si taa Masa Gadu dë ku ën.

Aki Sakaliasi ta gafa Gadu.

⁶⁷ Nöö hën di Akaa u Masa Gadu ko a Sakaliasi di tata u di mii liba, nöö hën a konda wan buka u Masa Gadu taa:

⁶⁸⁻⁶⁹ Gaantangi u Masa Gadu,

di Gadu fuu dee Isaëli sëmbë aki,

fu di a ko puu u dee sëmbë fëen a sitaafu.

Biga fa i si di wëndjê mujëe mii o pai di mii dë,

nöö Gadu o da u wan taanga Heepima

a di lö fu di futuboi fëen de kai Dafiti.

⁷⁰ A o da u ën leti kumafa a bi mbei dee fesiten tjabukama fëen bi paamusi dee gaan sëmbë fuu gaanduwe kaa

⁷¹ taa hën sa ko puu u a dee felantima fuu basu.

Nöö dee sëmbë dee an lobi u, nöö de an o feni u ta sitaafu möön.

⁷²⁻⁷⁵ Biga Gadu taa a o ta a' tjalihati da dee gaan sëmbë fuu

faa ta heepi de.

Nöö a ta mëni di buka di a bi mbei ku de nöömö.

Biga a bi mbei wan buka ku u tata Abahamu

te a djula dëen taa a o puu u dee bakamii fëen a dee felantima fuu basu fuu musu sa dini ën ta libi gbelingbelin kumafa a kë söndö fëëë fu tee u dëdë.

⁷⁶ Wë nöö, di mii u mi aki sö, de sa kai i Tjabukama u di möön hei Gadu a u liba.

Biga joo waka a Masa fesi go fan ku lanti be de seeka hatiböö u de dëen.

⁷⁷ Joo taki da de taa de musu bia de libi be Masa Gadu heepi de, be an hoi di hogilibi u de a bëë möön.

⁷⁸⁻⁷⁹ Biga Masa Gadu a' tjalihati u libisëmbë. An kë u de ta dë a dungudungu da dëdë ta sitaafu. Hën mbei a tuwë di limbo fëen ko a goonliba kuma te sonu ta booko ta ko, fu de sa kumutu a dungu ko ta libi fiifii a di limbo u Gadu.

Sö Sakaliasi fan te a kaba.

⁸⁰ Nöö hën di mii sai dë ta göö ta ko. Nöö fusutan fëen ta göö tu biga di Akaa u Gadu ta heepi ën.

Nöö hën a sai dë teefa a ko bigi tjika, hën a kumutu go ta libi a sabana dendu hën wanwan, teefa a dou di juu faa konda di Buka u Gadu da dee Isaëli sëmbë.

2

Aki Lukasi ta konda soni

u di pai u Masa Jesosi.

Mat. 1:18-25

¹ Wë nöö a di ten dë, di Gaan Könu u dee Loomë sëmbë de kai Këisë Aukesi bi ta tii, nöö hën a manda wan buka go a hii köndë ka a abi taki taa hii sëmbë musu go sikifi de në buta a lanti buku. Biga de ta konda sëmbë. ² Di konda aki, hën bi dë di fosu toon de o konda sëmbë. Nöö di juu dë, di gaama de kai Sileni bi dë gaama fu Silia Köndë.

³ Nöö hën hiniwan sëmbë nango a di kamian ka de bi pai hën avo fu de musu tei hën në sikifi a lanti buku. ⁴⁻⁵ Nöö söseei Josëfu fu di köndë de kai Nazalëti a di pisiwata fu Galilea dë hopo tu, hën ku ën kiija mujëë Malia di bi dë ku di bëë. Hën de go tee a di köndë de kai Betelehem a di pisiwata u Judea ala. Biga hën da di köndë fu dee gaan lö fu di fesiten könu de kai Dafiti, nöö Josëfu bi dë bakamii u Dafiti. Nöö hën de go fu de sikifi de në.

⁶ Wë nöö di de dou a Betelehem naandë, nöö ten u Malia kisi faa pai. ⁷ Nöö hën a pai wan womi mii. Hën da fosu mii fëen. Hën a dimboli ën a koosu, hën a kandi ën buta a wan kädë dendu ka sëmbë ta buta ahun da dee mbeti ta njan. Biga a mbeti wosu de bi buta de fu de duumi, fu di kamian an bi dë a di lantiwosu möön.

Aki dee basia u Gadu ko konda

da dee sikafuma taa sö de

pai Masa Jesosi.

⁸ Wë nöö sëmbë u di pisiwata naandë ta kiija di mbeti de ta kai sikafu. Nöö a di ndeti di de pai di mii dë seei, nöö wanlö womi bi dë a sabana ta luku sikafu fu soni an musu du de. ⁹ Hën de dë te wan pisi, nöö te u de kë mëni hën wan basia u Masa Gadu Köndë bazia ko a de a di ndeti dë. Nöö hën kamian ko limbo gbegedee kuma didia, biga a Masa Gadu seei di limbo kumutu. Nöö

fa di soni pasa dë, nöö dee womi ta luku sikafu dë tuu panta seei. De ko fëëe tee kuma de sa dëdë.

¹⁰ Ma di basia taki da de taa, “Nönö dee womi, wan fëëe sö e. Biga fa mi ko aki, nöö mi tja wan gaan bunu buka, piizii wan seei, ko da unu. Nöö di piizii an o dë fu wan kodo sëmbë, ma a o dë u hii sëmbë u goonliba. ¹¹ Biga mi ko taki da unu taa tide de pai di Heepima fuunu da unu awaa, di i si un bi ta jei soni fëën nöömö taa a o ko a goonliba. Hën de ta kai di Keesitu, di Paamusi Kõnu. Hën da di Masa fuunu. Nöö tide de pai ën a di kõndë u Kõnu Dafiti de ta kai Betelehem.

¹² “Wë nöö mi o lei unu wan maaka e. Te un go nöö woon si wan mii dimbolidimboli a koosu pisi. De kandi ën buta a wan kädë dendu ka de ta da mbeti soni u njan. Nöö te un si sö, nöö hën di mii di dë e.”

¹³ Nöö hën wantewante dë, nöö hën wanlõ oto basia u Gadu kõndë ko gidjii ko mökisi ku di bi sai dë. Hën de ta gafa Gadu tee a bigi taa:

¹⁴ “Masa Gadu, u ku hii dee sëmbë fii Kõndë ala tuu ta bai i në.

U ta gafa i o,

biga gaan fii ko a goonliba
da dee sëmbë Gadu ta wai ku de.”

Sö de ta bai ta taki. ¹⁵ Nöö di de konda di soni te de kaba, hën de toona go u de a Masa Gadu Kõndë ka de bi kumutu.

Nöö di dee basia go, hën dee sëmbë fan ku deseei taa: “Wë womi, di buka Masa Gadu manda ko da u aki, nöö un boo go a Betelehem go luku di soni.”

¹⁶ Nöö de seeka hesihesi, hën de hopo go a Betelehem. Nöö hën de go si Malia ku Josëfu ku di mii tuu. Di mii dë kandikandi a wan kädë de ta da mbeti njanjan dendu.

¹⁷ Nöö di de si ën sö kaa, hën de go konda di woto u di mii da hii sëmbë leti kumafa di basia bi taki ën da de. ¹⁸ Nöö hii dee sëmbë dee jei di soni u di mii, nöö de tuu ko foondo te na soni, fu di buka dee sikafuma ko taki da de naandë.

¹⁹ Nöö hën Malia tei dee soni a bi jei u di mii ku dee soni dee bi pasa tuu hoi nëën hati ta pakisei de nöömö.

²⁰ Nöö hën dee sikafuma bia toona go a di sabana baka. Nöö de ta gafa Masa Gaangadu ta bai ën në ta wai fu hii dee soni dee de bi jei ku dee de bi si ku de wojo. Biga de bi dë leti kumafa di basia bi taki da de.

²¹ Nöö hën de dë tee di mii abi aiti daka hën de koti ën buta di maaka kumafa di wëti u Masa Gadu bi dë. Hën de dëën në. De kai ën Jesosi leti kumafa di basia u Masa Gadu bi kai ën kaa bifö hën mama bi tei bëë fëën.

Aki de tja di mii go

a di wosu u Gadu.

²²⁻²⁴ Nöö hën Malia ku Josëfu sai dë te di juu dou fu Malia musu seeka puu di pai sundju. Nöö hën a tei tu piki pomba faa tja go tjuma da Masa Gaangadu a di Gaan Wosu fëën, kumafa Gadu bi da Mosesi di wëti. Nöö hën de hopo, hën de tei di mii, hën de tjëën go a Jelusalen go butëën a wan apaiti fasi da Gadu kumafa di wëti taki u wan fosupai womi mii, ufö Malia tjuma dee pomba puu di pai sundju awaa.

²⁵ Nöö di juu dë, wan womi bi ta dë a Jelusalen de ta kai Simion. A bi dë wan gaan bumbuu sëmbë ta libi kumafa Gadu kë ta hoi dee wëti fëën. Fa a sai dë a ta luku Masa Gadu nöömö faa musu puu dee Isaëli sëmbë fëën a dee sitaafu u de, be de feni böö. Nöö di Akaa u Gadu dë ku di womi aki ta tjëën

nëen leiki. ²⁶ Nöo di Akaa bi taki dëen kaa taa an o dëdë ufö a si di sëmbë de kai di Keesitu, di Paamusi Könu di Masa Gadu taa a o manda ko da de u heepi de.

²⁷ Nöo di juu di de ta tja di Mii ko, hën di Akaa manda Simion faa go a di Wosu u Masa Gadu dendu. Hën fa a go dou dë, hën a si di mama ku di tata ta tja di mii ko, fu de seekëen kumafa di wëti u Masa Gadu taki. ²⁸ Hën di a si de, hën a tei di mii puu a de maun. Hën a gafa Gadu, taa:

²⁹⁻³⁰ “Ke, Masa, awaa mi sa dëdë waiwai.

Mi hati ko kötö.

Biga mi seei wojo si di Heepima

kumafa i bi paamusi mi.

³¹⁻³² I mandëen ko da u dee Isaëli sëmbë faa heepi u ku hii dee oto sëmbë u goonliba tuu. A o puu u a di së u dungu buta ko a di së u limbo, nöo a o lei u di bunu pasi fuu waka.

Nöo fëen hedi sëmbë o bai u Isaëli sëmbë në taa:

‘Di mii u Isaëli Köndë hën heepi hii sëmbë u goonliba.’ ”

Sö Simion fan te a kaba.

³³ Nöo fa a fan dë, nöo a toobi Josëfu ku di mama u di mii. A foombo de seei.

³⁴⁻³⁵ Hën Simion begi Gadu da de te a kaba. Hën a taki da Malia, di mama u di mii, taa: “Di mii i si aki sö, a o mbei sômëni u dee Isaëli sëmbë aki booko saka e. Nöo söseei a o mbei sômëni u de ko hei tu. Nöo a o puu sômëni sëmbë gogo a döo, be de si dee pakisei u libisëmbë dee dë a de hati awaa. Biga a ko a u kuma wan maaka di Gadu da u. Di soni de an si wan daka, hën de o ta si nëen. Di soni de an bi jei wan daka, hën de o ta jei nëen. Fëen mbei na hii sëmbë o lobi ën. De o ta kosi ën. Nöo söseei tu, wan daka ta ko, nöo di soni di o pasa ku di mii aki o hogi da i kuma de suti i ku ufangi a i hati. Sö a o hogi da i tjika.”

³⁶⁻³⁷ Nöo di juu dë, wan m’ma bi sai naandë tu di Masa Gadu ta fan nëen liba. Hën de ta kai Hana. Wan tata de kai Fanuëli hën pai ën nöo gaan lö fëen dë Asë. Nöo a bi dë wan gaandi mujëe kaa. Fa a sai dë, a bi libi sëbën jaa ku di fosu manu fëen di a bi tei nëen njönku ten, nöo hën di womi dëdë. Nöo hën a dë a ganda te a dou aititeni-ku-fö jaa söndö manu. Nöo a ta dë a di Wosu u Masa Gadu nöömö, an ta kumutu dë möönsö. A sai dë ta begi Gadu ta hopo ën në ndeti ku didia te so juu an ta njan seei.

³⁸ Nöo a di juu Simion ta fan dë, hën di mujëe aki seei ko dou tu, hën di a si di mii nöo hën a da Gadu tangi. Nöo hën a sai dë ta konda soni u di mii da hii dee sëmbë u Jelusalen dee bi ta mëni Masa Gadu faa manda di Heepima ko u puu de a sitaafu.

³⁹ Nöo hën Malia ku Josëfu seeka hii soni kumafa di wëti u Masa Gadu taki te de kaba, nöo hën de toona go u de a de köndë, a Nazalëti a di pisiwata u Galilea.

⁴⁰ Nöo hën di mii sai dë ta göö ta ko. A dë seei gaagaa. Möönmöön a ta a’ fusutan u dee soni u Masa Gadu ku libisëmbë tuu. Nöo Masa Gadu seei ta dë ku ën tu ta tjëen a bunu liba.

Aki Jesosi bi fika a di

Gaan Wosu u Gadu dendu.

⁴¹ Wë nöo dee gaan sëmbë fëen bi guwenti fu go a Jelusalen hiniwan jaa u de go njan di gaan piizii de ta kai Pasika. ⁴² Nöo hën di Jesosi abi tuwalufu jaa, nöo hën de ku ën go a Jelusalen a di piizii.

⁴³ Nöo di dee piizii daka pasa kaa, nöo hën de toona nango a wosu baka. Ma nöo di juu dë Jesosi bi fika a Jelusalen, ma dee sëmbë fëen an bi sabi taa sö a fika ala. ⁴⁴ Biga de bi ninga taa sonte a waka ku dee oto sëmbë u de dee bi go a di piizii. Fëen hedi de waka wan hii daka te ndeti bifö de ko mëni u de suku ën. Hën de suku ën a dee famii u de ku dee mati u de dendu tefa de wei.

⁴⁵ Hën di de an si di mii, nöo hën de toona go a Jelusalen baka go suku ën. ⁴⁶ Nöo a di u dii daka dendu u di de ta suku ën ufö de go si ën a di Wosu u Masa Gadu dendu sindosindo a dee mësitë mindi. A ta haika fa de ta lei sëmbë soni u Masa Gadu, nöo a ta hakisi de soni tu, de ta konda dëen. ⁴⁷ Nöo hii dee sëmbë dee ta jei di fan u di mii, nöo a ta foondo de te na soni. Biga de an sabi unfä a waka a abi sö wan bambuu fusutan te a ta piki dee sëmbë dee ta fan ku ën dë kuma na piki mii a dë. ⁴⁸ Nöo söseei di soni toobi Josëfu ku Malia tu tee de foondo.

Nöo di de go si di mii, nöo hën hën mama hakisi ën taa: “Ma di mii aki o, andi mbei i du sö ku u? Tide mbei dii daka di mi ku i tata ta booko hedi ta suku i.”

⁴⁹ Hën a toona hakisi de taa: “Wë andi mbei un ta suku mi sö? Wan sabi taa mi dë aki a mi Tata wosu nö?” ⁵⁰ Ma fa di mii fan dë, hën tata ku hën mama an bi saandi a kë taki da de. De an fusutëen seei.

⁵¹ Nöo hën de tei ën nöo hën de toona go u de a Nazalëti baka. Nöo hën Jesosi toona sakëen seei a dee gaan sëmbë fëen basu. Ma hën mama tei hii dee soni u di mii buta nëen hati dendu ta pakisei nöömö.

⁵² Nöo hën di mii sai dë ta göö ta ko. Nöo möönmöön a ta a’ fusutan u soni, nöo Masa Gadu ku libisëmbë tuu lobi ën.

3

Aki Lukasi ta konda dee soni

u Johanisi.

Mat. 3:1-12; Maik. 1:1-8; Joh. 1:19-28

¹ Wë nöo a di teni-a-feifi jaa u di tii u di Gaan Könu de kai Këisë Tibelia, nëen Johanisi seti di wooko fëen. Nöo a di ten dë sëmëni tiima bi dë a di Gaan Könu dë basu. Biga Gaama Pontuisi Pilati bi ta tii di köndë de kai Judea. Könu Helodi bi ta tii di köndë de kai Galilea. Nöo di baaä fëen de kai Filipi bi ta tii de tu köndë de kai Idumea ku Takonitisi. Nöo Gaama Lisamiasi bi ta tii di köndë de kai Abilene. ² Nöo a di ten dë, Ananiasi ku Kajafasi bi dë dee Kaba Hei Begima u dee Dju sëmbë.

Nöo hën Masa Gadu kai di mii u Sakaliasi de kai Johanisi ka a dë a sabana dendu ala. ³ Nöo hën a hopo ta waka ta lontu a hii dee köndë a di pisiwata u di lio de kai Joodan, ta konda da sëmbë taa de musu bia de libi kö dopu, be Masa Gadu an hoi dee hogilibi u de a bëë möön. ⁴ Nöo fa a ta du dë, a kai ku di soni di fesiten tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi sikifi a di Buku u Gadu taa:

Wan sëmbë ta bai a di sabana taa:

“Un mbei di pasi di Masa ooo,
be a ko dë tololoo.

⁵ Hii dee hei liba ku dee kuun,
te dou ku dee sakasaka kamian tuu
musu ko dë palalaa.

Nöo dee bendibendi u di pasi musu ko dë tololoo.
Söseei dee baaku dee dë a di pasi,
de musu tapa de tuu ko buta palalaa.

6 Nöo te a dë sö kaa,
nöö hii sëmbë o si di heepi di Masa Gaangadu abi awaa.”

7 Nöö fa Johanisi ta bai dë, nöo wanlö gaan hia sëmbë ta ko nëen faa dopu de.

Hën a taki da de taa: “Unu takuhatima kuma sindeki, un ko tei dopu nö? Ambë taki da unu taa un sa kumutu a di hatiboonu u Gadu, söndö un bia unu libi₁? 8 Un musu libi bunu e, be hii sëmbë si taa libi fuunu tooka. Wan musu sai dë ta taki taa fu di di gaan avo fuunu de kai Abahamu ku Masa Gadu bi dë gaan mati, nöo Gadu an o sitaafu unu e! Nönö, wan mëni sö. Biga ee Gadu kë, a sa mbei dee sitonu aki bia ko böngö u Abahamu₁ a unu kamian₁. 9 Biga luku, de seti koti dee pau lutu kaa. Nöö ee wan pau sai dë an ta pai bumbuu njanjan, nöo de o faa ën puu koti tuwë a faja tjuma kaba a söso.” Sö Johanisi ta bai.

10 Nöö hën de hakisi ën taa: “Wë nöo andi u musu du möön?”

11 Hën a piki de taa: “Ee wan sëmbë i abi tu hëmpi, nöo i musu tei wan nöo i da di sëmbë di na abi. Sösee ee wan sëmbë i abi njanjan, nöo i musu da di sëmbë di na abi.”

12 Nöö a baka fëen, nöo hën dee pii-lanti-mönima ko nëen tu faa musu dopu de. Hën de hakisi ën taa: “Mësitë o, andi u musu du möön?”

13 Nöö hën a taki da de taa: “Un haika e. Te un ta pii möni, nöo wan musu hakisi möön hia möön leki fa lanti buta.”

14 Nöö hën dee sodati ko nëen tu, hën de hakisi ën taa: “Wë andi uu musu du?”

Nöö hën a taki da de taa: “Wan musu suku toobi ku sëmbë ta musu de ta tei möni a de e. Söseei wan musu mindi soni da sëmbë tu fii tja de go a kuutu fu möni hedi. Ma un musu dë tifiهدي ku di möni un ta kisi a lanti.”

15 Nöö fa dee sëmbë ta jei di fan u Johanisi dë, hën de pakisei taa: “Wë ambë da di sëmbë naandë, maingë? A sa kë di Keesitu, di Paamusi Könu di Masa Gadu bi taa a o manda ko da u a goonliba aki nö?” Biga de bi kë fu di Paamusi Könu musu ko.

16 Fëen hedi Johanisi piki de taa: “Nönö, dee sëmbë, nëen disii e. Ma hebi kuma ën. Ma di Sëmbë dë hën ta ko nöömö. Fa mi dë aki, ma hei tjika u mi lusu di susu fëen puu nëen futu seei. Biga mii ko u mi dopu sëmbë ku wata nöo, ma nöo te hën a ko nöo a o dopu unu ku di Akaa u Masa Gadu, ku faja. Biga di Akaa o limbo unu hati puu dee hogilibi dee bi dë a unu, kuma te faja ta tjuma goon puu dee soni fika di goon doti₁. 17 Nöö fa di Sëmbë o ko dë, nöo a dë kabakaba këë faa seeka di njanjan fëen. Dee bumbuu njanjan a o tei tjubi a gaan suwa, ma dee poipoi wan a o tuwë a di faja di an sa tapa a mundu möönsö, be de tjuma kaba a söso.”

18 Nöö sö Johanisi ta wasiköi dee sëmbë nöömö ta konda di Bunu Buka u Masa Gadu da de.

19 Ma Johanisi bi gandji da Könu Helodi tu fu di di könu bi tei hënseei baaa mujëë, ufö a du sömëni oto hogi tu. 20 Nöö hën di Könu hopo hën a go du wan möön gaan hogi eti. A kisi Johanisi söötö a dinguwosu.

Di pisi aki ta konda fa Masa Jesosi ko dopu.

Mat. 3:13-17; Maik. 1:9-11

21 Ma bifö de söötö Johanisi a dinguwosu, nöo sömëni hia sëmbë bi ta ko nëen faa dopu de. Nöö Masa Jesosi seei bi kisi dopu nëen tu. Nöö fa a bi dë a di dopu, nöo a ta begi. Tee wan pisi, hën di mundu jabi waaa sö nëen liba.

22 Hën di Akaa u Masa Gadu saka ko kuma wan pomba ko tan nëen liba, nöo

hën wan töngö piki a liba ala taa: “I da mi lobi Womi Mii. Libi fii ta kai ku mi te.” Sö wan soni pasa a di dopu u Jesosi e.

Aki Lukasi kai dee gaan lö

u Josëfu da u.

Mat. 1:1-17

²³ Nöö Jesosi bi abi diiteni jaa di a seti lei sëmbë. Nöö hiniwanten de bi ta luku ën kuma wan mii u Josëfu.

Nöö Josëfu, hën da di mii u Eli.

²⁴ Nöö Eli, hën da di mii u Mataati.

Nöö Mataati, hën da di mii u Leifi.

Nöö Leifi, hën da di mii u Mëtji.

Nöö Mëtji, hën da di mii u Janai.

Nöö Janai, hën da di mii u Josëfu.

²⁵ Nöö Josëfu, hën da di mii u Matatiasi.

Nöö Matatiasi, hën da di mii u Amosi.

Nöö Amosi hën da di mii u Naum.

Nöö Naum, hën da di mii u Esili.

Nöö Esili, hën da di mii u Nagai.

²⁶ Nöö Nagai, hën da di mii u Maati.

Nöö Maati, hën da di mii u Matatiasi.

Nöö Matatiasi, hën da di mii u Semei.

Nöö Semei, hën da di mii u Joseki.

Nöö Joseki, hën da di mii u Joda.

²⁷ Nöö Joda, hën da di mii u Joanan.

Nöö Joanan, hën da di mii u Lesa.

Nöö Lesa, hën da di mii u Zebabeli.

Nöö Zebabeli, hën da di mii u Seatiëli.

Nöö Seatiëli, hën da di mii u Neli.

²⁸ Nöö Neli, hën da di mii u Mëtji.

Nöö Mëtji, hën da di mii u Adi.

Nöö Adi, hën da di mii u Kosan.

Nöö Kosan, hën da di mii u Elimadon.

Nöö Elimadon, hën da di mii u Eli.

²⁹ Nöö Eli, hën da di mii u Josua.

Nöö Josua, hën da di mii u Eleise.

Nöö Eleise, hën da di mii u Jolim.

Nöö Jolim, hën da di mii u Mataati.

Nöö Mataati, hën da di mii u Leifi.

³⁰ Nöö Leifi, hën da di mii u Simion.

Nöö Simion, hën da di mii u Juda.

Nöö Juda, hën da di mii u Josëfu.

Nöö Josëfu, hën da di mii u Jonam.

Nöö Jonam, hën da di mii u Eliakim.

³¹ Nöö Eliakim, hën da di mii u Mëlia.

Nöö Mëlia, hën da di mii u Mëna.

Nöö Mëna, hën da di mii u Mataata.

Nöö Mataata, hën da di mii u Naatan.

Nöö Naatan hën da di mii u Dafiti.

³² Nöö Dafiti, hën da di mii u Isai.

Nöö Isai, hën da di mii u Obëti.

Nöö Obëti, hën da di mii u Boasi.

Nöö Boasi, hën da di mii u Salima.

Nöö Salima, hën da di mii u Nakison.

³³ Nöö Nakison, hën da di mii u Aminada.

Nöö Aminada, hën da di mii u Adimin.

Nöö Adimin, hën da di mii u Alini.

Nöö Alini, hën da di mii u Esilon.

Nöö Esilon, hën da di mii u Pëlëzi.

Nöö Pëlëzi, hën da di mii u Juda.

³⁴ Nöö Juda, hën da di mii u Jakopu.

Nöö Jakopu, hën da di mii u Isaki.

Nöö Isaki, hën da di mii u Abahamu.

Nöö Abahamu, hën da di mii u Teela.

Nöö Teela, hën da di mii u Naako.

³⁵ Nöö Naako, hën da di mii u Seluku.

Nöö Seluku, hën da di mii u Leu.

Nöö Leu, hën da di mii u Pëlëki.

Nöö Pëlëki, hën da di mii u Ebeli.

Nöö Ebeli, hën da di mii u Sela.

³⁶ Nöö Sela, hën da di mii u Kainan.

Nöö Kainan, hën da di mii u Apakasa.

Nöö Apakasa, hën da di mii u Semi.

Nöö Semi, hën da di mii u Noa.

Nöö Noa, hën da di mii u Lamëki.

³⁷ Nöö Lamëki, hën da di mii u Metusela.

Nöö Metusela, hën da di mii u Enöku.

Nöö Enöku, hën da di mii u Jeleti.

Nöö Jeleti, hën da di mii u Mahalali.

Nöö Mahalali, hën da di mii u Kainan.

³⁸ Nöö Kainan, hën da di mii u Enösi.

Nöö Enösi, hën da di mii u Seti.

Nöö Seti, hën da di mii u Adam.

Nöö Adam, hën da di mii u Masa Gadu.

„Dati wan taki Masa Gadu seepi bi mbei ën ku ën seei maun.”

4

Di pisi aki ta lei u kumafa di didibi pooba Masa Jesosi.

Mat. 4:1-11; Maik. 1:12-13

¹ Nöö di Masa Jesosi kumutu a Joodan Lio ka Johanisi bi dopu ën dë, nöö di Akaa u Masa Gadu bi dë nëën liba, hën a tei ën tja go a sabana dendu. ² Nöö ala di didibi go poobëen luku ee a o piki ën buka a soni. Hën Masa Jesosi tan fōteni daka ku fōteni ndeti a di sabana dë söndö njan, nöö hën hangi ko kisi ën.

³ Nöö hën di didibi taki dëen taa: “Luku, di i dë di Mii u Gadu kaa, nöö i fan ku di sitonu aki be a bia ko bëëë da i, fii feni soni u njan.”

⁴ Ma Masa Jesosi piki ën taa: “Nönö e. Biga di Buku u Gadu taa: ‘Na njanjan wanwan ta hoi sëmbë a libi.’”

⁵⁻⁷ Nöö hën di didibi tjëen go a wan hei kamian, hën a lei ën kölö sö hii dee köndë tuu fu goonliba aki. Hën a taki dëen taa: “Luku, hii dee soni aki tuu dë u mi. Gadu da mi de, nöö ee mi kë da sëmbë, nöö mi sa da. Nöö de tuu mi sa da i ku di kaakiti u de ku hii dee gudu u de tuu, be i dë takima u de ta njan di bunu ku di waiti u de. Ma i musu tjökö kini a goon a mi fesi begi mi ufö.”

⁸ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Nönö e, biga a dë a Masa Gadu Buku taa: ‘Masa Gadu wanwan tö i musu ta begi. Hën wanwan nöö i musu ta dini, biga hën nöö da i Masa.’”

⁹ Nöo a baka u di dë, hën di didibi tjëen go a Jelusalen, tee a di Gaan Wosu u Masa Gadu liba a di tölu hedi ala. Hën a taki dëen taa: “Di i dë di Mii u Gadu, nöö hiti i seei puu aki tuwë go a goon, nöö soni an o du i. ¹⁰ Biga a dë a Gadu Buku taa: ‘Masa Gadu o manda dee basia fëen ko heepi i fu soni an musu du i. ¹¹ De o tja i a maun fu ja musu naki futu a sitonu.’ ”

¹² Hën Masa Jesosi toona piki ën taa: “Ma a dë a di Buku tu taa: ‘Ja musu pooba Masa Gadu e, biga hën da i Gadu.’ ”

¹³ Nöo sö di didibi pooba Masa Jesosi a hii soni te a wei, an sa wini ën möönsö. Nöo a baka fëen hën a disëen dë, hën a go fëen ufö.

Aki Masa Jesosi seti wooko a

di pisiwata u Galilea.

Mat. 4:12-17, 13:53-58; Maik. 1:14-15, 6:1-6

¹⁴ Nöo a baka fëen, hën Masa Jesosi toona ko a di pisiwata u Galilea. Nöo di kaakiti u di Akaa u Gadu bi dë ku ën te në fëen bai a hii di kamian. ¹⁵ Nöo a nango ta lei de di oto u Masa Gadu a dee keikiwosu u de, nöö hii sëmbë ta gafëen taa a sabi soni.

¹⁶ Nöo hën a sai dë te wan pisi hën a toona ko a Nazalëti ka de bi kiijëen. Nöo hën a dë tefa saba daka dou, hën a go a di keikiwosu kumafa a bi guwenti. Hën a hopo taanpu faa lesi Gadu Wöutu da de. ¹⁷ Hën wan u dee tiima u di keiki tei di pampia di di fesiten tjabukama u Masa Gadu de kai Jesaaja bi sikifi, hën a tëndëen dëen. Hën a jabi ën te a dou a wan kamian ka a de sikifisikifi taa:

¹⁸⁻¹⁹ Di Akaa u Masa Gadu dë a mi liba.

Masa Gadu tei mi fu mi konda di Bunu Buka fëen da dee pootima ku dee möfina sëmbë.

A tei mi u mi konda da dee sëmbë dee dë taitai, taa mi sa puu de a di fuka de sai dë fu de ko feni böö.

A tei mi u mi konda da dee bookowojoma

taa dee wojo u de sa ko bunu fu de ko si soni baka.

A tei mi u mi konda da dee sëmbë dee ta dë a sitaafu ta kaba a sösö

taa de sa kumutu a di sitaafu dë basu.

A tei mi u mi konda da hii sëmbë tuu

taa di juu dou awaa fu Masa Gadu limbo fesi da libisëmbë.

²⁰ Nöo di Masa Jesosi kaba u lesi di pampia hën a tapëen, hën a toona tëndëen da di tiima baka. Nöo hën a go bazia sindo. Nöo hii dee sëmbë dë a di keikiwosu tuu ko ta luku ën diin.

²¹ Nöo hën a taki da de taa: “Wë di pisi u di Buku di i si u lesi aki, nöö di Sëmbë di Gadu taa a o manda ko dë nöö hën wë disi e.”

²² Nöo di a fan sö te a kaba nöö di fan fëen suti da dee sëmbë tee a foombo de. Ma tökusee de an gafëen kaba. Biga so u de toona kosi ën taa: “Wë ambë da di sëmbë di ta fan di fan naandë? Na di mii u Josëfu nö?”

²³ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Aai, a bunu. Un sa koti wödu da mi kumafa un kë e. Un sa taki da mi taa: ‘Data o, heepi i seei. Biga un bi jei dee soni i bi ta du a Kapenaumi, nöö di i ko a i seei köndë aki nöö be i heepi dee sëmbë fii tu, boo si.’

²⁴ “Ma un haika e, mi o taki wan soni da unu. Wan tjabukama u Gadu an ta a’ në nëen seei köndë e. ²⁵ Biga luku di tjabukama de kai Elia. Di ten a bi dë, nöö sö de an bi tei ën u soni tu. A bi tapa di tjuba hii dii jaa ku sikisi liba longi nëen köndë Isaëli aki. Tjuba seei an bi kai möönsö, nöö hën wan gaan hangi ko. Nöo Isaëli köndë bi abi sömëni mujëe di manu u de bi dëdë disa de. ²⁶ Ma tökusee i fu di dee sëmbë fëen seei köndë an bi biibi ën tjika, hën mbei Gadu

puu ɛn manda go tee a wan oto kɔndɛ de kai Salepita te a di pisiwata u Sidon Kɔndɛ ala go ta heepi wan oto kɔndɛ mujɛɛ di hɛn manu bi dɛdɛ disa.

²⁷ “Nɔɔ sɔseei a di tjabukama de ta kai Elisa ten, Isaɛli kɔndɛ aki bi abi hia sikitjinama, ma Elisa an bi kula na wan kodo u de ɽfu di de an biibi ɛn tjika. Ma wan oto sɛmbɛ de kai Naaman kumutu te a wan oto kɔndɛ de kai Silia nɔɔ hɛn a feni kula.”

Nɔɔ sɔ Masa Jesosi fan ku dee sɛmbɛ te a kaba.

²⁸ Nɔɔ dee sɛmbɛ dee bi dɛ a di keikiwosu dendu, di de ko jei fa Masa Jesosi fan, nɔɔ hɛn hati u de ko boonu tee na sipootu. ɽBiga de sabi taa de a ta taki.ɽ

²⁹ Hɛn de hopo vu hɛn de kisi ɛn hai tja go a dɔɔ. Hɛn de tjɛɛn go a di kuun buka fu de tuusi ɛn tuwɛ go a goon. Biga di kɔndɛ bi dɛ a wan kuun liba. ³⁰ Ma te u de kɛ si, hɛn a pasa a de mindi dɛ go fɛɛn.

Aki Masa Jesosi jaka wan gadu puu a wan sɛmbɛ liba.

Maik. 1:21-28

³¹ A baka u di dɛ, nɔɔ hɛn Masa Jesosi toona go a Kapenaumi, a di pisiwata u Galilea dɛ seei. Nɔɔ hɛn a dɛ tefa di saba dou, hɛn a go a keiki go ta lei sɛmbɛ.

³² Nɔɔ fa a ta lei de dɛ, nɔɔ a foombo de seei. Biga te a ta fan, i ta si taa hɛn abi di taki.

³³ Nɔɔ fa de dɛ a keiki naandɛ nɔɔ wan oto sɛmbɛ bi ko dɛ tu. A bi dɛ ku wan gadu nɛɛn hedi. Nɔɔ di a si Masa Jesosi, hɛn a bai kai olo taa: ³⁴ “Disa u ooo, disa u, Jesosi u Nazalɛti. Andi tja i ko aki? I ko fii ko kii u wante nɔɔ? Mi sabi i. Ju da di Sɛmbɛ u Masa Gadu seei apaiti.”

³⁵ Ma hɛn Masa Jesosi gandji dɛɛn taa: “Kabuka dɛ! Andi joo feni taki? Kumutu a di sɛmbɛ dɛ liba e!” Nɔɔ hɛn di gadu hiti di sɛmbɛ tuwɛ a goon a dee oto sɛmbɛ fesi dɛ, ma an du ɛn soni. Nɔɔ hɛn a kumutu disɛɛn go.

³⁶ Hɛn dee sɛmbɛ tuu ko fɛɛɛ teee de taki ku deseɛi taa: “Maingɛ, andi u ta si aki! Dee soni a ta lei dɛ, andi seei da de? Biga ku di makiti ku di taanga fɛɛn a puu di gadu a di sɛmbɛ liba. Fa a fan dɛ, wante di soni disa di sɛmbɛ.”

³⁷ Nɔɔ hɛn oto fɛɛn paaja a hii di kɔndɛ naandɛ.

Aki Masa Jesosi kula di mai u Simon ku wanlɔ oto sɛmbɛ mɔɔn.

Mat. 8:14-17; Maik. 1:29-39

³⁸ Nɔɔ hɛn Masa Jesosi kumutu a keiki, hɛn a go a di wosu u di womi de kai Simon. Hɛn a go si Simon mai sikisiki naandɛ. Wan taanga fɛbɛ kisi ɛn. Nɔɔ hɛn de begi Masa Jesosi faa kulɛɛn da de.

³⁹ Nɔɔ hɛn a bendi go a di mujɛɛ liba hɛn a gandji da di fɛbɛ. Nɔɔ hɛn wantewante dɛ, hɛn di fɛbɛ pasa di mujɛɛ, hɛn a hopo go seeka soni da de de njan.

⁴⁰ Hɛn de sai dɛ tefa sapate buka, sonu nango. Nɔɔ hɛn dee sɛmbɛ u di kɔndɛ naandɛ tja wanlɔ hia sikima pepei wan ko a Masa Jesosi, nɔɔ hɛn a buta maun a de kula de tuu ko bunu. ⁴¹ Nɔɔ sɔseei a puu hia soni a sɛmbɛ liba tu, dee ta kisi sɛmbɛ a hedi. De ta bai taa: “Ju da di Womi Mii u Masa Gadu,” nɔɔ a ta gandji da de taa: “Un kabuka dɛ! Wan fan dɛ mɔɔn e.” Biga de tuu bi sabi ɛn tuutuu taa hɛn da di Keesitu, di Paamusi Kɔnu.

⁴² Hɛn di dobooko fɛɛn, mamate biten, hɛn Masa Jesosi hopo go a dɔɔ, hɛn a go dɛ a wan kamian hɛn wanwan. Nɔɔ hɛn dee hia sɛmbɛ go ta suku ɛn teefa de go si ɛn naandɛ. Hɛn de begi ɛn taa gaantangi, be a tan ku de naandɛ. An musu go disa de.

⁴³ Ma Masa Jesosi taki da de taa: “Wɛ ma mi musu fu go a dee oto kɔndɛ tu u mi konda di Bunu Buka u Masa Gadu da de, be de jei kumafa a ta hopo di

Njunjun Tii fëen fa u dë aki. Biga fu di soni dë hedi mbei a manda mi ko a goonliba aki.”

⁴Nöö hën a ta waka a hii dee köndëköndë u dee Dju tuu ta konda di Bunu Buka u Gadu da de a dee keiki u de.

5

Aki dee fosu bakama ko ta waka a Masa Jesosi baka.

Mat. 4:18-22; Maik. 1:16-20

¹Wan daka hën Masa Jesosi bi dë a di ze de ta kai Genesalëti bandja, nöö hën sömöni sëmbë ta ko nëen fu de jei Masa Gadu oto. De ko hila tee kamian an dë faa taanpu möön. ²Nöö hën a si tu boto a lampeesi dë. Wanlö sëmbë bi kumutu a hõndi ko ta wasi dee nëti u de. ³Nöö hën a go subi a di boto u di womi de ta kai Simon. „Hën seei da Petuisi.” Hën a taa be a tuusi di boto go a wata abiti sö. Nöö hën a sindo a di boto ta lei dee sëmbë dee dë a tela liba ala.

⁴Nöö di a kaba u lei de, nöö hën a taki da Simon taa: “Womi, tuusi di boto go a mindiwata, nöö a tuwë dee nëti fuunu be un kisi fisi.”

⁵Nöö hën Simon piki taa: “Wë Mësitë o, hii di ndeti u ta dëdë ta tuwë nëti te u wei, wa kisi na wan wojo soni. Ma töku di i taki sö, nöö u sa tuwë luku.”

⁶Nöö hën de tuwë dee nëti a wata, hën de kisi fisi teee a fika piki sö nëti u de bi tënë. ⁷Nöö hën de bai kai dee oto sëmbë a di oto boto ala, dee ku de ta wooko makandi, u de ko heepi de hai dee fisi. Nöö hën de ko a de, hën de ta kisi dee hia fisi ta buta a de tu boto teee a fika piki sö möön nöö de tu boto tuu bi singi.

⁸Nöö di Simon Petuisi si sö, hën a tuwëen seei a goon a Masa Jesosi fesi. Hën a taa: “Masa, kumutu a mi aki e! Biga mi dë wan hogilibi sëmbë. „Ma bambuu tjika fii ko a mi bandja.”

⁹Di soni mbei a taki sö. Fa de kisi dee hia fisi di wan pasi dë, nöö a foombo ën te a ko fëë, hën ku dee oto sëmbë dee ku ën sai naandë. ¹⁰Nöö Johanisi ku Jakobosi, de da dee sëmbë dee ta wooko ku Simon makandi. De dé mii u wan tata de ta kai Zebedeosi. Nöö di soni foondo de tu.

Hën Masa Jesosi taki da Simon taa: “Na fëë, womi. I bi ta kisi fisi, ma fa u dë aki mi o mbei i ko ta kisi libisëmbë „ta tjika ko u de musu sabi mi.”

¹¹Hën de tjia dee boto u de go buta, hën de disa hii soni u de dë, hën de go ta waka a Masa Jesosi baka.

Aki Masa Jesosi kula wan sëmbë di bi siki tjina siki.

Mat. 8:1-4; Maik. 1:40-45

¹²Wë nöö a baka u di dë, nöö hën Masa Jesosi go a wan köndë. Nöö wan sëmbë bi sai naandë, sinkii fëen lai ku tjinasiki. Nöö di a si Masa Jesosi, hën a kai ku fesi a goon begi ën taa: “Masa, ee i kë nöö i sa kula di tjinasiki u mi da mi.”

¹³Nöö hën Masa Jesosi tëndë maun nama nëen, hën a taa: “Wë mi kë. Ko bunu e!” Nöö hën wante dë, di sëmbë ko bunu kaa.

¹⁴Nöö hën Masa Jesosi bai ën taa an musu konda da na wan sëmbë, ma be a go a di begima, a Masa Gaangadu Wosu dë, be a si taa a ko bunu. Nöö be a tjia paima go da Gadu kumafa di wëti taki. Biga da sö Gadu bi taki da di fesiten hedima u dee Dju de kai Mosesi taa sö sëmbë musu du te de ko bunu u di lö siki dë, fu hii sëmbë sabi taa i ko bunu tuu.

¹⁵Ma hii fa a bai ën dë seei, ma tökusee soni u Masa Jesosi paaja a hii di kamian dë. Nöö hii sëmbë ta ko nëen gidjii u de jei dee soni a ta taki, söseei faa heepi de a dee siki u de tu. ¹⁶Ma Masa Jesosi lobi u nango a sabana dendu go begi hën wanwan.

Aki Masa Jesosi kula

wan lan sɛmbɛ.

Mat. 9:1-8; Maik. 2:1-12

¹⁷ Wɛ nɔɔ wan oto daka mɔɔn hɛn Masa Jesosi ta lei sɛmbɛ a wan wosu dendu. Nɔɔ wanlɔ sɛmbɛ u di keiki paatɛi de kai Falisei ku dee Sabima u dee Djuwɛti seei dɛ sindosindo naandɛ tu. De bi kumutu a hii dee kɔndɛkɔndɛ u Galilea ku Judea, de dou ku Jelusalen. Nɔɔ di juu dɛ, di kaakiti u Gadu bi dɛ a Masa Jesosi faa kula dee sikima.

¹⁸ Te wan pisi hɛn wanlɔ womi ko dou ku wan lan sɛmbɛ a wan kama liba ko suku heepi a Masa Jesosi. ¹⁹ Hɛn di de ko dou a di wosu ka Masa Jesosi dɛ, nɔɔ sɛmbɛ sai dɛ teee a hia. De an sa feni kamian seei u de tja di sɛmbɛ go dou a Masa Jesosi. Nɔɔ hɛn de subi go a di wosu liba, „biga dee wosu liba u di kɔndɛ bi dɛ palalaa sɔ. Nɔɔ hɛn de go booko di wosu a liba ala. Nɔɔ hɛn de saka di womi a di kama go a dee hia sɛmbɛ dendu dɛ, go buta a Masa Jesosi fesi.

²⁰ Nɔɔ hɛn di Masa Jesosi si fa dee sɛmbɛ biibi tjika, hɛn a taki da di sikima taa: “Womi, wɛ Masa Gadu puu i a bɛɛ e. An ta mɛni dee hogi i bi du mɔɔn.”

²¹ Nɔɔ di dee Faliseima ku dee Sabima u Wɛti jei fa Masa Jesosi taki, nɔɔ hɛn de ta kuutu ɛn a de hati taa: “Huun? Unfa wan libisɛmbɛ sa fan sɔ? Ambɛ da di sɛmbɛ naandɛ di ta hoi Gadu a sipootu sɔ? Ambɛ tjika u puu sɛmbɛ a Gadu bɛɛ boiti hɛnseei nɔɔ?”

²²⁻²³ Wɛ nɔɔ Masa Jesosi sabi di pakisei de abi, nɔɔ hɛn a piki de taa: “Dee sɛmbɛ, andi mbei un musu ta pakisei dee soni dɛ u du? Andi seei mi musu du fuun sabi taa mi abi taki a di goonliba aki? Ee mi taa Gadu puu di sɛmbɛ nɛɛn bɛɛ, ee nasɔ mi taki dɛɛn taa be a hopo waka go nɛɛn wosu, undi u de mi musu du fuun sabi taa mi abi taki a goonliba?” ²⁴ Ma nɔɔ un luku e, mi o lei unu taa Mi di ko dɛ Libisɛmbɛ Mii aki, na fan nɔɔ mi sa fan, ma mi abi makiti tuu a goonliba aki fu mi sa puu sɛmbɛ a Gadu bɛɛ.”

Nɔɔ hɛn a bia fan ku di sikima taa: “Mi taki e, hopo, nɔɔ i tei di kama fii nɔɔ i waka go fii a wosu.”

²⁵ Hɛn wante dɛ, hɛn di sɛmbɛ hopo a hii dee sɛmbɛ tuu fesi. Hɛn a tei hɛn kama hɛn a ta waka ta gafa Masa Gaangadu nango nɛɛn wosu.

²⁶ Nɔɔ hii sɛmbɛ ko foondo. A bigi da de te na soni, hɛn de taa: “Aai, dee sɛmbɛ, Masa Gaangadu bigi e. A bumbuu. U si foombo soni tide.”

Aki Masa Jesosi kai Leifi faa ko dɛ bakama fɛɛn.

Mat. 9:9-13; Maik. 2:13-17

²⁷ A baka u di dɛ, hɛn Masa Jesosi go si wan sɛmbɛ de kai Leifi sindosindo nɛɛn kantoo ka a ta pii lanti mɔni, nɔɔ hɛn a kai ɛn faa ko dɛ bakama fɛɛn.

²⁸ Hɛn di womi hopo disa hii soni fɛɛn dɛ, hɛn a waka go a Masa Jesosi baka.

²⁹ Nɔɔ hɛn de dɛ te wan daka, nɔɔ hɛn Leifi mbei wan gaan piizii nɛɛn wosu da Masa Jesosi. Nɔɔ sɔmɛni u dee sɛmbɛ dee ta pii lanti mɔni ku sɔmɛni oto sɛmbɛ bi dɛ a di piizii ta njan ku de tu. ³⁰ Te wan pisi hɛn dee Faliseima, ku dee Sabima u Wɛti dee ta nama ku dee Faliseima, ko si Masa Jesosi ku dee lɔ sɛmbɛ dɛ sindosindo ta njan makandi, hɛn hati u de boonu. Hɛn de hakisi dee bakama u Masa Jesosi taa ee faandi mbei de ta njan ta bebe ku dee sɛmbɛ dee ta pii lanti mɔni dɛ ku dee oto takulibi sɛmbɛ u di kɔndɛ? „Biga bumbuu sɛmbɛ an bi musu ta hulu dee lɔ sɛmbɛ dɛ.”

³¹ Hɛn Masa Jesosi koti wan nɔngɔ da de taa: “Ee wan sɛmbɛ ja siki, nɔɔ ja abi data fanɔudu. ³² Nɔɔ un haika e. Ma ko aki fu bumbuu sɛmbɛ hedi e, ma u dee takulibi sɛmbɛ hedi, u mi kai de u de bia de libi ko a Masa Gadu.”

Aki Masa Jesosi ta konda soni u

di njunjun lei ku di awoo lei

da de.

Mat. 9:14-17; Maik. 2:18-22

³³Nöö hën dee Faliseima ku dee Sabima u Wëti toona hakisi ën taa: “Wë Mësitë o, andi mbei dee bakama fii an ta disa u njan fu begi hedi kumafa u ta disa? Biga dee bakama u Johani si di Dopuma ta begi söndö njan hiniwanten, söseei dee bakama fuu ta begi söndö njan tu. Ma dee bakama fii ta njan ta bebe kodo. Unfa a waka?”

³⁴Nöö hën Masa Jesosi da de wan oto. A taa: “Ee wan sëmbë o tööu, nöö dee mati fëën o ko nëën a di tööu. Nöö fa hën ku de o sai dë, nöö de o ta njan ta piizii makandi. ³⁵Ma tee di daka dou de puu ën a de mindi ufö de o ta kusumi ta tja hangì awaa.”

³⁶Nöö hën a toona da de wanlö oto möön, ta lei de kumafa di awoo lei u de ku di njunjun lei fëën an ta kai. A taa: “Dee sëmbë, un haika e. Na wan sëmbë o tei wan njunjun koosu pisi go lapu wan awoo koosu. Wë biga ee a du sö, nöö a o poi di njunjun wan nöö di awoo wan an o kai ku ën tu.

³⁷“Nöö söseei na wan sëmbë sa buta wan njunjun diingi a wan awoo mbeti kakisa saku. Biga a ko taanga kaa. Nöö te di diingi o soopu, nöö di awoo saku o bai latja. Di diingi o kaba a söso nöö di saku seei o kaba a söso tu. ³⁸Ma te i buta di diingi a wan njunjun saku, nöö di saku dë diaan eti. Nöö te di diingi soopu, nöö di saku o tëndë, an o bai latja tuwë di diingi. Nöö di njunjun diingi ku di njunjun mbeti kakisa saku tuu o dë bunu.

³⁹“Ma nöö na wan sëmbë ta bebe awoo diingi nöö i kë bebe njunjun wan möön, biga joo si taa di awoo diingi suti möön di njunjun wan.”

6

Aki Masa Jesosi lei dee

Faliseima kumafa hën ku

saba daka dë.

Mat. 12:1-8; Maik. 2:23-28

¹Wë nöö a wan saba, hën Masa Jesosi ku dee bakama fëën ta waka ta pasa a wan goon dendu. Nöö wan sootu pei soni kuma alisi sö dë a di goon ma de sa njan mëën kuakua, nöö hën dee bakama ta booko ën ta buuka ta njan.

²Nöö hën so u dee Faliseima hakisi de taa: “Faandi mbei un ta booko di soni a di saba daka u du? Nëën da un ta booko di wëti nö?”

³Nöö hën Masa Jesosi piki de taa: “Ja bi lesi a di Buku u Gadu andi Dafiti bi du nö, di ten hangì bi ta kii hën ku dee oto sëmbë ku ën bi ta waka? ⁴De bi ta lontu te de go dou a di wosu u Gadu dendu, hën Dafiti si dee bëëe de bi tja go buta da Gadu naandë. An bi dë soni u de musu njan, biga dee begima wanwan tö nöö bi sa njan mëën. Ma tökuseei Dafiti njan mëën, hën ku dee otowan fëën tuu. Ma Gadu an bi tei de u hogi fu di fuka u de hedi.”

⁵“Ma boiti u di dë, un musu sabi taa mi di ko dë Libisëmbë Mii aki dë Masa u saba.”

Aki Masa Jesosi kula wan sëmbë a wan saba daka.

Mat. 12:9-14; Maik. 3:1-6

⁶Nöö hën wan oto saba möön, hën Masa Jesosi go lei sëmbë a keiki. Nöö hën wan sëmbë ko naandë di wan së maun fëën doba fika dëdëe. ⁷Nöö wanlö

Sabima u Wēti ku dee Faliseima bi sai dē kaa, nōō hēn de ta luku ee a o heepi di sēmbē naandē a di saba, u de feni fōutu nēēn fu de tja go kaagi.

⁸ Ma nōō Masa Jesosi bi sabi kaa andi de ta mēni a de hati, hēn a kai di sēmbē taa: “Womi, hopo ko taanpu a u fesi aki.” Nōō hēn di sēmbē hopo hēn a ko taanpu naandē.

⁹ Hēn Masa Jesosi hakisi dee sēmbē sai dē taa: “Andi mōōn bunu fuu du a saba, hōgi naa bunu? Fuu musu puu sēmbē a dēdē maun, naa fuu disēēn faa dēdē? Unfa di wēti taki?”

¹⁰ Hēn a luku dee sēmbē tuu lontu dou. Nōō hēn a taki da di sēmbē taa: “Womi, tēndē di maun fii i si.” Nōō hēn di di womi mbei kuma a kē tēndē di maun fēēn, nōō hēn wante hēn a ko bunu djee kumafa a bi dē.

¹¹ Nōō hēn dee sēmbē hati ko boonu ku Masa Jesosi tee kuma de sa lau sō, nōō hēn de seti kuutu ku deseei ee unfa u de du ku ēn.

Aki Masa Jesosi tei tuwalufu sēmbē ko bakama fēēn vō.

Mat. 10:1-4; Maik. 3:13-19

¹² A di pisiten dē, hēn Masa Jesosi go a wan kuun liba go begi Masa Gadu, nōō hēn a tan dē begi wan hii ndeti. ¹³ Te di mamate fēēn, hēn a kai dee sēmbē dee bi ta waka nēēn baka u de ko nēēn. Nōō hēn a tei tuwalufu sēmbē a de mindi, dee o dē apaiti tjabukama fēēn de ta kai apōsutu. ¹⁴ Nōō haika dee nē u de. Di fosuwan de kai Simon, hēnseei da Petuisi, ku ēn baaa Andiasi, ku Jakobosi ku Johanisi ku Filipi ku Batolomisi, ¹⁵ Mateosi ku Tomasi, ku Jakobosi wan mii u Alufasi, ku Simon di bi dē wan sēmbē u di paatēi de kai Zeloti, ¹⁶ ku Judasi wan mii fu Jakobosi, ku Judasi Isikaliotu di sei Masa Jesosi.

Aki wanlō hia sēmbē ko suku heepi a Masa Jesosi.

Mat. 4:23-25

¹⁷ Nōō hēn Masa Jesosi ku dee tuwalufu bakama dee a bi tei dē ku dee otowan dee fika, hēn de saka go a goon a wan palala kamian. Nōō sēmbē u Jelusalen te dou ku dee oto kamian u Judea, ku sēmbē u de tu kōndē ta dē a di ze bandja de kai Tilusi ku Sidon tuu sai dē kaa. ¹⁸ De ko u jei di lei fēēn. So sēmbē ko faa kula de. So sēmbē bi abi soni a de liba ta toobi de, nōō hēn de ko a Masa Jesosi faa puu de da de. Nōō hēn a puu de tuu. ¹⁹ Hii sēmbē bi ta mbei mōiti u de nama nēēn, biga di kaakiti u Masa Gaangadu ta kumutu nēēn ta kula de tuu.

Aki Masa Jesosi ta lei dee

bakama fēēn fa u de libi

nōō de dē bunu.

Mat. 5:1-12

²⁰ Nōō hēn Masa Jesosi hopo wojo luku dee bakama fēēn, nōō hēn a taa: “Un dee mōfina sēmbē aki, un dē bunu e, biga woon njan di bunu u di Njunjun Tii u Masa Gaangadu.

²¹ “Nōō un dee sēmbē dee ta hangi fuun ko kumafa Masa Gadu kē, nōō un dē bunu e, biga woon feni ēn sō tuu.

“Nōō un dee sēmbē dee ta kēē, un dē bunu, biga di kēē fuunu o bia ko lafu.

²² “Nōō un dē bunu e, un dee sēmbē oto sēmbē an sa si a wojo fu di un ta biibi a Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki hedi. Fa de ta puu unu a de mindi ta kosi unu ta poi unu nē a kōndēkōndē, nōō un dē bunu e. ²³ Nōō un musu piizii, un musu wai seei, biga a Masa Gadu Kōndē woon kisi wan gaan paima. Biga sōseei dee fesiten sēmbē fuunu bi du ku dee fesiten tjabukama u Masa Gadu.

24 “Ma un dee sɛmbɛ dee taa: ‘U abi gudu, ɿnɔɔ wa abi Masa Gaangadu fanɔudu mɔɔn,’ mi bai helu da unu, biga te bakaten te di gudu fuunu kaba, nɔɔ wan o a’ soni mɔɔn. Biga un bi njan di bunu fuunu tuu a fesi kaa.

25 “Nɔɔ un dee sɛmbɛ dee ta mbei taa un dɛ fa un kɛ, ɿwan abi Masa Gadu fanɔudu mɔɔn,’ mi bai helu da unu biga a bakaten wan o dɛ kumafa un kɛ mɔɔn.

“Nɔɔ un dee sɛmbɛ dee ta wai ta lafu fu di un feni andi un kɛ, mi bai helu da unu biga a bakaten kɛɛ nɔɔ woon ta kɛɛ.

26 “Nɔɔ un dee sɛmbɛ ta kisi gafa a kɔndɛ ɿfu di un ta libi kumafa dee sɛmbɛ dee an dɛ a Masa Gadu sɛ kɛ,’ mi bai helu da unu. Biga sɔseei dee fesiten sɛmbɛ dee bi ta ganjan taa de ta tja Gaangadu buka bi kisi gafa tu.”

*Aki Masa Jesosi ta lei dee bakama fɛɛn fa u de libi ku dee felantima u de.
Mat. 5:38-48, 7:12a*

27 Hɛn Masa Jesosi toona taki da de taa: “Ma un dee sɛmbɛ dee kɛ jei mi tuutu aki, un haika. Mi taki e, un musu lobi dee felantima fuunu, nɔɔ un du bunu da dee sɛmbɛ dee abi hogihati fuunu. 28 Nɔɔ sɔseei un musu wensi bunu da dee sɛmbɛ dee ta siba unu ta kosi unu. Nɔɔ un musu begi da dee sɛmbɛ dee ta du hogihogi ku unu tu.

29 “Nɔɔ ee wan sɛmbɛ naki i baaimaun a bandjajesi, nɔɔ i bia di oto sɛ dɛɛn be a toona naki e. Nɔɔ ee wan sɛmbɛ tei di liba koosu fii, nɔɔ ja musu tapɛɛn fu an tei di basu koosu fii tu. 30 Nɔɔ sɔseei ee wan sɛmbɛ hakisi i wan soni, nɔɔ ja musu niingɛɛn. Ee wan sɛmbɛ tei soni fii, nɔɔ ja musu toona tei ɛn nɛɛn baka.

31 “Nɔɔ leti kumafa i kɛ fu sɛmbɛ musu libi ku i, nɔɔ sɔ seei i musu libi ku sɛmbɛ tu.”

32 Hɛn a taki da de mɔɔn taa: “Un haika e, dee sɛmbɛ. Ee i ta lobi dee sɛmbɛ dee ta lobi i nɔɔ, nɔɔ ja o feni gafa naandɛ e. Biga na wan apaiti soni i ta du dɛ. Biga dee sɛmbɛ dee an dɛ ku Masa Gadu a wan sɛ, sɔ deseeri ta libi tu.

33 “Nɔɔ sɔseei ee i ta du dee sɛmbɛ bunu dee ta du i bunu wanwan, nɔɔ ja o feni gafa fɛɛn tu. Biga sɔ nɔɔ dee sɛmbɛ dee an dɛ ku Masa Gaangadu a wan sɛ ta libi u de kaa.

34 “Nɔɔ ee i juu wan sɛmbɛ soni fu di i sabi taa a o toona da i ɛn baka, nɔɔ ja du wan apaiti soni fii kisi gafa e. Biga sɔ nɔɔ dee sɛmbɛ dee an dɛ ku Masa Gadu a wan sɛ ta du tu. Nɔɔ un musu libi bunu mɔɔn de.

35 “Biga un musu lobi dee felantima fuunu. Un musu du de bunu. Ee joo juu sɛmbɛ soni, nɔɔ i musu juu di sɛmbɛ di ja abi pakisei taa joo feni soni nɛɛn baka. Nɔɔ ɛ i du sɔ, nɔɔ joo kisi wan gaan paima a Gadu e. Nɔɔ a di fasi dɛ woon djeesi unu Tata Masa Gadu tu, biga sɔ a ta libi. A abi bunuhati u sɛmbɛ, biga dee sɛmbɛ an ta dɛɛn tangi seei a fa heepi te kisi ku dee hogihati sɛmbɛ tuu.

36 “Nɔɔ un musu ta abi tjalihati u sɛmbɛ e, leti kumafa Masa Gadu abi tjalihati.”

*Aki Masa Jesosi ta bai de taa de an musu kuutu de na de.
Mat. 7:1-5*

37 Nɔɔ hɛn Masa Jesosi toona taki da de taa: “Ja musu ta kaagi sɛmbɛ e, dee sɛmbɛ, nɔɔ de an o kaagi i tu. Ja musu kuutu de u de musu kisi sitaafu, nɔɔ Masa Gadu an o kuutu i tu, fii kisi sitaafu. Ja musu ta hoi otowan a bɛɛ nɔɔ Masa Gaangadu an o hoi i a bɛɛ tu. 38 I musu ta da sɛmbɛ soni, nɔɔ i seei o kisi tu. Nɔɔ mɔɔn hia seei joo kisi e. Biga Gadu o lai ɛn a wan gaan manda ta zin ta fugu tee di manda an sa tei mɔɔn, nɔɔ a hopo ɛn da i. Biga ku di wan seepi maaka di i ta maaka da otowan, nɔɔ ku ɛn seei de o maaka da i tu.”

³⁹ Nöo hën a koti wanlö nöngö da de, a taa: “Bookowojoma an sa tja bookowojoma a maun e. Biga de tuu o go kai a ngötö dendu kaba a sösö. ⁴⁰ Nöo söseei wan siköö mii an o sabi soni kuma di mësité fëen e, ma te a ta lei te a ko sabi ufö a o ko dë kuma di mësité.”

⁴¹⁻⁴² Nöo hën a taa: “Dee sëmbë o, unfa i ta si di piki sundju a di otowan fii wojo fii taki dëen taa: ‘Womi, be mi puu di sundju a i wojo dë da i,’ ma di gaan wan a i seei wojo dë, ja ta si ën? I bódjëema, i musu puu di gaan sundju di dë a i seei wojo te i kaba, nöo i sa si bunu fii puu di u di otowan dëen.”

Aki Masa Jesosi ta lei fa i sa

du sabi ee wan pau bunu.

Mat. 7:16-20, 12:33-35

⁴³ Nöo hën a taa: “Ee wan pau ta pai sösö njanjan, nöo an dë wan bumbuu pau e. Söseei wan pau di ta pai bumbuu njanjan an dë wan sösö pau tu. ⁴⁴ Biga hiniwan pau i sa sabi ën nëen njanjan. Ja o feni apeesina naa alandja pau, nöo söseei ja o feni mamaun a panpantii. ⁴⁵ Dati wan taki ee i dë hogihatima, nöo ja o taki bumbuu soni. Nöo ee i dë bumbuu sëmbë, ja o taki hogihatima soni. Ma kumafa di hati fii dë, nöo sö di buka fii o ta fan.”

Aki ta taki u tu sëmbë

dee mbei wosu.

Mat. 7:24-27

⁴⁶ Nöo hën Masa Jesosi toona lei dee sëmbë soni möön. A taa: “Dee sëmbë o, faandi mbei un ta kai mi ‘Masa’ ma wan ta du dee soni dee mi ta taki da unu fuun du?”

⁴⁷⁻⁴⁸ “So sëmbë ta ko a mi ta ko ta jei di lei u mi, nöo te de go nöo de ta du kumafa de jei dë. Nöo sö wan sëmbë, a dë kuma wan sëmbë di o mbei wan wosu fëen, nöo hën a seti ën ku wan goonsei taangataanga gingin kuma sitonu. Hën a mbei di wosu te a kaba. Nöo hën a bakaten, hën wan gaan tjuba kai tee na soni, singi di kamian pii. Ma töku di wosu an booko kai möönsö. A fika taanputaanpu apë fu di de seti ën bunu sö.

⁴⁹ “Ma di sëmbë di ta jei di lei u mi ma an ta du kumafa mi ta lei ën, nöo a dë kuma wan sëmbë di ta mbei wan wosu fëen, nöo hën a seti ën a sandu liba mbei te a kaba. Nöo hën a baka, hën wan gaan wata ko sawa di wosu tja go fiaa. Biga di goonsei an bi dë gingin tjika.”

7

Aki Masa Jesosi kula wan wookoma u wan oposii.

Mat. 8:5-13

¹ A baka u di Masa Jesosi kaba u lei dee sëmbë naandë, nöo hën a toona go a Kapenaumi. ² Nöo wan oposii u dee Loomë Köndë sodati bi dë a di köndë dë. Nöo a abi wan futuboi fëen di a lobi gaanfa, ma nöo hën di futuboi siki tee a dë a maunmaun. ³ Nöo hën di di oposii jei u Masa Jesosi, nöo hën a go a wanlö Gaan Womi u dee Dju sëmbë go hakisi de ee de sa go a Masa Jesosi go begi ën faa ko kula di futuboi fëen dëen.

⁴⁻⁵ Nöo hën dee sëmbë hopo go a Masa Jesosi, hën de begi ën seei taa be a ko heepi di womi da de, mbei di futuboi fëen ko bunu. De taa: “Di womi aki, a dë wan sëmbë di lobi u Dju sëmbë e. Biga di keiki fuu seei a heepi u mbei fiaa. Wë nöo hën u si taa a fiti fii sa du ën di bunu aki da u.”

⁶ Nöo hën Masa Jesosi hopo wante faa go ka di oposii ta libi. Nöo hën de ta waka nango. Ma nöo di de ko zuntu, hën di oposii manda sëmbë u de taki

dëen taa: “Ma bumbuu tjika fii musu ko a mi wosu e. ⁷ Hën mbei miseei an ko a i tu. Ma be i taki wan wöutu nöö, nöö di sëmbë u mi o ko bunu kaa.

⁸ “Wë biga miseei, fa mi dë aki nöö mi dë a sëmbë basu, nöö mi abi sodati a mi basu tu. Nöö ee mi taki da wan u de taa be a go taa, nöö a o hopo go. Ee mi taki da wan otowan taa be a ko aki, nöö wante a dou kaa. Ee mi taki da di futuboi u mi taa be a du di dë, nöö wantewante a ta du ën. Nöö söseei mi sabi taa ee i, Masa Jesosi, taki ee wan wöutu seei, nöö a o pasa sö kaa.”

⁹ Nöö hën dee sëmbë go, hën de da Masa Jesosi di buka te de kaba.

Nöö di a jei fa di oposii taki, nöö a bigi dëen tee na sondi. Hën a bia luku hii dee sëmbë dee bi ta waka ku ën naandë. Hën a taa: “Dee sëmbë, a bigi da mi e. Biga di wakama dë ko ta biibi mi möön leki un dee Isaëli sëmbë u di köndë aki seei.”

¹⁰ Nöö hën dee sëmbë dee bi tja di buka ko dë toona go. Nöö di de go dou a wosu, hën de si taa di futuboi u di oposii ko bunu kaa.

Aki Masa Jesosi weki wan

kijoo mii a dëdë.

¹¹ Nöö baka u di dë, hën Masa Jesosi go a wan köndë de kai Nain, hën ku dee bakama fëen ku wanlö hia oto sëmbë. ¹² Nöö di de go dou a di döübuka u di beni di lontu di köndë, nöö hën de si wanlö sëmbë kumutu ta waka ta ko ku wan dëdë de ta tja go bei. Di sëmbë naandë bi dë di wan kodo womi mii tö fëen mama, nöö di mama manu bi dëdë disëen kaa. Nöö di mama ku sëmëni sëmbë ta waka ta ko. ¹³ Nöö di Masa Jesosi si di mama u di mii, nöö tjali fëen kisi ën. Hën a fan ku di ën taa: “Mujëë o, kabuka.”

¹⁴ Nöö hën a waka go panjan di daagi, nöö hën dee sëmbë ta tja di dëdë taanpu pii. Nöö hën a taa: “Womi, hopo.”

¹⁵ Nöö hën wantewante dë, hën di dëdë sëmbë weki. Hën a hopo sindo, hën a seti fan. Nöö hën Masa Jesosi taki da di mama taa: “Luku di mii fii aki. Ko tei i soni.”

¹⁶ Wë nöö di soni di pasa dë, a bigi da dee sëmbë tee na soni. De taa: “Masa Gadu bigi e, dee sëmbë. A ko heepi u dee sëmbë fëen te a manda wan gaan tjabukama fëen ko da u.”

¹⁷ Nöö hën di oto dë paaja a hii Judea te dou ku dee oto köndë tuu dee dë zuntu dë.

Aki Johanisi di Dopuma manda wan buka go da Masa Jesosi.

Mat. 11:2-19

¹⁸ Wë nöö di dee bakama u Johanisi di Dopuma jei hii dee oto u Masa Jesosi dë, hën de go konda de da Johanisi ka a dë a dunguwosu dë.

Nöö hën Johanisi kai tu u dee bakama fëen ko nëen ¹⁹ faa manda de go a Masa Jesosi. A taki da de taa: “Wë un sabi taa Masa Gadu bi paamusi taa a bi o manda wan sëmbë ko da u, faa puu u a dee fuka fuu. Nöö un go a Jesosi e, go hakisi ën ee hën da di sëmbë dë, naa a dë a baka ta ko eti.” Sö Johanisi manda di buka.

²⁰ Nöö hën dee bakama u Johanisi nango tefa de go dou a Masa Jesosi. Nöö hën de taki dëen taa: “Wë Johanisi di Dopuma manda u fuu musu ko hakisi i ee i da di sëmbë di Masa Gadu bi paamusi taa a bi o manda ko da u, naa a dë a baka ta ko eti?”

²¹ Nöö a di ten dë seei, Masa Jesosi bi dë ta kula wanlö hia sëmbë. De bi ko nëen ku peipei siki, ku gadu a hedi, so u de dë bookowojo sëmbë, nöö de ko faa heepi de. Hën a ta kula de te a kaba.

²² Hën a fan ku dee bakama u Johanisi taa: “Wë un toona go, nöö un konda dee soni dee un si aki dëen e, ku dee soni dee un jei aki. Un taki dëen taa

bookowojo sɛmbɛ ko ta si soni, lan sɛmbɛ ko ta waka, tjinama ta ko bunu, bookojesima ko ta jei soni, dɛdɛ sɛmbɛ ta weki baka a dɛdɛ, dee mɔfina sɛmbɛ ta jei di buka u Masa Gadu ʔleti kumafa di tjabukama bi taa sɔ a o dɛ te di Paamusi Kɔnu ko.

²³ “Nɔɔ i taki da Johanisi tu taa di sɛmbɛ di ta futoou mi te an ta mati fu di ma ta du kumafa a bi mɛni, nɔɔ sɔ wan sɛmbɛ dɛ bunu e. Sɔ fuun taki dɛɛn.”

Aki Masa Jesosi taki soni u Johanisi di Dopuma.

²⁴ Hɛn di dee bakama u Johanisi go kaa, nɔɔ hɛn Masa Jesosi bia ko ta hakisi dee sɛmbɛ dee sai dɛ taa: “Dee sɛmbɛ aki, fa un bi go a Johanisi a di sabana ala, un sooti sɛmbɛ un go si ala? Un si wan sɔsɔ sɛmbɛ di na a’ pakisei fɛɛn seei nɔ, kuma wan kambaluwa di di ventu ta tja nango ta ko? ²⁵ Andi un bi si? Un si wan sɛmbɛ di bisi wan gaan hanso bisi ta wai ta njan ta bebe nɔ? Nɔnɔ e! Dee sɛmbɛ ta libi di lɔ libi dɛ, a guduma wosu de ta dɛ, na a sabana dendu. ²⁶ Naa un si wan gaan tjabukama u Masa Gadu? Aai, hɛn un si dɛ tuu. Ma Johanisi bigi mɔɔn wan tjabukama seei e. ²⁷ Biga hɛn da di sɛmbɛ di Buku u Gadu bi taki taa a o manda ko a di Heepima fesi, faa seeka di pasi dɛɛn.

²⁸ “Nɔɔ mi taki da unu e, taa fu dee sɛmbɛ de bi pai a fesiten te kisi fa u dɛ aki, nɔɔ Johanisi di Dopuma hei mɔɔn de tuu. Ma tɔkuseei fa Masa Gadu ta hopo di Njunjun Tii fɛɛn aki, nɔɔ dee mɔɔn lagi sɛmbɛ dee ta dɛ a di Tii fɛɛn dendu, nɔɔ de a’ bunu hedi mɔɔn Johanisi e.” Sɔ Masa Jesosi taki.

²⁹ Wɛ nɔɔ fa Johanisi bi ko dɛ, nɔɔ dee sɔsɔ sinkii sɛmbɛ u di kɔndɛ ku dee sɛmbɛ ta pii lanti mɔni, de bi piki di buka fɛɛn. Biga de ko si taa Masa Gadu a’ leti. Nɔɔ hɛn de bia de libi hɛn de mbei Johanisi dopu de. ³⁰ Ma dee fesima u keiki kuma dee Faliseima ku dee Sabima u Wɛti, de an bi kɛ di heepi Masa Gadu bi o heepi de mɔɔnsɔ. Biga de bi niinga u bia de libi fu Johanisi dopu de.

³¹ Nɔɔ hɛn mbei Masa Jesosi taki da de taa: “Wɛ nɔɔ ambɛ seei mi sa tei maaka ku dee sootu pei sɛmbɛ aki? ³² De djei dee mii ta pɛɛ a sitaati. Ee i mbei fofio da de u de baja, de an o baja. Ee i kanda kɛɛ kanda da de u de kɛɛ, de an o kɛɛ. ʔNɔɔ sɔ dee fesima u keiki dɛ tu. Ja sa du soni te a kai ku de mɔɔnsɔ.” ³³ Wɛ biga di Johanisi di Dopuma ko, nɔɔ an ta njan dee njanjan u di kɔndɛ, an ta bebe dee soni u di kɔndɛ, hɛn de feni taa didibi dɛ nɛɛn liba. ³⁴ Nɔɔ hɛn Mi di ko dɛ Libisɛmbɛ Mii aki ko, nɔɔ hɛn mi ta njan ta bebe kuma dee otowan. Nɔɔ hɛn de feni taa mi a’ langabɛɛ, mi dɛ bebesonima, mi ta hoi mati ku dee sɛmbɛ ta pii lanti mɔni ku dee oto hogilibi sɛmbɛ u di kɔndɛ.

³⁵ “Ma antoobi. Fa de ta taki dɛ seei, ma tɔku dee sɛmbɛ u Masa Gadu o sabi di kɔni fɛɛn. ʔDe o sabi taa mi ku Johanisi tuu ta libi bunu.”

Aki wan Faliseima kai Masa

Jesosi faa ko njan ku ɛn

nɛɛn wosu.

³⁶ Hɛn de dɛ te wan daka, hɛn wan u dee Faliseima de kai Simon kai Masa Jesosi faa ko nɛɛn wosu ko njan ku ɛn. Nɔɔ hɛn Masa Jesosi hopo, hɛn a go a Simon wosu. Nɔɔ hɛn a sindo a wan langa bangi ʔtɛndɛ futu buta nɛɛn liba, kumafa guwenti u de dɛ a di kɔndɛ te de o sindo a tafa u njan.

³⁷ Nɔɔ wan mɔtjɔ mujɛɛ bi dɛ a di kɔndɛ. Nɔɔ di a jei taa sɔ Masa Jesosi dɛ a Simon wosu, nɔɔ hɛn a o go ala tu. Nɔɔ di a nango, hɛn a tja wan gaan dii bata sumɛsuti fatu. ³⁸ Nɔɔ hɛn a go dou. Hɛn a go taanpu leti a Masa Jesosi futu sɛ, nɔɔ hɛn a seti kɛɛ. Hɛn a ta bosɔ Masa Jesosi futu ta kɛɛ tefa di wojowata

fëen munjëen futu pëtëëë, nöö hën a dëë ën ku di uwii u hedi fëen. Nöö hën a tei di sumëë suti fatu hën a tutu ën a Masa Jesosi futu.

³⁹ Nöö di Simon si di sondi, nöö hën a ta guunjëen nëen hati taa: “Wë, ee di sëmbë aki dë wan tjabukama u Masa Gadu tuu, nöö a musu u sabi taa di mujëë naandë dë wan jajo mujëë. An bi musu nama nëen seei.”

⁴⁰ Nöö hën Masa Jesosi kai ën, “Simon.”

Hën a piki.

A taa: “Wë, mi kë taki wan soni da i.”

Hën a taa: “Andi wë, Mësitë?”

⁴¹ Hën a taa: “De bi dë tu womi bi juu möni a wan sëmbë. Wan u de juu teni dusu kölu, di otowan juu feifi höndö kölu. ⁴² Nöö hën de dë a di taki dë ta bia nango ta ko biga de an sa feni di möni u de paka di womi.

“Te wan pisi hën di womi ko taki da de taa an dë u de paka di möni möön. Be de disa di möni dë soni seei ku piizii.”

Sö wan oto Masa Jesosi taki te a kaba, nöö hën a hakisi Simon taa: “Wë de tu sëmbë dë, undi u de o lobi di sëmbë möön taanga?”

⁴³ Hën Simon taa: “Wë misikuma di womi di bi juu möön hia möni.”

Hën a taa: “Wë awa, i piki bunu. ⁴⁴⁻⁴⁶ Nöö luku, fa i kai mi, mi ko a i wosu aki.”

A taki aai.

“Ja da mi wata fu mi wasi futu, ja bosi mi, ja tutu fatu a mi hedi, ja du na wan wojo soni da mi kumafa di guwenti dë. Ma nöö luku di mujëë aki. Fu sensi di a ko aki, hën a ta këë ta munjan mi futu ku ën wojowata ta dëë mi futu ku di uwii u hedi fëen. A bosi mi futu seei, hën a tei wan gaan dii sumëësuti fatu lobi a mi futu.

⁴⁷ “Nöö mi taki e, di mujëë i si aki sö, nöö Masa Gadu puu ën a bëë u hii dee hogilibi fëen tuu dee a bi ta libi. Hën mbei wë i si a lobi mi ta wai ku mi sö.

“Biga di sëmbë di sabi taa a du hia hogi hën Gadu puu ën a bëë, nöö di sëmbë dë hën o lobi Gadu möön taanga. Ma di sëmbë di pakisei taa wan piki hogi sö nöö a bi du nöö Gadu puu ën a bëë, nöö di sëmbë dë o lobi Gadu wan pikiwan nöö.”

⁴⁸ Nöö hën Masa Jesosi bia fan ku di mujëë taa: “Mujëë, i kisi paadon e. Masa Gadu an hoi dee hogi fii i bi du nëen bëë möön!”

⁴⁹ Nöö hën dee oto sëmbë ku Masa Jesosi bi sindo a tafa naandë, hën de ta fan ku deseei taa: “Wë ambë da di sëmbë aki di ta puu sëmbë a Gadu bëë?”

⁵⁰ Hën Masa Jesosi taa: “Mujëë, di biibi fii heepi i e. Nöö i go fii a wosu ku piizii.”

8

Aki Lukasi ta taki soni u wanlö

mujëë dee bi ta waka

ku Masa Jesosi ta lontu.

¹ A baka u di dë, hën Masa Jesosi go ta waka a dee köndëköndë ta tja di Bunu Buka ta konda da lanti taa Gadu tja di Njunjun Tii fëen ko a goonliba awaa. Nöö de tuwalufu bakama fëen bi dë ku ën, ² ku wanlö mujëë tu. A fesi nöö dee mujëë dë bi dë ku siki, nöö hën a kula de ko bunu. So u de, soni bi kisi de a hedi hën a jaka de puu. Wan u dee mujëë de ta kai Malia u di köndë de kai Magidala, hën bi abi sëbën gadu nëen hedi hën Masa Jesosi puu de tuu dëen.

³ Wan otowan möön de kai Johana, hën manu de kai Kusasi, wan hedima u Könu Helodi wosu, ku wan de kai Susana, ku sömëni otowan möön bi dë ku

Masa Jesosi ku dee bakama fëen ta waka ku de ta lontu. De ta heepi de a dee soni dee de bi abi fanöudu u de sa libi, ta puu de a fuka a di së u möni soni.

Aki Masa Jesosi da wan woto

u wan sëmbë di ta jaa böngö.

Mat. 13:1-23; Maik. 4:1-20

⁴ Wan daka hën sômëni sëmbë kumutu a dee köndëköndë ta ko a Masa Jesosi te a hila. Nöö hën a tei wan oto faa lei de soni. A taa: ⁵ “Wan daka hën wan sëmbë go nëen goon go ta paandi wan soni, kuma alisi. Nöö di a ta jaa di sii, nöö hafu kai a pasi liba, nöö sëmbë ta waka dë ta makisëen ku futu te an sa ko soni, ufö dee piki fou ta pii ën ta njan tu.

⁶ “Nöö hafu u di sii kai a sitonu goon. Nöö di a booko wojo ko nöö hën a toona dëdë, fu di di kamian aan doti tjika nöö an ta feni wata kumafa a dë fanöudu.

⁷ “Nöö so fëen kai ka maka dë, nöö hën di maka göö ko peetëen kii. An sa ko soni möönsö.

⁸ “Ma nöö hafu u di sii kai a bunu goon, nöö hën a göö tee a puu njanjan te a hila.”

Sö wan oto Masa Jesosi taki te a kaba. Nöö hën a taa: “Fa mi fan ku unu aki, nöö un pakisei ën bunu e, be un fusutëen.”

⁹ Nöö baka u di dë, hën dee bakama fëen ko hakisi ën faa puu di hedi u di oto da de.

¹⁰ Nöö hën a taa: “Wë un haika e. Dee tjubitjubi soni u di Njunjun Tii u Masa Gadu, unu musu sabi de tuu. Ma dee oto sëmbë, de dë kuma dee sëmbë Esaja bi taki taa:”

De ta luku ma de an ta si soni.

De ta haika ma de an ta fusutan.

Hën mbei mi ta fan ku de a nöngö.”

¹¹ Hën a taki da de taa “Wë di puu u di oto dë sö taa: di sii, hën da di Wöutu u Gadu. ¹² Nöö di ka di sii kai a di pasi, hën da te wan sëmbë jei di Wöutu, nöö di didibi ko puu ën nëen hati wante fu an fika ta biibi u Gadu heepi ën.

¹³ “Nöö di ka a kai a sitonu goon, nöö hën da di sëmbë di kisi di Wöutu seei ku wai, ma te toobi miti ën faa poobëen luku ee a biibi Gadu tuutuu, nöö a ta toona tuwëen disa biga aan lutu wan bëtë.

¹⁴ “Nöö di ka a kai a maka kamian, nöö hën da di sëmbë di tei di Wöutu tuu, ma a a' bookohedi u dee soni u di goonliba aki tumisi. A ta pakisei dee pepei libi u di goonliba aki, hogi wan ku bunu wan tuu, ta suku gudu ku piizii. Dee lö soni dë ta fuu di sëmbë hati te nöö di Wöutu an sa ko soni möönsö.

¹⁵ “Ma nöö ka di sii kai a bunu goon, hën da a kai a wan bumbuu sëmbë hati. Nöö di a jei di Wöutu, nöö a ta hoi ën nëen hati ta pakisei ën tee a ko soni seei nëen libi.”

Aki Masa Jesosi ta taki

andi limbo ta du.

Maik. 4:21-25

¹⁶ Nöö hën a taki möön taa: “.Di Wöutu u Masa Gadu dë kuma wan faja e.” Nöö na wan sëmbë o sëndë faja te a kaba, nöö a butëen a wan bungu dendu, nasö a soni basu. Ma a o butëen a wan heihei kamian ka hii dee sëmbë dë a di wosu sa si soni ku ën. ¹⁷ Nöö te di limbo fëen kai ko dë, nöö na wan soni o fika tjubitjubi tee nöö sëmbë an o si ën e, nöö na wan soni sa danga tee an o sa ko a limbo.

18 “Nöo un seti jesi be un jei bunu e, dee sëmbë. Biga di sëmbë di bi jei soni kaa, nöo a o sa jei möön hia. Ma di sëmbë di an kë jei seei, nöo di piki soni di a bi mëni taa a jei, hën a o toona lasi.”

Aki Masa Jesosi mbei de ko sabi ambë da famii fëen.

Mat. 12:46-50; Maik. 3:31-35

19 Wan daka hën Masa Jesosi dë a wan wosu ta lei sëmbë. Te wan pisi hën hën mama ku dee baaa fëen ko u ko luku ën, ma dee sëmbë bi hia a di kamian tee de an sa feni pasi u go dou nëen. 20 Nöo hën wan sëmbë go taki da Masa Jesosi taa: “Mësitë o, i mama ku dee baaa fii ko a i aki. De dë a döo dë, nöo de kë si i.”

21 Hën a taa: “Sö nö baa? Wë nöo dee sëmbë i si mi ku de dë aki, nöo de da mi mama ku mi baaa e. Wë biga dee sëmbë dee ta jei Gadu buka ta piki ën, de da mi bëë kaa.”

Aki Masa Jesosi mbei di ventu ku di wata ko kötö.

Mat. 8:23-27; Maik. 4:35-41

22 Wan daka hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen dë a wata bandja dë, hën a taki da de taa: “Un boo subi a boto koti wata go a di oto së banda ala.” Nöo hën wante hën de subi a boto tuusi go a mindi wata. 23 Nöo hën Masa Jesosi go kandi ta duumi.

Hën de nango te wan pisi, hën wan gaan ventu ko ta seki di wata tee di boto ta biinga seei u singi. 24 Hën de go kai ën weki taa: “Masa hesi, hopo ooo, hopo! Woo dëdë a wata tuu kaba!”

Nöo hën Masa Jesosi hopo, nöo hën a gandji da di wata ku di ventu. Nöo hën wantewante dë hën di wata ku di ventu tuu ko kötö pii.

25 Nöo hën Masa Jesosi hakisi de taa: “Dee sëmbë aki, andi mbei un fëëë sö? Naasë di biibi fuunu dë? Wan sabi taa mi ku unu dë aki nö?”

Ma nöo fa a du dë, nöo a foondo de te de ko fëëë. Hën de ta hakisi de na de taa: “Wë ambë seei da di sëmbë aki, dee sëmbë? Biga ventu ku wata tuu ta piki ën buka.”

Aki Masa Jesosi puu wanlö hia taku soni a wan sëmbë liba.

Mat. 8:28-34; Maik. 5:1-20

26 Nöo baka u di dë, hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen nango teefa de go tjökö a di pisiwata u dee Galasëni sëmbë, leti a oto banda u Galilea dë.

27-29 Nöo di a nango a tela, hën wan sëmbë u di köndë ko miti ku ën. Di lö sëmbë dë, a abi wanlö hia taku soni nëen liba, nöo de dë nëen liba longi kaa. An ta bisi koosu a sinkii, an ta libi a wosu, an ta libi seei kumafa libisëmbë ta libi möön, ma a ta dë fëen a dee sionu baaku ka de ta bei dëdë. Dee sëmbë u di köndë mbei möiti a hii fasi te de wei. De ta tai ën ku bui, ma a ta booko dee bui kölökölö seei lusu puu, nöo dee taku soni nëen liba ta hai ën ta tja go a dee sabana kamian. Na tide oto de ta penëen sö.

Nöo hën di a si Masa Jesosi, nöo hën a kai olo tuwëen seepi a goon a Masa Jesosi fesi. Nöo hën a taa: “Jesosi, i di Mii u di Möön Hei Gadu a liba, andi mi ku i abi? I ko aki fii ko pena mi nö? Mi begi i, na sitaafu mi e!” Biga Masa Jesosi bi bai ën kaa taa a musu kumutu a di sëmbë liba.

30 Nöo hën Masa Jesosi hakisi ën taa: “Un në fii?”

Hën a taa: “Mi da A-Hila-Möön-Hii.” Biga de bi dë hia te sëmbë an sa konda de.

31 Nöo hën de begi Masa Jesosi fa an musu tuwë de go a di sitaafu kamian u de eti. 32 Nöo wanlö hagu bi dë a wan kuun bandja ta pii soni ta njan. Nöo hën dee soni taa be Masa Jesosi da de pasi fu de go a dee hagu dë. Nöo hën a taa: “Un go!”

³³ Nöo hën de kumutu a di womi, hën de go a dee hagu. Nöo fa u ta taki aki, hën dee hagu kumutu kule gililili go kai a wata djulululu dedë fiaa.

³⁴ Hën dee sëmbë dee bi ta luku dee hagu, hën de kule go a ganda go paaja di buka te dou a hii kamian u di köndë dë tuu taa sö wan soni de si. ³⁵ Nöo hën hii dee sëmbë tuu booko kumutu a dee kamiankamian ko luku andi pasa. Nöo hën de go si di womi di dee soni bi dë nëën liba dë, sindosindo a Masa Jesosi bandja a goon dë piiii. A dë ku koosu a sinkii, ku ën bumbuu fusutan. Nöo hën de tuu ko fëëë.

³⁶ Nöo hën dee sëmbë dee bi si di soni, hën de konda da dee otowan fa Masa Jesosi bi puu dee soni a di sëmbë liba. ³⁷ Nöo hën di fëëë de fëëë dë, hën mbei hii dee sëmbë u di pisiwata dë begi Masa Jesosi taa, gaantangi be a kumutu a di köndë u de go. Nöo hën Masa Jesosi subi a di boto faa go.

³⁸ Nöo hën di sëmbë di Masa Jesosi bi puu dee soni nëën liba naandë, hën a taki da Masa Jesosi taa a kë go ku ën.

Ma Masa Jesosi taki dëën taa: ³⁹ “Wë, nönö, mati. Toona go a i köndë, nöo i go konda da dee sëmbë kumafa Gadu du i bunu tjika.”

Hën di sëmbë piki, nöo hën a go nëën köndë go ta paaja di buka ta konda da hii sëmbë di bunu di Gadu du ën.

⁴⁰ Hën Masa Jesosi ku dee bakama fëën toona koti go a di oto së banda ka de bi kumutu. Nöo di de go dou, nöo hën dee hia sëmbë bi sai dë wai ku de, biga de bi dë ta luku Masa Jesosi faa toona ko.

Aki Masa Jesosi heepi wan mujëë ku wan mujëë mii.

Mat. 9:18-26; Maik. 5:21-43

⁴¹ Nöo a di ten dë seei, hën wan hedima u keiki de kai Jailusi ko a Masa Jesosi. Nöo hën a tjökö kini a goon nëën fesi begi ën taa gaantangi be a ko nëën wosu. ⁴² Biga a abi wan kodo mujëë mii fëën tö nöo a abi tuwalufu jaa, ma nöo a siki seei tee a dë a dedë ku libi maun.

Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa, “Söö. Wë antoobi, mati. Un boo go.”

Nöo hën de tei pasi nango, nöo hën wanlö hia sëmbë ta waka ku ën ta peetëën seei tee na soni.

⁴³ Nöo di juu dë, hën wan mujëë bi sai a di köndë naandë, a bi dë ku wan siki tuwalufu jaa longi kaa, soni ta kule nëën an ta tapa möönsö. A go a data seei te a wei, ma an sa ko bunu möönsö. ⁴⁴ Hën di a jei taa Masa Jesosi ko dë, nöo hën wë a waka saapisaapi nëën baka go panjëën a dee jëkéjékë u di koosu buka fëën. Nöo hën wante, hën a ko bunu kaa.

⁴⁵ Ma nöo hën Masa Jesosi bia hakisi taa: “Ambë panjan mi?”

Nöo hën de tuu ta piki taa: “Na mi.” Disi taa: “Na mi.” Disi taa: “Na mi.”

Nöo hën Petuisi taa: “Wë Masa, luku fa dee sëmëni hia sëmbë ta peeta i aki. Nöo unfa joo du sabi ambë panjan i?”

⁴⁶ Hën Masa Jesosi taa: “Aai, ma seei mi sabi taa wan sëmbë panjan mi. Biga mi fii wan kaakiti kumutu a mi sinkii go kula wan sëmbë.”

⁴⁷ Nöo hën di mujëë si taa wë di soni an sa tjubi möön. Nöo hën a ko ku panta seei ko tjökö kini a goon a Masa Jesosi fesi a hii dee sëmbë wojo dë. Nöo hën a konda hii soni dëën, andi mbei a waka ko panjan di koosu jëkéjékë fëën, ku fa a ko bunu. De tuu a pii konda dëën.

⁴⁸ Nöo hën Masa Jesosi taa: “Mujëë, na fëëë möön e. Di biibi fii aki, nöo a heepi i kaa. Go fii a i wosu ku piizii.”

⁴⁹ Nöo di juu dë seei, hën wan u dee sëmbë u di hedima u keiki di bi ko kai Masa Jesosi faa ko kula di mujëë mii fëën dëën, ko dou. Hën a taki dëën taa: “Mati, gaan soni. An dë fii mbei di Mësitë ko möön e, biga di mii fii dedë kaa.”

⁵⁰ Ma nöö hën Masa Jesosi seei taki da di tata u di mii taa: “Na fëëë e, mati. Hoi di biibi fii a mi liba nöömö, nöö joo si. Di mii fii o toona ko bunu.”

⁵¹ Nöö hën de nango te de go dou a di wosu. Nöö Masa Jesosi an kë oto sëmbë go ku ën a di wosu ka di mii dë möön leki Johanisi, Petuisi, Jakobosi, ku di mii tata ku ën mama nöö.

⁵² Nöö di a go dou a di wosu dendu, hën a taki da dee sëmbë dee ta bai ta këë naandë taa be de an këë möön. Wë biga di mii na dëdë a dëdë, duumi a ta duumi. ⁵³ Nöö hën de lafu ën mbei ën fa, biga de bi sabi tuutuu taa di mii dëdë.

⁵⁴ Nöö hën a pasa go dou a di mujëë mii. Nöö hën a panjëën a maun, hën a kai ën taa: “Mujëë mii, hopo e.”

⁵⁵ Nöö hën wantewante dë, hën di mujëë mii weki hën a hopo. A libi baka. Nöö hën Masa Jesosi taa be de dëën soni u njan.

⁵⁶ Nöö di soni foondo di mama ku di tata u di mii te na soni. Ma Masa Jesosi taki da de taa: “Di soni i si pasa aki, nöö wan musu taki ën da sëmbë e.”

9

Aki Masa Jesosi manda dee bakama fëën go a dee köndëköndë.

Mat. 10:5-15; Maik. 6:7-13

¹ A baka u di dë, hën Masa Jesosi kai dee tuwalufu bakama fëën ko nëën. Hën a da de kaakiti ku taki fu de ta jaka dee gadu ta puu a sëmbë hedi. Söseei a da de kaakiti tu u de ta kula hii sootu pei siki u sëmbë. ² Nöö hën a manda de u de go ta lontu a dee peipei köndë ta konda da sëmbë taa Masa Gadu ta hopo di Njunjun Tii fëën fa u dë aki. Nöö söseei tu de musu kula dee sikima ko bunu.

³ Hën a taki da de taa: “Fa woon go aki, nöö wan musu tja soni go ku unu e. Wan musu tja wakatiki. Wan musu tja saku. Wan musu tja njanjan. Wan musu tja möni. Nöö dee koosu dë a unu sinkii dë, nöö ku de nöö un musu go.

⁴ Nöö te wan sëmbë hoi unu nëën wosu, nöö naandë un musu dë fu tee un kumutu a di köndë dë.

⁵ “Nöö te un go a wan köndë, nöö te de an kë haika di buka fuunu, nöö un musu feki di sandu u di köndë di bi peka a unu basufutu puu tuwë da de e, be a fika kuma wan maaka taa un bi konda di buka da de ma de an bi këën. Nöö a fika da de.”

⁶ Nöö hën de go. De ta waka a dee köndëköndë ta konda di Bunu Buka u Masa Gadu ta kula sëmëni sikima.

Aki lei fa dee soni u Masa Jesosi ta danga Könu Helodi.

Mat. 14:1-12; Maik. 6:14-29

⁷ Di juu dë, hën Könu Helodi, di ta tii Galilea Köndë, ko jei hii dee soni Masa Jesosi ta du. Nöö a toobi ën tee na soni, biga de an sabi ambë ta du dee soni dë. So sëmbë taa wë Johanisi di Dopuma, di di könu bi kii, hën hopo baka a dëdë ko ta du dee soni. ⁸ So sëmbë taa di fesiten tjabukama u Masa Gadu de kai Elia hën toona ko, ee nasö wan u dee oto awoo fesiten tjabukama hën weki baka.

⁹ Hën Könu taa: “Wë Johanisi miseei bi kii, nöö ma sabi ambë da di sëmbë dë.” Nöö hën a ta mbei möiti nöömö faa musu si ën.

Aki Masa Jesosi da feifi dusu sëmbë soni u njan.

Mat. 14:13-21; Maik. 6:30-44; Joh. 6:1-14

¹⁰ Nöö hën a baka wan pisiten, nöö hën dee tjabukama toona ko a Masa Jesosi, hën de konda dëën fa soni bi waka di de tja di Buka go a dee

köndëköndë. Nöo hën Masa Jesosi tei de, nöo hën de ku ën go a wan sabana kamian zuntu ku, wan köndë de kai Betisaida, de wanwan.

¹¹ Nöo di lanti jei taa Masa Jesosi go a di kamian dë, nöo hën de faakëen. Nöo di a si de, hën a kisi de ku wai. Nöo hën a ta konda da de kumafa Masa Gadu ta hopo di Njunjun Tii fëen fa u dë aki. Hën a ta kula dee sikima u de tu.

¹² Nöo hën de dë te di sapate buka, hën dee bakama u Masa Jesosi ko nëen. Hën de taki dëen taa: “Masa o, fa u dë a di kamian aki, nöo a lati kaa. Nöo na fii manda dee sëmbë go nò, be de go a dee boiti ku dee köndë dee dë a zuntu aki go suku soni u njan ku kamian u duumi.”

¹³ Nöo hën Masa Jesosi taki da de taa: “Wë nönö, wan musu mbei dee sëmbë go e. Un da de soni u njan.”

Hën de taki dëen taa: “Wa abi soni u njan aki möön leki feifi bëëë ku tu fisi tō. Ee na i kë fuu go bai soni u njan da de, ma de hia e!”

¹⁴ Nöo hën Masa Jesosi taki da de taa: “Wë un mbei dee sëmbë sindo a hiphipi u feifiteni sō te dou.” Biga dee sëmbë bi dë kuma feifi dusu womi sō bifō i abi mujëë ku mii.

¹⁵ Nöo hën dee bakama go seeka dee sëmbë buta te de kaba. ¹⁶ Nöo hën Masa Jesosi hopo wojo a liba, nöo hën a da Masa Gadu tangi. Hën a booko dee bëëë ku dee fisi pisipisi, hën a da dee bakama fëen. Nöo hën de tja go paati da dee sëmbë, ¹⁷ hën de njan tee bëë u de fuu. Nöo hën dee bakama go pii dee pisi dee fika te de kaba, de fuu tuwalufu gaan manda.

Aki Petuisi taki ambë da

Masa Jesosi.

Mat. 16:13-19; Maik. 8:27-29

¹⁸ Wan daka möön, hën Masa Jesosi go dë a wan kamian hën wanwan ta begi. Te wan pisi hën dee bakama fëen ko nëen, hën a hakisi de taa: “Wë fa mi ku unu ta waka ta lontu aki, ambë lanti ta taki taa mi dë? Andi u mi de ta pakisei?”

¹⁹ Hën de taa: “Wë u ta jei de ta taki taa i da Johanisi di Dopuma di de bi kii, hën toona weki. So sëmbë taa i da Elia, di fesiten tjabukama u Masa Gadu, hën toona weki ko a goonliba baka. Ee nasō wan u dee oto fesiten tjabukama kuma ën, hën toona weki. Sō de ta mëni.”

²⁰ Nöo hën Masa Jesosi hakisi de taa: “Wë unu wë, fa mi ku unu ta waka ta lontu aki, ambë un mëni da mi?”

Nöo hën Petuisi piki ën taa: “Masa o, i da di Paamusi Könu e, di Keesitu di Gadu bi paamusi taa a o manda ko da u faa heepi u.” ²¹ Nöo hën Masa Jesosi bai de taa de an musu konda di soni dë da na wan sëmbë.

Aki Masa Jesosi ta konda da de kumafa de o kii ën.

Mat. 16:20-28; Maik. 8:30-9:1

²² Nöo hën a taki da de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki musu tja sōmëni sitaafu e. Fa dee Gaan Womi ku dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti sai dë, de an dë a mi du nöo de o tja mi go kii. Ma a di u dii daka fëen nöo mi o toona weki baka a dëdë e.”

Sō Masa Jesosi taki da de te a kaba.

Aki Masa Jesosi konda da de fa de musu du bifō de sa waka nëen baka.

²³ Hën a taki da de möön taa: “Ee wan sëmbë i kë ko a mi baka, nöo dee du fii an musu hati i fii disa e. Nöo hiniwan daka i musu ta tja di sitaafu di o ta miti i fu di i ta waka a mi baka, leti kumafa wan sëmbë ta tja wan lakpa pau u de pekëen kii. ²⁴ Biga ee wan sëmbë i ta suku fii hoi i libi ku dee du fii, nöo

ja o feni en kumafa i kë möönsö e. Ma di sêmbê di hopo en seei ku telu da mi, nõö hên o feni en kumafa a kë. ²⁵ Wê biga ee wan sêmbê i feni hii bunu u di goonliba aki tuu ma i dëdê go a didibi faja, nõö andi i wini? „Nêen da i sei i hedi bai kaapusa nõ?”

²⁶ “Biga ee wan sêmbê sen ta kisi i fii piki taa i nama ku mi ta tei dee lei u mi a goonliba aki, nõö sôseei tu te mi go te mi ko u mi ko tei di kõnu bangi u mi, nõö sô sen o kisi mi da i tu. Biga wan daka o dou di mi o ko ku di gaan waiti u mi ku di u mi tata, ku di u dee basia u Gadu Kõndê ala tuu. Nõö di juu dê, sen o kisi mi tu fu mi nama ku di sêmbê naandê.

²⁷ “Nõö dee sêmbê, un haika bunu e. Fa mi ta fan ku unu aki, nõö so u dee sêmbê dê aki an o dëdê bifö de o si fa Masa Gadu o hopo di Njunjun Tii fêen.”

Aki Masa Jesosi ko tooka

a dee bakama fêen wojo.

Mat. 17:1-8; Maik. 9:2-8

²⁸ A baka u aiti daka fu di Masa Jesosi taki dee oto dê, nõö hên a tei Johanisi ku Petuisi ku Jakobosi go a wan kuun liba go ta begi. ²⁹ Nõö di a ta begi tee wan pisi, nõö hên fesi fêen ko tooka. Dee koosu nêen sinkii tuu ko ta sêndê kuma te Gadu ta koti faja.

³⁰⁻³¹ Te wan pisi, hên tu sêmbê ko naandê ko ta fan ku Masa Jesosi. Dee sêmbê dê seei sinkii ta sêndê te na soni tu, kumafa dee sêmbê ta libi a Masa Gadu Kõndê sinkii ta sêndê. Nõö fa de ko ta fan ku en naandê, de dê wanlô fesiten tjabukama u Masa Gadu dee bi dëdê gaanduwe kaa. Wan de kai Mosesi, wan da Elia. De ko ta fan ku Masa Jesosi u di wooko di Masa Gadu bi mandêen ko a goonliba faa du. Biga de ta taki soni u di fa a o dëdê a Jelusalen.

³² Di juu dê, nõö Petuisi ku dee otowan fêen bi ta duumi. Te wan pisi, nõö hên de weki. Nõö hên de bia luku, de si Masa Jesosi sinkii ta sêndê seei, nõö de si de tu sêmbê tu dee ku hên ta fan dê.

³³ Nõö hên di de tu sêmbê o toona go, nõö hên Petuisi taa: “Wê Masa o, a suti fa u dê aki. Nõö ee i kë, nõö u sa mbei dii tjêkêliba, wan fii, wan u Mosesi, ku wan u Elia.” (Ma wê fa Petuisi ta fan dê seei, nõö a dê kuma an saandi a ta taki e.)

³⁴ Nõö an kaba u fan seei, hên de si wan bundji saka zaa ko tapa de. Nõö dee bakama ko fêê. ³⁵ Nõö hên de jei wan tóngö a di bundji dendu taa: “Di sêmbê aki sô, hên da di Womi Mii u mi di mi tei manda ko a goonliba. Nõö hên fuun musu haika e.”

³⁶ Nõö di de jei di fan sô kaa, hên de ko si taa Masa Jesosi wanwan tõ nõö fika naandê.

Nõö sô wan soni dee sêmbê si pasa e. Ma nõö fa de si en seei, ma de an kondêen da na wan sêmbê möönsö di ten dê.

Aki Masa Jesosi puu wan soni

a wan mii liba.

Mat. 17:14-21; Maik. 9:14-27

³⁷ Di dobooko fêen, hên de kumutu a di kuun liba saka ko a goon, nõö sômêni sêmbê ko miti ku de.

³⁸ Nõö hên wan sêmbê a de mindi bai taa: “Mêsitê, gaantangi, heepi mi ku di wan kodo womi mii u mi aki o. ³⁹ Wan soni ta ko nêen liba, nõö a ta bai ta tuwêen a goon, nõö sukuma ta kumutu nêen buka. Ee fuu taki, an ta disêen möönsö. Möönmöön a ta kabêen a sôsö. ⁴⁰ Nõö mi bi begi dee bakama fii fu de puu en da mi, ma de an sa puu en.”

⁴¹ Hën Masa Jesosi taa: “Huun? Andi seei mi feni a dee sëmbë u di ten aki maun? Fa mi ku de ta dë aki, de an ta biibi möönsö. Taangajesi nöö de abi sö. Fu un longi ten mi musu dë ku unu ta hoi pasensi da unu ufö woon biibi mi?”

Hën a taki da di sëmbë taa: “Tja di mii ko da mi aki.”

⁴² Nöö hën di sëmbë ta waka ta ko ku di mii a Masa Jesosi. Ma nöö de an dou seei, hën di soni kisi di mii tuwë a goon dobëen buta kakakaa.

Nöö hën Masa Jesosi bai ën taa, “Hetji pasa kumutu a di mii liba e!” Nöö hën a kumutu wante, di mii ko bunu. Nöö hën Masa Jesosi tei di mii hën a dëen tata.

⁴³ Nöö di soni foondo dee sëmbë tee de taa: “Maingë, mi fëë di kaakiti u Masa Gadu e! Aai, a a’ poosian tuu.”

Aki Masa Jesosi taki soni

u di dëdë fëen möön.

Mat. 17:22-23; Maik. 9:30-32

Fa dee sëmbë ta fan dë, hën Masa Jesosi taki da dee bakama fëen taa: ⁴⁴ “Un haika e, dee sëmbë. Mi o taki wan soni da unu aki, nöö un musu hoi ën fu wan fëekëtëen. Fa i si dee sëmbë ta gafa mi aki seei, ma wan ten o dou nöö de o tja Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki go sei da sëmbë fu de kii mi puu.”

⁴⁵ Ma nöö di fan a fan dë, a dë wan foombo soni da dee bakama fëen. De an fusutëen möönsö, biga a dë wan tjubitjubi soni da de. Ma seei de bi fëë u de hakisi ën andi da di soni.

Aki Masa Jesosi ta lei ambë

da fesima.

Mat. 18:1-5; Maik. 9:33-37

⁴⁶ Wë nöö di juu dë, hën wan gaan toobi hopo a dee bakama dendu. De ko ta hakisi deseei taa: “Undi fuu seei dë di möön hei wan a di wooko aki?”

⁴⁷ Nöö hën Masa Jesosi saandi de ta pakisei, hën a go tei wan mii tja ko buta nëen bandja naandë. ⁴⁸ Hën a taki da de taa: “Dee sëmbë o, un si di mii aki sö? An dë wan hei sëmbë, ma tókusei di sëmbë di ta tei sö wan lagilagi sëmbë kuma di mii aki fu mi hedi, nöö hën da a ta tei miseei tu. Nöö di sëmbë di ta tei mi, nöö hën ta tei di Sëmbë di manda mi ko aki.

“Nöö di sëmbë di a’ sakafasi te a ta butëen seei a hii dee otowan fëen basu, nöö hën da di möön hei sëmbë a Masa Gadu wojo e, dee sëmbë.”

Aki ta lei ambë ku Masa

Jesosi dë a wan së.

Maik. 9:38-40

⁴⁹ Nöö hën wan u dee bakama u Masa Jesosi de kai Johanisi taki dëen taa: “Masa, u bi si wan sëmbë ta puu soni a sëmbë liba ku i në, ma di sëmbë dë an bi ta nama ku i kumafa u ku i nama aki. Nöö hën u tapëen taa be an musu du sö.”

⁵⁰ Hën Masa Jesosi taa: “Wë nönö womi, wan musu tapëen e. Biga ee wan sëmbë an dë feantima fuunu, nöö hën da unu ku ën dë a wan së.”

Aki wan köndë an kë da Masa Jesosi kamian u duumi.

⁵¹ Wë nöö di juu dë, Masa Jesosi ten ko zuntu faa toona go a Gadu Köndë ka a bi kumutu. Nöö di a sabi sö kaa, hën a buta taa a o go a Jelusalen. ⁵² Nöö hën a manda wantu u dee bakama fëen go a fesi u de go suku kamian u de duumi a pasi.

Nöö hën dee bakama fëen go te de go dou a wan u dee köndë u dee Samalia sëmbë, hën de go hakisi wanlō sëmbë dë kamian u de ku Masa Jesosi duumi.

⁵³Ma nöö dee sëmbë sabi taa a Jelusalen de nango, nöö hën mbei de piki de taa de aan kamian da de u de duumi. ⁵⁴Nöö hën dee sëmbë bia toona ko piki Masa Jesosi baka.

Nöö hën di Johanisi ku Jakobosi jei di soni, hën de hakisi Masa Jesosi taa: “Masa o, ja kë fuu kai faja kumutu a liba ko kaba dee sëmbë dë a sösö nö?”

⁵⁵Nöö hën Masa Jesosi bai de taa: “Nönö womi, un sooti pei pakisei da di dë? Un kaba ku dee soni dë!”

⁵⁶Nöö hën de pasa go suku kamian a oto köndë duumi.

Aki Masa Jesosi ta leti dee sëmbë kë waka nëen baka.

Mat. 8:19-22

⁵⁷Nöö fa de de dë a pasi nango dë, hën wan sëmbë ko a Masa Jesosi ko taki dëen taa: “Mi kë go ku i aluwasi naasë i nango.”

⁵⁸Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë a bunu, ma i sabi nö? Dee mbeti abi baaku ka de ta kandi duumi, nöö söseei dee piki fou abi wosu tu. Ma Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki, ma abi kamian ka mi ta dë e. „Ma ee i kë sö, nöö i ko boo go.”

⁵⁹Nöö hën wan oto daka möön, hën Masa Jesosi kai wan womi faa musu ko dë bakama fëen. Hën di womi taa: “Antoobi, mi sa ko, ma mi kë begi i wan soni ufö. Mi kë dë te mi tata dëdë mi bei te mi kaba, nöö mi ko e.”

⁶⁰Hën Masa Jesosi taa: “Wë nönö womi, be dee sëmbë dee an dë a mi du bei dee dëdë sëmbë u de e. Ma ju, be i ko go ku mi go paaja di Buka, be sëmbë ko sabi taa Masa Gadu ta hopo di Njunjun Tii fëen fa u dë aki.”

⁶¹Nöö hën wan oto daka möön, hën wan womi taki da Masa Jesosi taa a kë ko bakama fëen. Ma a kë faa dëen pasi be a go da dee sëmbë fëen wosu adjoisi ufö a ko.

⁶²Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Aai, wë mi jei, ma i sabi nö? Ee wan sëmbë ta du wan wooko ku tu hati nöö di wooko dë an o ko bumbuu soni möönsö. Nöö ee wan sëmbë ta wooko a di lö fasi dë, nöö an bumbuu tjika faa ko dë wan wookoma a di Tii u Gadu dendu e.”

10

Aki Masa Jesosi manda wanlō

hia bakama fëen u de go

paaja di Buka.

¹Wan oto daka möön, hën Masa Jesosi kai sëbënteni-ku-tu u dee bakama fëen ko nëen. Nöö hën a manda de tu ku tu u de musu go a dee pikipiki köndë ku dee gaangan köndë ka hënseei bi pakisei faa musu go, „be de konda da dee sëmbë taa Gadu ta hopo di njunjun tii fëen.”

²Nöö hën a taki da de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Di goon bigi nöö di njanjan lepi u koti, ma wookoma biti poi. Nöö un begi Masa Gadu e, faa puu hia sëmbë manda go a di wooko fëen.”

³Nöö hën a toona taa: “Fa mi ta manda unu aki, mi ta manda unu leti kuma sikafu mii nango a pëndë mbeti dendu. Ma un go nöö. Mi ta manda unu.

⁴Nöö fa woon go dë, wan musu tja möni e, wan musu tja saku. Nöö dee susu un tuusi a unu futu dë, nöö ku de nöö un musu go. Nöö te un nango, wan musu ta buuja ta da oto ku sëmbë a pasi.

5-6 “Nöö ee de kai unu a wan wosu fuun go duumi, nöö un musu begi da di sëmbë abi di wosu taa: ‘Masa Gadu musu dë ku i e.’ Nöö fa woon taki dë, nöö ee wan bumbuu sëmbë sai naandë di fiti u feni di bunu i begi dëen dë, nöö di bunu o tan a di wosu. Ma ee di sëmbë an fiti di lö bunu dë, nöö di bunu o toona ko a unu baka.

7 “Nöö fa de o tei unu a di wosu dë, nöö naandë un musu tan e. Wan musu kumutu ku unu lai go libi a oto wosu. Nöö te de da unu soni u njan, nöö un musu njan mën. Sen an musu kisi unu. Biga wan wookoma musu feni hën paima fu di wooko di a ta du.

8 “Nöö te un go a wan köndë nöö ee de kisi unu ku piizii, nöö di soni i si de seeka da unu fuun njan nöö hën un musu njan e.

9 “Nöö un kula dee sikima dee sai a di köndë dë. Nöö un taki da hii dee sëmbë taa di ten kisi u Masa Gadu hopo di Njunjun Tii fëen awaa, „nöö be de seeka u ko nëen.”

10 “Ma te un go a wan köndë, nöö ee dee sëmbë dë nëen an kë haika unu, nöö un musu go taanpu a sitaati u di köndë, nöö un taki da de taa: 11 ‘Di doti u di köndë aki di bi peka a u futu, nöö u feki ën puu tuwë disa da unu e, kuma wan maaka taa Masa Gadu o sitaafu unu. Biga u bi ko fuu konda da unu taa Masa Gadu ta hopo di Njunjun Tii fëen fa u dë aki, ma wan këen. Nöö di hebi fëen fika da unu e. U, u nango.’ ”

12 Nöö hën a toona taki möön taa: “Nöö un musu sabi taa a di daka di Masa Gadu o kuutu hii mundu, nöö di sitaafu di köndë dë o kisi o möön hogi möön leki di hogi köndë de kai Sodom bi kisi e.”

Aki Masa Jesosi bai helu

da wanlö köndë.

Mat. 11:20-24

13 Nöö hën Masa Jesosi taa: “Mi bai helu da un dee sëmbë ta libi a Kolazin ku dee u Betisaida e. Wë biga ee dee köndë de kai Sidon ku Tilusi bi si dee gaan foombo wooko dee mi ta du a unu mindi aki, nöö de bi o bia de libi gaanduwe kaa. Di hogilibi u de bi o hati de tee de de bi o bisi djojo go sindo a goon ta tuwë sindja a de sinkii. Sö a bi o hati de tjika. Ma un dee sëmbë u Kolazin ku Betisaida si dee foondo wooko u mi, ma töku wan a’ toobi möönsö fuun disa dee hogilibi fuunu.

14 “Nöö hën mbei mi taki taa tee Masa Gadu o kuutu goonliba, nöö di sitaafu woon kisi o hogi möön di Sidon ku Tilusi o kisi.

15 “Nöö un dee sëmbë u Kapenaumi tu, unfa un mëni? Un mëni taa di hei fuunu aki o tja unu go a Gadu Köndë nö? Nönö e, na seei. Ma a didibi faja a o tja unu go! „Biga mi ko a unu ma wan tei di lei u mi u soni möönsö.”

16 Nöö hën Masa Jesosi taki da dee bakama fëen taa: “Ee wan sëmbë ta piki unu buka, hën da a ta piki di buka u mi kaa. Ma ee wan sëmbë an tei unu, nöö hën da an tei mi tu, söseei an tei di Sëmbë di manda mi ko aki tu.”

Aki Masa Jesosi ta lei

dee bakama fëen

andi de musu wai da.

17 Nöö hën de sëbënteni-ku-tu bakama u Masa Jesosi go tefa de toona ko, nöö de ta wai seei. De taki dëen taa: “Masa o, fa u go dë, nöö dee gadu bi saka a u basu seei, di u tei di në fii bai de.”

18 Hën Masa Jesosi taki da de taa: “Awa, sö de o saka da unu tuu.” Biga miseei bi si fa di kaakiti u didibi bi booko saka gaanduwe kaa. Mi si ën, a

kumutu a liba ala pasa a mi wojo valau sō, kuma liba koti faja go a goon. Nōo fa dee gadu saka a unu basu dē, nōo sō de o ta saka.

¹⁹ “Biga mi ta da unu makiti a di gaan felantima fuu liba e, ku hii dee hogi soni dee a o manda ko a unu, te dou ku sindeki ku kukutulabu tuu. De an o sa du unu hogi.

²⁰ “Ma tōkuseei na fu di soni dē hedi un musu ta wai e. Na fu di dee gadu ta saka a unu basu mbei un musu ta wai tu. Ma un musu ta wai seei fu di un sabi taa nē fuunu dē sikifisikifi a Masa Gadu Kōndē ala.”

Aki Masa Jesosi konda da dee bakama fēen kumafa de abi bunuhedi tjika.

Mat. 11:25-27, 13:16-17

²¹ Nōo hēn di Akaa u Gadu mbei Masa Jesosi ko wai tee na soni. Hēn a taa: “Masa Gadu, gaantangi fii o. I da Masa u liba ala ku goonliba aki tuu. Nōo mi da i tangi u di a dē taa i tjubi dee soni fii da dee kōnima ku dee sabisonima u di goonliba aki te de an sa sabi de mōōnsō. Nōo hēn i toona mbei dee lagilagi sēmbē aki dee ta piki i buka, ko sabi de. Aai Taata, gaantangi fii e. Biga sō i feni ēn taa a bunu. Wē nōo i bigi e, Taata.”

²² Hēn a taa: “Dee sēmbē o, mi Tata buta hii soni a mi maun e. Nōo na wan sēmbē sabi kaba u di Mii boiti di Tata nōo. Sōseei na wan sēmbē sabi kaba u di Tata tu boiti di Mii nōo, ku di sēmbē di di Mii kē faa ko sabi ēn.”

²³ Nōo hēn a bia luku dee bakama fēen, nōo hēn a taki da de taa: “Un dee sēmbē aki, un abi bunuhedi e, fu dee soni dee un ta jei ku dee un ta si aki.

²⁴ Biga sōmēni u dee fesiten tjabukama ku dee kōnu tuu bi hangi u de si dee soni un ta si aki. De bi hangi tu u de jei dee soni dee un ta jei aki, ma de an bi sa jei de.”

Aki Masa Jesosi konda di oto u wan bunuhati Samalia sēmbē.

²⁵ Te wan daka, hēn wan u dee sabima u wēti hopo go a Masa Jesosi u go poobēen luku. Nōo hēn a hakisi ēn taa ee andi faa musu du te nōo a sa feni di teego libi u Masa Gadu.

²⁶ Hēn Masa Jesosi hakisi ēn taa: “Andi sikifi a Gadu Buku? Andi i ta lesi nēen?”

²⁷ Hēn a taa: “Wē mi ta lesi taa i musu lobi Masa Gadu ku hii i hati ku hii i akaa ku hii i taanga ku hii pakisei fii. Nōo i musu lobi di otowan fii leti kumafa i lobi i seei.”

²⁸ Nōo hēn Masa Jesosi taa: “Wē fa i piki dē, nōo i piki bunu. Sō fii libi tuu, nōo joo dou a Masa Gadu Kōndē.”

²⁹ Ma di di womi si taa di soni a hakisi dē nēen a feni, hēn a toona hakisi Masa Jesosi taa: “Wē ambē da di otowan u mi di mi musu lobi kuma miseei?”

³⁰ Nōo hēn Masa Jesosi tei wan oto konda dēen. A taa: “Wan sēmbē bi kumutu a Jelusalen nango a Jelikou. Nōo hēn a nango te wan pisi, hēn wanlō fufuuma ko kisi ēn panjan. Hēn de fon mēn te a fon. Hēn de tei dee soni fēen dee a bi tja tuu, te kisi ku dee koosu dee bi dē nēen sinkii. Hēn de disēen a goon dē a dēdē ku libi maun, hēn de go u de.

³¹ “Nōo hēn a sai dē te wan pisi, hēn wan u dee begima di ta wooko a Masa Gadu Wosu ko ta pasa. Nōo di a si di womi a goon dē, hēn a koti lontu a oto sē pasa go fēen.

³² “Nōo a baka u di dē, hēn wan u dee bakamii u Leifi di ta wooko a Masa Gadu Wosu ko ta pasa tu. Nōo di a ko si di womi a goon dē, hēn a luku ēn diin te a kaba. An du wan wojo soni mōōnsō. Hēn a koti lontu a oto sē pasa go fēen.

³³ “A baka fēen hēn wan Samalia sēmbē ko ta pasa dē tu. Nōo di a si di womi a goon naandē, nōo hēn tjali fēen kisi ēn te a taa: “Wē di sēmbē aki, fa u ku

dee lö sëmbë aki dë feanti seei, ma tjali fëen kisi mi, nöö ma sa disëen aki go. Mi musu heepi ën.’

³⁴ “Nöö hën a go a di womi go lobi deesi a dee koti buka fëen hën a tai de te a kaba. Hën a hopo ën buta a di mbeti fëen liba, hën a ta tjëen te a wan lantiwosu. Nöö naandë a go sölugu ën.

³⁵ “Nöö di mamate hën a hopo, nöö hën a go a di sëmbë di abi di wosu. Nöö hën a tei möni, hën a dëen. Hën a taki dëen taa: ‘Womi o, gaantangi baa, luku di sëmbë aki bunu da mi, nöö ee di möni an tjika nöö te mi toona nöö mi o paka i dou.’” Sö wan oto Masa Jesosi taki te a kaba.

³⁶ Nöö hën a bia hakisi di womi di bi ko nëen dë taa: “Wë mati, andi i pakisei u de dii sëmbë naandë? Undi u de libi ku di womi kuma di otowan fëen di a ta lobi kuma hënseei?”

³⁷ Hën di womi taa: “Wë misikuma di sëmbë di bi a’ tjalihati fëen dë.”

Hën Masa Jesosi taa: “Wë nöö i piki bunu. Nöö i go e, nöö i libi kumafa di womi dë libi dë.”

Aki Masa Jesosi dë

a Maita ku Malia wosu.

³⁸ Nöö di Masa Jesosi ku dee bakama fëen dë a pasi nango, a Jelusalen dë, te wan pisi hën de go dou a wan köndë. Nöö hën wan mujëe de kai Maita kai ën faa ko nëen wosu. Nöö hën a go.

³⁹ Wë nöö Maita bi abi wan sisa fëen de ta kai Malia. Nöö fa Masa Jesosi ko a de dë, hën Malia go sindo leti nëen fesi a goon naandë ta haika dee soni a ta taki.

⁴⁰ Ma Maita bi dë ku bookohedi ta seeka soni u njan da Masa Jesosi ku dee bakama fëen. Hën de dë te wan pisi, an sa tjëen möön. Nöö hën a fan ku Masa Jesosi taa: “Masa o, ja si nö? Fa i si i ko aki, nöö hën Malia disa mi wanwan tö fu mi seeka hii soni da unu. Ja sa mandëen fa a ko heepi mi nö?”

⁴¹ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë Maita o, mujëe, haika e. I dë ku gaan pakisei ta booko hedi a sëmëni soni. ⁴² Ma wan soni nöö dë fanöudu e, mujëe. Fa i si Malia ko sindo ta haika mi aki, nöö hën du di möön bunu soni, nöö ma o puu ën nëen.”

11

Aki Masa Jesosi lei dee bakama fëen fa u de begi Gadu.

Mat. 6:9-13, 7:7-11

¹ Wan daka hën Masa Jesosi bi dë a wan kamian ta begi. Hën a begi teefa a kaba, nöö hën wan u dee bakama fëen hakisi ën taa: “Masa o, andi mbei ja sa lei u fa fuu begi tu, kumafa Johanisi lei dee bakama fëen?”

² Hën a taki da de taa: “Antoobi. Mi o lei unu. Te woon begi, nöö sö fuun musu taki:

Ke, u Tata a liba, hii sëmbë musu lesipeki i e.

De musu sabi taa i dë bumbuu limbolimbo.

U begi taa di Tii fii musu paaja a hii goonliba.

³ Nöö u begi i fii da u dee soni u abi fanöudu fuu pasa u libi tide.

⁴ Nöö u begi i tu, be i puu u a bëë u dee hogi dee u ta du,

leti kumafa u seei ta puu dee otowan fuu a bëë fuu hogi de ta du u.

Nöö u begi i taa na disa u da dee soni dee sa hai u tja go a di së u hogi e.

Sö fuun ta begi e, dee sëmbë.”

⁵⁻⁶ Hën a toona taki da de taa: “Ee wan sëmbë i a’ wan bunu mati, nöö hën wan sëmbë ko a i a mindi ndeti, nöö joo go a di mati fii. Nöö joo taki dëen taa:

‘Mati, gaantangi baa, mi ko begi i soni. Wan mati u mi kumutu a kamian ko a mi, nõö ma a’ sondi u njan fu mi dëen. Gaantangi, juu mi dii bëëë.’

⁷ “Nõö di sëmbe o piki i taa: ‘Haika, na toobi mi a di juu aki e. Mi sөөtө dөө go kandi kaa. Mi ku dee mii u mi dë a kamba aki, de ta duumi. Ma sa hopo go tei bëëë da i möön e.’ Ma nõö fu di di fuka fii bigi, nõö joo ta naki di dөө kodo ta begi ën nango nõömö.

⁸ “Nõö mi taki e, kandë an o jabi di dөө da i fu di un dë mati hedi. Ma fu di i ta naki di dөө nëen hedi nõömö te an sa feni pasi duumi, nõö hën mbei a musu hopo tei di bëëë da i kuma di mëni i abi fanöudu.

⁹ “Fëen mbei mi taki da unu taa i musu ta begi Masa Gadu nõömö e, nõö a o da i di soni di i ta begi ën. I musu ta suku di soni i abi fanöudu nëen, nõö joo feni ën. I musu ta naki di dөө fëen, nõö a o jabi ën da i. ¹⁰ Biga di sëmbe di ta begi ën, nõö hën a ta da. Di sëmbe di ta suku nëen, nõö hën o feni. Nõö di sëmbe di ta naki di dөө fëen, hën a o jabi ën da.

¹¹ “Wë nõö fa un dë aki, ee di mii fii pidi i wan pisi fisi nõö i sa tei wan sindeki pisi dëen nõ? Na seei. ¹² Nõö ambë dë a unu mindi aki tu di o tei kukutu labu da hën mii ee a pidi i obo. Nönö, sëmbe an dë e.

¹³ “Wë nõö fa un ta du hogi so juu seei, ma un sabi taa un musu da dee mii fuunu bumbuu soni, wë nõö unu Tata a liba wë? An sa da unu di Akaa fëen tu nõ, te un ta begi ën.”

Aki Masa Jesosi ta taki soni fëen ku dee didibi.

Mat. 12:22-30, 43-45; Maik. 3:20-27

¹⁴ Te wan oto daka möön, hën Masa Jesosi puu wan soni bi dë a wan womi liba. Di soni bi tapa di womi buka nõö di Masa Jesosi jakëen puu, nõö wantewante a ko ta fan bumbuu baka. Nõö di soni foombo hii sëmbe.

¹⁵ Ma seei so u dee sëmbe kosi Masa Jesosi. De taa: “Fa i si a ta puu dee soni a sëmbe liba aki, nõö na ku wan oto kaakiti möönsö, ma ku di kaakiti u di hedima u dee didibi de kai Belisabo, ku ën wë a ta du ën e.”

¹⁶ Nõö hën wanlö sëmbe sai dë kë poobëen luku. Hën de hakisi ën taa: “Wë dee soni dee i ta du aki, nõö ee i da sëmbe u Masa Gadu tuu, nõö lei u wan maaka be u sa sabi taa Gadu dë ku i tuu.”

¹⁷ Ma Masa Jesosi sabi fa de ta pakisei taa na sëmbe u Gadu a dë, ma a dë sëmbe u didibi. Nõö hën a taki da de taa: “Hiniwan köndë di hopo ta feti ku ën seei, nõö an sa tan e. A o booko. Söseei hiniwan famii di hopo ta feti ku ën seei o kaba a sösö tu.

¹⁸ “Wë nõö ee dee didibi hopo ko ta feti ku deseei, nõö unfa i mëni de o du? Na kaba de o kaba a sösö nõ? Didibi sa jaka dee otowan fëen go nõ?

“Wë nõö di un bai taa ku kaakiti u di hedima fu dee didibi mi ta puu dee otowan fëen, ¹⁹ nõö dee sëmbe fuunu dee ta puu soni a sëmbe liba wë? Ambë kaakiti de tei ta du ën? Biga di wan puu nõö u tuu ta puu de. Nõö naandë a o waka mbei dee sëmbe fuunu seei o da unu adjabëë.

²⁰ “Nõö un mëni unu seei ku dee lö pakisei dë e. Biga ku di kaakiti u Masa Gadu wë mi ta du dee soni aki. Wë nõö di mi ta du de ku di kaakiti u Masa Gadu, nõö hën da Gadu hopo di Njunjun Tii fëen a unu mindi awaa.”

²¹ Hën a toona taki da de möön taa: “Un haika. Solanga wan taanga sëmbe dë fëen seekaseeka ku ën feti lai ta luku ën wosu, nõö na wan kodo sëmbe seei sa ko fufuu soni fëen tja go e. ²² Ma te wan oto sëmbe ko di taanga möön hën, nõö a o sa ko kisi ën panjan feti ku ën tee a wini ën. Nõö a o tei hii dee feti lai fëen dee a bi ta mëni u heepi ën seei, ku dee gudu fëen tuu, tja go paati da dee otowan.”

²³ Nöo hën Masa Jesosi taki da de möön taa: “Fa u taki dee soni aki, nöo di sëmbë di an kë nama ku mi, nöo hën da felantima u mi kaa e. Sösei di sëmbë di an ta suku sëmbë tja ko da mi, nöo hën ta jaka sëmbë puu a mi.”

²⁴ Nöo hën a taa: “Te wan gadu dë a wan sëmbë hedi, nöo te a kumutu disëen go, nöo a o ta waka ta lontu ta suku kamian ka dee otowan fëen ta libi te a wei. Nöo a o taa: ‘Wë, nönö, ma feni kamian aki u mi tan.’

“Nöo a o bia toona ko a di sëmbë hedi ka a bi kumutu dë seei. ²⁵ Nöo te a ko naandë nöo a o si di kamian limbolimbo hoo. ‘Di sëmbë an feni wan bumbuu soni buta nëen möönsö.’ ²⁶ Nöo paa, tjala! A toona ko a di sëmbë hedi baka. Nöo a o go kai sëbën gadu hogiwan möön leki ën seei, nöo de o ko lai a di sëmbë naandë hedi. Nöo di lö sëmbë naandë, tan fëen o ko dë möön hogi gaanfa möön fa a bi dë a fesi.”

Aki Masa Jesosi ta konda ambë da dee sëmbë sa feni di möön gaan bunu.

²⁷ Nöo fa Masa Jesosi ta fan dë, nöo hën wan mujëe bi sai a dee sëmbë mindi dë hopo bai fan ku ën. A taa: “Womi, di mama fii di pai i, a abi kôlôku e, fu di Gadu feni taa hën musu pai i.”

²⁸ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “‘Aai, mujëe,’ ma fa i si u dë aki, nöo dee sëmbë dee ta jei di Wöutu u Masa Gadu ta piki ën buka, nöo de ta feni di möön gaan bunu möön leki di sëmbë di pai mi e.”

Aki Masa Jesosi ta taki soni

u dee sëmbë fëen ten.

Mat. 12:38-42; Maik. 8:12

²⁹ Nöo fa de dë ala, nöo sëmbë ta ko a Masa Jesosi naandë gidjii sö. Hën a taa: “Dee sëmbë u di ten aki, de abi takuhatiböo. Na biibi de kë biibi sö e, ma de ta ko a mi u de feni maaka a mi. Ma ma abi oto maaka u lei de möön leki di maaka u di fesiten tjabukama de ta kai Jona e.

³⁰ “Wë biga leti kumafa Jona bi dë wan maaka da dee sëmbë u Ninifei, nöo söseei Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki dë wan maaka da dee sëmbë u di ten u dë aki tu.

³¹ “Nöo un haika e. Gaanduwe a fesiten, wan mujëe kënu bi kumutu tee a wan longi köndë ko a Jelusalen faa ko jei di këni u Könu Salumon. Ma nöo un dee sëmbë u di ten aki abi wan sëmbë a unu dendu kaa di hei gaanfa möön di fesiten kënu dë e, ma tökusei wan kë haikëen.

“Wë nöo woon si fa a o waka a di Gaan Kuutu Daka di Masa Gadu o kuutu hii sëmbë. Biga di mujëe u taki dë, hënseei o hopo ta kuutu unu e, taa: ‘Mi wë bi kumutu a sö wan longi kamian ko haika di fan u di kënu, ma unu bi dë leti a wan möön hebi Sëmbë bandja, ma wan bi kë haikëen möönsö.’

³² “Nöo söseei dee sëmbë u Ninifei dee bi piki di buka u Jona o hopo a di Daka dë fu de kuutu unu tu. Biga de bi bia de libi wantewante fu di de jei di fan fu Jona. Ma aki un ta si wan Sëmbë a unu mindi di hei möön Jona gaanfa, ma töku wan kë piki ën buka.”

Aki Masa Jesosi toona ta lei de ku di oto u di faja möön.

Mat. 5:15, 6:22-23

³³ Hën a toona taki da de taa: “Na wan sëmbë o sëndë wan faja te a kaba, nöo a tjubi ën a soni basu e. Ma a o sëndëen buta a wan kamian fu hii sëmbë di o ko a di wosu musu sa si limbo ku ën.

³⁴ “Nöo ee i sëndë wan faja, nöo ee wojo fii bunu nöo i ta si limbo ku ën fii saandi i ta du. Biga di wojo hën da di faja fii sinkii. Ma nöo ee wojo fii booko nöo ee i sëndë faja buta naandë seei, töku ja o si soni. A söso dungu nöo joo ta dë. Ja o saandi i ta du.

³⁵ “Hën mbei i musu ta kõni ku i wojo fu an musu ko dungu. „Nöö söseesi i musu ta kõni fu hogi pakisei an musu dë a i hati.” ³⁶ Biga leti kumafa i ta si soni bunu te wojo fii dë limbolimbo, nöö söseesi ee hati fii dë limbolimbo fii tei Gadu wöutu ta hoi, nöö i o ko dë bumbuu sëmbë te dou.”

Aki Masa Jesosi ta bai helu da

dee Faliseima ku dee

Sabima u Wëti.

Mat. 23:1-36; Maik. 12:38-40; Luk. 20:45-47

³⁷ Di Masa Jesosi fan sò tefa a kaba, hën wan Faliseima kai ën faa ko njan nëen wosu. Nöö hën a go ku ën. ³⁸ Nöö di juu de sindo u de njan, nöö soni u Masa Jesosi toobi di Faliseima. Biga an wasi „maun kumafa dee Faliseima ta wasi maun.”

³⁹ Nöö di Masa Jesosi si taa di soni dë toobi di Faliseima, hën a taki dëen taa: “Un dee Faliseima aki, andi mbei un ta biinga fu sinkii fuunu musu ta dë limbolimbo, ma hatiböö fuunu lai te dou ku hii sootu pei hogi. ⁴⁰ Un wisiwasi di dë? Un ninga taa Masa Gadu kë fu di sinkii fuunu wanwan nöö musu ta dë limbolimbo nö? Wë di hatiböö fuunu wë?”

⁴¹ “Wë un musu biinga be hati fuunu dë limbolimbo e, be un ta libi bunu ku hii sëmbë ta heepi dee penama. Biga te un libi sò, nöö an o dë fuun suku fuun ta wasi soni a dee peipei fasi dë möön. Biga hii soni fuunu o ta dë limbolimbo kaa.”

⁴² Nöö di a taki sò da de te a kaba, hën a taa: “Un dee Faliseima aki, mi bai helu da unu e. Fa un sai dë, un ta mbei taa un dë bumbuu möön hii sëmbë. Un ta paati hii soni fuunu, fii da Gadu di fëen së te dou ku dee pikipiki goon njanjan fuunu tuu kumafa di wëti dë. Nöö di naandë bunu tuu, ma an tjika. Biga wan ta libi bunu ku sëmbë, nöö wan lobi Gadu tu.”

⁴³ Hën a toona taa: “Mi bai helu da unu wan pasi möön e, un dee Faliseima. Biga te un go a keiki, nöö un lobi u sindo a di möön hei kamian u di wosu. Te un ta waka a sitaati, nöö un ta kë hii sëmbë musu ta da unu odi a lanti dendu, kuma un hei möön hii sëmbë.

⁴⁴ “Nöö mi bai helu da unu e. Un dë leti kuma wan awoo geebi, sëmbë ta waka ta pasa nëen liba söndö de sabi taa ku sò wan hogi soni de ta nama dë.”

⁴⁵ Nöö di Masa Jesosi taki sò kaa, hën wan u dee Sabima u Wëti hakisi ën taa: “Wë Mësitë o, fa i taki aki, na u i ta kosi tu nö?”

⁴⁶ Nöö hën Masa Jesosi bia fan ku de awaa, a taa: “Mi bai helu da unu tu, un dee Sabima u Wëti. Biga fa un ta lei lanti dee wëti u Mosesi dë, un ta suku u lai hebi soni a de liba fu de musu tjai, ma unu seei wan ta pooba u tjëen wan pikiwan seei.

⁴⁷ “Nöö mi bai helu da unu möön e. Biga un ta seeka dee geebi fu dee fesiten tjabukama u Masa Gadu te de hanso. Dee gaan sëmbë fuunu wë bi kii de, nöö unu ta seeka dee geebi. ⁴⁸ Nöö di soni dë mbei hii mundu ko ta si gbelin taa fa dee gaan sëmbë fuunu bi kii dee tjabukama dë, nöö a bunu a unu. Dee gaan sëmbë bi kii, nöö dee mii ta seeka dee geebi.

⁴⁹ “Ma antoobi, Masa Gadu sabi fa fuunu. Biga a bi taki a fesi taa a o manda dee tjabukama ku dee futuboi fëen ko da unu, nöö so u de woon kii. So u de woon sitaafu. ⁵⁰ Fëen mbei, un dee sootu pei sëmbë aki, unu wë Masa Gadu o sitaafu fu hii dee tjabukama fëen tuu dee de bi kii tuwë buuu a goon, fu sensi goonliba seti. ⁵¹ Fu kumutu a Abeli te dou ku Sakaliasi di de bi kii a di Wosu u Masa Gadu dendu, leti a di begi tafa ku di möön hebi kamba mindi dë, nöö u de tuu woon kisi sitaafu e.”

⁵² Nöo hën Masa Jesosi taki da de möön taa: “Mi bai helu da unu möön, un dee Sabima u Wëti. Biga un ta tei dee oto u Masa Gadu tuu ta tapa buta dë fu sëmbë an musu sabi de. Unu seei, wan kë mbei möiti fuun musu sabi de, nöo ee wan sëmbë kë sabi de nöo un ta tapa pasi da de. „Biga wan kë lei de a di fasi.”

⁵³⁻⁵⁴ Nöo hën di Masa Jesosi fan ku de sö te a kaba, hën a kumutu go fëen. Nöo a baka u di dë, hën dee Faliseima ku de Sabima u Wëti seti ta ko nëen ku hatiboonu fasi nöömö ta hakisi ën peipei soni. De ta seti taapu dëen faa musu taki wan soni fu de sa feni ën tja go kaagi da lanti.

12

Aki Masa Jesosi ta wasiköi dee

bakama fëen a di ganjan libi

u dee Faliseima.

Mat. 10:26-27

¹ Nöo di juu Masa Jesosi ta fan dë, nöo dusudusu sëmbë ta ko nëen naandë tee kamian an dë u de tan, nöo de ta peeta deseai.

Nöo hën Masa Jesosi seti wasiköi dee bakama fëen, a taki da de taa: “Womi, un mëni unu seei ku di sooda u dee Faliseima e. Dati wan taki wan musu tei di ganjan libi u de. Biga de ta mbei taa de dë bumbuu sëmbë ma na tuu. Nöo hën mbei wan musu djeesi de e.

² “Biga na wan soni sa tjubi te nöo an ko a döo. Nöo na wan soni sa danga tu te nöo sëmbë an o ko sabi ën. ³ Fëen mbei di soni di i si un ta taki a ndeti a dungudungu, nöo de o jei ën a gaan didia. Nöo di soni di un ta konda sapisapi da unu seei a kamba dendu, nöo hën de o feni ta bai basia a di köndë.”

Aki Masa Jesosi ta taki taa libisëmbë an dë u fëë.

Mat. 10:28-33, 12:32; 10:19-20

⁴ Nöo hën a taki da dee bakama fëen möön taa: “Un dee mati u mi aki, wan musu fëë dee sëmbë dee o sa kii unu e. Wë biga ee wan libisëmbë kii i, nöo an sa du oto soni ku i möönsö. Biga an sa du soni ku di akaa fii, hën mbei wan musu ta fëë de. ⁵ Ma Masa Gadu hën un musu ta fëë e. Biga tee a kii wan sëmbë te a kaba, nöo a sa toona sitaafu ën a bakaten. Biga hën abi di faja ka didibi o go, nöo hën mbei hën un musu ta fëë.

⁶⁻⁷ “Nöo un musu ta mëni Masa Gadu tuu e, dee sëmbë, biga hën ta sölugu fuunu. Wë biga luku dee piki fou ta buwa aki. De ta sei feifi u de u wan bangunötu nöo, ma töku Gadu ta mëni de. Wë nöo un dee libisëmbë wë? An möönsö nö? Nöo Masa Gadu sabi unu finifini te kisi ku dee uwii u hedi fuunu tuu.”

⁸ Nöo di a fan sö te a kaba, hën a taki da de taa: “Mi taki da unu e, taa dee sëmbë dee ta piki a libisëmbë fesi taa de sabi Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki, nöo a bakaten nöo misei o piki a dee basia u Masa Gadu fesi taa mi sabi de tu.

⁹ “Ma ee wan sëmbë an kë piki taa a sabi mi a libisëmbë fesi aki, nöo a bakaten nöo ma o piki taa mi sabi ën tu, a dee basia u Masa Gadu fesi ala.”

¹⁰ Hën a toona taa: “Ee wan sëmbë kosi Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki, nöo Gadu sa puu ën a bëë eti. Ma ee wan sëmbë ta kosi di Akaa fëen, nöo an o puu ën a bëë möönsö e.”

¹¹ Hën a toona taki da de möön taa: “Haika, dee sëmbë. Te de kisi unu u tja go a kuutu a dee keiki u de, ee nasö de tja unu go a dee gaan sëmbë ku dee gaama u köndë u de kuutu unu, nöo wan musu ta pakisei taa: ‘Ee maingë,

unfa woo du? Andi seei woo taki?' ¹² Biga te di juu dou, nöö di Akaa u Masa Gadu seei o lei unu andi fuun musu taki e."

Aki Masa Jesosi ta bai de taa de an musu suku hia gudu a goonliba aki.

¹³ Nöö di juu naandë seei, nöö hën wan sëmbë bi dë a de mindi naandë taki da Masa Jesosi taa: "Mësitë o, mi kë begi i wan soni. Di tata fuu dëdë disa di gudu fëen naandë. Nöö mi kë i taki da di baaa u mi taa be a paati dee gudu, be a da mi u mi së."

¹⁴ Hën Masa Jesosi piki ën taa: "Womi, na di wooko dë mi ko aki u ko du e. Ma ko u ko kuutu soni fuunu ta paati gudu da unu."

¹⁵ Nöö hën a taki da dee sëmbë sai dë tuu taa: "Dee sëmbë aki, un musu mëni unu seei fu wan abi langawojo a soni e. Biga na gudu ta mbei sëmbë ta libi gaandi, söseei an ta mbei sëmbë libi suti tu."

¹⁶ Hën a konda wan oto da de, a taa: "Wan guduma bi dë, hën a ta koti goon ta wooko ta paandi njanjan nöömö tefa a feni hia njanjan. ¹⁷ Hën a sindo pakisei taa: 'Wë unfa mi o du? Biga ma a' wosu tjika fu mi lai dee njanjan dee mi abi.'

¹⁸ "Hën a sai dë te wan pisi, hën a taa, 'Söö. Wë mi saandi mi o du. Mi o booko dee wosu aki tuwë, nöö mi o mbei wanlö gaan gindi wan. Nöö a de mi o lai dee njanjan ku dee gudu u mi tuu, ¹⁹ nöö mi o dë kumafa mi kë awaa. Dee gudu dee mi abi, nöö de o tja mi sëmëni jaa. An o dë u mi wooko möön. Mi o ta njan ta bebe ta mbei piizii ta libi suti kumafa mi kë.'

²⁰ "Ma nöö te faa mëni, hën Masa Gadu taki dëen taa: 'I lauma ju! A di ndeti aki seei de o ko tei di akaa fii puu a i tja go. Nöö dee gudu i abi dë ku dee njanjan i tjubi buta dë, ambë seei de o fika da?' "

²¹ Nöö hën Masa Jesosi taa: "Wan si ö? Nöö sö a ta pasa ku dee sëmbë dee ta suku gudu u goonliba aki, söndö de ta suku u libi kumafa Masa Gadu kë, fu de feni gudu nëen ala."

Aki Masa Jesosi ta konda da dee

bakama andi dë fanöudu

u de suku.

Mat. 6:25-34

²² Hën Masa Jesosi bia fan ku dee bakama fëen awaa. A taa: "Fëen mbei wan musu abi bookohedi tumisi taa andi woon njan, nasö andi woon bisi.

²³ Biga di libi ₁ di Masa Gadu da unu dë, nöö, a dë gaan soni möön leki dee njanjan fuun njan. Nöö di sinkii ₁ Masa Gadu da unu dë, a dë gaan soni möön leki dee koosu fuun bisi nëen. ₁ Nöö di a da unu libi ku sinkii kaa, nöö an sa toona da unu njanjan ku koosu u bisi tu nö?]

²⁴ "Wë biga fa dee fou sai dë, de an ta diki goon paandi njanjan. De an ta diki alisi. De an a' këdë ee nasö gaan suwa ta tjubi njanjan möönsö, ma Masa Gadu hën ta sölugu de. Wë nöö unu libisëmbë wë? Wan bumbuu gaanfa möön dee fou nö? Nöö an sa sölugu fuunu tu nö?

²⁵ "Nöö un sëmbë sa libi ee wan juu langa seei möön fa Gadu bi buta dëen, fu di a ta booko hedi mbei? Di libi fii an o pusa pasa di daka a bi da i möönsö.

²⁶ Wë nöö ee di bookohedi fii an sa heepi i a di piki soni dë, nöö ee i ta bookohedi a gaangaan soni seei nöö a sa heepi ö?

²⁷ "Nöö luku dee folo dee ta nasi a pepei kamian, fa de hanse. De an ta wooko, nöö de an ta nai soni u bisi tu. Ma nöö mi taki da unu taa, fa di gaan könu de kai Salumon bi dë ku hii dee gaan waiti bisi fëen seei, ma an bi ta bisi hanso kuma dee folo dë e.

28 “Ma nöö fa i si dee folo hanse seei ma te sapate de puu kai pökö. De kaba a sösö kaa. Wë nöö di Masa Gadu ta bisi dee sösö uwii ku so wanlô hanse folo, nöö an sa da unu koosu fuun bisi tu nō? Ke dee sëmbë aki, luku fa di biibi fuunu piki. Biga wan ta buta mëni a Masa Gadu tjika.

29 “Dee sëmbë o, mi taki e, wan musu a’ bookohedi fu njanjan ku soni u bebe. Wan musu ta kai dee soni naandë gaan soni poi. 30 Biga a dee lö soni dë, dee sëmbë dee an ta dë ku Masa Gadu a wan sé ta booko hedi. Ma unu Tata sabi dee soni un abi fanöudu kaa e. 31 Nöö be un suku nöö fuun dë a di Tii fëen basu, nöö hënseei o da unu hii dee soni dee un abi fanöudu.”

Aki Masa Jesosi lei taa ja musu tjubi gudu a di goonliba aki.

Mat. 6:19-21

32 Nöö hën a toona taki da dee bakama fëen möön taa: “Dee sëmbë u mi aki, fa un dë biti seei, ma wan musu fëëe e. Biga unu Tata Masa Gadu bi feni ën u bunu faa buta unu u di Njunjun Tii fëen dendu, fuun sa njan dee bunu fëen.

33 “Nöö fa i si un dë aki, wan musu lai hia gudu a wosu te poi. Ma un musu sei de, nöö un paati di möni da dee pena sëmbë. Nöö hën da un ta lai möni a wan saku di an sa gaandi möönsö. Biga di lö möni dë an o kaba a sösö möönsö ka a dë a Gadu Köndë ala. A o dë u teego. Fufuuma an o sa go ala go fufuu ën möönsö, nöö bitju an o sa go ala go njan mën tu. Nöö naandë fii lai di gudu fii buta e, dee sëmbë, ma na a goonliba aki. 34 Biga ka di gudu fii dë, naandë hati fii ta dë tu.” Nöö sö Masa Jesosi taki da dee bakama fëen di ten dë.

Aki Masa Jesosi ta konda da de taa de musu ta dë seekaseeka.

Mat. 24:45-51

35 Nöö hën a toona taki da de taa: “Dee sëmbë o, un musu dë kabakaba e, ku faja sëndësëndë a unu maun. Un musu bisi wooko koosu, be i dë kabakaba ta luku di Masa fuunu.

36 “Nöö woon dë leti kuma wanlô futuboi de Masa go a kamian a wan piizii. Nöö de o dë a wosu dë pii kabakaba ta luku ën, fu te a ko dou naki di döo nöö de musu hopo jabi di döo dëen wantewante. 37 Nöö te di Masa u dee futuboi ko si taa de dë kabakaba kaa, nöö de o feni paima. Biga hënseei o puu ën koosu nëen sinkii buta a wan së, nöö a o hopo tafa sölugu de te a kaba.

38 “Wë nöö hën da bunu u dee futuboi seei te de Masa ko baka a wosu nöö a ko si taa de dë kabakaba. Biga wë hiniwan juu di a ko dou, nöö de musu dë kabakaba, ee a ganian kanda, ee a mindi ndeti seei.

39 “Nöö un musu pakisei di soni dë bunu e. Biga ee wan sëmbë sabi a fesi taa a sö wan juu fufuuma o ko nëen, nöö a o dë ku wojo ta watji bunu fu an musu ko booko di wosu fëen fufuu soni. 40 Nöö fëen mbei un musu hoi unu seei bunu fuun dë kabakaba tu. Biga Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki o toona ko a goonliba a wan juu di sëmbë an o mëni taa nëen mi o ko.”

41 Nöö di Masa Jesosi fan sö te a kaba, nöö hën Petuisi hakisi ën taa: “Wë Masa o, fa i ta da u dee oto ta lei u dee soni aki, a dë fuu wanwan nō? Naa a dë u hii sëmbë?”

42 Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë mi ta fan di fan aki da dee sëmbë dee abi bambuu fusutan, ku dee lanti sa a’ futoou a de liba. Biga sö wan sëmbë hën di masa o tei buta hedima nëen wosu, fu te di juu dou hën musu paati njanjan da dee otowan. 43 Nöö te di Masa fëen toona ko, nöö ee a ko si taa a dë wan bambuu futuboi, a ta du di wooko fëen bunu, nöö a o kisi wan gaan paima. 44 Mi taki da unu e, taa nëen maun hën masa o buta hii dee gudu fëen.

45 “Ma ee di futuboi dë bi taki nëen hati taa: ‘Wë mi masa an o ko eti,’ nöö hën a hopo ta fon dee otowan fëen, womi ku mujëe tuu, ta njan ta bebe ta

piizii ta dööngö, ⁴⁶ nöö te hën masa toona ko baka a wan daka di an sabi ku wan juu di an bi mēni, nöö a sa sitaafu ěn wan hogi sitaafu e. A o du ku ěn seei kumafa a ta du ku dee oto sĕmbĕ dee an ta piki ěn buka.

⁴⁷ “Biga di sĕmbĕ di ta du soni ku sabi, nöö hĕn o kisi wan möön hogi sitaafu.

⁴⁸ Ma di sĕmbĕ di ta du hogi söndö a saandi a ta du, nöö hĕn an o sa kisi sö wan hogi sitaafu kuma di sĕmbĕ di ta du hogi ku sabi. Biga di sĕmbĕ di i bi du bunu, nöö nĕen i ta pakisei u feni bunu baka. Söseei di sĕmbĕ di i bi da möön hia, nöö nĕen joo ta mēni taa joo feni möön hia.”

Di pisi aki ta lei u taa

sĕmbĕ ku sĕmbĕ sa paati

fu Masa Jesosi hedi.

Mat. 10:34-36

⁴⁹ Nöö hĕn Masa Jesosi toona taa: “Fa i si mi ko a goonliba aki, nöö mi ko u ko suti faja kumafa sĕmbĕ ta suti faja a goon. Ma dee sĕmbĕ o, mi bi kĕ u di faja dĕ bi suti kaa e. ⁵⁰ Biga di sitaafu mi musu tja bifö mi kaba di soni di mi ko u ko du aki, a hebi da mi o.

⁵¹ “Nöö unfa un pakisei, dee sĕmbĕ? Un ninga taa mi ko aki u tja fii ko a di goonliba aki nö? Nönö e, ma mi ko u paati sĕmbĕ ku sĕmbĕ. ⁵² Biga ee feifi sĕmbĕ dĕ a wan wosu dendu, nöö de o ta kisi toobi ku deseei fu mi hedi. Dii o dĕ ku mi a wan sĕ, tu dĕ a wan oto sĕ. Ee nasö, tu o dĕ ku mi a wan sĕ, dii dĕ a wan oto sĕ. ⁵³ Wan tata o poi ku di womi mii fĕen fu mi hedi e, nöö wan womi mii o poi ku ěn tata. Wan mama o poi ku di mujĕe mii fĕen. Wan mujĕe mii o poi ku ěn mama. Mai ku mai o poi ku de seei. Hĕn mbei mi taa na u piizii mi ko e.”

Aki Masa Jesosi taki da

dee sĕmbĕ taa de musu sabi

na un juu de dĕ.

Mat. 16:2-3, 5:25-26

⁵⁴ Hĕn Masa Jesosi ko ta fan ku dee hia sĕmbĕ ko nĕen dĕ awaa. A taki da de taa: “Dee sĕmbĕ aki o, unfa un du ta sabi dee maaka dĕ a liba ala, ma dee u goonliba aki wan ta sabi de? Biga te un hopo wojo luku liba, nöö ee un si taa di bundji bĕ njaaan a di sĕ ka sonu ta kumutu, nöö un taa tjuba o kai. Nöö a ta kai tuu.

⁵⁵ “Nöö te un hopo wojo luku a di sĕ u libasĕ, nöö te di ventu ta ko nöö un taa: ‘Ma di ventu di ta ko di ko aki, di sonu o hati e.’ Nöö sonu ta hati tuu.

⁵⁶ “Wĕ nöö dee soni u liba ala, de un dĕ aki ta sabi. Wĕ nöö dee soni ta pasa a unu fesi a goonliba aki wĕ? Unfa wan ta si de fuun sabi na un juu u dĕ, un bödjĕema?

⁵⁷ “Biga un saandi da di leti soni fuun du, nöö faandi mbei wan ta seeka soni fuunu buta a pasi? ⁵⁸ Te i ku i felantima a’ soni nöö i si taa a kĕ tja i go a kuutu u di soni dĕ hedi, nöö te i si taa i a’ föutu, nöö be i dĕen leti wante e, be di taki koti bifö un dou a di kuutuma. Ma ee nasö, te di kuutu kaba, nöö dee siköutu o kisi i buta a dunguwosu, ⁵⁹ fu teee i paka di lasiti bĕ sĕnsi u di paima de kai da i fii paka.”

13

Aki Masa Jesosi ta bai dee

sĕmbĕ u de disa dee

hogilibi u de.

¹ Nöo di juu naandë, hën wanlö sëmbë ko konda da Masa Jesosi taa wanlö Galilea sëmbë bi ta kii wan mbeti u de tjuma da Masa Gadu. Nöo fa de dë ta seeka di paima naandë, nöo de an kaba seei, hën dee sodati u Gaama Pilati ko kii de tuwë leti dë a di paima liba.

² Hën Masa Jesosi piki de taa: “Wë dee sëmbë o, unfa un mëni u dee Galilea sëmbë dee sodati kii naandë? Un mëni taa de dë möön hogi möön hii dee oto sëmbë u Galilea mbei di soni dë miti de nö? ³ Wë nönö, na di soni dë mbei e. Ma nöo mi takı da unu taa ee wan bia unu libi, nöo sö unu seei sa dëdë kaba a söso tu.

⁴ “Nöo di di tölu u Siloam bi kai kii dee teni-a-aiti sëmbë, nöo unfa fëen un pakisei? Un mëni taa dee teni-a-aiti sëmbë naandë bi hogi möön hii dee sëmbë u Jelusalen, mbei di soni dë miti de nö? ⁵ Nönö e, ma mi takı da unu taa ee wan bia unu libi, nöo söseei un sa dëdë kaba a söso tu.”

Aki Masa Jesosi ta konda di oto u di fuuta pau.

⁶ Nöo hën a toona da de wan oto möön. A taa: “Wan sëmbë bi abi wan goon fëen, nöo hën a paandi di fuuta pau de ta kai figa nëen. Nöo hën a dë te wan daka, nöo hën a go a di goon go suku njanjan a di pau. Ma nöo an feni na wan kodo njanjan nëen.

⁷ “Nöo hën a takı da di sëmbë di ta luku di goon taa: ‘Wë i sabi nö? Dii jaa longi kaa mi ta ko ta suku njanjan a di pau aki, ma ma ta feni möönsö. Nöo fii faa ën e. Andi a dë a di goon ta du?’

⁸ “Nöo hën di sëmbë di ta luku di goon taa: ‘Wë un boo disëen di jaa aki möön, nöo mi o diki wan ngötö lontu ën buta deesi dëen. ⁹ Nöo te di oto jaa ee an pai njanjan, nöo te i toona ko nöo i sa faa ën awaa.’ ”

Aki Masa Jesosi kula wan mujëe a saba daka.

¹⁰ Nöo hën Masa Jesosi dë teefa wan saba, hën a go a wan keiki go ta lei sëmbë. ¹¹ Nöo wan mujëe sai naandë bi dë ku wan siki teni-a-aiti jaa longi kaa. Wan gadu wë bi du ku ën sö te sinkii fëen bendi doba fika sö, an sa hopo luku liba.

¹² Nöo di Masa Jesosi si di mujëe hën a kai ën ko nëen. Hën a takı dëen taa: “Mujëe o, i ko bunu e. I böö u di siki fii.”

¹³ Nöo hën a buta maun a di mujëe liba. Nöo wantewante dë hën di mujëe ko bunu leti kumafa a bi dë. Nöo hën a da Masa Gadu tangi taa: “Ke! Masa o, i bumbuu e. Gaantangi fii. Mi böö.”

¹⁴ Wë nöo di di hedima u di keiki si sö, nöo hën a mati. Hati fëen boonu te na soni, fu di kula Masa Jesosi kula di mujëe a di saba. Hën a hakisi dee oto sëmbë dë taa: “Na sikisi daka u abi fuu wooko nö? Wë a dee sikisi daka dë dendu un musu ko suku kula, ma na a saba e!”

¹⁵⁻¹⁶ Ma Masa Jesosi piki taa: “Un dee bödjëema aki, hiniwan saba un ta lusu dee kau ku dee buliki fuunu ta tja de go bebe wata. Nöo di mujëe aki wë? Fa a dë wan bakamii fu Abahamu nöo a dë wan apaiti sëmbë u Gadu kaa, ma töku di didibi sitaafu ën teni-a-aiti jaa longi kaa. Wë nöo di tatai di tai ën aki, ee a saba seei an musu lusu nö?”

¹⁷ Nöo di Masa Jesosi fan sö teefa a kaba, nöo hën sen kisi dee felantima fëen te na soni. Ma hii dee oto sëmbë tuu ta wai seei ku hii dee gaan wooko dee a ta du.

Aki Masa Jesosi ta konda soni

u di Njunjun Tii u Masa Gadu.

Mat. 13:31-33; Maik. 4:30-33

¹⁸ Nöo hën Masa Jesosi toona seti lei de baka. A taki da de taa: “Andi mi sa tei taki da unu tee nöo a djeesi di Njunjun Tii u Gadu? ¹⁹ Wë a dë kuma wan sii de kai mutaadi di wan sëmbe tei paandi nëen goon. Di sii piki tee kuma wojo an sa si ën. Ma te i paandi ën, nöo a ta nasi ta göö tee a ko pau seei. A ta paaja maun tee fou seei ta feni kamian a dee maun fëen ta mbei wosu. Nöo sö di Njunjun Tii u Masa Gadu dë e.”

²⁰ Hën a toona taa: “Andi mi sa tei möön fu mi lei unu fa di Njunjun Tii u Gadu dë? ²¹ Wë a dë leti kuma wan piki sooda di wan mujëe tei tuwë a wan hia boon, nöo di sooda ta soopu hii di boon te dou. Sö di Njunjun Tii u Masa Gadu dë e.”

Aki Masa Jesosi taa i musu biinga fi pasa a di piki döo.

Mat. 7:13-14, 21-23

²² Nöo a baka u di dë, hën Masa Jesosi toona tei pasi nango a Jelusalen. Nöo fa a nango dë nöo a ta pasa a sëmëni köndë, nöo a ta lei sëmbe a dee peipei köndë nango.

²³ Nöo hën wan sëmbe ko nëen ko hakisi ën taa: “Masa o, biti së u sëmbe nöo o dou a Gadu Köndë nö?”

Hën Masa Jesosi piki ën taa: ²⁴ “Un sabi nö? Na suku di soni dë e. Ma biinga be i dë wan u dee sëmbe di sa pasa a di piki döo go a dendu. Biga mi taki e, taa a a’ wan juu ta ko dë, nöo sëmëni fuunu o kë biinga fu de pasa go a di piki döo ma wan o sa feni ën. ²⁵ Woon sai dë te di sëmbe di abi di köndë o hopo tapa di döo. Nöo woon go taanpu a di döo buka ta naki di döo ta begi di sëmbe taa: ‘Masa o, gaantangi jabi di döo da u.’ Ma a o piki unu taa: ‘Un disa mi. Ma sabi unu. Unsë un kumutu?’

²⁶ “Nöo di juu dë woon piki taa: ‘Wë nönö, Masa, i sabi u. U ku i bi ta njan ta bebe makandi. A u köndë seei i bi ta lei u hiniwan juu.’

²⁷ “Ma nöo a o piki unu taa: ‘Mi taki e, ma sabi unu e. Ma sabi naasë un kumutu. Un kumutu a mi fesi dë, un takusëmbëma.’

²⁸ “Nöo naandë woon fika ta si dee fesiten sëmbe fuunu te a Gadu Köndë ala, de Abahamu, Isaki, ku Jakopu, ku hii dee tjabukama u Masa Gadu. Woon ta si de ma wan o sa dou a de. Nöo naandë woon dë ta du soni ta kai olo te un wei. ²⁹ Nöo sëmbe o kumutu a hii së u di goonliba go a Gadu köndë ala, nöo de tuu o go sindo a tafa ala, „ma wan o sa dou a de,„ ³⁰ Nöo hën mbei mi ta taki da unu limbolimbo taa dee sëmbe dee bi dë fesiwan aki sa ko bakawan ala. Dee bi dë bakawan aki sa bia ko dë fesiwan ala. Da sö.”

Aki u ta si fa Masa Jesosi

lobi Jelusalen.

Mat. 23:37-39

³¹ A di wan seei daka naandë, hën wanlö Faliseima ko a Masa Jesosi ko taki dëen taa: “Mësitë, a bëtë i kumutu aki go e, biga Könu Helodi ta suku i faa kii.”

³²⁻³³ Ma nöo Masa Jesosi piki de taa: “Un go taki da di bödjëema naandë taa mi dë aki ta jaka dee didibi ta puu a sëmbe liba, mi ta kula dee sikima ko bunu. Nöo mi o wooko di wooko u mi wantu daka eti. Ma fu go, mi musu fu go a Jelusalen nöömö. Biga de an ta kii wan tjabukama u Masa Gadu a wan oto kamian möön leki a Jelusalen.”

³⁴ Hën a bia ta fan soni u Jelusalen. A taa: “Aai baa, di köndë de kai Jelusalen, dee sëmbe fëen nöo ta kii dee tjabukama u Masa Gadu sö. Dee sëmbe a ta manda da de tuu de ta naki ku sitonu ta kii. Nöo a tjali möönsö, un dee sëmbe a Jelusalen dë. Biga fa un sai dë, un sabi un mëni pasi mi kai

unu fuun ko a mi nö, leti kumafa wan ganian mama ta kai dee mii fëen fu de ko tjubi nëen hanza basu. Ma wan bi kē.

³⁵ “Hën mbei fa u dē aki, nöö di köndē fika da unu awaa. Biga mi, ma o dē ku unu möön. Mi o go. Ma te wan ten dē, woon toona si mi möön. Nöö woon kisi mi ku wai awaa, ta bai taa: ‘Gaantangi u Gadu fu di sēmbē di ko a u a di në u Masa.’ ”

14

Aki Masa Jesosi kula wan sikima a saba daka.

¹ A wan saba daka hën wan u dee fesima u dee Faliseima kai Masa Jesosi faa ko njan nëen wosu. Nöö di a ko, nöö wanlö Faliseima ku wanlö Sabima u Wëti, dē leti dē ta watji ën u de feni wan soni nëen di an bunu, u de tjëen go kaagi.

² Nöö wan womi sai dē tu ku wan siki fëen. Di sēmbē bi siki taanga te hii sinkii fëen soi.

³ Nöö hën Masa Jesosi hakisi dee Faliseima ku dee Sabima u Wëti dee sai dē taa: “Wē dee sēmbē aki o, mi kē hakisi unu wan soni. Te saba daka, a bunu fii kula wan sēmbē ko bunu, naa i musu disëen? Unfa di wëti u Mosesi taki?”

⁴ Ma nöö na wan sēmbē piki ën. De an taki aai, de an taki nöönö. Nöö hën Masa Jesosi tëndē maun panjan di womi. Nöö hën a kulëen te a kaba, hën a mandëen go.

⁵ Nöö hën a toona hakisi de möön taa: “Ee wan sēmbē i abi wan womi mii fii ee nasö wan kau, nöö hën a kai a tobo wata, nöö fu di a dē saba daka nöö joo disëen faa dädē nö, naa joo go puu ën?” ⁶ Ma nöö de an piki ën na wan joo soni möönsö.

Aki Masa Jesosi taa na wan sēmbē musu suku hei fëen seei.

⁷ Nöö fa de dē sindosindo a tafa naandē, nöö hën Masa Jesosi luku dee sēmbē dee ko a di piizii dē te a kaba lontu dou. Nöö hën a si taa sēmbē sai dē kē sindo a dee möön hebi kamian fu di tafa, biga de ta suku hei u deseei tumisi. Nöö hën a konda wan oto da de.

⁸ A taki da de taa: “Te wan sēmbē kai i fii ko a wan piizii nëen wosu, nöö te i go, nöö ja musu suku u go sindo a di möön hei kamian wante e. Ma i musu sindo te a wan sē buka ala. Biga kandē sö, di sēmbē di kai i ko dē, bi kai wan oto sēmbē tu di hei möön i. ⁹ Nöö a o ko taki da i taa: ‘Wē mati o, saka ko sindo a baka aki, be di otowan sindo a i kamian.’ Nöö di juu naandē, ku gaan sen joo hopo go sindo a di möön lagi kamian.

¹⁰ “Ma ee wan sēmbē kai i fii ko a wan piizii nëen wosu, nöö te i go, nöö go sindo a di möön lagi kamian e. Nöö te di juu a ko, nöö ee a si taa wē di kamian i sindo ala an fiti i, nöö a o kai i taa: ‘Mati o, na sindo ala baa. Ko sindo aki.’ Nöö a o tei i tja go buta a wan möön hei kamian. Nöö fa joo hopo ka i bi sindo dē fii waka go sindo a di möön hei kamian, nöö dee oto sēmbē o si taa aai, i dē wan hei sēmbē tuu.

¹¹ “Biga di sēmbē di ta hopo ën seei, nöö hën de o saka. Ma di sēmbē di ta sakëen seei, nöö hën de o hopo.”

Aki Masa Jesosi taki da di

Faliseima ambë faa musu ta

kai a piizii.

¹² Nöö hën Masa Jesosi taki da di sēmbē di kai ën a di piizii naandē taa: “Mati o, te joo kai sēmbē möön fu de ko njan ku i, nöö na kai dee bēë fii e, ku dee bunu mati fii, ee nasö dee gudu sēmbē dee ta libi a i bandja dee sa du i bunu

baka. Wë biga ee i kai dee sëmbë dë wanwan, nöö te de o njan nöö de o toona kai i tu. Nöö te de kai i, i go njan te i hopo, nöö hën di njanjan i njan dë, hën nöö da di paima i feni fu di i bi kai de ko njan ku i. Nöö a kaba.

¹³ “Ma te joo kai sëmbë u de ko a i wosu ko njan, nöö i musu suku dee pootima e. Ee wan sëmbë aan möni, ee wan sëmbë wojo booko, ee wan sëmbë lan, nöö de i musu ta kai be de ko njan a i wosu. ¹⁴ Nöö joo feni bunu fëen. Biga dee lö sëmbë dë, de an sa toona paka i baka. Ma wan daka ta ko Masa Gadu o weki dee sëmbë a dëdë dee bi libi bunu nëen wojo, nöö a di daka dë joo feni di paima fii e.”

Aki Masa Jesosi ta konda di oto u di gaan piizii.

Mat. 22:1-10

¹⁵ Nöö hën di Masa Jesosi fan sö te a kaba, nöö hën wan u dee sëmbë ku ën dë sindosindo a tafa dë taki dëen taa: “Wë di sëmbë di o feni kamian go sindo a di tafa u Masa Gadu nëen köndë ala, nöö a a’ bunuhedi e!”

¹⁶ Nöö hën Masa Jesosi piki ën, a konda wan oto dëen taa: “Wan womi bi dë, nöö hën a kai hia sëmbë u de ko nëen. Nöö hën a seeka soni u njan te a hia u de musu ko njan ku ën.

¹⁷ “Nöö di di juu kisi, nöö hën a manda wan wookoma fëen u go taki da dee sëmbë taa di juu dou, be de ko. Biga hii soni dë seekaseeka kaa.

¹⁸ “Ma nöö di di wookoma go kai de, hën de tuu ta pii soni ta konda. Wan u de taa: ‘Wë fa mi dë aki, nöö ma sa ko e. Biga mi bai wan goon, nöö mi musu go luku ën. Nöö taki da i masa taa an musu tei mi u hogi.’

¹⁹ “Di otowan taki taa: ‘Wë mi bai teni kau, nöö mi musu go wooko ku de luku. Nöö hën mbei ma o feni pasi u ko. Nöö taki da i masa taa be an tei mi u hogi.’

²⁰ “Di otowan taki möön taa: ‘Wë djunsu aki mi tei wan mujëe, nöö ma o sa ko.’

²¹ “Hën di wookoma toona ko dëen masa dee bosikopu. Nöö hën di masa hati boonu seei, hën a taki dëen taa: ‘Wë nöö toona go hesihesi e, nöö i waka a dee gaangan sitaati ku dee pikipiki sitaati dee dë a di köndë aki tuu, nöö i suku dee lanlan sëmbë ku dee sëmbë dee an sa wooko, ku dee bookowojo sëmbë ku dee pena sëmbë, nöö i tja de tuu ko.’

²² “Hën di wookoma go tefa a ko, hën a taa: ‘Wë Masa, wë mi feni dee sëmbë nöö de ko kaa, ma misikuma kamian dë eti.’

²³ “Hën a taa: ‘Wë nöö toona go a dee pandasi kamian ku dee boiti ku dee sabana dendu, nöö te i feni sëmbë nöö i panjan de a maun hai tja ko. Biga di wosu u mi musu fuu. ²⁴ Ma nöö mi taki da unu taa dee fosu sëmbë dee mi bi kai dë, nöö na wan u de sa feni di njanjan u mi aki njan möön e.’ ”

Aki Masa Jesosi ta lei dee sëmbë andi de musu du ufö de sa dë bakama fëen.

Mat. 5:13, 10:37-38; Maik. 9:50

²⁵⁻²⁶ Nöö fa Masa Jesosi ta waka nango dë, nöö wanlö hia sëmbë ta waka ku ën nango. Tee wan pisi, hën a bia luku de. Hën a taki da de taa: “Ee wan sëmbë ja sa kai mi gaan soni möön i mama ku i tata ku i mujëe ku dee mii fii ku dee baaa fii ku dee sisa fii ku hii dee libi dee i abi tuu, nöö ja sa dë wan bakama u mi e. Biga i musu sa tja sitaafu u mi hedi. Ee i dëdë seei fu mi hedi, ja musu a’ toobi. ²⁷ Biga ee wan sëmbë i kë waka a mi baka, nöö ja musu abi kë fii seei e. Ma di soni di mi kë, hën nöö i musu du, nöö joo dë wan bakama u mi tuutuu.

²⁸ “Wë nöö un musu pakisei di soni bunu e. Biga ee wan fuunu kë mbei wan wosu nöö unfa joo du? Ja o go sindo pakisei te i kaba luku ee di möni fii tjika u du di wooko bifö i go seti mbei ën ö?”

29 “Wê biga ee i go seti ên nöö hên di mōni fii kaba, nöö te wan sêmbê ko dē ko si ên nöö a o taa: 30 ‘Di womi aki, luku wan gaan wosu a seti mbei disa aki. Na mbei wê an kē mbei ên e, ma di mōni fêên wê kaba.’ Nöö di juu dē nöö de o ta mbei i fa.

31 “Nöö sōseei ee wan kōnu abi teni dusu sodati nöö hên a pakisei taa a o go feti ku wan oto kōnu di abi tuwenti dusu sodati, nöö bifō a go a musu pakisei bunu ee a sa feti ku ên.

32 “Ma ee a luku te a kaba nöö a si taa: ‘Wê di kōnu di abi tuwenti dusu sodati dē, ma sa wini ên,’ nöö an musu luku te di kōnu ko zuntu poi e. Ma a musu manda sêmbê a fesi go begi ên te a kaba, be di taki koti bifō de ko miti.

33 “Wê nöö sōseei hiniwan fuunu musu sindo pakisei ee i sa disa dee soni dee i abi, nöö ee ja sa disa de fii ko ta waka a mi baka nöö ja sa dē bakama u mi e.

34 “Wê biga un luku, dee sêmbê. Satu dē wan suti soni u njan tuu, ma ee di satu kaba a sōsō te an sa kisi gansê mōon, nöö andi i sa du ku ên mōon? 35 A kapêê nöö i sa tei ên tuwê, biga aan heepi a goonliba mōon. ‘Nöö sōseei joo dē tu e, ee ja waka ku hii i hati a mi baka.’

“Nöö fa mi fan ku unu aki, nöö un pakisei ên bunu e, dee sêmbê, be un fusutêên.”

15

Aki Masa Jesosi ta konda soni

u wan lasi sikapu.

Mat. 18:12-14

1 Wan daka hên dee sêmbê ta pii lanti mōni ku dee oto takulibima u di kōndê, hên de go a Masa Jesosi faa musu konda Gadu oto da de.

2 Nöö hên dee Faliseima ku dee Sabima u Wêti ko si Masa Jesosi ku dee sêmbê naandê makandi. Nöö hên de taa: “Ee! Aai baa. Di sêmbê aki, a ta butêên seei kuma bumbuu sêmbê, ma a ta hulu dee gaan takulibima u di kōndê. So juu hên ku de ta njan makandi seei. A bunu nō?”

3 Nöö Masa Jesosi sabi taa sō de ta guunjêên, nöö hên a da de wan oto. A taa: 4 “Un haika e, dee sêmbê. Ee wan fuunu abi wan hōndō sikafu nöö wan u de kumutu a dee otowan dendu go lasi, nöö unfa joo du? Ja o seeka dee nēniteni-ku-nēni naandê disa a sabana dē, nöö i go suku di lasi wan te i feni ên nō? 5-6 Nöö te i feni ên kaa, nöö joo wai seei hopo ên buta a gangaa baaku tja ko a ganda. Nöö te i ko dou ku ên kaa, nöö joo kai dee mati fii ku dee sêmbê dē a i bandja naandê taa: ‘Un ko mbei piizii ku mi e, dee sêmbê. Biga di mbeti u mi bi lasi, nöö mi feni ên baka.’

7 “Wê nöö fa i si hii sêmbê ta wai naandê, nöö sōseei a dē a Gadu Kōndê tu te wan takulibima biêên libi ko ta waka a Masa Gadu baka. De ta piizii ku ên mōon leki dee oto nēniteni-ku-nēni sêmbê dee bi dē seekaseeka dē kaa.”

Aki Masa Jesosi ta konda di oto u di kpêngêlê mōni di bi lasi.

8 Nöö hên a toona taki da de mōon taa: “Nöö sōseei tu, ee wan mujêê abi teni kpêngêlê mōni nöö hên wan u de lasi, nöö an o sêndê faja nöö a ta bai di wosu kōnikōni ta suku ên teefa a feni ên baka nō? 9 Nöö te a feni ên kaa, nöö a o kai dee mati fêên ku dee sêmbê dē nêên bandja tuu ko. Nöö a o taki da de taa: ‘Dee sêmbê o, mi bi abi teni kpêngêlê mōni nöö wan u de bi lasi, hên mi ta suku ên tefa u dē aki hên mi feni ên. Nöö un ko wai mbei piizii ku mi makandi.’

10 “Wë nöö fa i si dee sëmbë ta wai u di wan kodo kpëngëlë möni bi lasi de feni dë, nöö söseeei dee basia u Masa Gadu ta wai tu e, ee wan kodo takulibima seei biëën libi ko ta waka a Masa Gadu baka.”

Aki Masa Jesosi ta konda di oto u di mii di bi lasi.

11 Nöö hën a toona taki da de möön taa: “Wan tata bi dë e, nöö a bi abi tu womi mii fëën. 12 Nöö hën wan daka hën di piki wan ko nëën. Hën a taki dëën taa: ‘Taata o, mi kë fii paati dee gudu fii, nöö i da mi di u mi së di mi bi o feni wante.’ Nöö hën di tata paati di gudu fëën da dee womi mii fëën te a kaba.

13 “Nöö an longi möön, hën di piki wan sei dee gudu fëën. Hën a tei di möni. Hën a go a wan longi kôndë, nöö naandë a poi di möni fëën tuu ku jajo libi.

14 Nöö hën a sai dë te wan pisi, hën wan gaan hangi ko a di kôndë. Nöö hën pena ko ta kii ën a hii fasi, biga di möni fëën bi kaba gaanduwe kaa.

15 “Nöö hën a go a wan sëmbë u di kôndë go suku wooko. Nöö hën di sëmbë dëën wan wooko, a mandëën faa musu go ta luku dee hagu fëën dëën. 16 Nöö hangi ko ta kii di womi mii tee dee hagu njanjan seei a bi kë feni njan fu bëë fëën fuu, ma na di dë seei de dëën. Na wan sëmbë dëën soni u njan a di kôndë möönsö.

17 “Nöö hën a sai dë tee wan pisi, nöö hën wojo fëën ko limbo. Hën a taa: ‘Luku fa mi dë aki. Sömëni wookoma mi tata abi ta da njanjan, de ta njan te tjika de, nöö hën mi ko dë aki ta pena da hangi ta kii. 18 Nöö mi sabi andi mi o du. Mi o toona go a mi tata, nöö mi o go taki dëën taa: ‘Taata, wë mi du hogi ku i tee dou ku Masa Gadu tuu. 19 Nöö ma waiti möön seei fii musu tei mi kuma mii fii e, ma tei mi kuma wan wookoma fii nöö.’”

20 “Nöö hën a hopo ta waka nango nëën tata.

“Nöö di tata bi dë a wosu naandë. Te wan pisi, hën a tuwë wojo go te ala, hën a si wan sëmbë ta ko. Hën a si taa di womi mii fëën hën ta ko naandë. Nöö hën tjali fëën kisi ën tee. Hën a hopo vu kule go kisi ën baasa, a bosii ën wai ku ën te a bigi.

21 “Nöö hën di womi mii taa: ‘Taata o, wë ma waiti tjika möön fii tei mi kuma miii fii e, biga mi du i hogi tee dou ku Masa Gadu seei tu.’

22 “Ma di tata an haika di mii seei. A taki da dee wookoma fëën taa: ‘Un hesi go tei di möön waiti wojo koosu tja ko bisi dëën. Nöö un go tei andelu tja ko tuusi nëën finga, nöö un tja saapatu ko dëën be a bisi. 23 Nöö un go kii di fatu kau tja ko, boo boi njan mbei piizii. 24 Biga di womi mii u mi aki bi go kaba a sösö, ma a toona ko a u baka.’ Hën de seti mbei di piizii.

25 “Nöö a di ten dë seei, di gaan baaa fëën bi dë a goon dendu. Nöö hën di a kumutu a goon ta ko, hën a jei de ta wai ta pëë ta mbei piizii te a bigi. 26 Nöö hën a kai wan u dee wookoma fëën tata ko, hën a hakisi ën taa: ‘Andi ta pasa bigi di bigi aki sô?’

27 “Hën a piki ën taa: ‘Wë di piki baaa fii di bi go, hën wë toona ko a wosu. Nöö hën i tata kii di fatu kau ta wai ku ën fu di a toona ko ku libi a wosu baka.’

28 “Nöö di di gaan baaa jei sô, hën hati fëën boonu tee a taa an o go a wosu. “Nöö hën di tata ko jei, hën a go nëën a döo go begi ën taa: ‘Womi, gaantangi, ko boo go a wosu.’

29 “Hën a taa: ‘Wë nönö Taata, më o ko a wosu. Wë biga sëmëni jaa longi mi ku i dë aki, mi ta du hii soni da i dee i ta manda mi fu mi musu du. Na wan daka seei mi pasa i buka. Mi ta wooko da i kuma mi da wan sitaafuma fii, ma na wan daka i da mi wan u dee kaabita seei fu mi mbei piizii ku dee mati u mi. 30 Ma di womi mii fii aki di go poi dee gudu fii ku di jajo libi fëën, tefa

a toona ko aki nõõ hèn i ta mbei sò wan gaan piizii te i kii di fatu kau dëen. *„Nõõ ma sa ko a wosu. A hati mi poi.”*

³¹ “Hèn di tata taa: ‘Wè mi i o, wè fa mi ku i ta libi makandi aki, nõõ hii dee soni dee mi abi aki tuu dè fii, na sò nõ?’ ³² Ma di baaa fii di bi go sòmèni longi te u mèni taa a dèdè kaba a sòsò, hèn wè toona ko a u ku libi baka. Nõõ an fiti fuu wai mbei piizii ku èn nõ?’ ”

16

Aki Masa Jesosi ta konda taa i musu seeka da di bakaten libi fii.

¹ Nõõ hèn Masa Jesosi toona taki wan oto woto mõõn da dee bakama fëen. A taa: “Wan guduma bi dè, nõõ *„a a’* hia wookoma. Hèn a tei wan sèmbè buta basi a dee wookoma fëen liba faa ta seeka di wooko ta luku hii dee gudu fëen dëen.”

“Nõõ hèn a dè tee wan daka, nõõ hèn wan sèmbè ko nèen ko taki dëen taa: ‘Mati o, haika e. Di basi i buta a dee wookoma fii liba dè, an ta wooko bunu e. A ta njan di mõni fii.’

“Hèn di guduma taa: ‘Sò nõ?’ Hèn a taki aai. Hèn a taa: ‘Wè antoobi.’

² “Nõõ hèn a manda kai di basi ko nèen. Hèn a taki dëen taa: ‘Womi, mi jei wan soni. Wè nõõ hèn mi kai i ko hakisi fii musu konda da mi. De taki da mi taa i ta njan di mõni u mi tuu. Wè nõõ i musu taki da mi unfi i wooko ku di mõni, biga abiti mõõn mi o puu i. Ja o dè basi fu di wooko u mi mõõn.’

³ “Nõõ hèn di basi taki nèen hati taa: ‘Ee maingè, di soni aki, a bigi da mi. Wè nõõ ee di masa u mi ko puu mi a wooko, nõõ andi seei mi o du? Biga ma sa wooko a goon dendu te tja heepi ko da mi fu mi feni soni njan. Nõõ fu mi ta waka ta pidi njanjan a sèmbè wosu, mi a’ sen fëen. Ma sa du èn.’

⁴ “Hèn a sai dè te wan pisi, hèn a taa: ‘Sõõ. Wè mi saandi mi o du u te de puu mi a di wooko, nõõ oto sèmbè sa hoi mi a de wosu. Nõõ pena an o kii mi.’

⁵ “Hèn di a pakisei sò kaa, nõõ hèn a kai hii dee sèmbè dee bi juu soni nèen masa sòndò paka. Nõõ hèn di de ko nèen, hèn a taki da di fosuwan taa: ‘Womi o.’ A piki. A taa: ‘Un mèni i bi abi fii paka di masa u mi?’

⁶ “Hèn a piki èn taa: ‘Wè basi, mi abi wan hõndò bali fatu dee mi bi tei fu mi musu paka.’

“Hèn a taki aai. Hèn a tei di pampia a bi sikifi dee soni a bi juu, hèn a tènèen tuwè. Hèn a dëen wan oto pampia taa: ‘Luku wan oto pampia aki. Go sindo, nõõ i toona sikifi èn. Ma te joo sikifi, na sikifi wan hõndò mõõn e. Sikifi feifiteni bali nõõ.’ Hèn a tei, hèn a go sindo hèn a sikifi.

⁷ “Hèn a kai wan otowan, di u mbei tu. Hèn a taa: ‘Womi o, fa u ta wooko aki, nõõ dee soni mi bi juu i, un mèni i abi fii musu paka?’

“Hèn a piki èn taa: ‘Wè basi, mi abi wan dusu saku boon fu mi musu paka.’

“Hèn a tei di biifi hèn a tènèen. Hèn a taki dëen taa: ‘Go sindo, nõõ i sikifi otowan. Ma te joo sikifi, nõõ i sikifi aiti hõndò nõõ. Na sikifi wan dusu mõõn.’ *„Nõõ sò a saka di mõni da de tuu.”*

⁸ “Nõõ hèn di di guduma si fa di basi du dè, hèn a taa: ‘Aai, di sèmbè aki, *„hii fa a hogi, ma a sabi u du soni e. A kõni tuu. „A sabi fa u heepi èn seei fu te di fuka ko nèen a bakaten, nõõ a sa libi.”*’

Nõõ hèn Masa Jesosi toona taa: “Luku fa di guduma gafa di sèmbè. Nõõ mi taki e, dee sèmbè u di goonliba aki dee an ta waka a Masa Gadu baka, de ta libi a wan fasi u tja wini ko da de a bakaten mõõn leki dee sèmbè dee ta waka a Gadu baka e.”

⁹ Nõõ hèn a toona taki da de taa: “Un si fa di basi du aki nõ? A seeka di soni faa musu toona heepi èn seei a bakaten.” Nõõ sò unu seei musu du tu e, dee

sëmbë. Dee möni un si un ta wooko a goonliba aki, nöö un musu ta wooko ku de a wan fasi fu te di daka un kumutu a di goonliba aki, nöö de o kisi unu ku piizii seei te un dou a Gadu köndë ala ka woon dë fu teego.

¹⁰ “Nöö a dë sö taa ee wan sëmbë ja sa seeka wan piki soni te a ko bumbuu soni, nöö söseei ja o sa seeka gaan soni tu. Nöö ee i ta fufuu piki soni, nöö söseei joo ta fufuu gaan soni tu.

¹¹ “Nöö ee wan sëmbë ja ta seeka di gudu i ta feni a goonliba aki a wan bumbuu fasi, ja ta njan mën kumafa a fiti, wë nöö unfa Masa Gadu o sa futoou i faa da i gaan gudu nëen köndë fii seeka? ¹² Nöö ee wan sëmbë ja ta seeka oto sëmbë soni te de butëen a i maun, nöö unfa de o da i soni fii seei, fii seeka?”

¹³ “Nöö na wan sëmbë sa dini tu masa makandi e, dee sëmbë. Biga joo lobi wan möön wan. Ee i hëngi a wan, nöö ja o sa hëngi a di otowan möön. Wë nöö i sa dë a Gadu baka, ee nasö i sa dë a gudu baka, ma nöö ja sa dë a de tuu baka makandi e.”

¹⁴ Nöö di Masa Jesosi taki dee oto aki teefa a kaba, nöö hën dee Faliseima jei, nöö hën de an kë sö. Biga deseeri a’ langabëe u möni tumusi. Nöö hën de bia ta söso Masa Jesosi ta mbei ën fa.

¹⁵ Hën Masa Jesosi taki da de taa: “Wë unu wë mi ta taki tuu e. Biga a sëmbë wojo un ta mbei taa un dë bumbuu sëmbë, ma Masa Gadu hën sabi unu hati e. Nöö di soni libisëmbë ta si u gaan bumbuu soni, nöö a Masa Gadu wojo an dë wan wojo soni.”

Aki Masa Jesosi ta konda soni u

di awoo tii ku di Njunjun Tii

u Masa Gadu.

¹⁶ Nöö hën a taki da dee Faliseima möön taa: “Un haika e, dee sëmbë. Fu sensi di ten u Mosesi te kisi di ten u Johanisi di Dopuma, nöö dee wëti Mosesi ku dee tjabukama bi kisi a Gadu bi ta konda da libisëmbë fa u de waka a Gadu baka. Ma nöö fa u dë aki, wan njunjun buka ko taa Masa Gadu hopo wan Njunjun Tii. Nöö hia sëmbë ta biinga a di Njunjun Tii dë baka kaa. ¹⁷ Ma tókuseei an dë taa dee awoo wëti an bunu e. Mundu ku goonliba sa kaba, ma na wan piki wan u dee wëti seei o kaba a söso möönsö.”

Aki Masa Jesosi ta lei fa

manu ku mujëe an musu tuwë.

Mat. 5:31-32; Maik. 9:42

¹⁸ Hën a toona taki möön taa: “Ee wan sëmbë i go tei wan mujëe te nöö hën i tuwëen disa nöö i toona go tei wan otowan, nöö di wëti u Masa Gadu hën i booko dë kaa e. Nöö söseei tu, ee wan sëmbë i go tei wan tuwë mujëe fu wan oto womi, nöö i seei booko di wëti u Gadu tu.”

Aki Masa Jesosi ta konda di oto u di guduma ku Lazalosi.

¹⁹ Nöö hën a toona taki da de möön taa: “Wë un haika e, dee sëmbë. Wan guduma bi dë a wan köndë. Nöö a gudu tee na sipootu. Hiniwan juu a ta libi fëen kumafa a kë ta bai dee gaan dii koosu ta bisi ta mbei gaan piizii.

²⁰ “Ma nöö wan sëmbë bi dë a di köndë naandë tu de ta kai Lazalosi. A pena te an saanfa u du ku ën seei. Kasikaasi kisi ën hii ën sinkii. Na hopo seei a ta hopo ta waka. Nöö de ta hopo ën ta tja nango ta buta a di guduma döobuka ²¹ fu te di guduma njan nöö a kandë a sa feni so u dee sakasaka u dee njanjan fëen dee ta kumutu nëen tafa ta kai a goon. Nöö dee dagu u sitaati ta ko ta lëmbë dee kasikaasi fëen nëen sinkii.

²² “Nöö hën de dë te wan pisi nöö hën di penama dëdë. Hën dee basia u Masa Gadu ko tei ën tja go nëen gaan sëmbë Abahamu bandja. „Nöö a sai dë ta wai ta piizii ta libi suti kumafa di libi dë ala.”

“Nöö a baka fëen hën di guduma dëdë tu, hën de tjëen go bei. ²³ Ma nöö fa a dëdë dë, nöö hën a go a didibi faja. Hën a go sai dë a di faja dendu ta tja sitaafu ta bai ta kai olo.

“Tee wan pisi, nöö hën a hopo wojo luku te ala, a si Lazalosi a Abahamu bandja dë.

²⁴ “Hën a bai kai Abahamu taa: ‘Taata oo, Taata, gaantangi, tei tjali u mi nöö i manda Lazalosi be a tuusi finga fëen a wata tja ko munjan mi tōngö. Biga ka mi dë aki, di faja ta kendi mi tumusi.’

²⁵ “Nöö hën Abahamu piki ën taa: ‘Ke, aai mii, wë mi jei e. Ma mëni taa di ten di i bi dë a goonliba ala, i bi ta libi bunu kumafa i kë. Soni seei an bi ta fuka i. I bi njan di bunu libi fii a goonliba ala tuu bifö i dëdë ko aki. Nöö Lazalosi, di a bi dë a goonliba ala, nöö hii fuka a bi ta tjai. Wë nöö fa u dë aki i ko ta tja sitaafu, ma Lazalosi hën ko feni böö awaa.

²⁶ “‘Ma haika, boiti u di dë, pasi an dë fu dee sëmbë u mi aki aba ko a unu ala e. Söseei pasi an dë a unu ala tu fu un sa aba ko a u aki. Biga wa sa pasa di gaan fundu ngötö a u mindi aki fuu ko miti ku u seei.’

²⁷ “Nöö hën di guduma taa: ‘Aai, wë mi jei. Ma nöö i sabi nö? Mi begi i Taata, gaantangi, manda Lazalosi be a go a mi tata wosu, ²⁸ nöö a o si wanlö baaa u mi naandë. De dë feifi. Nöö gaantangi be a wasiköi de da mi taa de an musu libi kumafa mi bi libi a goonliba ala möön, fu de ko a di sitaafu kamian aki.’

²⁹ “Nöö hën Abahamu piki ën taa: ‘Sö nö, womi?’ Hën a taki aai. Hën a taa: ‘Wë, mi jei. Ma i sabi nö? Dee sëmbë a goonliba ala, de abi dee buku fu Mosesi ku dee u dee tjabukama u Masa Gadu kaa. Nöö be dee baaa fii haika andi dee buku ta taki nöö de waka a de baka.’

³⁰ “Hën di guduma taa: ‘Aai, Taata, sö a dë tuu. Ma di dë wanwan an tjika. Ma ee wan dëdë sëmbë hopo go wasiköi de, nöö de o bia de libi.’

³¹ “Hën Abahamu piki ën taa: ‘Ma haika e, mati. Ee de an sa tei dee sikifi a dee buku naandë, nöö ee wan sëmbë hopo kumutu a dëdë kondë go fan ku de seei, de an o jei möönsö e.’ ”

Sö wan gaan oto Masa Jesosi konda dë e.

17

Aki Masa Jesosi bai dee bakama

fëen u de an ganjan sëmbë

puu a Gadu pasi.

Mat. 18:6-7, 21-22; Maik. 9:42

¹ Hën Masa Jesosi taki da dee bakama fëen taa: “Un musu sabi taa dee soni ta hai sëmbë puu a Gadu pasi an o sa kaba a di goonliba aki möönsö. Ma mi bai helu da dee sëmbë dee o ta tja dee lö soni dë ko a sëmbë. ² Biga ka fii du sö wan soni, nöö a möön bunu de tai wan gaan gindi sitonu a i gangaa, nöö de tja i go tuwë a ze mindi be i dëdë kaba a sösö wante, fu ja du di hogi di i bi pakisei dë. Di sitaafu dë hogi, ma an hogi kuma di i bi o feni ee i bi feni pasi puu sëmbë a Gadu pasi. ³ Un musu luku bunu ku di soni naandë fu an musu miti unu e.”

Aki Masa Jesosi ta lei de

fa u de libi ku dee sɛmbɛ

dee ta du de hogi.

Hɛn a toona taa: “Wɛ nɔɔ ee i si taa di otowan fii du i hogi, nɔɔ i musu fan ku ɛn be an du sɔ ku i mɔɔn. Nɔɔ ee i si taa a piki disa di hogi du fɛɛn dɛ, nɔɔ i musu disɛɛn. Ja musu hoi ɛn a bɛɛ. ⁴ Ee a du i hogi sɛbɛn toon a wan daka seei nɔɔ hɛn a ko a i sɛbɛn toon ko begi i fii dɛɛn paadon, nɔɔ i musu disɛɛn. Na hoi ɛn a bɛɛ mɔɔn e.”

Aki Masa Jesosi konda taa

ee di biibi fii piki seei

ma a sa du gaan wooko.

⁵ Nɔɔ hɛn dee bakama taki da Masa Jesosi taa: “Wɛ Masa o, u ta biibi a Masa Gadu liba, ma di biibi fuu an tjika. Nɔɔ u begi i gaantangi, heepi u be di biibi fuu ko mɔɔn taanga.”

⁶ Nɔɔ hɛn Masa Jesosi piki de taa: “Aai. Wɛ womi, ee i abi wan piki biibi a Gadu liba kuma ahun sii seei, hɛn i taki da di pau i si aki sɔ taa: ‘Hɔn kumutu aki go paandi i seei a ze,’ nɔɔ a o piki i buka e.”

Aki Masa Jesosi ta konda da de kumafa di wooko u de dɛ.

⁷ Nɔɔ hɛn a taki da de mɔɔn taa: “Undi fuunu o abi wan wookoma, nɔɔ te a go a wooko a goon dendu nasɔ a go luku dee mbeti a sabana tee a ko, nɔɔ i taki dɛɛn taa: ‘Ko sindo njan’?”

⁸ “Na tuu fii. Ma joo taki dɛɛn taa: ‘Wɛ luku, di i ko kaa, nɔɔ i seeka hesihesi nɔɔ i go boi njanjan seti tafa da mi be mi njan. Nɔɔ te mi njan te bɛɛ u mi fuu kaa, nɔɔ i seei sa njan tu.’

⁹ “Wɛ nɔɔ unfa un pakisei u di soni naandɛ? Un pakisei taa di basi u di wookoma musu da di wookoma fɛɛn apaiti tangi fu di a wooko dɛɛn taanga sɔ nɔ? Nɔnɔ. An dɛ faa dɛɛn tangi e. Wɛ biga fa a wooko naandɛ, sɔ nɔɔ a bi musu wooko.

¹⁰ “Wɛ nɔɔ unu seei tu e, te un wooko da Masa Gadu kumafa a da i di wooko, nɔɔ an dɛ fuun suku tangi nɛɛn e. Biga sɔ nɔɔ di wooko fuunu dɛ kaa.”

Aki Masa Jesosi kula teni sɛmbɛ dee bi siki tjinasiki.

¹¹ Nɔɔ fa Masa Jesosi nango a Jelusalen dɛ, nɔɔ hɛn a ta pasa a di pisiwata u Samalia ku Galilea mindi.

¹² Nɔɔ hɛn a go dou a wan piki kɔndɛ. Hɛn teni sɛmbɛ ko miti ku ɛn naandɛ, nɔɔ dee sɛmbɛ dɛ tuu siki tjina siki. Hɛn de taanpu te ala, ¹³ de bai taanga kai Masa Jesosi taa: “Jesosi, Masa o, ke gaantangi, tei tjalihati fuu nɔɔ i heepi u baa!”

¹⁴ Nɔɔ di Masa Jesosi jei di bai, nɔɔ hɛn a bia luku. Hɛn a si dee sɛmbɛ. Hɛn a taki da de taa: “Ee, aai mi. Wɛ un sabi nɔ? Un pasa go a dee begima be de si unu fa un dɛ.”

Nɔɔ di de seti nango, te wan pisi hɛn de tuu ko bunu djee. ¹⁵ Nɔɔ di wan u de si taa a ko bunu, hɛn an go mɔɔn ma a bia toona. Nɔɔ hɛn a ta bai taanga ta gafa Gadu ta dɛɛn tangi u di bunu a du ɛn naandɛ.

¹⁶ Nɔɔ hɛn a kule go kai a Masa Jesosi fesi a goon naandɛ. Hɛn a taki dɛɛn taa: “Ke Masa, gaantangi fii e, fu di bunu i du mi aki. A bigi. Nɔɔ mi si ɛn!” Nɔɔ di sɛmbɛ dɛ bi dɛ wan Samalia sɛmbɛ. „An bi dɛ Isaɛli sɛmbɛ seei kuma dee oto nɛigi, faa bi musu da Gadu tangi sɔ.”

¹⁷⁻¹⁸ Nɔɔ hɛn Masa Jesosi hakisi ɛn taa: “Wɛ womi o, fa i ko i wanwan aki, na teni sɛmbɛ un bi dɛ ko bunu nɔ? Unsɛ dee otowan fii dɛ? Na wan u de

toona ko fu de ko da Gadu tangi möönsö möön leki di döösë sêmbë aki nö? Wë a bigi a mi.”

¹⁹ Hën a taki dëën taa: “Wë womi o, hopo go fii e. Di biibi di i abi a mi liba, nöö a heepi i kaa.”

Aki Masa Jesosi ta konda soni u di ten di a o toona ko a goonliba.

Mat. 24:23-28, 37-41

²⁰ Wan daka, hën wanlö Faliseima ko a Masa Jesosi ko hakisi ën taa: “Mësitë o, na un ten Masa Gadu o ko a goonliba ko tei di Könu Tii fëën, faa taki a hii sêmbë liba?”

Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Wë un haika e. 1 Di tii u Gadu an ta ko kumafa un ta mëni ën dë e. Biga, 2 dee könu u di goonliba aki te de o ko u tii dee köndë, nöo hii sêmbë ta sabi taa de ta ko. 3 Biga de ta wai ta pëë doon, tutu ta piki. 4 Ma di ko u di tii u Masa Gadu hën an o dë sö e.

²¹ “Biga te a o ko, nöo na wan sêmbë o sa taki taa: ‘Luku ën aki.’ Ee nasö: ‘Luku ën ala.’ De an o sa lei sêmbë sö. Biga di Tii fëën ta dë a dee sêmbë dee ta waka nëën baka hati.”

²² Nöo hën a taki da dee bakama fëën taa: “Fa mi o disa unu go aki, nöo wan ten o ko nöo un tuu o hangi u si ee wan u dee daka seei di Mi di ko dë Libisêmbë Mii aki o dë nëën könubangi ta taki a hii mundu liba. Ma wan o sa si ën eti. ²³ Sêmbë o taki da unu taa: ‘Un luku ën aki!’ Ee nasö: ‘Un luku ën ala.’ Ma wan musu go luku e. Wan musu piki möönsö.

²⁴ “Biga te di daka di Mi di ko dë Libisêmbë Mii aki o toona ko, nöo a o dë leti kuma te liba koti faja walau sö, hii sêmbë ta si ën. Biga liba ala o limbo gbegede te kisi ku goon aki tuu. Nöo söseei di ko u mi o dë tu. ²⁵ Ma bifö mi toona ko aki a sö wan fasi, nöo mi musu tja sitaafu ku pena tee bifö. Biga dee lö sêmbë u di ten u dë aki, de an dë a mi du. Kwetikweti.

²⁶ “Ma di ten di Mi di ko dë Libisêmbë Mii aki o toona ko a goonliba, nöo a o dë leti kumafa di ten u Noa bi dë. Biga leti kumafa soni bi ko miti dee sêmbë a di ten dë, nöo söseei a o miti dee sêmbë u di ten di mi o ko tu. ²⁷ Biga a Noa ten de bi ta njan ta bebe, dee womi bi ta tei mujëë, dee mujëë bi ta tei manu. De bi ta libi u de kumafa de kë söndö mëni Gadu möönsö, tefa di daka Noa go a di sipi dendu. Hën di tjuba seti kai, gaan wata ta ko te a kii de tuu fia puu dë.

²⁸ “Nöo söseei tu a bi miti dee sêmbë a di ten u Lotu. Dee sêmbë bi sai dë ta njan ta bebe, de bi ta bai soni ta sei, de bi ta koti goon ta paandi njanjan, de bi ta mbei wosu, ²⁹ tee di daka di Lotu kumutu a Sodom go. Nöo hën di wan seei daka naandë faja kumutu a liba mökisi ku di soni de kai zuwalufu kai ko a goon tjuma dee sêmbë u Sodom kii tuu fiaa puu dë. ³⁰ Wë nöo söseei a o pasa tu te Mi di ko dë Libisêmbë Mii aki o toona ko a goonliba fu sêmbë musu si mi.”

³¹ Nöo hën a taki da de möön taa: “A di daka dë nöo ee wan sêmbë dë nëën baiko, nöo an musu tei ten faa go tei soni fëën nëën wosu dendu e. A musu bazia ko a goon wante nöo a kule go tjubi. Nöo söseei ee wan sêmbë dë nëën goon dendu ta wooko, nöo an musu kule go a ganda go tei soni nëën wosu, ma a musu kule go tjubi nöo.

³² “Nöo fa mi ta fan aki, un mëni di soni di bi pasa ku di mujëë fu Lotu e.

³³ Biga di sêmbë di ta biinga faa hoi ën libi kumafa a këen 1 ku dee soni fëën dee a abi a goonliba aki, 2 nöo a o lasi ën nöömö. Ma di sêmbë di aan toobi faa lasi ën, nöo hën o feni ën fa a kë.”

³⁴ Hën a taki möön taa: “A di daka di Mi di ko dë Libisêmbë Mii aki o ko, nöo tu sêmbë sa dë a wan bedi ta duumi, nöo wan u de Gadu o tei tja go nöo

di otowan a o disëen. ³⁵ Nöo tu mujëe o dë makandi a wan kamian ta mbei boon, nöo wan u de Gadu o tei tja go, nöo di otowan a o disëen. [³⁶ Söseei tu sëmbë sa dë makandi ta wooko a goon dendu, nöo wan u de Gadu o tei tja go, nöo di otowan a o disëen dë.]”

³⁷ Nöo hën dee bakama u Masa Jesosi hakisi ën taa: “Wë, Masa o, na unsë u di goonliba di soni naandë o pasa?” Nöo hën a koti wan nongö da de taa: “Ka wan mbeti dëdë fika, nöo naandë dee opete ta ko.”

18

Aki Masa Jesosi taki fa u musu ta begi nöömö söndö wei.

¹ Nöo hën Masa Jesosi taki wan woto da dee bakama fëen faa lei de kumafa de an musu ko wei u begi Gadu, ma de musu ta begi ën hiniwanten söndö lasi hati.

² A taa: “Wan fisikai bi dë a wan köndë, nöo a bi hogi tee an ta fëë Gadu, nöo aan toobi ku libisëmbë tu. ³ Nöo wan mujëe bi ta dë a di köndë dë tu, manu fëen bi dëdë. Nöo a bi ta ko a di fisikai nöömö ta ko ta begi ën taa: ‘Fisikai o, mi kë i heepi mi. Mi ku wan sëmbë a’ sondi, nöo mi begi i fii kuutu di soni da u. Da mi di leti u mi nöo i dëen di adjabëe fëen.’”

⁴ “Nöo a fesi di fisikai an bi kë heepi di mujëe. Ma a baka fëen a ko pakisei tee a kaba, hën a taa: ‘Wë aluwasi fa ma ta fëë Gadu, nöo ma a’ toobi ku libisëmbë tu, ⁵ ma tökusee di mujëe aki ta ko a mi nöömö, an ta disa mi ku di taki möönsö. Nöo mi o heepi ën be a feni di leti fëen, be mi böö fëen. Biga ee nasö, a o ta ko ta kaakei mi ku di taki fëen dë nöömö.’”

⁶ Nöo hën Masa Jesosi taa: “Un haika fa di fisikai taki dë. A abi hogihati, ma tökusee, a piki di mujëe buka. ⁷ Wë nöo Masa Gadu di abi sö bunuhati wë? Ee wan sëmbë fëen ta begi ën nöömö a ndeti ku didia, an sa heepi ën nö? Biga a bi pii de puu a oto sëmbë dendu tei ko fëen sëmbë kaa, nöo a o buuja ufö a ko a de nö? Nönö, an o buuja e. ⁸ Mi taki e, a o ko hesihesi a de ko kuutu soni da de.”

“Ma nöo fa mi fan dë seei, ma fa de o du ku dee sëmbë u mi a di goonliba aki tjika dë, nöo, te Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki toona ko u mi ko heepi de, nöo mi o feni sëmbë möönsö di ta biibi a mi eti nö?”

Aki Masa Jesosi da wan oto

u wan Faliseima

ku wan pii-lanti-mönima.

⁹ Nöo hën Masa Jesosi da de wan oto u dee sëmbë dee ta wisiwasi otowan ta mbei deseei taa de dë bumbuu sëmbë. ¹⁰ A taa: “Wan daka nöo hën tu sëmbë hopo, hën de go a Masa Gaangadu Wosu fu de go begi Gadu. Nöo wan u dee sëmbë bi dë Faliseima nöo di otowan bi dë wan sëmbë di ta pii lanti möni.

¹¹ “Nöo hën di de go naandë, hën di Faliseima go taanpu te a wan së ala, hën wanwan. Nöo hën a begi taa: ‘Masa Gadu, gaantang fii e, fu di ma dë kuma dee takusëmbëma, kuma dee fufuuma, kuma dee sëmbë dee ta tei sëmbë mujëe, kuma di sëmbë ta pii lanti möni aki. ¹² Tu toon hiniwan wiki mi ta disa u njan ta begi i. Hiniwan soni mi abi nöo mi ta paati, nöo mi tja fii së ko da i a keiki kumafa di wëti dë. Sö mi ta libi.’ Sö di Faliseima begi.

¹³ “Ma di sëmbë ta pii lanti möni naandë, nöo a sabi taa an ta libi bunu tuu. Nöo sen kisi ën tee an sa hopo wojo luku liba möön. A fika a baka ala ta naki maun nëen hati taa: ‘Ke, Masa Gadu, a’ tjalihati u mi nöo i heepi mi o. Biga mi sabi taa mi dë wan gaan takusëmbëma tuu.’”

14 Nöo hën Masa Jesosi taa: “Wë mi taki da unu taa fa di sëmbë ta pii lanti möni go a wosu dë, nöo Masa Gadu an hoi dee hogi du fëen nëen bëe möön e, ma a tei ën ko sëmbë fëen. Ma di Faliseima dë, Gadu disëen a go fëen a wosu nöo. Biga hiniwan sëmbë di hopo hënseei, nöo Gadu o sakëen. Ma hiniwan sëmbë di saka hënseei, nöo hën Gadu o hopo.”

Aki de tja dee mii ko

a Masa Jesosi.

Mat. 19:13-15; Maik. 10:13-16

15 A di juu dë seei, nöo hën de ta tja dee piki mii ko a Masa Jesosi faa musu buta maun a de liba „begi da de„. Ma di dee bakama u Masa Jesosi si sò, nöo hën de gandji da de taa: “Wan musu tja dee piki mii dë ko aki e.”

16 Ma di Masa Jesosi jei fa dee bakama taki, hën a taa: “Nönö. Wan tapa de e! Un be dee mii ko a mi nöo. Biga sëmbë kuma dee mii aki, de ta dë a di Njunjun Tii u Masa Gadu dendu ta feni di bunu fëen. 17 Nöo mi taki e, ee wan sëmbë i kè ko dë a di Tii u Gadu dendu, nöo i musu abi sakafasi ta futoou Masa Gaangadu kumafa wan mii ta abi sakafasi ta futoou dee gaan sëmbë fëen.”

Aki Masa Jesosi ta konda

soni u gudu da de möön.

Mat. 19:16-30; Maik. 10:17-31

18 Nöo hën wan hedima u dee Isaëli sëmbë ko a Masa Jesosi. Hën a hakisi ën taa: “Mësitë o, mi sabi taa i dë wan bumbuu sëmbë, nöo hën mi ko hakisi i andi mi musu du fu mi feni di libi u teego.”

19 Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Womi, fa i ta kai mi bumbuu sëmbë aki, ma i saandi i ta taki dë nõ? Bumbuu sëmbë an dë boiti Gadu wanwan nöo. 20 Ma nöo fii feni di libi u teego, nöo ja sabi dee wëti u Masa Gadu eti ö, taa ja musu go a oto mujëe möön leki di mujëe fii u wosu. Ja musu kii sëmbë. Ja musu fufuu sëmbë soni. Ja musu mindi soni da sëmbë. I musu ta lesipeki i tata ku i mama.”

21 Hën di hedima piki taa: “Wë, hii dee wëti dë tuu mi ta hoi fu sensi di mi dë piki mii.”

22 Nöo hën Masa Jesosi toona taki dëen taa: “Wë, mi jei. Ma ee fuu taki ën gbelin kumafa a dë, wan soni nöo toobi i eti. Hën da i musu go sei hii dee soni fii dee i abi te i kaba, nöo i paati di möni da dee pena sëmbë. Nöo te i du sò kaa, nöo i ko ta waka a mi baka. Nöo a bakaten nöo joo feni wan möön bunu gudu a Gaangadu Köndë.”

23 Nöo di di sëmbë jei sò, hën tjali ko kisi ën tee kuma a sa këe, biga a abi hia gudu tuu.

24 Nöo di Masa Jesosi si fa tjali kisi di womi fu dee gudu fëen hedi, nöo hën a taki taa: “Aai, di soni aki, a taanga e. Fu wan guduma butëen seei a di Tii u Masa Gaangadu basu, a dë wan taanga soni tuu. 25 A dë leti kuma te wan gaan mbeti ta biinga faa pasa a wan aguja baaku. Sö a taanga tjika.”

26 Nöo di de jei sò, hën de hakisi ën taa: “Wë, ee a taanga da wan sëmbë di Gadu seei heepi sò te a ko gudu„, nöo ambë seei o sa go a Gadu Köndë?”

27 Hën Masa Jesosi piki de taa: “Di soni dë, na wan libisëmbë a’ taanga u du ën, ma Gaangadu hën a sa du hii soni.”

28 Nöo hën Petuusi taki dëen taa: “Wë Masa, luku. U disa hii soni tuu, fuu ko ta waka a i baka.”

29 Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë sò a dë tuu. Ma haika e. Ee wan sëmbë i kè dë a di Njunjun Tii u Gadu dendu te nöo hën i disa i wosu ee nasö

i tata ku i mama ee nasö dee baa fii ee nasö i mujëe ku dee mii fii, ³⁰ nöö mi taki e, taa hii dee soni naandë tuu joo toona feni baka möön leki fa i bi abi a goonliba aki, nöö a bakaten nöö joo feni di bunu libi u teego tu a Gadu Köndë.”

Aki Masa Jesosi konda soni u di dëdë fëen da de möön.

Mat. 20:17-19; Maik. 10:32-34

³¹ A baka u di dë, hën Masa Jesosi kai de tuwalufu bakama fëen a së. Hën a taki da de taa: “Un haika e. Fa u dë aki, nöö u nango a Jelusalen. Nöö hii dee soni dee tjabukama u Gadu bi sikifi u Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki, nöö de tuu o pasa ku mi awaa. ³² Dee feantima u mi o tja mi go a dee döösë sëmbë dee abi taki a di köndë aki, nöö de o ta mbei mi fa ta kosi mi ta tunta a mi. ³³ Nöö de o wipi mi te de kaba ufö de o kii mi awaa. Ma nöö di u mbei dii daka fëen, nöö mi o toona weki hopo baka.”

³⁴ Ma fa Masa Jesosi fan ku dee sëmbë fëen dë, nöö de an fusutëen. A dë wan tjubitjubi soni da de, biga de an saandi a ta taki dë.

Aki Masa Jesosi kula wan bookowojoma.

Mat. 20:29-34; Maik. 10:46-52

³⁵ Nöö hën de nango tefa de ko zuntu ku di köndë de ta kai Jelikou. Nöö wan bookowojoma bi dë sindosindo a bandjapasi naandë ta pidi möni. ³⁶ Nöö di a ta jei dee hia sëmbë ta fan ta ko dë hën a hakisi taa: “Sëmbë hën ta ko hia naandë sö nö? Andi ta pasa?”

³⁷ Hën de taki dëen taa: “Di sëmbë de ta kai Jesosi u Nazalëti, hën wë ta pasa aki e.”

³⁸ Nöö di a jei sö, nöö hën a bai taanga taa: “Jesosi eee, i di bakamii u Dafiti dë, na i da di Heepima nö?, Gaantangi mi begi i, a’ tjali u mi, nöö i heepi mi ooo.”

³⁹ Ma di dee sëmbë dee bi ta waka a Masa Jesosi fesi jei di bai, hën de gandji dëen taa a musu kabuka dë. Ma tökuseei an disa. A bai möön taanga eti taa: “Jesosi eee, di mii u Dafiti dë, saa mi ooo, heepi mi, gaantangi!”

⁴⁰ Nöö di Masa Jesosi seei jei di bai, nöö hën a taanpu pii. Hën a taki da dee sëmbë taa be de go tei di sëmbë naandë tja ko nëen.

Nöö hën de tjeën ko. Hën Masa Jesosi hakisi ën taa: ⁴¹ “Mati o, wë andi i kë u mi du da i?”

Hën di bookowojoma piki ën taa: “Masa, mi kë ta si soni baa.”

⁴² Hën Jesosi taki dëen taa: “Wë antoobi. Be wojo fii ko limbo e. Biga di biibi i ta biibi a Masa Gadu dë heepi i kaa.”

⁴³ Nöö wantewante dë, hën wojo fëen ko limbo gbededee. Nöö hën a ta waka nango a Masa Jesosi baka ta gafa Gadu u di bunu a du ën dë. Nöö fa hii dee sëmbë dee bi sai dë si andi pasa dë, nöö hën de tuu gafa Gadu seei.

19

Aki Masa Jesosi go

a Zakeosi wosu.

¹ Nöö hën di Masa Jesosi kula di bookowojoma te a kaba, nöö hën a pasa go dou a Jelikou. Nöö a ta latja pasa a di köndë ganda faa go a Jelusalen. ² Nöö wan guduma de kai Zakeosi bi ta dë a di köndë. A dë wan hedima u dee sëmbë ta pii lanti möni.

³⁻⁴ Nöö fa Masa Jesosi ta pasa naandë, nöö Zakeosi bi kë si ën faa sabi ën. Ma an bi sa si ën a dee hia sëmbë dendu, biga a dë wan sati sëmbë. Nöö hën a

kule go a fesi go subi a wan pau go dë a liba ala, fu te Masa Jesosi ta pasa dë nöö a musu u si ën.

⁵ Te wan pisi hën Masa Jesosi ko ta pasa, nöö hën a hopo wojo a liba hën a si Zakeosi. Hën a kai ën: “Mati Zakeosi!” Hën a piki. Hën a taa: “Saka hesi ko a goon. Biga a dë fanöudu fu mi ko a i wosu tide.”

⁶ Nöö hën Zakeosi saka hesihesi ko a goon, nöö ku gaan piizii seei a tei Masa Jesosi tja go nëen wosu. ⁷ Ma nöö di dee oto sëmbë si sô, hën de mati. De tei Masa Jesosi fu hogi seei fu di a de taa a go a wan takusëmbëma wosu.

⁸ Ma nöö hën Zakeosi hopo taanpu a dee sëmbë dendu, nöö hën a fan ku Masa Jesosi. A taki dëen taa: “Masa o, wë luku, te kuma tide nöö mi o paati dee gudu u mi leti mindi, nöö mi o da dee pootima u di köndë wan së. Nöö ee mi bi fufuu wan sëmbë, nöö mi o dëen fö toon möön hia möön fa mi bi tei.”

⁹ Hën Masa Jesosi piki taa: “Wë un dee sëmbë u di wosu aki, un a’ bunuhedi e. Biga tide Masa Gadu heepi unu. Nöö di sëmbë di a’ di wosu aki, a bi dë fanöudu u mi ko nëen, biga hënseei da wan bakamii u Abahamu di gaan sëmbë fuu tu. Wë nöö luku, a bi poi seei te kaba a sôsö, ma tide a toona ko a Gadu baka. ¹⁰ Nöö fu dee lö sëmbë aki hedi mbei Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki ko a goonliba e. Biga mi ko fu mi suku dee sëmbë dee kaba a sôsö u mi tja de ko da Gadu.”

Aki Masa Jesosi konda di oto u di guduma di bi paati möni da dee wookoma fëen.

Mat. 25:14-30

¹¹ Nöö di juu Masa Jesosi ta fan ku dee sëmbë naandë, nöö de bi dë zuntu ku Jelusalen. Nöö dee Dju sëmbë bi ta mëni taa naandë nöömö Masa Gadu o bazia ko a goonliba faa ko tei di Könu Tii fëen a hii sëmbë wojo. Nöö dee sëmbë ta waka ku Masa Jesosi dë, de ta mëni taa wantewante di soni dë o pasa. Nöö fëen mbei Masa Jesosi da de wan oto, fu de musu sabi taa an o pasa kumafa de ta mëni ën dë.

¹² Nöö hën a taki da de taa: “Wan hebima bi o go a wan longi köndë fu de butëen ko könu, bifö a o toona ko ta tii di köndë awaa.

¹³ “Nöö fëen mbei di juu a o go, nöö hën a kai teni u dee wookoma fëen ko nëen. Hën a da hiniwan u de wan dusu kölu. A taki da de taa: ‘Un wooko ku di möni aki fu mi sa feni wini nëen te mi toona ko.’ Nöö di a taki sô kaa, nöö hën a go fëen.

¹⁴ “Ma dee sëmbë u di köndë fëen bi buuse ën te de manda buka go da dee sëmbë u di köndë ka a nango ala taa: ‘Wa kë di sëmbë aki ko könu fuu e.’ ¹⁵ Ma tükuseei de butëen ko könu.

“Nöö hën a baka fëen hën a toona ko a di köndë ko seti di könu tii fëen awaa. Nöö di a ko, hën a manda buka kai dee wookoma fëen dee a bi da di möni fu de musu wooko dëen, be de musu piki ën unfa de bi wooko ku di möni.

¹⁶ “Nöö hën di fosuwan ko nëen nöö hën a tja di möni ko dëen. Hën a taa: ‘Masa o, luku, i bi da mi wan dusu kölu. Nöö hën mi ta wooko ku ën tefa i ko aki, mi feni dusu kölu buta nëen liba. Nöö hën mi tjëen ko da i.’

¹⁷ “Nöö hën di masa fëen taa: ‘Aai womi, wë i wooko bunu e. Wë nöö fu di i wooko a sô wan futoou fasi ku di piki soni aki, nöö mi o da i wan gaan wooko awaa. Mi o buta i be i dë hedima u teni köndë.’

¹⁸ “Nöö hën di u mbei tu ko. Nöö hën a taki dëen taa: ‘Masa, luku, i bi da mi wan dusu kölu, nöö hën mi wooko ku ën tee mi wini feifi dusu kölu buta nëen liba. Nöö ja si ën aki, mi tjëen ko da i.’

¹⁹ “Nöö hën di masa fëen taki dëen taa: ‘Söö. Wë nöö fu di i wooko sô, nöö hën mbei mi o buta i fii dë hedima u feifi köndë.’ Nöö hën a taki aai.

20-21 “Nöö hën di u mbei dii ko nëën. Hën a taki dëën taa: ‘Masa, ja ta si di möni fii aki nö. I bi da mi wan dusu kölu. Nöö u di mi sabi taa i dë wan taangalibi sëmbë, langahatima, i ta tei soni ka ja bi buta, i ta koti soni ka ja bi paandi, nöö mi fëëë i. Hën mbei mi tai di möni fii a di hangisa aki fu an musu kaba a sösö, nöö hën mi tja i soni ko da i.’

22-23 “Hën di masa fëën taki dëën taa: ‘Womi, sö i hogi gaanfa wë nö? Wë di i sabi taa mi dë wan taangalibi sëmbë, langahatima di ta tei soni ka ma bi buta, mi ta koti soni ka ma bi paandi, nöö faandi mbei ja bi tei di möni u mi tja go buta a banku, fu te mi toona ko nöö a möön hia. A bi sa göö a di banku. Ma fa i du ku ën aki, nöö andi seei mi wini? Wë antoobi.’

24 “Nöö hën a taki da dee oto sëmbë sai dë taa: ‘Un hesi ko puu di möni aki nëën maun e, nöö un da di sëmbë di abi teni dusu kölu dë, be disi fika ku sösö maun.’ 25 Hën de bai: ‘Huun? Wë Masa, di sëmbë ala, hën a feni teni dusu kölu kaa.’ 26 A taki: ‘Aai, mi sabi sö. Ma di sëmbë di abi hia, nöö hën o feni möön hia eti. Ma di sëmbë di na abi, nöö nëën maun de o puu di pikiwan di a abi, be a fika ku maun.’

27 “ ‘Nöö dee felantima u mi, dee na bi kë u mi dë könu u de, nöö un musu tja de tuu ko kii a mi fesi aki.’ ”

Aki de ta wai ku Masa Jesosi

fa a dë a di buliki liba.

Mat. 21:1-11; Maik. 11:1-11; Joh. 12:12-19

28 Nöö di Masa Jesosi taki di soni dë tefa a kaba, nöö hën hën ku dee bakama fëën tei pasi nango a Jelusalen, nöö Masa Jesosi hën dë a de fesi. 29 Nöö hën de nango tefa de ko zuntu ku de tu köndë de ta kai Betifaigi ku Betania, leti a di gaan kuun de ta kai Oleifi Kuun naandë. Nöö hën Masa Jesosi manda tu u dee bakama fëën fu de waka a fesi.

30 A taki da de taa: “Un nango te un go dou a di köndë a unu fesi ala, nöö woon si wan buliki mii taitai naandë. Sëmbë an sindo nëën liba waka wan daka. Nöö un lusu ën tja ko da mi e. 31 Ma a kandë sö, wan sëmbë o ko hakisi unu taa: ‘Wë faandi mbei un ta lusu di mbeti u du?’ Nöö un musu taki dëën taa: ‘Masa abi ën fanöudu.’ ”

32 Nöö hën de tu bakama go, hën de go si hii soni leti kumafa Masa Jesosi bi taki da de.

33 Hën di de go seti lusu di buliki, hën sëmbë ko hakisi de taa: “Wë, faandi mbei un ta lusu di mbeti u du?” 34 Hën de piki taa: “Masa abi ën fanöudu.”

35 Nöö hën de tei ën tja go da Masa Jesosi. Hën de jabi koosu a di buliki baka mindi, hën de mbei Masa Jesosi sindo nëën liba. 36 Hën de seti u waka go. Nöö hën dee sëmbë ku ën ta waka nango dë ta jabi koosu a di gaan pasi liba fu di buliki musu waka a dee koosu liba. Sö de ta hei Masa Jesosi tjika.

37 Nöö hën de nango tefa de dou ka de o seti bazia di kuun fu de go a goon, nöö hën dee hia sëmbë ta waka nëën baka naandë tuu seti mbei piizii. De ta bai taanga ta gafa Gadu fu dee gaan bunu de bi si Masa Jesosi du a goonliba.

38 De taa:

“Gaantangi u Masa Gadu ooo.

A manda di Könu fëën ko da u.

Masa Gadu musu dë ku ën e.

Gadu, gaantangi fii!

I mbei i ku libisëmbë toona ko fii!

Di në fii musu bai te dou a di möön hei kamian a liba ala!”

³⁹ Ma di dee Faliseima jei fa de ta bigi Masa Jesosi nöö de an kë sö. Hën de taki dëen taa: “Mësitë o, bai dee sëmbë fii be de kabuka dë.”

⁴⁰ Hën a taki da de taa: “Un haika e. Ee dee sëmbë u mi kabuka, nöö dee sitonu a bandjapasi aki seei o bia bai a dee sëmbë dë kamian. „Biga di bai aki musu u bai.”

Aki tjali u Jelusalen kisi

Masa Jesosi.

⁴¹ Nöö hën Masa Jesosi nango te a ko dou ka a sa si Jelusalen, nöö hën a hopo wojo luku di köndë. Nöö hën tjali fëen kisi ën te a bai këë. ⁴² A taa: “Un dee sëmbë u Jelusalen aki, ee a di ten aki un bi sabi di soni di bi sa heepi unu fuun sa feni böö, nöö wan bi o libi sö e. Ma luku, kumafa u dë aki, a poi da unu kaa, ma wan sa si ën biga a tjubi da unu. ⁴³ Nöö wanlö hogi daka ta ko, nöö a dee daka dë dee felantima fuunu o ko lontu di köndë fuunu tapa buta a djegi, nöö woon fika a di köndë ganda naandë. Na wan fuunu o sa pasa ko a döö.

⁴⁴ “Nöö naandë woon dë ta pena ta tja sitaafu fu te de kii unu ku dee miii fuunu tuu. Nöö dee gaan sitonu de tei mbei wosu a unu naandë, na wan u de o fika oto a oto liba möön e. De tuu de o booko tuwë a goon paaja fanjanfanjan. Sö de o booko di köndë fuunu tjika, fu di wan bi kë sabi di juu di Gadu bi ko faa ko heepi unu.”

Aki Masa Jesosi jaka sëmbë puu a di Wosu u Gadu.

Mat. 21:12-17; Maik. 11:15-19; Joh. 2:13-22

⁴⁵ Nöö hën Masa Jesosi go dou a Jelusalen awaa, hën a dendu go a di Gaan Wosu u Masa Gadu. Nöö wanlö sëmbë bi sai naandë ta sei soni a di wosu dendu. Nöö hën Masa Jesosi jaka de tuu puu tuwë a döö.

⁴⁶ Hën a taki da de taa: “A sikifi a Gadu Buku taa: ‘Di wosu u mi aki, a dë wan wosu fuun ta ko ta begi mi.’ Ma un dee bödjëema aki tei ën buta ko fufuuma kamian ta du kumafa un kë.”

⁴⁷ Nöö di juu dë, hën Masa Jesosi ta lei sëmbë a di Wosu u Masa Gadu dendu hiniwan daka. Ma dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ku dee oto fesima u di köndë tuu bi ta suku wan fasi fu de musu kii ën. ⁴⁸ Ma de an saafa u du u de sa feni ën kii, biga hii sëmbë lobi u go nëen go jei dee soni a ta taki.

20

Aki dee sëmbë ko hakisi Masa

Jesosi ambë dëen taki faa

du dee soni a ta du.

Mat. 21:23-27; Maik. 11:27-33

¹ Wan daka hën Masa Jesosi bi dë a di Wosu u Masa Gaangadu dendu ta lei sëmbë ta konda di Bunu Buka u Gadu da de. Nöö hën dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ku dee Gaan Womi u di köndë ko nëen. ² Hën de hakisi ën taa: “Wë dee soni i ta lei sëmbë aki, ku hii dee oto soni i ta du tuu, ambë seei manda i fii ta du de? Kondëen da u.”

³ Nöö hën Masa Jesosi piki de taa: “Söö. Wë antoobi. Ma miseei o hakisi unu wan soni tu. Nöö te un kondëen da mi, nöö mi o piki unu di Sëmbë di manda mi fu mi ta du dee soni aki.”

⁴ Hën a hakisi de taa: “Di dopu Johanisi bi ta dopu sëmbë, naasë a kumutu, a Masa Gadu naa a libisëmbë? Ambë un sabi mandëen? Un kondëen da mi.”

⁵ Nöo hën de kuutu ku deseei tefa de wei, de taa: “Wë ee u piki ën taa Masa Gadu hën mandëën, nöo a kandë a o hakisi u taa: ‘Andi mbei wan bi kë biibi ën?’ ⁶ Ma ee u piki ën taa a bi dë u libisëmbë, nöo lanti o kë naki u ku sitonu kii.” Biga hii lanti bi tei Johanisi kuma wan tjabukama u Gadu.

⁷ Fëen mbei de piki ën taa: “Wë wa sa naasë a kumutu.”

⁸ Hën Masa Jesosi taki da de taa: “Wë da miseei tu, ma sa konda da unu ambë manda mi fu mi du dee soni aki.”

Aki Masa Jesosi konda di oto u

di guduma ku di pandasi

kamian fëen.

Mat. 21:33-46; Maik. 12:1-12

⁹ Nöo hën a toona da de wan oto möön. A taa: “Wan sëmbë bi koti wan gaan goon fëen faa mbei pandasi kamian. Nöo hën a paandi wan fuuta de ta kai doloifi nëen tefa a kaba. Nöo fu di a o go a wan oto köndë go tan te a longi, nöo hën a suku wanlô sëmbë tja ko buta a di pandasi kamian u de ta luku ën dëen. Nöo hën wë a go fëen.

¹⁰ “Hën a go dë ala teefa a sabi taa di fuuta u di goon sa lepi. Nöo hën a manda wan u dee wookoma fëen go a dee sëmbë, fu de musu dëen hafu u dee njanjan u di goon faa tja ko dëen.

“Ma di di wookoma go dou a di pandasi kamian, nöo hën dee sëmbë kisi ën. Hën de fon mën tee a fon, hën de mandëen go nëen masa ku sösö maun.

¹¹ “Hën di masa u di goon toona manda wan oto wookoma go luku möön, nöo söseei de du ku ën tu. De kisi ën fon dëen sen tee a tjika de, hën de mandëen go nëen masa ku sösö maun tu.

¹² “Nöo hën di masa u di goon toona manda wan otowan u dee wookoma fëen go möön, di u mbei dii. Ma söseei de du ku ën tu. De naki ën koti hii ën sinkii, hën de jakëen puu a di pandasi kamian. Hën a toona go nëen masa ku sösö maun.

¹³ “Hën di masa u di goon taa: ‘Wë andi seei mi musu du möön? Wë nöo mi o manda di lobi mii u mi aki go. Kandë sö de sa a’ lesipeki fëen fu di a dë mi mii.’ ¹⁴ Nöo hën wë a mandëen go.

“Ma di de si di mii u di masa ta waka ta ko, nöo hën de fiti buka makandi taa: ‘Söö. Luku di mii fëen ta waka ta ko dë. Hën wë di tata o disa di goon aki da e. Nöo un boo kii ën wante, nöo woo feni di goon ku dee soni dee dë nëen tuu ko fuu seei.’

¹⁵ “Nöo hën di di mii ko dou, hën de kisi ën. Hën de puu ën a di pandasi kamian ganda, hën de kii ën.”

Nöo hën Masa Jesosi hakisi dee sëmbë taa: “Wë nöo fa de kii ën dë, nöo andi di sëmbë di abi di pandasi kamian o du ku dee sëmbë dee kii di mii fëen dë?

¹⁶ Na a o ko kii de tuu puu a di pandasi kamian fëen nö? Nöo a o suku oto sëmbë tja ko buta dë fu de ta luku di kamian fëen dëen.”

Wë nöo di dee Isaëli sëmbë dee sai dë jei a fan sö, nöo de an këen. Hën de taa: “Nönö, di sondi aki an musu pasa sö e!”

¹⁷ Hën Masa Jesosi luku de diin sö te a kaba, hën a taki da de taa: “Wë a o pasa tuu. Biga ja jei fa de sikifi a Gadu Buku nö? De koti wan nongö taa: Di sitonu dee tëmbëma bi feni taa an bunu te de tuwë a kapëë, hën wë ko dë di mama posu ta hoi di wosu.”

¹⁸ Hën a taa: “Ee wan sëmbë i kai a di sitonu dë liba, nöö a o booko hii i sinkii. Ma ee di sitonu seei hën kai a i liba, nöö ja o a’ pisi möön. Biga a o lala i finufinu.”

Aki de go hakisi Masa Jesosi

soni u lanti möni.

Mat. 22:15-22; Maik. 12:13-17

¹⁹ Nöö fa Masa Jesosi da de di oto naandë, nöö dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti bi kë kisi ën tja go sөөtө wantewante, biga de sabi taa de a tjökө ku di oto. Ma de fëëë dee hia sëmbë bi sai naandë.

²⁰ Nöö hën de sai dë ta watji ën nөөmө tefa de feni wanlө sëmbë. Hën de taki da de taa: “Wë u kë begi unu wan soni fuun heepi u, nöö u paka unu.”

Hën dee sëmbë taa: “Sөө, wë antoobl.”

Hën de taa: “Un go a Jesosi kuma bumbuu sëmbë. Nöö un hakisi ën soni a köni fasi fuun feni wan tögө nëen fuu sa tjëen go kaagi da di gaama.” Nöö hën dee sëmbë go.

²¹ Nöö hën de go a Masa Jesosi, hën de hakisi ën taa: “Mësitë o, u ko a i aki. U kë hakisi i wan soni e, ma na u gaan womi fasi. Biga u sabi taa di fan fii dë bumbuu soni. I ta lei sëmbë di pasi u Masa Gadu bunu. I ta luku hii sëmbë di wan fasi nöö, ta konda fa Gadu kë u sëmbë musu libi söndө ganjan.

²² “Nөө hën wë u ko a i aki ko hakisi i wan soni. Fa u ta paka di Gaan Könu lanti möni aki, nөө a bunu fuu pakëen nө, naa an bunu? Unfa a dë a di wëti u Gadu?”

²³ Ma fa de taki dë, nөө Masa Jesosi sabi kaa taa de kë kisi ën, hën a taa:

²⁴ “Un tja wan kpëngëlë möni ko i si.”

Hën de tei wan möni hën de tja ko dëen.

Hën a hakisi de taa: “Wë ambë fesi dë a di möni? Un në un si dë sikifisikifi nëen?”

Hën de taa: “Wë di u di Gaan Könu.”

²⁵ Hën a taa: “Wë, ee a dë u di Gaan Könu, nөө un dëen hën soni e. Nöö un da Masa Gadu di soni di dë fëen.”

²⁶ Nөө fa a fan dë, a foondo de tee. Hën de taa: “Aai, di sëmbë aki, wa a möiti fuu mbei te nöö u sa kisi ën möönsө.” Nöö hën de disëen.

Aki Masa Jesosi piki dee Saduseima taa sëmbë ta weki baka a dëdë tuu.

Mat. 22:23-33; Maik. 12:18-27

²⁷ Ma a baka u di dë, hën so u dee sëmbë u di keiki paatëi de ta kai Sadusei ko a Masa Jesosi. Dee sëmbë naandë an kë biibi möönsө taa dëdë sëmbë sa weki baka. Hën de hakisi ën taa: ²⁸ “Wë Mësitë o, Mosesi bi sikifi wan wëti da u taa ee wan womi libi ku wan mujëë nөө ee di womi dëdë disa di mujëë söndө de pai miii, nөө wan u dee baaa u di womi musu tei di mujëë hoi, be de pai mii fu di böngө u di baaa di dëdë dë an musu kaba.

²⁹ “Wë wan tata ku wan mama bi abi sëbën womi mii. Nөө hën di gaan wan tei wan mujëë. Hën de dë te wan pisi, hën di womi dëdë disa di mujëë söndө de pai miii. ³⁰ Nөө hën di baaa di waka nëen baka tei di mujëë hoi, ma a dëdë disa di mujëë möön söndө de pai miii. ³¹ Hën di baaa di u mbei dii toona tei ën, hën a dëdë disëen tu. Nөө sö a pasa ku hii dee sëbën baa tuu faa. Na wan u de pai miii ku di mujëë möönsө. ³² A baka u di dë hën di mujëë ko dëdë tu.

³³ “Wë te dee dëdë sëmbë o toona weki ko ku libi, nөө undi u de sëbën baa o abi di mujëë? Biga de tuu bi libi ku ën kaa.”

³⁴ Nөө hën Masa Jesosi piki de taa: “.Dee sëmbë aki, wan fusutan di soni bunu e. Biga a goonliba aki nөө, womi ta tei mujëë, mujëë ta tei manu.

35-36 Ma a Gadu ala dee lö libi dē an dē ala e. Biga dee sēmbē dee ta dē a Gadu Köndē ala, nöö de ko dē kuma dee basia fēen köndē kaa, de an ta dēdē möön.

“Nöö di soni mbei sēmbē an ta dēdē ala. Biga dee sēmbē ta dē ala, de dē Masa Gadu mii, nöö de dēdē weki ko feni di libi u teego kaa. Nöö dee sēmbē dee Masa Gadu si taa de dē bumbuu nëen wojo, nöö de a o weki tei tja go u de feni di lö libi dē e.”

37 Nöö hēn a toona taki da dee Saduseima taa: “Unfa wan kē piki taa te sēmbē dēdē nöö akaa fēen ta fika ku libi eti, faa toona ko nëen sinkii möön a bakaten? Biga luku di Buku u Gadu, ka Mosesi bi sikifi kumafa a bi si di faja a di uwii. A bi sai dē ta luku di soni te wan pisi, hēn a jei wan tōngō a di faja dendu taa: ‘Mi da di Gadu di dee gaan sēmbē fuunu, Abahamu, ku Isaki, ku Jakopu ta begi. Di Gadu u de wē disii.’

38 “Wē fa Gadu fan dē, hēn kē taki taa dee sēmbē a kai dē, de dē ku libi eti. Biga Gadu an dē wan Gadu u dēdē sēmbē e. Nöö hēn da hii dee sēmbē dee Gadu mbei tuu dē ku libi eti nëen wojo.”

39-40 Nöö hēn wanlö Sabima u Wēti piki ēn taa: “Mēsītē, i abi leti e, i taki bunu.” Nöö a baka u di dē, nöö na wan sēmbē abi hati u hakisi Masa Jesosi na wan soni möön.

Aki Masa Jesosi hakisi dee sēmbē soni u di Paamusi Könu.

Mat. 22:41-46; Maik. 12:35-37

41 Nöö hēn Masa Jesosi taki da de taa: “Wē mi o hakisi unu wan soni awaa. Dee mēsītē ta lei unu di Buku u Gadu taa di Paamusi Könu o dē Dafiti bakamii, na sō nöö? 42 Wē nöö sō a dē tuu. Ma Dafiti seei sikifi soni fēen a di Kanda Buku. A taa:

Masa Gadu taki da mi Masa taa:

‘Ko sindo a mi letimaun sē aki.

43 Nöö i dē aki fu tee mi buta dee felantima fii tuu a i basu futu.’

44 Wē nöö di Dafiti ta kai ēn ‘mi Masa’, nöö unfa a sa dē bakamii fēen nöö?”

Aki Masa Jesosi ta bai lanti u de

musu luku bunu ku dee

Sabima u Wēti.

Mat. 23:1-36; Maik. 12:38-40; Luk. 11:37-54

45 Nöö leti a hii dee hia sēmbē dendu naandē Masa Jesosi taki da dee bakama fēen taa: 46 “Un musu luku bunu ku dee Sabima u Wēti e. Biga fa de sai dē, de lobi u tapa gaan langa bandjakoosu ta waka ta lontu u de a köndē ganda mindi nango a wojowojo, fu hii sēmbē musu ta si de ta da de odi a lesipeki fasi a hii sēmbē fesi. Nöö sōseei tu, te de go a keiki, ee nasō tee de o go fu de go sindo a tafa a wan piizii, nöö de lobi u go sindo a dee möön hei kamian.

47 “Ma nöö hii fa de ta mbei taa de bumbuu dē, ma de an bumbuu e. Biga dee mujēē söndō manu dee aan heepi u deseeri, nöö de dee Sabima ta njan hii soni de abi te kisi ku de wosu tuu. Nöö ku di fasi dē seei, de ta kumutu u de nango ta begi wanlö gaan langa begi u sēmbē musu sabi taa de dē bumbuu sēmbē. Nöö dee lö sēmbē dē, de o kisi di möön gaan hebi sitaafu a Gadu e.”

21

Aki Masa Jesosi ta luku fa

de ta tja möni ko da Gadu.

Maik. 12:41-44

¹ Nöo hën Masa Jesosi dë a di Wosu u Gadu te wan pisi, hën a hopo wojo luku ala hën a si fa dee guduma ta tuwë möni a di möni kädë u di keiki. ² Nöo hën a si wan pena mujëë, manu fëen bi dädë, hën a tja tu köpö sensi fëen ko tuwë a di kädë.

³ Nöo hën Masa Jesosi luku ën te a kaba, hën a taki da dee bakama fëen taa: “Un si ö? Fa de ta buta möni a di kädë aki, nöo di pena mujëë i si naandë buta gaan möni möön de tuu e. ⁴ Biga di wan piki möni dë, hën nöo a bi abi faa njan. Aambi a wosu möönsö. Ma dee guduma abi hia möni a wosu eti.”

Aki Masa Jesosi ta konda dee

soni o pasa a bakaten da

dee bakama fëen.

Mat. 24:1-22; Maik. 13:1-19

⁵ Wë nöo fa de dë a di Wosu dë, hën so u dee bakama u Masa Jesosi taa: “Ja si fa di Wosu u Gadu aki waiti nö? De tëmbëen te a hanso. Nöo hën de bisi ën seei ku dee soni dee de ta tja ko ta da Masa Gadu.”

Nöo hën Masa Jesosi taki da de taa: ⁶ “Aai, sö a dë tuu. Ma i si fa di Wosu dë aki nö? Fa i si de mbei ën hanso seei, ma wan ten o ko de o booko ën fiaa tuwë a goon. Dee sitonu i si dë, na wan u de o dë oto a oto liba möön. De tuu o booko paaja.”

⁷ Nöo hën de hakisi ën taa: “Wë mësitë o, u kë fil lei u wan maaka fuu sabi na un ten di soni dë o pasa.”

⁸ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Un musu luku bunu a di ten u ta taki aki fu sëmbë an musu ko ganjan unu. Biga hia sëmbë o ta ko a unu ku mi në. So u de o taa: ‘Mi wë da di Paamusi Könu,’ nöo di otowan o taa: ‘Di ten dou kaa.’ Ma wan musu piki e. Wan musu haika dee soni de ta taki da unu möönsö.”

⁹ “Nöo te un ta jei taa takitaki, toobi, feti, buja ta pasa a kamiankamian, nöo wan musu fëëë e. Biga dee lö soni dë musu ko pasa ufö, ma di kaba u di goonliba nëën di dë eti. ¹⁰ Wan könu o ta suku di otowan a toobi ta feti ku ën tee a bigi. Nöo söseei wan köndë o hopo ta suku di oto köndë a toobi, de o ta feti te a bigi.

¹¹ “Nöo di juu dë, goon o ta seki ta latja a sëmëni kamian u di goonliba ta kii sëmbë. Gaan hangi o ta ko tee soni seei an o ta dë u njan. Nöo taku siki o ko a mundu ta kii piki mii ku gaan sëmbë tuu. Gaangaan soni seei o ta pasa a goonliba tee dou a mundu a liba ala tu. Gaangaan maaka o ta pasa dee ja bi mëni, te hii sëmbë o ko ta fëëë a di ten dë.

¹² “Ma bifö hii dee soni aki ko, nöo de o buta unu da siköutu kisi. De o sitaafu unu ta du hogihogi ku unu te a tjika de. De o tja unu go kuutu a dee keikiwosu u de. De o tja unu go söötö buta a dunguwosu. De o tja unu go a dee könu ku dee gaama go kuutu unu fu di un ta waka a mi baka. ¹³ Ma nöo te a pasa sö kaa, nöo woon feni pasi fuun konda di Bunu Buka u Masa Gadu da dee sëmbë awaa.

¹⁴ “Ma nöo fa woon go a dee kuutu dë, nöo an dë fuun booko hedi a di soni woon taki e. ¹⁵ Biga misëei o da unu dee wöutu dee fuun taki. Mi o da unu fusutan fuun sabi unfa fuun piki de. Nöo te un fan te un kaba kaa, nöo na wan u dee felantima fuunu o feni soni u piki möön e.

¹⁶ “Unu tata ku unu mama ku dee baaa fuunu ku dee famii fuunu ku dee mati fuunu, de tuu o tja unu go kaagi da lanti fu de musu sitaafu unu. Nöo sëmëni fuunu de o kii puu. ¹⁷ Nöo hii sëmbë o buuse unu, fu di un ta biibi a mi hedi. ¹⁸⁻¹⁹ Ma tökuseei wan musu fëëë. Biga ee un hoi a di biibi go dou, nöo na

wan u dee uwii a unu hedi seei sa lasi. Ee un dëdë seei, ma woon toona weki fuun feni di bunu libi fu teego.”

Aki Masa Jesosi ta konda soni

u di fa Jelusalen o booko.

Mat. 24:15-21; Maik. 13:14-19

²⁰ Hën a taki möön taa: “Te un si sodati lontu Jelusalen buta a djegi, nöö un musu sabi taa di ten dou fu de booko ën puu dë e. ²¹ Nöö dee sëmbë dee dë a Judea a di ten dë, nöö de musu kule kumutu dë. Dee sëmbë dee dë a sëmbë dee dë a köndë ganda, nöö de musu kule kumutu dë. Dee sëmbë dee dë a goon dendu, de an musu toona go a köndë ganda möön. ²² Biga a di daka dë Gadu o sitaafu dee sëmbë u Jelusalen fu hii dee hogi du u de, kumafa di Buku fëën bi taki a fesi.

²³ “Nöö a tjali fu dee mujëe dee dë ku bëë a di lö ten naandë e, ku dee mujëe dë ku miii a maun. Biga sö wan gaan hebi sitaafu o ko a di köndë. Masa Gadu hati o boonu tee na sipootu. ²⁴ Nöö hafu u dee sëmbë de o kii ku sëufangi, hafu u de de o kisi tja go paaja a hii köndë. Nöö dee döösë sëmbë o ko tei Jelusalen ko u de nöö de o ta du ku ën kumafa de kë, fu tee dou di ten Masa Gadu bi buta da de pasa.”

Aki Masa Jesosi ta konda soni

u di toona ko fëën a goonliba.

Mat. 24:29-35; Maik. 13:24-31

²⁵ Nöö hën a toona taki da de möön taa: “Di ten u ta taki soni fëën aki, nöö de o ta si gaangaan maaka a di sonu ku di libawojo, ku dee teeja tuu a gaangadu ala. Nöö a goonliba aki, nöö di ze o ta seki ta giinta tee hii sëmbë a dee köndëköndë o ko fëëë. ²⁶ De o ta panta tee. Biga de o si taa de dë a dëdë ku libi maun, fu di de an saandi o ko a di goonliba. Di mundu a liba ala o ta seki te na soni, nöö hii dee soni ala tuu o pusa kumutu a de kama ka de bi dë.

²⁷ “Nöö di juu dë, Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki o kumutu a liba ala ta bazia ta ko a goon a wan bundji dendu, ku di gaan kaakiti u mi ku di limbo u mi kuma sonuwojo. ²⁸ Nöö te un si dee soni naandë seti ko, nöö un musu dë waiwai awaa. Biga di juu zuntu fuun kumutu a di fuka di un dë aki.”

²⁹⁻³⁰ Nöö hën a da de wan oto taa: “Un luku. Te i si di pau de kai figa ku dee oto pau buta folo, nöö i musu sabi taa de o buta njanjan.

³¹ “Wë nöö söseei tu, te un si taa hii dee soni mi ta taki da unu aki tuu seti ko, nöö un musu sabi taa Masa Gadu juu dou faa ko a di goonliba ko tei di Kõnu Tii fëën ta taki a hii mundu liba awaa.

³² “Nöö mi taki da unu tuutuu taa dee lö sëmbë u di ten u dë aki, de an o dëdë kaba bifõ hii dee soni u taki aki ko pasa. ³³ Nöö fa mi ta fan aki, nöö di mundu a liba ala ku di goonliba u dë aki tuu sa lasi go kaba a sösö, ma dee wõutu u mi aki na wan u de sa lasi möönsö.”

³⁴⁻³⁵ Hën a taki da de möön taa: “Dee sëmbë o, un mëni unu seei e, fu wan booko unu hedi ku dee sölugu u di goonliba aki ku dee jajo libi fëën, te nöö un fëekëtë di Daka dë e. Wan musu ta sai dë ta dööngõ ta poi ten te nöö di daka kisi unu söndö un mëni. Biga a o ko kai a hii sëmbë tuu liba kuma aviti. Aan fa fii kõni te nöö an o kisi i. ³⁶ Hën mbei un musu dë ku wojo ta begi Gadu nöömõ fuun sa pasa dee soni u ta taki aki söndö un lasi di biibi di un abi a mi liba. Nöö un sa ko taanpu a Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki fesi söndö fëëë.”

³⁷ Nöö sö Masa Jesosi ta lei dee sëmbë nöömõ a di Wosu u Masa Gadu dendu. Mamate a ta lei de tee sapate, ma a ndeti a ta dë a di Kuun de ta kai Oleifi

Kuun. ³⁸ Nöo te mamate biten, nöo dee sëmbë u di köndë ta toona ta ko a di Wosu u Gadu naandë möön fu de jei andi a o ko taki da de möön.

22

Aki Judasi taki da dee hedima u

Dju taa a sa heepi de u de

kisi Masa Jesosi.

Mat. 26:1-5, 14-16; Maik. 14:1-2, 10-11; Joh. 11:45-53

¹ Wë nöo di ten dë, di daka u dee Isaëli Sëmbë ko zuntu kaa di de ta njan bëëë söndö sooda. „Di daka dë, hën de ta kai Pasika.” ² Nöo dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti ta suku wan kõni fasi nöömö fa de sa du de feni Masa Jesosi kii. Biga ee lanti ko sabi, a kandë de o mbei gaan toobi ku de.

³ Di juu naandë, hën di didibi go a di womi de kai Judasi Isikaliotu hati. Nöo di womi aki bi dë wan u dee tuwalufu bakama u Masa Jesosi. ⁴ Nöo hën a hopo go a dee Gaan Begima ku dee hedima u dee sodati dee ta hoi wakiti a di Wosu u Masa Gadu naandë. Hën a taki da de taa ee de kë nöo a sa mbei möiti da de fu de sa kisi Masa Jesosi.

⁵ Nöo di dee sëmbë jei sö, hën de wai seei. De taa de sa pakëën möni ee a heepi de sö.

⁶ Nöo hën di Judasi jei sö kaa, hën a ta suku fa fu de sa feni Masa Jesosi kisi a wan fasi fu lanti an musu sabi.

Aki Masa Jesosi ku dee bakama fëen njan di Pasika.

Mat. 26:17-30; Maik. 14:12-26; Joh. 13:21-30; 1 Kol. 11:23-25

⁷ Nöo hën de dë tefa di daka dou u de kii di sikapu mii fu de njan di daka.

⁸ Nöo hën Masa Jesosi manda Petuisi ku Johanisi a wan soni. A taki da de taa: “Wë un go, nöo un seeka boi soni fuu njan di Pasika.”

⁹ Hën de hakisi ën taa: “Wë Masa o, unse i kë fuu go seeka?”

¹⁰ Hën a taa: “Un go a di köndë ganda, nöo woon si wan womi ta waka nango ku wan djogu wata, nöo un waka go nëen baka. Nöo te un si a denda a wan wosu, nöo unu seei musu go denda naandë tu. ¹¹ Nöo un musu taki da di sëmbë abi di wosu taa: ‘Di mësitë manda u fuu ko hakisi i ee naasë di kamba dë ka hën ku dee bakama fëen sa ko njan di piizii?’ ¹² Nöo a o lei unu wan gaan kamba a liba dë ku hii dee soni dee un a’ fanöudu. Nöo naandë un musu go seeka soni te un kaba.”

¹³ Nöo hën dee sëmbë go. Hën de go si hii soni tuu leti kumafa Masa Jesosi bi taki da de. Nöo hën de go seeka soni. ¹⁴ Nöo hën de sai dë tee di juu kisi, hën Masa Jesosi ku dee oto bakama fëen ko dou. Hën de tuu go sindo a tafa u de njan.

¹⁵ Nöo hën a taki da de taa: “Wë mi bi hangi seei fu mi njan di daka aki ku unu e baa, ufö di juu dou fu mi tja di sitaafu di mi musu tjai. ¹⁶ Wë biga ma o njan sö wan daka ku unu möön eti e, u tee dee soni u ta mëni ku di piizii aki tuu pasa, nöo Masa Gadu seti di Njunjun Tii fëen a libisëmbë mindi.”

¹⁷ Nöo hën a tei di kan hën a da Masa Gadu tangi te a kaba. Nöo hën a taki da de taa: “Un tei ën nöo un tuu bebe lontu ko kai. ¹⁸ Wë biga fa i si u ta bebe di win aki sö, nöo ma o bebëen möön eti e. Ma te Masa Gadu tja di Njunjun Tii fëen ko bifö mi o toona bebëen möön.”

¹⁹ Nöo hën a tei di bëëë hën a da Gadu tangi te a kaba. Hën a booko ën paati da dee bakama fëen. Nöo hën a taki da de taa: “Di bëëë i si aki, hën da di sinkii

u mi di o dēdē fuunu hedi. Nōō kumafa i si u ta njan mēn aki, sō nōō un musu ta du nōōmō, fuun ta mēni di dēdē di mi o dēdē da unu.”

²⁰ Nōō di de njan te de kaba, hēn a tei di kan, hēn a taa: “Di win un ta si a di kan aki, nōō hēn da di njunjun buka Masa Gadu mbei ku unu fu di mi o tuwē di buuu u mi a goon, dēdē fuunu hedi.”

²¹ Nōō hēn a taa: “Ma un haika e, dee sēmbē. Wan fuunu di mi ku ēn dē sindosindo ta njan a tafa aki o tja mi go kōnku fu de musu kii mi. ²² Nōō sō nōō a musu pasa e. Biga Mi di ko dē Libisēmbē Mii aki musu u dēdē kumafa Masa Gadu bi butēen. Ma helu u di sēmbē di o kōnku mi sō e, biga di sitaafu di a o kisi, a o bigi.”

²³ Nōō di Masa Jesosi taki sō, nōō hēn dee bakama seti hakisi de na de taa: “Wē undi fuu seei dē aki di sa du sō wan soni baa?”

Aki Masa Jesosi lei de u de

musu saka deseai.

²⁴ A di ten dē seei hēn dee bakama u Masa Jesosi kisi toobi ku deseai. De ta fia ku de na de ta hakisi taa fa de sai dē undi u de sa dē mōōn hei mōōn dee oto.

²⁵ Ma Masa Jesosi taki da de taa: “Dee sēmbē aki, un haika e. Dee kōnu u di goonliba aki dee ta tii kōndē, de ta duwengi sēmbē fu de musu du dee soni de kē. Nōō de ta suku u sēmbē musu buta de hei mōōn oto sēmbē. ²⁶ Ma di lö libi naandē an musu dē a unu mindi e. Biga di sēmbē di dē di mōōn hei wan fuunu, hēn musu dē di mōōn sakafasi sēmbē. Nōō di hedima fuunu hēn musu dē kuma wan wookoma a unu mindi.

²⁷ “Biga di sēmbē di ta sindo ta njan a tafa ku di sēmbē di ta buta njanjan a di tafa, undi u de mōōn hei? Na di sēmbē ta sindo a tafa nō? Ma luku mi fa mi dē kuma wan wookoma a unu mindi aki, kuma di sēmbē di ta buta njanjan a tafa da dee otowan. Nōō sōseei unu musu dē tu e.”

²⁸ Nōō hēn a taa: “Wē un haika e baa. Unu bi da dee sēmbē dee bi dē ku mi sōmēni longi, ku dee pena u mi ku dee fuka libi u mi te kisi fa u dē aki. ²⁹ Wē nōō fēen mbei mi paamusi unu taa te mi subi a di Kōnu Tii u mi, nōō mi o da unu taki a sēmbē liba e. Wē biga sō mi Tata bi paamusi mi taa a o da mi taki a sēmbē liba, nōō sōseei mi toona paamusi unu tu. ³⁰ Nōō un sa sindo a tafa ta njan ta bebe a di kōndē u mi ka mi dē kōnu. Nōō un sa sindo a dee kōnubangi ta kuutu dee tuwalufu lö u dee Isaēli sēmbē.

“Sō mi paamusi unu e, dee sēmbē.”

Aki Masa Jesosi wasikōi Petuisi taa di didibi o poobēen.

Mat. 26:31-35; Maik. 14:27-31; Joh. 13:36-38

³¹ Nōō hēn Masa Jesosi kai Petuisi, a taa: “Simon o.”

Hēn a piki.

Hēn a taa: “Haika e, mi o taki wan soni da i. Di didibi Saatan hakisi pasi faa pooba unu e. Nōō a o pooba unu leti kuma te wan sēmbē ta fon alisi ta böō, faa musu sabi undi da di kakisa, undi da di njanjan. ³² Ma haika Simon, mi begi da i kaa e, fu ja musu disa di biibi fii di i abi. Biga joo disa mi. Ma te i toona ko a mi baka nōō i musu heepi dee otowan fii tu, fu de ko mōōn taanga a di biibi.”

³³ Hēn Petuisi taa: “Hōōn, Masa, nōnō! Mi, fa mi dē aki, nōō hiniwan kamian ka i nango mi sa go ku i. Ee a dunguwosu seei mi sa go. Ee te a dēdēkōndē seei mi sa go ku i. Ma o disa i mōōnsō.”

³⁴ Hēn Masa Jesosi taki dēen taa: “Womi Petuisi, mi taki e, taa tide seei bifō ganian kanda joo fia dii pasi nōōmō taa ja sabi mi, mi ku i na mati.”

Aki Masa Jesosi konda da de andi ku andi de musu tjai te de nango a kamian.

³⁵ Nöo hën a toona taki da de möön taa: “A fesi mi bi ta manda unu go a kamian söndö möni, söndö tasi, söndö susu a futu. Wë nöö di un bi nango un bi ta pena nö?”

Nöo hën de tuu piki ën taa: “Wë nönö, Masa, soni an bi ta fuka u e.”

³⁶ Nöo hën a taa: “Söö. Wë un haika e. Fa u dë aki, te woon go a kamian möön nöö ee wan sëmbë abi saku nöö be a tjëen e. Ee wan sëmbë a’ möni nöö be a tjëen. Nöo ee wan sëmbë aambi sëufangi, nöö be a sei di gaan koosu fëen nöö a bai sëufangi.

³⁷ “Wë biga wan soni u mi dë sikifisikifi a Gadu Buku taa de ta si mi ku dee takusëmbëma di wan fa. Nöo hii dee soni di Buku bi taki u mi, nöö fa u dë aki de tuu musu ko pasa e.”

³⁸ Hën de taki dëen taa: “Masa o, luku. U abi tu ufangi aki kaa.”

Hën Masa Jesosi taki da de taa: “Aaa, wë un boo disa di oto ufö.”

Aki Masa Jesosi ta begi.

Mat. 26:36-46; Maik. 14:32-42

³⁹ A baka u di dë, hën Masa Jesosi ku dee bakama fëen go a döo. Hën de nango tefa de go dou a di kuun de ta kai Oleifi Kuun, kumafa de bi guwenti.

⁴⁰ Nöo di de go dou a di kamian, hën a taki da de taa: “Un begi e, dee sëmbë, be di tesi di ta ko a unu aki an musu wini unu.”

⁴¹ Nöo hën a waka kumutu dë go a wan së buka. A go longi tjika kuma ka wan sëmbë sa hiti kodjo dou.

Nöo hën a tjökö kini a goon dë begi Masa Gadu. A taa: ⁴² “Taata o, gaan tangi mi begi i, luku di soni dë a mi liba aki. Nöo ee i feni ën bunu nöo un boo du ën a wan oto fasi. Biga a hebi da mi poi. Ma fa mi taki aki seei, na du kumafa mi kë e, ma du kumafa i kë.” ⁴³ Nöo di juu dë hën a si wan basia u Masa Gadu Köndë ko nëen ko dëen kaakiti.

⁴⁴ Ma nöo hën di soni ko hebi nëen liba möön tee an saanfa faa du. Hën a ko begi möön taanga eti tee di suwa fëen ko dë kuma buuu ta koti ta kai a goon.

⁴⁵ Nöo di a kaba u begi, hën a hopo toona go a dee bakama fëen. Nöo di a go dou, hën a si de tuu ta duumi. Biga tjali bi kisi de poi.

⁴⁶ Nöo hën a taki da de taa: “Duumi un ta duumi sö nö, womi? Wë un hopo e, nöö un begi Masa Gadu faa musu heepi unu fu di soni di ta ko a unu aki an musu wini unu.”

Aki de ko kisi Masa Jesosi.

Mat. 26:47-56; Maik. 14:43-50; Joh. 18:3-11

⁴⁷ Nöo an kaba u fan seei, hën de bia luku hën de si wanlö hia sëmbë ta ko. Nöo fa de ta ko dë, Judasi di bakama u Masa Jesosi dë a fesi, nöö hën a waka ko zuntu ku Masa Jesosi faa musu bosu ën.

⁴⁸ Hën Masa Jesosi hakisi ën taa: “Womi Judasi, andi wë, baa? Ku bosu i ta sei Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki nö?”

⁴⁹ Nöo hën dee bakama fu Masa Jesosi hakisi ën taa: “Masa o, andi u musu du? U musu tei sëufangi heepi i kii dee sëmbë aki ö?” ⁵⁰ Nöo fa u mbei dë, nöö hën wan u dee bakama koti di letisë jesi u wan u dee futuboi u di Kaba Hei Begima belim puu.

⁵¹ Nöo hën Masa Jesosi taa: “Womi, nönö. Na du sö e.” Nöo hën a go panjan di jesi u di sëmbë hën a ko bunu baka.

⁵² Nöo hën a fan ku dee Gaan Begima ku dee hedima u dee sodati dee ta luku di Wosu u Gadu, ku dee Gaan Womi dee ko dë, a taa: “Dee sëmbë, faandi mbei un ko a mi aki ku ufangi ku kodjo kuma un ta ko kisi wan bookoköndëma

di ta kii sɛmbɛ? ⁵³ Biga mi ku unu bi ta dɛ hiniwan daka a di Wosu u Masa Gadu, ma na wan daka un buta maun a mi taa woon kisi mi tja go a kuutu. Nɔɔ hɛn un ko a mi aki tide sɔ nɔ?

“Ma wɛ antoobi, awaa di juu fuunu ku didibi dou, biga hɛn a’ taki a di mindi aki.”

Aki Petuisi fia taa an sabi

Masa Jesosi.

Mat. 26:57-58, 69-75; Maik. 14:53-54, 66-72; Joh. 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Wɛ nɔɔ di Masa Jesosi fan sɔ te a kaba, hɛn de kisi ɛn gbolou panjan. Hɛn de tjɛɛn go tee a di Kaba Hei Begima pisi. Nɔɔ fa de nango dɛ, hɛn Petuisi seei ta waka saapisaapi nango a de baka. ⁵⁵ Nɔɔ hɛn de nango tefa de go dou hɛn de tja Masa Jesosi go a wosu dendu.

Ma nɔɔ de bi mbei wan gaan faja a di djai dendu, nɔɔ hia sɛmbɛ bi sindo naandɛ ta kɛndɛ faja. Nɔɔ di Petuisi ko dou, hɛn a go sindo a dee sɛmbɛ bandja ta kɛndɛ faja tu.

⁵⁶ Nɔɔ hɛn a sai dɛ te wan pisi. Hɛn wan mujɛɛ ta wooko a di wosu ko si ɛn a di faja bandja naandɛ, nɔɔ hɛn a luku ɛn diin sɔ. Hɛn a taa: “Huun, di womi aki, mi si kuma di sɛmbɛ de tja ko aki dɛ sɛmbɛ fii.”

⁵⁷ Hɛn Petuisi fia taa: “Ambɛ? Mi? Di sɛmbɛ dɛ, ma sabi ɛn!” ⁵⁸ Te wan pisi hɛn wan oto sɛmbɛ ko dou dɛ mɔɔn. Hɛn a taa: “Wɛ womi, di fasi mi si i aki, i musu u dɛ wan u dee sɛmbɛ u di womi naandɛ.”

Hɛn Petuisi toona fia mɔɔn taa: “Nɔnɔ womi, di sɛmbɛ un ta taki dɛ, ma sabi ɛn e! Na kai mi nɛ mɔkisi ku ɛn.”

⁵⁹ Nɔɔ kuma baka wan juu langa sɔ, hɛn wan otowan ko dou dɛ mɔɔn. A taa: “Huun? Di womi aki, a musu dɛ sɛmbɛ u di womi dɛ, biga a dɛ Galilea sɛmbɛ.”

⁶⁰ Hɛn a taa: “Nɔnɔ e, dee sɛmbɛ. Mi taki e, di sɛmbɛ dɛ ma sabi soni fɛɛn e! Un disa mi ku soni fɛɛn!” Nɔɔ di a taki sɔ, nɔɔ hɛn wɛ di ganian bai kanda kɛnkɛnjɛnkɛn.

⁶¹ Di juu dɛ, hɛn Masa Jesosi bia luku ɛn diin. Nɔɔ Petuisi ko pakisei di woto di a bi taki dɛɛn taa: “Womi, a di ndeti aki seei ufɔ ganian kanda, nɔɔ joo fia dii pasi taa ja sabi mi.” ⁶² Nɔɔ hɛn wɛ a kule kumutu go a dɔɔ, hɛn a go bai kɛɛ te a bigi. Di disa di a disa Masa Jesosi dɛ, nɔɔ hɛn wɛ hati ɛn sɔ.

Aki dee hedima u dee Isaɛli sɛmbɛ kuutu Masa Jesosi.

Mat. 26:59-68; Maik. 14:55-65; Joh. 18:19-24

⁶³ Ma nɔɔ fa de kisi Masa Jesosi tja go buta naandɛ, nɔɔ hɛn dee sɛmbɛ sai dɛ ta watji ɛn. De ta hoi ɛn a sipootu ta naki ɛn wanwan bɔɔ. ⁶⁴ Nɔɔ hɛn de tei wan koosu hɛn de tai ɛn wojo tapa. Hɛn de ta naki ɛn ta hakisi ɛn taa: “Ee Gadu ta fan ku i tuu, nɔɔ i taki da u ambɛ naki i?” ⁶⁵ Nɔɔ hɛn de ta kosi ɛn peipei takutaku kosi tefa a tjika de.

⁶⁶ Nɔɔ hɛn di dobooko fɛɛn, mamate biten, nɔɔ hɛn dee Gaan Womi ku dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wɛti, hɛn de ko makandi fu de kuutu a Masa Jesosi liba awaa. Nɔɔ hɛn de go tei ɛn tja ko. ⁶⁷ Nɔɔ hɛn de hakisi ɛn taa: “Wɛ unfa i ta pakisei fii seei, fa i dɛ aki? I da di Paamusu Kɔnu nɔ? Taki da u.”

Hɛn a piki de taa: “Wɛ ee mi taki da unu seei, wan o kɛ biibi mi e. ⁶⁸ Nɔɔ ee mi hakisi unu wan soni tu, nɔɔ wan o piki mi. ⁶⁹ Ma wan soni nɔɔ mi sa taki da unu taa, fu kumutu a di ten aki nɔɔ Mi di ko dɛ Libisɛmbɛ Mii aki o dɛ sindosindo a letimaun sɛ u Masa Gadu ka a dɛ ku di gaan kaakiti fɛɛn.”

⁷⁰ Nɔɔ hɛn de tuu hakisi ɛn taa: “Wɛ womi, fa i fan dɛ, nɔɔ i da di Mii u Gadu nɔ?”

Hën a taki da de taa: “Wë, leti kumafa un taki dë, nöö sö nöö a dë e.”

⁷¹Nöö hën de tuu bai taa: “Söö. Un toobi u abi fu de tja kaagi fëen ko da u möön? Biga u seei jei nëen seei buka fa a taki. A taa hën da Masa Gadu Mii. U feni soni fuu kii ën awaa.”

23

Aki de tja Masa Jesosi go a Gaama Pilati ku Könu Helodi.

Mat. 27:1-2, 11-14; Maik. 15:1-5; Joh. 18:28-38

¹Nöö hën hii dee sëmbë tuu hopo vu taanpu. Hën de tei Masa Jesosi, hën de tjëen go a Gaama Pilati, di hedima u di köndë. ²Nöö di de ko dou, hën de seti kaagi ën taa: “Di sëmbë i si aki sö, a ta tja gaan toobi ko a di köndë e, ta bisi sëmbë hedi ku dee lei fëen. A taa wa musu paka di Gaan Könu lanti möni möön. Nöö a taki taa hën da di Keesitu, di Paamusi Könu di Masa Gadu bi taa a o manda da u.”

³Nöö hën Pilati hakisi ën taa: “Womi, i da di könu u dee Dju sëmbë tuu nö?”

Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Leti kumafa i taki dë, sö nöö a dë.”

⁴Nöö hën Pilati taki da dee Gaan Begima ku hii dee oto sëmbë dee ko naandë taa: “Wë di sëmbë aki, ma feni föutu nëen u mi sitaafu ën e.”

⁵Ma nöö hën dee sëmbë tuu ta piki nöömö taa: “A ta tja gaan toobi ko a hii di köndë ku di lei fëen e. Biga a seti a Galilea hën a ta waka ta lontu hii dee köndë teefa a ko dou ku ën a u a Judea aki.”

⁶Wë nöö di Pilati jei sö, hën a hakisi ee Jesosi dë sëmbë u Galilea. ⁷Biga Pilati seei aan taki a Galilea, ma Könu Helodi hën abi taki ala. Nöö hën de piki ën taa: “Aai, a dë sëmbë u Galilea.”

Nöö di Pilati ko jei sö, hën a mandëen go a Könu Helodi be hën kuutu soni fëen. Biga a di juu dë di könu bi dë leti a Jelusalen dë tu.

⁸Wë nöö di Könu Helodi si Masa Jesosi ko dou, hën a wai. Biga a bi ta jei fëen nöömö, ma hën ku ën an bi miti wan daka. Nöö fa de miti dë nöö a bunu dëen, biga kandë a sa du wan foombo soni dëen be a si.

⁹Nöö hën di könu hakisi Masa Jesosi wanlö hia soni faa konda dëen, ma Masa Jesosi an piki ën. A dë fëen pii.

¹⁰Nöö hën dee Gaan Begima ku dee Sabima u Wëti djombo tei fesi ta konda sëmëni soni fëen ku hatiboonu da di könu.

¹¹Hën di könu ku dee sodati fëen, hën de lafu Masa Jesosi te a bigi, ta wisiwasi ën ta mbei ën fa. Hën de bisi wan gaan waiti koosu dëen kumafa könu ta bisi, hën de toona mandëen go a Gaama Pilati baka.

¹²Nöö a di daka naandë seei Gaama Pilati ku Könu Helodi ko mati, ma a fesi de bi dë felantima.

Aki de piki taa Masa Jesosi

musu dëdë.

Mat. 27:15-26; Maik. 15:6-15; Joh. 18:39-19:16

¹³Nöö hën Pilati kai hii dee Gaan Begima ku dee hedima u Isaëli ku hii dee oto sëmbë ko nëen makandi. ¹⁴Hën a taki da de taa: “Wë un tja di sëmbë aki ko a mi taa a du hogi. Un taa a ta tja gaan toobi ko a di köndë. Ma fa mi luku ën ta hakisi ën soni a unu fesi aki, nöö ma si taa a du dee soni un ta konda dë e. Nöö ma si föutu nëen. ¹⁵Nöö Könu Helodi seei an bi feni föutu nëen tu, biga a toona mandëen ko a u aki baka. An du wan wojo hogi tjika faa musu dëdë e. ¹⁶Fëen mbei mi o sitaafu ën nöö, nöö mi o toona puu ën da unu.” [¹⁷Wë biga hiniwan jaa a di piizii aki dendu di Gaama bi guwenti u puu wan sëmbë a dunguwosu da dee Isaëli sëmbë.]

¹⁸ Ma nöö di a taki taa a o puu Masa Jesosi da de, nöö hën hii dee sëmbë tuu fiaa bai taa: “Nönö e, nönö! Kii ën puu dë! Balabasi, hën i musu puu da u.”

¹⁹ (Wë nöö di Balabasi aki, hën de bi buta a dunguwosu fu wan gaan toobi a bi tja ko a di köndë, bifö a bi kii sëmbë tu.)

²⁰ Ma Pilati bi kë puu Masa Jesosi. Nöö hën a taa: “Jesosi, hën mi o puu e, biga ma si di föutu di a du!”

²¹ Ma de ta bai nango nöömö taa: “Kii ën! Pekëen a lakpa pau kii!”

²² Nöö hën a toona hakisi de möön di u mbei dii pasi taa: “Wë un hogi seei a bi du? Biga ma feni na wan kodo soni nëen fu mi mandëen go kii. Fëen mbei mi o sitaafu ën nöö, nöö mi o puu ën be a go.”

²³ Ma dee sëmbë ko bai möön taanga eti taa de musu pekëen a lakpa pau kii. De ta bai ta kai olo teee kamian ta mbei wajawaja. Nöö Pilati an ko saanfa u du möön. ²⁴ Nöö hën mbei a taki da de taa: “Söö. Wë ma sabi möön e. Fa un kë du nöö un du.”

²⁵ Nöö hën a puu di sëmbë di de kë da de. Di sëmbë dë, hën de bi buta a dunguwosu fu di a bi kii sëmbë nöö a bi tja gaan toobi ko a di köndë tu. Ma di hën de kë, hën a puu ën a dunguwosu. Ma Masa Jesosi, hën a disa da de fu de du ku ën kumafa de kë.

Aki de peka Masa Jesosi

a di lakpa pau.

Mat. 27:32-44; Maik. 15:21-32; Joh. 19:17-27

²⁶ Nöö hën de ta tja Masa Jesosi nango tee wan pisi hën de miti ku wan sëmbë de ta kai Simon fu di köndë de ta kai Sileni. A bi kumu tu a kamian ta ko a ganda, hën de miti ku ën a pasi. Nöö hën de kisi ën panjan taa a musu tja di lakpa pau u Masa Jesosi dëen. Hën de hopo ën buta nëen baka, hën a ta tjëen dëen.

²⁷ Wë nöö di juu dë, nöö sëmëni sëmbë ta waka nango a Masa Jesosi baka, womi ku mujëe tuu. Nöö tjali fëen kisi de tee dee mujëe ta bai ta këe.

²⁸ Nöö hën Masa Jesosi bia luku de, hën a taki da de taa: “Un dee mujëe mii u Jerusalen aki, wan këe u mi hedi e. Ma un musu këe fuunu seei ku dee mii fuunu hedi. ²⁹ Biga abiti möön nöö wan sitaafu ten o ko, nöö sëmbë o dë ta taki taa: ‘Ee maingë, di ten di u dë aki, a bunu da dee mujëe dee an pai mii wan daka, ku dee mujëe mii dee na a’ miii a maun.’ ³⁰ Biga a di lö ten dë, nöö hia sëmbë o dë ta bai taa: ‘Dee gaan kuun aki eee, gaantangi, un kai ko a u liba ooo.’ Nöö de o taki da dee piki kuun taa: ‘Gaantangi, un kai ko tapa u, be soni fuu an dë a di goonliba aki möön. Biga di ten aki hogi tumusi.’

³¹ “Wë biga ee ku di kuwakuwa pau de ta du sö, nöö di dëedëe pau wë?” Sö Masa Jesosi taki da dee mujëe.

³² Wë nöö fa de ta tja Masa Jesosi nango dë, nöö de ta tja tu oto sëmbë tu fu de go kii ku ën makandi. De tu sëmbë naandë bi du gaan hogi a di köndë.

³³ Nöö hën de nango te de do dou a di kamian de ta kai Hedibonu. Nöö hën de peka Masa Jesosi ku de tu hogi sëmbë dë a lakpa pau, nöö hën de hopo de taanpu a pë, wan dë a Masa Jesosi letimaun së, di otowan dë nëen töötömaun së, Masa Jesosi dë a de mindi.

³⁴ Nöö hën Masa Jesosi taa: “Taata o, na hoi dee sëmbë ta kii mi aki a bëe e, biga de an saandi de ta du.”

Nöö hën dee sodati tuwë lötu paati dee koosu fëen.

³⁵ Nöö sëmëni sëmbë bi sai dë taanputaanpu ta luku dee soni ta pasa. Dee hedima u di köndë seei dë a dendu tu, nöö de ta wisiwasi ën ta mbei ën fa. De

taa: “A bi heepi oto sēmbē ta du de gaangaan bunu, nōo be a heepi ēn seei tu, ee hēn da di Keesitu, di Paamusi Kōnu.” Sō dee hedima ta taki. ³⁶ Nōo sōseei dee sodati ta mbei ēn fa tu. De tja gandji win u ko dēēn fa a bebe. ³⁷ Hēn de taa: “Ee i da di kōnu u dee Dju sēmbē tuu, nōo i heepi i seei be i kumutu naandē.”

³⁸ Nōo de sikifi wan soni peka a di lakpa pau hedi taa: DISI DA DI KŌNU U DEE DJU SĒMBĒ.

³⁹ Nōo sōseei wan u dee sēmbē di de peka ku Masa Jesosi a di lakpa pau naandē ta kosi ēn tu. A taki dēēn taa: “Womi, ee i dē di Paamusi Kōnu di Masa Gadu manda da u aki, nōo i puu i seei a di lakpa pau e, nōo i ko puu u tu.”

⁴⁰⁻⁴¹ Ma di otowan gandji dēēn taa: “Womi, fa i si mi ku i ta kisi di sitaafu aki, u ta kisi ēn leti kumafa a fiti, biga u bi du hogi tumusi. Ma di sēmbē aki sō, hēn an bi du hogi mōōnsō. Nōo fa i ta kosi ēn dē, ja ta fēēē Gadu nō? Ja sabi taa u tuu o dēdē aki nō?”

⁴² Nōo hēn a bia fan ku Masa Jesosi taa: “Jesosi o, gaantangi mi begi i, te i tei di Kōnu Tii fii nōo i mēni mi e.”

⁴³ Nōo hēn Masa Jesosi piki ēn taa: “Antoobi. Mi taki da i gbelin taa tide seei mi ku i o dē makandi a di waiti kamian u Masa Gadu de ta kai Paladēisi.”

Aki Masa Jesosi dēdē.

Mat. 27:45, 56; Maik. 15:33-41; Joh. 19:28-30

⁴⁴ Hēn de sai dē te tuwalufu juu sonuati, nōo hēn kamian ko dungu tee a dē kuma ndeti. Nōo hēn a tan sō tee di dii juu sapate, ⁴⁵ sonu seei an jabi mōōnsō.

Nōo hēn di gaan koosu di bi tapa di Kaba Hebi Kamian u di Wosu u Masa Gadu tēnē leti mindi puu tu pisi.

⁴⁶ Nōo hēn Masa Jesosi bai ku taanga tōngō taa: “Taata o, gaantangi, tei di Akaa u mi e. Mi disēēn da i.” Nōo fa a fan dē, hēn bōō fēēn koti. A dēdē pii.

⁴⁷ Nōo di di oposii si fa hii soni pasa, nōo a bigi dēēn te na soni. Hēn a bia gafa Gadu taa: “Aai oo dee sēmbē, di sēmbē i si aki sō, a bi dē wan gaan bumbuu sēmbē a Gadu wojo e.”

⁴⁸ Nōo di dee hia sēmbē dee bi ko naandē si fa hii soni pasa, hēn de naki maun a de hati taa: “Ee, aai maingē, di soni pasa aki, a hogi. A tjali da u.” Nōo hēn de paaja go a wosu.

⁴⁹ Nōo dee mati u Masa Jesosi ku dee mujēē dee bi kumutu a Galilea ko ku ēn a Judea dē, de bi dē taanputaanpu te a wan sē ala ta luku fa hii soni ta pasa ku ēn.

Aki de bei Masa Jesosi.

Mat. 27:57-61; Maik. 15:42-47; Joh. 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Nōo wan gaan kuutuma u dee Isaēli sēmbē bi dē de ta kai Josēfu, nōo a di kōndē de kai Alimatea a ta libi. Nōo a dē wan bumbuu sēmbē, hii sēmbē ta lesipeki ēn. Nōo a dē wan sēmbē ta luku fu Masa Gadu musu ko hopo di Tii fēēn a di kōndē. Nōo di ten de ta kuutu u kii Masa Jesosi dē, nōo hēn an bi dē wan ku de a dee soni de ta taki dē.

⁵² Nōo di di womi aki si taa Masa Jesosi dēdē, nōo hēn a go a Pilati go begi ēn faa dēēn di dēdē go bei. ⁵³ Nōo hēn a dēēn pasi.

Nōo hēn a go puu Masa Jesosi a di lakpa pau, hēn a lolu ēn ku wan gaan limbo koosu. Nōo a bi abi wan njunjun baaku de bi diki a sitonu dendu u de bei sēmbē, ma de an bi bei sēmbē nēēn wan daka eti. Nōo naandē a tja Masa Jesosi go bei.

⁵⁴ Wē nōo a di daka naandē de ta seeka soni u de njan di saba, biga a di sapate juu dē di saba o kai a goon. ⁵⁵ Nōo dee mujēē u Galilea dee bi ko ku Masa Jesosi naandē, hēn de go ku Josēfu fu de musu luku unsē de buta di dēdē

sinkii u Masa Jesosi. ⁵⁶ Nöö hën di de si kaa, nöö hën de bia toona. Nöö hën de go seeka sumëë suti soni, u de tja go lobi a di dëdë sinkii u Masa Jesosi kumafa di guwenti bi dë te wan sëmbë dëdë. Ma di de si taa saba kai a goon kaa, nöö hën de disa hii soni, hën de go dë pii ta böö, kumafa di wëti u dee Isaëli sëmbë bi dë.

24

Aki Masa Jesosi weki a dëdë.

Mat. 28:1-10; Maik. 16:1-8; Joh. 20:1-10

¹ Nöö hën a di sonde mamate biten, hën dee mujëë hopo. Hën de tei dee soni de bi seeka buta naandë fu de tja go sakwi a di dëdë sinkii u Masa Jesosi, nöö hën de go a di kamian ka de bi bei Masa Jesosi. ² Ma nöö di de go dou, hën de si di baaku jabijabi hooo. Di gaan sitonu de bi tapa di geebi bi logoda kumutu a di baaku buka. ³ Nöö hën de denda go a di baaku dendu, ma nöö de an si di dëdë sinkii u Masa Jesosi naandë möön. ⁴ Hën de bai: “Huu? Wë andi pasa maingë? Unsë de tjëen go?”

Nöö fa de ta fan dë, te u de kë mëni, hën de si tu womi sëmbë dë taanputaanpu leti a de bandja naandë. De dë ku gaan limbo koosu a de sinkii ta koti faja te na soni. ⁵ Nöö hën de panta tee, de saka kai ku kini tapa de fesi a goon.

Nöö hën dee basia taki da de taa: “Dee mujëë, andi mbei un ko suku wan libisëmbë a geebi dendu? ⁶ Di sëmbë un ta suku an dë aki e. A hopo kumutu a dëdë. Wë nöö un pakisei dee oto a bi taki da unu, di unu ku ën bi dë a Galilea ala. ⁷ Biga a bi taki da unu taa de o tja di Sëmbë di ko dë Libisëmbë Mii go sei da dee hogihati sëmbë. Nöö de o pekëen a lakpa pau kii, ma nöö a di u dii daka fëen a o toona weki hopo baka. Na sô a bi taki nö?”

⁸ Wë nöö di dee basia taki sô kaa, hën dee mujëë ko mëni fa Masa Jesosi bi taki awaa. Hën de taa: “Aai, sô a bi taki da u tuu.”

⁹ Nöö hën de bia toona go. Hën de nango tee a de ëlufu bakama u Masa Jesosi ku dee oto sëmbë fëen, nöö hën de konda di soni da de taa sô wan soni de go si.

¹⁰ Wë nöö dee mujëë dee konda di soni naandë, wan u de de ta kai Malia Magidala, di otowan da Johana, di otowan möön da Malia di mama u Jakobosi, ku wanlô oto mujëë möön dee bi dë ku de naandë. De wë go konda di buka da dee tjabukama u Masa Jesosi. ¹¹ Ma dee sëmbë an kë biibi, biga de feni taa dee soni de ta taki dë, na bumbuu soni. Sôsô soni de ta taki.

¹² Ma nöö hën Petuisi hopo, hën a kule go a di geebi. Nöö di a go dou, hën a bendi luku a di baaku dendu, hën a si dee koosu dee bi dë a Masa Jesosi sinkii leti dë. Nöö hën a bia toona go a wosu. Di soni foombo ën tee a taa: “Ee maingë, andi seei miti u aki? Andi pasa?”

Aki Masa Jesosi miti ku tu sëmbë nango a Emausu.

Maik. 16:12-13

¹³ Wë nöö a di daka dë seei, hën tu u dee sëmbë bi ta waka a Masa Jesosi baka kumutu a Jelusalen dë nango a wan köndë de kai Emausu. An longi ku Jelusalen tumusi, ma a sa dë kuma wan teni-a-fô kilomëti sô fu waka. ¹⁴ Nöö di de nango, hën de ta da oto u de a pasi ta taki dee soni dee bi pasa ku Masa Jesosi.

¹⁵ Nöö hën de nango te wan pisi, nöö hën de si wan sëmbë ko ta waka ku de a di pasi. De si di sëmbë, ma de an sabi taa Masa Jesosi hën di dë. ¹⁶ A bi dë kuma wojo u de bi tapa u de an si ën sabi.

¹⁷ Te wan pisi, hën di sëmbë hakisi de taa: “Wë, dee sëmbë, un oto un ta da a pasi taangataanga sö? Andi du unu?” Hën de taanpu pii ku tjali.

¹⁸ Nöo hën wan u de de ta kai Kelopasi mbei: “Huun? Wë nöo ja jei di gaan soni di bi pasa a Jelusalen a dee daka aki nö? A sa kë taa wakama i dë mbei ja jei ën nö?”

¹⁹ A taa: “Andi pasa?”

De taa: “Ja jei di soni fu di sëmbë de kai Jesosi u Nazalëti nö? A bi dë wan tjabukama u Masa Gadu ta du foombo wooko ta lei sëmbë ku kaakiti leti kuma hën abi di lei. Masa Gadu ku hii sëmbë bi feni ën taa a dë wan gaan hei sëmbë a goonliba. ²⁰ Ma dee Gaan Begima ku dee hedima fuu tjëen go a di Gaama faa kuutu ën, nöo hën wë Gaama piki taa a musu dëdë. Nöo hën de pekëen a lakpa pau kii. ²¹ Wë u bi pakisei taa hën sa dë di sëmbë di bi o puu u dee Isaëli sëmbë a dee fuka fuu, ma nöo tide mbei dii daka kaa di de kii ën.

²² “Ma na di dë nöo, ma tide wanlö mujë sëmbë fuu ko taki wan foondo soni da u. De taa a di mamate biten, de go a di baaku ka de bi bei ën. ²³ Ma nöo di de go luku, de an si di dëdë sinkii fëen naandë möön. Hën de toona ko taki da u taa de si basia u Masa Gadu Köndë naandë. Nöo dee basia taki da de taa Jesosi dë ku libi, a weki baka. ²⁴ Nöo wantu sëmbë fuu kule go a di geebi go luku tu. Hën de go si di baaku hoo leti kumafa dee mujë bi taki da de, ma de an si Jesosi.”

²⁵ Nöo hën Masa Jesosi taki da de taa: “Ma dee sëmbë aki, unfa un don gaanfa sö? Andi mbei a taanga da unu sö fuun biibi dee soni dee tjabukama u Masa Gadu bi taki? Biga hii dee soni aki tuu de bi taki a fesi kaa. ²⁶ Nöo un bi musu sabi taa di Paamusi Könu bi musu fu pena sö bifö a sa go sindo a di könubangi fëen.” ²⁷ Nöo hën a seti taki a dee soni liba, dee Mosesi ku dee oto tjabukama u Masa Gadu bi sikifi buta dë. A mbei de ko fusutan hii dee soni fëen seei tuu dee bi dë sikifikisikifi a Gadu Buku.

²⁸ Nöo hën de ta fan di fan nango tefa de ko zuntu ku di köndë ka dee sëmbë nango, nöo hën Masa Jesosi mbei kuma a kë pasa go fëen.

²⁹ Hën dee sëmbë begi ën taa: “Mati o, gaantangi, tan ku u aki. Na pasa go, biga a ko lati kaa. Ndeti.” Nöo hën a piki hën a waka go ku de a wosu.

³⁰ Nöo hën de ko sindo a tafa fu de njan. Nöo hën Masa Jesosi tei di bëë, hën a da Masa Gadu tangi te a kaba, nöo hën a booko di bëë paati da de. ³¹ Nöo di juu dë, hën wojo u de ko limbo gbedee awaa. De ko sabi taa di sëmbë i si de ta si aki, nöo Masa Jesosi wë. Ma te u de kë mëni, nöo de an si ën möön. A go djee.

³² Nöo hën de taki ku deseei taa: “Hoo, aai baa, luku fa hati fuu bi fii piizii di a ta fan ku u a di pasi ta puu Gadu Buku da u.”

³³ Nöo di juu dë seei, hën de hopo bia toona go a Jelusalen baka. Nöo naandë de go miti ku dee ëlufu bakama u Masa Jesosi ku dee otowan makandi. ³⁴ Nöo di de dou, hën dee sëmbë taki da de taa: “Dee sëmbë aki o, Masa Jesosi hopo kumutu a dëdë tuu, biga Simon seei si ën.”

³⁵ Nöo hën dee sëmbë seei toona konda hii soni da de wante. De seti ku dee soni bi pasa ku de a pasi, di de nango a Emausu tefa de dou a wosu. Hën de toona konda fa de go sindo u njan, ku di fa Masa Jesosi booko di bëë paati da de nöo hën wojo u de ko limbo fu de sabi taa hën di dë.

Aki Masa Jesosi ko a dee bakama fëen, be de si ën.

Mat. 28:16-20; Maik. 16:14-18; Joh. 20:19-23; Tjab. 1:6-8

³⁶ Ma nöö dë an kaba u fan seei, nöö te u de kē si nöö Masa Jesosi dë taanputaanpu a de mindi dë pii. Nöö hën a da de odi, a taa: “Dee sēmbē, Masa Gadu musu dë ku unu ta da unu böö e.”

³⁷ Ma nöö fa de si ën dë, nöö de panta seei. De fēēē biga de mēni taa jooka de ta si dë.

³⁸ Nöö hën a hakisi de taa: “Wē andi du unu un ta panta gaanfa sō? Andi mbei wan kē biibi? ³⁹ Biga luku mi maun ku mi futu aki ,ka de bi peka mi., Mi seepi wē disi e. Nöö un ko panjan mi fii luku. Biga jooka an ta abi mbeti, an ta a’ bonu kumafa un si mi abi aki.”

⁴⁰ Wē nöö di a taki sō da de kaa, nöö hën a lei de hën maun ku hën futu. ⁴¹ Nöö di soni bigi da de te na soni. A da de piizii te kuma de an sa biibi ën.

Nöö hën a hakisi de taa: “Wan abi soni u njan aki nō?”

⁴² Hën de taki aai. Nöö hën de tei wan pisi fisi jasajasa hën de dēen. ⁴³ Nöö hën a tei ën njan leti a de wojo dë, be de si.

⁴⁴ Nöö hën a taki da de taa: “Wē hii dee soni aki tuu mi bi taki da unu di ten mi ku unu bi dë e, taa sō dee soni o pasa ku mi leti kumafa de dë sikifisikifi a dee buku u Mosesi ku dee tjabukama, ku di Kanda Buku.” ⁴⁵ Nöö hën a mbei de wojo ko limbo fu de musu fusutan di Buku u Gadu.

⁴⁶ A taki da de taa: “Sō nöö a dë a di Buku e, taa di Paamusi Kōnu musu pena te a dēdē, ma a di u dii daka fēen a o weki hopo baka a dēdē. ⁴⁷ Nöö di Buku taki tu taa de musu konda soni fēen da hii sēmbē, be de bia de libi ko ta waka nēen baka, be Gadu an hoi dee hogilibi u de a bēē mōön. Nöö a Jelusalen fosu de musu seti konda di Buka, nöö de musu kondēen da hii pei nasiōn sēmbē u goonliba. Sō a dë sikifisikifi a di Buku kaa.

⁴⁸ “Wē nöö unu wē da dee sēmbē dee musu kondēen e. Biga unu da dee kotoigima dee si hii dee soni pasa aki tuu. ⁴⁹ Ma nöö fa mi ta da unu di wooko aki, nöö un musu luku te di kaakiti di mi Tata bi paamusi unu ko ufō. Biga mi o mandēen ko da unu. A Jelusalen aki un musu dë ta luku ën e, fu te Gadu mandēen ko a unu liba.”

Aki Masa Jesosi hopo go a liba.

Maik. 16:19-20; Tjab. 1:9-11

⁵⁰ Nöö a baka u di dë, nöö hën de ta waka nango te de ko zuntu ku di kondē de kai Betania. Nöö hën a hopo maun a de liba hën a begi da de. ⁵¹ Nöö an kaba seei, hën Masa Gadu tei ën tja go a liba.

⁵² Nöö hën de fika dë ta wai ku ën ta gafēen te wan pisi, nöö hën de bia toona gu u de a Jelusalen baka ku gaan wai.

⁵³ Nöö hën de go sai dë a di Wosu u Masa Gadu ta gafa Gadu ta dēen tangi nōömō.

Dee woto u Masa Jesosi dee Johanisi sikifi

Wan wōutu a fesi.

Söö. Wë disi da di u fō pampia di ta taki u di libi u Masa Jesosi ku dee soni dee a fan di a bi dë a goonliba aki. Nöö wan u dee möön gaan mati fëen di bi ta waka ku ën hiniwanten, hën sikifi ën.

Nöö fa Johanisi mbei di pampia aki, nöö a tooka gaanfa ku di u Mateosi ku di u Maikusi ku di u Lukasi. Biga sômëni gaan soni de oto dii sëmbe taki Johanisi an taki, kuma di fa Masa Jesosi bi go a di sabana hën didibi ko tesi ën, ku di fa hën ku de dii bakama fëen bi go a di kununu liba hën a ko tooka a de wojo. An taki di fa Masa Jesosi ku dee bakama fëen bi sindo njan di lasiti njan. An taki andi di diingi ku di bëëë kë taki di de bi njan a di Pasika daka dë. An taki kumafa a bi go begi a di djai de kai Gëtiseimani. Dee lö oto naandë an dë a di pampia u Johanisi aki seei.

Ma a di pampia aki nöö i sa lesi fa Masa Jesosi bi fan ku Nikodemusi di bi ko nëen a ndeti, ku di fa a fan ku di Samalia mujëë a di baaku wata. A di pampia aki i sa si fa a weki Lazalosi a dëdë. Di pampia aki ta konda finifini tu dee soni ku dee soni Masa Jesosi taki da dee bakama fëen bifö a dëdë, faa kötö de hati.

Nöö a 20:31 u di pampia aki, Johanisi seei taki faandi mbei a sikifi ën. A taa a sikifi ën fu te sëmbe lesi ën, nöö de musu biibi taa Masa Jesosi hën da di Könu di Gadu paamusi taa a o manda ko a goonliba faa heepi libisëmbë. Hën da di Womi Mii u Gadu seei. Biga te i biibi sö kaa, nöö joo feni di libi u teego a Gadu.

A di pisi aki, de o taki soni u di Sëmbë de kai Di Wōutu u Gadu.

«Söö. Wë dee sëmbe, mi da unu piimisi e, taa mi kë konda wan gaan soni da unu aki.»¹⁻² A dë sö taa bifö hii soni u mundu bi seti, nöö di Sëmbë de ta kai di Wōutu u Gadu bi dë gaanduwe kaa. Nöö di Sëmbë dë ku Gadu bi dë makandi. Hën seei wë bi da Gadu e.³ Hën mbei hii dee soni dee dë a mundu tuu. Biga na wan soni seei dë di ko fëen seei, söndö hën mbei ën.⁴ Hën abi libi, nöö te wan sëmbe i feni libi nëen kaa, nöö i kumutu a dungu ko a limbo. Biga hënseei da di limbo.⁵ Nöö di limbo dë ta sëndë seei a di dungu. Hii fa i si di dungu ta mbei möiti u tapëen, ma an sa tapëen möönsö.

⁶ Söö. Wë u dë te wan pisi, hën wë Masa Gadu manda wan womi de kai Johanisi ko,⁷ faa konda soni a fesi u di Limbo di o ko abiti möön. Nöö fa a o konda soni fëen dë, a o kondëen fu hii sëmbe musu jei, be de biibi dee soni a o taki.⁸ Ma nöö di Johanisi dë, nëen da di Limbo eti e, ma ko a ko nöö faa konda dee soni dee a sabi u di Sëmbë di da di Limbo.⁹ Biga di Sëmbë di o ko dë, hën da di tuutu Limbo di sa limbo hiniwan sëmbe wojo. Nöö abiti möön nöö a o ko a lanti wajaa u si.

¹⁰ Nöö di Sëmbë di u ta konda soni fëen aki, nöö a ko a di goonliba aki tuu e, di goonliba di hënseei bi mbei. Ma dee sëmbe bi dë a di ten dë, de an bi sabi ambë dëen.¹¹ Dee Dju sëmbe dee bi musu dë sëmbe fëen seei an tei ën u soni.¹² Ma tókusee sëmbe bi dë dee bi tei ën u soni, hën de ko biibi nëen liba. Nöö hiniwan sëmbe di tei ën sö kaa, nöö sö wan sëmbe a da i di leti fii ko mihi u Gadu.¹³ Ma na kumafa de ta pali mihi a libisëmbë fasi e. Nönö. Ma fu di Gadu hën o wooko sö a i, nöö hën mbei joo ko mihi fëen.

¹⁴ Nöo di Sëmbë u ta konda soni fëen aki di de ta kai di Wöutu u Gadu dë, a ko wan libisëmbë tuu e, nöo hën a ko libi a u mindi fu wan pisiten. Nöo u seei bi si di waiti fëen di a abi. Nöo di waiti u si nëen naandë, a dë di waiti di di wan kodo womi mii u Masa Gaangadu tō nöo sa abi. Biga fa a libi a u mindi aki, nöo nëen u si fa Gadu abi bunuhati u libisëmbë tjika. Nöo nëen u si tu kumafa a sabi hii soni gbelingbelin tjika, *Leti kumafa a dë a Gadu wojo.*

¹⁵ Nöo kumafa u taki dë, Johanisi hën bi ta konda soni fëen. Nöo hën di a si ën, hën a bai taa: “Söo. Un si di Sëmbë dë nö? Hën wë mi bi ta konda da unu taa o ko a mi baka di hebi gaanfa möön mi. Mi, djunsudjunsu aki ufö de pali mi, ma hën a bi dë gaanduwe kaa a mundu. Nöo hën wë i si di dë e!”

¹⁶ Nöo di Sëmbë di i si Johanisi taki dë, nöo u seei ko sabi ën tu e, dee sëmbë. *Hën da Masa Jesosi Keesitu.* Nöo fa di bunuhati fasi u Gadu dë nëen tjika dë, nöo u tuu ta feni sòmëni bunu nëen baka na baka te a hia. ¹⁷ Biga a Mosesi Gadu bi manda dee wëti ko da u fuu hoi. Ma a Jesosi Keesitu a mbei u ko sabi di bunuhati fasi fëen di a abi. Hën a mbei u ko sabi soni gbelingbelin tu, *Leti kumafa a dë a Gadu wojo. Sö wanlö gaangaan bunu u feni a Masa Jesosi e.*

¹⁸ Dee sëmbë, fa Masa Gadu sai dë, na wan daka seei libisëmbë si ën ku wojo möönsö e. Ma di wan kodo Womi Mii fëen dë, di hën ku ën dë wan makandi te wata an sa pasa a de mindi, hën mbei u ko sabi ën awaa.

A di pisi aki de manda sëmbë go fini Johanisi di Dopuma.

Mat. 3:1-12; Maik. 1:1-8; Luk. 3:1-18

¹⁹ Wë nöo di juu Johanisi ko dë, nöo dee gaan hedima u Dju bi ta dë a di köndë de ta kai Jelusalen. Nöo hën dee hedima dë manda wanlö begima u Dju ku wanlö oto sëmbë ta wooko ku de makandi a di Gaan Wosu u Masa Gaangadu a Jelusalen dë, u de go hakisi Johanisi ee ambë dëen.

²⁰ Nöo hën dee sëmbë dë nango tefa de go dou a Johanisi, hën de hakisi ën ee hën da di Keesitu, di Heepima di Gadu bi paamusi taa a o manda ko a goonliba.

Nöo Johanisi an ganjan de. A piki de gbelin taa: “Nönö, na mi da di sëmbë dë e.”

²¹ Nöo hën de toona hakisi ën möön taa: “Wë a sa kë taa i da Elia di tjabukama u Gadu, hën weki toona ko nö?” Hën a piki taa: “Nönö, nëen disi e.”

Hën de taa: “Wë di oto Tjabukama di Gadu bi o manda ko wë, hën da i nö?”

Hën a toona piki de möön taa: “Nönö, nëen da mi e.”

²² Hën de taa: “Wë nöo ambë seei da i? Taki da u bumbuu, fuu sa toona go piki dee sëmbë dee manda u ko a i aki. Andi i ta taki fii seei?”

²³ Nöo hën a taa: “Wan bi jei fa di tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi sikifi buta a di Buku u Gadu nö? A taa:

U ta jei wan tōngö kuma wan basia ta bai a di sabana taa,

‘Un seeka di pasi oo, be a ko dë tololoo da Masa!

Un seeka di libi fuunu buta a tatai liba!’

Wë di sëmbë di Jesaaja bi taki abi di tōngö dë, nöo hën wë disi e. Awaa di soni ta pasa kumafa Jesaaja bi taki.” Sö Johanisi piki dee sëmbë.

²⁴ Nöo fa de ko ta hakisi Johanisi dee soni dë, nöo wanlö sëmbë u di Dju keiki paatëi de kai Falisei bi dë a dendu tu. ²⁵ Nöo hën de toona hakisi ën taa: “Wë ja dë di Keesitu. Ja dë Elia. Ja dë di oto Tjabukama tu. Nöo andi mbei i ta dopu sëmbë u du?” Sö de hakisi ën.

²⁶ Hën a taa: “Wë nönö, fa mi ta dopu sëmbë aki nöo an bigi sö e. Biga ku wata nöo mi ta dopu de. Ma wan sëmbë dë a unu mindi di wan sabi, nöo hën o du wan möön gaan wooko. ²⁷ Hën wë mi ta taki da unu taa mi ta seeka di

pasi da. Nöo fa a sai dë, a hei teee ma hei tjika fu mi sa dë futuboi fëen seei. Na di susu fëen seei mi sa lusu puu nëen futu.”

²⁸Nöo di kamian ka de ko ta fini Johanisi dee soni dë, a dë zuntu ku di köndë de kai Betania, a di oto së banda u di lio de kai Joodan Lio. Ala wë Johanisi ta dopu dee sëmbë.

A di pisi aki Johanisi ta taki soni u di Sikapu Mii u Gadu.

²⁹Nöo di dobooko fëen, nöo hën Johanisi si Masa Jesosi ta waka ta ko nëen. Hën a taa: “Un luku di Sikapu Mii u Gadu dë e. Hën wë Gadu manda faa ko paka fu dee hogi du fu hii libisëmbë kumafa de ta kii sikapu ta paka paima.”
³⁰Nöo hën wë mi bi ta konda da unu taa mi ta seeka di pasi da. Nöo a hebi möön mi e. Biga a bi dë gaanduwe kaa bifö de pali mi.

³¹“Nöo mi seepi tu, ma bi o sabi ën. Ma nöo fu soni fëen musu ko wajaa a limbo da u dee Isaëli sëmbë aki, hën mbei i si mi ko ta dopu sëmbë a di wata aki.” Sö Johanisi taki u Masa Jesosi.

³²Nöo un haika bunu fa Johanisi konda fëen e. A taa: “Mi seepi si di Akaa u Masa Gaangadu saka ko kuma wan pomba ko tan a di Sëmbë dë liba e.

³³“Nöo ma bi o sabi ën, ma Masa Gadu di manda mi fu mi dopu sëmbë aki, nöo hën bi taki ën da mi a fesi. A taa di sëmbë di mi o si di Akaa fëen saka ko fika nëen liba, nöo hën da di Sëmbë di o dopu sëmbë ku di Akaa u Gadu.

³⁴“Nöo di soni Gadu taki da mi dë, mi si ën tuu e. Nöo fëen mbei wë mi ta konda da unu gbelingbelin taa di Sëmbë i si dë, hën da di Womi Mii u Masa Gaangadu.” Sö Johanisi taki da de di ten dë.

A di pisi aki sëmbë ta o seti waka

a Masa Jesosi baka.

³⁵Di dobooko möön, hën Johanisi ku tu u dee bakama fëen dë taanputaanpu a di wan seei kamian naandë. ³⁶Te wan pisi hën Johanisi si Masa Jesosi ta waka ta pasa, hën a taa: “Un luku di Sikapu Mii u Gadu, hën wë di dë e.” ³⁷Nöo di de tu sëmbë dë jei a taki sö, nöo hën de tei nëen baka wante ta faakëen.

³⁸Te wan pisi hën Masa Jesosi bia luku, hën a si de ta ko nëen baka. Nöo hën a hakisi de taa: “Andi un kë sö baa?”

Hën de piki taa: “Wë Labi, wë u kë ko sabi unsë i ta dë.” (“Labi” hën da “Mësitë” a de töngö.)

³⁹Hën a taa: “Wë antoobi. Un ko luku nöo woon si.”

Nöo hën wë de go. Nöo a di juu ten de go dë, nöo a bi dë kuma fö juu sapate, hën de fika ku ën dë tefa ndeti.

⁴⁰Wë nöo de tu sëmbë dee go ku Masa Jesosi naandë, wan u de de kai Andiasi, nöo a abi wan baaa fëen de kai Simon. ⁴¹Nöo hën wë di de kumutu a Masa Jesosi dë, hën Andiasi go nëen baaa Simon wante. Hën a taki dëen taa: “Womi e, womi, u feni di sëmbë baa, di Gadu bi paamusi taa a o manda da u faa ko Könu fuu.”

⁴²Nöo hën a tjëen baaa Simon go a Masa Jesosi. Nöo hën wë di Masa Jesosi si de ko nëen, nöo hën a fan ku Simon taa: “Di mii u Jonasi aki, fa u dë aki de ta kai i Simon. Ma bakaten nöo de o bia ta kai i Kefasi e.” (Nöo Kefasi, hën kë taki “gaan sitonu.” Hën seei da “Petuisi”.)

Aki Nataniëli ko sabi

Masa Jesosi.

⁴³Nöo di dobooko fëen möön, nöo hën Masa Jesosi kë go a di pisiwata de kai Galilea. Hën a suku wan womi de ta kai Filipi tefa a si ën. Hën a taa: “Womi,

mi kë i ko go ku mi e, baa.” ⁴⁴ Nöo di soni mbei a kai Filipi. Biga a dë sëmbë u wan köndë u Galilea de kai Betisaida. Hën da di köndë u Andiasi ku ën baaa Petuisi tu.

⁴⁵ Ma nöo ufö de go, nöo hën Filipi seei go a wan womi de kai Nataniëli, hën a fan ku ën taa: “Womi, u feni di sëmbë di Mosesi ku dee fesiten tjabukama bi sikifi soni fëen e. Di sëmbë dë, hën da Jesosi, di Mii u Josëfu u di köndë de kai Nazalëti.”

⁴⁶ Nöo hën Nataniëli hakisi ën taa: “Ma wan bumbuu soni sa kumutu a Nazalëti nö, womi?”

Hën a piki ën taa: “Wë ko luku nöo joo si.” Hën de hopo nango a Masa Jesosi.

⁴⁷ Nöo hën wë di Masa Jesosi si Nataniëli ta waka ta ko nëen, hën a taa: “Un luku wan sëmbë ta ko aki. Bumbuu Isaëli sëmbë e. Biga aan ten seei a ta ganjan sëmbë möönsö.”

⁴⁸ Nöo hën Nataniëli hakisi ën taa: “Wë unfa i du sabi mi baa?”

Hën a piki ën taa: “Mi bi si i sabi gaanduwe kaa a di ten i bi dë a di figa pau basu, ufö Filipi ko kai i.”

⁴⁹ Nöo di soni bigi da Nataniëli tee, hën a taa: “Ee, aai Mësitë, i da di Mii u Gadu tuu e. I da di Könu fu u dee Isaëli sëmbë.”

⁵⁰ Nöo hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Awa, wë di mi taki sö da i taa mi bi si i a di figa pau basu, hën mbei i biibi sö nö? Wë joo si möön gaan foombo soni möön di dë e. ⁵¹ Biga mi taki da unu gbelin, taa a a’ wan ten woon si mundu jabi wajaa, nöo dee basia u Masa Gadu Köndë o kumutu a Mi di ko Libisëmbë Mii aki ta subi nango a Gadu ta saka ta ko.” Sö Masa Jesosi fan ku ën.

2

Aki Masa Jesosi go a wan toou.

¹ Nöo baka tu daka u dee soni u taki dë, nöo hën de hoi wan tööu wosu a di köndë u Galilea de kai Kana, nöo di mama u Masa Jesosi ko a di piizii. ² Nöo de bi kai Masa Jesosi ku u dee bakama fëen tu, fuu ko a di piizii.

³ Nöo hën wë u dë te wan pisi, hën di win u ta bebe ko kaba. Hën Masa Jesosi mama go nëen go taki dëen taa: “Wë Baa o, gaan soni, di win u dee sëmbë kaba.”

⁴ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Faandi mbei i ko a mi? Juu u mi an kisi eti e.”

⁵ Ma nöo hën di mama bia fan ku dee futuboi dee ta wooko a di wosu taa: “Haika e. Di soni di i si a o taki da unu, nöo hën fuun du e.”

⁶ Nöo de bi abi sikisi gaan sitonu djogu naandë. A dee djogu dë de bi guwenti u lai wata u wasi kumafa di wëti u dee Dju bi dë, nöo hiniwan u dee djogu ta hoi kuma wan höndö liti wata sö. ⁷ Nöo hën Masa Jesosi fan ku dee futuboi taa be de go ba wata lai a dee djogu naandë tuu. Nöo hën de go ta tja di wata ta tuwë a dee sikisi gaan gindi djogu dë te de fuu pöö.

⁸ Hën a taa: “Un go ba so u di wata tja go da di hedima u di piizii be a tesi ën luku.”

Nöo hën de ba di wata tja go da di hedima, ⁹ nöo hën di hedima tesi ën te a kaba. Ma nöo bifö de bi tjëen go dëen, nöo di sösö wata dë bi bia ko win kaa. Nöo fa di hedima tesi ën dë, an sabi naasë di win kumutu. Dee futuboi wanwan nöo sabi, biga de bi tja di wata lai a dee djogu.

Nöo hën di hedima u di piizii kai di tööuma a së. ¹⁰ A taa: “Womi, unfa di soni waka? Biga hii sëmbë lobi u da di suti win a fesi, nöo te dee sëmbë bebe te a tjika de ufö de o ta da de di möön sösö wan awaa. Ma nöo i ja du sö. I hoi

di suti win a baka hën i buta de bebe di sösö wan fosu, ufö i ko ta da di möön suti wan awaa. Mi kè sabi faandi mbei.”

¹¹ Wë nöö fa di soni pasa dë a Kana a di pisiwata u Galilea naandë, nöö hën da di fosu foondo wooko Masa Jesosi du e. Ku ën a mbei sëmbë si di Gadu fasi fëën di a abi, nöö hën u dee bakama fëën ko biibi möön taanga nëën liba.

¹² Nöö hën a baka u di dë, hën Masa Jesosi ku ën mama ku dee baaa fëën ku u dee bakama fëën tuu, hën u go a di köndë de kai Kapenaumi, hën u tan ala wantu daka.

Aki Masa Jesosi go a di Wosu

u Gadu a Jelusalen.

Mat. 21:12-13; Maik. 11:15-17; Luk. 19:45-46

¹³ Nöö di ten dë, di gaan daka fuu dee Dju de kai Pasika, juu fëën ko zuntu faa kai. Nöö hën Masa Jesosi tei pasi, nöö hën a go a Jelusalen.

¹⁴ Nöö hën a nango tefa a go dou a di gadii u di Gaan Wosu u Masa Gadu. Nöö hën a luku, hën a si hia sëmbë sai dë ta sei kau, ta sei sikapu, ta sei pomba. So sëmbë dë sindosindo ta tooka möni da dee sëmbë dee ta kö dë.

¹⁵ Nöö di a si dee soni de ta du a di Wosu, hën a tei wanlö tatai mbei wipi tefa a kaba. Nöö hën a buta ku dee sëmbë ta jaka de ku dee kau u de ku dee sikapu u de tuu ta puu a di gadii dë. Hën a ta du soni a di kamian teee, ta tombi dee tafa u dee tookamönima ta tuwë djolou a goon ta paaja dee möni fanjajaan a goon dë.

¹⁶ Nöö hën a bai dee sëmbë ta sei pomba dë taa: “Un hopo kumutu aki ku dee soni fuunu dë, biga di wosu u mi Tata aki na wojowojo a dë e!”

¹⁷ Nöö fa a du dë, nöö hën wë u dee bakama fëën ko fusutan wan soni bi dë a Gadu Buku sikifisikifi taa: “Di biinga di mi ta biinga da di wosu fii, Gadu, a o njan di kaakiti u mi tuu fiaa.”

¹⁸ Wë nöö di soni Masa Jesosi du naandë an kai ku dee hedima u Dju seei. Hën de hakisi ën taa: “Womi, ambë manda i fii du di soni naandë? Un maaka joo da u fuu sabi taa Gadu da i leti u du sö.”

¹⁹ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Un sa booko di Wosu u Masa Gadu aki, nöö baka dii daka mi o toona hopo ën baka.”

²⁰ Hën de taa: “Höön, föteni-ku-sikisi jaa longi de tei kaa ta mbei di Wosu aki, nöö hën i taa i sa hopo ën a dii daka dendu nö?”

²¹ Ma nöö fa Masa Jesosi ta fan naandë, na di wosu dë a ta mëni. Ma a ta mëni hënseei sinkii. Biga hën da di Wosu u Gadu kaa ka Gadu ta dë. Nöö Masa Jesosi sabi taa a bakaten nöö de o kii ën, ma a di u dii daka fëën nöö a o toona hopo baka.

²² Nöö hën u dë te a bakaten di a hopo baka a dëdë tuu, bifö u dee bakama fëën ko mëni taa sö wan soni a bi taki. Nöö hën u ko biibi hii dee soni dee dë sikifisikifi a Gadu Buku ku dee soni dee Masa Jesosi seei bi fan ku u tuu awaa.

²³ Wë ma nöö di juu ten dë di Masa Jesosi dë a Jelusalen faa njan di Pasika dë, nöö a du sëmëni foombofoombo soni e, nöö fëën mbei sëmëni sëmbë ko biibi nëën liba taa Gadu hën mandëën. ²⁴ Ma hii fa de biibi ën dë seei, ma Masa Jesosi an ta futoou de möönsö. An hopo hënseei tuwë da de, biga a sabi libisëmbë fasi fa de dë. ²⁵ Fa a sai dë, an bi a’ fanöudu u sëmbë musu konda soni u libisëmbë dëen, biga a sabi gbelin hii soni di dë a de hati kaa.

3

A di pisi aki Masa Jesosi ku Nikodemusi ta fan.

¹ Nöo di juu dë, wan Faliseima bi dë de ta kai Nikodemusi, nöo a bi dë wan u dee kuutuma u dee Dju. ² Nöo hën wë a ko a Masa Jesosi a wan ndeti gbolo. A kai ën: “Mësitë o.” Hën a piki.

A taa: “Wë u sabi taa i da wan leima di Gadu seei manda ko. Biga na wan sëmbë sa du dee gaan foombo wooko dee i ta du, ee na Gadu dë ku i.”

³ Nöo hën Masa Jesosi piki ën taa: “.Wë a bunu di i taki sò, mati. Ma mi o taki wan soni da i, nöo tuutuu soni seei a dë. Mi taki e, ee wan sëmbë i dë, nöo de an toona pai i fii feni wan njunjun libi baka, nöo ja o sa dë a dendu u dee sëmbë Gadu ta tii.”

⁴ Nöo hën Nikodemusi hakisi ën taa: “Wë nöo unfa de o du pai wan sëmbë möön di ko gaangaan sëmbë kaa? A o toona go nëen mama bëe dendu, faa pai ën di u tu pasi nö?”

⁵ Hën a piki ën taa: “Be mi taki wan soni da i gbelin, mati. Fa de pai i a libisëmbë fasi aki, nöo an tjika eti e. Ma di Akaa u Gadu hën musu toona pai i a wan hii oto fasi baka. A musu da i wan njunjun libi a i akaa ufö joo sa dë a dendu u dee sëmbë Gadu ta tii. ⁶ Biga te de pai i a libisëmbë fasi, nöo i ta feni libi a i sinkii nöo. Ma te di Akaa u Gadu pai i, nöo i ta feni libi a i akaa.

⁷ “Nöo fa mi ta fan ku i aki, taa de musu toona pai i baka, nöo an musu dë gaan soni da i sò e. ⁸ Biga na hii soni mbei fii sa fusutëen wantewante.

“Luku fa u dë aki, di ventu ta böö nango ka a kë. Fa a ta mbei vuuu dë, di bai fëen nöo i ta jei, ma ja sabi naasë a ta kumutu, ja sabi naasë a nango tu. Wë sò nöo a dë tu ku hii dee sëmbë dee di Akaa u Gadu mbei ko pai baka fu de toona feni di njunjun libi u ta taki aki. Ja o fusutëen, ma joo sabi nöo taa sò a dë.”

⁹ Ma nöo fa Masa Jesosi ta fan dë, di soni toobi Nikodemusi eti. Hën a hakisi taa: “Unfa seei di soni dë o sa waka maingë?”

¹⁰ Hën Masa Jesosi toona piki ën taa: “Wë mati o, fa i dë wan gaan leima u Isaëli aki, nöo hën ja fusutan dee soni u ta taki aki eti ö?

¹¹ “Wë haika e. Mi o taki da i gbelin taa uu sabi andi u ta taki e. Biga dee soni dee u si nöo de wë u ta konda. Ma nöo wan kë piki dee fan fuu. ¹² Wë nöo ee wan kë piki te mi ta konda soni u di goonliba aki da unu, nöo unfa woon du piki te mi ta konda soni u Gadu? ¹³ Biga na wan sëmbë go ka Masa Gadu ta dë wan daka, boiti mi wanwan tö di kumutu nëen ala ko dë Libisëmbë Mii aki.

¹⁴ “Luku di soni di bi pasa a fesiten a di sabana. Gadu manda Mosesi faa mbei wan köpö sindeki hopo buta a liba, nöo hiniwan sëmbë di luku di sindeki dë ku biibi, nöo a ko bunu kaa. Wë nöo sòseei de o hopo Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki a liba tu e. ¹⁵ Nöo ee wan sëmbë i ta biibi a mi, nöo joo feni libi a Gadu fu teego.

¹⁶ “Wë biga Masa Gadu lobi libisëmbë sò tee a da de di wan kodo Womi Mii fëen di a abi. Nöo ee wan sëmbë i ta biibi a di Mii fëen aki liba, nöo ja o lasi go kaba a sòsö möönsö, ma i abi di libi u teego kaa. ¹⁷ Biga fa Masa Gadu manda di Mii fëen ko a goonliba aki, nöo an mandëen ko faa kuutu sëmbë tuwë go da sitaafu e. Ma a mandëen ko faa hai sëmbë puu a didibi basu, be de feni di libi u teego.

¹⁸ “Nöo ee wan sëmbë i ta biibi a di Mii u Gadu aki liba, nöo ja o kisi sitaafu a Gadu e. Ma ee ja kë biibi ën, nöo Gadu kuutu i kaa fii kisi di sitaafu dë. Biga ja kë piki taa di Sëmbë aki, hën da di wan kodo mii u Gadu di a manda ko.

¹⁹ “Nöo di soni aki sò, hën da di soni mbei sò wan sëmbë musu kisi sitaafu. A dë sò taa Gadu manda limbo ko a goonliba u limbo libisëmbë wojo, ma nöo

de an këen. Fa de sai dë, de lobi di dungu möön di limbo. Biga de an kë disa di hogilibi u de fu de ko a di së u limbo. ²⁰ Biga di sëmbë di ta du hogi, hën ta buuse limbo. An o ko seei ka di limbo sa kai nëen, fu di an kë u sëmbë si dee hogi a ta du.

²¹ “Ma nöö ee wan sëmbë ta libi leti, nöö hën aan toobi ee di limbo kai nëen. Biga a kë u de si taa Gadu dë ku ën a dee soni a ta du.”

Sö Masa Jesosi fan ku Nikodemusi di ndeti dë.

A di pisi aki sö, Johanisi di Dopuma ku dee bakama fëen ta taki soni u Masa Jesosi.

²² Nöö a baka u di dë, nöö hën Masa Jesosi ku u dee bakama fëen kumutu u Jelusalen dë, nöö hën u go a wan oto kamian u Judea, fuu ku ën sa dë u wanwan ufö. Nöö hën u go dë ala te wan pisi, hën sëmbë ta ko a u ala fuu dopu de.

²³⁻²⁴ Wë nöö di juu dë, nöö de an bi buta Johanisi a dunguwosu eti e. Nöö hënseei dë a wan kamian de kai Anon ta dopu sëmbë tu. Nöö di Anon dë, a dë zuntu ku di köndë de kai Salim, nöö naandë bi abi hia wata, hën mbei Johanisi ta dopu sëmbë ala. Nöö sëmëni sëmbë ta ko nëen tu faa dopu de.

²⁵ Te wan pisi hën dee bakama u Johanisi ku wan oto sëmbë u Dju ko ta fia wan gaan fia a unfu i musu wasi ufö i sa ko limbo a Gadu wojo. ²⁶ Nöö hën dee bakama u Johanisi ko nëen, hën de taki dëen taa: “Wë Mësitë, ja jei nö? Di sëmbë u bi si ku i a di oto së banda ala, di i bi ta konda soni fëen nöömö dë, a dë leti a wan kamian ala ta dopu sëmbë seei tee a hia. Hii sëmbë nango nëen ala gililili sö ta disa i.”

²⁷ Nöö hën Johanisi piki de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Na wan sëmbë sa feni sö wan hei ee na Gadu hën hei ën sö e. ²⁸ Nöö wan bi jei fa mi bi fan ku unu kaa nö, taa na mi da di Paamusi Könu, ma Gadu manda mi ko nëen fesi nöö.

²⁹ “Wë nöö fa di soni un taki ta pasa dë, nöö a dë leti kuma te wan womi o tööu ku wan mujëe, a o abi wan mati fëen ta seeka soni dëen. Nöö te di mati seeka te a kaba kaa, nöö a o go dë fëen pii, ta haika ee unfu soni ta waka. Nöö ee a si taa a ta waka bunu, nöö a o wai seei gaanfa. Na sö nö? Wë nöö di wai di mati u di tööuma ta wai dë, nöö hën da di wai di miseei ta wai aki e. ³⁰ Biga di Sëmbë dë hën musu ta hei nango nöömö, ma mi musu ta saka nango möönmöön.

³¹ “Biga wë di sëmbë di kumutu a Gadu nöö hën hei möön hii sëmbë. Mi, a goonliba aki de pai mi e. Hën mbei goonliba sëmbë nöö mi dë, nöö te mi ta fan mi ta taki soni nöö kumafa goonliba sëmbë sa fusutan soni. Ma di Sëmbë dë, fa a sai dë, hën a musu hei möön hii sëmbë biga a Masa Gaangadu a kumutu.

³² Nöö fa a kumutu nëen dë, nöö a ta konda dee soni dee a si ku dee a jei a Gadu ala, ma tökuseei libisëmbë an kë tei dee soni a ta taki.

³³ “Ma ee wan sëmbë i ta piki taa dee soni a ta taki dë, de dë tuu, nöö hën da i ta sitampu taa dee soni Gadu seei ta taki, de dë tuu. ³⁴ Biga di Sëmbë dë, fa i si a sai dë, nöö Gadu wë mandëen e, nöö a ta konda soni leti kumafa Gadu ta dëen. Nöö i si fa Masa Gadu dëen di Akaa fëen dë nö? An dëen hafuhafu e, ma a dëen tuu seei ku telu faa sa ta wooko nëen liba nöömö.

³⁵ “Di sëmbë i si u ta taki aki sö, nöö Masa Gadu seei Mii a dë e, dee sëmbë. Nöö hën Tata lobi ën tee, nöö hën a buta hii soni nëen maun faa ta tii. ³⁶ Nöö ee wan sëmbë i ta biibi a di Womi Mii u Gadu i si dë, nöö i abi di libi u teego kaa. Ma ee wan sëmbë ja kë biibi ën, nöö ja o feni di libi dë möönsö, biga di hatiboonu u Gadu dë a i liba kaa.”

Sö Johanisi fan ku dee bakama fëen di daka dë te a kaba.

4

*Aki Masa Jesosi ta fan ku
wan mujëë u Samalia.*

¹ Wë nõõ di juu dë, hën dee Faliseima ko jei taa sëmbë ta ko a Masa Jesosi te a hia faa dopu de. Nõõ de ta fika ku ën dë ta ko bakama fëën, teefa dee bakama u Masa Jesosi ko hia möön dee u Johanisi seei. ² Ma nõõ fa u ta taki aki seei, na Masa Jesosi ta dopu dee sëmbë e, ma u dee bakama fëën, u ta dopu de.

³ Nõõ hën wë di Masa Jesosi ko jei taa sò dee Faliseima ko sabi fëën kaa, nõõ hën a kumutu a Judea dë wante faa toona go a Galilea. ⁴ Ma nõõ a musu latja pasa a di pisiwata de kai Samalia ufö a sa go dou.

⁵ Nõõ hën u nango te u go dou a wan kõndë u Samalia de ta kai Sikali. A dë zuntu ku wan pisi goon di di gaan sëmbë fuu de kai Jakopu bi da hën mii Josëfu. ⁶ Naandë Jakopu bi diki wan baaku wata fëën, nõõ a sai dë eti. Wë nõõ di juu dë, Masa Jesosi ko wei u waka, nõõ hën a go sindo a di baaku bandja dë. Nõõ a bi dë wan soni u tuwalufu juu sò u didia.

⁷ Te wan pisi nõõ hën wan mujëë u di kõndë naandë ko u ko ba wata. Hën Masa Jesosi hakisi ën taa: “Mujëë o, mi begi i, da mi wan piki wata mi bebe.”

⁸ (Di juu dë, u dee bakama fëën bi go a di kõndë ganda u go bai sondi u njan.)

⁹ Nõõ hën di mujëë hakisi ën taa: “Wë womi, unfu i sa hakisi mi wata u mi da i fii bebe? Na i da wan Dju nõ? Wë mi da wan Samalia mujëë.” (Biga dee Dju ku dee Samalia sëmbë an ta koti.)

¹⁰ Nõõ hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë mujëë, ee i bi sabi di bunu di Gadu kè da i, ku ee i bi sabi di Sëmbë ta hakisi fii dëën wata aki, nõõ i bi o bia begi ën faa da i kuwakuwa wata fii sa feni libi nëën.”

¹¹ Nõõ hën di mujëë piki ën taa: “Wë womi, fa i ta fan dë, nõõ ja abi na wan wojo sondi naandë fii kisi wata, ufö di baaku aki fundu poi tu. Nõõ naasë joo feni di wata dë u da mi? ¹² Fa i sai dë, i hei möön di gaan sëmbë fuu de kai Jakopu nõ? Biga di baaku i si aki, nõõ hën wë diki ën da u, nõõ hën seepi bi ta bebe di wata fëën, hën ku dee mii fëën ku dee mbeti fëën tuu.”

¹³ Nõõ hën Masa Jesosi toona taki taa: “Wë di sëmbë ta bebe di wata aki sò, nõõ dëewata ta toona kisi ën. ¹⁴ Ma di sëmbë di o bebe di wata di mi o dëën, nõõ hën dëewata an o kisi möönsö a mundu. Biga di wata di mi o dëën, nõõ a o dë nëën dendu kuma wan kiikihedi ta kule wata ta ko nõömö. An o kaba möönsö. Nõõ so wan sëmbë abi di libi u teego e.”

¹⁵ Nõõ hën di mujëë taki dëën taa: “Wë womi o, wë mi kè di wata dë e baa, fu dëewata an musu kisi mi möön. Nõõ an o dë u mi ta ko aki ta ko ta ba wata hiniwanten möön.”

¹⁶ Hën Masa Jesosi taki dëën taa: “Wë antoobi. Go kai i manu be i ku ën ko.”

¹⁷ Hën di mujëë taa: “Ambë? Mi nõ? Ma a’ manu e!”

Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Söö mujëë, fa i piki naandë, ja ganjan e. Ja a’ manu tuu. ¹⁸ Biga feifi womi i tei tuwë kaa. Nõõ di i ku ën sai naandë fa u dë aki, nõõ an dë manu fii tu. Hën mbei mi taa i piki bunu.”

¹⁹ Nõõ hën di mujëë taa: “Aai, womi, awaa mi si taa i da wan tjabukama u Gadu tuu.

²⁰ “Wë nõõ dee gaan sëmbë fuu bi ta begi Gadu a di kuun aki sò. Ma un dee Dju taa Jelusalen ala da di möön bunu kamian fuu ta begi Gadu. Nõõ unfu i ta taki u di soni dë?”

²¹ Hën Masa Jesosi taki dëën taa: “Mujëë, mi o taki wan soni da i aki, nõõ i biibi mi e, taa wan ten ta ko, nõõ na a di kununu i si aki, na a Jelusalen tu woo

go u go begi Gadu di Tata fuu möön. „Biga di kamian ka fuu begi ën, nëën o dë di gaan soni möön.”

²² “Ma nöö haika e. Fa i si un dee Samalia sëmbë ta begi Gadu aki sö, ma an dë taa sabi un sabi ën ufö un ta begi ën e. Ma nöö u dee Dju uu sabi ën kaa bifö u ta begi ën, biga a u di heepi u Gadu ta kumutu ta paaja go a oto sëmbë.

²³ “Ma mi taki e, di soni dë seei an o dë gaan soni möön tu. Biga wan ten o ko, nöö a dë kaa tu, taa te sëmbë o begi Gadu u Tata, nöö ku hii de akaa de o ta begi ën ta hopo ën në a wan gbelingbelin fasi söndö ganjan. Nöö te i begi ën sö kaa, nöö hën da i ta begi ën a wan leti fasi. Nöö sö wanlö sëmbë Gadu ta suku u ta begi ën e.

²⁴ “Biga fa Gadu sai dë an dë libisëmbë ku sinkii e, ma a dë akaa. Nöö ee wan sëmbë i kë begi ën, nöö ja musu begi ën a wan döösë fasi nöö e, ku ganjan. Nönö. Ma i musu ta hopo ën në ta begi ën a wan tuutuu fasi ku hii i akaa.”

²⁵ Nöö hën di mujëe taa: “Wë i sabi nö? Un boo disa di oto ufö e, baa. Biga di Könu di Gadu bi paamusi u taa a o manda ko, nöö te a ko, nöö a o lei u hii soni möön fini.”

²⁶ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Mujëe o, di Sëmbë i taki dë, hën wë i si ta fan ku i aki kaa e.”

A di pisi aki dee bakama u

Masa Jesosi toona ko.

²⁷ Nöö di juu dë, nöö u dee bakama u Masa Jesosi toona ko nëën. Nöö di u si taa a ta fan ku wan „Samalia” mujëe nöö a bigi da u seei. Ma tökuseei na wan fuu hakisi ën ee andi a ta taki, ee nasö un oto de ta da naandë.

²⁸ Nöö fa u mbei dë, hën di mujëe tuwë di djogu fëen disa dë, hën a kule go a köndë ganda. Nöö hën a go kai dee sëmbë ala taa: ²⁹ “Un ko luku wan womi ala, dee sëmbë. A konda hii soni dee mi bi du tuu da mi. A sa kë hën da di Könu di Gadu bi o manda da u nö?”

³⁰ Nöö fa a fan dë, nöö hën dee sëmbë hopo gililili nango a Masa Jesosi.

³¹ Nöö di juu dë, u dee bakama bi dë a di baakuwata dë ta begi Masa Jesosi taa: “Mësitë o, wë fii ko njan.”

³² Hën a piki u taa: “Mi abi wan njanjan aki ta njan di wan sabi e, „nöö hën ta da mi kaakiti kaa.”

³³ Nöö hën u ta hakisi u seei taa: “Wë a sa kë fa u go ala, nöö hën wan sëmbë tja soni u njan ko dëen aki a njan nö?”

³⁴ Nöö hën Masa Jesosi piki u taa: “Di njanjan u mi, hën da te mi ta du dee soni di Sëmbë manda mi ko aki kë fu mi du, be di wooko fëen go dou.

³⁵⁻³⁷ “Wan jei fa de taki nö? De taa a fika fö liba nöö dee njanjan u dee goon o lepi u koti. Ma mi taki da unu taa, un hopo wojo luku dee njanjan u dee goon. De lepi tjika u koti kaa. „Biga ja ta si dee sëmbë ta ko gidji ala nö? „De lepi kaa e, fuu heepi de feni di libi u teego wantewante aki. U sa hai de tja ko buta a suwa seei. Nöö hën da u dee kotima ta feni u paima kaa.

“Nöö aki sö di nongö ko tuu taa wan sëmbë ta paandi, di otowan ta koti. Nöö te di njanjan u di goon lepi, nöö di sëmbë di bi paandi ku di sëmbë di ta koti tuu ta wai makandi.

³⁸ “Fa mi bi manda unu go dë, dee sëmbë, mi bi manda unu go fuun koti dee soni dee oto sëmbë bi paandi. Dee otowan dë, de bi waka a unu fesi, nöö de bi wooko taanga ta konda di buka, nöö hën un ko a baka aki ko ta feni di wini. Biga awaa ufö dee sëmbë ta piki di buka.”

A di pisi aki hia sëmbë u

Samalia ko biibi a Masa

Jesosi liba.

³⁹⁻⁴⁰ Nöö di juu dë, dee Samalia sëmbe ko dou gidjii dë kaa. Nöö hën de begi Masa Jesosi faa tan ku de naandë. Nöö hën a fika ku de tu daka.

Wë nöö fa de bi ko nëen naandë, nöö sëmëni u de bi ko biibi nëen kaa, fu di fan di di mujëë bi fan ku de taa, “A konda hii dee soni mi bi du tuu da mi.”
⁴¹ Ma nöö fa Masa Jesosi fika ku de dë, nöö hën sëmëni oto sëmbe ko biibi nëen möön, fu dee wöutu u Gadu dee a tei ta lei de hedi.

⁴² Nöö hën de piki di mujëë taa: “U bi ta biibi fu di i bi fan ku u, ma nöö fa u dë aki u seepi jesi ko jei dee soni dee a taki. Nöö hën mbei u ko sabi tuutuu taa di Sëmbë i si aki, hën da di Paamusi Könu, di Heepima di Gadu manda ko u heepi hii sëmbe u goonliba.”

A di pisi aki Masa Jesosi kula wan womi mii u wan sëmbe.

⁴³ Wë nöö kumafa u taki dë, Masa Jesosi fika dë tu daka a Samalia ala, nöö hën u kumutu dë. Hën u go dou a Galilea awaa. ⁴⁴ Wë nöö Masa Jesosi bi taki taa wan tjabukama an ta feni nëbai nëen seei köndë. ⁴⁵ Ma nöö _{di pasii aki} di a ko dou a Galilea, nöö dee sëmbe kisi ën seei ku wai. Biga sëmëni u de bi dë a Jelusalen ta njan di Pasika piizii, nöö de bi si fa Masa Jesosi bi du sëmëni gaan foombofoombo soni ala. Hën wë mbei de wai ku ën gaanfa sô.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nöö hën a toona go a Kana ka a bi mbei di wata bia ko win. Nöö di a go dou, hën wan womi kumutu a Kapenaumi ko nëen. Di sëmbe aki, a dë wan lantima ta wooko da di Könu. Nöö di a jei taa sô Masa Jesosi kumutu a Judea ko a Kana dë, nöö hën a go nëen wante go begi ën faa ko kula wan womi mii fëen dëen, biga a siki te a fika piki a dëdë.

⁴⁸ Nöö hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Söö, wë fa un dë aki, ee na un si foombo wooko, nöö wan o biibi mi möönsö nö?”

⁴⁹ Ma nöö tökusee hën di womi fan ku ën taa: “Mësitë o, gaantangi mi begi i baa, ko go heepi mi ku di mii u mi bifö a dëdë.”

⁵⁰ Hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Wë antoobi. Go fii a wosu e. Di mii fii an o dëdë, a libi kaa.” Nöö fa a fan ku di sëmbe dë, nöö a biibi, nöö hën a go fëen. ⁵¹ Nöö fa a tei pasii nango dë, te wan pisi hën dee futuboi fëen ko miti ën a pasii. Hën de tja buka ko dëen taa di mii libi, a bëtë kaa.

⁵² Nöö hën a hakisi de taa: “Wë nöö na un juu u di daka di mii ko bëtë?”

Hën de taa: “Jeside a di sonuati a di wan juu ten, nöö hën di fëbë an kisi ën möön e.”

⁵³ Nöö hën di tata kai pakisei diin. Hën a si taa a kai leti a di ten Masa Jesosi bi fan ku ën dë taa di mii libi, an o dëdë. Nöö hën di de ko sabi sô kaa, nöö hën di womi ku hii dee sëmbe fëen wosu dendu tuu fiaa ko biibi a Masa Jesosi.

⁵⁴ Nöö di soni di i si pasa naandë, hën mbei di u tu gaan foombo wooko di Masa Jesosi du a Kana, nöö a du ën di a kumutu a Judea toona ko a Galilea baka.

5

Aki Masa Jesosi kula wan suwakima a wan petiwata bandja.

¹ Nöö a baka u di dë, hën wan oto piizii u dee Dju o dë. Hën Masa Jesosi tei pasii hën a toona go a Jelusalen.

² Wë nöö di juu dë, wan peti wata bi dë a Jelusalen ganda, zuntu ku di djai dööbuka ka de ta tja dee sikipu ko a di köndë dendu. Di peti naandë sô, dee Dju bi ta kai ën Batesita, nöö de mbei feifi baiko lontu ën. ³ Nöö a dee baiko naandë sëmëni sikima sai dë kandikandi: bookowojoma, sëmëni

lanlan sɛmbɛ, de tuu sai dɛ [ta luku di ten di wata o seki. ⁴ Biga de taa a ta a' juu nɔɔ wan basia u Gadu Kɔndɛ ta saka ko naandɛ ko seki di wata, nɔɔ ee wan sɛmbɛ i fosu go nama a di wata, nɔɔ i sa ko bunu nɔɔmɔ aluwasi un sootu siki i bi abi].

⁵ Wɛ nɔɔ wan womi bi sai naandɛ, diiteni-ku-aiti jaa longi a siki, an sa hopo waka. ⁶ Nɔɔ di Masa Jesosi go si ɛn kandikandi dɛ, nɔɔ a sabi taa a bi sai dɛ longi kaa. Nɔɔ hɛn a hakisi ɛn taa: “Wɛ womi, unfa wɛ? Ja kɛ ko bɛtɛ nɔ?”

⁷ Hɛn a piki ɛn taa: “Wɛ awa, mi kɛ bɛtɛ, ma ma abi sɛmbɛ u tja mi go a di wata. Biga te a ta seki, nɔɔ ufɔ mi penapena go dou nɛɛn nɔɔ wan oto sɛmbɛ bi go a mi fesi gaanduwe kaa.”

⁸ Nɔɔ hɛn Masa Jesosi taki dɛɛn taa: “Wɛ antoobi. Hopo, nɔɔ i tei di kama fi, nɔɔ i waka go fi a wosu.” ⁹ Nɔɔ fa i si a taki dɛ, wantewante hɛn di womi ko bunu kaa. Hɛn a tei ɛn kama hɛn a go. Ma nɔɔ di soni aki pasa leti a wan saba daka u dee Dju.

¹⁰ Nɔɔ di a nango te wan pisi hɛn wanlɔ hedima u Dju ko si taa a ta waka ta tja di kama fɛɛn. Hɛn de hakisi ɛn taa: “Womi, unfa i du ta tja di kama fi a di saba daka aki? Ja sabi di wɛti taa ja musu wooko a saba ɔ?”

¹¹ Hɛn a piki de taa: “Wɛ nɔnɔ, di sɛmbɛ di kula mi, hɛn taki da mi taa mi musu hopɔ tei mi kama nɔɔ mi go a mi wosu.”

¹² Nɔɔ hɛn de hakisi ɛn taa: “Ambɛ da di sɛmbɛ di manda i sɔ?”

¹³ Ma nɔɔ di sɛmbɛ an bi sabi Masa Jesosi seei. Biga hia sɛmbɛ bi dɛ a di kamian, nɔɔ di a kulɛɛn te a kaba, hɛn a fusi go fɛɛn.

¹⁴ Ma nɔɔ te wan pisi hɛn Masa Jesosi ko si di womi mɔɔn a di Wosu u Masa Gadu. Hɛn a fan ku ɛn taa: “Womi.” A piki. A taa: “Fa i si i ko bunu aki, nɔɔ i musu kaba ku hogilibi e, ee nasɔ wan mɔɔn gaan soni o miti i.”

¹⁵ Nɔɔ di di womi ko sabi Masa Jesosi, hɛn wɛ a go konda wante da dee Dju hedima taa Jesosi hɛn wɛ kulɛɛn mbei a ko bunu.

Aki ta lei fa Masa Jesosi piki

dee Dju hedima.

¹⁶ Nɔɔ di dee Dju hedima jei sɔ kaa, hɛn de bia buta ku Masa Jesosi taa a ta poi tjina fu di saba.

¹⁷ Nɔɔ hɛn a piki de taa: “Wɛ mi tata an ta disa bunu fɛɛn u du fu di a dɛ saba daka hedi e, nɔɔ hɛn mbei miseei di Mii fɛɛn aki, mɛ sa disa bunu u du a saba tu.”

¹⁸ Wɛ nɔɔ fa a piki de dɛ, nɔɔ an bunu da dee hedima, nɔɔ hɛn hati u de boonu seei te de ta suku kɔni u de feni ɛn kii. Biga na di tjina u di saba nɔɔ a poi, ma a kai Gadu hɛn eigi tata ta mbei taa hɛn ku Gadu dɛ pei.

¹⁹ Nɔɔ hɛn Masa Jesosi fan ku de, a taa: “Sɔɔ. Wɛ mi o taki wan soni da unu aki, nɔɔ a tuu mɔɔn hii soni. Mi taki da unu e, taa fa mi ku mi Tata dɛ di wan tjika aki, ma sa du na wan soni mi wanwan mɔɔnsɔ sɔndɔ ɛn. Di soni mi si a ta du nɔɔ hɛn nɔɔ mi seei ta du tu, biga u tuu ta du di wan soni.

²⁰ “Fa mi dɛ aki, mi Tata lobi mi e, nɔɔ hii dee soni a ta du kaa tuu a ta lei mi. Nɔɔ a o lei mi mɔɔn gaan soni eti u mi du mɔɔn leki dee un si aki kaa, nɔɔ a o foombo unu seei. ²¹ Biga fa i si mi Tata ta weki dɛdɛ sɛmbɛ toona da de libi, nɔɔ sɔ nɔɔ mi di Mii fɛɛn aki sa da hiniwan sɛmbɛ di mi kɛ libi tu.

²² “Nɔɔ na mi Tata ta kuutu libisɛmbɛ e. Ma hii kuutu tuu a buta a mi maun. ²³ Nɔɔ di soni mbei a du sɔ, fu hii sɛmbɛ musu sa hei mi di Mii fɛɛn aki leti kumafa de ta hei mi Tata.

“Nɔɔ sɔ e. Ee wan sɛmbɛ an kai di Mii fɛɛn aki gaan soni, nɔɔ sɔseei an kai mi Tata di manda mi ko aki gaan soni tu.

24 “Nöö tuutuu mi o taki wan oto soni da unu, taa ee wan sëmbë i tei dee fan mi ta fan aki taa tuu nöö i ta biibi a di Sëmbë manda mi ko aki liba, nöö i abi di libi u teego kaa. De an o sa kuutu i tuwë go da di sitaafu u teego, biga i kumutu a di së u dëdë ko a di së u libi.

25 “Nöö mi taki da unu e, taa wan juu o dou nöö a dë kaa tu, taa dee sëmbë dee an bi feni di libi u Gadu eti o jei di fan u mi di Mii u Gadu aki. Nöö ee de piki mi, nöö de o feni libi. 26 Biga leti kumafa Gadu hën abi libi, nöö sô nöö mi di Mii fëen aki abi libi tu. Sô a butëen da mi kaa. 27 Nöö hën a da mi di leti tu fu mi kuutu libisëmbë fu di mi seei ko dë libisëmbë mii.

28 “Dee soni mi ta fan aki nöö de an musu bigi da unu poi e, dee sëmbë. Biga wan juu o dou, nöö hii dëdë sëmbë tuu o jei mi di Mii u Gadu aki ta kai de u de musu ko a kuutu, nöö de tuu o weki kumutu a geebi toona ko ku libi baka. 29 Dee bi libi bunu a Gadu wojo, de o weki fu de libi ku Gadu fu teego. Ma nöö dee bi libi hogi a Gadu wojo, nöö de o toona weki fu de feni di sitaafu u teego. Sô mi o kuutu a de liba e.

30 “Nöö te mi ta kuutu a sëmbë liba, nöö di kuutu u mi ta dë leti. Biga ma ta du na wan kodo soni mi wanwan, ma kumafa mi ta jei a mi Tata nöö sô nöö mi ta kuutu buta. Nöö ma ta du na wan wojo soni tu faa kai ku miseei e, ma mi ta du dee soni dee ta kai ku mi Tata di manda mi ko aki.”

Aki Masa Jesosi ta lei dee fesima u Dju taa a abi kotoigima

ta taki soni fëen.

31 Hën a taa: “Un haika e. Ee mi ta konda soni u miseei da unu kumafa mi dë, nöö wan o kë piki mi e. 32 Ma nöö wan oto sëmbë ta konda soni u mi, hën da mi Tata, nöö a ta kondëen leti kumafa a dë.

33 “Nöö Johanisi seei tu bi ta konda soni u mi. Unu seei bi manda sëmbë go fini ën u dee soni a bi ta konda, nöö fa i si a piki dë an ganjan unu e. Ma a piki unu leti kumafa a dë.

34 “Ma nöö fa mi ta fan aki seei, ma an dë taa mi ta langi a dee soni libisëmbë ta taki u mi e. Ma mi taki ën sô nöö fuun musu piki, be un feni libi u teego. 35 Biga Johanisi bi dë kuma wan lampu sëndësëndë ta lei sëmbë di pasi, nöö a bi suti da unu fu wan pisiten. Di juu dë un bi kë jei ën seei.

36 “Ma nöö wan oto soni möön dë eti di ta konda u mi, nöö a möön hebi möön dee fan u Johanisi seei. Hën da dee wooko dee mi Tata manda mi ko u mi ta du aki. Biga fa i si mi ta du dee foombo wooko aki, nöö de ta sitampu gbelin taa mi Tata Masa Gadu hën manda mi ko aki tuu.

37 “Nöö fa a manda mi ko aki, hënseei bi ta taki soni u mi tu. Ma kumafa un dë aki, un wan jei fan fëen wan daka. Wan si ën sabi wan daka tu. 38 Fa un ta jei dee wöutu fëen dë, de an ta fika a unu hati möönsô. Biga wan kë piki mi, di Sëmbë di a manda ko da unu aki.”

39 Hën a taki da de möön taa, “Wan oto soni dë möön di ta konda soni u mi, hën da di Buku u Gadu. Nöö un ta hulu di Buku dë ta bia nango ta ko kodo, fu di un sabi taa nëen un sa feni di libi u teego. „Wë nöö sô a dë tuu.“ Ma fu mi wë di Buku ta taki di taki e, 40 ma wan kë ko a mi möönsô fuun sa feni di libi dë.

41 “Ma nöö fa mi ta fan aki, dee sëmbë, wan musu mëni taa pena mi ta këe e, fu di un libisëmbë wan kë hei mi. Nönö. Biga a Gadu nöö mi ta suku hei. 42-43 Ma nöö fa un sai dë, mi sabi unu taa wan lobi Gadu. Biga ee un bi lobi ën, nöö un bi o tei mi u soni. Biga fa mi ko aki, a Gadu në mi ko. Hën da mi Tata, nöö hën manda mi ko aki tuu. Ma nöö wan ta tei mi u soni möönsô. Ma te wan oto sëmbë hopo ko nëen seei në, nöö hën un ta tei u soni waiwai seei.

44 “Ma nöö fa mi fan dē, unfa un sa biibi mi? An foombo mi tu. Biga a libisēmbē nöö un ta suku u feni nēbai, ma wan a’ bisi möönsö fuun feni nēbai a di wan kodo Gadu u mundu.

45 “Ma nöö hii fa i si mi ta fan ku unu aki seei, dee sēmbē, ma wan musu mēni taa mi o tja unu go kaagi da mi Tata e. Ma wan sēmbē dē kabakaba kaa u kaagi unu. Hēn da Mosesi di i si un ta buta mēni fuunu sō gaanfa nēen liba taa woon feni heepi a dee soni a sikifi buta dē. 46 Ma ee un bi biibi Mosesi tuu nöö an bi o toobi unu fuun sa biibi mi e, biga soni u mi wē a bi sikifi buta dē. 47 Nöö sō wē i si taa wan ta biibi dee soni a sikifi dē, nöö unfa un sa biibi dee soni mi ta fan ku unu aki?”

Sō Masa Jesosi fan ku dee hedima u Dju dē te a kaba.

6

A di pisi aki Masa Jesosi ta da feifi dusu sēmbē soni u njan.

Mat. 14:13-21; Maik. 6:30-44; Luk. 9:10-17

1 Hēn u dē te wan daka hēn u ku Masa Jesosi koti di ze u Galilea de kai Tibelia, go te a di oto sē banda. 2-4 Hēn u subi go sindo a wan kununu bandja. Nöö di ten dē, di gaan daka fuu dee Dju de kai Pasika ko zuntu faa kai.

Nöö di juu dē, wanlō gaan hila sēmbē ta lontu a futu ta faaka Masa Jesosi ta ko, fu di de bi si a du sōmēni foombofoombo soni ta kula sōmēni sikima. 5 Nöö fa u ku Masa Jesosi dē sindosindo naandē, te wan pisi hēn a hopo wojo hēn a si dee hia sēmbē ta ko.

Nöö hēn a hakisi Filipi taa: “Wē womi, dee sēmbē ta ko dē, naasē woo feni soni u njan u da de?” 6 Ma fa a hakisi ēn dē seei, ma a ta poobēen luku ee unfa di biibi fēen bigi tjika. Wē biga a bi saandi a o du kaa.

7 Hēn Filipi piki ēn a taa: “Wē Masa o, ee u bi wooko tu hōndō daka seei, ma tōku mōni fēen an o tjika fuu bai soni u njan da dee hia sēmbē gidjii dē e. Aan fa fuu paati ēn pikipiki te nöö a sa tjika de.”

8 Nöö hēn Andiasi di baa u Simon Petuisi taa: 9 “Wan mii dē aki abi feifi piki bēēē ku tu pikipiki fisi tō, ma nöö unfa dee soni dē sa du heepi dee hia sēmbē aki?”

10 Nöö di a taki sō, hēn Masa Jesosi taa: “Antoobi.” Hēn a manda u taa u musu mbei dee sēmbē sindo a goon, biga di kamian naandē bi dē ku hia ahun.

Nöö hēn dee sēmbē saka sindo. Nöö fa de bi ko hia dē, nöö de dē feifi dusu womi „sōndō de konda dee mujēē ku dee mii„. Sō dee sēmbē bi hia tjika.

11 Nöö hēn Masa Jesosi tei dee bēēē ku dee fisi dē, hēn a da Gadu tangi te a kaba. Nöö hēn a booko de pispisi te a kaba, hēn a tēndēen da u dee bakama fēen fuu paati da dee sēmbē. 12 Nöö hēn u tja go paati da de, hēn de njan tefa de bēē fuu.

Nöö di de kaba u njan, nöö hēn Masa Jesosi manda u taa: “Sōō. Wē nöö be un go pii dee pispisi dee fika e, be de an poi kaba a sōsō.” 13 Nöö hēn u go pii te a fuu tuwalufu gaan manda. Sō a fika hia tjika u dee feifi bēēē dee sēmbē njan.

14 Wē nöö di dee sēmbē si di gaan soni Masa Jesosi du dē, nöö a bigi da de te na soni. Hēn de taa: “Sōō. Wē di soni aki an dē u fia. Di sēmbē i si aki, hēn da di Tjabukama di i si Masa Gadu paamusi taa a o manda ko a goonliba.”

15 Nöö hēn di de taki sō kaa, hēn de kē kisi ēn ku taanga buta kōnu u de wante. Ma nöö di Masa Jesosi sabi sō kaa, nöö hēn a fusi kumutu a de mindi, hēn a go a dee kununu ala hēn wanwan.

A di pisi aki Masa Jesosi waka

a wata liba.

Mat. 14:22-33; Maik. 6:45-52

¹⁶⁻¹⁷ Nöo hën u sai dë tefa di ndeti buka, Masa Jesosi an ko möönsö, nöo hën u dee bakama fëen go subu a di boto fuu aba go a Kapenaumi. Nöo di juu dë kamian ko ta dungu kaa.

¹⁸ Nöo hën di u nango te wan pisi, hën wan gaan ventu ko ta böö teee, di wata ta seki te na sondi. ¹⁹ Hën u ta puu ku taanga nango te u go kuma wan feifi kilomëti longi ku ka u bi kumutu, nöo hën u bia luku. Hën u si wan sëmbë ta waka ku futu a di wata liba ta ko a u. Nöo hën u ko fëëë te, u ta tëëmë tjatjatjatja sö, biga wa saandi da di soni ta ko a u dë. Nöo hii u di dë, Masa Jesosi wë gbolo, ma wa bi sabi.

²⁰ Nöo hën a fan ku u taa: “Dee sëmbë, wan fëëë e. Mi wë disi.”

²¹ Nöo di u jei sö kaa, hën hati fuu ko kötö, nöo wa fëëë möön faa ko a di boto. Ma nöo fa i si a subu a di boto dë kaa, nöo te fuu mëni hën u dë a di oto së banda ala piiii, ka u bi nango.

²² Di dobooko fëen möön, hën dee hia sëmbë dee bi dë a di oto së banda ka u kumutu ala, hën de ko foondo tee. De an sa naasë Masa Jesosi bi go. Biga oto boto an bi sai dë möönsö möön leki di fuu boto, nöo de sabi taa na u ku Masa Jesosi bi go di go.

²³ Nöo di juu dë wanlö gaan boto fu Tibelia Köndë ko tjökö naandë zuntu ku di kamian ka Masa Jesosi bi tei dee bëëë da Gadu tangi paati da de de njan. ²⁴ Nöo hën di dee sëmbë ko sabi taa Masa Jesosi an sai dë möön, u dee bakama fëen seei wa sai dë möön tu, hën de subu a dee gaan boto hën de koti ko a Kapenaumi.

A di pisi aki Masa Jesosi ta fan ku dee sëmbë taa hën da di bëëë di ta da sëmbë libi u teego.

Hën dee hia sëmbë ta suku Masa Jesosi ²⁵ teefa de ko si ën. Nöo hën de hakisi ën taa: “Mësitë o, na un ten seepi i ko aki baa?”

²⁶ Nöo hën Masa Jesosi taki da de taa: “Fa i si mi o fan ku unu aki, nöo tuutu soni a dë e. Wan ta kule a mi baka fu di un ta fusutan dee foombo wooko mi ta du hedi e, ma fu di a dë taa mi bi da unu di bëëë un njan te bëë fuunu fuu.

²⁷ “Nöo mi taki e, taa wan musu ta biinga fuun feni di njanjan di ta hoi unu fu wan pisiten nöo e, dee sëmbë. Ma be un biinga fuun feni di njanjan di sa mbei un feni libi u teego. Di njanjan dë, Mi di ko Libisëmbë Mii aki nöo sa da unu ën e. Biga mi nöo Gadu si taa fiti faa da mi di taki fu da unu sö wan soni.”

²⁸ Nöo hën de piki ën taa: “Wë nöo unfa u musu du te nöo u sa du dee wooko Gadu kë fuu du?”

²⁹ Hën a piki de taa: “Di wooko Gadu kë nö? Hën nöo da fuun musu biibi a Mi di Sëmbë di a manda ko aki.”

³⁰ Hën de toona hakisi ën taa: “Wë nöo un maaka joo lei u fuu sabi taa a i u musu biibi? ³¹ I sa du foombo wooko kuma Mosesi nö? Biga hën bi ta da dee fesiten sëmbë fuu di njanjan de kai ‘mana’ hibiwan daka, u de njan a di gaan sabana kumafa di Buku taki taa: ‘Gadu Köndë bëëë a da de de njan.’ Nöo i sa du sö wan soni tu nö?”

³² Hën Masa Jesosi piki de taa: “Dee sëmbë, be mi taki wan tuutu soni da unu e. Na Mosesi bi da de di mana dë e, ma mi Tata seei bi da de ën. Ma nöo fa mi taki dë seei, ma nëen bi da di tuutu njanjan di ta kumutu a Gadu ala eti.

³³ Biga awaa ufö a ta da libisëmbë di tuutu njanjan awaa. Hën da di Sëmbë

aki di kumutu nëen ala, nõõ hën bumbuu mõõn di mana. Biga hën sa mbei sëmbë feni di tuutuu libi di dë u teego.”

³⁴ Hën de taa: “Wë nõõ Mësitë o, tide wante fii seti da u di njanjan dë, fuu sa ta njan mën nõõmõ.”

³⁵ Nõõ hën Masa Jesosi piki de taa: “Un haika e. Mi wë da di njanjan di i si mi ta taki dë, di ta da sëmbë libi u teego. Biga ee wan sëmbë i ko a mi, nõõ hati fii an o hangi na wan soni mõõn. Ee i ta biibi a mi liba, nõõ dëwata seei an o kisi i mõõn. „Biga joo dë bööböõ.”

³⁶ “Ma nõõ a dë leti kumafa mi bi taki da unu dë kaa. Un ta si mi fa mi dë, ma wan ta kë piki taa Gadu hën manda mi ko aki. ³⁷ Ma fa mi fan dë seei, ma hii dee sëmbë dee mi Tata Gadu ta da mi, nõõ de tuu o ko a mi nõõmõ, nõõ di sëmbë di ko a mi ma o jakëñ mõõnsõ.

³⁸ “Biga fa mi kumutu a liba ala ko aki, dee sëmbë, ma ko u mi du kumafa mi kë e. Ma mi ko u mi du dee soni dee di Sëmbë manda mi ko kë u mi du. ³⁹ Nõõ andi da di kë fëen? Hën wë da ma musu lasi na wan u dee sëmbë dee a da mi, ma mi musu weki de a dëdë a di kaba lasiti daka.

⁴⁰ “Tuu wë e, dee sëmbë, disi da di soni mi Tata kë, taa hiniwan sëmbë di ta si mi di Mii fëen aki nõõ i biibi a mi liba, nõõ di sëmbë dë i abi di libi u teego kaa. Nõõ sõ wan sëmbë mi o weki a di kaba lasiti daka.” Sõ Masa Jesosi taki da dee hia sëmbë dee ko nëen dë.

⁴¹ Nõõ fa de jei di fan fëen naandë taa hën da di njanjan di kumutu a liba, hën so u de tei ën fu hõgi seei. Hën de ta guunjëen, ⁴² taa: “Wë di mii aki sõ, nëen da di mii u Josëfu de kai Jesosi nõ? U sabi hën mama ku ën tata, nõõ unfu a sa taki da u taa a kumutu a liba?”

⁴³ Nõõ hën Masa Jesosi taa: “Dee sëmbë o, un disa di guunjan un ta guunjan mi naandë e. ⁴⁴ Biga na wan sëmbë sa ko a mi ee na mi Tata di manda mi ko aki hën hai ën ko. Nõõ sõ wan sëmbë, hën mi o weki a dëdë a di kaba lasiti daka.

⁴⁵ “Wan jei fa dee tjabukama sikifi buta a di Buku u Gadu nõ? De taa hii sëmbë tuu o kisi lei a Gadu. Wë nõõ ee wan sëmbë i jei di lei u Gadu dë, nõõ i tei ën tja go a i hati, nõõ a mi joo ko nõõmõ. ⁴⁶ Biga fa sëmbë ta kisi lei a Gadu seei, ma na wan sëmbë bi si ën ku wojo wan daka, boiti mi tõ di kumutu nëen ala. „Hën mbei a mi i musu ko fii sabi soni fëen.” ⁴⁷ Nõõ fëen mbei mi taki da i tuutuu taa di sëmbë di ko biibi a mi, nõõ hën feni di libi a Gadu di dë u teego.

⁴⁸ “Mi taki da unu mõõn e, taa mi da di njanjan di ta da sëmbë gbelingbelin libi. ⁴⁹ Dee fesiten sëmbë fuunu, de bi njan di mana a di sabana tuu, ma tõku de bi dëdë. ⁵⁰ Ma aki sõ di njanjan dë awaa di kumutu a Gadu ko, nõõ ee wan sëmbë i njan mën nõõ ja o dëdë, ma joo feni di libi a Gadu di dë fu teego.

⁵¹ “Mi taki da unu mõõn e, dee sëmbë, taa mi da di njanjan ta da sëmbë libi. A Gadu mi kumutu, nõõ di sëmbë di ta njan di njanjan aki hën abi di libi u teego. Nõõ di njanjan di mi ta taki aki, nõõ hën wë da di sinkii u mi aki, di mi o da fu hii goonliba sëmbë musu sa feni libi.”

⁵² Nõõ di dee hedima u Dju jei a fan sõ, hën de bigi ta fia ku deseei makandi taa: “Unfa di sëmbë aki sa da u hën sinkii fuu njan, maingë?”

⁵³ Nõõ hën Masa Jesosi piki de taa: “Tuutuu soni seei mi o taki da unu aki, dee sëmbë, taa ee wan sëmbë ja tei di sinkii u Mi di ko Libisëmbë Mii aki kuma njanjan fii, nõõ ee ja tei di buuu u mi kuma wata di i ta bebe, nõõ ja feni libi seei eti e. ⁵⁴ Ma ee wan sëmbë i tei di sinkii u mi kuma njanjan fii u njan, nõõ i tei di buuu u mi kuma wata fii u bebe, nõõ i abi di libi u teego kaa, nõõ mi o weki i a dëdë a di kaba lasiti daka.

⁵⁵ “Biga di sinkii u mi aki, hën da di tuutuu njanjan fii njan ee i kë libi. Nöo di buuu u mi, hën da di tuutuu wata fii bebe. ⁵⁶ Nöo ee wan sëmbë tei di sinkii u mi aki kuma njanjan fëen a ta njan, nöo a tei di buuu u mi kuma wata fëen a ta bebe, nöo mi ku di sëmbë dë ko di wan. Wa o paati ku u seei möönsö.

⁵⁷ “Dee sëmbë o, fa mi Tata sai dë, nöo hën wë abi libi e, nöo hën toona da mi ën fu mi abi ën tu. Nöo hën manda mi ko aki. Nöo ee wan sëmbë tei mi kuma njanjan fëen a ta njan, nöo di sëmbë dë hën mi o da di libi dë tu e. ⁵⁸ Fëen mbei mi taa mi da di njanjan di kumutu a Gadu ala di ta da sëmbë libi. An dë kuma di mana di dee fesiten sëmbë fuunu bi njan, biga wë de bi dëdë, ma ee wan sëmbë njan di njanjan aki sô, hën o abi di libi u teego.”

⁵⁹ Nöo a sô wan fasi Masa Jesosi ta lei dee sëmbë e, a di keikiwosu u dee Dju a Kapenaumi.

Aki sëmbë bia go disa

Masa Jesosi.

⁶⁰ Nöo fa dee sëmbë dee bi ta waka a Masa Jesosi baka jei di fan a fan dë, nöo hën sëmëni u de taa: “Maingë, andi da dee soni a ta lei dë? Ambë tjika u tei de?”

⁶¹ Ma nöo Masa Jesosi sabi kaa taa sô de ta fan, nöo hën a fan ku de taa: “Wë di soni mi taki dë, hën taanga da unu fuun tei sô nö? ⁶² Wë nöo unfa seei a o dë da unu te un si Mi di ko dë Libisëmbë Mii aki toona go a liba ka mi bi kumutu? ⁶³ Dee soni dee mi fan ku unu dë, na a sôsö sinkii fasi unu musu fusutan de e. Biga sinkii soni an sa heepi i fii feni di lö libi dë. Ma Akaa soni mi fan naandë, nöo ee i tei ën, nöo joo feni di libi u teego. ⁶⁴ Ma nöo fa mi ta biinga ku unu aki seei, so fuunu an kë piki mi.” Biga Masa Jesosi bi sabi gaanduwe kaa ambë ku ambë an o kë biibi ën, nöo a sabi di sëmbë di o sei ën a bakaten tu.

⁶⁵ Nöo hën a toona taki da de taa: “Di soni aki wë mbei mi taki da unu taa na wan sëmbë sa ko a mi ee na mi Tata da i taanga.”

⁶⁶ Nöo kumutu a di ten naandë, hën sëmëni u dee sëmbë bi ta waka nëen baka kumutu go disëen, de an dë ku ën möön.

⁶⁷ Nöo hën a bia hakisi u dee tuwalufu bakama fëen dee a bi pii tei apaiti taa: “Unfa un pakisei baa? Un kë go tu nö?”

⁶⁸ Nöo hën Simon Petuisi piki ën taa: “Masa o, na ambë seei u sa go möönsö? Biga i nöo abi dee wöutu dee ta da sëmbë libi u teego. ⁶⁹ Nöo u ta biibi a i liba, biga u sabi taa i da di Paamusi Könu, di Mii u Gadu gbelingbelin di a manda ko.”

⁷⁰ Nöo hën a piki de taa: “Awa, sô un ta piki tuu. Ma nöo a dendu fuun dee tuwalufu womi mi pii tei aki, wan fuunu dë didibi e.”

⁷¹ Fa a taki naandë, nöo di mii u Simon Isikaliotu de kai Judasi, hën wë da di sëmbë a ta taki. Biga hii fa i si a dë a dendu fuu dee tuwalufu bakama u Masa Jesosi seei, ma hën o sei ën a bakaten.

7

Aki Masa Jesosi o go a wan piizii u dee Dju sëmbë.

¹ Nöo a baka u di dë, hën Masa Jesosi ta waka a dee köndëköndë fu Galilea. An nango a dee köndë u Judea ala möön, fu di dee hedima u Dju ta watji ën fu de feni ën kii. ² Ma nöo di juu dë, wan oto piizii fuu dee Dju sëmbë de ta njan bi zuntu faa kai. A dee daka dë, u ta mbei tjëkëliba ta toona mëni fa dee gaan sëmbë fuu bi libi a di sabana hii föteni jaa longi.

³ Nöo hën dee baaa u Masa Jesosi ko ta kaakei ën taa: “Womi, andi i ta fika aki u du? Na a Judea ala fii go nö, fu dee sëmbë dee lo’ u nama ku i si dee foombo wooko i ta du. ⁴ Biga ee wan sëmbë ta suku nëbai, nöo an o ta dë tjubitjubi, ma a o go lei ën seei a lanti wajaa be hii mundu si ën. Wë nöo di i ta du dee soni aki kaa, nöo fii go a lanti ala e, be de si i.” ⁵ Biga wë hii fa de dë baaa fëen seei, ma de an ta biibi ën. Hën wë mbei de fan sö.

⁶⁻⁸ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Awa, mi sa go, ma di ten u mi an kisi eti e. Ma be un go nöo. Biga hiniwan juu uun kë, nöo un sa go ala. Fa un dë aki, dee sëmbë u di goonliba aki an ta buuse unu, ma mi de ta buuse. De an sa si mi a wojo seei, fu di mi ta konda da de gbelingbelin taa de an ta libi bunu a Gadu wojo. Nöo be unu wanwan go a di piizii e.” ⁹ Nöo di a fan ku de sö kaa, hën de de go, ma hën a fika a Galilea naandë ufö.

¹⁰ Ma baka u di de go, nöo hën a tei pasi faa go a di piizii awaa. Ma fa a nango naandë, an waka u lanti si ën. A waka a wan tjubi fasi sö.

¹¹ Nöo di juu dë, fa de dë a di piizii dendu a Jelusalen naandë, nöo dee hedima u Dju ta watji ën ta hakisi taa: “Naasë a dë? Unsë di womi dë?”

¹² Nöo dee hia sëmbë dee ko a di piizii naandë, nöo deseei ta taki soni fëen tu. So u de ta gafëen taa a dë bumbuu sëmbë. Otowan taa: “Nönö huun, a dë wan ganjansëmbëma, politikima.” ¹³ Ma hii fa de ta fan naandë seei ma na wajaa a lanti, biga de ta fëëe dee hedima u Dju.

A di pisi aki, Masa Jesosi ko

dou a di piizii.

¹⁴ Nöo dee daka dee de buta u de njan di piizii nöo de pasa mindi kaa bifö Masa Jesosi ko dou awaa. Hën a go fëen wante a di gadii u di Wosu u Masa Gaangadu, nöo hën a seti lei sëmbë. ¹⁵ Nöo dee hedima u Dju ko sai dë ta haikëen tu, nöo de ko foondo seei teee, de taa: “Wë unfa di lagilagi sëmbë aki ko sabi soni sö, ma na a dee siköö fuu a go?”

¹⁶ Hën Masa Jesosi bia piki de. A taa: “Dee sëmbë, un haika e. Di lei i si mi ta lei aki, nöo na a mi a kumutu e. Ma di Sëmbë di manda mi ko aki, nëen a kumutu. ¹⁷ Nöo ee wan sëmbë i ta hangi fii du fa Gadu kë nöo joo sabi ee a Gadu di lei u mi ta kumutu, ee misei sondi mi ta tei ta taki.

¹⁸ “Ma nöo ee wan sëmbë hopo ta konda soni fëen seei, nöo nëbai nöo a ta suku, na sö a dë nö? Ma ee a ta suku nëbai da di sëmbë di mandëen ko, nöo di sëmbë dë dë bumbuu sëmbë kaa. Na politiki a ta naki.”

¹⁹ Nöo hën a taa: “Dee sëmbë, na Mosesi bi tja dee wëti u Gadu ko da unu nö? Hën mbei un ta hei ën sö. Ma töku na wan fuunu kë hoi dee wëti dë, biga un kë kii mi. Nöo mi kë sa faandi mbei.”

²⁰ Nöo hën de piki ën taa: “Soni hën ko a i hedi nö, womi? Ambë da di sëmbë di kë kii i?”

²¹ Nöo hën a taa: “Fa mi dë aki, wan kodo foondo wooko tö mi du a saba, hën wë a bigi da unu te wan saanfa fuun du. ²² Ma nöo unu, hiniwanten un ta poi saba. Biga Mosesi bi da unu wan wëti taa un musu koti di maaka u Dju a dee womi mii fuunu sinkii, te de abi aiti daka u di de pai ën. Ma nöo tökuseei na a Mosesi ten wë di wëti dë kumutu e, ma sensi a dee oto gaan sëmbë fuunu dee bi dë ufö ën. ²³ Nöo ee wan sëmbë ko a unu fuun koti di maaka a di mii fëen sinkii dëen, nöo ee a kai a saba daka seei ma un ta koti ën waiwai fu di di wëti musu hoi. Wë nöo na wooko un ta wooko a di saba dë nö?”

“Wë nöo faandi mbei un musu ta guunjan mi u di mi heepi wan sëmbë ko bumbuu ku telu a saba daka? ²⁴ I si ö? Wan musu ta kuutu soni hesihesi sö

e, dee sɛmbɛ, ma un musu ta wegi soni luku fini ufɔ un kuutu, nɔɔ di kuutu fuunu o dɛ leti.” Sɔ Masa Jesosi fan ku dee hedima naandɛ.

Di pisi aki ta lei i kumafa sɛmbɛ ta mɛni u Masa Jesosi.

²⁵ Nɔɔ fa dee sɛmbɛ u Jelusalen dɛ ta haika di fan u Masa Jesosi, nɔɔ so u de ta hakisi taa: “Wɛ di sɛmbɛ aki, nɛɛn dee hedima fuu bi ta suku u kii nɔɔ? ²⁶ Nɔɔ hɛn a ko dɛ aki ta fan a lanti dendu wajaa sɔ. Ma na wan sɛmbɛ dɛ aki ta suku u tapɛɛn seei. Wɛ a sa kɛ sonte dee hedima fuu ko si taa hɛn da di Paamusi Kɔnu di Gadu bi o manda ko nɔɔ? ²⁷ Ma ee de ta mɛni sɔ seei, ma u sabi naasɛ di sɛmbɛ aki kumutu. U sabi ɛn bumbuu. Ma te di Paamusi Kɔnu ko, sɛmbɛ an o sabi naasɛ a kumutu.”

²⁸ Nɔɔ di de fan sɔ, hɛn Masa Jesosi bai fan mɔɔn taanga ka a dɛ a di djai dendu dɛ taa: “Awa, un sabi mi tuu, di da un taa un sabi naasɛ mi kumutu. Ma tɔkusee wan sabi fini fɛɛn eti e. Biga fa mi ko aki, ma ko u mi seepi ma wan Sɛmbɛ hɛn manda mi ko. Nɔɔ di Sɛmbɛ dɛ an ta ganjan sɛmbɛ. Ma fa uun sai dɛ, wan sabi di Sɛmbɛ mi ta taki aki mɔɔnsɔ. ²⁹ Ma nɔɔ mii sabi ɛn biga nɛɛn ala mi kumutu. Hɛn manda mi ko aki.”

³⁰ Nɔɔ fa a fan dɛ, nɔɔ di fan fɛɛn an kai ku dee hedima seei, nɔɔ hɛn de kɛ kisi ɛn tja go. Ma tɔkusee na wan sɛmbɛ panjɛɛn, biga di juu fɛɛn an dou eti.

³¹ Ma nɔɔ hii fa dee hedima bi ta suku ɛn u kisi seei, ma wanlɔ hila sɛmbɛ sai dɛ ko ta biibi nɛɛn. Biga de taa: “Wɛ mi hakisi e, te di Paamusi Kɔnu ko, nɔɔ a o sa du mɔɔn gaan foombo wooko mɔɔn fa di sɛmbɛ aki ta du nɔɔ?”

³² Nɔɔ fa dee lanti ta fan kusikusi naandɛ, nɔɔ dee Faliseima an kɛ jei seei taa sɔ de ta mɛni u Masa Jesosi taa hɛn da di Paamusi Kɔnu. Nɔɔ hɛn de go a dee Gaan Begima dee ta dɛ a di Gaan Keikiwosu dɛ, hɛn de fiti buka makandi. Nɔɔ hɛn de manda dee wakitima dee ta watji di Wosu taa be de go kisi Jesosi tja ko da de.

³³ Di juu dɛ, Masa Jesosi ta fan ku dee sɛmbɛ eti. A taa: “Wan sati pisiten nɔɔ mi o dɛ ku unu mɔɔn eti e, nɔɔ mi o toona go a di Sɛmbɛ di bi manda mi ko aki. ³⁴ A di juu dɛ woon ta suku mi te un wei, ma wan o feni mi mɔɔnsɔ. Biga ka mi o go dɛ, wan o sa ko dou ala e.”

³⁵ Nɔɔ hɛn dee Dju hedima hakisi deseei taa: “Wɛ nɔɔ naasɛ di womi aki sa go maingɛ te nɔɔ wa o sa si ɛn mɔɔn? A sa kɛ taa a o go a dee oto kɔndɛ ka dee Dju sɛmbɛ fuu paaja go, faa musu go ta lei dee oto kɔndɛ sɛmbɛ nɔɔ? ³⁶ Andi da di oto a ta taki naandɛ taa woon suku mi te un wei, wan o si mi mɔɔn, nɔɔ ka mi o go nɔɔ wan o sa dou ala?”

³⁷ Nɔɔ di kaba lasiti daka u di piizii dɛ, hɛn bigi mɔɔn hii dee oto daka tuu. Nɔɔ a di daka dɛ, hɛn Masa Jesosi hopo taanpu hɛn a bai taa: “Ee wan sɛmbɛ dɛɛwata kisi i nɔɔ be i ko a mi e, ko tei wata fii bebe. ³⁸ Biga a sikifi a Masa Gadu Buku taa, di sɛmbɛ di ko biibi a mi nɔɔ a o dɛ nɛɛn hati dendu kuma wan kiiki hedi ta kule wata ta ko nɔɔmɔ, ta tja di libi u teego ta paaja.”

³⁹ Wɛ nɔɔ fa a fan naandɛ, a ta taki u di Akaa u Gadu di dee sɛmbɛ ta biibi nɛɛn o kisi a bakaten. Biga di juu dɛ, sɛmbɛ an bi kisi di Akaa eti fu di Masa Jesosi an bi toona go a Gadu Kɔndɛ faa feni di nɛbai fɛɛn eti.

⁴⁰ Nɔɔ di dee sɛmbɛ jei fa a bai dɛ, hɛn so u de taa: “Maingɛ, di sɛmbɛ dɛ, a musu u dɛ di Tjabukama di Gadu bi o manda ko e.”

⁴¹ Otowan taa: “Hɛn di Paamusi Kɔnu seei di dɛ wante.” Otowan taa: “Hun? Nɔɔn, na a Galilea di Paamusi Kɔnu bi o kumutu e. ⁴² Biga Gadu Buku taki taa a o dɛ wan bakamii u Dafiti, nɔɔ a Betelehem a o kumutu, ka Dafiti bi ta libi.”

⁴³ Nɔɔ da sɔ dee sɛmbɛ ko paati fu Masa Jesosi hedi. ⁴⁴ So u de kɛ go kisi ɛn seei fu de tja go a kuutu, ma tɔkusee na wan sɛmbɛ panjɛɛn mɔɔnsɔ.

Aki ta lei fa dee Dju hedima buuse Masa Jesosi tjika.

⁴⁵Nöö fa de mbei dē, hēn wē dee wakitima toona go a dee Faliseima ku dee Gaan Begima, dee bi manda de ko. Hēn dee hedima hakisi de taa: “Unfa wē? Wan kisi ēn tja ko nō?”

⁴⁶Hēn de taa: “Wē nōnō. Fa u jei di fan fēen te u kaba dē, nōō a bigi da u poi. Biga wa jei na wan sēmbē fan sō wan daka.”

⁴⁷Nöö hēn dee Faliseima taa: “Ambēē? A ganjan unu kisi tu nō? ⁴⁸Fa u dē aki, un jei wan daka taa wan fuu dee takima ku dee Faliseima aki ko biibi nēen ō? ⁴⁹Wan sabi taa dee lagilagi sēmbē sōsō wan dē, dee na sabi wan wojo soni u Gadu wēti, de nōō ta biibi ēn nō? Helu u de tu!”

⁵⁰Nöö fa de fan dē, nōō Nikodemusi di bi go fan ku Masa Jesosi a wan ndeti, nōō hēnseei dē wan u dee hedima tu. Nöö hēn a hakisi de taa: ⁵¹“Wē nōō unfa di wēti fuu dē? U sa kuutu wan sēmbē da sitaafu sōndō u dēen pasi faa fan, fuu sabi taa hogi a du tuu nō?”

⁵²Nöö hēn de piki ēn taa: “Aa, fa u dē aki, nōō i seei dē a di sē u dee Galilea sēmbē tu nō? Wē go suku a di Buku luku ee unse joo si taa wan tjabukama u Gadu kumutu a Galilea wan daka.”

[⁵³Nöö fa de fan dē, nōō hēn hii sēmbē booko paaja go u de a wosu.]

8

¹Ma nōō Masa Jesosi hēn a go a di kununu de kai Oleifi Kununu.

A di pisi aki de tja wan mujēē ko a Masa Jesosi di de bi kisi ku waka manu.

²Nöö di dobooko fēen mamate biten, hēn Masa Jesosi toona ko a di Wosu u Masa Gadu mōon. Nöö fa a ko dē, nōō hēn hii sēmbē hai ko wante nēen naandē, hēn a seeka sindo faa lei de.

³Nöö di juu dē, dee Sabima u Wēti ku dee Faliseima tja wan mujēē ko nēen naandē. A dē sō taa de kisi di mujēē dē ku wan womi, hēn de tjēen ko buta taanputaanpu leti a dee hia sēmbē fesi dē.

⁴Hēn de taki da Masa Jesosi taa: “Wē Mēsité o, di mujēē aki, hēn wē u kisi ku womi djunsu dē nōō hēn wē u tjēen ko a i. ⁵Wē nōō a dee wēti Mosesi bi da u, nōō a taa te u kisi wan mujēē sō nōō u musu naki ēn ku sitonu kii. Nöö unfa ii taki u di soni dē?” Sō de hakisi ēn. ⁶Ma nōō fa de ta hakisi ēn dē, taapu tō nōō de ta seti dēen sō fu de feni fōutu nēen u de tjēen go kaagi. Ma nōō Masa Jesosi an piki de, hēn a bendi ta sikifi soni ku ēn finga a goon. ⁷Hēn de ta buta ku ēn nōōmō faa musu taki wan soni.

Te wan pisi hēn a hopo taanpu. Hēn a taa: “Luku, di fuunu di si taa a dē sōndō fōutu a Gadu wojo, nōō be a hiti di fosu sitonu naki di mujēē.” ⁸Hēn di a fan sō kaa, hēn a toona bendi ta sikifi soni ku finga a goon mōon.

⁹⁻¹⁰Nöö di dee sēmbē bi tja di mujēē ko dē jei sō, nōō hēn de bia ta fusi nango u de oto a oto baka, seti a dee gaan wan te dou a dee mōon njōnku wan. Biga de tuu ko si taa de an dē sōndō fōutu a Gadu wojo.

Nöö hēn Masa Jesosi hopo taanpu, nōō an si na wan kodo sēmbē dē mōon boiti di mujēē wanwan tō sai dē taanputaanpu. Hēn a hakisi ēn taa: “Wē mujēē o, unse dee sēmbē dee tja i ko aki dē? De an da i sitaafu mōon nō?”

¹¹Hēn a taa: “Wē nōnō, Mēsité.”

Nöö hēn a taa: “Sōō, wē antoobi. Nöö miseei, ma o da i sitaafu tu. Nöö i toona go fii, ma te i go nōō na du hogi mōon e, mujēē.”]

A di pisi aki dee hedima u dee Dju ta fia ku Masa Jesosi.

¹²Nöö hēn Masa Jesosi toona seti fan ku dee sēmbē dee bi ko nēen naandē. A taa: “Mi da di limbo u di goonliba aki e. Hēn mbei ee wan sēmbē i ta waka

a mi baka nöö ja o waka a dungu möönsö, ma fusutan fii o dē limbolimbo gbegedee. Biga i kisi di libi u Gadu kaa.”

¹³ Nöö di a taki sö, hën dee Faliseima buta ku ën wante. De taa: “Haika fa i ta fan fii seei naandë. Ja abi na wan sëmbë u dë kotoigima da i, hën mbei sëmbë an sa piki di fan fii taa tuutuu soni i ta taki.”

¹⁴ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Ee soni u miseei mi ta konda seei, ma nöö tuutuu soni mi ta taki e. Biga mii sabi naasë mi kumutu, nöö mi sabi naasë mi nango tu. Ma fa un sai dë, un wan sabi dee soni dë.

¹⁵ “Nöö fa un ta kuutu mi aki, un ta kuutu mi a libisëmbë fasi nöö. Ma fa mi dë aki, ma ta kuutu na wan sëmbë. ¹⁶ Ma te mi o kuutu, nöö di kuutu u mi o dë leti e, biga na mi wanwan o kuutu ën. Ma mi ku mi Tata di manda mi ko aki tuu o kuutu ën makandi.

¹⁷ “Nöö unfa a dë a di wëti fuunu, dee sëmbë? Na tu sëmbë musu taki di wan soni ufö de sa piki taa tuu nö? ¹⁸ Wë nöö mi dë wan sëmbë ta kotoigi da miseei kaa, nöö di otowan hën da mi Tata di manda mi ko aki.”

¹⁹ Nöö hën de hakisi ën taa: “Sö nö? Wë naasë di tata fii dë?”

Hën a piki de taa: “Wë di wan sabi mi, hën mbei wë wan sabi mi Tata. Ma ee un bi sabi ambë da mi, nöö un bi o sabi ambë da mi Tata tu.”

²⁰ Nöö dee fan Masa Jesosi ta fan naandë, nöö a fan de leti a di Wosu u Masa Gaangadu dendu, zuntu ku di kamian ka de ta tja möni ko u da Gadu. Ma nöö fa hii sëmbë bi dë gidjii dë seei, ma töku na wan sëmbë kisi ën panjan, biga di juu fëen an dou eti.

A di pisi aki Masa Jesosi ku dee hedima u Dju ta fan eti.

²¹ Nöö hën a toona fan ku de möön taa: “Mi o go, nöö woon suku mi te un wei ma wan o sa dou ka mi nango e. Nöö woon dëdë söndö Gadu puu unu a bëë u dee hogidu fuunu.”

²² Nöö hën di a taki sö, hën dee hedima u Dju taa: “Wë unsë a o go di a taa ka a o go wa o sa dou ala? A sa kë a o go kii ën seei nö, maingë?”

²³ Ma nöö hën a taki da de taa: “Un haika e, uun dë u goonliba aki, ma nöö mii dë u Gadu. ²⁴ Nöö fa mi taki da unu taa woon dëdë söndö Gadu puu unu a bëë u dee hogi du fuunu aki, nöö tuu e. Biga ee wan kë piki mi taa mi da di Sëmbë di mi taki da unu taa mi dë aki, nöö woon dëdë a dee hogi du fuunu liba söndö Gadu puu unu a bëë.”

²⁵ Nöö hën de hakisi ën taa: “Wë fa i ta fan dë, ambë seei da i?”

Nöö hën a piki de taa: “Mi da di Sëmbë di mi ta taki da unu nöömö kaa taa mi dë. Hën nöö mi dë eti. ²⁶ Nöö fa mi dë aki, mi abi sömëni soni u mi sa tei kuutu unu, ma nöö ma o du sö e. Biga di Sëmbë di manda mi ko aki, nöö dee sondi dee a ta taki da mi nöö de nöö mi ta tei ta taki. Nöö tuutuu sondi a ta taki e, dee sëmbë. I sa futoou ën.”

²⁷ Ma nöö fa Masa Jesosi ta fan naandë, de an ta fusutan taa soni fëen Tata Masa Gadu a ta taki. ²⁸ Fëen mbei a taki da de taa, “Te di daka woon hopo Mi di ko Libisëmbë Mii aki buta a liba bifö woon ko sabi ambë da mi awaa. Nöö a di ten dë, nöö woon ko si taa ma ta du na wan wojo sondi u mi seei, söseei tu ma ta fan wan soni u miseei, ma dee soni mi Tata lei mi, nöö de mi ta taki. ²⁹ Nöö fa a manda mi ko aki, nöö a ta dë ku mi tu e. An ta disa mi wanwan möönsö, biga hiniwan juu mi ta du dee sondi dee ta kai ku ën.”

³⁰ Nöö di dee hia sëmbë bi sai dë jei fa a fan, nöö sömëni u de bia ko biibi nëen, te kisi so u dee hedima u Dju.

A di pisi aki Masa Jesosi ta taki da de taa de an dë tuutuu bakamii u Abahamu.

³¹ Nöo hën Masa Jesosi fan ku dee ₁hedima u ₂Dju dee ko biibi ën dë taa: “Ee un ta hoi dee lei mi ta lei unu aki nango nöömö, nöo woon ko dë bakama u mi tuutuu. ³² Nöo woon ko sabi sondi gbelingbelin, leti kumafa a dë a Gadu wojo. Nöo te un ko sabi sondi sö kaa, nöo a o mbei un ko fii kumutu a di saafu un sai dë.”

³³ Nöo hën de piki ën taa: “Ambëe? Fa uu dë aki, u da Abahamu böngö. Hën da gaan sëmbë fuu. Na wan ten u bi dë saafu a sëmbë basu wan daka. Nöo unfa i sa taa woo ko fii kumutu a saafu?”

³⁴ Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Fu tuutuu mi taki da unu taa ee wan sëmbë i ta du hogi nango nöömö, nöo saafu wë i dë a hogi du basu e.

³⁵ “Nöo ee i dë saafu ta wooko da wan famii, nöo ja a’ wan tan kamian a di famii dë möönsö. Biga saafu nöo i dë. Ma nöo di sëmbë di dë miui u di famii, nöo hën o dë a di famii nöömö, nöo ₁hën o abi taki a di wosu dendu. ³⁶ Wë nöo ee di Mii u Gadu aki, hën puu i a saafu mbei i ko fii, nöo i ko fii tuutuu seei.

³⁷ “Dee sëmbë, fa un sai dë, mi sabi taa unu da dee böngö u Abahamu, ma nöo wan ta djei ën e. Biga un dë kabakaba u kii mi fu di wan kë tei dee soni mi ta lei unu aki. Ee Abahamu wë, an bi o du sö o. ³⁸ Fa mi dë aki, mi ta lei unu dee sondi dee mi si ku dee mi jei a mi Tata, ma nöo unu ta du dee sondi dee un si a di tata fuunu.”

³⁹ Nöo hën de piki ën taa: “Un tata fuu i ta taki dë? Na di böngö u Tata Abahamu u dë nö?”

Hën a piki de taa: “Ee un bi dë dee gbelingbelin böngö u Abahamu, nöo un bi o libi kuma hën. ⁴⁰ Ma un dë kabakaba u kii mi, hii fa mi da di Sëmbë di ta lei unu dee tuutuu soni u Gadu dee miseei jei nëën. Abahamu an bi o du sö wan soni e. ⁴¹ Ma unu ta du dee soni dee un si a unu tata, hën mbei un kë kii mi.”

Nöo hën de piki ën taa: “Wë nöo fa i ta fan dë, i kë mbei taa u da oto tata miui nö? Nönö. Masa Gaangadu mi seei u dë. Hën nöo da u Tata.”

⁴² Nöo hën Masa Jesosi piki de taa: “Ee Gadu hën bi da unu tata, nöo un bi o lobi mi e, biga nëën ala mi kumutu ko aki. Hën seei wë manda mi ko aki.

⁴³ Nöo faandi mbei wan ta fusutan dee soni mi ta taki aki? A dë fu di wan dë a di fa fuun tei de, hën wë mbei e.

⁴⁴ “Di didibi seei wë da unu tata e, dee sëmbë. Biga dee soni dee a lo’ u du, nöo deseiei wë un ta kë du dë kaa. Fa a sai dë, sensi a di seti u mundu a bi ta kii sëmbë kaa. An nama wan daka seei a tuu soni möönsö, biga di soni de kai tuu, an dë nëën hati seei. Mindi soni, hën da di hiniwan daka fan fëën di a ta fan kaa, biga nëën mindi soni ku lëgëdë kumutu. ⁴⁵ Nöo fu di un nama ku ën, hën wë mbei wan kë piki mi a dee tuutuu soni mi ta lei unu aki.

⁴⁶ “Fa un dë aki, na wan fuunu sa lei finga a mi taa mi du hogi wan daka möönsö. Wë ee wan sa lei sö, nöo hën da tuutuu soni nöo mi ta taki. Nöo faandi mbei wan kë piki mi? ⁴⁷ Na fu di wan dë sëmbë u Gadu nö? Aai, hën wë mbei. Wë biga di sëmbë di dë u Gadu nöo hën ta haika Gadu woto.”

⁴⁸ Nöo hën de piki ën taa: “Söö. Wa bi taki leti o, taa ju da wan takusëmbëma, ju Samalia sëmbë ju? Wan hogi soni wë dë a i liba ta fan dee lö fan naandë!”

⁴⁹ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Nönö e, dee sëmbë. Na soni hën dë a mi liba e, ma mi Tata në hën nöo mi ta suku u bai. Ma unu ta wisiwasi mi. ⁵⁰ Ma nöo ma a’ toobi, biga ma ta suku nëbai da miseei. Ma nöo wan Sëmbë dë di ta suku ën da mi, nöo hën ta kuutu buta ambë fiti nëbai ku ambë an fiti. ⁵¹ Nöo ka a hei mi tjika aki, nöo fu tuutuu mi taki da unu taa ee wan sëmbë ta hoi dee soni mi ta fan aki, nöo an o dëdë kaba a söso möönsö.”

⁵² Nöo hën dee Dju hedima piki ën taa: “Söö. Awaa u ko si gbelin taa wan didibi hën dë a i liba tuu, Ƶfa i ko ta fan dee laulau fan naandë. Biga Abahamu dëdë gaanduwe kaa, söseeei dee fesiten tjabukama tu. Ma nöö ii ko dë aki ta bai taa ee wan sëmbë ta hoi a dee lei fii nöö an o dëdë möönsö. ⁵³ Fa i sai dë, i hei möön Abahamu ku dee oto tjabukama u Gadu dee dëdë kaa nö? Unfa seei i ta mëni fii seei?”

⁵⁴ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Ee miseei ta hei miseei, nöö an dë wan wojo sondi. Ma mi Tata di un taa hën da Gadu fuunu, hën ta hei mi e. ⁵⁵ Nöö hii fa un taa a dë unu Gadu ma töku wan sabi ën, ma nöö mii sabi ën. Ee mi taa ma sabi ën, nöö hën da mi dë wan lëgëdëma kuma unu. Ma nöö mii sabi ën e, nöö mi ta hoi dee taki fëën tu. ⁵⁶ Nöö Abahamu, di gaan sëmbë fuunu, bi wai tumusi e, di a sabi taa a o si di daka di mi o ko a goonliba aki. Wë nöö a si ën tu, nöö a wai seei.”

⁵⁷ Fa a fan dë, hën de mbei: “Höön, andi i ta taki dë? Fa I sai naandë, ja gaandi dou feifiteni jaa eti, hën i bai taa i si Abahamu nö?”

⁵⁸ Nöö hën Masa Jesosi piki de taa: “Tuutuu mi taki da unu taa bifö de pai Abahamu, nöö mi bi dë gaanduwe kaa.”

⁵⁹ Nöö fa a piki dë, nöö de jei seei gbelin taa a taki taa hënseei da Gadu. Nöö hën de kule go kisi sitonu mii u de naki ën kii. Ma nöö Masa Jesosi fusi a de dendu pala kumutu a di Wosu dë go fëën.

9

A di pisi aki Masa Jesosi kula wan bookowojoma a wan saba daka.

¹ Nöö hën fa Masa Jesosi nango dë, te wan pisi hën a si wan bookowojoma di de bi pali sö.

² Nöö hën u dee bakama fëën hakisi ën taa: “Wë Mësitë o, fa de pali di sëmbë bookobookowojo aki, hogi hën tata ku ën mama du mbei de pali ën sö nö, naa nëën seei a kumutu?”

³ Nöö hën a piki u taa: “Nönö, na hogi di womi aki du e, na hogi hën mama ku ën tata du tu. Ma a ko pasa sö u di kaakiti u Masa Gadu musu ko a limbo nëën libi. ⁴ Fa u dë aki, nöö u abi ten eti fuu ta wooko da di Sëmbë di manda mi ko aki, biga didia dë eti. Ma te wan pisi ndeti o ko, nöö na wan sëmbë o sa wooko möön. ⁵ Hën mbei solanga mi dë a goonliba aki, nöö mi da di Limbo di ta limbo sëmbë u di goonliba aki wojo.”

⁶ Nöö fa a fan naandë, hën a tunta a goon wante. Nöö hën a mbei ën pötöpötö, hën a lobi a di bookowojoma naandë wojo. ⁷ Nöö hën a taki dëën taa be a go wasi a di tobo de kai Siloam. (Nöö di “Siloam” dë, hën kë taki “de mandëën”.)

Nöö hën di sëmbë go, hën a go wasi te a kaba. Nöö fa a du naandë, hën wojo fëën limbo gbegedee, a ko ta si soni, nöö hën a toona go fëën a wosu.

⁸ Wë nöö di a dou a wosu, hën dee sëmbë ku ën ta libi bandja ku bandja naandë, ku dee oto sëmbë dee bi naa si ën ta pidi möni, hën de ko si ën naandë.

Hën de ta hakisi taa: “Wë nöö di sëmbë aki, nëën u bi ta si sindosindo ta pidi möni nö?”

⁹ Otowan taa: “Hën seei wë di dë e.”

Otowan taa: “Nönö, nëën. Oto sëmbë nöö wë djei ën sö.”

Ma nöö hënseei piki taa: “Mi seei wë disi wante e, dee sëmbë!”

¹⁰ Hën de taa: “Wë nöö unfa a waka wojo fii jabi te i ko ta si soni baa?”

11 Hën a piki de taa: “Wan womi de kai Jesosi hën wë mbei wan pötöpötö lobi a mi wojo, hën a manda mi u mi go wasi a di tobo de kai Siloam. Nöö hën di mi go wasi, nöö hën mi ko ta si soni.”

12 Hën de hakisi ën taa: “Wë nöö naasë di sëmbë dë?”

Hën a taa: “Wë nönö, ma sabi.”

13 Nöö hën wanlö sëmbë bi sai naandë tei ën tja go a dee Faliseima. 14 Wë biga di daka di i si Masa Jesosi kulëen naandë, nöö a bi dë leti a wan saba.

15 Hën dee Faliseima hakisi ën taa: “Wë womi, unfa i du ko ta si soni? Kondëen da u.”

Hën di sëmbë piki taa: “Wë di sëmbë tei doti mbei pötöpötö lobi a mi wojo, hën mi go wasi. Hën wë wojo u mi ko limbo, mi ko ta si soni e.”

16 Nöö hën so u dee Faliseima taa: “Hön, di sëmbë naandë, na a Gadu a kumutu e. Biga an hoi di saba.”

Ma dee otowan u de taa: “Ma wan hogi sëmbë an bi o sa du sô wan gaan foondo soni e.” Hën de kisi toobi ku deseeri naandë.

17 Nöö hën de toona bendi ko a di sëmbë di wojo bi booko naandë baka, hën de taa: “Wë ju a bi kula mbei i ko ta si soni. Nöö unfa fëen ii taki?”

Hën a taa: “Wë mi si taa a dë wan tjabukama u Gadu.”

18 Ma nöö de an kë piki seei taa de bi pai ën bookobookowojo ma nöö fa u dë aki a ko ta si soni. Nöö hën de dë a di taki tee, hën de kai hën tata ku ën mama ko.

19 Hën de hakisi de taa: “Wë di sëmbë aki sô, mihi fuunu nô? Nöö bookobookowojo un bi pai ën nô? Nöö unfa a waka ufö a ko ta si soni fa u dë aki? Un piki u boo jei.”

20 Nöö hën di tata ku di mama piki de taa: “Wë u sabi taa a dë mihi fuu, nöö u sabi gbelingbelin tu taa u bi pali ën bookobookowojo. 21 Ma nöö fa a waka ufö a ko ta si soni, nöö di dë wa sabi. Nöö wa sabi tu ambë da di sëmbë di kulëen te a ko ta si soni. Ma nöö di a dë gaangaan sëmbë kaa, nöö a kandë un sa hakisi ën seei i si, be hënseei fan ku unu.”

22 Nöö sô di tata ku di mama u di womi piki, u di de fëëe dee hedima u Dju. Biga wë de bi buta taa ee wan sëmbë ta piki taa Jesosi hën da di Paamusi Kõnu, nöö de o puu i a keiki. 23 Hën mbei de piki a di lö fasi dë taa: “Un hakisi hënseei biga a ko gaan sëmbë kaa.”

24 Nöö hën de toona kai di womi di u tu pasi ko a de.

Hën de taki dëen taa: “Wë womi, fa i fan dë, u kë jei ën möön. Ma nöö i musu hopo maun a liba soi a Gadu fesi taa tuutuu soni gbelin joo taki awaa. Biga u sabi taa di sëmbë di i taa hën kula i dë, nöö takulibima a dë e.”

25 Nöö hën di sëmbë piki de taa: “Wë ee a dë takulibima nöö di dë ma sabi. Ma wan kodo soni nöö mi sabi. Hën da mi bi dë bookowojoma, ma nöö fa u dë aki mi ko ta si soni.”

26 Nöö hën de hakisi ën möön taa: “Wë andi ku andi seei a du da i baa, ufö i ko ta si soni. Piki u boo jei.”

27 Nöö hën a piki de taa: “Wë mi bi taki di soni da unu kaa ma nöö wan kë piki. Andi fëen seei un kë jei a mi möön? A sa kë taa unu seei kë bia ko bakama fëen tu nô?”

28 Nöö fa a piki de naandë, hën de kisi faja awaa. Hati u de boonu ku ën tee hën de kosi ën te a bigi. De taa: “Höön, wë nöö i kë dë bakama u sô wan lagilagi sëmbë nô? U dee sëmbë aki, bakama u Mosesi uu dë, 29 biga u sabi taa ku Mosesi wë Gadu bi fan. Ma di lö sëmbë dë, hën wa sabi naasë seei a kumutu ko aki.”

30 Nöö hën di sëmbë taa: “Aa, wë a foombo mi tumisi o, di un taa wan sabi naasë a kumutu, ma nöö a kula mi te mi ko ta si soni. 31 Wë u sabi taa fa Gadu

sai dē, an ta haika di begi u wan takulibima. Ma di sēmbē di ta lesipeki ēn ta du dee soni dee a ta taki, nōō te hēn begi ēn nōō a ta jei. ³² Wē nōō fu sensi di goonliba mbei te kisi tide, nōō wa jei taa de mbei wan sēmbē di de pali bookobookowojo ko si soni wan daka. ³³ Ee di sēmbē dē an bi dē u Gadu, nōō an bi o sa du sō wan soni e.”

³⁴ Nōō fa di womi piki naandē, hēn dee hedima kosi ēn tee, de taa: “Ju! Fa i si de pali i bookobookowojo dē, nōō ja sabi taa hogilibi mbei de pali i sō nōō? Nōō andi i abi u lei u?” Nōō hēn de jakēēn puu a di keikiwosu dē buta go a dōō.

³⁵ Nōō di Masa Jesosi ko jei taa sō de jaka di womi, hēn a ko miti ku ēn. Hēn a hakisi ēn taa: “Unfa wē baa? I ta biibi a di Mii u Gadu di ko libisēmbē mii nōō?”

³⁶ Nōō hēn di womi piki ēn taa: “Wē nōō Mēsītē o, unsē seei a dē baa? Mi kē biibi nēēn.”

³⁷ Nōō hēn a piki ēn taa: “Hēn wē i si disi kaa e. Hēn seei wē ta fan ku i aki.”

³⁸ Nōō hēn di womi taa: “Aaa, wē Masa, mi ta biibi o.” Hēn a saka tjōkō kini a goon dēēn.

³⁹ Nōō di soni pasa dē, hēn mbei Masa Jesosi taki wan soni aki sō. A taa: “Fa mi ko a goonliba aki, nōō mi ko fu mbei libisēmbē musu kuutu paati ku deseēi. Dee bookowojoma, de o ko a mi fu mi limbo de wojo be de fusutan soni. Ma nōō dee sēmbē dee taa wojo u de an booko, de ta si soni kaa, nōō de o ko fika bookowojoma awaa.”

⁴⁰ Nōō fa a fan naandē, nōō wanlō Faliseima bi sai naandē ta jei, nōō de sabi taa de a ta tjōkō. Hēn de taa: “Ee? Unfa i taki? I kē taa u dē bookowojoma nōō?”

⁴¹ Hēn a piki de taa: “Wē ee un bi piki taki wojo fuunu booko, nōō wan bi du hogi e. Ma nōō di un taa soni an du unu, un ta si soni kaa, nōō fēēn mbei fōutu fika a unu liba.”

10

Aki Masa Jesosi ta taki soni u sikafu ku di sēmbē ta kiija de.

¹ Nōō hēn Masa Jesosi ta lei dee sēmbē mōōn, a taa: “I sabi fa a dē te wan sēmbē o kiija sikafu. A o mbei wan sitonu peni ta tjubi de fu hogi mbeti an sa ko kisi de kii. Na sō a dē nōō? Wē nōō fa a o mbei di peni dē, nōō wan kodo dōōbuka tō a o abi.” Nōō mi o konda wan soni da unu aki, nōō tuutuu soni seei a dē e. Ee wan sēmbē an kē waka a di dōōbuka, ma a ta subi fēēn a wan oto kamian fu go a di peni dendu, nōō di sēmbē dē nōō fufuuma e, hogihatima gbelin seepi a dē wante.

² “Ma di sēmbē di o waka a di dōōbuka ko a di peni dendu, nōō hēn da di kiijama u dee sikafu seei. ³ Nōō fa i si a ko dou dē, nōō wantewante di wakitima o jabi di dōō dēēn, faa pasa go a dendu. Nōō te a go a dendu kaa, nōō hiniwan u dee sikafu a o kai de nē, nōō de o jei ēn biga de sabi ēn tōngō. Nōō a o tja de kumutu a di peni dendu go a dōō faa sōlugu de. ⁴ Nōō fa de o go a dōō dē, nōō di sikafuma o ta waka a de fesi, nōō de o dē nēēn baka, biga de ta sabi ēn tōngō.

⁵ “Ma ee wan oto sēmbē di nēēn ta kiija de ko a de naandē, nōō de an o go nēēn baka e. De o kule seei dēēn, biga de an sabi wan oto sēmbē tōngō mōōn leki di sēmbē ta kiija de.”

⁶ Sō wan woto Masa Jesosi tei lei dee sēmbē a nōngō fasi, ma nōō de an saandi a ta taki da de mōōnsō.

⁷ Nōō di a si taa de an ta fusutan, hēn a toona fan ku de mōōn. A taa: “Mi taki e, dee soni i si mi o fan ku unu aki, nōō tuutuu soni seei de dē e. Mi seepi

wë da di döübuka, di fii waka go dou a dee oto sikapu. ⁸ Hii dee sëmbë dee bi buta deseei a di kamian di i si mi abi aki, nöö fufuuma sösö nöö de bi dë e. Fëën mbei dee sikafu dee dë u mi tuutuu an bi ta piki de buka.

⁹ “Mi taki da unu e, taa mi da di döübuka da hiniwan sëmbë di sa kë pasa go a di peni dendu faa feni di heepi u Gadu. Nöö sô wan sëmbë i dë fii bööböö seei. I sa ta waka fii nango a döö toona ko, ta feni di sölugu u Gadu.

¹⁰ “Dee fufuuma dee mi bi taki dë, de ko u de ganjan dee sikapu kii poi kaba a sösö. Ma mii ko u ko da de gbelingbelin libi seei ku telu.”

¹¹ Hën a toona taki möön taa: “Mi da di möön bumbuu sikafuma u sikafu e. Biga fa mi dë aki, mi dë kabakaba u mi dëdë da dee sikafu u mi. ¹² Ma di sëmbë de ta juu u luku sikafu u de pakëën, nöö hën an o dë sô e, biga nëën abi dee sikafu. Nöö te a si taa hogi mbeti ta ko, nöö a o kule disa de naandë go fëën faa. Nöö di hogi mbeti o booko ko a de ko paaja de fanjanfanjan. Wan si ö? ¹³ Di sëmbë de ta juu ta paka dë, a go fëën gaanduwe biga aan toobi ku dee sikafu. Mõni nöö a ta wooko fëën. Ma mi, ma dë sô e.

¹⁴ “Mi taki da unu möön e, taa mi da di möön bumbuu kiijama u sikafu. Mi sabi dee sikafu u mi, nöö dee sikafu u mi seei sabi mi tu. ¹⁵ Leti kumafa i si mi ku mi Tata sabi u seei bunu aki, nöö sô mi ku dee sikafu u mi sabi u seei tu, hën mbei wë mi o dëdë da de.

¹⁶ “Nöö mi abi oto sikafu dee an dë a di hipi aki dendu eti e, nöö deseei mi musu tja ko mökisi ku dee disa tu. Biga dë o jei di tóngö u mi, nöö te de jei ën nöö de o piki ko a mi, nöö woo dë wan kodo hipi sikapu ku wan kodo sikafuma.

¹⁷ “Nöö fu di soni i si mi fan naandë, fëën hedi mbei mi Tata lobi mi sô e, fu di mi o lasi mi libi da dee sikafu u mi, fu mi toona feni ën baka. ¹⁸ Nöö fa mi o lasi mi libi dë, na sëmbë hën o puu ën a mi e. Nönö. Ma ku miseei kë mi o lasi ën. Nöö mi abi leti fu mi lasi mi libi, mi abi leti fu mi sa toona feni ën baka tu, biga sô mi Tata buta da mi kaa u mi musu du.”

Sô Masa Jesosi fan ku dee sëmbë ta haikëën dë te a kaba.

¹⁹ Nöö fu di fan u Masa Jesosi naandë hedi mbei dee hedima u Dju kisi toobi buja te a bigi paati ku deseei. ²⁰ So u de taa: “Di sëmbë naandë, didibi dë nëën hedi e. Hën wë poi ën sô. Faandi mbei un sai naandë ta haikëën eti?”

²¹ Otowan taa: “Wan sëmbë di didibi dë nëën hedi, nöö a sa fan sô wan fan nö? Unfa wan didibi sa kula wan sëmbë di de pali bookobookowojo te a ko ta si soni?”

Aki ta lei fa dee hedima u Dju

an ta biibi tjika.

²² Nöö di juu dë, de ta njan wan gaan piizii a Jelusalen möön, di de ta mëni kumafa de bi toona wëi di Gaan Keikiwosu da Gadu. Nöö di ten dë da di möön kötö ten u di jaa. ²³ Nöö hën wë Masa Jesosi ta waka a di baiko u di Wosu u Masa Gadu de ta kai di Baikö u Salumon. ²⁴ Nöö hën wë aan soni, hën dee hedima u Dju ko lontu ën naandë wante.

Hën de hakisi ën taa: “Womi, un longi seei joo ta bia u ta daama nango ta ko? Fan ku u limbolimbo awaa. Ee i da di di Paamusi Könu, nöö i piki u gbelin boo sabi awaa.”

²⁵ Hën Masa Jesosi piki de taa: “Wë mi bi taki ën da unu kaa, ma nöö wan bi kë biibi. Biga sômëni gaan wooko mi du a mi Tata në, nöö de ta konda gbelin ambë da mi. ²⁶ Ma wan kë piki möönsö. Nöö di soni mbei, fu di wan dë a dee sikafu u mi dendu.

²⁷ “Fa dee sikafu u mi sai dē nōo de sabi mi tōngō e, nōo mi seei sabi de tu. Nōo de ta waka ta ko a mi baka, ²⁸ nōo mi ta da de di libi u teego. Soni an o mbei te de sa lasi go kaba a sōsō mōōnsō e, nōo de an sa puu de a mi maun dendu tu. ²⁹ Biga mi Tata hēn da mi de, nōo hēn abi di mōōn gaan kaakiti u mundu. Hēn mbei de an sa puu de nēen maun mōōnsō, nōo de an sa puu de a mi maun mōōnsō tu. ³⁰ Biga mi ku mi Tata dē di wan.”

³¹ Nōo fa i si Masa Jesosi fan dē, nōo hēn dee hedima hati boonu wante, te de kisi sitonu mii mōōn u de naki ēn kii.

³² Nōo hēn Masa Jesosi fan ku de taa: “Sōmēni gaan foondo wooko mi du a unu mindi u lei unu di kaakiti u mi Tata. Wē nōo fu undi u de hedi mbei un kē naki mi ku sitonu kii?”

³³ Hēn de taa: “Nōnō e! Fa i si u kē naki i aki, na u dee foondo wooko fi hedi e. Ma fu di i ta sōsō Masa Gaangadu, hēn mbei. Biga fa i dē aki, nōo i da wan sōsō libisēmbē leti kuma u, ma nōo hēn i sai naandē ta pēē i seei taa i dē Gadu. Hēn mbei wē u kē naki i ku sitonu kii.”

³⁴⁻³⁵ Nōo hēn Masa Jesosi piki de taa: “Wē nōo di soni dē hēn bigi da unu sō nō? Wan sabi fa a sikifi a di Buku u Gadu di un taa hēn ta tii libi fuunu naandē nō? A taa, Gadu bi kai so sēmbē ‘gadu’ fu di a buta de fu de kuutu nēen kamian. Sō di Buku taki, nōo ja sa puu na wan soni a di Buku.

“Wē nōo ee dee sōsō sinkii sēmbē dē a kai ‘gadu,’ ³⁶ nōo mi wē? Unfa un sa taki taa mi ta sōsō Gadu te mi taa mi da Mii fēen? Andi mbei a ta bigi da unu sō? Biga mi Tata seei wē tei mi apaiti fēen seei vō, hēn a manda mi ko a goonliba aki.

³⁷ “Ma nōo fa i si mi ta fan ku unu aki seei, ma an dē fuun piki e, ee na un si mi ta du dee lō wooko dee mi Tata nōo bi sa du. ³⁸ Ma ee un si mi ta du de, nōo be un biibi fu de hedi e, ee wan kē piki fa mi ta fan aki. Biga te un biibi u de wooko hedi kaa, nōo woon ko fusutan taa di Tata dē a mi tuu, nōo mi dē a di Tata. Mi ku ēn, sō u dē di wan.”

³⁹ Nōo fa Masa Jesosi fan dē, hēn de kē kisi ēn panjan tja go wante, ma nōo hēn a fusi kumutu a de dendu go fēen. ⁴⁰ Nōo hēn a koti go a di oto sē banda u Joodan Lio ka Johanisi bi ta dopu sēmbē a fesi, ⁴¹ nōo naandē sēmbē ta ko nēen seei te a hia.

Hēn de taa: “A dē sō tuu, taa Johanisi an bi du na wan foondo wooko mōōnsō. Ma Gadu bi dē ku ēn e, biga hii dee soni dee a bi taki u di sēmbē aki, de tuu dē tuu.” Sō de ta fan ku deseēi. ⁴² Nōo fu di soni dē hedi mbei hia sēmbē ko biibi a Masa Jesosi a di kamian dē.

11

Aki ta konda fa Masa Jesosi weki Lazalosi a dēdē.

¹⁻² Wē nōo di juu dē, nōo hēn wan womi bi dē de kai Lazalosi, nōo hēn a kai a siki. Nōo a abi tu sisa fēen: wan da Maita, di otowan da Malia. Nōo de dii sēmbē dē tuu ta dē a di kōndē de kai Betania. Nōo di Malia aki sō, hēn da di mujēē di o tutu di sumēē suti fatu a Masa Jesosi futu te a kaba nōo a o dēē ēn ku di uwii u hedi fēen.

³ Nōo hēn wē de tu sisa manda buka da Masa Jesosi ka a dē ala taa Lazalosi di mati fēen di a bi lobi di gaan lobi, nōo a siki teee na soni.

⁴ Nōo di Masa Jesosi jei di buka dē kaa, hēn a taa: “Awa, ma di siki fēen i si aki, na dēdē o dē kaba fēen e, ma fu Masa Gaangadu kisi nēbai. Biga di Mii fēen aki o feni gaan nēbai a di soni di o pasa aki.”

⁵ Wë nöö Masa Jesosi lobi de dii sëmbë dë gaanfa: Maita, ku Lazalosi, ku Malia. ⁶ Ma tökuseei fa a jei di buka naandë seei, ma a tan tu daka eti ufö a o go haika dee sëmbë awaa.

⁷ Nöö hën a taki da u dee bakama fëen taa: “Un seeka, boo toona go a Judea awaa e.” „Biga Betania da wan köndë fu Judea.”

⁸ Nöö hën u taa: “Wë ma Mësitë o, djunsudjunsu dë dee hedima bi kë naki i ku sitonu kii ala, nöö hën i kë fuu toona go ala möön nö?”

⁹ Nöö hën Masa Jesosi piki u a wan nongö fasi, a taa: “Hiniwan didia ta limbo tuwalufu juu langa, nöö di sëmbë di ta waka a dee juu dë an sa naki futu kai. Biga di sonu ta tuwë limbo dëen. ¹⁰ Ma nöö di sëmbë di ta waka a ndeti nöö hën sa naki futu biga limbo an dë. I si?”

¹¹ Nöö hën a fan ku u taa: “Di mati fuu de kai Lazalosi duumi e. Ma mi o go weki ën baka.”

¹² Nöö hën u taa: “Wë Masa o, wë ee a dë sô nöö an hogi poi. Biga ee duumi a duumi, nöö hën da a o bëtë.” ¹³ Ma nöö fa Masa Jesosi fan dë, a taki ën fu di a si taa Lazalosi dëdë kaa, ma u dee bakama fëen ta mëni taa sôsö duumi nöö a ta taki.

¹⁴ Nöö hën a fan ku u limbolimbo awaa taa: “Lazalosi böö koti e. ¹⁵ Ma nöö mi wai fuunu hedi u di a dë taa ma bi dë ala, biga di soni ta pasa aki hën o mbei un ko biibi möön taanga. Nöö un hopo seeka, boo go haika di dëdë.”

¹⁶ Nöö hën Tomasi, di de kai Tumii, taki da u dee otowan taa: “Womi, un boo go nöö e, be dee hedima kii u ku Masa Jesosi tuu makandi, „be de böö fuu.” ¹⁷ Nöö fa de fan dë, nöö hën de hopo, hën de nango teefa de go dou a di köndë. Nöö hën de ko sabi taa Lazalosi dëdë, de bei te a abi fö daka kaa.

¹⁸ Nöö di köndë de kai Betania dë, hën ku Jelusalen an bi dë longi tumisi. Dii kilomëti nöö de bi dë, ¹⁹ nöö hën mbei sômëni u dee hedima u Dju kumutu a Jelusalen ko a Betania u de ko këë pena ku Maita ku ën sisa Malia.

²⁰ Nöö hën di Maita ko jei taa sô Masa Jesosi dë a pasi ta ko, hën a hopo wante waka go faa go miti ën a pasi. Ma Malia nöö hën a fika a wosu ala eti.

²¹ Nöö fa Maita ko dou a Masa Jesosi naandë, hën a taki dëen taa: “Ee Masa o, ee i bi dë aki, nöö di baaa u mi an bi o dëdë e. ²² Ma nöö mi sabi taa hiniwan soni di i hakisii Gadu kaa, nöö Gadu o da i ën.”

²³ Nöö hën Masa Jesosi taa: “Mujëë, na fëëë e. Di baaa fii o toona weki baka.”

²⁴ Hën a taa: “Aai, wë mi sabi taa a di kaba lasiti daka tee hii sëmbë o toona weki nöö hënseei o weki tu.”

²⁵ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Mujëë o, miseei wë disii kaa e, di ta weki sëmbë a dëdë ta da de libi. Nöö di sëmbë di ta biibi a mi, ee hën sinkii dëdë seei ma nëen da kaba u di libi fëen eti e. Biga a abi di libi u teego kaa.

²⁶ Nöö hiniwan sëmbë di biibi a mi te a feni di libi dë, nöö na wan ten seei a o dëdë kaba a sôsö möönsö. I ta piki di soni dë nö, mujëë?”

²⁷ Hën a taa: “Aai Masa, mi ta biibi tuu taa i da di Mii u Masa Gaangadu. I da di Könu Gadu bi paamusi taa a o manda ko a di goonliba aki.”

²⁸ Nöö fa de fan te de kaba naandë, nöö hën Maita toona go a wosu. Hën a kai ën sisa Malia tja go a wan së, hën a taki dëen taa: “Di Mësitë ko e, nöö a hakisii fa fii.”

²⁹ Wë nöö di Malia jei sô taa Masa Jesosi ko, nöö hën a hopo wante nango nëen. ³⁰ Biga fa Masa Jesosi bi ko dë, nöö an bi dou a di köndë ganda eti. A fika a hafu pasi ka i si Maita bi go miti ku ën naandë. ³¹ Nöö di dee „hedima u” Dju dee bi ta këë pena ku Malia dë ko si fa a hopo hesihesi go a döö ala, nöö

hën de mēni taa kandë a nango kēë a di geebi ka de bei Lazalosi ala. Nöö hën de nango nëën baka.

³² Nöö hën Malia waka te go dou a Masa Jesosi. Nöö di a si ën, hën a hiti hënseei tuwë a goon nëën fesi dë. Hën a taa: “Ee, Masa, ee i bi dë aki nöö di baa u mi an bi o dëdë.”

³³ Nöö di Masa Jesosi si fa Malia ku dee hedima u, Dju ta kēë, nöö a fukëën nëën hati gaanfa te a fika piki an sa hoi ën seei möön. ³⁴ Hën a hakisi de taa: “Wë naasë un bei di dëdë?”

Hën de taa: “Masa, ko go luku nöö joo si.”

³⁵ Nöö di ten naandë, nöö wata ta pasa a Masa Jesosi wojo.

³⁶ Hën dee Dju hedima, taa: “Dee sëmbë, un luku fa a bi lobi ën!”

³⁷ So u de taa: “Wë nöö ma di sëmbë aki, nëën bi heepi di bookowojoma te a ko ta si soni nō? Nöö faandi mbei an bi heepi di womi aki be an dëdë?”

³⁸ Nöö di de fan sō, hën Masa Jesosi toona ko dë ku fuka möön te na soni, nöö hën a waka go dou a di geebi. Nöö di geebi dë wan baaku di de bi diki a sitonu, nöö hën de logoda wan gaan sitonu tapa di geebi buka.

³⁹ Nöö hën Masa Jesosi taki da de taa: “Un logoda di sitonu puu a di baaku buka e.”

Nöö hën Maita, di sisa u di womi di dëdë naandë, taki taa: “Masa, nönö e. A ta tingi kaa, biga disa mbei fö daka di a dëdë.”

⁴⁰ Nöö hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Mujëë o, ma bi taki da i taa ee i ta biibi a mi, nöö joo si fa Gadu bigi nō?” ⁴¹ Nöö fa a fan dë, nöö hën de logoda di sitonu puu a di baaku buka awaa.

Hën Masa Jesosi hopo wojo luku liba, hën a taa: “Taata o, gaantangi fii e, fu di a dë taa i ta jei mi kaa. ⁴² Nöö mi sabi tu taa hiniwanten te mi ta fan ku i nöö i ta jei mi. Ma nöö fu dee sëmbë dee taanpu aki hedi mbei mi ta fan sō e, fu de sa ko biibi tuu taa i wë manda mi ko a goonliba aki.”

⁴³ Nöö fa i si a begi te a kaba dë, nöö hën a bai kai Lazalosi ku wan taanga töngö taa: “Lazalosi, hopo kumutu ko a döö!”

⁴⁴ Nöö hën di sëmbë di i si a kai dë, hën a hopo kumutu ko e, ku dee geebi koosu lolulolu nëën sinkii eti te dou ku ën maun ku ën futu. Fesi fëen seei dë taitai ku wan hangisa.

Nöö hën Masa Jesosi taki da dee sëmbë taa: “Un lusu dee koosu puu nëën sinkii, be a go.”

A di pisi aki dee hedima ta

kuutu unfa de o du ku

Masa Jesosi möön.

Mat. 26:1-5; Maik. 14:1-2; Luk. 22:1-2

⁴⁵ Wë nöö di dee hedima u, Dju dee bi sai dë si di soni Masa Jesosi du naandë, nöö hën sōmēni u de ko biibi nëën. ⁴⁶ Ma nöö so u de kule go konda da dee Faliseima taa sō wan gaan soni Masa Jesosi toona du möön. ⁴⁷ Nöö hën wë aan soni, hën dee Gaan Begima u dee Dju ku dee Faliseima kai wan gaan kuutu hakisi ee andi de musu du möön.

De taa: “Wë wa ta du. Wan si fa di bödjëema dë ta du dee foondo wooko fëen nango nöömō nō? ⁴⁸ Wë nöö ee wa tapëen, nöö hii sëmbë o ko biibi nëën taa hën da di kōnu di bi musu ko. Nöö dee sëmbë u Loomë dee ta tii u, nöö de o ko booko di köndë fuu puu u a di kamian i si u dë aki.” Nöö sō de taki.

⁴⁹ Nöö wan womi de kai Kajafasi, hën bi da di Kaba Hei Begima a di lö ten naandë, nöö hën a taki da dee otowan taa: “Dee sëmbë aki, unfa un don sō?”

⁵⁰ Wan sabi taa a möön bunu di wan kodo sēmbē aki dēdē, möön leki hii di nasiön fuu aki tuu fiaa musu dēdē kaba a sōsō nō?”

⁵¹ Ma nōō fa a fan dē, nōō na fan fēēn seei a fan e, ma fu di hēn da di Kaba Hei Begima a di ten naandē, nōō hēn mbei Masa Gaangadu seei dēēn di fan naandē faa konda fa Masa Jesosi o dēdē a hii Dju sēmbē kamian. ⁵² Ma na Dju sēmbē wanwan nōō e, ma a o dēdē da hii dee sēmbē tuu dee o ko miii u Gadu. Fa de dē paajapaaja a hii goonliba, ma nōō a o tja de ko a di wan.

⁵³ Nōō fa Kajafasi fan te a kaba dē, nōō hēn dee hedima tuu piki ku ēn makandi. Nōō fu kumutu a di ten naandē, nōō de ta suku fu de sa kisi Masa Jesosi tja go kii nōōmō. ⁵⁴ Hēn mbei Masa Jesosi an ta waka wajaa a dee Dju sēmbē dendu möön, ma a hai go fēēn te a wan kamian zuntu ku di sabana. Naandē sō a go a wan kōndē de kai Efalaime ufō, hēn ku u dee bakama fēēn.

⁵⁵ Nōō di juu dē, di ten ko zuntu u de toona njan di Pasika. Nōō sōmēni hia sēmbē u dee boiti kamian hai ko dē a Jelusalen naandē, u de wasi a wēti fasi be de dē kabakaba fu de njan di daka. ⁵⁶ Nōō fa de ko dē, nōō de ta tuwē wojo ta suku Masa Jesosi ee a ko. De taanpu a di Wosu u Masa Gadu ta hakisi de na de taa: “Wē dee sēmbē, unfa un mēni fēēn? A o ko a di piizii aki möönsō nō?”

⁵⁷ Nōō di soni mbei de ta hakisi sō, fu di dee Gaan Begima ku dee Faliseima bi buta kaa taa ee wan sēmbē i sabi naasē a dē, nōō i musu piki de be de kisi ēn tja go a kuutu.

12

A di pisi aki

Malia tutu sumēesuti fatu

a Masa Jesosi futu.

Mat. 26:6-13; Maik. 14:3-9

¹ Wē nōō di a fika sikisi daka ufō di Pasika kai, nōō hēn Masa Jesosi toona ko a Betania ka a bi weki Lazalosi a dēdē naandē. ² Nōō di a ko, nōō hēn dee sēmbē wai te de hopo tafa dēēn. Nōō Maita bi dē wan u dee sēmbē ta seeka soni u njan da dee sēmbē ko dē. Nōō fa de sindo a tafa naandē, nōō Lazalosi seei dē sindosindo ku de dē tu.

³ Hēn de sai dē te wan pisi hēn di oto sisa u Lazalosi de kai Malia hopo go tei wan bata sumēesuti fatu. Nōō di fatu dē, de mbei ēn ku wan sootu pei pau lutu nōō a dii te na soni. Nōō hēn Malia tutu hii di fatu a Masa Jesosi futu te a kaba kēē, nōō hēn a ta dēē hēn futu ku di hediuii fēēn. Nōō fa a du ēn dē, nōō hii di wosu ta sumēē suti te na soni.

⁴ Nōō hēn di soni dē fuka Judasi Isikaliotu te na soni. Wē di sēmbē dē, hēn o sei Masa Jesosi, hii fa a dē wan bakama fēēn. Nōō hēn a ta guunjan taa: ⁵ “Na poi a poi di fatu dē nō? Faandi mbei de an bi sei ēn, nōō de tja di mōni ko da u fuu paati da dee penama u di kōndē?” Biga di fatu bi dē kuma wan hafu liti sō, nōō i bi musu wooko wan hii jaa ufō i sa feni mōni tjika fii bai ēn.

⁶ Ma nōō fa i si Judasi fan dē, na pootima seei a ta mēni sō e, ma fu di a dē wan fufuuma nōō hēn wē mbei a taki sō. Biga hēn ta tja di mōnisaku fuu, nōō a ta fufuu hafu u dee mōni dee sēmbē ta da u.

⁷ Nōō hēn Masa Jesosi taki dēēn taa: “Nōnō womi, un disa di mujēē e. A bi dē fanōudu faa tjubi di fatu dē tuwē a mi futu ufō di daka dou u de bei mi.

⁸ Biga dee pootima o dē ku unu nōōmō fuun sōlugu, ma mi, ma o dē aki ku unu nōōmō e.”

⁹Nöö di juu dē, nöö sōmēni u dee Dju ko jei taa Masa Jesosi dē a Betania, nöö hēn de booko gililili kumutu a Jelusalen ala ko luku ēn. Ma na Masa Jesosi nöö de ko u ko luku e, ma de kē si Lazalosi tu, di a bi weki a dēdē. ¹⁰Nöö di soni dē mbei dee Gaan Begima fiti buka u de musu kii Lazalosi tu. ¹¹Biga fēen hedi mbei sōmēni u dee Dju sēmbē ta paati ku de ta biibi a Masa Jesosi.

A di pisi aki, dee sēmbē ta bigi Masa Jesosi tee na soni.

Mat. 21:1-11; Maik. 11:1-11; Luk. 19:28-40

¹²Nöö di dobooko möön, hēn dee hila sēmbē bi ko a Jelusalen naandē u de ko njan di Pasika ko jei taa Masa Jesosi dē a pasi ta ko. ¹³Nöö hēn de go booko palomaun te a hila, hēn de kule gililili go kisi Masa Jesosi a pasi ta wai dee palomaun dēen. De ta bai a de tōngō taa:

Hosana! Di sēmbē ta ko a u aki,
Gadu dē ku ēn e!

Hēn da di kōnu fuu dee Isaēli sēmbē
di u bi ta luku nöömō faa musu ko.

Hēn wē i si ta ko aki awaa a di nē u Masa!

¹⁴Nöö Masa Jesosi bi feni wan njōnku buliki, hēn a subī nēen liba. Nöö di buliki ta tjēen leti kumafa de bi sikifi a Masa Gadu Buku taa:

¹⁵Wan fēē, un dee sēmbē u Sion.

Un luku, hēn di kōnu fuunu wē ta ko a unu dē e.

A dē sindosindo a wan njōnku buliki liba ta waka ta ko a unu.

Sō di Buku bi taki kaa, nöö hēn wē i si ko pasa dē. ¹⁶Ma nöö di juu dē, u dee bakama u Masa Jesosi wa bi fusutēen eti. A bakaten di a dēdē weki ko feni di hei di a bi musu feni a Gadu ufō u ko sabi awaa taa sō wan soni fēen bi sikifi a di Buku gaanduwe kaa, nöö hēn wē i si pasa leti a u wojo dē.

¹⁷Wē nöö dee sēmbē dee bi dē ku Masa Jesosi a di ten a bi weki Lazalosi a dēdē naandē, nöö de bi ta konda di soni nango nöömō teefa hii lanti ko jei ēn.

¹⁸Hēn mbei i si dee hia sēmbē kule go miti ku Masa Jesosi naandē, fu di de bi jei taa sō wan gaan foombo soni a du.

¹⁹Nöö hēn dee Faliseima hai go dē a wan sē gudjuu ala, go ta taki ku deseai taa: “Wē di soni aki, wa ta du seei möönsō. Biga hii mundu seei ta kule gililili nango nēen baka.”

A di pisi aki Masa Jesosi ta

taki fu di dēdē fēen.

²⁰Nöö fa dee hia sēmbē ko a Jelusalen naandē, nöö wanlō pei sēmbē de ta kai Giiki ko tu. De ko fu de ku dee Dju musu begi Gadu makandi, nöö de kē si Masa Jesosi tu. ²¹Nöö hēn de go a wan fuu dee bakama u Masa Jesosi de kai Filipi. Biga di Filipi aki, a kumutu a Betisaida, di dē wan kōndē u Galilea. ²²“Nöö hia Giiki sēmbē bi dē a Galilea di ten dē.”

Nöö hēn wē de go fan ku ēn taa: “Wē mati, u ko a i aki e baa. U ko fuu si Jesosi, ee u sa si ēn.”

²²Nöö di Filipi jei sō, nöö hēn a go a Andiasi. Hēn de tu sēmbē dē, Andiasi ku Filipi, hēn de go a Masa Jesosi go piki ēn taa: “Masa o, wanlō Giiki sēmbē ko aki nöö de kē si i.”

²³Nöö hēn a piki taa: “Wē awa, di juu dou tuu e, fu dee oto kōndē sēmbē sa ko a mi tu. Biga, awaa ufō di Sēmbē di ko Libisēmbē Mii aki o feni di hei di a musu feni a Gadu. ²⁴Nöö fu tuutuu mi taki da unu seei gbelin taa ee wan kalu sii an kai a goon te a pondi, nöö a o fika hēn wanwan tō logoo dē. Ma te a kai a goon pondi toona nasi ufō a sa feni otowan kuma hēnseei te a hia.

25 “Nöo söseei a dë ku unu tu e, dee sëmbë. Biga ee wan sëmbë ja kë saka i seei kuma di kalu sii di kai a goon naandë, ma i kë libi fii seei kumafa i kë, nöo ja o feni ën fa i kë möönsö e. Ma ee di libi fii a goonliba aki an dë gaan soni da i ù i ta saka i seei da Gadu, nöo joo feni ën fa i kë tee dou ku di libi u teego tuu. Nöo hii fa mi ta taki u di kalu sii aki, nöo sö wan soni o pasa ku mi fa u dë aki.”

26 “Nöo ëe wan sëmbë i kë ko futuboi u mi, nöo i musu ta waka a mi baka a hii futu, ù te dou ku di dë tu. Biga hiniwan kamian ka mi nango nöo naandë di sëmbë ta dini mi musu go tu. Nöo ee wan sëmbë ta dini mi a sö wan fasi, nöo mi Tata o hei ën gaanfa seei.”

27 Nöo di Masa Jesosi fan sò te a kaba, hën a taa: “Dee sëmbë, hati u mi nöo dë ku fuka sò, fu di soni di o pasa ku mi aki. Wë andi seei mi musu taki maingë? Mi musu begi mi Tata faa puu mi nëën nö? Wë nönö, ma sa begi ën sò, biga fu di soni dë hedi mi dë te kisi di ten aki.

28 “Taata o, be sëmbë si di hei ku di kaakiti di i abi e, be di në fii bai.”

Nöo fa a fan dë, nöo hën wan töngö piki kumutu a liba ala wante taa: “Mi feni në a i liba kaa e, nöo mi o toona feni në a i möön eti.”

29 Nöo dee sëmbë dee bi taanpu lontu ën naandë jei, hën so u de taa: “Wë maingë, liba hën bai sò nö?”

Otowan taa: “Nönö, wan basia u Masa Gadu Köndë wë fan ku ën sò e.”

30 Nöo di Masa Jesosi jei de taki sò, hën a taa: “Dee sëmbë, fa i si un jei di töngö naandë, nöo na u mi hedi a fan e, ma fuunu hedi wë. 31 Biga di juu dou kaa u di soni di Gadu o tei fu kuutu hii sëmbë u goonliba musu pasa. Awa di takulibima di ta tii goonliba musu lasi ën kamian awaa. 32 Ma nöo mi, fa de o hëngi mi kii aki, nöo hën o mbei mi o sa hai hii pei föluku ko a mi.” 33 Nöo fa Masa Jesosi ta fan dë, nöo pindja wë a ta pindja dee sëmbë fu de sabi un pei dëdë o kii ën.

34 Nöo di soni a fan dë bigi da dee sëmbë te na soni. Hën de hakisi ën taa: “Wë fa i taa i da di Sëmbë di ko Libisëmbë Mii dë, na di Paamusi Könu i ta taki nö? Wë nöo unfa i sa taki taa de o hëngi i kii? Biga a sikifi a di Buku u Gadu taa di Paamusi Könu o libi u teego. Ambë da di Sëmbë di ko Libisëmbë Mii i ta taki naandë?”

35 Hën Masa Jesosi piki de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Fa mi dë a unu mindi aki, mi ta limbo unu wojo a dee soni u Gadu eti. Nöo be un waka a di limbo dë e, biga na sò a o dë nöömö. Biga abiti möön nöo di dungu o ko, nöo di sëmbë di o ta waka a dungu an o sabi naasë a nango.

36 “Fëen mbei fa i si mi dë aki ta limbo unu wojo eti, nöo be un biibi a mi liba e, nöo unu seei o ko dë sëmbë di sa limbo oto sëmbë wojo a Gadu soni tu.”

Nöo di a fan ku dee sëmbë dë sò te a kaba, hën a kumutu a de dengu go tjubi da de.

Di pisi aki ta lei fa dee hedima u Dju abi taangjesi tjika.

37 Nöo sö i ta si taa hii fa dee sëmbë si dee hia foondo wooko Masa Jesosi bi du a de fesi dë seei, ma de an kë biibi möönsö taa Gadu hën mandëen ko. 38 Nöo hën da a pasa sò leti kumafa di fesiten Tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi fan di a taa:

Masa o, fa u ta konda di Buka fii aki,
nöo ambë seei ta piki ën?

Ambë seei ta si di gaan kaakiti fii fu de fusutëen möönsö?

39 Nöo sö a ko dë taa dee sëmbë dee Jesaaja taki dë, de an bi sa biibi möön e.

40 Biga a toona taki a wan oto kamian möön taa:

Gadu bi dungu de wojo
fu de an musu si soni fëen möön.
A mbei de aan fii a de hati möön
u de sa fusutan soni fëen.

Nöö hën Gadu taa:

Fa u dë aki, de an sa piki fu de bendi ko a mi möönsö,
u mi kula de puu a hogi du.

Sö Masa Gadu bi manda Jesaaja fa a fan. ⁴¹Nöö di soni mbei Jesaaja fan sö e. A bi si di Gadu fasi u Masa Jesosi gaanduwe kaa, ku di gaan waiti fëen di a o abi, hën mbei a këe pena a di fasi dë sö.

⁴²Ma töku fa u taki ën dë seei, ma sömëni u dee hedima u Dju ko biibi nëen, ma de an kë ta tjëen wajaa a lanti u sëmbë sa sabi. Biga de fëëe dee Faliseima taa ee de jei nöö de o puu de a keiki. ⁴³Nöö sö wë i si de bi kë abi bunu në a libisëmbë möön leki fu de abi bunu në a Gadu.

⁴⁴Nöö a wan ten naandë, Masa Jesosi bi bai fan ku de a wan taanga töngö, a taa: “Ee wan sëmbë i ta biibi a mi, nöö na a mi wanwan nöö i ta biibi e. Ma i ta biibi a di Sëmbë di manda mi ko aki tu. ⁴⁵Nöö di sëmbë di ta si mi, nöö di Sëmbë di manda mi ko aki hënseei a ta si dë tu.

⁴⁶“Fa mi ko a goonliba aki, mi ko kuma wan faja ta tuwë limbo a dungu, nöö ee wan sëmbë ta biibi a mi nöö an sa fika a dungu e.”

⁴⁷Nöö hën a taa: “Ee wan sëmbë ta jei dee lei mi ta lei aki ma an kë piki de, nöö di sëmbë dë nöö ma ta kuutu ën e. Biga fa mi ko a goonliba aki, nöö ma ko u ko kuutu libisëmbë da sitaafu, ma mi ko u ko heepi de puu de a hogi basu.

⁴⁸Ma ee wan sëmbë an kë mi ku dee lei mi ta lei aki möönsö, nöö hii fa mi taa ma ta kuutu ën dë, ma an dë taa an o feni kuutu e. Nönö. Di kuutu fëen hën a dë kaa. Biga dee lei i si a bi jei a mi aki, deseei o kuutu ën a di kaba lasiti daka.

⁴⁹“Biga dee soni mi ta lei unu aki, nöö an dë taa soni u mi seei mi ta tei ta konda e. Nönö. Ma mi Tata di manda mi ko aki, hën ta buta da mi andi u mi musu taki ku unfu mi musu taki ën. ⁵⁰Nöö mi sabi gbelin taa dee soni dee a ta manda mi u mi konda aki, nöö de sa heepi i fii feni libi u teego. Hën wë mbei mi ta konda de gbelingbelin leti kumafa mi Tata taki da mi u mi konda.”

Nöö sö Masa Jesosi fan di ten dë.

13

A di pisi aki Masa Jesosi wasi dee bakama fëen futu.

¹Nöö di juu dë, nöö di Pasika daka bi zuntu kaa faa kai. Nöö Masa Jesosi sabi taa di ten fëen ta kisi faa musu kumutu a di goonliba aki toona go nëen Tata. Wë nöö a bi lobi u dee sëmbë fëen dee bi nama ku ën apaiti, ma awaa a o lei u fa a lobi u gaanfa tjika.

²Nöö hën wë di sapate woo njan makandi. Nöö di juu dë, di didibi bi buta di pakisei a Judasi di mii u Simon Isikaliotu hati kaa, faa musu sei Masa Jesosi.

³Nöö fa u ko a tafa dë, nöö Masa Jesosi bi sabi taa hën Tata bi dëen taki a hii soni liba kaa. A sabi taa a Gadu a bi kumutu nöö a Gadu a o toona go baka.

⁴Nöö hën a hopo hën a puu dee liba koosu fëen nëen sinkii buta go a wan së ala, hën a tei wan duku tai nëen mindi. ⁵Hën a tombi wata tuwë a wan gaan paabi te a kaba faa wasi u futu. Nöö hën a ta wasi u futu ta lontu ta dëe ku di duku di a bi tai nëen mindi dë.

⁶Te wan pisi hën a go dou a Simon Petuisi faa wasi ën futu. Hën Petuisi taa: “Ambë, Masa! Na tuu fii! Ja sa wasi mi futu.”

⁷Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Di soni di mi ta du aki, ja o fusutëen eti e, ma bakaten ufö joo fusutëen.”

⁸Hën a taa: “Kwetikweti! Ja o feni mi futu wasi e!”

Hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Womi, haika. Ee ma wasi i futu, nöö mi ku i an o sa nama möön e.”

⁹Nöö di Petuisi jei sö kaa, hën a bia piki ën awaa, taa: “Masa o, di a dë sö, nöö na mi futu wanwan fii wasi e, ma be i wasi mi futu te dou ku mi maun ku mi hedi tuu.”

¹⁰Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë nönö, womi. Ee wan sëmbë i bi wasi kaa, nöö an dë fii toona wasi hii sinkii fii möön e, ma futu fii nöö dë u wasi ee a sundju. Nöö fa un dë aki, uun dë limbolimbo kaa, ma nöö na hii unu tuu e.” ¹¹Nöö di soni mbei a taa na u tuu dë limbolimbo, biga a sabi undi fuu o sei ën.

¹²Nöö hën di a wasi u futu te a kaba, hën a toona go tei dee koosu fëen bisi baka, hën a go sindo a tafa awaa.

Hën a hakisi u taa: “Wë dee sëmbë o, di soni mi du aki, un saandi nö? ¹³Wë un haika e. Fa un dë aki, un ta kai mi ‘Mësitë’ ku ‘Masa,’ nöö un a’ leti biga sö mi dë tuu. ¹⁴Wë nöö ee mi dë di Masa ku di Mësitë fuunu, nöö hën mi saka miseei sö te mi wasi futu fuunu, wë nöö unu wë? Na sö fuun du tu nö? ¹⁵Biga di soni mi du da unu dë, nöö mi du ën fuun sa djeesi mi ta du sö tu.

¹⁶“Biga mi taki da unu gbelin taa wan futuboi an sa hei möön hën masa. Söseeei tu wan bosikopuma an sa hei möön di sëmbë di dëen di buka. ¹⁷Wë nöö te un ko sabi dee soni mi ta lei unu aki ta du de kaa, nöö Gadu o ta dë ku unu e.

A di pisi aki Masa Jesosi taki kumafa wan u dee bakama

fëen o sei ën.

Mat. 26:20-25; Maik. 14:17-21; Luk. 22:21-23

¹⁸“Ma fa mi ta fan aki seei, nöö na hii unu tuu o dë a di fan mi ta fan aki dendu e. Biga mi sabi unu tuu hati fa un dë. Ma tõku mi bi pii unu tei nöö, fu di soni di sikifi a di Buku u Gadu musu ko tuu taa:

Di sëmbë mi ku ën sindo ta njan a wan tafa,

hënseei hopo ën futu makisa mi.

Sö di Buku taki. ¹⁹Nöö mi ta kondëen da unu a fesi, fu te a ko pasa nöö woon biibi taa mi da di Sëmbë di mi bi ta konda da unu nöömö taa mi dë.

²⁰“Nöö un haika e. Mi o manda unu kuma tjabukama u mi, nöö mi taki da unu tuutuu taa di sëmbë di tei unu nöö miseei a tei dë e. Nöö di sëmbë di tei mi kaa, nöö a tei di Sëmbë di manda mi ko a goonliba aki tu.”

²¹Nöö fa Masa Jesosi fan naandë, nöö hën wan gaan fuka ko nëen liba, hën a fan ku u limbolimbo. A taa: “Un haika e. Wan tuutuu soni mi o fan ku unu aki, dee sëmbë. Wan fuunu dë leti aki o tja mi go sei.”

²²Nöö di a taki sö kaa, nöö hën u tuu luku u seei lontu ko kai. Nöö a bigi da u poi, biga wa sabi undi fuu a ta taki.

²³Nöö wan fuu bi dë gaan mati u Masa Jesosi möön de oto, nöö a dë sindosindo leti a Masa Jesosi bandja dë. ²⁴Nöö hën Simon Petuisi njan wojo dëen faa hakisi Masa Jesosi ee undi fuu a ta taki. ²⁵Hën di womi pusa ko möön zuntu ku ën hën a taa: “Masa, undi fuu seei dë aki sa du di soni dë baa?”

²⁶Nöö hën a piki ën taa: “Fa i si mi o tuusi di bëëe a di baafu aki, nöö di sëmbë di mi o tëndëen da, nöö hën dëen e.”

Nöö hën a tei di bëëë hën a tuusi ën a di baafu nöö hën a tëndëën da Judasi Isikaliotu, di mii u wan tata de kai Simon. ²⁷ Nöö fa Judasi tei di bëëë dë, nöö wante hën di didibi subi nëën.

Nöö hën Masa Jesosi taki dëën taa: “Womi, di soni di i si i ta pakisei fii du dë, nöö hopo go du ën wante e.”

²⁸ Ma nöö fa u dee oto bakama dë sindosindo dë, nöö na wan fuu sabi faandi mbei Masa Jesosi fan ku ën sö. ²⁹ So fuu mëni taa, awa, wë di Judasi hën ta tja di mõnisaku da u, nöö a kandë Masa Jesosi mandëën faa go bai soni fuu njan di daka. Ee nasö kandë a musu tja mõni go da dee penama u di köndë. Sö u bi pakisei.

³⁰ Nöö di Judasi tei di bëë, nöö hën a hopo go a döo wante. Nöö di ten naandë ndeti ko kaa.

Aki Masa Jesosi ta fan ku Petuisi u wan soni a o du.

Mat. 26:31-35; Maik. 14:27-31; Luk. 22:31-34

³¹ Nöö di Judasi go kaa, hën Masa Jesosi fan ku u dee otowan fika ku ën naandë taa: “Söö. Wë dee sëmbë, awaa di juu dou e, fu Mi di ko Libisëmbë Mii aki musu feni nëbai. Nöö na di dë nöö, ma a di soni di o pasa ku mi aki, nöö Gadu seei o feni nëbai tu. ³² Nöö fu di a o feni nëbai a mi, nöö hënseei o buta mi di Mii fëën aki ko feni möön hia nëbai eti, nöö wantewante seei a o du ën.”

³³ Nöö hën a taa: “Dee mii o, a fika wan sati ten nöö fu mi ku unu dë aki eti. Woon ta hangì mi, ma wan o si mi möön. A o dë leti kumafa mi bi fan ku dee hedima kaa, nöö söseei mi o toona fan ku unu aki taa ka mi o go nöö wan o sa ko dë.

³⁴ “Nöö fa mi nango aki, nöö mi o manda unu a wan njunjun soni e. Wan si fa mi lobi unu nö? Wë nöö sö un musu lobi unu seei tu. ³⁵ Biga te un ta lobi sö kaa, nöö hii sëmbë o si taa bakama u mi gbelin un dë e.”

³⁶ Nöö hën Simon Petuisi hakisi ën taa: “Wë Masa o, naasë seei joo go disa u baa?”

Hën a piki ën taa: “Ka mi o go di pasi aki, nöö ja o sa ko ku mi eti, ma te bakaten ufö.”

³⁷ Nöö hën Petuisi toona hakisi ën möön taa: “Ma wë Masa, faandi mbei ma sa ko ku i wante? Biga mi dë seei kabakaba fu mi lasi mi libi da i.”

³⁸ Nöö hën Masa Jesosi piki ën taa: “Awa, i taa i sa lasi i libi da mi. Ma nöö haika. Fu tuutuu mi taki da i womi, taa ganian an o bai kanda seei di ndeti aki, ufö joo fia dii toon taa ja sabi mi.”

Sö Masa Jesosi fan ku Simon Petuisi te a kaba.

14

Aki Masa Jesosi ta kötö dee bakama fëën hati.

¹ Nöö hën Masa Jesosi bia fan ku hii u dee bakama fëën tuu awaa, a taa: “Dee mii o, wan musu dë fukafuka e. Un ta futoou Gadu kaa, nöö un musu futoou mi tu. ² Biga ka mi Tata ta dë nöö kamian u libi sai dë te a hia. Ee an bi dë sö, nöö mi bi o taki ën da unu. ³ Nöö mi o go ala go seeka kamian da unu te mi kaba, nöö mi o toona ko tei unu, be mi ku unu dë makandi ala. ⁴ Nöö fa mi ta fan aki, un sabi di pasi u go dou ka mi nango, nasö nö?”

⁵ Nöö hën Tomasi piki ën taa: “Wë Masa o, wa sabi naasë i nango seei, nöö unfa u sa du sabi di pasi baa?”

⁶ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Womi, miseei wë da di pasi ku di tuu, ku di libi. „Biga a mi nöö i sa feni di libi u teego ku dee tuutuu soni dee an dë ganjan.” Nöö na wan sëmbë sa dou a mi Tata e, ee na mi tja i go nëën. ⁷ Nöö ee

un bi sabi mi tuu kumafa mi dë, nöö un bi o sabi mi Tata tu. Nöö fu kumutu a di ten aki, un sabi ën e, biga un si ën kaa.”

⁸ Nöö hën Filipi taa: “Masa o, lei u di Tata nöö a tjika kaa.”

⁹ Hën Masa Jesosi taa: “Ma womi Filipi, fu di ten mi dë ku unu aki, nöö ja sabi mi eti nö? Ja sabi taa di sëmbë di si mi, nöö mi Tata a si naandë kaa nö? Unfa i sa taki taa mi masu lei i di Tata möön? ¹⁰ Ja kë biibi taa mi ku mi Tata dë di wan nö? Biga dee lei mi ta lei aki, nöö na mi abi de e, ma mi Tata hën abi de, nöö hën dë a mi ta wooko a mi liba.

¹¹ “Biibi mi e baa, taa mi ku mi Tata dë di wan. Ma nöö ee di fan u mi taanga da i poi fii piki, nöö be i biibi mi nöö u dee foondo wooko dee i bi si mi ta du.

¹² “Nöö tuutuu soni mi ta taki da unu aki e, taa ee un abi biibi a mi liba nöö unu seei o ta du dee wooko mi ta du tu. Nöö möön gaan wooko seei woon sa du eti, biga mi nango a mi Tata. ¹³ Nöö fa mi nango aki, nöö hiniwan soni di un ta hakisi mi Tata a mi në, nöö mi o ta du ën da unu. Nöö a di fasi dë mi, di Mii fëen aki, o tja nëbai ko da mi Tata.

¹⁴ “Nöö mi taki da unu wan pasi möön e, taa hiniwan soni di un hakisi mi a mi në nöö mi o du ën da unu e, dee sëmbë.

Aki Masa Jesosi taki soni u di Akaa di a manda ko.

¹⁵ “Nöö un haika e. Ee wan sëmbë i lobi mi, nöö joo du dee soni dee mi ta manda i fii du. ¹⁶ Nöö fa mi o go aki, nöö mi o begi mi Tata be a manda wan oto Sëmbë ko da unu, faa taanpu ku unu ta heepi unu. Nöö di Sëmbë i si dë, hën an o disa unu möönsö. Unu ku ën o dë fu nöömö. ¹⁷ Nöö i sabi ambë dëen nö? Di Akaa u Gadu wë e, di ta lei unu soni gbelin kumafa a dë tuutuu, nöö hën wë mi o manda da unu.

“Ma nöö fa i si a o ko dë, nöö dee sëmbë u di goonliba aki dee an dë ku mi a wan së, nöö de an o tei ën u soni e. Biga de an o si ën u de fusutëen seei, de an o sabi ën. Ma uun sabi ën kaa, biga a ta dë ku unu fa u dë aki nöö abiti möön a o dë a unu hati ta tii unu. Un si?”

¹⁸ “Nöö fa mi nango aki, ma o disa unu a zengezenge kuma mihi di na a’ mama ku tata e, ma mi o toona ko a unu baka. ¹⁹ A fika wan sati ten eti, nöö dee sëmbë u di goonliba aki an o si mi möön, ma unu woon toona si mi baka. Nöö fu di mi o toona libi baka nöö söseei unu seei o toona libi baka tu. ²⁰ Nöö a di ten dë ufö woon ko fusutan gbelin taa mi ku mi Tata an dë paatipaati möönsö, di wan nöö u dë. Söseei tu woon ko si taa mi ku unu an dë paatipaati, di wan nöö u dë.

²¹ “Nöö mi taki e, di sëmbë di sabi andi ku andi mi mandëen faa du nöö a ta piki mi buka, nöö di sëmbë dë, hën lobi mi e. Nöö ee wan sëmbë i lobi mi sö, nöö söseei mi Tata o lobi i tu. Nöö miseei o lobi i, nöö mi o hopo miseei da i fii sa ko sabi mi.”

²² Nöö fö a fan dë, hën Judasi hakisi ën soni, ma na di de kai Isikalio tu e. A hakisi taa: “Wë Masa o, faandi mbei u nöö joo hopo i seei da, ma ja o hopo i seei da hii mundu?”

²³ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Di soni mbei nö? Haika e. Di sëmbë di lobi mi, nöö hën o ta piki mi buka a soni, nöö hën mi Tata o lobi. Nöö mi ku mi Tata o ko tan ku ën nöö woo hopo u seei dëen. ²⁴ Ma nöö ee wan sëmbë an lobi mi, an ta piki mi buka, unfa mi sa du hopo miseei dëen? Biga hën da a ta söso mi, nöö na mi wanwan nöö a ta söso, ma a ta söso mi Tata tu. Biga dee soni mi ta konda aki, de an dë soni u mi e, ma de dë u mi Tata di manda mi ko aki.

²⁵ “Nöö hii dee soni aki sö tuu mi ta fan ku unu e baa, fu di mi dë ku unu aki eti. ²⁶ Ma te mi go, nöö mi Tata o manda di Akaa fëen ko da unu a mi në.

Nöö hën o ta lei unu hii soni. Fa i si a o ko dë, hii dee soni dee mi ta fan ku unu aki tuu kaa a o toona mbei un ko sabi de baka.

²⁷ “Nöö fa mi nango aki, di soni di mi ta disa da unu aki, hën da kötöhati. Nöö an o dë kuma di kötöhati i ta feni a goonliba aki e. Nönö. Ma a o dë wan gbelingbelin kötöhati kuma di miseei abi aki. Hën mbei wan musu ta dë fukafuka fëëëfëëë e, baa.

²⁸ “Wë dee sëmbë, un jei fa mi bi taki da unu naandë taa mi o go ma mi o toona ko a unu baka. Wë ee un lobi mi tuutuu, nöö misikuma a sa suti da unu fu di a dë taa mi nango a mi Tata. Biga mi Tata hei möön mi.

²⁹ “Nöö mi ta konda dee soni aki da unu a fesi e, fu tee di juu dou de ko pasa, nöö woon ta biibi möön taanga. ³⁰ Ma nöö ma sa fan ku unu möön longi e baa, biga di hedima u di goonliba aki ta ko kaa, faa ko du ku mi. Ma fa i si a ta ko dë seei, ma an o feni na wan wojo soni a mi faa musu a’ leti a mi liba. ³¹ Ma nöö fu di dee sëmbë u di goonliba aki musu ko sabi gbelin taa mi lobi mi Tata, fëen mbei baa ma ta biinga u mi puu miseei, ma mi ta hoi miseei tololo a dee soni dee mi Tata buta da mi fu mi du. Da sö e, dee sëmbë.

“Wë nöö un hopo boo kumutu aki go.”

15

Aki Masa Jesosi ta taki soni u wan pau ku dee maun fëen

ku di fuuta a ta pai.

┌ Nöö di juu u ku Masa Jesosi ta waka nango, nöö hën a taki wan oto da u a wödu fasi. A taa: “Wan sabi fa wan doloifi pau ta dë nö? A abi sëmëni maun nëën sinkii. Wë sö nöö a dë a mi ku unu tu e.”

¹ “Biga mi da di tuutuu doloifi pau, nöö mi Tata hën da di sëmbë di abi di goon. ² Nöö unu da dee maun u di pau. Wë nöö ee wan u dee maun u mi an ta pai, nöö mi Tata o djafu ën puu. Ma hiniwan maun di ta pai, nöö a o ta seekëen djafu faa musu toona pai möön hia njanjan. Sö e.

³ “Ma nöö fa u dë aki, uun dë seekaseeka kaa e, fu di un tei dee fan mi bi fan ku unu. Nöö mi taki e baa, taa un fika namanama ku mi nöömö u di kaakiti u mi musu dë a unu. ⁴ Biga un sabi taa ee wan paumaun an dë namanama a di pau sinkii nöö an o sa pai. Nöö sö nöö a dë ku unu tu e. Ee wan fika namanama ku mi, nöö wa o pai dee fuuta dee un musu pai.

⁵ “Mi taki e, mi da di doloifi pau, nöö unu da dee maun u mi. Di sëmbë di i si ta fika namanama ku mi u di kaakiti u mi musu feni pasi wooko nëën, nöö a o dë kuma wan fuuta pau di ta pai njanjan te a hia. Biga söndö mi ja sa du na wan bumbuu soni möönsö.

⁶ “Ee wan sëmbë an fika namanama ku mi, nöö a dë leti kuma wan paumaun di an ta pali. Dee lö maun dë, de ta djafu de puu tuwë go a wan së ala be de dë. Nöö te wan pisi nöö de ta pii de tuwë a faja tjuma.

⁷ “Ma ee un fika namanama ku mi fu di lei di mi ta lei unu aki ta feni pasi wooko a unu libi, nöö un sa hakisi hiniwan soni di un kë nöö woon feni ën e. ⁸ Nöö a di fasi dë mi Tata o feni gaan nëbai e, dee sëmbë, ee di libi fuunu ta pai hia fuuta dëen. Nöö sëmbë o si tu taa unu wë da bakama u mi tuutuu.

⁹ “Wë nöö mi taki da unu e, taa leti kumafa i si mi Tata lobi mi aki, nöö sö nöö miseei lobi unu tu e baa. Nöö be un ta fika a di kamian ka di lobi u mi sa dou a unu. ¹⁰ Nöö un sabi fa fuun sa du fuun fika sö nö? Un musu ta piki mi buka a dee soni mi ta manda unu. Nöö ee un du sö, nöö woon ta si di lobi u mi nöömö, leti kumafa mi ta si di lobi u mi Tata, fu di mi ta piki ën buka a dee soni a ta manda mi. Sö e.

¹¹ “Nöo di soni mbei mi ta fan dee soni aki ku unu, fu di mi kë u di wai mi abi a mi hati aki musu dë a unu hati tu. Nöo mi kë u di wai dë musu dë ku telu fu nöömö.

¹² “Nöo mi o manda unu a wan soni aki, dee sëmbë. Un musu ta lobi unu na unu e, leti kumafa i si mi ta lobi unu aki. ¹³ Biga na wan sëmbë sa lobi sëmbë ku sô wan gaan lobi kuma di sëmbë di o lasi ën libi fëen mati hedi. Un si? ¹⁴ Nöo mi ku unu o dë mati, ee un ta du dee soni dee mi ta manda unu fuun ta du.

¹⁵ “Fa u dë aki ma ta kai unu futuboi möön e. Biga wan futuboi an ta sabi soni fëen masa wan bëtë. Ma mati mi ta kai unu. Biga hii dee soni dee mi jei a mi Tata tuu mi tei konda da unu finifini. ¹⁶ Nöo fa i si un ko dë mati u mi aki, na unu wë bi tei mi e, ma mi bi pii unu tei. Nöo mi buta unu fu di libi fuun musu pai hia fuuta di o tan fu nöömö. Nöo te a dë sô kaa, nöo hiniwan soni di un hakisi mi Tata a mi në, nöo a o da unu ën.

Aki Masa Jesosi ta bai dee bakama fëen a di fa sëmbë

o du ku de.

¹⁷ “Nöo mi ta manda unu taa be un ta lobi unu na unu e, baa. ¹⁸ Biga fa dee sëmbë u goonliba sai dë, de an dë ku Gadu a wan së, nöo de an o lobi unu möönsö. De o buuse unu seei. Ma nöo an musu dë gaan soni da unu e, biga un musu mëni taa mi fosu de bi buuse kaa bifö unu. ¹⁹ Ee un bi dë ku de a wan së, nöo de bi o lobi unu seei kuma sëmbë u de. Ma wan dë sô, biga mi pii unu puu a de dendu tja ko buta a mi së, nöo hën mbei de an sa si unu a wojo seei.

²⁰⁻²¹ “Wan mëni fa mi bi fan ku unu möön nö, taa wan futuboi an hebi möön hën Masa. Wë nöo leti kumafa i si sëmbë ta sitaafu mi aki, nöo sô nöo de o ta sitaafu unu tu fu mi hedi. Nöo di soni mbei de o du sô, fu di de an sabi taa Masa Gadu hën manda mi ko a goonliba aki. Ma nöo kumafa i si so sëmbë dë a de dendu ta piki mi buka, nöo sô nöo de o ta piki unu buka tu e.

²² “Fa dee sëmbë dee an dë ku Gadu a wan së sai dë, ee ma bi ko a goonliba aki ko fan ku de, nöo an bi o dë taa de du hogi. Ma nöo fa u dë aki, de an sa fia. Biga mi fan ku de kaa, nöo hën de buuse mi seei. ²³ Nöo ee wan sëmbë buuse mi, nöo mi Tata seei a buuse tu e. ²⁴ Ee ma bi du gaan foombo soni a de dendu di na wan sëmbë u goonliba aki bi sa du, nöo an bi o dë hogi sô ee de an kë piki mi. Ma mi du de, de si, ma tókuseei de ta buuse mi ku mi Tata tuu. Fëen mbei di zöndu u de hebi sô.

²⁵ “Ma nöo fa i si di soni ta pasa aki sô, nöo a kai ku di soni di dë sikifisikifi a di Buku u Gadu, di de taa de ta tei ta tii libi u de naandë. Biga a taa: De ta buuse mi seei, ma an dë taa soni wë mi du de e.

²⁶ “Ma nöo te mi o go a mi Tata, nöo mi o manda di Sëmbë mi bi taki dë da unu e, faa ko taanpu ku unu. Hën da di Akaa di ta mbei sëmbë ko sabi hii soni gbelingbelin leti fa a dë. A Gadu seei a o kumutu, nöo a o ta konda soni u mi.

²⁷ Nöo unu seei o ta konda soni u mi tu, biga a seti u di wooko hën mi ku unu bi dë kaa fu te kisi fa u dë aki.”

16

Aki Masa Jesosi ta fan soni möön u di Akaa fëen di

a o manda ko.

¹ Hën Masa Jesosi ta fan ku u dee bakama fëen eti, a taa: “Dee sëmbë o, mi ta konda dee soni aki da unu a fesi e, fu bakaten wan musu buuja te un disa u biibi a mi liba. ² Biga dee hedima o puu unu a dee keiki u de. A o ko dë sô taa kii seei de o ta kii unu, nöo de o ninga taa Gadu wë de ta heepi fa de ta du

dë. ³Ma di soni mbei de o du sō, fu di de an sabi mi Tata, nōō de an sabi ambë da mi tu. ⁴Nōō mi ta konda dee soni aki da unu a fesi, fu te di juu dou de ko pasa nōō an o bigi da unu poi. Biga woon toona mēni taa sō mi bi taki da unu kaa.

“Nōō ma bi ta konda dee soni aki da unu fu di mi bi dë ku unu eti. ⁵Ma awaa mi o toona go a di Sëmbë di manda mi ko aki baka. Ma nōō na wan fuunu ta hakisi mi mōōnsō ee naasë mi nango. ⁶Ma fu di mi ta fan dee soni aki ku unu, nōō mi si taa hati fuunu dë fukafuka te na soni.

⁷“Ma mi taki da unu gbelin, dee sëmbë, taa a dë wan gaan heepi da unu fa i si mi nango aki. Biga ee ma go, nōō di Akaa u Gadu di mi o manda u ko taanpu ku unu, nōō an o sa ko e. Ma te mi go kaa, nōō mi o mandëen da unu.

⁸Nōō te a ko, nōō a o ta lei dee goonliba sëmbë aki taa de an saandi da hogilibi e, de an saandi da letilibi, de an sabi u wegi soni kuutu tu.

⁹“Nōō di soni mbei mi taa de an saandi da hogilibi, biga de an kë biibi mi mōōnsō. ¹⁰Nōō di soni mbei mi taa de an saandi da letilibi, biga mi libi leti tee mi sa toona go a mi Tata ka dee libisëmbë u goonliba aki an sa si mi mōōn seei. Sō mi libi leti tjika, ma de an si ën mōōnsō. ¹¹Nōō di soni mbei mi taa de an sabi u wegi soni. Wë biga Gadu kuutu di hedima u de te a buta dëen taa a o feni sitaafu u nōōmō, ma tōku de ta waka nēen baka eti.

¹²“Wë mi abi hia soni mōōn u konda da unu e, dee sëmbë, ma wan o sa fusutan de eti. ¹³Ma te di Akaa ko, di ta lei soni leti kumafa a dë, a Gadu wojo, nōō a o mbei i ko sabi hii soni kumafa a dë. Biga fa a o ko naandë, an o tei soni fëen seei konda, ma dee soni dee a jei a mi ku mi Tata, nōō de a o ta taki. Nōō a o fan ku unu a dee soni liba dee dë u ko eti.

¹⁴“Fa a o ko dë, nōō a o mbei un si di hei ku di nëbai di mi abi e. Biga a o ta tei dee soni u mi ta konda da unu finifini fuun sabi de. ¹⁵Nōō hii soni di mi Tata abi dë u mi kaa, hën mbei mi taa di Akaa o tei a dee soni u mi faa lei unu.”

¹⁶Hën Masa Jesosi toona taki da u mōōn taa: “Abiti mōōn wan o si mi mōōn baa, ma nōō te wan pisi woon toona si mi baka.”

¹⁷⁻¹⁸Nōō hën di u jei a taki sō, hën u bia ta hakisi u na u makandi taa: “Womi, andi da di soni di a ta fan naandë taa abiti mōōn wa o si ën mōōn, ma te wan pisi nōō woo toona si ën baka? Andi a ta fan dë taa a nango nēen Tata? Andi seei a kë taki di a taa ‘Abiti mōōn’? Wa saandi a ta taki e.”

¹⁹Nōō hën Masa Jesosi si taa u kë hakisi ën soni fëen, hën a taa: “Fa un ta fan ku unu seei sapisapi naandë, fu di mi taki taa abiti mōōn wan o si mi mōōn, nōō te wan pisi woon toona si mi baka, hën ta toobi unu sō nō? ²⁰Wë un haika e. Fu tuutu mi taki da unu gbelin taa dee sëmbë dee an dë ku mi a wan së, de o ta wai seei, ma unu, woon dë ku gaan fuka ta këe ta kusumi te na soni. Ma nōō wan fëëe e. Di fuka i si woon ta fuka naandë o bia ko wan gaan wai seei da unu.

²¹“Wan sabi fa a dë te wan mujëe dë ku bëe nō? Te di juu fëen kisi faa pali, nōō di bëe ta njan mën seei, ma te a pai kaa nōō an ta mēni di fuka naandë mōōn. Wai nōō a ta wai fu di a pai wan mii.

²²“Nōō sō nōō a o dë ku unu tu e baa. Fa i si un sai naandë, nōō un dë ku gaan fuka seei a unu hati fu di mi taa mi nango. Ma mi o toona si unu baka e, nōō di juu dë woon bia ta wai seei. Nōō na wan sëmbë o sa puu di wai dë a unu hati mōōn. ²³Nōō di juu naandë, nōō wan o ta hakisi dee lö hakisi dë mōōn tu.

“Nōō mi taki e baa, taa hiniwan soni di woon begi mi Tata a mi në, nōō woon feni ën e. ²⁴Te kisi kumafa u dë aki, wan hakisi na wan soni a mi në

eti. Ma nöö fuun seti hakisi awaa nöö woon feni, nöö di wai fuunu o ko dē telutelu awaa.

²⁵ “Dee sēmbē o, fa mi ta fan ku unu aki, nöö mi ta fan ku unu a nōngō fasi nöö. Ma nöö wan juu o ko di ma o ta konda soni da unu a sō wan fasi mōön. Ma mi o ta fan ku unu limbolimbo seei awaa ta lei unu soni u mi Tata. ²⁶ Nöö di juu dē, nöö unu seei o ta begi ēn soni awaa a mi nē. An o dē u mi nöö musu ta begi ēn da unu mōön. ²⁷ Biga mi Tata lobi unu, fu di un lobi mi nöö un ta biibi taa nēen mi kumutu ko aki. ²⁸ Nöö sō a dē tuu e. Biga a mi Tata mi kumutu ko a goonliba aki, nöö awaa mi o toona go nēen baka.”

²⁹ Nöö di a fan sō, nöö hēn u taa: “Aaa, u si taa i ta fan ku u limbolimbo awaa tuu. Ja ta fan ku u a nōngō fasi mōön. ³⁰ Nöö u ko si tu taa an dē fanōudu fu wan sēmbē musu hakisi i soni biga i sabi hii soni kaa. Hēn mbei u ta biibi taa a Gadu i kumutu ko.”

³¹ Hēn a piki u taa: “Awa, un ta biibi tuu. ³² Ma nöö un haika e. Wan juu o ko nöö a ta ko seei zaaa kaa, di unu tuu seei o paaja disa mi wanwan tō. Hiniwan fuunu o go fēen nēen wosu. Ma nöö ma ta dē mi wanwan mōönsō e, biga mi Tata ta dē ku mi nōömō.

³³ “Sō wē e, dee sēmbē. Mi tei dee soni aki konda da unu baa, fuun sa abi kötōhati fu di un nama ku mi. Biga a di goonliba aki fuka ku sitaafu dē nēen. Ma wan lasi hati e, biga mi wini hii soni a di goonliba aki kaa.”

17

Aki Masa Jesosi ta begi.

¹ Nöö di Masa Jesosi fan sō ku u te a kaba kaa, nöö hēn a hopo wojo luku liba. Hēn a taa: “Wē Taata o, ja si di juu dou. Nöö mi begi i taa a di soni di o pasa aki, nöö fii mbei dee sēmbē u goonliba aki ko si di waiti di dē a di Mii fii aki e, nöö di waiti di i seei abi o ko a döō tu. ² Wē biga i da mi taki a hii sēmbē liba kaa, fu mi sa da dee sēmbē dee i da mi di libi u teego. ³ Nöö andi da di libi u teego? Hēn da u de ko sabi i, di wan kodo tuutuu Gadu u mundu ku mi, Jesosi Keesitu, di i manda ko a goonliba aki.

⁴ “Nöö fa i manda mi ko aki, nöö mi mbei libisēmbē si di hei ku di waiti di i abi o. Biga di wooko di i da mi u mi du nöö mi kabēen. ⁵ Wē nöö di i si a dē sō kaa, nöö be mi toona ko a i e, Taata, u mi sa toona feni di hei ku di waiti baka di mi ku i bi abi makandi ufō di goonliba aki mbei.

⁶ “Wē nöö luku dee sēmbē aki dee i tei a dee oto sēmbē u goonliba dendu da mi. Mi mbei de ko sabi fa i dē e. De bi dē fii kaa, nöö hēn i tei de hēn i da mi de. Nöö de an disa dee wōutu fii e, Taata. De piki de hoi seei. ⁷ Nöö hēn mbei de ko sabi gbelin taa hii dee soni dee i da mi, nöö a i de tuu kumutu. ⁸ Biga mi konda dee wōutu fii da de, nöö de tei de. Nöö hēn wē de ko sabi gbelingbelin taa aai, a i mi kumutu. De biibi seei taa i manda mi ko aki.

⁹ “Nöö fa mi ta begi i aki, Taata, nöö mi ta begi da dee sēmbē dee i da mi aki. Ma ta begi da dee oto sēmbē u goonliba dee an dē ku u a wan sē e. Nōnō. Biga dee i si aki, nöö de wē da fii. ¹⁰ Biga hii dee soni mi abi, nöö de dē fii, nöö hii soni i abi nöö de dē fu mi. Nöö fa i si dee disi dē aki, nöö de o ta mbei oto sēmbē si di waiti di mi abi, hēn wē mbei mi ta begi da de sō. ¹¹ Biga ma o dē a goonliba aki mōön. Mi ta ko a i kaa, ma de o dē aki eti. Taata, fa i si i dē fii limbolimbo sōndō fōutu dē, nöö i tjubi dee sēmbē dee i da mi aki ku di kaakiti u di nē fii o, be de dē di wan makandi leti kumafa mi ku i dē di wan aki.

¹² “Hii di ten mi bi dē ku dee sēmbē aki, nöö mi bi ta tjubi de ku di kaakiti fii nē. Mi bi ta luku de seei fu de an kumutu a di pasi. Fēen mbei na wan u de

lasi, boiti di hogi wan di i si fasi fëen tjëen go kaba a sösö naandë, u di soni di Buku fii taki musu ko tuu.

¹³ “Ma nöö awaa mi ta ko a i, Taata. Nöö mi ta fan dee soni aki fu di mi dö a goonliba eti. Biga mi kë u dee sëmbë aki musu abi di wai di mi abi aki tuu ku telu a de hati. ¹⁴ Hii di juu ten mi dö ku de aki, nöö mi bi ta da de dee wöutu fii, hën mbei dee oto sëmbë u di goonliba aki ta buuse de sö. Biga de an dö ku de a wan së a dee hogi de ta du, leti kumafa i si miseei an dö ku de a wan së tu.

¹⁵ “Ma nöö ma ta begi fii puu de a goonliba e. Nönö. Ma mi kë fii tjubi de be di didibi an musu wini de. ¹⁶ Biga na sëmbë u di goonliba aki de dö möön e, leti kumafa mi seei an dö sëmbë u di goonliba aki tu. ¹⁷ Nöö mi begi i, Taata, fii lei de di Wöutu fii, be de si soni gbelingbelin kumafa a dö tuutuu, nöö de o ko dö apaiti da i söndö föutu. Biga di Wöutu fii hën da di Tuu.

¹⁸ “Nöö leti kumafa i si i manda mi ko a goonliba aki, nöö sö nöö mi ta manda dee sëmbë aki go a goonliba tu, fu de ta lei sëmbë soni fii. ¹⁹ Nöö fu de hedi mi ta buta miseei ku telu a i maun fu de si, nöö deseoi o buta deseoi ku telu a i maun tu söndö ganjan.

²⁰ “Ma nöö na dee sëmbë aki nöö mi ta begi da e, Taata. Ma mi ta begi da dee sëmbë tu dee o jei di buka a de nöö de bia ko biibi. ²¹ Taata o, mi begi i gaantangi, be de tuu ko dö wan makandi e, leti kumafa mi ku i dö wan aki. Sö u ku de tuu musu dö wan makandi. Biga ee a dö sö kaa, nöö dee oto sëmbë u goonliba o ko sabi awaa taa aai, i manda mi ko aki tuu.

²² “Fa mi ku i dö aki, i bi da mi sö wan hei taa mi ku i sa dö di wan. Nöö mi ta toona da dee i si aki di wan seei hei dö tu, fu de dö di wan makandi. ²³ Nöö mi o dö a de dendu, nöö joo dö a mi dendu, nöö sö u tuu o dö di wan makandi. Nöö te a ko sö kaa, nöö dee oto sëmbë u goonliba o ko sabi gbelingbelin taa i manda mi ko aki. Nöö de o ko si tu taa i lobi dee sëmbë fii naandë leti kumafa i lobi mi aki.

²⁴ “Nöö Taata, fa mi ta begi i aki, nöö mi kë dee sëmbë i buta a mi maun aki musu ko dö ku mi ka mi dö e, be de sa si di waiti ku di hei di i da mi. Biga i bi lobi mi bifö i mbei di goonliba seei.

²⁵ “Taata, fa i ta du soni ku leti tjika naandë, nöö dee oto sëmbë u di goonliba aki an sabi i e. Ma nöö mii sabi i. Nöö dee sëmbë i da mi aki nöö deseoi ko sabi taa i manda mi ko aki. ²⁶ Fa mi ku de bi dö aki, mi mbei de ko sabi i gbelin kumafa i dö, nöö mi o ta mbei de ko sabi i möönmöön eti. Biga te de sabi i kumafa i dö kaa, nöö de o ta lobi deseoi ku di wan seei lobi di i si i ta lobi mi aki. Nöö miseei o dö a de dendu tu ta tii de.”

Sö Masa Jesosi fan ku ën Tata tefa a kaba.

18

Aki de kisi Masa Jesosi.

Mat. 26:47-56; Maik. 14:43-50; Luk. 22:47-53

¹ Nöö hën di Masa Jesosi begi sö te a kaba, hën u ku ën kumutu dö, hën u pasa di kiiki de kai Gidilon go a di oto së tela. Nöö ala wan djai dö ku wanlö hia pau, nöö hën u go a di djai dö dendu.

² Ma nöö Judasi, di sëmbë di o sei Masa Jesosi, nöö a bi sabi di kamian naandë bunu kaa, biga u ku Masa Jesosi bi lobi u ko makandi naandë. ³ Nöö hën u sai dö te wan pisi, hën u si Judasi ta ko ku wanlö hia sodati, ku wanlö siköutu dee ta wakiti a di Wosu u Gadu a Jelusalen dö. Nöö fa de ta ko dö, nöö dee Gaan Begima ku dee Faliseima, de wë manda de nöö de ta ko ku feti soni a maun, so sëmbë ta tja falambo, so sëmbë dö ku lampu, biga a bi dö ndeti.

4 Ma nöö Masa Jesosi bi sabi hii dee soni dee o pasa ku ën kaa, nöö hën a waka go miti ku de. Hën a hakisi de taa: “Ambë un ta suku sô?”

5 Hën de taa: “Jesosi u di köndë de kai Nazalëti.”

Hën a piki de taa: “Wë mi disi kaa.” (Nöö fa dee sëmbë ta fan dë, nöö Judasi di könkuma bi dë leti dë.)

6 Nöö di Jesosi piki de sô, nöö hën de tuu hai baka naki de na de tuwë a goon.

7 Hën a toona hakisi de möön taa: “Ambë da di sëmbë un ta suku?”

Hën de taa: “Jesosi u Nazalëti.”

8 Hën a piki de taa: “Wë mi bi piki unu kaa taa miseei disi wante. Nöö ee mi un ta suku, nöö un disa dee oto sëmbë aki be de go u de.”

9 Nöö da sô di wöutu ko leti kumafa a bi taki taa:

Dee i bi da mi, na wan u de mi lasi möönsö.

10 Nöö wan u dee sëmbë ko dë de kai Malikusi. A dë wan futuboi u di Kaba Hei Begima. Nöö fa i si u mbei dë, nöö hën Petuisi hai di sëufangi fëen valau puu nëen dosu, hën a koti wan së jesi u di sëmbë dë belim puu tuwë a goon dë.

11 Hën Masa Jesosi bai ën taa: “Nönö womi. Tuusi di ufangi fii nëen dosu baka. Di sondi di mi Tata da mi u mi bebe aki, ma musu bebëen tuu ku telu nö?”

Aki de tja Masa Jesosi go a

di Gaan Begima.

Mat. 26:57-58; Maik. 14:53-54; Luk. 22:54

12 Nöö di juu dë, hën dee hia sodati ku di hedima u de ku dee siköutu u dee Dju hedima, hën de kisi Masa Jesosi awaa. Hën de tai ën maun te de kaba.

13 Hën de tjëen go a di wosu u wan tata de kai Ananasi. Nöö di Ananasi dë, hën bi dë di Kaba Hei Begima a fesi ufö Kajafasi, nöö Kajafasi tööu ku wan mujëe mii fëen. 14 (Nöö Kajafasi hën wë bi da di sëmbë di bi da dee hedima u Dju lai a di kuutu taa, ka u hii di nasiön tuu kaba a sösö nöö a möön bunu wan kodo sëmbë nöö dëdë.)

Aki Petuisi fia taa an sabi

Masa Jesosi.

Mat. 26:59-75; Maik. 14:55-72; Luk. 22:55-71

15 Nöö fa de kisi Masa Jesosi tja go naandë, nöö Simon Petuisi ku wan oto bakama bi dë tee a baka ala ta waka ta ko. Nöö di bakama naandë, di Kaba Hei Begima bi sabi ën kaa, fëen mbei de dëen pasi faa go ku Masa Jesosi a di djai dendu. Ma Petuisi hën a fika a döo naandë. 16 Nöö hën wë di oto bakama dë toona go fan ku di mujëe mii ta watji a di dööbuka, nöö hën a mbei Petuisi pasa ko a di djai dendu tu.

17 Nöö hën di mujëe mii hakisi Petuisi taa: “Womi, na i da wan u dee bakama u di sëmbë de tja ko aki nö?”

Hën Petuisi piki taa: “Nönö, na mi e.”

18 Nöö fa de dë a di djai dendu a di ndeti dë, nöö kamian bi kötö, hën de mbei wan faja buta dë ta këndë. Dee wookoma ku dee siköutu tuu sai naandë, hën Petuisi seei go ta këndë faja ku de tu.

19 Nöö di juu naandë, de bi tja Masa Jesosi go a di awoo Kaba Hei Begima de kai Ananasi kaa. Nöö hën Ananasi ta hakisi ën peipei soni fuu dee bakama fëen, ku di lei a abi ta lei sëmbë a di köndë.

20 Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë fa i ta hakisi mi dee soni aki, wë hibiwan juu mi bi ta lei sëmbë a lanti wajaa. Biga mi bi nango a hii dee keikiwosu te

dou ku di Wosu u Masa Gadu tuu, ka hii dee Dju sɛmbɛ ta ko makandi. Nöö na tjubitjubi mi bi ta du ɛn. ²¹ Wɛ nöö na mi i musu hakisi. Hakisi dee sɛmbɛ dee bi ta haika dee fan u mi naandɛ, biga misikuma de musu sabi andi da dee soni mi bi ta lei de.”

²² Nöö fa a fan dɛ, hɛn wan u dee wakitima di bi dɛ zuntu ku ɛn dɛ, hɛn a dɛɛn wan baaimaun a bandjajesi dɛ kpa a taa: “Sö joo piki di Kaba Hei Begima nö?”

²³ Hɛn Masa Jesosi piki ɛn taa: “Womi, ee mi taki wan hogi soni, nöö lei mi di hogi mi taki. Ma ee mi fan leti, nöö andi mbei i naki mi u du?”

²⁴ Nöö fa a fan naandɛ, nöö hɛn de disa di taki, hɛn Ananasi mandɛɛn taitai maun go a Kajafasi awaa.

²⁵ Nöö di juu dɛ, Simon Petuisi dɛ fɛɛn taanputaanpu naandɛ ta kɛndɛ di faja eti. Te wan pisi hɛn de bia ko ta hakisi ɛn möön taa: “Wɛ womi, na i da wan u dee bakama u di sɛmbɛ naandɛ nö?” Hɛn a fia taa: “Nönö, nönö, na mi e!”

²⁶ Nöö wan futuboi u di Kaba Hei Begima sai dɛ. A dɛ famii u Malikusi di Petuisi bi koti ɛn jesi, nöö hɛn a hakisi ɛn taa: “Tan. Wɛ womi o, na i ku ɛn mi bi si a di djai ala ö?”

²⁷ Nöö hɛn Petuisi toona fia möön taanga taa: “Nönö hön, na mi da di sɛmbɛ di i bi si dɛ e!”

Nöö hɛn wantewante dɛ hɛn ganian bai kanda.

Aki de tja Masa Jesosi go

a Gaama Pilati.

Mat. 26:59-66, 27:1-2, 11-14; Maik. 14:55-66, 15:1-5; Luk. 22:66-23:5

²⁸ Nöö hɛn baka u di dɛ, hɛn de kumutu a Kajafasi. Hɛn de tja Masa Jesosi go a di kuutuwsu u dee Loomɛ sɛmbɛ dee ta tii di köndɛ. Naandɛ wan Gaama de kai Pilati ta dɛ, di dee Loomɛ lanti buta ta tii di köndɛ. Nöö di juu dɛ a bi dɛ mamate biten. Nöö abiti möön di Pasika o kai, nöö fɛɛn mbei dee hedima u Dju an sa go a di kuutuwsu, biga an dɛ wosu u dee Dju. Nöö ɛn kɛ poi di tjina taa de go a wan wosu na u Dju sɛmbɛ, biga de kɛ hoi deseei limbolimbo u de sa njan di daka. ²⁹ Fɛɛn mbei Gaama Pilati musu ko a de a döö.

Nöö di a ko dou, hɛn a hakisi de taa: “Wɛ un hogi di sɛmbɛ aki du mbei un tjɛɛn ko a mi aki?”

³⁰ Nöö hɛn de piki ɛn taa: “Hön, nönö. Wɛ di soni dɛ an dɛ u hakisi. Wɛ biga ee an bi dɛ wan sɛmbɛ di ta du hogi, nöö wa bi o tjɛɛn ko da i aki.”

³¹ Nöö hɛn di Gaama taa: “Sö nö? Wɛ nöö di a dɛ sö kaa, nöö be unu seei tei ɛn tja go kuutu u dee wɛti fuunu.”

Nöö hɛn de piki ɛn taa: “Wɛ nönö, wa sa kuutu ɛn e, biga un dee Loomɛ lanti an ta da u pasi u kii sɛmbɛ!”

³² Nöö di soni mbei a musu pasa sö. Biga Masa Jesosi bi pindja de kaa taa de an o kii ɛn kumafa dee Dju sɛmbɛ ta kii sɛmbɛ, hɛn mbei de bi musu tjɛɛn go da di Loomɛ Gaama fu hɛn musu mandɛɛn go kii.

³³ Nöö hɛn Pilati toona go a di kuutuwsu, hɛn a kai Masa Jesosi ko nɛɛn. Hɛn a hakisi ɛn taa: “Wɛ nöö i da di könu u dee Dju sɛmbɛ tuu nö, kumafa de ta taki taa i taki?”

³⁴ Hɛn a piki ɛn taa: “Wɛ fa i ta hakisi mi aki, na un fasi i ta mɛni ɛn? A di fasi i seei ta mɛni u könu, naa a di fasi dee Dju ta mɛni ɛn?”

³⁵ Hɛn Gaama taa: “Hön, ambɛ? Mi da Dju nö? Unfa mi sa mɛni ɛn a Dju fasi? Na dee sɛmbɛ fii seei ku dee Gaan Begima fii tja i ko a mi aki nö? Nöö hɛn mi ko hakisi i andi da di soni di i du mbei de tja i ko aki?”

³⁶ Hën a piki ën taa: „Wë de taa mi ta mbei miseei kõnu.„ Wë ma di Kõnu Tii u mi an dë wan tii kuma di u dee sëmbë u di goonliba aki e. Biga ee a bi dë sô, nõo dee futuboi u mi bi o hopo heepi mi feti fu dee Dju hedima an bi musu kisi mi tja ko aki. Ma nõo di tii u mi, na a di goonliba aki a kumutu e.”

³⁷ Nõo hën Gaama piki ën taa: “Söö. Wë nõo hën da i ta piki taa i dë kõnu.”

Hën Masa Jesosi taa: “Awa, mi da wan kõnu tuu. I a’ leti a di dë. Ma boiti di dë, di soni mbei de pai mi ko a di goonliba aki, fu mi sa lei sëmbë andi da tuu ku andi da ganjan. Nõo hibiwan sëmbë di kè jei tuutuu soni, nõo a o haika andi mi ta fan.”

³⁸ Nõo hën di gaama taa: “Ambë tjika u sabi andi da di tuu?”

Nõo fa de fan naandë, nõo hën Gaama Pilati toona go a döo a dee hedima u Dju ala, hën a taa: “Wë mi suku föutu a di womi te mi wei. Ma feni soni nëen möönsö u mi musu kuutu ën. ³⁹ Ma nõo un sabi nõ? Un bi guwenti fu te Pasika kai, nõo mi lusu wan sëmbë di dë a dunguwosu da unu. Nõo unfä fëen un mëni? Un kè mi lusu di kõnu fuunu aki da unu nõ?”

⁴⁰ Nõo fa a fan dë, nõo hën de tuu kai olo taa: “Ambë? Nëen i musu lusu e! Balabasi, hën fii lusu!”

Nõo di Balabasi dë, a bi dë a dunguwosu fu di a bi dë wan sëmbë ta tja toobi ko a di kõndë.

19

Aki de manda Masa Jesosi go kii.

Mat. 27:15-31; Maik. 15:6-20; Luk. 23:13-25

¹ Nõo hën Gaama Pilati manda sëmbë, de wipi Masa Jesosi wan hogi wipi. ² Nõo baka u di dë, hën dee sodati tei wan tatai ku maka kuma agbago maka djangadjanga hën de lolu ën mbei kuma kõnu kaapusa te de kaba, hën de tuusi ën a Masa Jesosi hedi. Nõo hën de tei wan baau djakiti langa wan kumafa kõnu ta bisi, hën de bisi ën dëen te de kaba. ³ Nõo hën de nango nëen ta mbei ën fa taa: “Odi o, kõnu u dee Dju, odi o!” Hën de ta naki ën nëen bandjajesi ku ën fesi tuu.

⁴ Nõo hën di gaama toona go a döo a dee hedima u Dju, hën a taa: “Wë un haika, mi o toona tja di sëmbë ko da unu e. Biga mi, ma feni na wan föutu nëen möönsö fu mi sa dëen sitaafu.”

⁵ Nõo fa a fan dë, nõo hën a mbei de tja Masa Jesosi ko a döo da de. A dë ku di langa djakiti nëen sinkii, ku di maka kaapusa nëen hedi. Hën di gaama taki da de taa: “Un luku di womi. Hën wë disii e.”

⁶ Ma nõo di dee Gaan Begima ku dee siköutu u de si ën, hën de bai kai wan gaan wolo taa: “Un kii ën oo! Un pekëen a lakpa pau kii! Un pekëen a lakpa pau kii!” .Biga a sô wan fasi dee Loomë sëmbë bi guwenti u kii dee sëmbë ta du hogi a di kõndë a di ten dë.„

Nõo hën di gaama piki taa: “Mi? Na mi e! Ee a lakpa pau un kè kii ën, nõo be un seei tjëen go hëngi kii, biga ma feni föutu nëen möönsö.”

⁷ Hën dee Dju bai piki taa: “Ja feni föutu nëen nõ? Wë haika, u abi wan wëti nõo di wëti taa ee wan sëmbë ta mbei hënseei Gadu nõo a musu dëdë. Wë nõo di womi aki taa hën da Miii u Gadu, nõo hën mbei a musu dëdë e!”

⁸ Wë nõo di di gaama jei de fan sô, nõo a ko möön fëëë seei. ⁹ Hën a toona go a di kuutuwsu dendu, hën ku Masa Jesosi, hën a hakisi ën taa: “Wë, ambë seei da i? Naasë i kumutu ko aki?” Ma Masa Jesosi an piki ën na wan soni.

¹⁰ Hën Gaama taa: “Ja kè piki mi nõ? Ja sabi di makiti di mi abi aki nõ, taa mi sa lusu i be i go, ee nasö mi sa mbei de peka i a lakpa pau kii?”

¹¹ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë nönö, ja sa abi sö wan makiti a mi liba, ee na Gadu hën da i ën. Fëen mbei di sëmbë di i si tja mi ko da i aki, hën du di möön gaan hogi.”

¹² Wë nöö di di gaama jei a fan sö, nöö hën a ta suku wan baaku nöömö faa sa lusu ën. Ma nöö dee hedima u Dju an dë nëen. De ta bai wolo seei taa: “Kaba! Ee i lusu di sëmbë aki go, nöö i ku di Gaan Kõnu a Loomë o ko a wan gaan toobi e. Biga ee wan sëmbë ta mbei hënseei kõnu nöö hën ku di Gaan Kõnu dë gaan felantima!”

¹³ Wë nöö di Gaama Pilati jei fa de fan dë, hën a mbei de toona tja Masa Jesosi ko a di djai möön. Hën a go sindo a di kuutubangi fëen awaa faa koti di taki. Nöö di kuutubangi dë a wan hei sitonu liba. Mbei de mbei di kamian dë, nöö a di Dju tångö de kai ën Gabata. ¹⁴ Nöö di ten di soni aki ta pasa, nöö a bi dë kuma nëigi juu mamate sö. Nöö de ta seeka seei u de njan di Pasika daka di o kai dë.

Nöö hën di gaama taki da dee hedima u Dju taa: “Wë un luku di kõnu fuunu aki e!”

¹⁵ Ma nöö de an sa jei di soni dë. Hën de bai taa: “Un tjëen puu dë. Un tjëen puu dë. Un pekëen a lakpa pau kii!”

Hën a taa: “Di kõnu fuunu, hën u musu peka a lakpa pau kii nö?”

Hën dee Gaan Begima bai piki taa: “Wa a’ oto kõnu a u liba möönsö e, möön leki di Gaan Kõnu a Loomë!” ¹⁶ Nöö di Gaama Pilati jei de taki sö, nöö hën a da de Masa Jesosi awaa fu de tja go peka kii.

Aki de peka Masa Jesosi

a di lakpa pau.

Mat. 27:32-44; Maik. 15:21-32; Luk. 23:26-43

Nöö hën dëe sodati tei ën, hën de ku ën ta waka nango. ¹⁷ Nöö fa de nango dë, hënseei ta tja di lakpa pau fëen ku taanga nango ka de o pekëen kii. Nöö hën de nango te de go dou a di kamian de kai Hedibonu. A Dju tångö de kai ën Golugata. ¹⁸ Nöö naandë sö de go pekëen a di lakpa pau te de kaba. Nöö de peka tu oto sëmbë a lakpa pau di daka dë tu. Hën de hopo de taanpu a pë nöö Masa Jesosi dë a de mindi.

¹⁹⁻²⁰ Ma nöö di gaama bi mbei de sikifi wan soni peka a di lakpa pau u Masa Jesosi, nöö de sikifi ën a dii pei tångö: a dë a di Alamaiki tångö di u dee Dju sëmbë ta fan, a dë a Latein, a dë a Giiki, a taa: JESOSI FU NAZALËTI, DI KÕNU U DEE DJU SËMBË, HËN DISI. Nöö di kamian ka de peka Masa Jesosi a di lakpa pau naandë, a dë zuntu ku Jerusalen, nöö sômëni u dee Dju sëmbë ta waka ta pasa dë, nöö de ta lesi di sikifi di dë a di lakpa pau.

²¹ Nöö hën dee Gaan Begima go ta mbei toobi ku Gaama Pilati taa: “Ja bi musu sikifi ën sö taa hën da di kõnu fuu dee Dju sëmbë e. Ma i bi musu sikifi taa, hën bi ta mbei taa a dë kõnu fuu.”

²² Nöö hën di Gaama bai de taa: “Un disa mi e! Di soni mi sikifi naandë, a fika sö.”

²³ Wë nöö di dee sodati peka Masa Jesosi te de kaba kaa, hën de tei dee bisi fëen hën de paati de a fö pei, hiniwan sodati ku fëen. Ma nöö di gaan djapona fëen di de bi mbei ku telu söndö miti, hën nöö fika. ²⁴ Hën de taa: “Wan boo tënë di djapona aki e, ma un boo tuwë lötu luku ee undi fuu o feni ën.”

Nöö sö wë i si taa a kai ku di soni di bi sikifi a Gadu Buku taa

Dee bisi u mi de paati da de na de;
de tuwë lötu da di koosu u mi.

Nöö leti sö dee sodati du e.

²⁵ Nöo fa Masa Jesosi dë a di lakpa pau dë, nöo hën mama ku ën mama sisa dë taanputaanpu naandë, ku wan mujëe de kai Malia di da di mujëe u Kelopasi, ku Malia fu Magidala. Sö de tuu sai dë makandi. ²⁶ Nöo hën Masa Jesosi bia luku, hën a si hën mama dë ku di bakama fëen di dë gaan mati fëen. Hën a taki dëen mama taa: “Mujëe o, luku di womi i si dë. Hën wë da mihi fii e.”

²⁷ Hën a fan ku di bakama tu taa: “Womi, luku i mama dë.”

Nöo kumutu a di ten dë, hën di bakama naandë tei Masa Jesosi mama buta nëen wosu ta sölugu.

Aki Masa Jesosi dëdë.

Mat. 27:45-56; Maik. 15:33-41; Luk. 23:44-49

²⁸ Ma nöo Masa Jesosi sabi taa hii dee soni hën Tata bi buta dëen faa du nöo de tuu pasa kaa, boiti wan oto soni nöo di bi sikifi a di Buku u Gadu. Hën a taa: “Dëewata kisi mi.”

²⁹ Nöo wan gandjigandji win kuma asin bi dë a wan paniki dendu dë, hën de tei sipönsu tuusi nëen. Hën de tei wan maun u di piki pau de kai hisopu hën de tuusi di sipönsu nëen hën de tëndëen buta nëen buka. ³⁰ Nöo di a tjupeën te a kaba hën a bai taa: “A kaba!” Hën a saka hedi hën a manda di akaa fëen go. Böo fëen koti.

³¹ Nöo di juu dë, dee Dju bi ta seeka seei u de njan di daka, biga fa a o kai dë, a dë wan gaan apaiti saba. Nöo hën mbei de go begi Gaama Pilati faa mbei sëmbë go booko dee sëmbë dee dë a dee lakpa pau tuu futu, be de dëdë möön hesi fu de sa puu de. Biga de an kë di sinkii u de musu fika hëngihëngi naandë kisi di saba.

³² Nöo hën dee sodati go booko di fosu sëmbë futu te de kaba. Hën de go booko di u tu. ³³ Ma nöo di de dou a Masa Jesosi fu de booko ën futu, hën de ko si taa a dëdë kaa. Nöo hën de an booko ën futu möön. ³⁴ Ma wan u dee sodati tei wan lanza hën a suti ën nëen bandja, nöo hën gadjabia ku wata ta kule ta kumutu nëen bandja dë tjölölölö ta kai a goon.

³⁵ Nöo di sëmbë i si ta taki dee soni aki, hën seepi si de ku wojo e. Nöo fa a ta fan aki, na soni a ta mindi e. Tuutuu soni seei a ta taki, fu te i jei nöo i musu bia ko biibi a Masa Jesosi tu. ³⁶ Biga hii dee soni i si pasa aki, de pasa sö fu dee soni dee dë a di Buku u Gadu tuu musu ko tuu. Biga di Buku bi taa:

Na wan kodo bonu fëen o booko möönsö.

³⁷ Ufö a taki a wan oto kamian taa:

De o ko si di sëmbë sabi di de bi suti di suti naandë.

Aki de bei Masa Jesosi.

Mat. 27:57-61; Maik. 15:42-47; Luk. 23:50-56

³⁸ Nöo di juu dë, i bi abi wan womi de kai Josëfu u di köndë de kai Alimatea. Nöo a bi dë wan bakama u Masa Jesosi tu, ma a tjuubitjubi fasi fu di a bi fëëe dee hedima u Dju.

Nöo di Josëfu aki go a Gaama Pilati go hakisi ën pasi faa sa go tei di dëdë sinkii u Masa Jesosi tja go bei. Hën di Gaama dëen pasi. ³⁹ Nöo hën ku di womi de kai Nikodemusi di bi ko a Masa Jesosi a wan ndeti, hën de ko tei ën. Nöo fa Nikodemusi ko dë, a tja sumëe suti sondi te a hila mökisi mökisi faa seeka di dëdë sinkii u Masa Jesosi. Dee soni dee a tja ko naandë, de sa hia kuma wan feifiteni kilo sö, sö de hia tjika.

⁴⁰ Nöo hën wë de tu sëmbë dë lolu di dëdë sinkii u Masa Jesosi ku wanlö weti koosu pisi mökisi ku dee sumëe suti soni dë te de kaba, kumafa dee Dju sëmbë guwenti fu seeka wan dëdë bei.

⁴¹ Wë nõõ zuntu ku ka de bi peka Masa Jesosi kii naandë, wan djai bi dë ku wan sitonu kununu ka de bi seeka wan gaan baaku u de ta bei sëmbë. Ma de an bei sëmbë nëën wan daka eti. ⁴² Nõõ fa di gaan daka o kai dë, nõõ dee sëmbë ta biinga seei. Nõõ fu di di geebi bi dë zuntu naandë kaa, hën de tei Masa Jesosi sinkii tja go bei a di baaku dë te de kaba. Nõõ hën de go u de.

20

Aki Masa Jesosi weki baka.

Mat. 28:1-8; Maik. 16:1-8; Luk. 24:1-12

¹ Sõõ. Wë nõõ a di fosu daka u di wiki di hopo dë, hën da sonde, mamate biten, kamian an limbo eti, nõõ hën Malia u Magidala hopo go a di geebi ka de bi bei Masa Jesosi. Nõõ fa i si de bei Masa Jesosi naandë, nõõ de bi logoda wan gaan gindi sitonu tapa di baaku buka. Ma nõõ di Malia go dou, nõõ hën a si taa di sitonu an dë a di baaku buka möön.

² Nõõ hën a kule toona go konda da Simon Petuisi ku di oto bakama u Masa Jesosi di hën ku ën dë gaan mati taa: “Dee sëmbë, u go a di geebi di mamate aki e, ma nõõ wa si Masa naandë. De puu ën dë tja go, nõõ wa sa naasë de tjëën go buta.”

³ Nõõ hën di de tu bakama naandë jei sõ, hën de hopo tei pasi ta kule nango a di geebi u de go luku. ⁴ Nõõ fa de ta kule dë, hën di oto bakama kule go pasa Petuisi, nõõ hën fosu go dou a di geebi. ⁵ Hën a bendi luku a di baaku dendu, nõõ hën a si dee koosu de bi lolu Masa Jesosi ala, ma nõõ hën an go a di baaku dendu.

⁶ Nõõ hën Petuisi ko dou, nõõ hën a denda go a di baaku dendu wante. Hën a si dee koosu de bi lolu Masa Jesosi sinkii a wan kamian dë, ⁷ ma nõõ di hangisa de bi tai ën hedi, hën a si ën dobadoba te a wan së ala.

⁸ Nõõ hën di oto bakama ku ën ko dë, hën a denda go a di baaku dendu awaa, go luku dee soni te a kaba, nõõ hën a ko biibi awaa. ⁹ Ma nõõ fa a ko biibi naandë seei, ma de an fusutan eti taa sõ Masa Gadu Buku bi taki gaanduwe taa di Paamusi Könu musu toona weki baka. ¹⁰ Nõõ hën de tu bakama toona go a wosu.

Aki Malia si Masa Jesosi.

Mat. 28:9-10; Maik. 16:9-11

¹¹ Ma nõõ Malia bi toona ko dë möön. Hën a ko taanpu leti a di geebi naandë ta këë nõömö. Te wan pisi, hën a bendi luku a di baaku dendu. ¹² Nõõ hën a si tu basia u Masa Gaangadu køndë sindosindo naandë gbolo, leti ka Masa Jesosi sinkii bi dë. Wan dë nëën hedi së, wan dë nëën futu së ala, nõõ de tuu bihi weti koosu faan a de sinkii.

¹³ Nõõ hën de hakisi ën taa: “Mujëë, andi seei du i, i ta këë sõ baa?”

Hën a taa: “Wë nõõ, de puu di Masa u mi aki e, nõõ ma sa naasë de tjëën go buta.”

¹⁴ Nõõ fa a fan dë, nõõ hën a bia luku, hën a si Masa Jesosi taanputaanpu leti naandë, ma hii fu di dë an sabi taa hën di dë.

¹⁵ Nõõ hën Masa Jesosi hakisi ën taa: “Mujëë o, andi seei du i, i ta këë sõ? Ambë fii lasi i ta suku?”

Ma nõõ Malia bi mëni taa di sëmbë ta luku di djai wë ta fan ku ën dë, hën a taa: “Wë baa, ee i puu ën aki tja go a wan oto kamian, nõõ gaantangi mi begi i, lei mi ka a dë be mi go tei ën.”

¹⁶ Nõõ fa a fan dë, hën Masa Jesosi kai ën nëën në awaa taa: “Malia!”

Nõõ hën di mujëë bia vau luku ën hën a kai ën: “Laboni!” (Hën da Mësitë a di Alamaiki tóngo di de ta fan.) Hën a go u go panjëën.

¹⁷ Nöo hën Masa Jesosi fan ku ën taa: “Nönö mujëë, na panjan mi e, biga ma go a mi Tata eti. Ma nöö bia toona go piki dee otowan u mi taa mi nango a mi Tata di dë Tata fuunu tu, ku mi Gadu di dë di Gadu fuunu tu. Sö fii taki da de e.”

¹⁸ Nöo di de fan te de kaba, nöö hën Malia tja di buka ko konda da u dee bakama u Masa Jesosi taa: “Dee sëmbë, mi si Masa e!” Hën a da u di buka di a manda nëën da u.

Aki Masa Jesosi ko a dee

bakama fëën.

Mat. 28:16-20; Maik. 16:14-18; Luk. 24:36-49

¹⁹ Nöo a di sapate dë seei, hën u ko dë a wan wosu makandi, hën u söötö di döo fu di u fëëë dee hedima u Dju. Nöo te fuu kë mëni hën Masa Jesosi ko taanpu leti a u mindi naandë.

Hën a da u odi taa: “Un dë nö? Be hati fuunu kötö e, dee sëmbë.” ²⁰ Nöo hën a lei u dee peegu maaka nëën maun dendu ku di lanza buka nëën bandja, be u si taa hënseei di dë kaa. Nöo hën u wai te na soni.

²¹ Hën a toona taki da u möön taa: “Un musu dë ku kötöhati e, dee sëmbë.”

Hën a taa: “Wë un haika e. Leti fa i si mi Tata bi manda mi ko a dee sëmbë u goonliba aki, nöö söseei mi ta manda unu go a de tu e.”

²² Nöo fa a fan naandë, nöö hën a böö u vuuu ku buka hën a taa: “Un tei di Akaa u Gadu a unu liba e. ²³ Nöo fa woon tei ën dë, nöö di sëmbë woon puu a bëë fu dee hogi du fëën, nöö Gadu puu ën a bëë tu. Ma nöö dee sëmbë dee un hoi a bëë fu dee hogi du u de hedi, nöö Gadu o hoi de a bëë tu e.” Sö a taki da u.

Aki Tomasi si Masa Jesosi.

²⁴ Ma nöö wan otowan fuu de kai Tomasi, hënseei de kai Tumii, hën an bi sai naandë di daka dë. ²⁵ Nöo di u si ën, hën u fan ku ën taa: “Womi, u seei si Masa Jesosi e.”

Hën a piki u taa: “Un disa mi e, womi. Mi, fa mi dë aki, ee na mi seei si dee peegu maaka nëën maun dendu u mi buta finga a de, ee nasö mi tuusi maun a di lanza buka nëën bandja, ma o piki möönsö e!” Sö Tomasi fia ku u tjika.

²⁶ Nöo baka aiti daka fëën, hën u toona ko makandi a di wosu möön, nöö Tomasi seei bi ko tu. Nöo hën u dë söötösöötö döo naandë, te wan pisi hën u si Masa Jesosi dë taanputaanpu leti a u mindi dë.

Hën a da u odi taa: “Un musu dë ku kötöhati e, dee sëmbë.”

²⁷ Nöo hën a bia fan ku Tomasi wante taa: “Söö. Wë Tomasi, luku mi maun dendu aki ku dee peegu maaka. Nöo tëndë di finga fii ko buta a de e. Tëndë di maun fii ko buta a di lanza buka a mi bandja aki.”

Nöo hën a fan ku ën taa: “Womi o, di fasi di i abi taa ja ta kë ta biibi, nöö i musu disëën e, nöö i bia ko ta biibi awaa.”

²⁸ Nöo hën Tomasi piki awaa taa: “Aai o, Masa. I da mi Masa ku mi Gadu tuu.”

²⁹ Hën Masa Jesosi taa: “Womi, di i si nöö hën mbei i biibi nö? Ma nöö Gadu ta wai ku dee sëmbë dee ta biibi söndö de si.”

³⁰ Nöo fa u sikifi dee soni aki, dee sëmbë, nöö sömëni oto foombo soni dë di Masa Jesosi bi du eti e, faa mbei u dee bakama fëën ko si taa sö wan sëmbë a dë, ma dee di dë wa sikifi de buta a di buku aki. ³¹ Ma nöö dee aki, u sikifi de fuun musu biibi taa Masa Jesosi hën da di Keesitu, di Könu di Masa Gadu bi paamusi taa a o manda ko. Hën da di Womi Mii u Masa Gaangadu seei gbelingbelin. Nöo te un biibi sö kaa, nöö woon feni di libi u teegu fu di un nama ku ën.

Da sö.

21

Aki dee bakama u Masa Jesosi toona si ën möön.

¹ Wë nõö a baka u di dë, hën Masa Jesosi tjëën seei ko lei u dee bakama fëën wan pasi möön, a di piki ze de kai Tibelia.

Wë di oto aki, a pasa sö taa ² Simon Petuisi ku Tomasi, di de kai Tumii naandë, ku Nataniëli u Kana fu di pisiwata u Galilea, ku u de tu womi mii u Zebedeosi, ku tu otowan fuu möön, sö u bi dë makandi a wan kamian. ³ Te wan pisi hën Simon Petuisi taki da u dee otowan taa: “Wë mi o go tuwë nëti luku e baa.”

Hën u piki taa: “Antoobi. Woo go ku i tu e, womi.”

Nõö hën u hopo, hën u go tei boto wante, nõö hën wë u go e. Ma nõö fa u go dë, hii di ndeti tefa didia wa kisi na wan wojo soni möönsö.

⁴ Nõö hën di mamate biten, kamian ta mbei bëëë sö, hën wë Masa Jesosi ko dë taanputaanpu leti a bandja wata naandë, ma nõö wa bi sabi taa hën di dë.

⁵ Nõö hën a bai hakisi u taa: “Dee kijoo dë e, andi un kisi baa?”

Hën u bai piki taa: “Nönö, wa feni e.”

⁶ Nõö hën a taki da u taa: “Wë un sabi nõ? Un hiti di nëti fuunu go a di letimaun së u di boto, nõö woon kisi.”

Nõö di u jei sö, nõö hën u puu di nëti a di së dë hiti go a di oto së. Nõö wantewante naandë hën u kisi fisi te a hila seei, tee wa sa hai di nëti ko a di boto dendu.

⁷ Nõö hën di bakama di hën ku Masa Jesosi dë gaan mati taki da Petuisi taa: “Womi, Masa Jesosi wë i si di dë e!”

Nõö di Petuisi jei sö kaa, hën a bia kisi koosu bisi, biga an bi dë ku bumbuu soni a sinkii. Hën a djombo kai a wata djubuu sun go a Masa Jesosi. ⁸ Ma nõö u otowan fika a di boto dendu ta diipi ta ko ku dee gaan hia fisi u kisi dë, biga wa bi dë longi ku lampeesi poi. A bi dë kuma wan hõndö mëti sö nõö.

⁹ Nõö di u ko tjökö kumutu a di boto nõö hën u ko si zonka hëii naandë kaa, ku fisi a faja liba. Hën u si bëëë naandë tu.

¹⁰ Hën Masa Jesosi taki da u taa: “Wë un go tei so u dee fisi un kisi ala tja ko.”

¹¹ Nõö hën Simon Petuisi go ta hai di nëti ta tja ko a tela. Nõö dee fisi u kisi dë dë wan hõndö ku feifiteni-ku-dii, nõö de tuu bi dë gaangan fisi. Ma nõö hii fa de hia seei, ma na wan tatai u di nëti koti möönsö.

¹² Nõö hën Masa Jesosi kai u taa: “Wë un ko boo njan.”

Ma nõö hii fa i si di soni ta pasa dë, nõö u dee bakama fëën ta wegï ën ta luku. Nõö a bigi da u, u ta si kuma nëën ma da hën. Ma nõö na wan fuu bi a’ hati u hakisi ën ee ambë dëën.

¹³ Nõö hën Masa Jesosi tei di bëëë ku di fisi di bi dë a faja liba dë, hën a paati da u.

¹⁴ Wë nõö disï mbei dii pasi di Masa Jesosi tjëën seei ko lei u dee bakama fëën, baka u di a weki a dëdë.

Aki Masa Jesosi toona tei Petuisi a wooko baka.

¹⁵ Nõö di u njan te u kaba, hën Masa Jesosi fan ku Simon Petuisi, a kai ën: “Simon o.” A piki.

A taa: “Ju di mii u Jonasi aki, i lobi mi möön dee disï ö?”

Hën Petuisi piki taa: “Wë aai Masa, i seei sabi taa mi lobi i e.”

Nöo hën a taa: “Antoobi. Wë nöo fii ta da dee njunjun sëmbë dee ko biibi a mi liba di buka u mi e. Sölogu de da mi leti kumafa wan kiijama u sikapu ta sölogu dee sikapu mii.”

¹⁶ Nöo hën a toona hakisi ën di u tu pasi taa: “Simon, ju di mii u Jonasi aki, i lobi mi nö?”

Nöo hën a piki ën di wan seei fasi taa: “Aai Masa, i seei sabi taa mi lobi i.”

Nöo hën a taki dëen taa: “Antoobi. I musu sölogu dee sikapu u mi da mi e.”

¹⁷ Hën a toona hakisi ën di wan seei soni di u mbei dii pasi taa: “Simon, di mii u Jonasi aki, i lobi mi nö?”

Nöo di a jei a hakisi ën di u dii pasi ee a lobi ën, nöo a ko hati ën seei. Hën a taa: “Masa o, wë i seei sabi hii soni kaa. I sabi taa mi lobi i.”

Nöo hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Söö. Wë nöo i musu sölogu dee sikapu u mi da mi e.”

¹⁸ Nöo hën a toona fan ku ën taa: “Womi, mi o taki wan soni da i aki e, nöo a dë tuu möön hii soni. Fa i dë njönku aki, nöo i seei ta bisi koosu da i seei te i kaba, nöo i ta waka fii nango ka i kë, nasö nö? Ma nöo haika e. Te i ko gaandi, nöo joo tëndë maun fii da oto sëmbë be de bisi koosu da i, nöo de o tja i go a wan kamian ka ja o kë go.”

¹⁹ Nöo ku di fan naandë, Masa Jesosi ta pindja Petuisi kumafa dëdë fëen o waka, nöo di dëdë fëen naandë o tja gaan nëbai da Masa Gaangadu.

Nöo hën Masa Jesosi taki dëen taa: “Womi o, Petuisi, be i ta waka a mi baka nöo e.”

²⁰ Ma nöo fa de ta fan dë, te wan pisi hën Petuisi bia luku, hën a si di bakama di hën ku Masa Jesosi dë gaan mati ta waka ta ko a de baka. (Di bakama aki, hën wë da di sëmbë di bi sindo hëngi a Masa Jesosi, di de bi ta njan di Pasika. Hën bi hakisi taa: “Undi fuu o könku i di könku?”) ²¹ Nöo fa Petuisi si ën dë, hën a hakisi Masa Jesosi taa: “Wë di sëmbë aki wë? Andi fëen i ta taki?”

²² Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Wë womi, ee mi kë faa fika ku libi fu te mi toona ko a goonliba aki baka seei, nöo andi fëen i kë? Be i ta waka a mi baka nöo e.”

²³ Wë nöo fu di soni dë hedi mbei dee biibima seti ta mindi soni taa di bakama naandë hën an o dëdë möönsö. Ma nöo fa i jei dë, Masa Jesosi hën an taki sö e. Ma a bi taa: “Ee mi kë faa fika ku libi u te mi toona ko, nöo andi fëen i kë?” Sö a bi taki di taki.

²⁴ Wë da sö e, dee sëmbë. Di bakama u taki naandë, nöo hën wë i si ta sikifi hii dee soni aki, nöo u sabi taa de dë tuu. ²⁵ Nöo sòmëni oto soni möön Masa Jesosi du tu, ma misikuma ee fuu sikifi de tuu buta a buku, nöo di mundu aki seei an o bigi tjika u hoi hii dee buku naandë e.

A kaba.

Dee woto u dee Tjabukama u Masa Jesosi

Wan wöutu a fesi.

Söö. Wë andi seei di pisi u Gadu Buku aki ta taki da u, dee sëmbë? Wë a di fosu kamian nöö di pampia aki hën ta waka a di de kai Lukasi baka e, biga di data de kai Lukasi hën bi sikifi de tu tuu da wan mati fëen de kai Teofilusi. Nöö de taa a bi sikifi de kuma baka 80 te go miti 90 jaa u di de pai Masa Jesosi.

Nöö di pisi u di Buku aki ta lei u fa dee bakama u Masa Jesosi bi ta paaja di Bunu Buka a köndëköndë ku di kaakiti u di Akaa di bi ko a de liba. De seti a Jelusalen ku dee oto köndë u Judea naandë, nöö hën de go a Samalia köndë, ufö de go a dee oto köndë u goonliba dee de bi sabi a di ten dë. (Luku Tjab. 1:8.)

Nöö di në de da di pampia aki, nöö ee i luku ën te i kaba, nöö an fiti ën ö. A bi möön bunu de kaif ën Di Woto u di Akaa u Gadu. Biga na dee Tjabukama bi ta du dee wooko dë, ma di Akaa hën wë du dee wooko a de liba. Nöö an taki soni u hii dee tjabukama tuu e, ma a taki soni u Petuisi ku Paulosu möön taanga.

Nöö dee oto u di pampia aki, nöö de paati a tu gaan pisi. Biga a kapitë 1 te go miti 12 nöö Petuisi në hën ta ko a fesi möön gaanfa. Ma nöö kumutu a kapitë 13, nöö Paulosu në hën ta ko a fesi möön gaanfa. Biga di Akaa u Gadu bi buta Petuisi ta paaja di Buka a Judea köndë da dee Dju sëmbë, nöö hën a toona buta Paulosu ta paaja di Buka da dee sëmbë dee an dë Dju.

Nöö dee soni Lukasi sikifi aki, de dë dee soni a bi jei sëmbë bi ta konda, ku dee hënseei bi ta hakisi sëmbë tu. Ma so juu i sa si taa hënseei bi dë a dendu tu a so u dee soni a sikifi aki.

Aki Lukasi seti di biifi.

¹⁻² Mati Teofilusi, mi Lukasi manda gaan odi da i e, taa mi dë bumbuu. Womi, mi bi mbei wan fosu pampia manda da i kaa, hën mi toona ta mbei disu u mi manda da i möön, di u mbei tu.

Wë nöö di fosu pampia di mi bi mbei dë, nöö mi bi sikifi sëmëni soni u Masa Jesosi da i, u di fa a bi libi a goonliba aki ku di fa a bi ta lei sëmbë soni u Gadu bifö Masa Gadu tei ën tja go a liba. Ma bifö a go, nöö a bi lei dee sëmbë a bi pii tei u de musu ko tjabukama fëen apaiti, fa u de musu du di a o go. Leti kumafa di Akaa u Masa Gadu mandëen, nöö so a lei de. ³ Biga baka u di a dëdë toona weki baka, a nango a de ta ko nöömö te kai föteni daka, ta du peipei soni u de musu sabi taa a toona weki baka tuutuu. De seei ta si ën ku deseeri wojo, nöö a ta fan ku de ta lei de fa di Njunjun Tii u Gadu dë.

⁴ Nöö hën de dë te wan daka, hën a kai de te de piki, a taa: “Un haika e, dee sëmbë. Wan musu kumutu a Jelusalen aki eti e. Un musu tan aki ta luku di soni Masa Gadu o du da unu. Biga a o da unu wan gaan bunu, leti kumafa mi bi paamusi unu kaa. ⁵ Fa i si Johanisi di Dopuma bi sai dë, a bi ta dopu sëmbë ku wata, ma abiti möön nöö Masa Gadu o dopu unu ku di Akaa fëen. Biga a o mandëen ko a unu liba.” Sö wan soni Masa Jesosi fan ku dee bakama fëen te a kaba.

⁶ Nöö hën de sai dë tee wan daka, nöö hën de hakisi ën taa: “Wë Masa, unfu joo du? Joo puu dee Loomë sëmbë a u dee Isaëli sëmbë liba awaa, fuu sa toona tii u seei baka nö?”

⁷ Hën a piki de taa: “Wë nönö, an dë fuun biinga fu un ko sabi dee soni dë e. Biga mí Tata Masa Gadu nöö abi di taki faa buta di daka ku di juu di de o pasa.

⁸ “Ma unu, a o da unu di Akaa fëen. Nöö fa di Akaa o ko a unu liba dë, nöö a o da unu kaakiti fuun sa tei dee soni u mi dee un sabi konda da lanti be de jei. A Jelusalen aki woon seti konda di buka, nöö woon ta kondëen te dou hii Judea köndë te kisi Samalia köndë, nöö woon toona ta kondëen be a paaja a hii dee köndëköndë u goonliba tuu ka sëmbë dë. Sö woon ta waka ta paaja di buka tjika.” Sö Masa Jesosi taki da dee bakama fëen di ten dë.

Aki Masa Jesosi toona go a liba di a weki a dëdë.

⁹ Nöö hën de dë te wan pisi, hën Masa Gadu tei ën tja go a liba gbolo leti a de wojo dë. A tjëen go tee bundji tapëen, de an sa si ën möön. ¹⁰ Hën dee bakama fëen sai dë ta luku ka a go a liba ala diin. Hën te u de kë mëni, hën de si tu sëmbë taanputaanpu a de bandja dë, ku wetiweti bisi faan a de sinkii.

¹¹ Hën de tu sëmbë hakisi dee bakama taa: “Dee sëmbë u Galilea aki, andi mbei un taanpu ta luku liba diin sö? Di wan seei sëmbë di un si Masa Gadu tja go a liba dë, Masa Jesosi, te wan ten a o toona ko a goonliba baka e. Nöö a di wan seei fasi kumafa i si a go dë, sö nöö a o toona ko baka.” Sö de tu sëmbë taki da de.

¹² Wë nöö di juu dë, de bi dë a di kuun de kai Oleifi Kuun. Nöö di di soni pasa sö kaa, nöö hën de kumutu dë hën de toona go a Jelusalen. Biga di kuun an longi ku di köndë, a sa dë kuma wan kilomëti sö nöö. ¹³ Nöö di de go dou a Jelusalen, hën de toona go a di wosu ka de bi guwenti u go, a wan kamba a liba ala.

Nöö dee sëmbë ku dee sëmbë dee go dë, de da dee tjabukama u Masa Jesosi: Petuisi, Johansi, Jakobosi, Andiasi, Filipi, ku Tomasi, Batolomisi, Mateosi, Jakobosi di da di womi mii u Alufasi, ku Simon di womi di bi kë puu Loomë lanti a dee Dju liba. Ufö i abi di oto Judasi, di womi mii u wan tata de kai Jakobosi. ¹⁴ Dee lö sëmbë dë, sö de bi guwenti u ta ko makandi fu de ta begi Gadu nöömö, de ku Malia di mama u Masa Jesosi, ku wanlö oto mujëë, ku dee baaa fu Masa Jesosi.

Aki de ta kuutu u buta sëmbë

a Judasi kamian.

¹⁵ Nöö hën de dë te wan daka, hën wanlö hia sëmbë ko dë makandi a di kamian. De dë wan höndö ku tuwenti sëmbë, biibima u Masa Jesosi wanwan.

Te wan pisi, hën Petuisi hopo taanpu a de mindi. ¹⁶⁻¹⁷ Hën a taki da de taa: “Dee sëmbë u mi aki, wë un sabi fa di Akaa u Masa Gadu bi ko a Dafiti liba gaanduwe a fesi, faa sikifi soni u di soni Judasi du aki. Wë ee wan soni sikifi a di Buku kaa, nöö a musu pasa nöömö, nöö hën i si a pasa ku Judasi a u mindi aki. Biga Judasi bi dë wan fuu. Masa Jesosi bi tei u ku ën tuu fuu musu dë a di wooko u Masa Gadu makandi. Nöö hën wë i si a tja dee sëmbë ko kisi Masa Jesosi kii.”

¹⁸ Wë nöö fa Judasi bi du di hogi dë, nöö dee felantima u Masa Jesosi bi pakëen. Nöö hën a tei di möni, hën a go bai wan goon. Nöö a di goon di a bai dë, naandë seei a kai gbolo dëdë pii. Bëë fëen latja puu tiipa a döö. Sö wan soni pasa ku Judasi e. ¹⁹ Nöö hën hii dee sëmbë u Jelusalen ko jei taa sö a dëdë a di goon dendu, nöö hën de ko ta kai di goon Akelidama, hën da Buuu Goon.

²⁰ Hën Petuisi taki möön taa: “A bi dë sikifikikifi a di pisi u Gadu Buku de kai Kanda Buku taa: Di wosu fëen ka a bi ta dë,

a musu fika söndö sëmbë.
 Na wan sëmbë musu go libi nëën möön.
 Hën a toona sikifi taa:
 Oto sëmbë musu subi a di wooko nëën kamian.

²¹⁻²² “Wë nöö hën da wan sëmbë musu ko a Judasi kamian e, fu toona heepi u a di wooko. Nöö di sëmbë di woo tei, a musu dë wan sëmbë di bi dë ku u a bigi fu di soni, kumutu a di daka di Johanisi bi dopu Masa Jesosi tee dou di daka di Masa Gadu tei ën tja go a liba. A bi musu si taa Masa Jesosi dëdë toona weki baka. Sö wan sëmbë wë u musu tei buta a Judasi kamian e.”

²³ Nöö di Petuisi taki sö te a kaba, nöö hën de kai tu womi ko buta. Wan u de de kai Josëfu. Hën da Basabasi, hënseei da Jusitusi. Nöö di otowan de kai Matiasi.

²⁴⁻²⁵ Nöö hën de begi te de kaba taa: “Masa Gadu o, wë u ko a i. Biga i sabi hiniwan libisëmbë hatiböö fa a dë.

“Wë nöö fu di Judasi an dë aki möön, fëen hedi wan oto sëmbë musu subi a di wooko nëën kamian ko tjabukama fii. Nöö hën i si u tja de tu womi aki ko da i, fii lei u undi u de i kë. Biga Judasi disa u hën a go a di kamian di fiti ën.” Sö wan begi de begi.

²⁶ Nöö di de begi sö te de kaba, hën de tuwë lötu. Nöö hën Matiasi wini, hën a ko mökisi ku dee ëlufu Gaan Tjabukama u Masa Jesosi dee bi fika mbei tuwalufu.

2

Aki ta lei fa di Akaa u Gadu ko

a dee Tjabukama liba.

¹ Hën de dë te wan daka, dee Dju sëmbë o njan di daka de kai Pensiti, nöö hën dee biibima u Masa Jesosi tuu hai ko makandi a wan wosu möön. ² Hën de sai dë te u de kë mëni, hën de jei wan soni kuma gaan ventu kumutu a liba ta ko te a ko dou a di wosu dendu voo sö, ka de dë sindosindo. ³ Hën de si wan soni kuma faja tóngö paaja fingafinga go nama a hiniwan u de. ⁴ Hën di Akaa u Masa Gadu wë i si ko a de liba sö e. Nöö a tja wan këni ko da de, hiniwan u de ko ta taki oto tóngö.

⁵ Nöö di juu dë, wanlö hia Dju sëmbë fu dee pepei köndë u goonliba bi dë a Jelusalen. De tuu ta biibi Masa Gadu, nöö de bi ko a Jelusalen dë u de njan di daka. ⁶ Nöö di de jei di bai, hën de booko gililii ko a dee sëmbë u Masa Jesosi, ko haika. Nöö hën de ko ta jei de ta fan pepei tóngö, hiniwan sëmbë ta jei di tóngö fëen seei di a ta taki.

⁷ Hën de taa: “Woo maingë, andi da di soni aki? A bigi da u. Naasë dee Galilea sëmbë aki lei dee tóngö sabi sö? Biga na deseei tóngö de ta fan dë. ⁸ Unfa a waka de ko sabi hii dee tóngö fuu tuu ta taki. ⁹ Biga a sëmëni pepei köndë u kumutu nöö u ta fan di tóngö u di köndë ka u kumutu: Paatia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Kapadosia, Pontusi, Asia, ¹⁰ Fiigia, Panfilia, Egepiti, dee köndëköndë u Libië dee dë zuntu ku Sileni, ufö i abi Loomë, ku Keeta, ku Alabia. A dee köndë dë tuu u kumutu. ¹¹ So fuu dë Dju sëmbë, so fuu an dë Dju sëmbë, ma u ko ta biibi Masa Gadu kuma de, nöö hën u ko ta jei dee sëmbë aki ta konda dee foondofoondo soni u Masa Gadu da u a dee tóngö dee u sabi. Nöö a bigi da u e!”

¹² Nöö hën de fika ta hakisi de na de nöömö taa: “Andi disa maingë? Wa fusutëen e!”

¹³ Ma nöö otowan a de dendu dë mbei dee Tjabukama u Masa Jesosi fa taa: “Maingë, wan piki e! Dööngö nöö de dööngö sö.”

Aki Petuisi ta fan ku dee sëmbë.

¹⁴ Nöö di dee Tjabukama jei de taki sö, hën Petuisi hopo, hën ku dee otowan fëen tuu. Hën a bai taki da dee hia sëmbë dë taa: “Dee sëmbë aki, un haika e. Un dee Dju sëmbë u Jelusalen aki ku hii un dee wakama tuu, un haika bunu fa mi o fan ku unu aki. Mi kë lei unu andi ta pasa aki.

¹⁵ “Wë fa un taa u dööngö aki, nöö na tuu e, dee sëmbë. Fa di nëigi juu mamate u dë aki, a tjika u sëmbë bebe soni dööngö kaa nö? Nönö. ¹⁶ Ma di soni pasa aki, a dë di soni di di fesiten tjabukama u Gadu de kai Joëli bi taki a fesi. A taa:

¹⁷ Masa Gadu manda wan buka ko taa:

‘A di kaba ten u goonliba mi o du wan soni.

Mi o da hii pei sëmbë di Akaa u mi.

Dee womi mii fuunu ku dee mujëë mii fuunu o ta kisi fan a Gadu ta konda da sëmbë.

Dee kijoo mii fuunu o ta si soni u mi ku wojo limbo.

Dee gaan womi o ta sunjan soni u mi.

¹⁸ Di juu dë, di Akaa u mi o ko a dee sëmbë dee ta wooko da mi liba, womi ku mujëë tuu.

Nöö de o ta kisi fan a mi u de konda da sëmbë.

¹⁹ Nöö mi o du foombofoombo soni a liba ala.

Mi o du bödjëë soni a goonliba aki tu, kuma maaka sö.

Biga sëmbë o si buuu, de o si faja, de o si sumuku baakabaaka.

²⁰ Di sonuwojo o dungu pii,

nöö di libawojo o ko bëëë sö kuma buuu.

Sö o pasa bifö di Gaan Hebi Daka u Masa Gadu o dou.

²¹ Ma nöö hiniwan sëmbë di o kai Masa Gadu në faa feni heepi nëën,

hën Gadu o puu fu an feni sitaafu.’

Sö Masa Gadu bi fan a Joëli liba, nöö hën i si ta pasa aki e, dee sëmbë.”

²² Hën Petuisi toona taki da de möön, a taa: “Dee sëmbë fu Isaëli aki, un haika mi bunu e.

“Di sëmbë de kai Jesosi fu di köndë de kai Nazalëti, hën bi ta du sëmëni foombofoombo soni a unu dendu, leti kumafa un tuu sabi kaa. Masa Gadu wë dëën di kaakiti faa ta du sö e, be un musu sabi taa hën mandëën. ²³ Ma nöö di Jesosi dë, hën Masa Gadu bi buta a fesi taa a o da unu pasi fuun kii ën. A bi sabi kaa taa woon tjëën go da dee hogihati sëmbë fu de pekëën a lakpa pau kii. Sö a bi sabi a fesi kaa.

²⁴ “Ma fa un kii ën dë, nöö Gadu an disëën a dëdë köndë e. A puu ën a di sitaafu dë, toona weki ën baka. Biga Dëdë Köndë aan di kaakiti u tapëën buta dë u nöömö. Nöö hën i si a toona weki baka.

²⁵ “Wë nöö Dafiti bi sikifi wan soni. ‘Buka da fëen ma wöutu na fëen. Biga Masa Jesosi hën abi di wöutu.’ A taa:

Fa mi dë aki, ma ta fëëë na wan soni,

biga mi sabi taa Masa Gadu dë leti a mi bandja aki.

Nöö a o ta dë ku mi nöömö.

²⁶ Fa i dë ku mi tjika aki, Masa Gadu,

nöö mi ta wai seei te dou a mi hati dendu.

Dee wöutu dee mi ta tei ta taki,

nöö waiwai soni de dë.

Biga fa i si mi dë ku mi sösö sinkii aki seei,

ma ma ta fëëë dëdë möönsö,
biga mi sabi taa joo tja mi.

²⁷ Nöo mi sabi tu taa ja o disa mi a dëdë köndë.

Di futuboi fii di dë apaiti da i vö,
ja o disëën sinkii a dëdë köndë faa lulu poi kaba a sösö.

²⁸ I lei mi di pasi kaa, ka fu mi go mi feni libi,
nöo joo dë ku mi, hën mbei mi o dë waiwai.

Sö Dafiti bi sikifi a fesiten e.

²⁹ “Wë nöo dee sëmbë u mi aki, „be mi puu di soni a sikifi dë da unu. Biga fa Dafiti taki dë, nöo na hënseei soni a tei taki e. A bi dë wan gaan sëmbë fuu, nöo a dëdë te de bei gaanduwe kaa. Geebi fëën sai leti dë eti.

³⁰ “Ma nöo fa Dafiti fan naandë, nöo a bi dë wan tjabukama u Gadu, nöo a bi ta konda u wan soni o pasa a bakaten. Biga a bi sabi taa Masa Gadu bi paamusi ën wan soni ku soi seei taa wan u dee bakamii fëën o ko tei di könu sutuu fëën fu nöömö.

³¹ “Wë nöo di Dafiti sabi sö kaa, hën mbei a taki di lö soni dë fu di sëmbë di Masa Gadu o manda ko. Hën de kai di Keesitu. A o dëdë ma a o toona weki baka. A taa Masa Gadu an o disëën a dëdë köndë fu hën sinkii musu poi. Sö Dafiti bi taki.”

³² Nöo hën Petuisi taa: “Un haika e, dee sëmbë. Di sëmbë Dafiti taki dë, hën da Jesosi e. Biga a bi dëdë, ma nöo Masa Gadu an disëën a dëdë köndë, a weki ën baka a dëdë. U dee sëmbë i si aki tuu seepi bi si ën ku u wojo taa sö a pasa tuu. ³³ Nöo fa u dë aki, a dë leti a di letimaun së fëën Tata Masa Gadu a liba ala, ka a tjëën go buta a di möön kaba hebima kamian.

“Nöo fa i si Masa Jesosi go ala, nöo hën di tata fëën dëën di Akaa fëën kumafa a bi paamusi ën taa a o dëën. Nöo hën Masa Jesosi toona da u ën. Nöo fa i si u ta taki dee peipei töngö fuunu aki, nöo di Akaa u Gadu hën mbei e. Sö Masa Jesosi toona da u ën tjika.

³⁴ “Nöo i sabi fa Dafiti bi sikifi möön, a taa: Masa Gadu taki da mi Masa taa:

‘Sindo fii a mi letimaun së aki,

³⁵ ta luku fa mi o buta dee felantima fii a i basufutu.’

Sö wan soni Dafiti sikifi. Wë nöo fa a sikifi dë, ma na Dafiti bi go a Masa Gadu a liba ala e. „Fa a taki dee soni dë, na hënseei soni a ta taki, ma Masa Jesosi soni a taki.”

³⁶ “Nöo dee sëmbë u Isaëli aki, un musu sabi taa di Jesosi di un peka a di lakpa pau kii dë, hën wë Masa Gadu tei buta ko Masa fu hii mundu e. Hën da di Könu di a bi paamusi u kaa, di Keesitu.”

Sö Petuisi taki da dee sëmbë.

³⁷ Nöo di dee hia sëmbë jei fa a taki dë, nöo hën hati u de latja te na soni. A go a de sinkii. Hën de bai hakisi Petuisi ku dee oto Tjabukama u Masa Jesosi taa: “Woolo, dee sëmbë fuu dë, unfu woo du möön?”

³⁸ Hën Petuisi piki de taa: “Un musu disa di hogilibi fuunu, be hiniwan fuunu go dopu a di në u Jesosi Keesitu. Nöo te un du sö kaa, nöo Masa Gadu an o hoi dee hogilibi fuunu a bëë möön. Nöo a o da unu di Akaa fëën tu, faa wooko a unu liba.

³⁹ “Wë biga Masa Gadu bi paamusi unu kaa taa sö a o da unu di Akaa fëën. Unu, ku dee mii fuunu, ku hii dee böngö fuunu, ku hii dee sëmbë dee ta dë a dee longi köndë dee a ta kai fu ko sëmbë fëën, de tuu a bi paamusi.” Sö Petuisi taki da de.

⁴⁰ Nöo hën a tei sömëni oto soni möön ta bai de. A ta biinga ku de kodo u de musu piki di fan fëen, be de an musu feni di sitaafu ta tja kumafa dee hogihatima u di köndë o feni ën.

⁴¹ Nöo di a taki sô kaa, nöo hën sömëni sëmbë piki tuu. Biga di daka dë, nöo kuma wan dii dusu sëmbë sô piki di buka go dopu. Nöo hën de ko mökisi ku dee sëmbë u Masa Jesosi dee bi biibi kaa. ⁴² Nöo fa de ko biibi dë, hën de nango ta lei soni u Masa Jesosi a dee Tjabukama nöömö. De ta libi suti ku deseei ku piizii, ta begi Masa Gadu, ta njan makandi fu di de tuu ta biibi a Masa Jesosi.

⁴³ Nöo di juu dë, dee Tjabukama u Masa Jesosi ta du sömëni foombofoombo soni e, te hii lanti ko ta fëë.

⁴⁴ Nöo fa de sëmbë ko biibi Masa Jesosi dë, de ta libi makandi seei. De an ta mömbi deseei soni. Te wan sëmbë abi, a ta da di otowan. ⁴⁵ Nöo ee wan sëmbë dë ku fuka, nöo di otowan o sei wan goon fëen, ee nasö wan oto soni di a abi, nöo te a feni di möni nöo a tja ko paati da dee otowan puu de a fuka. ⁴⁶ Nöo hiniwan daka de ta ko ta mökisi a di djai u di Wosu u Masa Gadu a Jelusalen naandë. Nöo sô de ta waka ta njan makandi a dee wosu u de ku piizii, ku limbohatai seei. ⁴⁷ Nöo de ta gafa Masa Gadu nöömö.

Nöo fa de ta libi dë, hii sëmbë u di köndë tuu ta luku de taa: “Aai maingë, dee sëmbë aki, bumbuu sëmbë de dë e.”

Nöo hiniwan daka Masa Jesosi ta tja oto sëmbë ko nama ku de, dee sëmbë dee ta ko a Gadu fu de feni di heepi fëen.

3

Aki Petuisi kula wan lan sëmbë ku di në u Masa Jesosi.

¹ Nöo hën de dë te wan daka, nöo hën Petuisi ku Johanisi nango a di Wosu u Masa Gadu a wan dii juu sapate. Biga hiniwan daka sëmbë bi guwenti u go begi Gadu a di lö ten dë. ² Nöo di djai u di Wosu u Masa Gadu bi abi wan döo fëen de kai Hanse Nëngë Döo, nöo naandë de ta tja wan sëmbë ko buta. Di sëmbë dë bi lan sensi nëen mama bëe dendu, nöo hiniwan daka de ta tjëen go buta naandë faa musu ta pidi möni a dee sëmbë ta pasa nango a di Wosu u Gadu.

³ Nöo hën di di sëmbë si Petuisi ku Johanisi ta pasa nango a di Wosu, nöo hën a pidi de möni.

⁴ Nöo hën de luku ën diin. Hën Petuisi taki dëen taa: “Womi, hopo wojo luku i si.”

⁵ Hën a luku de. A a’ di pakisei taa de o dëen wan soni.

⁶ Hën a taki dëen taa: “Ma a’ möni e, ma di soni di mi abi nöo hën mi o da i. A di në u Jesosi Keesitu fu Nazalëti mi taki da i taa hopo waka e!” ⁷ Nöo hën a panjëen a leti maun faa hopo ën taanpu. Fa u du dë, hën futu u di womi ko taanga, ⁸ hën a hopo vu taanpu apë. Hën a denda go ku de a di djai dendu. Hën a ta waka ta djombo ta bai ta gafa Masa Gadu ta dëen tangi u di bunu di a du ën dë.

Aki Petuisi ta fan ku dee sëmbë bi dë a di Keikiwosu.

⁹ Nöo di juu dë, sömëni sëmbë bi dë a di Keikiwosu kaa, nöo de tuu si di womi fa a ta waka ta gafa Masa Gadu ta dëen tangi. ¹⁰ Nöo de sabi taa hën da di sëmbë bi dë sindosindo a di Hanse Nëngë Dööbuka ta pidi möni, nöo hën a ko hopo taanpu ta waka.

¹¹ Nöo hën de kule go a Petuisi ku Johanisi ka de sai dë a di pisi u di Keikiwosu de kai Salumon Baiko. Nöo di womi di bi lan dë, a dë ku de maun ku maun panjanpanjan. Nöo a bigi da de te na soni.

¹² Hën di Petuisi si dee hia sëmbë ta kule ta ko a de, hën a taki da de taa: “Dee Isaëli sëmbë u mi aki, andi bigi da unu sô? Fa di womi ko bunu aki, un ninga taa ku u seei kaakiti u kulëën nō? Ee na un mëni taa fu di hati fuu limbo möön oto sëmbë mbei Masa Gadu da u kaakiti sô? Nönö e! Nëen mbei.

¹³ “Ma Masa Gadu, di dee fesiten sëmbë fuu bi ta begi kaa, dee Abahamu, Isaki, Jakopu sô, hën wë kë da Masa Jesosi gaan nëbai, nōö hën mbei a kula di sëmbë aki, be un sabi taa sô wan sëmbë Jesosi dë. Biga Jesosi bi dë di Futuboi u Gadu seei di a manda ko da u, ma nōö unu tjëen go da dee tiima u di köndë fuu aki u de musu kii. Hën di un tjëen go, nōö Gaama Pilati an bi si na wan föutu nëen faa musu dëdë e. Hën a taa an o kii ën, a o disëen be a go. Ma di a taki sô, nōö hën un ko ta bai taa an musu disëen go.

¹⁴ “Di apaiti sëmbë u Masa Gadu, ku hën wë i si un du sô e, dee sëmbë. A bi bunu te Masa Gadu seei an feni na wan föutu nëen wan daka, ma unu taa wan këen. Hën un begi di gaama faa musu puu wan oto sëmbë a dunguwosu da unu nëen kamian. Hën un kai di sëmbë dëen. Wan gaan hogi sëmbë di bi ta kii sëmbë, hën un mbei a puu da unu. ¹⁵ Ma di bumbuu Sëmbë di ta da hii mundu libi, nōö hën un kii puu.

“Ma fa un du dë seei, ma Masa Gadu toona weki ën baka e. Biga u seepi si ën ku u seei wojo. ¹⁶ Nōö hën di kaakiti fëen wë i si kula di sëmbë bi lan aki. Fu di u ta biibi nëen liba, hën mbei di sëmbë ko dë tjentjen a unu fesi aki kumafa un tuu ta si ën kaa.

¹⁷ “Nōö haika e, dee sëmbë u mi aki. Mi sabi taa fa un ku dee hedima fuu kii Masa Jesosi dë, wan bi sabi taa sô wan gaan hogi un bi ta du e.

¹⁸ “Ma nōö gaanduwa a fesi Masa Gadu bi da dee tjabukama fëen wan buka taa di sëmbë fëen di a o manda ko a goonliba, di Keesitu, a musu tja sitaafu nōömö. Nōö hën wë i si pasa aki.

¹⁹ “Nōö dee sëmbë o, dee hogilibi fuunu musu hati unu te nōö un bia disa de e, ko a Masa Gadu. Nōö an o hoi unu a bëë möön. Nōö te un du sô kaa, nōö a o ta da unu böö. ²⁰ Nōö a o toona manda Jesosi Keesitu ko da unu möön e. Biga a bi buta a fesi taa sô a o toona mandëen da u kaa. ²¹ Ma nōö fa u dë aki a musu fika a Masa Gadu köndë ala ufö. Te dou di juu fu Masa Gadu musu puu hogi a goonliba buta hii soni ko bunu baka ufö a o toona ko. Biga sô wan soni Masa Gadu bi paamusi dee gaan sëmbë fuu a dee tjabukama fëen taa sô a o du.

²² “Nōö Mosesi bi taki da dee gaan sëmbë fuu taa: Fa i si Masa Gadu manda mi ko da unu aki, nōö sôseei a bakaten a o manda wan oto Tjabukama ko da unu. Nōö di sëmbë di o ko dë, a o dë di wan köndë sëmbë kuma unu. Nōö te a ko, nōö dee soni dee a o taki da unu, nōö de tuu un musu piki e.

²³ Biga ee wan sëmbë ja kë piki di buka u di Tjabukama dë, nōö joo kumutu a dee sëmbë u Masa Gadu dendu go kaba a sôsö. Sô wë Mosesi bi taki da dee gaan sëmbë fuu e, dee sëmbë.

²⁴ “Nōö hii dee tjabukama u Gadu, kumutu a Samuëli te dou ku hii dee otowan dee bi ta konda soni u Gadu da sëmbë, de tuu kisi di wan seei buka taa sô wanlô soni o pasa, nōö hën de ko ta pasa a di ten u dë aki. ²⁵ De bi konda taa sô wanlô bunu Masa Gadu o du sëmbë. Nōö unu wë da dee sëmbë dee musu kisi dee bunu dë e. Masa Gadu ku dee gaan sëmbë fuu bi abi di buka, ma unu wë ta feni dee bunu de bi taki.

“Biga a bi taki da u gaan sëmbë Abahamu taa a di böngö fëen hii pei sëmbë u goonliba o feni heepi. Wë nōö di böngö di a taki dë, Masa Jesosi wë e, dee

sëmbë.»²⁶ Hën a manda ko kuma Futuboi fëen. Nöö fa a mandëen ko dë, u dee Isaëli sëmbë fosu a mandëen da e. Biga a kë faa heepi unu mbei un disa dee hogilibi fuunu.” Sö wë Petuisi taki tuwë da dee hia sëmbë a di Keikiwosu dë.

4

Aki de kisi Petuisi ku Johanisi tja go a kuutu.

¹ Nöö di juu dë, Petuisi ku Johanisi an kaba u fan seei hën dee begima ku di hedima u dee siköutu dee ta watji a di Wosu u Gadu, ku dee sëmbë u di keiki paatëi de kai Sadusei, hën de ko dou a de. ² Hati u de boonu ku de te na soni, biga de ta konda da dee otowan taa Masa Jesosi dëdë toona weki baka. „Biga dee Saduseima an sa jei taa sëmbë sa dëdë toona weki baka.»³ Nöö hën de kisi Johanisi ku Petuisi panjan gingin tja go sötö a dunguwosu. Nöö de o luku te amanjan bifö de o kuutu de, biga ndeti kaa.

⁴ Ma nöö fa dee Tjabukama bi fan ku dee sëmbë dë, nöö wanlö hia sëmbë bia piki di buka bendi ko a di së u Masa Jesosi. Nöö fa de go mökisi ku dee oto biibima u Masa Jesosi naandë hën de ko dë kuma feifi dusu sëmbë sö.

⁵ Nöö hën de dë te mamate, hën dee Dju hedima, ku dee Gaan Womi, ku dee Sabima u Wëti, de tuu hai ko mökisi a Jelusalen naandë u de kuutu. ⁶ Di awoo hedima u dee begima de kai Ananasi, ku di Kaba Hei Begima de kai Kajafasi, wan oto sëmbë de kai Johanisi, ku Alekesani, ku hii dee oto famii u Ananasi, sö de ko a di kuutu. ⁷ Nöö hën de manda sëmbë u de go tei de tu Tjabukama u Masa Jesosi, Petuisi ku Johanisi, tja ko a de.

Nöö di de ko dou, hën de hakisi de taa: “Ku un kaakiti un kula di lan sëmbë dë? Un sëmbë në un kai ufö un du sö wan soni?”

⁸ Nöö di juu dë di Akaa u Masa Gaangadu bi dë a Petuisi liba hebi seei. Nöö hën a piki de gbelin taa: “Gaan lanti, un piimisi fuunu e. ⁹ Un kë sabi unfa u du ufö u heepi di lan sëmbë ö? ¹⁰ Wë be mi taki ën da unu, biga a dë fanöudu fuun musu sabi. A dë fanöudu fu hii un dee sëmbë u Isaëli tuu musu sabi taa Jesosi Keesitu u Nazalëti hën kulëen ku ën kaakiti. Hën mbei i si a ko taanpu telutelu a unu fesi aki. Di sëmbë di un bi peka a di lakpa pau naandë kii, nöö hën kulëen e. Unu wë bi kii ën, ma Masa Gaangadu weki ën baka.

¹¹ “Wë wan sabi fa de sikifi ën buta a Masa Gaangadu Buku nö? De taa:

Dee sëmbë ta mbei sitonu wosu,

hën de si wan sitonu taa an bunu,

nöö hën de tuwëen a kapëë.

Ma nöö bakaten,

hën di sitonu dë ko mama posu u di wosu.

Wë di sitonu dë, Masa Jesosi wë e, dee sëmbë. ¹² Hën nöö sa puu sëmbë a hogi basu fii sa dou a Masa Gaangadu fesi. Oto në an dë a goonliba aki möönsö di u libisëmbë sa kai fuu feni di heepi u Gadu.”

¹³ Wë nöö di dee kuutama jei fa Petuisi ku Johanisi ta fan söndö fëëë sö, hën de taa: “Maingë, dee sëmbë aki, na söso sinkii sëmbë de dë nö? Biga de an go a siköö wan bëtë, ma nöö hën de ko ta fan ku u söndö fëëë sö.” Di soni bigi da de, nöö hën de ko si taa di fa dee Tjabukama bi ta dë ku Masa Jesosi, hën wë mbei de sabi u fan sö. ¹⁴ Nöö soni an dë u fia möön tu. Biga di lan womi di de bi kula sai leti dë taanputaanpu ku de.

¹⁵ Nöö hën de manda Petuisi ku Johanisi ku di womi di bi lan taa be de kumutu a di kuutu kamba ufö. Nöö hën de kumutu go. Nöö hën dee kuutama fika dë ta hakisi taa: ¹⁶ “Wë unfa woo du ku dee sëmbë? Biga hii sëmbë fu Jelusalen aki tuu sabi fa de bi kula di lan sëmbë dë. A dë wan gaan foondo

soni da hii mundu, nöö wa sa fia, biga a bödjëe tuu. ¹⁷ Ma nöö un boo bai de nöö taa de an musu tei di në u Jesosi ta paaja a di köndë möön.”

¹⁸ Nöö di de kuutu tefa de kaba, hën de toona kai Petuisi ku Johanisi taa be de ko. Hën de ko dou. Hën de buta ku de seei taa de an musu ta kai di në u Jesosi ta lei sëmbë soni fëën möön a mundu.

¹⁹ Nöö hën Petuisi ku Johanisi piki de taa: “Lanti, fa un taki da u aki, nöö u jei. Un bai u taa wa musu konda soni u Masa Jesosi. Ma Masa Gaangadu manda u fuu musu konda. Nöö unfa un mëni? Undi u dee buka un si kuma Masa Gaangadu o kë fuu musu piki? ²⁰ Wë nöö wa sa tjubi dee soni u wojo bi si ku dee u jesi bi jei. U musu konda de nöömö.” Sö de piki de.

²¹ Hën dee kuutuma toona bai de seei gbelin taa de an musu konda de, nöö hën de manda de go. De an saanfa u de du fu de musu da de sitaafu, biga hii sëmbë ta gafa Masa Gaangadu ta bai ën në fu di gaan soni di bi pasa dë.

²² Biga di sëmbë di de bi kula a di gaan foondo fasi dë, nöö a bi abi jaa pasa föteni, ma an bi waka wan daka.

Aki dee Tjabukama u Masa Jesosi ku dee oto biibima ta begi.

²³ Nöö fa dee kuutuma manda Petuisi ku Johanisi go dë, nöö hën de go a dee oto biibima u Masa Jesosi go taki da de unfa dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi bi taki da de. Hën de konda te de kaba.

²⁴ Nöö di dee otowan u de jei sö, nöö hën de tuu ko ta gafa Masa Gaangadu taa: “Masa Gadu oo, i mbei hii soni a liba ala, ku goon aki tuu, te dou ku di ze.

²⁵ Nöö hën i manda di Akaa fii faa fan a di futuboi fii liba, u gaan avo Dafiti, taa:

Andi du dee peipei sëmbë u goonliba mbei hati u de boonu sö?

Faandi mbei de ta suku pasi sö te de wei,

u de du hogi ku Masa Gaangadu?

²⁶ Dee könu u goonliba ku dee oto tiima tuu

ta hai ko fiti buka u de feti ku Masa Gaangadu

puu hën ku di Könu fëën di a buta, a de liba.

Sö Dafiti taki.

²⁷ “Wë nöö Masa Gaangadu, di soni Dafiti bi taki dë hën wë i si ta pasa fa u dë aki. Biga dee hedima u goonliba, Helodi ku Pontuisi Pilati, ku dee Isaëli sëmbë fuu, ku dee oto köndë sëmbë tuu ko mökisi leti a Jerusalem aki fu de du hogi ku Masa Jesosi, di Futuboi fii di dë apaiti da i. Di Sëmbë di i bi da taki a hii mundu liba, nöö hën de bi sitaafu sö e. ²⁸ Nöö hën de du hii dee soni dee i bi buta a fesi taa sö o pasa. Wë Masa, sö i seei abi di kaakiti tuu, fu buta hii soni fu de musu pasa leti kumafa i bi kë.

²⁹ “Nöö fa u dë aki ja si o? Dee sëmbë bai u taa de o du ku u. Nöö hën u begi i, Masa, fii da u dee futuboi fii degihati, be u sa ta konda di Buka fii nöömö söndö fëëë. ³⁰ Masa Gaangadu, i musu kula dee suwakima, be sëmbë si di kaakiti fii di i abi. Be u tei di në u Masa Jesosi ta du foondofoondu soni, be hii sëmbë si di kaakiti di a abi. Biga hën wanwan tö dë di apaiti Futuboi fii di i buta. Nöö da sö u begi i, Masa.”

³¹ Nöö di de begi sö te de kaba, hën di kamian ka de dë ko ta seki seei te na soni. Hën di Akaa u Masa Gaangadu toona ko taanga a de liba, hën de ko ta konda di buka u Gadu seei söndö fëëë.

Aki ta lei fa dee biibima u Masa Jesosi bi ta libi makandi tjika.

³² Nöö di juu dë, hii dee biibima u Masa Jesosi tuu bi dë ku wan hati. Na wan sëmbë ta hoi ën gudu buta nëën wosu fëën wanwan, ma de tuu ta abi soni makandi. ³³ Hën dee Tjabukama u Masa Jesosi ta konda da lanti nöömö

fa Masa Jesosi weki a dëdë. Nöö fa de ta fan dë, di fan u de abi kaakiti, nöö a dë u si tuutuu taa Masa Gaangadu ta tja de ku ën bunuhati seei. ³⁴ Fa de sai dë, na wan sëmbe bi dë a de dendu ta pena. Biga ee wan sëmbe i dë ku pena nöö dee otowan ee dee a' goon ee nasö wosu, nöö de ta sei ën ³⁵ nöö de tei di möni tja ko da dee Tjabukama u Masa Jesosi. Nöö dee Tjabukama tei di möni nöö de paati da dee penama puu de a fuka. Sö de bi ta libi di ten dë.

³⁶ Nöö hën wan sëmbe bi dë de kai Josëfu. Dee Tjabukama u Masa Jesosi ta kai ën Banabasi; hën kë taki "wan sëmbe di ta da sëmbe hati." Nöö a dë u di lö u Isaëli de kai Leifi, nöö a kumutu a di köndë de kai Sipuusi. ³⁷ Nöö hën di womi aki bi abi wan goon, hën a sei ën. Hën a tei hii di möni fëen tuu tja ko da dee Tjabukama u Masa Jesosi u de paati da sëmbe.

5

Aki ta lei andi pasa ku Anianiasi ku hën mujëe.

¹ Di juu dë, hën wan womi bi dë de kai Anianiasi, nöö hën mujëe de kai Safila. Nöö de bi abi wan goon u de. Nöö hën de sei di goon. ² Nöö hën di womi tei hafu u di möni hoi buta dë, hën a tei di fika tja go da dee Tjabukama u Masa Jesosi, taa tuu u di möni di a sei di goon hën di dë. Nöö fa a du dë, hën mujëe seei dë a dendu tu.

³ Nöö di a du sö, hën Petuisi gandji dëen taa: "Womi Anianiasi, unfa i du bifö di didibi subi a i liba sö, te i kë ganjan di Akaa u Masa Gadu? ⁴ Andi mbei i du sö? I seei bi abi di goon, nöö di i sei ën kaa, nöö i bi sa hoi hii di möni. Ma nöö hën i tjubi hafu fëen buta dë, hën i tei di fika tja ko da u taa, tuu fëen di dë. Wë na ku libisëmbe i du di hogi e, ma ku Masa Gadu i du ën."

⁵ Nöö di Anianiasi jei di fan wante, nöö hën a tombi kai a goon dëdë pii, böö fëen koti.

Nöö fa di soni pasa dë, dee oto sëmbe jei nöö hati u de latja seei. ⁶ Nöö hën wanlö kijoo mii hopo hën de ko dimboli di dëdë tefa de kaba, hën de tei ën tja go bei.

⁷ Hën de dë te baka dii juu langa sö, hën di mujëe u di womi ko dou. An bi sabi taa sö wan soni bi pasa ku ën manu.

⁸ Nöö di a ko dou, hën Petuisi hakisi ën taa: "Mujëe, haika. Fa di manu fii bi tja di möni u di goon ko aki, tuu fëen a tja nö?"

Hën a piki taa: "Aai, tuu fëen di dë e."

⁹ Hën Petuisi toona taki dëen taa: "Faandi mbei i ku i manu tuu fiti buka makandi taa woon pooba di Akaa u Masa Gadu luku sö? Wë dee womi mii dee bi tja di manu fii go bei, haika futu u de a dööbuka dë. Nöö de o tja i go bei tu e."

¹⁰ Hën di a taki sö, di mujëe jei. Hën a kai gbolo a Petuisi fesi dë dëdë pii. Hën dee kijoo ko dou, hën de si ën dë dëdëdëdë. Hën de toona hopo ën tei tja go bei nëen manu bandja.

Sö wan gaan soni pasa di juu dë.

¹¹ Nöö di dee biibima u Masa Jesosi ku dee oto sëmbe jei, nöö hën hii de tuu fëeë te na soni. De si taa libi u de musu dë tolooo a pasi seei.

Aki ta lei fa dee Tjabukama u Masa Jesosi ta kula sëmbe.

¹² Di juu dë, dee Tjabukama u Masa Jesosi ta du hia soni, foondofoono wan kuma maaka sö, nöö sëmbe ta si taa Gadu dë ku de tuu. Nöö dee sëmbe dee ta biibi a Masa Jesosi ta ko a di kamian u di Keikiwosu de kai Salumon Baiko nöömö ta mökisi makandi. ¹³ Ma fa de ta ko dë, na de ku oto sëmbe e.

Biga dee oto sēmbē dee an ta biibi a Masa Jesosi liba, de ta fēēē seei u de ko mōkisi ku de, hii fa de ta gafa de nōōmō taa bumbuu sēmbē de dē.

¹⁴ Nōō dee sēmbē u Masa Jesosi ta ko mōōn hia seei. Hiniwan juu oto sēmbē ta ko biibi, womi ku mujēē tuu, ta mōkisi ku dee otowan bi biibi a fesi.

¹⁵ Nōō fa Gadu ta da dee Tjabukama kaakiti tjika dē, nōō sēmbē ta tja dee suwakima u de ta ko ta buta a bandja pasi. De ta tja de ta buta a kama liba a goon dē, so u de dē a bedi, nōō de dē ta luku Petuisi faa pasa dē, sonte di jeje fēēn sa kai a de nōō de sa ko bunu. ¹⁶ Gaan hia sēmbē seei ta kumutu a dee kōndēkōndē a Jelusalen bandja dē ta tja dee suwakima u de ta ko, ku dee sēmbē dee dē ku soni a hedi ta sitaafu de ta kii. Nōō de tuu dee Tjabukama kula ko bunu.

Aki wan basia u Masa Gadu Kōndē ko heepi dee Tjabukama.

¹⁷ Nōō fa dee Tjabukama u Masa Jesosi ta du dee foombo soni sō, nōō hēn di Kaba Hei Begima u dee Isaēli sēmbē ku dee mati fēēn u di Sadusei paatēi, de ko ta haun ku de te na soni. ¹⁸ Te wan daka, hēn de go kisi de tja go sōōtō a dunguwosu.

¹⁹ Ma a di ndeti dē seei, hēn wan basia u Masa Gadu Kōndē ko jabi dee dōō u di dunguwosu puu dee Tjabukama tja ko a dōō. ²⁰ Hēn a taki da de taa: “Un go taanpu a di Wosu u Masa Gadu e, nōō un ta konda da lanti nōōmō taa wan njunjun libi dē u feni a Masa Gadu. Un puu hii soni fēēn da de be de sabi.”

²¹ Nōō hēn dee Tjabukama piki. Biga di dobooko fēēn, hēn de toona go dē a di Wosu go ta lei lanti leti kumafa di basia bi taki da de.

Aki dee Isaēli hedima kai dee Tjabukama u Masa Jesosi a kuutu mōōn.

Di mamate dē seei, hēn di Kaba Hei Begima ku dee mati fēēn ko makandi u de kuutu di soni u dee Tjabukama u Masa Jesosi. Hēn de kai hii de hedima u dee Isaēli sēmbē ku hii dee oto kuutuma u Isaēli tuu taa be de ko a kuutu.

Hēn di de ko, hēn de manda buka da dee wakitima u di dunguwosu taa be de go tei dee Tjabukama tja ko da de. ²² Nōō hēn dee wakitima go. Ma nōō di de go dou nōō pii, djee. Dee sēmbē an sai dē.

Hēn de toona go a dee kuutuma go taa: ²³ “Dee sēmbē aki, wē u dou e. Nōō gaan soni. Dee sēmbē dee un manda u fuu go tei, wa si de e. U go a di dunguwosu, u si dee dōō tuu dē sōōtōsōōtō ku dee sikōutu dē a dee dōōbuka ta hoi wakiti tuu u si. Ma nōō di u go dou hēn u jabi di dōō, wa si sēmbē. De an sai dē e. Wa sabi naasē de go.”

²⁴ Nōō di di Kaba Hei Begima ku dee Gaan Begima ku di hedima u dee wakitima u di Wosu u Gadu jei sō, nōō a toobi de tumisi. De an saandi pasa.

²⁵ Te wan pisi, hēn wan sēmbē ko dou, a taa: “Un haika e, dee sēmbē. Dee womi un bi buta a dunguwosu, de dē leti a di Wosu u Gadu dē ta lei sēmbē e.”

²⁶ Nōō di de jei sō, hēn di hedima u dee wakitima kai dee otowan fēēn, hēn de kule go tei dee Tjabukama tja ko. Ma na ku taanga e, biga de fēēē taa a kandē dee lanti hati o boonu ku de te de o naki de ku sitonu kii.

²⁷ Nōō hēn de tja dee Tjabukama ko, hēn de ko taanpu a dee kuutuma fesi.

Hēn di Kaba Hei Begima taki da de taa: ²⁸ “Dee sēmbē aki, u bi bai unu kaa e, taa wan musu ta lei lanti dee soni u Jesosi mōōn. Jetiseei wan disa mōōnsō. Un ta lei sēmbē kodo, tefa hii sēmbē u Jelusalen tuu jei kaa. Nōō fa un ta du ēn dē, un ta biinga kodo fu un buta a u hedi taa u kii ēn.”

²⁹ Hēn Petuisi ku dee oto Tjabukama toona piki ēn taa: “Aai, wē u jei, dee sēmbē. Ma Masa Gadu buka hēn u musu piki mōōn gaanfa mōōn libisēmbē buka e. ³⁰ Nōō unu wē bi kii Masa Jesosi tuu. Un pekēēn a di lakpa pau, ma Masa Gadu seei, di dē di Gadu di dee gaan sēmbē fuu bi ta begi gaanduwe

kaa, nöö hën toona weki ën baka. ³¹ Nöö hën a tjëen go buta te a di möön hei kamian nëen letimaun së a liba ala, be a ko dë di kaba Fesima u mundu. Nöö fa a ko dë Fesima dë, nöö a dë di Heepima tu, di sa puu u a hogilibi basu.

“Fa Masa Gadu sai dë, dee sëmbë, an kë hoi di hogilibi fuu Isaëli sëmbë a bëë möön e. A kë fuu tuu musu bia libi, be a sa puu dee hogi du fuu a u liba. Sö a kë heepi u tjika. ³² Nöö u abi fu konda di buka aki da lanti be de jei e. Biga u seei dë kotoigima u dee soni u Masa Jesosi u ta taki aki, u ku di Akaa u Gadu di a ta da dee sëmbë dee ta piki ën buka.”

³³ Nöö hën di dee kuutuma jei fa dee Tjabukama fan, hën de kisi faja seei. Nöö hën de taa de o kii de puu a goonliba nöömö.

³⁴ Ma nöö wan sëmbë bi dë a de dendu de kai Gamalijëi. A bi dë wan sëmbë u di keiki paatëi de kai Faliseima di ta lei sëmbë dee wëti dee Gadu bi da dee Isaëli sëmbë. Nöö hii sëmbë abi gaan lesipeki dëen. Nöö hën a hopo taanpu a di kuutu. Hën a manda sëmbë taa be de tja dee Tjabukama go a döo ufö. Hën de tja de go a döo.

³⁵ Nöö hën Gamalijëi fan ku dee kuutuma taa: “Dee Isaëli sëmbë aki, un musu mëni unu seei e, ku andi woon du ku dee womi dë. ³⁶ Wan saandi bi pasa ku di womi de kai Teodasi nö? Di soni pasa wan pisiten kaa taa a bi kë buta hënseei fesima u di köndë. Nöö hën fö höndö womi go nama ku ën. Hën de dë te wan pisi hën wanlö sëmbë kii ën puu dë, nöö hën hii dee sëmbë fëen paaja tuu. Nöö hën di soni u Teodasi kaba.

³⁷ “Nöö baka fëen hën wan oto sëmbë de kai Judasi, di u Galilea pisiwata, ko hopo a di ten lanti bi ta konda sëmbë ta sikifi sëmbë në buta a buku. Nöö sëmëni sëmbë nama ku ën tu, kumafa de bi nama ku di fosu sëmbë u taki dë. Ma söseei sëmbë kii ën tu, nöö hën dee bakama fëen paaja. Kaba u di oto di dë.

³⁸ “Nöö hën mbei mi kë taki da unu taa wan musu du soni ku dee sëmbë aki e. Un disa de be de go. Biga ee libisëmbë soni nöö de ta du, nöö a o kaba a sösö. ³⁹ Ma ee a Masa Gaangadu a kumutu, nöö wan o sa wini de. Te wan pisi un o ko si taa ku Gadu wë un ta du.” Sö Gamalijëi taki da dee kuutuma te a kaba.

Nöö di de jei fa a fan dë, hën de piki ku ën makandi. ⁴⁰ Nöö hën de toona kai dee Tjabukama u Masa Jesosi ko. Hën de buta sëmbë fon de ku wipi te de kaba. Hën de toona gandji da de möön taa de an musu ta kai Masa Jesosi në ta lei sëmbë soni fëen möön.

Nöö di de bai de te de kaba, hën de manda de go. ⁴¹ Nöö hën dee Tjabukama kumutu a di kuutu seei ku wai, fu di Masa Gadu bi si taa de bumbuu tjika u de tja sen fu Masa Jesosi në hedi.

⁴² Nöö hën de nango hiniwan daka a di Wosu u Masa Gadu kumafa de bi guwenti kaa, ku sëmbë wosu tuu, ta konda di Bunu Buka da lanti taa Jesosi hën da di Paamusi Könu di Masa Gadu bi o manda ko.

6

Aki de tei sëmbë u heepi dee Tjabukama.

¹ Nöö hën dee biibima u Masa Jesosi sai dë e, nöö hiniwan daka de ta hia nango möönmöön. Di gaan së u de bi dë Dju sëmbë, ma de dë tu pei. Biga hafu u de ta fan Giiki tòngö, hafu u de ta fan wan oto tòngö de kai Alamaiki. Nöö de tuu bi abi pooti mujëë söndö manu a de dendu.

Hën de dë te wan daka, hën de tu pei sëmbë dë ko kisi toobi ku deseei. Dee Giiki tòngö wan ta guunjan dee otowan taa de an ta da dee pooti mujëë u de soni u njan tjika kumafa de ta da dee u deseei mujëë.

² Nöo hën de tuwalufu Tjabukama ko jei. Hën de kai dee biibima u Masa Jesosi tuu ko makandi u de fan. Nöo hën de ko.

Hën de taki da de taa: “Un haika e, dee sëmbë fuu aki. U dee Tjabukama aki, wa musu disa di buka u Masa Gadu u konda fuu go ta seeka njanjan soni e. ³ Nöo u kë fuun suku sëbën sëmbë a unu dendu, fu de heepi u ku di soni dë. Dee lö sëmbë dë, de musu abi në a hii sëmbë taa de abi bunu fusutan, nöo de musu dë ku telu a di Akaa u Masa Gadu leiki. Dee lö pei sëmbë dë fuun tei buta e. ⁴ Nöo u seei sa dë ku telu a di fuu wooko ta begi Masa Gadu ta konda di Buka u Masa Jesosi da sëmbë.”

⁵ Nöo fa dee Tjabukama fan dë, nöo dee oto biibima piki ku de. Nöo hën de go suku sëmbë. Nöo dee sëmbë de pii tei, wan u de de kai Sitefani. A dë wan sëmbë ta abi taanga biibi a Masa Gaangadu, nöo a dë ku telu a di Akaa leiki. Söseei de tei Filipi, ku Pokolu, ku Nikanou, ku Timon, ku Paamenasi, ku Nikolasi. Nöo Nikolasi bi dë wan sëmbë u di köndë de kai Antiokia. An dë Isaëli sëmbë, ma a ko ta biibi Masa Jesosi kuma de. ⁶ Nöo sö de pii dee sëbën womi dë tei, hën de tja de ko da dee Tjabukama. Hën dee Tjabukama buta maun a de liba hën de begi Masa Gadu da de te de kaba, buta de a di wooko.

⁷ Nöo di juu dë, di wöutu u Gadu ta paaja seei möönmöön. Dee biibima a Jelusalen ta ko möön hia seei, nöo wanlö hia begima piki di Buka tu ko dë a dendu.

Aki de mindi soni da Sitefani.

⁸ Nöo di sëmbë de kai Sitefani dë, a bi dë wan sëmbë Masa Gadu dë ku ën a wan apaiti fasi. Biga a ta dëen kaakiti seei, a ta du gaangaan soni, foombofoombo wan, sëmbë ta si.

⁹ Ma nöo te wan pisi, hën wanlö sëmbë hopo ta fia ku ën. Dee lö sëmbë dë, de dë u wan Dju keiki de kai “Fiima.” Isaëli sëmbë de dë, ma fu wanlö oto köndë de kai Sileni ku Alekesania, nöo de bi kumutu a de köndë ko fika a Jelusalen dë. Nöo hën de ku wanlö oto Dju sëmbë u Silisia ku Asia tuwë gogo a wan së ta fia ku Sitefani. ¹⁰ Ma di Akaa u Masa Gadu da Sitefani köni tefa dee sëmbë an sa wini ën a di fia.

¹¹ Nöo hën dee sëmbë kumutu dë, hën de go suku sëmbë saapi u de ko mindi soni da Sitefani taa a bi kosi Mosesi, di gaan sëmbë u de, ku Masa Gadu tuu. De seei jesi jei ën. Sö de taki.

¹² Nöo hën de paaja di taki dë go a hii lanti te dou ku dee Gaan Womi ku dee Sabima u Wëti. Nöo di dee sëmbë jei sö, nöo hën hati u de boonu te na soni. Hën de kule go kisi Sitefani hai tja go a gaan kuutu.

¹³ Nöo hën de tja sëmbë ko fu de musu mindi soni dëen möön. Hën de ko taki taa: “Di sëmbë i si aki, a ta kosi di Gaan Keikiwosu u Masa Gadu kodo, tee dou ku dee wëti u Gadu tuu. An ta disa möönsö. ¹⁴ Biga a taa di womi de kai Jesosi u Nazalëti o ko booko di Keikiwosu fuu, nöo a o puu dee wëti fuu dee Gadu da Mosesi fuu musu libi ku de. Sö u seepi jei ën ku u seei jesi di a taki sö.” Sö dee mindisonima taki a di kuutu.

¹⁵ Hën hii dee kuutama bia luku Sitefani diin. Hën de si taa fesi fëen djei wan basia u Masa Gadu Köndë. „Sö a limbo tjika.”

7

Aki Sitefani ta fan ku dee sëmbë.

¹ Hën di Kaba Hei Begima hakisi Sitefani taa: “Womi, fa dee sëmbë ta taki aki, nöo sö i bi taki tuu nö?”

² Hën Sitefani piki ën taa: “Dee sëmbë u mi aki, un piimisi fuunu e. Mi kë toona mëni unu a wanlö soni bi pasa ku dee gaan sëmbë fuu a fesiten.

“Masa Gadu, di Gadu fuu di hei tee libisëmbë wojo an sa kai ku ën, hënseei bi ko a di gaan sëmbë fuu de kai Abahamu, ka a bi ta dë a Mesopotamia köndë. Di juu dë, Abahamu an bi foloisi go a Halan eti. ³ Nöo di Masa Gadu ko nëen, hën a taki dëen taa: ‘Womi, foloisi kumutu disa di köndë fii ku dee sëmbë fii aki, nöö i go a wan oto köndë ka mi o lei i fii go.’

⁴ “Nöo hën Abahamu kumutu a Kalidea naandë go a di köndë de kai Halan. Hën a ko sai dë teefa hën tata dëdë, a bei. Hën Masa Gadu puu ën dë manda go a di köndë ka i si u ta libi aki. Ma nöö a di ten dë de bi ta kai di köndë Kaana.”

⁵ “Ma nöö fa Masa Gadu tja Abahamu ko a Kaana aki seei, ma an dëen di köndë fëen seei eti bifö a dëdë. Na wan kodo pisi fëen a dëen. Ma a bi paamusi ën taa a o dëen di köndë nöömö, nöö a o ko köndë fëen ku dee bakamii fëen dee a o pai. Wë nöö di juu di Masa Gadu paamusi Abahamu di soni dë, Abahamu an bi pai na wan kodo mii eti.

⁶ “A di fasi aki wë Gadu fan ku ën e. A kai ën taa: ‘Mati.’ A piki. A taa: ‘Dee bakamii fii o go ta dë a wan oto köndë kuma wakama e. Nöo dee sëmbë u di köndë dë o buta de a sitaafu seei. De o ta du hogihogi ku de tee dou fö höndö jaa. ⁷ Ma bakaten mi o sitaafu dee sëmbë ta du hogihogi ku de awaa, nöö dee bakamii fii o kumutu a di köndë ka de bi ta sitaafu de. Nöo de o toona ko a di së aki baka, fu de sa toona begi mi a di kamian aki möön.’ Sö Gadu bi fan ku Abahamu.

⁸ “Nöo baka di a fan ku ën sö, hën a dëen wan wëti taa a musu koti wan maaka nëen sinkii faa dë taa hën ku hën a’ buka. Nöo di maaka fika fu hiniwan womi mii di de o pai, de musu koti ën nëen sinkii. Hën mbei di a pai Isaki, baka aiti daka hën a koti di maaka nëen sinkii. Tefa bakaten, hën Isaki toona pai Jakopu hën a koti ën. Hën teefa Jakopu ko pai dee tuwalufu gaan sëmbë fuu, sö seei a toona koti de tu, fu di maaka musu fika nango nöömö a u Isaëli sëmbë sinkii.”

⁹ Hën Sitefani toona taki möön, a taa: “Wë kumafa i sabi kaa, dee gaan sëmbë fuu bi ta haun ku di otowan u de de kai Josëfu, hën de sei ën da wanlö sëmbë. Hën dee sëmbë dee bai ën dë tjëen go a Egepiti köndë go buta a sitaafu. Tökusee Masa Gadu bi dë ku ën e. ¹⁰ A puu ën a hii dee fuka fëen tuu.

“Hën de dë te dou wan ten, hën di gaan könu fu Egepiti köndë de kai Falao manda kai Josëfu. Nöo di Josëfu go a di könu, nöö Masa Gadu bi dë ku ën eti ta dëen bumbuu fusutan ku köni seei. Nöo hën di könu si taa a dë bumbuu sëmbë, nöö hën a tei ën buta ko takima fëen könuwosu te dou ku hii Egepiti köndë tuu.

¹¹ “Nöo hën de dë tee wan gaan hangi ko. Hii dee sëmbë a Egepiti köndë ku dee dë a Kaana tuu ta tja fuka ta dëdë ku di hangi. Dee gaan sëmbë fuu seei an sa feni soni u njan. ¹² Nöo hën Josëfu tata Jakopu, hën a sai dë te nöö hën a jei taa wë di köndë de kai Egepiti hën abi soni u njan. Nöo hën a manda dee gaan sëmbë fuu, dee womi mii fëen, hën de go bai soni u njan. Nöo hën bi da di fosu pasi di Jakopu manda de go a Egepiti köndë.

¹³ “Nöo di de go di u tu pasi, hën Josëfu kai de ko nëen, hën a piki de awaa taa: ‘Hën di baa fuunu disi e. Mi wë disi, Josëfu.’ Nöo di juu dë ufö Könu Falao ko sabi fa u Josëfu taa dee famii fëen dee di dë.

¹⁴ “Baka u di dë, hën Josëfu manda kai hën tata Jakopu taa hii di wosu dendu fëen ku ën seei tu musu ko a Egepiti köndë, nöö a o söluu de. Nöo di juu dë, de bi dë sëbënteni fuu-feifi sëmbë.

¹⁵ “Nöo hën di Jakopu kisi di buka, nöö hën de tei pasi go te a Egepiti köndë. Hën de sai dë teee nöö hën Jakopu ku hii dee mii fëen tuu ko dëdë. ¹⁶ Nöo fa de bi ta dëdë dë, nöö dee mii u de ta tei de ta tja ko a di së aki a di köndë de

kai Sikēm go bei. Di geebi Abahamu bi bai a dee bakamii u Hamolu, nëen de ta tja de go bei.

17 “Nöo da sö dee bakamii fu Jakopu fika dë a Egepiti köndë. De ta pai teee de ko gaan hia sëmbë. Nöo di ten dë, di juu ta zuntu fu Masa Gadu da de di köndë Kaana kumafa a bi paamusi Abahamu.

18 “Nöo di juu dë, hën wan oto könu ko dë ta tii Egepiti köndë. Nöo di könu dë aan bisi ku Josëfu biga an bi sabi ën. 19 Nöo hën a ganjan dee gaan sëmbë fuu ta du hogihogi ku de teee. A taa de musu tja dee njunjun pai miii u de go buta a döo be de dëdë kaba a sösö.

20 “Nöo a di ten dë, de pai Mosesi. A bi dë wan apaiti mii, biga Gadu seei si taa a hanse. Nöo hën de ta kiijëen tjubitjubi a wosu te a a’ dii liba. Nöo di de si taa de an sa tjubi ën möön hën de tjëen go buta a wan kamian ka sëmbë sa si ën tei kiija. 21 Nöo hën di mujëe mii u Könu Falao ko si ën, hën a tei ën tja go kiija kuma hënseei mii. 22 Dee Egepiti sëmbë ta lei ën hii dee köni dee de abi, ku hii dee sabi dee de abi tuu de lei ën. A ko dë wan hebi sëmbë u di köndë seei. Biga a sa’ u fan, nöo a sa’ u du soni tu.

23 “Nöo hën Mosesi sai dë te a abi föteni jaa, nöo hën a taa a o go luku dee sëmbë fëen, dee Isaëli sëmbë, dee ta libi a wan së u di köndë. 24 Nöo di a go dou, hën a si wan u dee Egepiti sëmbë ta du hogihogi ku wan u dee Isaëli sëmbë fëen. Hën a naki di Egepiti sëmbë kii pii, fu di a bi du hogihogi ku di fëen sëmbë. 25 Fa a du dë, a bi ninga taa dee Isaëli sëmbë fëen o sabi taa Masa Gadu hën ta wooko nëen liba faa puu de a di sitaafu de sai dë. Ma de an si ën sö.

26 “Di dobooko möön, hën a toona go si tu u dee Isaëli sëmbë ta feti ku deseei. Hën a paati de puu. A taa: ‘Womi, faandi mbei un ta libi sö? Biga un dë baaa ku baaa. Faandi mbei un ta du sö ku unu seei u du?’

27 “Hën di sëmbë di abi adjabëe tuusi Mosesi puu dë. A taa: ‘Ambë buta i fii musu dë hedima ta kuutu a u liba? 28 Kii i kë kii mi kumafa i bi kii di Egepiti sëmbë jeside nö?’

29 “Nöo di Mosesi jei sö, hën a panta. A si taa di soni di a bi du, a ko a döo. Nöo hën a kule kumu tu dë fusi go tee a wan oto köndë de ta kai Midian. Hën a go sai dë te a tei mujëe pai miii. A pai tu womi mii.

30 “Nöo hën a dë a Midian föteni jaa longi. Te wan daka hën a go a di sabana dendu, zuntu ku wan gaan hei kuun de kai Sinai. Nöo hën a bia luku, hën a si wan faja ta kisi a wan uwii nöömö, an ta tapa möönsö. Wan Sëmbë u Masa Gadu Köndë wë ko a Mosesi a di faja dë e. 31 Nöo di Mosesi si di faja ta kisi nöömö, nöo a bigi dëen. Hën a waka go zuntu ku di uwii go luku ën bunu ee andi.

“Nöo di a go dou, hën a jei Masa Gadu tóngö fan ku ën a di faja dendu taa: 32 ‘Womi, mi wë disi e. Di Gadu di dee gaan sëmbë fii ta begi, de Abahamu, Isaki, Jakopu, hën wë disi e.’ Nöo di Mosesi jei di tóngö sö kaa, nöo hën a panta te a ta tëëmë tjatjatjaja, aan hati u toona luku di faja möön.

33 “Hën Masa Gadu toona taki dëen taa: ‘Puu di susu fii a i futu. Biga ka i taanpu dë, nöo a dë wan apaiti kamian u mi, nöo i musu a’ lesipeki dëen.’

34 “Hën a taki möön taa: ‘Haika e. Mi si fa de a sitaafu dee sëmbë u mi a Egepiti köndë ala. Mi ta jei djëmë u de, nöo hën mi ko awaa u ko puu de. Nöo hën mi ko kai i taa i musu toona go a Egepiti köndë.’ ”

35 Nöo Sitefani ta fan nango eti. Hën a taa: “Wë di Mosesi dë, hën da di sëmbë di dee Isaëli sëmbë an bi kë. De bi dëen gaan buka taa ee ambë mandëen faa ko takima ta kuutu a de liba. Ma nöo awaa Masa Gadu seei toona mandëen da de baka faa musu ko dë takima u de, faa puu de a di fuka di de sai dë. Di Sëmbë di dë a di faja dendu ta fan ku ën, hën wë mandëen sö.

36 “Nöo hën Mosesi hopo hën a go a Egepiti Köndë. Hën a go du pepei foombo soni ala, te a puu dee sëmbë fëën a di köndë tja de go pasa di ze de kai Bë Ze, tja go buta a di sabana dendu ala. Hën de go sai a di sabana te dou föteni jaa. Nöo hii di ten dë, Masa Gadu dë ku Mosesi ta du sômëni gaan foondo soni nëën liba.

37 “Wë nöo di Mosesi u ta taki aki, nëën liba wë Gadu wooko sö e, nöo hënseei wë bi fan ku dee gaan sëmbë fuu taa: ‘A bakaten Masa Gadu o manda wan Tjabukama da unu, kumafa a manda mi da unu aki. A o dë wan Isaëli sëmbë leti kuma unu seei.’

38 “Wë nöo sö Gadu bi abi futoou a Mosesi liba tjika e. Hën mbei a dëën di taki faa musu tii dee gaan sëmbë fuu a di sabana sö. Hën seei bi dë di sëmbë di Masa Gadu bi fan ku ën a di sabana, di a bi dë a Sinai dë, nöo hën a kisi fan a Gadu faa musu toona da u ën. Nöo ee u tei dee soni a fan dë, nöo woo feni libi a de e.

39 “Ma nöo hii fu dati, dee gaan sëmbë fuu an bi kë piki Mosesi buka möönsö. De an bi kë di fan fëën. De kë toona go u de a Egepiti köndë baka. 40 Hën de ko taki dëën baaa Alon taa: ‘Womi, u kë begi i fii musu mbei wanlô gadu da u. Nöo dee lö gadu dë, de woo ta begi fu te u nango a kamian de musu tja u. Biga wa saandi pasa ku di womi de kai Mosesi dë, di bi tja u kumutu a Egepiti köndë ko aki.’

41 “Nöo hën de mbei wan pindigadu kuma wan kau mii sö te de kaba. Hën de hoi wan gaan piizii da di soni deseei mbei ku deseei maun dë, ta tuwë soni dëën. 42 Nöo hën Masa Gadu disa de be de libi kumafa de kë. Hën de ko ta begi di sonu, di libawojo, dee teeja, dee soni dë tuu de ko ta begi.

“Fa de du ën tjika dë, hën mbei Masa Gadu bi fan a dee fesiten tjabukama liba, a taa:

Dee sëmbë u Isaëli, un haika mi e.

Fa un bi ta kii dee mbeti fuunu

ta begi a di sabana te dou föteni jaa dë,

mi un bi ta kii de da nö?

43 Nönö, na mi un bi ta kii de da e.

Biga di wosu u di gadu de kai Mölökö,

hën un bi ta tja ta lontu ku unu.

Nöo di teeja u di gadu de kai Lomfa,

hën u bi ta hei.

De wë da dee soni un bi ta begi e.

Nöo hën mbei mi o disa unu,

be de tja unu go buta a sitaafu a di köndë de kai Babilon.

Sö Masa Gadu taki a dee tjabukama fëën.

44 “Wë fa dee gaan sëmbë fuu bi sai dë, nöo de bi dë ku di Wosu u Masa Gadu di de bi ta tja a di sabana. Te de ta si di Wosu nöo de ta sabi taa Gadu dë ku de. Di wosu dë, de mbei ën leti kumafa Masa Gadu bi lei Mosesi taa a sö wan fasi de musu mbei ën.

45 “Hën de dë te bakaten nöo hën Josua ko a Mosesi kamian ta tii dee Isaëli sëmbë. Hën tja de go feti ku dee köndëköndë. Nöo fa de ta feti dë, nöo de ta tja di Wosu ta lontu ku de. Nöo hën de ta feti tefa Gadu puu dee pepei sëmbë bi dë a di köndë da de, fu de sa go libi a di köndë u de. Hën di Wosu fika ku de dë tefa de ko pai Könu Dafiti. 46 Nöo hën Könu Dafiti libi a wan fasi tee Masa Gadu seei tei ën fu wan bambuu sëmbë.

“Nöo hën de dë te wan pisi, hën Könu Dafiti taki da Masa Gadu taa a kë mbei wan wosu dëën. Fa a bi dë di Gadu u Jakopu ta tja dee Isaëli sëmbë fëën te kisi di ten fëën Könu Dafiti seei dë, nöo a kë mbei wan wosu dëën faa ta libi. 47 Ma

fa Kõnu Dafiti taki dë seei, ma nëen seei mbei di wosu e. Di mii fëen de kai Salumon, hën mbei di wosu.

⁴⁸⁻⁴⁹ “Ma nõö hii fa u ta taki aki, dee sëmbë, ma Masa Gadu hei poi fu libi a wan wosu di libisëmbë mbei e. Wan fesiten tjabukama bi taki ën kaa. A taa: Masa Gadu taki e, taa:

‘A gaangadu a liba aki di kõnubangi u mi dë di mi ta sindo.

Nõö goonliba da mi piki bangi di mi ta buta futu te mi sindo.

Nõö un wosu seei i sa mbei da mi fu mi feni kamian u mi böö sinkii?

⁵⁰ Biga mi mbei hii dee soni tuu kaa.’

Sö di tjabukama bi sikifi u Masa Gadu.”

⁵¹ Nõö hën Sitefani fan taanga ku dee sëmbë awaa, a taa: “Dee sëmbë aki, unfu un mbei? Misikuma jesi fuunu taanga kuma sitonu. Hati fuunu dë leti kuma dee sëmbë dë a goonliba aki dee an sabi soni u Masa Gadu. Biga te di Akaa u Gadu kè lei unu soni, nõö wan ta kè piki möönsö, leti kumafa i si dee gaan sëmbë fuunu an bi ta kè piki ën. Sö nõö un dë eti.

⁵² “Dee gaan sëmbë fuunu bi ta sitaafu hii dee fesiten tjabukama u Masa Gadu tuu. Na wan u de fika. Hii dee sëmbë Gadu bi manda da de tuu de kii, te dou ku dee sëmbë dee bi ta konda taa sö wan Futuboi fëen o ko. Nõö di Futuboi fëen dë, Masa Gadu an feni föutu nëen wan daka. Nõö tefa di juu dou hën a mandëen ko tuu. Nõö di a ko, hën un kõnku ën kii. ⁵³ Un dee Isaëli sëmbë aki, unu wë Masa Gadu bi manda dee basia fëen kõndë da fu de tja dee wëti fëen ko da unu, ma wan ta hoi dee wëti möönsö. Biga un kii sö wan bumbuu sëmbë.”

Aki de naki Sitefani kii.

⁵⁴ Nõö di a taki sö, nõö hati u dee sëmbë boonu te de an sa tjëen möön.

⁵⁵ Ma nõö di juu dë, hën di Akaa u Gadu ko taanga a Sitefani liba. Hën a hopo wojo luku liba. Hën a si di waiti u Masa Gadu kuma sonuwojo. Hën a si Masa Jesosi dë a di letimaun së u Masa Gadu taanputaanpu.

⁵⁶ Hën di a si sö, nõö hën a bai taa: “Wë un luku, mi si Masa Gadu Kõndë jabijabi ala, nõö mi si di Sëmbë di ko Libisëmbë Mii leti a Masa Gadu letimaun së taanputaanpu.”

⁵⁷ Nõö di de jei sö kaa, hën de tei de maun hën de tapa de jesi fu de an musu jei andi a ta taki. Hën de tuu bai kai wan gaan olo. Nõö hën de kule ku baai go a Sitefani, ⁵⁸ nõö hën de kisi ën panjan. Hën de hai ën gulululu tja go tuwë a wan së u di kõndë. Hën de kisi sitonu mii ta naki ën u de kii ën.

Nõö fa de go a di du dë, hën de puu koosu a sinkii disa da wan kijoo de kai Saulosu faa hoi da de.

⁵⁹ Nõö hën de ta naki Sitefani te wan pisi, hën a bai taa: “Masa Jesosi, gaantangi, tei di akaa u mi hoi e.”

⁶⁰ Nõö hën a kai ku kini a goon begi taa: “Masa, fa dee sëmbë ta du ku mi aki, nõö na hoi de a bëë e.” Hën di a fan sö te a kaba, hën a dëdë. Böö fëen koti.

8

Nõö Saulosu sai leti dë ta luku fa de ta kii Sitefani, nõö a bunu dëen. A kai ku ën seei.

Aki de sitaafu dee biibima te de paa ja go a oto kõndë.

¹ Di daka dë seei, hën dee sëmbë u di köndë ko ta buta ku dee biibima u Masa Jesosi a Jelusalen dë te a bigi, tee de kule paaja go a kamiänkamian. So u de go a dee oto köndë u Judea, so u de go a Samalia. Dee Gaan Tjabukama u Masa Jesosi nöö fika a Jelusalen dë.

² Nöö wanlô sëmbë sai dë dee lobi Masa Gadu, nöö hën de go tei di dëdë sinkii u Sitefani. Hën de këë dëen te a bigi, biga a hati de. Hën de tjëen go bei.

³ Ma Saulosu kë kaba dee biibima u Masa Jesosi seei gbelin puu dë. Hën a nango ta denda a dee wosuwsu u de ta pii de ta tja go sôötô a dinguwsu, womi ku mujëe tuu.

Aki Filipi go a Samalia Köndë.

⁴ Nöö fa dee biibima ta kumutu a Jelusalen ta kule ta paaja dë, nöö de ta tja di buka u Masa Jesosi ta paaja tu a dee köndëköndë nöömö be sëmbë jei.

⁵ Di juu dë, hën Filipi di bi dë wan u dee sëbën womi de bi pii tei dë, hën a go a Samalia Köndë. Hën a ta konda di buka da sëmbë taa Masa Jesosi hën da di Keesitu, di Heepima di Gadu bi paamusi taa a o manda da libisëmbë.

⁶ Nöö fa a ta fan ku dee sëmbë dë, nöö de tuu ta haikëen, biga a ta du gaan foombofoombo soni. ⁷ Dee gadu dee ta dë a sëmbë liba ta bai ta kai olo ta kumutu, nöö a ta kula sômëni lan sëmbë ko bunu tu. ⁸ Nöö dee soni Filipi ta du dë tuu ta mbei de ta wai a di köndë te na soni.

Aki ta taki u wan tofuma

de kai Simon.

⁹ Nöö wan sëmbë bi dë a di köndë dë de kai Simon. A bi sai dë longi kaa ta du wanlô tofu soni fëen a di köndë tee a ta foondo hii dee Samalia sëmbë tuu. Nöö a ta njan buka ta mbei ën seei bigima. ¹⁰ Nöö fa a ta du dë, nöö hii dee sëmbë u di köndë, sôsö sinkii sëmbë ku nëbai sëmbë tuu, tei ën u soni. De ta tei ën fu wan gadu seei taa: “Di sëmbë aki hën de kai Taanga Gadu, Poosian Gadu.” ¹¹ Wë biga a ta foombo de nöömö ku dee tofutofu soni fëen.

¹² Nöö hën Filipi ko a di köndë ko ta konda di Bunu Buka ta taki taa Gadu tja wan Njunjun Tii ko da de. A ta konda taa Masa Gadu manda Jesosi Keesitu da libisëmbë faa heepi de. Nöö hën de ta piki di buka seei nango ta dopu, womi ku mujëe tuu. ¹³ Nöö Simon di tofuma seei piki di buka tu, hën a go dopu te a kaba. Nöö hën a fika ta waka ku Filipi hii ka a nango. Hii dee foombofoombo soni Filipi ta du tuu a ta si, nöö de bigi dëen.

¹⁴ Nöö hën wë dee Gaan Tjabukama u Masa Jesosi dë a Jelusalen ala ko jei taa sö dee sëmbë u Samalia Köndë ko ta piki di buka u Masa Gadu. Nöö hën de manda Petuisi ku Johanisi go haika. ¹⁵ Nöö di de go dou, hën de begi Masa Gadu faa musu manda di Akaa fëen da dee njunjun biibima dë. ¹⁶ Biga fa de biibi Masa Jesosi naandë, nöö de dopu a di né u Masa Jesosi ma di Akaa an ko a de eti. ¹⁷ Nöö hën Petuisi ku Johanisi buta maun a de, hën di Akaa u Masa Gadu ko a de awaa.

¹⁸ Nöö fa u du dë, Simon sai leti dë ta luku. A si taa te dee Tjabukama buta maun a sëmbë, nöö di Akaa ta ko a de. Hën a go tei möni tja ko faa paka Petuisi ku Johanisi.

¹⁹ A taa: “Dee sëmbë aki, mi begi unu fuun da mi di poosian di un abi dë, fu te mi buta maun a sëmbë di Akaa sa ko a de tu.”

Hën Petuisi gandji dëen te na soni. A taa: ²⁰ “Waka pasa kumutu aki ku di möni fii dë! I ku di möni fii tuu musu kaba a sôsö, i takuhatima ju! I ninga taa möni i sa tei paka Gadu faa da i wan soni fëen di a ta da ku ën bunuhati ô?

²¹ Ja o feni ën möönsö, biga di hati fii di i abi an bunu da Masa Gadu. ²² I musu

disa di hogilibi fii, nõö i begi en fu an hoi di pakisei fii de a bēē möön. ²³ Biga misikuma di hati fii de fuufuu pöö ku haun. Di hogilibi fii kaba i a sösö.”

²⁴ Fa a fan dē, hēn Simon panta. Hēn a begi de taa: “Dee sēmbē, gaantangi mi begi unu, un begi Masa Gadu da mi o, be dee soni un taki dē an musu pasa ku mi.”

²⁵ Nõö hēn Petuisi ku Johanisi fika a Samalia dē wan pisiten eti ta konda di Buka u Masa Jesosi ku dee soni de sabi fēen da sēmbē. Nõö hēn de toona go a Jelusalen. Nõö di de nango, de ta latja dee pepei kōndē u Samalia ta konda di Bunu Buka u Masa Gaangadu nango tefa de go dou a Jelusalen baka.

Aki Filipi ku wan Etiopia

sēmbē miti.

²⁶ Nõö hēn Filipi sai dē te wan pisi, nõö hēn wan basia u Masa Gadu Kōndē ko nēen ko taki dēen taa: “Womi, hopo seeka. Gadu manda i fii go a di sē u libasē, a di sabana pasi di kumutu a Jelusalen go a Gaza.”

²⁷ Nõö di Filipi jei sō, hēn a hopo seeka wante hēn a go. Nõö fa a nango dē, hēn a go si wan sēmbē u di kōndē u Afiikan de kai Etiopia ta pasa dē. Di sēmbē dē, a dē wan hei sēmbē nēen kōndē ta seeka hii di mõni u di mujēē kōnu u de de kai Kandasi. Nõö di womi dē bi go a Jelusalen go begi Masa Gadu te a kaba, ²⁸ nõö awaa a ta toona nango nēen kōndē. A dē nēen wagi sindosindo ta lesi wan buku nango. Nõö di buku di a ta lesi dē, nõö a dē wan pisi u Gadu Buku di di fesiten tjabukama u Gadu de kai Jesaaja bi sikifi.

²⁹ Nõö hēn Filipi go si en dē, hēn di Akaa u Gadu taki dēen taa: “Womi, go waka a di wagi bandja e.”

³⁰ Nõö hēn Filipi kule go a di wagi bandja. Hēn a jei di sēmbē ta lesi di soni di di tjabukama bi sikifi.

Hēn a hakisi en taa: “Mati o, dee soni i ta lesi dē, i ta fusutan de nõ?”

³¹ Hēn a taa: “Wē nõnõ mati, unfa mi sa du fusutan de? Biga ma a’ sēmbē u puu de da mi.” Hēn a taa: “Ja sa ko sindo ku mi a di wagi dendu aki nõ?” Nõö hēn Filipi subi go sindo.

³² Nõö hēn di womi ta lesi nango, nõö di pisi u Gadu Buku a ta lesi dē, a dē wan soni kuma nõngö sō taa:

Di sēmbē dē,

a dē kuma wan sikafu de ta tja go kii.

A dē pii seei kuma wan sikafu mii

de ta limba puuma fēen puu nēen sinkii.

An ta bai mõönsö.

³³ Fa de ta sösö en ta mbei en fa dē,

nõö de an ta da pasi u na wan sēmbē heepi en mõönsö.

Ambē sa taki soni u dee bakamii fēen?

Biga de kii en puu a goonliba aki.

Sō wan soni di womi ta lesi.

³⁴ Nõö di a lesi te a kaba, hēn a hakisi Filipi taa: “Wē mati, ambē de ta taki a di pampia aki? Di sēmbē di bi mbei di pampia, naa oto sēmbē?”

³⁵ Nõö di a hakisi en sō kaa, nõö hēn Filipi tei di Buku hēn a seti ku di pisi di womi bi lesi dē, hēn a konda di Bunu Buka u Masa Jesosi dēen. A taa: “Di sēmbē de ta taki a di pampia aki, hēn da Masa Jesosi e.” Hēn a puu en dēen te a kaba.

³⁶ Nõö hēn de nango te wan pisi, de ko dou a wan wata. Hēn di sēmbē taki da Filipi taa: “Mati, wē wata dē aki. Na u mi dopu wante nõ?”

[³⁷ Hēn Filipi piki en taa: “Ee i ta biibi di buka u Masa Jesosi ku wan hati, nõö i sa dopu.”]

Hën a piki taa: “Aai, mi ta biibi taa Jesosi Keesitu hën da di Womi Mii u Masa Gadu.”]

³⁸ Hën a manda di sëmbë ta tja di hasi taa be a tapa di wagi. Nöö hën de kumutu. Nöö hën ku Filipi, hën de go a di wata hën Filipi dopu ën te a kaba.

³⁹ Nöö di de kumutu a di wata, hën wante di Akaa u Masa Gadu tei Filipi tja go, di Etiopia sëmbë an si ën möön. Ma aan toobi, a go fëen nëen köndë ku wai.

⁴⁰ Nöö di Filipi kisi ën seei baka, hën a si taa a dë a wan köndë de kai Azotusi. Nöö hën a ta lontu a dee peipei köndë nango ta konda di Bunu Buka u Masa Jesosi tefa a go dou a di köndë de kai Sesalia.

9

Aki ta lei fa Saulosu bia hën libi.

Tjab. 22:6-16; 26:12-18

¹ Di juu dë, di sëmbë de kai Saulosu bi ta dë ku di libi fëen ta toobi dee biibima u Masa Jesosi nöömö. A ta waka ta konda taa a o du ku de te kaba fëen seei a o kii de tuu nöömö puu a goonliba. Nöö hën a go a di Kaba Hei Begima u Isaëli, ² hën a go hakisi ën pampia faa sa ta tja go a dee Dju keikiwosu u di köndë de kai Damasikusi. Nöö di pampia o dëen pasi faa sa kisi dee biibima u Masa Jesosi tja go a Jelusalen go söötö, womi ku mujëë tuu. Sö wan pampia a hakisi di Gaan Begima. Nöö hën a dëen di pampia, nöö hën a go.

³ Hën a nango tefa a go zuntu ku Damasikusi. Nöö tefa a kë mëni hën wan faja kumutu a liba ala valau tuwë limbo lontu ën ko kai. ⁴ Hën a pasa kai a goon.

Hën a jei wan töngö kai ën tu pasi taa: “Saulosu! Womi Saulosu!”

Hën a piki.

Hën a taa: “Andi mbei i ta sitaafu mi sö u du?”

⁵ Hën a hakisi taa: “Ee Masa o, ambë ta fan ku mi di fan aki?”

Hën a piki ën taa: “Mi, Jesosi wë, di Sëmbë di i si i ta sitaafu sö, mi ta fan ku i aki e. ⁶ Nöö hopo go a di köndë a i fesi ala, nöö te i go, nöö de o konda da i andi ku andi fii musu du.”

⁷ Di juu dë, dee sëmbë ku Saulosu bi nango dë nöö de dë pii. De an saandi ta pasa. Biga de ta jei wan töngö ma de an ta si sëmbë.

⁸ Nöö hën Saulosu hopo, hën a jabi wojo te a wei, an sa si soni möön. Wojo fëen dungu pii. Hën de panjëen a maun tja go dou a Damasikusi. ⁹ Hën a go sai dë. A abi dii daka an sa si soni, an ta njan, an ta bebe wata. A de fëen nöö.

Aki Gadu manda Ananiasi

faa go a Saulosu.

¹⁰ Nöö di ten dë, wan womi bi dë a Damasikusi de kai Ananiasi. A dë wan biibima u Masa Jesosi. Nöö hën a dë nëen wosu, te wan pisi hën a sunjan wan sunjan, ma ku wojo limbo. Masa Jesosi ko fan ku ën. A kai ën taa: “Ananiasi!” A piki.

¹¹ A taa: “Womi, hopo seeka, nöö i go a di sitaati de kai Tololoo Sitaati. Nöö i go a di wosu u di sëmbë de kai Judasi, ¹² go hakisi fa u di sëmbë de kai Saulosu u di köndë de kai Taasusi. A sai leti a di wosu dë ta begi Masa Gadu. Nöö a sunjan wan sunjan ku wojo limbo taa a si wan womi de kai Ananiasi ko nëen ko nama maun nëen mindihedi, hën di wojo fëen toona ko bunu kumafa a bi dë. Sö a bi si a di wojo limbo sunjan fëen kaa.”

¹³ Hën Ananiasi piki ën taa: “Wë Masa, mi jei. Ma nöö mi jei hia soni fu di sëmbë dë di a ta dü. Sëmbë konda da mi taa a ta du hogihogi tumisi ku dee

sëmbë fii dee ta dë a Jelusalen. ¹⁴ Nöo fa a ko a Damasikusi aki, nöo a ko faa ko du ku u tu. Biga mi jei taa dee Gaan Begima seei dëen di taki faa ko aki ko kisi u dee sëmbë dee ta kai i në tja go söötö a dunguwosu.”

¹⁵ Hën Masa Jesosi piki ën taa: “Antoobi, go nëen nöo. Biga mi tei ën kaa faa dë wan wookoma u mi. A o tja di buka u mi go konda da dee Isaëli sëmbë ku dee sëmbë na u Isaëli tuu, te dou ku dee könu u de seei. ¹⁶ Nöo fa mi o mandëen go a de dë, nöo miseei o taki dëen a fesi fa de o sitaafu ën tjika fu di a ta konda soni u mi hedii.”

¹⁷ Nöo hën di Ananiasi jei sö kaa, nöo hën a hopo, hën a go a di wosu. Hën a denda go nama maun a Saulosu hedii.

Hën a kai ën taa: “Mati Saulosu, mi baaa.”

A piki.

A taa: “Womi, Masa Jesosi seepi, di Sëmbë di bi ko a i a pasi ala di i bi ta ko aki, hën wë manda mi ko a i aki fu di wojo fii sa ko bunu baka. A manda mi tu, be di Akaa u Masa Gadu ko a i liba.”

¹⁸ Hën di a fan sö te a kaba, nöo hën wante wan soni kumutu a Saulosu wojo kuma fisi kakisa sö. Hën wojo fëen ko limbo gbegede, hën a hopo go dopu wante. ¹⁹ Hën a go njan te a kaba, hën sinkii fëen ko taanga baka.

Aki Saulosu dë a Damasikusi.

Nöo fa Saulosu ko ta biibi Masa Jesosi dë, hën a fika a Damasikusi sömëni daka ku dee biibima u Masa Jesosi ala. ²⁰ Nöo wantewante dë, hën a bia ta fan a dee keikiwosu u dee Isaëli sëmbë u di köndë, ta konda taa Jesosi da di Womi Mii u Masa Gaangadu tuu.

²¹ Nöo fa a ta fan dë, nöo a foondo hii mundu. De taa: “Maingë, wa ta fusutan di libi u di sëmbë aki. Nëen da di sëmbë di bi dë a Jelusalen ta sitaafu dee biibima u Masa Jesosi ta kii nö? Nöo fa a ko aki, na ku pampia a ko faa kisi de tei tja go da dee Gaan Begima u de sitaafu de nö? Soni fëen ta toobi u.”

²² Ma nöo di fan u Saulosu an saka möönsö. A fika ta fan ku dee Dju sëmbë u Damasikusi nöömö, ta buta ku de u de piki taa Jesosi hën da di Keesitu di Masa Gadu bi paamusi taa a o manda ko. Nöo di fan fëen ta a’ kaakiti möönmöön, biga a ta wini dee sëmbë nöömö dee ta fia ku ën dë.

²³ Nöo hën de dë te bakaten, dee Dju sëmbë an ko a’ peesa ku ën möön. Hën de ko kuutu fa fu de sa du de feni ën kii. ²⁴ Nöo hën de ko dë a dee nëngë döo u di köndë ta watji ndeti ku didia fu te a o ko pasa dë, nöo de feni ën kii.

Te wan pisi, hën Saulosu ko jei taa sö de ta watji ën. ²⁵ Hën a dë te wan ndeti. Hën dee sëmbë dee nama ku ën, hën de tei ën tja go a di sitonu peni di de tapa di köndë, ka wan baaku bi dë. Hën de butëen a wan manda sakëen go a goon.

Aki Saulosu dë a Jelusalen.

²⁶ Hën Saulosu fusi kule kumutu dë, hën a toona go a Jelusalen. Nöo di a go dou, hën a kë go nama ku dee oto biibima u Masa Jesosi, ma de fëëë ën poi. Hii fa a ta taki da de nöömö taa hënseei da wan bakama u Masa Jesosi kuma de, ma de an kë piki. De ninga taa a ta ganjan de faa du hogihogi ku de möön.

²⁷ Nöo hën di sëmbë de kai Banabasi heepi ën. Biga a tjëen go da dee Gaan Tjabukama taki da de taa: “Un piki di sëmbë aki e, dee sëmbë. Biga a bi si Masa Jesosi tuu di a bi dë a pasi nango a Damasikusi. Masa seei wë fan ku ën. Nöo fa a bi dë a Damasikusi dë, a bi ta konda dee soni u Masa Jesosi seei da hii mundu. An ta fëëë de u konda.”

²⁸ Nöo di Banabasi fan sö, hën de biibi ën awaa. Hën Saulosu fika ku de a Jelusalen wan hii pisiten ta waka ta lontu hii di köndë söndö fëëë, ta konda dee soni u Masa Jesosi da sëmbë.

²⁹ Ma nöö so u dee sëmbë a bi ta fan ku de dë bi dë Dju sëmbë ma de ta fan Giiki tòngö. Nöö Saulosu bi ta fan ku de ta biinga ku de u de piki di buka u Masa Jesosi. Ma de an kè di fan fëèn. Te wan pisi hèn de ko ta suku èn u kii. ³⁰ Nöö di dee biibima u Masa Jesosi ko jei sò, hèn de tei èn tja go a di köndë de kai Sesalia, di dë a di ze bandja. Hèn de butëèn a boto manda go a di köndë de kai Taasusi, ka a bi kiija.

Aki Petuisi du tu foombö soni.

³¹ Nöö baka u di dë, nöö hèn dee biibima u Masa Jesosi u Judea naandë ku Galilea tuu te kisi Samalia, de feni böö a di mindi dë. Di juu dë, di keiki u Masa Jesosi ko abi kaakiti seei. Biga di Akaa u Gadu dë ku de ta da de degihati, nöö sòmëni oto sëmbë ta ko ta nama ku de nöömö. Nöö fa de sai dë, de ta libi a pasi seei ta lesipeki Masa Gadu.

³² Nöö hèn Petuisi ta waka ta haika dee sëmbë u Masa Jesosi dee dë a dee peipei köndë, tefa a go dou a wan köndë de kai Lida. ³³ Hèn a go si wan lan womi de kai Eneasi. A dë suwakisuwaki na amaka aiti jaa longi kaa.

³⁴ Hèn Petuisi ko kai èn taa: “Mati Eneasi.”

Hèn a piki.

A taa: “Womi, Jesosi Keesitu kula i kaa e. Nöö i hopo seeka di kama fii.”

Hèn di womi hopo wante. ³⁵ Nöö fa di soni pasa dë, hèn hii dee sëmbë u Lida ku dee sëmbë ta dë a di köndë de kai Salon tuu ko si fa di womi ko bunu naandë, nöö hèn de tuu bendi ko a di sè u Masa Jesosi.

³⁶ Nöö a wan oto köndë de kai Jopa, wan mujëè bi dë de kai Tabita, Giiki tòngö kai èn Doluka. Hèn da “mbata”. Nöö di mujëè dë wan bumbuu sëmbë, wan biibima u Masa Jesosi. Hiniwan juu a ta puu sëmbë a fuka ta heepi dee pootima. ³⁷ Ma nöö hèn a ko suwaki tefa a dëdë. Hèn de wasi èn te de kaba, hèn de tjëèn go buta a wan kamba a liba.

³⁸ Wë nöö di köndë de kai Jopa dë, a bi dë zuntu ku Lida ka Petuisi dë. Nöö di dee biibima a Jopa jei taa sò Petuisi dë a Lida, hèn de puu tu womi manda go kai èn taa be a hesi ko a de.

³⁹ Nöö hèn Petuisi hopo hèn a go a di köndë. Nöö di a go dou, hèn de tjëèn go a di kamba a liba ka di dëdë dë. Di juu dë, hii dee pooti mujëè u di köndë man u de dëdë, de tuu dë ala ta kèè. Hèn de tei dee peipei koosu tja ko lei Petuisi taa: “Luku dee soni aki di di mujëè mbei da u, di a bi dë ku u eti. Bumbuu sëmbë a bi dë e.”

⁴⁰ Nöö hèn Petuisi taki da de taa be de kumutu a di kamba ufö. Hèn de go. Hèn a tjökö kini a goon begi Masa Gadu te a kaba. Hèn a bia luku di dëdë. Hèn a kai èn taa: “Tabita, hopo.”

Hèn di mujëè jabi wojo gbolo. Hèn di a si Petuisi, nöö hèn a hopo sindo.

⁴¹ Nöö hèn Petuisi tëndë maun panjëèn hèn a hopo èn taanpu a pë. Nöö hèn a kai dee mujëè ku dee oto bakama u Masa Jesosi taa be de foona ko. Hèn de ko. Hèn a tei di mujëè hèn a da de. Biga a toona ko libi baka.

⁴² Nöö fa di gaan soni pasa dë, hii sëmbë u di köndë jei, nöö hèn wanlö hia sëmbë bendi ko a di sè u Masa Jesosi.

⁴³ Hèn Petuisi fika a Jopa dë wan pisiten ta libi a di wosu u Simon, wan sëmbë ta dëè mbeti kakisa ta sei.

10

Aki Gadu ko fan ku Konelisi.

¹ Di juu dë, i bi abi wan womi de ta kai Konelisi ta libi a di köndë de kai Sesalia. Nöö a dë di hedima u wan kulupu u dee Loomë köndë sodati de ta kai Italia Lö. ² Nöö di womi dë, a ta biibi Masa Gadu ta lesipeki èn, hèn ku hii

ën wosu dendu tuu. Hii fa an dë Isaëli sëmbë seei, ma a ta dini Masa Gaangadu ta begi ën hiniwanten. Nöo a ta libi bunu ku sëmbë ta puu dee penama a fuka. Sö wan sëmbë a bi dë e.

³Nöo hën a dë te wan daka a wan didia kuma dii juu ten sö, hën Gadu lei ën wan soni a wan wojo limbo sunjan. A si wan basia u Masa Gadu Köndë ko nëen ko kai ën taa: “Womi Konelisi!”

⁴Hën Konelisi ta luku di basia diin. A fëëë poi. Hën a piki ën taa: “Abii, Masa.”

Hën di basia taki dëen taa: “Womi, di fa i ta begi Masa Gadu ku di fa i ta heepi dee penama ta puu de a fuka, nöo Gadu si ën e. Nöo a ko piki i awaa.

⁵“Nöo haika e. Wan sëmbë de kai Simon Petuisi dë a Jopa ala. ⁶A ta libi a di wosu u wan womi de kai Simon, wan sëmbë ta dëë mbeti kakisa ta sei. Wosu fëen dë a ze bandja. Nöo i musu manda sëmbë go tei di womi dë tja ko da i.”

⁷Sö di basia fan ku ën te a kaba, nöo hën a go.

Nöo hën Konelisi kai tu futuboi fëen ku wan futoou sodati. Nöo di sodati ta biibi Masa Gadu ta lesipeki ën tu. ⁸Hën a konda da de dii sëmbë dë taa sö wan soni a si. Hën a manda de taa be de go a Jopa go tei Petuisi tja ko dëen.

Aki Gadu lei Petuisi wan

foondo soni.

⁹Nöo hën dee sëmbë tei pasi hën de nango a Jopa.

Di ten dë, Petuisi dë a di sëmbë wosu a Jopa dë. Hën a dë tefa sonuati hën a subi go a di wosu liba u go begi Gadu. «Biga dee wosu u di köndë mbei paatapaata fii sa go sindo a de liba.»

¹⁰Hën a dë te nöo hangii ko kisi ën, a ta luku u de seeka soni u njan dëen. Hën Gadu lei ën wan soni a wan wojo limbo sunjan. ¹¹Biga a si kuma mundu jabi hoo, hën a si wan soni kumutu a liba ala ta ko kuma wan gaan koosu sö. De ta hoi ën a dee fö së buka fëen tuu ta sakëen ta ko a goonliba. ¹²Nöo di Petuisi luku a di gaan koosu dendu, hën a si hii pei mbeti, hii pei fou, ku dee soni ta hai ku bëe a goon, de tuu dë a di gaan koosu dë dendu.

¹³Hën Petuisi jei wan tóngö taki dëen taa: “Womi Petuisi, hopo. Kii dee soni aki nöo i njan.”

¹⁴Hën a taa: “Wë nönö, Masa, ma sa njan dee lö soni dë e, kwetikweti. U a tjina u de. Ma njan de wan daka.”

¹⁵Hën a toona taki dëen taa: “Nönö womi. Te Masa Gadu taa wan soni bunu u njan, nöo ja musu fia taa i a’ tjina fëen.”

¹⁶Sö wan soni Petuisi si, nöo hën a si ën dii pasa baka na baka ufö di gaan koosu hai go a liba baka ka a bi kumutu. ¹⁷Nöo hën Petuisi sai dë ta pakisei taa: “Maingë, andi di lö soni dë kë taki?”

Aki Petuisi go a Konelisi.

Nöo di juu dë dee sëmbë u Konelisi ko dou a di wosu. De bi ta lontu ta suku ën tefa de ko si ën. Nöo hën de sai dë taanputaanpu a di djai buka.

¹⁸Hën de kai sëmbë te de piki. Hën de hakisi de taa: “Di sëmbë de kai Simon Petuisi, aki a ta dë nö?”

Hën de piki taki: “Aai, a dë aki.”

¹⁹Wë nöo di juu dë, Petuisi dë a wosu liba ala eti ta pakisei di soni di a bi si dë. Hën di Akaa u Masa Gadu taki dëen taa: “Womi, haika. Dii womi dë leti a basu ala ta suku i. ²⁰Nöo hopo saka go a goon. Nöo te de kai i fii go ku de, an dë fii buuja. Go ku de nöo, biga miseei manda de fu de ko kai i.”

²¹Hën Petuisi hopo, hën a saka go a goon. Hën a go piki de taa: “Dee sëmbë o, di sëmbë un ta suku nöo hën disii e. Andi un bi kë?”

²² Hën de taa: “Wë wan sodati hedima de kai Konelisi, hën manda u taa fuu musu ko a i. A dë wan bumbuu sëmbë ta biibi Masa Gadu fëen Gadu. Biga hii dee Dju sëmbë fu ala ta kai bunu në fëen. Nöö wan basia u Masa Gadu Köndë ko nëen ko taki dëen taa be a manda kai i fii ko nëen wosu be a jei andi i abi u taki dëen.”

²³ Nöö di Petuisi jei fa de fan dë, hën a kai de taa be de ko a wosu. Hën de ko a wosu.

Nöö hën de duumi dë tefa di mamate. Nöö hën de ku Petuisi, ku wanlö oto bakama u Masa Jesosi u Jopa dë, nöö hën de tei pasi u go a Sesalia.

²⁴ Dobooko fëen, hën de dou a Sesalia. Nöö Konelisi bi kai dee famii fëen ku wanlö mati fëen u de ko nëen, nöö hën de tuu ko sai dë ta luku Petuisi faa ko.

²⁵ Nöö di Petuisi ko dou, hën Konelisi go nëen go tjökö kini a goon nëen fesi ta lesipeki ën.

²⁶ Ma Petuisi tapëen, a taa: “Nönö mati, na du sö e. Hopo taanpu fii. Mi dë libisëmbë nöö leti kuma i seei.”

²⁷ Nöö di a fan ku ën sö, nöö hën a hopo. Hën de ta fan nango te de go denda a di kamba ka dee hia sëmbë dë, dee Konelisi bi kai ko dë.

Aki Petuisi ta fan ku dee sëmbë a Konelisi wosu.

²⁸ Nöö di Petuisi si de, hën a kai de te de piki, a taa: “Dee sëmbë aki o, unu seei sabi taa u Dju sëmbë abi wan wëti taa wa musu hulu oto sëmbë möön leki Dju sëmbë nöö. Wa musu denda a de wosu seei. Ma Masa Gadu lei mi taa ma musu a’ tjina fu hulu na wan oto sëmbë.

²⁹ “Nöö hën di un manda sëmbë ko kai mi, nöö ma niinga. Nöö hën mi ko wante. Wë di mi ko kaa, nöö hën mi hakisi unu taa andi da di soni mbei un kai mi?”

³⁰ Hën Konelisi piki ën taa: “Söö. Wë sö mi manda kai i tuu. Wë biga wan soni pasa ku mi. Nöö fö daka fëen disi di a pasa. A wan dui juu sapate kuma di juu aki mi bi dë a mi wosu aki ta begi Masa Gadu. Te u mi sabi hën mi si wan sëmbë a mi fesi. Dee koosu dë a di sëmbë sinkii tuu ta koti faja te wojo u mi an sa kai ku de.

³¹ “Nöö hën a kai mi: ‘Konelisi.’ Hën mi piki. A taa: ‘Dee begi i ta begi Masa Gaangadu ku dee soni i ta da dee pootima, nöö Masa Gadu si de e. ³² Nöö i musu manda sëmbë go a Jopa go kai wan sëmbë de ta kai Simon Petuisi tja ko da i. A dë a di wosu u wan womi ta dëë mbeti kakisa de kai Simon. Wosu fëen dë a di ze bandja. Nöö i musu manda sëmbë go kai ën da i.’ Sö di basia u Gadu Köndë taki da mi.

³³ “Hën i si mi manda sëmbë ko kai i wante. Nöö di mi kai i, i ko a mi, nöö hën da i du mi wan gaan bunu kaa. Nöö hën i si u ko makandi aki u ko jei hii dee soni dee Masa Gadu manda i fii taki da u. Nöö fa u ko aki, misikuma Gadu seei dë aki tu.” Sö Konelisi taki da Petuisi.

³⁴ Nöö hën Petuisi toona taki da de taa: “Aai, wë dee sëmbë, mi jei. Nöö awaa mi ko sabi taa Masa Gadu an ta luku fesi. A ta si hii sëmbë di wan fasi. ³⁵ Biga ee wan sëmbë i ta lesipeki ën ta libi bunu nëen wojo, nöö a o tei i ko sëmbë fëen kaa, ee i dë Isaëli sëmbë, ee ja dë Isaëli sëmbë.”

³⁶ “Wë nöö di bunu buka di Masa Gadu manda da u Isaëli sëmbë, hën da disi: Jesosi Keesitu hën da Masa u hii mundu. Nöö hën seeka di pasi da u fuu ku Masa Gadu sa toona ko fii baka.

³⁷⁻³⁸ “Nöö misikuma un bi jei fa soni bi pasa wi a Isaëli köndë. Di womi de kai Johanisi, hën ko ta konda di buka u Masa Gadu da sëmbë ta dopu de. Te wan pisi, hën Jesosi u di köndë de kai Nazalëti hën a ko a Johanisi ko dopu, nöö hën Gadu manda di Akaa fëen ko nëen liba. A dëen gaan kaakiti, nöö hën

a seti di wooko fëen a Galilea te kisi hii Isaëli köndë tuu. A ta waka ta lontu a hii kamian ta kula sëmbë ta puu dee sëmbë a fuka dee dë a di didibi basu. Biga Masa Gadu bi dë ku ën.

³⁹ “Nöö fa u taki ën aki, u seei bi dë leti dë ta si dee soni a ta du a dee peipei köndë fuu dee Isaëli sëmbë, te dou ku di gaan köndë fuu de ta kai Jerusalem. Ku u seei wojo u si ën.

“Nöö hën u dë te wan daka, nöö hën dee sëmbë tei ën peka a lakpa pau kii.

⁴⁰ “Ma nöö a di u dii daka fëen, nöö hën Masa Gadu toona weki ën baka e, tja ko lei u. ⁴¹ Na hii sëmbë si ën, ma u wojo si ën biga Masa Gadu buta a fesi taa u musu si ën. Nöö di a toona weki baka, nöö u ku ën bi toona njan bebe makandi. ⁴² Nöö fa a hopo baka a dëdë dë, hën a taki da u taa u musu konda di buka fëen da lanti taa hën Masa Gadu buta faa kuutu a hii mundu liba, dëdë wan ku libi wan tuu.

⁴³ “Wë nöö gaanduwe hii dee fesiten tjabukama u Masa Gadu tuu bi ta taki soni fëen kaa taa sô wan Sëmbë o ko a di goonliba nöömö. Nöö di Sëmbë dë, ee i piki ën buka ko a di së fëen, nöö Masa Gadu an o hoi dee hogilibi fi a bëë möön e. A o da i paadon fu di i nama ku di Sëmbë dë ta kai ën në. Da sô a dë e, dee sëmbë.”

Aki di Akaa u Gadu ko

a dee sëmbë liba.

⁴⁴ Nöö Petuisi an kaba u fan seei, hën di Akaa u Gadu ko a hii dee sëmbë dë tuu liba, dee ta jei di buka.

⁴⁵ Nöö dee oto biibima u Masa Jesosi, dee Isaëli wan fu Jopa dee tja Petuisi ko dë, di de si taa di Akaa u Gadu ko a dee sëmbë dë liba, nöö a bigi da de te na soni. Biga de an bi sabi taa Masa Gadu o paati di Akaa fëen da oto sëmbë ee na Isaëli sëmbë i dë. ⁴⁶ Ma nöö hën de ko si dee sëmbë aki ta gafa Gadu ta taki oto pei töngö di dë an bi sabi, nöö hën de si taa di Akaa ko a de liba tuu.

⁴⁷ Nöö hën Petuisi taa: “Wë Masa Gadu manda di Akaa da dee sëmbë aki kaa, kumafa a bi mandëen da u seei. Na fuu dopu de wante nö?”

⁴⁸ Nöö hën a taki da dee oto biibima u Masa Jesosi dë taa be de dopu de wante a di në u Masa Jesosi Keesitu. Hën de dopu de te de kaba.

Nöö hën Konelisi ku dee otowan fëen tapa Petuisi taa be a fika ku de wantu daka ufö a go.

11

Aki Petuisi fan ku dee

Isaëli biibima.

¹ Hën de dë te wan pisi, nöö hën dee oto Tjabukama u Masa Jesosi ku dee oto biibima dee dë a Isaëli köndë ala ko jei taa sô dee sëmbë na u Isaëli ko piki di buka u Masa Gadu. „Wë nöö di juu dë, dee biibima bi ta mëni taa ee wan sëmbë an ta hoi dee wëti u Isaëli te dou ku di maaka de ta koti a sinkii, nöö Gadu an o limbo fesi da i. Sô de ta mëni.”

² Nöö hën di Petuisi ko dou a Jerusalem, hën dee sëmbë ko buta ku ën. ³ De taa: “Womi, faandi mbei i go a oto sëmbë wosu dee na Isaëli sëmbë? Dee sëmbë ala, de an koti di maaka a de sinkii da Masa Gadu wan daka, ma töku i go sindo njan ku de. Nöö ja du bunu.”

⁴ Di de taki sô, hën Petuisi tei di soni konda da de tefa a kaba, kumafa a bi pasa. ⁵ A taa: “Dee sëmbë aki, un haika e. Mi bi dë u mi a di köndë de kai Jopa ta begi Masa Gadu. Te wan pisi hën Gadu lei mi wan soni a wan wojo limbo

sunjan. Mi si wan soni kumutu a liba kuma gaan koosu sô. De panjêen a dee fô sê buka ta saka, hên a ta ko te a ko dou a mi fesi.

⁶“Hên mi luku ên dendu diin. Hên mi si hii pei mbeti u goonliba ku fou ku dee soni ta waka ta hai ku bêe a goon tuu nêen dendu. ⁷Hên mi jei wan sêmbê taki da mi taa: ‘Womi Petuisi, hopo kii dee soni aki njan.’

⁸“Hên mi taa: ‘Wê nônô, Masa, ma sa njan dee lô soni dê, kwetikweti. U tjina. Ma njan de wan daka.’

⁹“Hên di tângô toona taki da mi mōon taa: ‘Wê nônô, womi. Te Masa Gadu taa wan soni bunu u njan, nōô ja musu fia ku ên taa an bunu.’

¹⁰“Nōô sô mi si di soni nango ta ko a mi te dou dii pasi, ufô a toona hai go a liba baka.

¹¹“Nōô di juu dê seei, hên dii womi dou a di wosu ka mi bi dê. Wan sêmbê fu Sesalia hên bi manda de ko a mi. ¹²Nōô hên di Akaa u Masa Gadu taki da mi taa be mi go ku de wante, ma musu buuja seei. Nōô hên mi ku de sikisi biibima u Masa Jesosi fu Jopa i si aki, sô u go ku de. Nōô hên u nango te u go dou a Sesalia a di wosu u di womi di bi manda kai mi.

¹³“Nōô hên di womi taki da u taa a bi si wan basia u Masa Gadu Kōndê taanputaanpu nêen wosu dê. Hên di basia taki dêen taa a musu manda sêmbê go a Jopa go kai mi, Simon Petuisi, ko nêen. ¹⁴Hên di basia taki da di womi taa, fa mi o ko nêen dê, nōô mi o taki dêen fa Masa Gadu sa puu ên ku dee sêmbê fêen a bêe u dee hogi u de de bi du.

¹⁵“Nōô di mi jei sô, nōô hên mi seti fan ku di womi ku dee sêmbê fêen, hên wantewante dê di Akaa u Masa Gadu ko a de liba. Leti kumafa a bi ko a u a fesi, sô a ko a de liba tu.

¹⁶“Nōô fa mi si di soni pasa ku dee sêmbê dê, nōô mi mēni di soni Masa Jesosi bi taki da u taa: ‘Johanisi bi ta dopu unu ku wata, ma Masa Gadu o dopu unu ku di Akaa fêen.’

¹⁷“Wê nōô fa i si mi si di soni pasa dê, nōô ma a’ soni u taki mōon. Masa Gadu ta du ên wooko. Biga a da dee oto kōndê sêmbê di wan seei soni di a bi da u di u piki di buka u Masa Jesosi Keesitu. Wê nōô ma tjika u tapa Gadu a di soni di a ta du e.” Sô Petuisi piki dee sêmbê.

¹⁸Nōô di dee sêmbê dee bi ta fia ku ên dê jei sô kaa, nōô hên de kabuka pii awaa. Nōô hên de bia ko ta gafa Masa Gadu taa: “Ke baa, awaa u ko sabi taa na u Isaêli sêmbê wanwan Masa Gadu jabi pasi da e, ma a ta da hii sêmbê pasi u de disa dee hogilibi u de ko feni di libi u teego!”

Nōô sô wan gaan soni dee sêmbê dê ko fusutan di ten dê.

Aki ta taki u dee sêmbê u Masa Jesosi dee dê na Antiokia.

¹⁹Wê nōô kumafa u bi taki kaa taa di juu ten de bi kii Sitefani, nōô hên de toona ko ta sitaafu dee oto biibima u Masa Jesosi tee nōô hên dee biibima bi kule kumutu a Jelusalen paaja go a sômēni oto kōndê. So u de go te a dee longi kōndê, kuma Finisia, kuma Sipuusi, te kisi di kōndê de kai Antiokia. Nōô fa de go dê, nōô de ta konda di buka u Masa Jesosi nōômô, ma Isaêli sêmbê wanwan de ta kōndêen da.

²⁰Ma nōô te wan pisi, hên wanlô biibima u Masa Jesosi fu Sipuusi kōndê ku wan oto kōndê de kai Sileni, hên de go na Antiokia go ta konda di buka da dee sêmbê na u Isaêli. ²¹Nōô fa de ta du dê, nōô Masa Gadu dê ku de nêen te sômēni hia sêmbê piki di buka bendi ko a di sê u Masa Jesosi.

²²Hên de dê te wan pisi, nōô hên dee biibima u Masa Jesosi dê a Jelusalen jei taa sô wan soni ko pasa a Antiokia. Nōô hên de manda Banabasi go haika.

²³Nōô hên Banabasi go dou. Nōô di a go dou, hên a si taa Masa Gadu dê ku dee sêmbê tuú, ta tjâ de ku di bunuhati fêen. Nōô hên a wai ku de te na

soni. Hën a da de taanga taa: “Dee sëmbe aki, un musu fika a Masa Jesosi leiki nõömö ta biibi ën ku wan hati nango.”

²⁴ Wë nõö di Banabasi aki, a bi dë wan bumbuu sëmbe seei ta biibi taanga a Masa Jesosi liba. Nõö a dë ku telu a di Akaa u Masa Gadu leiki. Nõö fa a ko na Antiokia dë, hën sòmëni oto sëmbe u di kõndë möön bia ko a di së u Masa Jesosi.

²⁵ Nõö hën de sai dë te wan pisi, hën Banabasi kumutu a Antiokia go a Taasusi go suku Saulosu. ²⁶ Hën a go ta suku ën tefa a ko si ën, nõö hën hën ku ën toona ko na Antiokia baka. Nõö hën de tu womi fika wan hii jaa ku dee hia biibima naandë ta lei de dee soni u Masa Jesosi.

Nõö a Antiokia dë, ala fosu sëmbe seti ta kai dee biibima u Masa Jesosi Keesitu sëmbe. De an bi ta kai de sö a fesi.

²⁷ Nõö di juu ten dë, wanlö sëmbe dee ta kisi fan a Gadu, hën de kumutu a Jelusalen ko na Antiokia. ²⁸ Nõö wan u de de kai Agabusi, di Akaa u Gadu bi dë nëen liba, hën a hopo konda taa abiti möön nõö wan gaan hangi o ko. (Nõö sö a pasa tuu a di juu ten Kalaudio bi dë di Gaan Kõnu a Loomë.)

²⁹ Nõö di de jei sö kaa, hën dee biibima u Masa Jesosi taa de kë heepi dee otowan u de a Judea Kõndë pasa di hangi. Nõö hën de pii mõni te de kaba. Hiniwan u de da kumafa a sa da, hën de tja di mõni ko mökisi. ³⁰ Hën de buta di mõni a Banabasi ku Saulosu maun u de tjëen go da dee tiima u dee biibima u Masa Jesosi, dee ta dë a Jelusalen. Nõö hën de go.

12

Aki wan basia u Gaangadu kõndë ko puu Petuisi a dunguwosu.

¹ Nõö di juu dë, wan oto Helodi bi ko dë kõnu, nõö a ta buuse dee sëmbe u Masa Jesosi tee na soni. Nõö hën a manda sëmbe go kisi so u de söötö a dunguwosu faa da de sitaafu a bakaten. ² Ma nõö di baau u Johani de kai Jakobosi, hën di kõnu manda sëmbe kii ën ku së ufangi wantewante dë.

³ Nõö fa di kõnu du dë, nõö a suti seei da dee Dju sëmbe dee an ta biibi a Masa Jesosi. Nõö di a si taa a suti da de, hën a toona manda sëmbe go kisi Petuisi söötö a dunguwosu. (Nõö di juu dë, a bi dë di ten u di jaa di dee Dju sëmbe ta njan dee gaan daka u de de kai Pasika. Nõö a dee lö daka dë, de ta njan bëëë söndö sooda.)

⁴ Nõö hën de tja Petuisi go söötö a dunguwosu. Hën de kai teni-a-sikisi sodati fu de musu ko watji ën fu an musu kumutu. Hiniwan ten fö u de ta dë ku ën ta watji ën, te dee disi kumutu, otowan ko. Hën Kõnu Helodi taa: “Te dee daka u Pasika pasa kaa, nõö mi o tja Petuisi go a kuutu a hii lanti fesi, de de si fa mi o mandëen go kii.”

⁵ Nõö fa Petuisi dë a dunguwosu dë, nõö dee oto biibima u Masa Jesosi dë a wan kamian ta begi Masa Gaangadu dëen nõömö taangataanga seei.

⁶ Nõö hën de dë wan daka tefa ndeti, nõö kuma amanjan sö de o tja Petuisi go a di kuutu. Hën Petuisi sai dë ta duumi. De bui ën ku tu sodati mökisi maun ku maun, dee oto sodati dë a dööbuka ta watji ën.

⁷ Te u Petuisi mëni, hën wan basia u Masa Gaangadu kõndë ko a di kamba dë. Fa a ko dou, nõö hii di kamian ko limbo gbegede kuma de sëndë faja nëen.

Hën di basia tuwë maun seki Petuisi weki. Hën a taki dëen taa: “Womi, hesi, hopo!” Hën Petuisi weki, hën dee këti bi dë nëen maun lusu wante kai a goon.

⁸ Hën di basia toona taki dëen taa: “Womi, hopo bisi dee koosu fii, nõö i tuusi i susu a i futu.” Hën a hopo bisi.

Hën di basia taa: “Söö. Tei di gaan koosu fii tapa i sinkii, nõö i ko boo go.”

⁹ Hën de go. Di basia dë nëën fesi, Petuisi dë a baka. Hën de ta waka nango u de kumutu a di dunguwosu. Ma Petuisi an sabi taa di basia dë tuutuu soni, a ninga taa soni a ta sunjan ku wojo limbo.

¹⁰ Hën de ko dou a di fosu lö u dee sodati. Hën de pasa. Hën de go dou a di gaan felu nëngë döo di i ta jabi fii ko kai a döo.

Nöo di de ko dou nëën, hën a jabi ën seei da de, hën de pasa kai a sitaati. Hën de ta waka langalanga te de go dou a wan kamian. Hën djee, Petuisi an si di basia möön. A go disëen a sitaati dë.

¹¹ Hën wante dë, hën Petuisi wojo ko limbo. Hën a taa: “Aaaa, mi saandi pasa awaa. Masa Gaangadu hën manda wan u dee basia fëen ko puu mi a Könu Helodi maun. Dee Dju sëmbë an o feni mi fu de du ku mi kumafa de kë möön.”

¹² Nöo di a sabi sö kaa, hën a pasa go dou a di wosu u Malia, di mama u Johanisi Maikusi, ka sômëni sëmbë bi ko mökisi ta begi Masa Gaangadu dëen.

¹³ Hën a go naki di döo kökökökö.

Te wan pisi hën wan mujëe saafu de ta kai Looda ko u ko jabi di döo, ¹⁴ hën a jei Petuisi töngö. Hën a sabi taa hën. Ma nöo a wai te a fëékëtë u jabi di döo dëen. Hën a toona kule go taki da dee sëmbë taa: “Dee sëmbë o, Petuisi ko aki e! A dë leti a döobuka dë.”

¹⁵ Ma dee sëmbë dë a di wosu dendu an kë biibi. De taki da di mujëe mii taa: “Lëgëdë fii. Soni i ta mindi.”

Hën di mujëe mii toona taki taa: “Nönö, na lëgëdë. A sai dë tuu.” Hën de ta fia ku ën tee nöo hën de taa: “Na Petuisi i ta jei. Di akaa fëen, hën i ta jei dë ta hën.”

¹⁶ Di juu dë, Petuisi sai dë ta naki di döo nöömö, te nöo hën de ko jabi dëen awaa. Hën de ko si ën këdë.

Hën de taa: “Wooo maingë, di soni aki bigi da u. Petuisi tuu.”

¹⁷ Hën Petuisi tapa maun da de taa: “Wan fan taanga e, dee sëmbë.” Hën a konda da de fa Masa Gaangadu puu ën a di dunguwosu. Hën a taki da de taa de musu piki Jakobosi ku dee oto biibima u Masa Jesosi taa sö Gadu puu ën a dunguwosu. Biga di juu dë wan baaa u Masa Jesosi de kai Jakobosi, hën ko dë wan fesima u dee biibima a Jelusalen.]

Nöo di Petuisi fan sö te a kaba, nöo hën a kumutu dë go tjubi.

¹⁸ Di dobooko fëen hën dee sodati dë a di dunguwosu ko fanjaan. Hati u de latja biga de an si Petuisi möön, nöo de an saandi pasa ku ën möönsö tu.

¹⁹ Nöo di Könu Helodi ko jei, hën a manda sëmbë u de go suku Petuisi. Hën de suku ën te de wei, de an si ën möönsö. Nöo hën di könu manda kai dee sodati dee bi ta watji Petuisi. Hën hën ku de kuutu di soni te de kaba, de an sabi fa u piki ën. Nöo hën di könu toona kai oto sodati u de ko kii dee di dë puu.

Sö Könu Helodi du tefa a kaba, nöo hën a kumutu a Judea go a Sesalia go tan wan pisiten.

Aki ta taki andi pasa ku

Könu Helodi.

²⁰ Wë nöo di juu dë, hën dee sëmbë fu di köndë de kai Tilusi ku di de kai Sidon, de ku Könu Helodi bi a’ soni te a bigi. Nöo hën dee sëmbë u de tu köndë dë fiti buka makandi u de go fan ku di könu be hati fëen kötö. Biga a di köndë u di könu dee sëmbë bi ta bai njanjan ta libi, hën mbei de kë toona ko bunu ku ën baka.

Nöö hën de waka te de ko dou a Könu Helodi köndë. Nöö hën de go mbei guwenti ku wan sëmbe de kai Balitusi. Hën bi dë wan futoou futuboi u di könu ta seeka soni dëen nëen wosu. Hën mbei de go mbei guwenti ku ën. Nöö bakaten bifö de o go a di könu.

²¹ Nöö hën de buta wan daka. Hën di di daka dou, hën di könu bisi dee könu bisi fëen tee a kaba. Hën a go sindo fëen nëen könu sutuu a hii sëmbe fesi. Hën a fan ku lanti.

²² Hën di a fan tefa a kaba, hën dee sëmbe dee haikëen dë bai taa: “Woolo maingë, di sëmbe di fan di fan aki, na libisëmbe möön e! Wan gadu hën fan di fan aki!”

²³ Nöö fa de bai dë, nöö a kai ku di könu seei. Hën wante dë hën wan basia u Masa Gaangadu Köndë tjökö maun nëen. Biga a tei di hei di Gadu nöö musu feni. Hën a buta bitju kisi ën a bëë ta njan mën tefa a kii ën piiii. Sö wan soni pasa ku Könu Helodi fu di a hopo hënseei sö.

²⁴ Ma nöö di buka u Masa Gaangadu hën a dë ta paaja nango nöömö. Möönmöön sëmbe ta jei ën ta piki këdë.

²⁵ Nöö hën Banabasi ku Saulosu tja di möni di de bi pii naandë go da dee Jelusalen sëmbe tefa de kaba. Nöö hën de tei di kijoo de kai Johanisi Maikusi hën de toona go na Antiokia baka ka de bi kumutu.

13

Aki di Akaa u Gadu kai

Banabasi ku Saulosu.

¹ Nöö dee biibima u Masa Jesosi fu Antiokia, de abi wanlö sëmbe a de dendu ta kisi fan a Gadu, ku wanlö otowan ta lei sëmbe soni fu Masa Jesosi. Wan da Banabasi, ku wan baakama de kai Simion, ku wan de kai Lusua u Sileni köndë, ku wan de kai Manën. Hën ku Könu Helodi bi kiija a wan wosu. Ufö i abi Saulosu. Sö de feifi sëmbe bi dë a dee Antiokia biibima dendu ta heepi de.

² Nöö hën de dë te wan daka, hën de ko miti u begi Masa Gadu. De dë ta begi ën ta hopo ën në söndö njan. Te wan pisi nöö hën di Akaa u Gadu ko taki da de taa be de buta Banabasi ku Saulosu apaiti dëen faa manda de go a wan wooko.

³ Nöö hën de begi go dou söndö njan tefa de kaba. Nöö hën de tei Banabasi ku Saulosu hën de buta maun a de wëi de da di wooko tefa de kaba. Hën de manda de go.

Aki de dë a di paati de

kai Sipuusi.

⁴ Nöö fa di Akaa u Gadu kai Banabasi ku Saulosu a di wooko dë, nöö hën de go a wan köndë de kai Selusia. Hën de tei zeboto, hën de pasa go a di gaan paati de ta kai Sipuusi. ⁵ Hën de go tjökö a wan köndë u di paati de ta kai Salami.

Nöö hën de go a dee keikiwosu u dee Dju sëmbe u di köndë go konda di buka u Masa Gadu da de be de jei. Nöö fa de ta du dë, nöö di kijoo de kai Johanisi Maikusi bi dë ku de ta heepi de.

⁶ Nöö hën de kumutu dë. Hën de ta waka langalanga hii di paati ta konda di buka u Masa.

Te wan pisi hën de go dou a di oto së u di paati a wan köndë de ta kai Pafosi. Hën de go si wan tofuma de ta kai Baliesosi. Hën da Elimasi. A dë wan Dju sëmbe ta mbei hënseei kuma wan tjabukama u Masa Gadu, ma na tuu seei.

⁷ Nöo di tofuma aki bi nama ku di gaama u di paati. Hën de kai Seligiusi Paulosu. Nöo di gaama dë, a dë wan sëmbë abi bunu pakisei. Nöo fa de tu tjabukama u Masa Jesosi ko dë, nöo hën di gaama jei, hën a kai de taa be de ko nëen ko konda di buka u Masa Gadu dëen.

⁸ Nöo hën de go u go konda di buka dëen. Ma nöo hii fa de ta kondëen, di tofuma sai leti dë ta suku u poi di buka. An kë di gaama piki seei.

⁹ Nöo hën di Akaa u Masa Gadu ko hebi a Saulosu liba. (Hën seei da Paulosu e.) Nöo hën a luku di tofuma diin. ¹⁰ A taa: “Mi ku i miti aki tide, i didibi womi mii, ju felantima u hii bunu u mundu. I ta ganjan sëmbë ku dee kõni tofu fii di i abi tumisi. Faandi mbei i ta bia di buka u Masa Gadu ta mindi soni dëen?”

¹¹ “Wë Masa Gadu o seeka i. Wojo fii o booko, nöo joo tan wan pisiten möön bifö joo si soni ku di wojo fii dë möön.” Nöo fa Paulosu fan dë, hën wantewante di tofuma si wan bundji baakabaaka ko tapëen wojo, a fika a ta waka ta tuwë maun ta suku sëmbë fu de musu panjëen a maun tja.

¹² Nöo hii fa de du dë, di gaama sai leti dë ta luku. Hën di a si sö kaa, nöo a biibi awaa. Biga dee soni u Masa de bi taki dëen dë, de foondo ën.

Aki de tja di Buka ko a Antiokia u Pisidia Köndë.

¹³ Nöo hën Paulosu ku dee sëmbë fëen, hën de tei wan boto a Pafosi pasa go dou a di pisiwata de ta kai Panfilia a wan köndë fëen de kai Peliga. Nöo di de go dou dë, hën Johanisi Maikusi kumutu disa de toona go fëen a Jerusalem baka.

¹⁴ Hën de kumutu a Peliga pasa go a di pisiwata de ta kai Pisidia. Hën de go dou a wan köndë de kai Antiokia möön, ma disi dë fu Pisidia Köndë. Hën de dë tefa di saba daka, hën de go sindo a di keikiwosu u dee Isaëli sëmbë.

¹⁵ Di juu dë, dee keiki tiima ta lesi di Buku u Gadu da dee sëmbë ko dë kumafa de bi guwenti. De ta lesi a di pisi u dee wëti dee Mosesi bi kisi a Gadu ufö de toona ta lesi di u dee fesiten tjabukama tu.

Nöo baka u di dë, hën de manda sëmbë hakisi Paulosu ku Banabasi taa: “Dee sëmbë, fa un ko mökisi ku u aki, ee un a’ wan soni u taki di sa da u hati, nöo un tuwë ko boo jei.”

¹⁶ Nöo hën di de kai de sö kaa, hën Paulosu hopo taanpu a pë. Hën a seti ta fan ku de ta tuwë maun taa, “Dee sëmbë, mi da unu piimisi e, un dee Isaëli sëmbë kuma miseei ku un dee oto lö sëmbë dë aki tuu, hiniwan fuunu di ta biibi Masa Gadu ta lesipeki ën. Mi o fan wan fan ku unu aki nöo un haika bunu o.

¹⁷ “Wë kumafa un sabi kaa, di Gadu fuu di u ta dini aki, hën bi tei dee gaan sëmbë fuu u de ko hën sëmbë. De bi dë a Egepiti köndë, nöo hën a kiija de tefa de ko gaan hia sëmbë. Hën a puu de a di köndë dë ku di gaan kaakiti fëen tja go a di sabana. ¹⁸ Aluwasi fa de hogi seei ma a ta tai hati ta tja de a di sabana te dou hii föteni jaa. ¹⁹ Hën a ta heepi de ta feti da de te de wini hii dee sëbën pei sëmbë dee bi dë a di köndë de kai Kaana. A puu de dë, nöo hën a da dee gaan sëmbë fuu di köndë fu de libi nëen.

²⁰ “Nöo hën de libi ala te dou kuma föhöndö-ku-feifiteni jaa longi. Hii di ten dë, Gadu ta da de tiima ta heepi de. Nöo hën de dë tefa de pai Samueli, hën a ko dë wan tjabukama u Masa Gadu.

²¹ “Te wan pisi, hën dee gaan sëmbë fuu ko a Samueli, hën de begi ën taa be a da de wan kõnu u tii de. Hën Gadu da de Saulosu, di womi mii u di tata de kai Kisi, sëmbë u di lö u Benjamin. Hën Saulosu tii de föteni jaa longi.

²² “Hën Masa Gadu puu ën, hën a buta Dafiti ko kõnu nëen kamian. Nöo fa Dafiti sai dë, Gadu bi kai ën soni e. A taa: Di womi mii u di tata de kai Isai,

fasi fëen ta kai ku mi a hii futu.

Hën o piki mi buka

ta du hii soni kumafa mi kë.

Sö Masa Gadu taki fu Dafiti.

²³ “Ma nöö Gadu bi paamusi taa a o manda wan Heepima da u dee Isaëli sëmbë faa puu u a hogi basu. Hën o dë wan bakamii u Dafiti. Nöö hën i si u dë te di ten u dë aki, hën di Heepima ko tuu. Hën da di bakamii u Dafiti de kai Jesosi.

²⁴ “Ma nöö bifö Jesosi ko, nöö Johanisi di Dopuma bi ko kaa, hën a ta bai basia ta konda da hii dee sëmbë u Isaëli köndë taa de musu disa di hogilibi u de bia ko tei dopu.

²⁵ “Nöö hën de dë te Johanisi dë fa u kaba di wooko fëen, hën a taki da de taa: ‘Andi un ninga? Un ninga taa di Heepima di Gadu bi paamusi taa a o ko, hën disi nö? Nönö, nëen disi eti e. Ma wan fëëë, a o ko a mi baka nöömö. Nöö te a ko, nöö a o hei möön mi gaanfa. Ma bumbuu tjika seei u sa lusu di susu fëen puu nëen futu.’ Sö Johanisi taki.

²⁶ “Wë nöö dee sëmbë u mi aki, un dee bakamii u Abahamu kuma mi seei, ku un dee oto sëmbë dee ta biibi Masa Gadu ta lesipeki ën aki, un tuu haika mi e. Di buka di Masa Gadu manda ko taa sö a sa puu sëmbë a hogi basu, nöö u wë a manda di buka da e.

²⁷ “Nöö dee oto sëmbë fuu a Jelusalen dë ku dee hedima fuu, de an bi sabi taa Masa Jesosi hën da di Heepima e. Fa de ta lesi dee pampia u dee fesiten tjabukama u Masa Gadu hiniwan saba dë seei, ma töku de an bi sabi ën. Nöö hën de du hogihogi ku ën leti kumafa dee tjabukama bi taki a fesi. ²⁸ Biga hii fa de an sa feni na wan föutu nëen fu de musu kii ën, ma töku de begi Pilati faa kii ën nöö.

²⁹ “Leti kumafa di Buku u Masa Gadu taki ën dë, nöö sö de du ku ën tefa de kaba këë, hën de puu ën a di lakpa pau tja go bei.

³⁰ “Ma Masa Gadu toona weki ën baka e, dee sëmbë. ³¹ Nöö hën dee bakama fëen toona si ën baka ku deseji wojo. A nango ta ko a de te dou sômëni daka. Hën ku dee lö sëmbë dë bi kumutu a Galilea ta waka ta lontu makandi te dou a Jelusalen. Nöö fa u dë aki, dee lö sëmbë dë fika ta konda dee soni fëen nöömö da u dee oto Isaëli sëmbë be u jei.

³² “Nöö hën awaa u seei ko a unu aki ko tja di bunu buka u Masa Gadu dë ko konda da unu ³³ taa dee soni dee a bi paamusi dee gaan sëmbë fuu, de ko pasa awaa da u dee bakamii u de. Biga Masa Gadu puu Jesosi a dëdë toona weki ën baka tuu.

“Wë wan sabi fa de bi taki a di Buku u Gadu nö? De taki ën a di u tu kanda u di Kanda Buku, taa:

Tide mi tja i ko buta a lanti fesi,

be de si taa ju da mi Mii, mi da i Tata.

Sö Gadu bi taki u di Heepima di o ko. ³⁴ Nöö a wanlö oto pisi u di Buku a taki u di fa a o weki ën puu a dëdë fu sinkii fëen an musu poi kaba a sösö. Biga a taa:

Dee gaan bunu dee mi bi paamusi Dafiti ku mi bunu hati,

mi o da unu de nöömö.

³⁵ Hën a taa:

Di Sëmbë fii di dë apaiti da i,

ja o disëen a dëdë köndë fu sinkii fëen poi kaba a sösö.

Könu Dafiti wë sikifi sö e. ³⁶ Ma nöö fa a taki ën dë, na hënseei a taki dë e. Nönö. Biga fa a bi sai dë, a bi ta libi ku dee oto sëmbë u di ten ala ta du dee soni Masa

Gadu kē tefa juu fēen dou a dēdē. Hēn de tjēen go bei a dee gaan sēmbē fēen bandja. Sinkii fēen sai dē tefa a poi kaba a sōsō.

³⁷ “Ma di Sēmbē Masa Gadu bi weki puu a dēdē kōndē u ta taki aki, sinkii fēen an bi poi mōönsō e. Hēn wē da di sēmbē Dafiti bi taki.

³⁸ “Nōö dee sēmbē u mi aki, un haika mi bunu. Fa mi ta fan ku unu aki, un musu fufutan mi. A Masa Jesosi di pasi jabi da u fu Masa Gadu an hoï u a bēē mōön e. ³⁹ Dee wēti u kisi a Mosesi an sa mbei u ko limbo a Gadu wojo mōönsō, biga de an sa puu u te dee hogilibi fuu an fika a u liba. Ma awaa a ko dē taa hiniwan sēmbē di ta biibi Masa Jesosi ta piki ēn buka, nōö Gadu sa puu dee hogilibi fēen nēen liba. Boo taa hii dee soni di dee wēti an bi sa du da u, Masa Jesosi sa du da u fa u dē aki.

⁴⁰ “Nōö un musu mēni unu seei fu di soni an musu pasa ku unu di dee tjabukama u Gadu bi taki a fesi e. De bi taa:

⁴¹ Haika, dee sēmbē dē.

Fa un ta mbei tjō da di buka u Masa Gadu dē, un ko luku wan soni aki di o toobi unu, nōö un go kaba a sōsō.

Biga di soni di mi o du a di ten fuunu aki, nōö wan o biibi.

Ee sēmbē puu ēn da unu seepi, wan o piki.

Sō dee fesiten tjabukama bi sikifi. Ma na sō a musu pasa ku unu e.” Sō Paulosu fan ku dee sēmbē tefa a kaba.

Aki ta lei fa sēmbē piki di Buka, ku fa de an piki.

⁴² Nōö di de kumutu a keiki, hēn dee sēmbē hakisi Paulosu ku Banabasi taa te saba mōön, nōö be de toona ko a de ko lei de di soni mōön fini.

⁴³ Nōö hēn de go. Nōö di de nango, hēn wanlō hia Dju sēmbē ku wanlō otowan na Dju ma de ko ta begi Masa Gadu tu, hēn de ko ta waka a Paulosu ku Banabasi baka.

Hēn Paulosu ku Banabasi fan ku de. De da de hati taa fa de ta libi dē ta mēni Masa Gadu faa tja de ku di bunuhati fēen dē, nōö be de ta libi sō go dou.

⁴⁴ Hēn de dē tefa saba daka mōön. Nōö hēn gaan sē u di kōndē hai ko makandi u ko haika di buka u Masa Gadu.

⁴⁵ Ma nōö fa dee oto Dju sēmbē u di kōndē ko si fa dee hia sēmbē ta haika di buka, nōö hēn de ko ta haun seei. Hēn de sai dē ta fia ku Paulosu ta kosi ēn.

⁴⁶ Ma Paulosu ku Banabasi an fēen seei. Hēn de taki da de taa: “A bi fiti fuu konda da unu Isaēli sēmbē fosu di buka u Masa Gadu. Ma di wan kēen hēn un buta unu seei sōsō fasi te wan sa feni di libi u teego, wē nōö woo disa unu go a dee oto kōndē sēmbē na u Isaēli e.

⁴⁷ “Biga Masa Gadu fan ku u kaa, a taa:

Mi buta unu kuma wan lampu faja

u limbo di pasi da dee oto kōndē sēmbē,

be hii pei sēmbē u goonliba feni di heepi u Gadu.”

Nōö sō Paulosu taki da de te a kaba.

⁴⁸ Nōö di dee oto kōndē sēmbē na u Isaēli jei fa a fan, nōö hēn de wai. Hēn de ko ta hei di buka u Masa Gadu taa a dē wan bumbuu buka. Nōö hēn dee sēmbē dee a kai da u de feni di libi u teego, hēn de piki bendi ko a di sē u Masa Jesosi.

⁴⁹ Nōö baka u di dē, hēn di buka u Masa paaja a hii dee kōndēkōndē u di pisiwata dē.

⁵⁰ Nöo hën dee Dju sëmbë hati boonu, hën de hopo go a dee hedima ku wanlö nëbai mujëe u di köndë, dee ko ta biibi Masa Gadu. Nöo hën de taki da de taa dee sëmbë dee ta tja di buka dë, na bumbuu sëmbë de dë.

Nöo hën dee hedima ku dee oto sëmbë dë piki, hën de buta ku dee Tjabukama u Masa Jesosi jaka puu a di pisiwata dë.

⁵¹ Nöo hën di de jaka de sö kaa, hën Paulosu ku Banabasi naki dee susu u de puu di sandu u di köndë tuwë disa dë da de, fuu dee sëmbë u di köndë si taa ee Masa Gadu o sitaafu di köndë dë, nöo na de mbei möön. Biga de konda di Buka fëen da de kaa. Nöo hën de go u de. Hën de pasa go dou a wan köndë de ta kai Ikonium.

⁵² Nöo dee biibima u Masa Jesosi dee fika a di pisiwata dë, nöo de dë ku wai seei. Biga di Akaa u Masa Gadu ta wooko a de liba.

14

Aki Paulosu ku Banabasi dë

a Ikonium.

¹ Nöo kumafa u taki dë, Paulosu ku Banabasi bi go a di köndë de kai Ikonium. Nöo hën de go a di Dju keikiwosu kumafa de bi guwenti. Hën de go konda di buka u Masa Jesosi da de. Nöo fa de kondëen tjika dë, hën sëmëni sëmbë ko piki di buka bendi ko a di së u Masa Jesosi, Dju sëmbë ku na Dju sëmbë tuu.

² Ma wanlö Dju sëmbë dë a di köndë tu, de an kë piki di buka. Nöo de ta poi dee biibima u Masa Jesosi da dee oto sëmbë u di köndë dee an dë Dju sëmbë.

³ Ma nöo fa dee sëmbë ta du ku de dë seei, ma töku Paulosu ku Banabasi fika a di köndë dë longi ta konda di buka söndö fëë. De ta taki da de nöömö taa Masa Jesosi an ta libi ku u ku di fuu libi, ma a ta libi ku u ku di fëen bunuhati. Nöo hën Masa Gadu nama ku de, a da de kaakiti u de du peipei soni, foombofoombo wan, be sëmbë sabi taa fa de ta konda di buka dë nöo tuutuu soni de ta taki.

⁴ Nöo hën de dë te nöo hën dee sëmbë u di köndë ko paati a tu. Hafu dë a di së u dee Dju sëmbë, hafu u de dë a di së u dee Tjabukama.

⁵ Nöo hën dee Dju sëmbë ku dee otowan na bi kë di buka, ku dee hedima u de, de tuu fiti buka taki taa de o buta ku dee Tjabukama naki de ku sitonu kii.

⁶ Ma nöo hën di dee Tjabukama jei sö, nöo hën de kule kumutu dë go. Hën de ta waka ta lontu a dee köndëköndë u di pisiwata de kai Likonia dë, kuma Lisita ku Deebe. A hii di pisiwata dë tuu de ta waka ta lontu, ⁷ ta konda di bunu buka u Masa Jesosi nöömö da sëmbë.

A di pisi aki de kai Paulosu ku Banabasi gadu.

⁸ Nöo a di köndë de kai Lisita dë, nöo wan lan womi bi sai dë. Söseei de pai ën, an hopo waka wan daka a goonliba. ⁹ Hën a dë sindosindo ta haika di fan u Paulosu. Te wan pisi hën Paulosu bia luku ën diin, nöo hën a si taa a abi biibi tjika fu Gadu sa kulëen be a ko bunu wante.

¹⁰ Hën a bai taa: “Womi, hopo taanpu a pë!” Hën a hopo vu taanpu, hën a ko ta waka ta lomboto. A ko bunu gbede.

¹¹ Wë nöo dee sëmbë u di köndë dë an sabi Masa Gadu. De abi wanlö oto gadu u de de ta begi. Nöo fa de si di soni Paulosu du dë, nöo hën de ko ta bai a di Likonia töngö u de taa: “Dee sëmbë aki eee, dee gadu fuu bia ko libisëmbë saka ko a u ooo!”

¹² Nöo hën de seti ta kai Banabasi Jupitë. Hën da di hedima u dee gadu u de. Nöo Paulosu de ta kai Mekui, biga hën da di basia u dee gadu u de. Biga Paulosu hën ta fan möön di otowan.

¹³ Nöo di gaduwosu u di gadu u de de kai Jupitë dë leti a wan së u di köndë. Nöo hën di basi fëen jei di dee sëmbe ta bai taa sô Jupitë ko, hën a go tei wanlö kau ku wanlö hia folo tja ko buta a di nëngë dööbuka u di köndë. Hën ku hii dee sëmbe u di köndë o kii dee mbeti dë tjuma tuwë da Paulosu ku Banabasi kumafa de ta tuwë njanjan da dee gadu u de.

¹⁴ Te wan pisi, nöo hën Banabasi ku Paulosu ko jei taa sô wan soni de o du. Nöo a hogi a de tee de tënë de koosu kule go a dee sëmbe mindi ¹⁵ ta bai taa: “Dee sëmbe aki, andi u ta du aki eee! Un disa ooo, gaantangi un disa! U seei da sôsö sinkii sëmbe kuma unu tu! Ma u ta tja wan bunu buka ko da unu taa be un disa dee sôsö soni un ta begi aki, nöo un bia ko ta begi di libilibi Gadu di mbei hii soni, wata ku tela, goon ku liba, fou ku mbeti ku libisëmbe, hii soni a mbei. Nöo hën fuun biibi e.

¹⁶ “Nöo a fesi Gadu bi disa sëmbe fu de ta libi u de kumafa de kë. ¹⁷ Ma tökusee a bi seti dee soni fëen buta fu sëmbe musu si sabi taa wan bunuhati Gadu dë nöömö. Nöo wan si ën nö? Biga te juu dou, a ta da unu tjuba. Te juu dou, a ta mbei dee soni i paandi göö fuun ta feni soni u njan. Un dë ku wai. „Da a dë taa un musu sabi taa di lö Gadu dë hën da di tuutuu Gadu u mundu.”

¹⁸ Ma fu Paulosu ta taki dë seei, ma ku gaan möiti ufö hën u Banabasi tapa dee sëmbe fu de an kii dee mbeti da de.

¹⁹ Hën de dë te wan pisi, nöo hën wanlö Dju sëmbe kumutu a di köndë de kai Antiokia u Pisidia Köndë naandë, ku di oto köndë de kai Ikonium, ka de Paulosu bi go a fesi, hën de go dou a Lisita. Hën de ko ta fan ku dee sëmbe u di köndë ta poi dee Tjabukama u Masa Jesosi da de, tefa dee sëmbe tuu disa Paulosu ku Banabasi djee bia ko ta buuse de. Hën de naki Paulosu ku sitonu tee wan pisi, de ninga taa a dëdë. Nöo hën de hai ën gulululu a goon tja go tuwë a bandja së u di köndë.

²⁰ Nöo hën dee biibima fu di köndë ko taanpu lontu ën. Hën a weki. Hën a hopo toona go a di köndë baka.

Di dobooko fëen, hën hën ku Banabasi kumutu dë pasa go a di köndë de kai Deebi.

Aki de Paulosu toona go

a Antiokia.

²¹ Hën di de go dou a Deebi, hën de ta konda di bunu buka u Masa Jesosi da dee sëmbe u di köndë dë tee wanlö hia sëmbe piki di buka bendi ko a di së u Masa Jesosi. Nöo hën de kumutu dë, hën de bia toona go a dee köndëköndë ka de bi waka kaa. De go a Lisita, Ikonium, ku Antiokia u Pisidia Köndë.

²² Nöo fa de ta waka nango dë, nöo de ta da dee biibima u Masa Jesosi taanga taa de musu tai hati ta biibi a Masa Jesosi nöömö. De ta taki da de taa: “Sö nöo a dë e, dee sëmbe. Ee wan sëmbe i kë dë a di Tii u Gadu dendu ku telu, nöo i o tja hia sitaafu a goonliba aki.”

²³ Nöo a hiniwan u dee keiki ka de Paulosu ta waka, de ta buta tiima. Nöo fa de ta buta de dë, nöo de ta du ën ku begi seei te de an ta njan. De ta begi da de ta buta de a Gadu maun fu di nëen de ta biibi.

²⁴ Nöo hën Paulosu ku Banabasi kumutu a di pisiwata u Pisidia dë pasa go dou a di pisiwata de kai Panfilia baka. ²⁵ Hën de toona go a Peliga. De go konda di buka u Masa Jesosi da dee sëmbe u di köndë dë te de kaba, nöo hën de kumutu dë. Hën de go a wan köndë de kai Atalia „di dë a di ze bandja.”

²⁶ Hën de go subi a boto. Nöo hën de pasa go dou a Antiokia di u Silia Köndë

baka, ka de bi kumutu. Naandë dee sëmbë bi buta de a Gadu maun faa musu tja de ku di bunuhati fëen ta heepi de a di wooko. Nöö di di wooko kaba ufö, hën mbei de toona go ka de bi kumutu.

²⁷ Nöö di de ko dou a Antiokia dë, hën de kai hii dee biibima u Masa Jesosi tuu u de musu ko mökisi be de jei unfa de bi waka. Nöö di de ko, hën de konda hii dee soni Masa Gadu bi du a de liba, fa a jabi di pasi da dee oto sëmbë dee na Isaëli sëmbë u de sa ko biibi a Masa Jesosi liba tu.

²⁸ Nöö hën de fika wan hii pisiten ku dee biibima u Masa Jesosi na Antiokia naandë.

15

Aki i ko a Antiokia.

¹ Nöö di juu dë wanlö sëmbë kumutu a Judea Köndë „ko a Antiokia, ka Paulosu ku Banabasi dë, Hën de tja wan lei ko ta lei dee sëmbë fu Masa Jesosi taa ee ja koti i sinkii buta di maaka u Isaëli, nöö ja o feni di heepi u Gadu. Biga sö Gadu da Mosesi di wëti dë faa da dee sëmbë u Gadu. Sö de taki.

² Ma di Paulosu ku Banabasi ko jei taa sö de ta lei, hën de ta fia ku de ta taki da de taa di soni an dë sö. „Biga ee i ko ta biibi a Masa Jesosi liba kaa, nöö an dë fanöudu fii musu hoi dee peipei wëti u Isaëli ufö Gadu o limbo fesi da i.”

Nöö hën di fia ko wan gaan soni. Te wan pisi hën de ko si taa di taki musu koti. Hën de puu sëmbë u de manda go a Jelusalen go piki dee Gaan Tjabukama u Masa Jesosi ku dee oto tiima u keiki taki sö wan soni. Nöö unfa de musu du ku sö wan taki?

Nöö Paulosu ku Banabasi ku wanlö oto biibima fu Antiokia dë, nöö de da dee sëmbë de puu fu go jei di taki da de.

³ Hën dee oto biibima u Masa Jesosi u di köndë tja de go buta a pasi. Hën de go. Nöö di de nango, hën de ta latja Finisia ku Samalia ta pasa. Nöö de ta piki dee Isaëli biibima a dee köndëköndë u dee pisiwata dë taa dee sëmbë na u Isaëli ko ta piki di buka awaa. Nöö di dee oto sëmbë u Masa Jesosi jei sö kaa, nöö de ta wai seei.

Aki de hoi wan gaan kuutu

a Jelusalen.

⁴ Nöö hën de ko dou a Jelusalen. Nöö di de dou, hën dee Gaan Tjabukama u Masa Jesosi, ku dee tiima u keiki, ku hii dee oto biibima u Masa Jesosi u Jelusalen tuu wai ku de. Hën de sindo kai kuutu. Hën de Paulosu konda da de hii dee soni dee bi pasa, kumafa Masa Gadu bi wooko a de liba di de bi ta tja di buka fëen ta konda.

⁵ Ma nöö i bi abi wanlö Faliseima a dee biibima dendu dë. Nöö di de jei taa sëmbë dee na u Isaëli sëmbë ko ta biibi Masa Jesosi, nöö hën de hopo. Hën de taa: “Fa dee oto köndë sëmbë ta ko ta biibi dë, nöö de musu koti di maaka a de sinkii e, ta hoi dee wëti u kisi a Mosesi. A musu dë sö nöömō. De musu abi sëmbë ta buta ku de be de hoi dee wëti dë.” Sö dee Faliseima taki.

⁶ Nöö di de fan sö te de kaba, nöö hën dee Gaan Tjabukama ku dee tiima u keiki toona kai kuutu baka fu de taki di soni u dee Isaëli wëti, ee a dë u de disa de, nöö de disa. Ee a dë u de hoi de, nöö de hoi.

⁷ Nöö hën de ta kuutu di soni nango ta ko tee, nöö hën Petuisi hopo. Hën a fan ku de. A taa: “Un dee sëmbë u mi aki, an dë u mi piki unu möön di fa Masa Gadu bi kai mi apaiti fu mi musu go konda di bunu buka fëen da wanlö oto köndë sëmbë na u Isaëli, be de ko ta biibi a Masa Jesosi liba.

⁸ “Nöö fa mi bi go dë, hën mi konda di buka da dee sëmbë. Nöö Masa Gadu sabi hii sëmbë hatiböo. A si taa de ko ta biibi ën tuutuu, hën a tei di Akaa fëen

hën a da de kumafa a bi da u ën a fesi. Nöo fa a da de di Akaa fëen dë, hën da a tei de kaa. „An dë taa de hoi dee wëti u Mosesi möönsö ufö a tei de.”

⁹ “Nöo fa dee sëmbë sai dë, Masa Gadu ta luku u ku de tuu ku di wan wojo sabi taa fa u bi biibi ën a fesi, nöo sö nöo de ko ta biibi ën tu. Nöo hën a da de wan njunjun limbo hati kumafa a bi da u kaa. ¹⁰ Nöo hën un ko ta taki taa de musu hoi dee Isaëli wëti fuu. Wë nëen da pooba un ta pooba Gadu nö? Wë biga dee gaan sëmbë fuu a bi da dee wëti u hoi, nöo hën wë de an bi sa hoi de. Nöo söseei tu, u dee bakawan aki bi ta biinga u hoi de te u wei. Nöo hën un kë ko da dee njunjun biibima u Masa Jesosi dee wëti dë fu de hoi. Kwetikweti. Ma dë nëen e.

¹¹ “Biga fa u ko a biibi aki, u sabi taa Masa Jesosi Keesitu hën nöo sa mbei u feni di heepi u Gadu. Na di hoi u ta hoi wëti, nëen o tja u pasa, ma Jesosi Keesitu nöo sa tja u ku hën bunuhati.

“Nöo söseei a dë ku dee sëmbë dee na Isaëli sëmbë tu. An dë u de hoi dee wëti ufö Gadu sa heepi de e.” Sö Petuisi taki da de.

¹² Nöo baka fëen, hën Banabasi ku Paulosu konda da de fa Masa Gadu bi ta wooko a de liba di de bi go a dee sëmbë na u Isaëli. A bi du sëmëni foombofoombo soni kuma maaka, u de sa si taa Gadu buka de ta tja tuu. Nöo fa de ta fan dë, hën dee hia sëmbë naandë ko dë pii ta haika.

¹³ Nöo di de fan tefa de kaba, hën Jakobosi di da wan u dee gaan tiima,, hën a tei. A taa: “Un dee sëmbë u mi aki, un haika mi. ¹⁴ Wë u jei fa Petuisi fan dë kaa. A konda da u fa Masa Gadu seti pii sëmbë a dee sëmbë na u Isaëli sëmbë dendu u de ko sëmbë fëen. ¹⁵ Nöo fa a fan dë, a kai ku dee soni Masa Gadu bi buta dee fesiten tjabukama u de taki, taa:

¹⁶ Te wan pisi möön, nöo mi o toona ko a unu e.

Nöo mi o ko seeka dee bakamii u Könu Dafiti.

Biga de kaba a sösö

kuma te wan wosu booko ja abi ën möön.

Sö di lö u Könu Dafiti kaba a sösö tjika.

Ma mi o toona hopo ën baka e,

be a ko kumafa a bi dë.

¹⁷ Nöo fa mi o du ën dë,

nöo dee oto sëmbë u goonliba o si,

nöo de o suku u de ko sëmbë u mi tu.

Dee oto köndë sëmbë na u Isaëli,

dee mi tei u ko sëmbë u mi,

de tuu o suku di pasi fu de sa ko a mi.

¹⁸ Sö Masa Gadu bi taki.

Di Sëmbë di ta mbei sëmbë ko sabi dee soni

dee a bi buta gaanduwe a fesi faa du,

hën wë taki sö e.

Sö di tjabukama bi sikifi, dee sëmbë.

¹⁹ “Wë nöo fa mi wegä di soni luku te kaba aki, nöo ma si kuma u musu toobi dee oto köndë sëmbë e, dee ko ta biibi Masa Gadu dë, fu de musu ta hoi dee wëti fuu Isaëli sëmbë. ²⁰ Ma un boo mbei wan pampia manda piki de taa: Be de an njan njanjan di dee oto sëmbë ta tuwë da dee gadu u de.

De an musu libi fanafiti a di së u manu ku mujëë.

De an musu njan wan mbeti di dëdë sitaafu dëdë, buuu an kumutu nëen sinkii.

De an musu njan soni buuu.

„Dee disi, de da wëti de sa hoi, ma wan boo toobi de fu de hoi dee oto wëti u Isaëli.”

21 “Nöö ee de de kë sabi soni möön fu dee wëti dee u kisi a Mosesi, nöö be de go a dee leima fuu go lei. Biga de ta taki soni u dee wëti dë a hii dee köndëköndë tuu, ka Isaëli keikiwosu dë. Gaanduwe de bi dë ku ën a fesi kaa te tide, hiniwan saba sëmbë ta dë a dee keikiwosu fuu ta lesi dee wëti ta puu da sëmbë u de musu sabi. Nöö ala fu de go ee de kë sabi de.”

Aki de mbei wan biifi manda

go na Antiokia.

22 Nöö di Jakobosi fan sö te a kaba, nöö hën dee Gaan Tjabukama u Masa Jesosi, ku dee tiima u keiki, ku dee oto biibima u Masa Jesosi tuu mökisi, de feni taa a taki bunu. Hën de taa a fiti fu de tei wantu fesima a de dendu manda go na Antiokia ku Banabasi ku Paulosu, „go piki de unfa de kuutu buta.”

Nöö hën de tei tu sëmbë dee dë fesima u de. Wan u de da Judasi, hënseei de ta kai Basabasi. Di otowan de kai Silasi.

23 Hën de mbei wan pampia fu de manda go da dee biibima u Antiokia taa:

U dee Tjabukama u Masa Jesosi, ku dee oto tiima u keiki, dee sëmbë fuunu a Jelusalen aki, u ta mbei di pampia aki manda da un dee sëmbë na u Isaëli ta biibi Masa Jesosi na Antiokia, ku dee oto köndë u Silia, ku dee köndë u Silisia tuu. „U ta manda gaan odi da unu taa u dë.”

24 Nöö u jei taa wanlô sëmbë fuu ko a unu dë ko ta toobi unu ku di lei u de „taa un musu koti sinkii buta di maaka u Isaëli ufô Gadu o limbo fesi da unu.” Fa de tja di lei ko a unu dë, nöö a mbei un ko ta pakisei fasifasi te nöö wan saandi fuun tei. Wë dee soni de taki dë, na u manda de e, fu de fan sö ku unu.

25 Nöö di u jei sö kaa, nöö hën u ko fiti buka puu wantu sëmbë a u dendu aki manda ko piki unu unfa u si di soni. Nöö ku de tu lobi mati fuu, Banabasi ku Paulosu, ku de dee sëmbë fuu o waka.

26 Wë un sabi Banabasi ku Paulosu kaa fa de dë, dee sëmbë. De dë wanlô sëmbë ta sei de hedi fu di në u Masa Jesosi Keesitu musu paaja. 27 Nöö dee otowan u ta manda da unu aki, de da Judasi ku Silasi. Nöö de da kotoigima u di soni di u ta sikifi manda da unu aki taa u taki sö.

28 Nöö a di së u di soni di ta toobi unu dë, nöö di Akaa u Masa Gadu ku u seei tu feni ën taa a bunu fu wa buta oto wëti da unu möönsô möön leki dee fanöudu wan u ta kai da unu aki taa:

29 Be wan njan dee soni de ta tuwë da dee gadu u de.

Na be un njan soni buuu.

Na be un njan wan mbeti buuu an kumutu nëen sinkii.

Na be un libi fanafiti a di së u manu ku mujë.

Ee un hoi de fô wëti aki, nöö woon du bunu. Hën nöö u kë taki da unu. U ta manda gaan odi da unu.

30 Nöö di de mbei di biifi te de kaba, hën de manda dee sëmbë go. Hën de go dou na Antiokia. Hën de kai dee biibima u Masa Jesosi tuu ko makandi, nöö hën de da de di pampia di dee hedima a Jelusalen bi mbei da de.

31 Nöö di dee sëmbë lesi di biifi te de kaba, hën de wai. A da de hati seei. „Biga de si taa an dë u de buta deseai a dee hia Isaëli wëti basu.”

32-33 Nöö Judasi ku Silasi seei bi dë sëmbë ta kisi fan a Masa Gadu da sëmbë. Hën de fika na Antiokia dë wan hii pisiten ta fan ku dee sëmbë u Masa Jesosi, ta da de taanga u de tai hati ta hoi a di biibi nöömö.

Nöö di de o toona go a Jelusalen baka a dee sëmbë dee bi manda de ko, nöö hën dee biibima u Masa Jesosi tja de go buta a pasi ku kötö hati. [³⁴ Ma Silasi kai pakisei taa an o go möön, a o fika na Antiokia ufö.]

³⁵ Nöö Paulosu ku Banabasi fika dë tu. Nöö de ku wanlö hia oto sëmbë ta konda di buka nöömö, ta lei dee sëmbë u di köndë soni u Masa Jesosi.

Aki Paulosu ku Banabasi paati.

³⁶ Hën de dë te wan pisi, hën Paulosu taki da Banabasi taa: “Mati, un boo toona go ka u bi ta konda di buka, go haika dee sëmbë fuu a dee köndëköndë luku fa de ta du.”

³⁷ Nöö di a taki sö, hën Banabasi taa a kë toona tja Johanisi Maikusi go ku de tu. ³⁸ Ma Paulosu an kë faa musu go. Wë biga a bi disa de a Panfilia köndë kaa, an bi kë dë ku de a di wooko möön, hën mbei Paulosu an kë faa go.

³⁹ Nöö hën di soni ko wan gaan fia da de te de paaja. Banabasi tei Maikusi hën de subi a boto hën de go a Sipuusi.

⁴⁰ Nöö Paulosu kai Silasi fëen ku ën waka. Nöö di de o go, hën dee sëmbë u de a Antiokia, de begi Masa Gadu da de faa tja de ku ën bunuhati. Nöö di de begi sö tefa de kaba, nöö hën de go. ⁴¹ Hën de waka a dee pisiwata u Silia ku Silisia. Nöö fa de ta waka nango dë, Paulosu ta fan ku dee biibima fu Masa Jesosi dee ta ko makandi a dee pepei köndë ta da de taanga.

16

A di pisi aki Timoteo seti

wooko ku de.

¹ Nöö hën Paulosu ku Silasi ta waka te de go dou a dee köndë de kai Deebi ku Lisita ,ka Paulosu ku Banabasi bi konda di Buka kaa,. Nöö hën de go si wan biibima u Masa Jesosi dë de kai Timoteo. Hën mama da Isaëli sëmbë, nöö hënseei ta biibi Masa Jesosi tu. Ma hën tata an dë Isaëli sëmbë, a dë wan Giiki sëmbë. ² Nöö fa Timoteo sai dë, a abi bunu në a dee otowan fëen ta biibi Masa Jesosi a Lisita ku di oto köndë de kai Ikonium, de tuu ta gafëen fa a ta libi.

³ Nöö di hën ku de Paulosu ko miti, hën Paulosu kë faa musu go ku de. Hën a mandëen fu de koti di maaka nëen sinkii kumafa Dju sëmbë ta koti. Wë nöö di soni mbei a mandëen, fu di an kë Timoteo musu abi hogi në a dee Dju sëmbë a dee köndë dë. Biga de tuu sabi taa hën tata da Giiki sëmbë, nöö an bi koti di maaka.

⁴ Nöö hën de ta waka nango a dee köndëköndë. Nöö hii fa de nango dë, nöö di buka di dee Gaan Tjabukama u Masa Jesosi ku dee oto tiima u keiki a Jelusalen bi da de, hën de ta tja go da dee biibima fu de musu jei, be de hoi di taki kumafa de bi kuutu buta.

⁵ Nöö fa de ta du dë, nöö a ta heepi dee sëmbë u Masa Jesosi gaanfa, dee ta miti makandi a dee köndëköndë. Biga de ta kisi kaakiti nango fesi seei a di biibi, nöö hiniwan daka möön hia sëmbë ta piki di buka ta ko ta nama ku de.

Aki Paulosu si wan sëmbë u Masadonia a wan

wojolimbo sunjan.

⁶ Nöö di ten dë, de Paulosu bi kë go a di pisiwata de kai Asia go konda di buka. Ma nöö hën di Akaa u Masa Gaangadu bai de taa de an musu go ala. Nöö di a bai de sö kaa, hën de bia latja di pisiwata de kai Fiigia kisi Galasia.

⁷ Nöo di de ko zuntu ku di pisiwata u Misië, hën de ta suku unfa de sa du go dou a Bitinia köndë, ma di Akaa u Masa Jesosi toona tapa de möön fu de an go ala.

⁸ Nöo hën de go a oto köndë. De latja Misië kisi di köndë de kai Toasi.

⁹ Te wan ndeti, hën Paulosu si wan soni a wan wojolimbo sunjan. A si wan womi u wan pisiwata de kai Masadonia ko taanpu nëën fesi ta kai ën taa: “Gaantangi, aba ko a di së fuu aki ko heepi u baa.”

¹⁰ Nöo di Paulosu si di soni, nöo hën u ta seeka fuu go wante. Biga u sabi taa Masa Gaangadu hën ta manda u fuu go konda di bunu buka fëen da dee sëmbë fu Masadonia.

Aki wan mujëe de kai Lidia

ko a di biibi.

¹¹ Hën u kumutu a Toasi waka tololo ku sipi go dou a di köndë de kai Samotaake. Hën u duumi. Tefa di mamate hën u go nama a di köndë de kai Niapolisi.

¹² Hën u kumutu a di sipi. Hën u waka a futu go dou a di köndë de kai Filipi. Hën da di gaan nëbai köndë u di së pisi u Masadonia ala, ma dee Loomë köndë sëmbë de ta libi nëën ta tii ën. Hën u tan sëmëni daka ala.

¹³ Tefa di saba dou, hën u kumutu a di köndë go dë a wan lio bandja ka u sa’ taa sëmbë o ko begi Masa Gaangadu. Nöo di u go dou, hën u si wanlô mujëe bi ko makandi dë kaa. Hën u go sindo ku de ta konda di buka u Gaangadu da de.

¹⁴ Nöo wan u dee mujëe hën de kai Lidia. A dë wan sëmbë ta mbei baau koosu ta sei, nöo di köndë fëen hën de kai Tiatila. Di mujëe dë ta biibi a Masa Gaangadu. Nöo fa a dë pii ta haika di woto u Masa Jesosi, nöo hën Masa heepi ën faa tei dee soni dee Paulosu taki dë nëën hati.

¹⁵ Nöo di a ko biibi kaa, hën de dopu ën ku dee sëmbë fëen wosu dendu tuu. Hën a begi u gaantangi taa: “Ee un feni taa mi ta biibi Masa tuutuu, nöo be un ko tan ku u a u wosu.” Nöo hën a ta begi u nöömö tefa u du kumafa a hakisi u.

Aki de buta Paulosu ku Silasi

a dunguwosu.

¹⁶⁻¹⁷ Nöo di juu dë wan mujëe mii dë a di köndë ku wan gadu a hedi ta konda a fesi andi o pasa amanjan. Hën wanlô sëmbë u di köndë tei ën buta saafuma u de, nöo de ta wooko gaan hia möni a dee soni dee di gadu ta konda da sëmbë. Nöo di u nango a di kamian ka woo begi, hën di mujëe mii dë ko miti ku u. Hën a ta ko a u ku Paulosu baka ta bai nöömö taa: “Dee sëmbë dee dë a mi fesi aki, de da futuboi fu di kaba hei Gadu u mundu e. De ta lei unu di pasi di fuun waka nöo Gaangadu sa heepi unu puu a hogi basu.” Sö a ta bai a u baka nöömö.

¹⁸ Hën a ta bai seei nöömö te dou sëmëni daka. A ko ta toobi Paulosu gaanfa. Nöo hën a bia luku ën, hën a fan ku di gadu nëën hedi taa: “Mi tei di në fu Jesosi Keesitu bai i taa, hetji pasa kumutu a di mujëe mii liba e!” ¹⁹ Nöo wantewante dë hën a kumutu nëën liba wala. Wojo fëen ko limbo.

Nöo di dee basi u di mujëe mii si taa de lasi di wini fëen di de bi ta feni, hën hati u de boonu. Hën de panjan Paulosu ku Silasi dë gbalau hai gbululuuu tja ko a di köndë ganda mindi ka dee takima fu di köndë ta dë.

²⁰ Nöo hën de tja kaagi u de go da dee Loomë sëmbë dee ta tii di köndë taa: “Dee Dju sëmbë i si aki tja toobi ko a u e, te hii di köndë ta mbei seei wajawaja.

²¹ Biga de ta tja peipei wëti ta ko ta da u a u köndë. Ma wa musu tei de biga u

dë Loomë köndë sëmbë, nöö dee wëti an ta kai ku dee fuu wëti.” A di fasi dë de kaagi de Paulosu.

²² Nöö di de taki sö te de kaba, nöö hën hii dee sösö sinkii sëmbë u di köndë piki ku de. Nöö hën dee hedima hai dee koosu u Paulosu ku Silasi puu a de sinkii, hën de manda sëmbë fon de taku fon. ²³ Nöö hën de tja de go söötö a dunguwosu. Hën de piki di wakitima taa a musu hoi de bumbuu fu de an musu kumutu.

²⁴ Nöö di di wakitima jei sö, nöö hën a tja de go buta seei a di kaba lasiti kamian a di dunguwosu gogo. Hën de tuusi de tu së futu u de a kaapa bui söötö gingin fu de an musu kumutu.

²⁵ Nöö hën de dë te wan juu ten kuma tuwalufu juu ndeti sö, Paulosu ku Silasi dë a di dunguwosu ta begi Gaangadu ta kanda dëen ta gafëen. Nöö dee oto sëmbë dee dë söötösöötö dë tuu sai dë ta haika. ²⁶ Te u de kë si hën di goonliba ko ta seki seei te dou ku dee dunguwosu posu. Hii dee döö tuu ko dë jabijabi hoo, nöö hii dee sëmbë bi dë a di dunguwosu söötösöötö ku bui dë, de tuu lusu.

²⁷ Hën di wakitima u di wosu panta weki a duumi. A ko si taa dee dunguwosu döö tuu dë jabijabi. Hën a hai ën së ufangi faa kii ën seei. Biga a ninga taa hii dee sëmbë dë söötösöötö a wosu dë, de tuu kule go. Nöö hën mbei a o kii ën seei.

²⁸ Ma di Paulosu si taa sö a o du, hën a bai taki dëen taa: “Nönö mati, na kii i seei e! U tuu dë aki eti. Wa go!”

²⁹ Hën di wakitima bai kai sëmbë taa be de tja faja ko. Hën de tja ko dëen. Hën a kule vou go kai a goon a de Paulosu fesi gbolou. Nöö a ta tëëmë tjatjatjata. Hati fëen nöö latja sö.

³⁰ Hën a tja de go a döö. Hën a hakisi taa: “Mati, andi mi musu du ufö mi sa feni di heepi u Gadu?”

³¹ Hën de piki ën taa: “I musu biibi Masa Jesosi Keesitu fii Gadu, i ku i wosu dendu tuu, nöö wan o lasi go kaba a sösö.” ³² Hën de konda di woto u Masa Jesosi dëen ku hii dee sëmbë fëen wosu tuu.

³³ Nöö wante a di gaan ndeti dë seei, hën di wakitima tja de Paulosu go wasi dee wipi buka u de te a kaba. Nöö hën de Paulosu dopu ën ku hii dee sëmbë fëen wosu dendu fu di de ko ta biibi a Masa Jesosi liba.

³⁴ Hën di wakitima tei Paulosu ku Silasi tja go nëen wosu, hën a da de soni u njan. Fa hën ku hii dee sëmbë fëen wosu ko ta biibi a Masa Gaangadu liba dë, nöö de ta wai tee na soni.

³⁵ Hën di mamate fëen, hën dee gaan lanti u di köndë manda siköutu taa be de lusu Paulosu ku Silasi be de go u de. ³⁶ Nöö hën di wakitima ko fan ku Paulosu taa sö wan buka dee gaan lanti manda, nöö be de kumutu go ku kötöhati awaa.

³⁷ Ma nöö hën Paulosu toona piki de taa: “Ambëe? U da goon mii u Loomë. Wa bi du soni möönsö ufö de manda sëmbë ko fon u a lanti dendu söötö a dunguwosu. Na kuutu de kuutu di soni möönsö. Nöö awaa de ko manda u fuu musu go tjubitjubi. Wa o go e. Be deseei ko tja u go, ee de kë fuu go.”

³⁸ Hën dee siköutu go a dee gaan lanti go piki de taa sö wan soni Paulosu taki. Nöö di de jei sö kaa, nöö de panta. De ko fëë. Biga de an bi sabi taa de da goon mii u Loomë.

³⁹ Hën de ko fan ku de da de leti te de kaba. Hën de tei de tja go a döö awaa. Hën de begi de gaantangi taa be de kumutu a di köndë.

⁴⁰ Nöo di Paulosu ku Silasi kumutu a di dunguwosu, hën de toona go a Lidia wosu. Hën de go si dee oto sëmbë u de dë, dee ta biibi Masa Jesosi kuma de. Hën de fan ku de te de kaba da de hati ufö de tei pasi kumutu a di köndë awaa.

17

Aki de mbei toobi ku de Paulosu a Tesalonika.

¹ Nöo di Paulosu ku Silasi kumutu a Filipi, hën de latja wanlö köndë de kai Amfipoli ku Apolonia, hën de pasa go dou a di köndë de kai Tesalonika. Nöo dee Dju sëmbë fu ala abi wan keikiwosu a di köndë dë.

² Nöo hën Paulosu go a di keikiwosu kumafa a guwenti. Nöo a go dii saba baka na baka. A nango ta lesi di Buku u Masa Gadu da dee Isaëli sëmbë fu de musu jei, nöo a ta toona puu ën da de be de fusutan. ³ A ta taki da de taa: “Kumafa un sabi kaa, Masa Gadu paamusu taa a o manda wan Heepima di de kai di Keesitu ko a goonliba. Nöo de o sitaafu ën te de kii, ma nöo a o toona weki baka. Sö a dë sikifisikifi a di Buku e.

“Wë nöo di Sëmbë di Buku taki dë, hën da Jesosi e. Hën da di Keesitu Gadu bi o manda ko.” Hën di soni dë Paulosu ta konda da dee sëmbë nöömö fu de musu biibi.

⁴ Nöo di dee Dju jei sö kaa, nöo so u de ko biibi hën de nama ku Paulosu ku Silasi. Nöo i abi wanlö hia Giiki sëmbë a de dendu bi ta biibi Masa Gadu kaa, nöo deseai ko piki di buka tu, ku sëmëni u dee gaan nëbai mujëë u di köndë.

⁵ Ma di dee oto Dju sëmbë u di köndë ko si taa dee otowan ko nama ku de Paulosu, nöo hën de ko ta haun seei. Hën de pii wanlö wisiwasi sëmbë bi dë a sitaati hën de manda de fu de kule go mbei toobi a di köndë. Nöo a ko gaan soni. De kule gililili ko a di wosu fu wan womi de kai Jason, biga de mëni taa naandë de Paulosu dë, nöo de kë tja de ko buta a lanti fesi.

⁶ Ma di de go dou a di womi wosu, de an si de dë. Ma de si wanlö oto biibima u Masa Jesosi, hën de panjan de ku Jason tuu hai tja ko a dee hedima dee ta taki u di köndë.

Hën de bai taa: “Un si dee sëmbë aki ö? De ta waka a mundu ta toobi hii köndë ku dee fan u de nöömö, hën wë i si de ko dou a u aki tu. ⁷ Nöo Jason fuu köndë, hën ta hoi de nëen wosu. Nöo fa de dë u de dë, nöo de tuu ta sösö dee wëti fu di Gaan Könu fuu a Loomë taa wan oto könu dë de kai Jesosi.” Hën di soni dë de taki.

⁸ Hën di de jei de taki sö, nöo hën hii dee sösö sinkii sëmbë u di köndë te kisi dee hedima tuu ko ta mbei seei wajawaja sö.

⁹ Hën dee hedima naki Jason ku dee otowan butu ufö de disa de go.

Aki Paulosu tja Gadu wöutu

go a Belia.

¹⁰ Nöo di ndeti dë seei, hën dee biibima fu di köndë manda Paulosu ku Silasi go a wan oto köndë de kai Belia. Nöo di de go dou, nöo hën de go a di keikiwosu u dee Dju sëmbë fu naandë.

¹¹ Nöo dee sëmbë u Belia bi abi bunu pakisei möön dee sëmbë fu Tesalonika. Biga di Paulosu fan ku de, nöo de haikëën ku piizii seei. De an tuwë dee fan fëen a kapëë. Nöo hiniwan daka de ta lesi Gadu Buku finifini ta wegi ta luku ee di soni Paulosu ta taki dë e a ta kai ku di Buku. Nöo di de si taa tuu soni de ta taki dë, ¹² nöo hën sëmëni u dee Dju sëmbë fu Belia ko piki di buka ko dë biibima u Masa Jesosi. Sëmëni womi dee an dë Dju, ku wanlö gaan nëbai mujëë u de tu, ko a di biibi tu.

¹³ Ma nöö te wan pisi hën dee Dju sëmbë a Tesalonika ala ko jei taa sö Paulosu ko ta konda Gadu buka a Belia. Nöö hën de hopo hën de go a Belia go ta fon faja a dee sëmbë u di köndë fu de an musu piki di buka. Fa de du dë, nöö hën dee sösö sinkii sëmbë u di köndë piki ku de ta du soni wajawaja.

¹⁴ Nöö di dee sëmbë u Masa Jesosi si sö taa lanti o mbei toobi ku Paulosu, hën de mandëen go wantewante a di ze bandja. Ma Silasi ku Timoteo, de de an o go eti. De o fika a Belia ufö.

¹⁵ Fa Paulosu ko dë a Belia tefa di a nango, hën wantu sëmbë o tjëen go buta a pasi. Hën de ta tjëen te de go dou a di köndë de kai Atene. Nöö hën di de ta toona go baka, hën Paulosu manda buka da Silasi ku Timoteo taa de an musu tan a Belia ala longi poi. Te de sa ko, nöö be de ko nëen wante.

Hën dee Belia sëmbë toona go ka de bi kumutu. Paulosu fika na Atene dë.

Aki Paulosu dë na Atene.

¹⁶ Nöö fa a dë na Atene ta luku dee otowan fëen dë, a ko ta si dee pindigadu gidjii hii di köndë. Nöö a toobi ën gaanfa, a ta fukëen seei. ¹⁷ Nöö di ten dë, a nango a di Dju keikiwosu u di köndë nango ta ko. Dee Dju sëmbë ku wanlô oto sëmbë na Dju ma de ta biibi a Masa Gadu tu, sö de ta miti dë. Nöö fa Paulosu nango a de dë, nöö hën ku de ta taki u Masa Jesosi nango ta ko.

Nöö hiniwan daka Paulosu nango a di gaan sitaati u di köndë tu. „Biga naandë hii sëmbë u di köndë ta ko ta haika njunsu.” Nöö Paulosu ta fan ku dee sëmbë ta ko dë ta taki soni u Masa Jesosi da de.

¹⁸ Te wan daka hën dee leima fu wan pei feleniki de ta kai Epikuli ku wan otowan de ta kai Sitoiki ko ta da woto ta fia ku ën. Fa de ta fia dë, so u de ta kosi ën taa: “Di fanhiama aki, andi da di sösö a ta fan dë? An saandi a ta taki.”

Otowan taa: “Misikuma a feni wanlô oto köndë gadu soni tja ko ta konda da u.” Wë biga Paulosu ta konda dee soni u Masa Jesosi da de, be de sabi taa sëmbë sa dëdë weki baka.

¹⁹ Hën de tei Paulosu tja go a wan gaan kuutu gangasa u de de kai Aleopakusi. Hën de kai ën taa: “Womi.” Hën a piki. Hën de taa: “Wë andi da di njunjun soni i ta tja ta lei sëmbë. Köndëen da u boo jei. ²⁰ Biga wë dee soni i ta fan, u jesi an bi jei de wan daka a goonliba. Nöö u kë sabi andi.”

²¹ Di soni mbei de hakisi sö. Wë biga dee Atene sëmbë ku dee oto sëmbë dee ko ta libi ku de dë tuu, na soni seei de ta suku möönsö möön leki njunjun soni fu de sa feni tja go konda.

Aki Paulosu ta fan ku dee sëmbë a di kuutuwasu.

²² Nöö hën Paulosu hopo taanpu a pë a hii dee kuutama naandë fesi. Nöö hën a taa: “Dee Atene sëmbë aki, fa mi ko dou aki, nöö mi ta si tuutuu taa un ta dini dee gadu fuunu a hii fasi. ²³ Biga wë fa mi ta lontu di köndë fuunu aki, nöö mi ta luku dee sonisoni fuunu dee un ta begi a dee kamiankamian. Nöö hën mi si wan gadu tafa, a abi wan soni nëen sikifisikifi taa DI TAFA AKI, A DË FU DI GADU DI WA SABI.

“Wë nöö di Gadu dë di un taa wan sabi soni fëen, „ma töku un mbei wan tafa dëen fu hati fëen an musu boonu ku unu, „nöö hën soni wë i si mi o konda da unu aki.

²⁴ “Di Gadu di i si mi ta taki aki, hën un musu dini e, dee sëmbë. Biga wë hën mbei goonliba ku hii dee soni dë nëen tuu. An ta libi a wosu di libisëmbë mbei ku maun e, biga hën da Masa u hii soni, dee u liba ala ku goon aki tuu.

²⁵ An a’ fuka fu libisëmbë musu heepi ën. Biga hënseei ta da hii sëmbë libi. Hën ta da i böö, a ta da i hii soni.

²⁶ “Di Gadu i si mi ta taki aki sö, a seti ku wan kodo sëmbë tö, nöö di wan sëmbë dë böngö paaja dou goonliba tefa i si hii dee peipei sëmbë ko fika a

goonliba aki. Hën seei buta di ten da de di de o libi, nöö hënseei paati dee köndëköndë tu, buta libisëmbë peipei ka u de musu ta dë.

²⁷ “Nöö di soni mbei a buta libisëmbë sô, fu de suku ën ee de sa feni ën. Töku an dë longi poi ku hibiwan fuu e. Ee i kë sabi soni fëen, nöö i sa sabi. ²⁸ Biga hën ta da u libi, mbei u ta dë ta buli.

“Fa dee kandama fuunu sai dë, de mindi wan kanda taa: U dee disi tuu da böngö fëen.

²⁹ “Wë di u dë böngö fëen kaa, nöö wa musu mëni taa Masa Gadu dë wan soni kuma goutu, sitonu, soofu soni, kumafa wan sëmbë sa tëmbë ku di kõni fëen. An dë sô e.

³⁰ “Masa Gadu si fa libisëmbë bi ta du ma nöö an bi ta tei de fu hogi. Wë biga de an bi sabi soni fëen wan bëtë. Ma fa u dë aki, nöö u ko sabi soni fëen. Nöö hën a ko ta bai hii sëmbë a hii kamian taa de musu disa di hogilibi u de bia ko nëen.

³¹ “Biga a buta daka kaa faa kuutu a libisëmbë liba kumafa a fiti. Hën a tei wan Sëmbë buta faa dë fesima u di kuutu. Hën di Sëmbë di a tei dë, a weki ën baka a dëdë e, be sëmbë si taa dee lö soni a ta taki dë o pasa a mundu nöömö.” Sô Paulosu taki da dee Atene sëmbë.

³² Nöö fa a ta fan dë, nöö de bi dë pii ta haika. Ma di de jei a taa sëmbë dëdë weki baka, hën so u de lafu ën mbei ën fa seei taa di soni dë na tuu. Ma so u de taa: “Antoobi. Te wan pisi, nöö woo toona ko a i möön ko jei di soni aki.”

³³ Hën Paulosu kumutu a de dendu. ³⁴ Nöö hën so u dee sëmbë dee bi haikëen dë ko nama ku ën. Wan u de da Dionisi, hënseei da wan u dee kuutama fu di Aleopakusi kuutu wosu. Wan otowan da wan mujëe de kai Damalisi ku wanlö otowan möön. De tuu ko dë biibima u Masa Jesosi.

18

Aki Paulosu tja Gadu wöutu go a di köndë de kai Kolenti.

¹ Hën Paulosu kumutu na Atene hën a go a wan köndë de kai Kolenti. ² Nöö di a go dou, hën a ko miti ku wan womi de kai Akila, wan Dju sëmbë. Nöö hën mujëe hën de kai Pesila. Wan köndë de kai Pontusi, hën da Akila mama köndë, ma hën ku ën mujëe bi ta dë a di gaan köndë u Italia de kai Loomë. Ma nöö te wan pisi hën di Gaan Könu u Loomë de kai Kalaudio jaka hii Dju sëmbë puu nëen köndë, nöö hën Akila ku ën mujëe ko a Kolenti ko libi. Nöö hën Paulosu ko a de dë.

³ Nöö hën a fika ku de naandë ta wooko makandi ku de. Wë biga de tuu ta du di wan wooko ta mbei wan soni kuma pelawosu ku mbeti kakisa ta sei.

⁴ Nöö fa Paulosu ko a Kolenti dë, nöö hiniwan saba a nango a di keikiwosu u dee Dju sëmbë nango ta fan ku dee sëmbë dee ta ko dë, Dju sëmbë ku dee oto sëmbë dee na Dju tuu. A ta biinga ku de nöömö fu de musu piki di buka u Masa Jesosi.

⁵ Hën a dë te wan pisi, hën Silasi ku Timoteo kumutu a Masadonia köndë ko nëen. Nöö di de ko dou, hën Paulosu disa di tëmbë wooko fëen go a di wooko u Masa Gadu ku telu. A ta fan ku dee Dju sëmbë nöömö taa Masa Jesosi hën da di Paamusi Könu de bi ta luku, nöö awaa Gadu mandëen ko.

⁶ Nöö fa a ta fan ku de dë, nöö dee Isaëli sëmbë ta fia ku ën ta kosi ën ta dëen gaan buka. De an kë piki dee fan fëen.

Nöö hën Paulosu hopo. Hën a sakwi di koosu nëen sinkii bugubugu da de. Hën a taa: “Buuu fuunu fika a unu liba e! Biga ee un dë fuunu aki ta du sôsö te wan sa dou a Masa Gadu köndë, an o fika a mi hedi e. Mi nango a dee sëmbë dee na Dju go fan ku de.”

⁷ Nöo hën a kumutu a de dendu. Hën a go a wan wosu u wan womi de kai Titiusi Jusitusi. A de wan sëmbë ta biibi Masa Gadu, nöo di wosu fëen ku di keikiwosu u dee Dju sëmbë de bandja ku bandja. ⁸ Nöo di hedima u di Dju keiki hën de kai Keesipusi, nöo hën seei ku hii dee sëmbë fëen wosu tuu bia ko ta biibi Masa Jesosi. Sömëni u dee oto sëmbë u di köndë dee bi jei di buka ko ta biibi tu ta tei dopu.

⁹ Nöo hën de de te wan ndeti, hën Masa Jesosi ko fan ku Paulosu a wan wojolimbo sunjan taa an musu disa u ta konda di buka möönsö. Be a ta fan ku dee Kolenti sëmbë nango nöömö kumafa a ta du de kaa. ¹⁰ A taa: “Fa mi ta fan ku i aki, nöo na panta e. Mi ta de ku i. Nöo na wan sëmbë o du soni ku i a di köndë i si aki e. Biga mi abi hia sëmbë aki eti dee o bia ko ta biibi mi.”

¹¹ Nöo di Paulosu jei sö kaa, hën a fika a Kolenti de wan hii jaa ku hafu eti ta lei de u de fusutan Gadu wöutu.

¹² Te wan pisi hën di Gaan Könu a Loomë manda wan womi de kai Galion ko a Kolenti faa musu tii di köndë. Hën de de te wan daka, hën dee Dju sëmbë u di köndë fiti buka ko kisi Paulosu tja go a kuutu gangasa.

Hën de tjëen go kaagi da Galion taa: ¹³ “Di womi i si aki ta fan ku sëmbë ta suku u puu de fu de begi Gadu a wan oto fasi möön leki di fuu wëti di u abi aki.”

¹⁴ Nöo fa de fan de, Paulosu bi de leti fa u piki. Ma Galion an deën pasi. A fan ku dee sëmbë tja Paulosu ko de taa: “Dee Dju sëmbë aki, un haika mi. Ee wan gaan hogi un bi ta tja ko taki da mi, nöo mi bi de u jei en. ¹⁵ Ma di soni un tja ko aki, an de gaan soni e. Soni fuunu nöo un ta pii ta fia, soni u dee lö fuunu, kuma dee wëti fuunu soni. Nöo ma de nëen u piki unu. Unu seei sa kuutu dee soni naandë. Na soni u tja go a gaan lanti di de e.”

¹⁶ Hën a manda sëmbë jaka de puu a di gangasa.

¹⁷ Nöo fa di kuutu booko de, hën de kisi wan womi de kai Sositeni gbulu gingin, di sëmbë di bi ko hedima u di Isaëli keikiwosu a di otowan kamian. Hën de fon mën a di gangasa dööbuka de te a fon. Galion sai leti de ma aan toobi ku di fa de ta du ku di sëmbë de.

Aki Paulosu toona nango a Silia.

¹⁸ Nöo hën Paulosu fika a Kolenti de wan hii pisiten eti.

Hën a da dee otowan fëen adjoisi taa a o toona go a Silia köndë ka a bi kumutu. Hën ku Akila ku en mujëe Pesila, sö de o waka makandi.

Nöo hën de nango te de dou a di köndë de kai Kenkelea. Nöo naandë Paulosu mbei de koti di uwii fëen hedi te de kaba puu. Nöo fa sëmbë o si en de, nöo de o sabi taa a bi mbei buka ku Gadu faa du wan soni.

¹⁹ Nöo hën de subi a boto go a di köndë de kai Efeise. Nöo Pesila ku Akila a di köndë naandë de o fika.

Paulosu seei go a tela go denda a di keikiwosu u dee Dju sëmbë go ta fan ku de. De ku en ta öndösuku soni u Gadu makandi.

²⁰⁻²¹ Nöo hën de begi en faa musu tan ku de möön longi. Ma nöo a da de adjoisi taa: “Dee sëmbë, mi o go. Ma wan fëë. Ee Masa Gadu kë, nöo mi o toona ko a unu baka.” Hën de taki aai. Hën a go.

²² Hën di boto kumutu a Efeise de ta waka tee fa a nama a Sesalia. Hën Paulosu kumutu a di boto hën a tei pasi go a Jelusalen go da dee biibima u Masa Jesosi naandë odi. Nöo di a da de odi te a kaba, hën a kumutu de waka go dou na Antiokia ka a bi kumutu awaa. Di lö waka de kaba.

²³ Hën Paulosu sai na Antiokia wan hii pisiten, hën a toona kumutu de möön. Hën a ta waka a dee köndëköndë fu Galasia ku Fiigia ta lontu. A nango

ta haika dee biibima u Masa Jesosi a hii dee peipei köndë ka a bi go, ta da de taanga.

Aki de taki soni fu Apolo.

²⁴ Nöö di ten dë, hën wan Dju sëmbë de kai Apolo ko dë a Efeise. Di köndë de kai Alekesania hën dëen köndë. Nöö a dë wan sëmbë a goonliba di lei soni tee, nöö a di së u Gadu buku nöö a sabi soni finifini tu.

²⁵ Di womi aki sô, sëmbë bi lei ën di pasi u Masa kaa, fa faa waka a dou nëen. Nöö a ta lei sëmbë dee soni fëen fajafaja seei ku hii ën hati. Ma wan soni du ën. Di dopu di Johanisi bi ta dopu sëmbë, hën nöö a sabi a di së u dopu soni.

²⁶ Nöö fa di womi aki ko a Efeise dë, a ta fan söndö fëëe a di keikiwosu u dee Dju sëmbë. Nöö Pesila ku Akila dë leti dë sindosindo ta haikëen andi a ta taki. Hën de si taa an sabi di soni dou. Nöö hën de tjëen go a wosu go fan ku ën butëen a pasi faa sa sabi soni u Gadu möön fini.

²⁷ Te wan pisi hën Apolo kë go a Giiki Köndë. Hën dee biibima u Masa Jesosi a Efeise, hën de heepi ën. De mbei pampia manda da dee otowan u de a Giiki Köndë ala, dee ta biibi Masa Jesosi kuma de, taa de musu hoi Apolo kuma sëmbë u de.

Nöö di Apolo kisi di pampia, nöö hën a go. Hën a go ta heepi dee Giiki sëmbë seei, dee ko dë biibima fu di Masa Gadu abi bunuhati u libisëmbë. ²⁸ Wë biga a ta taki di wöutu u Gadu da dee Dju sëmbë u di köndë ta kuutu ku de nango ta ko a hii mundu fesi naandë. A ta tei Gadu Buku ta puu da de, be de si taa sô Masa Jesosi dë di Könu di Masa Gadu bi o manda ko a goonliba. Nöö fa a ta fan dë, nöö dee Dju sëmbë an saanfa u de du de toona piki ën baka. Wë biga dee fan fëen abi kaakiti.

Aki wanlô sëmbë fu Efeise kisi

di Akaa u Gadu.

19

¹ Wë nöö di juu ten Apolo dë a Kolenti dë, nöö Paulosu ta waka a dee köndëköndë dee dë longi ku di ze. Hën a ta ko tefa a ko dou a Efeise, hën a ko si wanlô biibima naandë.

² Hën a hakisi de taa: “Fa un ko ta biibi aki, di Akaa u Masa Gadu hën ko a unu liba nö?”

Hën de piki ën taa: “Wë nönö, wa bi jei soni u di Akaa dë wan daka.”

³ Hën a taa: “Wë fa de dopu unu dë, andi da di dopu de dopu unu?”

Hën de piki ën taa: “Kumafa Johanisi bi ta dopu sëmbë, nöö sô de dopu u.”

⁴ Hën a taa: “Wë fa i si Johanisi bi ta dopu sëmbë dë, nöö di sëmbë di kë di dopu bi musu kë disa hogilibi bifö Johanisi bi o dopu ën. Ma wan oto soni möön Johanisi bi ta taki tu. Fa a bi ta bai basia a di lio bandja dë, nöö fu wan Sëmbë di bi o ko nöö hii mundu musu biibi a di Sëmbë o ko dë liba. Nöö di Sëmbë di i si a bai basia taki dë, hën wë da Jesosi Keesitu e.” Sô Paulosu taki da de.

⁵ Nöö di de ko jei sô, nöö hën de toona dopu de a di në u Masa Jesosi.

⁶ Hën Paulosu buta maun a de, nöö hën di Akaa u Gadu ko a de liba. De ko ta taki peipei töngö, nöö de ta kisi fan a Masa Gadu ta fan. ⁷ Nöö dee sëmbë aki bi dë kuma tuwalufu womi sô.

Aki hia sëmbë ko lei soni u

Masa Jesosi a Paulosu.

⁸ Nöo dii liba longi Paulosu fika a di köndë dë nango ta fan ku sëmbe a di keikiwosu u dee Isaëli sëmbe. Nöo fa a ta fan ku de dë, an ta fan fëëfëë. A ta fan gbelingbelin ta biinga ku de kodo fu de sa ko ta fusutan taa Masa Gadu ko ta tii libisëmbe a wan hii njunjun fasi.

⁹ Ma so u dee sëmbe ta ko dë, de abi taangajesi tumisi. De ko ta sösö di fa Gadu buta taa sëmbe sa feni heepi a Masa Jesosi ta kosi ën a hii sëmbe dendu. Nöo hën Paulosu ku dee oto biibima u Masa Jesosi kumutu a de dendu go disa de.

Nöo di juu dë wan womi de kai Tilanusi bi abi wan wosu fëen ka lanti ta ko ta lei soni. Nöo ala Paulosu ku dee otowan fëen go. Nöo hibiwan daka hën ku dee sëmbe ta ko a di wosu ta fan soni u Masa Jesosi makandi.

¹⁰ Nöo sö Paulosu ta du te dou tu jaa longi, tefa hii dee sëmbe fu Asia pisiwata dë tuu ko jei di buka u Masa Jesosi, Dju sëmbe ku na Dju sëmbe tuu.

Aki dee sëbën womi mii u Sikefasi pooba u jaka wanlö gadu ku di në u Masa Jesosi.

¹¹ Nöo Masa Gadu ta dë ku Paulosu ta dëen kaakiti seei faa sa du foond-
ofoondo soni. ¹² De ta tei dee saka angisa fëen ku dee koosu bi nama nëen sinkii tja go nama a dee suwakima, nöo de bëtë kaa. Ee soni bi kisi sëmbe a hedi, a ta kumutu.

¹³ Nöo wanlö Dju sëmbe bi dë kaa ta waka ta lontu ta jaka dee soni ta kisi sëmbe a hedi ta puu a de liba. Hën de taa de o kai Masa Jesosi në luku ee a sa puu dee gadu a sëmbe liba da de. Ma töku de ku Masa Jesosi an dë a di wan së.

Nöo hën de fan ku so u dee gadu taa: “Mi tei di në fu Jesosi di Paulosu ta konda soni fëen manda i taa, hetji kumutu a di sëmbe liba e!”

¹⁴ Nöo dee sëmbe dee ta pooba di soni aki luku, de dë sëbën womi mii fu wan tata de kai Sikefa. Hën da wan u dee Gaan Begima fu dee Dju sëmbe.

¹⁵ Nöo di de taki sö kaa, nöo hën di gadu taki da de taa: “Jesosi mi sabi, nöo mi sabi Paulosu tu. Ma un dee sëmbe ta fan ku mi aki, ambë da unu?”

¹⁶ Nöo hën di womi dë ku di gadu nëen hedi djombo vu kisi de gbolou. Hën a ta feti ku de a di wosu tee tënë koosu u de a de sinkii fon de tee hii de tuu kule kumutu a di wosu ko a döo pënëpënë. Sinkii u de koti fanjanfanjan.

¹⁷ Fa di soni pasa dë, hii dee Dju sëmbe u Efeise tuu te kisi dee otowan na u Dju, de tuu ko jei. Hën de panta. De ko fëë seei u de kai Masa Jesosi në fu sösö. Nöo di në u Masa Jesosi ta hei nango nöömö fu di soni dë hedi.

¹⁸ Nöo sëmëni u dee sëmbe dee bi ta biibi ën kaa ko ta pakisei dee hogi soni de bi ta du. Nöo hën de ko ta puu deseëi gogo a döo taa sö de bi ta du hogi.

¹⁹ Nöo sëmëni u dee obiama tja dee obia pampia u de go mbei gufalu tjuma gbegede a lanti fesi dë. Nöo di de konda di mëni dusu de bi sa feni fu dee pampia dë, nöo a pasa feifiteni dusu soofu möni.

²⁰ Nöo sö di buka u Masa Jesosi ko ta a’ poosian nango fesi nöömö a Efeise köndë dë.

Aki Dëmëtusi mbei wan wajawaja hopo a Efeise.

²¹ Te wan pisi hën Paulosu ko kai pakisei taa a o ta waka a dee köndëköndë fu Masadonia te kisi dee fu Giiki ta konda di Buka, ufö a o toona go a Jelusalen. Nöo a taa baka u di dë nöo a o waka go te a Loomë.

²² Nöo hën a manda Timoteo ku wan womi de kai Elatusi fu de waka nëen fesi go a Masadonia. Wë biga de tu womi dë ta heepi ën a di wooko. Ma Paulosu seei o fika a di pisiwata u Asia dë wan pisen möön bifö a o go.

²³ Nöö di juu dë, wan gaan wajawaja ko a Efeise fu di sëmëni sëmbe ko ta waka a Masa Jesosi baka hedi.

²⁴ Di soni mbei, fu di wan womi bi dë a di köndë de kai Dëmëtusi, nöö a dë wan gaan tëmbe basi ta mbei pikipiki gaduwosu ku soofu ta sei da sëmbe. Dee gaduwosu a ta mbei dë, nöö de ta djei di gaan wosu u di mujëë gadu u de de kai Diana. Nöö Dëmëtusi abi sëmëni otowan ta wooko dëen ta tëmbe ku soofu, nöö de tuu ta kisi gaan möni fu di wooko.

²⁵ Nöö hën Dëmëtusi kai dee otowan ku ën ta wooko, ku dee oto tëmbe ma ta mbei dee lö soni dë a di köndë tuu, be de ko sindo a kuutu.

Hën a taki da de taa: “Womi, di wooko aki u ta wooko mbei wë u ta feni möni sô e. ²⁶ Ma unu tuu ta jei dee soni di wisiwasima dë de kai Paulosu ta fan. A ko ta bai sëmbe taki taa dee gadu u ta mbei ku maun aki, de an dë gadu. Nöö di fa a ta fan dë, nöö na u köndë sëmbe nöö jei ën e. A fika piki nöö dee fan fëen dou hii köndë u Asia.

“Nöö fa a ta fan dë, nöö sëmbe pakisei a ta bia tuu. Biga sëmëni sëmbe ko piki ën buka kaa.

²⁷ “Wë nöö fa a ta lontu ta taki ën dë, abiti möön në fuu o poi taa u ta mbei sôsö soni ta ganjan sëmbe. Fa u dë aki, hii Asia köndë sëmbe ku hii mundu tuu ta begi di gaan mujëë gadu fuu de kai Diana. Ma fa Paulosu ta du dë, nöö di gaduwosu u Diana an o abi waiti da sëmbe möön. Nöö di nëbai di a bi abi, nöö a o saka.” Sô Dëmëtusi taki da dee tëmbe ma dë.

²⁸ Nöö di dee sëmbe jei fa a fan ku de, nöö aan soni. Hati u de boonu te na sipootu. Nöö hën de seti ta bai taangataanga taa: “Diana fuu Efeise sëmbe a a’ gafa e! Diana fuu Efeise sëmbe a a’ gafa e!” Sô de ta bai nöömô.

²⁹ Hën de ko ta taki ën wajawaja seei paaja te dou hii lanti u di köndë. Hën de kule go kisi tu u dee sëmbe dee ku Paulosu ta waka. Wan u de de kai Gajusi, di otowan da Alisitakusi. Nöö de tu tuu da sëmbe fu Masadonia köndë. Hën de kisi de tu sëmbe dë kule ku de gilili tja de go a wan pisi u di köndë ka sëmbe ta hai ko luku pëë.

³⁰ Paulosu seei kë go fan ku lanti, ma dee oto biibima u Masa Jesosi u di köndë tapëen taa an musu go. „Biga de si taa ee a go a dee hia sëmbe dendu dë, nöö de o du soni ku ën.” ³¹ So u dee takima fu Asia köndë, dee mati u Paulosu, deseei manda go tapëen tu taa be an go a di kamian naandë.

³² Di juu dë, de ta fan seei wajawaja sô a di kamian ta bai ta kai hii soni, ma di fan an ta kai a di wan baaku, biga hiniwan sëmbe ta taki fëen nango ka a kë. Nöö gaan së u dee sëmbe dee sai dë an saandi mbei de ko hia naandë sô.

³³ Hën de dë te wan pisi. Nöö wan Dju sëmbe de kai Alekesani bi dë a de dendu. Hën dee Dju sëmbe tuusi ën go a fesi faa musu fan ku dee hia sëmbe da de. Nöö a bi o fan ku de suku leti a de da dee Dju sëmbe fëen taa na de mbei di soni ko wajawaja sô. Hën a hopo maun da de taa be de kabuka.

³⁴ Ma di de si ën taa hën da wan Dju sëmbe, nöö hën de an kë jei andi a o taki. Nöö hën de tuu bai makandi tapëen taa: “Diana fuu Efeise sëmbe a a’ gafa e! Diana fuu Efeise sëmbe a a’ gafa e!” Sô de bai tu juu longi söndö böö.

³⁵ Hën wan basia u di köndë ta penapena ku de ta fan ku de tefa de ko kabuka. Hën a fan ku de taa: “Dee sëmbe fu Efeise aki, mi kë fan ku unu. Hii sëmbe sabi kaa taa di köndë fuu hën ta hoi di wosu fu di gaan mujëë gadu fuu de kai Diana. U ta hoi di pindi fëen di bi kumutu a liba kai ko a goon. ³⁶ Na wan sëmbe sa fia ku u a dee soni dë e. Nöö un dë fuunu pii. An dë fuu ta mbei toobi a di köndë sô. Biga di Diana fuu a’ gafa kaa.

³⁷ “Nöö un haika e. Dee sëmbë un tja ko aki, nöö de an fufuu soni a gaduwosu wan daka e. De an kosi di mujëë gadu fuu wan daka tu, ma töku un tja de ko a u fesi aki.

³⁸ “Wë ee Dëmëtusi ku dee oto tëmbëma fëën, ee de ku sëmbë a’ soni, nöö be de go a dee kuutuma go taki ën e. Biga dee kuutuma ta dë leti a dee kuutuwsu naandë hiniwanten. Ee un kë da kaagi u wan sëmbë, nöö be un go a de ala.

³⁹ “Nöö ee un a’ wan soni u taki möön eti, nöö be un go a kuutu be lanti seeka di taki. ⁴⁰ Ee nasö dee hedima fu Loomë dee ta taki a u liba, de o kai u a kuutu nöö wa o saanfa fuu taki. Biga di soni ko a u aki a pasa wajawaja poi, nöö aan hedi.”

⁴¹ Hën di a taki sö kaa, hën de tuu paaja waaa djeeë go a de pisi.

20

Aki Paulosu ku wanlö hia sëmbë dë a wan lëisi.

¹ Nöö baka u di wajawaja dë, hën Paulosu manda kai dee biibima u Masa Jesusi u di köndë fu de musu ko nëën. Hën a fan ku de te a kaba da de hati a di biibi. Hën a da de adjoisii faa pasa go a Masadonia köndë awaa.

² Nöö di a nango, hën a ta waka a dee köndëköndë u Masadonia ta fan ku dee sëmbë dee ta biibi a dee köndë dë ta da de hati fu de hoi di biibi dou. Hën a nango tefa a go dou a Giiki köndë.

³ Nöö hën a fika dë dii liba longi. A bi ta seeka faa toona go ku boto a Silia Köndë, ma nöö hën de ko konda dëën taa dee Dju sëmbë ta suku köni u de kisi ën a pasi du wogi ku ën. Nöö di a jei sö kaa, nöö hën a bia pakisei taa an o go ku boto möön. A o bia toona nëën bakafutu, fula a Masadonia lontu go kisi Silia.

⁴ Nöö fa Paulosu o go dë, nöö sëmëni sëmbë o go ku ën. Wan womi fu Belia de kai Sopate, di fu Piilusi mii, o go ku ën. Tu womi fu Tesalonika, wan da Alisitakusi, wan da Sekundi, o go ku ën. Wan womi fu Deebe de kai Gajusi o go ku ën. Timoteo o go ku ën. Tu womi fu Asia köndë, wan de kai Tikikusi, di otowan da Toofimusi, o go ku ën tu. Hii dee sëmbë dë tuu o waka ku ën makandi go a Silia Köndë.

⁵ Nöö hën dee sëmbë aki tei pasi hën de waka a u fesi go dë a Toasi ta luku u, fuu ku de go makandi a Silia.

⁶ Nöö uu go a Filipi. Nöö di ten dë, dee Isaëli sëmbë o njan dee gaan daka u de di de ta njan bëëë söndö sooda. Nöö hën u tan a Filipi pasa dee daka dë. Nöö hën u tei boto nöö baka feifi daka hën u go dou a Toasi ka dee otowan fuu dë ta luku u. Nöö hën u tan ala sëbën daka.

⁷ Nöö a di fosu daka fu di wiki jabi dë, hën u tuu hai ko miti fuu booko bëëë paati njan. Nöö hën Paulosu ta konda Gadu woto da dee sëmbë dë te dou tuwalufu juu fu ndeti. Di soni mbei a du sö. A di mamate fëën, nëën woo go, hën mbei a fan ku de longi sö. ⁸ Nöö u dë a wan libawosu ku sëmëni faja sëndësëndë ta haika Paulosu.

⁹ Nöö wan kijoo de kai Etikusi bi dë a di fënsë buka sindosindo. Nöö fa Paulosu ta fan nango dë, nöö hën duumi kisi di kijoo mii, a ta djönkö. Te fuu sabi a duumi pii puu viin kai go a goon. Hën de kule go tei ën. A dëdë pii. Biga di kamian di a puu kai dë bi dë dii södö hei ku goon.

¹⁰ Hën Paulosu saka go nëën a goon ala. Hën a go kisi ën baasa. Hën a taa: “Dee sëmbë, wan fëëë. A dë ku libi eti.”

¹¹⁻¹² Hën de toona tjëën go a wosu. De wai tee. Hati u de toona kisi goon baka.

Hën u ku Paulosu, hën u toona subi go a di kamba ka u bi dë. Hën u go tei di bëëë hën u booko, hën u njan tefa u kaba. Hën a toona ta fan ku u tefa didia gbegede. Nöö hën u kumutu a di köndë awaa.

¹³ Nöö hën u ku Paulosu o paati fu wan sati ten. U seei o waka a boto lontu go nama na Asusi. Nöö Paulosu o waka a futu ko a u na Asusi ufö a subi a di boto, biga da sö a bi seeka kaa taa sö a o du.

¹⁴ Nöö hën di u ku ën go miti na Asusi, hën a subi a di boto hën u nango te u go nama a di köndë de kai Mitilene.

¹⁵ Hën u kumutu a Mitilene hën di oto daka möön hën u go zuntu ku di paati de kai Kiosi. Dobooko fëen hën u aba go a Samosi. Hën di dobooko fëen möön hën u go dou a Milete.

Aki Paulosu kai dee hedima

u Efeise ko fan.

¹⁶ Nöö fa u nango, wa nama a Efeise möönsö. Paulosu pakisei fuu pasa a wata liba. Wë biga a ta biinga faa sa go dou a Jelusalen faa njan di Pensiti Daka ala, hën mbei an kë hoi na Asia köndë poi. ¹⁷ Nöö hën mbei tu, di u ta ko tefa u dou a Milete, nöö hën a manda kai dee tiima u keiki fu Efeise taa be de ko nëen.

¹⁸ Nöö di de ko dou, nöö hën a fan ku de taa: “Womi, mi kai unu taa sö mi ta pasa aki, nöö mi bi kë fan ku unu. Wë nöö wan si fa mi bi ta libi ku unu a Efeise nö? Sensi di mi bi ko na Asia köndë njunjun, sö nöö i si mi bi ta libi tefa di mi kumutu a unu, ma bia möönsö. ¹⁹ Hii di ten dë, mi dini Masa Jesosi kuma wan futuboi fëen, nöö ma du ën ku gaan fasi o. A bi a’ juu di wooko ta da mi fuka, a ta da mi këë, a ta da mi sitaafu fu di dee Dju sëmbë ta suku mi u kisi fu di mi ta konda di buka.

²⁰ “Fa mi ku unu bi libi dë, dee sëmbë, ma hoi na wan soni a baka di sa heepi unu a unu libi e. Mi konda dee wöutu u Masa da unu a lanti fesi te kisi ku unu wosu dendu tuu. Sö mi bi ta lei unu tjika fuun sa fusutan. ²¹ Mi bi ta bai hii sëmbë a unu dë, dee Dju sëmbë ku dee na Dju tuu, taa be de disa dee hogilibi u de bia ko a di së u Masa Gadu, be de ko biibi a u Masa Jesosi Keesitu liba. Sö mi bi ta fan nöömö.

²² “Nöö awaa di Akaa u Masa Gadu ta manda mi go a Jelusalen. Ma nöö fa mi nango aki, ma saandi o pasa ku mi ala e. ²³ Ma a hiniwan köndë ka mi nango, di Akaa ta piki mi kodo taa de o kisi mi bui buta a sitaafu.

²⁴ “Ma fa mi dë aki ma a’ toobi. Biga mi libi an dë wan gaan soni da mi. Wan soni nöö a dë da mi. Di wooko di Masa Jesosi da mi fu mi du dëen, nöö mi kë du ën te dou. Mi kë ta konda di bunu buka fëen nöömö da sëmbë ta lei de kumafa Masa Gadu abi bunuhati fuu libisëmbë tjika. Sö nöö di libi u mi dë da mi.

²⁵ “Nöö fa i si mi bi ta lontu a unu dendu dë ta lei unu fa di Njunjun Tii u Gadu dë, nöö ma o du ën möön e. Biga mi sabi bunu taa fa mi nango aki, wan o si mi ku unu wojo möön.

²⁶ “Nöö hën mbei mi piki unu gbelin taa di buuu fuunu an dë a mi liba. „Ee wan sëmbë i lasi pasi te ja go dou a Masa Gadu, nöö ma o tei hebi fii tjai e.“ ²⁷ Biga ma hoi baka möönsö fu konda da unu fa Masa Gadu kë heepi libisëmbë tjika.

²⁸ “Nöö awaa di Akaa u Gadu tei unu buta fuun ko hedima u dee sëmbë fëen u Efeise dë. Nöö un musu buta mëni taanga a di fa un ta libi e, ku di fa un ta tii dee sëmbë dee dë a unu maun. Leti kumafa wan sikafuma ta abi sikafu ta luku de ta seeka, nöö sö nöö un musu ta luku dee sëmbë fuunu ta hoi de a

pasi bumbuu e. Wë biga de da sëmbë u di keiki u Masa Gadu di Masa Jesosi dëdë paka da ku di fëen seei buuu.

²⁹ “Nöo mi sabi taa fa mi o go disa unu aki, nöo sëmbë o ko a unu dendu kumafa takumbeti ta denda a sikafu mindi ta paaja de ta kisi ta kii. Sö sëmbë o ko a unu, nöo de an o a’ tjalihati fuunu möönsö.

³⁰ “A unu dendu aki seei, sëmbë o hopo ta bia di buka tee an o dë tuutuu soni möön. Nöo a di fasi dë, de o ta biinga u ganjan dee oto biibima fu Masa Jesosi hai ko a de së.

³¹ “Hën mbei un musu ta dë ku kōni nöömö e, dee sëmbë. Un musu ta mēni kumafa mi bi ta bai unu a di sē u Masa Jesosi soni hii dii jaa longi, ta fan ku hibiwan fuunu a ndeti ku didia. Mi bi ta tja fuka ku wata a wojo seei, ma ma disa u fan ku unu möönsö.

³² “Nöo fa mi nango aki, mi ta disa unu da Masa Gaangadu ku di Wōutu fëen fu de tja unu. Biga di Wōutu fëen ta lei u taa Gadu an ta libi ku u kumafa u dë, ma a ta libi ku u ku di fëen bunuhati. Nöo fa un ta piki di Wōutu dë kaa, nöo a o sa ta heepi unu möönmöön, be un sa ko kumafa Masa Gadu kē. Nöo a o sa heepi unu tu, fuun feni hii dee bunu fëen dee a ta da dee sëmbë fëen dee ko bunu nën wojo kaa.

³³ “Fa mi bi libi ku unu dë, dee sëmbë, ma bi abi giii hati wan daka fu mi sa tei möni a unu, ee nasö dee koosu fuunu a unu sinkii. ³⁴ Unu seei sabi taa ku miseei maun mi bi ta wooko ta sōlugu mi seei ku dee sëmbë mi ku de bi sai dë tu.

³⁵ “Nöo mi bi ta du sö fuun sa si taa un musu wooko taanga ta heepi dee otowan dee suwaki möön unu. Un musu ta mēni nöömö fa Masa Jesosi bi taki taa dee sëmbë ta da sëmbë soni, de dë waiwai möön leki dee sëmbë ta feni.” Nöo a sö wan fasi Paulosu fan ku dee Efeise hedima u keiki te a kaba.

³⁶ Nöo di a taki sö kaa, hën a tjökö kini a goon, hën ku dee otowan tuu, hën a begi Masa Gadu da de. ³⁷ Nöo hën de tuu ta bai ta kēē ta baasëen ta bosì ën. ³⁸ Tjali nöo kisi de sö fu di a bi taki da de taa de an o si ën möön. Hën de tjëen go buta a boto.

21

Aki Paulosu dë a pasi nango a Jelusalen.

¹ Nöo di u ku dee hedima u keiki fu Efeise paati, hën u buta a mindi. Hën u nango tefa u dou a di paati de kai Koosi, hën u nama nën. Hën di u kumutu dë, hën di dobooko möön hën u go dou a Lodosu, hën u nama naandë. Hën u kumutu a Lodosu hën u go dou a Patala.

² Nöo di u ko dou a Patala, hën u si wan oto boto namanama naandë di o go a Finisia. Hën u subi nën. Tefa di juu dou hën u tötö buta a mindi. ³ Hën u nango tefa u pasa Sipuusi a u töötömaun sē. Hën u nango tefa u nama a di köndë u Silia de kai Tilusi, nöo naandë de o puu lai a di boto.

⁴ Hën u go a tela go suku dee biibima u Masa Jesosi naandë tefa u si de. Hën u tan ku de dë sëbën daka. Nöo fa u sai ku de dë, nöo di Akaa u Masa Gadu ta wooko a de liba hën de ta bai Paulosu nöömö taa be an go a Jelusalen.

⁵ Hën u dë tefa di juu dou fuu go. Nöo hën dee biibima u Masa Jesosi te dou ku mujëe ku mii u de tuu tja u go buta a pasi. U ku de kumutu a di köndë nöo hën u waka go dou a ze buka. Nöo hën u tuu tjökö kini a goon leti a sandu liba dë, hën u begi Masa Gadu te u kaba. ⁶ Nöo hën u toona hopo taanpu, hën u da adjoisì te u kaba. Hën u subi a di boto, hën dee sëmbë toona go a wosu.

⁷ Hën u kumutu a Tilusi ku di boto nango tefa u go dou a Tolemaisii. Hën u go da dee biibima u di kõndë dë odi. U dë ku de dë wan daka te ndeti.

Aki lei andi pasa a Sesalia.

⁸ Doboooko möön hën u pasa. Hën u nango tefa u go dou a Sesalia, nõö hën u go a di wosu u Filipi. Hën da wan tjabukama u Masa Jesosi ta konda di buka fëen da sëmbë nõömö fu de sa biibi nëen liba. Di de bi pii dee sëbën womi tei a Jelusalen dë fu de musu ta sölugu dee biibima u Masa Jesosi, nõö di Filipi aki hën bi dë wan u de. Nõö hën u tan ku ën nëen wosu.

⁹ Wë nõö Filipi abi fö mujëe mii de aan manu wan daka, nõö dee mujëe mii tuu ta kisi fan a Gadu fu de konda da sëmbë.

¹⁰ Nõö hën u dë sëmëni daka. Hën di womi de kai Agabusi kumutu a Judea kõndë ko a u. Nõö hënseei dë wan sëmbë di ta kisi fan a Gadu tu.

¹¹ Nõö di a ko dou a u dë, hën a tei di banti u Paulosu, hën a tai ën seei futu ku maun te a kaba. Hën a taki da u taa: “Di Akaa u Gadu taki e, a taa a sô wan fasi dee Dju sëmbë fu Jelusalen o kisi di sëmbë abi di banti aki, tai ën maun ku ën futu te de kaba. Nõö de o tjiën go da dee oto sëmbë na Dju.” Sô Agabusi taki.

¹² Wë nõö di u jei sô kaa, nõö u ku dee otowan dë tuu ta begi Paulosu gaantangi taa be an go a Jelusalen.

¹³ Hën a taki da u taa: “Dee sëmbë aki, andi seei ta bigi da unu un ta këe ta fuka mi hati? Fa mi dë aki, nõö ee de tai mi maun ku mi futu ma a’ toobi. Biga ee mi musu dëdë a Jelusalen fu Masa Jesosi hedi seei, nõö mi dë kabakaba fëen kaa.”

¹⁴ Wë di u si taa wa a’ kõni fëen, u bai ën te u wei hën a nango fëen, nõö hën u disa. Hën u taa: “Wë antoobi. Fa i si i nango naandë, nõö di soni Masa Gadu kë, hën musu pasa ku i e.” ¹⁵ Nõö hën u seeka, hën u tei pasi fuu go a Jelusalen.

¹⁶ Nõö fa u nango dë, so u dee biibima fu Sesalia go ku u. Hën u ta waka tefa u go dou. Hën de tja u go a wan wosu u wan womi de kai Naason. Hën da wan u dee fosu sëmbë ko ta biibi Masa Jesosi a fesi. A dë wan sëmbë u Sipuusi ma a ko ta libi a Jelusalen. Nõö hën u tuwë lai nëen wosu.

¹⁷ Nõö di u ko dou a Jelusalen kaa, nõö hën dee otowan fuu dë, dee biibima u Masa Jesosi, de wai ku u tee na soni.

Aki dee tiima u keiki

da Paulosu lai.

¹⁸ Di dobooko fëen, hën u ku Paulosu, hën u go haika Jakobosi. Nõö di u go dou, hën u si dee oto tiima u keiki tuu nëen ala.

¹⁹ Hën Paulosu da de odi, hën de piki. Hën a sindo. Hën a pii dee soni tuu fia konda da de, dee Masa Gadu bi du nëen liba di a bi dë a dee sëmbë dendu na u Isaëli. ²⁰ Nõö di de jei dee soni Paulosu taki dë, nõö hën de ta wai seei ta gafa Masa Gadu fu dee soni dee a du.

Hën de taki da Paulosu taa: “Wë u jei. Wë ma womi, u kë taki wan soni da i aki. I sabi taa fa u dë aki nõö dusudusu Dju sëmbë ko ta biibi a Masa Jesosi liba, ma awaa de dë ku dee wëti u Mosesi gaanfa eti.

²¹ “Nõö de ta jei fii taa i ta lei dee oto Dju sëmbë dee ta libi a dee oto kõndë taa de musu disa dee wëti u Mosesi. De ta jei taa i ta taki taa de an musu koti dee womi mii sinkii buta di maaka möön. De ta jei taa i ta taki taa de an musu hoi dee wëti dee de bi guwenti möön. Sô fii de ta jei.

²² “Wë unfa woo du? Biga de o jei nõömö taa i ko dou aki, nõö de o kë sabi ee dee soni fii dee de bi ta jei, ee de dë sô tuu.”

23 “Wë u abi wan pakisei fëen taa hën di soni aki fii du e. U a’ fõ womi aki, de mbei buka ku Masa Gadu kaa fu de du wan soni. 24 Nöo de musu go a Gadu wosu go puuma de hedi kumafa di wëti u Mosesi dë. Nöo be i go ku de e, go seeka unu sinkii be un dë limbolimbo a Gadu fesi kumafa di wëti taki. Nöo joo paka di paima da de, nöo baka fëen de o puuma unu hedi. Nöo te sëmbe si sô kaa, nöo kumafa de bi jei fii nöo de o tei ën taa lëgëdë. Soni de ta mindi da i. Biga i seepi ta hoi dee wëti tu.

25 “Ma a di së u dee otowan na Isaëli sëmbe dee ta biibi a Masa Jesosi liba dë, nöo u bi manda pampia da de kaa u di taki di u bi sitampu dë taa de an musu njan di njanjan di dee oto sëmbe ta tuwë da dee gadu u de. De an musu njan soni buuu. De an musu njan wan mbeti ee buuu an kumutu nëen sinkii. De an musu libi fanafiti a di së u manu ku mujëë. Dee na Isaëli sëmbe, nöo dee fõ wëti aki nöo fu de musu hoi.”

26 Nöo di dee hedima fan sô te de kaba, nöo hën Paulosu du kumafa de taki dëen. Di dobooko fëen, hën a go nama ku de fõ womi nöo hën de go seeka de sinkii kumafa di wëti bi dë fu de sa dë limbolimbo a Gadu fesi. Hën de go a di Wosu u Masa Gadu dendu go piki dee begima taa a sô wan daka de o ko limbo fu de sa tja paima ko da Gadu. Biga a bi musu dou sëbën daka bifõ de limbo.

Aki de kisi Paulosu a

di Wosu u Gadu.

27 Nöo a fika piki dee sëbën daka kaba, hën Paulosu go a di Wosu u Masa Gadu. Hën wanlõ Dju sëmbe fu Asia köndë ko si ën naandë. Hën de ko kisi ën gbolou panjan.

28 Hën de bai kai olo kai hii mundu taa: “Un Isaëli sëmbe un hesi ko a u ool! Di womi di ta sôsö u Isaëli sëmbe da hii mundu u si ën. A dë aki. Di sëmbe aki ta waka ta lontu ta konda taa dee wëti fu Mosesi an bunu, di wosu aki da sôsö soni a goonliba. Sô a ta taki. Nöo awaa a ta tja dee oto köndë sëmbe ta ko a di Wosu u Masa Gadu aki ta poi ën.”

29 Wë di soni mbei de taki sô. Biga de bi si ën a di köndë ganda mindi ku di womi de kai Toofimusi, di fu Efeise. An dë Isaëli sëmbe. Nöo hën de ninga taa a bi tjëen ko ku ën a di Wosu u Gadu ko booko di wëti u Isaëli.

30 Nöo di de jei de bai sô, nöo hën de kule seei gililili ko gidjii. Hii di köndë ta mbei wajawajawajawa. Hën de hai Paulosu voo puu tuwë ko a döo. Hën de hai dee döo u di Wosu tapa gbaa. 31 De ta biinga u kii ën wante fu di de ninga taa a booko di wëti.

Nöo fa de ta du dë, nöo hën sëmbe manda buka go a di gaan hedima u dee Loomë sodati dee dë a di köndë kaa taa hii Jelusalen ko ta mbei seei wajawaja sô.

32 Nöo di di hedima jei sô, hën a kai wanlõ sodati fëen ku dee kabiteni u de taa de musu go ku ën wantewante. Hën de kule tjalalaa go dou. Di juu dë, de bi seti ta fon Paulosu kaa, ma nöo di de si dee sodati ta ko, hën de disëen u fon.

33 Hën di hedima ko dou. Hën a panjan Paulosu puu a dee sëmbe ta fon mën dë maun. Nöo hën a manda sëmbe sötötö ën ku tu bui buta dë, faa sa ko sabi andi da di soni ta pasa.

Hën a hakisi dee sëmbe taa: “Ambë da di sëmbe un ta fon di fon aki? Un hogi a du ufõ un ta fon mën sô?”

34 Nöo hën de ta bai ta konda di soni kpatjakpatja ma di fan u de an ta kai a di wan kamian. Hibiwan sëmbe ta taki fëen tee di hedima u sodati an ta jei

di soni bunu möönsö andi bi pasa. Nöo hën a manda dee sodati taa be de tja Paulosu go a dee sodati wosu ka sëmbë an sa kisi ën möön.

³⁵ Nöo di de go dou a di sikada buka fu de subi go a liba, nöo dee hia sëmbë dë gidji a de baka. Hën dee sodati hopo Paulosu a liba tja fu de an musu sa dou nëen.

³⁶ Nöo hën de ta waka a de baka ta ko ta bai ta manda de taa: “Un kii ën, un kii ën, un kii ën.”

³⁷ Nöo di dee sodati dou fu de tja Paulosu go a di wosu u de, nöo hën Paulosu kai di hedima taa: “Wë piimisi fii, mi sa fan ku i ö?”

Hën a mbei: “Hun? Sö i sabi u fan Giiki tòngö nö? ³⁸ Na i bi dë di Egepiti sëmbë di bi kë buta sëmbë feti ku lanti nö? Na i bi tja dee fö dusu hogihatima bi ta kii sëmbë go a di gaan sabana nö? Mi ninga taa i wë bi da di sëmbë.”

³⁹ Hën Paulosu piki ën taa: “Nönö, mi da wan Dju sëmbë fu di köndë de kai Taasusi, wan köndë u Silisia. Nöo di köndë u mi na sösö köndë e. Nöo mi kë begi i gaantangi be i da mi pasi be mi fan wan soni ku lanti aki be de jei.”

⁴⁰ Hën a dëen pasi. Hën Paulosu taanpu a di sikada dë. Hën a hopo maun da de be de kabuka. Hën de kabuka pii u de haikëen. Hën a fan ku de a di Isaëli tòngö taa:

22

Aki Paulosu ta fan ku dee Isaëli sëmbë dee bi kisi ën.

¹ “Un haika, un dee Isaëli sëmbë u mi aki, mi kë taki wan soni da unu, be un si taa na hogi mi du e.”

² Nöo di de jei a ta fan a di Isaëli tòngö di de seei ta fan, nöo hën de kabuka seei pii sö ta haikëen andi a o taki.

Hën a taa: ³ “Mi wë da wan Dju sëmbë tu e, kuma unu. De pai mi a Taasusi a Silisia köndë, ma nöo a Jelusalen aki seei de kiija mi. Nöo di womi de kai Gamalijëi, hënseei lei mi finifini a di së u hii dee wëti u dee gaan sëmbë fuu. Nöo mi seepi tu, mi bi ta biinga seei a dee soni u Masa Gadu leti kumafa unu seei ta biinga nëen tide tu. ⁴ Biga a fesi nöo mi bi ta pena dëe sëmbë dee ta libi a di njunjun biibi aki ta kii de. Mi seei bi ta kisi de ta buta a dunguwosu. Sö mi bi ta du ku de tjika. Womi ku mujëe tuu mi bi ta da sitaafu.

⁵ “Nöo fa mi ta taki aki, dee kuutuma fuu ku di Kaba Hei Begima fuu, tuu da kotoigima taa sö mi bi ta du e. Biga deseei mbei pampia da mi fu mi tja go da dee oto Isaëli sëmbë fuu dee dë a Damasikusi, fu go kisi dee biibima u Jesosi dee dë a di köndë ala bui tja ko a Jelusalen aki fu da de sitaafu. Hën wë mi bi nango a Damasikusi u go du.

⁶ “Ma nöo di mi dë a pasi nango, mi bi ko zuntu ku di köndë, nöo a bi dë kuma tuwalufu juu, sonuati. Hën te u mi kë si hën wan gaan limbo kumutu a gaangadu kai ko lontu mi tapa.

⁷ “Hën mi panta kai a goon. Hën mi jei wan tòngö kai mi tu pasi taa: ‘Saulosu, Saulosu, faandi mbei i ta sitaafu mi sö u du?’

⁸ “Hën mi hakisi ën taa: ‘Masa ee, ambë ta fan ku mi dë?’

“Hën a piki mi taa: ‘Mi, Jesosi fu Nazalëti, di sëmbë di i ta sitaafu sö, hën wë ta fan ku i aki.’

⁹ “Nöo di juu dë, dee sëmbë mi ku de bi nango dë, de an saandi ta pasa. De si di limbo ma de an jei di tòngö u di Sëmbë di ta fan ku mi di fan.

¹⁰ “Hën mi toona hakisi taa: ‘Masa, andi i kë fu mi musu du?’

“Hën a piki mi taa: ‘Hopu, nöö i go dou a Damasikusi. Nöö te i dou nöö sëmbë o ko konda da i dee soni ku dee soni dee Masa Gadu buta da i fii musu du.’ Sö a fan ku mi te a kaba.

¹¹ “Nöö di mi hopu fu mi go, hën ma ta si soni möön. Di gaan limbo dungu mi wojo. Nöö hën dee sëmbë ku mi bi sai dë panjan mi a maun tja go dou a Damasikusi go buta a wosu.

¹² “Nöö di juu dë, nöö wan womi de kai Ananiasi bi dë a di köndë. Nöö di womi dë, a dë wan sëmbë ta libi a dee wëti fuu Dju sëmbë gaanfa. An ta misi de. Hii dee Dju sëmbë fuu u di köndë tuu ta gafëen seei taa a dë wan gaan bumbuu sëmbë.

¹³ “Nöö hën di womi dë waka ko taanpu a mi bandja. Hën a kai mi: ‘Mi baa Saulosu.’ Hën mi piki. A taa: ‘Wojo fii musu limbo e.’

“Di juu dë, hën mi hopu wojo luku ën. Mi si soni gbegedee.

¹⁴ “Hën a taki da mi taa: ‘Di Gadu fu dee gaan sëmbë fuu, hën tei i buta fii musu ko sabi dee soni dee a kë du. A tei i buta fii sa si di Gaan Bumbuu Sëmbë fëen di na poi ën wëti wan daka, söseei tu fii sa jei ën töngö. ¹⁵ Nöö joo dë kotoigima u dee soni dee i bi si ku dee i bi jei ta konda de da hii mundu.

¹⁶ “‘Nöö fa i si u dë aki, an dë fii buuja möön e. Hopu be de dopu i. Kai Masa Jesosi në be a puu dee hogi dee i bi du a i liba.’ Sö Ananiasi fan ku mi di daka dë.

¹⁷ “Nöö hën mi dë tee wan daka, hën mi toona ko a Jelusalen aki, hën mi go a di Wosu u Masa Gadu go ta begi ën. Te fu mi kë si, wan soni ko a mi a di wosu kuma mi ta sunjan. Ma na sunjan. ¹⁸ Masa Jesosi seei ko fan ku mi.

“A taa: ‘Womi hesi, kumutu a Jelusalen aki e. Fa i ko ta fan ku dee sëmbë u di köndë aki ta konda dee soni u mi da de, de an o jei möönsö u de piki i buka.’

¹⁹ “Hën mi taa: ‘Masa, unfa a waka de an o jei? Biga de bi sabi tuutu u taa mi wë bi da di sëmbë di bi nango a dee keikiwosu fuu Isaëli sëmbë ta kisi dee biibima fii ta fon ta söötö a dunguwosu. ²⁰ Nöö di dee sëmbë bi ta kii Sitefani fu di a bi ta konda soni fii da de hedi, nöö mi bi sai leti dë ta hoi dee koosu u dee sëmbë dee kii ën dë. Di di buuu fëen bi ta kule ta kai a goon dë, mi bi dë taanputaanpu dë ta da de leti fu di kii de ta kii ën dë.

“‘Nöö fa de si di libi u mi ko tooka sö aki, ma dë kuma fa mi bi dë möön, nöö unfa de an o sa piki mi?’ Sö mi hakisi ën.

²¹ “Hën a piki mi taa: ‘Tei pasi go nöö, womi. Mi ta manda i go a dee sëmbë na u Isaëli dee ta dë a dee longi köndë, fii tja di buka u mi go da de.’ ”

Aki de jei taa Paulosu da

goon mii u Loomë.

²² Wë nöö fa Paulosu ta fan dë, dee gaan hia sëmbë naandë tuu dë pii ta haika andi a ta taki. Ma di de jei sö taa Masa mandëen faa go a dee sëmbë na u Isaëli, nöö aan soni. Hati u de boonu te na soni. Hën de tuu bai taanga taa: “Di sëmbë aki an fiti faa musu libi möön. Un kii ën puu a goonliba e!”

²³ Hën de ta bai ta kai wolo nöömö ta wai dee koosu u de ta hiti gudugudu a liba ta du soni. Hati u de nöö boonu sö.

²⁴ Wë nöö di hedima u sodati an saandi mbei dee Isaëli sëmbë hati boonu sö, biga an dë Isaëli sëmbë faa fusutan soni u de. Nöö hën a manda dee sodati taa de musu tja Paulosu go buta a di sodati wosu, nöö de musu hupi ën faa sa konda di soni mbei de ta bai taanga sö. ²⁵ Hën de tjëen go seeka tai fu de hupi.

Hën Paulosu hakisi di kabiteni u sodati taanputaanpu dë taa: “Unfa di wëti dë? Un sa hupi wan goon mii u Loomë ufö un kuutu soni fëen ö?”

²⁶ Nöo di di kabiteni jei sö kaa, nöo hën a ko fëëë. Hën a go a di gaan hedima taa: “Wë di soni di i manda u fuu musu du aki, ma i sabi andi u ta du nö? Di sëmbë di i si u ta du di soni ku ën aki, a dë wan goon mii u Loomë.”

²⁷ Nöo hën di hedima ko a Paulosu. Hën a ko hakisi ën taa: “Tuu nö? I da goon mii u Loomë nö?”

Hën a piki taa: “Aai, sö mi dë e.”

²⁸ Hën di hedima taa: “Fa mi dë aki, mi paka möni tee a hia fu mi musu ko goon mii u Loomë e.”

Hën Paulosu piki ën taa: “Wë mi, an bi dë u mi paka. Wë biga dee sëmbë dee pai mi bi dë goon mii u Loomë kaa.”

²⁹ Nöo di dee sëmbë bi o hupi ën dë jei sö kaa, hën de hai kumutu wantewante nëen sinkii. Di hedima seei panta tu. Biga fa Paulosu bi dë goon mii u Loomë seei ma töku de bi söötö ën ku bui fu de hupi.

³⁰ Di dobooko fëën, nöo hën di hedima u sodati manda de taa be de lusu Paulosu puu di bui. Hën a manda kai dee Gaan Begima u Isaëli ku hii dee oto kuutuma u de be de ko miti kuutu, biga a kë sabi andi de ku Paulosu abi. Nöo di a kai di kuutu te de ko sindo, hën a tja Paulosu ko fu de fan fesi ku fesi.

23

Aki Paulosu dë a di kuutu.

¹ Hën Paulosu luku dee kuutuma diin. Hën a seti fan taa: “Dee sëmbë u mi aki, sensi di mi dë piki wan, nöo hën mi ta libi kumafa mi hati ta pakisei taa Masa Gadu kë fu mi musu libi te kisi fa u dë aki.”

² Di a taki sö kaa, nöo di Kaba Hei Begima de kai Ananiasi manda dee sëmbë dë a Paulosu bandja dë taa be de naki ën a buka.

³ Hën Paulosu taa: “Gadu o sitaafu i tu, i poipoi soni kuma wan bookowosu bandja de bi feifi ala. I sindo dë ta kuutu a mi liba a di së fuu Isaëli wëti, ma i seei booko di wëti fu di i manda sëmbë u de naki mi a buka.”

⁴ Hën dee sëmbë taanpu a Paulosu bandja dë hakisi ën taa: “Sö i ta kosi di Kaba Hei Begima u Masa Gadu nö?”

⁵ Hën a taa: “Dee sëmbë, un piimisi fuunu. Ma bi sabi taa hën da di Kaba Hei Begima e. Un a’ leti tuu. Biga Gadu Buku taki taa ja musu kosi di sëmbë di dë a i liba ta tii i.”

⁶ Nöo di juu dë, Paulosu sabi taa fa dee kuutuma sai dë, nöo de dë a tu keiki paatëi. Hafu u de dë Saduseima. Hafu u de dë Faliseima. Nöo de tu pei sëmbë dë an ta biibi di wan soni. Hën Paulosu fan möön taanga bai da de taa: “Dee sëmbë u mi aki, miseei dë wan Faliseima e, söseei dee gaan sëmbë u mi bi dë tu. Nöo fu di mi ta biibi kuma de taa dëdë sëmbë sa weki baka, hën mbei de tja mi ko a kuutu aki.”

⁷ Nöo di a taki sö kaa, nöo hën de tu paatëi bia ko ta fia ku deseai. ⁸ Wë biga dee Saduseima an ta biibi taa sëmbë sa dëdë toona weki. De an ta biibi taa Gadu abi basia nëen köndë. De an ta biibi taa sëmbë abi wan soni de kai akaa di ta libi u nöömö. De dii soni dë de an ta biibi. Ma dee Faliseima ta biibi dee soni dë tuu.

⁹ Hën dee kuutuma ta bai ta fia ku de na de nango ta ko. Nöo so u dee Faliseima dë bi dë Sabima u Wëti. Te wan pisi, nöo hën de hopo ta fia ku hatiboonu taa: “Di womi aki, Paulosu, wa ta feni wan föutu nëen möönsö. Kandë wan akaa ee nasö wan basia u Masa Gadu Köndë bi ko nëen tuu ko fan ku ën.”

¹⁰ Nöo hën di fia u de ko gaan buja seei, te di hedima u sodati di bi kai di kuutu ko fëëë taa dee kuutuma o kisi Paulosu hai tënë pispisi. Hën a manda

dee sodati go a goon ka de ta kuutu dë go puu ën ku taanga a de dendu tja go a dee sodati wosu, fu dee kuutumama an sa dou nëën möön.

¹¹ Hën di ndeti dë seei, Masa Jesosi ko taanpu a Paulosu bandja. Hën a fan ku ën taa: “Womi, tai hati e. Kumafa i si i bi dë kotoigima u mi ta konda soni u mi a Jerusalen aki, nõö sösei i o dë a Loomë ta konda de tu.”

Aki wanlõ sëmbë fiti buka

u kii Paulosu.

¹² Hën di dobooko fëen, hën dee Dju sëmbë fiti buka djula taa de an o njan möön, de an o bebe wata möön tu ee na de kii Paulosu. ¹³ Nõö dee sëmbë dee djula di djula dë, de pasa föteni womi.

¹⁴ Nõö hën de go a dee Gaan Begima ku dee Gaan Womi u Isaëli taa sô de djula u de kii Paulosu, ee nasô de an o njan möön, de an o bebe. ¹⁵ Hën de taa: “Nõö fa u ta fan ku unu aki, nõö u kë unu ku dee oto gaan kuutumama manda wan buka da di hedima u sodati mbei taa un kë kai Paulosu a kuutu, fuun fan di soni fëen möön fini seeka. Nõö tefa a bazia dou a unu, nõö woo feni ën kii ufô a dou.” Sô de fan ku de te de kaba.

¹⁶ Ma di ten dë, nõö hën wan sisa mi u Paulosu jei taa sô de ta fiti buka fu de kii ën tio. Hën a go denda a dee sodati wosu go piki Paulosu taa sô dee sëmbë o du fu de feni ën kii.

¹⁷ Nõö di di kijoo fan ku ën sô te a kaba, hën Paulosu kai wan u dee sodati kabiteni taa: “Kabiten, ja ta si wan kijoo aki. A kë go a di gaan hedima u sodati. Hën mi kai i ko begi fii tjëen go nëën, ee a sa dou nëën. A a’ wan soni fu hën ku ën musu taki.”

¹⁸ Hën di kabiteni tjëen go da di hedima. Hën a taa: “Di womi de kai Paulosu di dë sôötösôötö dë, hën manda mi taa be mi tja di kijoo aki ko a i. A abi wan soni faa taki ku i be i jei.”

¹⁹ Hën di hedima tja di kijoo a maun go a sê go hakisi ën taa: “Andi da di soni i abi u fan ku mi, kijoo? Fan be mi jei.”

²⁰ Hën a taa: “Dee Dju sëmbë ko fiti buka ku deseeri makandi. Nõö de o begi i fu amanan nõö i tja Paulosu go a di gaan kuutu u de. De o mbei taa de kë kuutu soni fëen möön fini.

²¹ “Nõö na piki e. Möön föteni womi ta seeka fu de kisi ën kii. De bi soi makandi taa ee de an kii ën, nõö de an o njan möön, de an o bebe tu. Nõö de dë kabakaba fëen kaa e. I nõö de ta luku fii mandëen ko da de nõö de kii.”

²² Hën di hedima bai di kijoo taa be an konda da na wan sëmbë taa sô a bi ko nëën ko fan di soni ku ën. Hën a toona mandëen go.

Aki de manda Paulosu go

a Sesalia.

²³ Hën a kai tu sodati kabiteni taa: “Un musu seeka tuhöndö sodati fu de go a Sesalia e. Nõö un tja sëbënteni sëmbë ku hasi ku tuhöndö sëmbë ku lanza. A nëigi juu fu ndeti, nëën un musu dë kabakaba seei pii fuun go.

²⁴ “Nõö un musu seeka wan hasi di sa tja Paulosu nõö un tjëen ku kõni e, go a Gaama Felikisi.” Biga Sesalia, hën bi da di köndë u di gaama u di pisiwata di ten dë.”

²⁵⁻²⁶ Nõö hën a mbei wan pampia manda da di gaama taa:

Mi, Kalaudio Lisiasi, mbei di pampia aki manda gaan odi da di gaan lesipeki Gaama Felikisi taa mi dë. ²⁷ Nõö di womi i si mi ta manda da i aki, a dë wan womi di dee Dju sëmbë bi kisi panjan ta biinga seei u kii, nõö hën mi ko ku dee sodati u mi ko puu ën a de maun. Biga mi bi jei taki taa a dë wan goon mii u Loomë. ²⁸ Nõö fa mi denda a di taki u de dendu aki,

nöö mi bi kē jei andi de ku ën abi mbei de kē kii ën. Hën mi ko tei ën tja go a di gaan kuutu u dee Dju sëmbë. ²⁹ Ma di mi ko luku di soni u de te mi kaba, nöö mi ko si taa a dë wan soni de ta fia a di së u dee wëti u Dju. Di soni an bi dë gaan soni sô fu de kii ën, ee nasö sôötö a dunguwosu. ³⁰ Nöö baka fëen, hën mi ko jei taa wanlö sëmbë fiti buka fu de kii ën. Hën mbei i si mi mandëen da i wantewante aki sô. Nöö mi o manda dee sëmbë dee ku ën a' soni fu de musu tja kaagi fëen ko da i ala. „Na soni möönsö möön leki gaan odi.”

Sô wan pampia di hedima u sodati manda da Gaama Felikisi.

³¹ Nöö hën dee sodati seeka tefa de kaba kumafa de bi manda de, hën de tei Paulosu a di ndeti dë tja go te na Antipatisi.

³² Hën di dobooko fëen möön, hën de paati baka ku baka. Dee sodati söndö hasi toona go a de wosu, ³³ hën dee dë ku hasi tja Paulosu go dou a Sesalia.

Nöö di de dou, hën de tja Paulosu go a di gaama. Hën de tei di pampia hën de da Gaama faa lesi.

³⁴ Nöö di a lesi di pampia te a kaba, hën a hakisi Paulosu taa: “Wë un köndë fii?” Hën a piki Gaama taa “De pali mi a di pisiwata u Silisia.”

³⁵ Hën a taa: “Antoobi. Te dee sëmbë ku i a' soni ko dou, nöö mi o jei di soni fii.” Hën a manda sëmbë tjëen go buta a Könu Helodi wosu, nöö de musu tei wakitima buta fu de koti wakiti dëen.

24

Aki dee Isaëli sëmbë ta kuutu Paulosu a Gaama Felikisi fesi.

¹ Hën de dë te de a' feifi daka, hën di Kaba Hei Begima Ananiasi ku wanlö Gaan Womi u Isaëli hën de faaka Paulosu ko a Sesalia. Nöö fa de ko dë, de tja wan afokati de kai Tetulusi faa fan ku Gaama da de. Nöö sô de ko u tja di kaagi u Paulosu ko da Gaama.

² Nöö di de ko dou, hën de manda kai Paulosu tja ko, hën de ko sindo. Nöö hën Tetulusi seti di fan, a taa: “Mati Köndë Masa, kumaa.”

Hën a piki.

Hën a taa: “Wë u ko a i aki. Wë di köndë fuu soni di i ta seeka da u, nöö u si bunu fëen. Biga u dë söndö kisi toobi longi kaa. Nöö di köni di i, Gaama, abi a i hati, nöö hën mbei sômëni soni a di köndë fuu ko ta waka bunu. ³ Nöö hii fa i si un du dë, nöö hii u tuu ta si ën. U ta tei ën fu gaan soni. Nöö hën i si u ko piki i da i tangi, Köndë Masa.

⁴ “Nöö fa i si u ta fan ku i aki, nöö wa kē pena i. Ma u begi i gaantangi be i hoi pasensi da u pala sô be u fan te u kaba, nöö u go.

⁵ “Wë nöö di womi di i si u tja kaagi fëen ko da i aki, a dë seei wan gaan kaakeisëmbëma u goonliba. A ta suti faja a hii dee Dju sëmbë u goonliba tuu mindi tefa dee sëmbë ko ta mbei gidigidi a hii dee köndëköndë. Nöö a dë wan gaan nëbai sëmbë u di nunjun keiki de kai Nazaleni, nöö di keiki dë an ta kai a pasi ku di lei u Masa Gadu möönsö.

⁶ “Nöö hën a ko seei ko bliinga u poi di Wosu u Masa Gadu a Jelusalen dë, nöö hën u kisi ën panjan. [Nöö u bi o kuutu ën ku dee fuu wëti, ⁷⁻⁸ ma nöö hën di hedima u sodati Lisiyasi ko puu ën a u maun ku taanga tei tja go gbolo.

“Nöö hën wë a taa dee sëmbë a' kaagi fëen musu ko a i.] Nöö hën i si u ko a i aki, Gaama. Nöö te i seei fan ku ën te i kaba, nöö dee soni u ta fan ku i aki, nöö joo si taa u a' leti a de.”

⁹ Nöö fa Tetulusi ta fan dë, hii dee Dju hedima ku ën ko dë tuu ta piki ku ën taa aai, sô a dë tuu.

Aki Paulosu seei ta fan.

¹⁰ Nöö di di afokati fan te a kaba, nöö hën Gaama tuwë maun da Paulosu, faa musu fan. Nöö hën di a o fan, hën a kai èn: “Gaama, mi wai fu di i da mi pasi fu mi seepi fan tu. Biga sòmèni jaa kaa di i ta kuutu da u Isaëli sèmbë a u kòndë aki.

¹¹ “Nöö te i luku fini, nöö joo sabi taa an pasa tuwalufu daka eti fu di mi go a Jelusalen u mi go begi Gadu a di Gaan Keikiwosu. ¹² Nöö fa mi go ala, na wan daka mi ku sèmbë kisi takitaki fia wajawaja a di Wosu u Masa Gadu. Na a dee oto keikiwosu u Isaëli, na a ganda mindi seei, mi buta faja a sèmbë möönsö fu de ko ta mbei gidigidi.

¹³ “Dee soni de ta kaagi mi aki, ja sa suku fini a de te i si taa de dë tuu möönsö. Wë biga na wan ten de bi si èn sö wan daka a mi.

¹⁴ “Ma wan soni nöö mi sa piki taa tuu. Hën da di taki de taki dë taa mi dë wan sèmbë fu wan njunjun biibi, nöö sö mi go a di Pasi dë tuu. Ma fa de konda dë taa an ta kai ku di lei u Masa Gadu, nöö na tuu e. Mi ta begi di wan seepi Gadu di dee gaan sèmbë fuu bi ta begi a fesi. Nèèn nöö mi dë eti. Dee soni dee Masa Gadu bi buta Mosesi ku dee oto tjabukama fu de sikifi dëèn, nöö de tuu mi ta piki eti.

¹⁵ “Nöö mi ta biibi tu taa tee sèmbë dëdë de o toona weki baka, dee bi libi bunu a Masa Gadu wojo ku dee an bi libi bunu tuu. Nöö söseei dee sèmbë ta kaagi mi aki, söseei de ta biibi tu. ¹⁶ Nöö fu di mi ta biibi dee soni dë, nöö hën mbei mi ta biinga nöömö fu mi dë ku limbohata a Masa Gadu fesi ku libisèmbë fesi tuu.

¹⁷ “Wë nöö sòmèni jaa u mi disi fu di mi kumutu a Jelusalen. Nöö di soni mbei mi toona ko, fu di mi tja möni ko fu de da dee penama u dee Isaëli sèmbë fuu. Nöö mi bi kè tja paima go buta da Masa Gadu tu. Dee soni dë mbei mi toona ko a Jelusalen.

¹⁸ “Nöö di mi dou, nöö hën mi o go a di Wosu u Masa Gadu u go du dee soni dë. Mi bi seeka sinkii u mi kaa buta limbolimbo kumafa di wëti taki. Nöö fa mi go dë, sèmbë an bi hia a di Wosu. Wajawaja an dë.

¹⁹ “Ma nöö wanlö Dju sèmbë fu Asia bi sai dë, „nöö hën wë de ko si mi dë, nöö hën de mbei toobi ku mi. Ma nöö fa de mbei toobi ku mi seei,„ ma de an ko a i aki möönsö. Ee mi ku de bi a’ soni, nöö misikuma de wë bi musu tja di kaagi u mi ko da i.

²⁰ “Ma ee nasö, nöö mbei dee otowan aki konda da i andi de feni di de bi kuutu soni u mi a dee gaan kuutama fesi a Jelusalen. ²¹ Wë biga ma saandi u mi de sabi u de ko konda da i möönsö möön leki di wan kodo soni tö di mi bi fan ku de taa fa de ta kuutu a mi liba dë, de ta kuutu da mi fu di mi ta biibi taa sèmbë sa dëdë toona weki. Hën nöö da di soni di mi taki ala fu de sa tja kaagi u mi ko taki da i aki.”

²² Fa Paulosu ta fan dë, nöö Gaama Felikisi ta haikëèn. Wë a sabi soni bunu u dee sèmbë dee ta waka a di Pasi u Masa Jesosi, fa de ta libi.

Hën a taki da dee kuutama taa: “Woo luku di sodati hedima Lisiasi be hën konda da u andi a bi si, bifö woo kuutu di soni dou.”

Aki ta lei fa Paulosu bi dë

a Sesalia.

²³ Hën a manda di sodati kabiteni taa a musu buta wakitima da Paulosu. Ma an dë taa hiniwan juu de musu ta dë nèèn liba. De musu ta dëèn pasi be a ta feni wan piki böö. Nöö de an musu tapa dee mati fëèn tu fu de an sa sölugu èn.

²⁴ Baka sòmèni daka, hèn Gaama Felikisi toona ko a di kuutuwasu möön, ku di mujëë fëen de kai Duusila, di dë Isaëli sëmbë. Hèn Gaama toona manda kai Paulosu ko nëen möön. A kè jei di fan fëen andi a ta taki. Hèn Paulosu fan ku de di fa sëmbë musu ta biibi a Masa Jesosi Keesitu liba.

²⁵ Hèn a ta fan ku Gaama ku ën mujëë ta bai de taa de musu libi bunu a Masa Gadu wojo. De musu sàbi u tai hati disa soni. De an musu libi kumafa de hati kè a di sè u hogi. Hèn a bai de taa: “Woo dë te wan daka, nöö Masa Gadu o kuutu a libisëmbë liba kumafa de bi libi.” Sö Paulosu ta fan ku de gbelingbelin tjika.

Nöö fa a ta fan dë, nöö Gaama ta haika, hèn a ko fëëë. Wë biga an ta libi bunu. Hèn a taki dëen taa: “Wë womi, fa i fan aki, mi jei. Nöö toona go fii ufö. Te mi feni pasi möön nöö mi o manda kai i, be i toona ko fan ku u möön.”

²⁶ Baka u di dë, sòmèni pasi Gaama ta manda sëmbë ta kai Paulosu nöömò, a ta ko ta fan ku ën. Nöö Gaama ninga taa te Paulosu ko nëen, nöö a o pakëen gaan möni fu Gaama sa puu ën a dunguwasu.

²⁷ Baka tu jaa hèn Gaama Felikisi kumutu a gaama, hèn de buta wan otowan de kai Polisiusi Fesitu fu tja di köndë. Nöö fa Felikisi kumutu dë, a disa Paulosu leti a dunguwasu dë fu di a kè abi bunu nè a dee Dju sëmbë hedi. Hèn mbei an puu ën möönsö.

25

Aki dee Isaëli sëmbë ku Paulosu ta fan a Gaama Fesitu fesi.

¹ Baka dii daka u di Gaama Fesitu ko a Sesalia faa subi a gaama, hèn a go a Jelusalen go waka.

² Nöö di a go dou, nöö hèn a ta fan ku dee Gaan Begima ku dee oto tiima u dee Dju sëmbë. Hèn de tja kaagi u Paulosu ko dëen wantewante.

³ Hèn de begi Gaama taa gaantangi be a du de wan bunu, be a manda Paulosu ko a Jelusalen da de. Nöö fa de ta begi ën dë, nöö de ta seeka u te a mandëen da de, nöö de tapëen a pasi kii.

⁴ Hèn Gaama piki de taa: “Wë fa Paulosu dë a Sesalia dë, a dë a wakitima kaa, nöö be a dë fëen nöö. Abiti möön nöö mi seei o toona go ala. ⁵ Nöö te mi nango, nöö un sa manda so u dee fesima fuunu ko ku mi. Ee Paulosu bi du wan hogi nöö un sa tja kaagi fëen go kuutu ala.” Sö a piki de.

⁶ Hèn Gaama fika a Jelusalen kuma teni daka sö ufö a pasa go a Sesalia awaa. Tefa di dobooko hèn a ko sindo a kuutu. Hèn a manda sëmbë taa be de tja Paulosu ko nëen.

⁷ Nöö di de tja Paulosu ko dou, nöö hèn dee Dju sëmbë dee kumutu a Jelusalen lontu ën buta a djegi. Hèn de tja sòmèni kaagi fëen ko konda da Gaama taa a ta du gaan hogi. Ma fa de ta fan dë seei, ma de an saanfa u taki ën te Gaama sa si taa sö Paulosu bi du tuu.

⁸ Paulosu seepi piki de taa: “Fa mi Paulosu dë aki, ma buuse na wan u dee Isaëli wëti fuu. Ma du soni di na bunu a di Wosu u Masa Gadu wan daka. Ma du soni na bunu ku di Gaan Könu u Loomë wan daka tu. Fa mi dë aki, na wan u dee soni dë mi du wan daka.”

⁹ Di Gaama haika tefa a kaba, nöö a kè feni bunu nè a dee Dju sëmbë. Nöö hèn a hakisi Paulosu taa: “Wë i sa go a Jelusalen be de go kuutu dee soni de ta taki aki a mi fesi ala ö?”

¹⁰ Hèn Paulosu piki Gaama taa: “Ka mi dë taanputaanpu aki a wan u dee kuutuwasu u di Gaan Könu u Loomë, mi dë aki kaa, nöö de sa kuutu mi leti

aki. Biga ma du dee Dju sɛmbɛ hogi wan daka, leti kumafa i seepi sabi dɛ, fu de puu mi aki tja go ala.

11 “Ee mi bi du wan gaan hogi tjika fu de kii mi, nɔɔ ma bi o fɛɛɛ sitaafu fɛɛn. Ma dee soni dee sɛmbɛ ta kaagi mi aki, nɔɔ ee de aan leti nɔɔ na wan sɛmbɛ a’ pasi fu de tei mi buta a de maun fu de du hogi ku mi. Fa mi dɛ aki, mi kɛ go a di Gaan Kɔnu a Loomɛ e, be a kuutu da mi.”

12 Di Paulosu taki sɔ te a kaba, Gaama jei. Nɔɔ hɛn hɛn ku dee oto kuutuma fɛɛn dee ku ɛn ta tja di kɔndɛ, go a sɛ go kuutu te de kaba. Hɛn Gaama piki Paulosu taa: “Wɛ antoobi. Di i taa i kɛ go a di Gaan Kɔnu, nɔɔ mi o manda i go nɛɛn.” Nɔɔ di a taki sɔ kaa, nɔɔ hɛn di taki dɛ kaba.

Aki Kɔnu Agiipa ku Gaama Fesitu ta fan.

13 Hɛn de dɛ tefa wan daka. Hɛn di Isaɛli kɔnu de kai Agiipa hɛn ku ɛn sisa Benisi ko a Sesalia ko wai ku Gaama Fesitu fu di de butɛɛn Gaama u di kɔndɛ.

14 Nɔɔ di de ko, hɛn de sai naandɛ sɔmɛni daka. Hɛn Gaama Fesitu fan soni u Paulosu ku Kɔnu Agiipa, a taa: “Di womi di bi dɛ gaama a mi fesi de kai Felikisi, di a kumutu a gaama, hɛn a disa wan womi sɔɔtɔsɔɔtɔ a dunguwosu aki.

15 “Nɔɔ hɛn di mi go a Jelusalen, hɛn dee Gaan Begima ku dee gaan womi u Dju tja kaagi u di womi ko da mi ko begi mi gaantangi taa mi musu da di womi adjabɛɛ da de.

16 “Hɛn mi piki de taa an dɛ guwenti fuu dee Loomɛ sɛmbɛ fu da wan sɛmbɛ adjabɛɛ sɔndɔ na kuutu u kai fu hɛnseei musu piki dee sɛmbɛ ku ɛn a’ soni.

17 “Nɔɔ di mi taki sɔ kaa, hɛn de ko a Sesalia aki. Nɔɔ ma buuja. Di dobooko fɛɛn wante, hɛn mi go sindo a kuutu fu mi kuutu da de. Hɛn mi manda sɛmbɛ taa be de tjɛɛn ko a mi.

18 “Hɛn dee felantima fɛɛn hopo taanpu a pɛ fu de kaagi ɛn konda dee soni fɛɛn da mi. Ma de an taki gaan hogi fɛɛn kumafa mi bi mɛni taa de bi o taki.

19 Ma de ta fia ku ɛn a di sɛ u di biibi u de soni. De ta fia ku ɛn fu wan dɛdɛ sɛmbɛ de kai Jesosi, ma Paulosu ta piki de kodo taa a dɛ ku libi eti.

20 “Nɔɔ fa de ta fia ta fan dɛ, mi ta jei, ma ma saanfa u kuutu mɔɔnsɔ a di sɛ u dee keiki soni u de. Hɛn mi hakisi Paulosu ee a kɛ go a Jelusalen fu de tja dee kaagi fɛɛn go kuutu ala.

21 “Ma a taa a kɛ fuu sa hoi ɛn aki fu te u sa mandɛɛn go da di Gaan Kɔnu a Loomɛ be hɛn kuutu di taki seeka dɛɛn. Hɛn mi manda dee wakitima taa de musu hoi ɛn da mi. Te mi feni okasi, nɔɔ mi o mandɛɛn go da di Gaan Kɔnu.”

22 Di Gaama Fesitu taki sɔ kaa, hɛn di kɔnu taki dɛɛn taa: “Wɛ miseei kɛ jei fa di womi ta fan.”

Hɛn a taa: “Wɛ antoobi. Amanjan wante nɔɔ joo jei ɛn.”

Aki de seti kuutu Paulosu baka.

23 Hɛn di dobooko fɛɛn hɛn Kɔnu Agiipa ku Benisi ko dou. Nɔɔ di de ko dou, hɛn dee sɛmbɛ u di kɔndɛ ta wai ta mbɛi piizii da de te na soni. Hɛn de dɛnda a di kuutuwaso ku dee hedima u sodati ku dee tiima u di kɔndɛ. Hɛn de ko sindo. Hɛn Gaama Fesitu manda sɛmbɛ taa de musu tja Paulosu ko da de. Hɛn de tjɛɛn ko.

24 Hɛn Gaama Fesitu seti di kuutu taa: “Wɛ Kɔndɛ Masa, hedima u kɔndɛ ku fɔluku, ja si di womi u tja ko taanpu a u fesi aki. Wɛ nɔɔ hii dee Dju sɛmbɛ fu Jelusalen te dou ku Sesalia aki tuu tja kaagi fɛɛn ko da mi. De bai taa a musu dɛdɛ, an musu dɛ a libi mɔɔn. Nɔɔ hɛn di womi wɛ i si disi.

²⁵ “Nöö fa mi wegi soni fëen luku tefa mi kaba aki, ma si a du soni tjika faa musu dëdë e. Ma di hën seepi taki taa a kë go a di Gaan Könu faa kuutu dëen, nöö hën mi piki taa mi o mandëen go a Loomë kumafa a kë.

²⁶ “Ma nöö wan soni toobi mi. Ma sabi di soni fëen fini tjika fu mi mbei pampia manda da di Gaan Könu taa sô wan soni a du. Hën mbei mi manda kai ën faa ko a u aki, be u kuutama tuu musu jei fa a o taki, ma u kë be Könu musu haika möön fini. Nöö fa a o taki te a kaba aki, i musu feni piki mi fu mi manda pampia da di Gaan Könu.

²⁷ “Biga an bunu da mi u mi manda wan sëmbë buibui da di Gaan Könu söndö pampia e. Mi musu piki ën di soni di u ku ën abi te mi mandëen go.”

26

Aki Paulosu ta fan ku Gaama Fesitu ku Könu Agiipa.

¹ Wë nöö di di Gaama taki sô te a kaba, hën Könu Agiipa taki da Paulosu taa: “Womi, wë da di soni aan soni. I sa piki kumafa di soni fii dë, boo jei.”

Hën Paulosu hopo maun a liba da de faa fan ku de. ² Hën a taa: “Köndë Masa, kölöku tja mi fu di mi ko dou a i aki, fu ko piki i fu hii dee soni dee Dju sëmbë tja mi ko kaagi da unu. ³ Wë biga i sabi hii dee guwenti fuu Isaëli sëmbë finifini, te dou ku dee soni dee u ta fia ta taki. Nöö fa i si mi o fan ku i aki, nöö mi begi i hoi pasensi haika mi.

⁴ “Fa dee Dju hedima tja kaagi u mi ko da i aki, an bi dë fanöudu fu de du sô e. Biga fu sensi di mi bi dë pikiwan ta libi a mi köndë te kisi Jerusalen fu tefa u dë aki, hii dee Dju sëmbë tuu bi sabi fa mi ta libi. ⁵ Biga de sabi mi longi kaa. Nöö ee de bi kë, nöö de bi sa taki da i taa Faliseima mi bi dë. Nöö dee sëmbë fuu dee dë u di paatëi dë, de ta hoi dee wëti u Dju möön hii dee oto sëmbë fuu tuu. Nöö söseei miseei bi ta hoi de tu.

⁶⁻⁷ “Nöö kumafa i seei sabi kaa, Masa Gadu bi paamusi dee fesiten sëmbë fuu taa te wan daka dëdë sëmbë sa weki baka. Nöö, Köndë Masa, di soni Masa Gadu paamusi dë, nöö hii u dee tuwalufu lö sëmbë fu Dju, u tuu këen. Hën mbei u ta lesipeki Gadu ta begi ën a ndeti ku didia nöömö fuu tuu musu feni ën. Ma tökuseei dee Dju sëmbë seei ta kuutu a mi liba fu di mi ta piki di soni dë taa a dë sô tuu.

⁸ “Köndë Masa, faandi mbei un Isaëli sëmbë wan sa piki taa Masa Gadu sa weki sëmbë puu a dëdë köndë?”

⁹ “Ma wë sô mi seepi bi dë tu o. Biga mi bi abi di pakisei taa mi musu ta biinga u tapa dee soni u Jesosi fu Nazalëti, fu në fëen an musu kisi gafa. ¹⁰ Nöö hën wë da di soni di mi bi ta du a Jerusalen. Dee Gaan Begima fuu seei da mi taki taa sô mi musu kisi dee sëmbë u Jesosi tja go söötö a dunguwosu. Nöö fa de bi ta manda sëmbë u de kii de dë, nöö mi seepi bi dë a dendu tu.

¹¹ “Sömëni pasi mi bi ta denda a dee keikiwosu fuu go kisi dee biibima fu Jesosi ta sitaafu. Mi bi ta buta ku de seei fu de musu poi hën në taa de an dë ku ën möön. Mi bi dë fajafaja a di soni dë tee mi ta kule ta suku de te dou a dee köndëköndë na u Isaëli ka de bi kule go, fu mi sa sitaafu de.

¹² “Nöö a di soni dë mi bi nango a Damasikusi e. Fa mi nango dë, nöö dee Gaan Begima fuu bi da mi pampia ta da mi pasi a dee hogi mi nango du dë. ¹³ Ma nöö Köndë Masa, fa mi bi nango dë, a wan juu ten fu sonuati, hën mi si wan gaan limbo kumutu a gaangadu, a sëndë möön sonu lontu u koti zaaa tapa, mi ku dee sëmbë nango ku mi dë. ¹⁴ Hën u tuu panta te u tombi kai a goon.

“Hën mi jei wan töngö kuma sëmbë. A fan ku mi a u Isaëli töngö hakisi mi taa: ‘Womi Saulosu, faandi mbei i ta sitaafu mi sô? Ja ta si taa ku i seei i ta du hogihogi nô?’

¹⁵ “Hën mi hakisi ën taa: ‘Ee Masa, ambë ta fan ku mi aki?’

“Hën a taa: ‘Mi wë e, Jesosi, di sëmbë di i si i ta sitaafu sô.’

¹⁶ “ ‘Nöö hopo taanpu e. Biga mi ko a i fu tei i ko futuboi u mi. Nöö fa mi ko a i tide aki, nöö i musu taki ën da sëmbë, te dou ku hii dee oto soni dee mi o toona lei i möön.

¹⁷ “ ‘Nöö fa i si mi ta manda i aki, nöö na fëëë. Mi o taanpu ku i a hii së ka mi o ta manda i go, fu dee Dju sëmbë ku dee sëmbë na Dju tuu an o sa feni i kii.

¹⁸ “ ‘Biga mi ta manda i fii musu ta fan ku de e, be wojo u de ko limbo, be de kumutu a di së u dungu ko a di së u limbo. I musu fan ku de puu de a di kaakiti u di didibi basu, be de feni di heepi u Gadu. Nöö fa de o piki i buka dë, nöö ma o hoi dee hogi du u de a bëë möön. Nöö mi o konda de a dee otowan u mi dendu dee ko dë apaiti da Gadu fu di deseëi bi biibi a mi tu.’ Sô a taki da mi e.

¹⁹ “Nöö Köndë Masa, wë di soni di ko a mi dë, nöö Masa Gadu soni wë. Nöö ma niingëën. Mi piki leti kumafa a taki da mi. ²⁰ Biga mi go a Damasikusi hën mi go konda di buka da dee sëmbë fu ala te mi kaba. Hën mi toona go a Jelusalen go fan ku dee sëmbë a Jelusalen te dou ku dee oto Dju sëmbë u hii Judea köndë tuu. Nöö hën mi toona fan ku dee sëmbë na Dju. Fa mi ta konda di buka da dee sëmbë a dee köndëköndë dë, nöö mi ta taki da de taa de musu disa di hogilibi u de bia ko a di së u Masa Gadu. De musu libi bunu be hii sëmbë sa si taa hati u de bia tuu.

²¹ “Nöö fu di mi ta waka ta konda di buka da dee Dju sëmbë ku dee na u Dju tuu dë, nöö fëën hedi dee Dju sëmbë kisi mi a di Wosu u Masa Gadu a Jelusalen dë ta biinga u de kii mi.

²² “Ma Masa Gadu heepi mi mbei de an kii mi. Nöö hën i si mi dë ku libi te tide eti, ta taanpu aki ta konda dee soni u Gadu nöömö da sôsö sinkii sëmbë ku hedima tuu. Ma ta taki wan oto soni möön leki dee soni Mosesi ku dee oto fesiten tjabukama fuu bi ta taki. ²³ Biga de bi ta konda taa a bakaten di sëmbë de kai di Keesitu o ko, nöö de o dëën sitaafu kii. Hën o dë di fosu sëmbë o dëdë weki a goonliba faa feni libi u teego. Nöö a o jabi pasi da dee Dju sëmbë fëën ku dee na Dju sëmbë tuu u de sa ko a di së u limbo. ‘Sô dee fesiten sëmbë bi taki e, nöö fa u dë aki nöö a ko pasa tuu.’”

²⁴ Di ka Paulosu fan dou dë, nöö hën Gaama Fesitu bai taa: “Paulosu, i lau e. Dee hia soni fii i lei dë mbei i ta fan laulau sô.”

²⁵ Hën a piki taa: “Mi lesipeki Köndë Masa, ma lau e. Dee soni mi ta taki aki nöö tuutuu soni de dë e, fii musu sa pakisei. ²⁶ Nöö mi sabi taa di Könu sabi de kaa, biga de an pasa a wosu dendu tjubitjubi fu sëmbë an sa sabi de. De tuu pasa a lanti wojo wajaa. Hën mbei ma ta fëëë u taki de.”

²⁷ Hën a bia hakisi di Könu taa: “Könu o, dee soni dee fesiten tjabukama u Masa Gadu bi sikifi buta dë, ja ta piki de nö? Mi sabi taa i ta piki de.”

²⁸ Hën Könu piki ën taa: “Wë ma womi, fa i ta fan ku mi aki, i mëni taa i sa mbei mi ko biibi a Jesosi wantewante aki sô nö?”

²⁹ Hën Paulosu piki ën taa: “Ee wantewante i sa ko, ee te bakaten seei, ma a’ toobi. Ma mi ta begi Masa Gadu da i ku dee otowan ta haika mi aki tuu taa un sa ko kuma mi, boiti di fa mi dë bulbui a maun aki.”

³⁰ Di Paulosu taki sô kaa, nöö hën Könu Agiipa ku Gaama Fesitu hopo, de ku Benisi ku hii dee otowan tuu dee bi dë sindosindo dë, hën di kuutu booko.

³¹ Nöo fa de nango dë, hën de ta fan ku deseei taa: “Di womi aki an du hogi möönsö fu de musu kii ën e. An musu dë a dunguwosu seei.”

³² Hën di kõnu fan ku di gaama taa: “Ee an bi hakisi i kaa fii mandëen go a di Gaan Kõnu u Loomë, nöo u bi sa puu ën a dunguwosu. Wë ma di a hakisi i sö kaa, nöo wa sa puu ën möön.”

27

Aki de ta tja Paulosu go a Loomë.

¹ Hën de dë te wan daka, hën de buta taa de o manda Paulosu ku wanlö oto sëmbë sötösötö ku bui go a Loomë. Nöo hën de tei wan sodati kabiteni de kai Julisi buta faa musu tja dee sëmbë dë go a di Gaan Kõnu. Nöo di kabiteni dë ta woko da di Gaan Kõnu seei.

² Nöo di juu dë, wan zeboto bi kumutu a di kõndë de kai Adamitia, ko tjökö a Sesalia dë, ufö a o go a Italia Kõndë. Nöo a di boto dë de o tja Paulosu, biga a Italia Kõndë Loomë dë. Nöo di boto o ta nama a dee kõndëkõndë fu di ze bandja u Asia nango te a dou a Italia.

Hën u subi a di boto dë tefa u kaba. Hën u wai buta a mindi. Nöo fa u nango dë, nöo di womi u Masadonia de kai Alisitakusi di ta dë a Tesalonika hën o go ku u tu.

³ Hën di dobooko fëen hën u nango tefa u nama a Sidon. Nöo di sodati kabiteni libi bunu ku Paulosu. Biga a dëen pasi faa go a tela a dee mati fëen fu de sa sölugu ën.

⁴ Hën u toona ko subi a boto. Hën u buta a mindi. Ma di ventu ta hai u baka taanga te wa sa go. U musu ta waka a bandja së u di paati de kai Sipuusi nango ka di ventu an ta hai u baka sö möön.

⁵ Baka fëen möön, hën u waka a di ze langalanga ta pasa dee kõndë u Silisia ku Panfilia, hën u go nama a di kõndë de kai Mila u Lisia kõndë.

⁶ Hën di u ko dou, hën di sodati kabiteni ko si wan boto fu di kõndë u Afikan de kai Alekesania nango a Italia. Hën a mbei u tei di boto dë.

⁷ Nöo di u kumutu a Mila, wa sa waka hesi. U ta waka teigiteigi ta ko nöömö te dou sëmëni daka ufö u ko zuntu ku di kõndë de kai Kinidusi. Tökuseei wa dou möönsö. Di ventu ta hai u baka kodo te wa sa go a di pasi di u bi musu go möön. Hën u ko pasa di paati de kai Saamoni kisi di gaan paati de kai Keeta, nöo hën u ta waka a di së bandja fëen ka di ventu an ta naki u sö möön.

⁸ Ma nöo fa u ta waka zuntu ku di bunu së u di paati nango dë seei, ma tökuseei di ventu ta tja u nango baka eti. Nöo hën u ta waka ku taanga nango, tefa u go nama a wan kamian u Keeta de kai Bumbuu Lampeesi. A dë zuntu ku di kõndë de kai Lasea.

⁹ Nöo fa u ta du dë, u ta lasi ten seei. Biga di gaan begi daka u dee Dju sëmbë di de ta begi söndö njan pasa kaa, nöo te di daka dë pasa nöo an bunu u waka a di ze möön.

Te wan pisi hën Paulosu hopo bai de taa: ¹⁰ “Womi, mi si taa ee u kumutu aki go möön, nöo di boto o booko nöo woo kisi makei. A kandë lai fuu o go. A kandë so fuu o dëdë tu.”

¹¹ Fa Paulosu fan dë, hën di sëmbë abi di boto ku di sëmbë di ta tjëen, piki taa de sa go. Hën di sodati kabiteni nama ku de, an piki di fan u Paulosu.

¹² Nöo di gaan së u dee sëmbë dee dë a di boto, deseei tu an kë tan a Bumbuu Lampeesi dë. Biga di kamian an bunu da di kötö wei, nöo de kë biinga luku ee de sa go dou a di kõndë de kai Fenikisi go tan ala tefa di kötö ten pasa. Biga Fenikisi hën da wan bunu lampeesi u Keeta. Di ventu an ta kisi taanga ala a hii së kumafa a ta kisi a Bumbuu Lampeesi.

¹³ Hën u dë te wan pisi. Hën wan ventu kumutu a di ze ko a u, an bigi. Nöo di lö ventu dë, hën de mēni taa de kē. Nöo di a ko wante, nöo hën de hai di hanka u di boto. Nöo hën u tuusi buta a mindi. Hën u ta waka langalanga a bandja sē fu di paati kumafa u sa waka zuntu ku tela tjika.

¹⁴ Ma fa u nango dë te fuu kē mēni, nöo hën wan gaan ventu kumutu a di oto sē u di paati dou a u. Nöo di ventu dë, hën da di gaan ventu u di ze. ¹⁵ Hën a kisi u a wataliba dë vuuu ku di boto. Hën a bia u viooo go a di ze mindi piiii. De biinga u tii di boto te de wei hën de disa. Hën di ventu ta tja u go ka a kē a sösö kamian.

¹⁶ Te wan pisi hën u ko zuntu ku wan piki paati de kai Kalauda, ka di ventu an ta kisi u taanga sō möön. Nöo hii fa u nango dë, u ta hai wan piki boto ta tja ku u, ¹⁷ nöo hën u hopo ēn hai ku taanga tuwē ko a di boto dendu gbogolou. Hën baka fēen hën de tei köödēi hën de tai di gaan boto lontu hii ēn sinkii ko dou fu di ventu an musu tjēen go booko.

Nöo hën de fēē taa di boto o tjökō a di gaan sandu de kai Siite. Nöo hën de saka di zei di dë a di boto zaaa ko basu fu di ventu an sa tja u go hesi sō möön. Nöo di de seeka sō te de kaba, nöo hën di boto dë a di wata liba ta diipi nango ta ko ta tja u go ka di ventu kē.

¹⁸ Di dobooko fēen, hën di gaan ventu ta kisi u eti ta seki di boto taanga kuma a sa singi u. Hën de puu hafu u dee lai a di boto tuwē go a wata.

¹⁹ Di u dii daka fuu di u kumutu a lampeesi, hën dee wookoma u di boto seei tei dee wooko lai u di boto tuwē go a wata.

²⁰ Hën u dë a di boto dendu sōmēni daka. U hopo wojo luku liba te u wei, wa ta si teeja möönsō. Wa ta si sonuwojo. Di gaan ventu an ta saka möönsō, te nöo na wan fuu ta mēni möön taa woo kumutu ku libi.

²¹ Nöo di ten dë, dee sēmbē bi dë longi söndö njan. Biga de bi dë ku gaan pakisei te na wan u de ta mēni soni u njan möön.

Hën u dë te wan pisi, nöo hën Paulosu hopo taanpu a u mindi. Hën a taki da de taa: “Womi, hën di soni aki wē mi bi taki da unu taa wan boo kumutu a Keeta e. Ee u bi tan ala di soni aki an bi o miti u, nöo dee lai fuunu an bi o kaba a sösö.

²² “Ma nöo haika, un tai hati e. Di boto hën a o booko kaba a sösö, ma na wan fuu o lasi u libi. U tuu o kumutu.

²³ “Nöo di soni mbei mi taki sō. A di ndeti, hën di Gadu di mi ta dini aki, a puu wan basia fēen köndē manda ko taanpu a mi bandja ko fan ku mi, biga mi dēen sēmbē. ²⁴ Hën a taki da mi taa: ‘Womi Paulosu, na panta e. I musu nango te i dou a di Gaan Könu fesi nöömō faa kuutu soni fii. Nöo Gadu dë ku i. A o da i hii dee sēmbē ku i ta waka a di boto aki, de tuu o kumutu. Na wan u de o dēdē.’

²⁵ “Wē nöo womi, mi ta futoou Masa Gadu e. Di soni i si a manda ko piki mi aki, sō nöo a o pasa nöömō. Hën mbei mi ko fan ku unu taa un tai hati e. Woo libi. ²⁶ Ma fa i si u nango aki, di ventu o tja u go naki a wan paati, ma u tuu o kumutu.” Sō Paulosu fan ku u.

²⁷ Nöo hën u dë tee di u teni-a-fō ndeti fuu, di ventu ta tja u nango zaaa eti a di pisi u di ze de kai Adiia. Nöo hën kuma a di tuwalufu juu fu ndeti, hën dee tiima u di boto ko ta fii taa u ta zuntu ku sē tela. ²⁸ Nöo hën de maaka di wata luku. A fundu föteni mēti. Hën di u go wan pisi möön hën de toona maakēen möön, hën a ko diiteni mēti.

²⁹ Hën de ko panta taa di boto o go naki booko a wan sitonu kamian. Hën de saka fö hanka tuwē go a wata djolou a di boto gogo. Hën de ta begi soni fu didia musu ko.

³⁰ Nöo di juu dë dee sëmbë ta tii di boto, de kè fusi go. Nöo hën de go puu di piki boto u bi ta tja a di boto dendu dë tuwë a wata. De ta ganjan u otowan mbei taa de kè tuwë hanka a di boto hedi së. Ma möiti wë de ta mbei fu de go disa u otowan a di boto dendu.

³¹ Ma Paulosu si de. Nöo hën a piki di kabiteni ku dee oto sodati sai dë taa: “Ee dee tiima u di boto kumutu go disa u, nöo wan o libi möön e. Woon dëdë.”

³² Nöo di dee sodati ko jei sö kaa, hën de hopo kisi de ufangi hën de koti dee tatai u di piki boto tuwë. Di boto diipi go faa.

³³ Hën di ganian kanda, hën Paulosu fan ku de taa: “Un haika e, dee sëmbë. Tide mbei teni-a-fö daka un dë aki ku bookohedi. Hati fuunu ta latja te wan ta njan. ³⁴ Nöo mi begi unu be un njan wan pikiwan. Biga ee wan njan nöo woon dëdë. Wan panta tumisi e. Biga na wan niën fuunu hedi uwii seei o lasi.”

³⁵ Hën di a taki sö kaa, hën a tei wan bëëë. Hën a da Masa Gadu tangi a de tuu fesi te a kaba. Nöo hën a booko wan pisi, hën a ta njan. ³⁶ Nöo di de tuu si sö kaa, nöo hën de tai hati, hën deseei njan tu. ³⁷ Nöo u dë tuhöndö ku sëbënteni-ku-sikisi womi a di boto dë e, sö u bi hia tjika.

³⁸ Nöo di u njan te u kaba, hën u bigi puu lai möön ta tuwë a wata fu di boto musu möön fukë. Dee lai u ta puu ta tuwë a wata dë, de dë sakusaku u di soni de ta mbei boon.

³⁹ Tefa kamian limbo, hën de ta si tela ma de an sabi di kamian. Hën de luku ën hën de si taa di kamian abi wan godö dë ku sandu balalaa. Nöo hën de taa de o biinga luku ee de sa tjökö di boto nëen.

⁴⁰ Hën de koti dee tatai ta hoi dee hanka tuwë disa a di ze. Hën de lusu dee tatai ta hoi dee pada. Hën de hopo di ze seeka faa sa kisi di ventu möön taanga be a tja u tja a fesi möön hesi. Nöo di de seeka sö te de kaba, nöo hën u nango zaaaa faa tja u go dou a di sandu.

⁴¹ Nöo di u nango, te fuu kè sabi hën di sipi hedi tjökö a di sandu djoo ka tu ze buka ta kule ko miti. U peka gingin. Fa u peka dë, nöo di boto hedi hën peka, an sa buli. Ma di wata ta naki di boto gogo nango ta ko djugudjugu tefa a booko pispipi.

⁴² Nöo di dee sodati si sö kaa, de panta taa dee sitaafuma o sun go kumutu, nöo de kè kii de wante. ⁴³ Ma di sodati kabiteni an kè u de kii Paulosu, hën a bai de taa be de disa dee sëmbë, be de an kii de. Hën a taa, dee sëmbë dee sa' u sun nöo be de fosu djombo go a wata sun go a së. ⁴⁴ Nöo dee sëmbë na sabi u sun, nöo de musu subi a dee paanga liba ku dee bookobooko boto pisi liba, nöo de hai go a së.

Nöo di u du sö kaa, hën u tuu dou a tela. U libi.

28

Aki Paulosu dë a Malita.

¹ Nöo di u nango te u go dou ku libi a tela ufö u ko sabi taa di paati u naki dë hën de kai Malita.

² Nöo dee sëmbë u di köndë kisi u ku wai, de hoi u bunu, de mbei u sëmbë. Fa di tjuba ta kai ta fon u dë u ta kötö, hën de zunta faja da u, u ta këndë. ³ Paulosu seei ta pii udu ta tja ko zunta faja. Te wan pisi hën di faja kendi wan sindeki a di udu dendu, hën a kumutu ko njan mën a maun gaa peka gingin.

⁴ Hën di dee sëmbë u di köndë si di sindeki pekapeka nëen maun, hën de taa: “Wë di sëmbë di sindeki njan peka nëen maun aki, goonliba si taa an dë fa a libi möön e. Biga de singi a ze kumutu, an dëdë, nöo hën di sindeki njan mën. Wë nöo di sëmbë dë musu dë wan hogisonima.” Sö de taki.

⁵ Hën Paulosu sakwi di sindeki vau puu tuwë a faja. Fa a njan mën dë seei, tōku na wan soni du ën.

⁶ Di juu dë, dee sëmbë dë pii ta luku. Biga de ta mëni taa ka a njan mën tjika dë, nöö te wan pisi maun fëen o soi ee nasö a tombi kai dëdë. Hën de luku ën de wei, soni seei an du ën möönsö. Hën de bia pakisei taa: “Wë di sëmbë dë, a musu u dë wan gadu. Biga di sindeki aki an sa njan sëmbë sö, nöö a fika ku libi.”

⁷ Nöö di hedima fu di paati dë hën de kai Pubiisi. Nöö a abi wan gaan pisi u di köndë zuntu ka di sindeki njan Paulosu dë. Nöö hën a tja u go nëen. Hën a sölugu u bunu hoi u seei dii daka longi.

⁸ Nöö di tata u di hedima bi dë suwakisuwaki. Fëbë ku bëë dë ku ën te na soni. Nöö hën Paulosu go nëen go begi dëen te a kaba, hën a nama maun nëen. Hën di tata bëtë gbegede. A ko bunu.

⁹ Nöö di dee sëmbë ta libi a di paati jei sö, hën de go piki hii dee sikima u de a hii dee köndëköndë u di paati, hën de tuu ko a u ko suku heepi nöö hën de tuu fia ko bunu. ¹⁰ Hën de bigi u a sëmëni fasi seei. Tefa di daka woo kumutu dë, hën de buta dee soni u a’ fanöudu a boto da u.

¹¹ Nöö u bi a’ dii liba naandë. Nöö di woo go, hën u tei wan boto fu Alekesania de kai “De Tumii u Liba”. A bi sai dë ta luku fu di kötö wei musu pasa. Hën u subi nëen wai buta a mindi.

Aki Paulosu go dou a Loomë.

¹² Nöö di u kumutu a Malita hën u go nama a wan köndë de kai Silakuse. Nöö u hoi dii daka dë, ¹³ hën u kumutu. Hën u waka langalanga a di ze bandja. Hën u go nama a di köndë de kai Legiun. Dobooko fëen, hën wan ventu kumutu a u baka ta ko, nöö hën u kumutu ku ën. Hën di dobooko hën u nama a Puteoli.

¹⁴ Nöö di u ko nama a Puteoli, hën u ko si wanlö biibima u Masa Jesosi dë, hën de begi u fuu tan ku de sëbën daka. Hën u tan tefa di sëbën daka dou, hën u kumutu dë go dou a Loomë.

¹⁵ Wë nöö di u bi ta waka a futu fuu go dou a Loomë, nöö hën dee sëmbë u Masa Jesosi fu ala jei taa sö u ta ko. Hën de kai a pasi waka ko miti u. Hafu u de waka te dou a di wojowojo fu di gaan pasi de kai Apii. Hafu u de fika a di kamian de kai Dii Wakama Wosu ta luku u.

Nöö di Paulosu si taa sö de du, nöö hën a dëen taanga. Hën a da Masa Gadu tangi fu di piizii de mbei ku ën dë. Wë da sö di waka fuu waka bifö u dou a Loomë.

¹⁶ Nöö di u go dou a Loomë, hën de da Paulosu pasi fëen wanwan sa libi, ma a abi wan sodati ta watji ën.

Aki Paulosu ta fan ku dee Dju sëmbë a Loomë.

¹⁷ Nöö baka dii daka fëen fu di a dou, hën a kai dee hedima u Dju dee dë a Loomë taa be de ko nëen be a fan ku de. Nöö di de ko dou, hën a fan ku de taa: “Dee Isaëli sëmbë u mi aki, a Jelusalen wë mi kumutu. Ma fa mi dë buibuvi aki seei, ma na dee wëti u dee gaan sëmbë fuu mi poi e. Ma du hogi ku dee otowan fuu fu Isaëli tu, ma tókusee de wë kisi mi a Jelusalen ala tja go da dee Loomë lanti fu ala.

¹⁸ “Nöö di dee lanti hedima ko öndösuku mi libi luku tefa de kaba, de an si föutu a mi seei möönsö fu de musu kii mi, nöö hën de kë puu mi a dunguwosu.

¹⁹ Ma nöö dee Dju sëmbë an kë piki. Nöö di ma si na wan oto baaku möönsö, hën mi taa mi kë ko a di Gaan Könu aki faa kuutu da mi. Ma fa mi ko aki seei, an dë taa mi kë tja kaagi u dee sëmbë fuu u Isaëli ko da di Könu e.

²⁰ “Hèn mbei mi kai unu fu mi fan ku unu, fuun saandi da di soni mbei mi dè buibui aki. Fu di mi ta biibi taa di Heepima u Isaëli di u bi ta mēni faa ko nōō a ko kaa, fēēn hedi mbei mi dē sōōtōsōōtō ku di kēti aki.”

²¹ Nōō di dee Isaëli sēmbē jei sō, hèn de toona piki ēn taa: “Wē nōō dee Isaëli sēmbē fuu a Judea ala an sikifi soni fii a pampia manda da u aki mōōnsō e. Na wan u dee sēmbē fuu dee kumutu ala tja kaagi fii ko da u aki tu.

²² “Ma nōō ee joo fan ku u a di soni di i, Paulosu, ta biibi, nōō fan ku u boo jei. Wē biga wan soni fu di biibi fii nōō u ta jei nōōmō taa a hii kamian ka i ta taki a di njunjun biibi dē liba kaa, nōō a ta tja fia. Nōō u kē sabi soni fēēn finifini e.”

²³ Di de fan sō kaa, nōō hèn de buta daka. Tefa di daka dou, nōō hèn de ko a Paulosu te a hia nēēn wosu. Hèn a ta fan ku de wan hii daka fu tefa sapate, ta leti de fa Masa Gadu ko ta tii libisēmbē a wan hii njunjun fasi. Nōō fa a ta fan dē, a ta tei Gadu buku ta lesi dee soni Mosesi ku dee fesiten tjabukama u Masa Gadu bi sikifi, ta puu da de. A ta biinga ku de nōōmō fu de musu biibi taa dee soni de bi sikifi buta dē, soni u Masa Jesosi wē de bi ta taki nōō awaa de ko pasa.

²⁴ Nōō fa a ta fan ku de dē, de jei di fan. So u de piki taa tuu. Ma nōō so u de an kē tei ēn seei.

²⁵ Te wan pisi hèn de hopo u de go. Hèn Paulosu fan ku de wan pasi mōōn ufō de go taa: “Di Akaa u Masa Gadu bi abi leti e, di a bi ko a di tjabukama fēēn de kai Jesaja liba. Biga a fan ku dee gaan sēmbē fuunu taa:

²⁶ Go fan ku dee Isaëli sēmbē aki taa:

‘Woon ta haika soni nōōmō
ma wan o ta fusutan.

Woon ta luku soni nōōmō
ma wan o ta si soni mōōnsō.’

²⁷ Biga dee sēmbē dee i si u ta fan ku de aki,
de a’ taanga hati te de an sa bia pakisei mōōnsō.

De a’ taangajesi poi.
De tapa de wojo seei u de an si soni.

Ee de an bi tapa wojo,
nōō de bi o si soni ku de wojo,
nōō de bi o jei soni ku de jesi,
de bi o a’ fusutan a de hedi dendu,
nōō de bi o bia ko a mi.

Nōō mi bi sa kula de.
Ma de an kē.

²⁸ Sō Gadu bi fan ku dee gaan sēmbē fuunu, nōō mi kē mbei un sabi taa sō un dē te tide eti.

“Wē nōō di wan ta kē piki di buka u Masa Gadu aki faa heepi unu, nōō mi taki da unu taa a ta manda di Buka go da dee sēmbē dee na Isaëli e, nōō de o piki.”

[²⁹ Di Paulosu fan sō tefa a kaba, hèn dee Dju sēmbē kumutu dē. Nōō fa de nango dē, hèn de ta fia wan gaan fia nango fu di fan a fan ku de dē hedi.]

³⁰ Baka u di dē, hèn Paulosu libi a di wosu hii tu jaa longi, ta paka di wosu hēnseei. Nōō a ta kisi hii dee sēmbē dee ta ko nēēn tuu ku wai. ³¹ A ta konda nōōmō fa Masa Gadu tja wan njunjun tii ko, nōō a ta lei dee sēmbē ta ko nēēn dē dee soni u Masa Jesosi Keesitu nōōmō. An ta fēēē seei u taki de. Nōō sēmbē an ta tapēēn tu fu an taki de.

A kaba.

Di biifi Paulosu manda da dee biibima u Loomë

Wan wöutu a fesi.

Söö. Wë di pisi u Gadu Buku aki sō, nōö di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu hën sikifi ën manda da wanlō biibima u Masa Jesosi a di kōndë de kai Loomë. Nōö fa a sikifi ën da de dë, nëën bi tja de ko a biibi e. Ma a buta taa a kē mbei wan lëisi faa go haika dee sēmbë u Loomë naandë. Nōö hën mbei a sikifi di biifi aki da de u de sabi ambë dëën, ku andi da di buka di a ta konda.

Nōö a di biifi aki, Paulosu ta lei gbegedee seei dee soni ku dee soni dee dë a di Buka u Masa Jesosi dendu. Nōö di mama sondi a taki a di biifi dë taa: Libi u teego fii fendi, nōö an dë sondi di wan sēmbë sa kisi ku ën seei kaakiti möönsō. Ma Gadu hën ta da u ën ku ën bunuhati te u nama ku Masa Jesosi.

Nōö Paulosu ta taki a sōmëni oto soni liba tu, a di biifi aki dendu. A ta lei fa hii sēmbë dë a wogi du basu, nōö de tuu o kisi sitaafu a Gadu ee na de biibi a Masa Jesosi liba. Hën tō sa mbei i ko limbo a Gadu wojo. Hën a toona ta lei fa di Akaa u Gadu tō nōö sa puu wan sēmbë fu an musu libi hogilibi möön.

Nōö a ta lei andi dee wëti u Gadu kē taki, ku fa dee Dju sēmbë ku dee sēmbë an dë Dju tuu dë a dendu u dee sondi Gadu buta faa du. Sōmëni oto soni a lei dee sēmbë u Loomë u de fusutan di Buka möön bunu.

Nōö di a o tapa di biifi, nōö hën a lei fa biibima ku biibima musu ta libi ku deseeri makandi, ku fa de musu ta libi ku lanti. Nōö hën a tapa di biifi ku odi apaiti.

Nōö te joo lesi di biifi aki, nōö joo si fa Paulosu bi abi fusutan tjika fu dee soni Gadu du da u a Masa Jesosi. Nōö i seei o ko abi möön bunu fusutan u de tu.

Aki di pampia seti.

¹ Wë dee sēmbë u Loomë dë, mi ta manda gaan odi da unu. Nōö di sēmbë di ta mbei di biifi aki, nōö mi da Paulosu, wan futuboi u Jesosi Keesitu di hënseei kai buta apaiti fasi taa mi musu dë wan tjabukama fëën ta konda di Bunu Buka u Gadu da sēmbë.

² Nōö di Buka mi ta konda aki sō, nōö Gadu bi paamusi ën gaanduwe a fesi e. Biga a bi taki ën da dee fesiten tjabukama fëën, nōö hën de sikifi ën buta a di Buku fëën. ³ Nōö di Buka aki, a nama a di Mii fëën de kai Jesosi Keesitu, di dë di Masa fuu.

Fa Jesosi sai dë, dee sēmbë, a libisēmbë fasi nōö a bi dë di bakamii fu Kōnu Dafiti, ⁴ ma nōö te i luku ën te i kaba, nōö i ta si gbegedee taa Gaangadu Mii seei di dë. Biga libi fëën bi dë limbolimbo sōndō föutu, ufō a weki baka a dëdë a wan kaakiti fasi. Sō di Akaa u Gadu bi dë nëën tjika.

⁵ Nōö di Mii u Gadu di u ta taki aki, hën wë libi ku u ku ën bunuhati. Hën a da u di wooko fuu sa ta tja di Buka fëën ta paaja da dee peipei sēmbë u goonliba, be de sa biibi ën nōö de o sa piki ën buka. ⁶ Nōö un dee biibima u Loomë seei dë a dendu tu e, u dee sēmbë dee Gadu kai fuun ko dë sēmbë u Jesosi Keesitu.

⁷ Nōö hën i si mi ta mbei di biifi aki da unu.

Masa Gadu lobi unu e, dee sēmbë. A kai unu fuun ko dë apaiti sēmbë dëën. Nōö mi ta manda gaan odi da unu taa u Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu tuu musu fa tja unu ku de bunuhati. De musu da unu böö.

Aki Paulosu taki di fa a kë go haika dee biibima u Loomë tjika.

⁸ Wë nõö a di fosu kamian nõö mi ta da di Gadu fuu di mi ta dini aki tangi da unu tuu a Jesosi Keesitu nè. Biga de tei di fa un ta biibi èn naandë tja go paaja a hii kamian. ⁹ Nõö fa mi ta dini èn ku hii mi hati ta konda di Bunu Buka fëèn Mii aki, nõö hënseei dë kotoigima u mi e. A sabi taa ma ta fëekëtë unu a di begi u mi mõnsõ. Hiniwanten mi ta mëni unu. ¹⁰ Nõö mi ta begi èn nõömõ, a kandë mi sa feni pasi fu mi dou a unu ala awaa, ee Gadu kë. ¹¹ Biga wë mi hangi u si unu gaanfa seei, dee sëmbë, u mi musu tja wan soni u di Akaa u Gadu ko paati ku unu, be di biibi fuunu ko mõn taanga.

¹² Boo taki èn sô taa mi kë fu mi ku unu tuu musu miti fuu da u seei taanga, fa u ta biibi Gadu makandi aki. ¹³ Tuu e, dee sëmbë, mi kë mbei un ko sabi taa sëmëni pasi mi buta kaa fu mi sa ko a unu. Mi kë ko wini sëmbë a unu mindi naandë da Gadu, leti kumafa mi bi wini sëmbë a sëmëni u dee kõndë ka dee sëmbë na Dju ta libi, ka mi bi ta waka. Ma nõö hën mi ta biinga te tide, soni ta tapa mi nõömõ.

¹⁴ Fa mi ta konda di Buka u Masa Jesosi aki, dee sëmbë, nõö mi musu u kondëen da hii sëmbë e, dee sëmbë dee kisi lei ku dee an kisi lei wan bëtë, dee sëmbë dee ta fusutan soni bunu ku dee sëmbë dee an ta fusutan soni wan bëtë, de tuu mi musu ta konda di Buka da. ¹⁵ Hën mbei mi kë ko a unu a Loomë ala, be mi kondëen ala tu.

¹⁶ Nõö fa mi ta konda di Bunu Buka u Masa Jesosi, Keesitu aki, nõö sen an ta kisi mi dëen wan pikiwan seei. Kwetikweti. Biga mi sabi taa hën ta tja di kaakiti u Gadu ko da hii dee sëmbë dee ta biibi èn fu de feni di heepi u Gadu, u de an lasi go kaba a sôsõ.

Nõö di Buka aki sô, fosufosu a bi dë fuu dee Dju sëmbë, ma fa u dë aki a ko dë da hii sëmbë tuu. ¹⁷ Hën ta lei u di fasi fuu sa ko bumbuu a Gadu wojo. Nõö di fasi u ta taki aki, a Gadu a kumutu. Nõö ku biibi a ta seti, nõö ku biibi nõö a nango dou tu, leti kumafa de sikifi a di Buku u Gadu taa:
Di sëmbë di dë bumbuu a Gadu wojo,
hën ta libi ku biibi nõömõ nango.

Aki ta lei fa Gadu hati boonu ku dee sëmbë dee na a' bisi ku èn.

¹⁸ Dee sëmbë o, di hatiboonu u Masa Gaangadu a liba ala ta kai a so sëmbë liba kaa e, biga de an ta mëni Gadu seei. Fa de sai u de dë, nõö de ta biinga u tapa dee soni dee dë leti, fu di de kë libi di takuhatilibi u de go dou. ¹⁹ Wë biga ee fu de sabi soni u Gadu nõö de sa sabi èn o. Gadu seei wë mbei de sa sabi èn limbolimbo. ²⁰ Biga fa Gadu sai dë, ja sa si èn ku wojo e. Ma te i luku dee wooko fëèn te i kaba, nõö i sa si di kaakiti fëèn di dë u teego, ku di Gadu fasi fëèn di a abi. Biga fu sensi di a mbei goonliba, dee soni dee a bi mbei dë limbolimbo u hii sëmbë sa si, hën mbei na wan sëmbë sa puu èn seei taa an bi sa sabi èn.

²¹ Ma hii fa dee lö sëmbë dee u bi taki dë sabi Gadu seei, ma nõö de an ta lesipeki èn ta dëen di hei di a abi taa a dë Gadu. Na tangi seei de ta dëen. Nõö fëèn mbei de ko ta pakisei sôsõ soni, hati u de ta mëni wisiwasi te de an abi bumbuu fusutan mõn. ²² Hii fa de ta mbei taa de kõni seei, ma di soni dë mbei de toon gaan wisiwasi. ²³ Biga de tei di waiti u di Gadu fuu di an ta dëdë mõnsõ hën de tuwë go a kapëe. Nõö hën de bia mbei pindi u dee soni dee sa poi kaba a sôsõ buta nèen kamian, kuma libisëmbë, kuma fou, mbeti, ku dee soni dee ta hai ku bëë a goon. Dee lö soni dë de go pii tja ko ta dini a Masa Gadu kamian.

²⁴ Nõö fa de du èn tjika dë, nõö hën mbei Gadu disa de be de go du andi de kë ku dee hogihatilibi u de, tee nõö fa u dë aki de ko ta du dee soni dee

na fiti libisëmbë u de du ku deseei a di së u manu ku mujëë soni. De ta poi deseei sinkii ta kaba a sösö. ²⁵ De tuwë dee leti soni u Gadu tuu fiaa a kapëë go tei ganjanganjan soni. Ka u de ta dini Masa Gaangadu di mbei hii soni u mundu, nöö hën de tei dee soni dee a mbei buta ta begi nëën kamian. De disa di bumbuu Gadu dë di u musu ta begi ta gafa nango nöömö söndö kaba. A tan sö.

²⁶ Nöö hën mbei Gadu disa de tu, be de libi söndö sen kumafa de ta hangii a de hati, tee nöö dee mujëë seei an ta libi a di fa Gadu buta u de ta libi ku womi möön. De bia ko ta du soni dee na fiti fu libisëmbë musu du. ²⁷ Söseei dee womi tu, de disa fa Gadu buta de u de libi ku mujëë, nöö hën de ko ta kë de na de. Hën dee lö giüi dë ko dë kendikendi a de hati tee de go ta libi fanafiti ku de seepi kuma manu ku mujëë. Nöö hën wë i si taa de ko feni di sitaafu ta tja di fiti di lö takulibi di de ta libi naandë.

²⁸ Fa dee sëmbë sai u de dë, dee soni u Gadu de bi sabi naandë, hën de feni taa an dë fanöudu u de hoi de a de pakisei möön. Nöö fëën mbei Gadu disa de, be de du dee poipoi soni de ta pakisei dë go dou, be de ta du dee soni möönmöön dee na fiti fu libisëmbë du. ²⁹ Nöö hën hati u de ko fuu ku hii sootu pei hogifasi. Fa de sai u de dë, sösö hogihati ku langahati de ta abi. De aan toobi ku na wan wëti a dee hogi de ta du. De ta haun, de ta kii sëmbë, de lo' feti, de ta ganjan sëmbë, de a' hogihati u otowan, de ta tja sëmbë go sei, ³⁰ de ta guunjan sëmbë a baka. Fa de sai dë, de ta buuse Gadu seei, de ta saanti sëmbë ta wisiwasi otowan, de abi gaan fasi ta njan buka. De ta boi köni seei unfa de sa du hogi nango nöömö. De an ta pikii mama ku tata buka möönsö. ³¹ Fa dee lö sëmbë sai u de dë, de aan bumbuu fusutan möön e. Ja sa futoou de a na wan soni. De aan tjalihati möön, nöö de an ta saa sëmbë möön tu.

³² Nöö hii fa de sabi taa Gadu a' leti di a buta taa dee sëmbë dee ta du dee lö soni naandë musu dëdë paati ku ën fu nöömö, ma nöö de aan toobi. De ta du sö nango nöömö. Nöö na di dë nöö, ma de ta da oto sëmbë taanga u de du sö tu. Sö dee sëmbë dë hogi tjika e.

2

Aki ta lei fa Gadu o kuutu

a wan leti fasi.

¹ Wë nöö a kandë kumafa un jei dee soni u taki dë, nöö un ta kuutu a dee sëmbë liba dee ta libi sö. Ma mi kë un sabi taa fa un ta kuutu dee oto sëmbë dë, ma nöö unu seei un ta kuutu tu e, dee sëmbë. Na wan fuunu sa puu hënseei a dendu, biga hii unu tuu ta du dee lö wogi naandë tu. ² Nöö u sabi taa Gadu abi leti te a ta kuutu a dee sëmbë liba dee ta libi a dee lö fasi dë. Na sö nö? ³ Ma nöö fa i ta suku u kuutu dee oto sëmbë dë, nöö i seei ja dë wan libisëmbë ta du dee soni dë tu nö? Nöö unfa i pakisei? I mëni taa di kuutu u Gadu an o kai a i liba tu nö? A o kai a i liba e! ⁴ Fëën mbei ja musu hei i seei fu di Gadu ta libi bunu ku i sö. Biga fa a abi gaan pasensi ku taihati da i dë, nöö a kë fu hati fii musu bia, fëën mbei a ta libi bunu ku i sö te kisi fa u dë aki.

⁵ Ma nöö fa i si i ta mbei taangajesi da Gadu naandë, hati fii an kë bia, ma i saandi i ta du ö? I ta pii di hatiboonu u Gadu buta dë faa musu kai a i liba a di daka di Gadu buta faa kuutu libisëmbë. Nöö a di daka dë, a o ko a limbo gbegedee fa Gadu ta kuutu leti tjika. ⁶ Biga a di juu dë, nöö a o paka hiniwan sëmbë a di sondi di a bi du. ⁷ Dee sëmbë dee bi ta libi bunu nöömö fu de feni gafa a Gadu ku di hei di a abi u da de, dee an bi kë dëdë, nöö dee lö sëmbë dë Gadu o da de libi fu teego. ⁸ Ma nöö dee sëmbë dee ta suku soni da deseei

nöö, de aan bisi ku dee leti soni u Gadu möönsö, de ta waka a hogilibi baka nöömö, nöö a dee sëmbë naandë liba di hatiboonu u Gadu o ko e. ⁹Nöö fa i si dee sëmbë sai dë, nöö toobi ku fuka o miti hiniwan u de, ee i dë Dju sëmbë, ee ja dë Dju sëmbë.

¹⁰Ma ee wan sëmbë i ta libi bunu a Gadu wojo, nöö joo feni gafa a Gadu e, ku nëbai, ku kötöhati, ee i dë Dju, ee ja dë Dju. ¹¹Biga fa Masa Gadu sai dë, an ta luku ambë da i.

¹²Ma haika e, dee sëmbë. Ee wan sëmbë i ta du hogi ma ja sabi dee wëti u Gadu dee a bi da u dee Dju, nöö Gadu an o kuutu i ku dee lö wëti dë e. Ma seei joo kisi sitaafu, biga hogi i du. Ma ee wan sëmbë i sabi dee wëti ma jetiseei i ta du hogi, nöö ku dee wëti dë seei a o kuutu i da sitaafu. ¹³Biga an dë taa te i jei dee wëti nöö Gadu o luku i u bumbuu sëmbë nëen wojo e, ma te i piki de ufö.

¹⁴Dee sëmbë o, fa i si dee oto sëmbë dee na dë Dju sai dë, de an sabi dee wëti dee Gadu da u Dju sëmbë e. Ma te i luku de te i kaba, nöö so juu i ta si kuma de ta libi leti kuma de sabi dee wëti. Hii fa de an abi dee wëti dë seei, ma a dë kuma de ta buta deseai a de basu. ¹⁵Nöö hën mbei i ta si taa dee soni dee wëti ta taki, nöö de tuu dë sikifisikifi a libisëmbë hati kaa. Biga te de ta poi de, nöö hati u de ta fon de. Fa de sai dë, hiniwan u de ta kuutu ku ën seei ta dëen seei leti ee nasö adjabëë, leti kuma a bi sabi dee wëti u Gadu kaa. ¹⁶Nöö fëen mbei na wan sëmbë o fika söndö Gadu kuutu ën e. Biga wan daka o ko, nöö Gadu o buta Jesosi Keesitu faa kuutu hii dee tjubitjubi soni tuu dee dë a libisëmbë hati, leti kumafa di Buka di mi ta konda aki ta taki.

Aki ta lei taa aan heepi ee i dë Dju sëmbë ma ja ta hoi dee wëti.

¹⁷Söö. Wë awaa mi o fan ku un dee sëmbë dee ta hopo unu seei naandë fu di un dë Dju hedi. Fa un sai dë, un ta langi a dee wëti dee Masa Gaangadu bi da dee fesiten sëmbë fuu taa de o tja unu go a Gadu. Un taa un dë wan apaiti sëmbë di Gadu ta luku fëen seei. Sö un sai dë ta njan buka ta taki.

¹⁸Un taa un sabi hii soni Gadu kë kaa, un lei dee wëti fëen tee sabi andi da dee möön bumbuu soni u goonliba. Sö un ta taki.

¹⁹Un taa un sa leti dee sëmbë seei dee an bi sabi soni u Gadu wan daka, be wojo u de ko limbo. Un ta taki taa un sa heepi de, be de kumutu a dungu ko a limbo.

²⁰Un taa ee wan sëmbë aan fusutan, nöö un sa heepi ën be a ko sabi unfu faa musu libi. Un ta lei sëmbë seei kuma unu da mësitë nöö de da mihi. Biga unu abi dee wëti dee ta mbei sëmbë ko sabi andi da tuu ku andi da ganjan. Na sö un ta taki nö?

²¹Ma nöö mi hakisi unu e, taa fa un ta lei oto sëmbë dë, un ta lei unu seei tu ö? Fa un ta konda taa sëmbë an musu fufuu, wë nöö unu seepi wë? Wan ta fufuu ö? ²²Un sai dë ta bai sëmbë taa ja musu tei wan mujëë di an dë mujëë fii. Wë nöö unu wë, wan ta du ën nö? Un taa un ta buuse dee pindigadu u dee oto sëmbë, ma nöö mi hakisi unu taa wan ta feni njan a dee pindigadu wosu u de nö? ²³Un si? Fa un ta njan buka naandë ta mbei unu seei hei taa unu abi dee wëti u Gadu, ma nöö wan ta poi de ta söso Gadu nö, dee sëmbë?

²⁴Wan sabi fa di Buku bi taki nö? A taa: “Fu un dee Dju sëmbë i si aki hedi mbei dee oto köndë sëmbë ta kosi Gadu në e.”

²⁵Dee sëmbë o, fa un dë Dju sëmbë tjika aki, nöö un abi di maaka a unu sinkii kaa taa un dë apaiti sëmbë da Gadu. Na sö nö? Wë nöö ee un ta hoi dee wëti dee Gadu bi da, nöö di maaka dë abi waiti. Ma nöö ee un ta booko dee wëti fëen nöö di maaka dë an abi wan wojo heepi. Biga di maaka nëen da di

gaan soni. Nöö fa i ta booko Gadu wëti dë, nöö i ko dë leti kuma dee sëmbe dee na abi di maaka.

²⁶ Haika e, ee wan sëmbe an abi di maaka u Dju nëen sinkii, ma nöö libi fëen ta kai ku dee wëti u Gadu, nöö na Gadu o luku ën apaiti leti kuma a abi di maaka nëen sinkii, na sò nò? ²⁷ Nöö di lõ sëmbe dë sa kuutu i o. Biga hii fa i abi dee wëti u Gadu sikifisikifi ku di maaka a i sinkii dë tuu seei, ma tõku i ta booko dee wëti. ²⁸ Nöö sò wan Dju, an dë wan leti Dju a Gadu wojo e. Nöö sò seei tu di maaka a i sinkii dë, nëen da di tuutuu maaka di a ta si. Kwetikweti. ²⁹ Biga di sëmbe di dë wan leti Dju a Gadu wojo, nöö hati fëen hën tooka, na sinkii fëen. Nöö fa di hati fëen tooka dë, an dë fu di a abi dee wëti u Gadu sikifisikifi a pampia e, ma fu di di Akaa u Gadu hën du ën wooko nëen hati. Nöö sò wan sëmbe an ta feni gafa fëen a libisëmbe e, ma a ta feni ën a Gadu.

3

Aki ta lei fa Gadu dë u futoou

u nöömö.

¹ Wë a kandë fa mi taki dë, nöö so fuunu dee Dju sëmbe o hakisi taa: “Wë ee a dë sò, nöö un heepi seei a abi ee u dë Dju? Un heepi a abi fa u abi di maaka a u sinkii aki?” ² Aai, wë a abi heepi seei te a hila e. Nöö di fosu wan, hën da a u dee Dju sëmbe maun wë Gadu bi futoou dee wöutu fëen.

³ Ma nöö i abi so Dju sëmbe de an kë biibi Gadu, nöö unfa un pakisei? Fu di de an kë biibi, nöö hën da Gadu disa dee soni a bi taki ò? Sò un pakisei nò? ⁴ Nönö, kwetikweti! Gadu hën a o dë u futoou nöömö. Fa u dë aki, hii sëmbe u goonliba tuu sa ta lëgëdë ta mindi soni u de, ma Gadu hën an o du sò. A o du dee soni dee a taki nöömö.

Wan bi jei fa Dafiti bi taki a di Buku di a fan ku Masa nò? A taa:

Joo feni leti a dee fan fii dee i ta fan.

Fa de ta kuutu i dë, a bakaten i o wini de nöömö.

Sò a sikifi a di Buku.

⁵ Nöö a kandë wan sëmbe sa taa: “Wë ee di hogilibi fuu ta tja di bunulibi u Gadu ko a döo, nöö unfa a sa kuutu u te u ta du hogi? Naa fuu ta du wogi nango möönmöön nò, be në fëen bai.” Sò wan libisëmbe o fan. ⁶ Ma di lõ fan dë, an bunu e. Biga ee sò a dë, nöö hën da Gadu an o sa kuutu a libisëmbe liba möönsö fu dee hogi de ta du.

⁷ A kandë tu wan sëmbe o taa: “Wë mi o ta mindi soni ta lëgëdë, biga hën o ta mbei di fa Gadu an dë mindisonima o ko möön limbo u sëmbe si. Nöö Gadu an o sa kuutu mi tu, biga mi ta heepi ën fu sëmbe sa si fa a bumbuu tjika. ⁸ Un boo ta du hogi nango nöömö, biga a ta tja bunu ko.” Sò wan soni so sëmbe ta mindi da u e, taa sò u ta lei sëmbe. Ma dee sëmbe dee ta fan dee lõ soni dë, a fiti u de feni wan gaan sitaafu seei a Gadu e.

Aki ta lei taa hii sëmbe dë

a hogidu basu.

⁹ Wë nöö fa u taki dë taa Gadu bi hei u dee Dju sëmbe, nöö andi u lei a di dë? U dë bumbuu sëmbe möön dee sëmbe an dë Dju nò? Kwetikweti. Biga wë u bi taki kaa taa ee i dë Dju, ee ja dë Dju, ma hii u tuu ta dë a hogidu basu makandi a Gadu wojo. ¹⁰ Hën di soni dë wë de sikifi buta a di Buku u Gadu taa: Na wan sëmbe dë di ta libi bunu a Gadu wojo e.

Na wan kodo seepi.

¹¹ Na wan sëmbe dë tu di abi fusutan.

Na wan dë di ta suku Gadu.

¹² Hii de tuu fia bia disa Gadu,
de ko dë kaba-a-sösöma u mundu.
Na wan sëmbë ta suku u du wan bunu soni möönsö.
Na wan kodo seei.

¹³ Ee i haika di fan u de te i kaba
nöö a dë gaan poipoi soni,
leti kuma te i jabi wan baaku ka de bei sëmbë.
Nöö a de tóngó, sösö ganjan tó nöö dë nëen.

¹⁴ Dee soni de ta puu a de buka ta taki,
de dë hogi kuma te sindeki njaan i.
Fa i si de sai dë,
buka dendu u de fuu ku siba ku bita fasi.
¹⁵ Hiniwanten de ta dë setiseti u de kule go kii sëmbë.

¹⁶ Hii ka de ta waka,
soni nöö de ta poi ta tja fuka ko da sëmbë.

¹⁷ Nöö di soni de kai fii ku sëmbë,
de an sabi ën seei.

¹⁸ Di fa libisëmbë musu fëëë Gadu,
de an saandi de kai sö.
Sö di Buku taki e, dee sëmbë.

¹⁹ Ma nöö fa di Buku u Gadu ta taki dë, nöö ambë a ta taki tuwë da? Na u dee Dju sëmbë nö? U wë a ta taki e. Biga u sabi taa u dee sëmbë dee dë a dee wëti u Dju basu, nöö u di Buku sikifi da. Wa sa puu u seei a dendu.

Ma na u dee Dju sëmbë nöö Gadu o kuutu e. Ma hii sëmbë u goonliba tuu o hai ko a Gadu makandi faa kuutu de. Nöö fa woo dë a di kuutu dë, na wan sëmbë seei o feni soni u piki. U tuu o kabuka pii. ²⁰ Biga na wan sëmbë sa hoi wëti te nöö a ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo möönsö e. Nöö boiti u di dë, na u di soni dë hedi tu mbei Gadu da u dee wëti, ma a da u de faa lei u fa u dë hogi tjika. Nöö sö e.

Aki ta lei fa i sa ko bunu

a Gadu wojo.

²¹ Ma nöö fa u dë aki, dee sëmbë, awaa ufó a ko a döo di fa Gadu bi buta fu libisëmbë sa ko bunu nëen wojo. Nöö ee i bi lesi dee buku u Mosesi ka a sikifi dee wëti buta, ku dee soni dee oto tjabukama u Gadu bi sikifi tu, nöö i bi o si taa de bi taki soni u di fasi aki gaanduwe kaa. ²² Nöö di fasi fa i sa ko bunu a Gadu wojo di u ta taki aki, na a wëti a nama e, ma a nama a biibi. Biga Gadu buta taa hiniwan sëmbë di ta biibi a Jesosi Keesitu liba, nöö a ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo kaa, „ee i dë Dju, ee ja dë Dju,„ Aan toobi un pei sëmbë i dë.

²³ Haika e, dee sëmbë. Hii libisëmbë tuu du hogi a Gadu wojo. Na wan kodo seei kumutu a dendu. Di fa a mbei u fuu dë waiti kuma hën, nöö u tuu misi ën. ²⁴ Ma nöö fa u dë aki, u tuu Gadu du wan gaan soni da, kuma wan kado di a da u waiwai ku ën bunuhati. Biga a mbei u tuu sa ko bunu nëen wojo fu di Jesosi Keesitu dëdë paka faa puu u a hogi basu. ²⁵ Masa Jesosi hën wë Gadu bi da e, kuma wan paima a paka fu tja u ko bunu ku ën. Nöö ee wan sëmbë i ta buta biibi a di fa a dëdë tuwëen buuu da u dë, nöö ii ko bunu a Gadu wojo e.

Nöö fa u ta taki ën aki, dee sëmbë, nöö di soni mbei Gadu buta Masa Jesosi faa paka paima da u, faa lei u taa a dë wan leti kuutumama. Biga a bi dë sö kuma Gadu an bi a' leti, biga an bi ta sitaafu sëmbë u dee hogi de bi ta du. A bi ta hoi pasensi ku de ta tai hati ku de te kisi fa u dë aki. ²⁶ Ma nöö a di ten aki nöö a

ko lei u taa a dë wan leti kuutuma. Biga a mbei Masa Jesosi dëdë da u. Nöo a di fasi dë a lei u taa sö a ta du soni ku leti tjika, nöo sö a sa mbei sëmbë ko bumbuu nëen wojo tu, ee i ko biibi a Masa Jesosi.

²⁷ Wë nöo fa u jei dee soni te u kaba aki, dee sëmbë, nöo u sa njan buka möön nö? Kwetikweti! Faandi mbei? Wë biga u si gbelin taa di ko bunu ku Gadu an nama seei a di fa i ta hoi wëti. Nönö. Ma a biibi nöo a nama. ²⁸ Mi taki e, dee sëmbë, ee wan sëmbë i kë ko bunu a Gadu wojo, nöo be i biibi nöo. A di fa dë nöo Gadu o luku i u bumbuu sëmbë, na te i ta hoi wëti ufö.

²⁹ Wë nöo mi hakisi e, taa Masa Gadu dë fuu Dju sëmbë wanwan nöo nö? An dë Gadu u dee oto föluku tu ö? Wë aai, a dë Gadu u de tu, ³⁰ biga hën wanwan tö nöo da Gadu u mundu. Nöo hën ta mbei u dee sëmbë dee abi di maaka u Dju a u sinkii, ku dee sëmbë dee na abi di maaka tuu, sa ko bumbuu sëmbë nëen wojo. Ma nöo a o luku ee i ta biibi ufö, biga ku di wan seei biibi nöo a ta tei u tuu.

³¹ Wë nöo a kandë i sa taki taa: “Wë nöo di a dë sö kaa, nöo nëen da u tuwë dee wëti a kapëe nö?” Na mëni sö e, dee sëmbë. Biga fa i si u ko ta biibi aki, nöo awaa ufö u ta hoi dee wëti u Gadu awaa.

4

Aki ta lei fa Abahamu ko bunu

a Gadu wojo.

¹ Wë dee sëmbë, fa u ta taki di soni aki, nöo un boo luku andi pasa ku di gaan sëmbë fuu dee Dju de kai Abahamu. ² Abahamu bi ko wan bumbuu sëmbë a Gadu wojo e. Nöo ee soni a bi du mbei a ko sö, nöo a bi sa njan buka, na sö nö? Ma nöo u sabi taa na wan sëmbë sa njan buka a Gadu fesi e.

³ Ma nöo unfa di Buku u Gadu taki? A taa:
Abahamu bi biibi Gadu.

Hën mbei Gadu luku ën kuma wan bumbuu sëmbë nëen wojo.
I si?

⁴ Wë nöo sö a dë e. Ee wan sëmbë du wan soni te a kaba, nöo an dë gaan soni te de pakëen. Biga wooko nöo a wooko ën. ⁵ Ma ee wan sëmbë na soni a du, ma biibi nöo a biibi Gadu taa a ta kai dee takulibima fu de ko bumbuu sëmbë nëen wojo, nöo di sëmbë dë hën Gadu ta tei u bumbuu sëmbë e, fu di biibi fëen hedi. ⁶ Nöo Dafiti seei bi taki u dee lö sëmbë dë, dee Gadu ta luku u bumbuu sëmbë ma na u dee du u de hedi. A taki u di kölöku di de kisi. Biga a taa:

⁷ Kölöku u dee sëmbë dee Gadu puu a bëë
u di fa de bi poi ën wëti.

Kölöku u de di Gadu an ta si dee hogi
de bi du möön e.

⁸ Hën a toona taki möön taa:

Kölöku u di sëmbë di Gadu an o mbei a paka u dee hogi dee a du möön.
Sö Dafiti bi taki e.

⁹ Wë nöo di kölöku dee sëmbë naki naandë, nöo unfa i mëni? A dë u dee sëmbë wanwan dee abi di Dju maaka a de sinkii ö? An dë u dee oto föluku tu nö? Aai e, a dë u de tuu. Biga wë u bi taki kaa taa fu di Abahamu biibi hën mbei Gadu tei ën fu wan bumbuu sëmbë nëen wojo. ¹⁰ Ma nöo na un ten Gadu bi tei ën sö? A baka u di a kisi di maaka, naa bifö a kisi ën? Wë bifö a kisi ën e!
¹¹ Nöo hën a kisi di maaka, nöo di maaka hën ta lei taa ufö a kisi ën seei Gadu bi tei ën kaa fu di a biibi ën hedi.

Nöö sö i si taa Abahamu ko dë gaan sëmbë fuu na akaa fasi, biga u ko ta waka nëen baka a di fa a bi ta biibi. Ee ja abi di maaka u Dju a i sinkii seei ma i ta waka a Abahamu baka ta biibi Gadu, nöö Abahamu ko gaan sëmbë fii kaa. Nöö Gadu ta tei i u bumbuu sëmbë nëen wojo. ¹² Nöö fa u taki dë, Abahamu dë gaan avo tuu u dee sëmbë dee abi di maaka, ma töku na de tuu e, ma dee ta waka nëen baka ta biibi Gadu leti kumafa hënseei bi ta biibi bifö a kisi di maaka naandë.

¹³ Wë u sabi taa Gadu bi paamusi Abahamu ku dee böngö fëen wan soni taa de o feni di goonliba a de maun a bakaten. Nöö di paamusi naandë, Abahamu an kisi ën fu di a bi hoi wëti e, ma a kisi ën fu di a biibi Gadu hën Gadu tei ën u bumbuu sëmbë. Hën mbei a paamusi ën sö wan gaan soni.

¹⁴ Wë nöö ee a bi dë sö taa di gaan bunu dë sëmbë sa feni ën fu di de ta hoi wëti hedi, nöö hën da biibi aan heepi e. Nöö söseei di paamusi Abahamu bi kisi a Gadu dë an bi sa dë wan wojo soni tu, ee wëti i bi musu hoi ufö i feni ën. Ma na sö a dë e, dee sëmbë. Wëti an sa tja di lö bunu dë ko. ¹⁵ Ma i saandi wëti ta tja ko nö? Sitaafu wë a ta tja e. Biga ka wëti an dë nöö sëmbë an ta feni ën poi faa tja sitaafu ko da de. Ma ka a dë, nöö naandë sëmbë ta poi ën nöö i kisi sitaafu.

¹⁶ Nöö fëen mbei ee Gadu paamusi i wan soni, nöö an o da i ën fu di i ta hoi wëti e. Ma fu di i ta biibi, hën mbei joo feni ën. Di bunuhati u Gadu hën nöö sa mbei di paamusi fëen ko tuu. Nöö di paamusi u Gadu di u taki dë, a dë sitampusitampu da hii u dee böngö u Abahamu tuu fu di u ta biibi Gadu, ee i dë Dju ee ja dë Dju. Biga Abahamu da di gaan sëmbë fuu tuu.

¹⁷ A dë leti kumafa Gadu bi taki da Abahamu a di Buku. A taa: Mi tei i buta fii ko dë di gaan sëmbë fu hia föluku.

Sö wë Gadu bi taki da Abahamu. Nöö sö wan fasi i si taa Gadu ta luku u kuma böngö u Abahamu. Fa Abahamu bi biibi tjika dë, a bi sabi taa Gadu hën ta weki dëdë sëmbë seei toona da de libi baka, hën ta si dee soni dee an dë u si leti kuma de dë kaa.

¹⁸ Nöö fa Abahamu bi ta biibi Gadu dë, a bi ta pakisei di soni di Gadu bi paamusi ën taa a o ko di gaan sëmbë u hia föluku. Ma an bi dë faa mëni sö wan soni seei, biga di ten faa pai miii bi pasa gaanduwe kaa. Ma fu di Gadu hën bi paamusi ën taa dee böngö fëen o ko hia kuma dee teeja dë a liba, hën mbei a fika dë ta mëni ën nöömö.

¹⁹ Nöö di juu di Gadu bi paamusi ën di soni dë, nöö Abahamu bi ko gaandi seei kaa tee a fika piki a tapa höndö jaa, nöö hën mujëë Sala tu ko gaandi tee bëë fëen bi tapa. Na wan u de bi dë a di fa u pai miii möön e. ²⁰ Ma nöö Abahamu an luku di dë. An bi pakisei seei taa dee soni dee Gadu paamusi ën dë an sa pasa. Ma a ta biibi Gadu nöö. Nöö fa a ta biibi nango dë, nöö di biibi fëen ko gingin te a ta wai ku Gadu seei, ²¹ taa a abi kaakiti tjika faa du leti kumafa a bi paamusi ën dë. Biibi nöö a biibi sö. ²² Nöö hën di soni dë wë mbei de sikifi fëen a di Buku u Gadu taa Gadu bi tei ën u bumbuu sëmbë nëen wojo.

²³ Ma nöö fa de sikifi ën dë, na u Abahamu wanwan hedi mbei de sikifi ën e, dee sëmbë, ²⁴ ma fuu hedi tu. Biga u ta biibi Masa Gadu taa a bi weki Jesosi u Masa a dëdë tuu, nöö fëen mbei u seei ko dë bumbuu sëmbë nëen wojo tu. ²⁵ Fa Gadu buta Masa Jesosi a dee sëmbë maun de kii ën dë, nöö hën da di paima a paka fu dee hogi du fuu. Nöö di i si taa Gadu toona weki ën baka, nöö hën da a tei di paima, nöö a ta luku u kuma u dë söndö föutu awaa e, dee sëmbë.

5

*Aki ta lei andi u kisi**a Masa Jesosi.*

¹ Wë kumafa u taki dë, dee sëmbë, u ku Gadu ko fii awaa e. Nöö di soni mbei, fu di u biibi ën hedi hën u ko bumbuu sëmbë nëën wojo. Jesosi Keesitu u Masa, hën wë i si heepi u sô e. ² Hën jabi di pasi da u fuu dë a di kamian ka i si u dë aki. Biga fa u ta biibi ën aki, hën mbei i si Gadu ta libi ku u ku ën bunuhati. Nöö u ko ta wai seei fu di u sabi taa woo feni di waiti u Gadu nööm di Gadu bi kë fuu feni.

³ Ma nöö na di dë nöö u ta wai da e, ma u ta wai tu da dee sitaafu dee u ta tja. Biga u sabi taa sitaafu ta heepi u fuu abi degihati. ⁴ Nöö te u abi degihati, nöö woo ko möön bumbuu sëmbë. Nöö te u dë bumbuu sëmbë kaa, nöö wa o dë pantapanta, biga woo ta biibi nööm taa Gadu o du kumafa a bi taki.

⁵ Nöö an o dë fuu panta möönsô e, dee sëmbë, taa di fa u ta biibi ën o dë u sôsô. Biga u sabi fa Gadu lobi u tjika. Di Akaa fëën di i si a manda ko da u aki, hën ta mbei u ta fii di gaan lobi fëën taanga seei a u hati. Wan si nöö?

⁶ Un kë sabi fa Masa Gaangadu lobi u tjika nö, dee sëmbë? Wë haika e. A di leti juu di a buta, nöö hën a mbei „Masa Jesosi, Keesitu dëdë da u. A di ten dë wa bi a’ kaakiti u du na wan kodo soni di bunu nëën wojo. Gaan takulibima u bi dë, ma tókuseei Masa Jesosi dëdë da u e.

⁷ Wë nöö un pakisei ën bunu. Ee wan sëmbë i ta libi leti seei, ma a sa taanga fu wan oto sëmbë musu mëni faa dëdë da i. Na sô nöö? Ee i abi bunuhati, nöö a kandë de sa kë dëdë da i fu di i abi bunuhati hedi. ⁸ Ma nöö Gadu lei u taa di lobi fëën pasa di dë gaanduwe. Biga na bumbuu sëmbë a manda „Masa Jesosi, Keesitu ko dëdë da e, ma u dee takulibima aki wë. „Dee sëmbë, a bigi o!”

⁹ Wë nöö un luku di soni di Masa Jesosi du dë. A dëdë tuwëën buuu paka da u fuu sa ko bunu a Gadu wojo. Wë nöö ee sô wan gaan soni a du da u kaa, nöö an dë fuu mëni seei taa di hatiboonu u Gadu o kai a u liba e!

¹⁰ Nöö ee di Mii u Gadu dë dëdë da u a di ten di u ku ën bi dë gaan felantima hën a mbei u ko fii ku Gadu, nöö unfa i mëni? Na awaa a o möön fukë dëën faa heepi u te dou nö, dee sëmbë, fa a dë a libi aki. Biga u ku ën ko bunu kaa.

¹¹ Fa u dë aki u ta wai seei ku Gadu fu di soni di u Masa Jesosi Keesitu du da u naandë e. Biga a bigi o, dee sëmbë, di fa a tja u ko bunu ku Gadu aki.

*Aki ta lei fa di soni Adam tja ko**ku di Masa Jesosi tja ko**took a tjika.*

¹² Söö. Wë un boo luku di soni aki a di sëmbë de kai Adam. Adam hën tja hogi du ko da hii sëmbë a goonliba aki e, nöö di hogi du tja dëdë ko. Hën wë mbei dëdë ko ta kii hii sëmbë te kisi tide, biga hii sëmbë tuu ta du hogi.

¹³ Un boo taki ën sô taa bifô Gadu da dee fesiten sëmbë fuu dee wëti, nöö hogi du bi dë kaa e. Ma nöö de an bi kai ën sô, biga dee wëti an bi dë eti. Nöö ka wëti an dë nöö sëmbë an ta sabi taa de pasëën fu de kisi sitaafu fëën. ¹⁴ Ma nöö hii fa dee wëti an bi dë seei eti, ma hogi du bi dë kaa, biga kumutu a di ten u Adam te kisi di ten u Mosesi nöö hii sëmbë bi ta dëdë. Hii fa de an bi poi wëti a di wan seei fasi fa Adam bi poi ën, ma tóku de bi du hogi, biga de tuu dëdë.

Nöö di soni u Adam dë, nöö a bi dë kuma wan peentje fuu luku nöö woo fusutan soni. „A ta lei u u wan Sëmbë bi dë a pasi u ko a bakaten. Nöö di Sëmbë dë, Masa Jesosi wë e. ¹⁵ Fa a sai dë, hën ku Adam djei a wan soni.” Biga

Adam, di wan kodo sëmbë dë, nëen wan soni kumutu paaja ko a sëmbë. Nöo sösei Masa Jesosi tu, di wan kodo Sëmbë dë, nëen wan soni kumutu paaja ko a sëmbë.

Ma di soni di Adam tja ko, ku di Masa Jesosi tja ko, nöo de tooka gaanfa e. De an djei seei. Biga Adam pasa Gadu buka hën a tja dëdë ko ta kii hii sëmbë u goonliba aki. Ma nöo Masa Jesosi hën a piki Gadu buka hën a tja wan kado ko. Hën da a mbei u sa ko fii ku Gadu. Nöo unfa i mëni? Di soni Jesosi Keesitu du da u ku ën bunuhati aki, aan möön hia kaakiti nö? Aai a abi. Hën a tja bunu ko da sômëni sëmbë. Sö wan soni Gadu du da u ku ën bunuhati e.

¹⁶ Nöo un boo luku wan oto soni möön u di fa de tooka gaanfa ku deseai. Di wan kodo pasi naandë Adam du hogi, nöo hën a tja sitaafu ko da hii sëmbë. Ma nöo di wan kodo soni Gadu du da u aki, a du ën a baka u sômëni hia hogi di libisëmbë bi du, ma tökuseei a tjika u puu dee hogi du tuu fiaa a u liba mbei u ko bunu nëen wojo.

¹⁷ Di pasa Adam pasa Gaangadu buka dë, dee sëmbë, hën buta dëdë ko tiima. Nöo unfa i mëni? Di fa Gadu libi ku u ku ën bunuhati tjika aki te a sa mbei u ko bumbuu sëmbë nëen wojo, nöo aan kaakiti gaanfa möön di hogi du u di sëmbë dë nö? Nöo ee u tei ën, nöo a o mbei u ko tiima a dëdë kamian fu di u abi di libi u Gadu di dë u teego kaa.

Nöo sö wë i si taa di soni di di wan kodo Sëmbë du di ko a baka aki, Jesosi Keesitu, a pasa di hogi du u di oto sëmbë dë gaanduwe e.

¹⁸ Wë dee sëmbë, un boo toona mëni dee soni u bi taki aki möön. Fa i si di wan kodo hogi du fu di wan kodo sëmbë dë bi mbei sitaafu musu ko a hii sëmbë liba, nöo sö nöo di wan kodo leti du u di wan kodo Sëmbë aki sa mbei hii sëmbë ko bunu a Gadu wojo tu, fu de feni di libi u teego. ¹⁹ Nöo leti kumafa di wan kodo sëmbë dë bi pasa Gadu buka te a mbei hii sëmbë ko takulibima a Gadu wojo, nöo sösei di wan kodo Sëmbë aki piki Gadu buka, te a mbei sômëni sëmbë ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo.

²⁰ Nöo fa dee Dju wëti sai dë, dee sëmbë, de ko a baka e, fu mbei sëmbë si fa dee hogi du u de hia tjika. Ma nöo hii fa hogilibi hia sösei, ma nöo di bunuhati u Gadu dë möön hia gaanfa eti u heepi u. ²¹ Leti kumafa i si di hogi du bi dë ta pëe basi a u liba te fa a bi ta kii u kaba aki, sö nöo di bunuhati u Gadu ko basi a dëdë kamian fa u dë aki. Hën a mbei u ko bunu nëen wojo fuu sa feni di libi u teego. Sö wan soni Gadu du da u e, dee sëmbë, fu di Jesosi Keesitu u Masa dëdë da u.

6

Aki ta lei taa u musu luku u seei kuma u dëdë da hogilibi.

¹ Wë fa u jei soni te u kaba naandë, nöo unfa un fusutan fëen? Un ninga taa u taa fuun du hogi go dou, fu di di bunuhati u Masa bigi gaanfa te pasa dee hogilibi fuu ö? Sö u taki nö, dee sëmbë? ² Kwetikweti, wa taki sö e. „Biga fa u nama ku Masa Jesosi aki,„ nöo hën da u ku hogilibi paati kaa. A dë seei leti kuma u dëdë deën, biga wa dë nëen soni möön. Nöo unfa u sa du toona go nëen möön? Nönö e, wa sa du sö baa!

³ Wan sabi andi di dopu di u dopu aki kë taki nö, dee sëmbë? A kë taki taa fa Jesosi Keesitu dëdë dë, nöo u seei dëdë tu da di awoo libi fuu u bi dë. ⁴ Fa de bei ën dë, nöo u ku ën wë de bei makandi e. Nöo fa i si hën Tata weki ën a sö wan foondo fasi ku di gaan kaakiti fëen dë, tja go a wan njunjun libi dendu, nöo sö u seei tu toona ko ta libi wan hii njunjun libi fa u dë aki. ⁵ Biga ee u ku ën bi dëdë makandi tuu, nöo na u ku ën toona weki makandi tu nö „fuu libi wan hii njunjun libi,“?

⁶ Dee sëmbë o, fa Masa Jesosi dëdë a di lakpa pau dë, nöö a dë kuma di awoo fasi fuu u bi ta libi, hën wë dëdë ku ën makandi e. Nöö di soni mbei a pasa sö, fu dee hogi du di di hati fuu ta kët ta du an musu a' kaakiti a u liba möön. An dë fuu dë saafu a de basu möön e. ⁷ Biga te wan sëmbë dëdë, nöö a kumutu a hogilibi basu ko fii.

⁸ Wë nöö fa u ku Keesitu dëdë makandi dë kaa, dee sëmbë, nöö u a' di biibi taa u ku ën o ta libi makandi tu. ⁹ Biga u sabi taa Masa Gadu toona weki ën, nöö an o sa toona dëdë möön e. Dëdë an abi kaakiti nëën liba möön seei. ¹⁰ Fa i si a dëdë di wan pasi dë kaa, nöö dee hogidu u libisëmbë wë a dëdë da. Ma nöö fa a dë ku libi aki, nöö Masa Gadu wanwan nöö a ta libi da.

¹¹ Wë nöö sö a dë ku unu tu e, dee sëmbë. Un musu si unu seei kuma hogilibi aan na wan kaakiti a unu liba möön e. Un dëdë dëen gbegedee kaa. Un musu sabi taa Gadu tö nöö un ta libi da, biga unu ku Masa Jesosi Keesitu nama kaa.

¹² Nöö fu di un dë sö kaa, nöö dee hogi soni dee i hati ta kët du, wan musu da de pasi u de tii unu sinkii möön e. Wan musu haika de seei. ¹³ Biga wan musu da hogilibi pasi faa sa wooko a na wan pisi fuunu sinkii u du fanafiti soni ku ën. Nönö. Ma un musu hopo unu seei ku telu tuwë da Gadu. Un musu buta dee kamiankamian fuunu sinkii tuu nëën maun kuma wooko felu, faa sa du dee leti wooko fëen ku de. Biga un dëdë da di awoo libi fuunu, fuun toona ko a wan hii njunjun libi dendu.

¹⁴ Di ten di un bi dë a dee wëti basu dë, dee sëmbë, nöö wan bi sa hoi de tjika te un ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo. Ma fa u dë aki, Gadu naki unu kölöku te a tei unu u bumbuu sëmbë nëën wojo. Hën mbei nöiti hogilibi musu dë basi fuunu möön e.

Aki ta lei ambë saafuma

u musu dë.

¹⁵ Wë dee sëmbë, fa un jei dee soni dë, nöö kandë woon taki taa awa, wë di wa dë a dee wëti basu möön nöö da u sa du hogi, biga Gadu ta luku u ku ën bunuhati kaa. Sö nö? Na sö e. ¹⁶ Wan sabi taa te i tuwë i seei da wan sëmbë, nöö i dë saafuma u di sëmbë naandë nö? Hën buka nöö joo ta piki a soni. Wë aki i sa tei de tu sondi. Ee i kët dë saafu a hogidu basu, nöö joo dëdë. Ma nöö ee i kët dë saafu a Gadu basu ta piki ën buka, nöö joo ta libi wan leti libi nëën wojo.

¹⁷ Ma fa mi taki dë seei, mi ta da Gadu tangi fuunu hedi e, dee sëmbë. Biga un bi dë saafuma a hogidu basu tuu, ma nöö di un kisi di lei u Gadu hën un piki tuwë unu seei dëen ku hii unu hati. ¹⁸ Fa u dë aki, un ko fii kumutu a hogilibi basu. Hën un ko saafu seei da Gadu fuun ta libi wan leti libi nëën wojo.

¹⁹ Fa mi ta fan dee soni aki, dee sëmbë, nöö mi ta taki de a libisëmbë fasi fu un musu sa fusutan. Biga wë libisëmbë nöö un dë, hën mbei a taanga da unu fuun fusutan andi Gadu kët. Nöö mi taki e, a fesi dee kamiankamian fuunu sinkii bi ta du fanafiti soni. Hii fan sootu pei hogi un bi ta du ku de nango nöömö. Ma fa un ko sabi Gadu aki, nöö un musu buta de tuu nëën leiki kuma saafu fëen, be de ta du de dee letileti soni dee ta kai ku ën. Sösö gbelingbelin soni i musu ta du ku de e, dee soni dee dë limbolimbo a Gadu wojo.

²⁰ Haika e, dee sëmbë. Di ten un bi dë saafuma a hogidu basu naandë, nöö wan bi a' toobi seei fuun libi leti a Gadu wojo e. Na seei! ²¹ Wë ma mi hakisi unu, un wini seepi un bi feni u dee lö libi dë? Na dëdë nöö de bi o tja ko da unu nö? Nöö fa u dë aki de ko ta tja sen ko da unu. Un si ö?

²² Ma fa un ko fii kumutu a hogilibi basu naandë hën un ko dë saafu u Gadu aki, nöö awa ufö un abi wini. Biga un dë a pasi awaa fuun ko gbelingbelin da Gadu söndö föutu, nöö di kaba fëen hën da woon libi ku Gadu fu teego. ²³ Dee sëmbë o, hogilibi abi hën paka, hën da dëdë. Ma nöö Gadu, na paka a ta paka u. Soni a ta da u fu sösö, hën da di libi u teego di u sa feni a Jesosi Keesitu u Masa.

7

Aki Paulosu ta lei taa biibima kumutu a wëti basu.

¹ Wë fa mi ta fan aki, dee sëmbë, nöö mi ta fan ku un dee sëmbë fuu, dee sabi dee Dju wëti kaa. Wë nöö wan sabi nö, taa wëti ta abi kaakiti a wan sëmbë liba solanga a dë ku libi. Ma tee a dëdë kaa, nöö aambi kaakiti nëen liba möön.

²⁻³ Nöö un boo luku ën a wan futu aki i si. Wan mujëe te a tööu nöö a dë a wan wëti basu taa solanga di womi dë ku libi nöö an sa abi oto manu. Na sö a dë nö? Ee a tei oto manu nëen manu wosu, nöö de o kai ën wan puta mujëe. Biga a booko di tööu. Ma te di womi dëdë kaa, nöö di mujëe an dë a di wëti dë basu möön. Ee a ko abi oto manu seei, ma an du wogi.

⁴ Wë nöö dee sëmbë, söseei a dë ku unu tu e. A wan juu dë un bi dë a wëti basu. Ma fa i si unu ku Masa Jesosi, Keesitu ko nama naandë kaa, nöö wan dë a wëti basu möön e. Un ko abi wan oto masa awaa. Hën da di Sëmbë di bi weki baka a dëdë, faa sa ta wooko a u liba u tja wini ko da Gadu.

⁵ A wan ten dë dee hogi pakisei dee bi dë a u hati bi ta wooko a u liba fu de hai u tja go a di së u dëdë. Biga wa sa hoi dee wëti u Gadu. ⁶ Ma nöö fa u dë aki, di awoo fa u bi ta libi dë an dë wan wojo soni da u möön. A dë leti kuma u dëdë kumutu nëen basu ko fii. Biga wa ta dini Gadu a di awoo fasi dë möön, ta biinga u hoi wëti sikifisikifi a pampia e. Nönö. U ko ta dini ën a wan hii njunjun fasi. Nöö di njunjun fasi u ta taki aki, hën da di Akaa u Gadu seei dë a u hati ta tii u.

Aki ta lei fa hogilibi ta fa ku dee wëti u Gadu.

⁷ Wë unfa u sa taki u di sondi dë baa? Dee wëti dë, de hogi nö? Nönö, de an hogi e. Biga ma bi o sabi andi da hogilibi ee na dee wëti bi lei mi ën. Mi o taki ën sö, dee sëmbë. Bifö mi ko sabi dee wëti u Gadu, nöö di wëti bi dë kaa taa ma musu abi langahati u na wan soni. Ma nöö di mi ko jei di wëti dë ufö mi ko fusutan taa sö wan libi da hogilibi. ⁸ Ma nöö andi pasa? Fa mi jei di wëti dë, nöö hën mi ko si taa sömëni soni dë a mi hati mi ta kë dee an ta kai ku Gadu. Ee i luku te i kaba, nöö a ta djei taa ka wëti an dë nöö hogilibi dë duumiduumi.

⁹ A fesi di ma bi sabi dee wëti u Gadu eti, nöö mi bi dë ta libi u mi seei waiwai. Soni an bi ta toobi mi. Ma di mi ko sabi dee wëti kaa, nöö mi ko si fa dee hogi pakisei dë hia a mi hati tjika. Nöö di lö libi di mi bi ta libi fiifi söndö soni ta toobi mi dë, nöö a ko kaba gbelin. ¹⁰ Nöö hën mi ko si taa dee wëti dee bi musu heepi mi u mi feni libi a Gadu, nöö de tja gaan paati ko a mi ku Gadu. Biga ma sa hoi de möönsö.

¹¹ Ee i luku ën te i kaba, nöö a djei taa dee hogifasi dee dë a mi hati tei dee wëti u Gadu ganjan mi. Biga mi bi mëni taa mi sa hoi de fu mi feni libi a Gadu, ma hii u di dë ma sa hoi de. Dëdë nöö mi bi o feni. ¹² Ma nöö fa mi taki ën dë seei, an dë taa dee wëti an bunu e. De bunu, biga de dë u Gadu. De dë wan leti soni gbelingbelin.

¹³ Wë nöö hën wë mi ta hakisi, dee sëmbë, dee bumbuu wëti naandë, de poi mi ku Gadu sö nö? Nönö e, na de. Ma di hogi di dë a mi hati aki kaa, hën wë tja mi ko a di lö sitaafu dë, faa musu ko a limbo taa gaan hogi logologo seei a

dë. Biga a tei dee bumbuu wëti u Gadu dë kisi mi ku de, fu tja mi go kaba a sösö. Nöo di soni mbei a pasa sö, fu mi musu ko sabi di fasi di dë a u libisëmbë hati aki, fa a hogi tjika.

Aki ta lei fa di hogilibi fuka Paulosu tjika.

¹⁴ Wë nöo u sabi taa dee wëti dee i si u ta taki aki, de kumutu a di Akaa u Masa Gaangadu. Ma nöo andi da di toobi? Wë di toobi dë a mi aki. Biga ma ta dë a di leiki u di Akaa u Gadu. A dë kuma dee hogi fasi u libisëmbë dee dë a mi hati aki, de bai mi tei ko saafuma u de.

¹⁵ Nöo andi mbei mi taki sö? Wë biga ma ta fusutan seei andi mi ta du. Biga di soni di mi ta kë du, nöo nëën mi ta du e, ma di soni di mi buuse gaan buuse, nöo te u mi mëni nöo mi du ën kaa. Ja si nö?

¹⁶ Wë dee sëmbë, di ma kë du dee hogi soni dee mi ta du naandë, nöo hën da mi ta tei dee wëti u Gadu u gaan bumbuu soni. ¹⁷ Nöo hën wë mi ko si taa na mi seepi ta du möön e, ma dee hogifasi dee dë a u libisëmbë hati aki, de wë ta buta mi u mi ta libi di lö libi dë. I si nö? ¹⁸ Nöo mi ko sabi taa fa mi dë aki, ma sa du na wan bumbuu soni möönsö a mundu e. Di lö soni dë an dë a di fasi u mi seei. Fu mi du bumbuu soni mi dë kabakaba, ma di kaakiti an dë a mi u mi du ën. ¹⁹ Biga di bunu di mi kë du nöo nëën mi ta du, ma di hogi di ma kë du seei nöo hën nöo mi ta du nöömö. ²⁰ Hën mbei mi taki taa na mi wë ta du. Ma di hogi pakisei u libisëmbë di dë a mi hati aki, nöo hën wë i si buta mi u mi musu libi a sö wan wisiwasi fasi.

²¹ Wë sö a dë e, dee sëmbë. Wan soni ta wooko a mi liba hebi fu te mi go u go du wan bumbuu soni nöo hogi nöo mi ta du. ²² Fa mi dë aki, mi sa wai tumisi fu mi ta du kumafa dee wëti u Gadu taki. ²³ Ma nöo mi ta si taa wan oto soni dë ta wooko a hii dee pispisi u mi sinkii tuu. A ta feti taanga ku dee wëti u Gadu dee dë a mi pakisei, ta hoi mi gingin a hogidu basu. ²⁴ Ee maingë, unfa seei mi o du te mi kumutu a di fuka aki basu? Ambë seei o puu mi a dee fasi u di sinkii u mi aki, fu ma musu paati ku Gadu? ²⁵ Wë gaantangi u Gadu di a dë taa a manda heepi ko a Jesosi Keesitu u Masa.

Wë da sö e, dee sëmbë. Fa mi dë aki, a mi hati mi ta kë dë saafu u Gadu ta piki dee wëti fëën, ma di fasi u mi ta buta mi saafu a hogilibi basu.

8

Aki ta lei fa di Akaa u Gadu sa puu u a hogilibi basu.

¹ Wë dee sëmbë, hii fa i si u kë di pena dë seei, ma an dë fuu panta. Biga fa u ku Masa Jesosi Keesitu nama tjika aki, nöo wa dë a pasi fu Gadu musu kuutu u tuwë go da sitaafu möön e. ² Biga di soni mbei. Di Akaa di u feni a Jesosi Keesitu, nöo hën abi libi. Nöo hën wë i si lusu u puu a hogilibi basu, be an feni u paati ku Gadu.

³ Fa i si Gadu bi da u dee wëti fëën dë, dee sëmbë, nöo de bi musu heepi u mbei libi fuu kai ku Gadu. Ma nöo de an bi sa heepi u sö e, biga dee fii ku dee kë fuu hati tapa u fu wa sa feni di heepi dë.

Nöo hën wë i si Gadu manda di Womi Mii fëën ko a goonliba aki. Nöo fa a ko dë, nöo sinkii fëën bi djei di fuu libisëmbë di ta du hogi aki, nöo ku ën a paka paima da u fu dee hogi du fuu. Nöo a sö wan fasi a kuutu di hogi di dë a u hati puu ën a u liba, be aan kaakiti a u liba möön. ⁴ Nöo fëën mbei libi fuu sa kai ku dee wëti u Gadu awaa a hii futu e, ee wa dë a di leiki u dee kë fuu hati möön ma u dë a di leiki u di Akaa u Gadu.

⁵ Dee sëmbë, un haika e. Ee di sösö kë fuu hati ta tii u, nöo a dee soni fëën woo ta buta pakisei. Ma ee di Akaa u Gadu ta tii u, nöo a dee fëën soni woo ta

buta pakisei. ⁶ Nöo te i dë a di tii u di Akaa kaa nöo i feni libi u teego e, söseei i feni kötöhati tu.

Ma nöo ee di kë fuu libisëmbë hati ta tii i, nöo i ku Gadu paati kaa e. Ja abi di libi u teego. ⁷⁻⁸ Biga sö wan sëmbë i ku Gadu dë felantima. Fa i sai dë, ja kë saka i seei da dee wëti fëën. Nöo boiti di dë, ja o sa saka i seei da de tu, te i dë a sö wan fasi. Nöo ja o du wan bumbuu soni möönsö tu fu Gadu sa wai ku i.

⁹ Ma nöo ee di Akaa u Gadu hën ta dë a i naandë, nöo na dee söso fii ku dee kë fii hati o ta tii i möön e. Di Akaa wë o tii i. Ma nöo ee wan sëmbë ja abi di Akaa u „Masa Jesosi, Keesitu dë, nöo ja dë sëmbë fëën tu. ¹⁰ Ma ee Keesitu ta dë a i hati, nöo an dë fii panta e. Biga hii fa hogidu mbei sinkii fii o dëdë nöömö wan daka, ma töku di akaa fii hën abi di libi u Gadu kaa, biga Gadu mbei i ko bumbuu sëmbë nëën wojo.

¹¹ Fa Gadu sai dë, dee sëmbë, na söso kaakiti a abi e! Biga hën bi weki „Masa Jesosi, Keesitu a dëdë toona dëën libi. Nöo ee di Akaa fëën dë a i hati, söseei tu a sa weki di sinkii fuunu naandë „di aan kaakiti, mbei a kisi kaakiti faa libi kumafa Gadu kë.

¹² Dee sëmbë fuu dë, un haika e. Soni dë fuu musu du tuu, ma na fuu musu piki dee fii fuu hati möön e. Nönö. ¹³ Biga ee un libi a dee lö fii naandë, nöo woon dëdë paati ku Gadu fu teego. Ma ee un da di Akaa pasi faa tapa dee lö libi naandë, nöo woon feni di libi u Gadu. ¹⁴ Biga dee sëmbë dee ta libi a di lei ku di Akaa u Gadu, nöo de wë da miii u Gadu e.

¹⁵ Nöo di Akaa di i si un kisi dë, an dë wan akaa di ta toona buta unu a katibo möön e, dee sëmbë, fuun musu ta dë fëëfëë hiniwanten kumafa un bi dë a fesi. Nönö. Ma a dë di Akaa u Gadu seei, di buta unu ko miii u Gadu. Nöo hën mbei u ta kai Gadu “Taata”. ¹⁶ Biga di Akaa fëën ta piki ku di fuu akaa taa u da miii fëën seei gbelin. ¹⁷ Nöo di u dë miii u Gadu kaa, nöo hën da u dë a pasi fuu feni dee gudu fëën a bakaten. U ku „Masa Jesosi, Keesitu tuu o feni de makandi e. Biga ee u hoi a dee sitaafu dee u ta tja aki go dou, leti kumafa hën seepi bi hoi a dee fëën sitaafu a bi tja, nöo woo dë a dendu u di waiti fëën di a abi nöömö.

Aki ta taki u di waiti

di woo feni a bakaten.

¹⁸ Dee sëmbë o, fa mi wegi soni luku te mi kaba aki, nöo mi ko sabi gbelin taa dee sitaafu u ta tja aki an sa maaka seei ku di gaan waiti di dë a u aki u booko ko a döo a bakaten.

¹⁹ Un boo taki ën sö taa hii dee soni dee Gadu mbei kaa tuu dë setiseti ta luku di ten di Gadu o tja u dee sëmbë fëën ko a limbo ta lei taa u dë miii fëën. ²⁰⁻²¹ Biga te di juu dë kisi, nöo woo feni di gaan waiti fuu di u musu abi. Woo kumutu a dëdë basu ko fii, nöo hii dee soni Gadu mbei tuu o feni di fii naandë tu.

Ma nöo fa u dë aki, dee soni Gadu mbei an sa ko wan wojo soni möönsö, dee sëmbë. Biga di soni mbei. De dë a wan hebi siba basu taa de o dëdë wan daka nöömö. An dë taa ku deseei kë wë de ko sö e. Gadu hën buta de sö, ma nöo a du ën ku wan pakisei taa a bakaten de tuu o toona kumutu a di siba dë basu.

²² Dee sëmbë, ee i luku soni u mundu te i kaba, nöo a djei kuma hii soni tuu ta dë a gaan fuka ta djëmë seei, leti kuma te bëë ta njan wan mujëë faa pai. Sensi a fesi te kisi tide a dë sö eti. ²³ Ma an dë taa dee soni dë nöo ta fuka e, ma u seei ta djëmë a u hati te na soni tu. U kë di ten ko poi, di Gadu buta faa tja u ko a lanti ko lei taa u da miii fëën. Biga te di juu dë kisi, nöo Gadu o tooka dee sinkii fuu aki puu u a dëdë basu. Nöo u sabi taa a o du ën tu, biga di Akaa

fëen di i si a da u aki hën da di fosuwan fu hii dee bunu dee a abi faa da u a bakaten.

²⁴ Nöo di soni u ta taki aki, a bi dë a dendu u di heepi di u feni a Gadu, ma tökusee an pasa sö eti. Hën mbei u fika ta mëni ën nöömö. Biga na wan sëmbë dë di te a si wan soni kaa, nöo a o fika ta mëni ën eti taa a o si ën. Biga a si ën kaa. ²⁵ Ma te u sabi taa u abi di soni kaa, hii fa wa si ën eti seei, ma woo dë ku gaan pasensi ta luku di juu faa dou fuu feni ën.

²⁶ Nöo wan oto gaan heepi dë möön. Hën da di Akaa u Gadu di ta heepi u a dee suwaki fasi fuu libisëmbë aki. Biga so juu wa ta sabi unfa fuu musu begi, ma di Akaa hën ta begi da u ku djëmë seei tee pasa di fan fu wan libisëmbë.

²⁷ Nöo Masa Gaangadu di sabi dee hati fuu finifini kaa ta fusutan andi di Akaa ta mëni te a ta begi da u. Biga a ta begi a wan fasi di ta kai gbelin ku dee soni Gadu seei ta kë a u.

Aki ta taki fa u dë winima

a Masa Jesosi tjika.

²⁸ Dee sëmbë o, u sabi taa Gadu ta wooko hii soni tuu makandi u tja bunu ko da u dee sëmbë dee lobi ën. Biga u wë da dee sëmbë dee a kai fu di a abi wan pakisei ku u. ²⁹ Biga gaanduwe a fesi a bi sabi u kaa. Hën a tei u buta fuu ko djei di Mii fëen, be hën Mii musu dë di fosuwan a dendu u sòmëni hia oto mii fëen. ³⁰ Nöo te Gadu o buta wan sëmbë fii djei di Mii fëen, nöo a o kai i nöömö. Nöo te a kai i kaa, nöo a o mbei i ko bunu nëen wojo. Nöo te a mbei i ko bunu nëen wojo kaa, nöo a o da i di waiti fëen nöömö di i musu abi.

³¹ Wë andi seei u sa taki möön fu hii dee soni dee u jei naandë, dee sëmbë? Fa Gadu dë ku u a wan së tjika aki, nöo ambë seei o sa du soni ku u te a wini u? ³² Biga Gadu kai u gaan soni te a da u di fëen seei Mii. An hoi ën a baka, ma a mbei a paka di paima fuu hedi. Nöo ee sö wan gaan soni a du da u kaa, nöo na waiwai seei a o da u hii dee oto soni dee u abi fanöudu nö?

³³ Wë nöo mi hakisi möön, ambë tjika u tja u dee sëmbë Gadu tei ko sëmbë fëen go kaagi? Sëmbë an tjika e! Biga Masa Gaangadu seei tei u u bumbuu sëmbë kaa, an si föutu a u möön. ³⁴ Nöo ambë seei da di sëmbë sa kë tja u go kuutu da sitaafu? A sa kë Jesosi Keesitu nö? Nönö, an o du sö wan soni e. Biga hën dëdë da u kaa, nöo na di dë nöo ma Gadu toona weki ën baka, nöo fa u dë aki a dë sindosindo a letimaun së u Gadu ta begi da u.

³⁵ Mi hakisi unu möön, dee sëmbë, ambë sa paati u ku Masa Jesosi, Keesitu, puu u a di gaan lobi di u dë aki? A sa kë toobi nö? Na seei. Fuka ö? Na seei. Wë ee sëmbë ta sitaafu u wë? Na seei. Wë ee gaan hangi ko wë? Na seei. Wë pena wë? Kwetikweti. Wë ee i jei taa wan gaan soni sa ko miti i wë? Na seei. Wë ee de ta ko a i ku ufangi wë? Na seei. ³⁶ Awa, kumafa i si i jei dë, sö wan soni dë sikifisikifi a Gadu Buku tuu taa:

Fii hedi u dë a dëdë buka hii daka.

De ta luku u seei kuma wanlö sikapu de ta tja go koti gangaa kii.

Sö u dë a libisëmbë wojo e, dee sëmbë. ³⁷ Ma nöo tökusee a hii dee soni u jei dë tuu, u dë gaanfa möön winima e! Biga di Sëmbë di i si lobi u aki sö hën wë wooko sö da u.

³⁸ Nöo hën mbei mi ko sabi gbelin taa na wan soni dë di sa paati u ku di fa Gadu lobi u tjika aki e. Na dëdë, na libi, na wan basia u Gadu Köndë ee nasö dee u didibi köndë, na wan soni u di ten u dë aki, na wan soni u bakaten tu, na wan makiti sa paati u puu a di lobi u Gadu aki. ³⁹ Na wan soni a liba ala, na wan soni a basu aki tu. Na wan kodo soni seei a hii di mundu di Gadu mbei

aki abi di kaakiti u sa paati u ku di lobi di Gadu lobi u aki e, dee sëmbë, fu di u nama ku Jesosi Keesitu di Masa fuu.

9

Aki ta lei fa Gadu hei

dee Dju sëmbë tjika.

¹ Wë dee sëmbë, ka mi ku ₁ Masa Jesosi ₁ Keesitu nama tjika aki kaa, nöö mi o taki wan soni da unu, nöö na sipootu mi ta mbei e. Tuutuu soni mi o taki. Di Akaa u Gadu seei ta piki ku mi hati taa tuutuu soni mi o taki aki, dee sëmbë.

² Nöö mi taki e, fa i si mi dë aki, mi dë ku wan gaan fuka a mi hati ta kusumi seei nöömö te na soni. ³ I sabi faandi mbei ö? U dee sëmbë u mi dee dë Isaëli sëmbë kuma miseei. A ta hati mi da de teee, leti kumafa i si mi o fan aki, taa ee a bi sa dë sö, nöö mi bi sa kë u ₁ Masa Jesosi ₁ Keesitu jaka mi puu nëen fesi tuwë go kaba a sösö, ee dee Isaëli sëmbë u mi bi sa ko feni di libi u teego a mi kamian. ⁴ Biga wë fa i si de sai naandë, nöö de wë bi dë a pasi u de ko miii u Gadu, u de feni dee bunu fëen a bakaten. De wë Gadu bi lei di gaan waiti fëen kaa di a abi kuma Gadu. Ku de wë a bi mbei sëmëni buka, nöö sösei de a bi da dee wëti fëen, ku di fa u de musu ta dini ën ta begi a di Wosu fëen. De wë Gadu bi paamusi sëmëni gaan soni. ⁵ De abi dee nëbai gaan sëmbë fu goonliba tu, nöö a de wë Keesitu kumutu a libisëmbë fasi, hii fa a dë Gadu seei a hii soni liba, di dë u ta gafa nöömö. A tan sö.

Aki ta lei taa ja sa fia ku Gadu a di soni di a ta du.

⁶ Ma hii fa Gadu bi hei u dee Dju sëmbë tjika seei, ma na hii u tuu dë apaiti sëmbë dëen e, dee sëmbë. Wë ma nöö fa mi fan naandë, nöö unfä fëen i mëni? ₁ I ninga taa dee paamusi Gadu paamusi dë, de an ko soni möönsö nō? Nönō, na di soni dë mi taki e. Ma mi taki taa na hii dee bakamii u Isaëli dë tuutuu Dju sëmbë a Gadu wojo.

⁷ Leti kumafa i si i sabi tu taa na hii sëmbë dee ta kai Abahamu gaan avo dë tuutuu bakamii fëen a Gadu wojo. Biga wë Gadu bi fan ku Abahamu taa: Fu dee bakamii fii, nöö dee u Isaki mii nöö mi o tei konda e.

⁸ Nöö sö i si taa Gadu ta konda dee bakamii u di mii u Abahamu di a pai ku di paamusi u Gadu. An ta konda dee bakamii u di mii di a pai a libisëmbë fasi nöö.

⁹ Wë nöö haika bunu fa de pai Isaki e. Gadu kai Abahamu te a piki, a taa: Luku, te kuma sö wan ten möön, nöö mi o toona ko a i,

nöö Sala o dë ku wan womi mii a maun kaa. Nöö ku sö wan paamusi u Gadu wë i si Isaki ko e.

¹⁰ Nöö sö a bi waka tu ku de tu mii u Lebeke de kai Esau ku Jakopu, dee de pai tulingi. Fa dee mii sai dë, di wan kodo tata nöö de abi, hën da Isaki, di gaan sëmbë fuu. De an tooka seei a di dë. ¹¹⁻¹² Ma nöö bifö Lebeke bi pai de tu mii dë, Gadu bi taki dëen taa:

Di gaan wan o saka a di pikiwan basu.

De an bi du bunu, de an bi du wogi seei, ufö Gadu taki sö. I si? Nöö di soni mbei a taki sö, fii musu si taa an ta nama seei a di du u wan libisëmbë, ma a ta nama nöö a di fa Gadu kai i. Sösei tu, i sa si taa fa Gadu pakisei faa buta wan soni ko, sö nöö a musu pasa nöömö. ¹³ A ko dë nöö kumafa de sikifi a di Buku taa:

Jakopu hën mi tei, ma Esau hën mi disa.

¹⁴ Wë fa u fan dë, nöö unfa i mēni fēen, dee sēmbë? Kandë joo kē taa wë nöö Gadu an du bunu. Sö nö? Di lö pakisei naandë an musu ko a i seei. ¹⁵ Ja jei fa Gadu bi fan ku Mosesi ö? A taa:

Mi ta a' tjalihati a di sēmbë di mi kē e.

Mi ta saa di sēmbë di mi kē.

¹⁶ Nöö da sö i ta si taa an ta hēngi a di kē u wan libisēmbë, nasö a di fa i ta biinga, ma a ta dë a di fa Gadu ta abi tjalihati da i tjika.

¹⁷ Dee sēmbë, wan jei fa Gadu fan ku Kōnu Falao nö? A taa:

Mi ko buli i fu mi sa lei fa mi a' makiti tjika,

be nē u mi bai a hii goonliba.

Wan jei nö, dee sēmbë? ¹⁸ Wë nöö sö u ta si taa Gadu ta abi tjalihati da di sēmbë di a kē, nöö söseei tu te a kē a ta buta wan sēmbë faa abi möön taangajesi.

¹⁹ Nöö a kandë joo hakisi taa: "Wë nöö ee a dë sö, nöö unfa Gadu sa kuutu u ee wa kē piki ën buka? Nēen seei buta u sö nö? Ambë sa bia kumutu a di soni di Gadu kē du?"

²⁰ Aaa, sö i hakisi nö? Ma fa i sai dë libisēmbë nöö i dë, nöö i sa kai Gadu a kuutu ö? Haika e, ee wan sēmbë ta tēmbë ku doti, nöö unfa fēen i mēni? Ee a mbei wan soni, nöö di soni dë sa hopo hakisi ën taa: "Faandi mbei i mbei mi sö u du?" Nönö, an o sa taki sö e. ²¹ Fa i si di sēmbë ta wooko ku di doti dë, nöö a abi leti faa du ku ën kumafa a kē, na sö nö? Fa a sai dë, a sa tei wan pisi u di doti mbei paabi fu de sa du gaan bumbuu soni ku ën, nöö a sa toona tei wan oto pisi mbei paabi u de du wan möön lagi soni ku ën. Na sö nö?

²²⁻²³ Dee sēmbë o, andi i abi u taki u di fa Gadu ta wooko? Ja si fa a ta hoi pasensi ku dee sēmbë dee di hatiboonu fēen dë a de liba nö? Fa de sai dë, nöö de dë a pasi kaa u Gadu musu da de sitaafu kaba de a söso. Nöö ee a bi kē lei kumafa hati fēen ta boonu ku de tjika, ku di fa a abi kaakiti tjika faa musu du ku de, nöö a bi sa du sö o. Ma a ta hoi pasensi da de ufö. Nöö di soni mbei, biga a kē lei di Gadu fasi fēen da u dee oto sēmbë dee a abi tjalihati da. Biga u da dee sēmbë dee a seeka buta kaa fuu musu feni di gaan waiti fēen a bakaten.

²⁴ Nöö di waiti dë, nöö na u Dju sēmbë nöö Gadu kai fuu feni ën e, ma oto köndë sēmbë seei dë a dendu tu. ²⁵ Nöö a kai ku di soni Gadu buta di tjabukama fēen de kai Hosea fa a taki, taa:

Dee sēmbë dee an bi dë sēmbë u mi,
nöö de wë mi o kai mi sēmbë.

Di sēmbë di sēmbë an bi lobi seei,

hën mi o kai mi lobima.

Sö Gadu taki e. ²⁶ Hën Hosea taki möön taa:

Ka Gadu bi fan taa dee sēmbë dë

na sēmbë fēen de dë,

nöö leti naandë

de o kai de mihi u di libilibi Gadu.

Sö nöö a ta pasa fa u dë aki ku dee sēmbë dee an dë Dju.

²⁷ Ma a di sē u dee Dju sēmbë, di tjabukama de kai Jesaaja bi bai taa:

Dee Isaëli sēmbë sa hia

tee de dë kuma dee sandu sii u di ze bandja seei,

ma wan biti wan nöö o feni heepi a Gadu e.

²⁸ Biga fa Masa Gadu buta faa du ku di goonliba aki,

nöö te juu fēen kisi,

nöö a o du ën tjua puu wante a wan leti fasi söndö buuja.

Sö Jesaaja bi taki. ²⁹ Hën mbei a bi taki tu taa:

Ee na Masa Gadu di abi hii makiti

bi hoi wantu bakamii fuu a libi,
nöö hii u tuu bi o kaba a sösö gbegedee
leti kumafa a pasa ku dee sëmbë u dee köndë de kai Sodom ku Gomola.

³⁰ Wë nöö andi u sa taki u dee soni u jei dë, dee sëmbë? Dati wan taki, dee sëmbë na u Dju u bi taki Gadu kai dë, de an bi ta biinga seei u de ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo e, ma tökuseei de ko sö o. Nöö unfa a waka? Di biibi de ko biibi, hën mbei. I si? ³¹ Ma dee Isaëli sëmbë u mi wë? De ta biinga u de hoi wëti dëdë ku libi seei fu de sa ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo, ma fa i si i jei dë, de an ko sö möönsö e. ³² Faandi mbei? Fu di de an ta suku ën ku biibi, ma de ta suku ën ku du. Nöö hën wë i si de naki futu a di sitonu gbolu di di Buku bi taki. ³³ A taa:

Dee sëmbë, un luku.

Mi tja wan gaan sitonu ko buta

„a dee Dju sëmbë u mi dendu.”

Leti a Sion seei mi tjëen go buta.

Nöö a dë wan sitonu

sëmbë ta naki futu nëen ta kai.

Hën ta tuwë sëmbë gbolou.

Ma nöö ee wan sëmbë i ta biibi nëen liba,

nöö aan ten di joo kisi sen a bakaten möönsö.

Da sö e, dee sëmbë.

10

Aki ta lei fa dee Dju sëmbë

a' taangajesi tjika.

¹ Wë dee sëmbë, kumafa mi taki dë, nöö mi hati ta hangi seei u dee Isaëli sëmbë kuma mi musu feni di heepi u Gadu. Mi ta begi Gadu gaanfa da de fu di soni dë. ² Biga miseei dë kotoigima u de taa de ta biinga taanga seei u de sa dini Gadu e, ma fa i jei dë, na ku fusutan o. ³ Biga de aan bisi ku di fa Gadu buta u sëmbë musu ko bumbuu nëen wojo. De an ta saka dëen seei, ma de ta hopo ta biinga nöömö ku dee wëti u de de ta hoi, fu de ko bumbuu nëen wojo.

⁴ Ma fa i si Gadu bi da de dee wëti dë, na u mbei de ko bumbuu nëen wojo e, ma fu tja de ko dou a „Jesosi”, Keesitu. Biga hën nöö sa mbei hiniwan sëmbë ko bumbuu a Gadu wojo, ee i ta biibi nëen liba. Nöö sö e.

⁵ Un boo toona mëni fa Mosesi bi taki da dee fesiten sëmbë fuu. A taa:

Di sëmbë di ta hoi hii dee wëti aki, nöö i feni di libi u Gadu.

Sö wë a taki e, kumafa i musu hoi wëti tjika ufö i sa ko bumbuu a Gadu wojo.

⁶⁻⁷ Ma haika fa a taki u di fa i sa ko bunu a Gadu wojo ku biibi. A taa:

Wan musu peevu hakisi a unu hati taa:

“Ambë o subi go a liba ala go tei heepi tja ko da u?”

Ee nasö, “Ambë sa saka go a goonbasu go tei heepi ko da u?”

Nöö a di soni dë i musu si taa an taanga sö fii du fa Gadu kë. An nama seei a soni di woo du ku u kaakiti. Biga na u bi subi go a liba ala go tei „Masa Jesosi”, Keesitu tja ko dëdë da u e. Nöö söseei di a dëdë nöö na u saka go a goonbasu ala go tei ën tja ko baka. Na sö u ta feni di heepi u Gadu. ⁸ Ma nöö a dë leti kumafa i si Mosesi bi toona taki dë möön, a taa:

Di taki, a dë a i seei naandë.

A dë leti a i buka kakisa ku i hati dendu.

Nöö di Buka di i si u ta tja ta konda da sëmbë aki, nöö hën nöö wë di dë e. An nama a du, ma a nama a biibi. ⁹ Biga ee i jabi i buka piki taa Jesosi hën nöö

da Masa u mundu, nõö i biibi a i hati taa Gadu bi weki ën a dëdë toona dëen libi, nõö i feni di heepi u Gadu kaa.

¹⁰ Biga ku i hati i ta biibi, nõö hën ta mbei Gadu ta si i kuma bumbuu sëmbë. Nõö ku i buka i ta piki taa Jesosi da Masa, nõö hën ta mbei i sa feni di heepi u Gadu fu ja lasi go kaba a sösö.

¹¹ A dë leti kumafa di Buku u Gadu bi taki dë kaa taa:
Di sëmbë di ta biibi nëen liba,
an o kisi sen a bakaten möönsö.

¹² Nõö ee i dë Dju sëmbë, ee ja dë Dju, na wan sëmbë dë a fesi a di soni aki e. Biga u tuu abi di wan Masa a u liba, nõö a abi bunu te a hia ta da hiniwan sëmbë di ta kai ën në ta suku heepi nëen, ee i dë Dju, ee ja dë Dju. ¹³ Biga di Buku taki taa:

Hiniwan sëmbë di ta kai Masa në
o feni di heepi fëen.

¹⁴ Wë ma fa mi fan naandë, mi kë hakisi unu wan soni. Unfa sëmbë o sa kai wan sëmbë në ee de an ta biibi nëen liba? Nõö unfa de sa biibi nëen liba ee de an jei soni fëen wan daka? Nõö unfa de o du jei soni fëen, ee sëmbë an kondëen da de? ¹⁵ Nõö unfa wan sëmbë sa kondëen da de ee de an mandëen go faa kondëen? Hën mbei de sikifi a di Buku taa:

Di futu u di sëmbë di ta tja wan bunu njunsu ko,
nõö a dë gaan waiti soni seei.

¹⁶ Nõö sô a dë tuu e. Ma hii fa sômëni Dju sëmbë ko jei di buka u Gadu kaa, ma na de tuu piki o. Ja jei fa Jesaaja bi hakisi nõ? A taa:
“Masa o, ambë seei ta biibi di buka u ta tja aki baa?”

¹⁷ Wë nõö kumafa u bi taki dë, dee sëmbë, nõö sô a dë e. Biga te i jei di buka u Gadu ufö biibi ta ko a i hati, nõö di buka u Gadu dë hënseei da di u Keesitu di u ta konda aki kaa.

¹⁸ Nõö nõ mi hakisi, dee Dju sëmbë an jei di buka nõ? Awa, de jei ën o. Ja jei fa di Buku taki u dee bosikopuma u Masa ö? A taa:
Töngö u de ta piki a hii di mundu.

A hii dee kamiankamian u goonliba tuu seei sëmbë sa jei dee soni de ta taki.
Sö di Buku taki e.

¹⁹ Wë nõö mi toona hakisi möön, a sa kë taa dee Isaëli sëmbë an bi fusutan di buka nõ? Na di soni dë! Ja si fa Gadu buta Mosesi faa sikifi nõ? A taa:

Mi o mbei un haun da wanlö pei sëmbë
dee an bi dë wan nasiön.

Fa un ta si de kuma wanlö sösö sëmbë söndö fusutan dë,
ma de o ko dë a unu fesi,
nõö di juu dë hati fuunu o boonu seei.

²⁰ Nõö söseei Jesaaja konda wan soni limbolimbo, an bi fëëë u taki ën. A taa:
Gadu taki taa,

“Wanlö sëmbë ko feni mi dee an bi ta suku mi seei.
Mi tja miseei ko a limbo da wanlö sëmbë
dee an bi ta hakisi fa u mi möönsö.”

²¹ Ma fu dee Isaëli sëmbë a taa:

“Ndeti ku didia mi ta tëndë maun da de,
ma de ta hai baka.

De an kë piki mi buka.

Fa de sai u de dë,

de an kë tan seei a di tii u mi basu möönsö.”

Sö Gadu taki u dee Dju sëmbë u mi e.

11

Aki ta lei fa dee sëmbë na u Isaëli feni pasi u ko a Gadu.

¹ Wë nõõ fa mi taki naandë, dee sëmbë, a sa kë un sa mëni taa Gadu tuwë dee Dju sëmbë fëen nõ? Kwetikweti. An tuwë de e. Biga wë miseei da wan Dju sëmbë tu. Bôngö u Abahamu seei mi dë. De pali mi a di lõ u Benjamin. I si? ² Nõõ Gadu an tuwë dee sëmbë fëen dee a bi tei a fesi e. A ta mëni de eti.

Wan jei fa di Buku u Gadu taki u di tjabukama de kai Elia nõ? Elia kaagi dee Dju sëmbë fëen da Gadu. A taa:

³ Masa o, fa u dë aki, hii dee tjabukama fii tuu de kii e, nõõ dee sitonu tafa ka u bi ta tjuma soni da i, de booko de tuu fiaa puu.

Mi wanwan tõ nõõ da Isaëli sëmbë fika ta begi i eti.

Nõõ na di dë nõõ,

ma de dë a mi baka seei u kii mi puu nõömö.

Sõ Elia taki.

⁴ Ma nõõ unfa Gadu piki ën? A taa:

Na di soni dë e.

Mi hoi sëbën dusu sëmbë da miseei

dee an tjökö kini a goon da Baali wan daka.

Biga Baali hën da di pindigadu sëmbë bi ta begi a di ten dë.

Nõõ sõ Gadu fan ku Elia e. ⁵ Nõõ sõseei a dë fa u dë aki tu e, dee sëmbë. Wanlõ Dju sëmbë fika eti, dee Gadu tei fëen seei ku ën bunuhati. ⁶ Ma nõõ ee a dë taa ku bunuhati a tei de, nõõ an dë taa soni de du mbei e. Biga wë ee sõ, nõõ nëen da bunuhati möön.

⁷ Wë andi u sa taki u di soni aki baa? Fa Isaëli sëmbë ta biinga fu de ko bunu a Gadu wojo tjika dë, ma di gaan së u de an feni ën möönsö. Dee Gadu tei a de dendu, de nõõ feni ën, nõõ dee otowan ko abi möön taangajesi. ⁸ A ko leti kumafa i si de sikifi a di Buku taa:

Gadu buta de ko dë doon sõ.

A da de wan pei wojo fu de an musu ta si soni fëen möönsö,

ku wan jesi u de an musu ta jei soni fëen tu,

te kisi tide eti.

⁹ Nõõ Dafiti seei bi taki tu u dee lõ Dju sëmbë dë. A taa:

Di soni de ta tei hebi kuma soni u njan u de dë,

a musu bia wan taapu da de u kisi de.

A musu dë kuma tatai a pasi da de,

nasö wan sitonu fu de naki futu kai,

u de feni di sitaafu nõömö di de musu feni.

¹⁰ Fa de sai u de dë, wojo u de musu ko dungu,

be de an ta si sondi möön.

Hiniwanten de musu dë ku fuka,

kuma wan sëmbë di ta waka bendibendi nõömö.

Sõ Dafiti taki e, u dee lõ sëmbë dë.

Aki ta taki fa dee sëmbë an dë Dju ko a dendu u di heepi u Gadu.

¹¹ Wë mi hakisi möön taa, fa dee Dju sëmbë naki futu dë, nõõ de kai fu nõömö nõ? De an o hopo möönsö nõ? Aai, de o toona hopo e. Ma nõõ fa i si de kai fu wan pisiten dë, hën wë mbei un dee oto köndë sëmbë feni di heepi u Gadu. Nõõ di soni mbei a ko sõ, fu dee Dju sëmbë musu haun ku unu. ¹² Biga di kai i si de kai dë, hën wë mbei un dee otowan feni dee gudu u Gadu te a hila.

Nõõ unfa seei a o dë baa te dee Dju sëmbë toona ko a di kamian fu de feni hii dee gudu Gadu bi buta da de baka? Di juu dë, na dee gudu o ko möön hila da hii sëmbë nõ? Awa, sõ wë a o dë e.

¹³ Wë fa mi ta fan aki, dee sëmbë, nõö mi ta fan ku un dee sëmbë na Dju ufö. Nõö fa i si Gadu buta mi tjabukama fëen u ta konda di Buka da unu aki, nõö mi ta kai di wooko gaan soni e. Mi ta hopo ën seei. ¹⁴ Biga ku ën mi sa buli dee Dju sëmbë u mi be de haun ku unu, nõö a kandë a di fasi dë so u de sa bia ko feni di libi u teego tu.

¹⁵ Kumafa u taki dë kaa, dee sëmbë, Gadu disa dee Dju sëmbë fu wan pisiten e, nõö hën mbei un dee oto kõndë sëmbë feni pasi fuun ko dë bunu ku Gadu. Nõö unfa seei soni o waka un mëni te Gadu o tei dee Dju toona tja ko nëen baka? Di soni dë, an o bigi ö, leti kuma te wan sëmbë dëdë toona weki baka? Aai, sô a o bigi tjika e.

¹⁶ Un boo mëni di soni u ta taki aki kuma te wan sëmbë ta dian boon. Ee a da Gadu wan pisi u di boon, nõö nëen da hii di boon tuu dë apaiti dëen ö? Söseei ee wan pau dë nõö di lutu fëen dë apaiti da Gadu, nõö na hii dee maun fëen tuu o dë apaiti dëen tu nõ? Wë nõö sô a dë ku u dee Dju sëmbë tu. „Fa dee gaan sëmbë fuu bi dë apaiti sëmbë u Gadu tjika dë, nõö söseei u dee bakamii u de dë tu.”

¹⁷ Di fa Gadu ta wooko aki, nõö u sa mëni ën tu kuma wan sëmbë di abi di wooko ta tei wanlö oto pau maun tja ko mindi a wan oto pau, faa musu pai möön bunu fuuta. Nõö hën wë de bi abi wan pau ta pai di fuuta de ta kai oleifi. Hën de koti so u dee maun fëen puu. Hën de koti dee maun u wan matu oleifi di de an bi kiija seei, hën de tja de ko mindi a dee kamiankamian u di bumbuu pau di de ta kiija a ganda. Nõö fa de tja dee maun ko mindi dë, fu de feni di fatu u di bumbuu pau di ta kumutu nëen lutu, be de ko bumbuu soni.

¹⁸ Wë nõö dee paumaun i si de tja ko mindi dë, nõö un dee sëmbë na Dju wë e. Nõö di bumbuu pau i si dë, Dju sëmbë wë u kë taki. Nõö fa i si un nama naandë, nõö wan musu sai dë ta njan buka ta wisiwasi dee oto maun u di pau dee de bi koti puu naandë e. Biga wë fa i si un sai dë, nõö dee lutu u di pau ta hoi unu, na unu ta hoi dee lutu.

¹⁹ Wë a kandë i sa taa: “Awa, wë de koti dee di dë puu u de tei u a de kamian, na sô nõ?” ²⁰ Tuu wë e, ma fa i si de koti dee maun dë, fu di de an kë biibi hën mbei de koti de puu. Nõö fu di un biibi hën mbei wë un ko nama naandë. Nõö un musu mëni unu seei be wan abi gaan fasi. Un musu fëë seei. ²¹ Biga ku dee maun u di pau seei wë Gadu wooko sô. Nõö unfa un mëni a o wooko ku unu dee an bi dë maun u di pau seei, ma nama nõö de tja unu ko nama dë? Ee wan biibi, nõö na hesihesi Gadu sa koti unu puu tu nõ?

²² Söö. Wë dee sëmbë, ee i buta pakisei bunu a dee soni u ta taki aki, nõö i o si fa Gadu abi bunuhati tjika, nõö i o si fa Gadu ta gandji da sëmbë tjika tu. Biga a gandji seei da dee sëmbë dee i si kai kumutu a di kamian de bi sai dë. Ma nõö a a’ bunuhati da unu, ee un tan a di kamian nõömö faa sa lei unu di bunuhati fëen. Ma ee na sô, nõö söseei a o koti unu puu tu. ²³ Fa dee Dju sëmbë dee u taki sai dë, ee de disa di taangajesi fasi u de toona ko biibi, nõö Gadu o toona tja de ko nama baka ka de bi dë. Biga a abi kaakiti tjika faa du di soni dë e.

²⁴ Un boo pakisei wan oto futu u di nõngö aki, dee sëmbë. Fa i si Gadu koti dee paumaun puu dë, nõö de wë bi dë u di bumbuu pau seei. Nõö hën wë a du wan soni di toobi libisëmbë fusutan. Biga unu dee bi dë a matu a tei tja ko nama a di kiijakiija oleifi pau a ganda dë. Nõö fa a heepi unu tjika dë, nõö na hesihesi a sa toona tei dee maun dee bi dë u di pau seei toona tja ko nama baka nõ?

Aki ta lei taa Gadu an disa dee Isaëli sëmbë fëen u koo.

²⁵ Dee sēmbē u mi dē, mi o taki wan soni aki awaa di bi dē wan tjubitjubi soni a Gadu hati, ma fa u dē aki an musu dē sō möön. Un musu fusutēen, ee nasō nōō un sa kisi gaan fasi.

Un haika e. Fa u dē aki, sōmēni u dee Isaēli sēmbē mbei taangajesi da Gadu tuu, ma fu wan pisiten nōō. Nōō te hii dee oto kōndē sēmbē dee o ko a Gadu ko a biibi kaa, ²⁶ nōō baka u di dē nōō dee Isaēli sēmbē seei o bia ko a Gadu awaa u de feni heepi nēen. Nōō di ten dē a o dē leti kumafa Gadu bi taki a di Buku. A taa:

Leti a dee Isaēli sēmbē dendu dē di Heepima o kumutu,
a Sion seei.

Nōō a o puu dee bakamii u Jakopu a di fa de sai dē,
be de bia ko ta mēni mi.

²⁷ Nōō sō wan buka mi o mbei ku de e:
mi o puu dee hogi du u de a de liba.
Sō Gadu bi taki e, u dee Dju sēmbē.

²⁸ Te i luku te i kaba a di fa dee Dju sēmbē an kē piki di Buka u Masa Jesosi u ta konda aki, nōō de ku Gadu ko dē gaan felantima fu di soni dē hedi e. Ma fa de ku ēn ko felantima seei, ma un feni wini nēen, biga hēn wē mbei di Buka ko a unu. Ma tōkusee a lobi dee Dju sēmbē eti o, fu dee gaan sēmbē u de hedi.

²⁹ Nōō dee bunu dee a buta da de kaa, ku di fa a kai de ko sēmbē fēen, dee lō soni dē an o sa puu möönsō.

³⁰ Fa i si un bi sai dē, dee sēmbē, nōō a fesi wan bi ta piki Gadu buka seei. Ma fu di dee Dju sēmbē an piki, hēn wē mbei un feni di tjalihati u Gadu. ³¹ Nōō te kuma tide eti dee Dju sēmbē an ta piki Gadu buka möönsō. Nōō di soni mbei, fu Gadu musu a' tjalihati a de liba leti kumafa a bi abi tjalihati fuunu. ³² Nōō hēn da te i luku soni te i kaba, nōō joo si taa a di wan fasi dē Gadu ta heepi hii sēmbē tuu. Biga a disa u tuu be wa piki hēn buka, fu a bakaten a sa feni pasi lei u di tjalihati fēen, ee i dē Dju, ee ja dē Dju.

Aki Paulosu ta gafa Gadu.

³³ Ke maingē, un luku fa di kōni u Gadu fundu tjika! Un luku fa a sabi soni tjika maingē! Un luku fa a gudu tjika. Fa a ta kuutu soni buta, na wan sēmbē seei sa dē u suku fini nēen te a fusutēen möönsō. Na wan sēmbē sa fusutan tu fa Gadu ta buta soni faa waka. ³⁴ A dē leti kumafa i si Jesaaja sikifi a di Buku, a hakisi taa:

Ambē seei sa sabi di pakisei u Gadu, andi dē nēen?

Ambē seei dēen lai wan daka taa sō a musu du?

³⁵ Ambē da Gadu soni wan daka faa musu go hakisi ēn soni baka?

Un sēmbē seei baa?

³⁶ Biga nēen wē hii soni ta kumutu ko e.

Hēn ta hoi hii soni fu de an kaba a sōsō,

nōō de tuu o toona ko fēen nōömō tu.

Fa a sai dē, hēn nōō musu abi hii nēbai fu teego.

A tan sō.

12

Aki ta lei fa i musu hopo i seei

da Gadu tjika fii libi

kumafa a kē.

¹ Sōō. Wē un dee sēmbē u mi o, wan si fa Gadu abi tjalihati da u nō? Wē nōō hēn mbei mi begi unu gaantangi baa, be un hopo unu seei ku telu da Gadu

e, kuma wan libilibi paima apaiti wan i ta tuwë dëën „fu dëën tangi„. Nöo a o suti dëën seei. Nöo te un du sö kaa, nöo hën da un ta dini ën a wan tuutuu fasi.

² Fa i si un sai dë, dee sëmbë, wan musu ta djeesi dee sëmbë u di goonliba aki dee na sabi Gadu a dee soni de ta du. Ma i musu da Gadu pasi faa tooka di pakisei fii, be i ko abi wan hii oto pakisei. Nöo joo sabi u wegi soni luku fii sabi andi Gadu kë. Biga di soni Gadu kë, a dë wan gaan bumbuu soni e. A dë wan gbelingbelin soni da i fii tei ku piizii.

³ Dee sëmbë o, fa Gadu buta mi a sö wan gaan wooko ku ën bunuhati aki, nöo fëën mbei mi ta fan ku hiniwan fuunu taa ja musu luku i seei hei möön fa i dë e. Ma i musu ta wegi i seei ku bumbuu pakisei ta luku andi Gadu buta da i fii tei wooko ku ën ku biibi.

⁴ Ja si fa di sinkii fuu aki dë nö? A abi sëmëni pisi, ma de an ta du di wan wooko. ⁵ Wë söseei a dë a u tu kuma biibima. Fa u ku „Jesosi, Keesitu nama aki, nöo u dë hia seei, ma töku u dë kuma di wan kodo sinkii nöo, nöo hiniwan fuu dë kuma wan kamian fëën. ⁶ Biga fa Gadu paati dee këni fëën da u ku ën bunuhati aki, ma nöo de an dë di wan fasi e. De dë pepei. Nöo fëën mbei ee wan fuunu sai naandë, nöo Gadu da i di këni fii ta kisi fan nëën ta konda da otowan, nöo be i du ën kumafa di biibi fii dou. ⁷ Ee Gadu da i di këni fii ta heepi otowan, nöo be i du di dë. Ee Gadu da i di këni fii ta lei otowan soni, nöo be i ta lei nöo. ⁸ Ee Gadu da i di këni fii ta da otowan hati, nöo be i du di dë. Di sëmbë Gadu da di këni faa ta puu otowan a fuka nöo be a du ën söndö landa e. Ee Gadu da i di këni fii dë fesima ta tii oto sëmbë, nöo be i du ën ku hii i kaakiti. Ee wan sëmbë Gadu da i tjalihati fii ta heepi otowan, nöo be i ta du ën ku piizii söndö konda soni a buka. „Nöo a di fasi dë, woo ko dë wan sinkii telufu.“

⁹ Söö. Nöo awaa mi o taki pepei soni kumafa fii libi kuma biibima.„ A di fosu kamian di lobi fuunu musu dë söndö ganjan. Nöo i musu buuse hiniwan soni di i si taa hogi, biga ku bunu soni nöo i musu ta nama. ¹⁰ Un musu ta fii makandi kuma baaa ku baaa, nöo be i ta hopo di otowan fii möön fa i ta hopo i seei.

¹¹ Dee sëmbë, wan musu dë malëngëmalëngë e. Ma i musu ta dë gaagaa sabi taa Masa hën i ta dini.

¹² Un musu ta wai nöömö e, fu di un sabi taa woon feni dee bunu u Gadu dee a bi paamusi u. Nöo un musu ta tja sitaafu ku pasensi e. Nöo un musu ta begi nango nöömö tu. Wan musu disa.

¹³ Nöo un musu ta heepi dee oto sëmbë u Gadu a dee soni de abi fanöudu. Nöo be un ta tei sëmbë ku wai a unu wosu tu.

¹⁴ Ee wan sëmbë ta toobi i ta du hogihogi ku i, nöo na sibëën e, ma wensi bunu dëën. ¹⁵ Ee i si wan sëmbë ta wai, nöo wai ku ën e. Ee i si wan sëmbë ta këë, nöo këë ku ën makandi. ¹⁶ Biga fa un sai dë, un musu ta libi ku wan hati makandi. Ja musu mbei taa i hei te nöo ja sa nama ku lagi sëmbë. Ja musu abi gaan fasi.

¹⁷ Ee wan sëmbë du hogi ku i, nöo ja musu toona du hogi ku ën baka. Ma i musu ta biinga fii libi a wan leti fasi a hii sëmbë fesi. ¹⁸ Nöo i musu biinga fii libi fiifi ku hii sëmbë, ee i sa.

¹⁹ Un dee lobi mati u mi dë, un haika e. Wan musu paka hogi ku hogi baka, ma un musu disa pasi da di hatiboonu u Gadu. Wan jei fa Gadu taki a di Buku ö? A taa:

Fu tei paima a sëmbë, nöo mi a fika da.

Te wan sëmbë du hogi, nöo mi o pakëën nöömö.

Sö Masa Gadu taki. ²⁰ Ma nöö unu, wan musu du sö e. Biga di Buku taki möön taa:

Ee hangi ta kii di felantima fii, nöö dëen soni u njan.

Ee dëewata kisi ën, nöö dëen wata a bebe.

Biga te un du sö kaa,

nöö a o hati ën kuma i tuwë zonka ku faja nëen hedi djolou.

²¹ Sö wë e, dee sëmbë. Na da hogi pasi faa wini i e, ma i musu wini hogidu ku bunulibi.

13

Aki ta lei fa u musu libi

ku dee tii lanti buta.

¹ Wë awaa woo konda da unu fa fuun musu libi ku lanti. Un haika e, hii sëmbë musu ta saka a dee tii u lanti basu e. Biga fa dee tii sai naandë, nöö na wan kodo u de dë di na Gadu buta. Biga hii dee tii u lanti dee dë kaa, nöö Gadu wë buta de. ² Nöö fëen mbei ee wan sëmbë ja kë saka a di tii u lanti basu, nöö a di sondi di Gadu buta basu wë ja kë saka. Nöö dee sëmbë dee ta libi sö, sitaafu wë de ta hai ko a deseel liba e. ³ Biga ee wan sëmbë i ta libi bunu, nöö ja o ta fëëë dee tiima. Ma dee sëmbë ta du hogi nöö de musu dë ku gaan fëëë a hati da de. Hën mbei ee i kë kumutu a di lö fëëë naandë basu, nöö i musu bia ko ta libi bunu, nöö joo feni bunu në a lanti tu.

⁴ Biga fa i si dee tiima sai naandë, dee sëmbë, nöö futuboi u Gadu wë de dë e, fu de tja bunu ko da unu. Ma nöö ee i ta du hogi, nöö fëëë nöö fii fëëë. Biga dee sondi de ta tja a de bandja ta lontu ku de naandë, nöö na u sösö de ta tja de. Fa i si de sai dë, futuboi u Gadu de dë e, nöö ee de kisi i u da sitaafu, nöö hën di hatiboonu u Gadu wë i si ko a i liba dë kaa. ⁵ Fëen mbei a fiti fii saka i seei da di tii u lanti e, na fu di i ta fëëë sitaafu wanwan nöö, ma fu di ja musu ta dë ku latjahati taa ja ta libi bunu.

⁶ Nöö fu di dee tiima dë futuboi u Gadu kaa, nöö hën mbei u musu ta paka lanti möni tu. Biga di wooko de ta du dë musu nango nöömö. ⁷ Nöö un musu ta paka de kumafa a fiti. Ee möni fuun da de, nöö un da de e. Ee a dë fuun lesipeki de, nöö un lesipeki de. Ee a dë fuun hei de, nöö un hei de.

Aki ta lei fa u musu libi

ku dee otowan fuu.

⁸ Dee sëmbë, un haika e. Wan musu abi oto paima a unu liba fuun paka möönsö, boiti di paima di un abi kaa taa un musu ta lobi unu seei makandi. Biga di sëmbë di ta lobi di otowan fëen, nöö hën ta hoi hii dee wëti u Gadu tuu. ⁹ Biga dee soni dee i si Gadu taki naandë sö, kuma ja musu waka ku wan mujëë di na mujëë fii u wosu, ja musu kii sëmbë, ja musu fufuu, ja musu haun, ku hii dee oto wëti tuu dee Gadu buta da u, nöö a di wan kodo wöutu aki nöö de tuu nama taa i musu lobi di otowan fii kumafa i lobi i seei. ¹⁰ Biga di sëmbë di lobi di otowan fëen kaa, nöö an o du hogi ku ën e. I si? Fëen mbei baa lobi hën wanwan tö sa mbei i ta hoi hii dee wëti u Gadu tuu ku telu.

¹¹ Fa i si u ta fan ku unu aki, dee sëmbë, nöö sö fuun musu libi e, fu di un ko abi fusutan u di ten u dë aki. Biga wë di ten Gadu buta faa heepi u nöö a ko möön zuntu möön leki di ten un bi ko a biibi dë. Fëen mbei un musu weki a duumi buli seei. ¹² Fa u dë aki, di ndeti ta kule hesihesi ta pasa, nöö didia ta jabi ta kuli. Wë nöö be wa libi kuma dee hogilibima dee ta du soni a ndeti tjubitjubi fu sëmbë an musu si de e. Nönö. Di lö libi dë u musu disa, nöö un mboo libi a wan limbolimbo fasi. Hën o dë kuma u dë ku fetilai bisibisi fu di

didibi an sa wini u. ¹³ Biga u musu libi a wan fasi di fiti, kuma a didia nöö u ta libi.

Wan musu hai ko dë a wan kamian ta bebe ta dööngö ta bai ta kai olo ta du soni e. Wan musu ta booko dee wëti u Gadu a di së u manu ku mujëe tu, ta du pepei soni dee na fiti. Söseei tu wan musu ta kisi toobi ku unu seei ta haun ku unu na unu. ¹⁴ Ja musu ta suku unfa fii sa da di sinkii fii okasi faa piki dee taku kë fii hati e. Ma be di libi u Masa Jesosi Keesitu dë a unu fu hii sëmbe sa si, kuma wan waiti koosu di un ta bisii hiniwan daka.

„Sö fuun libi e, dee sëmbe, nöö Gadu o abi piizii ku unu.“

14

*Aki ta lei fa i musu libi ku wan
oto biibima di i ku ën an ta kai
a di soni un ta du.*

¹ Söö. Wë awaa woo taki a dee soni liba dee biibima ku biibima an ta kai ku deseei a dë. Fa un sai naandë sö, ee wan sëmbe biibi fëen suwaki te a ta dë a wanlö wëti basu di unu ku ën an ta kai a di wan, nöö un tei ën sö nöö e. Ja musu ta kuutu nëen liba u dee lö soni dë hedi. ² Kandë wan sëmbe biibi fëen taanga tjika te a sa njan hii soni. Di otowan biibi fëen suwaki tee hën an sa njan hii soni, guluntu wanwan nöö a ta njan. ³ Wë ma nöö di sëmbe di ta njan hii soni dë an musu ta mbei di otowan fa e. Nöö söseei di sëmbe di an ta njan hii soni, guluntu nöö a ta njan, nöö an musu ta kuutu di sëmbe di ta njan hii soni, biga Gadu tei ën kaa. ⁴ Biga ambë da i fii kuutu a wan sëmbe liba di an dë futuboi fii? Na soni fii di dë e. Nöö ee a kai, ee an kai, di dë di Masa fëen hën musu sabi. Nöö an o kai tu, biga Gadu abi kaakiti tjika faa hoi ën fu an kai.

⁵ A kandë wan sëmbe ta hoi wan daka apaiti möön dee oto daka. Di otowan ta luku hii daka tuu di wan fasi nöö. Ma fa de ta du ën dë, hiniwan u de musu sabi gbelin nëen hati taa Gadu kë faa du sö e. ⁶ Di sëmbe di ta hei wan daka möön dee oto daka, nöö Gadu hën a ta hei ën da. Di sëmbe di u taki ta njan hii soni dë, a ta du sö fu di a si taa a kai ku Gadu, nöö a ta da Gadu tangi nëen liba. Söseei di oto sëmbe dë tu. Fa hën an ta njan hii soni dë, a dë fu di a si taa Gadu an kë faa njan mën, nöö a ta da Gadu tangi u dee soni dee a sa njan.

⁷ Dee sëmbe o, na wan kodo fuu ta libi fuu seei e, nöö na wan kodo fuu ta dëdë fuu seei tu. ⁸ Ee u dë ku libi, u dë u Masa. Ee u dëdë, u dë u Masa. Fëen mbei ee u dë ku libi, ee u dëdë, fu Masa nöö u dë nöömö.

⁹ Biga fa Keesitu dëdë toona weki ko libi baka dë, nöö a du ën sö faa musu dë Masa a libisëmbe ku dëdësëmbe tuu liba. ¹⁰ Nöö di a dë Masa fuu tuu kaa, nöö faandi mbei i ta taanpu ta kuutu a di otowan fii liba möön? Ee nasö, faandi mbei i ta sösö di otowan fii u du? Wë biga te wan daka u tuu seei o hai ko a di kuutu bangi u Gadu, faa kuutu soni fuu.

¹¹ Wan jei fa a dë a di Buku ö? Gadu taki e, taa:

Fa i si mi ta libi nöömö aki,

nöö mi soi taa hiniwan sëmbe seei kaa o tjökö kini a mi fesi nöömö wan daka. Nöö söseei hiniwan sëmbe o jabi ën buka piki mi a dee soni dee a bi du. Sö Gadu taki e.

¹² Nöö sö i si taa hiniwan fuu o piki Gadu a dee soni dee u seei bi du. ¹³ Nöö fëen mbei i musu disa di kuutu u ta kuutu di otowan fuu. Nöö be un mëni unu seei bunu tu fu wan musu buta wan sitonu a pasi fu di otowan fii naki futu kai.

¹⁴ Dee sēmbē o, ka mi ku Masa Jesosi nama tjika aki, nōo mi sabi gbelin a mi hati taa na wan soni u njan, seei abi tjina. Ma tōku ee wan sēmbē si taa a abi tjina, nōo nēēn dē a abi tjina tuu. ¹⁵ Nōo ee joo njan wan soni ma i sabi taa ee i njan mēn a o buta di otowan fii a fuka, ma i ta njan mēn sō nōo, nōo hēn da ja ta libi kuma i lobi di sēmbē dē e. Haika e, ja musu mbei di otowan fii kaba a sōsō fu di i kē njan wan soni hedi. Biga hēnseei tu u Masa Jesosi, Keesitu bi dēdē da.

¹⁶ A kandē i ta si wan soni taa a bunu fii du ēn, ma di otowan fii hēn an si ēn sō. Wē nōo ja musu du ēn a wan fasi faa feni i kosi taa hogi i ta du. Na tja i seei go a dee lō fia dē. ¹⁷ Biga wē fa Gadu ko dē kōnu a u liba ta tii u aki, nōo an nama a soni u njan ku soni u bebe. Nōnō. Ma a nama a di fa i dē a di Akaa u Gadu leiki ta libi a wan leti fasi ku kōtōhati, ku piizii. ¹⁸ Nōo hiniwan sēmbē di ta dini u Jesosi, Keesitu a di fasi dē, nōo ku i Gadu ta wai. Nōo dee oto sēmbē o si taa i ta libi bunu tu.

¹⁹ Sōo. Dee sēmbē o, un boo biinga ku dee soni dee sa mbei u dē fiifi ku u seei, ku dee soni dee sa heepi u fuu ko a fesi a di biibi. ²⁰ Gaantangi baa, na poi di wooko u Gadu u soni u njan hedi e. Kumafa u taki dē kaa, Gadu an buta tjina a soni u njan. Ma nōo tōku seei ee wan sēmbē i ta njan wan soni di sa mbei di otowan fii naki futu kai, nōo hēn da hogi i ta du. ²¹ Nōo hēn wē mbei, ee a nama a wan soni u njan, nōo i disēēn. Ee soni u bebe, nōo na bebēēn mōōn. Biga ja musu du na wan soni di sa kaba di otowan fii a sōsō fu di di biibi fēēn an taanga tjika eti.

²² Sōo. Nōo fa di biibi fii taanga tjika a dee lō soni u ta taki aki, dee sēmbē, nōo be i hoi ēn fii ku Gadu nōo. An dē fii tjēēn go a oto sēmbē. Nōo i dē bunu e, ee hati fii an ta foo i a dee soni i ta du taa hogi. ²³ Ma nōo ee wan sēmbē i ta panta u njan wan soni fu di ja sabi ee a bunu ee an bunu a Gadu wojo, ma tōku hēn i njan mēn nōo, hogi i du dē kaa e. Biga ja du ēn ku biibi. Nōo hiniwan soni di ja du ku biibi, nōo hēn da hogi i du kaa.

15

Aki ta lei u mōōn fa di libi makandi musu dē.

¹ Sōo. Wē dee sēmbē, kumafa u taki dē kaa, u dee sēmbē dee dē taanga a di biibi musu hoi pasensi da dee otowan e, dee an dē sō taanga eti. Wa musu ta du di soni di ta kai ku u seei nōo a kaba, ² ma un boo du di soni di sa kai ku di otowan fuu, be a tja bunu ko dēēn faa ko mōōn taanga a di biibi. ³ Biga u Jesosi, Keesitu seei an bi ta biinga dēēn seei wanwan e. Ma leti kumafa de sikifi a di Buku, nōo sō nōo a bi pasa ku ēn taa: Dee kosi de kosi i dē, Gadu, de tuu kai a mi liba.

⁴ Nōo fa de sikifi dee soni a di Buku u Gadu dē, nōo de sikifi de tuu fu de lei u soni e. Biga te u lesi fa dee sēmbē u fesiten bi abi degihati ta hoi pasensi, nōo a ta da u degihati tu fuu hoi dou ta luku dee soni dee Gadu bi paamusu u taa de o pasa nōōmō.

⁵ Fa Masa Gadu sai dē, dee sēmbē, nōo hēn wē abi pasensi ku taihati e. Nōo hēnseei musu heepi unu fuun libi ku wan hati makandi kumafa Keesitu Jesosi bi lei u fuu libi. ⁶ Nōo te un dē sō kaa, nōo un sa fiti buka ku wan kodo hati ta gafa Gadu makandi, di dē di Gadu fu u Masa Jesosi Keesitu, bifō a dē hēn Tata tu.

⁷ Sōo. Wē dee sēmbē, be un tei unu na unu kumafa un dē e, leti kumafa u Jesosi, Keesitu bi tei unu kumafa un dē, nōo Gadu o feni nēbai a unu.

⁸ Fa i si Jesosi Keesitu bi ko a goonliba dē, dee sēmbē, nōo a ko kuma wan futuboi u Gadu faa lei u dee Dju sēmbē taa Gadu dē u futoou. Biga a mbei u

ko si taa hii dee soni Gadu bi paamusi dee gaan sëmbë fuu dë, nöö de tuu o pasa. ⁹Nöö a ko a goonliba fu dee oto köndë sëmbë na u Isaëli tu, fu de sa si di gaan tjalihati u Gadu di a abi, be në fëën bai.

Ja sabi fa wan sëmbë sikifi a di Buku ö, u dee sëmbë na Dju. A fan ku Gadu taa:

Fëën mbei mi o gafa i në a dee oto köndë sëmbë dendu dee na Dju.

Mi o ta kanda ta bai di në fii.

Sö a sikifi a di Buku e.

¹⁰Nöö de sikifi tu taa:

Un musu ta wai seei, un dee sëmbë na Dju.

Un mökisi ku dee sëmbë u Gadu ta wai.

¹¹Nöö hën de toona taki möön taa:

Hii un dee sëmbë na Dju, un hopo Masa në e.

Hii un dee föluku tuu, un musu ta kanda dëën.

¹²Nöö söseei Jesaaja taki wan soni u dee sëmbë na Dju tu. A taa:

Dee böngö u Isai,

ee i si de joo taa de kaba a goonliba.

Biga de ko dë kuma wan pau de koti tee fika lutu wanwan.

Ma te wan pisi di lutu dë o booko wojo toona nasi ko.

Nöö fa a o nasi dë,

nöö hën o ko dë Tiima a hii pei föluku liba.

Nëën liba hii dee oto köndë sëmbë na Dju o buta de futoou fu de feni heepi.

Sö Jesaaja bi taki e.

¹³Nöö da sö e, dee sëmbë. Di Gadu di ta buta sö wan gaan biibi a u hati aki taa a o heepi u nöömö, hën musu fuu unu hati ku piizzi e, ku kötöhati, fa i si un ta futoou ën naandë. Fa di Akaa fëën abi kaakiti tjika dë, hën musu ta wooko a unu liba mbei un fika ta mëni nöömö taa Gadu o du dee soni dee a bi paamusi.

Aki Paulosu ta taki u di fa Gadu wooko nëën liba.

¹⁴Dee sëmbë o, fa mi dë aki mi sabi gbelingbelin a mi hati taa un ta du sëmëni bumbuu soni kaa. Mi sabi taa un sabi soni te tjika, nöö un abi di köni tu fuun sa lei unu na unu. ¹⁵Ma tökusee mi mbei di pampia aki da unu nöö. Dee soni mi sikifi aki, mi fan so u de gbelin seei. Ma fëë u taki de, fu di mi bi kë toona mëni unu de a bakafutu. Nöö di soni mbei mi du sö, fu di Gadu tei mi buta a sö wan gaan wooko ku ën bunuhati. ¹⁶A buta mi u mi ko wan futuboi u Keesitu Jesosi ta tja di bunu buka fëën ta konda da un dee oto sëmbë na Dju. Mi dë kuma wan mindima fuunu ku Gadu, fu mi sa hopo unu kuma wan suti paima tja go dëën. Nöö di paima aki, a dë wan paima di di Akaa fëën seei seeka buta dëën apaiti.

¹⁷Nöö fa i si mi ku Jesosi Keesitu nama aki, nöö mi ta hopo di wooko Gadu da mi u mi du dëën e. Mi ta kai ën gaan soni seei. ¹⁸Nöö te mi ta konda soni, ma ta tei na wan soni u misee ta konda. Ma mi ta konda dee soni dee „Jesosi„ Keesitu bi du a mi liba. Biga a tei dee fan dee mi fan ku dee soni dee mi du hën a du gaan soni ku de, tee sëmëni u dee sëmbë na Dju ko piki Gadu buka seei. ¹⁹Ka di Akaa fëën abi kaakiti tjika dë, a mbei sëmëni gaan foombo soni pasa, u lei taa hën abi di wooko.

Nöö sö mi bi dë ta konda di bunu buka u „Jesosi„ Keesitu ku telu a hii kamian ka mi bi waka. A Jerusalem naandë mi seti, nöö hën mi ta kondëën ta lontu a dee kamiankamian tee go dou a di pisiwata de kai Iliikum. ²⁰Hii fa mi du ën dë, mi ta biinga u konda di buka nöömö a dee kamian ka de an bi jei di në u „Masa Jesosi„ Keesitu wan daka eti, fu an musu dë kuma mi tei

wan wosu ta mbei di wan oto sëmbe bi seti kaa. ²¹ A dë leti kumafa di Buku taki taa:

Te ka sëmbe an konda di buka wan daka
nöö na ala de o ko jei ën.

Dee sëmbe dee an bi jei ën wan daka o ko fusutëen.

Wan si ö?

Aki Paulosu toona taki möön

fa a kë ko a Loomë.

²² Nöö di wooko di i si mi taki dë, hën wë tapa mi sëmëni pasi mbei ma bi sa ko a unu ala eti. ²³ Ma nöö fa u dë aki, nöö ma a' kamian a dee köndë aki möön fu mi konda di buka. Mi kaba di wooko u mi aki kaa. Nöö fu di mi bi hangi sëmëni jaa longi kaa u mi musu ko luku unu ala, ²⁴ hën mbei pakisei u mi toona kai a di soni dë liba möön. Mi ta mëni fu mi go a Sipanjan köndë, nöö te mi o go nöö mi o pasa a unu ala ko tan wantu daka ku unu. Nöö a baka u di suti ten di mi ku unu o abi dë, nöö mi o kë fuun sa heepi mi fu mi go a Sipanjan awaa.

²⁵ Ma nöö fa u dë aki, nöö mi dë a pasi nango a Jelusalen ufö. Mi ta heepi dee biibima ala ku wan soni. ²⁶ Biga a dë sö taa dee biibima u Masa Jesosi a Masadonia ku Akaja pii möni fu de manda go da dee pooti biibima fuu, dee Dju wan, a Jelusalen ala. Nöö hën di möni dë wë mi ta tja go da de. ²⁷ Nöö fa dee biibima na Dju du di soni aki, nöö waiwai seei de du ën o. Biga ee i luku ën te i kaba a dë sö kuma dee sëmbe na u Dju, de a' paima seei a u dee Dju sëmbe. Biga a u de feni di bunu u Gadu a de akaa. Nöö hën mbei a fiti u de toona heepi dee Dju sëmbe fuu baka ku dee soni de abi fanöudu u de sinkii.

²⁸ Wë nöö te mi tja di möni aki go da dee sëmbe kaa, nöö mi o ko haika unu ufö mi pasa go a Sipanjan. ²⁹ Nöö mi sabi taa fa mi o ko a unu dë, nöö mi o ko ku hii dee bunu tuu dee u ta kisi a «Jesosi» Keesitu.

³⁰ Söö. Wë nöö dee sëmbe, fa mi ku unu nama ku Masa Jesosi Keesitu makandi aki, mi kë begi unu a wan soni. Biga di Akaa u Masa Gadu seei hën buta di lobi fëen a u hati mbei u ta lobi u seei sö. Hën mbei mi kë hakisi unu fuun heepi mi begi fajafaja a tu soni liba.

³¹ Di fosuwan, hën da mi kë fuun heepi mi begi fu Gadu musu puu mi a dee Dju sëmbe u Judea pisiwata maun dee an ta biibi.

Nöö di otowan, hën da fu di wooko i si mi nango du a Jelusalen aki, dee Dju biibima musu tei ën u bumbuu soni. «Biga a kandë de an o kë tei soni di kumutu a oto köndë sëmbe maun.» ³² Ma nöö te mi si taa hii soni waka bunu, nöö mi o ko a unu ala ku wai seei, ee Gadu kë, nöö woo ta da u seei hati makandi. Nöö da sö e, dee sëmbe.

³³ Nöö di Gadu fuu di nëen wanwan tö sëmbe ta feni kötöhati, hën musu dë ku unu. A tan sö.

16

Aki Paulosu ta manda odi apaiti da sëmbe sëmbe.

¹ Fa i si di mujëe de kai Fiibi ko a unu naandë, dee sëmbe, mi butëen a unu maun e. Di mujëe i si aki sö, a dë wan sëmbe fuu di ta wooko a di keiki a Kenkelea. ² Nöö mi ta begi unu gaantangi be un kisi ën a wan fasi di fiti dee sëmbe dee dë apaiti da Masa Jesosi. Fa i si unu ku ën tuu nama ku Masa Jesosi dë, nöö un musu heepi ën a dee soni a abi fanöudu. Biga fa a sai dë, a heepi sëmëni sëmbe gaanfa seei te kisi ku mi seei tu.

³ Nöo mi ta manda gaan odi da Pesila ku Akila taa mi dë bumbuu. Dee sëmbë dë, mi ku de bi ta du di wooko u Jesosi Keesitu makandi, ⁴ nöo a fika piki de bi dëdë fu mi hedi. Hën mbei na mi wanwan nöo ta da de tangi, ma hii dee oto biibima u Masa Jesosi dee na Dju, dee ta miti makandi a dee köndëköndë tuu, ta da de tangi tu. ⁵ Nöo un da dee biibima odi tu, dee ta hoi keiki a de wosu.

Nöo mi ta manda gaan odi da mi lobi mati Epënëtusi. Hën wë da di fosu sëmbë di ko biibi „Masa Jesosi, Keesitu na Asia köndë.

⁶ Nöo un da Malia odi tu. Di mujëë dë bi wooko taanga seei da unu e, dee sëmbë.

⁷ Nöo un da Andoonikusi ku Juniasi odi, di mi ku de dë di wan famii. Mi ku de de bi söötö a dunguwosu makandi e, nöo de abi bunu në seei a dee oto tjabukama u Masa Jesosi. Fa i si de sai dë, de bi ta biibi a „Jesosi, Keesitu kaa bifö miseei ko ta biibi nëën.

⁸ Nöo un da Ampiliatusi odi, di mi lobi fu di mi ku ën nama ku Masa makandi.

⁹ Nöo un da Ubanisi gaan odi. Hën bi heepi u a di wooko u „Jesosi, Keesitu tu.

Nöo mi ta manda odi da mi lobi mati Sitaki tu.

¹⁰ Nöo be un da Apëlësi odi. Di womi dë, de bi poobëën te de wei, nöo hën de ko si taa aai, a dë wan bumbuu sëmbë u „Jesosi, Keesitu tuutuu.

Nöo un da dee sëmbë u Alisitobu wosu tuu gaan odi da mi e.

¹¹ Nöo un da di oto sëmbë u mi de kai Helodion odi, ku dee sëmbë u Naasisusi wosu dee ta biibi a Masa.

¹² Nöo un da Teefena ku Teefosa odi da mi tu. De tu mujëë dë ta wooko taanga da Masa e.

Nöo un da mi lobi mati Pëësisidi odi da mi tu. Di mujëë dë seei bi ta wooko taanga da Masa tu.

¹³ Nöo un da Lufusi odi da mi, di Masa bi tei apaiti. Nöo un da hën mama gaan odi da mi e, biga a dë mi mama tu.

¹⁴ Nöo un da Asinkitusi odi da mi tu, ku Filegon, ku Hëlimësi, ku Patobasi, ku Hëlimasi, ku dee oto biibima sai ku de naandë tuu.

¹⁵ Nöo un da Filologusi odi, ku Julia, ku Neluisi ku ën sisa, ku Olimpasi, boo taa hii dee biibima u Masa Jesosi tuu dee sai ku de naandë.

¹⁶ Nöo un baasa unu seei e, dee sëmbë, kuma apaiti sëmbë u Gadu.

Hii dee sëmbë u „Jesosi, Keesitu dee ta ko a keiki makandi a dee kami-ankamian tuu manda gaan odi da unu.

Aki Paulosu toona da de lai a wantu soni möön.

¹⁷ Söö. Wë dee sëmbë, mi begi unu gaantangi taa be un mëni unu seei ku dee sëmbë ta suku u poi unu na unu naandë e. Dee sëmbë i si naandë, taapu wë de ta buta a pasi fu kisi unu puu a di lei di un bi kisi kaa. Nöo wan musu hulu de möönsö. ¹⁸ Biga fa dee lö sëmbë sai dë, na „Jesosi, Keesitu u Masa de ta dini e, ma dee soni deseei hati kë, de de ta dini. Fa i si de ta waka ta lontu ta fan suti ta naki sëmbë tètë naandë, ganjan nöo de ta ganjan dee sëmbë dee an sabi soni möön bëtë e, fu de musu poi pakisei u de.

¹⁹ Ma töku fa i jei mi fan dë seei, ma hii sëmbë sabi unu kaa taa un ta piki Gadu buka, nöo fëën mbei baa mi ta wai seei ku unu. Nöo mi kë fuun abi fusutan te tjika fuun sabi bumbuu soni, ma nöo a di së u sabi hogi, un musu ta dë kuma mihi.

²⁰ Dee sëmbë o, abiti möön nöo di Gadu fuu di ta da sëmbë kötöhati o makisa di didibi Saatan buta a unu basufutu e.

Jesosi Keesitu, di dë di Masa fuu, hën musu dë ku unu ku ën bunuhati, dee sëmbë.

²¹ Nöo Timoteo, di mi ku ën ta wooko makandi aki, ta manda gaan odi da unu tu, hën ku Lusiusi ku Jason, ku Sosipata. Boo taa, hii dee sëmbë u mi aki tuu ta manda gaan odi da unu.

²² Söö. Nöo mi, Teetusi, fa mi ta sikifi di biifi da Paulosu aki, nöo miseei ta manda gaan odi da unu tu a di në u Masa Jesosi.

²³ Nöo mi Paulosu toona ta manda odi u Gajusi da unu tu. Fa di womi dë aki, hën wë ta hoi mi nëen wosu, nöo hii dee oto biibima dee ta ko a keiki makandi aki tuu seei a ta kisi ku wai. Söseei Elatusi, di dë wan lantima ta seeka möni soni u di köndë aki, ta manda gaan odi da unu, hën ku di oto sëmbë fuu de kai Kwatusi ta manda gaan odi da unu tu e, dee sëmbë.

[²⁴ Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ta tja unu ku ën bunuhati. A tan sö.]

Aki Paulosu tapa di biifi ku tangi a Gadu.

²⁵ Söö. Wë dee sëmbë, mi ta buta unu a Masa Gaangadu maun. Hën abi kaakiti faa hoi unu gingin fu di un ta piki di Buka fëen di mi ta konda aki. Biga soni u Jesosi Keesitu wë mi ta konda, nöo hën ta mbei di soni ko a limbo di bi dë tjubitjubi a di pakisei u Gadu sëmëni jaa longi kaa. ²⁶ Ma fa a bi dë tjubitjubi seei, ma töku dee fesiten tjabukama bi mbei sëmbë ko sabi soni fëen. Biga Masa Gadu di ta libi u teego, hën wë bi manda de u de sikifi soni fëen, be hii föluku u goonliba sa ko biibi Masa Jesosi u de piki ën buka.

²⁷ Nöo di Gadu fuu i si dë, nöo nëen maun wë i si mi ta buta unu e, dee sëmbë. Hën wanwan abi hii köni, nöo hën musu feni nëbai fu nöömö u di soni di a du da u a Jesosi Keesitu. A tan sö.

Di fosu biifi Paulosu manda da dee biibima u Kolenti

Wan wöutu a fesi.

Wë un haika, dee sëmbë. Di sëmbë de kai Paulosu bi dë wan u dee tjabukama u Masa Jesosi de kai apösutu. Gadu kai ën ko buta sō. Hën seei bi tja di Buka u Masa Jesosi ko da dee sëmbë u di kōndë de kai Kolenti, nōö hën so u de piki di Buka tei Masa Jesosi ko Gadu u de.

Nōö di soni mbei Paulosu sikifi di biifi aki. Dee biibima u Kolenti fosu bi sikifi biifi manda hakisi ën wanlō soni unfa u de musu libi a di biibi, nōö hën a toona sikifi di biifi aki manda piki de.

Nōö a mbei di biifi aki tu, fu di a jei taa de an ta libi bunu a di biibi kumafa a bi lei de. A ta bai de be de bia ko ta libi kumafa a sa bunu da Masa Gadu. Dee soni dë abi di biifi.

A di pisi aki Paulosu ta da

dee sëmbë odi.

¹ Dee sëmbë o, mi Paulosu, ta mbei di pampia aki e. „Nōö kumafa un sabi kaa, mi da di sëmbë Masa Gadu bi kai ku ën seei kē faa ko dë wan u dee tjabukama u Jesosi Keesitu de kai apösutu. Nōö fa mi ta mbei di pampia aki, nōö mi ku wan sëmbë fuu de kai Sositeni, ² sō u ta sikifi ën ta manda odi da un dee biibima u Masa Jesosi dee dë a di kōndë de kai Kolenti. U ta mandëën da un dee sëmbë dee Masa Gadu bi kai fuun ko dë sëmbë fëën a wan apaiti fasi, fu di unu ku Masa Jesosi ko dë di wan. Nōö u ta mandëën tu da hii dee oto sëmbë a dee kamiankamin, dee ta kai Jesosi Keesitu nē ta begi ën. Hën da Masa fuu ku de tuu.

³ U ta manda odi da unu taa Masa Gadu ku Masa Jesosi Keesitu tuu musu dë ku unu ku de bunuhati. De musu da unu böö.

A di pisi aki Paulosu ta da

Masa Gadu tangi.

⁴ Dee sëmbë o, hiniwanten mi ta da di Gadu u mi, ku unu tuu, tangi fuunu hedi e, fu dee soni dee a du da unu ku ën bunuhati, fu di un ko nama ku Jesosi Keesitu. ⁵ Biga wë a mbei un ko abi hii soni fa u dë aki a hii fasi. A mbei un ko abi fusutan ku bumbuu pakisei fuun sa sabi di Buka u Gadu. Nōö sōseei a mbei un ko sa' fa u fan fuun kondëën tu. ⁶ Biga wë dee soni u „Jesosi, Keesitu dee u bi konda da unu, de mbei lutu a unu hati te de dë u si a unu libi seei. ⁷ Fëën mbei fa un ta luku u Masa Jesosi Keesitu faa toona ko a goonliba aki, nōö na wan soni makei unu möön a di sē u dee kōni dee di Akaa u Gadu ta da dee sëmbë fëën e. ⁸ Nōö mi sabi taa Masa Gadu o hoi unu tu tee go dou a di kaba juu, fu te u Masa Jesosi Keesitu toona ko a goonliba nōö woon sa dë gbelingbelin söndō föutu. ⁹ Nōö u sabi taa a o du ën sō tuu, biga di Gadu fuu dë, un sa futoou ën. Nōö hën wë bi kai unu fuunu ku ën Mii Masa Jesosi Keesitu musu libi suti makandi.

Aki Paulosu ta fan ku dee sëmbë u de musu disa di fia libi u de.

¹⁰ Wë nōö un dee sëmbë u mi dë, fa mi gafa unu dë seei, ma mi kē toona bai unu a wan soni. Mi tei di nē u Masa Jesosi Keesitu ta begi unu baa, taa be un disa di fia un ta fia ku unu seei naandë, ku di paati un ta paati ku unu na unu. Un musu dë makandi ku wan pakisei e, ku wan hati.

11 Biga wē wanlō sēmbē dee ta dē a di wosu u di womi de kai Kolu mbei mi ko sabi taa fia fasi dē a unu mindi. 12 Mi jei taa so fuunu ta taki taa: “Fa u ta waka a Masa Jesosi baka aki, nōō mii ta tei di lei u Paulosu.” Otowan taa: “Mii ta tei di lei u Apolo.” Di otowan taa: “Mii ta tei di lei u Kefasi.” Hēn seei da Petuisi. So sēmbē taa: “U ta waka a Masa Jesosi, Keesitu wanwan baka.”

13 Wē nōō mi hakisi unu, unfa wē? Fa un dē a peipei sēmbē baka dē, Jesosi, Keesitu paati a pispisi nō? Naa mi, Paulosu, de bi kii a lakpa fuunu hedi nō? Fa un bi tei dopu dē, nōō a di nē u Paulosu un bi tei ēn nō?

14 Wē mi da Gadu tangi seei fu di ma bi dopu na wan sēmbē a unu mindi e, boiti Keesipusi ku Gajusi, 15 fu na wan sēmbē sa taki taa mi dopu sēmbē a mi nē fu de konda taa de da bakama u mi, 16 Oooo, aai, mi bi dopu Sitefanasi tuu, ku dee sēmbē fēen wosu dendu. Ma ma si kuma mi dopu oto sēmbē naandē mōōnsō.

17 Biga wē Jesosi, Keesitu an bi manda mi a di fosu kamian, u mi dopu sēmbē e, ma fu mi konda di Bunu Buka fēen, be sēmbē jei. Nōō sōseei tu an manda mi u mi kondēen ku gaan kōni u libisēmbē. Biga an musu dē taa di suti u di fan u mi hēn ta hai sēmbē tja ko a di biibi. Biga ee mi ta kondēen sō, nōō di buka u di dēdē u Masa Jesosi a di lakpa pau o lasi ēn kaakiti.

Aki Paulosu ta taki u di kōni u Masa Gadu ku di kaakiti fēen.

18 Dee sēmbē o, di Buka u di fa Masa Jesosi dēdē a di lakpa pau, a dē seei wan gaan sōsō soni da dee sēmbē dee o kaba a sōsō a didibi faja e. Ma fu wi dee sēmbē dee Gadu puu a dee hogi du fuu basu, te u jei ēn nōō u ta si fa Gadu abi kaakiti tjika. 19 A dē leti kumafa de bi sikifi ēn buta a di Buku u Gadu taa: Masa Gadu o mbei di kōni u dee kōnima bia ko sōsō soni. Sōseei a o mbei di fusutan u dee sabisonima ko poipoi soni.

20 Wē biga fa u dē aki, unsē dee kōnima dē? Unsē dee leima ku dee hulusonima u di goonliba aki dē? De an dē wan wojo soni mōōn e. Biga Gadu buta di kōni ku di lei u libisēmbē tuu ko sōsō soni kaa. 21 Fa a kōni tjika dē, nōō hēn wē i si a seeka di soni buta sō taa dee sēmbē u goonliba aki ku hii di kōni di de kōni ku hii di lei de lei dē seei, de an o ko sabi ēn mōōnsō. Ma ku di sōsō fan fuu dee tjabukama fēen nōō dee sēmbē dee ta biibi ēn sa kumutu a dee hogi du u de basu.

22 Fa u dē aki, dee Dju kē si foombo wooko u Gadu bifō de o biibi. Nōō dee Giiki sēmbē ta suku gaan kōni a libisēmbē fasi bifō de, de o biibi. 23 Ma u, u ta konda u Jesosi, Keesitu kodo, di de bi peka a lakpa pau kii. Nōō di Buka u di dēdē u Masa Jesosi aki, nōō hēn ta toobi dee Dju sēmbē te de an kē jei ēn seei. A dē wan sōsō fan tu da dee oto kōndē sēmbē, ma tōku u ta kondēen nōōmō.

24 Ma dee sēmbē dee Gadu kai u de ko nēen, ee Dju, ee oto kōndē sēmbē, te u ta konda di Buka da de nōō nēen de ta si fa Gadu taanga tjika e, ku fa a kōni tjika. 25 Biga di soni Gadu du, di libisēmbē kai sōsō soni dē, kōni dē nēen mōōn leki hii di kōni di libisēmbē abi. Sōseei di suwaki fēen di de ta si a di dēdē u Masa Jesosi dē, a abi kaakiti mōōn hii kaakiti u libisēmbē.

26 Biga wē un luku a unu seei, dee sēmbē. A di ten di Masa Gadu bi kai unu, nōō di mōōn gaan sē fuunu an bi dē leilei sēmbē a goonliba fasi e. Wan bi abi taki a kōndē. Wan bi dē hei sēmbē. 27 Ma dee sēmbē dee goonliba sēmbē ta si taa de an sabi soni, nōō de Gadu ta tei fu da dee sabisonima u goonliba aki sen. Sōseei a ta tei dee suwakisuwaki sēmbē faa mbei dee taanga sēmbē kisi sen. 28 A ta tei dee lagilagi sēmbē dee an bi dē wan wojo soni a goonliba aki, dee sōsō wan, buta ko hei, fu goonliba sēmbē sa si taa dee soni mbei de bi ta gafa sēmbē an dē wan wojo soni.

²⁹ Nöo di soni mbei a du sö, fu na wan libisëmbë musu njan buka a Gadu fesi e. ³⁰ Biga Gadu wanwan mbei u ko feni di libi a „Jesosi, Keesitu.

Nöo Masa Jesosi wë mbei u ko sabi fa Masa Gadu köni tjika e. Sö seei a mbei u ko dë a Gadu wojo söndö föutu. A puu u a hii dee sitaafu dee u bi hai tja ko a u liba fu di u bi booko Gadu wëti, nöo fu u dë aki a ta puu hogi a u fuu sa ko dë limbolimbo. „Hii dee soni dë tuu u feni a Masa Jesosi e, dee sëmbë.”

³¹ Fëen mbei de sikifi ën a di Buku taa:
Ee wan sëmbë kë njan buka,
nöo be a njan buka a dee soni Masa bi du dëen.

2

*Aki Paulosu ta konda da de taa
ku di kaakiti u di Akaa u Gadu
a ta fan ku sëmbë.*

¹ Wë, dee sëmbë, fa i si mi bi ko a unu naandë fu mi konda di woto u Gadu da unu, nöo ma bi ko kuma wan sëmbë di sabi soni tumisi e. Söseei ma bi ta fan ku unu kuma wan sëmbë di sabi u fan poi tu. Nönö.

² Biga fa mi bi dë a unu mindi dë, nöo mi buta miseei taa ma o konda oto soni möönsö möön leki di fa Masa Jesosi Keesitu bi dëdë a di lakpa pau. ³ Nöo mi bi ko a unu ku saka fasi ku fëë, ku panta a hati seei. „Biga ma bi sabi ee mi sa du di wooko bunu.” ⁴ Nöo a di fa mi bi ta konda di buka da unu dë, nöo ma bi ta mbei kijoo fa, ta tei dee köni di libisëmbë abi u wini unu hati e. Ma mi bi kë u di kaakiti u di Akaa u Masa Jesosi hën musu tja unu ko a biibi, ⁵ fu di biibi fuunu an musu hëngi a libisëmbë köni ma faa musu hëngi a di taanga u Gadu.

*Aki Paulosu ta konda da de taa
di Akaa u Gadu wanwan tö
sa lei sëmbë soni fu Gadu.*

⁶ Ma nöo hii fa ma ko a unu kuma wan könima seei, ma töku dee soni u ta taki aki, de ta lei u fa Gadu abi köni tjika. Nöo wa ta taki de da hii sëmbë, ma u ta taki de da dee sëmbë dee ko taanga kaa a di biibi. Nöo di köni u ta taki aki an dë di köni u dee hedima u di goonliba aki e, dee o go kaba a söso. Nönö.

⁷ Ma u ta lei sëmbë di köni u Gadu. Nöo di köni dë, hën Masa Gadu bi abi nëen pakisei gaanduwe faa heepi u fuu ko feni dee gaan bunu fëen. Bifö a mbei goonliba seei, nöo a bi sabi fa a o heepi u kaa, ma a fesi a bi dë wan tjubitjubi soni. ⁸ Nöo na wan u dee hedima u di goonliba aki bi sabi di lö köni dë e. Biga ee de bi sabi ën, nöo de an bi o peka di gaan nëbai Masa u mundu a di lakpa pau kii. ⁹ A dë leti kumafa de bi sikifi ën a di Buku u Gadu taa:

Di soni na wan sëmbë wojo bi si,
di soni na wan sëmbë jesi bi jei,
ku di soni di na wan sëmbë bi mëni nëen hati wan daka taa a sa feni ën
möönsö,

nöo hën wë Gadu bi seeka buta a wan së kaa faa da dee sëmbë dee lobi ën.

¹⁰ Nöo sö di Buku taki, nöo sö a dë tuu. Ma uu ko sabi dee soni, biga di Akaa u Masa Gadu di a manda ko da u aki, hën ta lei u de.

Fa di Akaa u Gadu sai dë, dee sëmbë, hën ta öndösuku hii soni, te dou ku dee tjubitjubi soni dee dë a Gadu hati. ¹¹ Biga wë ambë sabi dee soni dee dë a wan sëmbë hati ee na di sëmbë dë seei? Söseei tu, ambë sa sabi dee soni dee dë a Gadu hati, boiti di Akaa fëen seei? ¹² Nöo di Akaa dë, hën Gadu manda

ko buta a u hati, nöö hën ta lei u dee bunu Gadu da u ku ën bunuhati. Na ku wan libisëmbë akaa u ko sabi de e. ¹³Nöö dee soni di Akaa u Gadu ta lei u aki, nöö dee soni dë seei u ta tei ta lei sëmbë. Nöö wa ta lei sëmbë a di fa libisëmbë ta lei sëmbë ku de köni e, ma kumafa di Akaa ta manda u fuu kondëën, nöö sö u ta kondëën.

¹⁴Nöö ee wan sëmbë i dë nöö ja abi di Akaa u Gadu, nöö ja o piki dee soni di Akaa ta taki e. De tuu o dë kuma wan sösö soni da i, fu di ja o fusutan de. Biga fa dee soni u Gadu sai dë, di Akaa u Masa Gadu nöö sa lei i de.

¹⁵Ee wan sëmbë i dë nöö i abi di Akaa aki a i hati, nöö i sa sabi u öndösuku hii soni. „Biga hën ta wooko a i liba.” Ma dee sëmbë dee na abi di Akaa, de an o sa fusutan di libi fii dë. ¹⁶A dë leti kumafa di Buku taki:

Ambë seei da di sëmbë di sa sabi andi dë a Gadu hati faa musu lei ën soni?

Ma u, fu di u abi di wan seei hati kuma di u „Jesosi,” Keesitu, „nöö u sa sabi soni fëën.”

3

Aki Paulosu ta konda da de taa hii dee wookoma u Masa Gadu

dë a di wan kodo wooko.

¹Dee sëmbë o, di un bi ko a di biibi njunjun, ma bi sa fan ku unu kuma sëmbë di sabi u libi a di Akaa u Masa Gadu lei ki e. Ma mi bi musu lei unu kuma sëmbë di ta libi a deseei kë, kuma piki mii. ²Biga wë ku bobiwata nöö mi bi ta kiija unu, na ku taangataanga njanjan.

Ma nöö te tide un dë a di wan seei fasi dë eti, wan göö kumutu dë möönsö. Ee fuu taki, nöö dee fukëfukë pisi u di lei u Masa nöö mi sa tei ta konda da unu eti. Ma sa go a dee degidegi pisi u di lei, ³fu di un ta libi kumafa dee libisëmbë u di goonliba aki ta libi eti. Biga wë ee un sai dë ta djalusu ta buja ta paati ku unu na unu, nöö nëën da unu ku dee sëmbë u di goonliba aki dë di wan fa nö?

⁴Biga so fuunu ta taki: “Mi o tei di lei u Paulosu,” otowan ta taki: “Mi o tei di u Apolo,” nöö nëën da un ta libi kuma dee sëmbë u di goonliba aki dee na sabi Gadu nö?

⁵Wë nöö fa un ta fia di fia dë, ambë un sabi da Apolo? Ambë un sabi da Paulosu? U tuu dë futuboi u Masa Gadu nöö. U tuu tja unu ko biibi nëën, fuun ta waka nëën baka. Biga hën da di wooko Masa da u. ⁶Mi paandi di goon „biga mi fosu bi tja di buka ko konda da unu dë.” Nöö hën a baka u di dë hën Apolo ko munjan di goon, „biga a ko lei unu soni möön fini.” Ma Gadu hën mbei di buka göö a unu hati.

⁷Nöö fëën mbei na wan sëmbë hei möön di otowan, na di sëmbë di paandi, na di sëmbë di munjan di goon. Ma Gadu wanwan, biga hën ta mbei soni ta göö nëën. ⁸Nöö di sëmbë di paandi ku di sëmbë di ta munjan di goon, a di wan wooko nöö de dë e. Nöö hiniwan o kisi ën paima kumafa a bi wooko.

⁹Biga fa u dë aki, Gadu buta u tuu fuu ta heepi ën a di wooko. U ku ën ta wooko makandi. Nöö fa u ta taki soni u di goon aki, nöö unu wë da di goon, ma Gadu hën abi ën e.

Aki Paulosu ta taki taa dee wookoma u Gadu musu mëni u de du di wooko fëën bunu.

„Wë nöö söseei fa un ko dë sëmbë u Gadu makandi dë, nöö un dë kuma wan wosu fëën tu, di a ta mbei.” ¹⁰Nöö di wosu dë, Masa Gadu da mi wan wooko nëën ku ën bunuhati, hën a lei mi tu unfu mi musu seti ën. Nöö hën mi seti di goonsei te mi kaba kuma wan sëmbë di sabi di wooko. Nöö fa u dë aki, nöö dee otowan fuu ta ko ta mbei a di goonsei dë liba. Nöö a bunu, ma hiniwan

sëmbë di o ko mbei dë, a musu saandi a ta mbei buta dë. ¹¹ Biga wë na wan sëmbë sa buta wan oto goonsei möön leki di Gadu buta kaa e.

Biga fa i si di wosu seti dë, dee sëmbë, nöö a Jesosi Keesitu liba wë a seti. ¹² Nöö ee wan sëmbë joo tja soni go mbei a di goonsei dë liba, nöö i sa tja sëmëni pei soni. I sa tja goutu, i sa tja soofu, i sa tja djamati sitonu, i sa tja pau. Ma i sa tja ahun ku dëdëdë uwii tu. „Biga sëmëni sootu pei fasi i sa wooko di wooko u Gadu, bambuu fasi ku poipoi fasi.“

¹³ Ma a di Gaan Kuutu Daka te Masa Jesosi ko, nöö hiniwan sëmbë wooko o ko a limbo. Biga dee soni dë tuu o pasa a wan faja, nöö di faja hën o mbei sëmbë si ee andi i bi tja ko buta dë. ¹⁴ Nöö ee di wooko fii pasa a di faja, nöö joo feni i paima. ¹⁵ Ma ee wan sëmbë wooko tjuma, nöö a lasi ën paima ku hii di möiti di a bi mbei tuu. Nöö hënseei o kumutu, ma ku sösö maun tjololoo. A fika piki hënseei bi o tjuma tu.

¹⁶ Nöö dee sëmbë, fa i si un dë sëmbë u Masa Gadu makandi dë, nöö unu wë da di Wosu u Masa Gadu kaa e, ka di Akaa fëen ta libi. ¹⁷ Nöö fa un ta buja ta paati ku unu seepi dë, ee wan sëmbë kaba di Wosu u Masa Gadu a sösö, Masa Gadu o kaba i seei a sösö tu e. Biga di wosu u Masa Gadu dë wan apaiti soni limbolimbo, „nöö dee lö soni dë an musu ta pasa nëen dendu.“

Aki Paulosu ta lei de taa

de an musu libi ku di kõni

u dee sëmbë u di goonliba aki.

¹⁸ Dee sëmbë o, na be na wan fuunu ganjëen seepi e. Ee wan sëmbë dë a unu mindi naandë ta pëe i seei kõnima a di goonliba aki, nöö a möön bëtë i disa di kõni dë, nöö i tei di lei u Gadu fii toon donma a di goonliba aki. ¹⁹ Biga wë di kõni u di goonliba aki dë wan sösö soni a Gadu wojo.

Ja sabi fa a sikifi a Gadu Buku ö? A taa:
Di kõni u dee kõnima dë seepi Gadu o tei kisi de.

²⁰ Sösei a taki möön taa:

Masa Gadu sabi di pakisei u dee kõnima taa a dë wan gaan sösö soni.

²¹⁻²² Fëen mbei na wan libisëmbë musu tei wan libisëmbë në ta njan buka taa oto hei möön oto. Biga wë dee sëmbë tuu dë fu heepi unu. Paulosu ku Apolo ku Petuisi, u tuu Gadu manda da unu e. Sösei fu, hii dee soni u di goonliba aki tuu dë fuunu. Ee i dë ku libi, ee i dëdë seei, hii soni u di ten u dë aki, ku hii dee soni sa ko a bakaten, dee soni naandë tuu dë fuunu „fuun feni bunu a de e.“ ²³ Biga unu da sëmbë u „Masa Jesosi, Keesitu, nöö Masa Jesosi dë u Gadu.

4

Aki Paulosu ta konda da de kumafa a dë tjabukama tjika.

¹ Wë nöö dee sëmbë, hiniwan sëmbë musu ta luku u dee tjabukama kuma futuboi u „Jesosi, Keesitu nöö. Un musu ta luku u kuma sëmbë Masa Gadu futoou fuu ta konda dee soni fëen dee bi dë a tjubi.

² Wë nöö di soni sëmbë ta luku a wan basi, nöö hën da ee a ta du di wooko kumafa hën masa kë. ³ Nöö fa mi ta wooko aki, ee un sai dë ta kuutu mi seei ma a' toobi. Sösei ma a' toobi tu ee hiniwan oto sëmbë ta kuutu mi, tee kisi miseei. ⁴ Ma fa mi fan dë seei, ma hati u mi an ta kuutu mi taa ma ta wooko bunu e. Ma di dë an kë taki taa mi dë söndö föutu. Masa Jesosi hën nöö da di Sëmbë di sa kuutu mi.

⁵ Fëen mbei wan musu kuutu sëmbë a fesi e, biga te Masa Jesosi ko kaa, nöö hën o tja hii soni ko a limbo. Dee soni bi dë tjubitjubi a sëmbë hati tuu a o puu tja ko a döo, nöö hiniwan sëmbë o feni ën gafa kumafa a fiti.

⁶ Dee sëmbë o, fa mi ta sikifi soni da unu ta kai mi ku Apolo në a dendu aki, nöö mi ta du ën fuun sa lei soni e. Biga mi kë lei unu taa wan musu tei oto wëti möön leki dee wëti Gadu da u fuu ta wegi sëmbë ta luku. Wan musu buta wan sëmbë hei möön oto ta njan buka dëen. ⁷ Biga wë ambë da i di kõni di i abi? Na Gadu ta da u hii soni nö? Wë ee Gadu hën da i ën, nöö unfa i sa njan buka fëen?

⁸ Ma nöö unu, un ta mëni taa soni an makei unu möön. Un sabi hii soni kaa. Un abi hii soni kaa tu, dee Gadu abi faa da dee sëmbë fëen. A buta unu kõnu fuun ta tii hii mundu söndö u dee tjabukama. Sö un ta mëni.

Aai, mi bi sa kë un ko dë kõnu tuu o, dee sëmbë, biga ee un bi dou dë nöö u ku unu tuu bi o dë kõnu makandi. ⁹ Ma fa mi ta wegi di soni ta luku aki, nöö a djei da mi taa Gadu tei u dee tjabukama fëen de ta kai apösutu aki buta a di möön hogi kamian. U dë kuma sëmbë di lanti kuutu buta u de tja go kii a ganda mindi ta mbei fa, fu hii libisëmbë te dou ku dee basia u Gadu Këndë tuu, sai dë ta luku. ¹⁰ U ko dë kuma lauma u ‚Jesosi,‘ Keesitu hedi. Ma unu, un dë kõnima. Un sabi hii soni fu di unu ku ‚Jesosi,‘ Keesitu ko di wan kaa. Wa abi taki, ma unu dë takima. Unu de ta gafa, ma wi de ta kosi.

¹¹ Fa u dë aki, u ta dëdë ku hangi ku dëewata. Wa a' koosu u bisi. De ta foo u ku böö. Wa abi na wan kamian u tan seei. ¹² U ta dëdë ku wooko. U söso tee te sëmbë ta kosi u, wa ta kosi de baka, u ta toona ta begi da de. Te de ta sitaafu u ta du hogihogi ku u, nöö u ta tjëen. ¹³ Söseei te de ta lëgëdë da u ta mindi soni ta poi u në, töku u ta fan ku de suti. Boo taa u ko dë a sëmbë wojo kuma wan feki futu koosu, kuma wan sundju a sitaati u de ba tja go tuwë a matu. Sö u dë da de e.

¹⁴ Fa mi ta sikifi dee soni da unu aki, dee sëmbë, nöö ma ta sikifi de u da unu sen e, ma mi ta bai unu a soni nöö, kuma unu da miii u mi di mi lobi. ¹⁵ Biga aluwasi un abi teni dusu sëmbë ta kiija unu da ‚Jesosi,‘ Keesitu seei, ma wan kodo tata nöö un abi. Fa mi fosu bi tja di Buka u Masa Jesosi ko konda da unu ala, nöö hën mbei un ko dë kuma miii u mi. ¹⁶ Nöö mi ta begi unu baa taa be un suku fuun musu ko djeesi mi e.

¹⁷ Nöö hën mbei mi ta manda Timoteo ko da unu ala. Hën da wan lobi womi mii u mi di Masa Gadu da mi, nöö mi sabi taa a o du leti kumafa Gadu taki. Fa a o ko a unu dë, nöö a o toona mëni unu u di fa mi bi ta konda da unu u Jesosi Keesitu, kumafa a kë fu un musu libi. Leti kumafa mi ta kondëen a oto kamian a dee keikikeiki, nöö sö nöö a o kondëen da unu.

¹⁸ Wë a dë sö tuu taa sëmbë sai dë ta mëni taa ma o ko a unu ala möön, hën mbei de ta njan buka ku di gaan fasi u de. ¹⁹ Ma mi o ko e. Mi o ko hesihesi seei, ee Masa kë. Nöö te mi ko, nöö mi o si ee di kaakiti u dee gaan fasi sëmbë naandë dë a buka wanwan, naa a dë a dee du u de tu. ²⁰ Biga wë ka Gadu dë Tiima, nöö kaakiti an dë a fan a buka nöö a kaba e, ma a o dë u si a di fa i ta libi ku di kaakiti fëen.

²¹ Söö. Wë dee sëmbë, mi fan ku unu kaa e. Nöö andi un kë? Mi musu ko a unu ku gandji, ku wipi nö? Naa mi ko a wan saapi fasi, ku lobi? A fika da unu.

5

Aki Paulosu ta konda da de taa de musu kuutu di soni u di sëmbë di bi tei ën tata mujëe.

¹ Söö. Wë nöö mi jei taa wan taki dë a unu mindi naandë di nama a manu ku mujëë soni. Nöö di lö libi dë, dee sëmbë dee an ta biibi seei ta si ën u gaan hogi soni te de an ta libi sö. De taa wan womi dë a unu mindi dë tei ën tata mujëë. ² Ma töku ku dee lö libi dë seei un sai dë ku gaan fasi eti. Un bi musu kisi sen ta tjali, te un jaka di sëmbë di du di hogi dë puu a unu mindi gaanduwe.

³ Fa mi dë aki, dee sëmbë, ma dë a unu mindi ma töku di akaa u mi dë a unu ala. Nöö mi saandi mi o du ku di sëmbë dë kaa. ⁴ Nöö mi taki e, un musu kai wan kuutu makandi a di në u Masa Jesosi Keesitu. Nöö di akaa u mi o sai dë tu, nöö Masa Jesosi o mbei a pasa leti kumafa un kuutu buta dë. ⁵ Nöö un tei di sëmbë dë nöö un tuwëën disa da di didibi be a du ku ën te di hogi a du dë kaba nëen hati, fu di akaa fëen an musu go kaba a sösö a di daka Masa Jesosi o ku.

⁶ Nöö hii fa di soni naandë dë gaan sen soni seei, ma töku un sai dë ta njan buka ta mbei taa un bumbuu poi. Nöö an bunu e. Wan sabi taa wan pikii sooda ta paaja nango a wan hii gaan paabi boon nö?. ⁷⁻⁸ Hën mbei dee Dju sëmbë ta puu sooda a de wosu fu de sa njan di Pasika Daka limbolimbo. Biga a di daka dë Gadu bi puu de a di saafu libi de bi dë a Egepiti köndë. Nöö de bi kii wan sikafu mii fu de sa kumutu a di awoo libi naandë basu. Nöö di sikafu mii de kii dë, hën kë taki u Keesitu e, dee sëmbë, di dëdë da u fuu sa kumutu a di awoo libi fuu.

Fëen mbei un musu puu hogi a unu mindi fuun sa dë limbolimbo a Gadu wojo e. Biga sö a buta da unu kaa. Un boo disa di awoo libi, fuu sa libi di njunjun libi Masa Jesosi tja ko da u, söndö ganjan, söndö hogihati.

⁹ Nöö mi bi sikifi wan pampia da unu kaa taa wan musu hulu dee sëmbë dee ta libi fanafiti libi a di së u manu ku mujëë soni. ¹⁰ Ma fa mi bi taki dë, na dee sëmbë an ta biibi a Gadu mi bi taki e. Biga dee lö sëmbë dë, u tuu sabi taa de ta libi dee lö libi dë kaa, de a' langahati, de dë fufuuma, de ta njan sëmbë möni, de ta waka a oto gadu baka. Nöö na de mi bi taki fu wan musu hulu. Biga ee de mi bi taki nöö hën da un musu kumutu a di goonliba aki. „Biga a dee sëmbë dë mindi u dë kaa.”

¹¹ Ma dëë sëmbë mi bi sikifi taa wan musu hulu, nöö de da dee sëmbë ta kai de seepi biibima, ma de ta libi fanafiti a di së u manu ku mujëë soni, ee nasö de a' langahati, ee nasö de ta waka a oto gadu baka, ee nasö de ta kosi sëmbë a baka, ee nasö de dë bebema, ee nasö de ta fufuu. Sö wan sëmbë wan musu njan ku ën seei.

¹² Wë biga un bisi mi abi ku dee sëmbë dee dë a döösë ala u mi musu kuutu de a dee soni dë? Nönö, ma dee sëmbë dee dë a di keiki, de u abi pasi u kuutu.

¹³ Dee sëmbë dee dë a döösë ala, Masa Gadu hën o kuutu de. Ma unu musu kuutu di sëmbë di du di hogi dë, puu a unu mindi e, „kumafa Gadu Buku taki.”

6

Aki Paulosu ta bai de a di fa

de ta tja kuutu u de go

a dee sëmbë an ta biibi Gadu.

¹ Nöö dee sëmbë, wan oto soni fuunu dë möön, a bigi da mi te na soni. Hën da di fa un a' hati nango suku leti a dee kuutuma u köndë dee na a' bisi ku Gadu, u de kuutu dee toobi un abi ku unu na unu. Na a dee biibima kuma unu un nango. Nöö anbunu e!

² Wan sabi taa a bakaten u dee biibima o kuutu hii goonliba nõ? Wë ee un sabi sõ kaa, nõõ faandi mbei wan sa kuutu dee pikipiki toobi a unu mindi dë?

³ Wan sabi tu taa dee basia u Masa Gadu Köndë seei u dee biibima o kuutu a bakaten nõ? Wë nõõ unfa a waka wan sa kuutu dee soni u di goonliba u dë aki? ⁴Fëen mbei te un abi wan toobi di nama a dee soni u di goonliba aki, nõõ un sa kai ee dee möön lagi biibima seei ko, fu de kuutu dee soni dë da unu.

⁵ Fa mi ta fan aki, nõõ mi ta fan u sen musu kisi unu e, dee sëmbë. Biga fa un ta tja dee toobi fuunu nango a dee kuutama u köndë dë, nõõ a djei sëmbë an dë a unu mindi möönsö di abi fusutan tjika faa kuutu dee toobi un abi ku unu na unu. ⁶ Ma wan biibima ta tei oto biibima tja go buta seei a kuutu a dee sëmbë dee na ta biibi fesi. A bigi da mi e, baa.

⁷ Ma di soni dë seei dë wan gaan lasi soni e, dee sëmbë, taa un ta kisi sõ wan gaan toobi ku unu seei tee un musu go a kuutu. Andi mbei wan sa disa unu seei be otowan nõõ ta du hogihogi ku unu? A bi sa möön bunu un tai hati be sëmbë ganjan unu nõõ. ⁸ Ma ka fuun tai hati, nõõ hën un sai dë ta du hogihogi ku otowan ta ganjan de. Te dou ku biibima seei un ta du sõ.

⁹ Dee sëmbë, wan sabi taa ee wan sëmbë ta libi fanafiti a Masa Gadu wojo, nõõ an o sa dë a dendu te Gadu o ko Tiima ku telu nõ? Wan mbei sëmbë ganjan unu e. Dee sëmbë dee ta libi fanafiti a di së u manu ku mujëe soni, dee sëmbë dee ta waka a oto gadu baka, dee womi dee ta tei oto sëmbë mujëe, dee mujëe dee ta tei oto sëmbë manu, dee womi dee ta tei oto womi kuma mujëe, dee mujëe dee ta tei oto mujëe kuma manu u de, dee sëmbë dee ta du dee gaan sen soni dë, nõõ na wan u de lö sëmbë dë o dou ka Gadu dë Könu. ¹⁰ Söseei tu dee fuuuma, dee langahatima, dee döögöma, dee sëmbë dee ta waka ta kosi otowan, dee sëmbë dee ta ganjan sëmbë ta njan, na wan u dee lö sëmbë dë o dou tu.

¹¹ Nõõ sõ so fuunu bi dë a fesi tu e. Ma fa u dë aki, di Akaa u Masa Gadu wasi unu ko limbo buta a wan së kaa da Gadu. Un ko dë seei söndö föutu a Gadu wojo fu di Masa Jesosi Keesitu dëdë da unu.

Aki Paulosu ta konda da de

u de musu libi ku di sinkii u de

faa musu tja nëbai ko da Gadu.

¹² Dee sëmbë o, fa u ko a Masa Jesosi aki, a kandë wan sëmbë o taa: “.Ma dë a dee fesiten wëti basu möön e, nõõ mi sa du hii soni kumafa mi kë.”

Wë fa i taki dë, sõ a dë tuu, ma na hii soni sa tja heepi ko da sëmbë e. Mi sa a' pasi u du hii soni tuu, ma na wan soni musu kisi mi buta nëen basu kuma hën da mi masa.

¹³ Dee sëmbë ta du hogi a di së u manu ku mujëe soni, nõõ de sai dë ta koti wan nõngö ta taki taa: “Njanjan dë u bëe, bëe dë u njanjan.” Wë nõõ sõ a dë tuu. Gadu mbei bëe fii njan njanjan buta. Ma di bëe dë ku di njanjan tuu, Gadu o kaba ku de wan daka. Ma te woo taki a di së u manu ku mujëe soni, di dë dë oto soni. Biga Masa Gadu an mbei di sinkii fii fii libi ku ën fanafiti a di së u manu ku mujëe e. Ma hën abi di sinkii fii, nõõ a mbei ën fii musu dini ën ku ën. ¹⁴ Nõõ di sinkii fii an o kaba a sösö möönsö. Ma, leti kumafa Masa Gadu bi weki Masa Jesosi puu a dëdë ku ën kaakiti, nõõ söseei a o weki dee dëdë sinkii fuu puu a dëdë tu, ku ën kaakiti.

¹⁵ Dee sëmbë o, wan sabi nõ taa di sinkii fuu aki, a dë wan pisi u di sinkii u „Masa Jesosi, Keesitu. Wë ee a dë sõ, nõõ mi sa tei di sinkii u Masa Jesosi aki ta

waka ku môtjō nō? Nōnō, kwetikweti. ¹⁶ Wan sabi taa di sēmbē di ta waka ku môtjō mujēē hēn ku ēn ko dē wan sinkii nō? Biga di Buku taa: “Te wan womi ku wan mujēē tei deseei kaa, nōō de tu sēmbē dē ko dē wan sinkii.” ¹⁷ Ma nōō di sēmbē di nama ku Masa, hēn ku ēn ko dē di wan na akaa fasi.

¹⁸ Sōō. Wē dee sēmbē, di un jei sō kaa taa di fanafiti libi a di sē u manu ku mujēē an bunu, nōō be un mbei mōiti kumafa un sa mbei fu an musu kisi unu e. Biga wē hii dee oto hogi sēmbē ta du kaa, de dē hogi a Gadu wojo tuu, ma di hogi a di sē u manu ku mujēē soni ta kisi i seei sinkii a wan hii oto fasi. Biga ku i sinkii i ta du di hogi dē.

¹⁹ Dee sēmbē o, wan sabi taa di sinkii fuunu dē wan wosu u di Akaa u Masa Gadu nō? Di Akaa fēēn di i si a da unu dē, a unu hati wē a ta libi e. Nōō wan dē basi fuunu seei mōōn, ²⁰ biga Gadu bai unu dii ku di buuu u Masa Jesosi. Fēēn mbei hii dee soni un ta du ku dee sinkii fuunu, de musu dē fu Masa Gadu sa feni gafa a de e.

7

Aki Paulosu ta konda da de unfa libi u manu ku mujēē musu dē.

¹ Sōō. Wē dee soni dee un bi sikifi da mi, awaa ufō mi o fan a de liba. Nōō mi taki e, ee wan womi dē nōō an kē tei mujēē, nōō antoobi. A bunu. ² Ma fu di wakawaka libi hedi, hēn mbei mi o fan sō taa be hiniwan womi tei wan mujēē fēēn seei vō. Sōseei hiniwan mujēē musu abi wan manu fēēn seei vō.

³ Nōō di womi musu du di soni di fiti dēēn mujēē. An musu niingēēn a ndeti. Sōseei di mujēē musu du da di womi tu e. ⁴ Biga di mujēē sinkii an dē fēēn wanwan mōōn e, ma a dē fēēn manu tu. Sōseei di womi sinkii an dē fēēn wanwan mōōn, ma a dē fēēn mujēē tu. ⁵ Nōō fēēn mbei wan musu duumi paatipaati ku unu seei ta niinga unu seei, boiti ee un tuu fiti buka taa woon begi Masa Gadu u wan pisiten. Ma te un kaba u begi kaa, nōō un musu toona ko duumi makandi baka e, be di didibi an musu feni wan baaku faa tja unu go du hogi, fu di wan a’ taanga fuun hoi unu seei.

⁶ Ma fa mi taki dē seei, an dē taa wan wēti mi buta e, dee sēmbē, ma sō misikuma a sa fiti. ⁷ Biga wē mi bi kē fu hii sēmbē musu dē kumafa mi dē aki sōndō mujēē. Ma di Masa Gadu ta da hiniwan sēmbē hēn apaiti taanga, wan sēmbē dē sō, di otowan dē sō, nōō hēn mbei mi taki sō.

⁸ Nōō mi taki e, unu dee na tei manu nasō mujēē eti, ku un dee mujēē manu fuunu dēdē, mi taa a bunu fuun fika sō kumafa mi dē sōndō mujēē aki. ⁹ Ma ee un si taa wan sa tan sō, nōō be un tei manu ku mujēē fuunu. Biga wē a sa mōōn bunu un tei manu ku mujēē tōōu bifō di hangī u manu ku mujēē ko mōōn unu.

¹⁰ Ma un dee sēmbē dee tei manu ku mujēē kaa, nōō mi o da unu wan wēti awaa, nōō di wēti aki Masa Jesosi seei butēēn, taa dee mujēē an musu paati ku dee manu u de mōōnsō. ¹¹ Ma ee de paati, nōō de musu fika a ganda nōōmō. De an musu go tei oto womi mōōn. Ma ee de kē tei manu nōō de musu go mindi ku di awoo manu u de. Sōseei a dē da dee womi tu. De an musu tuwē dee mujēē u de mōōnsō.

¹² Wē nōō awaa ufō mi o taki soni u dee sēmbē a’ manu ku mujēē kaa. Fa mi o fan aki, nōō na Masa hēn ta taki ēn e. Mi seei ta taki ēn. Nōō mi taki e, ee wan womi dē biibima nōō di mujēē fēēn an ta biibi, ma di mujēē tifihedī faa tan ku di lō womi dē, nōō di womi an musu tuwē di mujēē. ¹³ Sōseei ee wan mujēē dē biibima ma hēn manu an ta biibi, ma di womi dē tifihedī faa sa tan libi ku di mujēē, nōō di mujēē dē an musu tuwē di womi. ¹⁴ Un saandi mbei o? Biga fu di di mujēē dē biibima, nōō Gadu ta luku di lō womi dē a wan

apaiti fasi u di mujëe fëen hedi. Söseei tu, fu di di manu fëen dë biibima, nöö Gadu ta luku di mujëe a wan apaiti fasi u di manu fëen hedi. Biga ee an bi dë sö, nöö Gadu an bi o ta luku dee mü u de apaiti tu. Ma te i si Gadu ta luku dee gaan sëmbë apaiti nöö hën da a ta luku dee mü apaiti tu.

¹⁵ Ma ee di sëmbë di na ta biibi kë paati ku di biibima faa go fëen, nöö be a go e. Nöö ee sö a waka, nöö antoobi. Di womi ee nasö di mujëe di ta biibi an musu fika kuma a dë taitai a duwengi. Biga wë Gadu bi kai u fuu musu dë fiifi ku hii sëmbë. ¹⁶ Unfa wan mujëe sa sabi ee a sa mbei di manu fëen ko a biibi, ee an o ko? Söseei unfa wan womi sa sabi ee a sa mbei di mujëe fëen ko a biibi, ee an o ko? „Be i disëen da Gadu nöö.“

Aki Paulosu taki da de taa be de an suku u tooka di fa de dë.

¹⁷ Wë nöö dee sëmbë, fa i si i bi dë di Gadu kai i fii ko nëen, nöö sö i musu dë e. Nöö ka i si Masa buta i, nöö i tan dë e. Sö mi ta fan ku hii sëmbë a dee oto keiki tu. ¹⁸ Ee wan womi bi a' di koti u dee Isaëli sëmbë nëen sinkii kaa bifö Masa Gadu kai ën, be an suku faa puu ën. Ee wan womi an bi kisi di maaka u Isaëli dë eti, be an go suku di lö koti naandë buta nëen sinkii e. ¹⁹ Biga wë ee i koti, ee ja koti, di soni dë an dë wan wojo soni fa u dë aki möön. Na dee soni dë Gadu ta suku a u. Ma dee wëti u Gadu fuu hoi, nöö de wë da dee gaan soni fa u dë aki.

²⁰ Fëen mbei hiniwan sëmbë musu dë fa a bi dë a di ten di Gadu bi kai ën. ²¹ Ee wan sëmbë i bi dë saafu di Gadu kai i, nöö na be di soni hati i te i hopo ta suku fii kumutu nëen. Ma an dë taa ee i ko feni pasi fii kumutu nöö ja musu kumutu e. I sa kumutu fii ku piizii. „Ma ee i tan dë tu an hogi.“ ²² Biga wë wan saafuma di Gadu kai u ko nëen nöö a kumutu a saafu, a ko fii kaa. Söseei ee wan sëmbë an bi dë saafu nöö Gadu kai ën ko nëen, nöö a ko dë saafu e, u „Jesosi“ Keesitu, ²³ fu di a bai unu dii „ku ën buuu.“ Fëen mbei wan musu buta unu seei da libisëmbë ta masa unu, tee un disa u piki Gadu buka ko ta piki libisëmbë buka a di soni u ta taki aki.

²⁴ Nöö da sö a dë e, dee sëmbë. Leti fa i si i bi dë di ten Gadu kai i, nöö sö i musu dë ta dini ën.

Aki Paulosu ta fan ku dee sëmbë

an tei manu ku mujëe eti, ku

dee mujëe manu u de dëdë.

²⁵ Wë nöö un dee mujëe mü dee an tei manu eti, ku dee womi mü an tei mujëe eti, nöö Masa an da mi buka a unu e. Ma kumafa a heepi mi tjika aki fu di a a' tjalihati u mi, nöö misikuma mi dë wan sëmbë un sa futoou te un sa tei lai a mi. ²⁶ Wë nöö fëen mbei mi taki da unu taa misikuma a möön bunu fuun dë söndö manu söndö mujëe fu di fuka libiten di u dë aki hedi. ²⁷ Ma nöö ee wan womi a' mujëe, nasö wan mujëe a' manu kaa, nöö de an musu paati. Ma ee wan womi an abi seei, nöö be an suku möönsö.

²⁸ Ma nöö töku fa mi taki dë seei, ee i ko abi mujëe nöö na hogi i du e. Söseei ee wan mujëe mü ko a' manu, nöö na hogi a du tu. Ma dee womi a' mujëe ku dee mujëe abi manu, de abi sömëni fuka u de tjai a di ten u dë aki, nöö hën mbei mi bi kë heepi un otowan a di pisi dë.

²⁹ Wë di soni mi kë taki, dee sëmbë, hën da di ten u dë aki a ko zuntu poi fu di goonliba kaba. Fëen mbei ja musu kai dee soni u di goonliba aki gaan soni te poi e. Biga ee wan womi abi mujëe, nöö na di mujëe dë wanwan nöö a musu ta mëni. ³⁰ Söseei ee wan sëmbë abi fuka nëen hati te a ta këë, an musu ta kai di soni dë gaan soni te poi. Ee wan sëmbë ta wai ta piizii, nöö na di dë wanwan nöö a musu ta mëni.

Sösei tu ee wan sēmbē ta bai wan soni, nōō a musu sabi taa an o abi di soni dē fu nōōmō. ³¹ Ee wan sēmbē i ta wooko ku dee soni u di goonliba aki, nōō ja musu da de pasi u de tai i, biga abiti mōōn nōō di goonliba aki o kaba e!

³² Ma nōō fa mi taki da unu dē, dee sēmbē, fu di ma kē un dē ku fuka a unu hati, hēn mbei mi taki sō e. Di womi di na abi mujēē nōō hēn ta a' bookohedi a dee soni u Masa wanwan, faa sa libi kumafa Masa kē. ³³ Ma dee womi dee abi mujēē, de a' bookohedi u dee soni u di goonliba aki, fu de sa libi kumafa de mujēē kē. ³⁴ Sō i ta si taa di bookohedi dē a tu sē.

Sösei tu, dee mujēē dee abi manu ta a' bookohedi u dee soni u di goonliba aki, fu de sa libi kumafa de manu kē. Ma wan mujēē di na a' manu, a ta a' bookohedi u dee soni u Masa nōō, fa a sa ko libi ku ēn sinkii ku ēn akaa tuu apaiti da Masa Gadu.

³⁵ Nōō fa mi taki aki, mi taki ēn sō fu di mi si taa a sa heepi unu. Ma an dē ta ta tai mi kē tai unu e. Ma mi ta fan nōō kumafa mi si a fiti, be na wan soni musu ta hai unu baka fu wan sa dini Masa ku hii unu hati.

³⁶ Nōō ee wan womi bi ta kiija wan mujēē, nōō te di mujēē ko bigi tjika nōō hēn di womi ko fii taa ee an tei di mujēē fēēn mujēē nōō an libi bunu ku ēn, nōō antoobi. Be a tei ēn fēēn mujēē. An wogi. ³⁷ Ma ee di womi abi di fii nēēn hati taa a taanga tjika faa sa hoi ēn seei sōndō mujēē, nōō a ta pakisei nēēn hati taa an o tei di mujēē dē mōōn, nōō di dē bunu tu. ³⁸ Nōō a dē sō taki taa di sēmbē di tei, a du bunu, ma nōō di sēmbē di an tei, hēn du mōōn bunu.

³⁹ Ma nōō haika, te wan mujēē dē ku manu, nōō a dē a wēti basu taa an sa tei oto womi solanga di fosu manu fēēn dē ku libi. Te di manu fēēn dēdē kaa bifō a abi pasi fu tei oto manu. Ma di womi a o tei dē, a musu dē wan biibima tu. ⁴⁰ Ma u mi aki, nōō mi pakisei taa di mujēē sa dē mōōn bunu ee a fika sōndō manu, nōō mi ta si taa di Akaa u Masa Gadu dē ku mi a dee soni mi ta taki aki.

8

Aki Paulosu ta taki u dee njanjan sēmbē ta tuwē da dee gadu u de.

¹ Sōō. Wē nōō wē da u ko a soni u dee gwamba dee sēmbē ta tja go tuwē da dee gadu u de. Nōō un ta taki taa u tuu sabi soni u de kaa, taa dee pindigadu na soni u fēēē, u sa njan di njanjan de ta tuwē da de. Awa, sō a dē tuu. Ma sabi ku sabi na di wan e. Biga i sa mbei taa i sabi soni tjika te i ko a' gaan fasi, ma lobi hēn da di gaan soni biga hēn ta tja heepi ko da sēmbē. ² Nōō ee wan sēmbē i mbei taa i sabi soni kaa, nōō hēn da ja sabi soni kumafa a dē eti e.

³ Ma ee wan sēmbē i lobi Gadu, nōō di sēmbē dē Gadu ta sabi taa i dēēn sēmbē.

⁴ Wē nōō ee fuu taki u dee soni de ta tuwē da dee gadu, wē u sabi taa dee lō gadu dē an dē wan wojo soni. Biga oto gadu an dē mōōn leki di wan kodo Gadu tō. ⁵ Aluwasi soni dē a goonliba aki te dou a liba ala tuu te a hia di de ta kai gadu ta begi, ⁶ ma tōku u sabi taa wan kodo Gadu nōō dē. Hēn da u Tata, nōō nēēn hii soni kumutu ko. Fēēn nōō u dē. Sösei wan kodo Masa tō nōō dē tu. Hēn da Masa Jesosi Keesitu. Hēn mbei hii soni u mundu, nōō hēnseei ta da u libi.

⁷ Ma tōku fa i jei dē seei, ma na hii u dee biibima tuu sabi bunu eti taa dee oto gadu an dē gadu e. Biga te tide eti biibima sai dē di bi guwenti oto gadu te de ta si de kuma tuutuu gadu eti. Te de go bai gwamba soni tja ko sindo u de njan, nōō de ta panta kuma kandē a bi dē wan soni de tuwē da dee gadu. Nōō de ta fēēē taa fa de ta njan mēēn dē, nōō Masa Gadu o tei de u hogi.

⁸ De ta mēni sō tuu, ma na sō. Biga njanjan soni an ta puu u a Gadu e, nōō sösei an sa tja u ko nēēn tu.

⁹Ma nöö un mēni unu seepi, un dee sēmbē dee kumutu a dee oto gadu basu kaa. Fa un sabi tjika dē taa dee oto gadu an dē tuutuu gadu, ma wan musu tei di sabi dē buta kuma wan sitonu a pasi da dee sēmbē dee ta fēē, u de naki futu kai.

¹⁰Biga wē i sabi fa a o dē nō? Fu di i sabi bunu kaa taa dee gadu an dē tuutuu gadu, nōo joo go sindo ta njan ku dee sēmbē dee ta njan a di gaduwosu u de. Wē nōo te wan pisi, nōo di otowan fii di i si bi dē fēēfēē dē o ko si i ta njan, nōo hēn seepi o tei hati go njan tu, ma ku di gaan fēē i si u bi taki dē. ¹¹Wē nōo di sabi fii i sabi dē, nēēn tja di otowan fii go kaba a sōsō nō? Hii fa „Jesosi„ Keesitu bi dēdē dēēn tu, ma i ta du hogihogi ku ēn sō. „Biga i mbei a du wan soni di hēnseei si taa an bunu.“ ¹²Nōo te un buta wan otowan fii faa du soni di ta fon mēēn a hati taa an du bunu, nōo hogi i du ku „Masa Jesosi„ Keesitu seei e.

¹³Nōo fēēn mbei fa mi dē aki, ee mi sabi taa ee mi njan wan soni nōo a o mbei di otowan u mi kai, nōo ma o njan di soni dē a mundu mōōn e. Na seei.

9

Aki Paulosu ta konda kumafa a ta puu dee leti fēēn buta a wan sē u di Buka u Masa Jesosi hedi.

¹Wē fa mi ta fan ku unu aki, dee sēmbē, nōo miseei wē, ma bi ko fii kumutu a dee tjina naandē basu nō? Ma dē wan u dee tjabukama u Masa Jesosi de ta kai apōsutu nō? Aai, mi dē wan u de e. Biga mi si Jesosi Keesitu u Masa ku miseei wojo. Nōo fa un ko a di biibi aki, na di wooko mi ta wooko da Masa Jesosi mbei un ko sō nō? ²Ee oto sēmbē an kē luku mi kuma wan tjabukama seei, ma unu musu luku mi sō. Biga fa i si un ko ta biibi dē, nōo hēn ta lei limbolimbo taa mi da wan tjabukama u Masa Jesosi. ³Nōo fēēn mbei te dee sēmbē ta sōsō mi a kamiankaman, nōo mi ta konda soni fuunu da de, be de sabi taa sō mi sa du di wooko u Gadu tjika.

⁴Wē nōo di a dē sō kaa, nōo mi ku Banabasi, wa a’ pasi fuu ta njan ta bebe ku unu nō? ⁵Sōseei kumafa Petuusi ku dee oto Tjabukama ku dee baaa u Masa Jesosi ta waka ta lontu ku dee mujēē u de nango a sēmbē de ta sōlugu de, nōo u wē? Wa a’ leti fu toou ku wan mujēē di dē a di biibi fuu ku ēn ta waka ta lontu tu nō? ⁶Mi ku Banabasi wanwan nōo musu ta wooko mōni ufō u sa feni soni fuu njan nō?

⁷Nōo ee wan sodati ta wooko, nōo aan leti u de pakēēn nō? Sōseei tu, ee wan sēmbē paandi wan fuuta fēēn, nōo aan leti faa njan di njanjan fēēn nō? Ee wan sēmbē ta kiija mbeti, nōo aan leti faa feni wan njan nēēn nō?

⁸Nōo fa mi fan dē, libisēmbē soni nōo mi taki ō? Naa sōseei u ta lesi a Gadu Buku tu nō, ⁹ka Mosesi sikifi dee wēti dee Gadu dēēn. A taa:

Di kau di ta bia di mbii,

ja musu tai di buka fēēn fu an musu njan dē.

„Biga ka i ta wooko nōo naandē joo njan.“

Wē fa Gadu fan dē, kau soni nōo a ta mēni nō? ¹⁰An taki soni fuu tu nō? Aai, a taki soni fuu tu e. Nōo dee sēmbē ta wooko goon ku dee sēmbē ta puu njanjan wē? Fa de ta wooko dē, na de tuu o feni njan naandē nō?

¹¹Wē nōo fa u bi konda dee soni u Masa Gadu da unu dē, nōo a sa hebi da unu poi ee u suku goonliba gudu a unu nō, dee sēmbē? ¹²Biga ee oto sēmbē abi di lō leti dē a unu, nōo u wē? Misikuma u musu abi leti mōōn de.

Ma nōo hii di leti fuu dē u buta a wan sē ta tja pena fu soni an musu toobi sēmbē te de an sa piki di Buka u „Jesosi„ Keesitu u ta tja aki.

¹³ Ma töku fa u taki aki seei, dee sëmbë, ma un sabi taa dee sëmbë dee ta wooko a di Wosu u Masa Gadu, de ta feni hafu u dee soni sëmbë ta tja ko da Gadu naandë. Nöö dee begima dee ta tjuma mbeti da Gadu naandë, nöö deseji ta tei hafu, na sô nöö?

¹⁴ Nöö söseei Masa bi taki tu taa dee sëmbë dee ta konda di buka fëen, nöö de musu ta feni soni u libi a goonliba aki a dee sëmbë dee de ta konda di Buka da.

¹⁵ Ma hii dee leti fuu dë tuu mi buta a wan së. Nöö fa mi ta sikifi dee soni aki da unu seei, nöö na paima wë mi ta suku a unu e. Biga fa mi ta wooko da unu söndö paka aki, a dë wan soni mi ta njan buka da o. Nöö ma kë poi ën. Ee de o kii mi fëen hedi seei, ma ma o hakisi paima fëen möönsö.

¹⁶ Ma nöö dee sëmbë, fa mi ta konda di Buka aki, na u di dë hedi mbei mi ta njan buka e. Biga musu mi musu u kondëen da sëmbë. Nöö helu u mi tu ee ma kondëen. ¹⁷ Ee mi bi buta miseei u mi kondëen, nöö mi bi a' leti u suku paima. Ma ee fuka mi ta puu da miseei te mi kondëen, nöö an dë taa wan apaiti soni mi du e. Biga di soni Gadu fitoou mi u mi du dëen, hën nöö mi ta du kaa. Nöö aambi wan apaiti paima.

¹⁸ Wë di a dë sô kaa, nöö un sooti wini seei mi o feni? Wë di wini di mi ta feni nëen, nöö hën da te mi konda di buka u Keesitu söndö tei paima a sëmbë kumafa dee oto tjabukama ta tei. Nöö a kai ku mi, a bunu da mi kaa. Mi a' piizii ku ën. „Biga mi du pasa möön fa Gadu bi manda mi.” Nöö hën da paima u mi kaa, nöö hën mbei ma ta tei paima kumafa di leti u mi dë.

¹⁹ Dee sëmbë o, fa mi dë aki ma dë a sëmbë basu e, ma mi dë u mi seepi. Ma nöö mi ta buta dee leti u mi a wan së ta saka mi seepi a sëmbë basu kuma wan saafu. Nöö di soni mbei mi ta du sô, u mi wini hia sëmbë kumafa mi sa wini tja ko da Masa Jesosi.

²⁰ Fëen mbei te mi dë ku dee Dju sëmbë kuma miseei, nöö mi ta libi kuma Dju sëmbë, u mi sa wini de hedi. Fa de dë a dee fesiten wëti basu eti, mi ta hoi miseei kuma mi dë a dee wëti dë basu tu u mi sa wini de hedi, hii fa mi sabi taa ma dë a dee wëti dë basu möön. ²¹ Te mi dë a dee sëmbë dendu dee na abi Isaëli wëti, nöö mi ta hoi mi seepi kuma ma dë a dee wëti dë tu, u mi sa wini de hedi. (Ma fa mi fan dë seei, ma an dë taa ma ta hoi Masa Gadu wëti e, biga mi ta hoi „Jesosi” Keesitu wëti.) Sô mi ta libi e, dee sëmbë.

²² Söseei tu, te mi dë ku dee biibima dee ta dë pantapanta fu di de an sabi soni u Masa Gadu tjika, nöö ma ta mbei taa mi sabi hii soni kaa. Ma mi ta hoi mi seepi kuma mi dë pantapanta tu, fu mi sa feni pasi heepi de. Sô mi ko sabi u libi ku hii sootu pei sëmbë u mi sa wini de. Mi ta biinga a hii pei fasi u mi sa puu de a didibi faja tja ko da Masa Jesosi. ²³ Dati wan taki mi ta libi sô u di buka u Masa Jesosi sa wini hia sëmbë. Nöö mi seepi tu ta feni dee bunu Gadu ta da dee sëmbë fëen.

²⁴ Nöö un haika möön e. Te sëmbë ta fia ta kule makandi, hii de tuu ta kule u de wini wan paima, na sô nöö? Ma na de tuu o wini e, „biga na de tuu ta kule a di fasi kumafa a dë fanödu.”

Wë nöö di kule u dee sëmbë u ta taki aki, nöö hën wë da di libi fuu e. Nöö fa i si de ta biinga ta kule fu de musu feni wan paima dë, nöö sô u seei musu biinga tu ta libi a di fasi fuu feni paima a Gadu.

²⁵ Fa dee oto sëmbë ta kule dë, nöö de ta mbei taanga möiti u sinkii u de musu lusu tjika fu de sa kule taanga u de wini di paima. Nöö de ta du ën u de feni wan uwii kaapusa a de hedi faa lei taa de da winima. Ma di kaapusa dë an dë wan soni di o dë u nöömö e, dee sëmbë. Ma di soni u ta suku u wini aki, hën a o dë u nöömö. An o kaba möönsö.

²⁶ Nöo fëen mbei mi ta biinga, ma na kuma wan sëmbë nango a kamian ma an sabi naasë a nango. Na kuma wan sëmbë di ta hiti böö nango a sösö kamian tu. Nönö e. ²⁷ Ma mi ta duwengi miseei a hii fasi u mi ta dë a tatai liba nöömö, fu te di juu kisi an musu dë taa hii fa mi tja oto sëmbë ko a Masa, ma libi u mi an bi bunu tjika u mi sa feni paima a Gadu.

10

Aki Paulosu ta wasiköi dee sëmbë kumafa soni bi pasa

a fesiten.

¹ Dee sëmbë, un boo toona mëni dee fesiten sëmbë fuu u Isaëli. Hii de tuu bi ta waka a di wöluku u Gadu baka faa ta tjubi de ta tii. De tuu bi pasa di gaan ze ka Gadu bi paati di wata da de. ² Nöo fu di dee sëmbë waka a di wöluku baka pasa di ze, nöo hën mbei tu u sa taki taa de dopu ko dë bakama u Mosesi. ³ Hii de tuu bi ta njan di njanjan u Gadu di a bi ta tuwë da de a wan foombo fasi. ⁴ Hii de tuu bi ta bebe di wata di Gadu mbei kumutu a di sitonu dendu a wan foombo fasi. Di Sitonu dë, nöo „Masa Jesosi, Keesitu seei wë a kë taki e, dee sëmbë. Hën bi da de di wata dë, nöo hën bi ta dë ku de nöömö ta tja de a di pasi.

⁵ Ma nöo tökuseei fa i jei dë, di möön gaan së u dee sëmbë Gadu an bi lobi di fa de bi ta libi e. Fëen mbei de bi dëdë fika a pepei kamian a di sabana naandë. „De an dou a di bumbuu köndë di Gadu bi paamusi de möönsö.„

⁶ Ma nöo dee soni i si dë, u musu tei de kuma wan wasiköi fu wa musu hangi fuu go du hogi kumafa dee fesiten sëmbë dë bi du. ⁷ Wa musu waka a oto gadu baka kumafa so u de bi waka a oto gadu baka. Biga a dë a Gadu Buku taa:

Dee sëmbë bi sindo njan bebe te de kaba, hën de hopo baja „da di pindigadu.„

⁸ Söseei wa musu du fanafiti soni a di së u manu ku mujëe kumafa dee sëmbë bi du gaan sen soni a di fasi dë tefa Gadu kii tuwenti-a-dii dusu u de a wan kodo daka. ⁹ Wa musu duwengi Masa ku di hogi du fuu kumafa so u dee sëmbë bi duwengi ën tefa a manda dee sindeki ko njan sëmëni u de kii. ¹⁰ Söseei wa musu guunjan tu, kumafa so u de bi ta guunjan tefa Gadu manda di basia fëen di ta kii sëmbë go kii sëmëni u de.

¹¹ Nöo fa i si hii dee soni pasa dë, de pasa kuma wan wasiköi da u dee sëmbë dee ta libi a di kaba ten u di goonliba di u dë aki. ¹² Nöo di sëmbë di ta mëni taa a taanpu gingin, nöo a musu luku bunu be an kai e. Biga i sa kai.

¹³ Ma nöo dee soni dee ta pooba i hiniwan daka dë, na tooka soni de dë e, dee sëmbë. De seei ta pooba otowan tu. Ma Gadu dë u futoou, nöo an o disa i u di soni musu wini i. A o mbei wan baaku da i nöömö fii pasa be ja kai.

Aki Paulosu ta bai dee sëmbë

a dee oto gadu soni eti.

¹⁴ Wë nöo un dee lobi mati u mi dë, mi taki e, wan musu nama seei ku dee soni de ta kai gadu e. ¹⁵ Mi ta fan ku unu leti kuma sëmbë di abi fusutan kaa, taa be unu seei pakisei dee soni dee mi ta taki aki, ee de an dë sö tuu. ¹⁶ Nöo mi taki möön e, taa wan musu nama seei ku dee pindigadu soni. Biga un ta nama ku Masa Jesosi kaa.„

Un luku e, dee sëmbë. Di win di u ta bebe ta da Gadu tangi aki, na ku ën hii u tuu ta nama makandi a di dëdë „Masa Jesosi, Keesitu dëdë tuwëen buuu da u nö? Söseei di bëëë di u ta booko ta njan makandi aki, nöo ku ën u tuu ta

nama a di dëdë. Jesosi, Keesitu dëdë booko hën sinkii da u. ¹⁷ Biga aluwasi fa u dë te a hia seei, töku di wan kodo bëëë dë u tuu ta njan makandi. Nöö hën da u tuu ko di wan sëmbe, ¹⁸ leti kumafa dee Isaëli sëmbe ta ko wan te de ta tja soni go tuwë da Masa Gadu. Biga hii dee sëmbe dee ta njan dee soni dë, de tuu nama makandi a di begi dë dendu, hën mbei de ko di wan.

¹⁹ Wë fa un jei di fan u mi aki, andi mi kë taki da unu? Dee pindigadu, de dë tuutuu gadu nö? Dee njanjan de ta tuwë da de dë, apaiti soni de dë nö? Nönö e! ²⁰ Dee lö gadu dë an dë wan wojo soni. Ma fa de ta tja soni go tuwë da de dë, nöö dee didibi seei de ta tja de go tuwë da. Na Masa Gadu de ta tja de go da. Nöö ma kë fuun musu nama ku dee didibi e. ²¹ Wan sa bebe a di kan u Masa taa un nama ku ën te un kaba, nöö un toona go bebe a di kan u dee didibi taa un nama ku de. Söseei wan sa go sindo njan a Masa tafa taa un nama ku ën te un kaba, nöö un toona go sindo njan a dee didibi tafa taa unu ku de nama. ²² Un kë duwengi Masa faa djalusu nö? Wë nöö fa a o djalusu dë, un tjika u tjëen nö?

Aki Paulosu ta taki da de taa

Gadu musu kisi gafa

a hii soni de ta du.

²³ Söö. Wë mi o toona taki di soni aki wan pasi möön taa so sëmbe ta taki taa: “Hii soni mi a’ pasi u du, ee an booko Gadu wëti,.” Ma nöö mi o toona piki di sëmbe dë taa: “Wë sö a dë tuu, ma na hii soni ta tja heepi ko e.” Hii soni mi a’ pasi u du tuu, ma na hii soni ta heepi otowan u de ko a fesi a di libi u Masa Gadu. ²⁴ Nöö hën mbei na wan sëmbe musu ta du wan soni di bunu dëen seei nöö a kaba e, ma i musu ta mëni andi dë bunu da di otowan fii tu.

²⁵ Nöö te un go a wojojo nöö ee un bai di gwamba de ta sei ala tja go, nöö un njan mën nöö. Ma wan musu hakisi ee unsë a kumutu fu ja musu ta pakisei taa i njan wan soni di ja bi musu njan. ²⁶ Biga Hii di goonliba aki ku dee soni dë nëen tuu dë u Masa. Sö Gadu Buku taki e.

²⁷ Nöö söseei tu ee wan sëmbe di an ta biibi kai i fii ko njan nëen wosu, nöö ee i kë go nöö be i go. Nöö di soni a da i fii njan, nöö i musu njan mën nöö. Ma ja musu go sai dë ta hakisi unsë di soni i ta njan dë kumutu, fu ja musu ta pakisei taa sonte i njan wan soni di ja bi musu njan.

²⁸⁻²⁹ Ma ee wan sëmbe ko taki da i taa di njanjan naandë de bi tuwë da oto gadu, nöö ja musu njan mën möön e, fu di sëmbe di fan ku i naandë hedi. Na fu di fii seei pakisei hedi taa i njan wan soni ja bi musu njan, ma u di oto sëmbe ala hedi. „Biga a o mëni taa i ta booko wëti u Gadu.”

Ma nöö i sa hakisi i seei taa: “Wë andi mbei di sëmbe di ta dë fëëfëëë ku dee soni dë musu ko buta wëti da mi? ³⁰ Biga ee mi ta da Masa Gadu tangi a dee soni dee mi ta njan aki, nöö faandi mbei sëmbe musu sai dë ta kuutu mi taa mi ta du hogi?”

³¹ Wë i kë sabi faandi mbei nö? Wë nöö haika e. „Ee wöon njan wan soni, ee wöon bebe wan soni, nasö hiniwan soni wöon du kaa, nöö i musu du ën fu Masa Gadu musu feni gafa a i. ³² Nöö hën mbei wan musu buta wan soni kuma wan sitonu a pasi da sëmbe fu de naki futu kai e, na Isaëli sëmbe, na dee oto köndë sëmbe dee na ta biibi a Masa Gadu, na dee sëmbe dee ta biibi nëen seei tu. ³³ A hii fasi un musu suku u libi faa sa kai ku hii sëmbe, leti kumafa miseei ta libi aki. Biga ma ta suku bunu u mi seepi nöö a kaba e. Ma mi ta suku bunu u dee otowan, u mi sa feni de puu a di didibi faja.

11

¹ Nöo un musu ta djeesi mi e, dee sëmbë, leti kumafa mi ta djeesi „Masa Jesosi„ Keesitu.

Aki Paulosu ta konda da de kumafa de musu libi a di keiki.

² Wë nöo, dee sëmbë, fa un ta mëni mi hiniwan juu „ta manda biifi ta hakisi mi soni u di fa un musu libi„, nöo mi ta gafa unu u di soni dë e. Nöo mi ta gafa unu tu, fu di un ta hoi dee lei mi bi kisi a Masa Jesosi toona lei unu. ³ Ma nöo mi kë fuun sabi wan tu soni möön eti.

Nöo mi taki e, Masa Gadu hën da di hedima u Masa Jesosi Keesitu, nöo Masa Jesosi hën da di hedima u wan womi, nöo di womi hën da di hedima fëen mujëe. ⁴ Nöo ee wan womi ta begi Gadu a lanti dendu, ee nasö a ta da wan buka di Gadu dëen, nöo ee a dë tapatapa hedi nöo a ta da di hedima fëen sen. ⁵ Ma ee wan mujëe ta begi Gadu a lanti dendu nasö a ta da wan buka di Gadu dëen, nöo ee an tapa hedi nöo a ta da di hedima fëen sen. Biga di soni dë, a hogi leti kuma wan mötjö mujëe de puumëen hedi maakëen fu lanti musu sabi taa sö wan mujëe a dë. ⁶ Nöo ee wan mujëe an kë tapëen hedi nöo be a koti ën uwii. Ma ee sen o kisi ën faa musu dë ku sati uwii, ee nasö ku puumapuuma hedi, nöo be a tapëen hedi.

⁷ Ma wan womi an musu tapëen hedi e, biga Gadu mbei womi kumafa hën seei dë. A mbei ën faa tja gafa ko dëen. Ma a mbei mujëe faa tja gafa ko da di manu fëen. ⁸ Biga di fosu womi an bi kumutu a mujëe, ma di fosu mujëe bi kumutu a womi. ⁹ Nöo Gadu an bi mbei di fosu womi faa musu dë wan heepi da di mujëe e, ma a mbei di fosu mujëe faa dë wan heepi da di womi. ¹⁰ Nöo fëen mbei wan mujëe musu tapëen hedi kuma wan maaka taa a ta sakëen seei nëen manu basu, fu dee basia u Masa Gadu Köndë musu si sö tu.

¹¹ Ma nöo fa u ta biibi a Masa Jesosi aki, nöo Gadu buta taa womi ku mujëe sëmbë tuu dë fanöudu. Womi an sa libi söndö mujëe, nöo mujëe an sa libi söndö womi tu. ¹² Biga leti kumafa mujëe kumutu a womi sëmbë a fesi ma nöo fa u dë aki womi ko ta kumutu a mujëe, ma de tuu ta kumutu a Gadu.

¹³ Nöo unu seei sa kuutu a di soni aki liba luku ee un si taa a fiti fu wan mujëe musu begi Gadu söndö faa tapa hedi. ¹⁴ Biga wë di fa libisëmbë mbei seei ta lei u taa ee wan womi abi langa uwii nöo an ta fiti ën, ¹⁵ ma ee wan mujëe abi langa uwii nöo a dë wan gafa dëen. Biga di langa uwii dë, a dë wan soni di ta tapëen hedi kuma wan bisi fëen.

¹⁶ Ma ee wan sëmbë kë fia a dee soni aki, nöo be a luku a dee keiki u Gadu tuu. Wa abi wan oto guwenti möön leki fa mi taki aki.

Aki Paulosu ta bai de a di fa

de ta njan di bëë ta bebe

di win u Masa.

Mat. 26:26-29; Maik. 14:22-25; Luk. 22:14-20

¹⁷ Nöo mi kë taki wan oto soni da unu e, dee sëmbë, nöo a di soni aki nöo ma sa gafa unu seei. Hën da di fa un ta ko makandi, ka faa tja heepi ko da unu nöo poi a ta poi unu.

¹⁸ A di fosu kaman, nöo mi jei taa fa un dee biibima ta ko makandi dë nöo un ta dë paatipaati. Wë nöo mi sa biibi hafu fëen tu. ¹⁹ Nöo an bunu. Ma seei so juu a dë fanöudu fu paati musu ko, fuu si ambë a' leti a Gadu.

²⁰ Wë nöo kumafa i si un ta ko makandi taa woon ta njan di bëë ta bebe di win u da Masa tangi u di dëdë fëen, nöo mi kë un sabi taa na di soni dë un

ta du dē möön e. ²¹ Biga di fasi un ta ko ta njan dē, nöö an bunu seei. Biga hiniwan sēmbē ta njan hēnseei njanjan apaiti te bēē fēen fuu. An ta mēni dee pootima möönsō. Te de ko dou, hangī ta kii de, soni an dē u de njan. Sōseei so sēmbē ta bebe di win fēen tee de dööngō, de an ta mēni u de paati da dee otowan möönsō.

²² Unfa wē baa? Wan a' wosu ka un bi sa njan bebe nö, naa dee biibima u Masa Gadu un ko u ko wisiwasi? Dee pootima un ko u ko da sen nö? Wan ta si de u soni nö? Andi seei mi sa taki u di soni aki baa? Mi sa gafa unu nö? Kwetikweti.

Aki Paulosu ta lei de fa de musu njan di bēēē bebe di win u Masa.

Mat. 26:26-29; Maik. 14:22-25; Luk. 22:14-20

²³ Haika e, dee sēmbē. A Masa Jesosi seei wē mi feni di lei aki e. Nöö mi bi lei unu ēn kaa tu, fa un musu ta njan di bēēē ku fa un musu ta bebe di diingi fuun mēmbē Masa Jesosi.

Mi taki da unu taa di wan seei ndeti di de kōnku ēn dē, nēēn a tei di bēēē, ²⁴ hēn a da Masa Gadu tangi te a kaba, hēn a booko ēn paati da de te lontu ko kai. Hēn a taki da de taa: “Di bēēē i si aki, hēn da di sinkii u mi di o dēdē fuunu hedi. Nöö kumafa i si u ta njan mēn aki, nöö sō un musu ta njan mēn nöömō, fuun ta mēni di dēdē di mi dēdē da unu.”

²⁵ Sōseei di de njan tefa de kaba, nöö hēn wē a tei di kan, hēn a taki da de taa: “Di diingi i ta si a di kan aki, nöö hēn da di buuu u mi e. Ku ēn mi o sitampu di njanjun buka di Masa Gadu mbei ku unu, fu di mi o dēdē tuwē di buuu u mi a goon fuunu hedi.”

²⁶ Nöö hiniwanten te woon njan di bēēē bebe di diingi a di lö fasi aki, nöö ku ēn un ta mēni fa Masa Jesosi dēdē da u. Nöö un musu ta du ēn sō fu te a toona ko baka.

²⁷ Fēēn hedi, ee wan sēmbē o njan di bēēē aki, ee nasō joo bebe di diingi a di kan u Masa a wan fasi di an fiti, nöö hēn da i ta sōsō di sinkii u Masa Jesosi di bi dēdē fuu hedi, ku di buuu fēēn di a tuwē paka da u. Nöö gaan wogi i du dē e. ²⁸ Ma hiniwan sēmbē di o njan di bēēē aki bebe di diingi a di kan, a musu wegī ēn seei luku bifō a njan e, be an abi fōutu nēēn libi. ²⁹ Biga wē ee wan sēmbē i ko ta njan ta bebe a wan fasi di an fiti, nöö hēn da i ta hai wan sitaafu tja ko a i seei, fu di ja lesipeki di sinkii u Masa Jesosi di bi dēdē da i. ³⁰ Nöö fēēn mbei sōmēni sēmbē dē a unu dendu dē aan kaakiti, otowan ta dē sikisiki. So sēmbē lasi libi seei kaa.

³¹ Ma ee u seepi ta kuutu ku u hati ta seeka a fesi, nöö Gadu an o kuutu u da sitaafu möön. ³² Ma te a ta kuutu u ta da u sitaafu, nöö seeka a ta seeka u e, fu wa musu go kaba a sōsō ku dee sēmbē dee an bi ta waka a Gadu baka.

³³ Wē nöö da sō e, dee sēmbē. Te un ko makandi u njan di njan aki sō, nöö un musu tan ta luku be un tuu ko makandi ufō un njan. ³⁴ Ma ee hangī ta kii wan sēmbē, nöö be a njan nēēn wosu bifō a ko e, fu te un ko u ko njan makandi nöö wan o njan a wan fasi fa a tja sitaafu ko da unu.

Nöö a di sē u dee oto soni, te mi ko ufō mi o buta unu a pasi a de e.

12

Aki Paulosu ta taki soni u dee

kōni dee di Akaa u Gadu ta

paati da sēmbē.

¹ Wë nõõ dee sëmbë fuu dë, fu dee peipei kõni Masa Gadu ta manda di Akaa fëen faa paati da dee sëmbë fëen, nõõ ma kë fuun dë a dungu a dee soni dë e.

² Biga wë unu seepi sabi taa a fesi nõõ un bi ta dini dee pindigadu ta waka a de baka. Ma dee lõ gadu dë, ganjanganjan soni de dë e. De a' buka ma de an sa fan ku sëmbë, nõõ wan bi sa ko sabi soni u Gadu mõõnsö a de. ³ Ma nõõ mi kë fuun ko fusutan soni fëen awaa.

Nõõ un haika. Mi taki e, ee wan sëmbë ta taki soni ta kosi Masa Jesosi, nõõ i musu sabi taa di sëmbë dë di Akaa u Masa Gadu an dë nëen liba e. Nõõ na wan sëmbë sa piki ku hii ën hati taa Masa Jesosi hën da di Masa u mundu, ee na di Akaa u Masa Gadu ta wooko nëen liba.

⁴ Nõõ fa u ta abi dee peipei kõni aki seei, ma tõku di wan Akaa nõõ ta paati de da u. ⁵ Söseei fa Gadu ta da dee sëmbë fëen wooko, nõõ dee wooko dë peipei, ma tõku di wan Masa nõõ u tuu ta dini. ⁶ Nõõ söseei tu di kaakiti u Gadu ta wooko a peipei fasi a sëmbë liba, ma di wan kodo Gadu nõõ ta wooko a de tuu.

⁷ Ma nõõ hiniwan sëmbë di abi di Akaa u Masa Gadu o abi hën apaiti kõni, faa musu sa heepi dee otowan fëen ku ën. ⁸ So sëmbë di Akaa ta da wan apaiti fusutan faa sa da sëmbë lai. Wan otowan a ta da kõni faa sa sabi dee tjubitjubi soni u Gadu, faa sa konda de da sëmbë. Ma hii u di dë, di wan Akaa nõõ ta wooko dee wooko aki sö e. ⁹ Nõõ wan otowan, di wan seei Akaa ta dëen taanga biibi mõõn dee otowan fu Gadu sa du gaan soni da de. Di otowan, di wan seei Akaa ta buta i fii sa kula sikima ku di kaakiti u Gadu. ¹⁰ Wan otowan, di Akaa ta dëen kaakiti faa sa du foombofoombo soni. Wan otowan, Gadu ta dëen di kõni faa kisi buka nëen taki da otowan. Wan otowan, Gadu ta da kõni faa sa wegi soni luku ee a Gadu a kumutu nasö a didibi. Di otowan a ta da faa sa taki a oto tõngö di an bi jei wan daka. Di otowan a ta da faa sa kisi di fan u di sëmbë dë puu da oto sëmbë. ¹¹ Ma hii dee peipei kõni dë, di wan kodo Akaa u Gadu dë tõ nõõ ta wooko a de tuu. Hën ta paati de da hiniwan sëmbë fëen kumafa hën seepi kë.

*Aki Paulosu ta konda da de taa
dee sëmbë u Gadu dë peipei, ma*

hiniwan abi ën wooko faa du.

¹² Biga wë leti kumafa sëmbë sinkii mbei aki, a paati a sòmëni pisi, ma tõku di wan sinkii nõõ a dë. Aluwasi fa dee kamiankamian dë hia seei, ma nõõ hii de tuu mõkisi ko di wan sinkii. Nõõ söseei Masa Jesosi Keesitu ku dee sëmbë fëen dë tu e. ¹³ Hii fa u dë peipei sëmbë seei, Dju sëmbë, Giiki sëmbë, saafuma, fiima, ma di wan Akaa hën dopu u tuu buta ko di wan sëmbë. Ee fuu taki ën, di wan seei Akaa u Masa Gadu dë hën nõõ ta wooko a u tuu hati.

¹⁴ Nõõ fa di sinkii fuu mbei aki, na wan kamian nõõ a dë e, ma a paati a kamiankamian. ¹⁵ Nõõ ee di futu fii sa mati taa: “Wë di ma dë maun, nõõ ma dë wan pisi u di sinkii,” di fan dë o mbei an dë wan pisi u di sinkii tuu nõ? ¹⁶ Nõõ ee jesi sa mati taa: “Wë di ma dë wojo kaa nõõ ma dë wan pisi u di sinkii,” di dë o mbei an dë wan pisi u di sinkii tuu nõ? ¹⁷ Wë nõõ ee hii di sinkii fii dë wojo wanwan, nõõ ku andi joo ta jei soni? Ee hii di sinkii fii dë jesi wanwan, nõõ ku andi joo ta sumëe soni? ¹⁸ Nõõ fëen mbei Gadu seepi buta de peipei a i sinkii, hiniwan nëen kamian kumafa a kë. ¹⁹ Ee de tuu bi dë di wan soni, nõõ unfa sinkii bi o sa dë? ²⁰ Ma nõõn, an dë sö e. Dee pisipisi dë hia, ma di wan sinkii nõõ de dë.

²¹ Nõõ wojo an sa taki da maun taa: “Ma abi i fanöudu.” Söseei hedi an sa taki da futu taa: “Ma abi i fanöudu.” An sa dë sö e. ²² Nõõ dee pisi fuu sinkii

dee wa ta kai gaan soni sō, nōō i musu sabi taa ja sa dē sōndō de nōō i dē bunu e. ²³Ma nōō dee pisi da sen kamian fuu nōō de u ta mōōn sōlugu. Biga dee pisi fuu sinkii dee an musu ko a dōō nōō de u ta tapa fu lesipeki fasi. ²⁴Ma nōō dee pisi dee u ta si kuma mōōn waiti nōō wa ta tapa de. Biga Gadu hēn bi fiti di sinkii buta makandi sō e, u dee oto pisi dee wa ta si taa de waiti ta kisi mōōn sōlugu. ²⁵A mbei de sō fu de an musu mbei toobi ku deseē a i sinkii, ma fu de musu ta sōlugu de na de makandi. ²⁶Fēēn mbei te wan pisi fii sinkii ta hati i, nōō dee oto pisi tuu ta hati i tu. Sōseei te wan pisi kisi gafa, dee oto pisi tuu ta wai.

²⁷Wē nōō fa u taki soni u di sinkii dē, nōō sō u ku „Jesosi, Keesitu dē tu e. U dee sēmbē ta waka nēēn baka, hiniwan fuu dē wan pisi fēēn. ²⁸Nōō fēēn mbei Gadu buta u peipei a di keiki fēēn. A di fosu kamian a buta sēmbē u de dē gaan tjabukama fēēn de ta kai apōsutu. A di u tu kamian, a buta sēmbē u de ta kisi fan a Gadu ta konda da sēmbē. De de ta kai poofeiti. A di u dii kamian a buta sēmbē u de ta lei oto sēmbē. A buta otowan u de ta du foombo wooko. Otowan a buta u de sa kula sikima ku di kaakiti u Gadu. Otowan a buta u de ta heepi otowan a sōmēni fasi. Otowan a buta u de dē tiima. Otowan a buta u de ta taki a peipei tōngō di de an jei wan daka.

²⁹Nōō unfa i fusutan fēēn? De tuu dē gaan tjabukama nō? De tuu ta kisi fan a Gadu ta konda da sēmbē nō? De tuu ta lei sēmbē nō? De tuu ta du foombo wooko nō? ³⁰De tuu ta kisi taanga u de sa begi da sikima te de ko bunu nō? De tuu ta fan a oto tōngō nō? De tuu sa puu dee tōngō nō? ³¹Nōnō e. Ma hiniwan sēmbē abi ēn wooko.

Wē nōō un suku dee mōōn gaan kōni a dee u ta taki aki dendu e, dee sēmbē, ma mi kē taki wan oto soni da unu ufō. Mi o lei unu wan soni di un musu kai gaan soni mōōn hii dee otowan tuu.

13

Aki Paulosu ta taki andi da lobi.

¹Fa mi dē aki,
ee mi sabi u taki hii tōngō u libisēmbē
tee kisi dee tōngō u dee basia u Masa Gadu Kōndē tuu,
ma ee ma lobi di otowan u mi,
nōō mi dē leti kuma wan genge ee nasō wan felu
di ta piki gbeingbein nōō a kaba.

²Sōseei tu,
ee mi ta kisi fan a Masa Gadu
ta konda da sēmbē seepi,
nasō mi sabi hii soni
te kisi dee tjubitjubi soni u Masa Gadu tuu,
nasō mi ta biibi Gadu te tjika u hopo wan hii kununu
puu ka a dē buta go a oto kamian,
ma ee ma ta lobi di otowan u mi,
nōō ma dē wan wojo soni e.

³Nōō aluwasi mi tei hii dee soni dee mi abi tuu
nōō mi paati de da dee penama
hēn mi toona hopo miseēi sinkii da sēmbē
fu de tjuma mi kii „fu Masa Gadu hedi,
ma ee ma ta lobi sēmbē,
di soni dē aan heepi da mi.

⁴Wē nōō fuu taki soni u lobi otowan,

nöö ee i lobi wan sëmbë
joo ta hoi pasensi dëen e.

Joo ta fii ku ën.

Ee i lobi wan sëmbë,

ja o ta haun ku ën.

Ee i lobi wan sëmbë,

ja o ta njan buka ta taki soni ta tuwë dëen.

Ja o mbei i seei hei dëen.

⁵ Ee i lobi wan sëmbë,

ja o ta du fanafiti soni ku ën.

Ja o ta suku bunu fii seei wanwan nöö a kaba,

ma joo ta suku bunu fii ku ën tuu.

Ee i lobi wan sëmbë,

hati fii an o ta boonu ku ën hesihesi,

nöö ja o ta hoi ën a bëë tu.

⁶ Ee i lobi wan sëmbë,

nöö ja o ta abi piizii ku hogi du fëen möönsö,

ma te a ta du soni a pasi,

nöö joo wai.

⁷ Ee i lobi wan sëmbë,

joo ta tjubi ën fu an kisi sen a lanti.

Joo ta suku di bunu pisi fëen nöömö.

Joo a' di mëni taa na sö nöö a o dë,

te wan ten seei a o ko bunu nöömö.

Ja o lasi hati nëen möönsö.

⁸ Nöö di soni de kai lobi,

hën an o kaba a mundu möönsö e.

Ma di soni de kai kisi fan a di Akaa u Gadu konda da sëmbë,
di dë sa kaba.

Söseei taki a oto tōngö sa kaba tu.

Di köni fii ko sabi dee tjubitjubi soni u Gadu,

wan daka hënseei o kaba tu.

⁹ Biga wë fa u ta sabi soni a goonliba aki,

nöö wan pikiwan nöö wë u ta sabi e.

Fa u ta kisi fan a Gadu ta konda da sëmbë aki,

wan piki pisi fëen nöö wë u ta kisi.

¹⁰ Ma nöö te di tuutuu soni ko ku telu kaa,

nöö dee hafuhafu soni aki tuu o kaba këëë.

¹¹ A dë leti kuma di mi bi dë piki mii,

nöö mi bi ta fan kuma wan piki mii.

Sö nöö fusutan u mi bi dë,

kuma wan piki mii.

Sö mi bi ta pakisei soni.

Ma nöö di mi ko gaangaan sëmbë kaa,

nöö mi kaba ku piki mii fasi.

¹² Nöö söseei fa u dë aki,

wa ta si soni limbolimbo eti e,

ma u ta si soni vitiviti sö.

Ma a bakaten woo ko ta si soni gbegedee

kuma u dë fesi ku fesi.

Fa mi dë aki,

wan piki soni sö nöö mi sabi,

ma bakaten mi o ko sabi soni limbolimbo,

leti kumafa Gadu seei sabi mi kaa.

¹³ Wē nōō da sō e, dee sēmbē.

De dii soni aki an o kaba a mundu mōōnsō:

di biibi a Gadu,

ku di mēni u abi a dee paamusi fēēn,

ku lobi.

Ma nōō lobi,

hēn da mama u de tuu.

14

Aki Paulosu ta taki soni mōōn

u dee kōni di Akaa u Gadu

ta da sēmbē.

¹ Wē nōō dee sēmbē o, un musu biinga fuun feni di lö lobi dē e, sōseei un musu hangī fuun feni dee kōni dee di Akaa u Gadu ta paati. Ma di fii kē mōōn taanga, hēn da fii ta kisi buka a di Akaa u Gadu fii konda da sēmbē.

² Biga di sēmbē di ta fan a wan tōngō di di Akaa u Gadu ta dēēn, nōō hēn an ta fan ku libisēmbē, ma ku Gadu wanwan a ta fan. Biga wē sēmbē an ta fusutan andi a ta taki. Ku di akaa fēēn a ta konda gaan tjubitjubi soni u Gadu.

³ Ma nōō di sēmbē di ta kisi buka a di Akaa u Gadu ta konda da sēmbē, nōō hēn ta heepi de u de go a fesi. A ta da de degihati ku kōtōhati tuu.

⁴ Di sēmbē di ta fan a wan oto tōngō di di Akaa ta dēēn, nōō hēn wanwan nōō ta feni heepi a di biibi. Ma di sēmbē di ta kisi buka a di Akaa u Gadu, nōō hēn ta heepi dee otowan fēēn u de ko a fesi.

⁵ Wē nōō mi bi sa kē fuun tuu sa feni di kōni u di Akaa fuun sa fan oto tōngō, ma a bi sa mōōn bunu da mi fuun tuu feni di kōni fuun ta kisi buka nēēn ta konda da sēmbē. Wē biga di sēmbē di ta kisi buka a Gadu, hēn u ta kai gaan soni mōōn dee sēmbē dee ta fan a oto tōngō di sēmbē an ta fusutan, boiti ee sēmbē dē ta puu dee fan da sēmbē u de fusutēēn.

⁶ Wē dee sēmbē, kumafa u dē aki, nōō ee hēn mi ko a unu ko ta fan a oto tōngō sōndō un saandi mi ta fan, nōō un heepi seei mi tja ko da unu baa? An bi mōōn bunu mi ko konda wan soni di Gadu mbei mi ko sabi nō, ee nasō mi taki wan soni da unu di wan bi sabi? Ee nasō mi da unu wan buka di mi kisi a Gadu u mi da unu, ee nasō mi lei unu soni u di Buka fēēn mōōn fini.

⁷ A dē kuma dee peipei soni de ta pēē te de ta kanda a di goonliba aki, kuma foloiti ee nasō benta. Ee de an ta naki ēn limbolimbo, nōō unfa i sa sabi un kanda de kē kanda? ⁸ Sōseei tu, te dee sodati o go a feti, nōō ee di tutu an piki a di fasi, nōō unfa de o du seeka u de hōpo go a feti?

⁹ Wē nōō sōseei soni sa waka ku unu tu. Ee i ta fan wan oto tōngō di sēmbē an ta fusutan, nōō a dē leti kuma i ta fan tuwē go a mundu dē nōō. ¹⁰ Biga fa u dē a di goonliba aki, sōmēni pei tōngō dē, nōō hii de tuu dē u sēmbē sa fusutan. ¹¹ Ma nōō ee mi ku wan sēmbē miti nōō ma sabi di tōngō u di sēmbē, nōō ee a ta fan nōō ma o fusutan andi a ta taki. Nōō u ko dē kuma oto sēmbē ku oto sēmbē da u seei. ¹² Wē nōō sō a dē ku unu tu e. Nōō fēēn mbei fa un ta suku dee kōni u di Akaa u Gadu gaanfa naandē, nōō be un suku dee kōni dee sa heepi dee sēmbē dee dē a di biibi u de ko a fesi e.

¹³ Hēn mbei ee wan sēmbē ta fan a wan tōngō di sēmbē an ta jei, nōō a musu begi Gadu fu Gadu musu dēēn kōni faa musu sa puu di fan be sēmbē sa fusutēēn. ¹⁴ Biga wē ee mi ta begi a wan tōngō di sēmbē an ta jei, nōō di akaa u mi ta begi Gadu tuu, ma miseei ma ta fusutan.

¹⁵ Wē nōō unfa a musu dē? Wē a musu dē sō taa mi akaa o begi, ma miseei o begi ku mi fusutan tu. Nōō sōseei mi akaa o kanda, ma mi o kanda be sēmbē sa fusutan mi tu. ¹⁶ Ee nasō, te mi akaa ta gafa Gadu, nōō dee sēmbē dee dē sindosindo dē, de an o fusutan di soni kaba eti. Nōō unfa de o sa du nama ku mi fuu gafa Gadu makandi? Biga de an saandi mi ta taki. ¹⁷ A kandē mi ta gafa Gadu tuu, ma tōkuseei an ta tja heepi ko da otowan.

¹⁸ Nōō mi ta da Gadu tangi fu di mi ta taki a tōngō mōōn hii unu tuu. ¹⁹ Ma tōkuseei te mi dē a dee biibima dendu, a mōōn bētē mi fan feifi wōutu di sēmbē sa fusutan fu de lei soni nēēn, mōōn leki mi fan teni dusu wōutu di na wan sēmbē sa fusutan.

²⁰ Wē nōō dee sēmbē u mi dē, un disa u pakisei soni kuma piki mii e. A dē sō tuu taa a di sē u sabi hogi un musu dē kuma piki mii, ma a di sē u pakisei soni, nōō un musu dē gaangaan sēmbē. ²¹ Biga wē a Gadu Buku a sikifi sō taa, Masa Gadu taki taa:

Mi o manda oto kōndē sēmbē ko fan ku dee sēmbē aki.

Mi o manda sēmbē ko di sa fan ku de a oto tōngō tu, ma tōkuseei de an o kē piki mōōnsō.

²²⁻²³ Wē nōō sō a dē taa di taki a oto tōngō, a dē wan maaka da dee sēmbē dee an ta biibi, u de sa biibi. Ma fa un ta du ēn tjika dē, nōō an ta heepi mōōn e. Biga wē ee hii di keiki ko makandi a wan kamian, hēn de tuu bigi ta fan a oto tōngō di sēmbē an ta jei, nōō unfa i mēni? Ee wan sēmbē dē a di keiki an ta fusutan di soni, ee nasō wan sēmbē ko dē di an bi ta biibi seei, nōō hēn a jei un ta taki a oto tōngō wajawaja sō, nōō na a o taa hedi fuunu poi nō?

Ma di kisi fan a di Akaa u Gadu dē wan oto soni. A dē wan soni u tja sēmbē ko a limbo u si ambē kē biibi Gadu. ²⁴ Biga fa un ta ko makandi dē, nōō ee un tuu ta kisi fan a di Akaa u Gadu ta konda fu sēmbē musu jei limbolimbo, nōō a o dē wan bunu soni. Biga, ee sēmbē dē a unu mindi dē di an fusutan soni kaba eti, ee nasō wan sēmbē ko dē an bi ta biibi seei, nōō hēn a jei di buka limbolimbo dē, nōō a o ko si gbedeede fa a dē takulibima a Gadu wojo tjika. ²⁵ Hii dee fan dee a jei dē tuu o tja dee tjubitjubi soni bi dē nēēn hati ko a dōō. Nōō a o kai ku fesi a goon begi Gadu, nōō a o piki taa Gadu dē a unu mindi tuutuu.

Aki Paulosu ta leti de a di fa soni

musu waka te de ko makandi

a keiki.

²⁶ Wē nōō unfa a musu dē, dee sēmbē? Wē te un ko makandi, nōō hiniwan sēmbē o abi ēn soni faa du. Wan sēmbē o abi kanda faa kanda. Di otowan o abi wan soni di a kē lei sēmbē. Wan sēmbē o abi wan soni di Gadu tja ko a limbo dēēn faa musu taki. Di otowan o kisi wan fan faa fan a oto tōngō, nōō di otowan o puu di fan dē da otowan. Ma hii dee soni dē tuu musu waka u dee biibima dee sai dē musu feni heepi a de e.

²⁷ Nōō ee sēmbē sai dē ta fan a oto tōngō, nōō be tu ee nasō dii nōō musu sa fan, ma de musu fan oto a oto baka. Nōō sēmbē musu dē di sa puu di fan da dee otowan. ²⁸ Ma ee sēmbē an sai dē u puu ēn, nōō ja musu fan a di lō ko makandi dē, ma i sa begi Gadu i wanwan a i hati.

²⁹ Sōseei a dē ku dee sēmbē dee ta kisi fan a di Akaa u Gadu ta konda da sēmbē tu. Tu ee nasō dii sa fan, ma oto a oto baka. Nōō dee oto sēmbē a keiki dē, de musu ta wegi dee soni de ta taki dē luku, ee a Gadu dee fan dē ta kumutu tuu.

³⁰ Ma ee wan sɛmbɛ bi ta fan, nɔɔ wan oto sɛmbɛ sai dɛ sindosindo nɔɔ hɛn Gadu dɛɛn wan buka faa taki, nɔɔ di fosu sɛmbɛ di bi seti fan dɛ musu kabuka be di otowan fan. ³¹ Un dee sɛmbɛ ta kisi fan a di Akaa u Gadu tuu sa fan e, ma un musu fan oto a oto baka fu hii sɛmbɛ musu lei soni fu de feni degihati.

³² Biga wɛ dee sɛmbɛ dee ta kisi fan a di Akaa u Gadu, nɔɔ di fan an ta ko a de ku duwengi, ma a ta ko a de u de sa tii deseeri ku ɛn kumafa a fiti. ³³ Biga Gadu an dɛ wan Gadu ta du soni fanjanfanjan e, ma a dɛ wan Gadu di ta tii soni tololoo a pasi.

Sɔɔ. Nɔɔ leti kumafa a dɛ a dee keiki u dee biibima a dee kamiankamian, nɔɔ sɔseeri a musu dɛ a unu tu. ³⁴ Hɛn da dee mujɛɛ fuunu an musu ta fan a di keiki dendu. Biga de aan pasi u de ta fan a sɔ wan fasi, ma de musu saka deseeri kumafa di wɛti u Gadu taki. ³⁵ Ee de kɛ hakisi wan soni, nɔɔ be de hakisi de manu a wosu. Biga wɛ an fiti sɔ u dee mujɛɛ musu ta fan a di keiki dendu.

³⁶ Sɔɔ. Wɛ nɔɔ unfa un pakisei u dee soni mi taki aki, dee sɛmbɛ? Un ta mɛni taa a unu di buka u Gadu kumutu paaja go a dee oto kamian nɔ? Naa a unu wanwan nɔɔ a ko nɔ? ³⁷ Ee wan sɛmbɛ i ta mɛni taa di Akaa u Masa Gadu da i di kɔni fii kisi fan nɛɛn ta konda da sɛmbɛ, ee nasɔ a da i wan oto kɔni, nɔɔ sɔ wan sɛmbɛ musu sabi taa Gadu buka hɛn mi ta sikifi aki. ³⁸ Ma ee wan sɛmbɛ an kɛ piki di buka aki, nɔɔ oto sɛmbɛ an musu piki ɛn buka tu.

³⁹ Wɛ nɔɔ sɔ a dɛ e, dee sɛmbɛ. Un musu kɛ di kɔni di Akaa u Gadu ta da sɛmbɛ fu de ta kisi fan nɛɛn ta konda da oto sɛmbɛ. Ma wan musu tapa dee sɛmbɛ dee ta fan a oto tɔngɔ e. ⁴⁰ Ma be hii soni waka ku lesipeki fasi kumafa a fiti.

15

Aki Paulosu ta konda da de taa

Gadu ta weki sɛmbɛ puu

a dɛdɛ tuu.

¹ Sɔɔ. Wɛ dee sɛmbɛ u mi dɛ, wɛ mi kɛ toona konda di Buka u Masa Gadu da unu wan pasi mɔɔn, di i si mi bi konda da unu a fesi kaa. Fa mi bi kondɛɛn da unu dɛ, nɔɔ un bi piki ɛn tei te nɔɔ un dɛ ku ɛn seei gingin. ² Nɔɔ ee un ta hoi ɛn sɔ nɔɔmɔ kumafa mi kondɛɛn da unu dɛ, nɔɔ hɛn da un kumutu a dee hogilibi fuunu basu feni libi a Gadu. Ma ee un disɛɛn go ta piki oto buka, nɔɔ di Buka un bi jei a mi dɛ aan heepi da unu mɔɔn e.

³ Biga wɛ dee soni miseeri bi jei, nɔɔ deseeri mi toona konda da unu, nɔɔ de da dee mɔɔn gaan pisi u di biibi fuu. Nɔɔ di fosu wan, hɛn da [Masa Jesosi] Keesitu dɛdɛ u dee hogi du fuu hedi, leti kumafa de sikifi ɛn a Gadu Buku a fesi kaa. ⁴ Nɔɔ di u tu, nɔɔ hɛn da de bei ɛn. Nɔɔ di u dii, hɛn da a di u dii daka dendu hɛn Gadu weki ɛn puu a dɛdɛ, kumafa de bi sikifi ɛn buta a Gadu Buku a fesi tu. ⁵ Nɔɔ di a weki hopo, nɔɔ hɛn a ko a Petuisi be a si ɛn. Hɛn a baka u di dɛ, hɛn a ko a dee oto tjabukama fɛɛn dee ku ɛn bi ta libi makandi, be de si ɛn tu. ⁶ Nɔɔ a baka u di dɛ, hɛn a ko a mɔɔn hia mɔɔn feifi hɔndɔ u dee biibima. De tuu si ɛn ka de bi dɛ makandi a wan kamian. Sɔmɛni u dee biibima naandɛ lasi libi kaa, ma gaan sɛ u de dɛ a libi eti. ⁷ Nɔɔ baka u di dɛ, hɛn a ko a Jakobosi be a si ɛn tu. Nɔɔ hɛn a toona go a dee tjabukama fɛɛn mɔɔn, dee de ta kai apɔsutu, be de tuu si ɛn. ⁸ Tee kaba fɛɛn, hɛn a ko a mi tu. Biga mi da di lasiti wan u dee apɔsutu di si ɛn. Hɛn i si miseeri ko a di wooko vau sɔ kuma wan mii de pai bifɔ ten fɛɛn kisi.

⁹ Biga wê fa mi dë aki mi dë di möön lagi wan a dee tjabukama u Masa Jesosi mindi. Ma bumbuu tjika u de kai mi wan tjabukama fëen seei, biga mi bi du hogi ku dee biibima u Gadu a fesi.

¹⁰ Ma fu di Gadu abi gaan bunuhati, hën mbei i si mi ko dë di sëmbë di i si mi dë tide aki. Nöo di bunuhati u Gadu dë, an dë taa an tja heepi ko e. A tja heepi ko gbolo. Biga wê mi ta wooko taanga möön dee otowan tuu, ma nöo na miseei ta wooko di wooko sö e. Masa Gadu wê ta wooko a mi sö ku ën bunuhati.

¹¹ Ma boiti u di dë, ee mi, ee nasö dee otowan, u tuu ta konda di wan seei soni da unu taa Masa Gadu weki Masa Jesosi a dëdë. Hën nöo u bi konda, nöo hën nöo un bi piki tu.

¹² Wê nöo unfa a waka so fuunu sai dë ta fia taa te wan sëmbë dëdë an o sa weki baka, hii fa u bi konda da unu kaa taa Masa Jesosi Keesitu weki baka a dëdë. ¹³ Biga wê ee a dë sö taa dëdë sëmbë an o weki a dëdë, nöo hën da, Jesosi, Keesitu seei an bi weki baka a dëdë tu. ¹⁴ Nöo ee an bi weki baka a dëdë, nöo hën da di buka fëen u ta konda aki dë wan sösö soni, söseei di biibi fuunu dë wan sösö soni tu. ¹⁵ Ma na di dë nöo e, ma hën da u seei ta mindi soni da Gadu tu, fu di u ta konda taa a weki baka.

Biga wê ee sëmbë an sa weki baka a dëdë, nöo da Gadu an bi weki Masa Jesosi a dëdë tu. ¹⁶ Biga wê ee sëmbë an o weki baka a dëdë, nöo hën da Masa Jesosi, Keesitu seei an bi weki a dëdë tu. ¹⁷ Nöo ee an bi weki baka, nöo di biibi un ta biibi dë dë wan gaan kaba a sösö soni. Hën da un dë a dee hogi du fuunu basu eti. ¹⁸ Nöo hën da dee sëmbë dee nama ku Masa Jesosi, Keesitu ma de dëdë kaa, nöo deseei lasi tu. ¹⁹ Nöo hën da fa u hai kumutu disa hii soni u köndë ko ta biibi a Jesosi, Keesitu liba aki, nöo ee te u dëdë nöo a kaba, nöo hën da u ko dë dee möön gaan hogihedima u mundu.

²⁰ Ma an dë sö e, dee sëmbë. Keesitu weki baka a dëdë tuu. U hii dee sëmbë dee bi dëdë kaa, nöo hën da di fosu wan di weki baka fu an dëdë möön. ²¹ Biga leti kumafa i si a dë taa wan libisëmbë, bi booko Gadu wëti hën a tja dëdë ko ta kii hii sëmbë, nöo söseei di wan Libisëmbë di hoi Gadu wëti dë tja weki baka a dëdë ko dou a hii sëmbë tu. ²² Nöo leti kumafa hii sëmbë musu dëdë fu di de da bakamii u Adam, nöo söseei dee sëmbë u Masa Jesosi, Keesitu o toona weki baka a dëdë tu fu de feni libi, fu di de dë sëmbë u Masa Jesosi.

²³ Ma nöo hiniwan sëmbë abi ën leti juu faa weki baka e. Nöo di fosu wan, hën da Jesosi, Keesitu, nöo baka fëen te a o toona ko a goonliba, nöo dee sëmbë fëen. ²⁴ Baka u di dë, nöo Masa Jesosi o kaba ku hii dee takima ku dee hëdima, ku dee soni abi makiti a goonliba aki ku mundu ala tuu fiaa. Nöo di kaba juu u di ten u dë aki o dou awaa, nöo Masa Jesosi o toona da hën Tata di könubangi. ²⁵ Biga Masa Jesosi hën o dë könu a di ten dë. Nöo a o dë könu fu te kisi di juu Masa Gadu buta hii dee feantima fëen tuu nëen basufutu, ²⁶ tee kisi ku di dëdë di ta kii u aki tuu, di da di kaba lasiti felantima. ²⁷ Biga a sikifi a Gadu Buku taa: “A buta hii soni nëen basufutu.”

Ma fa a taa “hii soni” dë, hën da hii soni ma boiti Masa Gadu. Biga Masa Gadu seei hën buta dee soni a Masa Jesosi basu. ²⁸ Ma te a kaba u buta hii soni nëen basu kaa, nöo di Womi Mii fëen seei o toona sakëen seei nëen Tata basu, fu hën Tata musu dë di kaba Takima u Mundu.

²⁹ Ma ee a dë sö tuutuu taa te sëmbë dëdë de an o weki baka a dëdë, wê nöo dee sëmbë dee ta tei dopu a dee dëdë sëmbë kamian wê? Faandi mbei de ta du di lö soni dë? Nöo andi a o heepi de?

³⁰ Wê nöo u seei tu, ee di weki baka a dëdë an dë, nöo faandi mbei u ta buta u seei a dëdë ku libi maun hiniwan juu u di buka dë hedi? ³¹ Sö u ta libi tuu,

dee sɛmbɛ. Mi sa djula u di dɛ leti kumafa mi ta njan buka u di waka un ta waka a Masa Jesosi Keesitu baka. ³² Biga di mi bi dɛ a Efeise kɔndɛ, de bi dɛ a mi baka kuma takumbeti. Nɔɔ ee di weki baka a dɛdɛ an dɛ, nɔɔ andi seepi di soni dɛ o heepi mi mɔɔnsɔ, ee bunu u di goonliba aki nɔɔ mi ta suku? Aan heepi e. Nɔɔ ee sɛmbɛ an sa weki baka a dɛdɛ nɔɔ un boo bia ta njan ta bebe ta libi kumafa u kɛ, biga amanjan te u dɛdɛ nɔɔ kaba u kaba.

³³ Ma na sɔ a dɛ e, dee sɛmbɛ. Na mbei sɛmbɛ ganjan unu seei. Poipoi sɛmbɛ ta poi bumbuu sɛmbɛ. ³⁴ Nɔɔ un bia kumutu disa di wisiwasi pakisei dɛ, nɔɔ un ko ta libi wan leti libi a Gadu wojo. Un musu kaba ku dee hogi du fuunu. Biga sɛmbɛ dɛ eti a unu mindi naandɛ dee an sabi wan wojo soni u Gadu. Nɔɔ fa mi ta taki aki, nɔɔ sen musu kisi unu e, dee sɛmbɛ.

*Aki Paulosu ta konda kumafa
de o kisi wan njunjun sinkii*

te de weki baka a dɛdɛ.

³⁵ Ma sonte wan sɛmbɛ sa hakisi taa: “Wɛ unfa sɛmbɛ sa weki baka a dɛdɛ? Unfa sinkii fɛɛn o dɛ?”

³⁶ Dee sɛmbɛ, di hakisi dɛ a dɛ wan sɔsɔ hakisi e. Biga wɛ luku dee soni i ta paandi. De an musu dɛdɛ pondi bifɔ de toona nasi ko a libi nɔ? ³⁷ Nɔɔ dee sii i ta paandi naandɛ, na de da di pau eti e. Ma de dɛ bɔngɔ nɔɔ, di de ta paandi. A kandɛ alisi _{ee pinda,} ee nasɔ hiniwan sootu pei soni bɔngɔ, ³⁸ ma Gadu hɛn ta toona dɛɛn wan hii oto sinkii kumafa a kɛ, hiniwan sii ku fɛɛn sinkii.

³⁹ Sɔ Gadu ta mbei soni peipei. Biga luku dee sinkii u dee libilibi soni, de an dɛ di wan fasi e. Libisɛmbɛ sinkii dɛ wan fasi. Mbeti dɛ wan oto fasi. Fou dɛ wan oto fasi. Fisi dɛ wan oto fasi.

⁴⁰ Sɔseei dee soni dɛ a liba ala tooka ku dee u goon aki tu. Di waiti u dee soni ala ku dee u goon aki an dɛ di wan. ⁴¹ Biga sonu abi ɛn fasi faa ta sɛndɛ. Libawojo abi fɛɛn sɛndɛ. Sɔseei dee teeja abi u de sɛndɛ, nɔɔ dee sɛndɛ u de an dɛ wan fasi, de tooka ku de na de.

⁴² Wɛ nɔɔ sɔ nɔɔ di weki baka a dɛdɛ o dɛ tu e. Di sinkii de ta tja go bei dɛ, a dɛ wan sinkii di dɛdɛ ta poi nɔɔ. Ma di sinkii di o toona weki dɛ, hɛn an dɛ soni di o dɛdɛ poi mɔɔnsɔ. ⁴³ Di de bei dɛ, hɛn a dɛ wan kaba a sɔsɔ soni, ma fa a o toona weki ko dɛ, nɔɔ a o dɛ wan gaan waiti soni. A bi dɛ wan suwakisuwaki sinkii nɔɔ, ma te a weki baka a o dɛ ku kaakiti seei. ⁴⁴ Wan sinkii u goonliba hɛn de tja go bei dɛ, ma fa a o weki baka dɛ nɔɔ a o dɛ wan sinkii a di fasi faa sa libi a Masa Gadu Kɔndɛ.

Sɔɔ. Wɛ leti kumafa u abi wan sinkii fuu libi a di goonliba aki, nɔɔ sɔseei woo abi wan sinkii fuu libi a Gadu Kɔndɛ ala tu. ⁴⁵ A o pasa leti kumafa a sikifi a Masa Gadu Buku kaa, u di sɛmbɛ di mbei libisɛmbɛ bɔngɔ. A taa: “Gadu mbei Adam te a kaba, _{hɛn a bɔɔ nɛɛn nusu,} hɛn a kisi libi.”

Ma di Sɛmbɛ di ta mbei dee bɔngɔ u Gadu Kɔndɛ ala, hɛn de ta kai di u tu Adam. _{Hɛn da Masa Jesosi,} Hɛn feni wan oto pei sinkii _{di} Gadu weki ɛn baka a dɛdɛ, nɔɔ ku ɛn a dɛ a Gadu Kɔndɛ ala ta u di libi.

⁴⁶ Ma di sinkii u Gadu Kɔndɛ nɛɛn fosu bi dɛ e. Di u goonliba fosu bi dɛ. A baka ufɔ di u Gadu Kɔndɛ ko.

⁴⁷ Nɔɔ di fosu sɛmbɛ mbei ku di doti u di goonliba aki. Ma nɔɔ di u mbei tu sɛmbɛ kumutu a Gadu Kɔndɛ.

⁴⁸ Nɔɔ di fasi u sinkii di di fosu libisɛmbɛ u goonliba aki bi abi, hɛn di wan seei fasi dɛ nɔɔ dee sɛmbɛ u goonliba aki abi te tide eti. Nɔɔ sɔseei di fasi u sinkii di di fosu Sɛmbɛ u Gadu Kɔndɛ abi, nɔɔ hɛn di wan seei fasi u sinkii dee

sëmbë u Gadu Köndë o abi tu. ⁴⁹ Nöo leti kumafa u dë aki u abi di wan sinkii kumafa di fosu sëmbë u goonliba bi abi, nöo sösei wan daka woo ko abi di wan sinkii kumafa di fosu sëmbë u Gadu Köndë abi.

⁵⁰ Ma nöo mi kë taki wan soni aki da unu, dee sëmbë. Mi taki e, taa dee sinkii fuu dee dë ku buuu u go dëdë poi aki, de an o sa go a Gadu Köndë söndö tooka e. Biga dee soni dee dë u poi kaba a sösö an o sa go ka soni an o poi kaba a sösö möönsö.

⁵¹⁻⁵² Nöo un haika, mi o taki wan gaan tjubitjubi soni da unu aki. Mi taki e, na hii u tuu o dëdë bifö di kaba juu dou e. Ma te di juu dou di tutu böö kaa, nöo wantewante bifö i mëni, nöo Gadu o tooka di sinkii fuu. A o da u wan sinkii di an sa poi kaba a sösö möönsö. Nöo dee biibima dee bi dëdë, de o weki toona ko dë ku libi ku di njunjun sinkii dë. Nöo sösei u dee biibima dee o dë ku libi eti, nöo u seei o tooka ko abi di njunjun sinkii dë tu. Nöo sö a o pasa e, dee sëmbë.

⁵³ Biga wë di sinkii fuu di o dëdë poi kaba a sösö aki, a musu tooka ko wan hii oto pei sinkii di an o sa dëdë poi möönsö. ⁵⁴ Nöo te a pasa sö kaa, nöo a o kai ku di soni de sikifi a Gadu Buka taa:

Di wini Gadu wini, hën kaba dëdë a sösö kuma a guli ën wiöö!

⁵⁵ Nöo hën a sikifi möön taa:

Wë Dëdë oo, andi seei i wini? Naasë di poosian fii dë möön?

⁵⁶ Biga di poosian u dëdë, nöo hën da di sitaafu di u bi o kisi a baka u dee hogi du fuu hedi. Nöo di soni mbei u bi o kisi sitaafu, biga wa hoi dee wëti dee Gadu buta da u. ⁵⁷ Ma nöo gaantangi u Gadu di a mbei Masa Jesosi Keesitu wini hii dee lö soni dë tuu da u.

⁵⁸ Wë da sö a dë, un dee lobi sëmbë u mi naandë, un musu tan gingin a di biibi un ta biibi Masa Jesosi dë. Wan musu disa möönsö. Un musu ta biinga hiniwanten a di wooko u Masa, biga i sabi taa di wooko i ta wooko da Masa dë an dë u sösö.

16

Aki Paulosu ta taki

wan möni soni da de.

¹ Söö. Wë nöo, dee sëmbë, a di së u di möni di woon pii manda go da dee sëmbë u Masa Jesosi „a Jelusalen„, nöo un musu du ën leti kumafa mi fan ku dee biibima a di pisiwata u Galasia a dee keikikeiki u de taa, ² hiniwan sonde un musu pii möni buta a wan së. Hiniwan sëmbë sa da kumafa a ta kisi. Nöo sö un musu zuntëen buta dë fu te mi ko nöo an o dë fuun ta biinga ta pii möön. ³ Nöo un musu suku wanlö sëmbë buta dë, dee un ta futoou. Nöo te mi ko, nöo mi o sikifi pampia da de u de tja di möni go da dee sëmbë a Jelusalen. ⁴ Nöo ee a dë taa miseei musu go tu, nöo mi o tja de go.

Aki Paulosu ta konda da de kumafa a ta mëni u ko a de.

⁵ Nöo mi o ko a unu nöömö e, dee sëmbë. Ma te mi o ko, nöo mi o latja pasa a di pisiwata u Masadonia „go haika dee sëmbë ala pala sö ufö„, ⁶ Biga wë te mi ko, mi a’ di pakisei taa mi o tan ku unu naandë wan hii pisiten. A kandë mi sa sai dë te di kötö ten pasa seei. Nöo bakaten un sa heepi mi seeka fu mi sa go a dee kamian ka mi nango. ⁷ Biga ma kë ko da unu odi vaavaa sö nöo mi pasa, ma mi kë dë ku unu wan hii pisiten, ee Gadu da mi pasi.

⁸ Ma nöo mi o dë a Efeise aki pasa Pensiti e. ⁹ Biga wë mi ta feni wooko aki te a hia, sëmbë ta piki di buka mi ta konda da de. Ma sösei feanti dë aki te a hia tu, ta mbei möiti u tapa mi.

¹⁰ Wë nõö ee un si Timoteo ko a unu ala, nõö un kisi ën a wan fasi faa sa fii bunu e, biga hënseei dë a di wooko u Masa leti kuma mi seei. ¹¹ Hën mbei na wan sëmbë musu sösö ën, ma un musu butëën a pasi ku piizi be a toona ko a mi aki. Biga mi dë aki ta luku hën ku dee oto biibima u de ko a mi.

¹² Ma nõö u baaa Apolo, mi kë un sabi taa mi bi begi ën fu hën ku dee otowan fuu musu ko a unu, ma nõö an bi kë ko eti. Ma te a feni pasi, nõö a o ko.

Aki Paulosu ta tapa di biifi.

¹³ Nõö mi taki e, dee sëmbë, be un ta dë setiseti hiniwan juu fu soni an puu unu a pasi. Un musu dë gingin a di biibi un ta biibi Masa dë. Söseei un musu abi degihati ku taihati. ¹⁴ Nõö hii dee soni woon ta du kaa, nõö un musu du de fu lobi hedi e, dee sëmbë.

¹⁵ Ma nõö mi kë mëmbë unu a wan soni aki, taa dee sëmbë u Sitefanasi wosu dë, de da dee fosu sëmbë u di pisiwata fuunu na Akaja dë dee bi ko a di biibi. Nõö hën de buta deseei fu de musu ta heepi dee oto sëmbë u Gadu. ¹⁶ Wë nõö fëen mbei mi ta begi unu gaantangi be un ta piki dee lö sëmbë dë buka a soni, ku dee otowan dee ta wooko taanga da Masa a unu ala.

¹⁷ Nõö mi wai tuutuu u di Sitefanasi ku Folunatusi ku Akaikusi bi ko a mi aki. Biga de bi heepi mi leti kumafa unu bi o heepi mi. ¹⁸ De da mi degihati aki seei, leti kumafa de bi da unu hati ala tu. Nõö sö wanlö sëmbë un musu tei de u gaan soni e.

¹⁹ Da sö u taki e, dee sëmbë. Dee biibima dee dë a dee keikikeiki u di pisiwata u Asia aki tuu manda gaan odi da unu taa de dë. Akila ku Pesila seepi manda gaan odi da unu tu a di në u Masa. Nõö dee biibima dee ta ko hoi keiki a de wosu manda gaan odi da unu tu, ²⁰ ku hii dee oto biibima fuu aki tuu manda gaan odi da unu.

Nõö te woon da unu seei odi, nõö un baasa unu seei ku limbo hati e.

²¹ Nõö mi Paulosu seepi ta sikifi di lasiti pisi u di biifi aki ku mi seepi maun ta manda gaan odi da unu.

²² Ee wan sëmbë an lobi Masa Jesosi Keesitu, nõö di siba u Gadu musu kisi ën e.

Ma u dee sëmbë dee lobi ën, u ta bai taa: “Ko o, Masa.”

²³ Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku ën bunuhati e.

²⁴ Fa mi ta manda di biifi aki da unu, dee sëmbë, nõö mi lobi unu e, fu di mi ku unu tuu nama ku Masa Jesosi Keesitu.

„Na soni möönsö e. Mi, Paulosu, manda gaan odi da unu. A tan sö.”

Di u tu biifi Paulosu manda da dee biibima u Kolenti

Wan wöutu a fesi.

Disi da di u tu biifi di di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu mbei manda da dee biibima a di kōndē de kai Kolenti.

Nöö di soni mbei a mbei di pampia aki. A dē sō taa wanlō sēmbē ko a de naandē ko ta hopo deseēi buta kuma de dē tjabukama u Masa Jesosi, ma na tuu e. Biga na Masa Jesosi manda de, ma de dē ganjansēmbēma. Nöö fa de ko a Kolenti dē, hēn de tja Paulosu nē ko ta poi da dee biibima. De ta mbei ēn fa taa an dē wan tuutuu tjabukama u Masa Jesosi, nöö de aan fu piki ēn buka. Sō dee sēmbē ta lei dee sēmbē u Kolenti. Nöö hēn Paulosu jei, hēn a manda di pampia aki go da de fu de si fa a dē tjabukama tjika, ku fa dee sēmbē naandē an dē tjabukama u Masa Jesosi seei.

Nöö a leti de a wan oto soni mōön. A dē sō taa fa a bi wooko a dee sēmbē mindi naandē, nöö de ku ēn bi abi buka taa a bi o toona ko haika de. Nöö hēn wē an ko kumafa a bi taki mōön, hēn dee sēmbē tei ēn fu hogi. De si taa a ganjan de. Nöö hēn a manda taki da de faandi mbei an ko.

Nöö a taki wan oto soni da de mōön, hēn da a da de taanga u de go dou ku wan pakisei de bi abi u pii wan mōni manda go da dee biibima u Jelusalen u heepi de.

Nöö de dii soni aki, de da hedi u di pampia.

Aki Paulosu ta da dee sēmbē odi.

¹ Wē un dee biibima u Masa Jesosi dee dē a Kolenti dē, mi Paulosu ta manda gaan odi da unu e. ‚Leti kumafa un sabi kaa,‘ mi dē wan u dee tjabukama u Jesosi Keesitu de ta kai apösutu, nöö Gadu seepi tei mi buta sō e.

Wē nöö fa mi ta sikifi di pampia aki, nöö mi ku Timoteo nöö sō u ta sikifi ēn makandi. U ta mbei ēn manda da unu ku hii dee oto biibima dee dē a di pisiwata fu Akaja naandē te lontu dou, ² taa Masa Gadu u Tata ku Masa Jesosi Keesitu musu dē ku unu ku de bunuhati. De musu da unu böö.

Aki Paulosu ta da Masa Gadu tangi u di heepi fēēn.

³ Wē dee sēmbē o, u ta da Masa Gadu tangi e, di dē di Gadu u Masa Jesosi Keesitu ku ēn Tata tuu. Hēn nē wē u ta hopo e. Hēn seei da u Tata tu, nöö a abi tjalihati fuu. Nēēn hii kōtōhati ta kumutu.

⁴ Fa dee hia sitaafu ta miti u a di goonliba aki, nöö Gadu hēn ta heepi u fuu feni kōtōhati e, dee sēmbē. Nöö di soni mbei a du ēn sō, fuu sa toona kōtō dee sēmbē hati dee ta tja sitaafu tu. Leti kumafa a bi heepi u, nöö sō u seei sa heepi de tu fu de feni kōtōhati.

⁵ Wē biga fa u dē aki nöö u ta tja fuka te a hia u ‚Masa Jesosi,‘ Keesitu hedi e. Ma nöö leti kumafa dee fuka ta hia, nöö sō di kōtōhati di u ta feni a Masa Jesosi ta hia tu.

⁶ Ma nöö dee sitaafu i si u ta tja aki, nöö de dē fuunu hedi wē e, dee sēmbē, fuun jei fa Gadu ta heepi sēmbē tjika fu de feni di bunu fēēn. Biga fa Gadu ta kōtō u hati aki, nöö sōseei woo sa toona kōtō unu hati tu. Nöö te hati fuunu ko kōtō kaa, nöö woon abi taihati fuun sa tja dee sitaafu go dou, leti kumafa u seei ta tja de aki.

⁷ Nöö fēēn mbei wa ta panta da unu e. Biga u sabi taa leti kumafa un ta tja dee sitaafu kuma u dē, nöö sōseei un ta feni kōtōhati kuma u tu.

⁸ Söö. Wë nöö dee sëmbë, u kë konda da unu taa dee sitaafu dee u tja a di ten u bi dë na Asia Këndë dë, nöö de bi hebi da u tee kuma wa bi sa tjëen. U bi fëëë seei tee u bi mëni taa de bi o kii u. ⁹ Tuu e, dee sëmbë. Wë biga u bi ta fii a u hati kaa taa woo dëdë. Wë ma tókuseei, sö nöö a bi musu waka fuu musu puu pakisei a u seei taa wa sa heepi u seei, ma Gadu nöö u musu futoou taa hën nöö sa heepi u.

Nöö a sa heepi u tuu, dee sëmbë, biga hën ta weki sëmbë puu a dëdë. ¹⁰ Nöö sö a heepi u puu u a di hogi dëdë naandë e, nöö u ta futoou ën taa sö a o ta heepi u nöömö. ¹¹ Nöö unu seei musu ta heepi u ku dee begi fuunu tu e. Wë biga ee hia sëmbë ta begi, nöö te Gadu piki ku di bunuhati fëen manda di heepi ko da u kaa, nöö hia sëmbë o dë u dëen tangi tu.

*Aki Paulosu ta konda
di soni mbei an bi ko a de
kumafa a bi taki.*

¹² Wë nöö, dee sëmbë, mi kë taki soni u di fa ma bi ko haika unu möön kumafa mi bi taki. Wë un sabi ën bunu taa, u abi wan soni fuu sa hëngi nëen liba njan buka wan piki wan e. Hën da wa ta libi ku ganjan. Biga wë u hati seepi ta piki u taa wa ta ganjan sëmbë e. Hii kamian ka u ta waka ta lontu kaa, nöö u ta tja u seei a wan limbo fasi fu di u dë sëmbë u Gadu. Wë ee ku oto sëmbë u ta libi sö, nöö ku unu wë? Na möönsö nö?

Nöö fa u ta libi aki, na ku di këni u libisëmbë u ta libi sö e. Nönö. Ma a Gadu nöö u ta hëngi taa hën o heepi u ku ën bunuhati. ¹³ Te kisi dee biifi u ta sikifi ta manda da unu seei, wa ta sikifi de ku hebi wöutu a könima fasi te wan sa fusutan de e. Nönö. Ma de sikifi fuun sa fusutan de gbelingbelin seei.

¹⁴ Nöö söseei un ta fusutan di libi fuu wan pikiwan tu. Ma nöö u kë fuun sa ko fusutëen ku telu. Biga ee a waka sö, nöö te Masa Jesosi toona ko a di goonliba aki, nöö woon njan buka da u leti kumafa u seepi o njan buka da unu tu.

¹⁵ Ma fuu toona go a di taki, di mi sabi taa mi ku unu dë bunu sö kaa, nöö hën mbei mi bi pakisei taa mi o ko luku unu tu pasi. ¹⁶ Biga wë a unu naandë fosu mi bi o ko bifö mi bi o pasa ko a Masadonia Këndë aki. Nöö te mi toona, nöö mi bi o ko fika a unu dë möön wan pisiten, fuun sa buta mi a pasi fu mi go a Judea. Nöö hën da un bi o feni di bunu dë tu pasi.

¹⁷ Ma nöö fa mi pakisei dë, nöö di soni an waka kumafa mi bi kë möön. Wë di an waka sö, nöö unfa un mëni? Un tei mi u ganjansëmbëma nö, kuma wan sëmbë di taki sö tide, nöö amanjan a bia taki oto soni? Ma na sö mi dë e, dee sëmbë. Nönö. ¹⁸ Ma leti kumafa i si un sa futoou Masa Gadu, nöö söseei un sa futoou u tu. Te u taki aai, nöö a tan aai. Te u taa nönö, nöö a tan nönö. Wa o ganjan unu.

¹⁹ Biga mi ku Timoteo ku Silasi, soni u Jesosi Keesitu di Womi Mii u Gadu u ta konda, nöö ganjan an dë nëen möönsö. Ma hii soni di a ta taki nöö a tan sö kaa e. ²⁰ Fa Masa Gadu sai dë, a paamusi u sëmëni soni, nöö u ta feni de tuu nöömö biga Masa Jesosi hën ta tja de ko da u. Hën mbei u ta bai Gadu në nöö hën mbei u seei wa ta ganjan sëmbë tu.

²¹ Wë di Gadu u ta taki aki, hën ta heepi mi ku unu tuu fuu sa tan gingin a Masa Jesosi Keesitu e. Biga hënseei tei u buta apaiti fuu dë futuboi fëen, ²² nöö hën a buta di Akaa fëen a u hati kuma wan sitampu taa u da sëmbë fëen seei vö. Nöö a dë di maaka tu, taa te di juu dou nöö woo feni hii dee soni tuu dee Gadu abi faa da u. Nöö fa u ku ën nama tjika aki, nöö u sa ganjan unu nö, dee sëmbë?

²³ Wë nöö Gadu seepi dë kotoigima u mi e, taa di soni mbei ma ko a unu a Kolenti möön kumafa mi bi taki, a bi dë fu di ma bi kē ko ku hatiboonu a unu liba fu mi musu ta gandji da unu.

²⁴ Fa mi fan dë, dee sēmbē, an dë kuma mi kē buta miseei basi a unu liba ta taki da unu fa unu musu biibi möön e, biga un dë gingin a di biibi kaa. Ma heepi nöö mi kē heepi unu fuun sa ta dë waiwai te dou.

2

¹ Fa i si mi bi pakisei u mi ko luku unu dë, nöö ma bi kē ko fu ko da unu fuka möön e, dee sēmbē. ² Biga wë ee mi ko da unu fuka, nöö ambē o dë u da mi hati möön? Biga na unu musu dë dee sēmbē ta mbei mi ta wai nō? Awa, unu wë e, dee sēmbē. ³ Wë nöö di ma kē da unu fuka, nöö hën mbei mi mbei di oto pampia manda da unu, fuun musu buta soni tololoa a tatai liba a fesi fu te mi ko nöö mi sa dë waiwai. Nöö mi sabi unu taa ee mi dë waiwai nöö unu seei o dë waiwai tu.

Ma ee sō mi musu ko si unu taa un ta libi wan libi di an fiti, nöö un dee sēmbē dee bi musu mbei mi dë waiwai nöö woon mbei mi dë fukafuka. Nöö wai an o dë. ⁴ Nöö mi kē fuun sabi taa fa mi bi sikifi di pampia dë, nöö ku gaan fuka a hati e, ku wata a wojo seei. Ma na fu da unu fuka mbei mi sikifi ën e, ma mi bi kē lei unu kumafa mi lobi unu tjika.

Aki Paulosu ta konda da de

fa de an musu hoi di sēmbē

a bëë möön.

⁵ Wë nöö dee sēmbē, un sabi di sēmbē di bi du hōgi a unu mindi dë, fa a bi booko unu saka tjika. Nöö sō a booko miseei saka tu e, ma misikuma un booko saka möön mi gaanfa.

Ma nöö fa mi taki soni u di sēmbē dë seei, ma ma kē taki ën nöömō kuma mi ta dëen sitaafu pasa maaka e. ⁶ Biga di sitaafu di di gaan sē fuunu bi sitaafu ën naandë kaa, nöö a tjika. ⁷ Nöö fëen mbei mi kē fan ku unu taa be un puu ën a bëë e. Nöö un fan ku ën be hati fëen kötō, be an musu dë ku tjali poi tee a lasi hati. ⁸ Mi begi unu baa, be un lei ën taa un lobi ën eti e.

⁹ Biga wë fu di soni aki hedi wë mi sikifi di oto pampia manda da unu, fu pooba unu luku ee un ta piki mi buka a hii soni. ¹⁰ Nöö ee un tuu puu wan sēmbē a bëë fu wan soni, nöö miseei puu ën a bëë tu e. Biga wë ee a dë u mi puu di sēmbē a bëë nöö mi ta puu ën a bëë waiwai, faa tja heepi ko da unu. Nöö „Masa Jesosi, Keesitu seei dë kotoigima. ¹¹ Nöö a sō wan fasi u musu libi tu, fu didibi an wini u. Biga u sabi andi dë nëen hati, taa a sai dë ta boi kōni faa kisi u.

Aki Paulosu ta konda da de

fa a bi go a Toasi.

¹² Wë nöö dee sēmbē, mi kē fuun sabi kumafa di waka u mi bi dë. A dë sō taa di mi go dou a Toasi fu mi konda di Bunu Buka u „Masa Jesosi, Keesitu ala, nöö Gadu bi seeka di soni kaa e. „A bi naki dee sēmbē hati seei, biga hia sēmbē bi dë di kē jei di buka. ¹³ Ma töku hii fa sēmbē kē jei di buka seei,„ ma hati u mi an bi dë kötökötō biga ma bi si mi mati Titusi naandë „fu mi jei fa fuunu. Nöö hën wë mi da dee sēmbē adjoisi hën mi pasa go dou a Masadonia aki.

Aki Paulosu ta konda fa a ta tja di Bunu Buka u Gadu tjika.

¹⁴ Ma nöö gaantangi u Gadu di a ta buta u u ta waka a „Jesosi„ Keesitu baka kuma winima nöömö. Biga a manda u fuu ta konda soni fëen da hii sëmbë, kuma sëmbë ta tja sumëesuti fatu ta paaja a hii kamian. ¹⁵ Nöö fa u ta paaja di buka aki, nöö u seei tu ko dë kuma sumëesuti soni di „Masa Jesosi„ Keesitu ta tjuma da Gadu ta mbei sumuku dëen. Biga hii ka u nango, sëmbë ta jei di buka. Dee sëmbë dee o kumutu a didibi faja ku dee sëmbë dee o go a didibi faja tuu ta jei ën. ¹⁶ Nöö dee sëmbë dee o kumutu a didibi faja, nöö u dë wan sumëesuti soni da de tuú, biga u ta tja libi ko. Ma nöö dee sëmbë dee o go a didibi faja, nöö u dë da de kuma wan hogi soni di sa tja dëdë ko da de.

Ma nöö fa u ta fan aki, ambë seei fiti u du sô wan wooko baa? ¹⁷ Wë a kandë u dee sëmbë aki wë e. Biga u ta konda di Buka u Gadu ku limbohata söndö ganjan. Wa ta suku möni nëen möönsö kuma so sëmbë. Nöö Gadu seei ta si taa u ta du di wooko kuma futoou futuboi u „Masa Jesosi„ Keesitu di Gadu seei manda.

3

¹ Ma nöö fa u taki dë, nöö hën da u ta gafa u seei möön nö? Te woo ko a unu, u musu tei pampia a oto sëmbë tja ko, be un jei fa u dë tjabukama tjika nö? Ee nasö u musu tei pampia a unu dë tja go lei sëmbë, be de si fa u ta du di wooko tjika nö? Nönö, di lö pampia dë an dë fanöudu e, dee sëmbë. A kandë otowan sa abi ën fanöudu, ma na u.

² Biga a u hati nöö unu wë da u pampia kaa e, fu hii sëmbë sa lesi nöö de sabi fa u dë tjabukama u Gadu tjika. ³ Biga di u bi konda di buka u Masa Jesosi da unu dë nöö hën wë un piki ën, nöö fa u dë aki hii sëmbë ta si di libi fuunu ta lesi, kuma wan pampia di Masa Jesosi Keesitu manda da de. Nöö di pampia dë, u seei toona ta tjëen ta paaja tu, biga u ta konda da sëmbë kumafa un ta dini Gadu tjika.

Ma nöö di lö pampia u ta taki aki an sikifi ku pëni e, ee nasö a wan linzo sitonu kuma dee wëti Gadu bi da Mosesi. Ma di Akaa u di Gadu di ta libi u teego, hën ta sikifi ën a libisëmbë hati.

⁴ Wë nöö di soni mbei u abi degihati u gafa u seei sö e, fu di heepi „Masa Jesosi„ Keesitu ta heepi u ku di wooko fëen. Nöö u ta futoou Gadu taa sö a o ta heepi u nöömö. ⁵ Biga an dë taa u ta pakisei möönsö taa u seei sa du di wooko e. Ma a Gadu hii di köni ku di kaakiti fuu du di wooko aki tuu ta kumutu. ⁶ Hën seei ta heepi u mbei u sa ta tja di Njunjun Buka di a mbei ku libisëmbë aki ta paaja da lanti.

Nöö di buka aki sö, hën an dë kuma di awoo buka di bi dë sikifisikifi a dee linzolinzo sitonu dë e. Nönö. Dee wëti de sikifi di ten dë, dëdë nöö de ta tja ko. „Biga sëmbë an tjika u hoi de möönsö u de kumutu a di sitaafu u Gadu.„ Ma nöö di njunjun buka di u feni a di Akaa u Gadu aki, hën ta tja libi ko.

Aki Paulosu ta konda fa di buka

de ta tja dë möön waiti möön

di fesiten buka.

⁷ Wë nöö, dee sëmbë, fa u ta taki soni u de tu Buka aki, nöö mi taki da unu e, taa di awoo buka naandë, dee wëti Gadu bi sikifi a dee sitonu dë, nöö de bi ta tja dëdë ko e. Ma töku di sëmbë di bi tja dee wëti ko da dee sëmbë u de piki, a bi kisi gaan nèbai e. Biga fa Mosesi ta tja dee wëti ko dë, nöö fesi fëen bi ta sëndë seei tee sëmbë wojo an sa kai ku ën. Ma hii u di dë, di sëndë fëen fesi bi seti saka kaa e.

Wê nõõ ee di sêmbê di bi tja dee wêti naandê ko bi abi sô wan gaan hei, ⁸ wê nõõ u dee sêmbê dee ta tja di njunjun buka aki ta paaja wê? Na u musu abi mōon gaan nêbai u di wooko fuu hedi nõ? Biga u dee disi ta lei sêmbê fa di Akaa u Gadu ta da sêmbê libi.

⁹ Nõõ di fosu buka dê bi tja sitaafu ko a sêmbê liba fu di de an sa hoi dee wêti mōonsô. Wê ee di sêmbê di tja di buka dê ko bi abi sô wan gaan nêbai, wê nõõ u dee sêmbê dee ta tja di njunjun buka aki ko wê? Na u musu abi mōon gaan nêbai nõ? Biga u ta konda da sêmbê fa Gadu seeka wan njunjun fasi fuu sa ko bumbuu sêmbê nêen wojo.

¹⁰ Hên mbei de tu buka aki, ee i luku de te i kaba, nõõ i sa si taa di awoo buka an abi waiti mōon seei. Biga di waiti u di njunjun buka aki pasêen gaanfa.

¹¹ Hên tu, ee di soni di dê u wan pisiten nõõ abi nêbai, nõõ di teego soni wê? Na hên musu abi di mōon gaan nêbai nõ?

¹² Wê nõõ dee sêmbê, di u sabi sô kaa, nõõ wa ta konda soni u di njunjun buka aki da sêmbê tjubitjubi ku panta e. Na seei! ¹³ Biga an o pasa ku u kumafa a bi pasa ku Mosesi. Fa fesi fêen bi sêndê dê, nõõ u wan pisiten nõõ. Hên mbei a bi tapêen fesi, fu dee Isaêli sêmbê an musu sa si fa di sêndê fêen fesi ta saka. „Ma di waiti u di buka u ta tja aki hên an o saka mōonsô.”

¹⁴ Ma i saandi pasa nõ? Fa Mosesi tapêen fesi dê, nõõ na hên fesi wanwan bi tapa e, ma hati u dee sêmbê bi tapa tu da di wooko u Gadu. Nõõ te kuma tide hati u de dê tapatapa eti. Biga te de ta lesi a di Buku ka a ta taki soni u di awoo buka Gadu bi mbei ku de, nõõ de an ta fusutan mōonsô u de saandi Gadu kê taki. Nõõ sô nõõ a o dê tu e, dee sêmbê. Biga tee wan sêmbê i ko ta biibi a „Jesosi,” Keesitu bifô wojo fii o ko limbo awaa.

¹⁵ Nõõ di soni mbei mi taa wojo u de an limbo. Biga te tide eti te de ta lesi dee wêti Gadu bi da Mosesi, „de ta mênî kodo taa ee de hoi dee wêti dê, de sa kumutu a di sitaafu u di hogi du u de. Ma an dê sô e.” ¹⁶⁻¹⁷ Ma te wan sêmbê i ko biibi a Masa Jesosi bifô wojo fii o ko limbo awaa. Biga di Akaa u Masa Jesosi, hên nõõ sa da sêmbê fusutan u de kumutu a dee wêti dê basu ko fii.

¹⁸ Wê nõõ fa u ta biibi a Masa Jesosi liba aki, dee sêmbê, nõõ soni an ta tapa u wojo mōon e „kuma dee sêmbê u taki dê.” Ma u ta si Masa Jesosi gbegede seei kumafa a waiti tjika. Nõõ fa u ta luku ên dê, nõõ mōonmōon di Akaa u Gadu ta tooka u fuu ko dê kuma Masa Jesosi seei, nõõ mōonmōon sêmbê ta si di waiti di Gadu abi a u.

4

Aki Paulosu ta konda kumafa

di wooko fêen dê.

¹ Wê nõõ dee sêmbê, fa i si Masa Gadu buta u a di wooko aki ku ên gaan bunuhati, nõõ hên mbei wa ta lasi hati e. ² Nõõ hên mbei tu, wa ta tja di Buka u Gadu a wan ganjanganjan fasi tjubitjubi, faa da u sen a bakaten. Sôseei tu, wa ta bia di Buka, ma u ta kondêen gbelingbelin be libisêmbê ku Gadu tuu si ta u ta du di wooko a wan leti fasi.

³ Nõõ fêen mbei ee di Buka an dê limbolimbo da sêmbê, nõõ na hii sêmbê e. Ma dee sêmbê dee o go a didibi faja, nõõ de a dê dungudungu da. ⁴ Biga a di ten di u dê aki nõõ didibi hên dee sêmbê u goonliba ta tei kuma gadu u de de ta dini, nõõ hên ta abi taki a di goonliba aki. Nõõ hên poi dee lô sêmbê dê hati ku de pakisei tuu, te di buka ta dê dungudungu da de. Hên mbei de an sa ko fusutan mōonsô taa di waiti u „Jesosi,” Keesitu di dê a di Bunu Buka fêen u ta konda aki, nõõ hênseei da di waiti u Gadu kaa. Te i si ên, nõõ hên da Gadu seei i si dê kaa.

⁵ Fa i si u ta konda di Buka aki, dee sɛmbɛ, nɔɔ na soni fuu seei u ta konda e. Ma soni u Jesosi Keesitu tɔ nɔɔ u ta tei ta konda, taa hɛn da di Masa u hii mundu. Ma fuu seei, u ta konda taa u dɛ futuboi fuunu nɔɔ, fu Masa Jesosi hedi. ⁶ Biga di ten Masa Gadu mbei goonliba, nɔɔ a bi taki taa di limbo musu ko jaka di dungu puu. Nɔɔ hɛn seei wɛ sɛndɛ wan limbo a u hati, fuu musu ko sabi taa a ɲJesosi, Keesitu u sa si hii di waiti fɛɛn di a abi.

⁷ Ma nɔɔ fa u ta tja di Buka aki, nɔɔ a dɛ kuma wan sɛmbɛ tei wan gaan gudu fɛɛn buta a wan doti paabi dendu. Biga Gadu da u dee suwakisuwaki libisɛmbɛ aki di Buka fɛɛn fuu ta tja ta paaja. Nɔɔ sɔ i sa si ɛn taa di gaan kaakiti di u abi aki, nɔɔ na a u ta kumutu e, ma a Gadu. ⁸ Biga hiniwan juu toobi tɔ nɔɔ ta miti u, ma tɔkuseei an ta kaba u a sɔsɔ. So juu saanfa-u-du fuu ta kaba, ma seei wa ta lasi hati. ⁹ De ta du gaan hogi ku u, ma seei Gadu an ta disa u mɔɔnsɔ. So juu de ta foo u tee tuwɛ ku baka a goon, ma tɔkuseei dɛdɛ an ta kii u. ¹⁰⁻¹¹ Fa u ta waka ta lontu aki, nɔɔ hiniwan juu u ta nama ku Masa Jesosi a di dɛdɛ fɛɛn di a tja, fu di libi fɛɛn di dɛ a u aki musu ko a dɔɔ u sɛmbɛ sa si.

¹² Wɛ da sɔ i ko si taa hiniwan juu u ku dɛdɛ ta dɛ fesi ku fesi. Ma tɔku ku ɛn sɔ nɔɔ u ta tja di buka ko da unu fuun feni libi nɛɛn.

¹³ ɲBiga u ta biibi taa Gadu abi kaakiti tjika u puu u a dɛdɛ maun.ɲ A dɛ leti kumafa wan sɛmbɛ bi sikifi a di Buku u Gadu kaa taa:

Mi ta biibi Masa Gadu,
hɛn mbei mi ta konda soni fɛɛn.

Nɔɔ sɔ nɔɔ u seepi sa taki tu. Biga di wan biibi dɛ nɔɔ u seei abi, hɛn mbei u ta konda di Buka. ¹⁴ Biga wɛ u sabi taa di wan seei Gadu di i si bi weki Masa Jesosi puu a dɛdɛ dɛ, hɛnseei o weki u a dɛdɛ tu fu di u ku Masa Jesosi ko dɛ di wan. Sɔseei u sabi tu taa wan daka o dou di a o tja u ku unu tuu go buta nɛɛn fesi.

¹⁵ Nɔɔ hii dee soni ta pasa ku u, ee bunu ee hogi, nɔɔ de dɛ nɔɔ fuunu hedi e, dee sɛmbɛ, ɲfuu sa jei di buka, be un feni di heepi Gadu ta heepi sɛmbɛ ku ɛn bunuhati. Nɔɔ mɔɔnmɔɔn sɛmbɛ o ta jei di buka ta feni di heepi u Gadu, tee wanlɔ hia sɛmbɛ o dɛ u ta dɛɛn tangi. Nɔɔ mɔɔnmɔɔn Gadu o ta feni nɛbai tu.

Aki Paulosu ta konda faandi mbei an ta lasi hati.

¹⁶ Wɛ nɔɔ di u sabi sɔ kaa, dee sɛmbɛ, fɛɛn mbei wa ta lasi hati e. Aluwasi ee di sinkii fuu aki ta gaandi nango seei, ma u sabi taa a u hati dendu aki u ta njunjun nango hiniwan daka. ¹⁷ Fa i si u ta tja dee sitaafu u konda naandɛ seei, ma tɔku wa ta tei de u gaan soni. Biga fu wan pisiten nɔɔ de dɛ, nɔɔ de ta mbei woo feni wan gaan waiti bunu a Gadu ala e, di o pasa dee pena dɛ gaanduwe.

¹⁸ Hɛn mbei wa ta luku a dee soni dee u ta si ku wojo nɔɔ e. Ma u ta tuwɛ wojo ta luku a dee soni a Gadu ala, ka libisɛmbɛ wojo an sa si dou. Biga dee soni dee u ta si ku wojo aki, de dɛ u wan pisiten nɔɔ, ma dee soni a Gadu ala ta dɛ u teego.

5

Aki Paulosu ta taki u di tooka u sinkii.

¹ Dee sɛmbɛ o, fa u ta libi a di goonliba aki seei, ma u sabi taa di sinkii u ta libi nɛɛn aki, nɔɔ a dɛ kuma wan gangasa nɔɔ di o kaba a sɔsɔ nɔɔmɔ wan daka. Ma u sabi tu taa te wan daka woo feni wan mɔɔn bunu sinkii a Masa

Gadu ala di o dē u teego, kuma wan wosu di an o booko möönsö. Biga Gadu seei o mbei en faa musu dē sö. ² Nöo u ta hangı seei fuu sa go libi a di oto sinkii Gadu o da u nëen köndē ala e. ³ Biga u sabi taa te u kumutu a di goonliba aki, nöo wa o go fika a zengezenge naandē söndö sinkii e. Nönö. Woo feni di njunjun sinkii fuu nöömö.

⁴ Fa u ta libi a di sinkii fuu a goonliba aki, nöo u ta tja fuka nëen tuu. U ta tja sömēni hebi nëen. Ma nöo fa mi ta fan aki seei, ma an dē taa buuse u ta buuse di sinkii fuu aki sö e. Nönö. Ma u ta hangı fuu go libi a di oto sinkii fuu ala, be di sinkii fuu aki di ta dēdē musu tooka ko kuma di an ta dēdē möönsö.

⁵ Nöo fa u taki dē, dee sëmbē, Masa Gadu seei buta taa sö a o dē e. Nöo hēn a da u di Akaa fēen kuma wan sitampu, fuu sabi taa hii dee oto gaan bunu dee a abi u da u tuu woo feni.

⁶ Fēen mbei u abi gaan taihati, hii fa sömēni soni sa miti u aki seei. Biga u sabi taa solanga u ta libi a di sinkii fuu aki, nöo a dē sö kuma u dē a döo eti. Biga wē u ku Masa ‚Jesosi‚ an miti fuu libi nëen köndē eti. ⁷ Nöo na ku si u ta libi eti e, ma ku biibi.

⁸ Wē nöo di u sabi dee soni dē gbelingbelin sö kaa, nöo u ta hangı seei fuu musu sa kumutu a di sinkii aki go dē ta libi ku Masa Jesosi makandi. ⁹ Nöo fēen mbei tu u ta biinga fuu sa libi bunu a hii futu, be Masa musu dē waiwai ku u, ee u dē a di sinkii aki eti ee wa dē nëen möön seei. ¹⁰ Biga u sabi taa wan daka o dou nöo hii u tuu o hai ko taanpu a di kuutu sutuu a ‚Masa Jesosi‚ Keesitu fesi, faa da u paima u dee soni dee u bi du a di ten u bi ta libi a di sinkii fuu aki. Ee hogi, ee bunu, woo feni en paima e.

Aki Paulosu ta konda fa a ta

biinga u wini sëmbē tja ko

bunu ku Gadu.

¹¹ Wē nöo dee sëmbē, di u ta fēēē Masa Gadu ta lesipeki en, nöo fēen mbei u ta biinga seei u hai sëmbē tja ko a di biibi. Nöo Gadu sabi sö fuu kaa, ma nöo u kē fuunu seepi musu ko sabi sö tu.

¹² Nöo fa u taki dē, an dē taa u ta mbei u seepi bumbuu sëmbē a unu fesi e. Nönö. Ma u kē da unu pasi fuun sa gafa u da dee sëmbē dee ta kosi u da unu naandē. Fa dee lö sëmbē dē sai dē, de ta njan buka a dee döösē soni ‚kuma fa sëmbē hanso tjika, kuma fa de sabi soni tjika, kuma fa de bumbuu tjika‚. Ma de an ta mēni fa i dē a i hati. ¹³ ‚Biga hii soni u ta du kaa, nöo fu di u ta tja di Buka hedi e.‚ Nöo ee sëmbē ta kosi u taa u lau, nöo a dē u Gadu hedi. Ma ee u dē ku fusutan, nöo fuunu hedi, dee sëmbē.

¹⁴ Biga fu di u sabi taa sö wan gaan lobi Masa Jesosi Keesitu lobi u, nöo fēen mbei u musu ta konda di Buka. Wa sa disa möönsö. Biga fa a dēdē dē, nöo wan sëmbē dēdē a hii sëmbē kamian. ¹⁵ Nöo di soni mbei a dēdē da u, fu wa musu libi a u seei kē möön e. Ma u musu libi a di kē u di Sëmbē di dēdē toona weki baka fuu hedi naandē.

¹⁶ Wē nöo di u ko sabi dee soni dē kaa, dee sëmbē, nöo wa ta maaka sëmbē möön a di fasi di dee sëmbē u di goonliba aki ta maaka sëmbē fu de si ee de dē bumbuu sëmbē. Sö seepi dee soni u bi ta tei ta maaka ‚Masa Jesosi‚ Keesitu, nöo wa ta maakēen a di fasi dē möön tu. Nönö. U ko feni njunjun maaka e. ¹⁷ Biga ee wan sëmbē i ko nama ku ‚Masa Jesosi‚ Keesitu kaa, nöo i ko wan njunjun sëmbē. Di awoo libi go kaa, wan hii njunjun libi ko.

¹⁸ Nöo di wooko dē, Masa Gadu hēn wē wooko en da u e. Biga di ten u ku en bi dē felantima, nöo hēn a manda Jesosi Keesitu faa dēdē da u fuu sa toona

ko fii ku ën baka. Nöo hën a toona buta u a di wooko aki, fuu sa tja sëmbë ko fii ku ën tu. ¹⁹ Fa Masa Jesosi dëdë dë, dee sëmbë, nöo Gadu jabi pasi fu an hoi dee hogi du u libisëmbë nëën bëë möön. Nöo hën a da u di suti buka dë fuu sa konda da hii sëmbë taa de ku Gadu sa ko fiifi.

²⁰ Nöo hën mbei i si u ta lontu goonliba aki sö ta konda di Buka u Gadu da sëmbë a „Masa Jesosi, Keesitu kamian. Nöo hën mbei tu, te u ta fan ku unu, nöo a dë leti kuma Masa Gadu seei ta fan e. Nöo hën i si u ta begi unu a „Jesosi, Keesitu kamian taa gaantangi, un ko fii ku Gadu baka e, dee sëmbë.

²¹ Biga fa Masa Jesosi sai dë, hën da di kaba limbohata Sëmbë u mundu di an du hogi wan daka. Ma nöo Gadu tei hii dee hogi du u libisëmbë tuu lai nëën liba te a ko dë hogi söso a Gadu wojo. Nöo fa a du ën dë, a du ën fu te u ku Masa Jesosi ko dë wan, nöo Gadu o luku u kuma bumbuu sëmbë fëen hedi.

6

Aki Paulosu ta bai de fu de an musu lasi di bunu Gadu kë da de.

¹ Wë nöo dee sëmbë, fu di u ku Gadu ta wooko makandi, nöo u kë begi unu a wan soni e. Wan si fa Gadu kai unu ku ën bunuhata tefa un ko nëën naandë nö? Wë nöo wan musu lasi di bunu di a kai unu fuun feni nëën e. ² Wan jei fa Gadu seei taki nö? A taa:

Di juu un kai mi dë, nöo mi jei,
biga wë un bi kai mi a di leti juu.

Nöo hën mi piki, hën mi tja heepi ko da unu.

Söo. Wan jei fa a taki ö? Nöo fa u dë aki, nöo a di leti juu u dë aki. Biga a di juu aki Gadu ta puu sëmbë a hogi basu eti.

Aki Paulosu ta konda kumafa a ta biinga tjika u sëmbë musu feni di bunu u Gadu.

³ Wë nöo hën mbei u ta kõni seei, dee sëmbë, fu wa musu buta na wan sitonu a pasi da sëmbë u de naki futu kai, te de lasi di bunu Gadu kë u de musu feni nëën. Nöo u ta kõni tu, u sëmbë an musu feni wan sondi a u fu de kosi u taa wa ta du di wooko bunu. ⁴ Ma u ta biinga a hii futu seei u sëmbë si taa u dë futuboi u Gadu tuutuu. Hii fa fuka ku sëmëni gaan sitaafu ta miti u, ma u ta hoi gaan pasensi ta tja pena seei. ⁵ So juu de ta foo u. ⁶ So juu de ta söötö u a dunguwosu. So juu de ta booko seei gbululu ko a u liba. So juu u ta wooko gaan hebi wooko te na a ndeti seei u ta duumi. So juu u ta tja hangii tee, biga soni an dë fuu njan.

⁶ Ma nöo hii fa dee soni ta miti u seei, ma u ta libi ku limbohata. U ta mbei möiti fuu fusutan soni u Gadu finifini. U ta hoi pasensi da sëmbë ta a' tjalihata da de. Sö u buta u seei a di Akaa u Gadu leiki tjika. U ta lobi hii sëmbë söndö ganjan. ⁷ Nöo u ta konda di Buka u Gadu leti kumafa a dë, biga wë di kaakiti u Gadu hën ta dë ku u. Ee u ta konda di Buka, ee u ta piki dee sëmbë ta fia ku u seei, ma u ta libi a wan leti fasi. Hën da di fetilai fuu kaa. ⁸ Ee sëmbë ta gafa u, ee sëmbë ta da u sen, ee de taa u ta libi bunu, ee de taa u ta libi hogi, ee de taa u ta ganjan sëmbë, ma wa ta libi ku ganjan möönsö. ⁹ Ee libisëmbë an kë kai u soni, ma Gadu hën a ta kai u gaan soni kaa. Sëmbë ta da u sitaafu te a bigi, ma tökuseei di sitaafu an ta kii u. ¹⁰ U ta dë ku tjali, ma seei u ta wai. U dë kuma penama, ma u ta mbei hia sëmbë ko guduma a Gadu fasi. U dë kuma sëmbë di aan na wan wojo soni a mundu e, ma töku hii dee soni u goonliba tuu ta dë a u maun.

¹¹ Dee sëmbë u Kolenti naandë, un haika o. Fa u ta fan ku unu aki, nöo u ta jabi hati fuu da unu. ¹² Wa ta tjubi bëë da unu wan pikiwan seei, dee sëmbë.

Ma nöö unu, wan dë sö e. Un ta tjubi bëë da u. ¹³ Wë nöö hën di soni dë mbei mi ta fan ku unu kumafa wan tata ta fan ku ën mii, taa be un hopo unu hati da u baa, leti kumafa u ta hopo di fuu da unu.

Aki Paulosu ta konda fa wan biibima an musu dë wan ku wan sëmbe di an ta biibi.

¹⁴ Nöö un dee sëmbe ta biibi Gadu dë, un haika e. Wan musu fiti buka ku dee sëmbe na ta biibi Gadu, fu un tai unu seei a wan bondji e. Kwetikweti. Biga wan sëmbe di ta libi bunu a Gadu wojo ku wan sëmbe di an ta libi bunu a Gadu wojo, unfa de o sa fii ku deseei? Luku fa dungu ku limbo sai dë, de an sa mökisi möönsö. Goonliba an mbei sö.

¹⁵ Nöö unfa un ta pakisei, dee sëmbe? Fa „Jesosi” Keesitu sai dë, hën ku didibi sa fiti buka makandi nö? Wë nöö unfa a waka di sëmbe di ta biibi ku di sëmbe di an ta biibi sa tai deseei a wan? Nönö, an musu dë sö e. ¹⁶ Di wosu u dee pindigadu ku di Wosu u Masa Gadu an o sa mökisi möönsö. Nöö di sinkii fuu i si aki, hën da di tan kamian u di libilibi Gadu e.

Ja jei fa a bi taki nö? A taa:

Mi o libi a dee sëmbe u mi dendu,
mi o ta waka a de mindi.

Mi o dë di Gadu u de, nöö de o dë sëmbe u mi.

¹⁷ Sö Masa taki e. Nöö hën a toona taki möön taa:

Fëen mbei un musu hai kumutu a dee oto sëmbe dendu.

Un musu buta unu seepi apaiti da mi.

Wan musu nama ku na wan soni di an dë limbolimbo e.

Nöö te un libi sö kaa,

nöö mi o tei unu ku wai seei.

¹⁸ Mi o dë unu Tata,

nöö unu o dë womi mii ku mujëë mii u mi.

Sö Masa Gadu taki e, di Gadu di abi hii kaakiti a mundu.

7

¹ Wë nöö un dee lobi sëmbe fuu naandë, di u kisi dee paamusi u Gadu dë kaa, nöö un boo disa dee soni dee ta poi u hati ku dee ta poi u sinkii e. Un boo ta fëëë Gadu te u ta libi apaiti dëen gbelingbelin söndö föutu.

Aki Paulosu ta konda kumafa a ta wai ku dee sëmbe tjika.

² Dee sëmbe o, u toona begi unu möön taa gaantangi, be un hopo unu hati da u baa. Biga fa i si u bi ko libi ku unu naandë, nöö wa bi du hogihogi ku na wan kodo sëmbe a njan naandë e. Wa bi poi na wan sëmbe libi nöö wa ganjan na wan sëmbe fuu njan soni fëen tu.

³ Söö. Nöö fa mi ta fan aki, nöö an dë taa mi ta fan kuma mi ta da unu föutu e. Nönö, na sö mi ta mëni ën. Biga wë mi bi taki da unu kaa taa mi lobi unu tee ee ku libi ee ku dëdë seei, ma mi ku unu dë a wan së. ⁴ Nöö u ta futoou unu gaanfa e, dee sëmbe. U ta njan buka da unu. Hii fa mi dë a sitaafu ta tja pena aki, ma töku mi ta wai ku unu. Un ta da mi hati seei.

⁵ Biga un sabi taa fa u bi ko dou a Masadonia aki, nöö wa bi dë bööböö. Hiniwan juu sëmbe bi ta suku u a toobi ta buja ku u, nöö hati fuu bi ta dë fëëfëëë. ⁶ Ma nöö Gadu, di ta da dee lasihati sëmbe hati, nöö a da u hati e baa. Aai. Biga a mbei Titusi kumutu a unu ala ko dou a u aki, ⁷ nöö u ko ta wai seei. Ma na fu di u si ën wanwan e, ma fu dee soni fuunu a konda da u. Biga a konda da u kumafa un bi dëen degihati tjika, nöö a konda da u tu kumafa un lobi u. Un ta hangi u ta këë pena fuu hedi seei. Nöö hën mbei mi ko ta wai gaanfa e, dee sëmbe.

⁸ Fa i si mi bi mbei di fosu pampia manda da unu naandë, nöö a ko hati mi seei a baka biga mi sabi taa a o hati unu. Ma fa u dë aki an hati mi möön e. ⁹ Mi ko ta wai seei. Ma na u di di biifi hati unu mbei mi ta wai e, ma fu di tjali kisi unu fu dee hogi du fuunu hedi, leti kumafa Gadu bi kë. Biga un bia ko ta buta hii soni fuunu tololoo a tatai liba.

Hën mbei un musu si taa na hogi u du ku unu möönsö. ¹⁰ Biga te wan sëmbë ta tjali kumafa Gadu kë kaa, nöö a ta heepi ën faa biëën libi kumutu a hogilibi basu. Nöö di soni dë na soni u bai sabisö da. Ma ee wan sëmbë ta tjali kumafa dee sëmbë an ta biibi Gadu ta tjali, nöö di dë an ta tja heepi ko dëën möönsö. Lasi nöö a ta tja ko, biga möönmöön a ta tjëen go möön longi ku Gadu.

¹¹ Wë nöö fa i si a dë taa di biifi hati unu kumafa Gadu kë naandë, nöö hën wë mbei un ko ta mbei möiti seei fuun libi bunu nëen wojo awaa. Biga un ko si hogi u di soni di pasa a unu mindi naandë te un tei hatiboonu seei. Un ko panta te un ta biinga a hii fasi fuun puu di föutu dë a unu liba. Söseei un ko ta hangi mi tu fu mi ku unu musu ko fii baka.

¹² Ma nöö fa mi mbei di pampia manda da unu naandë, dee sëmbë, nöö ma mandëen fu di sëmbë di du di hogi dë nöö hedi e. Söseei ma mandëen tu fu di sëmbë di a du di hogi ku ën dë. Mi bi kë dee soni dë bi musu seeka tuú, ma na de da di mama u di biifi. Ma mi mandëen da unu be unu seei si taa un ta kai u gaan soni, te un ta piki u buka a soni, kumafa Gadu kë. ¹³ Nöö hën mbei hati fuu ko kötö, dee sëmbë.

Ma na di dë wanwan mbei u toona kisi hati baka e. Ma fa Titusi toona ko a u aki nöö a ko ku wai seei, nöö hën mbei u seei toona wai möön. Aai. „Biga di a bi pakisei u ko a unu ala, nöö an bi sabi unfa soni bi o waka. Ma nöö di a ko si fa un kisi ën hoi ku wai tjika dë,„ nöö hati fëen toona ko kötö. Böö fëen kisi goon awaa. ¹⁴ Biga wë hii dee bunu soni fuunu dee u bi konda dëën, nöö wan da u sen a de. De tuu a si tuú. Wa ganjëen leti kumafa wa ta ganjan unu tu.

¹⁵ Nöö fa un libi ku ën naandë, nöö hën mbei di lobi fuunu ko möön taanga nëen hati e. Biga wë hiniwan juu a ta pakisei unu kumafa un bi kisi ën hoi ku wai naandë, hii fa un bi dë pantapanta „taa kandë a o gandji da unu,„ A ta mëni di fa un bi haikëen ta tei lai nëen. Nöö hën wë i si a ko ta wai sö ku unu e.

¹⁶ Nöö söseei u seei ta wai tu baa. Biga u ko si taa u sa futoou unu seei „sabi taa woon piki u buka a hii soni,„

8

Aki Paulosu ta taki soni fu wan

möni de kë manda da dee

biibima a Jelusalen

¹ Söö. Wë nöö, dee sëmbë fuu naandë, u kë taki wan soni fu dee biibima u Masadonia aki da unu. Wë biga fa dee sëmbë dë aki, nöö Gadu heepi de seei ku ën bunuhati e. ² Sömëni gaangaan tesi ta miti de aki, ma töku de ta wai tee na soni. Aluwasi fa de pena seei, ma de ta feni soni ta da sëmbë te a hia.

³ Nöö fa u dë aki, nöö de pii möni zunta te de kaba kaa „u de heepi dee biibima a Jelusalen ala,„ Nöö fa de du ën dë, nöö de du ën te pasa maaka e. An dë taa sëmbë hën musu de, ma deseei hati pakisei ën sö. ⁴ Nöö hën de ko begi u gaanfa taa be u tei di möni u de mökisi ku di u dee otowan, be deseei dë a dendu u di piizii dë tu u de heepi dee sëmbë. ⁵ Ma nöö de du ën pasa möön

fa u bi mēni seei. Biga de hopo deseeri da Masa te de kaba, hēn de toona hopo de seei da u tu kumafa Gadu kē.

⁶ Nōō hēn mbei u begi Titusi taa be a toona ko a unu ala, faa sa go dou ku di bambuu wooko u di mōni soni aki di hēnseei bi seti ku unu naandē kaa.

⁷ Biga fa un sai dē, un dē a fesi gaanfa kaa a hii soni. A di sē u biibi un dē a fesi, sōseei un dē a fesi a di sē u sabi dee soni u Gadu ku di fa un ta konda de da sēmbē tu. Un dē fajafaja a di wooko u Gadu hiniwanten, nōō un dē a fesi a di fa un ta lobi u. Wē nōō hēn wē mbei mi taki da unu taa be un dē a fesi a di pisi u di libi aki tu, fuun heepi dee otowan fuu a di mōni soni u ta taki aki.

⁸ Ma nōō fa mi ta fan aki, an dē taa mi ta duwengi unu e. Nōnō. Ma mi kē fuun sabi fa dee oto keiki du kaa, be mi si fa woon du fu mi sa sabi fa di lobi fuunu dē. ⁹ Biga wē un sabi di bunuhati fasi u Jesosi Keesitu u Masa. A bi dē wan gaan guduma nēen kōndē ala, ma fuunu hedi a ko libi kuma penama seei a di goonliba aki, be un feni dee gudu a abi tu.

¹⁰ Wē nōō mi kē da unu wan lai aki, dee sēmbē, biga mi si taa hēn da di mōn bunu soni fuun du. Biga unu fosu wē bi mēni u pii di mōni aki, nōō hēn a di jaa pasa dē un bi seti pii ēn tu. ¹¹ Nōō mi taki da unu taa fa i si un seti ēn ku wai dē, nōō sō fuun tjēen go dou e. ¹² Nōō mi taki e, be hiniwan sēmbē musu da kumafa a sa da dou. Biga wē ee wan sēmbē i kē da sēmbē soni, nōō an dē a di fa di soni hia ma fu di i kē da. Ja o da wan soni di ja abi ma joo da di i abi, nōō Gadu o si taa a bunu kaa.

¹³ Sōō. Wē nōō fa mi ta fan aki, ma ta mēni ēn sō taa fii puu dee otowan a fuka nōō i ko dē da pena ta kii e. Nōnō, na sō mi ta mēni, ma fuun musu dē makandi. ¹⁴ Biga wē di un abi hia a di mindi aki, nōō be un heepi dee otowan fu de sa abi tu. A kandē te unu seei abi soni fanōudu a bakaten nōō de o sa heepi unu tu, nōō woon dē makandi. ¹⁵ A o dē kumafa de bi sikifi buta a Gadu Buku taa: „Fa dee sēmbē bi go pii di njanjan Gadu bi da de de ta kai “mana” naandē, nōō,

dee sēmbē dee bi pii hia
ku dee sēmbē dee bi pii biti,
oto an bi abi mōn oto.

Ma hiniwan sēmbē bi feni kumafa a dē fanōudu.

Aki Paulosu ta konda kumafa

sēmbē o ko a dee Kolenti

sēmbē naandē.

¹⁶ Sōō. Wē nōō mi da Gadu tangi mōn fu di a buta di wan seei fii da unu a Titusi hati kumafa miseei ta fii da unu tu. ¹⁷ Nōō fa mi begi ēn faa toona ko a unu naandē, nōō a dē seei waiwai faa ko e, fu di hēnseei bi kē ko kaa.

¹⁸ Nōō u begi wan oto womi aki faa tjēen ko. Nōō di womi aki, a dē wan sēmbē di hii dee biibima tuu ta kai ēn bunu nē seei a di fa a ta biinga ku di Buka u Masa Jesosi fu hii sēmbē musu jei ēn. ¹⁹ Ma nōō na di dē nōō, ma fa woo tja di mōni go da dee sēmbē „a Jelusalen,” ala, nōō dee biibima aki seei begi di sēmbē aki faa musu tja u go ala tu. Nōō te u go sō, nōō a o tja nēbai da Masa e, nōō sēmbē o si tu kumafa u kē heepi dee sēmbē tjika.

²⁰ Wē nōō a di lō fasi aki u kē u di mōni musu tja tu e, u sēmbē an musu taki taa wa ta tjēen bunu. Biga di mōni na biti mōni, a hia. ²¹ Fēen mbei u ta kōni fu hii soni musu waka a tatai liba, na a Masa Gadu wojo wanwan nōō e, ma te dou a libisēmbē wojo seei tu.

²² Ma nōō u toona begi wan oto sēmbē fuu aki mōn faa musu waka ku de Titusi ko a unu ala. Nōō di womi aki tu, u ta gafēen taa a dē wan bambuu

sëmbë. Biga fa u ku ën libi makandi aki, nöö hiniwan juu a ta dë waiwai faa heepi u a di wooko u Gadu. Nöö hën seei ta wai seei taa a sa tja de go, biga a abi gaan futoou fuunu e, dee sëmbë.

²³ Wë nöö fa i si Titusi o ko a unu naandë, nöö un bi sabi ambë dëen kaa. Biga mi ku ën, sö u ta waka ta du di wooko u Gadu makandi. Fa mi bi ta biinga ku unu naandë, nöö hën wë bi ta heepi mi e.

Nöö dee womi woon si ko ku ën naandë, nöö de ko a dee sëmbë u dee keiki aki kamian. Nöö de dë bumbuu sëmbë e. „Masa Jesosi, Keesitu ta feni nëbai a de. ²⁴ Nöö un musu mbei de si taa un lobi de e, dee sëmbë. Nöö deseei o si taa fa u bi ta gafa unu da de aki, nöö wa bi ganjan de, nöö hii dee sëmbë dee dë a dee oto keiki tuu o ko sabi sö tu.

9

Aki Paulosu ta konda da de fa fu de musu da di möni ku piizii.

¹ Wë dee sëmbë, mi si kuma an dë fanöudu fu mi musu sikifi da unu go möön longi a di fa un musu heepi dee oto biibima kuma unu seei. Nönö. ² Biga mi si taa un dë kabakaba kaa fuun du ën waiwai. Nöö fa i si mi dë a Masadonia aki, nöö mi njan buka da unu taa un dee sëmbë fu di pisiwata fu Akaja ala, a di jaa di pasa naandë nöö unu bi dë kabakaba kaa fuun pii möni zunta „fuun heepi dee biibima u Jerusalem.„ Sö mi njan buka da unu aki. Nöö fa mi fan dë, nöö a weki sömëni otowan hati te de hopo ta pii möni ta zunta fu de djeesi unu e.

³⁻⁴ Nöö fu di mi bi taki sö fuunu aki kaa, nöö fëen mbei mi ta manda dee sëmbë aki ko a unu, fuun seeka di möni di un pii naandë buta kabakaba. Nöö ee sëmbë u Masadonia kumutu aki ko ku mi a unu ala, nöö de o si taa di soni fuunu mi bi ta taki da de dë, sö a dë tuu. Biga ee nasö, dee sëmbë, nöö woon kisi sen e. Nöö mi seepi o kisi sen tu u di fa mi bi futoou unu tjika. ⁵ Nöö hën mbei mi si taa a bunu fu mi manda dee sëmbë aki waka a mi fesi ko a unu ala, be de ko seeka di möni di un bi paamusi naandë.

Nöö a sö wan fasi sëmbë o si taa di soni un ta da dee sëmbë, nöö a dë wan peesenti di un ta da waiwai ku piizii. An o dë kuma wan soni un ta du ku duwengi.

⁶ Nöö wan jei fa de bi koti wan nöngö nö, dee sëmbë, taa: “Piki goon, piki suwa njanjan, gaan goon, gaan suwa njanjan.” Nöö sö a dë tuu. ⁷ Nöö fëen mbei mi taa ee wan sëmbë o da, nöö be a da ku piizii nëen hati, ma na ku guunjan kuma sëmbë duwengi ën. Biga di sëmbë di ta da soni ku wai nëen hati, hën Gadu ta lobi. ⁸ Nöö mi taki da unu taa te un du sö kaa, nöö Gadu abi kaakiti te tjika faa da unu soni ku ën bunuhati te a hia, fii puu i seei a hii fuka nöö i toona heepi oto sëmbë tu.

⁹ Ja sabi fa Gadu Buku taki nö? A taa: Di sëmbë di ta paaja bunu da dee pootima, nöö di bunu në fëen o fika de ta kai nöömö. Biga a bi libi bunu kumafa Gadu kë.

¹⁰ Nöö Masa Gadu di ta da di goonma böngö faa paandi ku di njanjan di di böngö ta puu tuu, hën o da unu soni te a hia pasa maaka e, dee sëmbë. Nöö a o mbei dee bunu du fuunu ko hia nango möönmöön tu. ¹¹ A o mbei i ko guduma a hii futu fu hiniwan juu i sa ta wooko hiniwan bunu wooko di dë fanöudu u du. Nöö dee bunu wooko i ta du dë o tja gafa ko da Gadu tu.

¹² Biga wë fa i si woon manda di möni go da dee biibima a Jerusalem dë, nöö an o dë taa a fuka wanwan nöö woon puu de e, ma a o mbei dee sëmbë gafa Gadu dëen tangi seei. ¹³ Biga de o ko si taa na taki nöö un ta taki ku buka taa

un ta piki di Buka u „Masa Jesosi„ Keesitu, ma de o si taa a dë sô a unu libi tu. Biga fa de o si di heepi un manda da de naandë, nõö de o da Gadu tangi seei fu di un ta piki ën buka ta heepi de ku oto sëmbë tu. ¹⁴Nõö de o ta begi da unu seei ku gaan lobi, fu di de si fa di bunuhati u Gadu wooko a unu tjika dë.

¹⁵Wë andi u sa taki möön, dee sëmbë, möön leki gaantangi u Gadu fu di a manda Masa Jesosi kuma wan gaan gudu ko da u. A bigi tee buka an tjika u sa taki ën, dee sëmbë.

10

Aki Paulosu ta toona taki möön

kumafa a dë tjabukama

u Masa Jesosi tjika.

¹⁻²Wë dee sëmbë, awaa mi toona ko a unu möön a di toobi u mi ku unu, ku dee sëmbë dee ko a unu mindi dë. Wë nõö mi, Paulosu, ta tei di saapihati fasi u „Masa Jesosi„ Keesitu ta fan ku unu kumafa hënseei ta fan ku sëmbë. Mi manda begi unu gaantangi taa „be un disa u piki dee sëmbë buka dee ta poi mi da unu naandë e„ fu te mi ko ala nõö an o dë u mi musu fan ku unu ku hatiboonu.

Biga mi jei taa so sëmbë dë a unu ala ta kosi mi taa te mi dë a unu mindi nõö mi ta dë fëëfëë, ma te ma dë a unu mindi möön nõö mi ta abi degihati seei ta mbei biifi ta fan gaangaan fan a unu liba.

Fa dee lõ sëmbë ta fan dë, nõö de ta mëni u a libisëmbë fasi nõö a kaba, ma na sô u dë e. ³A dë sô taa u dë a di goonliba aki tuu, ma tõku wa ta feti ku dee felantima fuu kumafa sëmbë u di goonliba aki ta feti ku deseeri. ⁴Biga dee fetilai dee u ta tei tja go a feti, nõö de an dë soni u di goonliba aki. Nönö. Ma a Gadu de kumutu, nõö de abi kaakiti tjika u ta booko dee gaan taanga kaakiti u didibi tuu fiaa kaba a sösö. ⁵Ku de u ta poi hii dee sösö fia ku dee gaan heihei sabi dee sëmbë ta tei ta tja ko u puu sëmbë a pasi fu de an sabi Gadu kumafa a dë. Nõö u ta booko hiniwan poipoi pakisei, be sëmbë ko si taa na bambuu soni a dë, be de disëen nõö de ko piki Masa Jesosi buka nõö. ⁶Nõö fa i si woo ko a unu naandë, nõö te un ko ta piki Gadu buka a wan bunu fasi kaa, nõö woo dë kabakaba u da dee oto sëmbë sitaafu awaa.

⁷Wë nõö dee sëmbë, fa u ta taki di toobi u mi ku unu aki, nõö un wegi di soni luku bunu e. Biga ee wan sëmbë a unu mindi naandë ta taki taa a dë „tjabukama„ u Keesitu, nõö a musu mëni ën seei, biga u seei da „tjabukama„ fëen tu. ⁸Ee mi ta taki ën pasa seei fa u abi taki a unu liba tjika, ma tõku sen an o kisi mi e. Biga Masa da u taki a unu liba tuú. Ma na fuu booko unu saka, ma fuu heepi unu.

⁹Nõö fa u ta mbei dee pampia ta manda da unu aki, nõö wa ta manda de fu de panta unu e. Nönö. ¹⁰Ma fu di u jei taa sëmbë sai naandë ta taki taa: “Dee fan a dee pampia fëen ta hebi tumusi te de ta panta sëmbë. Ma te hën seepi ko a u aki, nõö an dë wan wojo soni nõö dee fan fëen an ta a’ goma tu.” Sô u jei de ta taki. ¹¹Ma nõö mi kë sô wan sëmbë musu sabi taa fa dee fan fuu hebi a dee pampia fuu, leti sô nõö woo dë a unu mindi tu e, te u ko.

¹²Söö. Ma nõö fa i si u taki naandë seei, ma wan fëë e, dee sëmbë. Biga wa a’ hati tjika u tja u seei go maaka ku dee heihei sëmbë dee ta buta deseeri a fesi naandë e. Dee sëmbë dë ta maaka de seepi ku de na de te de kaba, nõö de ta si deseeri u gaan bambuu sëmbë. Ma di lõ maaka naandë, a dë donma soni e.

13-14 Ma fuu seei, nöö wa o njan buka djombo pasa di maaka di Gadu buta da u fuu wooko. Nöö fa u bi ko a unu ala nöö wa bi djombo pasëen tu. Biga Gadu manda u tuú fuu tja di Bunu Buka u Masa Jesosi Keesitu ko konda da sëmbë. Nöö ee u njan buka a unu liba nöö antoobi, biga unu seei bi dë wan pisi u di wooko fuu tu.

15 Fa u ta fan aki, wa o go suku u njan buka a wan oto sëmbë wooko liba e. Nönö. Ma u ta suku nöö u di biibi fuunu musu göö ko soni. U ta kë fu di wooko u wooko a unu mindi naandë musu ko wan bumbuu soni, fuu sa disa unu go a oto sëmbë tu. 16 Biga u abi di mëni fuu tja di Bunu Buka u Masa Jesosi go paaja te a dee oto köndë tu. Ma na ka oto sëmbë bi go konda di Buka kaa e, be an dë taa u go ta njan buka a di wooko di wan oto sëmbë bi wooko kaa.

17 Biga u kë faa dë leti kumafa de bi sikifi buta a Gadu Buku taa: Ee wan sëmbë kë njan buka a wan soni, nöö be a njan buka da Masa
 „a di soni di a wooko nëen liba.”

18 Biga wë ee wan sëmbë luku ën seei te a kaba si taa a bumbuu, nöö an dë bumbuu sëmbë eti e. Ma di sëmbë di Masa luku te a kaba feni taa a bumbuu, nöö di sëmbë dë hën da bumbuu sëmbë tuu.

11

Aki Paulosu ta taki soni möön u dee ganjansëmbëma dee ko a dee Kolenti sëmbë naandë.

1 Söö. Wë nöö dee sëmbë, mi begi unu, be un hoi pasensi abiti sö möön longi, fuun haika wanlö wisiwasi fan mi o fan aki. 2 Wë biga mi ta djalusu da unu leti kumafa Gadu seei ta djalusu da unu. Mi ta watji unu kumafa wan tata ta watji wan mujëe mi fëen di wan womi ta kiija, faa musu göö bunu dëen. Biga sö nöö mi paamusi unu da „Jesosi” Keesitu, fu te di daka dou nöö mi sa buta unu nëen fesi limbolimbo söndö föutu.

3 Ma nöö mi ta fëëe da unu o. Biga a kandë sëmbë sa ko ganjan unu fu wan waka a „Masa Jesosi” Keesitu baka ku limbo hati möön, leti kumafa i si di sindeki bi go ganjan Eva a di djai ku dee bödjëe fan fëen. 4 Biga fa un sai naandë, nöö misikuma te wan oto sëmbë ko a unu naandë ko ta mindi soni da Masa Jesosi te an ta djei di Jesosi di mi bi konda da unu dë möön, tökusee wan ta fia ku ën jakëen puu dë. Sösee ee wan sëmbë ko ta mindi soni da di Akaa u Gadu te an ta djei di Akaa u Gadu di bi dë a unu kaa, nöö woon piki. Ee nasö, ee wan sëmbë tja wan oto buka ko ta konda da unu ta mindi soni tee an djei di Bunu Buka u Gadu di mi bi konda da unu naandë möön, nöö wan o jakëen. Wë dee sëmbë, a bigi a mi da unu o.

5 Biga misikuma ma dë möön lagi möön leki dee sëmbë dee ta buta deseei kuma gaan tjabukama naandë e, te de ta kai deseei apösutu tu. 6 Fa mi dë aki, nöö ma lei fa u fan tuu, ma töku sabi an pena mi e. Biga te mi ta fan, mi saandi mi ta taki. Unu seei sabi sö tu a hii futu, biga a unu mindi naandë mi bi libi.

7 Dee sëmbë o, kumafa u ta taki dee soni aki, na unsë seei un si mi a’ föutu a unu baa? A sa kë taa fa mi bi ta wooko ta heepi mi seei fu mi sa konda di Buka u Masa Gadu da unu söndö mi tei möni a unu nö? Fa mi bi lagi miseei fu mi sa hei unu dë, hën da di föutu di mi mbei a unu mindi nö, dee sëmbë?

8 Biga a dë sö tuu taa ee i luku ën te i kaba, nöö a djei kuma mi fufuu dee oto keiki u mi heepi unu. Biga de wë bi ta sölu mi ku dee soni mi abi fanöudu, hii fa unu mi bi ta heepi. 9 Ee mi bi abi wan soni fanöudu, nöö ma bi ta toobi unu ku ën e. Nönö. Ma dee biibima dee bi kumutu a Masadonia ko a mi dë, nöö de bi tja dee soni mi bi abi fanöudu ko da mi. Sö mi bi ta hoi mi seei a hii

futu fu ma musu tuwë dee hebi u mi a unu liba. Nöo mi taki da unu taa sö nöo mi o ta libi ku unu nango nöömö tu.

¹⁰ Nöo sö mi o ta njan buka nango nöömö tu, taa ma ta konda di Buka u Gadu fu mi feni njan a unu hedi. Biga fa mi ku Keesitu nama aki, nöo leti fa a ta taki tuutuu soni söndö tooka töngö, nöo sösee mi ta fan aki söndö tooka töngö tu e. Nöo na wan sëmbë dë a di pisiwata fuunu ala o tapa mi a di soni mi ta njan buka aki möönsö. ¹¹ Nöo fa mi ta fan aki, dee sëmbë, nöo un ta si kuma ma lobi unu mbei nö? Nönö e. Biga Gadu sabi tuutuu taa mi lobi unu seei.

¹² Söö. Ma nöo fa mi ta du aki un saandi mi ta du nö? Mi ta tapa pasi da dee sëmbë fu de an sa njan buka taa mi ku de dë pei ku pei a di wooko u Gadu. Nöo sö mi o ta du ën nango nöömö tu. ¹³ Biga wë dee lö pei sëmbë dë ta mbei taa de seei dë tjabukama u Masa Jesosi Keesitu kuma u dee apösutu, ma na Masa Jesosi hën manda de e. Ganjan de ta ganjan sëmbë.

¹⁴ Ma nöo fa de ta du dë, an dë gaan soni da mi tu. Biga fa didibi sai dë, nöo so juu a ta tooka seei ko dë dililii kuma wan basia u Masa Gadu Köndë, ta mbei taa a ta limbo sëmbë wojo. ¹⁵ Wë nöo andi wë? Ee dee futuboi fëen ta buta deseei kuma de dë bunulibima, nöo an dë wan foondo soni. Biga wan futuboi musu djeesi ën masa. Ma kaba u de o dë a di paima di de o kisi leti kumafa a fiti di wooko u de.

Aki Paulosu ta konda dee soni

dee ta miti ën a di tja

u di Buka baka.

¹⁶ Wë nöo dee sëmbë, mi taki da unu möön e, taa wan musu mëni taa fusutan u mi poi, fa mi ta njan buka da miseei aki. Ma ee un si sö seei ma un haika mi nöo, leti kumafa un ta haika te wan siki-a-hedima ta fan.

¹⁷ Nöo di soni mi o fan aki an dë taa Masa manda mi e. Nönö. Ma a dë wan gaan wisiwasi fan nöo, di mi o fan fu di mi sabi taa mi abi leti u miseei ta njan buka tu. ¹⁸ Biga sömëni sëmbë dë a unu mindi naandë ta njan buka a soni u di goonliba aki ta hopo deseei buta u sëmbë si kumafa de bumbuu tjika. Nöo misikuma miseei sa njan buka sö tu. ¹⁹ Biga wë fa un sai dë, un lobi u haika di fan u dee wisiwasima kaa. Wë di un köni sö, nöo misikuma un sa haika miseei tu kumafa un ta haika dee otowan.

²⁰ Biga fa un sai dë, ee sëmbë buta unu a katibo, wan a' toobi. Ee sëmbë ta njan möni fuunu, wan a' toobi. Ee wan sëmbë kisi unu buta nëen basu, nöo wan ta a' toobi. Ee sëmbë ta hopo ën seei buta a unu liba ta lagi unu ta wisiwasi unu, wan a' toobi. Ee de naki unu a bandja jesi seei, an dë gaan soni a unu. Biga sö dee sëmbë dë ta libi ku unu kaa. ²¹ Ma fu mi aki, a dë wan gaan sen soni da mi e, baa. Biga wë mii bi sösö tee ma bi libi ku unu a dee lö fasi dë.

Ma nöo ee wan sëmbë a' hati u njan buka a wan soni liba, nöo miseei a' hati u njan buka da soni tu.

Söö. Nöo mi o taki wanlö soni aki da unu möön kuma wisiwasima e, ma sö nöo mi o taki. ²² Biga ee wan sëmbë ta njan buka taa a dë lalalala Dju fu di dee Dju sëmbë dë apaiti sëmbë u Gadu, nöo miseei sa njan buka sö tu. Ee de taa de dë bakamii u Abahamu, nöo miseei dë sö tu. Ee de taa de dë Isaëli sëmbë, nöo miseei tu. ²³ Ee de taa de dë futuboi u Jesosi, Keesitu, mi bi pasa de gaanfa a di soni dë.

Nöo fa mi ta fan aki mi ta fan leti kuma wan wisiwasima, ma mi o ta taki ën te go dou. Biga mi biinga da Masa Jesosi möön gaanfa möön leki dee

ganjanma a unu mindi naandë e. Biga sëmëni pasi mi bi dë sötösötö a dunguwosu fu Masa Jesosi hedi. Sëmëni toon mi bi kisi wipi fëen hedi tu. Sëmëni pasi mi ku dëdë bi miti fesi ku fesi. A hii dee soni dë tuu mi pasa dee sëmbë dë gaanduwe kaa. ²⁴ Feifi pasi dee Dju sëmbë u mi fon mi ku wipi. Hiniwan pasi fon de ta da mi diiteni-ku-nëigi wipi. ²⁵ Dii pasi de fon mi ku pau. Wan pasi de naki mi ku sitonu *te de ninga taa mi dëdë.* Dii pasi sipi booko disa mi a ze mindi. Wan u de mi bi dë wan hii ndeti ku wan hii didia a zengezege a liba wata ta tja fuka.

²⁶ Fa mi dë aki, ma ta dë a wan kamian. Hii juu mi nango a kamian ta ko kodo. Nöo fa mi ta waka ta lontu aki, sëmëni pasi gaan wata bi dë fa u tja mi go kii. Sëmëni toon mi bi musu waka ka fufuuma ta watji sëmbë u de kisi. Mi bi ta da a gaan nöutu a dee sëmbë u miseei köndë maun, te kisi ku dee oto köndë sëmbë maun tu. Mi bi dë a nöutu a ganda mindi. Mi bi dë a nöutu a sabana dendu. Mi bi dë a nöutu a wata liba. Mi bi dë a nöutu a dee sëmbë dee ta ganjan taa de dë biibima maun. ²⁷ Mi ta biinga ta wooko taanga tee so juu ma ta duumi a ndeti seei. So juu mi ta tja hangî tee na soni. So juu na wata seei mi ta feni u mi bebe tu. So juu ma ta a' soni u njan. So juu mi ta tja kötö tee, biga soni an dë u mi tapa sinkii.

²⁸ Ma nöo boiti u dee döösë soni naandë, hiniwan juu mi ta tja di hebi u dee biibima a dee kamiankamian a mi hati. ²⁹ Biga wë ee wan sëmbë dë suwakisuwaki a di biibi, nöo mi seei ta suwaki tu. Ee wan biibima kai, nöo mi ta tja di hebi fëen, biga hati u mi ta boonu ku di soni mbei a kai dë.

³⁰ Wë nöo fëen mbei ee mi musu ta njan buka a soni, nöo a dee lö soni dee miti mi dë, dee ta mbei mi lagi a sëmbë wojo naandë, nöo a de nöo mi sa njan buka. ³¹ Nöo Masa Gadu, di Tata u Masa Jesosi Keesitu di musu kisi gafa u teego, hën sabi taa fa mi ta fan aki, na soni mi ta mindi e, dee sëmbë. Tuutuu soni mi ta taki. ³² Biga di mi bi dë a di köndë de kai Damasikusi naandë, nöo di hedima di di könu de kai Aletasi bi buta dë, a manda wanlö sodati u de lontu mi watji kisi. ³³ Ma nöo hën dee biibima naandë fusi mi. De buta mi a wan manda dendu hën de saka mi go a goon a döösë u di sitonu peni u di köndë. A sô wan lagi fasi mi kumutu a dee felantima u mi maun.

Nöo sô soni bi waka ku mi, dee sëmbë. *„Nöo a dee lö soni dë nöo mi sa njan buka e.”*

12

Aki Paulosu ta konda da de fa Gadu bi lei ën tjubitjubi soni.

¹ Wë nöo dee sëmbë, leti kumafa i si mi taki da unu naandë kaa taa ee mi ta njan buka, nöo an o heepi mi a wan wojo soni. Ma töku mi o go dou. Biga mi o konda da unu kumafa Masa bi lei mi dee tjubitjubi soni fëen a wan apaiti fasi. A dë leti kuma mi bi ta sunjan sô, ma na sunjan, biga mi bi dë ku wojo.

² Mi sabi wan womi di bi biibi a Masa Jesosi Keesitu, nöo hën wan gaan soni pasa ku ën kuma teni-a-fô jaa longi kaa. Wë ee sinkii soni, ee akaa soni, di dë ma sabi. Gadu wanwan nöo sabi. Ma a dë kuma wan soni tei ën tja go pasa dee teeja u mundu go te a di köndë u Gadu seei. ³ Nöo kumafa i si mi taki dë kaa, ee sinkii soni ee akaa soni më sabi. Gadu wanwan nöo sabi. ⁴ Ma nöo de tjëen go dou a di waiti kamian u Gadu de ta kai Paladëisi. Nöo hën a jei wanlö sondi ala di an sa konda seei. Ma boiti di dë, de bai ën taa an musu konda de tu.

⁵ Wë nöo, dee sëmbë, a dee lö soni dë mi bi sa njan buka e, ma nöo ma o du ën. Ma dee soni mi o tei ta njan buka da, nöo de da dee soni dee ta buta mi ko lagi a sëmbë wojo. ⁶ Ma ee u mi tei dee soni dee Gadu lei mi naandë fu mi sa

njan buka a de liba, nöö ma lau e, biga sö Gadu bi lei mi de tuú. Ma nöö ma o du en e. Biga fa mi dē aki ma kē u sēmbē musu luku mi möön hei möön leki fa de ta jei mi ta fan, ku fa de ta si mi ta libi.

⁷Ma nöö dee sēmbē, fa mi taki dē seei, ma ma sa kisi gaan fasi fu dee gaan heihei soni i si Gadu lei mi naandē e. Nönö. Biga wē Gadu disa pasi da didibi, hēn a manda wan futuboi fēēn ko naki mi. A buta wan soni da mi di ta tjökō mi leti kuma maka, nöö hēn ta fuka mi nöömō mbei ma sa abi gaan fasi. ⁸Nöö dii pasi mi begi a wan apaiti fasi fu Masa musu puu di lö soni naandē a mi liba. ⁹Ma nöö hēn a fan ku mi taa: „Fa i dē aki, nöö mi sabi dee fuka fii kaa. Nöö be i tifihedi ku de nöö, biga mi o tja i ku mi bunuhati. Biga te wan sēmbē kaakiti ku saanfa-u-du fēēn kaba, nöö nēēn mi sa feni pasi u wooko nēēn liba ku di kaakiti u mi awaa.” Sö Gadu fan ku mi e. Nöö fēēn mbei a möön bunu da mi fu mi ta njan buka a dee suwaki pisi u mi libi. Mi o ta wai ku de seei, be di kaakiti u „Masa Jesosi, Keesitu tan ku mi.

¹⁰Wē nöö da sö e, dee sēmbē. Fa u dē aki, mē a toobi möön ee hiniwan soni ta pasa ku mi fu „Masa Jesosi, Keesitu hedi. Ee mi suwaki a soni, mē a toobi. Ee sēmbē ta kosi mi, ee de ta sitaafu mi, an dē gaan soni da mi tu. Ee mi ta tja pena nasō mi ta tja fuka, ma a’ toobi. Mi ta wai seei a dee soni dē dendu. Biga wē hii dee suwaki pisi u mi dē tuu ta buta mi fu mi dē taanga „ku di kaakiti u Gadu wanwan.”

Aki Paulosu ta konda da de kumafa a kē heepi de tjika.

¹¹Wē dee sēmbē, mi taki e, fa i si mi njan buka da miseei dē, nöö a dē leti kuma hedi u mi poi. Ma unu wē buta mi e. Biga unu bi musu ta gafa mi. Biga wē hii fa i si ma dē wan wojo soni seei fa mi dē aki, ma misikuma ma dē möön lagi möön dee sēmbē dee ta hopo deseiei buta u gaan tjabukama a unu mindi naandē. ¹²Biga wē mi bi libi a unu mindi ku gaan pasensi e, nöö sōmēni foondo wooko mi bi ta du a unu dē ku di kaakiti u Gadu. Sōmēni maaka un si tu, nöö dee soni dē bi musu ta lei unu taa mi dē wan tjabukama u Gadu tuu.

¹³Nöö dee sēmbē, unfa a waka un si taa mi ta seeka dee biibima a dee oto kōndē bunu möön unu? A sa kē taa fu di ma bi ta tja dee fuka u mi ko tuwē da unu nö? Hēn da di föutu mi mbei nö, dee sēmbē? Wē ee di dē wanwan, nöö mi begi unu be wan hoi mi a bēē. Wē biga sö mi libi ku unu tuu.

¹⁴Ma fa u dē aki, mi dē kabakaba u mi ko a unu di u dii pasi. Ma seei te mi ko, ma o buta fuka u mi a unu liba möönsō e. Nönö. Biga wē na gudu mi ta suku a unu e, dee sēmbē, ma unu seepi wē mi kē di kē. Biga wan piki mii an musu ta sölugu en tata ku en mama, ma tata ku mama de ta sölugu piki mi.

¹⁵Nöö fēēn mbei fa u dē aki, mi dē seei kabakaba fu mi lasi hii soni da unu, te dou ku miseei tu. Ma nöö fu di un si taa mi lobi unu taanga, nöö fēēn mbei wan sa lobi mi tu nö?

¹⁶Ma nöö fa mi fan dē, nöö kandē sēmbē o dē a unu mindi naandē di o taa: “Höön, awa, fa i si an ta buta dee fuka fēēn a u liba aki, bödjēē wē a ta pēē e. Biga a o abi kamian nöömō faa ganjan u njan a wan kōni fasi.” ¹⁷⁻¹⁸Sö un ta mēni nö, dee sēmbē? A kandē dee sēmbē mi bi manda ko a unu naandē, de un ta taki nö? Fa mi bi manda Titusi ku di otowan fēēn ko a unu, nöö Titusi bi suku soni a unu a wan tjubi fasi faa tja wini ko dēēn seei nö? Wē ma sikuma a dē sö e. Biga mi ku Titusi tuu ta waka a di Akaa u Gadu leiki ta libi a di wan seei fasi nöö.

¹⁹Wē nöö fa mi fan ku unu naandē, dee sēmbē, a sa kē un mēni taa bunu nē mi ta suku a unu nö? Nönö e. Ma mi ta fan ku unu a Gadu fesi fu di u ku unu tuu dē sēmbē u „Jesosi, Keesitu, nöö u kē fuun musu ko taanga a di biibi. Hēn di soni dē nöö u ta suku a unu e, dee sēmbē.

²⁰ Biga wē mi ta fēēē da unu taa te mi o ko a unu ala, nōō mi o ko si unu a wan fasi di an bunu da mi seei. Nōō ee a dē sō, nōō unu seepi o ko si mi a wan fasi di an bunu da unu tu. Biga mi ta panta taa te mi ko dē, nōō mi o ko si unu taa un ta kisi toobi ku unu na unu ta haun ku unu seepi, hati fuunu ta dē boonuoonu, hiniwan sēmbē ta biinga nēēn seei soni baka, wan abi toobi ku otowan, un ta tja unu seepi ta kosi a baka ta mindi soni da unu na unu, so fuunu o sai naandē ku gaan fasi, nasō un o dē ta du fanjanfanjan soni.

²¹ Dee sēmbē, misikuma ee mi ko si unu a sō wan fasi, nōō sen o kisi mi seei a Gadu fesi o. Nōō a o ta hati mi te na soni da dee sēmbē fuunu naandē dee an disa dee peipei fanafiti libi u de, te dou ku dee sensen soni de ta du a di sē u manu ku mujēē soni. „Nōō mi kē un seeka dee lō pei libi fuunu dē bifō mi ko a unu ala e, baa.„

13

Aki Paulosu ta bai dee sēmbē

mōōn u de musu seeka de

libi bifō a ko a de.

¹ Sōō. Wē kumafa i si mi taki dē kaa, dee sēmbē, disi o mbei di u dii pasi di mi o ko haika unu. Wē nōō un sabi fa de sikifi a Gadu Buku taa ee wan sēmbē du wan hogi, nōō tu nasō dii sēmbē musu piki taa sō a du ēn tuu, bifō di sēmbē di du di hogi dē o kisi sitaafu awaa.

² Wē fa i si mi o ko a unu dē, nōō leti sō soni o waka e. Biga wē a di u mbei tu pasi di mi bi dē a unu ala, nōō mi bi bai wanlō sēmbē a dee hogi de ta du. Sōseei fa mi ta mbei di pampia aki, mi toona ta bai de mōōn. Nōō fa i si mi o ko di pasi aki, nōō hēn o mbei dii pasi. Nōō ma o fan ku de ku buka mōōn e. Ma mi o du ku de awaa te dou ku hii dee oto sēmbē dee sai dē tuu, dee an bia disa dee wogi du u de.

³ Biga wē misikuma un kē sabi ee dee fan mi ta fan ku unu, ee Masa Jesosi Keesitu hēn ta da mi de tuutuu. Biga un taa te mi ta fan nōō mi ta fan fēēēfēēē, ma Masa Jesosi hēn an ta fēēē ma a ta wooko ku kaakiti a unu dē. ⁴ Wē nōō tuu. Ma fa i si de bi kii Masa Jesosi a di lakpa pau dē, nōō wan suwakisuwaki libisēmbē de kii dē, ma nōō di a weki ko dē ku libi fa u dē aki, nōō ku di kaakiti u Gadu a ta libi e. Nōō fa u ku ēn nama makandi aki, nōō u dē suwakisuwaki libisēmbē eti tuu, ma tōkuseei ku di kaakiti u Gadu u ta libi fuu heepi unu.

⁵ Wē dee sēmbē, mi taki e, „di un lo’ u wegi sēmbē luku naandē kaa,„ nōō mi kē fuun wegi unu seei luku bunu ee un dē biibima tuutuu. Biga a kandē fa i si un sai dē seei, ma Jesosi Keesitu an dē a unu hati. „Ma tōku na sō mi ta mēni e, dee sēmbē. Ma mi a’ di mēni taa un dē tuutuu biibima u Masa Jesosi.„ ⁶ Nōō ee un pasa di lō tesi dē, nōō misikuma woon si taa u seei pasēēn tu „taa u dē tuutuu tjabukama u Masa Jesosi.„

⁷ Nōō mi ta begi Masa Gadu da unu fu wan musu du na wan hogi. Nōō ma taki sō fuu lei sēmbē kumafa u dē tjabukama u unu liba tjika e. Nōnō. Ma fuun seepi hedi. Biga u kē di libi fuunu musu dē a tatai liba, hii fa sēmbē ta taki fuu taa wa dē bumbuu tjabukama tjika. ⁸ Biga wa ta mbei mōiti u sēmbē musu du wan soni di an ta kai ku di Buka u Gadu e, ma fu de musu libi leti kumafa Gadu kē.

⁹ Nōō fēēn mbei ma a’ toobi ee mi ta libi kuma mi sōsō, kuma ma abi kaakiti a unu mindi. Solanga un dē taanga a di biibi kaa, nōō mi dē waiwai. Nōō mi ta begi seei da unu fuun musu ko dē telutelu gbelingbelin kumafa Gadu kē.

¹⁰ Nöö hën mbei mi ta buta dee soni aki a pampia manda da unu a fesi, fu te mi ko a unu nöö ma o feni soni fu mi gandji da unu möön. Biga di makiti di Masa da mi aki, nöö an dë wan soni u mi booko unu saka e, ma fu mbei un ko dë gingin a di biibi.

Aki Paulosu ta tapa di biifi.

¹¹ Söö. Wë nöö ka mi sikifi tjika aki, nöö mi o tapa ufö e, dee sëmbë. Nöö mi taki e, be un piki dee soni mi sikifi aki nöö un buta unu libi a tatai liba ku telu. Nöö be hati fuunu dë bööböö ku wan pakisei makandi, nöö Masa Gadu o dë ku unu. Biga nëën lobi ku kötöhati ta kumutu.

¹² Nöö te woon da unu seei odi, nöö un baasa unu seei makandi ku limbohata e, „kumafa a fiti biibima ku biibima.”

¹³ Nöö hii dee sëmbë dee Gadu tei apaiti aki tuu ta manda gaan odi da unu.

¹⁴ Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku ën bunuhata e, dee sëmbë. Nöö di lobi u Masa Gadu ku di makandi libi di di Akaa fëën ta da musu dë ku unu tu.

„Na soni möönsö e, dee sëmbë. Mi, Paulosu, ta manda gaan odi da unu. A tan sö.”

Di biifi Paulosu manda da dee biibima u Galasia

Wan wöutu a fesi.

Di womi de kai Paulosu bi dē wan u dee tjabukama u Masa Jesosi de ta kai apösutu. Nöo hēn mbei di biifi aki manda da dee biibima a dee kōndēkōndē u di pisiwata de kai Galasia.

Nöo di soni mbei a mbei di biifi aki. A bi go a Galasia faa tja di Buka u Masa Jesosi go da dee sēmbē u di kōndē. Nöo hēn so u dee sēmbē fu ala bia libi ko ta waka a Masa Jesosi baka. Nöo di a kumutu dē, tee bakaten hēn a ko jei taa wanlō sēmbē ko a dee Galasia biibima dendu dē ko tja wan njunjun buka poiwei wan ko da de, taa di fa de biibi a Masa Jesosi dē an tjika eti. De musu kofi di maaka u Isaēli ta hoi dee Isaēli wēti ufō Gadu sa limbo fesi da de. Nöo de taki wan oto soni tu taa Paulosu aan taki a di Buka a bi tja ko da de naandē, biga na Gadu bi dēen di buka. A libisēmbē nöo a feni ēn. Sō de ta lei dee Galasia sēmbē.

Nöo di Paulosu jei sō, hēn a mbei di biifi aki wante manda bai de a dee lö lei dē. A manda leti de tu fa u de musu libi kuma biibima u Masa Jesosi.

Aki di biifi seti.

¹⁻² Wē dee sēmbē, mi Paulosu ta manda gaan odi da unu e. Nöo mi ta mbei di pampia aki da un dee sēmbē dee ta biibi a Masa Jesosi liba ta miti makandi a dee kōndēkōndē u di pisiwata u Galasia dē. Fa mi dē aki, mi da wan u dee tjabukama u Masa Jesosi de ta kai apösutu e. Nöo na libisēmbē buta mi sō. Na de manda mi tu. Ma Jesosi Keesitu ku hēn Tata di bi weki ēn a dēdē buta mi. Nöo fa mi ta manda di biifi da unu aki, nöo mi ku dee oto biibima u Masa Jesosi dee mi ku de dē aki, sō u tuu ta mandēen.

³ Nöo u Tata Masa Gadu ku Masa Jesosi Keesitu musu dē ku unu e, ta heepi unu ku de bunuhati. De musu mbei hati fuunu dē bööbö.

⁴ Fa Masa Jesosi sai dē, dee sēmbē, nöo hēn wē hopo ēn seei paka di paima da u fu dee hogidu fuu hedi e. Nöo a du ēn faa sa puu u a dee hogi libi basu u di ten u dē aki. Sō wē u Tata Masa Gadu bi kē kaa. ⁵ Nöo fa a sai dē a musu abi gafa ku nēbai fu teego. A tan sō.

Aki Paulosu ta piki de taa wan kodo buka u Masa Gadu nöo dē.

⁶⁻⁷ Wē dee sēmbē, di soni aki sō, a foondo mi tumisi e. Ma bi mēni sō fu unu taa un bi o bia sō hesi kumutu a di Sēmbē di bi kai unu ku ēn bunuhati ko nēen. Wē biga ku ēn bunuhati a bi manda „Jesosi, Keesitu ko jabi pasi da unu fuun sa ko sēmbē fēen. „Hēn wē da di Buka di u konda da unu.„

Nöo hēn wē un kē disa di bumbuu soni naandē go ta piki dee sösō buka dee oto sēmbē ta konda da unu naandē taa Gadu buka, ma na Gadu buka seei de dē. Wē biga Gadu aambi oto pei Buka möönsō „möön leki di u konda da unu. Ma fu di un ta haika dee oto sēmbē,„ hēn wē i si ta buuja unu sō teefa wan saandi un ta du möön.

⁸ Nöo mi taki e, dee sēmbē, di Buka di i si u bi tja ko da unu dē, nöo hēn nöo da di tuutuu wan e. Hēn nöo un musu piki. „Ee u seei toona ko a unu baka ko da unu wan oto buka, nöo wan musu piki e. Ee wan basia u Masa Gadu Kōndē seei bazia ko a unu dē ko da unu wan oto buka möön leki di u bi konda da unu kaa, nöo Masa Gadu musu sibēen fu nöömō e! „Biga di Buka u Gadu hēn a ta poi.„

⁹ Mi toona taki en wan pasi möön leti kumafa i si u bi taki en kaa, taa ee wan sêmbê a unu dë ta konda wan oto buka da unu möön leki di un bi jei a u kaa, nöö di siba u Gadu musu kisi en fu nöömö e.

¹⁰ Wê di fan mi fan aki, unfa un mênî fêen, dee sêmbê? Mi fan en faa kai ku libisêmbê ö, naa faa kai ku Gadu? Fa u dë aki, un ninga taa mi ta suku gafa a libisêmbê eti ö? Wê nöön e baa. Biga ee mi ta suku gafa a libisêmbê eti, nöö hên da ma dë wan futuboi u „Jesosi„ Keesitu.

Aki a ta konda da de taa na a libisêmbê a kisi di Buka.

¹¹ Be mi taki da unu e, dee sêmbê u mi dë, taa di Buka di i si mi bi tja ko konda da unu dë, nöö na libisêmbê abi en e. ¹² Biga na a libisêmbê a kumutu, nöö na libisêmbê lei mi en tu. Ma Jesosi Keesitu hênseei wê ko a mi ko lei mi en sö. ¹³⁻¹⁴ Biga fa un sai dë, nöö un bi musu jei sö u mi taa a fesi mi bi ta biinga ku hii dee guwenti fuu Isaêli sêmbê tuu, kumafa u bi lei a dee gaan sêmbê fuu. Mi bi dë a sômênî u dee pei u mi fesi a dee soni naandë. „Biga mi bi mênî taa fa mi ta hoi dee Isaêli wêti dë, nöö hên di soni dë Gadu bi kê ufö a o limbo fesi da mi.„ Nöö hên wê mbei mi bi ta sitaafu dee biibima u Masa Jesosi gaanfa seei „fu di de an dë ku dee wêti dë möön.„ Ma hii fu di dë, nöö hên di keiki u Gadu wê mi bi ta biinga u kaba a sôsö sö e. Ma bi sabi seei.

¹⁵ Ma fa i si mi bi ta du dë seei, Gadu bi a' bunuhati u mi o. Biga gaanduwe a fesi bifö de pai mi, nöö a bi tei mi kaa fu mi ko sêmbê fêen a bakaten. ¹⁶ Nöö hên wê u dë teefa di juu dou, hên a mbei mi ko sabi Jesosi di Mii fêen, fu mi sa ta tja di Buka fêen awaa ta konda da dee sêmbê dee an dë Isaêli sêmbê.

Wê nöö fa i si a bi ko a mi naandë, nöö ma bi go a na wan libisêmbê go hakisi ee andi u mi musu du möönsö e. ¹⁷ Na a dee Tjabukama u Masa Jesosi de ta kai apösutu, dee dë a Jelusalen, seei mi bi go. Fa de bi dë tjabukama ufö mi seei, ma töku ma bi go a de. Ma mi hopo u mi wante, mi wanwan, hên mi go u mi te na Alabia a di sabana köndë dë. „Wê nöö fa mi ta taki en aki sö, hên da libisêmbê lei mi di buka nöö?„

Nöö di mi kumutu na Alabia naandë, hên mi toona go a Damasikusi baka „ka mi bi kumutu.„ ¹⁸ Nöö hên mi tan dii jaa naandë. Nöö hên mi toona kumutu a Damasikusi go a Jelusalen go haika Petuisi, be mi ku en mbei guwenti awaa. Nöö hên mi dë ku en a Jelusalen dë teni-a-feifi daka ufö mi kumutu dë. ¹⁹ Ma nöö fa i si mi bi go dë seei, ma si dee oto Tjabukama u Masa Jesosi möönsö e, ma di baaa u Jesosi de ta kai Jakobosi hên nöö mi bi si dë. ²⁰ Nöö fa mi ta fan aki, Masa Gadu seei sabi taa na soni mi ta mindi e. Tuutuu soni mi ta taki.

²¹ Nöö hên di mi kumutu a Jelusalen naandë, hên mi go ta waka a dee köndëköndë u Silia ku Silisia ta konda di Buka u Masa Jesosi Keesitu ta lontu.

²² Ma dee oto biibima fêen dee ta miti makandi a dee köndëköndë u Judea, nöö deseei an bi si mi sabi eti e. ²³ Ma de ta jei soni u mi nöö taa di sêmbê di bi ta sitaafu de a fesi ta kii, nöö hên wê bia ko biibi te a tei di Buka u Masa Jesosi ta tja ta paaja, di hênseei bi ta biinga u tapa. ²⁴ Nöö di de ko jei sö, hên de ta wai seei ta gafa Masa Gadu fu mi hedi.

2

Aki Paulosu konda fa a bi go miti ku dee hedima u keiki

a Jelusalen.

¹⁻² Wê nöö fa mi ta tja di buka ta paaja dë, nöö a baka teni-a-fö jaa bifö mi toona go a Jelusalen möön, mi ku Banabasi. Nöö di soni mbei u go ala, u di

Gadu seei ko lei mi taa mi musu go. Nöo di u nango, hën u tja di kijoo de kai Titusi go ku u. „Biga u ku ën ta wooko di wooko u Gadu makandi.”

Nöo hën wë di u go dou a Jelusalen, hën u go a dee sëmbë dee de ta si kuma fesima u de a di biibi. Nöo hën u kai de tja go a së. Nöo hën u fan ku de te u kaba taa sö wan buka u ta tja ta paaja da dee oto köndö sëmbë dee na u Isaëli „taa, ee wan sëmbë ja dë Isaëli sëmbë ma i ko ta biibi a Masa Jesosi kaa, nöo a tjika. An dë fii ta hoi dee wëti u Isaëli ufö Gadu o limbo fesi da i.” Nöo hën u hakisi de ee fa u ta konda di buka dë, ee de dë ku u a wan së. Biga fa de dë hedima naandë nöo u kë de nama ku u, ee nasö nöo a kandë sëmbë o mëni taa söso soni u ta du.

³Nöo di u fan ku de teefa u kaba, nöo hën de feni taa di buka u ta tja ta paaja naandë, nöo a bunu.” Nöo fa Titusi sai ku u dë, an dë Isaëli sëmbë e. Giiki sëmbë a dë, nöo aan di maaka u Isaëli, ma de an duwengi ën tu fu de koti ën sinkii buta di maaka. ⁴Nöo de an bi o mëni di soni dë seei tu e, ma wanlö sëmbë ta ganjan taa de dë biibima u Jesosi Keesitu fufuu pasi ko saapi a u mindi dë, ko ta watji u ta luku fa u ta libi fiifi söndö u dë a wëti basu. Biga de kë kisi u toona tja go buta kuma saafuma a dee wëti dë basu möön. ⁵Ma fa de ta du dë, nöo wa saka u seei da de e. Wa piki de buka seei a di soni dë. Biga u kë hoi di Buka u Gadu gbelingbelin da unu kumafa a dë.

⁶Nöo dee sëmbë u go a de dë, nöo de wë de ta luku kuma gaan hei sëmbë e. Ma di soni dë an dë gaan soni a mi, biga mi sabi taa Gadu hën an ta luku a sëmbë fesi. Ma boiti u di dë, fa de dë heima dë seei, ma de an buta wan wojo soni a di lei mi ta lei liba möönsö. „Biga de si taa di fa mi ta lei naandë, nöo a bunu kaa.”

⁷Nöo hën wë de ko si taa mi ku Petuisi, di wan wooko nöo wë Gadu da u ma de dë paatipaati. Petuisi hën da Tjabukama u Masa Jesosi a dee Isaëli sëmbë dendu, nöo mi da Tjabukama fëën a dee sëmbë dee na dë Isaëli sëmbë dendu.

⁸Nöo leti kumafa Gadu dë ku Petuisi a di wooko di a sai dë, nöo söseei a dë ku mi tu.

⁹Nöo fa i si Jakobosi, Petuisi, ku Johanisi sai dë, nöo de wë da dee sëmbë dee otowan ta si kuma posu a di biibi. Ma nöo fa de ko si fa Gadu dë ku mi ku ën bunuhati tjika, nöo hën de ko da mi ku Banabasi tuu maun. Nöo hën wë u ku de mbei buka te u kaba taa sö di wooko o paati. De o ta tja di Buka ta paaja a dee Isaëli sëmbë dendu. Nöo u, woo go a dee oto köndë sëmbë dee na u Isaëli. ¹⁰Ma wan soni nöo de begi u taa u musu ta heepi de ku dee penama u de „dee dë a Jelusalen naandë.” Ma nöo di soni de taki dë, mi bi dë tifihedu ku ën gaanfa seei kaa.

Aki Paulosu konda taa a bi bai Petuisi a wan soni.

¹¹Nöo mi o taki wan soni aki da unu e, dee sëmbë. Fa i si Petuisi dë gaan fesima dë seei, ma a wan juu dë nöo a bi ko a u na Antiokia, nöo hën wë mi bai ën a lanti fesi fu wan soni a bi du. Biga an bi a' leti.

¹²Biga a bi ta libi makandi ku dee biibima u Masa Jesosi fu Antiokia, dee na Isaëli sëmbë. Hën ku de bi ta njan a wan paabi. Nöo hën wanlö oto biibima u Masa Jesosi kumutu a Jakobosi a Jelusalen ala ko a u na Antiokia naandë. Nöo fa i si de ko dë, nöo de ta hoi di Isaëli wëti taa ee wan sëmbë aan di maaka u Isaëli nëën sinkii, nöo de an musu njan ku ën. Nöo di Petuisi ko si taa sö de ta du, nöo hën a ko fëë. Hën a hai hënseei puu a dee sëmbë na Isaëli sëmbë dë dendu ko ta hoi di wëti dë tu, ¹³hën ku hii dee oto Isaëli biibima dee ku u sai dë. Banabasi seei de kisi hai tja go a dendu tu, faa go ta libi a di ganjan fasi dë.

14 Nöo di mi si taa di libi u de an ta kai ku di Buka u Masa Jesosi di u ta konda aki, nöo hën wë mi fan ku Petuisi a hii dee oto biibima dë tuu fesi taa: "Womi." A piki. Mi taa, "Di soni aki, a bigi a mi da i möönsö. Wë biga i da wan Dju sëmbë di bi ta dë a wëti basu, nöo di wojo fii ko limbo te nöo hën wë i kumutu. Nöo andi mbei i kë toona hai dee sëmbë na Dju aki tja go buta a dee wëti dë basu u du?" Sö mi fan ku ën.

15 Nöo di soni mbei mi taki sö, dee sëmbë. Biga wë un sabi fa u dee Dju sëmbë dë kaa. U ta si u seei kuma wa ta booko Gadu wëti kuma dee oto köndë sëmbë. 16 Ma tökuseei, so fuu bi ko sabi taa di hoi di u bi ta hoi dee wëti dë, nöo an ta heepi u fuu ko bumbuu sëmbë möönsö a Gadu wojo. Wan kodo soni tö nöo sa mbei u ko sö, hën da ee u ta biibi a Jesosi Keesitu liba. Nöo hën wë mbei u ko ta biibi nëen e.

17 Nöo fa i si u ta suku fuu musu ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo ku biibi a „Masa Jesosi„ Keesitu söndö hoi wëti aki, nöo hën wë mbei dee oto Dju sëmbë fuu ta luku u kuma bookowëtima. Nöo unfa un pakisei u di soni dë? Hën da Keesitu manda u fuu booko Gadu wëti ö? Nönö. Kwetikweti. 18 Ma ee Gadu bai mi a wan soni te mi disëen kaa, nöo bakaten hën mi toona go tei ën möön, nöo awa ufö mi ko bookowëtima a Gadu wojo awaa.

19 Wë, dee sëmbë o, fa i si mi bi ta hoi dee wëti dë, nöo hën wë tja mi ko a Gadu e. Biga mi bi biinga tefa mi wei, ma bi sa hoi de ku telu möönsö. Nöo fa mi dë aki, nöo ma dë a dee wëti dë soni möön e. Mi disa de gaanduwe fu mi sa libi kumafa Masa Gadu kë awaa. 20 Biga fa „Masa Jesosi„ Keesitu dëdë a di lakpa pau dë, nöo mi ku ën tuu wë dëdë naandë e. Biga u dë di wan. Nöo di libi i si mi abi aki, na miseei ta libi ën möön. Masa Jesosi seei hën dë a mi hati ta tii mi. Nöo hii fa mi ta libi a di goonliba aki, nöo ku biibi nöo a di mii u Masa Gadu liba, di bi lobi mi tee a tei mi dëdë dëdë da mi.

21 Nöo ee mi ta hoi wëti eti fu hën musu mbei mi ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo, nöo hën da mi ta söso di soni di Gadu du da mi naandë ku ën bunuhati. Hën mbei ma o du ën e. Biga ee a dë taa wan sëmbë bi sa hoi wëti te a ko bumbuu tjika a Gadu wojo, nöo da an bi o dë fanöudu fu „Jesosi„ Keesitu musu dëdë.

3

Aki Paulosu ta gandji da dee Galasia biibima u di de

bia go ta hoi wëti.

1 Wë nöo un dee Galasia sëmbë u mi dë, andi seei du unu mbei un don sö? Sëmbë hën ko ganjan unu gaanfa sö nö, mbei un lasi unu seei te un fëekëtë di fa Jesosi Keesitu bi dëdë da unu nö? Ee! A bigi a mi da unu. Biga fa u bi tja Gadu Buka ko da unu dë, nöo u bi kondëen gbelingbelin da unu te a dë kuma a unu fesi seei de bi tja Masa Jesosi go peka a di lakpa pau kii. Sö wë un bi fusutan di Buka tjika e.

2 Nöo hën wë mbei mi kë hakisi unu wan soni. Fa un bi kisi di Akaa u Gadu dë, fu di un bi ta hoi wëti mbei nö, naa fu di u bi konda di Buka da unu hën un ko ta biibi nëen? 3 Wan a' fusutan nö? A fesi di un bi ko a Masa Jesosi, nöo di Akaa u Gadu hën bi seti di wooko a unu hati. Ma nöo fa u dë aki, un kë puu unu seei a di Akaa leiki tjëen go dou ku di fuunu seei kaakiti nö? 4 Hii dee sitaafu un bi tja a fesi di un bi ko njunjun a di biibi dë, nöo u söso un tja de nö? 5 Nöo fa Masa Gadu ta da unu di Akaa fëen ta du foombofoombo soni a unu dë, nöo faandi mbei a ta du sö? Fu di un ta hoi wëti mbei nö, naa fu di un bi jei di Buka nöo un ko ta biibi nëen?

Aki Paulosu ta lei fa Gadu bi tei Abahamu fëen sëmbë u di

biibi fëen hedi.

⁶ Wë dee sëmbë, mi kë fuun toona mëni di soni di un bi jei u di gaan sëmbë fuu de kai Abahamu. Biga de sikifi soni fëen a Gadu Buku taa, fa a biibi Gadu dë nõo fëen mbei Gadu si ën kuma an booko ën wëti wan daka. ⁷ Nõo hën a ko fika sò taa dee sëmbë ta biibi Gadu nõo de wë Gadu ta luku kuma gbelingbelin mi u Abahamu „biga de djei ën a di biibi.”

⁸ Nõo di Buku u Gadu bi taki tu taa te wan daka nõo dee sëmbë dee an dë Isaëli sëmbë o ko ta biibi, nõo Gadu o si de kuma de an bi booko ën wëti wan daka fu di biibi u de hedi. Nõo di Buka u Masa Jesosi aki sò, hën wë i si di Buku bi taki dë e. Nõo hën wë Gadu bi ta mëni tu di a taki da Abahamu taa: A i hii föluku u di goonliba sa feni heepi.

⁹ Nõo da sò e, dee sëmbë. Ee u ta biibi kumafa Abahamu bi biibi, nõo woo feni di bunu u Gadu leti kumafa i si di gaan biibima dë bi feni ën.

Aki Paulosu ta lei de taa Masa Jesosi puu u a di siba u dee wëti.

¹⁰ Ma hii dee sëmbë dee ta mëni u de hoi wëti fu de ko dë bumbuu sëmbë a Gadu wojo, nõo di siba u Gadu kisi de kaa e. Wë biga a dë a di Buku u Gadu taa:

Ee wan sëmbë ja ta hoi hii dee wëti u Gadu tuu

dee dë sikifisikifi a di Buku aki,

nõo di siba u Gadu dë a i liba e.

Sò di Buku taki. ¹¹ Ma nõo u sabi kaa taa na wan sëmbë sa ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo fu di a ta hoi wëti hedi e. Biga di Buku taki mõn taa:

Di sëmbë di ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo

fu di a ta biibi nëen hedi,

nõo hën nõo o feni di libi u Gadu.

¹² Nõo wëti hoi, nëen da biibi e, dee sëmbë. Biga dee wëti dë seei taki taa:

Di sëmbë di ta du „hii” dee soni

dee dë sikifisikifi aki

o feni libi a Gadu.

Wë nõo nëen da biibi mõn e. „Nõo hën tu, fa a taki dë, nõo hën da dee wëti siba u kaa. Biga na wan sëmbë tjika u hoi dee wëti u Gadu söndö misi.”

¹³ Ma fa i si „Jesosi, Keesitu sai dë, hën puu u a di siba u dee wëti naandë. Biga di Buku taki mõn taa,

Hiniwan sëmbë di de tei hëngi a pau kii,

nõo di siba u Gadu wë kisi ën.

Nõo fa de tei Masa Jesosi hëngi a di lakpa pau kii dë, nõo hën wë da di siba u Gadu kisi ën fuu hedi e, dee sëmbë. ¹⁴ Nõo di soni mbei a du ën, fu hii sëmbë

sa feni di bunu u Gadu awaa, kumafa Gadu bi paamusi Abahamu. Nõo a ko dë taa „na Isaëli sëmbë wanwan ma” hii sëmbë, ee i biibi a Jesosi Keesitu liba nõo joo feni di bunu dë. Nõo Gadu o da i di Akaa fëen tu di a bi paamusi u, fu di i ta biibi nëen liba.

Aki Paulosu ta lei de taa wëti an sa puu di buka u Gadu.

¹⁵ Wë dee sëmbë u mi aki o, un boo taki di soni aki sò kumafa libisëmbë guwenti taa te i ku wan sëmbë mbei buka a wan soni te un sitampu ën a lanti fesi, nõo na wan sëmbë sa puu di buka dë mõn e. Nõo söseei de an o sa buta wan oto soni nëen liba mõn tu. Biga di buka mbei sò kaa.

¹⁶ Nõo sò wë, Masa Gadu mbei wan buka ku Abahamu te a kaba taa a di böngö fëen hii sëmbë u goonliba sa feni heepi. Nõo fa a taki ën dë, an bi taa “dee böngö” e, ma a bi taa “di böngö”. Nõo di böngö dë nõo hën da „Jesosi, Keesitu.

¹⁷ Nöo di ten di Gadu bi mbei di buka ku Abahamu naandë, nöo dee Isaëli wëti an bi dë eti e. A baka föhöndö-ku-diiteni jaa bifö dee bakamii fëen ko kisi dee wëti a Gadu awaa u de musu hoi. Ma nöo fa de ko kisi de seei, ma dee soni Gadu bi paamusi Abahamu di a mbei di buka ku ën dë, de an puu möönsö. ¹⁸ Biga ee a dë taa dee wëti dee ko a baka dë musu hoi ufö sëmbë sa feni dee bunu u Gadu, nöo an bi o dë taa Gadu ta da sëmbë dee bunu fëen u sösö fu di paamusi fëen hedi.

Ma na sô a dë e, dee sëmbë. Gadu ta da u dee bunu fëen u sösö ku ën bunuhati „söndö u ta hoi wëti e„ fu di sô a bi paamusi Abahamu.

Aki Paulosu ta lei de un heepi dee wëti Gadu bi da Mosesi

abi da u.

¹⁹⁻²⁰ Wë nöo mi hakisi unu e, dee sëmbë, ku un pakisei Gadu da u dee wëti? Wë a da u de faa lei u andi da bunu ku andi da hogi, nöo fu de hoi u a pasi tu fu te dou di juu di Masa Jesosi o ko. Biga hën wë bi da di böngö di Gadu bi paamusi Abahamu taa woo feni heepi nëen.

Nöo di paamusi di a bi paamusi dë, a hebi möön dee wëti a bi da a baka e. Biga di Gadu bi mbei di buka ku Abahamu, nöo hën ku ën wanwan tö nöo bi mbei ën. Oto sëmbë an bi dë ku de a de mindi. Ma dee wëti, mindima hën wë tja de ko e. Biga Gaangadu manda dee basia fëen köndë u de tja dee wëti ko da Mosesi, nöo hën Mosesi tei de hën a tja de go da dee Isaëli sëmbë fu de musu ta hoi.

Aki ta lei faandi mbei dee wëti

u Gadu bi ko.

²¹ Wë nöo unfa un mëni u dee wëti dë? De ta fia ku dee paamusi u Gadu dee a bi paamusi Abahamu nö? Wë nönö, de an ta fia ku dë e. Kwetikweti. Biga ee wëti bi sa dë di u bi sa hoi tee nöo hën u kisi libi a Gadu, nöo hën da wëti bi o mbei u ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo tuu. Ma an dë sô e! ²² Biga hii u libisëmbë tuu dë a hogidu basu, leti kumafa i si di Buku u Gadu bi taki kaa. Wa sa kumutu nëen basu fuu ko bumbuu sëmbë möönsö.

Ma dee sëmbë dee ta biibi a Jesosi Keesitu liba, nöo de nöo sa kumutu a wogi du basu u de feni di bunu di Gadu bi paamusi dee sëmbë ta biibi nëen.

²³⁻²⁴ Wë un boo taki ën sô, taa Masa Gaangadu bi buta u a dee wëti dë basu fu de ta hoi u gingin seei a pasi fu te „Jesosi„ Keesitu ko. Nöo di a ko, hën a tja di pakisei u Gadu ko a döo taa ee u biibi nëen nöo woo ko dë bumbuu sëmbë a Gadu wojo. ²⁵ Nöo fa u dë aki, wa dë a dee wëti basu möön e, dee sëmbë, fu di u ko ta biibi a Masa Jesosi.

Aki Paulosu ta lei de fa biibima ku biibima dë a Gadu wojo.

²⁶ Dee sëmbë o, fa un ko ta biibi a Jesosi Keesitu liba dë, nöo un ko mihi u Gadu e. ²⁷ Fa i si un ko nama ku ën tei dopu dë, nöo unu ku ën tuu ko dë di wan sëmbë. ²⁸ Nöo aan toobi e, ee i dë Dju sëmbë ee ja dë Dju, ee i dë saafu ee ja dë saafu, ee i dë womi ee i dë mujëe, ma fu di un dë sëmbë u Masa Jesosi Keesitu, nöo unu tuu ko dë di wan. ²⁹ Nöo a Gadu wojo, nöo unu wë da dee gbelingbelin böngö u Abahamu e, nöo woon kisi hii dee bunu Gadu bi paamusi ën taa a o da dee böngö fëen.

4

*Aki Paulosu ta taki soni u
di guduma mi.*

¹ Wë nõõ aki woo taki soni u wan guduma mii. A dë sò taa te a dë miii nõõ an dë fëèn seei eti e. Aluwasi fa a o abi hii dee gudu fëèn tata a bakaten seei, ma a dë a sëmbë basu leti kuma saafu nõõ. ² Hën tata o buta wanlò futuboi faa kiijëèn dëèn, nõõ de o ta tjëèn ta manda a soni fu tee juu fëèn dou faa kumutu a sëmbë basu.

³ Wë nõõ a fesi, nõõ sò wë u bi dë tu e, dee sëmbë, a dee wëti u libisëmbë basu. ⁴ Ma teefa di leti juu u Gadu dou, nõõ hën a manda di Womi Mii fëèn ko a goonliba. Wan mujëë pai ën leti kumafa mujëë ta pai miii nõõ. Hën seei bi dë a wëti basu tu e. ⁵ Nõõ fa a ko dë, a ko faa puu u a wëti basu buta ko miii u Gadu, kumafa di guduma mii bi kumutu a dee futuboi basu. Biga a buta u fuu kisi hii dee soni dee wan mii u Gadu musu kisi. ⁶ Nõõ fu di u dë miii u Gadu, hën a manda di Akaa u di Womi Mii fëèn ko a u hati. Hën ta mbei u ta wai ku ën ta kai ën “Taata”.

⁷ Wë nõõ sò a waka e, dee sëmbë. Wan dë a wëti basu mõön kuma wan saafuma e, ma un ko dë miii u Masa Gadu fu di unu ku, hën mii Jesosi, Keesitu ko di wan. Nõõ woon feni hii dee bunu dee a buta da unu fuun feni fu di un dë miii fëèn e.

Aki Paulosu ta gandji da de mõön u dee wëti hedi.

⁸ Ma kumafa u bi taki dë seei, dee sëmbë, a fesi wan bi sabi Masa Gadu e. Un bi dë saafu a wanlò soni de ta kai gadu basu, ta hoi dee wëti u de. Ma hii fu di dë na Gadu seei de bi dë. ⁹ Ma nõõ di ten un ko sabi Masa Gadu, ma fuu taki, Masa Gadu hën fosu ko sabi unu, wë nõõ andi mbei un toona go a dee lö sösò wëti dë mõön u du? Saafu un kè dë sò mõön nõ? ¹⁰ Wë biga misikuma un toona ta hoi wantu wëti apaiti mõön di ta nama a liba, bamba daka, ee nasó jaa. ¹¹ Hën mbei wë mi ko fëëë da unu e, dee sëmbë, taa fa mi bi ta wooko a unu mindi dë, nõõ u sösò mi bi ta wooko.

¹² Dee sëmbë o, mi ta begi unu gaantangi e, taa be un toona ko dë leti kumafa i si mi dë aki. Biga mi wë da wan Isaëli sëmbë di bi ta hoi dee wëti fu mi ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo. Te wan pisi nõõ hën wë mi disa de ko ta libi sëndö hoi de, kuma unu. Nõõ hën fa u dë aki misikuma un kè ko tei dee lö wëti dë awaa ta hoi. Wë nõõ an bunu e.

Aki Paulosu ta mëni de a di fa

de bi libi ku ën.

Dee sëmbë o, mi begi unu, un boo toona libi kumafa u bi dë e. Wë biga di mi bi ko a unu dë, nõõ na wan daka un bi libi hogi ku mi seei.

¹³ Mi kè fuun toona mëni di soni mbei mi bi ko fika ku unu ala. Mi bi suwaki e, nõõ hën wë un bi hoi mi. Nõõ fa un bi hoi mi dë, nõõ naandë a waka mbei mi konda di Buka u Masa Jesosi fosu toon da unu.

¹⁴ Nõõ a di ten dë, na wan fuunu seei bi mbei mi fa u di siki di bi dë a mi sinkii. Fa a bi dë wan fuka soni da unu seei, ma töku wan bi sösò mi e, ma un tei mi leti kuma wan basia u Masa Gadu Këndë, kuma Jesosi Keesitu seei. Sò wë un hoi mi bunu tjika.

¹⁵ Nõõ di gaan wai di un bi ta wai ku mi naandë, naasë a dë? Wë biga mi sa piki sëmbë gbelin seei taa soni an fika di wan bi sa du da mi a di ten dë. Ee dee wojo sii fuunu a unu sinkii dë seei un bi sa diki puu, nõõ un bi o puu de da mi. ¹⁶ Wë nõõ andi mbei mi ku unu poi? Fu di ma ta kwei fan da unu ma mi ta fan ku unu gbelingbelin, nõõ hën di soni dë mbei mi ku unu ko felantima nõ?

Aki Paulosu ta bai de

a dee sëmbë dee kè tja de ko

buta a wëti basu.

17 Wë be mi bai unu a wan soni e, dee sëmbë. Fa i si dee sëmbë ta biinga ku unu naandë, nõö na bunu fuunu de kë sö e. Ma puu wë de kë puu unu a u, be un go ta kule a de baka.

18 Wë nõö ee wan sëmbë ta biinga ku unu nõö a bunu, ee a dë taa fu wan bumbuu soni hedi. Biga söseei mi ta biinga ku unu kaa. Ma nõö na te mi ta dë ku unu bifõ mi ta biinga sö e, ma hiniwanten. 19 Biga fa i si u dë aki, dee mii, mi toona ko dë seei a wan gaan fuka fuunu hedi, leti kuma te wan mujëë dë a pai liba. Biga mi ta biinga seei da unu möön fu mi sa si di bumbuu libi fu „Jesosi„ Keesifu a unu.

20 Ma fa mi ta bai unu aki seei, nõö na sö mi bi kë e. Mi bi kë fan ku unu a wan möön suti fasi. Fëën mbei mi kë toona ko a unu ala möön hii soni, biga mi a' booko hedi fuunu gaanfa e.

Aki Paulosu ta konda soni u Abahamu ku de tu mujëë fëën.

21 Wë un dee sëmbë dee kë libi a wëti basu dë, un konda da mi. Wan bi jei di oto u Abahamu di dë sikifisikifi a Gadu Buku ö?

22 Wë a dë sö taa Abahamu bi pai tu womi mii. A pai wan ku di saafu mujëë, nõö a pai wan ku di tööu mujëë fëën. 23 Nõö di mii di a pai ku di saafu mujëë, hën an pai a wan foondo fasi e. Ma di mii di a pai ku di tööu mujëë fëën hën pai a wan foondo fasi. Biga „Abahamu ku ën mujëë an bi pai wan daka, ma fu di „Gadu bi paamusi de taa a o da de wan mii nõö hën mbei de ko pai ën.

24 Nõö di soni dë leti kuma wan nõngõ sö, fu de tu buka Masa Gadu bi mbei ku libisëmbë. Boo taki ën sö taa di saafu mujëë, hën da di buka Masa Gadu bi mbei ku dee Isaëli sëmbë di a da de dee wëti fu de musu hoi. „Di fi mujëë, hën da di buka Gadu bi mbei ku Abahamu di a paamusi ën taa a o dëën sòmëni soni fu di a ta biibi ën hedi„. Nõö di saafu mujëë, hën de kai Hagali, nõö dee bakamii fëën tuu dë a saafu leti kuma de mama.

25 Wë nõö a di kununu de kai Sinai na Alabia Kõndë, nëën hedi ala Gadu bi da dee Isaëli sëmbë dee wëti u de musu hoi. Nõö di kununu dë, a ta da u mëni u di saafu mujëë. Biga leti kumafa i si Hagali ku dee mii fëën bi dë a saafu, nõö söseei Isaëli sëmbë dë a saafu u dee wëti Gadu da de naandë fu te kisi fa u dë aki eti. Söseei fa Jelusalen sai dë, hën da di hedi kõndë fu Isaëli sëmbë, nõö hënseei dë kuma di saafu mujëë tu. Biga a dë a saafu te kisi hii dee sëmbë fëën. De tuu dë a wëti basu.

26 Ma de ta kai wan oto kõndë Jelusalen möön tu e, ma hën an dë a goonliba aki. A dë a Masa Gadu ala, nõö di naandë „dë kuma di tööu mujëë u Abahamu. Biga, an dë saafu a wëti basu. Ma hën a dë fifii. Nõö hën wë da mama kõndë fuu e, dee sëmbë, biga u seei wa dë a wëti basu tu.

27 Nõö haika fa di Buku taki e. A taa:
I da wan mujëë ja bi ta pai,
ma fa u dë aki, i sa ko dë waiwai awaa.
Aluwasi fa bëë an bi njan i wan daka,
ma seei joo ta wai.
Fa i bi dë i wanwan tö naandë,
nõö joo ko abi mii seei tee a hia awaa
möön di mujëë di i si bi abi di manu fii.
Sö di Buku taki e.

28 Nõö ku sö wan paamusi u Gadu Sala pai di mii de kai Isaki e. Nõö söseei, dee sëmbë, fa mi ku unu ko miii u Gadu aki, nõö di paamusi u Gadu hën wë mbei u ko sö e. „Biga Gadu paamusi u taa ee u biibi a Masa Jesosi nõö u sa ko miii fëën„.

²⁹ Nöo leti kumafa i si di mii u Hagali bi ta toobi Isaki a di ten ala, nöo sö nöo a dë ku u fa i si u dë aki tu. Biga dee sëmbë dee dë libisëmbë mii nöo, de ta toobi u dee sëmbë dee ko dë miii u Gadu ku di kaakiti u di Akaa fëen.

³⁰ Wë unfa di Buku u Gadu taki möön? A taa:

Jaka di saafu mujëë ku ën mii puu dë,
be de go.

Biga di gudu u di tata,

di saafu mii an o feni na wan kodo soni fëen möönsö.

Ma di mii u di fii mujëë, hën wanwan nöo o feni ën.

Sö a sikifi a di Buku e.

³¹ Wë da sö a dë e, dee sëmbë. Wa dë kuma mii u di saafu mujëë e, ma u dë kuma mii u di fii mujëë.

5

Aki Paulosu ta taki da de

u de fika fifii.

¹ Wë dee sëmbë o, di soni mbei „Jesosi„ Keesitu puu u a di sitaafu u dee wëti basu, hën da fuu musu ko dë fifii e. Wë nöo be wan toona go dë a wëti basu möön, ma un boo fika fifii sö wante.

² Nöo un haika. Mi Paulosu ta fan ku unu aki, taa ee wan sëmbë i tei di maaka u Isaëli a i sinkii fu hën musu mbei i ko bunu ku Gadu, nöo hën da di dëdë u „Masa Jesosi„ Keesitu an heepi i seei eti e. ³ Fa i si mi fan aki, nöo sö nöo mi o ta fan ku hiniwan sëmbë di tei di maaka naandë, taa fa i seti hoi wëti dë kaa, nöo i musu ta hoi hii dee wëti tuu te dou, ufö i sa ko bunu ku Gadu. ⁴ Nöo hën wë da un koti paati ku „Jesosi„ Keesitu. Biga un kumutu a di soni di Gadu du da u ku ën bunuhati toona kai go a wëti basu möön.

⁵ Ma fa i si uu dë aki, wa dë sö e. Biga uu sabi taa Masa Gadu buta u bumbuu sëmbë nëen wojo kaa fu di u ta biibi ën hedi. Nöo di Akaa u Gadu wë, hën ta mbei u abi di biibi dë e, dee sëmbë. Fëen mbei u dë ku wai ta mëni di daka di woo ko bumbuu ku telu a u libi. ⁶ Nöo fa i si u nama ku Jesosi Keesitu aki, ee i abi di maaka, ee ja abi di maaka, an dë wan wojo soni e. Ma ee u ta biibi a Masa Jesosi te di lobi u Gadu dë u si a u libi, nöo hën da di soni Gadu ta suku a u fa u dë aki.

⁷ Un bi ta libi seei tololoo nango e, dee sëmbë. Wë ambë seei ko tapa unu mbei wan ta piki dee tuutuu soni u bi konda da unu möön? ⁸ Fa de tja di njunjun lei ko a unu dë, nöo na a di Gadu di kai unu fuun ko sëmbë fëen a kumutu e. ⁹ Biga di lei dë o poi dee bumbuu lei fuunu tuu fiaa, leti kumafa te wan kodo fisi poi a suwa nöo a ta kisi dee otowan tuu. ¹⁰ Ma töku fa un ta hëngi nango ala seei, ma mi ta biibi a Masa taa woon toona ko nama ku mi nöömö. Ma nöo di sëmbë di tja di buuja libi naandë ko a unu, Masa Gadu o sitaafu ën nöömö e, aluwasi ambë a dë.

¹¹ So sëmbë ta mindi soni da mi taa mi ta manda sëmbë eti fu de musu koti di maaka u Isaëli a de sinkii ufö de sa ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo. Wë nöo ee sö mi ta lei sëmbë tuu, nöo faandi mbei dee Isaëli sëmbë ta toobi mi sö? Biga di lei dë an ta toobi de e. Ma di lei u Masa Jesosi fa a dëdë da u a di lakpa pau puu u a wëti basu, hën ta toobi de.

¹² Wë dee sëmbë dee ta buta ku unu ku di maaka u Isaëli soni dë, nöo mi kë fu de koti de sen kamian kolom puu a de sinkii tuwë wante „be di maaka soni dë kaba a mi jesi„.

Aki Paulosu ta lei de fa

u de libi awaa.

¹³ Wë dee sëmbë u mi aki, Masa Gadu bi kai unu puu a wëti basu fuun ko dë fiifi tuu e. Ma na fuun pasa maaka go ta du hii dee hogi dee di hati fii ta manda i fii du. Kwetikweti! Ma un musu ta lobi unu na unu ta dini unu seei makandi. ¹⁴ Wë biga ee wëti un kē hoi sō, nōö be un hoi di wan kodo wëti aki. Hën da i musu ta lobi di otowan fii kumafa i lobi i seei. Nōö te i du sō kaa, nōö hën da i hoi hii dee wëti u Gadu tuu. Na wan u de o fika. ¹⁵ Ma ee un sai dë ta kosi dee otowan fuunu ta feti ta du taku soni ku unu seei makandi kuma taku mbeti, nōö un luku bunu e. Biga dee soni dë o poi unu kaba a sōsō gbegedee.

*Aki ta lei di tooka u te i dë a i seei leiki, ku te di Akaa**u Gadu ta tii i.*

¹⁶ Nōö mi taki e, dee sëmbë, un musu buta unu seepi a di Akaa u Masa Gadu leiki, nōö wan o ta du dee hogi soni dee di hati fii ta manda i fii du. ¹⁷ Wë biga na dee lö soni dë di Akaa u Gadu ta kē a u e. Sōseei di bunu di di Akaa kē fuu du, nōö nën di hati fuu ta kē fuu du. Nōö sō de dë ta fia ku deseeri makandi te wa sa du dee soni u kē du.

¹⁸ Ma ee i buta i seei a di Akaa u Gadu leiki, nōö an o dë fii musu ta duwengi i seei fii ta hoi peipei wëti möön e, biga di Akaa hën o ta tii i kaa.

¹⁹ Nōö dee soni di hati fii ta manda i fii du dee na ta kai ku Gadu, nōö hii sëmbë sa si taa de wë disi:

I ta libi jajo libi.

I ta libi fanafiti libi söndö sen.

I ta du peipei hogi a di së u manu ku mujëe soni.

²⁰ I ta dini oto gadu möön leki Masa Gadu.

I ta wisi sëmbë.

I ta buuse sëmbë.

I lo' fia ta buja ku sëmbë.

I ta djalusu da otowan.

I a' taku hatiboonu.

I ta biinga fii wanwan tö musu feni bunu.

I lo' u suku toobi ta pii oto ta paati sëmbë ku sëmbë.

I ta hai i seei puu a sëmbë dendu fu hiniwan piki soni hedi.

²¹ I ta haun ku sëmbë.

I ta bebe soni ta dööngö ta du fanjanfanjan soni, ta libi hii dee lö libi dë.

Nōö mi ta bai unu wan pasi möön kumafa mi bi bai unu kaa, taa dee lö sëmbë ta libi dee lö libi dë, de an o dë a dendu u dee sëmbë Gadu ta tii möönsö e.

²² Ma te di Akaa u Masa Gadu ta tii i, nōö dee soni aki o dë a i libi:

Joo ta lobi sëmbë.

Joo dë ku wai a i hati.

Joo abi kötöhati.

Joo abi pasensi.

Joo abi tjalihati u sëmbë.

Joo abi bunuhati.

Sëmbë o sa futoou i a soni.

²³ Joo abi sakafasi.

Joo ta tii i seei a soni.

Nōö ee u libi sō, nōö wa o poi na wan wëti e, dee sëmbë.

²⁴ Nōö u dee sëmbë dee dë u Jesosi Keesitu, nōö uu kaba ku dee awoo libi fuu dee u bi ta libi e. Fa u bi ta hangü u du dee soni dee an ta kai ku Gadu dë, nōö u kaba ku dee lö soni dë gbegedee. A dë sō kuma u tja de go peka disa a di lakpa pau ka de bi kii Masa Jesosi, fu de aan kaakiti a u liba möön. ²⁵ Biga

fa u dē aki, di Akaa u Masa Gadu da u wan njunjun libi. Wē nōō di a da u ɛn sō kaa, dee sɛmbɛ, nōō un boo dɛ nɛɛn leiki e.

²⁶ Wan musu ta suku hei ku nɛ, biga dee soni dɛ ta tja haun ku toobi ko.

6

Aki Paulosu ta lei de fa u

de libi ku deseeli.

¹ Wē dee sɛmbɛ u mi o, kandɛ wan fuunu du wan soni di an kai ku Gadu. Nōō te a pasa sō, nōō un dee sɛmbɛ dee di Akaa u Gadu ta tii, nōō unu wɛ musu toona heepi di sɛmbɛ dɛ tjɛɛn a wan saapi fasi ko buta a pasi baka. Ma nōō fa i si i ta heepi ɛn dɛ, nōō i musu kōni ku i seei tu e, biga i seei sa misi tu.

² Un musu ta heepi unu seei makandi ta tja dee fuka fuunu e, dee sɛmbɛ. Nōō te un du sō kaa nōō hɛn da un ta hoi dee wɛti u └Masa Jesosi┘ Keesitu.

³ Nōō ee wan sɛmbɛ i ta mbei i seei hei ma ja dɛ sō, nōō hɛn da i ta ganjan i seei e.

⁴ Hiniwan sɛmbɛ musu wegɛ di soni a ta du luku ee a bunu, ee an bunu, nōō joo dɛ waiwai. An o dɛ fii luku ee di fii kai ku di u di otowan. ⁵ Wē biga hiniwan sɛmbɛ musu piki Gadu hɛnseei a dee soni dee a ta du.

⁶ Nōō ee wan sɛmbɛ i ta lei Gadu wōutu a wan sɛmbɛ, nōō i musu libi bunu ku di sɛmbɛ dɛ ta paati dee bunu fii ku ɛn.

⁷ Nōō wan ganjan unu seepi e, dee sɛmbɛ, └taa di Gadu puu u a wɛti basu kaa nōō u sa libi fa u kɛ.┘ Wē biga wan sa hoi Gadu a sipootu. Di soni di i paandi, hɛn nōō joo koti.

⁸ Di sɛmbɛ di butɛɛn seei ta du dee hogi soni dee hɛn hati ta mandɛɛn, nōō a o poi kaba a sōsō u teego. Ma di sɛmbɛ di butɛɛn seei a di Akaa u Gadu basu ta du dee soni di Akaa ta mandɛɛn, nōō hɛn di Akaa o da di libi u teego.

⁹ Nōō fɛɛn mbei u musu ta du bunu nango nōōmō. Wa musu wei mōōnsō. Nōō ee wa lasi hati nōō te di lepi ten dou nōō woo koti nōōmō.

¹⁰ Fɛɛn mbei ee u feni pasi u du wan sɛmbɛ bunu nōō u musu du ɛn wante. Sō u musu libi ku hii sɛmbɛ e, ma mōōn gaanfa ku dee oto sɛmbɛ dee ta biibi Masa kuma u seei.

Aki Paulosu wasikōi de wan pasi mōōn ufō a tapa di biifi.

¹¹ Dee sɛmbɛ o, un luku fa dee sikifi maaka a di pampia aki bigi. ¹² └Ma mi ta mbei ɛn sō nōō, biga mi kɛ bai unu taa,┘ dee sɛmbɛ dee lo' u hoi wɛti dɛ, sōsō gafa tō nōō de ta suku a libisɛmbɛ. Hɛn mbei wɛ de ta duwengi unu fuun musu tei di maaka u Isaɛli a unu sinkii. Na fu wan oto soni mbei, ma de an kɛ fu dee oto sɛmbɛ u de toobi de. Biga de o kisi sitaafu ee de piki taa fa └Jesosi┘ Keesitu dɛdɛ a di lakpa pau dɛ, nōō a puu u a wɛti basu.

¹³ Fa dee lō sɛmbɛ koti de sinkii dɛ seei, ma de an ta hoi dee wɛti u Gadu e. Ma de kɛ fuun musu koti di maaka be de feni gaan nɛbai taa de wini unu tja ko a de sɛ.

¹⁴ Ma mi, fa mi dɛ aki, ma ta njan buka a oto soni mōōnsō mōōn leki di dɛdɛ Masa Jesosi Keesitu dɛdɛ da u a di lakpa pau. Hɛn nōō mi ta kai gaan soni. Nōō hɛn wɛ puu mi a dee soni u goonliba aki basu.

Wē biga dee soni goonliba sɛmbɛ ta kai gaan soni, nōō ma ta kai de soni mōōn e. Sōseei dee soni mi ta kai gaan soni aki, nōō de an dɛ wan wojo soni da de tu.

¹⁵ Mi taki e, dee sɛmbɛ, ee i abi di maaka, ee ja abi di maaka, an dɛ wan wojo soni. Ma ee i ko feni libi a Masa Jesosi Keesitu te i ko wan hii njunjun sɛmbɛ, nōō hɛn da di gaan soni fa u dɛ aki.

¹⁶ Nöö un dee sëmbë ta libi kumafa mi ta lei unu aki, mi ta begi Masa Gadu da unu tuu taa a musu dë ku unu ku ën bunuhati ta da unu kötöhati e. Biga fa un dë aki, unu da dee apaiti sëmbë u Gadu.

¹⁷ Nöö mi ta begi unu tu, taa wan mbei sëmbë toobi mi ku dee soni aki möön e. Biga dee maaka dee mi kisi u dee fon de bi foo mi fu Masa Jesosi hedi, nöö de tuu dë leti a mi sinkii aki kaa.

¹⁸ Söö. Wë mi o tapa aki, dee sëmbë. Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ta tja unu ku ën bunuhati. A tan sö.

Di biifi Paulosu manda da dee biibima u Efeise

Wan wöutu a fesi.

Wê di pampia aki, hên da wan pampia di Paulosu mbei da dee biibima u Masa Jesosi dee dë a di köndë de kai Efeise. Paulosu bi dë wan u dee gaan tjabukama u Masa Jesosi de ta kai apösutu. Nöö fa a mbei di pampia aki, nöö a djei kuma na dee Efeise sëmbë wanwan a mbei ên da, ma a mbei ên da hii dee oto biibima tuu dee dë a di pisiwata naandë. Di a dë a Loomë a dunguwosu, nöö hên wê a mbei ên e.

Nöö a mbei ên u dee sëmbë musu sabi di pakisei Gadu abi taa a kë tja hii mundu ko buta a Masa Jesosi basu. Hên a toona ta leti de taa di de ku Masa Jesosi ko di wan kaa, nöö sëmbë musu si ên a de libi.

Aki di biifi seti.

¹ A di pampia aki mi ta manda gaan odi da unu dee biibima u Masa Gadu dee dë a Efeise ala, dee ta waka a Masa Jesosi baka ta biibi nëën tuutuu. Mi, Paulosu, ta fan ku unu aki, wan u dee tjabukama u Jesosi Keesitu di Gadu seei bi buta. Nöö mi ta mbei di pampia aki manda gaan odi da unu, ² taa Masa Gadu u Tata ku Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku de bunuhati. De musu da unu böö.

Aki Paulosu ta konda da de u dee bunu Gadu da u fu Masa Jesosi hedi.

³ Wê dee sëmbë, mi ta hopo Masa Gadu në e, di Tata u Masa Jesosi Keesitu. Mi ta dëên tangi u di a naki u sö wan gaan kölöku. Biga a seeka di akaa fuu a hii futu, nöö a da u hii dee bunu fëên köndë tuu dee a abi u da u, u di u ku Jesosi, Keesitu ko di wan.

⁴ Biga gaanduwe kaa bifö Masa Gadu mbei goonliba, nöö a bi pakisei buta dë kaa taa a o tei u ko sëmbë fëên, u di Masa Jesosi o dëdë da u fuu ku ên sa ko di wan. A bi buta taa a o seeka u fuu musu ko dë gbelingbelin söndö föutu nëën wojo. U di a lobi u hedi, ⁵ hên mbei a bi buta taa a o tei u ko mii fëên fu di u ku Jesosi Keesitu o ko di wan. Nöö sö a feni ên taa a bunu. ⁶ Nöö fëên hedi a musu kisi gafa ku gaan nëbai e, u di gaan bunuhati fëên di a abi da u te a mbei u ku di lobi mii fëên, Masa Jesosi, ko di wan. Nöö u söso seei a du ên da u o.

⁷ Nöö di bunuhati di Masa Gadu abi fuu dë, a bigi pasa maaka e, dee sëmbë. Biga fu di Masa Jesosi dëdë tuwëên buuu a goon paka da dee wogi du fuu da u dë, hên mbei Masa Gadu puu u a bëë. Sö wan gaan bunuhati a abi! ⁸ Nöö hên a toona da u fusutan. A limbo u wojo gbegede seei. ⁹⁻¹⁰ Biga a mbei u ko sabi dee tjubitjubi pakisei dee a bi abi nëën hati, fu di a o manda Masa Jesosi ko a goonliba.

Biga a bi pakisei ên buta dë kaa taa te di juu dou nöö a o tja hii soni u mundu ko buta a Masa Jesosi, Keesitu maun. Dee soni u goonliba aki ku dee u liba ala tuu a o buta nëën maun, fu hên musu dë Masa u hii de tuu. A bi buta dee soni a fesi kaa, nöö awaa a mbei u ko sabi de.

¹¹ Nöö söseei a buta a fesi taa a o tei u ko sëmbë fëên fu di u ku Masa Jesosi Keesitu o ko di wan. Wê nöö sö a pasa tuu, biga di soni di Gadu kë hên nöö o pasa nöömö. ¹² Nöö u Isaëli sëmbë, u musu tja nëbai ko da Gadu e, u di fa a ta heepi u tjika. Biga u bi ta mëni di Keesitu faa musu ko heepi u nöömö, nöö hên di a ko, nöö u fosu ko biibi nëën. Hên mbei u musu tja nëbai ko da Gadu.

13 Wê nõõ unu seepi tu, un dee sêmbê na u Isaëli, di unu ku Masa Jesosi ko di wan, nõõ hên Masa Gadu da unu di Akaa fêên di a bi paamusi taa a o da dee sêmbê fêên. Biga di Bunu Buka Gadu manda da u aki, hên da di leti buka di ta lei u fa Gadu ta heepi u fuu kumutu a didibi faja. Nõõ di un jei ên nõõ hên un piki ên, nõõ hên a da unu di Akaa fêên kuma wan nõbu taa un dê sêmbê fêên. 14 Nõõ di Akaa u Gadu di u ta taki aki, a dê kuma wan gaan gudu a da u a fesi e, fu lei u taa te di juu dou faa puu u a hogi basu ku telu, nõõ a o da u hii dee soni tuu dee a bi paamusi u da dee sêmbê fêên.

Wê nõõ, dee sêmbê, mi taki e, fu dee soni dê hedi mbei Masa Gadu musu kisi gafa ku gaan nêbai e!

Aki Paulosu ta begi da dee sêmbê a peipei soni.

15-17 Wê nõõ dee sêmbê, di un dê a dendu u dee sêmbê u Gadu dee o feni dee bunu fêên, nõõ hên mbei mi ta begi Masa Gadu, di nêbai Tata fuu ku di Gadu u Masa Jesosi Keesitu, da unu. Mi ta dêên tangi fuunu hedi nõômõ. Biga mi jei fa un ko ta biibi a Masa Jesosi tjika, ku fa un ta lobi dee oto biibima kuma unu a hii kamian.

Nõõ mi ta begi Gadu u di Akaa fêên musu da unu kõni ku fusutan fuun musu sabi Gadu mõn bunu. 18 Mi ta begi taa wojo fuunu musu ko limbo fuun sa ko sabi di bunu di a bi kai unu fuun musu feni nêên. Biga a paamusi u wanlõ gaan waiti gudu faa da u, fu di u dê sêmbê fêên hedi.

19-20 Nõõ mi ta begi tu taa un musu ko sabi di kaakiti u Gadu di dê a u, fa a bigi tjika, be a ta wooko a unu libi. Biga ku di wan seei kaakiti dê a weki Jesosi, Keesitu puu a dêdê tjêên go buta nêên letimaun sê a liba ala. 21 A tei ên buta a hii dee kõnu ku dee gaama ku dee kabiteni ku hii dee takima u kõndê ku dee u ku ên dê di wan sinkii aki, nõõ hên a dêên nêbai pasa hii dee sêmbê u di ten aki tee kisi ku di oto ten di o ko a baka.

22 Da sô Masa Gadu buta hii soni a Masa Jesosi basu e. Sôseei a butêên hedima u hii soni fu u dee biibima tu. Biga leti kumafa i hedi abi taki a hii i sinkii liba, nõõ sô Masa Jesosi ku u dee sêmbê fêên dê tu. Hên ta taki a u liba. 23 Nõõ fa u ku ên dê di wan sinkii aki, nõõ a buta taa u ku hii mundu tuu o ko dê gbelingbelin kumafa Gadu seei bi pakisei fuu dê.

2

Aki Paulosu ta mênî dee sêmbê fa de bi dê kuma dêdêdêdê sêmbê ma Gadu puu de

a di dêdê dê.

1 Dee sêmbê o, fa un bi dê a fesi ta libi a di hogihati fasi fuunu dê, nõõ un bi ta bõõ nõõ e, ma wan bi dê ku libi eti biga unu ku Masa Jesosi bi dê paatipaati.

2 Un bi ta libi kumafa dee sêmbê u di goonliba an dê u Masa Gadu ta libi. A di didibi baka un bi ta waka e, di abi taki a dee oto didibi dee dê a mundu ala tuu. Nõõ fa u dê aki a ta wooko eti a dee sêmbê hati dee na kê piki Gadu buka.

3 Nõõ sô u seei bi ta libi a fesi tu e. U tuu bi ta libi kumafa u kê. Hiniwan hogi pakisei, hiniwan taku mênî di ko a u hati, ku dee soni Gadu taa wa musu du, nõõ de tuu u bi ta du. Sô u bi dê makandi tjika ku dee sêmbê dee fiti u di hatiboonu u Gadu musu kai a de liba.

4 Ma Masa Gadu bi a' tjalihati fuu te tjika. A lobi u gaanfa e. 5 Biga aluwasi fa u bi dê paatipaati ku ên ta libi dee takulibi fuu seei, ma tõku a puu u a di lõ dêdê dê hên a da u libi. Biga fa Masa Gadu weki Jesosi, Keesitu a dêdê dê, nõõ u ku ên tuu a bi weki makandi dê kaa. Nõõ sô wê i si di bunuhati u Masa Gadu mbei u kumutu a di sitaafu u di didibi faja e, dee sêmbê. 6 Nõõ fa Masa Gadu

tja Jesosi Keesitu go buta nëën leti maun së a liba ala faa taki a hii mundu liba dë, nõõ hën da u ku ën dë makandi ala kaa e. Biga u ku Masa Jesosi dë di wan.

⁷ Nõõ di soni mbei Gadu wooko sõ ku u mbei u ku Jesosi Keesitu ko di wan. A du ën fu hii mundu musu ta si nõömõ taa sõ di bunuhati fëën bigi te pasa maaka. ⁸ Biga di bunuhati u Masa Gadu hën wë mbei un kumutu a didibi faja e, dee sëmbë. Sõ a du da unu u sösõ, fu di un biibi a Masa Jesosi liba hedi. Biga na wan mõiti un mbei mbei un feni ën e. Gadu wanwan hën mbei. ⁹ Nõõ hën da na wan sëmbë sa ta waka ta njan buka taa: “Mi seei biinga mbei mi feni di lõ bunu aki.” Nõnõ, na seei. ¹⁰ Ma Masa Gadu hën mbei u ku Jesosi Keesitu ko di wan. A mbei u ko wan hii njunjun sëmbë, fuu sa du dee bunu soni dee a bi buta a fesi kaa fuu musu ta du.

Aki Paulosu ta konda da de

taa de tuu ko di wan.

¹¹ Un dee sëmbë dee an dë Isaëli sëmbë, wan musu fëëkëtë di fa unu ku Masa Gadu bi dë longi e. U Isaëli sëmbë bi ta njan buka ta kosi unu taa fa un sai dë wan abi di maaka u Gadu a unu sinkii kuma u. (Ma hii fu di dë, a bi dë wan maaka u sinkii nõõ. Libisëmbë nõõ butëën.) ¹² Wan bi dë a dendu u dee sëmbë Masa Gadu bi tei fëën seei, kuma u Isaëli sëmbë. Biga ku u dee lõ sëmbë aki Masa Gadu bi a’ buka. A paamusi u sëmëni soni, ma unu, wan bi dë a dendu. Un bi ta libi fuunu a di goonliba aki nõõ a kaba. Wan bi abi di biibi taa sõ wanlõ gaan bunu Gadu bi abi u da unu. Wan bi ta mëni Gadu seei. Sõ un bi ta dë di ten wan bi dë ku Masa Jesosi Keesitu.

¹³ Ma fa u dë aki, nõõ wan dë sõ mõön e. Hii soni ko tooka. Unu ku Jesosi Keesitu ko dë di wan, u di a dëdë da unu tuwëën buuu a goon paka di paima da unu. Un bi dë longi ma un ko zuntu awaa.

¹⁴ Biga Masa Jesosi mbei u Isaëli sëmbë ku un dee oto lõ sëmbë ko fii ku u seei awaa. A booko dee soni dee bi mbei u ku unu bi dë felantima, puu a pasi. ¹⁵ Biga fa a dëdë tuwëën buuu a goon dë, „nõõ a paka Gadu di paima u dee peipei wëti dee Gadu bi da u Isaëli sëmbë fuu hoi,„ A kaba dee wëti dë a sösõ fiaa, hën a mbei u ku unu makandi ko wan hii oto pei sëmbë, njunjun wan. Biga u tuu ko dë wan a Masa Jesosi.

¹⁶ Nõõ di u ko dë di wan sëmbë, nõõ wa sa buuse u seei mõön e. Biga a di lakpa pau ka Masa Jesosi dëdë da u dë, naandë a mbei u tuu ku Masa Gadu toona ko fii, nõõ naandë di taki fuu ku unu koti.

¹⁷ Fa Masa Jesosi du dë, dee sëmbë, nõõ hën tja di buka ko da hii u tuu, taa dee sëmbë bi dë longi ku Gadu ku dee sëmbë bi dë zuntu ku Gadu tuu sa abi wan libi makandi ku ën. Sõseei u tuu sa abi wan libi makandi ku u seei tu. ¹⁸ Biga fa u tuu ko nama ku Masa Jesosi aki, ee i dë Isaëli sëmbë, ee i dë oto lõ sëmbë, ma di Akaa u Masa Gadu sa fan ku Gadu da i, be a limbo fesi da i awaa.

¹⁹ Nõõ da sõ e, dee sëmbë. Fa wan bi dë a Isaëli lõ, nõõ un bi dë döösë sëmbë. Ma fa u dë aki, wan dë sõ mõön. Un ko dë goonmii u Masa Gadu kõndë makandi ku u dee oto sëmbë fëën. Un ko wosu dendu sëmbë u Gadu seei. ²⁰ Fa dee fesiten tjabukama u Masa Gadu ku dee tjabukama u Masa Jesosi bi ta konda soni u Masa Jesosi da sëmbë dë, nõõ dë seti di wooko kuma te wan sëmbë ta seti wan wosu buta di goonsei. Nõõ hën u ko dë sitonu a di goonsei dë liba, ma „Masa,“ Jesosi Keesitu seei da di gaan posu. ²¹ Biga hën ta hoi hii di wosu makandi ta seeka u dee biibima fëën, fuu ko dë wan apaiti wosu gbelingbelin dëën. ²² Nõõ unu seei dë a dendu tu. Wë biga fa unu ku

Masa Jesosi ko di wan dē, nōo di Akaa fēēn ta seeka unu ku hii dee oto biibima u Masa Jesosi tuu makandi fuun ko dē wan wosu ka Gadu ta libi.

3

Aki Paulosu ta taki da de

fa di wooko fēēn dē.

¹ Nōo fēēn hedi mi, Paulosu, ta begi da unu ka mi dē a dunguwosu aki e. Nōo di soni mbei de tja mi ko buta aki, fu di mi konda di buka u Jesosi Keesitu da un dee sēmbē dee na Isaēli lō taa un sa ko dē sēmbē u Gadu tu. ² Nōo mi ta wooko leti kumafa un sabi kaa taa sō wan wooko Gadu bi da mi, fu mi konda di Buka u di bunuhati u Gadu da unu. ³⁻⁶ Biga a lei mi a wan apaiti fasi di tjubitjubi pakisei fēēn di a bi abi, taa na Isaēli sēmbē wanwan sa feni di bunu u Gadu e, ma dee sēmbē dee na dē Isaēli sēmbē seei sa feni ēn tu. A ta kai u tuu fuu ko nēēn fuu ko di wan sinkii, be u feni dee bunu dee a bi paamusi u fu di u piki di buka u „Masa Jesosi, Keesitu.

Nōo di soni aki, dee fesiten sēmbē an bi sabi ēn wan bētē e. Ma fa u dē aki, di Akaa u Masa Gadu lei mi ku dee oto tjabukama u Masa Jesosi dee ta konda di buka u Gadu taa hii pei sēmbē sa ko a Gadu. Nōo mi bi sikifi di soni aki da unu kaa, nōo ee un lesi ēn, nōo woon si fa mi fusutan di pakisei di Masa Gadu bi abi dē tjika, mbei a manda „Jesosi, Keesitu ko a goonliba.

⁷ Nōo Masa Gadu naki mi kölōku te a buta mi a di wooko aki, fu mi konda di buka aki da lanti. Ku di gaan kaakiti fēēn a seeka mi buta a di wooko e.

⁸ Aluwasi fa mi bi dē di mōōn sōsō wan u dee biibima tuu, ma tōkusei Masa Gadu da mi di buka fēēn aki ku ēn bunuhati. A manda mi fu mi sa kondēēn da un dee sēmbē dee na Isaēli lō, taa ee un ko bia piki di buka u „Jesosi, Keesitu, nōo unu seei sa feni dee bunu u Gadu tu. Biga Gadu abi gaan hia bunu te pasa fa hii sēmbē sa pakisei, faa da dee sēmbē fēēn. Nōo un dee sēmbē na u Isaēli seei sa feni de tu.

⁹ Fa Gadu buta mi a di wooko aki, dee sēmbē, nōo a manda mi u mi mbei hii sēmbē musu ko sabi limbolimbo fa soni musu waka bifō a sa ko dē kumafa Gadu bi pakisei ēn. Biga a fesi Masa Gadu, di bi mbei hii soni u mundu bi pakisei di soni aki kaa, ma a bi hoi ēn tjubitjubi nēēn hati ufō. Nōo awa ufō a mbei sēmbē ko sabi ēn.

¹⁰ Nōo di soni mbei a du ēn sō, fu dee gaan hedima u mundu dee abi taki a liba ala, musu sa si a u dee biibima fēēn kumafa Gadu abi pepei kōni tjika.

¹¹ A du ēn leti kumafa a bi ta pakisei nēēn hati nōōmō taa sō a o manda Jesosi Keesitu u Masa ko a di goonliba aki. ¹² Nōo fu di u biibi nēēn te u ku ēn ko di wan aki, nōo u tuu sa ko a Gadu waiwai awaa sōndō fēēē. Biga u sabi taa Gadu o limbo fesi da u fu Masa Jesosi hedi.

¹³ Nōo fēēn hedi, dee sēmbē, fa mi dē a dunguwosu aki seei, ma mi ta begi unu fu wan musu lasi hati u dee sitaafu mi ta tja da unu aki e. Biga unu seei feni gaan wini nēēn.

Aki Paulosu ta begi da

dee sēmbē mōōn.

¹⁴ Dee sēmbē o, „Gadu naki u kölōku tuu e, „ nōo fēēn hedi mi ta tjōkō kini a goon ta begi u Tata a liba, ¹⁵ di abi hii dee pepei sēmbē u mundu tuu, taa ¹⁶ fa a abi bunu pasa maaka tjika dē, nōo be a mbei di Akaa fēēn da unu gaan degihati fuun ta waka nēēn baka ku wan hati.

¹⁷ Nöo mi ta begi ën tu fuun musu sa biibi a „Jesosi„ Keesitu möönmöön, be a ko dë bööböö a unu hati kuma nëen seei wosu a dë.

Nöo mi ta begi ën da unu tu, u di lobi un ta lobi Masa Gadu ku libisëmbë tuu musu göö ko bigi, kuma wan pau di lutu fëen go fundu a goon te an sa hön kai.

¹⁸ Nöo te a dë sö kaa, nöo unu ku dee oto biibima tuu o ko sabi di lobi di „Masa Jesosi„ Keesitu lobi u, fa a hei, fa a fundu, fa a baai tjika te a pasa hii soni u mundu. ¹⁹ Di lobi a lobi u dë, sëmbë an tjika u sabi kaba fëen möönsö e. Ma töku mi ta begi da unu be un musu sa sabi ën tee a bebe unu. Sö mi ta begi da unu, dee sëmbë.

²⁰ Söö. Wë dee sëmbë o, Masa Gadu musu kisi gafa e. Biga fa di gaan kaakiti fëen ta wooko a u hati tjika aki, nöo a sa du soni gaanfa möön leki fa u ta begi ën. A sa du soni pasa ka pakisei fuu sa dou seei.

²¹ Fa a sai dë, dee sëmbë, a musu kisi gafa a u dee sëmbë fëen e, fu di u ku Jesosi Keesitu ko dë di wan. Gafa fëen an musu kaba a mundu möönsö fu ten na ten. A tan sö.

4

Aki Paulosu ta lei de taa

di wan sëmbë nöö u dë.

¹ Wë dee sëmbë, fa i si mi dë a dunguwosu aki, nöo fu di Buka u Masa Jesosi di mi ta konda hedi e. Nöo mi ta begi unu gaantangi taa fa i si Gadu tei unu fuun ko sëmbë fëen dë kaa, nöo un libi kumafa a fiti u sëmbë fëen musu libi.

² Biga un musu a' sakafasi ku saapifasi. Un musu ta hoi pasensi da unu seei nöömö. Un musu ta tei di otowan fii kumafa a dë, fu di un lobi ën hedi. ³ Söseei un musu mbei möiti be un ta libi fiifi ku unu seei. Un musu dë ku wan hati kumafa di Akaa u Masa Gadu buta unu.

⁴ Biga fa u dë pepei sëmbë seei, ma di wan kodo nöö u dë e. Di wan Akaa u Gadu hën nöö dë a u tuu hati. Di wan bakaten bunu nöö a paamusi u tuu, fu di u dë sëmbë fëen. ⁵ Wan Masa nöö u tuu abi, di wan biibi nöö u tuu ta biibi, di wan kodo dopu nöö u tuu dopu. ⁶ Wan Gadu nöö u abi, hën da di Tata fuu tuu. Hën da di Masa u hii mundu, di ta libi a u dee sëmbë fëen tuu hati ta wooko a u liba fuu musu du andi a kë.

⁷ Nöo sö a dë e, dee sëmbë, ma töku fa u dë di wan seei, ma u tooka. Biga „Jesosi„ Keesitu paati dee pepei kõni fëen da u ku ën bunuhati kumafa a fiti.

⁸ Fëen mbei Gadu Buku taki soni „u Masa Jesosi„ ta:

A toona hopo go a Gadu Köndë a liba ala.

Nöo fa a go dë, nöo a go kuma wan winima ku gaan nëbai seei, ta tja sëmbë te a hia ko nëen baka.

Nöo di a go, nöo hën a paati pepei gudu da sëmbë.

⁹ Wë nöö unfa di oto dë waka taa a toona hopo go a liba? Wë di a taa toona a toona, nöö hën da a bi dë a Gadu Köndë a liba ala a fesi, bifö a saka ko a di kaba lagi kamian a di goonliba aki.

¹⁰ Wë da sö e, dee sëmbë. Di Sëmbë di bi saka ko aki, hënseei toona subi go pasa dee bundji go te ka di wojo fii an sa si dou, tee dou a di kaba hei kamian a Gadu Köndë ala seei, faa sa dë Tiima a hii mundu liba. ¹¹ Hën seei wë da di Sëmbë di bi paati dee pepei wooko da u dee sëmbë fëen. So fuu a buta fuu dë gaan tjabukama dëen. So fuu a buta fuu musu kisi fan fëen ta konda da sëmbë. So fuu a buta fuu ta waka ta konda da sëmbë taa sö a dëdë da de nöö be de bia libi ko nëen. So fuu a buta fuu tan a wan kamian ta tii dee otowan ta tja de. So fuu a buta fuu ta lei otowan.

12-13 Nöo sö u dee wookoma fëen dë peipei, ma di wan wooko nöo a da u. Hën da fuu musu ta seeka dee sëmbe fëen, be de du di wooko fëen kumafa a fiti ta heepi de na de. Nöo a di fasi dë woo go a fesi a di biibi, te u tuu sa ko ta libi ku u seei ku wan hati kumafa Gadu kë. Biga u da sëmbe u Masa Jesosi Keesitu. U dëen sinkii. Nöo u musu ta lei soni u di Womi Mii u Gadu dë te u sabi ën bumbuu kumafa a dë, nöo woo ko dë gbelingbelin kumafa Masa Jesosi seei dë söndö föutu.

14 Wa o dë kuma mihi möön, u sëmbe ta tja nango ta ko ku dee ganjanganjan lei u de. Di sëmbe aki taki disi da i, i piki. Di otowan taki sö, i piki. Dee lö sëmbe dë ta mbei möiti u de ganjan sëmbe tja go a söso së. 15 Ma na be uu du sö e. Ma un boo ta fan dee leti soni dee Masa Gadu kë fuu ta fan gbelin da sëmbe ku lobi. Nöo woo ta ko dë kuma Jesosi, Keesitu, di hedima fuu, a hii fasi.

16 Nöo fa Masa Jesosi dë hedima fuu dë, a ta seeka u dee sëmbe fëen be hiniwan fuu musu dë leti ka i fiti a di wooko, kumafa dee kamiankamian a sëmbe sinkii fiti ku deseai. Nöo te hiniwan sëmbe ta du ën wooko kumafa a fiti ta lobi dee otowan fëen, nöo woo nango a fesi seei.

Aki Paulosu ta bai dee sëmbe taa de an musu libi dee awoo

libi möön.

17 Fëen hedi, dee sëmbe, mi ta tei di në u Masa Jesosi bai unu taa wan musu libi kumafa dee sëmbe dee an ta dë ku Masa Gadu a wan së ta libi e. Dee sëmbe dë, fusutan u de poi gaanduwe. 18 Pakisei u de dungu. De dë longi ku di teego libi u Masa Gadu. Biga de niinga u piki ën buka tee de an sabi wan wojo soni fëen. 19 De an ta fii sen da na wan soni möön. De ta waka a dee taku gihi u de hati baka ta du fanafiti soni tee a ko de sinkii kaa. Nöo soni an dë möön di sa hogi da de te de an sa du ën.

20 Ma unu, wan musu dë sö e. Na a dee lö fasi aki u bi lei unu taa sö dee sëmbe u Jesosi, Keesitu ta libi. 21 Biga un bi kisi lei fëen, na sö nö? Aai, de bi lei unu dee tuutuu soni dee de bi si ku dee de bi jei a Masa Jesosi. 22 De bi lei unu taa un musu kaba ku dee awoo fasi dee un bi abi a fesi. Biga di hatiböö fuu libisëmbe hën ta ganjan u ta tja u go kaba a söso.

23 Nöo un musu bia disa di awoo fasi dë. Di hatiböö fuunu ku di pakisei fuunu musu tooka te i ko wan hii njunjun sëmbe. 24 Un musu tei di njunjun libi di Gadu da u, nöo woon ko ta djeesi ën seei. Biga hën ta libi bunu a hii futu ku limbo hati.

25 Wë nöo fa u ta taki ën aki, dee sëmbe, nöo un musu kaba ku mindi soni e, nöo un fan ku unu seei gbelingbelin söndö ganjan. Biga di wan sëmbe nöo u dë, sëmbe u Masa Jesosi.

26 Ee hati fii boonu, nöo i musu mëni i seei fu ja du hogi. Sonu an musu go bifö hati fii kötö. 27 Biga di didibi ta suku pasi faa buta i fii du hogi, nöo na dëen pasi e.

28 Ee wan sëmbe i bi ta fufuu, nöo be i disa. Be i go suku bumbuu wooko ta du, fii sa ta heepi i seei te dou ku dee sëmbe dee dë a fuka.

29 Na mbei poipoi fan kumutu a i buka e, ma be i ta fan dee lö fan dee dë fanöudu fu sa heepi sëmbe tja de ko a fesi.

30 Wan musu libi a wan fasi di an fiti te nöo di Akaa u Masa Gadu kisi tjali e. Biga ku di Akaa dë seei Masa Gadu maaka u, fu tee di daka dou fu Masa Jesosi Keesitu musu toona saka ko a goonliba nöo woo kumutu a sitaafu ku telu awaa.

31 Nöo un musu kaba ku hoi sëmbe a bëe, dee sëmbe, ku di gandji un ta gandji da sëmbe. Un musu kaba ku dee lö libi aki e: hatiboonu, buja ku sëmbe,

feti, kosi sēmbē. Hii dee sootu takuhati libi dē tuu fiaa musu kaba a unu. ³²Ma un musu ta fii ku di otowan fii ta tjali ku ěn. Un musu ta dēen paadon. Biga fa Masa Jesosi, Keesitu dēdē da i dē, nōo Gadu an ta hoi i a bēē mōon e. Nōo sō u taki e, dee sēmbē.

5

Aki Paulosu ta lei dee sēmbē fa u de libi kuma sēmbē

di dē a limbo.

¹ Dee sēmbē o, unu da dee lobi mii u Masa Gadu, nōo un musu mbei mōiti be un ko kuma hēn, kumafa wan mii kē djeesi ěn tata a soni. ² Un musu lobi unu seei gaanfa e, kumafa Masa Jesosi, Keesitu lobi u tefa a tuwē hēn libi da u, kuma wan paima di a paka di suti da Gadu.

³ Un musu kaba ku dee peipei takulibi a di sē u manu ku mujēē soni. Un musu kaba ku langa hati ku jajo libi. Dee lō libi dē an fiti unu, biga unu da sēmbē u Masa Gadu nōo un dē limbolimbo nēen wojo kaa.

⁴ Sōseei dee peipei wisiwasi fan an musu ta kumutu a unu buka e, dee dēewojo fan, ku dee gaan sipootu, ku dee fanafiti fan a manu ku mujēē soni. Dee lō fan dē an ta fiti wan sēmbē u Gadu. Ka fii dē ta fan dee lō fan dē, nōo a mōon bunu fii ta da Gadu tangi.

⁵ Nōo wan soni i musu sabi gbelin e, dee sēmbē. Hēn da, te Gadu buta Jesosi, Keesitu ko kōnu a hii mundu liba kaa, nōo di bunu fēen kōndē an o dē u dee sēmbē dee ta libi dee fanafiti libi ku dee mōtjō libi u di goonliba aki. Sōseei an o dē u dee sēmbē dee abi langahati u soni tu. Biga dee langahatima ku dee sēmbē ta begi oto gadu tuu dē di wan soni. Nōo di bunu u Gadu Kōndē, dee lō pei sēmbē dē an o feni ěn seei.

⁶ Wan musu mbei na wan sēmbē ganjan unu ku dee sōsō fan u de taa Gadu u dini an taanga sō. Biga u dee lō libi naandē hedi mbei Gadu o kuutu dee sēmbē dee an kē piki ěn buka, ku gaan hatiboonu seei. ⁷ Hēn mbei wan musu nama ku de.

⁸ Biga a fesi unu seei bi dē a dungu tu, ma fa u dē aki wan dē sō mōon. Masa Gadu tja unu ko buta a limbo, nōo un musu libi kuma sēmbē di dē a di sē u limbo. ⁹ Biga ee i dē a di sē u limbo, nōo joo ta libi bunu ku sēmbē, nōo joo ta libi letileti sōndō ganjan. ¹⁰ Nōo un musu mbei mōiti fuun sabi di libi di Gadu lobi e, dee sēmbē.

¹¹ Wan musu a' bisi ku dee soni dee sēmbē dē a dungu ta du, biga de an ta tja heepi ko. Ma un musu libi a sō wan fasi u dee sēmbē dē musu si taa de an ta libi bunu. ¹² Biga dee soni de ta du tjubitjubi dē, de dē gaan sen soni seei, te ja sa tei de taki da sēmbē. ¹³ Ma fa woon ta libi bunu a de dendu dē, nōo deseēi o ko si taa de an ta libi bunu. Biga ka limbo dē nōo naandē sēmbē ta si hii soni gbegedee. ¹⁴ Fēen hedi de taa:

Di sēmbē di dē a duumi dē, weki.
Hopo kumutu a dee dēdē sēmbē mindi dē,
be di Keesitu tuwē faja da i fii si limbo.

¹⁵ Fēen mbei i musu mēni i seei kumafa i ta tja i libi e. Wan musu libi kuma dee sēmbē sōndō fusutan, ma un musu libi kuma sēmbē di a' bumbuu pakisei.

¹⁶ Nōo ee i feni okasi fii du wan bunu soni, nōo i musu du ěn wante e, biga u dē a wan gaan hogi ten. ¹⁷ Fēen hedi ja musu dē kuma dee wisiwasima, ma i musu mbei mōiti fii sabi andi Gadu kē a i.

¹⁸ Ja musu bebe soni te a buta i nēen leiki e, biga hēn ta buta i ko kaba-a-sōsōma. Ma be i ta dē a di Akaa u Gadu leiki. ¹⁹ Nōo un tei dee kanda dē a di

Buku u Gadu ku dee oto kanda dee biibima mindi u ta gafa Gadu, nöö un ta fan ku unu seei ku de ta kanda ta mbei piizii da Masa Gadu ku hii unu hati. ²⁰Sö un musu ta da Masa Gadu u Tata tangi hiniwan juu e, dee sëmbë. I musu ta dëen tangi u hii soni a di në u Masa Jesosi Keesitu.

Aki Paulosu ta fan ku dee womi ku dee mujëë fa u de musu

libi ku deseei.

²¹Sö wë, dee sëmbë, un musu ta saka da unu seei e, fu di un ta lesipeki Gadu.

²²Dee mujëë, un musu ta saka da unu manu fu di un ta nama ku Masa Jesosi. ²³Biga di womi hën da hedima fëen mujëë, leti kumafa „Jesosi, Keesitu dë hedima fuu dee sëmbë fëen. Hën seei da di Heepima fuu tu. Hën ku u dë leti kumafa sëmbë hedi ku ën sinkii dë, biga hën ta taki a u liba.

²⁴Nöo leti kumafa u dee biibima ta saka da „Masa Jesosi, Keesitu a hii soni, söseei dee mujëë musu ta saka da de manu a hii soni.

²⁵Nöo un dee womi, un musu lobi dee mujëë fuunu leti kumafa „Jesosi, Keesitu lobi u dee sëmbë fëen teefa a dëdë da u.

²⁶Nöo di soni mbei a dëdë da u e, dee sëmbë, faa musu puu sundju a u hati seeka u buta gbelingbelin söndö föutu da Masa Gadu. Biga a bi konda di buka fëen da u te a kaba nöo hën a manda u fuu go dopu ku wata. Nöo a de tu fasi dë a buta u ko dë limbolimbo. ²⁷Nöo a du ën sö fuu sa dë wanlö waiti sëmbë dëen seei gbelingbelin söndö föutu a u hati, kuma wan mujëë de seeka bisi buta dililii faa toou ku wan womi.

²⁸Nöo sö dee womi musu ta lobi dee mujëë u de kuma deseei sinkii. Biga fa i si manu ku mujëë sai dë kaa, nöo de dë di wan sinkii e. Nöo hën mbei te wan womi ta lobi ën mujëë, nöo hën da a ta lobi ën seei. ²⁹Biga leti kumafa na wan sëmbë ta buuse hënseei sinkii ma a ta lobi ën ta dëen njanjan ta tjubi ën faa musu dë bumbuu, nöo leti sö nöo Masa Jesosi ta lobi u dee sëmbë fëen ta sölogu u fuu musu dë bumbuu. ³⁰Biga u da dee kamiankamian fëen sinkii.

³¹Fëen mbei a sikifi a Gadu Buku taa:

Ee wan womi i dë nöö i a' wan mujëë fi,
nöö i musu kumutu disa i mama ku i tata go libi ku i mujëë,
be i ku ën ko di wan.

³²Nöo di fa wan womi ku ën mujëë ta libi ku deseei dë, nöö a fesi a bi dë wan tjubitjubi soni di libisëmbë an bi fusutëen. Ma fa u dë aki, Gadu lei mi taa di libi u de dë kuma wan peentje ta lei u fa di libi u „Jesosi, Keesitu ku dee sëmbë fëen dë.

³³Wë nöö sö di soni dë e, dee sëmbë. Fa mi ta fan ku unu aki, nöo hën da hiniwan womi musu lobi ën mujëë kuma hënseei sinkii. Nöo söseei tu hiniwan mujëë musu lesipeki ën manu. Da sö.

6

Aki Paulosu ta fan ku dee mii

ku dee gaan sëmbë u de.

¹Un dee mii, un musu piki unu mama ku unu tata buka e, kumafa a fiti biibima u Masa Jesosi. ²Ja sabi fa a sikifi a Gadu Buku nö? A taa: I musu lesipeki i mama ku i tata. Hën da di fosu wëti di dë ku wan paamusi a dendu taa, ³ee i lesipeki i mama ku i tata nöö soni fii o waka bunu a di goonliba, nöö joo libi gaandi.

⁴ Nöo un dee gaan sëmbë, wan musu ta libi ku dee mii fuunu a wan fasi di na fiti e, te de ko ta hoi unu a bëë. Ma un musu kiiija de a wan leti fasi ta lei de kumafa Masa Gadu kë u de musu libi.

Aki Paulosu ta fan ku dee saafu ku dee masa u de.

⁵ Nöo un saafu, un musu ta piki dee masa fuunu buka gaanfa ku fëëë seei, u di un ta lesipeki, Masa Jesosi, Keesitu hedi. Un musu du en ku hii unu hati, leti kumafa un ta piki di buka u Masa Jesosi. ⁶⁻⁷ Wan musu ta wooko a sô wan fasi taa te di basi sai dë bifö un ta wooko bunu, ma te an sai dë nöo un bazia sindo fuunu. Biga te un wooko sô, nöo hën da un ta suku gafa a libisëmbë wojo nöo, ma na a Gadu. Ma un musu wooko leti kuma saafu u, Masa Jesosi, Keesitu, ta du andi Gadu kë waiwai. ⁸ Biga i sabi taa Masa Gadu ta paka hiniwan sëmbë hën paima kumafa i ta du bunu tjika, ee i dë saafuma, ee i dë fiima.

⁹ Wë nöo söseei, un dee masa un musu libi bunu ku dee saafu fu unu tu. Wan musu ta bai de ta musu de ta da de gaan buka. Biga unu tuu abi di wan Masa di dë a liba ala, nöo an ta luku a fesi. Di wan fa nöo a ta si u tuu.

Aki Paulosu ta konda da dee sëmbë fa u de tei dee fetilai u Gadu u de musu feti ku didibi.

¹⁰ Wë nöo wan soni nöo fika bi fuu taki möön. Hën da fa unu ku Masa Jesosi ko di wan dë, nöo un musu tei di gaan kaakiti fëën di a abi faa heepi unu fuun ko dë gingin seei a di libi fuunu. ¹¹ Leti kumafa dee sodati ta bisi dee peipei soni u de nango a feti, sô nöo i musu wooko ku hii dee fetilai Gadu ta da u. Nöo te di didibi ko a i, nöo an o kisi i ku dee hogi këni fëën a ta boi. ¹² Biga na ku libisëmbë sinkii ku nöngö u ta feti e, ma ku dee tiima dee dë a mundu a liba ala, dee hedima u dee hia didibi dee abi taki a di dungu ten u dë aki. ¹³ Nöo fëën hedi i musu biinga seei fu te de dou a i nöo i dë kabakaba këëë ku dee fetilai Gadu da i fii wini de. Nöo joo taanpu gingin, fu te di feti kaba nöo joo dë di winima.

¹⁴ Nöo seeka i seei sô: ta waka a dee tuutuu soni u Gadu baka söndö ganjan. Nöo te i du sô kaa, nöo hën da i dë seekaseeka kuma wan sodati dë ku wan degi banti nëën mindi faa go a feti.

Nöo i musu ta libi bunu a Gadu wojo. Nöo te i libi sô kaa, nöo hën da i dë seekaseeka kuma wan sodati di bisi wan felu soni ta tapëën hati.

¹⁵ Nöo hiniwan juu i musu ta dë kabakaba fii go konda da sëmbë kumafa Gadu ta puu sëmbë a hogi basu ta da de böö. Nöo te i dë sô kaa, nöo hën da i dë ku susu taitai a i futu kuma wan sodati nango a feti.

¹⁶ Nöo söseei hiniwan juu i musu abi biibi a Gadu liba. Nöo te i dë sô kaa, nöo didibi an o feni baaku a i faa kisi i. I o dë kuma dee sodati ta hoi wan pei felu soni goboo sô a de fesi fu de tapa dee faja piiwa u dee felantima.

¹⁷ Nöo hiniwan juu i musu sabi tuutuu taa Gadu puu i didibi faja. Ja dë a di didibi basu möön. Nöo te i sabi sô kaa, nöo hën da i dë kuma dee sodati ta tjubi de hedi ku felu kaapusa.

Nöo i musu tei di wöutu u Gadu di di Akaa fëën ta da i. Hën da sëufangi fii kaa.

¹⁸ Nöo hiniwan juu i musu ta tja hii dee fuka i abi tuu ko a Gadu fesi ku begi ku djëmë, kumafa di Akaa fëën ta manda i fii begi. I musu ta dë kabakaba fii ta begi da hii dee sëmbë u Masa Gadu nöömö. Ja musu wei möönsö.

¹⁹ Nöo un musu begi da mi tu, dee sëmbë, be Gadu heepi mi u mi konda di buka fëën waiwai söndö fëëë, fu sëmbë sa ko sabi di pakisei fëën di a bi abi a fesi tjubitjubi nëën hati kumafa a bi kë heepi sëmbë tjika. ²⁰ Biga tjabukama

fëen mi dë ta fan ku sëmbë nëen kamian. Fëen mbei de sötö mi ku bui buta a dunguwosu aki. Nöo un begi da mi u mi sa ta konda di Buka waiwai söndö fëë kumafa, a fiti u mi musu kondëen da sëmbë.

Aki Paulosu ta tapa di biifi.

²¹ Wë kumafa libi u mi dë aki, dee sëmbë, nöo mi o manda Tikikusi be a ko piki unu be un sabi. Di womi dë dë wan bumbuu futuboi u Masa Gadu e. A dë wan sëmbë fuu, nöo u lobi ën seei. Nöo te a ko a unu ala, nöo a o piki unu kumafa hii soni u mi dë. ²² Fëen hedi mi mandëen ko a unu faa piki unu be un jei fa mi dë, be hati fuunu kötö.

²³ Söö. Wë dee sëmbë fuu dë, Masa Gadu u Tata ku Masa Jesosi Keesitu musu da unu böö. De musu heepi unu be un lobi unu seei ta hoi di biibi nango nöömö.

²⁴ Di bunuhati fasi u Masa Gadu musu dë ku unu ku hii dee oto sëmbë dee ta lobi Jesosi Keesitu a wan tuutuu fasi.

„Na soni möönsö. Mi, Paulosu, manda gaan odi da unu. A tan sö.“

Di biifi Paulosu manda da dee biibima u Filipi

Wan wöutu a fesi.

Di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu, hën sikifi di biifi aki manda da wanlö biibima u Masa Jesosi dë a wan köndë de kai Filipi. Paulosu seei bi go konda di buka u Masa Jesosi da dee sëmbë aki tefa de bia ko piki di Buka ta biibi a Masa Jesosi. (Luku Tjab. 16.) Nöo hën di Paulosu kumutu a dee Filipi sëmbë ta paaja di Buka a köndëköndë tee wan pisi, hën lanti kisi ën tja go söötö a dunguwosu u Masa Jesosi hedi. Nöo hën dee Filipi biibima ko jei, nöo hën de manda wan sëmbë u de de kai Epafodisi go haikëën. Nöo di di sëmbë ko haikëën tefa a o toona go, nöo hën Paulosu sikifi di biifi aki manda tangi da dee Filipi biibima u di fa de libi ku ën. Sösei a manda lei de unfu u de libi kumafa Gadu kë.

Nöo fa a mbei di biifi aki, nöo a dë söötösöötö eti. An sikifi na un köndë a bi dë, a kandë a dë a Loomë. A sai dë ta haika lanti fu de musu kuutu soni fëën, ee de o kii ën ee de o puu ën.

Aki Paulosu ta manda odi da de.

¹ Wë dee sëmbë, mi Paulosu manda gaan odi da unu. Fa mi ta mbei di biifi aki, nöo mi ku Timoteo, nöo sö u dë aki, u dee futuboi fu Jesosi Keesitu. Nöo u ta manda di odi da hii unu tuu, un dee sëmbë a Filipi dee dë apaiti da Gadu fu di unu ku Masa Jesosi Keesitu ko di wan. U ta mandëën da un dee hedima ku dee basia u keiki tuu. ² Fa un sai dë, u Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ta heepi unu ku de bunuhati e. De musu ta da unu böö.

Aki Paulosu ta begi ku wai

da dee sëmbë.

³ Wë dee sëmbë, hiniwan juu te mi ta mëni unu, nöo mi ta da di Gadu fuu di mi ta dini aki tangi fuunu hedi. ⁴ Hiniwan ten mi ta begi da unu tuu ku gaan piizii seei, ⁵ fu di u ku unu dë a di wan wooko makandi ta paaja di Buka u Masa Jesosi. Wë biga fu di ten un jei di Buka, nöo hën wë un tei ën, hën i si un dë ku mi makandi a di wooko fu te tide eti. ⁶ Nöo mi sabi taa di Sëmbë di seti di bambuu wooko a unu hati dë, an o disëën a hafu pasi möönsö. Ma a o tjëën go dou fu te di daka Jesosi Keesitu o toona ko a goonliba aki baka.

⁷ Wë dee sëmbë u Filipi dë o, a fiti fa mi ta wai ku unu aki e. Mëni fuunu dë a mi hati. Biga fa Gadu naki mi di kölöku ku ën bunuhati aki fu mi sa ta tja di Buka u Masa Jesosi dëën, nöo mi sabi taa un tuu dë ku mi nëën makandi nöömö. Di juu mi bi ta waka ta lontu ta biinga ku di Buka u sëmbë musu piki ën, ta sitampu ën a kamiankaman, nöo un bi dë ku mi nëën kaa. Nöo fa de söötö mi a dunguwosu aki, un dë ku mi nëën eti. Wan disa mi möönsö. ⁸ Nöo Masa Gadu seei dë kotoigima ta si mi hati kumafa mi ta hangii unu tjika e. Jesosi Keesitu hën wë i si buta di gaan lobi fuunu a mi hati aki e.

⁹ Nöo te mi ta begi Masa Gadu da unu, dee sëmbë, nöo mi ta begi ën fu di lobi fuunu musu ta göö ku fusutan ku köni nango nöömö. ¹⁰ Biga te un dë sö kaa, nöo woon ko sabi unfu u wagi soni te un kaba luku ee undi da di möön bunu wan fuun tei. Nöo woon dë bambuu sëmbë gbelingbelin seei söndö föutu te di daka dou di „Masa Jesosi,“ Keesitu o toona ko a goonliba. ¹¹ Biga hën o ta wooko a unu liba fuun ta libi bunu a hii futu, be sëmbë sa si. Nöo de o ta gafa

Masa Gadu seei, në fëën o ta bai fuunu hedi. Sö wë u ta begi da unu e, dee sëmbë.

Aki ta lei taa di fa de söötö Paulosu dë, a a' wan heepi.

¹² Wë un dee sëmbë u mi dë o, mi kë fuun sabi taa di soni pasa ku mi aki, hën wë mbei di paaja u di Buka u Masa Jesosi nango a fesi seei. ¹³ Biga hii dee wakitima u di Gaan Könu wosu aki palalaa dou, ku hii dee oto sëmbë aki, de tuu ko si taa na wan wojo soni mi du möönsö bifö de kisi mi bui buta aki. Ma fu di mi dë wan futuboi u „Jesosi„ Keesitu hedi hën mbei. ¹⁴ Nöö hën wë mbei gaan së u dee oto sëmbë fuu dee ta biibi a Masa Jesosi aki ko tei taanga a mi, hën de ko ta konda di Buka waiwai söndö fëëë. Biga de si taa fa de kisi mi fu Masa Jesosi hedi aki, nöö ma a' toobi.

¹⁵ Fa u dë aki, a ko dë taa so sëmbë ko ta konda di Buka u „Masa Jesosi„ Keesitu ku felanti, fu di de ta haun ku mi. Biga de kë u në u de musu bai kuma mi tu. Ma so sëmbë ta tjëen ku limbohati, ¹⁶ ku lobi. Biga de sabi taa na wan hogi mi du möönsö mi buta aki möönsö, ma fu di mi ta fia ku sëmbë u de sabi taa di Buka u ta tja aki, tuutuu soni a dë.

¹⁷ Fa dee sëmbë ta tja di Buka fu de feni nëbai hedi dë, nöö de an ta tjëen ku limbohati e. Biga de ta mëni taa fa de ta du dë, nöö möönmöön mi o fuka a di sitaafu mi dë aki. ¹⁸ Wë nöö andi seei mi abi u taki fu di soni dë, dee sëmbë? Biga ee de ta tjëen ku limbohati mi ta wai. Ee de an ta tjëen ku limbohati mi ta wai. Wë biga möönmöön seei di Buka u Keesitu ta paaja nango a hii mundu.

Aki ta lei fa di libi u Paulosu

dë dëën.

Nöö mi o ta wai nöömö tu e. ¹⁹ Biga fa un ta begi da mi naandë, ku fa di Akaa u Jesosi Keesitu ta heepi mi tjika aki, nöö mi sabi taa mi o kumutu nöömö a di sitaafu i si mi dë aki. ²⁰ Nöö mi abi di biibi a Gadu taa ma o du na wan soni fu sen fëën musu kisi mi a bakaten. Ma mi o abi degihati fu mi sa tja miseei a wan bunu fasi, be „Masa Jesosi„ Keesitu feni gafa fu mi hedi kumafa a bi ta feni nöömö kaa, aluwasi ee mi libi ee mi dëdë.

²¹ „Nöö fa i si mi ta fan aki, nöö mi dë kabakaba fu hiniwan u de tu soni dë e, dee sëmbë.“ Biga hii libi u mi dë a „Jesosi„ Keesitu kaa. Hii soni mi ta du kaa, nöö fëën hedi. Nöö ee mi dëdë seei a o dë wan wini da mi „biga nëën ala mi o go.“ ²² Ma ee mi dë ku libi eti, nöö a kandë mi o sa heepi möön hia sëmbë fu de ko a fesi a di së u Gadu.

Fëën mbei ee a bi dë soni u mi tei, nöö ma bi o sabi undi u de mi kë. ²³ Biga mi kë de tuu. Mi kë kumutu a di goonliba aki go dë a „Masa Jesosi„ Keesitu ala. Di dë sa dë di möön gaan bunu soni da mi o. ²⁴ Ma nöö a dë möön fanöudu da unu fu mi fika a goonliba aki ta heepi unu eti.

²⁵ Hën mbei misikuma mi o fika tu, fu mi sa heepi hii unu tuu fuun sa ko möön fesi a di biibi un sai dë, ta wai ku ën. ²⁶ Nöö ee mi dë te mi toona ko a unu, nöö di wai di un ta wai ku Jesosi Keesitu dë kaa, nöö a o möön bigi eti.

Aki Paulosu ta da de taanga a dee sitaafu de ta tja.

²⁷ Wë nöö dee sëmbë, fa soni o waka ku mi ku fa soni an o waka ku mi, nöö di dë ma sabi eti e. „Ma unu, un musu tan ta libi nöömö kumafa a fiti dee lö sëmbë dee piki di buka u Keesitu. Ee mi toona ko a unu, ee ma ko a unu seei, ma mi musu ta jei fuunu nöömö taa un ta hoi dou ku wan hati, un ta tuwë gogo a wan së makandi fu sëmbë musu sabi taa di Buka u Masa Jesosi un ta biibi dë, a dë wan bumbuu buka.

²⁸ Fa so sɛmbɛ ko dɛ felantima ku unu dɛ seei, dee sɛmbɛ, ma wan musu panta e. Un musu ta hoi nango nɔ̄mɔ̄ sɔ̄ndɔ̄ fɛɛɛ. Nɔ̄o te un du sɔ̄, nɔ̄o de o ko si taa unu ta feni heepi a Gadu, ma de, de ta kaba a sɔ̄sɔ̄. Sɔ̄ fuun libi ku dee felantima fuunu e, dee sɛmbɛ. ²⁹ Biga fa un feni bunu a Gadu naandɛ fu di un nama ku [Jesosi, Keesitu, nɔ̄o na fuun ta biibi nɛɛn nɔ̄o a kaba e, ma fuun ta tja sitaafu fɛɛn hedi tu. ³⁰ Nɔ̄o di sitaafu di un ta tja a Filipi ala, hɛn da di wan seei sitaafu un bi si mi tja dɛ, ku di un jei mi ta tja aki tu. Hɛn da u tuu ta tja di wan sitaafu makandi e, dee sɛmbɛ.

2

Aki Paulosu ta manda de u de libi makandi.

¹ Wɛ dee sɛmbɛ o, fa unu ku Masa Jesosi Keesitu ko di wan naandɛ, nɔ̄o an ta da unu degihati nɔ̄? Fa a lobi unu tjika naandɛ, nɔ̄o hati fuunu an ta dɛ bɔ̄obɔ̄o nɔ̄? Fa un kisi di Akaa u Masa Gadu dɛ, an ta heepi unu fuun libi makandi a wan suti fasi nɔ̄? Wan ko ta abi fii ku tjalihati da unu na unu nɔ̄? ² Ma seei a fika wan soni eti o. Biga mi kɛ ta jei fuunu taa un tuu ta libi makandi ku wan hati nɔ̄mɔ̄. Mi kɛ ta jei taa un ta lobi unu seei ta fiti buka makandi ta biinga ku di wan soni nango nɔ̄mɔ̄.

³ Wan musu ta du soni fuun feni nɛ̄bai hedi e, dee sɛmbɛ. Wan musu mbei taa i hei mɔ̄on otowan tu, ma be i saka i seei da dee otowan fii ta luku de kuma de hei mɔ̄on i. ⁴ Ja musu ta mɛni fii wanwan soni nɔ̄o a kaba e, ma hibiwan fuunu musu ta mɛni soni u di otowan fɛɛn tu.

⁵ Dee sɛmbɛ o, fasi fuunu musu djeesi di u Masa Jesosi Keesitu e. ⁶ Wɛ biga fa a sai dɛ, Gadu a dɛ. Hɛn ku Masa Gaangadu abi di wan hei. Ma an bi biinga faa hoi ɛn seei gingin a di hei a bi abi naandɛ e. Nɔ̄nɔ̄. ⁷ Ma a butɛɛn a wan sɛ, nɔ̄o hɛn a bazia ko a goonliba aki ko dɛ kuma wan futuboi u libisɛmbɛ. Sinkii fɛɛn bi dɛ leti kuma libisɛmbɛ, ⁸ nɔ̄o de bi ta si ɛn kuma libisɛmbɛ nɔ̄o tu. Nɔ̄o hɛn wɛ a ta sakɛɛn seei ta piki Gadu buka teefa i si a dɛdɛ gholo. Nɔ̄o di dɛdɛ a dɛdɛ naandɛ, nɔ̄o hɛn da [di mɔ̄on gaan sen dɛdɛ u goonliba e. Biga, de pekɛɛn a lakpa pau kii. Sɔ̄ a saka hɛnseei tjika.

⁹ Nɔ̄o fa a du dɛ, nɔ̄o hɛn wɛ mbei Masa Gaangadu weki ɛn tja go buta a di mɔ̄on kaba hei kamian u mundu. Hɛn a dɛɛn wan nɛ di hei mɔ̄on hii nɛ, ¹⁰ taa hii mundu musu saka deseei nɛɛn basu. Ee i dɛ a Gaangadu ala, ee i dɛ a goonliba aki, ee i dɛ a goonbasu seei, ma hibiwan sɛmbɛ o saka tjɔ̄kɔ̄ kini a goon nɛɛn fesi nɔ̄mɔ̄ wan daka. ¹¹ Nɔ̄o hii mundu o ko piki taa Jesosi Keesitu hɛn nɔ̄o da Masa. Nɔ̄o gaan nɛ̄bai seei hɛn Tata Masa Gadu o kisi awaa.

Aki Paulosu ta lei de fa u de libi a oto sɛmbɛ dendu.

¹² Wɛ dee lobi sɛmbɛ u mi naandɛ, di mi bi dɛ a unu ala nɔ̄o un bi ta piki di Buka kaa. Nɔ̄o fa ma dɛ a unu mindi dɛ mɔ̄on, nɔ̄o awaa seei un musu ta piki ɛn mɔ̄on eti e. Un musu ta biinga nɔ̄mɔ̄ ku gaan lesipeki, ku panta u Gadu, be di heepi un feni nɛɛn musu dɛ u sɛmbɛ sa si a unu libi. ¹³ Biga hɛnseei wɛ ta wooko a i hati fii kɛ du dee soni dee ta dɛɛn piizii, nɔ̄o hɛnseei ta toona da i taanga tu fii sa du de.

¹⁴ Nɔ̄o dee sɛmbɛ, wan musu ta kuutu soni a buka ta fia ku sɛmbɛ e. ¹⁵ Ma hii libi fuunu musu ko gbelingbelin sɔ̄ndɔ̄ fɔ̄utu fu sɛmbɛ sa si.

Fa dee oto sɛmbɛ sai dɛ, de ta libi fanjanfanjan. Libi u de an ta kai ku Gadu mɔ̄onsɔ̄. Ma un dee mii u Gadu musu dɛ a dee lɔ̄ sɛmbɛ naandɛ mindi leti kuma dee teeja a liba dee ta sɛndɛ faja ta tuwɛ limbo a mundu. Sɔ̄ di libi fuunu musu dɛ limbolimbo tjika. ¹⁶ Nɔ̄o dee sɛmbɛ an dɛ a Masa Gadu sɛ o

si taa unu abi dee wöutu dee ta da sëmbë di libi u teego. Nöo te un libi sö kaa, nöo mi o wai seei a di daka „Masa Jesosi,“ Keesitu o toona ko e. Biga mi o si taa fa mi bi ta biinga ku unu dë, nöo ma wooko u sösö.

¹⁷ Wë dee sëmbë, fa un ko ta biibi a Masa Gadu ta dini ën naandë, nöo a dë kuma wan paima un ta tja go dëen tangi e. Nöo ee a dë taa fu di Buka di mi ta konda aki hedi dëdë musu kii mi, nöo ma a' toobi. Mi o dë seei waiwai fu di dë. Biga di dëdë u mi o dë sö kuma mi mökisi miseei ku di paima di un ta tja go dëen dë. ¹⁸ Nöo unu seei tu, an o dë fuun kusumi fu di dëdë u mi hedi e, ma un musu ta wai ku mi fu di mi ku unu tuu sa tja di paima dë go da Gadu makandi.

Aki Paulosu taki soni u Timoteo.

¹⁹ Dee sëmbë o, fa mi dë aki mi a' di mëni taa abiti möön nöo Masa Jesosi o jabi pasi da mi u mi manda Timoteo ko haika unu. Nöo te mi jei unfa un dë, nöo mi o dë bööböo ku telu. ²⁰ Biga ma abi sëmbë aki kuma hën möönsö di ta mëni unu ku hii ën hati. Fa a sai dë, hiniwan juu a ta kë jei fa fuunu. ²¹ Ma dee otowan u ku de dë aki, de an dë sö e. De ta biinga ku deseei soni nöo. De aan toobi ku soni u Jesosi Keesitu wan bëtë.

²² Ma unu seei sabi Timoteo. Fa mi ku ën ta wooko makandi ta paaja di buka u Masa Jesosi, nöo a dë leti kuma wan mii ta heepi hën tata a wooko. Sö a ta libi bunu ku mi tjika. ²³ Nöo fëen hedi te mi jei andi o pasa ku mi aki, nöo mi o mandëen hesihesi ko a unu be un jei. ²⁴ Ma mi a' di biibi a Masa taa abiti möön miseei sa ko a unu tu.

Aki Paulosu taa a ta manda Epafodisi toona go.

²⁵ Nöo dee sëmbë, un haika e. Mi si taa a dë fanöudu fu mi manda Epafodisi toona ko a unu baka. Di un mandëen ko a mi aki faa sölugu mi, nöo mi ku ën libi suti seei kuma baa ku baa. U bi dë a di wooko makandi ta biinga seei fu di buka u Masa Jesosi musu paaja.

²⁶ Ma fa u dë aki, a ko ta hangi unu tee na soni. A ta mëni unu te a ta kusumi, fu di un bi jei taa a suwaki. ²⁷ Wë nöo a bi suwaki tuu o, tee a fika piki nöo a bi dëdë. Ma Gadu bi abi tjali u mi ku ën tuu, hën a heepi ën fu ma musu tja sitaafu a sitaafu liba. ²⁸ Nöo fëen mbei mi kë mandëen ko da unu hesihesi be un si unu seei wojo ku wojo, nöo miseei hati o kötö tu.

²⁹ Nöo fa i si a o ko a unu ala, nöo mi kë fuun kisi ën hoi ku wai e, biga unu ku ën tuu da sëmbë u Masa Jesosi makandi. Nöo sö wan sëmbë un musu a' lesipeki fëen e, ³⁰ biga fu di wooko u „Jesosi,“ Keesitu hedi wë mbei a bi fika piki nöo a bi dëdë. Ä dë wan sëmbë an ta a' toobi ku ën libi, ma a ta biinga kodo ta heepi mi a unu kamian, fu di wan sa dë ku mi aki.

3

Aki Paulosu ta bai de u de musu kõni ku dee sëmbë dee ta kë buta de a wëti basu.

¹ Wë un dee sëmbë u mi naandë, di unu ku Masa Jesosi ko di wan kaa, nöo un musu ta wai u di dë hedi.

Söö. Wë nöo fa a dë taa mi ta sikifi di wan seei soni da unu hibiwanten aki, nöo ma a' toobi. Ma mi o ta du ën nöömö biga mi si taa a dë wan soni di sa tjubi unu fu sëmbë an sa feni unu ganjan.

² Nöo mi o bai unu a wan soni e, dee sëmbë. Biga mi jei taa wanlö daguhatiböö sëmbë takulibima u goonliba ta ko a unu naandë u ko poi sinkii fuunu. „De taa un musu koti unu sinkii buta di maaka u Isaëli ufö un sa ko sëmbë u Masa Gaangadu.“ Ma wan musu piki de e!

³ Wē biga fa u dē aki, nōō u da dee sēmbē dee Gadu ta luku apaiti e, na dee sēmbē dee abi di maaka a sinkii. U da dee sēmbē Gadu buta di Akaa fēēn a u hati fuu ta begi ēn ta gafa. Nōō Jesosi Keesitu, hēn wanwan u ta mēni faa heepi u. Hēn wanwan u ta wai da, na di maaka dē mōōn.

⁴ Wē ee a dē taa Masa Gadu musu luku wan sēmbē a di fa de pai ēn kiija a libisēmbē fasi, nōō misikuma sēmbē an sa mōōn mi a di dē. ⁵ Biga mi da wan Isaēli sēmbē seei dju. De pai mi a di lō u Benjamin, nōō baka aiti daka fēēn, nōō hēn de koti mi buta di maaka. Nōō a di sē u dee Isaēli wēti fuu nōō mi bi dē basi seei, biga mi kisi lei fēēn te mi ko wan Faliseima.

⁶ Ka mi bi ta du ēn tjika dē, dee sēmbē, nōō mi nama ku dee Isaēli wēti fuu teee mi ko ta sitaafu dee biibima u Masa Jesosi seei, fu di de disa dee wēti dē u hoi. Ee i luku ēn te i kaba, nōō i sa si taa mi bi ta hoi dee gaangaan pisi ku dee pikipiki pisi fu dee Isaēli wēti tuu. Hii sēmbē bi sa si taa mi bi dē sōndō fōutu a dee soni dē.

Aki ta lei andi da dee soni Paulosu ta kai gaan soni

nēēn libi awaa.

⁷ Ma fa mi ko nama ku Jesosi, Keesitu a baka aki, nōō dee lō soni i si mi bi ta kai gaan soni dē, nōō ma a' bisi ku de mōōn e. De ko dē sōsō soni da mi seei. ⁸ Nōō na de nōō, ma fa mi ko luku hii soni te mi kaba aki, nōō ma si na wan soni a mundu di dē mōōn bambuu soni da mi mōōn leki fa mi sa ko sabi Jesosi Keesitu mi Masa. Fēēn mbei hii dee oto soni tuu fia ko dē gaan sōsō soni seei a mi wojo, nōō hēn wē mi disa de tuu. Biga Masa Jesosi hēn wanwan tō nōō mi kē.

⁹ Fa mi ku ēn ko nama aki, nōō mi kē ko bambuu sēmbē a Masa Gadu wojo tuu, ma na fu di mi ta hoi wēti mbei e, ma fu di mi ta biibi a Jesosi, Keesitu hedi. Wē biga te wan sēmbē i biibi nēēn ufō Gadu ta tei i u bambuu sēmbē tuutuu awaa.

¹⁰ Dee sēmbē o, di soni di mi kē, hēn da u mi ko sabi Masa Jesosi gaanfa e. Mi kē feni di lō kaakiti dē a mi libi di bi weki ēn baka a dēdē. Mi kē nama ku ēn makandi a dee sitaafu dee a bi tja. Nōō fa a piki Masa Gadu buka tefa dēdē kii ēn dē, nōō mi kē djeesi ēn a di dē tu. ¹¹ Biga tee mi ko dē sō kaa, nōō mi abi di biibi taa mi o feni di njunjun libi di Masa Jesosi bi feni di a hopo baka a dēdē.

¹² Ma nōō fa mi ta fan aki seei, ma mi sabi taa ma dou ka fu mi dou eti e. Wē biga ma ko dē wan gbelingbelin sēmbē sōndō fōutu eti. Ma mi ta biinga nōōmō fu mi musu ko kumafa Jesosi Keesitu bi kē u mi ko, di a tei mi ko sēmbē fēēn.

¹³ Mi taki e, dee sēmbē, ma dou a di maaka dē eti! Ma fa i si mi dē aki, a di biinga naandē nōō mi dē. Ma a' toobi ku dee soni dee bi pasa ku mi kaa, ma mi ta biinga seei ku dee soni dee dē a mi fesi ta ko. ¹⁴ Biga mi kē go dou fu mi wini di paima a Masa Gadu Kōndē ala di a bi kai mi fu mi ko tei, fu di mi ku Jesosi Keesitu ko di wan.

¹⁵ Nōō fa mi ta fan ku unu aki, nōō uu dee sēmbē dee gōō ko a fesi a di biibi, nōō be u tuu abi di wan pakisei a dee lō soni aki e. Ma ee wan sēmbē ja tifihedi ku wan pisi fēēn, nōō i disēēn da Gadu, nōō a o da i fusutan fēēn a bakaten.

¹⁶ Ma nōō di soni di u ko abi fusutan fēēn kaa, nōō ku ēn fuu libi e.

Aki ta lei kumafa dee biibima ku dee sēmbē an ta biibi tooka.

¹⁷ Nōō dee sēmbē o, un musu luku kumafa mi ta libi, nōō un djeesi mi e. Nōō te i si wan sēmbē ta libi a di fa u bi lei unu dē kaa, nōō un nama ku ēn tu.

¹⁸ Biga wē fa u dē aki sōmēni sēmbē an dē ku u a wan sē. Leti kumafa i si mi bi taki ēn da unu sōmēni pasi kaa, nōō sōseei mi o toona taki ēn da unu wan

pasi möön, ku gaan tjali a hati ku wata a wojo seei, taa sòmèni sèmbè ta libi felanti ku di dèdè Jesosi, Keesitu dèdè a di lakpa pau. De ta libi leti kuma an bi dè fanòudu faa bi musu dèdè da u.

¹⁹ Nöo fa i si de sai dè, nöo kaba seei de o kaba a sösö go a didibi faja e. Biga dee taku hangì u de hati, nöo a de baka nöo de ta kule, teefa i si a ko kuma gadu u de de ta dini. A sen soni baka nöo de ta waka e, ta suku gafa. Fa de sai u de dè, dee soni u di goonliba aki tö nöo ta dè a de pakisei.

²⁰ Ma u wa dè sò e, baa. Fa u dè aki, u da goonmii u Masa Gadu Köndè, nöo ku gaan piizii seei u dè aki ta luku Masa Jesosi Keesitu di Heepima fuu, faa musu ko a u. Biga wan daka a o bazia ko a u nöömö. ²¹ Nöo te a ko, nöo a o tooka dee goonliba sinkii fuu aki buta ko kuma di fèen seei. Nöo ku di gaan kaakiti fèen di ta mbei hii soni saka nëen basu, nöo ku èn wè a o du èn e.

4

Aki Paulosu ta manda wan apaiti buka da wanlò sèmbè.

¹ Dee sèmbè u mi dè, mi lobi unu e, nöo mi ta hangì unu seei. Unu da dee sèmbè mi ta wai da. Fa un bia ko piki di Buka u Masa Jesosi di mi tja ko da unu naandè, nöo mi ta feni gafa a Gadu fuunu hedi o. Nöo hèn mbei wè mi kè fuun finga gingin a Masa Jesosi. Wan musu disèèn möönsö.

² Nöo un de tu mujèè dè, Jodia ku Sentike, gaantangì mi begi unu taa be un ta dè makandi ku wan pakisei e, fa i si un tuu ta biibi a Masa Jesosi liba dè.

³ Nöo mi ta begi mi mati Sisigusi di mi ku èn bi ta wooko sò bunu dè, taa be a heepi de tu mujèè dè e. Biga de bi ta biinga seei ta heepi mi, mi ku de bi ta paaja di buka u Masa Jesosi makandi, u ku Kilemeti ku dee otowan tuu. Fa de sai dè, nöo de tuu nè dè sikifisikifi a Masa Gaangadu buku ala fu de feni di libi u teego.

Aki Paulosu ta lei de möön

fa biibima musu libi.

⁴ Nöo un haika e, dee sèmbè. Fa un ta biibi a Masa Jesosi liba dè, nöo sösö wai nöo fuun ta wai e. Mi o taki èn da unu wan pasi möön taa un musu ta wai nango nöömö. ⁵ Nöo un musu ta libi ku saka fasi a hii sèmbè dendu be de ta si, biga abiti möön nöo Masa Jesosi o toona ko.

⁶ Nöo wan musu ta booko hedi a na wan soni e, ma un musu ta begi Masa Gadu nöömö ta dèèn tangi. I musu ta tja hii dee fuka fii nango ta konda dèèn, ⁷ nöo a o da i kötöhati. Nöo di kötöhati di a o da i dè o bigi pasa hii sèmbè fusutan, nöo a hoi hii pakisei fii ku i hati tuu a Jesosi Keesitu liba.

⁸ Nöo dee sèmbè u mi dè, fa i si un sai dè, pakisei fuunu an musu ta dè a poipoi soni e. Ma dee soni dee dè tuutuu ku dee dè fanòudu ku dee soni dee dè leti, dee soni dee dè gbelingbelin a Gadu wojo, ku dee soni dee dè u lobi, ku dee soni dee dè u kai gaan soni, a dee lö bumbuu soni dè nöo fuun musu buta pakisei e. Wè biga dee soni dee dè u gafa nöo musu ta dè a unu hati un ta mèni.

⁹ Nöo hii dee soni un bi lei a mi tuu ku dee un bi si mi ta du, nöo de fuun ta du e. Nöo Masa Gaangadu di nöo ta kötö sèmbè hati o dè ku unu.

Aki Paulosu manda tangi da

dee sèmbè bi heepi èn.

¹⁰ Dee sèmbè o, mi ta wai seei ta da Masa tangi fu di mi si maun fuunu möön e. Biga mi ko sabi taa un ta mèni mi eti. Ma fa i si mi taki èn dè seei, ma mi

sabi taa un bi ta mēni mi nōömō. Wan bi disa mi, ma di wan bi feni sēmbē nōō hēn wē mbei.

¹¹ Ma fa mi ko ta wai aki seei, ma an dē taa mi bi dē fukafuka e. Biga mi lei kaa u mi dē tifiهدي hiniwan juu ku dee soni dee mi abi. ¹² Biga fa mi dē aki, nōō mi saandi de kai fuka. Sōseei mi sabi unfa a dē te mi abi hia. A dee fasi dē tuu mi lei u mi libi. Ee mi abi, mi sabi unfa u libi taa mi abi. Ee ma abi, mi sabi unfa u libi taa ma abi. Mi lei u mi njan hia te mi abi hia, nōō mi lei u tja hangi te ma abi soni u njan. ¹³ Hiniwan sootu pei soni di ko a mi, nōō mi dē tifiهدي ku ēn kaa, biga 𐌆Masa Jesosi𐌇 Keesitu ta da mi kaakiti.

¹⁴ Ma tōkuseei fa un du dē, nōō hēn da un du bunu e, dee sēmbē, biga un nama ku mi a dee sitaafu dee i si mi ta tja aki.

¹⁵ Nōō sō mi ku unu bi dē kaa e. Biga unu seei sabi taa di ten di un bi ko piki di Buka njunjun, nōō dee oto biibima a dee kōndēkōndē an bi ta libi ku mi kumafa mi ku unu bi libi. Wē biga di ten mi kumutu a di pisiwata u Masadonia a unu ala u go paaja di Buka a dee oto kōndē, nōō unu wanwan nōō da sēmbē di bi ta manda soni da mi. ¹⁶ Fa mi dou a Tesalonika seei, nōō hēn un seti manda soni da mi wante te dou sōmēni pasi, dee soni dee mi bi abi fanōudu.

¹⁷ Ma nōō fa i si mi ta fan aki, dee sēmbē, an dē taa un musu ta manda soni da mi hiniwan juu e. Ma mi kē fuun ta libi a sō wan bunu fasi nango nōömō, be di paima fuunu di woon feni a Gadu musu ta gōō nango nōömō tu.

¹⁸ Fa un manda dee soni a Epafodisi da mi aki, nōō mi abi soni te a hia awaa. Soni seei an fuka mi mōōn. Nōō na mi nōō un da e, dee sēmbē, ma Masa Gadu seei wē un da tu. Wē biga di bunu di un du mi aki, nōō a suti dēēn. A dē leti kuma wan paima un tja ko dēēn, nōō hēnseei ta wai ku unu tu. ¹⁹ Nōō fa a dē di Gadu u mi 𐌆ku unu𐌇 aki, nōō a abi sōmēni gudu e, nōō a o da unu hiniwan u de di un abi fanōudu. A o da unu ēn te a hia tjika pasa maaka seei, fu di unu ku Jesosi Keesitu ko di wan.

²⁰ Wē nōō Masa Gadu u Tata, hēn musu feni gafa ku nēbai nōömō. A tan sō.

Aki Paulosu tapa di biifi.

²¹ Sōō. Wē ma a soni u taki mōōn mōōn leki, mi ta manda gaan odi da hii un dee sēmbē ala tuu, dee Gadu ta luku apaiti fasi fu di unu ku Jesosi Keesitu ko di wan. Nōō dee oto sēmbē fuu dee dē ku mi aki, nōō deseeti ta manda gaan odi da unu tu. ²² Sōseei hii dee oto sēmbē u Masa Jesosi u di kōndē aki tuu ta manda odi da unu tu. Nōō dee sēmbē fuu dee ta dē a di wosu u di Gaan Kōnu ta manda gaan odi da unu apaiti.

²³ Sōō. Wē aki mi tapa di biifi taa Masa Jesosi Keesitu musu tja unu ku ēn bunuhati e, dee sēmbē. A musu ta tii unu akaa. A tan sō.

Di biifi Paulosu manda da dee biibima u Kolosën

Wan wöutu a fesi.

Di ten Paulosu bi dë a dinguwosu, nöö hën a manda di biifi aki go wasiköi dee biibima u Masa Jesosi a di köndë de kai Kolosën, fu de an musu kumutu a di biibi. Biga a jei taa sëmbë ta ko ta ganjan de dë. De ta lei de wan oto fasi u de dini Gadu taa de musu hoi pepei wëti. Ma Paulosu taki da de taa de an musu buta deseei a wëti basu möön. Biga de abi Masa Jesosi, nöö a tjika kaa.

Aki di biifi seti.

¹ Wë dee sëmbë, mi da Paulosu e, wan u dee tjabukama u Jesosi Keesitu de ta kai apösutu di Masa Gadu buta ku ën seei kë fu mi ta tja di buka fëen dëen. Nöö mi ku u baaa Timoteo ² ta manda gaan odi da un dee sëmbë u Masa Gadu a Kolosën ala, dee ta biibi a Masa Jesosi Keesitu liba ta piki ën buka nöömö. Masa Gadu u Tata ku Masa Jesosi Keesitu musu ta tja unu ku de bunuhati e. De musu da unu höö.

Aki Paulosu ta wai fu di dee sëmbë piki di buka

u Masa Jesosi.

³ Wë nöö dee sëmbë, fa u ta begi hiniwanten da unu aki, nöö u ta da di Tata u Masa Jesosi Keesitu tangi fuunu hedi e. ⁴ Biga u ta jei u di libi fuunu kumafa un ta biibi a Jesosi Keesitu liba tjika, ku di fa un ta lobi hii dee oto sëmbë fëen dee ta waka nëen baka. ⁵ Sensi di un jei di tuutuu Buka u Gadu taa a abi wan suti libi nëen köndë u da unu, nöö hën un piki ën, hën un bia ko ta libi kumafa di Buka taki.

⁶ Nöö di Buka u ta taki aki, nöö hënseei da di Buka di ta paaja a hii goonliba fa u dë aki e. Möönmöön sëmbë ta piki ën ta bia de libi, leti kumafa unu seei bi piki ën di un jei taa sö wan bunuhati fasi Gadu abi tuu.

⁷ Nöö fa un jei di Buka dë, nöö u fusutan taa Epafasi, hën tjëen ko da unu ala. Nöö a dë wan futoou futuboi u, Jesosi, Keesitu e, di ta wooko ku u aki faa heepi unu ala. A dë wan sëmbë di u lobi aki seei. ⁸ Nöö hën seei konda da u kumafa di Akaa u Masa Gaangadu buta di lobi fëen a unu hati.

Aki Paulosu begi da dee sëmbë.

⁹ Nöö fëen mbei di mi ku Timoteo jei sö fuunu, nöö hën u ta begi Masa Gadu da unu nöömö, fuun musu ko sabi bumbuu fa a kë fuun musu libi, be un abi di fusutan ku telu di di Akaa u Masa Gadu ta da u. ¹⁰ Nöö u ta begi tu fuun sa ko libi bunu nëen wojo, leti kumafa a fiti u dee sëmbë fëen musu ta libi. U ta begi fuun musu ta libi bunu ku sëmbë a hii fasi nango nöömö. Möönmöön un musu ko sabi Masa.

¹¹ Nöö u ta begi ën tu faa musu da unu di kaakiti fëen a unu libi e. Biga di kaakiti u Gadu bigi te pasa maaka, nöö ee a ta wooko a unu nöö woon a' taihati a soni. Woon sa tei hii dee soni dee ta miti unu ku pasensi, ku wai a hati seei. ¹² Woon ta da u Tata Masa Gadu tangi nöömö, u di a seeka u buta fuu feni dee bunu dee a abi u da u dee sëmbë fëen, dee dë nëen tii basu ta waka a di limbo fëen.

Sö u ta begi da unu e.

Aki Paulosu ta konda da de

fa Masa Jesosi hei tjika.

¹³ Dee sɛmbɛ o, Masa Gaangadu puu u a di sɛ u dungu, hɛn a tja u ko buta a di Tii u di lobi Womi Mii fɛɛn basu. ¹⁴ Nɔɔ di a du sɔ kaa, nɔɔ wa o tja di sitaafu u dee hogilibi fuu mɔɔn e. Biga di Womi Mii u Gadu dɛ paka di paima puu u a Gadu bɛɛ kaa.

¹⁵ Fa Masa Gadu sai dɛ, dee sɛmbɛ, na wan sɛmbɛ si ɛn ku wojo wan daka e, ma ee i si di Womi Mii fɛɛn dɛ nɔɔ hɛn da Masa Gadu seei i si dɛ kaa. Biga di wan sɛmbɛ nɔɔ de dɛ. Nɔɔ hɛn fosu bi dɛ bifɔ hii soni u mundu ko, nɔɔ a dɛ hedima u hii soni Gadu mbei.

¹⁶ Biga di Womi Mii fɛɛn dɛ seei bi mbei hii soni. Dee soni dɛ a Masa Gadu Kɔndɛ a liba ala ku dee teeja u mundu ku dee soni a goonliba aki tuu, hɛn mbei de. So u de i sa si ku wojo, so u de ja sa si ku wojo seei, ma hɛn wanwan mbei hii de tuu. Nɔɔ a mbei hii dee takima a goonliba aki, ku dee makiti a mundu ala tu.

Dee soni u taki dɛ tuu Masa Gaangadu manda di Womi Mii fɛɛn faa mbei e, dee sɛmbɛ, nɔɔ fɛɛn hedi hii dee soni dɛ tuu bi musu dɛ fɛɛn wanwan tɔ. ¹⁷ Hɛn fosu bi dɛ ufɔ hii dee lɔ soni dɛ ko, nɔɔ ku ɛn kaakiti a ta hoi de tuu fu de an musu booko pisipisi paaja fanjanfanjan.

¹⁸ Nɔɔ fa u ku Masa Jesosi dɛ aki, nɔɔ Masa Jesosi hɛn da hedi fuu e, nɔɔ u da di sinkii fɛɛn. Biga leti kumafa wan sɛmbɛ hedi abi taki fɛɛn sinkii, nɔɔ sɔ Masa Jesosi abi taki a u dee sɛmbɛ fɛɛn liba. Hɛn abi di libi ta da u tu, biga hɛn da di fosu sɛmbɛ di bi weki kumutu a dɛdɛ. Fɛɛn mbei a dɛ mɔɔn hei mɔɔn hii soni u mundu tuu.

¹⁹ Fa Masa Jesosi bi ko a goonliba aki, dee sɛmbɛ, nɔɔ a ko ku libisɛmbɛ sinkii, ma a bi dɛ Gadu seei gbelin e. Biga sɔ hɛn Tata bi kɛ fa a musu dɛ.

²⁰ Hɛn seei Masa Gadu tei faa musu paka di paima da u. Nɔɔ hɛn a dɛdɛ a di lakpa pau tuwɛɛn buuu a goon paka da u te a kaba. Nɔɔ hɛn i si a ko dɛ taa Masa Gadu ku hii soni u mundu sa toona ko bunu baka, dee u liba ala ku dee u goon aki tuu.

«Sɔ di Womi Mii u Gadu du da u e.»

Aki Paulosu ta konda fa Gadu manda di Mii fɛɛn faa seeka libi fuu da u.

²¹ Dee sɛmbɛ o, a fesi unu ku Gadu bi dɛ felantima e. Biga hii dee pakisei ku dee wooko fuunu tuu bi dɛ hɔgi nɛɛn wojo. ²² Ma fa u dɛ aki, unu ku ɛn ko bunu u di Masa Jesosi dɛdɛ da u hedi. Di libisɛmbɛ sinkii fɛɛn di a bi abi, ku ɛn a dɛdɛ da u, faa seeka u buta gbelingbelin sɔndɔ fɔutu faa tja u ko da Gadu. Hɛn mbei kaagi fuunu an dɛ a Gadu mɔɔn. ²³ Ma un musu ta biibi nango nɔɔmɔ e, dee sɛmbɛ. Un musu dɛ gingin ta mɛni dee bakaten bunu woon feni nɛɛn, dee un bi jei a di Buka di a manda da unu.

Aki Paulosu ta biinga ku dee sɛmbɛ u Masa Gadu u de feni

di bunu di Gadu kɛ da de.

Nɔɔ di Buka i si u ta taki aki, a paaja a hii goonliba kaa. Mi seei ko dɛ wan sɛmbɛ di ta kondɛɛn nɔɔmɔ tu. Hɛn da wooko u mi kaa. ²⁴ Nɔɔ mi ta tja gaan sitaafu u di wooko Gadu da mi u mi ta du da unu e. Ma ma a' toobi. Mi ta du ɛn waiwai seei. Biga di sitaafu mi ta tja aki, nɔɔ a dɛ wan pisi u di sitaafu di bi fika u «Masa Jesosi» Keesitu musu tja u dee sɛmbɛ fɛɛn hedi, dee dɛ kuma hɛn sinkii. Mi ta heepi tja dee sitaafu go dou.

²⁵ Nɔɔ sɔseei mi ko dɛ wan futuboi fuun dee sɛmbɛ u Masa Gadu tu. Biga hɛnseei buta mi u mi heepi un «dee sɛmbɛ dee na Isaɛli sɛmbɛ». A manda mi u mi konda di Buka fɛɛn da unu, be un tuu jei hii soni fɛɛn. ²⁶ Nɔɔ di Buka aki sɔ, a bi dɛ wan tjubitjubi soni fu sensi seti u goonliba, ma fa u dɛ aki Masa

Gaangadu mbei a ko limbo da u dee sëmbë fëen. ²⁷ Biga a kè fuu ko sabi di gaan bunu di a kè da hii sëmbë.

Nöö di gaan waiti bunu u ta taki aki, hën da te i ko piki di buka, nöo Masa Jesosi Keesitu seei o ko ta libi a i hati, ee i da Isaëli sëmbë, ee ja dë Isaëli sëmbë. Nöö te di juu dou faa toona ko kisi di nëbai fëen a goonliba aki, nöo i seei o dë a dendu fu.

²⁸ Fëen mbei wë u ta konda dee soni u Jesosi Keesitu da hii sëmbë e. U ta bai de ta lei de ku hii di kõni di u abi, be de sabi fa u de libi, fu te di juu dou fu de dou a Gadu fesi nöo de o dë gbelingbelin sëmbë kumafa Gadu kè. ²⁹ Hën da di soni mi ta biinga da e, ku hii di gaan kaakiti Gadu ta da mi u mi du di wooko fëen.

2

Aki Paulosu ta begi dee sëmbë u de hoi di biibi de ta biibi

a Masa Gadu.

¹ Wë nöo fa mi ta biinga taanga aki, nöo fuunu hedi wë e, dee sëmbë, un dee biibima a Kolosën dë ku dee u Laodisea, ku dee otowan dee an si mi fesi wan daka. ² Mi ta wooko sò fuun musu kisi degihati, be un dë ku wan hati ta lobi unu seei. Biga te un ta libi sò kaa, nöo woon ta fusutan soni u Gadu gbelingbelin seei. Nöö woon ko sabi dee tjubitjubi soni u ‚Masa Jesosi,‘ Keesitu awaa, dee Gadu u Tata bi abi nëen pakisei a fesi. ³ Nöö te wan sëmbë i ko sabi Masa Jesosi kaa, nöo joo feni kõni ku fusutan e. Biga hën nöo abi dee gaan gudu dë.

⁴ Nöö mi ta konda dee soni aki da unu, dee sëmbë, u sëmbë an musu ko ganjan unu ku dee bödjëëbödjëë fan u de. ⁵ Biga aluwasi ee miseei an dë a unu mindi seei, ma mi hati dë a unu ala. Nöö te mi jei taa un dë gingin a pasi ta biibi ‚Jesosi,‘ Keesitu ku wan hati nango, nöo mi ta wai seei.

⁶ Wë dee sëmbë, fa i si un tei Jesosi Keesitu ko unu Masa dë kaa, nöo ku ën nöo un musu ta libi e. Biga unu ku ën ko di wan. ⁷ Nöö un musu dë a Masa Jesosi kuma wan pau di hën lutu go fundu a goon. Un musu ta biibi ën taanga nango möönmöön, leti kumafa i si de bi lei unu dë. Nöö hiniwan juu un musu ta dë ku tangi seei a unu hati u dee soni a bi du da unu.

Aki Paulosu ta bai de taa de an musu mbei sëmbë ganjan de buta a wëti basu möön.

⁸ Nöö un haika, dee sëmbë. Un musu kõni e, be na wan sëmbë musu ko lei unu wan oto fasi fuun dini Gadu. Biga de o ko biinga u de wini unu ku dee sösö lei u di goonliba aki taa ee i kè dini Gadu nöo i musu hoi dee pepei wëti u de, dee deseei mbei. Ma wan musu piki e. Biga dee lö lei dë an kumutu a Keesitu, ma a libisëmbë pakisei ku dee makiti dee ta tii goonliba de kumutu.

⁹⁻¹⁰ Wë biga di unu ku Masa Jesosi ko di wan kaa, nöo soni an ta makei unu möön e. Biga fa Masa Jesosi dë wan libisëmbë seei, ma Gadu seei gbelin a dë. Hën nöo da di hedima u hii dee basia u Masa Gadu Köndë, nöo a hei möön hii dee didibi tuu a mundu ala. Hii soni dë nëen basu, nöo nëen hii soni fuu dë.

¹¹ Nöö di unu ku ën ko di wan kaa, nöo hën Masa Gadu maaka unu u sëmbë musu sabi taa un da sëmbë fëen. Ma di maaka fuunu, hën an dë a sinkii kuma di u dee Isaëli sëmbë e. Nöö na libisëmbë maaka unu tu, ma ‚Jesosi,‘ Keesitu seei hën maaka unu. Biga a puu dee takuhati fasi fuunu tuwë.

¹² Nöö fa un kisi dopu dë, dee sëmbë, nöo hën ta lei taa un kaba ku di awoo libi fuunu. Biga di de kii Masa Jesosi bei, nöo unu ku ën wë de bi bei makandi dë e. Nöö Gadu weki ën puu a dëdë dëen njunjun libi dë, nöo hën da unu ku

ën tuu kisi wan njunjun libi makandi. Biga un ko ta biibi taa Gadu abi kaakiti te tjika u puu unu a hogilibi basu.

¹³ Nöo a fesi un bi ta böö nöö, ma wan bi dë ku libi eti e. Biga unu ku Masa Gadu bi dë paatipaati u dee hogihati libi fuunu hedi. Wan bi dë sëmbë u Gadu kuma u dee Isaëli sëmbë, dee bi abi dee wëti u Gadu. Ma fa Masa Gadu weki Masa Jesosi puu a dëdë dëen njunjun libi dë, nöö a da unu njunjun libi tu. Biga unu ku ën ko di wan. A puu unu a bëë u hii dee hogi du fuunu.

¹⁴ A fesi un bi a' föutu a Gadu, nöö un bi musu kisi sitaafu kumafa Gadu bi buta, fu di un bi booko dee wëti fëen. A dë kuma hii dee wëti tuu dee u bi poi bi dë sikifisikifi a pampia, ma nöö hën Gadu tei di pampia naandë tja go peka a di lakpa pau ku Masa Jesosi, be a kaba ku dee wëti naandë. ¹⁵ Nöo a di lakpa pau dë seei tu, naandë Masa Jesosi wini hii dee didibi ku dee makiti u de tuu fiaa kaba de a sösö. A da de sen a hii mundu wojo, be hën wanwan nöö dë winima.

¹⁶ Söö. Wë nöö dee sëmbë, wan musu mbei na wan sëmbë toobi unu möön a di së u dee lö wëti dë e. Ee de ta kuutu unu taa wan ta hoi dee tjina u njanjan ku soni u bebe, ee nasö saba, ee nasö dee oto pepei daka de ta hoi, nöö wan musu a' toobi ku de e. ¹⁷ Biga dee tjina u bi ta hoi dë bi dë wan soni nöö u bi ta du fuu ta mëni di ko u Jesosi, Keesitu a bi o ko. Ma fa u dë aki a ko kaa e, nöö an dë fanöudu fuu hoi dee lö wëti dë möön.

¹⁸ Nöo söseei wan musu piki ee wan sëmbë ko a unu ku gaan sakafasi ta taki taa Masa Gadu bi lei ën wan soni, nöö fa a lei ën dë nöö a si taa wan ta libi bunu. Sö wan libi wan o feni paima fëen, biga wan ta saka unu seei kumafa a fiti ta begi dee basia u Masa Gadu köndë. Sö so sëmbë ta fan.

Ma nöö te wan sëmbë ko taki sö wan soni da unu, nöö wan musu piki ën e. Biga dee lö sëmbë dë ta mëni taa de bumbuu möön hii sëmbë, ma na tuu. Gaan fasi ku dee taku pakisei u libisëmbë nöö de abi sö. ¹⁹ Fa de sai dë, de disa Masa Jesosi gaanduwe. Ma hën da di Hedima fuu di ta sölugu u ta seeka fuu ko dë kumafa Gadu kë. Hën ta hoi hii u tuu makandi kumafa dee tatai u sinkii ta hoi di sinkii fii makandi faa sa göö kumafa a dë fanöudu.

²⁰⁻²¹ Wë nöö dee sëmbë, kumafa u taki dë, unu ku Masa Jesosi, Keesitu dëdë makandi e, nöö un ko a wan njunjun libi dendu. Un kaba ku dee awoo guwenti fuunu dee un bi abi, ku dee awoo fasi u di goonliba aki. Nöo an dë fuun hoi dee gaduwëti dee libisëmbë ta buta da unu möön e, taa ja musu panjan disi, ja musu tesi di dë, ja musu nama a di soni dë.

Nöo di un kaba ku de kaa, nöö faandi mbei un musu toona go ta libi a pepei wëti basu möön baa? ²² Biga dee lö soni dë an dë wan wojo soni möönsö. Tuu u di dë kaa, biga libisëmbë wëti nöö de dë.

²³ Nöo dee sëmbë dee ta lei i de, a djei taa de köni fu di de ta konda da i taa a sö wan fasi i musu ta dini Gadu. De taa i musu saka i seei gaanfa, be sëmbë si taa ja dë wan wojo soni. I musu ta pena i seei sinkii ta dëen sitaafu. Ma fa de taki ën dë seei, ma na köni de köni sö e. Biga dee lö wëti dë an ta puu dee taku hangi fii hati da i.

3

Aki Paulosu ta taki da de taa de musu suku dee soni u Masa Gadu dee a ta kai gaan soni.

¹ Dee sëmbë o, di unu ku Jesosi, Keesitu weki makandi ko a wan njunjun libi dendu naandë, nöö fëen mbei hati fuunu musu dë a dee soni u Gadu Köndë ala e, ka Masa Jesosi dë sindosindo a di letimaun së u Gadu. ² Wan

musu ta buta pakisei a dee soni u di goonliba aki möön e, ma be un buta pakisei fuunu a dee soni u Gadu Köndë ala.

³ Biga fa unu ku „Jesosi„ Keesitu dëdë makandi dë, nöö dee soni u di goonliba aki an dë wan wojo soni da unu möön. Biga na di tuutuu libi fuunu disi eti e. Di waiti libi di un abi, nöö a dë tjubitjubi a „Masa Jesosi„ Keesitu ala. Biga u ku ën dë di wan, leti kumafa hën ku Gadu seei dë di wan. ⁴ Nöö te a toona ko a goonliba aki baka u kisi di nëbai fëën, nöö unu seei o dë a dendu tu e, nöö sëmbë o si di tuutuu libi fuunu di un abi awaa.

Aki Paulosu ta bai de u de disa dee takulibi u goonliba.

⁵ Wë nöö dee sëmbë, di un sabi sö kaa, nöö un musu kaba ku dee takulibi u di goonliba aki e, kuma mötjö libi sö, fanafiti libi, dee taku hanga a di së u manu ku mujëë, langawojo u soni. Wë biga ee i a' langawojo, nöö i dë leti kuma dee sëmbë dee ta waka a oto gadu baka. ⁶ Nöö fu dee lö soni dë hedi Gadu o kuutu dee sëmbë dee an kë piki ën buka. A o sitaafu de ku gaan hatiboonu.

⁷ Nöö a fesi unu seei bi dë kuma de tu, ta libi a di leiki u dee taku hanga fuunu hati. ⁸ Ma fa u dë aki nöö wan musu libi sö möön e, dee sëmbë. Un musu kaba ku dee lö libi aki fiaa: dee hatiboonu fasi, buuse sëmbë, du soni ku otowan ku hogihati, ta guunjan di otowan fii ta tjëen ta kosi, ta taki dee dëewojo taki dee na fiti. Dee soni dë an musu dë a unu seei. ⁹ Ja musu ta lëgëdë ta mindi soni da di otowan fii ta ganjëën. Biga i kaba ku hii dee awoo takuhati fasi dee un bi abi.

¹⁰ Masa Gadu da i wan njunjun hati kaa e, nöö a ta seekëën faa ko dë kuma di fëën seei. Nöö möönmöön i sabi ën, möönmöön joo ko dë kuma hën. ¹¹ Nöö antoobi möön aluwasi ee i dë Dju sëmbë, ee ja dë Dju sëmbë, ee i koti di maaka u Dju, ee ja koti ën, ee i sabi soni, ee ja sabi wan wojo soni, ee i dë saafuma, ee i dë fiima. Biga di wan kodo sëmbë nöö u dë. Masa Jesosi hën nöö u tuu ta kai gaan soni. Hën nöö ta dë a u tuu hati.

Aki Paulosu ta konda da de fa u de musu libi bunu a goonliba.

¹² Dee sëmbë o, fa Masa Gadu tei u buta apaiti fëën seei aki, nöö a lobi u gaanfa e. Nöö fëën mbei un musu a' tjalihati u otowan. Un musu libi ku ën ku bunuhati, ku saka fasi. Nöö un musu abi sapifasi ta mëni di otowan fii ta hoi pasensi dëën. ¹³ Un musu a' tifihedu da unu na unu e. Ee i ku sëmbë a' soni, nöö ja musu hoi ën a bëë, leti kumafa „Masa Jesosi„ Keesitu an ta hoi i a bëë.

¹⁴ Nöö u hii dee libi aki tuu, nöö lobi hën da di mama u de e. Biga te un lobi unu na unu, nöö un sa libi makandi ku wan hati kumafa Gadu kë.

¹⁵ Fa un ko a „Masa Jesosi„ Keesitu dë, dee sëmbë, nöö un ko dë bööböö. Fëën mbei na wan toobi musu dë a unu mindi. Biga un tuu dë di wan sinkii, nöö Gadu kai unu fuun ta libi makandi ku wan hati. Nöö un musu ta da Gadu tangi nöömö e.

¹⁶ Nöö un musu sabi dee wöutu u „Masa Jesosi„ Keesitu bunu ta piki de nango nöömö. Un musu ta lei unu seei dee soni u Masa Gadu ta fan ku unu na unu ku fusutan ta kanda dee kanda dee dë a Gadu Buku ku dee di Akaa u Gadu ta da unu. Un musu ta gafëën ku hii unu hati ta dëën tangi nöömö fu dee soni dee a du da unu.

¹⁷ Nöö fa un ko dë sëmbë u Masa Jesosi aki, nöö hii dee soni un ta du ku dee un ta fan tuu musu kai ku ën e. Un musu ta da u Tata Masa Gadu tangi nöömö, biga Masa Jesosi jabi di pasi da u kaa fuu sa tja tangi ko dëën.

¹⁸ Nöo un dee mujëe, un musu ta piki unu manu buka a soni e. Biga sö a fiti biibima u Masa Jesosi fu de musu libi.

¹⁹ Nöo un dee womi dee abi mujëe a wosu, un musu lobi dee mujëe fuunu. Wan musu libi hogi ku de e.

²⁰ Nöo un dee mii, un musu ta piki dee gaan sëmbë fuunu buka a hii soni, biga sö Masa Jesosi kë fuun ta libi.

²¹ Nöo un dee tata, wan musu libi ku dee mii fuunu a wan fasi te de ko ta lasi hati e.

²² Nöo un dee sëmbë dee ta wooko a oto sëmbë basu, un musu ta piki dee basi fuunu buka e. Na te de sai dë ufö, kuma un ta suku gafa a libisëmbë. Nönö. Ma un musu piki de buka ku hii unu hati fu di un ta lesipeki Masa.

²³ Nöo fëen mbei hiniwan soni di woon ta du kaa, nöo un musu ta du ën ku hii unu hati. Biga na libisëmbë un ta wooko da e, ma Masa hën un ta wooko da.

²⁴ Nöo fa a dë Masa fuu dë, nöo hën o paka u di paima leti kumafa a paamusi u kaa, fu di u dë sëmbë fëen. ²⁵ Söseei tu, a o sitaafu hiniwan sëmbë di ta du hogi, leti kumafa a fiti dee du fëen. Biga an ta luku a fesi.

4

¹ Nöo un dee sëmbë ta a' sëmbë ta wooko a unu basu, un musu ta libi bunu ku de kumafa a fiti. Biga i seei sabi taa i abi wan Masa a i liba tu di ta dë a Gadu Köndë ala.

Aki Paulosu ta taki soni u begi.

² Nöo wan musu wei fu begi Gadu e, dee sëmbë. Ma hiniwan juu un musu ta dë kabakaba fu un begi ën ku hii unu pakisei, nöo un musu ta dëen tangi nöömö u di heepi di a ta heepi u.

³ Nöo un musu ta begi da u tu, dee sëmbë, u Gadu musu da u pasi fuu ta konda di Buka, be sëmbë jei dee tjubitjubi soni u Gadu dee bi ko a limbo a Jesosi, Keesitu. Di Buka dë, fu di mi ta kondëen, fëen mbei wë i si de bui mi buta aki. ⁴ Nöo un ta begi da mi o, u mi sa kondëen limbolimbo nöömö, be hii sëmbë musu sa fusutëen. Biga hën da di wooko u mi kaa.

Aki Paulosu ta lei dee sëmbë kumafa de musu libi a dee sëmbë dee an ta biibi dendu.

⁵ Nöo te un dë a dee sëmbë dendu dee an ta biibi Masa Jesosi, nöo un musu mëni unu seei fuun ta libi ku fusutan e. Wan musu lasi di okasi fii du wan soni di sa tja heepi ko. ⁶ Nöo te woon fan ku sëmbë, nöo un musu fan a wan bunuhati fasi. Wan musu ta fan sösö soni, ma di fan fuunu musu abi goma. Nöo un musu sabi fa fuun ta piki dee sëmbë dee o ta hakisi unu soni, kumafa a fiti wan biibima.

Aki Paulosu ta tapa di biifi.

⁷ Nöo di fa hii soni u mi dë aki, nöo Tikikusi hën o kondëen da unu e. Di womi döi, a dë wan bumbuu futuboi u Masa Gadu di u lobi aki. Nöo a ta heepi u seei a di wooko u Gadu. ⁸ Nöo mi ta mandëen da unu ala fuun sa jei fa u dë aki, be hati fuunu ko kötö. ⁹ Hën ku Onësimusi, di sëmbë fuunu, o ko a unu ala makandi. Nöo te de ko, nöo de o konda hii soni di ta pasa aki da unu. Fa Onësimusi sai dë, a dë wan sëmbë di u lobi aki tu e, nöo u a futoo nëen liba.

¹⁰ Alisitakusi di mi ku ën dë a dunguwosu aki makandi, hënseei ta manda gaan odi da unu tu, dee sëmbë, hën ku Maikusi di dë famii u Banabasi. Nöo un bi kisi buka u Maikusi kaa, nöo te a ko a unu ala nöo be un hoi ën bunu e.

¹¹ Nöo Josua ta manda odi da unu tu. Hën seei da Jusitusi.

Dee sêmbê mi kai aki, de nõõ da Dju sêmbê ta heepi mi a di wooko u Masa Gadu aki ta paaja di tii fêên a goonliba, nõõ de ta da mi degihati seei.

¹² Nõõ Epafasi, di dè wan sêmbê fuunu, manda gaan odi da unu tu. Hên seei dè wan futuboi u «Masa Jesosi» Keesitu tu, nõõ a ta begi taanga seei da unu fuun musu dè gingin a di biibi un ta biibi a Masa Jesosi. A ta begi fuun musu ko gaan sêmbê a di biibi e, be un sabi bumbuu kumafa Gadu kè fuun musu libi. ¹³ Nõõ di mi sabi sò fêên, nõõ mi kè fuun seei musu sabi sò tu taa a ta mbei mõiti gaanfa da unu ku dee sêmbê u Laodisea ku dee dè a Hilapolisi tu.

¹⁴ Nõõ di lobi data fuu de ta kai Lukasi, hênseei ta manda gaan odi da unu tu, hên ku Demasi.

¹⁵ Nõõ un da dee biibima u Laodisea gaan odi da u e, dee sêmbê, ku Ninfa, ku hii dee sêmbê nango nëên wosu a keiki.

¹⁶ Nõõ fa woon kisi di biifi aki, nõõ un musu lesi ên da hii dee sêmbê u Masa Jesosi a unu ala, be de tuu jei ên. Nõõ te un kaba u lesi ên dè, nõõ un mandêên da dee biibima u Laodisea be de lesi ên a keiki ala tu. Nõõ un tei di oto biifi di mi manda da dee sêmbê a Laodisea ala tja ko lesi a unu naandê tu.

¹⁷ Nõõ un taki da Akipusi taa be a mbei mõiti faa go dou ku di wooko u Masa di a buta nëên maun e.

¹⁸ Nõõ fa mi dè a dinguwosu aki, nõõ un musu ta mênì mi nõömö e, dee sêmbê. Na soni mõönsö. Mi, Paulosu seepi, ta sikifi di pisi u di biifi aki ku miseei maun. Mi ta manda gaan odi da unu taa Masa Gadu musu dè ku unu ku ên bunuhati. A tan sò.

Di fosu biifi Paulosu manda da dee biibima u Tesalonika

Wan wöutu a fesi.

Tesalonika bi dë wan köndë a wan pisiwata de kai Masadonia. Nöö a di ten di di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu bi ta lontu ta paaja di buka u Masa Jesosi, nöö hën a go dou a Tesalonika. Hën a da dee sëmbë u di köndë di buka, Nöö di de jei ën, hën so u de piki tei Masa Jesosi fu de Gadu. Ma nöö dee oto sëmbë u di köndë an kë sô, nöö hën de mbei toobi ku Paulosu te a kumutu a di köndë go.

Nöö fa Paulosu go dë, a sabi taa dee biibima u Masa Jesosi a Tesalonika ta kisi sitaafu nöömö fu di de ta biibi hedi. Nöö a ta dëen bookohedi. Nöö hën a dë te wan pisi, hën a manda di kijoo de kai Timoteo faa go haika de luku ee de disa di biibi, ee de ta hoi dou.

Nöö di Timoteo go te a ko, hën a tja wan suti buka ko da Paulosu taa dee Tesalonika biibima ta hoi dou eti. Nöö di Paulosu jei sô, hën a mbei wan biifi manda da de u di wai di a ta wai ku de. Nöö hën wë da di pampia aki.

Nöö Paulosu taki sômëni soni a di biifi aki tu u di fa Masa Jesosi o toona ko tei dee sëmbë fëen tja go. Nöö a ta leti dee Tesalonika biibima a di fa de musu libi fu tee Masa Jesosi toona ko.

Aki Paulosu ta da Gadu tangi u di fa dee biibima u Tesalonika hoi di biibi tjika.

¹ Wë dee sëmbë, mi Paulosu ku Timoteo ku Silifani, ,hënseei da Silasi,, u ta mbei di biifi aki manda da un dee sëmbë fuu Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu, dee ta ko makandi a keiki a Tesalonika. Masa Gadu musu dë ku unu ku ën bunuhati e. A musu da unu kötöhati.

²⁻³ Wë nöö dee sëmbë, u kë fuun ko sabi taa hibiwanten te u ta begi nöö u ta mëni hii unu tuu a u Tata Masa Gaangadu fesi. U ta dëen tangi da unu seei. Biga u ta mëni fa un ta biinga da di wooko u Gadu fu di un ta biibi ën hedi, nöö u ta mëni tu fa un ta wooko taanga fu di di lobi u Gadu dë a unu hati. U ta mëni fa un ta tai hati a dee sitaafu dee un ta tja naandë te go dou, fu di un ta mëni dee soni Masa Jesosi Keesitu paamusi u taa de o pasa nöömö. Dee lö soni dë wë mbei u ta dëen tangi da unu e.

⁴ Wë nöö dee sëmbë, Gadu lobi unu tuú o, nöö u sabi taa a tei unu ko sëmbë fëen. ⁵ Nöö di soni mbei u sabi sô. Fa u bi tja di Buka u Masa Jesosi ko konda da unu naandë, nöö wa tjëen kuma sôsö wöutu u ta taki nöö a kaba. Ma u ko ku di kaakiti u Gadu seei. Di Akaa fëen bi dë ku u, nöö hën u fan gbelingbelin ku unu, te un ko si taa di Buka dë, a dë wan gaan bumbuu soni fuun musu piki.

Nöö unu seei sabi fa u bi libi bunu a unu mindi a di lö ten naandë. Nöö di soni mbei u bi libi sô e, fuunu hedi wë, fuun sa bia ko a di së u Masa. ⁶ Hën wë i si un ko ta djeesi u ku Masa Jesosi tuú. Biga di un piki di Buka, nöö hën dee sëmbë fuunu köndë dë da unu sitaafu te fu kii, ma töku wan disa. Ma un kisi di Buka hoi ku wan gaan wai di di Akaa u Masa Gadu seei da unu. ⁷ Nöö hën un ko dë wanlö sëmbë di hii dee oto biibima u Masa Jesosi tuu musu djeesi, dee ta dë a unu pisiwata a Masadonia ala te dou ku dee ta dë a u a Giiki Köndë aki tu.

⁸ Ma fa u taki dë, na dee sëmbë u dee pisiwata fuu aki nöö jei fuunu e, dee sëmbë. Ma di buka u Masa Jesosi paaja seei a mundu, biga hii sëmbë tuu ko

ta taki kumafa un ko ta biibi tjika. Te u ta waka an dē fuu ta kondēen da oto sēmbē mōön, ⁹ biga hii sēmbē jei ēn kaa. Nōō deseeti tei ēn ta konda da u kumafa un bi hoi u ku gaan piizii di u bi ko a unu naandē. De ta konda da u tu kumafa un disa dee ganjanganjan gadu ko ta waka a di tuutuu Gadu baka di ta libi u nōömō. ¹⁰ De ta konda da u taa un ta luku di Mii fēen nōömō, faa kumutu nēen Tata kōndē ko a u. Sō fuunu de ta konda e, dee sēmbē. Nōō fa Masa Jesosi sai dē, Gadu weki ēn puu a dēdē tuu, nōō hēn puu u a di sitaafu u Gadu di o ko.

2

Aki Paulosu taki u di wooko

di a bi du a Tesalonika.

¹ Wē nōō fa u fan dē, dee sēmbē, hēn da unu seei musu sabi taa di ko u bi ko a unu naandē an bi dē u sōsō. ² Ma nōō bifō u bi ko a unu u bi tja gaan sitaafu a Filipi e. De bi sōsō u ala gaanfa, kumafa un sabi kaa. Ma nōō tōku Gadu bi dē ku u, hēn a da u hati te u pasa tja di Buka fēen ko da unu tu. Hēn u ta kondēen nōömō, hii fa felantima fuu bi dē a unu kōndē ala tu ta buta ku u.

Ma wa bi a' toobi ku dee felantima dē e. ³ Biga di Buka u ta tja aki tuutuu soni a dē, na ganjanganjan soni fuu sa ta tjēen ku ganjan fasi ta naki unu tētē fuu wini soni a unu. ⁴ Nōnō e, dee sēmbē. Ma u ta tjēen fu di Gadu seei futoou u te a butēen a u maun, hēn mbei u ta tjēen ta konda. Nōō hēn mbei tu wa ta suku u kondēen faa kai ku libisēmbē e, ma u ta suku faa kai ku Gadu. Biga hēn ta wegi di hati fuu ta luku ee a dē limbolimbo.

⁵ Dee sēmbē o, unu seei sabi fa u bi libi a unu ala. Na wan ten seei u bi ta mbei mōiti fuu kisi sēmbē tja ko a u ku suti oto e. Nōō na ku langahati u bi ko a unu tu. Biga na wan daka u tei di hei Gadu da u aki fuu ganjan unu njan. Fa u ta fan aki, Gadu seepi sabi taa tuutuu soni u ta taki. ⁶ Nōō fa u bi libi a unu mindi dē, wa bi ta suku bunu nē a na wan libisēmbē, na a unu, na a oto sēmbē mōōnsō tu, boiti a Gadu wanwan nōō.

⁷ Dee sēmbē, ka u dē tjabukama u „Masa Jesosi, Keesitu tjika aki, nōō u bi sa buta ku unu seei fuun dini u. Ma nōō wa du sō. Ma u bi dē a unu mindi leti kuma wan mama ta kiija dee piki mii fēen. ⁸ U bi lobi unu tee na soni, hēn mbei u bi ta wai seei taa u sa paati di Buka u Masa Gaangadu da unu. Nōō na di buka wanwan u bi paati da unu e, dee sēmbē, ma di libi fuu seei tu. Sō un ko dē wan hati soni da u tjika. ⁹ Wan mēni fa u bi wooko taanga di u bi dē a unu ala nō? Ndeti ku didia u bi ta wooko ku u seei maun, biga wa bi kē buta di hebi u soni u njan fuu a unu liba.

¹⁰ Unu seei, ku Masa Gaangadu tuu, bi si fa u libi bunu a un dee biibima u Masa Jesosi mindi di ten dē. U bi libi limbolimbo a Gadu wojo e. U libi a wan leti fasi ku unu te na wan sēmbē bi sa feni fōutu a u. ¹¹ Nōō un sabi fa u bi ta tja unu tu leti kumafa wan tata ta kiija dee mii fēen dee a pai. ¹² Te un lasi hati, u ta da unu degihati. Te soni miti unu, u ta ko kēē pena ku unu. U bi ta buta ku unu fuun libi leti kumafa a fiti dee sēmbē dee nama ku di Gadu di u ta dini aki. Biga hēn kai unu fuun ko dē a di tii fēen dendu, be un ko a dendu u di hei ku di waiti fēen di a abi.

¹³ Wē nōō dee sēmbē, hiniwan juu u ta da Masa Gadu tangi fuunu hedi e. Wē biga di u konda di Buka da unu naandē, nōō un piki ēn leti kuma a Gadu a kumutu, na a libisēmbē. Nōō Gadu Buka a dē tuu o, nōō fa un ta biibi ēn dē nōō a ta wooko a unu hati seei. ¹⁴ Nōō hēn un ko djeesi dee biibima u Jesosi Keesitu dee ta dē a Judea. Fa de ta miti makandi a dee peipei kōndē u Judea

dë, nõö de ta kisi gaan sitaafu a dee oto Dju sëmbë kuma de, leti kumafa unu seei ta kisi sitaafu a dee sëmbë fuunu.

¹⁵ Dee sëmbë o, fa i si dee Dju sëmbë sai naandë, de hogi tuu o. Biga dee gaan sëmbë u de wë bi kii dee fesiten tjabukama u Gadu, nõö hën dee disì toona kii Masa Jesosi tu. Nõö hën awaa de toona ko ta jaka u puu a dee kõndëkõndë. Fa de sai naandë, dee soni de ta du an ta kai ku Gadu seei, kwetikweti. Nõö de ko felantima u hii sëmbë, ¹⁶ biga de ta biinga ku u nõömö fu wa musu konda di Buka da dee oto sëmbë dee an dë Dju. A di fasi dë, de ta tapa de u de an musu feni di heepi u Gadu mõönsö.

Nõö fa de ta du ën naandë, nõö di hogi du u de hia te a ko dë tjongoo. Biga di hatiboonu u Gadu ta kai leti a de liba awaa.

Aki Paulosu ta taki fa a hangì dee biibima u Tesalonika tjika.

¹⁷ Dee sëmbë fuu o, fa i si dee sëmbë paati u ku unu ku taanga naandë, nõö a hati u e. Ma hii fa u paati a sinkii fasi fu di sati pisiten aki seei, ma pakisei fuu dë leti a unu naandë eti. U ta hangì unu te na soni. Nõö u mbei mõiti te u wei fuu toona ko a unu. ¹⁸ Sömëni pasi kaa mi Paulosu seei bi kë ko a unu, ma di didibi, Saatan, ta tapa u. Hën wë mbei i si wa dou a unu ala eti.

¹⁹ Biga dee sëmbë, ambë seei u ta mëni fuu lei Masa Jesosi te a ko? Ambë da di hei fuu, ku dee sëmbë u ta wai da fa u dë aki? Na unu nõ? Unu wë e, dee sëmbë. Fuunu hedi wë woo poolo a di daka di Masa Jesosi Keesitu o toona ko baka. ²⁰ Biga unu wë da di hei fuu e, ku di wai fuu u ta wai.

3

Aki Paulosu taki faandi mbei

a manda Timoteo.

¹ Wë dee sëmbë, u bi ta mëni unu tee wa saanfa u du mõön. Nõö hën wë u kuutu taa woo manda Timoteo ko a unu ala, nõö mi ku Silasi wanwan o fika na Atene aki. ² Nõö hën wë i si u mandëen ko a unu e, baa. Wë nõö un sabi Timoteo, taa a dë wan sëmbë fuu vö. U ku ën tuu ta dini Gadu makandi ta paaja di buka u „Jesosi„ Keesitu. Nõö hën wë u mandëen ko a unu ala faa ko da unu taanga ku degihati, be un go dou ku di biibi. ³ Biga wa kë na wan fuunu musu dë buujabuuj fu di dee sëmbë ta sitaafu unu hedi.

Ma nõö fa mi fan dë seei, dee sëmbë, ma un bi musu sabi taa sö woon kisi sitaafu fu di biibi hedi, na sö nõ? ⁴ Biga di u ku unu bi sai dë, nõö u bi ta taki ën da unu nõömö taa ee wan sëmbë ko biibi a Masa Jesosi nõö a o kisi sitaafu nõömö. Sö u bi mbei un ko sabi kaa, dee sëmbë, nõö hën wë ta pasa ku unu fa u dë aki, kumafa unu seei sabi kaa.

⁵ Ma seei u bi panta da unu o, dee sëmbë. Hën mbei di mi si taa wa sa tan mõön longi, nõö hën mi manda Timoteo be a ko haika unu, ee un dë a di biibi eti. Biga mi bi panta taa kandë di Gaan Tesima de kai di didibi ko tesi unu a wan fasi te a hai unu puu a di biibi. Nõö di wooko u bi wooko a unu mindi dë, nõö a ko dë u sösö.

Aki Paulosu ta taki u di suti njunsu di Timoteo bi tja ko dëen.

⁶ Wë nõö dee sëmbë, djunsu aki Timoteo toona ko a u. Nõö a tja wan suti njunsu fuunu ko da u e, nõö u ta wai seei. Biga a konda da u taa di lobi fuunu ku di fa un ta biibi, de dë seei tjentjen eti. Sö a ko taki da u aki. A taki da u tu taa te un ta mëni u, nõö un ta wai te na soni. Un ta hakisi ee na un ten seei u sa toona miti baka. Sö un ta hangì u tjika, leti kumafa u seei ta hangì unu aki tu.

⁷ Wë nõo dee sëmbë, di u jei taa un ta hoi a di biibi go dou eti, nõo u kisi degihati seei. Wa a' toobi mõõn ku fa sëmbë ta sitaafu u aki ta da u fuka. ⁸ Biga di libi fuu toona ko suti da u, fu di u jei taa un dë gingin a Masa Jesosi eti.

⁹ Nõo wa saanfa u da Masa Gaangadu tangi da unu baa, fu di wai u ta wai da unu nëen fesi fa u dë aki e. ¹⁰ Ndeti ku didia u ta begi ën gaanfa faa sa da u pasi fuu ku unu miti fesi ku fesi mõõn. Biga u kë lei unu dee soni dee makei unu eti, fu di biibi fuunu musu sa ko dë telutelu. Sõ u kë e, dee sëmbë.

¹¹ Hën mbei u ta begi u Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi tu, fu di pasi sa jabi da u be u ko a unu. ¹² Nõo u ta begi da unu tu e, dee sëmbë, taa di lobi fuunu di un ta lobi unu na unu, ku di lobi di un ta lobi oto sëmbë musu ta göõ nango mõõnmõõn, leti kumafa di lobi di u ta lobi unu ta göõ. ¹³ Gadu musu seeka dee hati fuunu be un dë gingin a di biibi e. Nõo te u Masa Jesosi toona ko a goonliba, hën ku dee basia fëen kõndë, nõo woon dë gbelingbelin sõndõ föutu a Masa Gaangadu fesi. Sõ u kë fuunu e, dee sëmbë.

4

Aki ta taki fa de musu du fu di libi u de sa da Gadu piizii.

¹⁻² Wë sõ wë e, dee sëmbë. Di ten u bi dë a unu naandë, nõo u bi ta lei unu fa fuun libi te nõo Gadu sa wai ku unu. Di lei u lei unu dë, nõo Masa Jesosi seei wë manda u fuu lei unu sõ e, kumafa un sabi kaa. Nõo leti sõ nõo un ta libi tu. Wë ma nõo u kë fuun musu ta libi sõ nõömõ nango, fu di un nama ku Masa Jesosi.

³ Nõo u kë toona bai unu a wan soni mõõn. Fa un sai dë, Masa Gadu kë fuun libi a wan apaiti fasi dëen, sõndõ föutu. An kë fuun libi wan fanafiti libi di na kai ku di fa a buta fu manu ku mujëe musu libi e. Nõnõ. ⁴ Ma hiniwan fuunu musu sabi fa fii tii i libi tololoa a di sê u manu ku mujëe soni. Libi fii musu dë seei limbolimbo a Gadu fesi, be sëmbë a' lesipeki fii.

⁵ Dee sëmbë o, wan musu libi kumafa dee sëmbë dee an sabi Gadu ta libi e. Biga fa de sai dë, hiniwan hogi di hati u de kë a di sê u manu ku mujëe, nõo de ta du ën waiwai kuma na hogi. Ma nõo unu wan musu libi sõ e. ⁶ Biga na wan fuunu musu ta libi ku di otowan fii a dee lõ hogi fasi dë. Nõo mi taki e, taa ee i du sõ nõo Gadu an o disa i. A o sitaafu i nõömõ u dee lõ soni dë. Sõ u bi bai unu kaa e. ⁷ Biga Gadu an kai u fuu ta libi a wan sundjusundju fasi, ma fuu libi wan gbelingbelin libi nëen fesi.

⁸ Fa u ta fan aki, nõo ee wan sëmbë ja kë piki dee soni u ta taki, nõo na libisëmbë buka ja kë piki e, ma Masa Gadu seei buka ja kë piki. Biga wë hën ta da u di Limbo Akaa fëen fuu sa libi wan limbolimbo libi nëen fesi.

⁹ Wë nõo dee sëmbë o, an dë fuu sikifi da unu mõõn fa fuun lobi unu seei makandi kuma baaa ku baaa e. Biga Gadu seei lei unu di soni dë kaa. ¹⁰ Nõo sõ nõõ un ta libi tu e. Biga un ta lobi hii dee otowan fuunu tuu, dee ta dë a hii Masadonia kõndë ala kaa. Nõo u kë begi unu fuun musu ta libi nango sõ mõõnmõõn eti.

¹¹ Nõo u taki e, fa i si un sai dë, wan musu ta suku takitaki ku unu na unu e, ma un musu libi a wan pii fasi sõ. Wan musu ta hulu dee otowan fuunu soni tumisi, ma hiniwan sëmbë musu ta hulu hënseei soni ta du fëen seei wooko kumafa a fiti. Na sõ u bi taki da unu kaa nõ? ¹² Biga ee hiniwan daka un ta libi sõ, nõo dee sëmbë dee an ta biibi o ta lesipeki unu. Nõo an o dë fuun musu ta langi a sëmbë hiniwanten tu, taa hën nõo musu ta heepi i a soni.

Aki ta lei u fa di toona ko u Masa Jesosi o dë.

¹³ Wë nõõ u kē fuun sabi wan oto soni mõõn, dee sēmbē. Di soni aki nama a dee otowan fuunu, dee bi ta biibi Masa Jesosi ma de dēdē kaa. Biga wa kē fuun musu ta kusumi gaanfa fu de hedi e, kumafa dee sēmbē dee an ta buta mēni u de a Gadu ta kusumi gaanfa te sēmbē u de dēdē.

¹⁴ Wë biga u ta biibi taa di Masa Jesosi dēdē nõõ hēn a toona weki baka. Nõõ hēn mbei u ta biibi tu taa te a o toona ko, nõõ Gadu o tja dee otowan fuu bi dēdē dē, ko ku ēn.

¹⁵ Nõõ fa woo taki aki, nõõ na soni u ta mindi e, biga Masa Jesosi seei bi taki di soni aki da u. A taa, uu dee sēmbē dee o dē ku libi a di ten di a o toona ko, nõõ wa o waka a dee otowan fuu fesi dee bi dēdē kaa e. ¹⁶ Biga a di fasi aki sō di soni o pasa, dee sēmbē. Woo jei wan gaan bai o piki, nõõ di gaan hedi basia u Gadu kōndē o bai fan te a koti. Nõõ wan tutu o piki kumutu a Gadu ala. Nõõ di juu dē, nõõ Masa Jesosi o kumutu tee a liba ala ta bazia ta ko. Nõõ dee otowan fuu, dee sēmbē u Keesitu dee bi dēdē kaa, nõõ de o weki wante, nõõ de fosu o ta subi nango a Masa Jesosi. ¹⁷ Nõõ fa i si de o nango dē, nõõ u dee dē ku libi eti a di ten dē, u seei o hopo nango ku de makandi te a dee bundji ala pii, go miti ku Masa Jesosi. Nõõ fa woo miti ku ēn dē, nõõ wa o paati ku ēn mõõnsō e. U ku ēn o dē makandi fu teego.

¹⁸ Wë nõõ sō e, dee sēmbē. Fa i si u fan ku unu aki, nõõ un tei dee wōutu aki nõõ un ta da unu na unu taanga ku de.

5

Aki ta bai de taa de musu dē kabakaba ta luku di ko

u Masa Jesosi.

¹ Wë nõõ fa u taa Masa Jesosi o toona ko baka dē, dee sēmbē, nõõ di juu di a o ko ku dee soni dee o pasa ufō di ten dē dou, nõõ an dē fanōudu u mi musu sikifi soni u de da unu. ² Biga un sabi kaa taa di daka dē, na wan sēmbē o sabi ēn. A o ko vau sō, leti kumafa fufuuma ta ko a ndeti. ³ Biga di ten dē, dee sēmbē u di goonliba aki o ta taki taa: “Aai, hii soni dē bunu kaa. An dē fuu fēēē mõõn.” Ma te u de kē mēni, nõõ di daka o dou a de vau sō, nõõ kaba seei de o kaba a sōsō.

Wë nõõ un sabi fa a dē ku wan mujēē te a dē ku bēē. Te juu fēēn dou, nõõ a musu u pali nõõmō. Nõõ sōseei di daka aki o ko nõõmō tu. Na wan sēmbē o sa kule kumutu fu an kisi i.

⁴⁻⁵ Ma nõõ dee sēmbē, an dē fu uun fēēē di daka dē. An o kisi unu kuma fufuuma a ndeti, biga uun dē ku mēni fēēn kaa. Dee lō sēmbē u taki dē, nõõ de dē a dungu sē e. A dē kuma de ta du soni a ndeti, biga de an saandi de ta du. Ma fa u ta biibi a Masa aki, dee sēmbē, nõõ u dē a didia biga u ta si soni limbolimbo. ⁶ Wë nõõ di wa dē sēmbē u ndeti, nõõ wa musu libi kuma u ta duumi e. Nõõ. Ma u musu dē seei ku wojo setiseti fuu saandi u ta du.

⁷ A ndeti sēmbē ta duumi e, so sēmbē ta dōōngō. Fa de sai dē, de an ta saandi ta pasa. Nõõ sō dee sēmbē u taki naandē dē tu. ⁸ Ma nõõ u, wa musu dē sō e, dee sēmbē. Fa u dē sēmbē u didia aki, nõõ u musu dē ku pakisei ta tii u seei kumafa a fiti.

Ja si fa dee sodati ta bisi felu soni ta tapa sinkii fu de an musu kisi makei te sēmbē suti de nõ? Wë nõõ sō seepi u dee sēmbē u Masa Jesosi aki musu dē tapatapa tu. Di biibi di u ta biibi a Gadu ku di lobi fēēn di dē a u hati aki, de wë musu dē di felu bisi fuu fu wa kisi makei a di biibi. Sōseei tu di mēni u ta mēni fa Gadu puu u a hogi basu aki, hēn o dē kuma di felu kaapusa u dee sodati. ⁹ Biga Gadu an pii u tei faa sitaafu u ku hatiboonu e. Nõõ. Ma a pii u

tei faa heepi u puu a sitaafu, fu di u nama ku Masa Jesosi Keesitu. ¹⁰ Biga hën da di Sëmbë di bi tei di dëdë fuu dëdë. Nöo di soni mbei a dëdë da u sö, biga a kë fuu ku ën ta libi makandi. Ee u dë ku libi a goonliba aki, ee u dëdë, ma u ku ën ta libi makandi nöömö.

¹¹ Wë nöo di unu sabi sö kaa, dee sëmbë, nöo be un ta da unu seei degihati ta heepi unu na unu fuun nango fesi nöömö, leti kumafa un ta du dë kaa.

Aki Paulosu ta da de dee lasiti lai u di fa de musu libi möön.

¹² Wë dee sëmbë, mi kë begi unu baa taa be un mëni dee fesima fuunu, dee ta wooko taanga a unu dendu dë ta tii unu a di së u Masa, be un ta lesipeki de e. Fa de sai naandë, nöo de ta leti unu fa fuun musu libi a Gadu wojo. ¹³ Nöo fëen mbei un musu abi gaan lesipeki da de. Nöo un musu ta lobi de tu fu di wooko de ta du dë hedi.

Nöo mi taki da unu e, taa un musu libi kötökötö fasi ku unu na unu. Wan musu ta suku takitaki.

¹⁴ Nöo u ta manda unu, dee sëmbë, taa ee wan malëngëma dë a unu mindi dë, nöo un bai ën be a wooko e. Ee wan fuunu dë fëëfëëë, nöo un fan ku ën be a kisi degihati. Ee wan fuunu dë suwakisuwaki, nöo un musu heepi ën be a ko taanga. Un musu abi pasensi ku hii sëmbë. A dee lö fasi dë un musu ta libi e, dee sëmbë.

¹⁵ Nöo un musu luku bunu tu, fu ee wan sëmbë du hogi ku i nöo ja musu toona du hogi ku ën baka. Ma hiniwanten un musu ta biinga fuun libi bunu ku unu na unu te kisi ku hii oto sëmbë tuu.

¹⁶ Fa un sai dë, dee sëmbë, hiniwanten un musu ta wai. ¹⁷ Hiniwanten un musu ta begi tu.

¹⁸ Hii dee soni ta pasa ku unu, ee hogi ee bunu, tökuseei un musu sai dë ta da Gadu tangi nöömö. Nöo sö Gadu kë fuun libi e, fu di un nama ku Jesosi Keesitu hedi.

¹⁹ Nöo mi taki e, taa te di Akaa u Gadu ta wooko nöo wan musu tapëen e, ma un musu dëen pasi be a wooko go dou. ²⁰ Nöo te sëmbë kisi fan a Gadu, nöo wan musu sösö dee soni dee a ta taki. ²¹ Ma un musu ta wegii hii soni luku ee de dë u Gadu tuu. Nöo te un si taa a bunu, nöo un hoi ën. ²² Ma hiniwan soni di un si taa an bunu kaa, nöo un koti pasi dëen e, dee sëmbë.

²³ „Söö. Wë nöo mi o tapa di biifi aki e.” Masa Gaangadu, di nëen hii kötöhati ta kumutu ko, hën musu ta mbei un ko dë apaiti dëen seei söndö föutu. A musu tjubi unu akaa ku unu hati ku unu sinkii tuu be de dë gbelingbelin, fu te Masa Jesosi Keesitu toona ko nöo woon dë söndö föutu nëen wojo. ²⁴ Fa u ta taki aki, dee sëmbë, Masa Gaangadu hën bi kai unu fuun ko sëmbë fëen, nöo un sa futoou ën e. Hën wë o heepi unu fuun libi kumafa u taki aki.

²⁵ Wë un dee sëmbë fuu dë, un begi da u e. ²⁶ Nöo un da hii dee oto biibima ala gaan odi. Un baasa de da u seei.

²⁷ Nöo mi ta manda unu a di në u Masa taa hii dee otowan fuu dee ta biibi Masa Jesosi palalaa dou musu lesi di biifi aki.

²⁸ Dee sëmbë, Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku ën bunuhati e. A tan sö.

Di u tu biifi Paulosu manda da dee biibima u Tesalonika

Wan wöutu a fesi.

Disi da di u tu biifi di di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu sikifi manda da dee sëmbë u Masa Jesosi a di kôndë de kai Tesalonika.

Nöo di soni mbei a mbei di biifi aki, biga wë dee biibima u Tesalonika, de ko ta fëëë seei, de an saandi u de du. A dë sô taa de ko ta mëni taa Masa Jesosi toona ko a goonliba kaa. A kandë di sitaafu de ta tja u di biibi hedi hën mbei de ko mëni sô. Biga de bi sabi taa Masa Jesosi bi o ko sitaafu dee sëmbë u goonliba aki wan daka nöömö, nöo hën de ko ta mëni taa kandë di daka naandë hën dou kaa.

Nöo di Paulosu sabi sô, hën a kë mbei de ko sabi taa nöno, an dë sô. Di daka an dou eti. Nöo hën a tei wanlö soni konda da de, dee musu pasa ufö Masa Jesosi o ko sitaafu dee sëmbë u di goonliba aki.

Hën a toona leti de tu fa de musu libi a tatai liba.

Dee soni aki, de abi di biifi aki.

Aki ta lei ambë abi di biifi.

¹ Söö. Wë Paulosu ku Silasi ku Timoteo, u wë ta mbei di pampia aki manda da un dee sëmbë ta miti makandi a Tesalonika naandë, dee nama ku u Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu. ² Wë nöo Masa Gaangadu u Tata ku Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku de bunuhati ta da unu kötöhati e.

Aki ta lei fa Paulosu ta wai ku dee Tesalonika biibima

ku di fa a ta begi da de.

³ Dee sëmbë fuu dë, u musu ta da Masa Gaangadu tangi fuunu hedi e, biga di biibi fuunu ta göö nango seei möönmöön. Nöo söseei di lobi di un ta lobi unu na unu ta göö möönmöön tu. Hën mbei a fiti fuu ta da Masa Gadu tangi da unu nöömö e, dee sëmbë. ⁴ Te u ta waka ta miti ku dee biibima u Masa Gaangadu a kôndëkôndë, nöo u ta njan buka seei fuunu hedi e. U ta konda kumafa un ta biibi tjika. Nöo u ta taki tu taa hii fa dee sëmbë fuunu kôndë dë ta da unu sitaafu seei, ma un ta hoi pasensi nöömö nango kodo. Hën wë mbei u ta njan buka da unu e, dee sëmbë.

⁵ Ma nöo te un ta pakisei fa dee sëmbë ta sitaafu unu fu di un dë a di Tii u Gadu basu dë, dee sëmbë, nöo i sa si limbolimbo kumafa Gadu ta du soni ku leti tjika. Biga a ta seeka unu be un ko dë a di fa fuun sa njan di suti u di tii fëen fu nöömö nëen kôndë.

⁶ Nöo mi taki da unu taa Gadu hën ta kuutu soni ku leti e. Nöo a o paka dee sëmbë dee ta sitaafu unu naandë. A o toona da de di sitaafu baka nöömö. ⁷ Ma nöo unu a o da böö u dee fuka i si un ta tja naandë. Nöo u seei o feni böö tu e, te Gadu mbei Masa Jesosi tja di kaakiti fëen ko a limbo. Biga di juu dë, a o kumutu a liba ala ta bazia ta ko, hën ku dee hebi basia fëen kôndë. Nöo fa a o ko dë, a o ko ku gaan faja, ⁸ faa sitaafu dee sëmbë dee an sabi Gadu, dee an bi kë piki di Bunu Buka fuu Masa Jesosi Keesitu möönsö.

⁹ Nöo mi taki da unu gbelin taa di sitaafu dee sëmbë dë o feni, a o dë fu teego e. Biga Masa Jesosi o jaka de tuu puu nëen fesi. A o tapa de fu de an musu si di gaan waiti fëen möönsö ku di kaakiti di a abi kuma kônu. ¹⁰ Ma nöo di ten dë, nöo hii u dee sëmbë dee bi dë fëen apaiti, nöo u tuu o ta bai ën nê ta gafëen.

A o bigi da u seei fa a hei ku fa a waiti tjika. Nöo di juu dë, nöo unu seei o dë a dendu tu e, fu di un bi piki u buka a dee soni fëen dee u bi tei konda da unu.

Aki ta lei fa Paulosu

ta begi da de.

¹¹ Wë nöo dee sëmbë, di a dë sô kaa, nöo fëen hedi u ta begi Gadu da unu nöömö, be un libi a wan fasi faa si taa a fiti tuu fuun feni dee soni dee a bi kai unu fuun feni nëen.

Nöo u ta begi ën tu, fu hiniwan bumbuu soni di un ta kë a unu libi, nöo Gadu musu heepi unu fuun feni ën. Söseeei tu a musu da unu kaakiti fuun sa du hiniwan bumbuu soni te dou di un ta pakisei fii du fu di un ta biibi Masa Jesosi. ¹² Sô u ta begi da unu e baa. Biga ee a dë sô kaa, nöo Masa Jesosi Keesitu o kisi gaan nëbai fuunu hedi. Nöo hënseei o hopo unu tu fu di un nama ku ën hedi. Ma nöo fa i si a o hopo unu dë, na di bumbuu fuunu seei mbei e, ma fu di bunuhati u Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu, hën mbei.

2

Aki ta lei dee soni dee musu pasa ufö Masa Jesosi o ko u ko sitaafu goonliba sëmbë.

¹⁻² Wë dee sëmbë, u kë taki wanlö soni möön u di fa u Masa Jesosi Keesitu o toona ko „fu ko kuutu goonliba sëmbë„ ku di fa a o kisi u hai tja ko nëen naandë. Biga wa kë sëmbë musu buuja unu ta toobi unu te wan saandi fuun pakisei a di soni dë liba.

A kandë wan sëmbë o ko a unu ko taki taa di Akaa u Gadu fan ku ën taa di daka dou kaa. Ee nasö, de o tja wan biifi ko da unu taa u sikifi ën. Ee nasö kandë de o taa a sô wan sëmbë de jei ën, taa di daka dë dou kaa. ³ Ma wan musu piki e, dee sëmbë. Wan mbei sëmbë ganjan unu a na wan fasi.

Wë biga bifö di kuutu daka naandë dou, nöo tu gaan soni musu pasa. Di fosuwan dë sô taa wanlö hila sëmbë o bia baka disa Gadu. Nöo di u tu, hën da di gaan poipoi sëmbë u mundu „di dee fesiten tjabukama bi taki soni fëen kaa„ nöo hën musu ko a limbo ufö be sëmbë sabi ën. Ma fa a o ko dë seei, ma Gadu bi buta gaanduwe kaa taa a o kabëen a sösö nöömö tuwë go a didibi faja.

⁴ Ma nöo te di lö sëmbë dë ko, nöo a o hopo hën seepi buta a hii soni liba. A o buuse hii soni dee de ta kai gadu te dou ku Masa Gaangadu seei. An o kë u sëmbë ta begi wan oto soni möön leki hën wanwan. Nöo a o go denda a di Wosu u Masa Gaangadu go hopo hënseei a hii mundu fesi ta mbei taa hën tö da Gadu. Sô a o hagi tjika e.

⁵ Nöo dee sëmbë, wan mëni möön nö, taa di ten mi bi dë ku unu ala nöo dee soni aki tuu mi bi taki da unu. Nöo dee soni dë, de musu pasa ufö Masa Jesosi o toona ko a goonliba.

⁶ Wë ma nöo un sabi ambë ta tapa di hogima naandë mbei an ko a döo eti, na sô nö? Awa. Ma te di juu fëen dou nöo a o ko a limbo nöömö. ⁷ Ma hii fa i si di wogi sëmbë dë an ko a limbo eti seei, ma nöo wan soni dë ta wooko ku kaakiti kaa a sömëni tjubitjubi fasi. A ta buta libisëmbë u de an musu kë fika a tii basu. Ma nöo an sa go dou ka a kë eti e. Biga di Sëmbë di ta tapa di pasi dëen, nöo a o ta tapëen nango te wan pisi, nöo Gadu o puu ën. ⁸ Nöo fa Gadu o puu ën dë, nöo di hogima o booko ko a limbo wajaa seei awaa. Ma nöo mi taki da unu taa te di juu kisi nöo Masa o kabëen a sösö wantewante ku di ventu fëen buka. Biga fa i si Masa Jesosi o ko ku kaakiti, ku gaan waiti ku di Gadu

fasi fëen dë, nöö a o booko di kaakiti u di Hogima dë tuu fiaa seei te an o dë wan wojo soni möön.

⁹ Fa i si di Hogima o ko naandë, nöö di didibi o dëen kaakiti faa du gaangaan wooko. A o ta du sëmëni foondofoondo soni kuma maaka ta mbei ën seei gadu. ¹⁰ Hii dee hogi soni dee a sabi taa libisëmbë lobi u du, nöö de tuu a o tja ko te a hia faa musu kisi sëmbë ganjan. Nöö dee sëmbë dee a o ganjan dë, de o dë dee sëmbë nango kaba a sösö kaa, fu di de an bi kë tei dee tuutuu soni Gadu bi taki da de möönsö fu de feni heepi nëen. ¹¹ Hën wë mbei i si Gadu o mbei a ganjan de a sò wan kaakiti fasi. Nöö fa de o piki dee ganjan soni dë, ¹² nöö di sitaafu u Gadu o kisi de nöömö. Biga ku sabi de bi disa dee letileti soni fëen go ta waka a hogi baka ta wai.

Aki ta lei taa de musu hoi

go dou nöömö.

¹³ Ma nöö un dee lobi sëmbë u Masa dë, u sabi taa un wan dë kuma dee sëmbë u taki naandë e. Hën mbei, a fiti fuu da Masa Gaangadu tangi fuunu hedi nöömö. Biga wë a pii unu tei a dee oto sëmbë dendu, fuun musu dë dee fosu sëmbë u Tesalonika naandë, dee ko feni heepi nëen. Di Akaa fëen wë, hën buta unu apaiti dëen sò e, dee sëmbë, fu di un piki dee leti soni fëen. ¹⁴ Biga fa i si u bi tja di Bunu Buka u Masa Jesosi ko konda da unu naandë, nöö hën wë Gadu kai unu e, fuun musu dë a dendu u di hei u Masa Jesosi Keesitu ku di waiti di a abi.

¹⁵ Wë nöö dee sëmbë, gaantangi, u wan musu mbei sëmbë ganjan unu e. Nönö. Ma dee lei dee u bi lei unu di u bi dë ku unu naandë, ku dee u bi sikifi manda da unu, nöö be un taanpu seei ta hoi de gingin.

¹⁶⁻¹⁷ Dee sëmbë o, u Tata Masa Gaangadu lobi u e. A ta dë ku u ku ën bunuhati ta da u hati nöömö. Aai. A ta da u mëni nöömö tu u dee bumbuu soni dee o ko a bakaten. Nöö a musu dë ku unu e, hën ku Masa Jesosi Keesitu. De musu da unu taihati. De musu da unu kaakiti tu, fu ee un kë du wan bunu wooko nöö un musu sa du ën. Ee un kë taki wan bunu soni nöö un sa taki ën. Sò u ta begi ën da unu e, dee sëmbë.

3

Aki Paulosu ta hakisi de u de heepi ën begi a wantu soni libi.

¹ Wë dee sëmbë fuu dë, u kë taki wantu soni da unu aki eti ufö woo tapa di biifi. U kë fuun begi be di Buka u Masa musu paaja seei waa go a hii kamian, be de piki ën tei u gaan soni kumafa a bi paaja a unu a Tesalonika naandë te un piki ën tei u gaan soni. ² Nöö un begi da u tu, be Gadu puu u a dee hogi sëmbë maun dee aan bisi ku ën. Biga na hii sëmbë ta biibi Gadu e.

³ Fa Masa Gaangadu sai dë, dee sëmbë, un sa a' futoou nëen taa a o mbei un ko dë gingin a di biibi. Nöö a o ta tjubi unu tu, be di didibi an feni pasi faa du unu hogi. ⁴ Fa u dë aki, u ta futoou Masa taa a ta heepi unu kaa fuun ta du dee soni u bi taki da unu nango nöömö. Nöö sò woon ta du de nango nöömö tu. ⁵ Masa musu mbei un ko fusutan di lobi fëen e, dee sëmbë, te dou a unu hati dendu. A musu heepi unu be un a' degihati a hii dee sitaafu un ta tja dë te go dou, leti kumafa u Jesosi, Keesitu seei bi abi degihati a dee sitaafu dee bi mifi ën tu, te go dou.

*Aki a ta bai de u de an musu
ta malëngë.*

⁶ Nöo dee sëmbë, woo bai unu a wan soni aki, nöo Masa Jesosi Keesitu seei da u taki fuu fan sö ku unu. U taki e, taa ee wan biibima dë a unu dendu naandë an kë wooko, nöo wan musu nama ku ën e. Söseee tu, wan musu nama ku dee sëmbë dee an ta libi a di fasi kumafa u bi lei unu fuun musu libi. ⁷ Nöo unu seei sabi fa u bi libi a unu dë, nöo sö un musu libi tu. Biga wa bi ta malëngë e. ⁸ Nöo wa bi ta njan sëmbë soni söndö u pakëën tu, ma ndeti ku didia u bi ta biinga ta wooko seei taangataanga. Biga wa bi kë dë wan hebi a unu liba fuunu musu sölugu u e. Kwetikweti.

⁹ Ma fa u ta fan aki, an dë taa wa bi abi leti fu hakisi unu fuun sölugu u e. U bi abi. Ma u libi sö nöo fuun musu djeesi u ta waka a u baka kumafa a fiti. ¹⁰ Biga di ten u bi sai a unu dë, nöo u bi ta bai unu gbelingbelin taa ee wan sëmbë an kë wooko nöo an musu njan tu. Sö u bi fan ku unu. ¹¹ Ma nöo tökusee u ko jei taa fa u dë aki wanlö sëmbë dë a unu dë an ta kë ta wooko möönsö. Oto sëmbë soni nöo de ta waka ta hulu. Sö u jei aki.

¹² Wë nöo u taki e, taa fa i si Masa Jesosi Keesitu buta u a di wooko aki, nöo u tei di në fëen bai un dee lö sëmbë dë taa be un disa di daamadaama libi fuunu dë ko tan a wan kamian, be un ta wooko fuun feni soni u njan. ¹³ Ma nöo un dee otowan fuu dë, be un ta du bunu nango nöömö, wan musu wei möönsö.

¹⁴ Nöo dee soni dee u sikifi buta a di biifi aki, nöo ee wan sëmbë sai naandë an kë jei di fan, nöo sö wan sëmbë un musu ta kōni ku ën e. Wan musu ta hulu ën möönsö, fu sen musu kisi ën be a sabi taa an ta libi bunu. ¹⁵ Ma nöo wan musu luku ën kuma wan felantima e, ma be un ta bai ën nöo be a bia, kumafa i ta bai i baaa womi a soni.

Aki Paulosu tapa di biifi.

¹⁶ Söö. Wë nöo dee sëmbë, mi o tapa di biifi aki e. Masa Gaangadu di nëen hii kötöhati ta kumutu ko, nöo hën musu da unu kötöhati a hii fasi hiniwanten. A musu dë ku unu tuu.

¹⁷ Mi Paulosu ta sikifi di lasiti pisi u di biifi aki ku miseee maun, manda gaan odi da unu. Hën da di maaka fuun sa sabi dee biifi u mi taa a mi de kumutu tuu.

¹⁸ Masa Jesosi Keesitu musu libi ku unu tuu ku ën bunuhati, dee sëmbë. A tan sö.

Di fosu biifi di Paulosu sikifi da Timoteo

Wan wōutu a fesi

Timoteo bi dē wan kijoo di di gaan tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu bi ta lei di wooko u Masa Gaangadu. De bi ta waka makandi ta paaja di buka u Masa Jesosi a dee kōndēkōndē. Nōō wan u dee kōndē ka de bi go, hēn de kai Efeise. Nōō ala Paulosu disa Timoteo kuma hedima faa tii dee sēmbē u Masa Jesosi dee ta dē a di kōndē. Nōō bakaten hēn mbei Paulosu mbei wan biifi manda dēēn faa lei ēn mōōn fini fa faa musu ta lei dee sēmbē, ku fa a musu tjēēn seei a di wooko.

Nōō di biifi di a sikifi di ten dē, hēn disi.

Aki Paulosu ta manda odi

da Timoteo.

¹⁻² Sōō. Wē mi mii Timoteo, mi Paulosu wē ta mbei di pampia aki manda gaan odi da i e. Womi, fa i sai dē, nōō i da mihi u mi seei gbelingbelin. Biga fa i si mi bi konda di buka u Masa Jesosi da i, nōō hēn wē i piki ēn seei leti kumafa wan mii ta piki ēn tata buka a soni. Nōō u Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu tuu musu dē ku i ku de bunuhati e, ku de tjalihati, ta da i bōō.

Sōō. Wē baa, kumafa i bi sabi kaa, mi da wan tjabukama u Masa Jesosi nōō na miseei wē buta miseei e. Ma Masa Gaangadu di Heepima fuu, hēn wē manda mi, hēn ku Masa Jesosi Keesitu di u ta buta hii mēni fuu nēēn liba taa dee soni a paamusi u, woo feni de nōōmō.

Aki Paulosu ta bai Timoteo

faa tapa dee fasifasi lei.

³ Wē nōō womi, di ten di mi o ko a Masadonia aki, nōō mi bi fan ku i taa be i fika a Efeise ala fii musu tapa wanlō sēmbē sai naandē ta lei wanlō fasifasi lei. Biga dee lei u dee sēmbē dē an ta kai seei ku di buka u Masa Jesosi. ⁴ Fa dee sēmbē sai dē, de ta hai dee mindimindi soni ta konda ta kai dee gaan hia avoavo u de nē, ta taki soni u de nōōmō. Nōō dee lō soni naandē sō, sōsō buja ku toobi de ta tja ko e. Ma te u ta biibi dee soni u Gadu, nōō hēn ta heepi u fuu du di wooko u Gadu kumafa a fiti.

Mi taki e, womi, kaba u di lei u dee sēmbē naandē, nōō sōsō fia tō a ta tja ko. ⁵ Ma nōō kaba u di Buka di Gadu manda u u ta lei aki, nōō hēn da lobi. Nōō unfa di lobi dē sa ko? A sa ko te hati fii dē limbolimbo. A sa ko tu, te i piki di hati fii a di bunu soni a manda i. Nōō te i ta biibi Masa Gadu sōndō ganjan, nōō hēn ta tja lobi ko tu.

⁶ Ma nōō dee sēmbē dee u taki dē, de bia kumutu a di lei dē gaanduwe, go ta fan wisiwasi soni. ⁷ Fa de sai naandē, de kē abi di nē taa de dē gaan leima u dee wēti u Gadu, ma deseēi an sabi andi de ta taki. Biga de an sabi gogo fēēn, de an sabi hedi fēēn, ufō de ta fan sō gaanfa nēēn liba.

⁸ Wē nōō, kijoo, fa i si u taki soni u dee wēti u Gadu naandē, nōō u sabi taa de dē gaan bumbuu soni, ee sēmbē ta wooko ku de a wan leti fasi. ⁹ Biga i sabi faandi mbei de ta buta wēti. De an ta buta wēti u tapa dee sēmbē dee ta libi a wan leti fasi e. Nōnō, ma fa a tapa dee sēmbē dee na ta libi bunu, kuma dee sēmbē dee an ta libi a tii basu, dee sēmbē dee an kē piki sēmbē buka a soni, ku dee sēmbē dee an ta lesipeki Gadu, dee sēmbē dee ta du gaan hogi soni, dee sēmbē dee na a' toobi ku dee soni u Gadu, ku dee an kē dini Gadu mōōnsō.

Dee lö sêmbê naandê, u de hedi wê mbei wêti dê e, faa musu tapa de a dee soni de ta du dê. Biga sômêni pei gaan hogi dee lö sêmbê dê ta du. De ta kii sêmbê fu hogihati fasi te dou ku deseei mama ku tata,¹⁰ de ta libi fanafiti a di sê u manu ku mujêe soni, womi ta tei womi, mujêe ta tei mujêe, sêmbê ta kisi sêmbê tei tja go buta a katibo, de ta mindi soni ta buta a oto sêmbê liba, ee de bi soi fu wan soni seei ma de aan toobi u de booko di soi. Nöo sômêni hia oto pei hogi möön dee lö sêmbê dê ta du, fu di de bia baka disa di leti lei¹¹ di ta kai ku di gaan waiti buka u di Gadu di dê u gafa nöömö. Nöo di Buka dê, hên Gadu futoou mi te a butêên a mi maun, fu mi sa ta tja ta paati da sêmbê.

Aki Paulosu ta konda fa Masa Jesosi libi ku ên

ku bunuhati tjika.

¹² Wê nöo womi, fa i si mi taki dê, nöo mi ta da Jesosi Keesitu tangi seei fu di a futoou mi teee a buta mi ko wookoma fêên, nöo hên a toona da mi kaakiti u mi du di wooko tu. Aai, di soni dê, a bigi da mi e.¹³ Biga a fesi, nöo mi bi dê gaan hogisonima. Mi bi ta sôsö Masa Jesosi taa an dê u Gadu. Mi bi ta sitaafu dee sêmbê dee ta biibi nëên liba gaanfa seei. Sö mi bi libi hogi ku ên tjika.

Ma nöo an hoi mi a bêe o. Nönö. Biga a sabi taa fa mi bi ta libi naandê, na ku sabi mi bi ta libi sê e, ma fu di ma bi ta biibi nëên mbei.

Nöo hên wê i si a a' tjalihati u mi gbolo,¹⁴ nöo hên a naki mi gaan kôlôku ku ên bunuhati. Biga a mbei mi ko ta biibi nëên liba, nöo hên a toona da mi di lobi di dee sêmbê dee nama ku ên ta feni. Aai womi, di soni dê nöo a bigi da mi e.

¹⁵ Wê Timoteo, mi o taki wan soni da i aki gbelin seei, kijoo. Nöo a dê wan gaan bumbuu taki di hii sêmbê musu piki waiwai. Hên da disa: Jesosi Keesitu ko a goonliba u heepi takulibima puu de a hogi basu. Nöo mi wê bi da di möön gaan takulibima a hii dee otowan dendu.

¹⁶ Wê nöo fêên hedi tu Jesosi Keesitu ko abi tjalihati da mi e. Aai. A hoi pasensi da mi seei, fu mi sa dê wan maaka da hiniwan takulibima kuma mi di kê ko biibi nëên, taa a sa feni di libi u teego tu.

¹⁷ Wê fa i si Masa Gadu sai dê, hên wê da di kaba Tiima u mundu fu nöömö e. Fa a dê fêên dê, an o dêdê möönsö. Libisêmbê an tjika u si ên ku wojo tu. Fa a sai dê, hên wanwan tō da Gadu u mundu, nöo hên nöo musu kisi gafa. Hên nê nöo u musu ta hopo hiniwanten fu teego. A tan sô.

Aki Paulosu ta fan ku Timoteo kuma wookoma u Gadu.

¹⁸ Wê mi mii Timoteo, dee soni dee i si mi manda i fii du naandê, kijoo, wê nöo de kai seei ku dee soni dee hedima u keiki bi taki fii a fesi e, di ten di Akaa u Gadu bi ko a de liba. Wê nöo di i sabi sô kaa, nöo be i biinga seei go dou e, womi.

¹⁹ Nöo mi taki e, ta hoi di biibi di i si i ta biibi a Masa Jesosi naandê gingin e. Nöo i musu ta piki di hati fii nöömö te a ta manda i a wan bumbuu soni. Biga wanlö sêmbê an bi du sô, nöo hên wê di biibi u de kaba a sôsö gbgedee, leti kuma te i singi a dan tuwê lai fii go faa.²⁰ Wan u dee sêmbê dee mi taki dê, da Himênêusi, wan da Alekesani. Ma nöo mi buta de tu sêmbê dê a di didibi maun kaa, be de lei taa de an musu ta waka ta mindi soni da Gadu ta poi ên nê möön. Nöo da sô.

2

Aki Paulosu ta lei fa dee biibima u Masa Jesosi musu ta tja deseei.

¹ Wê womi Timoteo, awa mi o taki da i fa fii lei dee biibima u Masa Jesosi a i ala fa u de musu libi.

Söö. A di fosu kamian, nöö un musu ta begi Masa Gaangadu da hii sëmbë. Un musu ta tja dee fuka u de go a Gadu fesi ku djëmë. Un musu ta hakisi Masa Gaangadu faa limbo fesi da de, nöö un musu ta dëen tangi da de tu e. ² Un musu ta begi da könu ku gaama ku hii oto sëmbë dee dë a tii kaa. Biga te u begi sö nöö sonde de o tii u bunu, nöö u sa abi wan kötökötö libi pii sö fuu sa libi kumafa Gadu kë a hii futu.

³ Nöö te u ta begi sö kaa, nöö a dë wan bunu soni di suti da Masa Gaangadu u Heepima. ⁴ Biga fa Gadu sai dë, a kë hii sëmbë u goonliba tuu musu feni libi u teego nëen. A kë fu hii sëmbë musu ko sabi dee soni fëen, biga de nöö da tuutuu soni a mundu.

⁵ Biga wan kodo Gadu tö nöö dë a mundu e, hën da Masa Gaangadu. Nöö wan kodo Sëmbë tö ta taanpu a u libisëmbë ku Gadu mindi fu seeka taki da u. Hën da Jesosi Keesitu di bi tei libisëmbë sinkii. ⁶ Hën wë bi dëen seepi kuma wan paima paka puu u a hogi basu a di juu di Gadu buta. Nöö fa a du ën naandë, ku ën hii mundu sa si fa Gadu kë heepi u libisëmbë tjika.

⁷ Nöö fu mi sa ta konda di soni dë hedi mbei Gadu tei mi buta tjabukama fëen e. Nöö fa mi ta fan aki, na mindi mi ta mindi soni e, womi, ma tuutuu soni mi ta taki. Nöö Gadu buta mi leima tu, fu mi ta lei dee oto sëmbë na u Isaëli dee soni u Gadu. Biga de da dee tuutuu soni fuu musu biibi. Nöö sö e.

⁸ Wë nöö mi taki e womi, taa a hii kamian ka dee biibima ta ko makandi kaa, nöö mi kë dee womi sëmbë musu dë a fesi a di begi. Ma fa de ta hopo maun ta begi naandë, nöö hati u de musu dë limbolimbo. De an musu dë ku hatiboonu ta hoi sëmbë a bëe fa de ta begi dë e.

⁹ Nöö awaa mi o taki soni u di fa dee mujëe musu ta tja deseeri. De an musu bisi a wan fasi u tja sen ko da de e, ma de musu bisi kumafa a fiti. Biga di gafa u de an musu dë a di fa de ta beei uwii, ta tuusi sëmëni goutu soni nasö djamati ta bisi dee gaan diidii koosu. Nönö. ¹⁰ Ma a musu dë a di fa de ta libi bunu ku sëmbë. Biga di lö gafa dë hën fiti dee mujëe dee ta abi di në taa de ta dini Gadu.

¹¹ Fa mujëe sai dë, de musu ta lei a wan saapi fasi ta saka de seei da dee womi. ¹² Mi seei ma ta da mujëe pasi un de ta lei sëmbë wajaa a lanti dendu ta pëe basi a womi sëmbë liba e. Nönö. Ma de musu ta hoi deseeri a wan saapi fasi. ¹³ Faandi mbei, womi? Biga wë a fosu Gadu mbei Adam, a baka fëen ufö a mbei Eva. ¹⁴ Hën tu, di sindeki, na Adam a feni ganjan e. Ma Eva a ganjan, nöö hën a ko poi di wëti u Masa Gaangadu. ¹⁵ Nöö fu di dë hedi Gadu taa te mujëe o pai, nöö pai fëen o taanga.

Wë sö a ta pasa tuu. Ma nöö töku di soni an poi. Biga ee wan mujëe sëmbë ta biibi a Gadu ta hoi go dou ta lobi sëmbë ta libi a wan gbelingbelin fasi ku saka fasi nöö hënseei sa feni heepi a Gadu tu.

Sö e, womi.

3

Aki ta lei fa dee hedima

u keiki musu dë.

¹ Womi Timoteo, awaa mi o taki soni u di sëmbë di kë ko hedima u keiki. Mi taki e, ee wan sëmbë kë di wooko dë, nöö gaan bumbuu wooko a kë e. ² Ma fu dë hedima u keiki an dë sösö soni. Sö wan sëmbë musu dë gaan bumbuu sëmbë. Oto sëmbë an musu sa feni fasi a di libi fëen faa konda taa anbunu e. Fa a sai dë, a musu dë ku wan kodo mujëe tö. Nöö an musu dë wan sëmbë ta

du sondi ku hediwai, ma a musu sa u tii ën seei a soni. Nöo a musu dë a di fa u sëmbe sa lesipeki ën.

Sö wan sëmbe, womi, wosu fëen musu dë jabijabi da sëmbe e. Nöo a musu sabi fa u lei sëmbe soni te de fusutan. ³ Sö wan sëmbe, an musu dë bebema. Nönö. An musu abi taanga hatiboonu tu ta feti ku otowan, ma a musu abi wan saapi libi. An musu dë wan sëmbe di lo' u fia soni e. Nöo an musu abi langahati u möni tu, kwetikweti.

⁴ Nöo a musu dë wan sëmbe di sabi fa u tii hën wosu dendu a wan bunu fasi. A musu saanfa u kiija dee mii fëen te de ta lesipeki ën ta piki ën buka a soni. ⁵ Biga wë womi, ee wan sëmbe an sabi fa u tii hën seepi wosu dendu libi, wë nöo unfa a sa tii dee sëmbe u di keiki u Masa Gaangadu?

⁶ Nöo sö wan sëmbe, womi, an musu dë wan sëmbe di bi ko njunjun a di biibi e. Biga a kandë a o ko abi gaan fasi poi, nöo a o kisi di sitaafu di di didibi bi kisi fu di a ko abi gaan fasi.

⁷ Sösei tu, sö wan sëmbe musu abi bunu në a dee oto sëmbe dee an dë a biibi e, ma ee nasö nöo di didibi o kisi ën a di taapu fëen. Biga sëmbe o ta lei finga nëen nöo në fëen o poi.

Nöo da sö wan hedima u keiki musu dë e, womi.

Aki ta lei fa dee basia u keiki musu dë.

⁸ Nöo wan basia u keiki tu, a musu dë wan gbelingbelin sëmbe, di sëmbe sa lesipeki. Fa a sai dë, an musu dë wan sëmbe ta bia fan a buka te ja sa futoou ën a soni. Nöo an musu dë bebema tu. An musu ta suku u wini soni a wan fasi di na fiti. Kwetikweti. ⁹ Nöo a musu dë ku limbohati ta hoi hënseei bunu a dee fundu soni u Gadu dee a mbei u ko sabi fa u dë aki.

¹⁰ Nöo mi taki e, te de o buta wan basia faa wooko a keiki, womi, nöo be de wegë ën luku bunu ufö e. Nöo te de an feni wan fa nëen di na bunu nöo de sa butëen ko basia awaa.

¹¹ Nöo söseei dee mujëe tu e. De musu dë wan letileti sëmbe di sëmbe sa lesipeki. An musu dë wan sëmbe di ta waka ta tja sëmbe ta njan a baka, ma pakisei fëen musu dë limbolimbo. Nöo sëmbe musu sa futoou ën a hii soni tu.

¹² Nöo dee womi basia, de musu abi wan kodo mujëe tö. Nöo de musu sabi fa u tii wosu dendu libi u de bunu te dou ku dee mii u de tuu.

¹³ Nöo ee wan basia ta du di wooko fëen bunu, nöo i sabi andi o pasa o? A o feni bunu në a sëmbe. Nöo a o kisi futu seei a di wooko. Biga an o fëëe u konda da sëmbe dee soni u Jesosi Keesitu dee a ta biibi.

Nöo sö e, womi.

Aki ta lei dee gaan soni

u di biibi.

¹⁴⁻¹⁵ Womi Timoteo, mi ta mëni u mi ko a i abiti möön e baa. Ma nöo fu di ma sabi ee soni o tapa mi fu ma sa ko, fëen mbei mi ta mbei di biifi aki u manda da i, be dee sëmbe u di famii u Masa Gaangadu musu sabi fa u de libi.

Biga u dee sëmbe u Masa Gaangadu famii, u wë da di keiki u di libilibi Gadu e. U ta mbei sëmbe si limbolimbo andi da di tutuu lei u Gadu, nöo u ta tjubi di lei dë tu fu an musu poi kaba a söso.

¹⁶ Wë nöo dee soni u ta biibi, womi, gaan soni de dë e. A fesi de bi dë tjubitjubi, ma fa u dë aki de ko a limbo da u fuu sabi. De da: Gadu tei libisëmbe sinkii ko libi a goonliba aki.

Nöo di Akaa fëen bi dë ku ën tee hii mundu ko si taa a a' leti a dee soni a ta fan.

Dee basia u Masa Gaangadu köndë seei bi dë kotoigima fëen.

Dee bakama fëen tja soni fëen go konda da peipei nasiön u goonliba, nöö sömëni sëmbë ko biibi ën. Hën seei wë Masa Gaangadu tei tja go a di waiti köndë fëen a liba ala. De wë i si da dee soni dee u ta biibi, womi. Nöö ee wan sëmbë i ta biibi dee soni aki kaa, nöö a o heepi i fii kisi di fasi u Gadu a i libi.

4

Aki ta bai de a dee ganjan leima.

¹ Söö. Wë womi Timoteo, mi kë bai i a wan soni aki möön. Di Akaa u Masa Gaangadu fan ku u limbolimbo kaa, taa a bakaten nöö wanlö sëmbë o bia baka disa di fa de bi ta biibi a Masa Jesosi. Biga de o ta waka a dee hogi baka dee ta ko a sëmbë liba ta ganjan sëmbë. De o ta haika dee lei u dee didibi dë, hën mbei de o disa di biibi.

² Wë nöö dee sëmbë ta lei sëmbë dee lö soni dë, nöö ganjansëmbëma de dë e. De o ta mbei kuma tuutuu soni de ta taki, ma na tuu seei. Fa dee sëmbë sai dë, de ku hogidu guwenti te a ko de sinkii kaa. Nöö hën mbei an ta toobi de te de ta ganjan sëmbë a sö wan fasi.

³ Fa dee soni o ko a sëmbë liba dë, de o ta lei sëmbë u de hoi peipei wëti dee an dë fanöudu. De o taa ee i kë dë bumbuu sëmbë a Gadu wojo, nöö womi an musu abi mujëë, mujëë an musu abi manu. Sö de o taki. De o ta buta tjina da sëmbë a soni u njan taa sö wan soni ja musu njan mën.

Wë ma womi, uu dee sëmbë dee ta biibi a Gadu aki tee u ko sabi di gbelin lei fëen kaa, nöö wa o sa hoi dee lö wëti naandë e. ⁴ Biga u sabi taa hii soni di Gadu mbei buta da u, de tuu dë bumbuu soni. Na wan u de dë u tuwë, ma de dë fuu tei ku tangi. ⁵ Wë nöö di Gadu taki taa de bunu kaa nöö hën i begi nëen liba te i kaba da Gadu tangi, wë nöö hogi an dë nëen. I sa tei ën ku piizii.

Aki ta lei fa Timoteo musu du

di wooko bunu tjika.

⁶ Dee soni mi ta taki da i aki i musu tei de ta leti dee otowan fii e, womi. Nöö joo dë wan bunu wookoma da Jesosi Keesitu. Biga sensi a njönku ten fii i bi ta jei dee tuutuu soni u Gadu kaa dee u ta biibi aki. I bi kisi bumbuu lei seei, nöö hën i tei ën, hën i ta waka nëen baka te kisi fa u dë aki.

⁷ Nöö fa i sai dë, ja musu a' bisi ku dee peipei oto dee an ta kai ku Gadu, dee de ta mindi ta taki dë e. Ma i musu ta biinga ku i seei fii libi kumafa Gadu kë a hii futu.

⁸ Ja si fa sëmbë ta biinga ta djombo ta seki sinkii u de fia kule u de wini soni a goonliba aki nö? Wë di soni dë a ta tja wan piki wini tuu. Ma di biinga seki sinkii fii musu libi kumafa Gadu kë, womi, hën ta tja hii wini ko da i. Biga te i biinga sö kaa, nöö joo feni dee bunu soni dee Gadu paamusi i a di libi u di ten u dë aki, te dou ku di oto libi di ta ko a bakaten tuu.

⁹ Söö. Wë nöö di soni i si mi taki dë, nöö gaan bumbuu soni a dë fu hii sëmbë musu piki tei ku telu. ¹⁰ Biga u sabi ambë u ta futoou. U sabi na ambë liba u ta buta di mëni fuu faa tja u. A di libilibi Gadu liba wë e, womi. Hën da di Heepima fu hii sëmbë, ma möön gaanfa fuu dee sëmbë ta biibi nëen liba. Hën mbei u ta biinga seei fu sëmbë musu jei di buka fëen.

¹¹ Wë nöö di a dë sö kaa, nöö be i tei dee soni aki ta lei dee sëmbë a i ala e. Be i ta biinga ku de nöömö u de sabi de bunu.

¹² Söö. Wë baa mi taki e, fa i sai dë, ja musu mbei sëmbë dou i ku wojo fu di i njönku mbei e baa. Nönö. Ma be i libi a di fa u dee oto biibima tuu musu sa djeesi i. Di fa i ta fan, ku di fa i ta libi, ku di fa i ta lobi sëmbë, di fa i ta biibi

a Masa Gaangadu, ku di fa i ta hoi i seei limbolimbo a Gadu wojo, womi, hii dee soni dē tuu musu dē a pasi fu sēmbē sa djeesi i a de.

¹³ Nōo fa i dē ku mēni u mi taa mi o ko naandē, nōo mi o kai wanlō soni da i aki fii ta du fu te mi ko: I musu ta lesi dee wōutu u Masa Gaangadu da dee sēmbē nōomō. I musu ta konda di buka fēen da de, ta leti de finifini a dee soni u Masa Gaangadu. Sō i musu ta du fu te mi ko e, womi.

¹⁴ Mi ta mēni di daka dee tiima u keiki bi buta maun a i liba, nōo hēn di Akaa u Gadu ko a de hēn de fan soni u di wooko di a da i fii du. Di daka naandē, i bi kisi wan apaiti kōni. Nōo mi taki e, taa ja musu tuwē di kōni naandē disa e, ma i musu ta wooko ku ēn nango nōomō.

¹⁵ Dee soni mi ta fan ku i aki, womi, i musu ta du de ku hii i hati nango nōomō, nōo sēmbē o si taa i nango fesi seei. ¹⁶ Fa i sai dē, i musu ta mbei mōiti nōomō be hii libi fii dē a tatai liba. Nōo di lei u Gadu di i ta lei sēmbē dē, hēnseei musu dē a tatai liba tu e. I musu kōni seei fu ja tookēen. Nōo te i ta libi sō kaa nōo joo puu i seei a hogi basu, i ku dee oto sēmbē dee ta haika i dē tuu.

5

Aki ta lei fa Timoteo musu libi ku sēmbēsēmbē u di keiki.

¹ Wē womi Timoteo, awaa mi o taki da i fa fii musu libi ku dee peipei sēmbē e, te joo lei de soni ee nasō te joo bai de a soni.

Ee a dē wan gaan womi mōn i, nōo ja musu gandji dēen e, ma i musu dēen piimisi, nōo i fan ku ēn kuma i tata.

Ee a dē wan kijoo mii kuma i seei, nōo i kai ēn fan kuma i baa womi.

² Ee a dē wan gaan mujēē, nōo i musu fan ku ēn ku lesipeki kumafa i ta fan ku i mama.

Ma nōo ee a dē wan njōnku mujēē mii, nōo i musu mēni i seei fii fan ku ēn ku limbohatai seei, leti kumafa i sa fan ku i sisa mujēē.

³ Nōo awaa mi o taki soni u dee gaan mujēē dee manu u de dēdē de fika a ganda. Womi, ee sō wan mujēē aan na wan kodo sēmbē seei nēen famii fu sōlugu ēn mōonsō, nōo i sa kai ēn nē a keiki be keiki sōlugu fēen. ⁴ Ma ee wan mujēē manu dēdē a fika a ganda, ma a abi miii ee nasō miii kai ēn avo, nōo nēen i musu kai da di keiki u de sōlugu e. Dee mii fēen, de musu sōlugu ēn. Biga hēn da fosu soni di de musu du fu sēmbē si taa de ta waka a Masa Jesosi baka tuutuu. Leti fa dee gaan sēmbē u de bi sōlugu de di de bi dē miii, nōo leti sō dee mii musu toona sōlugu dee gaan sēmbē u de baka. Nōo ee de libi sō, nōo a bunu, a o suti da Gadu seei.

⁵ Wē ma nōo ee wan mujēē dē, manu fēen dēdē a fika a ganda mindi naandē, aan sēmbē mōonsō u sōlugu ēn, ma a hopo ēn seei da Masa Gaangadu ta begi ēn ndeti ku didia. Nōo te i si sō wan mujēē, womi, nōo i musu kaabu i seei taa di sēmbē dē, a dē fanōudu u keiki sōlugu ēn.

⁶ Ma nōo ee i si wan mujēē manu fēen dēdē nōo hēn a dē fēen ta waka ta daama a kōndē nango a piizii sōndō a ta pakisei andi a ta du, nōo mi taki da i taa di soni dē an bunu. Sō wan mujēē, fa i si a dē ku libi dē seei, ma nēen akaa a dēdē e. Nōo di lō mujēē dē, nēen de musu kai da keiki u de sōlugu.

⁷ Hii dee soni mi ta taki da i aki, womi, i musu ta tei de ta lei dee sēmbē a i ala, be de libi fu sēmbē an musu kosi de taa de an ta libi bunu. ⁸ Biga ee wan sēmbē an ta sōlugu hēnseei wosu dendu ku dee famii fēen, nōo di sēmbē dē hogi mōon leki dee sēmbē dee an dē a biibi. Fa a ta libi fēen dē, a dē kuma an nama ku Masa Jesosi seei.

⁹ Nöo awaa mi o lei i andi ku andi i musu luku ufö joo buta wan mujëe di hën manu an dë ku libi möön faa dë wan apaiti sëmbë da di keiki. Sö wan mujëe, a musu pasa sikisiteni jaa e. Nöo an bi musu waka ku oto womi möön leki hën manu. ¹⁰ Fa a sai dë, de musu ta konda fëen taa bambuu soni wanwan nöo a bi ta du. A bi kiija dee mii fëen a wan bambuu fasi. A bi ta hoi wakama waiwai nëen wosu. A musu dë wan mujëe di bi lo' u sölugu dee sëmbë u Masa Gaangadu ku sakafasi seei. Nöo a musu dë wan sëmbë di bi ta lobi u heepi oto sëmbë dee dë a fuka. De musu ta taki fëen taa bunu nöo a bi ta du. Nöo te wan mujëe dë sö, womi, nöo hën i sa buta faa dë wan apaiti sëmbë da di keiki.

¹¹⁻¹² Ma nöo dee njönku mujëe dee manu u de dëdë de fika a ganda naandë, nöo an dë fii buta de apaiti da di keiki e. Biga te wan pisi nöo di piizii u manu o ko a de liba. Pakisei u de o bia, nöo de o go ta suku manu möön. Nöo ee de dë sö, nöo Masa Gadu ku libisëmbë tuu o tei de fu hogi fu di de booko di buka di de bi mbei taa Jesosi, Keesitu nöo de o ta dini. De an hoi ën go dou kumafa de bi taki möön.

¹³ Nöo na di dë nöo womi, ma de o ko malëngë. Nöo de o ta waka nango ta ko ta daama a dee wosuwosu ta tjökö buka a sëmbë soni ta lëgëdë ta konda soni di an dë fanöudu. ¹⁴ Nöo fëen mbei mi taa dee njönku mujëe dee manu dëdë disa a ganda naandë, be de tei manu touu pai miii ta tii wosu dendu u de, be de ko abi soni u du. Nöo dee felantima fuu an o sa feni pasi u kosi u. ¹⁵ Biga sëmëni mujëe kuma dee lö naandë bia baka disa Gadu kaa go ta libi u de kumafa di didibi kë, hën wë mbei mi taki sö, womi.

¹⁶ Wë mi kë taki wan soni möön u dee gaan mujëe dee dë söndö manu. Ee wan mujëe dë a biibi, nöo hën a abi gaan sëmbë nëen famii di manu dëdë disa, nöo di mujëe dë, hën musu sölugu fu dee gaan sëmbë fëen e. Biga di lö hebi naandë an musu dë u di keiki. Nöo di keiki o sa feni pasi u sölugu dee gaan sëmbë dee dë a nöutu tuutuu.

Aki a ta taki u dee hedima

u keiki möön.

¹⁷ Wë awa mi o taki wan oto soni da i möön u dee sëmbë dee ta tii keiki. Dee ta du de wooko a wan bunu fasi, nöo de musu kisi möön hia hei ku paka tuu, fuu taki dee ta konda di buka da sëmbë bunu ku dee ta lei sëmbë a wan finifini fasi. ¹⁸ Biga ja jei fa di Buku u Gadu taki nö? A taa:

Ja musu tai di kau buka fu an musu njan

ka a ta wooko naandë.

Söseei a taa:

A fiti u wan wookoma

musu feni hën paima.

¹⁹ Nöo mi taki e, ee wan sëmbë tja wan kaagi u wan u dee tiima ko a i, nöo ja musu piki ën hesi e. I musu jei ën a tu nasö dii sëmbë a wan fasi fii sabi taa tuu, ufö fii piki awaa. ²⁰ Ma nöo te i ko si taa a du hogi tuu, nöo i musu gandji dëen a lanti fesi e, mbei hii dee sëmbë dee sai dë musu tei kõni nëen.

²¹ Timoteo, fa mi ta fan ku i aki, kijoo, nöo mi kë fii sabi taa Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu ku dee basia u Gadu kõndë tuu ta jei fa mi ta fan ku i aki. Nöo fëen mbei i musu ta du hii dee soni mi ta taki da i aki tuu da hii sëmbë, ja musu koti adjabëe da na wan sëmbë.

²² Söö. Wë nöo womi, te joo buta maun a sëmbë liba faa wooko da Gadu, nöo i musu kõni fu ja du ën hesi poi. Ma i musu wegë ën finifini luku ufö i du ën. Biga ee nasö, a kandë a baka nöo de o ko si taa di sëmbë dë an ta libi bunu,

nöö a o dē taa i seei dē a dendu tu. Nöö fēen mbei wē mi fan sō, biga i musu hoi i seei limbolimbo a hii futu.

²³Nöö mi taki e, womi, fa i si bēē ta hati i, i ta siki hesihesi dē, nöö na wata wanwan nöö fii bebe e. Ma i musu ta bebe wan piki win tu, nöö a o heepi i.

²⁴Haika e, womi. So sēmbē di hogi di a ta du, a dē a dōō kaa bifō de kai ēn a kuutu. Ma so sēmbē ta du hogi a wan tjubitjubi fasi. Ma te wan daka a o ko a dōō nōōmō fu sēmbē sabi ēn. ²⁵Nöö sōseei a dē a di bunu di sēmbē ta du tu. So fēen dē a dōō kaa u hii sēmbē sa si. Ma u so sēmbē ta dē tjubitjubi, ma bakaten sēmbē o ko sabi ēn biga a o ko a dōō nōōmō.

┌Kijoo, dee soni dē i musu sabi fa i si i sai dē e.┐

6

Aki ta lei fa dee saafu musu libi ku dee masa u de.

¹Womi Timoteo, awa mi o taki da i fa wan saafu musu libi ku ēn masa. Fa i si dee saafu sai dē, nöö de musu ta luku de masa u de kuma wan sēmbē di de musu lesipeki. Biga ee de libi sō, nöö sēmbē an o feni pasi u de kosi Masa Gaangadu ku di lei fēen di i si u ta lei sēmbē aki.

²A kandē wan saafu abi wan masa di ta biibi Masa Jesosi tu. Nöö hēn da de dē baa ku baa makandi. Ma nöö di saafu an musu ta sōsō di masa fēen fu di dē hedi e. Awaa seei a musu ta wooko möön taanga dēen. Biga möön a ta wooko dēen, möön di masa ta feni wini. Nöö hēn da a ta heepi di fēen seei sēmbē di a lobi.

Kijoo, sō fii ta lei dee saafu e.

Aki ta lei taa di dini u Masa

ta tja hia wini ko tuu.

Nöö hii dee soni dee i si mi ta taki da i aki, womi, de tuu i musu tei ta lei dee sēmbē fii ala, nöö i ta buta ku de fu de tei de tu. ³⁻⁴Ma nöö ee wan sēmbē tja wan oto lei ko ta lei di an ta kai ku di lei fuu Masa Jesosi Keesitu u ta lei aki, nöö gaan fasi di sēmbē dē abi e. Aan fusutan u soni. Biga an kē di bumbuu lei di sa heepi sēmbē u de libi a wan limbolimbo fasi a Masa Gadu wojo.

Fa dee lō sēmbē sai dē, de lobi u pii oto ta fan ta fia ku sēmbē. Te kaba fēen, nöö sōsō haun de o bia ta haun ku deseei, ta kosi deseei, ta taki fōutu u otowan ta mēni hogi u de na de. Te wan pisi de an ta futoou na wan sēmbē möön. ⁵De an o sa si de na de a wojo möönsō tu. Sō dee lō sēmbē naandē dē e, womi. A dē kuma dee hogi fasi u de puu dee tuutu soni u Gadu a de hati fiaa. Nöö hēn de ko ta mēni taa te wan sēmbē i ta dini Gadu, nöö a ta tja gaan wini ko da i fii ko gudu.

⁶Wē nöö womi, te i ta dini Gadu, nöö a ta tja gaan wini ko da i tuu e. Ma na mōni wini a ta tja. Nōnō. Ma te i ta libi kumafa Gadu kē ta tifiهدي ku dee soni i abi, nöö hēn da wan gaan wini fii kaa. ⁷Biga di de pai u ko a goonliba aki, nöö wa bi tja na wan wojo soni ko ku u e. Nöö sōseei te u dēdē, w, o tja na wan soni go tu. ⁸Nöö fēen mbei, ee u abi sondi fuu njan pasa u libi ku koosu fuu tapa u sinkii, nöö a tjika fuu dē tifiهدي.

⁹Biga wē ee wan sēmbē i ta suku fii ko gudu, nöö di soni i ta suku dē sa hai i tja go a sōmēni soni di sa puu i a di pasi u Gadu. Te kaba fēen, a dē kuma taapu kisi i, ja sa ko kumutu möön. Biga sōmēni wisiwasi soni joo ta pakisei a i hati, nöö joo kē ta waka a de baka. Te fii sabi, libi fii poi kaba a sōsō fiaa.

¹⁰Biga wē di langawojo u mōni, nöö a dē kuma wan lutu a i hati di sa nasi tja hii sootu pei hogi ko da i. Biga so sēmbē bi abi di lō langawojo dē kaa, nöö

sapisapi de ta pusa ta kumutu tefa de disa di biibi fiaa. Nöo hën de ko fika dë ku sëmëni gaan hila fuka a de hati.

Aki Paulosu ta da Timoteo wanlô lasiti lai.

¹¹ Ma nöo womi, i da sëmëbë u Masa Gaangadu vö, hën mbei i musu kule da hii dee hogilibi u taki dë, be de an dou a i. Nöo a dee lö soni aki baka fii ta kule e, womi: I musu biinga fii libi leti a Gadu wojo. I musu mbei möiti fu hii pakisei fii musu dë a Gadu. I musu ta biibi a Masa Gaangadu nöömö. I musu ta lobi sëmëbë. I musu ta tai hati a hii dee fuka dee ta miti i. I musu ta libi ku saapi fasi ku sëmëbë. Womi, a dee lö soni dë baka wë fii biinga e.

¹² Fa u ko ta biibi Masa Jesosi aki, nöo sëmëni soni dë ta biinga u puu u a di pasi fëën. Nöo i musu ta fia ku dee soni dë ta feti di bunu feti go dou te nöo i feni di libi u teego. Biga fu di ten di i bi taki sô wan bumbuu soni a lanti fesi taa joo waka a Masa Jesosi baka, nöo kumutu a di ten dë a buta di libi u teego faa da i kaa.

¹³ Kijoo, fa i si mi ta fan ku i aki, mi ta fan ku i a Masa Gaangadu fesi di ta da hii dee soni a goonliba aki libi. Mi ta fan ku i a Jesosi Keesitu fesi tu, di an bi fëë u taki di tuu da sëmëbë möönsö, te dou ku Gaama Pontuisi Pilati seei. ¹⁴ Nöo mi taki e, taa be i go dou ku di wooko di i si Gadu buta a i maun naandë. I musu ta du ën a wan gbelingbelin fasi söndö föutu e, fu te dou di daka di Masa Jesosi Keesitu o toona ko. ¹⁵ Biga Masa Gadu o mbei a ko nöömö a di juu di a buta.

Womi, fa Masa Gaangadu sai naandë, nëën hii bunu dë. Hën nöo da tiima u mundu. Biga hën da di kaba hei Könu a hii könu liba, ku di kaba hei Masa a hii masa liba. ¹⁶ Fa a sai dë, hën wanwan tö nöo an sa dëdë a mundu möönsö. A ta libi a wan gaan limbo dendu ta koti faja te na wan libisëmëbë sa go dou ka a sai dë. Sëmëbë an dë di si ën ku wojo wan daka tu, biga libisëmëbë wojo an sa kai nëën möönsö. Fa a sai dë, di nëbai fëën ku di kaakiti fëën dë u nöömö teego. A tan sô.

¹⁷ Wë nöo Timoteo, mi taki e, taa dee sëmëbë dee dë guduma a goonliba aki, nöo i musu bai de be de disa gaan fasi, be de an buta futoou a dee gudu u de. Biga dee gudu naandë, nöo de an dë wan soni di o tan fu nöömö, u sëmëbë musu ta buta mëni a de liba. Ma Masa Gaangadu wanwan nöo fii musu ta mëni e. Biga hën ta da u hii dee soni dee u abi, fuu sa njan de ku piizii. An ta pindja sondi da u.

¹⁸ Nöo fa dee guduma sai naandë, na di gudu u de, de musu luku kuma gaan soni e. Ma, be de ta du bunu te a hia ta paati dee gudu u de da sëmëbë ku wai hati. De an musu gihi. ¹⁹ Nöo te de libi sô kaa, nöo hën da de ta lai gudu a Gadu Köndë ala te a hia fu de sa njan a di bakaten libi. Biga di libi u teego di Gadu abi u da de a bakaten, hën wë da di tuutuu libi, na di u goonliba aki. Nöo nëën baka de musu biinga.

Sô i musu ta bai dee guduma e, womi.

²⁰ Womi Timoteo, gaantangi mi begi i kijoo, tjubi dee soni dee i si Masa Gadu futoou i buta a i maun naandë e, be de an poi kaba a sösö. Nöo mi taki e, i musu köni ku dee sëmëbë dee ta fan hia ta takä dee wisiwasi soni u de dee an ta kai ku Gadu. Fa de ta fia u de dë ta mbei taa de sabi soni poi seei, ma ja musu haika de seei. ²¹ Biga so sëmëbë bi ta fan dee lö fan dë, hën wë sapisapi de hai kumutu disa di biibi a Masa Jesosi. Nöo fëën mbei baa mi ta bai i nëën.

Womi, Masa Gaangadu musu dë ku i ku ën bunuhati e.

Di u tu biifi di Paulosu sikifi da Timoteo

Wan wöutu a fesi.

Di biifi aki, hèn da di u tu biifi di di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu sikifi da di kijoo de kai Timoteo. A dë sö taa Paulosu ta paaja di buka u Masa Jesosi da sëmbë te wan pisi, nöö hèn dee felantima fëen kisi ën hèn de tjëen go söötö a dunguwosu a di köndë de kai Loomë. Nöö fa a dë a dunguwosu dë nöö a kë Timoteo musu ko nëen. Nöö hèn a mbei di biifi aki manda dëen.

Nöö te i lesi di biifi aki, nöö joo sabi fa Paulosu ta fii u sëmëni soni. Biga a ta taki u di fa a lobi Timoteo tjika. A ta taki u di dëdë fëen seei di a o dëdë abiti möön. A ta taki fa sëmbësëmbë libi ku ën fa a dë a dunguwosu dë. Nöö a ta leti Timoteo a di fa a musu du di wooko fëen kuma wan wan wookoma u Gadu. A ta lei tu fa di lasiti ten u di goonliba o dë.

Dee soni dë tuu joo lesi a di biifi aki.

Aki Paulosu ta manda odi

da Timoteo.

¹⁻² Söö. Wë mi Paulosu ta sikifi di pampia aki manda da Timoteo kuma miseei mihi di mi lobi gaanfa. Kumafa i bi sabi kaa, kijoo, mi da wan tjabukama u Jesosi Keesitu. Masa Gaangadu seei feni ën u bunu faa kai mi ko buta a di wooko, fu mi musu ta konda da sëmbë u di libi di Gadu paamusi u taa u sa feni a Masa Jesosi Keesitu. Womi, u Tata Masa Gaangadu ku Jesosi Keesitu musu dë ku i ku de bunuhati ku de tjalihati ta da i kötöhati.

³ Wë nöö mi ta da Masa Gaangadu tangi da i o, di i si mi ta dini ku limbohati söndö ganjan aki, leti kumafa dee gaan sëmbë u mi bi ta dini ën. Hii juu mi ta begi da i a ndeti ku didia, womi. ⁴ So juu mi ta mëni „fa mi ku i bi paati,„ fa wata bi pasa a i wojo, nöö mi ta hangi i seei. Mi kë si i be hati u mi toona wai te dou.

Aki Paulosu ta da Timoteo hati

a di wooko.

⁵ Te mi ta mëni i, womi, nöö mi ta mëni kumafa i seei ta biibi Gadu söndö ganjan tu e. A di fasi dë seei i avo Loisi ku i mama Euniki tuu bi ta biibi kaa, nöö mi sabi taa di lö biibi dë, a dë leti a i naandë tu. ⁶ Fëen mbei mi kë toona mëni i möön a di fa mi bi buta maun a i liba nöö hèn Gadu da i wan apaiti këni fii musu sa wooko dëen. Wë nöö di këni i si naandë, i musu böö faja dëen be an kötö möönsö. ⁷ Biga wë fa Gadu da i di Akaa fëen naandë, an da i ën fii ta dë fëëfëëe e. Ma fii dë ku kaakiti ta lobi sëmbë ta tii i seei a soni.

⁸ Wë nöö di a dë sö kaa, nöö ja musu ta hai baka te ja sa konda soni u Masa da sëmbë e. Nöö sen an musu ta kisi i da mi tu, te ja sa nama ku mi fu di mi dë a dunguwosu aki fu Masa Jesosi hedi. Ma Gadu musu da i kaakiti fu mi ku i sa tja dee sitaafu makandi. Biga dee sitaafu dee i si u ta tja aki, de dë fu di u ta konda di Bunu Buka u Masa Jesosi hedi.

⁹ Fa Masa Gadu sai dë, womi, a kai u puu a di hogilibi fuu basu fuu musu libi wan apaiti libi dëen. Nöö an dë taa di bumbuu fuu mbei a du ën sö e. Nönö. Ma fu di bunuhati di hënseei abi, ku di pakisei a bi abi a u liba gaanduwe kaa, hèn mbei. Biga bifö a mbei goonliba, a bi buta taa a o manda Jesosi Keesitu ko. Sö a bi abi bunuhati fuu tjika kaa. ¹⁰ Ma nöö awaa ufö di bunuhati fëen dë ko a döö, di i si taa u Heepima Jesosi Keesitu ko tuu. Nöö fa a ko aki, a booko

di kaakiti u dēdē faa, puu u a di fēē naandē basu. Nōō nēēn ufō u ko sabi taa wan njunjun libi dē u feni, ku wan njunjun sinkii di an o poi kaba a sōsō mōōnsō, te u ta piki di Bunu Buka fēēn.

¹¹ Wē nōō di Bunu Buka aki, hēn wē i si Gadu buta mi tjabukama fēēn kuma wan basia ta bai ta kondēēn da sēmbē. A buta mi u mi ta lei dee sēmbē na u Isaēli ēn a wan finifini fasi tu. ¹² Nōō fu di mi ta du di lō wooko dē, hēn mbei mi dē a di sitaafu aki. Ma an dē taa sen ta kisi mi e. Nōnō. Biga mi sabi di Sēmbē di mi ta futoou di futoou aki taa a abi kaakiti tjika faa tjubi hii soni di mi buta nēēn maun, fu tee dou di gaan daka ₁di a o kuutu hii libisēmbē.

¹³ Sōō. Wē womi, mi taki e, taa dee lei dee mi bi lei i, nōō gbelingbelin soni de dē e, fii seei musu tei ta maaka ku dee lei i ta lei sēmbē dē luku ee de kai a di wan. Nōō fa joo ta lei sēmbē dē, nōō i musu dē gingi a di biibi ta lobi sēmbē ku di lobi di i si u ta feni a Jesosi Keesitu. ¹⁴ Nōō di gaan bumbuu soni di Masa Gadu futoou i te a butēēn a i maun naandē, womi, i musu kōni ku ēn gaanfa e. I musu ta tjubi ēn ku di heepi u di Akaa u Gadu di i si ta libi a u hati aki, be an kaba a sōsō.

Aki Paulosu ta taki kumafa dee oto biibima u Masa Jesosi

libi ku ēn.

¹⁵ Sōō. Wē womi, i seei sabi taa dee biibima fu Asia Kōndē tuu go disa mi e, te dou ku Figelusi ku Hemogenesi. ¹⁶ Ma di womi de kai Onēsifolu baa, mi ta begi dēēn fu Masa Gaangadu musu a' tjalihati fēēn ku dee sēmbē fēēn wosu dendu tuu. Biga di womi dē, sen an kisi ēn seei faa nama ku mi mōōnsō, hii fa mi dē buibui a dunguwosu aki. ¹⁷ Biga di a ko a Loomē aki, hēn a ta waka ta suku mi a hii kamian teefa a si mi. ¹⁸ Nōō sōmēni pasi seei a ko a mi ko da mi degihati e. Nōō i seei sabi dee hia bunu a bi du mi tu di mi bi dē a Efeise ala. Fa a libi ku mi tjika dē, nōō Masa Gaangadu musu heepi ēn a wan apaiti fasi e, a di gaan kuutu daka fēēn. A musu a' tjalihati fēēn.

2

Aki Paulosu ta taki da Timoteo fa a musu du di wooko fēēn.

¹ Sōō. Wē womi Timoteo, mii, i musu da Jesosi Keesitu pasi faa libi ku i ku ēn bunuhati e, be a da i taanga ₁a di wooko. ² Nōō mi bi lei i ku dee otowan sōmēni soni, nōō i musu toona tei dee soni dē ta lei bumbuu sēmbē dee ta abi kōni tjika u toona lei oto sēmbē tu.

³ Nōō mi o konda wanlō soni aki da i e, fa fii musu ta du di wooko fii, kijoo. Fa i sai dē, i musu ta dē kabakaba fii tja sitaafu da Jesosi Keesitu e, leti kumafa wan sodati dē kabakaba faa tja sitaafu dēēn kōndē. ⁴ Nōō i sabi fa wan bumbuu sodati ta dē nō, womi? An ta waka ta hulu soni a sē sē mōōnsō mōōn na di wooko di a sai dē. Biga a kē u di oposii musu ta wai ku ēn u di fa a ta wooko.

⁵ Sōseei tu, te wan sēmbē ta fia ta pēē wan pēē faa wini wan soni, nōō ee an pēē kumafa dee wēti u di pēē dē, nōō an o wini soni dē e.

⁶ Nōō sōseei tu, di sēmbē di ta wooko taanga a wan goon, a fiti fu hēn fosu musu feni di njanjan u di goon, na sō nō?

⁷ Womi, dee soni mi ta fan aki, nōō be i ta buta pakisei a de liba e, nōō Masa Gaangadu o mbei i sabi unfa de nama ku di fa i musu du di wooko fii.

⁸ Sōō. Wē womi Timoteo, ta mēni Jesosi Keesitu nōōmō taa hēn da di Sēmbē di Masa Gaangadu bi weki puu a dēdē. Hēn da di Bakamii u Kōnu Dafiti tu, di

o sindo nëen kōnu sutuu fu teego. Ja musu fēēkētē dee soni dē, womi. Biga te mi ta konda di Bunu Buka, nōō de da dee soni mi ta taki nōōmō.

⁹Nōō fu di mi ta konda dee soni dē, fēēn mbei i si mi dē a di sitaafu aki e, ka de bui mi buta a dunguwosu aki kuma wan sēmbē di du gaan hogi. Ma ma a' toobi e, womi. Biga mi sabi taa di wōutu u Gadu, hēn an sa dē buibui mōōnsō. Nōnō. ¹⁰Nōō di a dē sō kaa, nōō hēn mbei mi dē tifihedu u tja hii fuka. Biga mi ta mēni dee sēmbē dee Gadu tei kaa u de ko sēmbē fēēn. Mi kē u de musu feni di heepi u Gadu nōōmō di a abi u da de a Jesosi Keesitu, be de njan di suti u di waiti kōndē fēēn fu teego.

¹¹Nōō mi o taki wanlō soni aki, de dē tuu mōōn hii soni, womi. Ee u ku Masa Jesosi dēdē makandi, nōō u ku ēn o libi makandi tu.

¹²Ee u hoi dou a dee sitaafu dendu, nōō u ku ēn o tii makandi a bakaten.

Ee u piki taa wa dē ku ēn, nōō hēnseei o piki taa an dē ku u tu.

¹³Ma ee wa dē u futoou a dee soni u ta du, ma hēn a o dē u futoou nōōmō.

Biga di fa a dē, sō nōō a o dē u nōōmō, an o sa tooka mōōnsō.

Aki Paulosu ta lei Timoteo fa wan wookoma u Gadu musu dē.

¹⁴Womi o, hii dee soni mi ta taki aki, nōō i musu toona ta konda de a baka futu da dee sēmbē dee Gadu buta a i maun e, kijoo. Nōō i musu ta bai de a Gadu fesi tu taa de an musu sai dē ta fia a peipei wōutu liba. Biga dee lō fia naandē an ta tja bunu ko, ma poi nōō de ta poi dee sēmbē dee ta jei de ta kaba de a sōsō.

¹⁵Nōō fa i seei sai dē, i musu ta biinga fu Gadu sa wai ku i a hii fa i ta libi. Nōō i musu wooko a wan fasi fu sen an musu kisi i a bakaten. I musu ta tei di wōutu u Gadu ta lei ēn leti kumafa a dē e, biga tuutuu soni gbelingbelin a dē.

¹⁶Nōō womi, ja musu nama ku dee sēmbē ta fan dee sōsō fan dee an ta kai ku Gadu e. Biga dee sēmbē ta fan dee lō fan naandē, nōō libi u de o ta hogi nango nōōmō te de ko dē kuma de an sabi Gadu seei. ¹⁷Dee lei u dee lō sēmbē dē ta poi sēmbē libi leti kuma te wan hogi siki kisi i paaja a hii i sinkii. Nōō Himēnēusi, ku Filitusi da tu u dee sēmbē dee libi a di lō fasi naandē. ¹⁸Fa de sai dē, de kumutu disa di tuutuu lei u Gadu gaanduwe, nōō hēn wē i si de go ta fan wanlō poi poipoi fan ta bai taa di weki baka a dēdē pasa kaa. Nōō ku dee lō fan naandē, de go ta poi sēmbē te de an saandi u de biibi mōōn.

¹⁹Ma dee lei u Gadu an dē sō e, womi. De, de dē gingin kuma wan goonsei di an sa seki. Nōō di goonsei abi tu posu. Di fosuwan hēn da: “Gadu sabi ambē da dee sēmbē fēēn.” Di u tu, hēn da: “Hibiwan sēmbē di ta piki taa a nama ku [Masa Jesosi] Keesitu, nōō a musu disa hogi du.”

²⁰Wē nōō i sabi fa a dē a wan gaan wosu dendu, womi. Sōmēni pei soni dē nëen fii tei ta wooko ku de e. Goutu soni dē nëen, soofu soni dē nëen, pau soni, soni de mbei ku doti. Fa de sai dē, so u de dē fu du lagi wooko, so u de dē u du hei wooko, na sō nō?

²¹Wē nōō mi taki e, ee wan sēmbē i disa dee hogi sondi u taki dē fii ta libi limbolimbo a Gadu fesi, nōō joo dē kuma wan u dee mōōn waiti soni u wan wosu di de sa tei du wan gaan wooko ku ēn. Biga joo dē apaiti seei da Masa, nōō joo dē kabakaba faa tei i faa du hiniwan bumbuu soni ku i.

²²Womi Timoteo o, i musu kule da dee hangī dee ta ko a un dee njōnku sēmbē hati e, dee na bunu u du. Ja musu da de pasi a i libi seei. Nōō haika dee soni dee fii musu ta kule a de baka: leti libi, biibi a Gadu, lobi, ku kōtōhati.

A dee lö soni aki baka i musu ta kule e, kijoo, nöö de o si taa i mökisi ku dee sëmbë u Gadu dee ta begi ën ku limbo hati.

²³ So seei dee sëmbë ta fia sösö fia naandë, womi, ja musu nama ku de nëën e. Biga i seei sabi taa toobi nöö de ta tja ko. ²⁴ Nöö ee wan sëmbë i dë futuboi u Masa Jesosi, nöö ja musu ta suku toobi, ma i musu ta libi a wan saapi fasi ku hii sëmbë. Fa i sai dë, i musu abi di kõni fii lei sëmbë sondi a wan bunu fasi ku pasensi.

²⁵ Ee sëmbë ta fia ku i a dee soni i ta lei, nöö i musu bai de, ma ku saka fasi e. Biga wë fa de abi taangajesi dë seei, ma ja o sabi. A kandë te wan ten, nöö Gadu o mbei hati u de bia te de ko piki dee tuutuu soni fëën. ²⁶ Nöö de o kisi fusutan tjika u de sa kumutu a di kamian awaa ka di didibi bi kisi de buta fu de musu ta du andi a kë.

3

Aki Paulosu ta lei fa sëmbë o ko hogi tjika a di lasiti ten

u goonliba.

¹ Wë nöö womi Timoteo, mi kë i sabi taa a dee lasiti daka u di goonliba aki, nöö wan tumisi hogi ten o ko e. ² Biga sëmbë u di ten naandë an o lobi oto sëmbë möön leki de seei nöö. De o abi langahati möön hii soni. De o ta njan buka ta mbei deseei taa de dë gaan womi. De o ta kosi Gadu ta dëën gaan buka. Di ten dë, de an o ta saka deseei a de mama ku de tata basu möönsö. De an o ta ta sëmbë tangi tu, na Gadu, na libisëmbë, te de feni bunu. Na wan pisi u di libi u de o kai ku Gadu möönsö. ³ De an o abi fii a de hati da na wan kodo sëmbë. De o ta hoi sëmbë a bëë ta mindi soni da sëmbë ta tja de ta njan a baka. Fa de sai dë, de an o ta hoi deseei a tii möönsö. De o dë hogi leti kuma taku mbeti.

Womi, mi taki da i taa dee lö sëmbë dë an o lobi na wan soni di dë bumbuu möönsö. ⁴ Fa de sai dë, ja o sa futoou de, biga te fii sabi nöö de o ta tja i go sei da sëmbë. De o abi hesihati. De o ta abi gaan fasi. De o ta lobi piizii möön Gadu.

⁵ Nöö ku di tan u de dë seei de o ta mbei taa de ta nama ku Gadu, ma ee i luku de te i kaba, nöö de an ta da di kaakiti u Gadu pasi möönsö a de libi. Mi taki e, womi, taa dee lö sëmbë i si naandë, i musu bia baka da de e.

⁶ Wë biga de o ta waka ta naki sëmbë tëtë kuma bumbuu sëmbë fii musu kai de ko a i wosu. Nöö ee wanlö wisiwasi mujëë sai a di wosu, nöö de o ta suku u de kisi de buta a di tii u de basu. Fa dee lö mujëë sai dë, de guwenti u ta piki dee hogi kë u de hati tee nöö awaa de ko ta fii di fuka u di hogilibi u de. ⁷ Nöö de o ta suku lai a hiniwan sëmbë, ma nöö de an sa fusutan dee tuutuu soni u Gadu möönsö e.

⁸ Dee lö leima u ta taki aki, de o dë leti kuma Janësi ku Jambesi, „dee tofuma u Falao,„ dee bi ta fia ku Mosesi. Sö dee lö sëmbë aki o tuwë gogo ta fia ku di gbelingbelin lei u Gadu. Fa de sai dë, pakisei u de poi gaanduwe kaa te de an ta mëni bumbuu soni möönsö. De an kë ko sabi Gadu u de biibi ën seei.

⁹ Ma nöö mi taki da i taa de an o sa ta ganjan sëmbë nöömö e. Biga leti kumafa i si Janësi ku Jambesi gogo bi ko a döo wajaa da lanti, nöö leti sö nöö dee sëmbë aki gogo o ko a döo wajaa tu, u lanti si taa sösö de bi ta du.

Aki Paulosu ta taki kumafa hënsëe bi du di wooko.

¹⁰ Wë ma Timoteo, i, i sabi kaa taa ma dë kuma dee lö sëmbë u taki dë, na sö nö?, Biga i sabi hii fa mi ta lei sëmbë, i sabi unfä mi ta libi tu. I saandi mi kë musu pasa a bakaten fa i si mi ta wooko aki. I sabi fa mi ta biibi Gadu

tjika, womi. I sabi fa mi ta hoi pasensi ku sɛmbɛ. I sabi fa mi ta lobi Gadu ku libisɛmbɛ tuu.

Womi, i sabi fa mi bi hoi dou a hii dee soni dee pasa ku mi. ¹¹ I sabi kumafa sɛmbɛ bi ta da mi sitaafu tjika. I sabi dee oto fuka tuu dee bi miti mi. I seei sabi fa de bi sitaafu mi na Antiokia, ku Ikonium, ku Lisita tuu. Hii dee sitaafu dɛ mi bi tja, ma Masa Jesosi hɛn wɛ bi heepi mi puu mi a de tuu.

¹² Wɛ nɔɔ sɔ a dɛ e, womi. Ee wan sɛmbɛ i kɛ libi gbelingbelin kumafa Gadu kɛ, fii ta waka a Jesosi Keesitu baka, nɔɔ i musu u feni sitaafu a libisɛmbɛ maun nɔɔmɔ. ¹³ Dee takusɛmbɛma ku dee sɛmbɛ ta ganjan sɛmbɛ taa de dɛ leima dɛ, nɔɔ de o ta hogi nango fesi nɔɔmɔ. Fa de sai dɛ, de o ta ganjan sɛmbɛ nɔɔ sɛmbɛ seei o ta ganjan de tu.

*Aki Paulosu ta taki soni
u Gadu Buku.*

¹⁴ Sɔɔ. Ma nɔɔ womi Timoteo, dee lei i si i lei naandɛ te ko sinkii fii kaa, nɔɔ i musu tan a de go dou e. Biga i sabi dee sɛmbɛ dee bi lei i de, taa i sa futoou de. ¹⁵ Fa i sai naandɛ, sensi di i bi dɛ piki mii seei, hɛn wɛ i bi lei Masa Gaangadu Buku te sabi. Nɔɔ di Buku dɛ, a abi kaakiti tjika u ta da i fusutan fii sa biibi a Jesosi Keesitu fii feni heepi nɛɛn.

¹⁶ Biga di fa hii dee pisipisi u di Buku u Gadu bi sikifi dɛ, nɔɔ di Akaa fɛɛn seei wɛ ko a pepei sɛmbɛ liba fu de sikifi de e. Hɛn mbei di Buku sa heepi i fii sabi di lei u Gadu di dɛ tuutuu. A sa heepi i tu, fu te ja ta libi bunu nɔɔ a leti i buta a pasi. A sa bai i seei fii disa hogilibi. Fa di Buku sai dɛ, a ta leti i fii sa libi kumafa Masa Gaangadu kɛ a hii futu. Sɔ di Buku u Gadu bumbuu tjika, womi. ¹⁷ Nɔɔ ee wan sɛmbɛ i ta dini Gadu nɔɔ hɛn i sabi di Buku fɛɛn, nɔɔ joo dɛ a di kamian ka i sa du hiniwan bumbuu wooko di Gadu buta da i fii du.

4

*Aki Paulosu ta fan ku Timoteo taanga u di fa a musu du
di wooko.*

¹ Sɔɔ. Wɛ nɔɔ womi, mi o manda i a wanlɔ soni aki e. Nɔɔ fa mi o fan, Masa Gaangadu seepi ta jei, ku ɛn mii Masa Jesosi Keesitu di o ko a goonliba aki wan daka nɔɔmɔ u tei di Kɔnu Tii fɛɛn. Fa a o ko dɛ, nɔɔ a o kuutu hii sɛmbɛ, dee libi wan ku dee dɛdɛ wan tuu. Nɔɔ a de fesi mi ta fan ku i, womi. ² taa i musu ta konda di Buka u Gadu nɔɔmɔ da sɛmbɛ e. Ee i a' peesa u kondɛɛn, ee ja a' peesa seei, ee sɛmbɛ kɛ jei ɛn, ee de an kɛ jei, ma tɔku i musu dɛ kabakaba fii ta kondɛɛn nɔɔmɔ. Ee wan sɛmbɛ an ta libi bunu, nɔɔ i musu leti ɛn buta a pasi. I musu bai ɛn seei be a disa di lɔ libi dɛ. Ee wan sɛmbɛ lasi hati, nɔɔ i musu fan ku ɛn dɛɛn hati. Hii dee soni dɛ tuu i musu ta du a wan finifini fasi ku gaan pasensi.

³ Biga mi taki da i taa wan ten o dou, nɔɔ libisɛmbɛ an o kɛ haika di bumbuu lei mɔɔn. De o ta hai pepei leima tja ko, dee ta lei de dee soni de ta giui u de jei. ⁴ Sɔ de o booko jesi tapa tjika da di tuutuu lei, go ta haika mindimindi oto.

⁵ Ma nɔɔ womi, hii fa soni o ta waka dɛ, ma i, i musu dɛ ku limbo pakisei nɔɔmɔ e. Ja musu fɛɛɛ u tja sitaafu da Masa Jesosi Keesitu. I musu ta konda di Bunu Buka fɛɛn da sɛmbɛ nɔɔmɔ ta hai de tja ko nɛɛn sɛ. Hii dee soni Gadu buta da i fii du a di wooko fii, nɔɔ de tuu i musu du. Nɔɔ sɔ mi fan ku i e, womi.

Aki Paulosu ta taki soni

fëen seei.

⁶ Nöo di soni mbei mi ta fan ku i sö. Biga di dëdë juu u mi ko zuntu kaa. Hii di libi u mi bi dë kuma wan wata mi bi ta tuwë da Gadu u dëen tangi, nöo awaa mi ta dou a di kaba pisi fëen. ⁷ Mi bi feti di bunu feti e, womi. Nöo di pasi Gadu buta da mi u mi kule nëen, nöo mi kule nëen te mi dou a di kaba pisi fëen fa mi dë aki. Nöo hii di ten dë, nöo mi bi dë a di biibi ku telu, ma kumutu nëen möönsö.

⁸ Nöo fa Masa Jesosi dë di Leti Kuutuma tjika naandë, nöo mi sabi taa a buta wan paima kabakaba da mi kaa, fu di mi bi ta libi a wan leti fasi nëen wojo. Nöo di paima dë, a o da mi ën a di daka di a o kuutu hii libisëmbë. Ma nöo an dë taa mi nöo o feni ën e, womi, ma hii u dee sëmbë bi ta hangi Masa Jesosi faa ko, u tuu o kisi ën.

Aki Paulosu ta taki wanlö soni da Timoteo apaiti.

⁹ Nöo mi taki e, womi, mi kë fii biinga fii ko a mi hesihesi e baa. ¹⁰⁻¹² Biga de go disa mi tuu. Demasi ko lobi dee soni u goonliba aki tee a disa mi go fëen a Tesalonika. Këlësënsi hën a go a Galasia, nöo Titusi go a Dalimatia. Tikikusi hën mi manda go a Efeise. Lukasi wanwan nöo dë ku mi aki a di mindi.

Nöo te joo ko, nöo be i tja Maikusi ko ku i e, biga a dë wan heepi da mi a di wooko.

¹³ Nöo mi begi i baa taa te i ta ko, nöo i go a Toasi e, a Kaapusi wosu, nöo joo si di djapona naandë di mi ta tapa da kötö, ku dee buku u mi dee sai naandë. Nöo mi begi i be i tja de ko da mi e. Ma dee mbeti kakisa buku, ja musu fëékëtë de möönsö.

¹⁴ Nöo mi kë i sabi taa Alekesani di sëmbë di ta wooko ku köpö, nöo a du mi gaan hogi e. Aai. Ma nöo Gadu seei o pakëen kumafa a wooko. ¹⁵ Ma i musu köni ku ën e, womi, biga fa u bi sai naandë, nöo a bi dë gaan felantima fuu ta fia ku u, u di Buka di u ta tja hedi.

¹⁶ Nöo mi kë i sabi tuu taa di fosu pasi di de kai mi a kuutu fu mi piki de andi mbei mi ta libi a di fasi aki, nöo na wan sëmbë bi sai dë fu heepi mi. De tuu go disa mi. Ma Gadu an musu hoi de a bëë.

¹⁷ Ma nöo fa mi fan dë seei, ma Masa hën an disa mi e. A taanpu ku mi, nöo hën a da mi kaakiti te mi fan seei a wan limbolimbo fasi. Nöo a di fasi dë, di pasi jabi u di Buka sa feni pasi paaja seei be hii dee sëmbë na u Isaëli musu sa jei ën. Nöo sö Masa heepi mi tjika. A puu mi a lëun buka seei fu de an feni mi kii.

¹⁸ Nöo hiniwan ten sö nöo a o ta heepi mi tu, ta puu mi a hogi maun nöömö, fu te mi dou bumbuu a di Köndë fëen ka a dë Könu fu nöömö. Fëen mbei fa Gadu sai naandë, womi, a musu abi hii nëbai ku hii waiti fu teego. A tan sö.

Aki Paulosu tapa di biifi.

¹⁹ Wë baa o, mi o tapa di pampia aki. Nöo mi kë i da Pesila ku Akila gaan odi da mi e, ku dee sëmbë dee ta dë a Onësisifolu wosu. ²⁰ Mi kë i sabi taa Elatusi fika a Kolenti, nöo Toofimusi, hën mi bi disa sikisiki a Miletale.

²¹ Nöo mi begi i baa, be i biinga seei kumafa i sa, fii ko a mi aki bifö di gaan kötö ten dou.

Jubulusi, Pudensi, Linusi, Kalaudia ku hii dee otowan fuu aki tuu ta manda gaan odi da i. ²² Masa musu dë ku i baa ku ën bunuhati ta tii di hati fii. A tan sö.

Di biifi Paulosu manda da Titusi

Wan wöutu a fesi.

Titusi bi dë wan u dee kijoo ta waka ku Paulosu ta lei di wooko u Masa Jesosi. Nöo hën Paulosu disëen a di gaan paati de kai Keeta faa seeka wanlô keiki dë. Di paati bi dë ku sômëni köndë, nöo hiniwan u dee köndë ta abi wanlô biibima u Masa Jesosi nëen. Ma dee biibima an bi abi hedima u tja de eti, nöo hën Paulosu manda Titusi faa musu seeka dee keiki buta hedima a hiniwan u de. Hën a mbei di pampia aki manda taki dëen fa faa musu du di wooko.

Aki da seti u di biifi.

¹ Mi mii Titusi, wë mi Paulosu ta manda gaan odi da i taa mi dë. Kumafa i sabi kaa womi, mi da wan futuboi u Masa Gadu e. Nöo mi da wan tjabukama u Jesosi Keesitu tu. Biga a manda mi fu mi go konda di Buka fëen, be dee sëmbë a bi tei u de ko sëmbë fëen musu ko biibi nëen liba. A manda mi tu u mi mbei de ko sabi dee tuutu soni u Gadu, be de libi kumafa Gadu kë a hii futu. ² Nöo te de piki di Buka ko ta libi sô kaa, nöo de o dë ku di sabi taa Masa Gadu o da de di libi fëen fu teego.

Biga gaanduwe a fesi bifô a mbei goonliba, Masa Gadu bi paamusi taa sô a o da u ën. Nöo Gadu an ta lëgëdë. Di soni a taki, a o du ën nöömö. ³ Nöo fa u dë aki, di juu dou fu di libi a paamusi dë ko a limbo da sëmbë. Nöo hën wë i si de ta konda da lanti fa u dë aki. Nöo a di wooko naandë Masa Gadu, di Heepima fuu, buta mi e.

⁴ Nöo ku di pampia aki mi manda gaan odi da i, baa, kuma womi mii u mi. Biga fa mi heepi i te i ko ta biibi Gadu kuma miseei aki, nöo hën da i ko womi mii u mi kaa. Nöo Masa Gadu ku di Heepima fuu, Jesosi Keesitu, musu dë ku i ku de bunuhati. De musu da i böö.

Aki Paulosu ta lei kumafa wan hedima u keiki musu dë.

⁵ Wë di soni mbei mi disa i a Keeta dë, womi, mi disa i fii musu seeka dee soni dee dë fanöudu u seeka eti. Nöo i musu buta tiima a hii dee keiki a dee köndëköndë dë tuu kumafa mi bi taki da i fii seeka dou.

⁶ Nöo mi bi taki da i taa fa joo buta dee hedima dë, nöo hii sëmbë musu si taa dee lö sëmbë dë ta libi bunu. Na wan libi u de seepi musu toobi sëmbë möönsô. De musu dë ku wan kodo mujëe, nöo de an musu waka ku oto mujëe möönsô. Dee mii u de seei musu ta waka a Masa Jesosi baka tu. De an musu ta libi fanjanfanjan, ma de musu ta piki de tata buka a soni.

⁷ Biga u hedima u di keiki hën da futuboi u Masa Gadu ta tii di keiki fëen dëen. Hën mbei a musu libi bunu fu na wan sëmbë musu sa kaagi ën.

Nöo an musu abi gaan fasi ta buta hënseei hei tumusi. Hati fëen an musu ta boonu hesihesi. Söseei an musu lo' u suku toobi ta buja ta feti ku sëmbë. An musu ta bebe daan ku win te a dööngö. An musu abi langahati u möni tumusi ta suku faa ko guduma.

⁸ Ma fa a sai dë, bumbuu soni wanwan nöo a musu ta suku. A musu lobi u kisi sëmbë hoi nëen wosu. A musu abi fusutan ta tii ën seei fu an ta du soni di na fiti. A musu ta libi bunu ku sëmbë. A musu ta hoi dee wëti u Masa Gadu ta libi wan apaiti libi dëen. ⁹ Nöo a musu ta dë ku di Buka u Masa Gadu nöömö kumafa a bi lei ën. An musu biëen möönsô. Ma a musu sabi ën bumbuu, faa sa lei dee oto biibima ta da de hati a di biibi. Söseei tu a musu sabi fa u leti dee sëmbë dee ta fia ku di Buka, buta de a pasi.

Aki Paulosu bai Titusi a dee sɛmbɛ dee ta ganjan sɛmbɛ

a di kɔndɛ.

¹⁰ Sɔ dee hedima u keiki musu dɛ e, womi, biga sɛmbɛ sai dɛ dee an ta kɛ piki sɛmbɛ buka a soni. De ta fan sɔsɔ ta ganjan sɛmbɛ. Gaan sɛ u de da dee Isaɛli sɛmbɛ dee ta kɛ hoi dee awoo wɛti u de eti. ¹¹ Nɔɔ di fan u de dɛ musu kaba e. Biga de ta ganjan sɛmbɛ ta toobi de ku di lei u de, te de ta puu hii famii a Masa Gadu. Nɔɔ fu mɔni hedi wɛ de ta du sɔ e.

¹² Wan u dee nɛbai sɛmbɛ u Keeta seei ta kosi dee sɛmbɛ fɛɛn seei kɔndɛ taa: “Keeta sɛmbɛ ta lɛgɛdɛ ta mindi soni ta ganjan sɛmbɛ nɔɔmɔ. De ta libi leti kuma mbeti u matu. De malɛngɛ te de an ta du oto soni mɔɔn leki sindo njan nɔɔ. Sɔ nɔɔ de dɛ.” ¹³ Nɔɔ fa di sɛmbɛ taki dɛ, nɔɔ leti sɔ dee Keeta sɛmbɛ dɛ tuu. Na lɛgɛdɛ. Hɛn mbei baa i musu bai de taanga be de ta biibi a Masa Jesosi liba ku wan hati. ¹⁴ De an musu ta mɛni dee kontu oto u dee Isaɛli sɛmbɛ mɔɔn. Sɔseei de an musu ta hoi dee wɛti u dee sɛmbɛ dee disa di Buka u Masa Gadu.

¹⁵ Biga ee wan sɛmbɛ abi limbohata, nɔɔ hii soni fɛɛn dɛ limbolimbo kaa. „An dɛ faa hoi wɛti ufɔ a dɛ limbolimbo.” Ma ee wan sɛmbɛ aambi limbohata, nɔɔ na wan soni fɛɛn o dɛ limbolimbo mɔɔnsɔ. „Ee a hoi wɛti seei an o heepi,” biga hii pakisei fɛɛn te dou ku ɛn hati tuu poi. Hogi bebe ɛn kaa. ¹⁶ Dee lɔ sɛmbɛ dɛ taa de sabi Masa Gadu, ma i ta si a di libi u de taa na tuu seei. Hii libi u de bita da Gadu, biga de an ta piki di buka fɛɛn. Fa de sai u de dɛ, de an abi fasi u du bumbuu soni mɔɔnsɔ.

2

Aki Paulosu lei Titusi fa faa musu ta lei dee peipei sɛmbɛ dee dɛ a dee keiki.

¹ Ma baa o, i musu ta lei sɛmbɛ fa u de libi kumafa Masa Gadu taki e. ² I musu lei dee gaan womi fu de ta hoi deseeti fu de an du soni di an fiti. De musu dɛ a di fa u sɛmbɛ sa lesipeki de. De musu abi taihati ta biibi Masa Gadu ku wan hati. De musu lobi sɛmbɛ. De musu ta waka a Masa Gadu baka nɔɔmɔ.

³⁻⁴ Nɔɔ i musu toona lei dee gaan mujɛɛ u de libi ku lesipeki fasi kuma sɛmbɛ u Masa Gadu. De an musu ta waka ta lɛgɛdɛ ta kosi sɛmbɛ. De an musu ta bebe win ku daan te de ko bebesonima. Ma de musu ta lei dee wɛndjɛ mujɛɛ mii fa fu de libi bunu. De musu ta lei de fa fu de lobi de manu ku dee mii u de. ⁵ De musu ta lei de u de libi a wan lesipeki fasi ku bumbuu pakisei. De musu ta lei de fa fu de dɛ ku limbo hati. De musu ta lei de fu de ta du mujɛɛ soni ta sɔlugu dee sɛmbɛ u de ta libi bunu ku de. De musu ta lei de fu de piki dee manu u de buka, ee nasɔ sɛmbɛ o ta kosi di Buka u Masa Gadu taa an ta lei sɛmbɛ bumbuu libi.

⁶ Nɔɔ sɔseei i musu lei dee kijoo mii be de a' bumbuu pakisei ta libi a wan lesipeki fasi.

⁷ Nɔɔ i seepi tu womi, i musu ta libi bunu a hii futu u sɛmbɛ musu sa djeesi i e. Nɔɔ fa i ta lei sɛmbɛ di buka u Masa Gadu dɛ, nɔɔ ja musu biɛɛn mɔɔnsɔ, ma i musu ta lei de a wan tuutuu fasi ku limbo hati. ⁸ Di fan fii musu bunu fu te dee felantima fuu ta jei ɛn nɔɔ de an o feni soni nɛɛn u de sa kosi u. Ee de kosi u seei, ma de sen o kisi, biga di fan fii aan soni u sɛmbɛ feni kosi.

⁹ Nɔɔ i musu toona lei dee saafu be de piki di masa u de buka, be de ta libi a hii futu kumafa de masa kɛ. De an musu ta saanti de ta da de gaan buka.

¹⁰ De an musu fufuu soni u de tu, ma de musu libi be de masa futoou de a hii

soni. Biga te de libi sō kaa nōō sēmbē o si, nōō de o gafa di buka u Masa Gadu taa di lei u di Heepima fuu a dē bumbuu soni.

¹¹ Wē biga fa u dē aki, Masa Gadu du hii libisēmbē wan gaan bunu. Biga fu di a abi bunuhati fuu nōō hēn a manda Masa Jesosi ko a goonliba, faa puu u a di sitaafu di u bi o kisi a didibi faja.

¹² Nōō di Buka u Gadu u kisi dē, hēn ta bai u a dee libi Gadu an lobi taa u musu kaba ku de. U musu kaba ku dee soni dee sēmbē u di goonliba aki ta hangi u de feni. U musu ta hoi u seei fu wa du soni di an fiti. U musu libi lesipeki fasi kumafa Masa Gadu kē fuu libi, hii fa u ta libi a di hogi ten u dē aki.

¹³ Nōō u musu dē a goonliba aki ku gaan wai a u hati seei ta mēni u Heepima Masa Jesosi faa toona ko a u. Biga di gaan makiti Gadu fuu dē o ko nōōmō ku di gaan waiti fēen sinkii di ta sēndē kuma sonuwojo. ¹⁴ Hēn da di sēmbē di dēdē a u kamian faa puu hogi a u hati buta u ko wanlō limbohati sēmbē fēen seei apaiti, dee ta biinga u libi bunu dēen.

¹⁵ Wē womi, hii dee soni mi ta taki da i aki tuu i musu tei ta konda da sēmbē e. I musu ta leti de ta biinga ku de fu de musu piki di buka u Gadu. Nōō te i ta fan ku de, nōō a musu dē a wan fasi fu de sabi taa Gadu hēn manda i, nōō na wan u de o kosi i taa: “Di piki mii aki, andi a sabi?”

3

Aki Paulosu ta lei Titusi möön

fa faa lei dee sēmbē a di keiki.

¹ Nōō womi, i musu toona mēni dee sēmbē fii dē, u de musu ta saka deseai a dee sēmbē basu dee ta tii di kōndē e. De musu ta hoi dee wēti u di kōndē tu. Nōō de musu dē kabakaba u du hiniwan bumbuu wooko de kai de u de du.

² Nōō de an musu ta kosi sēmbē e. De an musu ta buja ku sēmbē tu, ma de musu a’ saapifasi ku lesipeki ta libi suti ku hii sēmbē.

³ Wē biga a fesi nōō sōseei u bi a’ sōsō pakisei tu. Wa bi kē piki na wan sēmbē buka, na u libisēmbē, na u Gadu seei. Hii pei hangi di dē a u libisēmbē hati, ku hii piizii u di goonliba aki tuu, bi ta ganjan u kisi buta a katibo. U bi ta dē nōōmō ku di sōsō takuhati libi fuu dē, ta haun ku sēmbē ta buuse otowan, di otowan ta buuse u tu. Sō u bi dē a fesi.

⁴ Ma tefa juu dou hēn Masa Gadu, di Heepima fuu, heepi u fu di a lobi u. A puu u fu wa kisi di sitaafu u didibi faja. ⁵ Ma na fu di u bumbuu mbei a heepi u sō e. Nōnō. Ma fu di a’ tjali fuu nōō hēn a manda di Akaa fēen ko da u. Nōō hēn di Akaa wasi di hati fuu puu hogi nēen. A da u wan njunjun hati, nōō hēn u bia ko njunjun sēmbē kuma njunjun pai mi.

⁶ Nōō fa i si a da u di Akaa fēen dē nōō an pindjēen da u e, ma a da u en tuu ku telu fu di Jesosi Keesitu, di Heepima fuu, bi tei dēdē fuu dēdē. ⁷ Nōō di soni mbei a da u di Akaa fēen sō. A da u en ku en bunuhati faa sa heepi u ko bunu ku en, be u dē ku di sabi taa woo feni di libi fēen fu teego nōōmō di a abi u da u.

⁸ Nōō womi, fa mi ta taki dee soni da i aki, tuutuu soni wē mi ta taki da i e. Fēen mbei i musu ta lei dee sēmbē dee ta biibi Masa Gadu naandē dee soni aki nōōmō, be de buta deseai ku telu fu de ta libi bunu hiniwanten. Biga dee soni mi ta taki da i aki, nōō de dē bumbuu fan di sa tja heepi ko da sēmbē.

⁹ Ma ja musu sai dē kuma dee sēmbē dee ta fan sōsō fan. De ta kai dee fesiten sēmbē u de nē ta fia u de hedi. De toona sai dē ta fia ta buja a dee

wēti u de liba möön. Dee lö fan dē an bunu. De aan heepi, nöö ja musu dē nēēn.

¹⁰ Nöö womi, ee wan sēmbē ta konda wan oto buka te a ta puu sēmbē a di tuutuu lei u Gadu, nöö i musu bai ēn be a disa e. Bai ēn wan pasi. Di u tu pasi, ee an jei, nöö i disēēn. Na hulu ēn möön. ¹¹ Biga i sabi taa di lö sēmbē dē an kē waka a Gadu baka. Hogi nöö a ta du, nöö hēnseei sabi sō tu.

Aki da kaba u di biifi.

¹² Wē nöö womi, mi o manda Atemasi ko da i, ee nasō mi o manda Tikikusi. Nöö te wan u de dou a i ala, nöö i musu biinga be i ko a mi a di köndē de kai Nikopolisi. Biga ala mi kē go pasa di kötō ten.

¹³ Nöö un musu mbei möiti da Apolo ku di afokati de kai Zenasi fu te de kumutu a unu naandē u de go a dee oto kamian nöö de musu feni hii dee soni de abi fanōudu a di waka u de. ¹⁴ Biga dee sēmbē fuu ta dini Gadu dē musu lei u de ta heepi sēmbē ta puu de a fuka. Ee nasō, libi u de an o a' heepi möönsō.

¹⁵ Söö. Wē nöö hii dee sēmbē aki tuu ta manda gaan odi da i e. U ta manda gaan odi tu da hii dee sēmbē ala dee ta lobi u fu di u ku de tuu ta biibi a Masa Jesosi.

Nöö na soni möönsō, womi. Masa Gadu musu dē ku unu ku ēn bunuhati.

Di biifi u Paulosu di a manda da hën mati Filemon

Wan wöutu a fesi.

Wë nöö a di ten u di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu, nöö de bi ta bai sëmbë a wojowojo. Nöö di sëmbë di i bai dë, nöö a o dë saafu fii ta wooko da i. Fa a sai dë, soni fii seei a dë. An sa du fa a kë, an sa waka fa a kë tu ee na i dëen pasi.

Wë nöö Paulosu bi abi wan mati fëen de kai Filemon. Nöö Filemon bi abi wan saafu fëen de kai Onësimusi. Nöö hën de dë te wan pisi, hën Onësimusi fufuu soni fëen masa Filemon, nöö hën wë a fusi go. Hën a nango tee a go dou a di köndë de kai Loomë, nöö hën a go miti ku Paulosu a dunguwosu. Nöö hën Paulosu konda di Buka u Masa Jesosi dëen, nöö hën a piki di Buka ko ta waka a Masa Jesosi baka.

Nöö hën de dë te wan daka, nöö hën Paulosu kë toona manda Onësimusi go nëen masa baka. Biga na Paulosu abi di saafu. Filemon hën abi ën, hën mbei a o mandëen go. Nöö hën Paulosu sikifi wan biifi dëen mati Filemon te a kaba, nöö hën a da Onësimusi di biifi faa tja go dëen.

Nöö di biifi Paulosu sikifi dë, hën wë disu.

1-2 U lobi mati Filemon, mi Paulosu ku u baa Timoteo ta manda odi da i. Mati, fa i si i sai dë, wë nöö u ku i tuu ta wooko di wan kodo wooko da Masa Jesosi, nöö hën u ta mbei di pampia aki manda da i. Nöö ka i si mi ta mbei ën aki, nöö a dunguwosu mi dë, mati. De sötöto mi aki fu di mi ta konda di buka u Masa Jesosi.

Nöö u ta manda gaan odi da i, ku u sisa Apifia, ku Akipusi di u ku ën ta biinga ku di wooko u Masa Jesosi makandi, ku hii dee sëmbë u Masa Jesosi tuu dee ta miti makandi a i wosu naandë. De tuu u ta manda gaan odi da. ³ Fa un sai dë, u Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu musu limbo fesi da unu. De musu ta da unu böö.

⁴ Te mi ta fan ku Masa Gaangadu, nöö mi ta mëni i e, mati, ta dëen tangi nöömö da i. ⁵ Wë biga mi ta jei fa i ta biibi Masa Jesosi ku fa i ta lobi ën tu. Nöö mi ta jei tu fa i ta lobi hii dee sëmbë fëen e. ⁶ Nöö mi ta begi ën da i, taa te sëmbë si di bunuhati libi fii dë, nöö de musu ko sabi möönmöön taa sömëni bunu soni dë u feni te u ta waka a Jesosi Keesitu baka.

⁷ Wë biga mi ta jei kumafa i ta lobi dee sëmbë u Masa Gaangadu ta puu de a fuka. Nöö te mi ta jei sö, nöö mi ta wai te na soni. A ta da mi hati seei.

⁸⁻⁹ Nöö hën mbei mi o begi i wan gaan soni aki, mati. Mi bi sa tei Masa Jesosi në bai i taa di soni mi o begi i aki nöö hën i musu du. Ma ma kë bai i, biga mi ku i lobi poi. Begi mi ta begi i. Fa mi dë aki, nöö mi da Paulosu. Mi dë wan gaandigaandi tata a dunguwosu aki fu Masa Jesosi Keesitu hedi. Nöö hën mi kë begi i a wan soni.

¹⁰ Mi kë begi i da di womi mii u mi de kai Onësimusi. Di soni mbei mi kai ën miii u mi. Ka mi dë a dunguwosu aki nöö hën a ko aki, nöö hën mi konda di buka u Masa Jesosi dëen. Nöö hën a piki di buka ko sëmbë fuu, hën mbei mi ta kai ën mi mii.

¹¹ Wë i saandi di në Onësimusi kë taki kaa. A kë taki “heepi” . Wë nöö a fesi nöö di womi an bi abi heepi da i, mati. Ma fa u dë aki mi ku i tuu sa feni heepi nëen, biga di poipoi pisi fëen pasa kaa.

¹² Nöo mi ta toona mandëen ko da i. Nöo fa a o kumutu a mi aki, nöo hii pakisei u mi o dë nëen, biga a dë wan hati soni da mi. ¹³ Ma bi kë mandëen ko da i möön seei. Mi bi kë hoi ën aki, be a ta heepi mi a i kamian ta sölugu mi ka mi dë buibui aki fu di buka u Masa Jesosi hedi. ¹⁴ Ma fu di di dë fëen aki an bi dë wan soni di mi ku i bi taki, nöo hën mbei ma o hoi ën. Biga ma kë musu i fii heepi mi, mati. Ma ku i bunu pakisei nöo mi sa kë fii du mi sô wan bunu.

¹⁵ Nöo mi ko pakisei wan soni aki tu. Kandë di soni mbei a go disa i fu di wan pisiten dë, a go faa sa toona ko tan ku i fu teego. ¹⁶ Biga di sëmbë an dë sôsö saafu möön e, mati. Fa u ku ën dë a Masa Jesosi së makandi aki, nöo a ko dë wan hati sëmbë fuu. Mi feni ën fu mi womi mii, ma i seei feni ën a tu së. Wë biga a bi dë saafuma fii kaa a di së u wooko, bifö awaa a ko dë sëmbë fii a di së u Masa Jesosi.

¹⁷ Nöo ee i sabi taa mi ku i dë makandi a di wooko u Masa Jesosi tuu, nöo fa i si mi o mandëen ko da i dë, nöo mi begi i be i limbo fesi dëen leti kumafa i bi o limbo fesi da miseei. Sô mi ta begi i, mati. ¹⁸ Nöo ee a bi poi wan soni fii ee nasö a fufuu i, nöo mi kë fii disëen ufö, nöo te mi ko a i ala nöo mi o paka i di paima.

¹⁹ Mi Paulosu seei ta sikifi di soni aki ku miseei maun taa te mi ko nöo mi o ko paka i hiniwan paima di di womi abi a i. Nöo na langi fu di i bi a' paima fii paka mi hedi e, mati. Na di paima dë soni u ta taki. Fa i jei di Buka a mi hën i feni di libi u teego dë, nöo hën mbei mi taa mi a' paima a i fu tee mundu kaba. Ma nëen u ta taki aki. Di u tide nöo hën nöo u ta taki. ²⁰ Mi begi i, mati, fu di mi ku i tuu dë u Masa Jesosi, be i limbo fesi da di kijoo be mi wai.

²¹ Fa mi ta mbei di pampia aki, nöo mi sabi kaa taa joo du ën nöömö kumafa mi begi i. Nöo joo du ën te pasa tu.

²² Nöo mi kë begi i wan oto soni möön. Mi kë hakisi i fii seeka wan kamba u di wosu fii da mi fu mi ko pasa daka ku i. Biga ka i ta begi Masa Gaangadu da mi tjika dë, nöo mi a' di biibi taa a sa puu mi a dunguwosu aki nöömö be mi ko a i ala.

²³ Epafasi dë ku mi aki. Hën seei dë a dunguwosu tu fu di a konda di buka u Jesosi Keesitu hedi, nöo a ta manda gaan odi da i. ²⁴ Maikusi, Alisitakusi, Demasi, ku Lukasi, dee dë ku mi makandi a di wooko u Masa Jesosi aki, nöo de tuu ta manda gaan odi da i taa de dë.

²⁵ Na soni möönsö, mati. Masa Jesosi Keesitu musu limbo fesi da i. A tan sô.

Hebelejën (Di biifi u dee Isaëli biibima)

Wan wöutu a fesi.

Di biifi aki, de sikifi ën da dee Isaëli sëmbë dee ko ta biibi a Masa Jesosi. Nöo de an sabi ambë mbei ën, biga di sëmbë di mbei ën an sikifi ën në nëën. Nöo te i lesi ën te i kaba, i ta si kuma Paulosu hën mbei ën, ma a so kamian i ta si kuma nëën mbei ën.

Nöo dee sëmbë dee di biifi aki sikifi da, a djei kuma de an dë tifihedi ku di fa de ta dini Gadu kuma sëmbë u Masa Jesosi. De kë toona go möön a di awoo fasi de bi ta dini ën kuma Isaëli sëmbë. Biga de toona ta mëni kumafa de bi ta tja mbeti nango ta kii da Gadu kuma paima. De toona ta mëni dee begima u de kumafa de bi dë, nöo de ta kë toona go a dee awoo soni dë baka.

Nöo hën di di sëmbë di mbei di biifi aki jei sö, hën a kë u dee Isaëli biibima musu sabi taa dee soni u abi a Masa Jesosi fa u dë aki, de bunu gaanfa möön dee soni de bi abi a fesi. Biga an dë fuu paka paima u na wan soni möön. An dë fuu hoi dee pepei wëti u Isaëli möön tu. Fa Masa Jesosi dëdë da u dë, nöo hën da a paka hii paima da u kaa, nöo a puu u a dee Isaëli wëti basu. Hën nöo ko dë di Mindima fuu ku Gadu fa u dë aki, nöo a bumbuu gaanfa möön dee mindima u Isaëli dee bi dë a fesi.

Nöo sëmëni oto soni möön di sëmbë di mbei di biifi aki tei konda fuu sabi fa soni ko möön bunu da u a di ten u dë aki.

Aki di biifi seti.

¹ Wë dee sëmbë, u kë taki wanlö soni da unu aki. „A bi dë sö a fesi taa Masa Gadu bi ta manda dee tjabukama fëën u de musu ta fan ku dee fesiten sëmbë fuu. Nöo sëmëni pasi de bi ta fan ku de a pepei fasi. ² Ma nöo a di lasiti ten aki, nöo hën a manda di fëën seei Mii ko fan ku u awaa.

„Wë nöo di Mii u Gadu u ta taki aki, a abi kaakiti e.„ Biga di ten di Masa Gadu bi mbei mundu, nöo hën wë da di Sëmbë di a bi buta mbei hii dee soni tuu dëën. Nöo fa a sai dë, Gadu buta taa a o dëën hii soni faa abi de nëën maun.

³ Fa joo si di Mii u Gadu dë, dee sëmbë, nöo i musu sabi taa Gadu seei wë i si dë kaa e. Biga hii fa Masa Gadu dë, ku hii waiti di a abi, nöo sö nöo di Mii fëën naandë dë tu. Nöo di fan fëën di a ta fan abi kaakiti e, ta hoi hii soni u mundu tuu a de kamian be de an ta waka fanjanfanjan. Hën wë bi dëdë di dëdë wasi dee hogi du fuu puu a u liba da u tefa a kaba, nöo hën a go sindo fëën a di möön kaba hei kamian a di letimaun së u Gadu a liba ala.

Di pisi aki ta konda fa Masa Jesosi hei möön dee basia

u Gadu Köndë.

⁴ Nöo fa u ta fan aki, dee sëmbë, nöo nëën i sa si taa Masa Jesosi hei möön dee basia u Masa Gadu Köndë gaanfa. Wë biga di në di a kisi taa a dë di Mii u Gadu, nöo hën ta lei limbolimbo taa a hebi möön de tuu. ⁵ Wë biga na un juu ten Gadu bi kai wan u dee basia fëën köndë, miii fëën? Nönö, an bi kai de sö e. Ma di Mii fëën di u ta taki aki, hën nöo a kai sö. Biga a bi taki a di Buku fëën taa:

Tide mi tja i ko buta a lanti fesi e,
be de si i taa ju da mi mii,
mi da i tata.

Nöö hën a toona taki möön taa:
 Awaa de o ko sabi taa mi da i tata,
 nöö ju da mi mii.

⁶Nöö te Gadu o ta tja di Mii fëen ko a goonliba, nöö a di juu ten dë nöö a taa:
 Be hii dee basia u mi dee dë a mi köndë tuu
 ta lesipeki ën fu di hei di a abi.

Sö Gadu taki u di Mii fëen e.

⁷Ma di soni di a buta u de sikifi u dee basia fëen köndë, an hebi sö e.
 Futuboi u Gadu nöö de dë. Biga di Buku sikifi taa:

Dee basia Gadu abi,
 a ta buta de fu de musu sa waka kuma ventu.
 A mbei de futuboi fëen,
 kuma faja tōngö sö nango ta ko kumafa a kë.

Sö Gadu taki u dee basia.

⁸Ma te a o taki soni u di Mii fëen, nöö an ta mbei sipootu e. Gadu seei a kai
 ën. Biga, a taa:

Di Könu bangi fii i sindo nëen dë, Gadu,
 ja o kumutu nëen möönsö.
 Joo dë Könu u nöömö.

Nöö di tii fii ta dë wan leti tii seei.

⁹Wë biga fa i sai dë,
 nöö leti libi hën i lobi.

Ma hogilibi ja sa si a wojo seei.

Nöö fëen mbei Masa Gadu, di Gadu fii, hopo i.

A buta i hei möön hii dee otowan fii i ku de ta nama tuu.

Nöö fa a hopo i dë, nöö ku gaan piizii,
 ku wai, a buta i a di hei dë.

Sö Gadu taki fëen mii. ¹⁰Nöö söseei a wan oto kamian u di Buku, a kai ën
 “Masa” di, a taa:

Masa, i wë seti di goonse i u di goonliba.

Dee soni dee dë a mundu ala,

nöö i wë mbei de buta sö e:

dee teeja, libawojo, sonu, dee soni dë tuu,
 i wë tëmbë de sö.

¹¹Ma hii fa i si de sai dë seei,
 de tuu seei o kaba a sösö nöömö wan daka.

Ma i, joo tan u nöömö.

Fa i si de sai u de dë,

de tuu o ko gaandi kuma koosu.

¹²Joo doba de kumafa de ta doba awoo koosu tja go buta a wan kamian
 fii toona tei otowan.

Sö de o tooka e.

Ma i, fa i sai dë, ja o tooka möönsö.

Joo dë fu nöömö.

Sö wë Gadu taki da di Mii fëen e, dee sëmbë. ¹³Ma na wan daka seei a taki sö
 da wan u dee basia fëen e. Söseei tu na wan ten a kai wan u de wan daka taa:

Ko sindo a mi letimaun së aki
 be mi mbei dee felantima fii saka a i basu
 kuma wan bangi di i ta buta futu.

¹⁴Ma nöö dee basia fëen, de dë futuboi nöö na akaa fasi. Wa ta si de ku
 wojo ma Gadu ta manda de u de musu ta wooko da u dee sëmbë fëen, dee a
 buta fuu feni hii di heepi fëen di a abi u heepi u.

2

Aki ta bai de taa di baka buka aki hebi möön di fosuwan.

¹ Wë nõõ dee sëmbë, dee soni u Gadu u ko jei fa u dë aki, nõõ u musu ta kõni nõõmõ be wa misi de e. ² Wë biga di buka di Gadu mbei ku u a bakaten aki, a dë wan hebi buka.

Wan sabi fa a bi dë di Gadu mbei di fosu buka ku Isaëli sëmbë nõ? Dee basia u Gaangadu kõndë wë bi tja di buka dë ko, nõõ a bi abi kaakiti e. Biga ee i misi wan piki pisi fëen seei, nõõ i musu fu kisi ën sitaafu nõõmõ kumafa a fiti.

³ Wë nõõ di gaan heepi Masa Gadu manda ko da u ku di baka buka di a mbei ku u aki wë? Ee u kai ën sôsõ soni, nõõ na a möön hogi nõ? Wë biga di aki sõ, Masa Jesosi seei hën fosu tjëen ko konda da sëmbë, nõõ dee sëmbë dee jei ën nëen, nõõ hën de tei ën tja ko konda da u tu fuu jei.

⁴ Nõõ fa de ta kondëen dë, Gadu seei dë ku de nëen. Biga a du sòmëni foombo soni a de liba ku sòmëni maaka u sëmbë musu si taa dee soni de ta taki dë, de dë tuutuu soni. Dee peipei kõni u di Akaa fëen seei a paati da de kumafa a kë fu de musu abi, be sëmbë si taa a nama ku de a di buka de ta konda dë.

Sõ di baka buka aki hebi tjika e.

Aki ta lei fa Masa Jesosi nama ku libisëmbë tjika.

⁵ Un boo luku di soni di u bi ta taki naandë, dee sëmbë. Fa di goonliba o pasa, njunjun wan o ko dë, nõõ na a dee basia fëen kõndë maun Gadu o buta di njunjun goonliba naandë e. Nõnõ. „Ma a libisëmbë maun a o butëen.“ ⁶ Biga wan sëmbë bi hakisi Gadu soni a wan kamian u di Buku taa: Ambë seei da libisëmbë di i ta mëni ën sõ?

Ambë da wan libisëmbë mii di i a' pakisei fëen sõ?

⁷ I bi mbei ën fu wan pisiten möön lagi möön dee basia fii kõndë.

Nõõ hën i toona hei ën dëen nëbai möön hii soni.

⁸ Hii soni i buta nëen basu.

Sõ Gadu Buku taki e.

Wë di Gadu buta hii soni a u libisëmbë basu kaa, nõõ na wan soni fika di dë a u liba möönsõ. Ma tõku wa ta si taa a dë sõ eti e.

⁹ Ma wan soni u ta si tuu o, dee sëmbë, taa fa u dë aki, wan Libisëmbë dë di ko feni di hei dë. Hën da Masa Jesosi. Leti kumafa di Buku taki dë, sõseei Gadu bi sakëen fu wan pisiten buta möön lagi möön dee basia fëen kõndë. Biga di a ko dë a goonliba aki, a bi tja pena tefa a dëdë seei. Nõõ a di dëdë fëen dë, nëen i sa si fa Masa Gaangadu abi bunuhati fuu libisëmbë tjika, dee sëmbë. Biga a mbei Masa Jesosi tei di dëdë fu hii sëmbë dëdë da u. Ma nõõ baka u di dë hën a toona hopo ën, hën a dëen di möön hei në a mundu.

¹⁰ Fa Masa Gaangadu mbei hii soni dë, dee sëmbë, a mbei de fu de musu dë fëen seei. Nõõ a bi abi nëen pakisei gaanduwe taa a o mbei sòmëni libisëmbë ko mihi fëen. Nõõ fu di woo dë mihi fëen, nõõ a o mbei woo dë a dendu u di hei ku di waiti di hën Masa Gaangadu abi. Nõõ hën mbei a manda Masa Jesosi ko kuma wan Fesima, faa mbei pasi da u fuu feni di hei dë.

Wë nõõ a bi fiti u di Fesima dë musu tja fuka e. Biga a sõ wan fasi nõõ Gadu bi sa seekëen faa ko wan kaba bumbuu fesima fuu. Nõõ di sëmbë di i si Gadu buta faa heepi u sõ dë, hën da Masa Jesosi e, dee sëmbë. ¹¹ Hën wë ta mbei u ko apaiti sëmbë gbelingbelin da Gadu sündõ föutu. Nõõ fa a ta heepi u tjika dë, u ku ën tuu ko dë di wan famii. Nõõ fëen mbei sen an kisi ën faa kai u sëmbë fëen.

¹² Wan sabi fa a bi taki dëen Tata a di Buku nõ? A taa:

Mi o ta konda soni fii da dee baaa u mi e.

Fa de o ta ko ta miti makandi dë,

mi o ta dë leti a de mindi naandë ta kanda ta kai i në ta gafa i.

„Wan si fa a kai u “baaa” nö?”

¹³ Nöo söseei a fan kuma wan libisëmbë di, a taki soni u Gadu a di Buku taa:

Mi o buta futoou u mi nëën liba.

Hën a toona taki möön taa:

Luku e. Luku mi aki, ku dee mii dee Gadu da mi.

Sö a nama ku u libisëmbë tjika e, dee sëmbë.

¹⁴ Wë leti kumafa i si u dee mii a taki dë abi sinkii ku gadjabia, nöo sö hënseei ko abi sinkii ku gadjabia tu, faa musu sa dëdë kuma wan libisëmbë. Nöo di dëdë fëën dë, hën kaba di sëmbë a sösö di ta tja dëdë ko. Hën da di didibi. Masa Jesosi booko ën kaakiti gbegedee, dee sëmbë. ¹⁵ Fa u bi dë a fesi ta fëëë dëdë a hii di libiten fuu dë, naandë u bi dë a katibo. Ma Masa Jesosi puu u a katibo dë mbei u ko dë fiifi. ¹⁶ Nöo dee sëmbë dee i si a heepi sö, na basia u Gaangadu köndë e, ma u libisëmbë wë, kuma un dee böngö fu Abahamu dë.

¹⁷ Nöo da sö i si taa Masa Jesosi bi musu ko dë a hii pei futu leti kuma dee “baaa” fëën e, dee sëmbë, faa sa dë wan tjalihati Mindima ta fan ku Gadu da u. Fa u dë aki, u ko abi wan futoou sëmbë ta wooko da Gadu. Hën seei bi paka da dee hogi du fuu, fuu sa ko bunu ku Gadu baka. ¹⁸ Biga fu di a bi dë libisëmbë, hën mbei a ko sabi dee fuka di wan libisëmbë abi. Dee sëmëni soni ta biinga u hai u fuu du hogi, de seepi bi ta biinga u hai ën tu, tefa de dëën fuka. Nöo hën mbei a sa heepi u awaa te u dë a fuka e, dee sëmbë.

3

Aki ta lei fa Masa Jesosi hei möön Mosesi.

¹ Wë nöo dee sëmbë fuu dë, un dë sëmbë u Gadu apaiti e, biga a kai unu fuun ko sëmbë fëën köndë. Hën mbei mi taki e, taa un musu buta pakisei fuunu gaanfa seei a Jesosi liba. Biga hën da di Tjabukama u Gadu di a manda ko, ufö hën da di Gaan Mindima fuu ku Gadu a di biibi di u dë aki.

² Wë nöo un sabi fa de ta tei wan sëmbë buta faa tii sëmëni hia sëmbë dee ta dë a wan gaan wosu dendu. Wë sö nöo Gadu bi buta Mosesi faa musu tii hii dee sëmbë fëën dëën, a di ten de bi dë a di sabana. Nöo Mosesi bi du di wooko a wan futoou fasi tuu, leti kumafa Gadu bi kè. Nöo hën a di bakaten aki, hën Gadu tei Masa Jesosi buta a di wooko dë, faa tii dee sëmbë fëën dëën, kumafa Mosesi bi ta tii de a fesi. Nöo a ta wooko di wooko a wan futoou fasi tu, kumafa Mosesi bi ta wooko.

³ Ma fa i si Masa Jesosi ko a di kamian dë, nöo a hebi möön Mosesi e. Nöo a abi möön nëbai tu. Wë biga hën da di Mii u di Sëmbë di, abi di wosu, nöo di Sëmbë di abi di wosu hën hebi möön hii dee sëmbë dee dë a di wosu tuu, na sö nö? ⁴ Nöo hiniwan wosu ta abi hën basi, ma di gaan basi a hii soni liba nöo hën da Masa Gaangadu.

⁵ Fa Gadu bi buta Mosesi futuboi fëën dë, nöo a bi wooko bunu tuu kumafa Gadu kè, ta tii hii dee sëmbë dee dë a di wosu dendu u Gadu. Ma hii fa a bi ta du dë seei, a bi dë wan peentje nöo fu lei u dee soni dee o ko a bakaten aki.

⁶ Ma Jesosi, Keesitu, fa a ko aki, nöo na wookoma u di wosu wanwan nöo a dë e, ma hën da di Mii seepi u di Sëmbë di abi di wosu. Nöo hën abi taki a hii di wosu.

Nöö dee sëmbë dee ta dë a di wosu u Masa Gaangadu dendu dë, nöö u wë e. Nöö fa u ko sëmbë fëen aki, nöö u musu biibi go dou söndö lasi hati. U musu dë ku wai ta mëni dee soni dee Gadu paamusi u taa woo feni. Nöö ee u dë sö kaa, nöö u sa dë sëmbë fu di wosu u Masa Gaangadu dendu seei gbelin.

Aki ta lei fa dee Isaëli sëmbë bi lasi di böö di Gadu bi o da de.

⁷ Dee sëmbë, wan jei fa di Akaa u Gadu bi bai u nö? A taa:

Tide te un ko jei di tōngö u Masa,

⁸ nöö wan musu mbei taangajesi dëen e,

kumafa dee sëmbë fuunu u fesiten bi mbei taangajesi dëen a di sabana, di ten de bi pooba Gadu luku.

De bi taanpu tuwë gogo a wan së taa de an dë a mi du.

⁹ Dee gaan sëmbë fuunu wë bi pooba mi sö e,

hii fa de bi si dee gaan wooko dee mi bi du da de hii de föteni jaa longi.

¹⁰ Nöö hën wë mbei hati u mi bi boonu ku dee lö sëmbë dë.

Hën mi taa:

“Fa i si de sai dë, sö nöö u de.

Hati u de an ta fika ta mëni mi möönsö.

De an kë ko sabi möönsö fa mi ta libi ku de tjika.”

¹¹ Nöö fëen mbei hati u mi boonu ku de teee,

hën mi soi taa

na wan daka de o dou a di kamian möönsö, di mi bi abi u da de,

ka de sa feni böö.

Sö Gadu taki e, dee sëmbë.

¹² Nöö hën mbei un musu mëni unu seei, dee sëmbë fuu dë, be na wan fuunu seei musu abi di lö hogihati di dee sëmbë dë bi abi. An musu dë taa wan kë biibi te un bia baka kumutu disa di libilibi Gadu.

¹³ Wan jei fa di Buku taki “tide” nö? Wë nöö un musu ta da unu seei taanga hibiwan daka u nöömö, wan musu wei, sö langa a dë tide eti. Ee nasö, nöö soni o ganjan i tja go a hogi së tee ja o a’ bisi ku Masa Gadu möön seei. Nöö an musu pasa sö ku na wan kodo fuunu e, dee sëmbë. ¹⁴ Ma ee wan sëmbë i ta hoi taanga a di biibi kumafa i bi seti ën tee go dou, nöö hën da u ku i tuu o ta njan di suti u di libi di .Jesosi, Keesitu abi u da u.

¹⁵ Wë nöö un boo haika di soni di di Buku taki dë wan pasi möön. A taa:

Tide te un ko jei di tōngö u Masa,

wan musu mbei taangajesi dëen e,

kumafa dee sëmbë u fesiten bi mbei taangajesi dëen.

¹⁶ Wë nöö ambë seei bi da dee sëmbë bi jei fa Gadu taki ma nöö de taanpu tuwë gogo taa de an dë nëen? Na dee sëmbë dee Mosesi bi tja kumutu a Egepiti köndë nö? ¹⁷ Nöö ambë da dee sëmbë Gadu hati bi boonu ku de föteni jaa longi? Wë na dee sëmbë dee bi du hogi te de kai dëdë fika a di sabana dendu ala nö? ¹⁸ Nöö ambë da dee sëmbë dee a bi soi da taa de an o dou a di kamian fëen ka de sa feni böö möönsö? Na dee sëmbë dee an bi kë piki ën buka nö?

De wë e, dee sëmbë.

¹⁹ Wë nöö hën wë u ko si taa de an feni di böö di Gadu bi kë da de möönsö, fu di de an bi kë biibi ën hedi.

4

Aki ta lei taa Gadu abi wan böö u da u eti.

¹ Dee sëmbë o, wan jei fa Gadu bi paamusi dee sëmbë fëen dë taa a abi wan böö u da de nö? Wë nöö di paamusi dë, a dë eti o. An tooka möönsö. Nöö fëen hedi u musu ta këni fu na wan fuunu musu fika a baka te ja feni di böö dë.

² Wë biga de bi konda Gadu buka da u aki leti kumafa de bi kondëen da dee sëmbë u di ten ala, ma töku an bi heepi de e, fu di de bi jei ma de an bi kë biibi.

³ Ma fu di u ko ta biibi ën aki, nöö u, u ta feni di böö dë.

Fa dee oto sëmbë dë bi sai dë, nöö a kai da de leti kumafa Gadu bi taki di a taa:

Hati u mi boonu ku de teee,

nöö hën mi soi taa de an o feni di böö di mi abi u da de möönsö.

Ma fa Gadu soi da dee lö sëmbë dë seei, ma di böö u Gadu hën a bi sai dë kaa. Biga sensi a fesiten di a mbei goonliba, nöö hii dee wooko fëen tuu a bi seeka buta dë kaa, te dou ku di böö fëen di a abi u da sëmbë. ⁴ Nöö Gadu seepi feni di böö dë kaa. Wë biga a wan pisi u di Buku de bi sikifi fa Gadu mbei goonliba a de sëbën daka dendu. Hën de taki wan soni taa:

A di daka di fu mbei sëbën,

nöö nëen Gadu böö u hii dee wooko dee a bi wooko.

⁵ Nöö a baka u di dë ufö Gadu taki di soni u dee sëmbë dë taa:

De an o feni di böö di mi abi u da de möönsö.

⁶ Wë ma tökuseei di böö u Gadu a sai dë eti o, dee sëmbë, nöö sëmbë dë di o sa feni ën nöömö. Dee otowan dee u bi taki dë, nöö de an feni ën möönsö fu di de bi jei di buka ma de an kë piki ën. ⁷ Nöö hën Gadu toona buta wan oto ten möön fuu sa toona piki ën buka be u feni di böö fëen, nöö hën da “tide”. Biga a baka sëmëni jaa fu di dee sëmbë bi mbei taangajesi dëen, nöö hën a buta Dafiti faa fan di soni dë taa:

Tide te un ko jei di töngö u Masa,

nöö wan musu mbei taangajesi dëen.

⁸ Wë nöö u sabi taa baka u di Mosesi ku dee lö sëmbë naandë dëdë, hën Josua ko nëen kamian. Nöö hën tja dee Isaëli sëmbë go dou a Kaana naandë. Biga hën bi da di köndë di Gadu da de u de böö u hii di waka de bi ta waka a di sabana dendu. Ma nöö nëen bi da di tuutuu böö u Gadu di a bi mëni u da dee sëmbë fëen eti e. Biga ee hën bi da di böö fëen kaa, nöö an bi o taki taa woo sa feni ën möön a wan oto ten.

⁹ Ma fa i si u dë aki, nöö wan böö fika eti da u dee sëmbë u Gadu. ¹⁰⁻¹¹ Nöö leti kumafa i si Gadu bi böö a di saba daka dë, nöö söseei di sëmbë di o feni di böö aki o böö tu. Nöö un boo biinga taanga e, dee sëmbë, boo feni di böö u Gadu. Biga na wan kodo fuu seei musu lasi ën fu di a dë taa piki wa kë piki ën mbei, kumafa dee sëmbë ala bi lasi ën. Un boo piki di fan u Gadu e, be u feni di böö fëen nöömö di a abi u da u.

¹² Wë biga dee Wöutu u Gadu a ta fan, nöö kaakiti ku libi dë a de e. De dë leti kuma wan ufangi di dë saapusaapu selenselen a de tu së tuu, ta koti dee mindimindi u kamian te dou a di bonu dendu. Nöö sö di fan u Gadu dë e. Biga te i jei ën, nöö a ta koti nango tee dou a i hatiböö kisi i akaa. A ta buta i i ta kuutu dee fasi fii ku dee soni dee dë a i hati, luku ee de bunu ee de an bunu.

¹³ Nöö u sabi taa na wan kodo u dee soni Masa Gaangadu mbei dë tjubitjubi dëen e, te dou ku libisëmbë hati seei. Hii soni tuu dë jabijabi hooö sö nëen wojo a ta si. Nöö sö wan Sëmbë wë u musu piki e, dee sëmbë, a di fa u ta libi a goonliba aki.

Aki ta lei u taa Masa Jesosi hën da di Mindima fuu ku Gadu.

¹⁴ Wë ma nöö un boo toona mëni di soni di u bi taki, dee sëmbë. U abi wan Gaan Mindima a u ku Gadu mindi ta heepi u e. Hën da Jesosi di Mii u Masa Gaangadu, nöö hën bi pasa langalanga go dou tee a Gaangadu Köndë a liba ala.

Nöö fa u ko ta biibi dee soni fëen aki, nöö be un hoi go dou e. ¹⁵ Wë biga di Gaan Mindima di u abi aki, an dë taa an ta fii ku u tee wan soni taanga da u poi fuu musu du. A ta fii ku u o. Biga dee soni dee ta pooba u puu u a di pasi u Gadu aki, nöö hii de tuu bi pooba u puu ën tu di ten a bi dë libisëmbë a goonliba aki. Ma hën an bi du hogi wan daka möönsö.

¹⁶ Nöö hën mbei an dë fuu panta, dee sëmbë. Ma un boo go nëen waiwai go begi ën ka a dë nëen kônubangi dë ta tii u ku ën bunuhati. Nöö a o abi tjali fuu, nöö a o ta heepi u a soni ku ën bunuhati te u dë a wan fuka.

5

Aki ta lei fa wan mindima musu dë ku fa di wooko fëen

hebi tjika.

¹ Wë nöö dee sëmbë, un sabi fa dee Isaëli sëmbë dee an nama ku Masa Jesosi eti ta du. De ta abi wan sëmbë di dë di Gaan Mindima u de ku Gadu, nöö di sëmbë dë a dë wan libisëmbë kuma deseeri di de tei a de dendu buta a di wooko. Nöö fa a sai a di wooko naandë, nöö a ta tja peesenti go da Gadu. So juu a ta kii mbeti ta tjuma da Gadu tu kumafa di wëti taki, u paka paima da sëmbë fu dee hogi de bi du.

² Wë nöö sö wan mindima musu ta fii ku dee sëmbë dee a ta heepi dë e. Wë biga fa de ta misi di wëti u Gadu fu di de an bi fusutëen bunu ta kumutu a pasi dë, nöö söseei a sa miti ën tu. ³ Hën mbei leti kumafa i si a ta kii dee mbeti da dee oto sëmbë ta tjuma ta paka paima da de dë, nöö söseei a musu ta kii dëen seepi tu.

⁴ Nöö sö wan sëmbë an sa tei sö wan hei wooko buta nëen seei liba e, ee na Gadu hën kai ën nëen, kumafa a bi kai di fosu mindima de kai Alon.

⁵ Wë nöö söseei „Masa Jesosi” Keesitu tu e, dee sëmbë. Fa a ko dë di Gaan Mindima fuu aki, nëen seei hei ën seei sö e, ma Masa Gaangadu hën butëen a di lö wooko dë. Biga wë un sabi di soni di Gadu bi taki dëen ala kaa taa:

Tide mi tja i ko buta a lanti fesi e,
be de sabi taa ju da mi mii, nöö mi da i tata.

⁶ Nöö a taki a wan oto kamian u di Buku taa:
Ju da wan mindima kuma Melikiseideki.

Nöö di mindima di i dë aki,
ja o kumutu nëen möönsö.

Joo dë nëen fu teego.
Sö Gadu taki e.

Aki ta konda fa Masa Jesosi

dë Mindima tjika.

⁷ Nöö di Masa Jesosi bi dë a goonliba aki „nöö a bi tja fuka e. Nöö nëen a lei u fii ku sëmbë.” Biga a go a Gadu ku gaan begi, ku bai këë, ku wata a wojo seei, fu di a sabi taa Gadu nöö sa puu ën fu an musu dëdë di lö dëdë di a o dëdë naandë. Nöö Gadu jei di begi fëen tu, dee sëmbë. „An puu ën fu an musu dëdë, ma a dëen taanga faa tjëen,” fu di a sakëen seei nëen basu ku lesipeki.

⁸ Nöö sö u si taa hii fa hën Tata bi dëen taki fëen seei seei, ma a dee fuka dendu a lei u piki hën Tata buka a soni. ⁹ A di lö fasi dë wë a ko di möön gbelingbelin sëmbë u heepi u. Nöö fa u dë aki, hiniwan sëmbë di ta piki ën buka sa ko nëen awaa faa feni heepi nëen u teego. ¹⁰ Biga Gadu butëen Gaan Mindima fuu ku ën awaa. Nöö „an dë mindima a di fa dee Isaëli mindima ta dë, ma „a dë mindima a di fasi u Melikiseideki.

Aki ta lei ambë da gaan sëmbë a di biibi ku ambë da piki mii.

¹¹ Wë nõõ fa u ta kai Melikiseideki në aki, dee sëmbë, hia soni dë nëen fuu sa taki e, ma a o taanga da unu fuun fusutan. Wë biga un malëngë u lei soni tumisi. ¹² Wë biga fu di juu ten di un ko a biibi, a bi longi tjika fu sonte un tuu bi sa bia ko leima ta lei otowan. Ma awaa seei un sai naandë eti fu sëmbë musu toona ta lei unu hii dee goonsei pisi u di woto u Masa mõõn, dee un bi musu sabi gaanduwe kaa.

Fa un sai dë, un dë leti kuma wan piki mii di ta bebe bobi eti. Wan sa njan bumbuu njanjan eti. ¹³ Biga di sëmbë di ta bebe bobi, nõõ hën da miii e. An ta fusutan di Buka u Gadu tjika faa sabi andi da leti libi ku andi da wogi libi a Gadu wojo. Biga piki mii nõõ a dë eti.

¹⁴ Ma di gbelingbelin njanjan, nõõ a dë u dee gaangaan sëmbë, dee bi ta guwenti u piki di Buka tee de ko ta sabi andi da hogi ku andi da bunu.

6

Aki ta kai dee fosu soni

dee wan biibima musu sabi.

¹ Wë dee sëmbë o, wan boo fika ku dee fosu pisi u di lei u Jesosi, Keesitu ta taki nango ta ko nõömö e, ma un boo go a dee mõõn fundu pisi awaa. Wan boo fika kuma miii, ma un boo ta lei nango te u ko gaangaan sëmbë a di biibi. Biga u bi sabi gaanduwe kaa taa u bi musu bia disa dee lõ guwenti dee an heepi u fuu feni di libi u teego. U bi sabi kaa taa u musu ta biibi Gadu ta a' futoou nëen. ² U bi sabi andi ku andi dee dopu kë taki. U bi sabi faandi mbei de ta buta maun a sëmbë mindihedi ta begi. U bi sabi taa te u dëdë, nõõ woo weki baka. U bi sabi taa Masa Gaangadu hën o kuutu hii soni buta fa de musu dë u teego. ³ Dee lõ soni dë tuu u bi lei sabi gaanduwe kaa, nõõ ee Gadu da u pasi nõõ un boo go a dee otowan awaa e.

⁴ Wë biga ee wan sëmbë wojo fii bi limbo wan pasi kaa, i bi fusutan soni u Gadu nõõ hën i sai dë bia baka disëen, nõõ unfa dee lei dë o du heepi i mõõn? Biga i bi tesi di bunu di Gadu da u luku fa a suti kaa. I ku dee otowan fii bi njan di bunu u di Akaa u Gadu makandi. ⁵ I bi fii di wõutu u Masa Gaangadu fa a suti tjika. I bi sabi soni u dee kaakiti dee ta dë a di libi di o ko a baka. ⁶ Sõ wan sëmbë ee i bia kumutu disa dee soni dë, nõõ unfa de sa du toona heepi i mõõn fii bia libi baka toona ko a Gadu mõõn? De an sa heepi i e baa.

Wë biga a dë leti kuma i seei toona ta tei di Mii u Gadu tja go peka a di lakpa pau mõõn, buta naandë da hii lanti ta hoi a sipootu ta kosi.

⁷ Biga ee wan goon dë, nõõ hën tjuba ta kai nëen hiniwanten faa sa feni wata kumafa a dë fanõudu, nõõ njanjan o ko bunu nëen da dee sëmbë dee bi wooko ën. Sõ wan goon, Gadu wë i si dë ku ën e. ⁸ Ma ee wan goon dë, nõõ sösö baakamaka ku gaanwomihati nõõ ta gõõ nëen, nõõ di lõ goon dë an abi na wan wojo heepi. A hogi poi. A fika u de suti faja nëen tjuma puu dë. Nõõ sõ di sëmbë u taki dë, sõ a dë. Nõõ ee an mëni ën seei nõõ di siba u Gadu o kisi ën e. A o kaba a sösö.

Aki a ta gafa dee sëmbë

a di fa de ta libi bunu.

⁹ Ma un dee lobi sëmbë fuu dë, hii fa u ta bai unu aki seei, ma na sõ u sabi taa un dë e. Wë biga u ta abi mëni a unu liba sabi taa un ta libi wan mõõn bunu libi da Gadu, kumafa a fiti dee sëmbë dee feni di heepi u Gadu. ¹⁰ Nõõ fa Gadu sai dë, an ta kuutu kõnku e, ma a ta kuutu leti a pasi. Nõõ an o fëëkëtë

dee bunu libi fuunu dee un ta libi naandë. A ta si fa un ta lobi ën ta heepi dee oto sëmbë fëen. Sö un ta libi nöömö. ¹¹ Nöösö wë u kët u e, dee sëmbë, fu hibiwan fuunu musu ta libi sö nango nöömö te dou. Biga te un ta libi sö kaa, nöö woon sabi gbelin taa woon kisi dee bunu u Gadu nöömö dee a abi u da u a bakaten.

¹² Fëen mbei wa kët fuun ko malëngëma e, dee sëmbë. Ma be un ta djeesi dee otowan nöömö, dee bi tai hati ta biibi tefa de feni dee soni dee Gadu bi paamusi de.

Aki ta lei taa te Gadu paamusi wan soni nöö an o bia.

¹³⁻¹⁴ Wë nöö dee sëmbë, un boo toona mëni di soni Gadu bi paamusi di gaan sëmbë fuu de kai Abahamu. A taa:

Mi taki da i gbelin taa mi o dë ku i ta heepi i, nöö mi o mbei di böngö fii ko hia seei.

Sö Gadu bi taki da Abahamu. Wë nöö di ten a paamusi ën di soni dë, nöö ku soi a paamusi ën e. Nöö an dë taa a kai oto sëmbë në soi. Nönö. Ma hënseei në wë a kai soi taa a o du sö nöömö. Wë biga oto në an dë di hebi möön di fëen, faa tei soi nëen liba. ¹⁵ Nöö fa Gadu fan dë, hën Abahamu dë ta hoi pasensi ta luku di soni nöömö di Gadu bi paamusi ën dë, teefa a ko feni ën.

¹⁶ Wë biga sö a dë e, dee sëmbë. Te wan libisëmbë o soi, nöö a ta kai wan në di hebi möön di në fëen seei nöö a soi, fu di fan fëen musu a' gaan kaakiti. Nöösëmbë an o sa feni soni u taki nëen liba möönsö, biga fa a taki dë, a tan sö.

¹⁷ Nöö fëen mbei di Masa Gaangadu paamusi dee sëmbë fëen taa a o da de di bunu fëen, nöö a taki ën ku soi. Biga a kët u de sabi taa di soni a paamusi dë an o kaba a mundu möönsö, a o pasa sö nöömö.

¹⁸ Nöö a ko dë tu soni u Gadu di an sa puu möönsö, di paamusi fëen ku di soi fëen. Nöö hën mbei hati fuu sa kötö gaanfa awaa e, dee sëmbë. Biga fa u kule go a Gadu fuu tei dee bunu a abi u da u, nöö u sabi taa an sa ganjan u. A o da u de nöömö.

¹⁹⁻²⁰ Nöö di sabi u ta sabi taa Gadu o da u dee soni a paamusi u dë, hën ta hoi hati fuu leti kuma wan hanka de tuwë fu hoi wan sipi faa tan pii a wan kamian. Nöö leti kumafa wan sipi hanka musu abi wan kamian ka a sa peka gingin, söseei di biibi fuu dë gingin a Masa Jesosi. Biga hën waka a u fesi kaa. A pasa di gaan koosu di bi tapa sëmbë fu de an sa dou a Gadu, hën a waka tololoo go dë leti ka Gadu dë ala, faa sai dë ta heepi u. Hën wë i si ko dë di Gaan Mindima fuu ku Gadu fu nöömö e, nöö a dë kuma Melikiseideki.

7

Aki ta konda da u ambë da Melikiseideki ku fa hën

ku Masa Jesosi djei.

¹ Wë nöö, dee sëmbë, fa u ta taki aki taa Masa Jesosi hën ko dë wan mindima kuma Melikiseideki, nöö andi di dë kët taki? Wë Melikiseideki bi dë wan hebi sëmbë u fosuten. Hën bi dë könu ta tii di köndë de kai Salem. Nöö a bi dë wan mindima tu e, ta fan ku di möön hei Gadu u mundu da libisëmbë.

Nöö di juu ten Abahamu bi go feti ku dee könu u oto köndë wini de tefa a toona ta ko, nöö hën di Melikiseideki aki go miti ku ën a pasi. Nöö hën a begi da Abahamu te a kaba kai di bunu u Gadu faa ko nëen liba. ² Nöö hën Abahamu paati dee gudu dee a wini a di feti a teni hipi, hën a da Melikiseideki wan hipi fu di a bi dë Mindima u libisëmbë ku Gadu.

„Nöösö i si Melikiseideki ku Masa Jesosi djei, biga de tuu abi di wan wooko.“

Nöö fa di në u Melikiseideki sai dë, un sabi andi a kë taki nö, dee sëmbë? A kë taki “Könu fu Leti Libi”. Nöö fa a bi dë könu u di köndë de kai Salem dë, nöö hën da a dë “Könu fu Kötöhati” tu, biga “Salem” hën da “kötöhati” a di töngö.

„Nöö söseei Masa Jesosi dë di Könu u Letilibi tu, ku di Könu fu Kötöhati, biga nëen dee soni dë ta kumutu.»

³ Nöö fa Melikiseideki sai dë, nöö wa jei tata fëen, wa jei mama fëen. Nöö de an sikifi fëen tu ambë da gaan sëmbë fëen, ambë da bakamii fëen di a abi. De an sikifi disa da u taa a sö wan daka de pali ën ku sö wan ten a dëdë. Di mindima wooko fëen di a bi dë, hën nöö fika dëen u nöömö, leti kuma di Mii u Masa Gaangadu.

⁴ Nöö luku fa di sëmbë naandë hei tjika. Biga hii fa Abahamu bi dë di möön hei gaan sëmbë fuu, ma tökuseei a da Melikiseideki hafu u dee gudu a bi wini a di feti. Sö Melikiseideki bi hei tjika e.

⁵ Wë nöö sö a dë a dee Isaëli wëti taa te i abi teni soni nöö di mindima o tei wan a i da Masa Gaangadu. Ma nöö di mindima u Isaëli, a musu dë fu di lö u Leifi, biga di lö dë nöö Gadu hei te a da de di wooko dë. Aluwasi fa hii Isaëli sëmbë seei dë Abahamu böngö, ma töku sëmbë u di lö u Leifi nöö ta tei soni a dee otowan.

⁶ Ma di Melikiseideki aki, hën an bi dë böngö u Leifi möönsö e, ma tökuseei a bi tei soni a Abahamu hën a kai di bunu u Gadu ko nëen liba.

Wë nöö sö u ko si taa hii fa Abahamu bi kisi dee gaan paamusi a Gadu, ma Melikiseideki bi möön hei möön hën. ⁷ Wë biga di möön hei sëmbë hën ta kai di bunu u Gadu ko buta a di otowan liba, na sö nö?

⁸ Wë nöö dee sëmbë, a di soni u taki aki u ko si taa de dë tu pei mindima ta tei soni a otowan: dee mindima dee dë a di lö u Leifi, ku dee dë kuma Melikiseideki. Nöö de tooka e. Biga dee u Leifi, de ta dëdë, ma di aki sö wa jei dëdë fëen möönsö. Libi nöö fika dëen u nöömö, „kuma Masa Jesosi.»

⁹⁻¹⁰ Wë nöö u sa taki wan oto soni möön tu kumafa Melikiseideki hebi tjika. Biga fa hën ku Abahamu bi miti, a bi dëen dee soni dë, nöö fuu taki nöö Leifi seei wë bi dëen tu e, hii fa a bakaten hën ko ta pii soni a dee otowan. Biga di ten dë de an bi pai ën eti, ma a bi dë a di böngö u Abahamu ta ko eti.

Aki ta lei u faandi mbei di mindima musu tooka.

¹¹ Wë nöö di soni u Abahamu di u ta taki aki, nöö a baka fëen ufö Gadu ko buta di wëti taa dee sëmbë ta du di mindima wooko u Isaëli nöö de musu dë u di lö u Leifi. Nöö faandi mbei a di ten fuu aki wan oto pei mindima musu toona ko dë möön, kuma Melikiseideki baka? Andi mbei de an sa fika kuma de Alon go dou, dee dë u di lö u Leifi? Wë biga dee sootu pei mindima naandë, dee u Leifi, de an sa heepi u te u ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo möönsö e, hën mbei di mindima musu toona tooka baka.

¹² Wë nöö ee di mindima tooka, nöö dee wëti dee nama ku ën seei musu tooka tu. ¹³ Wë nöö sö de tooka tuu e, dee sëmbë. Biga di Mindima fuu di ko a bakaten aki, hën an bi dë a di lö u Leifi möönsö kumafa di wëti bi buta. Ma hën bi dë u wan hii oto lö, nöö na wan sëmbë fu di lö dë bi ko dë mindima wan daka ta tjuma soni da Masa Gaangadu. ¹⁴ Biga wë hii u tuu sabi taa di Masa fuu an bi dë di böngö u Leifi e, ma a bi dë di böngö u Juda. Nöö fa Gadu bi da Mosesi dee wëti dë, nöö na Juda bi kisi di mindima wooko e, ma Leifi hën bi kisi ën kumafa u bi taki dë kaa. Ma töku awa wan sëmbë u Juda ko abi di wooko dë.

¹⁵ Nöö da sö u ko si gbelingbelin taa di wëti ko tooka e, dee sëmbë. Wan oto pei mindima ko awaa nöö hën an dë kuma dee otowan. Disi toona ko dë

kuma Melikiseideki baka. ¹⁶ Nöo an kisi di wooko fu di a dë a di mindima lö, ma a kisi ën fu di di libi fëen abi sô wan kaakiti tee dëdë an sa kii ën möönsö.

¹⁷ Fëen mbei Gadu bi taki fëen a di Buku taa:

I dë wan mindima kuma Melikiseideki,
nöö di mindima wooko fii dë,
an o kaba möönsö.

¹⁸ Nöö da awa u ko si taa dee lö wëti dë ku hii di awoo fasi fa libisëmbë bi musu ta dini Gadu, de tuu kaba awaa e. Nöö di soni mbei de kaba, fu di de an bi abi kaakiti u sa heepi u. ¹⁹ Fa di lö fasi u dini Gadu dë bi sai dë, an bi sa mbei na wan sëmbë ko bumbuu a Gadu wojo möönsö e, dee sëmbë. Ma fa Gadu ko tookëen a baka aki, hën u ko abi wan möön bunu soni fuu biibi. Biga u sabi awaa taa u sa nango dou te a Gadu nöömö awaa.

Aki ta lei u fa Masa Jesosi tooka ku dee oto mindima möön.

²⁰⁻²¹ Wë nöö, dee sëmbë, fa Jesosi ko dë u mindima aki, a tooka ku dee oto mindima a wan oto futu möön e. Biga dee otowan, na ku soi de bi ta buta de e, ma di i si aki hën ko dë mindima ku wan soi fu Gadu. Biga de bi taki fëen a di Buku taa:

Masa bi soi wan soi taa di mindima wooko fii dë an o kaba möönsö.

Nöö fa a taki ën dë, nöö an o tooka pakisei möönsö.

Sô di Buku taki e.

²² Nöö hën mbei u ko si taa di buka di Gadu mbei ku libisëmbë a bakaten aki, a dë möön hebi möön di a bi mbei a fesi. Biga di mindima u di buka aki, hën Gadu buta ku soi faa dë nöömö. Hën da Masa Jesosi seepi.

²³ Fa dee oto mindima bi dë, nöö de bi dë te a hia e, fu di dëdë an bi ta da na wan u de pasi fu de tan a di wooko fu nöömö. Fëen mbei wë de bi ta tooka.

²⁴ Ma di aki sô, Jesosi, hën a o libi u nöömö. Hën mbei di mindima wooko fëen o dë fu nöömö tu. ²⁵ Fëen mbei tu, ee wan sëmbë i kë go dou a Gadu, nöö Masa Jesosi fii begi e. Biga hën sa heepi u te dou fu di a ta libi nöömö faa ta fan ku Gadu da u.

²⁶ Wë nöö sô wan mindima u bi musu abi e, dee sëmbë, di dë apaiti gbelingbelin da Gadu söndö föutu. Fa a sai dë, na wan daka seei a bi du hogi kuma dee otowan e. Hën wë Gadu tja go buta te a di möön hei kamian u mundu ala. ²⁷ Nöö fa a dë a di mindima wooko dë, nöö an dë faa musu ta du kumafa dee oto mindima ta du e. De, de ta kii mbeti da Gadu hiniwan daka baka na baka ta paka u dee hogi di deseei ta du te de kaba, ufö de musu kii da dee oto sëmbë tu. Ma disî, wan kodo pasi tô a bi hopo hënseei da Gadu paka paima da libisëmbë fu nöömö.

²⁸ Fa u dë aki, Isaëli wëti dë sô taa wan Gaan Mindima musu dë ta fan ku Gadu da de. Nöö te de o buta di mindima dë, nöö wan libisëmbë de ta tei buta. Nöö fu di a dë wan libisëmbë, nöö an ta abi kaakiti tjika möönsö faa libi söndö föutu a Gadu wojo e. Ma di Gaan Mindima di Gadu buta ku soi a baka aki, hën da di Mii fëen seei. Nöö fu di a libi söndö föutu a goonliba aki, hën mbei a ko dë di kaba bumbuu Mindima fuu ku Gadu u nöömö.

8

Aki ta taki soni u di wosu u Gadu ka Masa Jesosi ta wooko

a liba ala.

¹ Wë nöö dee sëmbë, di mama u di soni di u ta fan aki dë sô taa u ko abi sô wan Gaan Mindima tuu, a u ku Gadu mindi. Hën da Masa Jesosi. Nöö di bangi fëen ka a go sindo dë, a dë leti a di kaba hebima kamian a letimaun sê u Masa Gaangadu ka a dë nëen könubangi a liba ala.

² Nöo fa Masa Jesosi dë di Mindima fuu dë, a ta wooko a di leti Wosu fu Gadu e, di gbelingbelin wan, nöo di wosu dë an dë kuma di de bi ta begi Gadu a di sabana ala. Biga fa dee gaan sëmbë fuunu bi hopo di wosu u Gadu a di sabana dë, nöo ku deseai maun de bi hopo ën. Ma di Wosu di u ta taki aki, Masa Gaangadu seei hopo disi.

³ Fa dee mindima u Isaëli sai dë, dee sëmbë, hibiwan u de de ta buta u de musu ta tja soni go da Gadu. So juu de ta tja peesenti go dëen. So juu de ta tja mbeti fu de kii tjuma u paka paima. Nöo sö nöo a dë a di Mindima fuu a liba ala, a Masa Jesosi, tu. Fa a sai dë, sö hënsëei musu abi soni fu tja go da Gadu tu.

⁴ Ma nöo Masa Jesosi, ee a bi dë a goonliba aki, de an bi o dëen pasi faa dë wan mindima e. Biga dee u goonliba aki, de ta tja soni ta tjuma da Gadu kumafa dee Isaëli wëti buta. Ma di mindima wooko u Masa Jesosi, hën an nama a dee Isaëli wëti möönsö.

⁵ Nöo fa dee mindima u Isaëli ta wooko a di Wosu u Gadu a goonliba aki, nëen da di tuutuu Wosu u Gadu eti e. Ma a dë kuma wan peentje u lei fa soni dë a Gadu ala. Fëen mbei wë Gadu bi bai Mosesi taanga di juu ten di a o mbei di fosu Wosu u Gadu a di sabana ala. A taa: Mëni i seei bunu ku di Wosu di joo mbei dë, fii mbei hii soni buta leti kumafa i si mi bi lei i a di kuun liba ala. Di soni mbei a bai ën sö, fu di a kë u hii soni musu djeesi di fa soni dë a Gadu ala.

⁶ Nöo fa Masa Jesosi ta wooko di mindima wooko fëen a Gadu ala, nöo di wooko di a feni dë a bambuu gaanfa möön di dee mindima bi ta wooko a di fesiten wosu u Gadu naandë. Wë biga di buka di Gadu mbei ku u a bakaten aki, a dë bambuu gaanfa möön di a bi mbei ku dee sëmbë u di ten dë. Masa Jesosi seei wë tja di baka buka aki ko da u e, dee sëmbë, nöo a paamusi u möön bambuu soni möön dee soni di oto buka bi paamusi.

⁷ Haika e, dee sëmbë. Ee di fosu buka di Gadu bi mbei ku dee gaan sëmbë fuunu a di ten u Mosesi bi a' kaakiti tjika fu sa heepi libisëmbë kumafa a dë fanöudu, nöo Gadu an bi o suku faa toona mbei wan oto buka ku u möön e.

⁸ Ma hënsëei si taa di buka dë an heepi dee sëmbë fu de ko bambuu tjika. Biga a feni föutu a de di a taa:

Un haika e, woo dë te dou wan ten,
nöo mi o toona mbei wan njunjun buka möön
ku dee lö u Isaëli te kisi dee lö u Juda.

⁹ Ma di njunjun buka an o dë kuma di mi bi mbei ku dee gaan sëmbë u de.

Biga fa i si mi bi tja dee gaan sëmbë u de
kumutu a Egepiti köndë ala,

nöo mi bi tja de leti kumafa wan tata ta tja hën mii a maun.

Sö mi bi tja de tjika.

Nöo hën mi mbei wan buka ku de.

Ma de an bi hoi di buka di mi mbei ku de dë e.

Nöo hën wë mbei miseei bia baka da de tu.

Sö Gadu taki. ¹⁰ Nöo hën a toona taa:

Di buka di mi o toona mbei ku Isaëli sëmbë a bakaten o dë sö taa
mi o tja dee wëti u mi go buta a de fusutan.

Tee a de hati dendu seei de o ta fii de.

Nöo mi o ko dë Gadu u de awaa,

nöo de o ko mi sëmbë.

¹¹ Nöo na wan sëmbë seei o dë ta buta ku di otowan fëen möön
taa a musu ko sabi mi.

Na wan baaa o ta buta ku ën baaa sö tu.
 Biga hii de tuu o sabi mi kaa,
 kumutu a dee möön gaan wan te dou a dee piki wan.

¹² Nöö fa de o ko sëmbë u mi dë,
 nöö mi o a' tjali u de,
 nöö ma o hoi dee hogi du u de a bëë möön.
 Ma o ta mëni de möön seei.
 Sö wë Gadu taki e, dee sëmbë.

¹³ Wë nöö di fa a taki u di njunjun buka aki, nöö nëën u ko si taa aan toobi ku di fosu buka möön. Di ala ko gaandi kaa. Nöö di soni di i si ko gaandi, te wan pisi a o kaba fiaa. De an o dë nëën du möön seei.

9

Aki ta lei fa di wosu u Gadu

a di sabana bi dë.

¹ Wë nöö dee sëmbë, di Gadu mbei di fosu buka ku dee gaan sëmbë fuunu a fesi dë, nöö a bi da de dee wëti fëën, ku unfa de musu ta begi ën ta dini. Nöö söseei a lei de unfa u de mbei di wosu fëën a goonliba aki.

² „Nöö di Wosu u Gadu dë, a mbei ku mbeti kakisa leti kumafa de ta mbei pelawosu sö, ma a abi tu kamba.” Nöö a di fosu kamba fëën, nöö naandë di gaan lampu bi ta dë ta tuwë limbo a di wosu, ku di tafa di de ta buta bëëë apaiti da Masa Gaangadu. Nöö di kamba dë, hën de bi ta kai di Hebi Kamian u Gadu.

³ Ma nöö a baka fu di kamba dë, nöö wan oto kamba bi dë tu, nöö a paati ku di fosuwan ku wan gaan degi koosu, hebi wan. Nöö di baka kamba dë, hën de kai di Kaba Hebi Kamian fu Gadu. ⁴ Nöö hën abi di goutu tafa de ta buta dee sumëë suti soni de ta tjuma da Masa Gaangadu, ku di kädë di de ta kai di Kädë u di Buka.

Nöö fa di Kädë u di Buka bi sai naandë, nöö de tapëën ku goutu te lontu dou. Nöö a di Kädë dendu i abi di goutu paniki di de bi buta so u di bëëë di kumutu a Gadu de kai “mana”, ku di kokoti fu Alon di bi nasi folo, ku dee paatapaata sitonu di de bi sikifi dee wëti u di Buka. Dee lö soni dë bi dë a di Kädë dendu.

⁵ Nöö a di Kädë liba i abi wanlö soni de mbei kuma dee libilibi soni dee ta dë a Gadu Köndë ala ku hanza, nöö de ta lei di waiti u Gadu fa a dë. Nöö dee hanza u de ta tuwë kötö a di Kädë tanpa liba ka libisëmbë ta feni paadon a Gadu. Ma nöö dee soni dë tuu, wa sa taki de finifini nöunöu kumafa de bi dë e.

Aki ta lei fa de bi ta du a di fosu Wosu u Gadu.

⁶ Wë nöö di de seeka dee soni buta sö kaa, nöö dee begima nango hiniwan juu a di fosu kamba dë, fu de ta dë a di wooko ta dini Masa Gaangadu kumafa a dë fanöudu. ⁷ Ma nöö a di u mbei tu kamba dendu, naandë di Gaan Mindima nango hën wanwan tö wan pasi nöö a wan jaa dendu. Nöö fa a nango dë, na söndö buuu e. Biga a musu kii mbeti tei buuu lëmbë di Kädë faa paka da hënseei te a kaba, bifö a musu toona tei lëmbë paka da dee oto sëmbë fu dee soni de bi misi söndö de sabi. Sö di wëti bi dë kaa.

⁸ Wë nöö ku dee soni naandë di Akaa u Gaangadu bi ta lei limbolimbo taa sö langa di fosu wosu sai dë ku di gaan koosu di paati de tu kamba, nöö hën da di pasi an jabi eti fu sëmbë sa go dou a di Kaba Hebi Kamian ka Gadu dë.

⁹ Nöö fa u dë aki u ko fusutan wan oto soni tu. Hën da, fa sëmbë bi ta tja dee peesenti ko da Gadu dë ta kii mbeti dëën seei, ma dee soni dë an bi a' kaakiti

tjika u seeka di sëmbë di ko begi Gadu a di fasi dë e, te hati fëen an ta latja möön u dee hogi a bi du. Na seei. ¹⁰ Biga dee lö soni dë, dee njanjan soni sô, soni u bebe, bamba sômëni pei fasi u wasi, de bi dë döösë soni nöö fu sëmbë ta du kumafa dee wëti taki. Ma töku wan ten bi o ko nöömö di hii dee soni dë tuu o kaba, njunjun wan o ko.

¹¹ Wë nöö fa u dë aki, di ten ko kaa e, dee sëmbë. Biga „Jesosi, Keesitu hën tja di njunjun fasi ko fu dini Gadu, nöö bumbuu soni seei dë nëen dendu. Nöö Masa Jesosi seei da di Gaan Mindima u disi.

Aki ta lei fa de soni u tide djei dee bi dë a fesi, ku fa de

tooku ku deseëi.

Fa Masa Jesosi ko dë Gaan Mindima fuu aki, dee sëmbë, hën an bi denda go a wan wosu di libisëmbë maun mbei e. Ma a go a wan möön bumbuu kamian, hebi wan, di an dë soni u goonliba basu aki. ¹² Nöö fa a go naandë, an tja mbeti buuu, kuma dee kaabita sô ku dee kau mii dee dee mindima u goonliba aki ta kii ta tja buuu. Nönö. Fëen seei buuu wë a tja e. Nöö a waka seei langalanga go tee go dou a di Kaba Hebi Kamian ka Gadu dë a liba ala. Naandë sô a go e, di wan kodo pasi dë tö.

Nöö di soni di Masa Jesosi du dë, dee sëmbë, an o dë faa du ën a bakafutu möön kumafa dee oto mindima ta du. Wë biga di buuu fëen di kai a goon di wan pasi dë, hën paka di paima fu nöömö fu hii dee hogi du fuu libisëmbë.

¹³ Wë un sabi fa de dee mindima u Isaëli ta du kaa. De ta tei di buuu u kaabita, ku dee womi kau, ku di sindja u dee njönku mujëë kau dee de bi tjuma, nöö de ta lëmbë sëmbë ta puu sundju a de fu de musu sa ko limbo. Ma hii fa de ta du dë seei, ma di buuu dë an ta limbo de hati dendu e. Nönö. Döösë soni nöö de ta du dë.

¹⁴ Ma nöö di buuu u „Masa Jesosi, Keesitu di a paka da u wë? An bumbuu gaanfa möön di buuu u dee lö soni dë nöö? Biga hën ta limbo u hati ta puu dee hogi a u hati dee bi ta paati u ku Gadu, fu wa mëni de möön seei. Hën mbei u sa dini di libilibi Gadu waiwai awaa.

„Nöö i abi wan oto fasi di di buuu u Masa Jesosi tooku ku di u dee mbeti de ta kii da Gadu dë. Dee mbeti ta paka de buuu söndö de sabi.„ Ma Masa Jesosi, ku ën seei kë wë a hopo ën seei paka da u. Fa a du dë, di Akaa u Masa Gaangadu di dë u nöömö, hën wë heepi ën faa du sô e.

„Nöö leti kumafa dee mbeti de ta kii dë musu dë telutelu söndö föutu, nöö sö nöö.„ Masa Jesosi bi dë söndö föutu tu. Biga an du hogi wan daka.

¹⁵ Fa Masa Jesosi Keesitu du da u dë, dee sëmbë, hën mbei Gadu sa toona mbei wan hii njunjun buka ku u libisëmbë. Biga Masa Jesosi dëdë paka puu u fu wan musu kisi sitaafu u hii dee hogi u bi du di ten u bi dë a di fosu buka basu. Nöö awaa u dee sëmbë dee a kai fu ko nama ku ën a di njunjun buka aki, u sa feni hii dee bunu tuu awaa dee a bi paamusi faa da u. Nöö dee bunu naandë, de an o kaba a mundu möönsö.

Aki ta lei u fa di buuu u Masa Jesosi abi kaakiti tjika.

¹⁶⁻¹⁷ Wë nöö dee sëmbë, dee Buka u Gadu u ta taki aki, de dë leti kuma te wan sëmbë o mbei buka ku i taa te a dëdë nöö joo feni dee gudu fëen. Ma di sëmbë dë, de musu sabi bunu taa a dëdë tuu ufö joo feni dee gudu fëen e. Biga ee an dëdë, nöö di buka di a mbei dë aan kaakiti eti.

¹⁸ Nöö söseei di buka bi dë tu, di Gadu bi mbei ku dee gaan sëmbë fuunu a fesi. An bi sa abi kaakiti ee na wan soni bi dëdë tuwë buuu a goon. ¹⁹ Biga di Mosesi konda hii di buka pisipisi da dee sëmbë te a kaba kumafa dee wëti taki, nöö hën de tei kau mii buuu ku kaabita buuu hën de mökisi ku wata. Nöö

hën de tei di uwii de kai “hisopu”, ku sikafu puuma di de bi bē, nōō hën de ta nama a di buuu ta lëmbë di buku di de bi sikifi di buka, ku hii dee sëmbë dee bi sai dë tuu te de kaba.

²⁰ Nōō hën Mosesi fan ku de taa:

Di buuu aki sō, nōō hën sitampu di buka di Gadu mbei ku unu aki e, fuun musu hoi ën.

²¹ Nōō sōseei de lëmbë di Wosu u Gadu tu. Hii dee soni dee dë a di wosu dendu dee de ta wooko ku de apaiti, de tuu de lëmbë ku di buuu e. Ee nasō, de an bi o dë limbolimbo a Gadu wojo möönsō. ²² Nōō a fika piki möön, nōō hii soni tuu musu limbo ku buuu. Biga sō di wëti taki kaa. Wë biga ee buuu an kai a goon, nōō Gadu an bi o sa puu sëmbë a bëë u di hogi de du, fu de an kisi sitaafu.

²³ Wë nōō a bi dë fanōudu fu de ta kii dee mbeti dë e, dee sëmbë, ta tei di buuu ta seeka soni faa musu ko dë limbolimbo. Ma nōō hii fa de ta du dë seei, ma a dë kuma wan peentje nōō fii fusutan fa dee soni u Masa Gadu Köndë dë. Ma a Gadu Köndë ala wan möön bumbuu soni, hebi wan, bi musu dëdë paka fu de tei buuu fëën lëmbë soni. Ee nasō soni an sa seeka limbo tjika faa sa dë ka Gadu dë.

²⁴ Nōō di wosu ka de nango ta begi Gadu a goonliba aki, nōō hën seei dë wan peentje fuu lei soni nëën tu. Biga hën ta lei u taa a sō wan gaan hebi kamian Gadu ta dë a liba ala. Nōō na a di wosu di libisëmbë maun mbei aki Masa Jesosi Keesitu go e, dee sëmbë. Nönō. Ma a go te a liba ala ka Masa Gaangadu seei ta dë. Nōō fa a go dë, fu u libisëmbë hedi wë e.

²⁵ Nōō Masa Jesosi ku dee Gaan Mindima u goonliba aki, de tooka a sëmëni soni. Biga dee disi, na de seei buuu de ta tja go paka e, ma hën a paka ku fëën seei buuu. Hën tu, an dë fanōudu fu Masa Jesosi musu nango ta ko hiniwan jaa, kumafa dee disi nango a di Kaba Hebi Kamian u Gadu ta ko. Nönō. ²⁶ Biga ee sō, nōō fu sensi di ten di Masa Gaangadu mbei goonliba, nōō a bi o ta tja pena ta dëdë sëmëni pasi kaa, tee kisi fa u dë aki. Ma nōō an dë sō e. Wë biga a di mama u hii ten, nëën a ko di wan kodo pasi tō, hën a hopo ën seei da Gadu kuma wan paima, paka puu hogi du a u liba.

²⁷ Dee sëmbë o, Masa Gadu buta taa hibiwan libisëmbë musu dëdë wan kodo pasi tō, nōō a baka fëën a o kai i a kuutu. ²⁸ Nōō sōseei wë Jesosi, Keesitu dëdë wan kodo pasi tō. Nōō fa a dëdë dë, naandë Gadu kuutu ën da sitaafu, fu sëmëni sëmbë sa kumutu a di sitaafu de bi o kisi u dee hogi du u de. Nōō hën wë a toona go ka a bi kumutu, ma a o toona ko di u tu pasi e. Ma nōō fa a o ko dë, na fa a dëdë paka da sëmbë u hogi du möön e, dee sëmbë. Nönō. Ma a o ko faa puu u dee sëmbë dee ta luku ën tja go ka hogilibi an dë möön.

10

Aki ta lei faandi mbei Masa Jesosi ko a goonliba.

¹ Wë nōō dee sëmbë, leti kumafa u taki dë, dee soni dee dë a dee wëti u Isaëli bi dë soni u luku ku wojo nōō, fu sëmbë sa sabi fa dee möön bunu soni dee bi o ko a bakaten aki o dë. Ma de an bi dë dee tuutuu wan u dee soni eti e. Fëën mbei dee mbeti de ta tja ko ta kii hiniwan jaa baka na baka nōömō naandë, de an sa heepi dee sëmbë dee ta ko ta begi Gadu a di fasi dë möönsō u de sa ko dë gbelingbelin sëmbë söndō föutu a Gadu wojo. ² Biga ee de bi sa heepi, nōō dee sëmbë bi o ko dë limbolimbo a Gadu wojo di wan pasi. An bi o dë fu de musu ta tja mbeti nango ta kii baka na baka nōömō. Hën tu, ee dee

soni bi a' kaakiti tjika, nöö hati u dee sëmbë an bi o ta latja sö te de misi a wan soni, biga a bi paka kaa.

³Ma an bi dë sö e. Fa dee sëmbë ta paka hiniwan jaa baka na baka dë seei, ma an ta puu dee hogi du u de a de liba möönsö. Ma a ta toona ta da de meni nöömö fu dee awoo hogi dee de bi du. An ta kaba a de hati möönsö. ⁴Wë biga di buuu u dee lö soni dë, dee womi kau, de kaabita sö, an tjika u sa puu hogi a sëmbë liba e, kwetikweti.

⁵Nöö fëen mbei a di ten di Masa Jesosi ta ko a goonliba, hën a fan ku Gadu taa:

Dee soni dee de ta tja ko kii ta paka i dë,
na de wë i bi kë e.

Ma i seeka wan libisëmbë sinkii da mi,
fu mi sa go du di soni di i kë awaa.

⁶Biga dee soni de ta kii ta tjuma ta da i tangi,
ku dee de ta tjuma ta paka paima u hogi du,
ja a' piizii ku de seei.

⁷Nöö hën mbei mi taa:

“Wë luku, mi ko e, Gadu,

fu mi ko du di soni di i kë awaa.

Sö de bi sikifi u mi buta a di buku kaa.”

Sö Masa Jesosi taki e.

⁸Wë ja jei fa a taki dë nöö? Hii fa di Isaëli wëti buta da de taa de musu ta tja dee soni dë ko da Gadu seei, ma töku Masa Jesosi taa: “Dee mbeti dee de ta tja ko ta kii ta da i dë, ku dee peesenti dee de ta da i, ku dee de ta tjuma ta paka paima u hogi du, na de i bi kë. Ja a' piizii ku de.” ⁹Nöö hën a toona taki taa: “Wë luku, mi ko fu mi ko du di soni di i kë awaa.”

Wë nöö sö i si taa Jesosi Keesitu puu dee awoo soni dee bi dë, buta di Gadu kë. ¹⁰Nöö hën a ko e, hën a dëdë paka dee hogi du fuu da u ku ën seei sinkii di wan pasi dë fu nöömö. Hën wë da di soni Gadu bi kë e, dee sëmbë. Nöö hën mbei u sa ko dë gbelingbelin a Gadu wojo söndö föutu awaa.

Aki ta lei fa di paima di Masa Jesosi paka hebi tjika.

¹¹Dee sëmbë o, fa dee mindima u Isaëli dee ta taanpu ta du di wooko u de sai dë, nöö di wan paima nöö wë de ta tja ko hiniwan daka baka na baka naandë e. Ma an ta heepi möönsö u puu hogi du a sëmbë liba.

¹²Ma di oto Mindima u ta taki aki, wan kodo pasi tö a tja wan paima go paka, nöö hën tjika fu nöömö fu paka dee hogi du fu hii u libisëmbë tuu. Nöö di a paka te a kaba, nöö hën a go sindo fëen a di kaba hebima kamian a di letimaun së u Gadu. ¹³Nöö kumutu a di ten dë, hën a sai dë ta luku fu Gadu musu booko dee felantima fëen saka buta nëen basu, kuma wan piki bangi i ta buta futu. ¹⁴Fa a sai dë, an dë fa a hopo paka oto paima möön e. Biga di wan kodo paima dë, hën tjika kaa faa seeka hii u dee sëmbë dee dë apaiti da Gadu tuu. Fa a paka da u dë, nöö u ko seei gbelingbelin sëmbë a Gadu wojo kaa, nöö sö nöö woo dë fu nöömö.

¹⁵Nöö di soni naandë wë di Akaa u Gadu bi taki a fesi e, di a taa:

¹⁶Sö wan buka mi o mbei ku de a bakaten.

Mi o tja dee wëti u mi go buta a de fusutan.

Tee a de hati dendu seei de o ta fii de.

Nöö hën a toona taki möön, a taa:

¹⁷Dee awoo hogi du u de, kumafa de bi booko dee wëti u mi,

ma o mënii dee soni dë möön seei.

Sö a taki e.

18 Wë nõo ka Gadu an ta hoi dee hogi du u sëmbe a bëe möön, nõo an o dë u paka paima möön tu e, dee sëmbe. Kaba u di soni di dë.

Aki ta lei fa Masa Jesosi

heepi de tjika.

19 Dee sëmbe u mi o, fa Masa Jesosi tuwë di buuu fëen a goon da u dë, hën wë jabi di pasi da u fuu sa waka fuu seei waiwai go dou leti a di Kaba Apaiti Kamian ka Gadu dë. 20 Biga di gaan koosu di bi tapa di pasi da u, hën an dë möön. Di sinkii u Masa Jesosi di de sitaafu tefa de kii ën dë, hën wë da di gaan koosu di tënë jabi da u fuu sa go dou a Gadu awaa.

21 Nõo fu di di pasi jabi da u sò kaa, u ko abi sò wan bumbuu Gaan Mindima ta tii u dee sëmbe dee dë a di wosudendu u Gadu, nõo an dë fuu panta e, dee sëmbe. 22 Ma un boo nango a Gadu ta begi ën ku limbohatai sòndõ ganjan. Un boo go nëen ku bumbuu biibi seei sabi taa an o jaka u. Wë biga di hati fuu lëmbë ku di buuu fu Masa Jesosi kaa. Fa u dë aki, an ta latja möön u dee hogi u bi du. Nõo di sinkii fuu seei, hënseei wasi ku wan limbolimbo wata, „biga u waka a Masa Jesosi baka te u tei dopu.”

23 Nõo fa u ta piki sëmbe taa woo feni bunu a Gadu a bakaten dë, dee sëmbe, nõo wan boo disa u biibi sò e. Ma un boo hoi gingin nëen. Wë biga di sëmbe di paamusi u di bunu dë, a dë wan sëmbe di u sa abi futoou nëen liba. An o ganjan u möönsò.

24 Nõo di u sabi sò kaa, nõo un boo buta mëni a di fa u sa du heepi u seei fuu libi bunu ta lobi u seei makandi. 25 Wan boo disa u ta miti makandi e, kumafa sò sëmbe ta disa. Ma un boo ta ko makandi ta da u seei taanga nõömò. Di soni dë, a dë gaan fanõudu soni da unu e, fa un ko ta si taa di daka ta zuntu di Masa Jesosi o toona ko aki.

Aki ta bai de a wan gaan soni.

26 Nõo mi kë bai unu a wan soni möön e, dee sëmbe. Ee wan sëmbe i bi ko sabi dee soni u Masa Gaangadu, gbelingbelin wan kaa, nõo hën i ta du hogi ku sabi nango nõömò, nõo paima an fika da i möön e, di sa paka puu i fu ja kisi sitaafu a Gadu. 27 Fa i sai dë, nõo ku panta nõo joo ta dë ta luku di kuutu u Gadu di a o kuutu i, ku di gaan faja di i si o tjuma dee felantima fëen.

28 Wan sabi fa a bi dë a fesi nõ, dee sëmbe? Ee wan Isaëli sëmbe i sòsò dee wëti dee Gadu da Mosesi taa ja dë nëen, nõo i musu dëdë. Ee tu dii sëmbe si i, hën de konda taa sò wan soni i bi du tuu, nõo sëmbe an bi dë u sa puu i möönsò fu ja dëdë e.

29 Wë nõo unfa i mëni? Ee a dë sò taa di sëmbe di misi dee lõ wëti naandë sa kisi sò wan gaan sitaafu, nõo ee wan sëmbe ta makisa di Mii u Masa Gaangadu aki ku basufutu wë? Na wan möön gaan sitaafu a o kisi ö? Biga a ta sòsò di buuu di bi sitampu di Buka di Gadu mbei ku u aki, di buuu di bi limbo ën kaa. A ta sòsò di Akaa u Gadu di ta libi ku u ku sò wan bunuhati. Nõo sò wan pei sëmbe i musu kisi wan gaan sitaafu. 30 Nõo di sitaafu di i si joo kisi dë, na libisëmbe o da i ën e. Biga u sabi ambë bi taki di soni dë taa:

Mi a fika da, fu mi toona paka dee sëmbe

dee ta du hogi.

Gadu wë taki sò e, dee sëmbe. Nõo a dë sikifisikifi a wan oto kamian u di Buku möön taa:

Masa, hën o kuutu dee sëmbe fëen.

31 Nõo a dë wan gaan soni u panta da tuutuu, fii musu ko kai a di libilibi Gadu maun fu hën musu sitaafu i.

*Aki ta bai de fu de an musu**disa di biibi.*

³² Dee sêmbê o, fa i si mi ta fan ku unu aki, un musu toona mêni di ten wojo fuunu bi ko limbo njunjun. De bi ta toobi unu seei ta fuka unu, ma tókuseei wan bi hai baka disa mōönsö. ³³ So juu de bi ta buta unu a lanti fesi ta da sen ta sitaafu. So juu oto sêmbê bi kisi dee lö sitaafu dē, nöö hën un taanpu ku de. ³⁴ Un bi ta kusumi makandi ku dee otowan fuunu dee de bi tuwê a dinguwosu. Di ten di de bi tei dee gudu fuunu, wan bi kai ên gaan soni mōönsö, ma un bi dē ku wai seei fu di un sabi taa un abi wan möön bumbuu gudu a Gadu ala di an o kaba a sösö mōönsö. ³⁵ Fa un bi dē fuunu ku kötöhati ku wai dē, nöö wan musu bia mōönsö e, dee sêmbê. Sö nöö un musu ta dē nöömö, nöö woon feni gaan paima seei a Gadu.

³⁶ Fëen mbei wan musu lasi hati e, ma be un tai hati go dou. Be un ta du kumafa Masa Gadu kë fuun ta du nöömö, nöö woon kisi dee soni dee a bi paamusi unu. ³⁷ Wê biga fa u dē aki an o dē longi möön, nöö di soni de bi sikifi a Gadu Buku o ko pasa taa:

Di sêmbê di bi taa a o ko, nöö a o ko tuu e,
a di leti ten fëen.

An o lati.

³⁸ Nöö di sêmbê di biibi te a ko gbelingbelin a mi wojo,
hën o feni libi.

Ma ee i ta hai baka disa nöö ma o a' piizii ku i e.
Sö Gadu taki e, dee sêmbê.

³⁹ Ma fa u taki ên dē seei, ma wa dē a dee sêmbê dē dendu e, dee ta hai baka fu de go kaba a sösö. Ma u dē a dendu u dee sêmbê ta biibi ên, dee a heepi te u feni libi nëen kaa.

11*Aki ta lei andi da biibi.*

¹ Wê dee sêmbê o, di soni de kai biibi, andi dëen? Wê biibi hën da wan soni dē a i hati i ta mêni nöö i sabi gbelingbelin taa joo feni ên nöömö. Söseei tu, a dē wanlö soni ja ta si ma i sabi gbelingbelin taa de dē tuu. Hën wê da biibi e.

² Nöö di biibi dē dee gaan sêmbê u Isaëli bi abi, hën mbei de bi feni gafa.

³ Nöö u seei tu, fa u ta biibi aki, nöö hën mbei u ko sabi taa dee wöutu u Gadu wê mbei goon ku liba ku hii soni tuu. An dē taa a tei dee soni libisêmbê wojo sa si nöö hën a mbei de e, ma fan nöö a fan, nöö hën dee soni ko.

Aki ta taki soni u di biibi u Abeli.

⁴ Wê nöö un boo toona mêni fa so u dee fesiten sêmbê u Isaëli bi ta biibi Gadu.

Fa Abeli bi sai dē, nöö a biibi Gadu e, hën wê a tja wan paima go tjuma da Gadu di bumbuu möön di fëen baaa Kain. Nöö di fa a biibi dē mbei Gadu tei ên fu wan bumbuu sêmbê te hënseei gafëen taa a tja wanlö bumbuu paima ko dëen. Nöö hii fa Abeli dëdë gaanduwe kaa, ma tōku di biibi di a bi ta biibi dē mbei u ta lei soni nëen eti.

Aki ta taki soni u di biibi u Enöku.

⁵ Nöö söseei Enöku bi ta biibi Gadu, hën mbei Gadu puu ên a goonliba aki söndö dëdë kii ên. De suku ên te de wei, de an si ên mōönsö, biga Gadu bi tei ên puu tja go fiaa. Ma nöö de bi ta taki sö fëen kaa bifö di soni dē pasa taa Gadu bi abi piizii ku ên te tjika.

⁶ Nöö sö e, dee sêmbê. An dē taa Gadu sa a' piizii mōönsö ku wan sêmbê di an ta biibi e. Kwetikweti. Biga te wan sêmbê joo ko nëen, nöö i musu biibi taa

a dë. Nöo söseei tu i musu biibi taa a ta paka dee sëmbë dee ta suku ën ku wan hati.

Aki ta taki soni u di biibi u Noa.

⁷Nöo Noa bi ta biibi Gadu tu e. Hën mbei Gadu bi wasiköi ën fu dee soni dee o ko ma de an bi dë u si eti. Nöo hën Noa kisi lesipeki u Gadu, hën a mbei di gaan sipi faa tjubi dee sëmbë fëën wosu dendu fu de an dëdë a di wata. Nöo di fa Noa biibi Gadu dë, nöo hën puu gogo u dee otowan a döo taa de, de an bi kë biibi möönsö. Fëën mbei de kaba a söso. Ma Noa hën a fika ku libi e, nöo hën Gadu kondëën a dendu u dee sëmbë dee a ta tei u bumbuu sëmbë fu di de ta biibi ën hedii.

Aki ta taki soni u di biibi u Abahamu.

⁸Nöo söseei Abahamu bi ta biibi Gadu tu. Hën mbei di Gadu kai ën faa musu kumutu a di kondë fëën go a wan oto kondë di a o kisi a bakaten, nöo hën a piki e. Nöo hën a tei pasi, hën a nango söndö faa sabi naasë a nango.

⁹Nöo di fa ta biibi Gadu dë, hën mbei tu aan toobi faa libi kuma wan wakama a di kondë di Gadu bi paamusi ën dë. Biga na a wan bëtë wosu a ta libi e, ma a ta libi fëën a wanlö mbeti kakisa wosu kuma pelawosu sö, hën ku dee böngö fëën, dee Isaki ku Jakopu. Biga de tuu abi dee paamusi u Gadu makandi. ¹⁰Fa Abahamu bi ta sai fëën dë, nöo a ta mëni wan kondë eti di o ko, nöo di kondë dë o dë seei fu nöömö, kuma wan wosu de mbei ku bumbuu sionu posu. Nöo di Sëmbë di buta fa di kondë dë musu mbei, ku di Sëmbë ta mbei di kondë seei, hën da Masa Gaangadu.

¹¹Fa Abahamu biibi Gadu tjika dë, hën wë mbei a kisi kaakiti faa sa pali wan mii, hii fa di jaa fëën faa pali bi pasa gaanduwe kaa nöo di mujëë fëën Sala seei tu an bi sa pali. Ma tökuseei de pali e. Wë biga fa Gadu paamusi Abahamu wan mii dë, nöo Abahamu futoou ën fu di a sabi taa a dë wan sëmbë di i sa a' futoou nëen liba, nöo di soni a taki o ko pasa nöömö. ¹²Nöo hii fa i si taa a di së u pali miii, nöo a bi dë kuma wan dëdëdëdë sëmbë di na sa pali möönsö, ma töku a pali e. Nöo hën di wan kodo sëmbë dë hën ko abi bakamii te a hia kuma dee teeja a liba ala ku dee sandu sii dee dë a ze di na wan sëmbë sa konda.

¹³Fa u ta taki soni u dee sëmbë aki sö, nöo de tuu dëdë bifö de feni hii dee soni Gadu bi paamusi de. Ma tökuseei te dou a di dëdë ten u de seei, de ta biibi Gadu eti. A dë kuma de bi ta si dee soni te a longi ala, nöo de ta wai da de seei. Hii fa de ta libi a goonliba aki seei, ma de ta piki kodo taa de an dë u goonliba aki. Wakama nöo de dë. ¹⁴Nöo ee wan sëmbë i taki sö kaa, nöo hën da i ta mëni wan oto kondë eti, di dë fii seei.

¹⁵Ma nöo fa i si dee sëmbë bi ta mëni wan oto kondë dë, nëen da di kondë ka de bi kumutu e. Wë biga ee hën de bi ta mëni nöo de bi sa toona go nëen baka. Ma an bi dë sö. ¹⁶Ma di kondë di de ta hangi fu de go naandë, nöo a dë wan möön bumbuu kondë di dë a Gadu ala. Nöo fëën mbei sen an kisi Masa Gaangadu faa taa a dë Gadu u de, biga a bi seeka di kondë dë da de kaa.

¹⁷⁻¹⁸Nöo Abahamu fa a sai dë, a bi ta biibi Gadu tuu o. Biga di ten di Gadu poobëën luku, nöo a piki. An niinga u tja di wan kodo womi mii fëën dë go faa tjuma da Gadu kuma wan paima kumafa Gadu mandëën. Hii fa Gadu bi ta paamusi ën taa Isaki, di mii fëën naandë, hën o pai mbei böngö dëën, ma nöo an hoi di mii a baka möönsö. Ma a go u du di soni di Gadu taki dëën. ¹⁹Wë biga a kuutu ku ën hati taa ee a kii di mii seei, ma Gadu abi taanga tjika faa sa toona weki ën baka. Nöo ee fuu taki, nöo sö a pasa tu e. Biga Abahamu toona feni hën mii, Gadu puu ën a dëdë „buka” tuu.

Aki ta taki soni u di biibi

u Isaki ku Jakopu.

²⁰ Wë nõõ söseer Isaki biibi Gadu tu. Nõõ fëen mbei di a o dëdë hën a fan ku dee mii fëen, Jakopu ku Esau, te a kaba konda fa soni o waka ku de a bakaten. Hën a hopo maun a de liba fu Gadu musu limbo fesi da de.

²¹ Nõõ Jakopu, sò a bi ta biibi tu. Hën mbei di a o dëdë, hën a hopo maun a dee mii u Josëfu liba tu, fu Gadu musu limbo fesi da de. Fa a bi gaandi dë seei te a ta hëngi a di kokoti fëen, ma tõku a ta begi Gadu ta gafëen eti.

Aki ta taki soni u di biibi

u Josëfu.

²² Nõõ söseer Josëfu biibi Gadu tu. Fëen mbei di a bi sabi taa a o dëdë, nõõ hën a fan ku dee sëmbë fëen manda de taa te a dëdë nõõ de musu tjubi dee dëdëbonu fëen, fu te de o toona go a de køndë nõõ de tja de go ku de go bei. Wë biga a bi ta biibi taa te wan daka Masa Gadu o puu dee Isaëli sëmbë fëen a Egepiti køndë nõömö kumafa a bi paamusi de, toona tja de go a de køndë Kaana baka.

Aki ta taki soni u di biibi u Mosesi ku dee sëmbë fëen.

²³ Söseer di tata u Mosesi ku ën mama biibi Gadu tu e. Hën mbei wë di de pai ën, de tjubi ën dii liba a wosu dendu naandë. Hii fa di kõnu u Egepiti bi buta di wëti dë taa de musu kii hii dee njunjun pai womi mii u Isaëli sëmbë, ma de an fëëe u de booko di wëti dë. Biga de si taa di mii aki sò dë wan apaiti mii, nõõ an musu dëdë.

²⁴ Nõõ di juu ten di Mosesi ko bigi tjika, nõõ hënseei ta biibi tu e. Hën mbei an kë fika a Egepiti køndë dë ta tja di në taa a dë mii u di mujëe mii u kõnu Falao möön. ²⁵ Ma a ta kuutu ku ën hati taa a möön bunu dëen faa saka go tja sitaafu ku dee sëmbë u Gadu makandi, möön leki fa a sai ku dee sëmbë u Egepiti køndë ta njan dee piizii u de, dee an ta kai ku Gadu. Fa dee lõ piizii sai naandë, a wan ten nõõ de o kaba nõömö, „ma dee u Gadu an o kaba möönsö.”

²⁶ Nõõ hën a sakëen seei tja sen e, fu di Heepima di o ko hedi. Biga a si taa di nama a o nama ku dee sëmbë u Gadu dë, nõõ a möön bunu dëen möön dee hia gudu fu Egepiti køndë. Biga a o kisi wan möön bumbuu paima a Gadu a bakaten. ²⁷ Di fa a biibi Gadu tjika dë, nõõ hën mbei wë a kumutu fëen a Egepiti køndë. Aan toobi seei ee kõnu hati boonu ku ën, ma a go fëen fiaa. Nõõ hën a hoi go dou leti kuma hënseei wojo ta si Gadu nëen fesi dë, di libisëmbë wojo an sa si. Biibi nõõ a biibi taanga sò.

²⁸ Nõõ baka u di dë, nõõ fu di a ta biibi Gadu, hën mbei a buta dee Isaëli sëmbë fëen u de njan di daka de ta kai Pasika. A di daka dë, de bi kii mbeti tei nongö lëmbë dee wosu döobuka u de, fu di basia u Masa Gadu Køndë an musu kii dee fosu womi mii u de „kumafa a o kii dee fosu womi mii u dee Egepiti køndë sëmbë.”

Aki ta taki soni u di biibi

u dee Isaëli sëmbë.

²⁹ Nõõ söseer tu, dee Isaëli sëmbë u di ten ala bi ta biibi tu e. Nõõ fëen mbei de waka a di Bë Ze dendu pasa go dou a di oto së tela ala, leti kuma de dë a wan dëdëe goon ta waka. Ma di dee Egepiti sëmbë bi go u go waka a de baka, nõõ hën de dëdë kaba a sösö fiaa a di wata.

³⁰ Nõõ dee sëmbë u Isaëli dee ko a baka, nõõ deseer biibi Gadu tu. Fëen mbei di de waka lomboto di køndë de kai Jelikou sëbën daka, nõõ hën dee sitonu peni ta tapa di køndë dë booko holou kai a goon, hën de waka go tei di køndë.

Aki ta taki u di biibi u Lakabu.

³¹ Nöo söseei di jajo mujëe de kai Lakabu di bi ta libi a di köndë de kai Jelikou bi ta biibi Gadu tu e. Hën mbei di dee sëmbë u Isaëli puu sëmbë u go luku di köndë ee unfa de sa booko ën, nöo hën di mujëe dë kisi dee sëmbë hoi tjubi nëën wosu. Hën mbei di de booko di köndë, nöo de an kii ën kumafa de kii dee otowan dee an bi kë piki Gadu buka.

Aki ta lei fa sëmëni soni bi pasa fu di sëmbë bi ta biibi.

³² Wë andi seei dë u mi musu taki möön, dee sëmbë? Wë biga di ten ko sati da mi kaa u mi musu konda da unu fa Gidion bi ta biibi, fa Baaki bi ta biibi, fa Simison bi ta biibi, fa Jefita bi ta biibi, fa Dafiti bi ta biibi, fa Samuëli ku dee oto fesiten tjabukama u Gadu bi ta biibi. ³³ Biibi nöo de bi biibi Gadu sö, nöo so u de wini köndë, so u de ko hedima ta tii köndë a wan leti fasi. So u de ta biibi tefa de kisi dee paamusi u Gadu dee a bi da. So u de biibi te de tapa di mbeti de kai lëun buka seei fu an njan de kii. ³⁴ So u de biibi te Gadu booko di kaakiti u faja saka da de, an tjuma de kii möönsö. So u de, a fika piki de kii de ku sëufangi, ma di biibi de biibi Gadu nöo hën puu de. So u de an bi taanga, ma di biibi di de biibi Gadu mbei de ko taanga. So u de bi kisi gaan kaakiti a feti dendu seei fu de feti go dou, hën de fon dee gaan hia sodati u oto köndë tuu fiaa jaka de puu tuwë go. ³⁵ So u dee mujëe, dee sëmbë u de bi dëdë nöo de toona feni de baka e. Di biibi u de wë mbei de toona weki baka.

Aki ta lei taa na hii biibima

ta kumutu a sitaafu.

„Ma fa i si u ta taki ën aki seei, ma na hii dee biibima tuu kumutu a sitaafu e.” Biga so u de, dee hogihatima da de gaan sitaafu kii. De bi sa disa di biibi kumutu a di sitaafu, ma de an kë. Wë biga de sabi taa ee de dëdë seei, ma te de toona weki nöo de o feni wan möön bumbuu libi.

³⁶ So u de bi dë tifiهدي a hii fasi, ee de ta mbei de fa, ee de ta kosi de, ee de ta fon de, ma de bi dë u de nöo. So u de, de tai ku bui tja go söötö a dunguwosu. ³⁷ So u de, de vinde sitonu naki de kii pii. So u de, de san koti puu a mindi. So u de, de kii ku sëufangi. So u de bi dë a sitaafu te de ko fika de wanwan tö ta bisi sikapu kakisa ku kaabita kakisa fu koosu u de. Pena nöo de bi pena sö.

Sö wë libisëmbë bi ta sitaafu dee sëmbë bi ta biibi dë tjika e, ta du pepei hogi ku de. ³⁸ So u de an bi a' tan kamian hën de go ta waka ta lontu a dee sabana kamian, a dee kununu liba, ta libi a dee sitonu baaku ku dee doti baaku. Fa i si dee sëmbë dë bi ta biibi Gadu ta tja sitaafu tjika dë, nöo dee oto sëmbë u goonliba aki an bi waiti tjika e, fu de ku sö wanlö bumbuu sëmbë musu nama seei.

³⁹ Wë nöo dee sëmbë u taki aki, nöo de tuu kisi gafa fu di de bi ta biibi Gadu hedi, dee sëmbë. Ma di soni di Gadu paamusi de, hën nöo de an bi feni eti a di libiten u de. ⁴⁰ Biga Gadu bi ta mëni wan möön bumbuu sondi faa du da u a di ten fuu aki. Nöo di a du ën kaa, nöo u ku dee sëmbë u taki dë tuu makandi sa ko bumbuu sëmbë gbelingbelin a Gadu wojo awaa söndö föutu.

12

Aki ta lei u fa fuu ta kule

a di pasi u Gadu.

¹ Wë nöo dee sëmbë, fa u bi taki u dee hia sëmbë gidjii dë, nöo u musu tei hati a de e. Biga de da kotoigima „ta lei u taa Gadu dë wan Gadu di u sa a' futoou nëën liba.”

Boo taa di libi fuu a goonliba aki, u dë kuma te wan sëmbë ta fia kule faa wini wan paima. Sö u musu kule bunu a di pasi di Gadu buta da u. Dee soni dee ta hebi u fu wa sa kule bunu, nöö u musu puu de a u sinkii tuwë. Sösei tu, dee soni dee lo' u kisi u a di libi fuu ma de an ta kai ku Gadu, nöö u musu lusu de puu mbei de an kisi u tuwë. Nöö un boo taa hati e, dee sëmbë, ta kule a di pasi liba nöömö di Gadu maaka buta da u fuu kule nëen.

²Ja sabi fa a dë te wan sëmbë ta fia kule nö? A abi wan maaka tee nëen fesi ala di a ta luku nöömö faa kule tololo go dou nëen. Wë sö nöö u seei abi wan maaka tu e. Hën da Masa Jesosi. Nöö wa musu puu wojo nëen möönsö e. Biga hën da di Sëmbë di waka a u fesi kaa ta lei u fa fuu musu biibi, nöö hën da di Sëmbë ta seeka di biibi fuu tu, faa musu dë gbelingbelin a Gadu wojo.

Nöö di Masa Jesosi bi dë a goonliba aki, hënseei bi abi wan maaka nëen fesi tu di a bi ta biinga u dou nëen. Hën da di wai di a o wai a bakaten. Nöö fëen mbei aluwasi fa di sitaafu u di lakpa pau bi hebi dëen u tjai, ma tökusei a tjëen e, dee sëmbë. An bi a' toobi ku di sen di de dëen naandë. Nöö hën a tja di sitaafu dë te a kaba, nöö hën a go sindo fëen a di kaba hebi kamian a di letimaun së u Gadu ala.

³Wë nöö hën wë fuun ta mëni e, dee sëmbë, fa a bi tja sö wan gaan sitaafu a dee takuhati sëmbë maun. De bi ta biinga seei u booko ën saka ta fon mëen ku buka, ma nöö an piki. Nöö ee un dë ta mëni fa a tja di sitaafu dë tjika, nöö wan o lasi hati a dee fuka fuunu. ⁴Wë biga fa un ta biinga dë ku dee soni dee an ta kai ku Gadu fu de an wini unu, nöö wan biinga kuma Masa Jesosi eti e. Biga na wan daka buuu kumutu a unu sinkii eti.

Aki ta lei fa u de musu luku

dee sitaafu dee de ta kisi.

⁵Dee sëmbë o, fa un ta tja sitaafu dë, a sa kë un fëëkëtë di fan Gadu bi fan ku unu fu da unu hati ö? A kai unu miii fëen taa:

Mii o, di kiija Masa ta kiija i aki ta da i sitaafu, ja musu tei ën kuma wan sösö soni e. Ja musu lasi hati te a ta gandji da i.

⁶Wë biga di sëmbë di a lobi, hën wë a ta kiija.

Sösei di sëmbë di a tei ko miii fëen, hën a ta sitaafu te a du hogi.

Sö Gadu taki e.

⁷Hën mbei te un ta tja sitaafu, nöö un musu ta luku ën kuma Gadu hën ta kiija unu kuma wan tuutuu mii fëen. Wë biga unsë un sabi wan mii di hën tata an ta kiija ta gandji da so juu? ⁸Ma ee ja ta kisi kiija kumafa dee oto mii u Gadu ta kisi, nöö hën da ja dë wan leti mii fëen e, ma i dë oto tata mii.

⁹Wë un sabi fa a dë a goonliba aki, dee sëmbë. U ta abi tata aki di ta kiija u, nöö u ta lesipeki de, na sö nö? Wë nöö di kiija fuu Tata a liba wë? Na u musu saka möön gaanfa dëen möön dee tata fuu u goonliba aki nö? Biga Gadu hën ta kiija di akaa fuu, fuu feni libi u teego. ¹⁰Nöö fa dee tata fuu u goonliba aki sai dë, de ta kiija u fu wan pisiten nöö, ku wan kiija di de ta mëni taa sonte hën sa bunu da u. Ma Gadu hën ta kiija ku wan gbelingbelin kiija seei. Biga a sabi taa sö wan kiija o heepi u fuu ko dë bumbuu kuma hënseei, söndö föutu a u libi.

¹¹Nöö a dë sö tuu taa te i ta kisi sitaafu a di kiija liba nöö ja ta si ën kuma wan bumbuu soni da i, biga a ta hati i. Ma ee i tai hati tei di sitaafu dë, nöö a bakaten nöö joo si taa a mbei i ko ta libi a wan leti fasi a Gadu wojo, ku wan bööböö hati seei.

¹² Nöo sö e, dee sëmbë. Fa i si un ta tja sitaafu dë, nöo wan sindo dë gudjuu möön e. Ma un hopo taanpu be dee suwakisuwaki maun fuunu ku dee suwakisuwaki kini fuunu ko taanga baka. ¹³ Un musu ta waka tololoo a di pasi u Masa Jesosi e, ta koti ën ku sinkii tee a ko gbegedee. Nöo te dee sëmbë dee an bi sa waka taanga ta ko, nöo de o feni ën limbolimbo fu de waka, nöo de o ta waka a di pasi te de ko kisi deseei.

Aki ta lei u fa wan biibima

musu libi.

¹⁴ Nöo awaa woo taki wantu soni u di fa un musu libi kuma biibima. Fa un sai dë, dee sëmbë, un musu mbei möiti be un ta libi fiifi ku hii sëmbë e. Un musu dë seei gbelingbelin sëmbë apaiti da Masa Gaangadu. Biga ee wan sëmbë ja dë sö, nöo ja o si Masa. ¹⁵ Nöo un musu kõni tu, fu na wan fuunu musu lasi di bunu di Gadu kë da u ku ën bunuhati.

Nöo ee wan hogi soni bi pasa ku i, nöo ja musu hoi ën a hati faa fika dë mbei lutu e. Biga te fii sabi a sa ko wan gaan toobi soni da i ta poi sëmëni sëmbë libi.

¹⁶ Nöo be un kõni tu e, mbei na wan fuunu musu libi a wan fanafiti fasi a di së u manu ku mujëe.

Nöo wan musu dë kuma di womi de kai Esau e, dee sëmbë. Biga Esau an bi a' toobi ku Gadu, nöo hën a du sösö te a lasi di leti a bi o abi kuma di fosu mii fëen tata. Hii dee gaan bunu dë tuu a sei fu wan kodo paabi baafu hedi.

¹⁷ Nöo un sabi taa a bakaten a bi toona kë ën, ma an bi sa feni ën möön. Hii fa a toona ta suku ën ku wata wojo ku këe seei, ma de an dëen möön. Biga a poi kaa.

Aki ta lei u möön fa di fesi buka ku di baka buka tooka.

¹⁸ „Dee sëmbë o, fa un ko a Gadu aki, nöo an dë kumafa a bi dë a fesi e, di ten Gadu da Isaëli sëmbë dee wëti.„ A di ten ala de bi dou a wan gaan kununu u goonliba aki. Nöo di kununu ta kisi faja, kamian ko baaka dungudungu pii, gaangadu ta koti faja ta bai, hii mundu bi dë ku panta tee na soni. ¹⁹ De jei wan tutu ta piki, wan töngö ta piki a di kununu dë liba, ta fan ku de. Gadu wë ko ta fan ku de sö e. Nöo de fëëe seei tee na soni. Hën de begi Mosesi taa be di töngö dë an musu fan ku de möön, biga de an sa tjëen. ²⁰ Sösei tu de fëëe di wëti taa na nama seei de musu go nama a di kununu dë. Ee wan mbeti seei go nama nëen, nöo de musu tei sitonu naki ën kii wante. ²¹ Hii dee soni dë bi dë wan gaan panta soni te Mosesi seei taa: “Mi ko fëëe tee sinkii u mi ta tëmë.” A sö wan fasi Gadu bi da de di fosu buka e, dee sëmbë.

²² „Ma fa un ko a Gadu a bakaten aki, nöo an dë sö möön e. Biga na a di kununu ala un ko.„ Ma un ko dou a di kununu de kai Sion di dë a Jelusalen dendu, nöo di Jelusalen dë, an dë u goonliba aki. Ma hën da di köndë u di libilibi Gadu di dë a liba ala. Un ko dou a dee gaan hila basia u Masa Gaangadu köndë dusudusu wan, ka de dë makandi ta wai tee na soni. ²³ Un ko mökisi a di keiki u Gadu, nöo hii u dee sëmbë dee dë a di keiki aki tuu dë kuma wan fosupai mü di o kisi di bunu fëen Tata a bakaten. Biga në fuu tuu dë sikifisikifi a liba ala kaa. Un ko dou a Masa Gaangadu seei, di Kuutuma di ta kuutu ku leti a hii sëmbë liba. Un ko mökisi ku dee akaa u dee sëmbë dee Gadu bi tei fu bumbuu sëmbë di de bi dë a goonliba aki, nöo fa u dë aki de ko dë söndö föutu tuutu awaa. ²⁴ Un ko dou a Masa Jesosi tu e, dee sëmbë, di tja di njunjun buka ko, di Gadu mbei ku u aki. Nöo un ko dou ta a wan buuu di ta taki wan möön suti soni da u möön leki di u Abeli di bi ta bai ta hakisi paima. Biga di buuu i si dë, ku ën de lëmbë u puu dee hogi du fuu a u liba mbei u ko limbo.

²⁵ Nöo fa Masa ta fan ku unu fa u dë aki, nöo wan musu mbei taangajesi dëen, dee sëmbë. Biga di a bi fan ku dee sëmbë ala ta bai de a soni, nöo a wan kununu u goonliba a bi dë ta fan ku de. Nöo ee de bi niingëen, nöo aan fa u de bi sa du te nöo de an bi o kisi sitaafu e.

Wë nöo ee sö a bi pasa di a fan ku de a di goonliba aki, nöo di ka a dë a Gadu Köndë ala ta fan ku u wë? An dë möön hebi nö? Nöo ee u bia baka dëen, nöo woo kisi wan möön gaan sitaafu seei.

²⁶ Di Gadu bi fan ku dee sëmbë a di ten ala, nöo di fan fëen bi seki di goonliba. Ma nöo fa u dë aki a ko paamusi wan soni taa:

Mi o ko seki goonliba wan pasi möön e,
ma na goonliba wanwan mi o seki.

Goon ku liba tuu mi o seki.

Sö Gadu taki e.

²⁷ Nöo fa a taki “di wan pasi möön” dë, a dë sö taa hii dee soni dee dë u seki tuu o puu kai kaba a sösö di wan pasi dë wante, dee soni Gadu mbei buta a liba ala ku dee a mbei buta a basu aki tuu. Nöo di soni mbei a o pasa sö, fu dee soni dee an sa seki kaba a sösö nöo musu fika.

²⁸ Ma uu dë sëmbë u wan köndë di an o seki kaba a sösö möönsö, nöo Gadu hën da di Könu u di köndë dë. Nöo di u sabi sö kaa, nöo un boo ta da Gadu tangi ta lesipeki ën gaanfa a wan leti fasi di fiti ën. ²⁹ Wan boo dë felantima fëen e. Wë biga di Gadu di u ta begi aki, a abi kaakiti tjika kuma faja faa tjuma hii poi poi soni kaba a sösö fiaa.

13

Aki ta lei fa u musu libi.

¹ Dee sëmbë o, un musu ta lobi unu seei makandi nöömö kuma baa ku baa e, leti kumafa un ta du dë kaa.

² Nöo wan musu fëekëtë u kisi oto sëmbë hoi a unu wosu e. Wë biga sö wanlö sëmbë bi du kaa, nöo hën de bi tei basia u Masa Gadu Köndë gbolo söndö de sabi.

³ Nöo un musu ta mëni dee otowan fuunu dee dë a dinguwosu, leti kuma unu seei dë makandi ku de a dinguwosu dë tu. Söseeti tu, ee so fuunu ta kisi sitaafu, nöo a musu dë da un dee otowan leti kuma unu seepi ta kisi di lö sitaafu dë tu.

⁴ Nöo di fa manu ku mujëe ta libi, a musu dë wan gaan lesipeki soni da hii sëmbë e. Wan womi an musu waka ku wan oto mujëe di an dë mujëe fëen a wosu, nöo söseei tu wan mujëe an musu waka ku wan oto womi di an dë manu fëen. Ee wan sëmbë i booko di wëti dë, nöo Gadu o kuutu i da i sitaafu e. Biga a o kuutu hiniwan sëmbë di ta libi a wan fasi di na fiti di fasi di a buta fu manu ku mujëe musu libi.

⁵ Fa un sai dë, dee sëmbë, wan musu lobi möni te a kisi unu buta nëen basu e, ma un musu ta tifihedu ku dee soni un abi kaa. Biga Gadu bi taki taa: Ma o disu i seepi, kwetikweti.

Na wan juu mi o disa i wanwan möönsö.

⁶ Nöo hën mbei u sa taki seei söndö panta a u hati taa:

Masa hën da mi Heepima. Ma o fëeë.

Andi seei wan sösö libisëmbë sa du ku mi?

⁷ Nöo dee sëmbë o, un musu ta mëni dee fesima fuunu e, dee bi tja di buka u Gadu ko konda da unu. Un musu luku un wini de wini a di libi u de, nöo un ta djeesi de a di fa de ta biibi.

⁸ Jesosi Keesitu, fa a sai dë, an ta tooka e. Di fa a bi dë jeside ku tide, sö nöo a o dë u nöömö teego.

Aki ta bai de a wanlō njunjun lei sēmbē ta tja ta lei.

⁹ Nōō mi taki e, dee sēmbē, wan musu ta bia nango ta ko a dee sōmēni njunjun lei de ta tja ko ta lei unu naandē e. Biga de ta toona buta wēti a unu liba mōōn, kuma sō wan soni un musu njan mēn a sō wan fasi. Nōō ee i hoi dee lō wēti dē seei, un heepi de abi da i? Dōōsē soni nōō de dē, ma de an sa tooka di hati fii mōōnsō. Ma di bunuhati u Gadu di a abi ta heepi u, hēn nōō sa da u taanga fuu ko kumafa a kē.

¹⁰ Wē biga wan kamian dē ka de paka dee hogi du fuu da u kaa e, hēn da di lakpa pau. Nōō di sēmbē di paka de da u, hēn da Masa Jesosi. Nōō di paka dē an nama seei a soni u njan a wēti fasi e. Nōō dee sēmbē dee ta suku heepi nōōmō a dee awoo dōōsē wēti u Isaēli, de aan leti u de mōkisi ku u a di kamian aki.

¹¹ Fa i si di Gaan Mindima u Isaēli bi ta tja di buuu u dee mbeti go paka a di Kaba Hebi Kamian naandē seei, ma tōkuseei a dōōsē u di kampu ala de bi ta tja di mbeti sinkii go tjuma. ¹² Nōō sōseei a bi pasa ku Masa Jesosi tu. A dōōsē u di kōndē a go tja di sitaafu. Naandē a tuwē di buuu fēēn paka di paima da u fuu ko limbo a Gadu wojo. ¹³ Fēēn mbei, dee sēmbē, ee de ta luku u kuma wan dōōsē sēmbē fu di u ta biibi a Masa Jesosi liba hedi, nōō an musu bigi da u. Ma un boo go nēēn ala a dōōsē u di kōndē nōō, go tja sen ku ēn makandi. ¹⁴ Biga u sabi taa dee kōndē ka u ta libi a goonliba aki, de an o dē fu nōōmō e, ma u ta luku wan oto kōndē a Gadu ala di o ko, nōō hēn o dē u nōōmō.

Aki ta lei fa u musu libi mōōn.

¹⁵ Fa Jesosi paka di paima da u dē, dee sēmbē, nōō a dē fuu ta gafa Gadu nōōmō. Biga te u du sō, nōō a o dē kuma wan suti peesenti u ta tja ko dēēn ta dēēn tangi. Nōō di lō peesenti dē, a fiti wi dee sēmbē dee ta piki taa u ku ēn nama.

¹⁶ Nōō wan musu fēēkētē u ta libi bunu ku sēmbē e, ta paati dee bunu dee un abi da unu na unu. Biga Gadu ta tei dee lō libi dē tu kuma wanlō peesenti un ta tja ko dēēn, nōō a ta wai ku de seei.

¹⁷ Dee sēmbē o, un musu ta saka unu seei a dee fesima fuunu dee ta heepi unu a di biibi e. Te de taki wan soni da unu, nōō be un ta piki de buka. Wē biga de da dee sēmbē dee ta luku unu fu hati fuunu dē a Gadu nōōmō, nōō te wan daka de o piki Gadu soni fēēn. Hēn mbei un musu ta piki de buka a soni, be de sa dē waiwai a di wooko u de. Wan musu mbei de dē fukafuka, biga ee nasō nōō an o tja bunu ko da unu tu.

¹⁸ Fa u dē aki, dee sēmbē, u si kuma u abi wan limbo hati, an ta toobi u a soni mōōn, nōō u kē fuun ta begi da u be u ta libi a sō wan leti fasi nango nōōmō.

¹⁹ Nōō mi kē fuun begi da mi apaiti baa taa abiti mōōn mi o sa toona ko a unu baka. Sō mi kē fuun begi da mi e, dee sēmbē.

Aki di biifi ta tapa.

²⁰⁻²¹ Wē dee sēmbē o, Masa Gadu di nēēn hii kōtōhati ta kumutu musu dē ku unu e. A musu da unu hii dee soni un abi fanōudu fuun libi kumafa a kē. Biga fa a weki Masa Jesosi a dēdē dē, hēn da a tei di buuu fēēn kuma paima hēn a sitampu di njunjun Buka a mbei ku u libisēmbē fu nōōmō. Nōō hēn a butēēn faa kiija u kumafa wan Bumbuu Sikafuma ta kiija dee sikapu fēēn.

Fa Gadu sai dē, nōō a musu ta seeka di libi fuu e, dee sēmbē. A musu mbei Jesosi Keesitu ta heepi u nōōmō fuu libi fa a kē. Fa a sai dē, hēn abi hii gafa ku hii nēbai fu nōōmō teego. A tan sō gbelin.

²² Nöö dee sëmbë u mi dë, mi ta hakisi unu piimisi e, fu dee fan mi fan aki kuma wan lai sö fu da unu taanga. Di fan u mi sati, ma be un tei ën sö nöö kumafa mi sikifi ën dë.

²³ Nöö mi kë fuun sabi taa de puu u mati Timoteo „a dunduwoosu e„. Nöö ee a ko a mi a di ten aki, nöö mi ku ën o ko haika unu ala makandi.

²⁴ Un da dee fesima fuunu ku dee oto sëmbë u Gadu ala tuu gaan odi da mi taa mi dë. Dee otowan fuu dee ta biibi Masa a Italia köndë, de seei ta manda gaan odi da unu tu e.

²⁵ Masa Gadu musu tja unu tuu ku ën bunuhati. A tan sö.

Di biifi u Jakobosi

Wan wōutu a fesi.

Wē dee sēmbē, un haika e. Di biifi aki, nōo wan sēmbē de kai Jakobosi hēn sikifi ēn, nōo de si kuma a dē wan baaa u Masa Jesosi. Nōo hēn an bi dē wan u dee Gaan Tjabukama u Masa Jesosi de ta kai apōsutu, ma a bi dē hedima u keiki a Jelusalen. Nōo a mbei di pampia aki da dee biibima u Masa Jesosi dee paaja libi a dee kamiankamian. A konda da de taa di biibi a Masa Jesosi an dē wan soni faa dē a i hati i ta konda ku buka nōo a kaba, ma a musu dē u si a di libi fii.

Aki di biifi seti.

¹ Ku di pampia aki mi, Jakobosi, ta manda gaan odi da un dee sēmbē u dee tuwalufu lō u Isaēli dee paaja libi a dee kamiankamian u goonliba, dee tei di biibi a Masa Jesosi. Fa mi ta fan ku unu aki, nōo mi da wan u dee futuboi u Masa Gadu ku ēn mii Masa Jesosi Keesitu.

Aki Jakobosi ta konda da dee sēmbē fa u de libi te soni miti de.

² Wē nōo dee sēmbē, te soni miti unu a pepei futu nōo an musu bigi da unu poi e, ma wai un musu ta wai. ³ Biga hēn da Masa Gadu ta tesi unu ta luku ee woon biibi ēn go dou. Nōo te bakaten nōo joo si bunu fēen nōomō, biga ee ja disa di biibi i ta biibi nēen, nōo joo ko a' degihati fii hoi go dou. ⁴ Nōo di fa joo ta hoi pasensi ta tja dee sitaafu dē, nōo hēn o puu fōutu a i buta i ko wan gbelingbelin sēmbē a Gadu wojo.

⁵ Dee sēmbē o, ee wan sēmbē i si taa ja a' fusutan tjika a soni, nōo i musu begi Gadu faa da i fusutan e, nōo a o da i ēn. An o tei i u hogi biga a lo' u da sēmbē bumbuu soni. ⁶ Ma nōo te joo begi, nōo i musu a' di biibi a Gadu taa a o da i di soni i ta begi ēn naandē nōomō. Ma ee i ta panta kuma an sa da i ēn, nōo i dē kuma sekiwata nango ta ko. Tide i biibi dīsi, amanjan i biibi di dē.

⁷ Nōo sō wan sēmbē ja musu a' di mēni taa ee i begi Gadu soni nōo a o da i ēn.

⁸ Biga i dē ku tu hati, ja ta fika a wan kamian.

⁹ Nōo un dee pooti sēmbē dē a unu dendu dē, un musu ta wai e. Biga un bi dē mōfina sēmbē, ma fa u dē aki un ko dē nēbai sēmbē a Gadu wojo.

¹⁰⁻¹¹ Sōseei tu, un dee guduma musu ta wai tu, fu di un saka unu seei te wan dē a dee gudu fuunu basu mōon.

Biga ee i gudu seei, i dē kuma wan folo ta jabi a mamate a hanse tee na soni, ma te di sonu jabi te sapate nōo di waiti fēen kaba kaa. Te wan pisi a puu kai a goon, a pondi. Nōo sō ta pasa ku dee guduma dee ta dē a gudu baka. De ta mbei mōiti ta booko hedi ta wooko, tee wan pisi de dēdē go fiaa. Ja jei soni u de mōon.

¹² Haika e, dee sēmbē. Ee wan sēmbē nōutu ko miti i a di biibi ma nōo i tai hati te di nōutu dē ko pasa, nōo di sēmbē dē i naki gaan kōlōku e. ¹³ Biga Masa Gadu abi wan paima nēen kōndē faa da i, hēn da di libi u teego di a paamusi dee sēmbē dee lobi ēn.

Ma nōo ee wan sēmbē hati fii ta manda i fii du hogi, nōo ja musu taa Masa Gadu hēn manda i e. Biga leti kumafa Masa Gadu seei an ta pakisei faa du hogi, nōo sōseei an o manda i fii du hogi tu. ¹⁴ Ma te i si wan soni ta manda i fii du hogi, nōo i musu sabi taa dee taku hangi dee dē leti a i hati dē, de wē

ta hai i fii du di hogi e. ¹⁵ Nöo di taku hanggi dë, te a göö ko bigi kaa nöo a ko toon hogi du, nöo hogi du hën ta tja dëdë. „Biga hën ta paati sëmbë ku Gadu.”

¹⁶ Wë nöo dee lobi sëmbë u mi dë, na mbei sëmbë ganjan unu e. ¹⁷ Fa hii soni ta ko a u a di goonliba aki, nöo dee bumbuu wan dee ta tja heepi ko, nöo de nöo Masa Gadu ta manda da u. Hën wë mbei di sonu ku di libawojo ku dee teeja tuu dee ta tja limbo ko. Ma hii fa dee soni dë ta tooka nango ta ko, ma hënseei an ta tooka möönsö. Fa i si a sai dë, nöo sö a ta dë nöömö. „Hën mbei ja musu pena mëni ën a hogi du, biga di bumbuu fasi fëen an ta tooka möönsö.”

¹⁸ Nöo Gadu abi bunuhati fuu tuu e, dee sëmbë. Biga a bi abi di pakisei nöömö faa heepi u ko sëmbë fëen, fuu feni wan njunjun libi. Nöo hën a manda di buka fëen ko da u di ta lei u soni gbelin kumafa a dë a Gadu. Nöo fa u ko sëmbë fëen aki, hën mbei fa u dë aki u ko dë a fesi u hii dee soni dee a mbei.

Aki Jakobosi taki da de taa de an musu haika di Buka nöo,

ma de musu du fa a taki tu.

¹⁹ Nöo wan soni un musu sabi, dee lobi sëmbë u mi dë. Hën da wan musu hesi u taki soni tumisi e, ma un musu hesi u jei soni. Söseei hati fuunu an musu lo' u boonu hesi tu. ²⁰ Biga di hatiboonu u wan libisëmbë an ta heepi i fii libi di leti libi di Gadu kë e.

²¹ Nöo ee un kë libi kumafa Gadu kë, nöo un musu disa hii dee pepei fanafiti libi. Un musu kaba ku dee hogihati libi u di ten u dë aki, nöo un bia ko a' sakafasi ta mëni di Wöutu u Masa Gadu di a bi paandi a unu hati. Biga di Wöutu fëen abi kaakiti tjika u puu unu a hii dee lö hogilibi dë.

²² Nöo un haika, dee sëmbë, wan mbei hati fuunu ganjan unu. Wan musu ta haika Gadu Wöutu nöo a kaba e, ma un musu ta du dee soni dee di Wöutu ta manda u fuu du. ²³ Biga ee wan sëmbë i ta haika Gadu Wöutu nöo ma ja ta du dee soni a ta taki da i fii du, nöo i dë leti kuma wan sëmbë di luku ën fesi a sipei te a kaba hën a hopo go fëen. ²⁴ Nöo fa a go dë, hën a fëekëtë fiaa fa ën fesi bi dë.

²⁵ Ma ee wan sëmbë i ta jei di Wöutu nöo i toona ta pakisei dee soni i jei dë nöömö te nöo i hopo go du kumafa i jei ën dë, nöo dee soni i ta du dë tuu o tja i a bunu liba. Biga dee wöutu u Masa Gadu dë gbelingbelin söndö föutu, nöo de ta puu u a hogilibi basu fuu feni böö.

²⁶ Nöo ee wan sëmbë i taa i ta dini Gadu, ma ja sa hoi i buka fu ja taki soni di an fiti, nöo di sëmbë dë, ganjan i ta ganjan i seei e. Na Gadu i ta dini. Sösö i ta du. ²⁷ Biga di leti fasi fii dini Gadu u Tata, nöo hën da disi: i musu ta heepi dee sëmbë dee dë fanöudu fii heepi, kuma dee mii dee na a' gaan sëmbë u sölugu de, ku dee mujëe manu dëdë disa de. Nöo i musu hoi i seei fu ja mökisi ku dee soni u di goonliba aki de na bunu a Gadu wojo. Nöo ee i libi sö, hën da i ta dini Gadu a wan gbelingbelin fasi e, dee sëmbë.

2

Aki Jakobosi ta bai de taa de an musu hei sëmbë möön sëmbë.

¹ Wë dee sëmbë o, un haika e. Unu da biibima u Masa Jesosi Keesitu, di gaan nëbai Masa u mundu. Nöo wan musu hei wan sëmbë möön wan. ² Biga ee tu sëmbë ko a di keiki fuunu, nöo hën wan u de bisi fiafia koosu buta goutu andelu a finga nöo di otowan bisi tënëtenë koosu, ³ nöo hën un fan ku di guduma ku lesipeki taa: “Mati luku, go sindo a di möön hei kamian ala,” nöo hën un taki da di pootima taa: “Womi, ko sindo leti a mi fesi a goon aki,”

4 nöö andi un du dē? Nēen da un hei wan sēmbē möön wan fu di a dē guduma nō? Nöö hēn da pakisei fuunu an bunu, kwetikweti. 5 Nöö na sō Masa Gadu hēn a ta libi e! Biga hēn ta tei dee pootima u di goonliba aki u de musu ko biibi a Masa Jesosi Keesitu, fu de feni dee gaan waiti gudu nēen kōndē dee a bi paamusu dee sēmbē dee lobi ēn. 6 Ma unu, wan ta libi sō e. Un ta da dee pootima sen.

Dee sēmbē o, un pakisei di soni bunu e! Dee guduma un ta hei dē, na de da dee sēmbē ta ganjan unu njan ta tja go a kuutu nō? 7 Nöö deseeri wē ta kosi Masa Jesosi ta poi di bumbuu nē fēen di unu ta tja taa un dē sēmbē fēen. Nöö fa un ta hei sō wan sēmbē, hēn da un ta du bunu nō? Na seei.

8 Ma te i ta hoi di gaan bumbuu wēti dē taa i ta lobi sēmbē kumafa i lobi i seei, nöö hēn da i ta du bunu. Biga sō a dē a Gadu Buku. 9 Ma ee i ta luku taa di ala hei nöö di otowan möfina, nöö na Gadu soni i ta du möön e. Hēn da i ta libi hogi ta booko Gadu wēti.

10 Wē nöö, dee sēmbē, wan musu hoi dee wēti u Gadu hafuhafu e, ma un musu hoi de tuu ku telu. Biga ee wan sēmbē i ta poi ee wan kodo seei, nöö hēn da i pasa Gadu buka kaa. 11 Biga di wan seei Gadu di taa ja musu tei oto sēmbē mujēē, ja musu tei oto sēmbē manu, hēnseei taa ja musu kii sēmbē. Wē nöö ee ja tei oto sēmbē mujēē, ja tei oto sēmbē manu, ma i kii sēmbē, nöö hēn da i booko Gadu wēti kaa e.

12 Hēn mbei hiniwan soni di joo taki ku hiniwan soni di joo du, nöö i musu dē ku di mēni nōömō taa wan daka Masa Gadu o kuutu i a de. Biga te a dou di juu, nöö a o luku ee u bi ta hoi dee wēti dee a bi da u fu puu u a wogi du basu buta ko fii. 13 Nöö fa a o kuutu u dē, nöö ee wan sēmbē ja bi a' tjalihati u sēmbē nöö sōseei Gadu an o a' tjalihati fii tu. Ma ee i bi ta a' tjalihati u sēmbē, nöö ja o fēēē te Gadu o kuutu i. Biga a o a' tjalihati fii baka.

Aki Jakobosi ta lei de taa di biibi a Gadu ku buka nöö

aan heepi.

14 Wē nöö dee sēmbē, ee wan sēmbē i taa i a' biibi a Gadu ma ja ta libi a di fasi, nöö di biibi fii dē o heepi i nō? A sa puu i a didibi faja nō? Nōnō, an sa puu i e. 15 Biga ee wan oto biibima kuma i ko a i, hēn a taa aan koosu faa bisi ee nasō aan soni u njan, 16 nöö hēn i taki dēen taa: “Masa Gadu musu dē ku i e, mati. Go kēndē faja nō i njan be bēē fii fuu,” ma fa i taki dē seei ja dēen wan wojo soni, nöö hēn da i heepi ēn nō? Nōnō. 17 Sōseei ee wan sēmbē taa a ta biibi a Gadu ma an ta libi a di fasi u sēmbē sa si taa a ta biibi, nöö di biibi dē, a dē wan sōsō biibi dēen. Aan heepi.

18 A kandē fa mi ta taki aki, sēmbē dē a unu dendu dē di o sa kē fia ku mi taa: “Wē i sabi nō? I, i ta hoi Gadu wēti ta du soni kumafa Gadu kē, ma mi, ma dē sō. Mii ta biibi a mi hati nō a kaba.”

Ma nöö ee wan sēmbē taki sō da mi, nöö i sabi fa mi o piki ēn nō? Mi o piki ēn taa: “Wē, i sabi nō? Fa mi dē aki, ee sēmbē luku mi libi te de kaba nöö de o si taa mi ta libi a di fasi. Mi ta biibi a Gadu tuu. Ma, fa ii sai dē, ee de luku libi fii te de kaba, nöö de o si taa ja ta libi a di fa. Nöö unfa de o du sabi taa i ta biibi a Gadu?”

19 Wē nöö sōseei kandē i taa i ta biibi taa Masa Gadu hēn wanwan nöö da di Gadu u mundu fuu begi, oto gadu an dē möönsō. Wē nöö fa i taki dē nöö a bunu, ma di dē seei an tjika e. Biga dee didibi seei ta biibi sō tu, hēn mbei de ta dēdē ku panta sō.

20 Un dee wisiwasima dē, unfa mi sa du te nöö un ko fusutan taa ee i taa i a' biibi a Gadu ma ja ta libi a di fa, nöö di biibi fii dē wan sōsō soni, aan heepi

da i. ²¹ Biga luku di fesiten sɛmbɛ fuu de kai Abahamu. Fa a bi sai dɛ, di libi a bi libi kumafa di biibi fɛɛn bi dɛ a Gadu, hɛn wɛ mbei a ko dɛ wan bumbuu sɛmbɛ a Gadu wojo e. Wɛ biga a bi tei di wan kodo womi mii fɛɛn tɔ di a bi abi tja go faa tjuma da Gadu kumafa a mandɛɛn. ²² Ja si nɔ? Sɔ Abahamu bi ta biibi Gadu tjika. Fa Gadu ko fan ku ɛn dɛ, hɛn a piki. Nɔɔ hɛn a go u go du di soni Gadu taki dɛɛn. Nɔɔ fa a du dɛ, nɔɔ di biibi fɛɛn ko dɛ wan gbelingbelin biibi awaa.

²³ Nɔɔ sɔ i si a pasa kumafa de sikifi ɛn a di Buku u Gadu taa fu di Abahamu biibi Gadu, hɛn mbei a ko wan bumbuu sɛmbɛ a Gadu wojo. Nɔɔ hɛn de kai ɛn Gadu mati. ²⁴ Nɔɔ sɔ u si taa di libi di wan sɛmbɛ ta libi kumafa Gadu kɛ, hɛn ta buta i i ko dɛ sɔndɔ fɔutu a Gadu wojo e, dee sɛmbɛ. Na te i ta biibi ku buka wanwan.

²⁵ Nɔɔ sɔseei a bi pasa ku di jajo mujɛɛ de ta kai Lakabu. A bi ta dɛ a di kɔndɛ de kai Jelikou ma a bi ta fɛɛɛ Gadu. Nɔɔ hɛn a tjubi dee sɛmbɛ u Masa Gadu nɛɛn wosu, dee bi ko luku di kɔndɛ a wan tjubi fasi, hɛn a lei de oto pasi u de musu toona go. Nɔɔ fu di a bi libi a sɔ wan fasi, nɔɔ hɛn mbei a ko dɛ wan bumbuu sɛmbɛ a Gadu wojo e.

²⁶ Biga leti kumafa u sabi taa wan sinkii sɔndɔ akaa aan libi, nɔɔ sɔseei biibi ku buka sɔndɔ du aan wan wojo heepi tu.

3

Aki Jakobosi ta lei fa sɛmbɛ buka hogi tjika.

¹ Wɛ nɔɔ mi kɛ fan ku un dee sɛmbɛ ta suku fuun ko leima a dee soni u Gadu. Mi taki e, un musu mɛni unu seei o. Biga fa un ta lei sɛmbɛ soni u Gadu dɛ, nɔɔ ee wan sɛmbɛ ja ta libi a di fasi i ta lei dɛ, nɔɔ Gadu o sitaafu i mɔɔn dee otowan tuu.

² Nɔɔ fa u ta taki aki, nɔɔ hii u tuu ta mbei fɔutu ta misi Gadu. Nɔɔ fa woon ta fan ta lei sɛmbɛ dɛ, nɔɔ un musu kɔni ku dee soni un ta taki ku unu buka e. Biga sɛmbɛ buka hogi. A taanga u tii. Ma ee i ta biinga ku ɛn te i ko ta tii ɛn tololo, nɔɔ dee oto kamian fii sinkii o dɛ sɔsɔ soni da i fii tii. Biga di sɛmbɛ di an ta taki sɔsɔ ku ɛn buku, nɔɔ hɛn dɛ sɔndɔ fɔutu.

³ Nɔɔ sɛmbɛ buka piki, hɛn sinkii bigi, ma luku dee gaangaan hasi. I ta buta wan piki tii sɔ a de buka, nɔɔ ku ɛn i ta tii ɛn tja go ka i kɛ. Di tii piki, di hasi bigi, ma tɔkuseei di tii dɛ hɛn ta tja di hasi. ⁴ Sɔseei wan gaan sipi, aluwasi fa a bigi ku aluwasi fa di ventu di ta tuusi ɛn ta a' kaakiti tu, ma wan piki pada nɔɔ ta tii ɛn ta tjɛɛn go ka di sɛmbɛ abi ɛn kɛ faa go.

⁵ Nɔɔ sɔseei sɛmbɛ buka dɛ tu e, dee sɛmbɛ. A dɛ wan piki soni a u sinkii, ma a ta du gaan wooko ta taki gaangaan soni. ⁶ Leti kumafa wan piki faja sa tjuma wan gaan matu, nɔɔ sɔ di buka fuu sa du gaan hogi e. Biga hii dee hogi u goonliba aki tuu, a sɛmbɛ buka de ta kumutu ta paaja ta kaba hii libi fuu a sɔsɔ. Biga di didibi seei, hɛn ta buta sɛmbɛ u de ta suti faja a soni ku de buka.

⁷ Nɔɔ hii dee libi soni u di goonliba aki dɛ a libisɛmbɛ basu kaa, de sa tii de kumafa de kɛ: mbeti, ku fou, ku sindeki, ku dee soni ta libi a wata tuu. ⁸ Ma na wan sɛmbɛ dɛ tjika u tii ɛn seei te nɔɔ an mbei fɔutu ta taki sɔsɔ soni ku ɛn buka e. Biga hiniwanten sɛmbɛ buka ta dɛ kabakaba ku bita u poi sɛmbɛ libi kaba a sɔsɔ. ⁹ Ku ɛn u ta gafa Masa Gadu u Tata, nɔɔ ku ɛn seei u toona ta siba libisɛmbɛ di Gadu bi mbei faa dɛ kuma ɛn seei. ¹⁰ Bunu ku hogi tuu ta kumutu a di wan seei buka. Nɔnɔ, dee sɛmbɛ, di dɛ an fiti sɔ e. Na sɔ di mundu mbei. ¹¹ Biga suti wata ku bita wata an ta kumutu a di wan seei baaku. ¹² Nɔɔ manjan an sa pai apeesina, kɔkɔnɔtɔ an sa pai awaa. Sɔseei tu, di peti di ta puu suti wata an sa puu bita wata mɔɔn.

Aki ta taki u tu pei fusutan.

¹³ Wë un haika e, dee sëmbë. Ee wan sëmbë dë a unu mindi dë, nöö hën a mëni taa a a' bumbuu pakisei ku fusutan, nöö a musu dë u si a di libi fëën e. Sëmbë musu si dee bumbuu du fëën de a ta du, ku sakafasi ku fusutan. ¹⁴ Ma ee i ta haun da otowan ta suku bunu fii wanwan, ja a' toobi ku di otowan fii möönsö, nöö an bunu e. Nöö ee sö i ta libi, nöö ja musu ta waka ta mindi soni ta njan buka taa i abi fusutan. ¹⁵ Biga di lö fusutan dë na a Gadu a ta kumutu e, ma goonliba fusutan di dë. Didibi fusutan seei a dë, nöö di Akaa u Masa Gadu an dë a dendu seei. ¹⁶ Biga ka sëmbë ta haun ku deseei ta suku bunu u de wanwan, nöö naandë buuja ku hii pei hogilibi dë.

¹⁷ Ma di sëmbë di Gadu da fusutan, nöö a o dë u si nëën libi e. Biga hati fëën o dë limbolimbo, nöö a o ta libi fiifi ku sëmbë. A o ta lesipeki sëmbë. An o a' taangajesi. A o ta a' tjalihati u sëmbë. Hiniwanten a o ta mbei möiti faa heepi sëmbë a soni. An o ta luku taa wan sëmbë hei möön di otowan. An o ta ganjan sëmbë a soni tu. Sö dee sëmbë o libi e, dee abi di fusutan u Gadu.

¹⁸ Nöö dee sëmbë dee lo' u libi fiifi ku sëmbë ta heepi otowan u de libi fiifi ku de na de tu, nöö dee lö sëmbë dë o ta tja di bunu libi u Gadu ko a sëmbë dendu te a hia e.

4

Aki Jakobosi ta lei de taa de musu saka deseei a Gadu basu.

¹ Wë dee sëmbë o, faandi mbei un lo' u kisi toobi ku unu seei sö? Na dee taku pakisei fuunu hati ta manda unu fuun libi dee lö libi dë nö? ² Biga dee soni un ta kë wan ta feni de, nöö hën mbei hati fuunu ta boonu ku unu seei tee un ta mëni fuun kii otowan. Un ta haun ta biinga fuun musu abi wan soni, ma wan ta feni ën möönsö. Nöö hën un ta buja ta feti ta du soni ku unu na unu. Ma di soni mbei wan ta feni ën, hën da fu di wan ta begi Gadu faa da i ën. ³ Nöö ee un ta begi ën wan soni seei, ma wan ta feni ën, fu di wan ta begi kumafa a fiti tu. Biga te un ta begi nöö un ta suku soni fuunu seei musu kisi piizii, nöö a kaba.

⁴ Dee sëmbë o, un dë leti kuma wan mujëë di disa di manu fëën go ta lobi oto womi. Biga un disa Masa Gadu, nöö hën un go ta lobi dee soni u di goonliba aki dee Gadu an lobi. Wë nöö ee wan sëmbë i ta lobi dee soni dë, nöö ja sabi taa i ku Gadu dë felantima nö?

⁵ Wë unfa un mëni? Un ninga taa u sösö de bi sikifi a di Buku u Gadu taa: Di Akaa u Masa Gadu di a buta a u hati aki, a ta haun o. Biga an kë oto soni musu ko a u hati möönsö. Ma a ta biinga ku u fuu musu dë fëën wanwan vö.

⁶ Sö Masa Gadu a' toobi ku u tjika e, dee sëmbë, hën mbei a ta heepi u ku ën bunuhati. Nöö di heepi a ta heepi aki, a taanga möön dee taku mëni fuu hati e.

Wan sabi fa a sikifi a Gadu Buku nö? A taa: Gadu ta saka dee sëmbë dee a' gaan fasi, ma dee sëmbë dee ta saka deseei dëën nöö de a ta heepi ku ën bunuhati.

⁷ Nöö hën mbei un musu saka unu seei a di tii u Gadu basu. Un musu feti ku di didibi fu an ko a i hati, nöö a o kule go disa i. ⁸ Pusa go a Gadu e, nöö Gadu seei o pusa ko a i tu.

Un dee sëmbë dee dë ku tu hati, un disa dee hogilibi fuunu e. Un puu dee taku pakisei a unu hati. ⁹ Dee hogi du un bi ta du musu ta hati unu e. Wan

musu go sai dē ta lafu, ma un musu ta kai wolo da dee hogi libi fuunu. Wan musu dē ta wai, ma kēē fuun musu ta kēē. ¹⁰ Un saka unu seei da Masa Gadu e, dee sēmbē, be a hopo unu.

Aki Jakobosi ta taki da de taa de an musu ta kosi otowan ta kuutu soni u de.

¹¹ Nōō dee sēmbē u mi o, fa un ta kosi unu seei ta guunjan unu na unu a baka dē, nōō un musu disa e. Biga te i ta kosi di otowan fii ta si hogi pisi fēēn hiniwan juu, nōō hēn da i ta sōsō di wēti u Masa Gadu seei taa an bunu. Biga Gadu bi da u di wēti taa u musu lobi di otowan fuu. Wē nōō dee wēti u Gadu, na wan sēmbē sa taki ee de bunu ee de an bunu, ma i musu piki de nōō.

¹² Wē biga Masa Gadu hēn nōō ta buta dee wēti, nōō hēn nōō sa kuutu soni fuu paati adjabēē ku leti da u. Hēn nōō sa buta u a sitaafu u dee hogi du fuu, nōō hēnseei nōō sa puu u a sitaafu tu. Wē nōō ambē da ju fii ko dē ta kuutu soni u di otowan fii?

Aki Jakobosi ta bai de fu de mēni Gadu a dee soni de ta du.

¹³ Wē un dee sēmbē dee ta fan dee lō fan aki taa: “Amanjan woo go a sō wan kōndē, nōō woo go tan dē wan jaa ta wooko ta bai soni ta sei, nōō woo feni wan gaan hia mōni,” ¹⁴ nōō un sootu fan un ta fan dē? Un sabi ee amanjan woon dē ku libi nō? Naa unfa un ta pakisei u di libi fuunu? Biga di libi fuu dē kuma wan sumuku fii si pala sō, nōō ja si ēn mōōn.

¹⁵ Nōō ka fuun fan a di fasi dē, nōō un musu taa: “Ee Gadu kē, nōō sō wan soni mi o du.” ¹⁶ Wan si ō? Di gaan fasi un abi, hēn ta mbei un ta njan buka ta konda sōmēni soni a buka. Nōō dee lō pei fan dē an bunu.

¹⁷ Wē nōō sō e, dee sēmbē. Ee wan sēmbē i sabi unfa fii libi bunu ma ja ta libi sō, nōō hēn da i du hogi kaa.

5

Aki Jakobosi ta bai dee guduma mōōn.

¹ Un dee guduma, un musu bai kēē taa un kaba a sōsō awaa. Biga di sitaafu juu fuunu ta ko e. ² Dee gudu fuunu kaba a sōsō. Kopikopi njan dee koosu fuunu tuu fiaa. ³ Di mōni fuunu seei an dē wan wojo soni mōōn, un butēēn dē te a poi. Nōō di poi fēēn dē, hēn o kuutu unu taa wan bi wooko bunu ku ēn.

Nōō fa di gudu fuunu kaba a sōsō dē, nōō sō unu seei kaba a sōsō tu e. Biga di giii hati fuunu dē mbei un kisi wan sitaafu kuma te faja ta tjuma i.

Nōō fa un lai dee gudu fuunu a wosu dē, dee sēmbē, wan sabi taa di goonliba aki o kaba djunsu nō? ⁴ Dee sēmbē bi wooko da unu seei un njan dee mōni u de tuu fiaa, nōō awaa di kēē u de dou a Masa Gadu jesi awaa. Di sēmbē di abi taki a hii mundu liba jei.

⁵ Fa un sai dē, un bi ta libi kumafa un kē a di goonliba aki e. Un bi ta njan ta bebe fuunu, nōō un ko fatu kuma wan fatu kau di de ta kiija ta seeka, fu te juu dou de tjēēn go kii. ⁶ Biga dee bumbuu sēmbē u di kōndē seei un bi ta buta u de musu kii puu, nōō de an bi mbei mōiti mōōnsō fu de puu deseēi a unu maun. Nōō fa u dē aki nōō Gadu seepi o seeka unu awaa e. Sōō.

Aki Jakobosi ta fan ku dee biibima u de tai hati.

⁷ Ma nōō un dee biibima dē, un musu tai hati fu tefa Masa Jesosi ko puu unu a dee sitaafu fuunu basu e. Wan si fa dee sēmbē ta paandi goon ta hoi

pasensi nõ? Te de paandi goon te de kaba, nõ de ta tai hati ta luku di tjuba faa kai nasi di alisi, te juu dou a göö ko lepi u de koti. ⁸ Nõö söseei un musu dẽ tu e. Wan musu lasi hati, ma un musu ta hoi dou, biga abiti mõõn Masa Jesosi o toona ko.

⁹ Nõö hën mbei wan musu dẽ ta kai unu seei nõ ta guunjan unu na unu e. Ee un du sõ nõö woon kisi gaan sitaafu, biga fa mi taki aki, di Gaan Kuutuma seei dẽ leti a dõõbuka kaa ta ko.

¹⁰ Dee sëmbe u mi o, un luku dee fesiten tjabukama dee Gadu bi manda, kumafa de bi ta tai hati ta tja sitaafu, be unu seei ta djeesi de a dee sitaafu ta miti unu tu. ¹¹ Dee sëmbe dẽ bi tai hati go dou, nõö hën u taa de naki kõlõku. Masa Gadu tja de a bunu liba.

Nõö un luku di sëmbe de kai Jopu tu, fa a bi hoi degihati a dee soni dee bi miti ën dẽ. An bi disa Masa Gadu mõõnsõ. Nõö baka fëen, hën Gadu toona dëen soni te a hia pasa maaka. Biga Gadu abi tjalihati u sëmbe e.

Aki Jakobosi ta lei de peipei soni u de musu du.

¹² Wë nõö dee sëmbe, wan soni mi kë un musu sabi, hën da wan musu tei soni ta soi nëen liba e. Na dee soni u goonliba aki, na dee soni u liba ala, na wan sootu soni seei un musu ta tei ta soi nëen liba mõõnsõ. Ma te un taki aai, a musu tan aai. Te un taa nõnõ, a musu tan nõnõ fu Masa Gadu an musu sitaafu unu.

¹³ Nõö ee wan sëmbe fuunu dẽ ku fuka, nõö be a begi Masa Gadu e. Ee wan sëmbe hati dẽ ku wai, nõö be a ta kanda ta gafa Gadu.

¹⁴ Ee wan sëmbe dẽ a unu mindi sikisiki nõö be a kai dee tiima u keiki e, be de ko nëen ko begi dëen nõö de lobi fatu nëen sinkii a Masa në. ¹⁵ Nõö fa de o begi ku biibi dẽ, nõö di sikima o ko bunu. Biga Gadu o hopo ën. Nõö ee a bi du hogi, nõö Gadu o puu ën a bẽe.

¹⁶ Hën mbei mi taki da unu taa un musu fan ku unu seei ta konda dee hogi dee un ta du ku unu na unu, nõö un ta begi da unu seei. Nõö Gadu o kula unu. Biga te wan sëmbe ta libi bunu kumafa Gadu kë, nõö di begi fëen a ta begi Masa Gadu nõö a ta wooko gaan wooko e.

¹⁷ Wë biga luku di fesiten tjabukama u Gadu de kai Elia. A bi dẽ wan libisëmbe leti kuma u tu. Ma nõö hën a begi wan begi u tjuba an musu kai. Hën a tan dii jaa ku sikisi liba longi, tjuba seei an kai mõõnsõ. ¹⁸ Nõö hën a baka fëen hën a toona begi u tjuba musu kai, nõö hën tjuba toona kai a goonliba, hii soni toona nasi baka. „Hën mbei mi taki da unu taa un musu ta begi e, dee sëmbe.”

¹⁹ Wë dee sëmbe u mi o, ee wan fuunu bi ta waka a di tuutuu lei u Gadu baka te nõö hën a disa go ta libi takulibi, nõö hën wan otowan go tei ën toona tja ko da Gadu baka, ²⁰ nõö di sëmbe di heepi ën dẽ musu sabi taa a puu wan sëmbe a di sitaafu u didibi faja e, di a bi o kisi. Biga a heepi ën u Gadu an musu hoi dee hogilibi fëen a bẽe mõõn.

Da sõ a dẽ e, dee sëmbe.

„Wë nõö mi o tapa di biifi aki. Jakobosi ta manda gaan odi da unu. A tan sõ.”

Di fosu biifi u Petuisi

Wan wōutu a fesi.

Di tjabukama de kai Petuisi bi dē wan u dee tuwalufu bakama u Masa Jesosi, dee bi ta waka ta lontu ku ěn. Nōō hĕn sikifi di biifi aki. Nōō a sikifi ěn da dee biibima u Masa Jesosi dee dē wakama a oto kōndē, faa da de degihati a dee sitaafu dee ta miti de. A taa de musu mĕni dee soni Gadu buta da de u de feni a bakaten, nōō de hoi go dou a di biibi. Nōō a taki sōmĕni soni da de tu unfa sĕmbĕ u Masa Jesosi musu libi.

Aki Petuisi ta manda odi da de.

¹ Dee sĕmbĕ o, mi, Petuisi, ta mbei di pampia aki. Mi da wan u dee Tjabukama u Jesosi Keesitu, nōō mi ta manda di biifi aki da un dee sĕmbĕ u Masa Gaangadu dee dē paajapaaja kuma wakama a dee pepei kōndē u goonliba, kuma Pontusi, Galasia, Kapadosia, ku Asia, te kisi Bitinia. ² Fa un sai dē, unu da sĕmbĕ dee u Tata Masa Gaangadu bi sabi gaanduwe a fesi kaa taa woon ko sĕmbĕ fĕĕn. Nōō hĕn a pii unu tei fuun musu piki di buka u Jesosi Keesitu, be di buuu fĕĕn puu dee hogi du fuunu a unu liba. Fa u dē aki, un ko dē bumbuu sĕmbĕ gbelingbelin a Masa Gaangadu wojo, nōō di Akaa fĕĕn wĕ heepi unu te un ko sō e, dee sĕmbĕ.

Masa Gaangadu musu dē ku unu e, ta heepi unu gaanfa ku ěn bunuhati. A musu da unu kōtōhati seei.

Aki Petuisi ta gafa Gadu fu dee soni dee u sabi taa woo feni a bakaten fu di u ta biibi.

³ Un boo ta gafa Masa Gaangadu e, dee sĕmbĕ. Hĕn da di Tata fuu Masa Jesosi Keesitu ku ěn Gadu tu, nōō u musu hopo ěn nĕ. Biga a bi abi gaan tjalihati fuu, nōō hĕn a tooka u hati mbei u ko wan hii njunjun sĕmbĕ kuma tide pai mii. Fa a weki Jesosi Keesitu baka a dĕdĕ dē, a mbei u ko ta abi wan gaan biibi a u hati di an ta kaba mōōnsō, taa woo feni libi a Gadu nōōmō a bakaten.

⁴ Nōō u sabi tu taa woo feni hii dee soni dee Gadu abi u da u, fu di u dē sĕmbĕ fĕĕn. Nōō dee soni dee woon feni dē, de an dē kuma soni u goonliba aki e. Biga na wan daka seei de o sa poi kaba a sōsō mōōnsō. De an o lasi di waiti u de mōōnsō tu, fu wa kai de soni mōōn. Nōō de dē leti a Masa Gaangadu kōndĕ ala, ka Gadu seei ta tjubi de da u fuu feni de a bakaten.

⁵ Nōō fu di un ta biibi ěn hedi, dee sĕmbĕ, nōō a ta tjubi unu ku ěn kaakiti fu te di lasiti daka dou. Nōō di juu dē, hii di heepi fĕĕn di a bi abi kabakaba kaa faa heepi u, hĕn tuu o ko a limbo awaa u sĕmbĕ si.

⁶ Nōō te un ta mĕni dee soni dē nōō un musu ta wai e, hii fa un ta tja sōmĕni pei sitaafu ku fuka a di mindi aki. ⁷ Wĕ biga dee sitaafu dee un ta tja naandĕ, de dē kuma wan soni ta pooba unu luku nōō, u sĕmbĕ sa si taa di biibi un ta biibi Masa Jesosi dē wan tuutuu soni. Na sipootu un ta mbei.

Dee sĕmbĕ o, un sabi fa dee sitaafu dē da unu nō? De dē kuma te de ta jō goutu puu kaka, fii sa puu di gbelingbelin goutu tei. Sō wĕ dee sitaafu ta heepi di biibi fuunu faa musu ko gbelingbelin. Ma di biibi fuunu dē, a bumbuu pasa goutu gaanfa e. Biga hĕn an dē wan soni o poi kaba a sōsō mōōnsō, kumafa goutu ta kaba a sōsō. Nōō ěe un ta biibi go dou, nōō woon feni gafa ku nĕbai di juu ten Masa Jesosi Keesitu o ko a limbo u sĕmbĕ si di kaakiti fĕĕn di a abi.

⁸ Fa Masa Jesosi sai dë, dee sëmbë, hën da di Sëmbë di wan bi si wan daka, ma tókuseei un ta lobi ën. Hii fa wan ta si ën fa u dë aki seei, ma un ta biibi nëën liba, nöö hën Gadu buta wan gaan wai a unu hati te wan sa kondëën da sëmbë fa a dë. ⁹ Nöö di soni mbei un ta wai sô, fu di Gadu ta heepi unu ta seeka di hati fuunu fu an musu kaba a sôsö. Hën wë da di soni di un bi suku a Masa Jesosi di un ko biibi ën e.

¹⁰⁻¹¹ Wë nöö di heepi Gadu ko ta heepi u a di ten aki, nöö hën wë dee fesiten tjabukama fëën bi ta biinga seei fu de fusutan e, ma de an bi sa fusutëën möönsö. Biga di ten de bi dë a goonliba aki, nöö di Akaa u di Keesitu bi ta ko a de liba, nöö de bi ta konda fa Gadu o heepi u a bakaten aki ku ën bunuhati. De bi ta konda seei fa di Paamusi Kõnu o ko a goonliba ko tja pena, te bakaten nöö a o kisi sômëni nëbai. Nöö fa de ta fan dee lö soni dë, nöö de bi kë sabi ee na un ten de o pasa, ku andi ku andi musu pasa bifö di lö ten dë o dou.

Ma hii fa de ta suku fini a dee soni dë, ma de an ko sabi de möönsö. ¹² Nöö hën de ko fusutan taa na soni u de de dë, ma de dë fu wi dee sëmbë dee o ko a bakaten aki.

Nöö hën u dë tee di ten aki, „nöö hën wë i si Masa Jesosi ko e. Nöö hën dee tjabukama fëën ko konda di Buka fëën da unu te de kaba. Nöö di Buka dë, hën wë da di wan seei soni di dee fesiten tjabukama bi ta taki. Nöö fa dee sëmbë konda di buka da unu dë, nöö ku di kaakiti u di Akaa u Gadu di a manda kumutu a liba ala ko da u, ku ën wë de kondëën.

Nöö, dee sëmbë, dee soni u ta taki aki, gaan soni de dë e. Biga dee basia u Masa Gaangadu dee ta dë a Gadu Kõndë ala seei ta bendi ta luku ee deseei sa sabi soni u de tu.

Aki ta lei u fa u musu libi

di njunjun libi.

¹³ Nöö hën mbei un musu buta ku unu seei, dee sëmbë, fu wan fika gudjuu dë. Un musu tai hati ta buta mëni gaanfa a dee bunu Gadu o da unu ku ën bunuhati a di ten di a o tja Jesosi Keesitu ko a limbo.

¹⁴ Nöö leti kumafa wan mii ta piki ën tata buka a soni, nöö söseeei un musu ta piki Gadu buka a soni tu. Wan musu ta nama ku dee lö hogi dee di hati fuunu bi lobi u du di ten wan bi sabi Gadu e. ¹⁵ Wë biga di Sëmbë di kai unu fuun ko nëën aki, a dë wan limbolimbo Sëmbë söndö föutu, nöö sö un musu dë tu e, dee sëmbë. Libi fuunu musu dë gbelingbelin a hii futu. ¹⁶ Biga Gadu bi taki a di Buku taa:

Mi dë limbolimbo söndö föutu,
nöö söseeei un musu dë tu.

¹⁷ Dee sëmbë o, fa un ko ta kai Gadu unu Tata aki, hën ta kuutu hii sëmbë makandi a di fa i ta libi. Nöö fëën mbei un musu ta mëni ën nöömö ta lesipeki ën gaanfa, hii di ten un ta libi kuma wakama a goonliba aki. ¹⁸ Wë biga an dë taa wan soni di sa poi kaba a sôsö kuma möni sô a tei paka puu unu a di sôsö libi di un bi lei a dee gaan sëmbë fuunu e. ¹⁹ Ma di buuu u „Jesosi, Keesitu di dii möön hii soni, hën wë paka puu unu. Fa de kii ën dë, nöö a bi dë kuma dee sikafu mii de bi ta kii ta paka paima u hogi du nöömö naandë. Nöö leti kumafa dee sikafu mii bi musu dë gbelingbelin söndö föutu, nöö söseeei Masa Jesusi bi dë tu.

²⁰ Wë nöö gaanduwe kaa bifö goonliba mbei, Masa Gaangadu bi buta taa sö a o manda Masa Jesosi ko paka di paima dë da u. Ma tefa di bakaten aki bifö di soni dë ko a limbo fuun sa feni heepi nëën awaa.

²¹ Nöo di nama un ko nama ku Masa Jesosi dë, dee sëmbë, hën heepi unu fuun ko biibi Gadu e. Biga un ko sabi fa a weki Masa Jesosi a dëdë te a tjëen go te a di möön hei kamian a liba ala. Hën mbei un ko ta buta mëni nëen gaanfa taa hii dee soni a bi paamusi unu tuu, woon feni de nöömö.

²² Dee sëmbë o, un bi jei di tuutuu lei u Gadu kaa, nöo hën wë i si un ta piki ën tefa hati fuunu ko dë limbolimbo, un ko ta lobi unu na unu söndö ganjan. Ma nöo un musu ta lobi unu seei möön taanga eti e, ku hii unu hati. ²³ Biga un ko feni wan hii njunjun libi awaa kuma wan njunjun mii di de pai. Ma di lö böngö di i si pai unu dë, na libisëmbë böngö e, di sa kaba a sösö, ma di wöutu fu Gadu wë. Hën da di böngö di mbei un feni di njunjun libi dë.

Nöo fa di wöutu u Gadu sai dë, dee sëmbë, a dë kuma wan libilibi soni ta wooko a u hati dendu ta seekëen, nöo an o kaba a sösö möönsö. ²⁴ Biga un sabi di soni di Gadu bi taki. A taa:

Hii libisëmbë tuu dë kuma ahun ta lenguwa jööö sö.

Nöo hii nëbai fu wan libisëmbë dë kuma wan folo ta dë a sabana, te fii sabi a dëe puu kai kaba a sösö.

²⁵ Ma di wöutu u Masa, hën a ta dë fu nöömö.

Nöo hën wë da di wöutu i si de bi tja ko konda da unu e, dee sëmbë.

2

¹ Wë di un ko jei dee soni dë kaa, nöo un musu disa dee hogi fasi dee un bi abi e, dee takuhati fasi sö, bödjëë fasi, ganjan sëmbë fasi, haun, ku waka njan sëmbë a baka. Un musu puu dee soni dë tuu fiaa a unu libi.

²⁻³ Nöo fa i si i bi tesi luku fa Masa abi bunuhati tjika dë, nöo i musu ta dë nëen baka nöömö leti kuma wan tide pai mii ta hangi di bobiwata fëen mama. Sö un musu ta abi hangi da di wöutu u Gadu fuun musu ta sabi soni fëen. Nöo ee un dë sö, nöo woon nango a fesi seei, te un ko gaangan sëmbë a di biibi.

Aki ta taki soni u di wosu u Gadu ku di mama sitonu

u di wosu.

⁴ Dee sëmbë, un boo toona mëni di soni di bi dë sikifisikifi a Gadu Buku e. De bi tuwë wan sitonu a kapëë, ma Gadu si ën kuma wan gaan bumbuu soni. Nöo hën a tei ën buta ko di mama sitonu u di wosu fëen. Ma nöo di Sitonu i si dë, libilibi soni a dë e, dee sëmbë. Biga Masa Jesosi hën wë da di sitonu dë. Ku ën Gadu seti di wosu fëen.

⁵ Nöo fa un ko ta biibi ën dë, nöo unu seei ko kuma wanlö libilibi sitonu tu, di Gadu ta tei ta nama ku Masa Jesosi makandi faa mbei hën wosu. Ma nöo di wosu u ta taki aki, na soni u si ku wojo e. Akaa soni a dë.

Nöo na di wosu nöo Gadu tei unu mbei e, dee sëmbë, ma a tei unu tu fuun ko dë wanlö apaiti sëmbë fëen kuma mindima ta tja peesenti go dëen. Nöo dee peesenti un ta tja go dëen dë, deseeri an dë u si ku wojo tu. Soni na akaa fasi deseeri dë tu e, nöo de ta suti da Gadu seei, fu di unu ku Jesosi Keesitu nama.

⁶ Nöo di soni u bi taki dë, de bi sikifi ën buta a di Buku u Gadu taa: Un luku, mi tja wan sitonu go buta a Sion dë.

Ku ën mi o seti di wosu u mi.

Nöo di sitonu dë, a dii möön hii soni.

A dë wan gaan bumbuu sitonu di mi tei apaiti.

Nöo ee wan sëmbë i abi biibi nëen liba, nöo ja o lasi möönsö fii tja sen a bakaten. Sö Gadu taki e, dee sëmbë.

⁷ Wë nõõ di Sitonu i si de taki dë, gaan bumbuu soni seei a dë tuu da u dee sëmbë ta biibi ën. Ma dee sëmbë dee an kë biibi, nõõ, an dë wan wojo soni da de. De dë kuma dee sëmbë dee di Buku bi taki ta mbei wosu. A taa:

Di sitonu di dee sëmbë dee ta mbei wosu an bi kë seei
te de tuwë a kapëë,

hën ko dë di mama sitonu u di wosu.

⁸ Ma di Buku taki wan oto soni u di Sitonu dë tu taa:

A dë wan sitonu di sëmbë ta naki futu nëën ta kai.

Hën ta tuwë sëmbë.

Wë da sô i si taa a buta kaa taa dee sëmbë dee an ta kë piki di buka u Masa Jesosi, nõõ sô de o kaba a sôsô.

⁹ Ma unu, wan dë sô e, dee sëmbë. Fa un ko ta biibi Masa Jesosi dë, nõõ un ko dë wanlô apaiti sëmbë dee Gadu tei ko fëën seei. Un ko dë a dendu u wan kõnu famii ta tja peesenti go da Gadu. Un ko dë wan fôluku u Gadu di dë fëën vö, fuun musu ta konda da sëmbë kumafa a bumbuu tjika, ta gafëën.

Biga a kai unu puu a dungu tja ko a di waiti limbo fëën. ¹⁰ Wan bi dë wan wojo soni a wan ten ala e, dee sëmbë, ma fa u dë aki un ko dë wan apaiti sëmbë fu Gadu gbolo. A di ten ala wan bi si fa Gadu abi tjalihati, ma awa un ko si ën awaa.

Aki ta lei fa u musu libi wan bunu libi ku saka fasi.

¹¹ Un dee lobi mati u mi o, fa u dë aki wan dë goon mii u di goonliba aki mõn e, ma un dë wakama nõõ. Döösë sëmbë seei un dë. Nõõ fëën mbei mi begi unu baa taa dee hogi soni dee libisëmbë ta hangi u du, wan musu ta da de pasi a unu libi mõnsô. Biga de ta biinga u poi di hati fuunu kaba a sôsô.

¹² Ma unu musu ta libi bunu a dee sëmbë dee na ta biibi naandë wojo e. Nõõ fa de o ta kosi unu taa un ta du hogi dë seei, ma de o ko si gbelin taa bumbuu soni nõõ un ta du. Nõõ bakaten de o ko ta gafa Masa Gadu fuunu hedi a di daka di a buta faa ko a u.

¹³ Fa un ko nama ku Masa dë, nõõ un musu ta saka da hii dee tii dee lanti buta e. Un musu ta saka da di kõnu biga hën da di mõn hei wan. ¹⁴ Nõõ un musu ta saka da dee takima tu, dee a pii tei buta a kamiankamian. Biga di soni mbei a buta de, fu de musu ta sitaafu dee sëmbë ta du hogi, nõõ de gafa dee sëmbë ta du bunu.

¹⁵ Gadu kë fuun ta libi bunu e, dee sëmbë. Biga te un ta libi sô, nõõ dee sëmbë dee ta fan sôndö fusutan ta kosi unu dë, nõõ de o ko dë pii. Biga de o ko si taa sôsô soni de ta taki.

¹⁶ Fa Masa Gadu puu unu a dee pepei wëti basu buta ko fii dë, nõõ un musu libi kuma fiima tuu. Ma ja musu dë ta du hogi fu di i kumutu a wëti basu hedi, kwetikweti. Ma be i toona ta saka i seei da Gadu kuma wan saafuma fëën.

¹⁷ Nõõ i musu ta libi a wan lesipeki fasi ku hii sëmbë. I musu ta lobi dee otowan dee ta biibi Masa Jesosi kuma i. Nõõ i musu ta fëëë Masa Gaangadu tu e, fu wan du na wan soni di an kai ku ën. I musu ta lesipeki kõnu ta luku ën fu wan hei sëmbë tu.

¹⁸ Nõõ mi kë taki wan soni da un dee saafuma dee ta wooko da wan goonliba masa. Mi taki e, un musu ta lesipeki dee masa fuunu gaanfa e, dee sëmbë. Un musu ta saka a de basu. Nõõ fa mi fan dë, na dee ta libi bunu ta abi pakisei a unu liba nõõ e, ma dee ta libi hogi ku unu tu.

¹⁹ Wë biga ee wan sëmbë i ta kisi sitaafu di ja bi musu kisi ma i ta tjëën ku pasensi fu di i ta mëni Gadu hedi, nõõ hën da i ta libi seei kumafa Gadu kë.

²⁰ Ma ee i bi du hogi nõõ hën de fon i fëën hedi, nõõ i tjëën ku pasensi fu di i sabi taa hogi i bi du tuu, nõõ di dë an dë gaan soni e. Biga i seei suku ën.

Ma ee bunu nöö i ta du nöö i kisi sitaafu fëen, nöö hën i tjëen söndö guunjan, hën da i libi kumafa Gadu kë. ²¹ Biga fa Gadu kai unu fuun ko sëmbë fëen dë, nöö a fiti fuun tja sitaafu ku pasensi e, dee sëmbë. Biga „Masa Jesosi„ Keesitu seei bi tja sitaafu fuu hedi söndö guunjan, nöö fëen mbei u musu ta tjëen sö tu. Nöö te u du sö, hën da u ta waka nëen baka a di lö futu dë tu.

²² Fa Masa Jesosi sai dë, a libi leti kumafa di Buku bi taki fëen e, taa: Hën an bi du hogi wan daka.

Na wan ten seei a taki ganjanganjan soni.

²³ Biga di dee sëmbë bi ta kosi ën ta dëen gaan buka ku gaan sen dë, nöö an jabi buka kosi de möönsö e. Di de du hogihogi ku ën, an bë wojo da de möönsö tu, ma a disa de da di Sëmbë di ta kuutu a wan leti fasi.

²⁴ Nöö fa i si a tja dee hogi du fuu nëen sinkii a di lakpa pau dë, nöö wa dë a de basu möön e. U dëdë da de, fuu sa toona libi wan bunu libi awaa.

Dee sëmbë o, dee maaka dee Masa Jesosi kisi nëen sinkii dë, de wë kula unu e, mbei un ko bunu. ²⁵ Fa un bi sai dë, un bi dë leti kuma wanlö sikapu na abi tiima. Sö un bi ta waka fanjanfanjan tjika. Ma fa u dë aki un ko feni di leti sëmbë di fu tii unu. Nöö di Sëmbë dë, hën ta luku di hati fuunu be a dë tololoo a pasi.

3

Aki ta lei fa manu ku mujëe musu libi ku deseie.

¹ Nöö awaa mi kë fan ku un dee mujëe dë ku manu taa be un ta saka unu seei a dee manu fuunu basu e. Nöö ee wan fuunu sai dë hën manu an piki di buka u Gadu eti, nöö a o bia piki ën söndö i fan ku ën. ² Biga a o si taa i ta libi wan gbelingbelin libi ku lesipeki u Gadu.

³ Nöö fa i si un ta beei di uwii fuunu a dee peipei fasi dë, so juu un ta bisi gaan waiti koosu, ee nasö goutu soni a unu sinkii, nöö na a dee lö soni dë un musu suku gafa e, dee mujëe. ⁴ Ma di gafa fuunu musu dë a di fa i hati dë. Te i ta libi a wan saapi fasi, pii fasi sö, hën da di soni Gadu ta kai gaan waiti soni e. Nöö di waiti dë an o saka möönsö.

⁵ Sö wan waiti dee mujëe u fesiten bi abi kaa, dee bi dë apaiti da Gadu ta mëni ën fu de feni wini nëen a bakaten. Fa de bi sai dë, nöö de bi ta saka da dee manu u de. ⁶ Biga luku fa Sala bi ta saka dëen manu Abahamu ta kai ën “Masa”. Nöö ee un ta libi a sö wan leti fasi nöö woon ko ta djeesi Sala kuma unu da mii fëen. Nöö an o dë fuun ta dë fëëfëëe.

⁷ Nöö un dee womi dee dë ku mujëe, un musu ta fii da dee mujëe fuunu e. Un musu ta lesipeki de fu di de da di möön suwaki wan. Wë biga fa un sai dë, unu ku de tuu o feni di libi u Gadu makandi di a o da unu ku ën bunuhati fu di un dë sëmbë fëen. Nöö te un ta libi bunu ku dee mujëe fuunu, nöö Gadu o piki dee begi fuunu tu.

Aki ta lei taa a möön bunu fii tja sitaafu fu wan soni di ja du, möön leki i tjëen fu di i du hogi.

⁸ Nöö awaa mi o fan ku hii unu tuu taa be un ta libi makandi ku wan hati e. Un musu ta fii ku dee otowan fuunu ta lobi unu seei kuma baaa ku baaa. Un musu ta abi tjalihati da unu na unu, ta libi ku sakafasi. ⁹ Ee wan sëmbë du hogi ku i, ja musu du hogi ku ën baka e. Ee wan sëmbë kosi i, disëen. Na toona kosi ën baka, ma begi Gadu dëen be a feni bunu. Biga sö Gadu bi kai i fii libi, dee sëmbë, nöö joo feni bunu nëen.

¹⁰ Biga wë haika fa di Buku taki. A taa: Ee wan sëmbë i kë abi piizii ku di libi fii,

nöö i musu ta duwengi i seei fu ja fan taku fan.

Ee i kë u di libi suti da i,

nöö i musu kõni fu ja ganjan sëmbë ku buka.

¹¹ I musu kaba ku hogi du, nöö i bia ta du bunu.

I musu ta suku fii dë fiifi ku hii sëmbë.

A di dë baka fii ta biinga nöömö.

¹² Biga Gadu ta luku dee sëmbë ta libi bunu nëen wojo faa heepi de,

nöö a dë setiseti jesi faa jei dee begi u de.

Ma di sëmbë di ta du hogi,

hën a o bia baka da.

Sö di Buku taki e.

¹³ Wë be mi hakisi unu wan soni, dee sëmbë. Ee i ta biinga nöömö fii ta du bunu wanwan, nöö ambë da di sëmbë di o du hogi ku i? ¹⁴ Ma etiseei ee i kisi sitaafu fu wan bunu soni di i du hedi, nöö hën da Gadu naki i kõlök u e.

Ja jei fa di Buku taki nõ? A taa:

Na fëëë libisëmbë te de ta bë wojo da i e.

Na panta da de seei.

¹⁵ Ma Masa Jesosi Keesitu hën nöö fuun ta mëni a wan apaiti fasi a unu hati, dee sëmbë, biga hën da di Masa fuu. Hën da Gadu seei.

Nöö i musu ta dë kabakaba hiniwanten fu ee wan sëmbë hakisi i taa: “Unfa i du ta pakisei taa joo feni wini a bakaten?” nöö i musu sabi fa u piki ën. Ma ja musu piki ën ku gaan fasi e, ma ku saapi fasi, ku lesipeki. ¹⁶ Biga hati fii musu ta dë limbolimbo nöömö a hii futu.

Fa i ku Jesosi, Keesitu ko di wan dë, dee sëmbë, nöö i musu ta libi bunu nöömö e. Nöö te i libi sö, nöö sen musu u kisi dee sëmbë dee bi ta suku u poi unu në fu takuhati fasi dë. Biga de o si taa sösö de bi ta du.

¹⁷ Dee sëmbë o, ee Gadu si taa a fiti fii tja sitaafu, nöö a möön bunu i tjëën fu wan bunu soni di i du hedi, möön leki fu wan hogi soni di i du. ¹⁸ Biga Jesosi, Keesitu seei bi tja sitaafu tee fa de kii ën dë, hii fa an bi du hogi wan daka. Fa a dëdë dë, nöö dee hogilibi fuunu wë a paka di wan pasi dë fu nöömö e. Di Bunulibima dë hën tja sitaafu a u dee takulibima aki kamian, faa sa tja u ko a Gadu.

Fa de kii Masa Jesosi dë, dee sëmbë, a dëdë tuu, ma di akaa fëën hën a fika ku libi. ¹⁹⁻²⁰ Nöö hën a go konda di buka u Gadu da dee akaa u dee sëmbë bi dëdë a di ten u Noa, ka de bi go dë a di kamian ka de an sa kumutu möön. Dee sëmbë dë, de an bi kë piki di buka u Gadu a di ten di Noa bi ta mbei di gaan boto. Hii fa Gadu bi ta wasiköi de ta hoi pasensi da de seei, ma nöö de an bi kë piki möönsö. Fëën mbei aiti sëmbë nöö bi fika ku libi, dee na dëdë a wata a di ten dë.

²¹ Nöö hën di wata dë, hën da wan soni ta lei u fu di dopu di u ta dopu fa u dë aki. An dë taa sundju a ta puu a u sinkii e, ma a ta lei sëmbë taa u mbei buka ku Gadu ku wan limbolimbo hati, fuu sa feni heepi nëen. Nöö di heepi dë, u sa feni ën fu di Jesosi Keesitu bi toona weki baka a dëdë. ²² Nöö di a weki baka, hën a subi go tee a liba ala e, nöö awa a dë a di kaba heima kamian a letimaun së u Gadu. Nöö hii dee basia u Masa Gaangadu kõndë tuu, ku hii takima, te kisi ku hii dee kaakiti u mundu tuu fiaa dë nëen basu fa u dë aki. Hën abi taki a de liba.

dë fanöudu tjika.

¹ Söö. Wë dee sëmbë, kumafa u taki dë, „Jesosi„ Keesitu hën tja sitaafu nëen sinkii. Nöö sö nöö unu seei musu dë kabakaba u tja sitaafu tu e. Wë biga te i ta tjëen söndö guunjan fu di i ta mëni Masa Jesosi hedi, nöö a o ta seeka di hati fii te nöö joo ko kaba seei ku hogi du. ² Nöö dee taku hanga ta ko a u libisëmbë hati, ja o dë a de leiki möön, ma joo ta dë a Masa Gaangadu leiki fu hii di libiten fii di fika da i a goonliba aki. Fa a kë fi du, nöö sö joo du.

³ Biga un bi ta libi te tjika kaa kumafa dee sëmbë an sabi Gadu ta libi e. Un bi ta du fanafiti soni a di së u manu ku mujëe. Un bi ta miti makandi ta bebe ta döngö ta bai ta kai olo ta booko Gadu wëti tee, ta begi dee soni dee an dë fanöudu fuun begi. Dee lö libi dë wë un bi ta libi.

⁴ Ma fa u dë aki, wan ta libi sö möön. Nöö a ko bigi seei da dee sëmbë unu ku de bi ta libi dee lö libi dë makandi. A ko fika de ta luku unu kuma wan hii oto sëmbë fu di wan ta kule go mökisi ku de möön a dee peipei hogi de ta du. De ko ta kosi unu seei. ⁵ Ma de musu fu piki di Sëmbë nöömö e, di dë kabakaba fu kuutu hii sëmbë, dee dëdë wan ku dee libi wan tuu.

⁶ Fëen mbei di buka u Masa Jesosi bi konda da dee sëmbë dee dëdë kaa e, fu aluwasi fa de bi kisi sitaafu dëdë a libisëmbë fasi seei, ma nöö di akaa u de sa feni libi a Gadu.

Aki ta lei fa i musu wooko

ku dee kõni Gadu da i.

⁷ Dee sëmbë o, fa u dë aki di ten ko zuntu u hii soni musu kaba, nöö un musu dë ku fusutan e, fuun sa begi Gadu a wan bumbuu fasi. ⁸ Ma di gaan soni, hën da un musu ta lobi unu na unu makandi gaanfa. Biga ee i lobi wan sëmbë, nöö ee a ta du sömëni soni seei dee an ta kai, ma nöö ja o si de biga i lobi ën.

⁹ Nöö un musu ta kisi unu seei ta hoi a wosu ku piizii e, söndö guunjan, dee sëmbë.

¹⁰ Nöö fa Masa Gaangadu paati dee kõni fëen da unu dë, hiniwan fuunu musu ta wooko ku di fëen a wan fasi di ta heepi otowan e. Biga a da unu de peipei ku ën bunuhati, nöö un musu ta wooko ku de a wan futoou fasi.

¹¹ Kuma ee wan sëmbë i abi di kõni fii ta konda Gadu wöutu seei di dë. Ee wan sëmbë i ta heepi sëmbë a soni, nöö ja musu du ën ku i seei kaakiti. Ma i musu du ën ku di kaakiti u Gadu. A hii dee lö soni dë tuu, Masa Gaangadu hën nöö musu kisi gafa e. Biga hën wë ta da u dee kõni fu di u nama ku Jesosi Keesitu. Fa a sai dë, hën nöö musu feni hii nëbai ku hii kaakiti fu nöömö teego. A tan sö.

Aki ta taki soni u sitaafu möön.

¹² Wë un dee lobi sëmbë u mi dë, wan musu tei di sitaafu un ta tja naandë u wan gaan soni e, hii fa a hebi seei. Wan musu luku ën kuma wan soni di an bi musu miti unu. ¹³ Ma be un ta wai seepi. Biga un ko ta fii makandi ku „Masa Jesosi„ Keesitu a dee sitaafu dee a bi tja. Nöö tee di juu ten dou faa ko a limbo fu hii sëmbë musu si di gaan waiti fëen di a abi, nöö woon ko ta wai gaanfa seei awaa.

¹⁴ Ee sëmbë kosi unu fu di un nama ku Masa Jesosi Keesitu hedi, nöö hën da Gaangadu naki unu kölöku e, dee sëmbë. Wë biga di nëbai Akaa fëen seei, hën wë dë a unu liba dë.

¹⁵ Ma nöö dee sitaafu dee un ta tja dë, de an musu dë fu di i bi kii sëmbë e, ee nasö fu di i bi fufuu. An musu dë tu fu di i ta hulu sëmbë soni hedi, ee nasö

fu hiniwan sootu pei hogi i sa du. Na fu dee lö soni hedi un musu kisi sitaafu e, dee sëmbë. ¹⁶Ma ee fu di un nama ku Masa Jesosi Keesitu hën abi di sitaafu de ta sitaafu unu dë, nöö sen an musu kisi unu fu di dë hedi e. Ma be i ta gafa Gadu nöö fu di a si taa i waiti tjika u ta tja di në taa i nama ku Masa Jesosi.

¹⁷Fa u dë aki, nöö di ten kisi fu di kuutu u Gadu musu seti. Nöö ku u dee sëmbë fëen wosu dendu fosu wë a o seti ën. Wë nöö ee u dee sëmbë fëen seei a ta sitaafu fa u dë aki, nöö dee sëmbë dee an kë piki ën buka wë? Na di u de o möön hebi nö? ¹⁸A dë leti kumafa de bi sikifi a di Buku taa:

Ee dee sëmbë Gadu ta luku nëen wojo fu bumbuu sëmbë,

ee de musu tja sö wan gaan sitaafu

ufö Gadu sa heepi de ,puu hogi a de hati,

nöö dee oto sëmbë wë, dee an dë a Gadu soni seei,

ku dee hogilibima.

Di u de an o möön hebi u tja nö?

¹⁹Nöö da sö e, dee sëmbë. Ee Masa Gadu kë fuun musu ta tja sitaafu ufö, nöö un disa unu seei nëen maun nöö e, be un ta du bunu nango nöömö. Biga hën mbei unu, nöö a dë wan Sëmbë di i sa abi futoou nëen liba nöömö.

5

Aki ta taki soni u dee sikapu u Gadu ku dee tiima u de.

¹Awa mi kë fan ku unu dee sëmbë dee ta dë tiima fu otowan. Fa mi dë aki, miseei dë wan tiima tu e, hën mbei mi sa feni pasi u fan ku unu sö. Biga miseei bi si ku miseei wojo fa ,Masa Jesosi, Keesitu bi tja sitaafu di a bi dë a goonliba aki. Nöö te di juu kisi fu di waiti fëen di a abi musu ko a limbo u hii mundu si, nöö miseei o dë a dendu ta njan di piizii dë tu.

²Nöö mi taki e, taa un musu ta luku dee sëmbë u Gadu bunu, dee dë a unu maun dë. Un musu dë da de kuma wan sëmbë ta luku sikapu ta tja de buta a pasi tololoo fu de an kaba a sösö. Sö un musu ta dini de tjika. Nöö wan musu ta du ën a wan duwengi fasi e, ma be un ta du ën ku piizii, ku wai hati seei. Biga sö Gadu kë. Nöö wan musu du ën tu fu di un giüi u möni hedi, ma fu di un abi wan gaan hangi a unu hati fu heepi sëmbë.

³Fa Gadu buta dee sëmbë a unu maun fuun ta luku de dëen dë, nöö wan musu ta pëe basi a de liba e, ma be un ta libi ku de a wan suti fasi fu de sa djeesi unu. ⁴Nöö te di Möön Gaan Sikafuma ko a limbo u hii sëmbë si ën, nöö woon kisi wan gaan paima nëen.

„Dee sëmbë o, wan sabi fa de ta du te wan sëmbë wini a wan fia kule nö? De ta bisi ën wan uwii kaapusa ta wai ku ën fu di hën da di winima. Sö wan paima di sëmbë dë ta kisi.„ Ma di paima fuunu di woon kisi a bakaten, a o möön waiti gaanfa möön di uwii kaapusa u di winima dë e, biga di fuunu an o dëe kaba a sösö möönsö.

⁵Nöö awaa mi o taki wan soni da un dee kijoo mii tu taa un mëni dee sëmbë dee dë gaan wan fuunu e, fuun saka unu seei a de basu. Nöö hiniwan daka un musu ta abi saka fasi da unu na unu, kuma wan koosu di i lo’ u ta bisi hiniwan daka, an ta kumutu a i sinkii. Sö di sakafasi musu dë gaan soni da unu tjika. Wë biga a dë a di Buku taa:

Gadu dë felantima u dee sëmbë dee abi gaan fasi,

ma dee sakafasi sëmbë a ta heepi ku ën bunuhati.

⁶Nöö fëen mbei i musu saka i seei a Masa Gaangadu basu, be a tii i ku ën kaakiti maun. Nöö te di juu kisi nöö hënseei o hopo i.

⁷Nöö be i tuwë hii dee fuka fii tuu da Gadu e, dee sëmbë, biga a a’ toobi ku i.

⁸ Nöo mi taki e, un musu dë setiseti ku wojo limbo. Biga di gaan felantima fuunu de kai di didibi ta waka zuuu sö ta lontu leti kuma hogimbeti ta suku ambë a sa feni faa tènë pispisi njan. ⁹ Nöo i musu abi biibi a Gadu fii sa taanpu tuwë gogo dëen e, be an feni i kisi.

Fa un ta tja sitaafu dë fu di un ta biibi ën hedi, nöo na unu nöo ta tja dee sitaafu dë e, dee sëmbë. Sö nöo dee otowan fuunu dee ta biibi Masa a kamiankamian a di goonliba aki ta tja de tu.

¹⁰ Nöo di Gadu fuu di abi hii bunuhati o dë ku unu e. Hën bi kai unu fuun ko feni di waiti fëen di ta dë u nöömö, fu di un ko nama ku Jesosi Keesitu. Nöo dee sitaafu an o dë u nöömö e, dee sëmbë, ma de o dë u wan pisiten nöo. Nöo baka fëen, nöo Gadu o da unu böö. A o mbei un ko taanga gingin a di biibi, kuma wan sitonu posu di an sa hön kai. ¹¹ Fa Gadu sai dë, hën nöo da di Gadu di abi kaakiti fu nöömö e. A tan sö.

Aki Petuisi ta tapa di biifi.

¹² Fa mi ta mbei di biifi da unu aki, dee sëmbë, nöo Silifani di mi ta si u wan futoou sëmbë fuu, hën wë heepi mi sikifi ën. Nöo mi mbei ën a wan sati fasi sö fuun feni degihati nëen. Biga dee soni mi sikifi aki, de ta lei unu di bunuhati u Gadu fa a dë tuutuu soni tjika, nöo un musu taanpu nëen gingin e, dee sëmbë.

¹³ Nöo dee biibima u Masa Jesosi dee ta ko makandi a Babilon, dee Gadu bi pii tei leti kumafa a tei unu, nöo de ta manda gaan odi da unu e, ku Maikusi di mi ta si kuma mi seei mihi.

¹⁴ Nöo un da unu na unu gaan odi e, ta baasa unu seei makandi a wan lobi fasi.

Nöo sö e, dee sëmbë. Un musu dë ku kötöhati, hii un dee sëmbë tuu dee ko nama ku Jesosi Keesitu. A tan sö.

Di u tu biifi u Petuisi

Wan wöutu a fesi.

A di biifi aki, Petuisi bai dee biibima u Masa Jesosi a dee peipei lei sëmbë ta tja ko ta ganjan de dë. Biga so sëmbë ta lei de taa Masa Jesosi an o toona ko möön, nöö de sa libi u de kumafa de kë.

Ma Petuisi taa ee de libi hogilibi, nöö de o kisi sitaafu fëen nöömö te di kuutu daka u Gadu dou. Hën mbei de musu biinga u de libi kumafa Gadu kë.

Aki di biifi seti.

¹ Söö. Wë dee sëmbë, mi Simon Petuisi ta mbei di pampia aki. Fa mi dë aki, mi dë wan futuboi fu Jesosi Keesitu, biga mi da Tjabukama fëen. Nöö mi ta mbei di biifi aki da un dee sëmbë dee ko ta biibi Masa Jesosi. Nöö mi sabi taa di biibi fuunu dë, a dë wan gaan bumbuu soni seei da unu, leti kumafa a dë da u tu.

Nöö di soni mbei u ko ta biibi, dee sëmbë, fu di di Gadu fuu di u ta dini aki ku di Heepima fuu, Jesosi Keesitu, ta wooko ku leti. „De an ta luku taa wan sëmbë bunu möön otowan,„ nöö hën wë mbei u ku unu tuu ko ta biibi ën makandi.

² Wë nöö fa un ko sabi Masa Gadu ku Masa Jesosi dë kaa, nöö un musu ko sabi de möönmöön eti e. Biga möön un ko sabi de, nöö möön de o dë ku unu ku de bunuhati ta da unu böö.

Aki ta lei fa u musu libi fu di Gadu kai u ko sëmbë fëen.

³ Nöö mi taki e, dee sëmbë, di fa Masa Gadu abi kaakiti tjika dë, nöö a da u hii soni u abi fanöudu fuu sa abi libi fu teego, hën tu fuu sa libi a wan leti fasi nëen wojo a goonliba aki. Nöö fu di u ko sabi ën, hën mbei a da u dee soni dë. Biga hën kai u fuu sa kisi di waiti fasi di hënseei abi, nöö a kai u tu fuu ko bumbuu sëmbë a hii fasi leti kumafa hënseei dë.

⁴ Wë nöö di u dë a dendu u dee soni dë kaa, nöö Gadu paamusi u sëmëni gaan bumbuu soni e. Nöö ee u tei dee soni a paamusi u naandë ta libi ku de, nöö woo ko kisi di fasi u Gadu a u libi. Nöö dee poipoi libi u goonliba aki an o feni u kisi möönsö, biga wa o ta mëni de seei fuu kë de.

⁵ Dee sëmbë, fa i si un ko ta biibi Masa Jesosi dë, nöö an tjika eti e. Ma i musu biinga fii libi bunu a hii futu. Nöö na di dë nöö, ma i musu biinga tu fii sabi soni „u Gadu,„ möön fini. ⁶ Nöö na di dë nöö, ma i musu biinga fii tii i seei a soni tu. Nöö na di dë nöö, ma i musu biinga fii ta abi taihati a soni go dou. Nöö na di dë nöö, ma i musu biinga fii ta mëni Gadu a hii soni di i ta du. ⁷ Nöö na di dë nöö, ma i musu biinga fii libi ku dee otowan fii kuma baaa ku baaa. Nöö na di dë nöö, ma i musu biinga fii lobi di otowan fii te dou söndö ganjan e.

⁸ Biga ee dee lö soni u kai dë ta göö ta ko möönmöön a di libi fii, nöö di fa i ko sabi Masa Jesosi Keesitu dë, nöö an o dë u sösö. Ma a o tja gaan wini ko da Gadu. ⁹ Ma ee dee lö soni dë an dë u sëmbë si a i libi, nöö hën da ja a' fusutan. I dë kuma bookowojoma, ja sabi naasë i nango, kuma i fëekëtë taa Gadu bi wasi dee hogi du fii puu a i liba.

¹⁰ Dee sëmbë, wan si taa Masa Gaangadu kai unu tei fuun ko sëmbë fëen nö? Wë nöö un musu biinga be a dë sö tuu a unu libi fu sëmbë si e. Biga te un biinga ku dee soni u taki dë, nöö wan o kai kumutu a di pasi u Gadu

möönsö. ¹¹ Nöo te di juu dou, nöo de o tei unu ku gaan wai seei a di köndë ka di Heepima fuu Masa Jesosi Keesitu dë könu ta tii fu nöömö.

¹² Ma fa mi ta fan aki seei, dee sëmbë, ma mi sabi taa un sabi dee soni dë kaa e. Biga un ta hoi gingin a dee tuutuu sondi u Gadu dee un bi kisi. Ma tökuseei mi o toona ta taki de da unu a bakafutu nöömö. ¹³ Nöo a bunu tu fu mi toona ta mëni unu a dee soni de fu sô langa libi dë a mi sinkii eti. ¹⁴ Biga wë mi sabi taa abiti möön nöo di sinkii u mi aki o go fika a wan së ala. Sô Masa Jesosi Keesitu lei mi limbolimbo kaa. ¹⁵ Nöo fëen mbei mi o ta biinga seei fu te di ten mi go, nöo dee soni aki musu fika da unu, un ta mëni nöömö.

Aki Petuisi ta taki fa a bi si

di hei u Masa Jesosi.

¹⁶ Dee sëmbë o, wan sabi fa u bi konda da unu kumafa Masa Keesitu Jesosi abi kaakiti tjika nö, ku fa a o toona ko a di goonliba aki? Wë nöo dee soni naandë, na mindimindi soni u bi taki da unu e. Nöo na libisëmbë köni u bi tei taki de da unu tu, kwetikweti. Ma u seei bi si di hei fëen ku di könufasi fëen di a abi ku u seei wojo. ¹⁷⁻¹⁸ Biga di a bi dë a goonliba aki, nöo u ku ën bi dë makandi a di kunn liba naandë. U seei jesi bi jei limbolimbo kumafa di töngö bi kumutu a liba ala fan ku u. Di juu dë, hën Tata, di da di gaan nëbai Gadu fu mundu, bi dëen gaan hei di a taa: “Wan si di lobi Womi Mii u mi aki nö? Libi fëen ta kai ku mi tee.”

Sô wan töngö kumutu a di kaba hebi kamian ala e, nöo u bi dë leti dë di di soni pasa.

¹⁹ Wë nöo fa u si di soni dë, dee sëmbë, nöo dee soni dee tjabukama bi sikifi a fesi, de tuu ko dë möön limbo da u awaa. Nöo a o bunu da unu tu ee unu seei tei dee soni dee tjabukama bi sikifi ta pakisei. Biga de o dë da unu kuma wan faja ta sëndë a dungu ta lei unu di pasi, fu tee di daka Masa Jesosi toona ko. Nöo a di daka dë, nöo hii fusutan fuunu tuu o ko limbo seei gbegedee, kuma di gaan teeja di ta tja didia ko.

²⁰⁻²¹ Nöo wan soni un musu sabi gbelingbelin, dee sëmbë, taa dee soni dee tjabukama u Gadu bi sikifi buta a Gadu Buku, nöo na wan u de de bi sikifi ku deseeri köni e. Nönö. Ma fu di dee tjabukama bi dë apaiti sëmbë u Gadu, nöo hën di Akaa fëen ko a de liba hën de sikifi de. Nöo sô.

2

Aki ta lei taa te i du hogi,

nöö joo kisi sitaafu fëen.

Jud. 3-13

¹ Ma nöo dee sëmbë, fa i si u bi taki u dee fesiten tjabukama u Gadu dë, nöo ganjansëmbëma bi dë leti a de dendu dë e, ta mbei taa de ta tja Gadu buka tu. Nöo leti sô nöo ganjan leima o dë a unu mindi dë tu, nöo sapisapi de o ta tja dee lei u de ta ko fu de kaba sëmbë a sösö puu a Gadu pasi.

Ma fa dee lö leima o sai dë, libi u de o ta lei taa Masa Jesosi an bi puu de a hogilibi basu eti e. Nöo fëen mbei hesihesi seei de o hai di sitaafu u Gadu ko a de liba. ² Biga sômëni sëmbë o bia ko ta waka a de baka ta libi di wan seei poipoi libi, sensen wan, di de ta libi naandë. Nöo a di fasi dë, de o ta mbei sëmbë ko ta kosi dee humbuu lei u Gadu dee a buta da u aki.

³ Fa i si dee lö leima sai dë, langahati tö nöo de abi sô, nöo de o ta mindi sômëni soni ta taki fu de sa feni soni a unu njan. Ma nöo mi taki da unu taa

di sitaafu di de o kisi a Gadu, a bi dē gaanduwe a de liba zēngēē dē kaa, kuma lakpē. Nōō soni an o tapēen fu an kai a de liba.

⁴ Biga na dee basia fēen kōndē seei Gadu bi disa sōndō da sitaafu e, di de bi booko hēn wēti. A tuwē de go a di gaan sitaafu kamian a wan dungudungu baaku dendu tapa buta dē, fu te di daka dou, nōō a kuutu de da sitaafu.

⁵ Nōō sōseei tu, a di ten u Noa Gadu an bi disa dee sēmbē dee bi libi hogi nēen wojo. A bi sitaafu de e. Biga a singi hii di goonliba tuu pii, kaba dee hogi sēmbē naandē fiaa puu. Noa ku dee sēbēn sēmbē fēen wanwan nōō bi fika. Nōō di soni mbei Gadu tjubi de, biga Noa hēn bi ta konda da dee sēmbē u di ten dē fa u de musu libi bunu a Gadu wojo.

⁶ Sōseei tu, Gadu an bi disa de tu kōndē de kai Sodom ku Gomola sōndō da de sitaafu e. A tjuma de seei gililili fia te a fika sōsō sindja, fu dee hogi sēmbē u dee kōndē dē hedi. Nōō a di fasi dē a buta wan maaka da dee oto sēmbē dee o ko a baka, be de tei kōni a de taa ee deseei ta poi Gadu wēti nōō sōseei a o sitaafu de tu.

⁷ Di juu dē, nōō Lotu wanwan tō nōō a bi puu, biga hēn bi ta libi a wan leti fasi a Gadu wojo. Fa a bi dē a dee sēmbē mindi dee bi ta libi sōndō wēti naandē, nōō a bi dē fukafuka a hati seei fu dee gaan hogi sensen libi de bi ta libi dē hedi. ⁸ Biga hēnseei bi ta si ku ēn wojo, a ta jei ku ēn jesi daka na daka dee soni de ta du, nōō dee poipoi libi u de naandē bi ta da di bumbuu sēmbē dē gaan fuka seei nēen hati. Nōō hēn Gadu puu ēn fu an musu kisi sitaafu mōkisi ku dee hogilibi sēmbē naandē.

⁹ Nōō sō i ta si taa Gadu sabi fa faa puu dee sēmbē dee ta libi bunu nēen wojo fu de an kisi sitaafu. Ma nōō a sabi tu, fa faa hoi dee sēmbē dee ta libi hogi nēen wojo, buta de fu tee di daka dou faa kuutu de da de di sitaafu di de bi musu kisi awaa.

¹⁰ Ma nōō dee sēmbē dee o kisi di mōōn gaan sitaafu, nōō de da dee sēmbē dee ta hopo deseei ta tuwē fu de piki dee gaan poipoi soni de hati ta kē du. Nōō di soni mbei de o kisi sitaafu sō, fu di de an ta kē dē a tii basu mōōnsō.

Aki ta taki soni u dee ganjansēmbēma.

Nōō dee poipoi leima u ta taki aki, un be mi konda soni u de da unu. Fa de sai dē, nōō de abi degihati e. Gaanfasima seei de dē. De an ta fēēē na wan wojo soni seei. Biga dee gaan hei tiima u goonliba aki te kisi dee u mundu ala tuu de ta kosi. Sō de abi degihati tjika.

¹¹ Ma nōō dee basia u Gadu Kōndē, hii fa de abi kaakiti ku taki mōōn dee sēmbē u ta taki aki, ma de an o kosi dee lō hebi tiima dē e. Na wan daka de o kaagi de da Gadu. [Biga de sabi di kaakiti u de.] ¹² Ma dee taku leima mi ta taki aki, de, de aan toobi. De ta sōsō hii soni te dou ku dee soni dee de an ta fusutan tuu.

Fa dee leima sai naandē, de dē leti kuma hogi mbeti e, biga de an ta du soni ku pakisei. De ta du di soni de kē du nōō a kaba. Nōō fa de ta du hogi ku sēmbē ta poi de libi kaba a sōsō tjika dē, nōō a fiti u de kisi de kii tu, kumafa de ta kii takumbeti. ¹³ Nōō mi taki da unu, taa te wan daka Masa Gadu o kaba de a sōsō tu e. A o paka de di paima u di hogi di i si de ta du dē.

Biga fa dee leima u ta taki aki sai dē, hiniwan hogi pakisei di ko a de hati, nōō de ta du ēn seei wajaa a lanti a ndeti ku didia sōndō sen. Hēn da piizii u de kaa. Fa de sai dē, de dē leti kuma sumuku udu a otowan dendu, fii puu tuwē go a wan sē ala. Biga hii fa i si de dē ku unu a tafa sindosindo ta njan ku unu makandi naandē, piizii u deseei tō nōō de ta suku. ¹⁴ De ta tuwē wojo ta

luku dee mujëe u de kisi tja go booko Gadu wëti. De an ta kaba seei u du hogi mōönsō. Sō dee sëmbë naandë dë e.

Fa de sai dë, de ta suku u hai dee sëmbë dee an dë sō taanga a di biibi tja go a de, fu de libi hogilibi kuma de. Nōö di langa bëe u möni di de abi, hën buta de de lei fa u de wini möni a sëmbë tee de ko basi fëen. Mi taki da unu taa di siba u Gadu dë a dee lö sëmbë dë liba e.

¹⁵ Nōö dee sëmbë u ta taki aki, de kumutu a Gadu pasi gaanduwe kaa. De lasi go ta libi kumafa di mi u Beoli de kai Biliam bi ta libi e. Biga Biliam bi lobi möni tefa an bi a' toobi u du hogi faa feni ën. ¹⁶ Ma wan bi jei di soni bi pasa ku ën nō? Di mbeti de kai buliki a ta waka nëen liba dë, hën musu bia fan ku ën a libisëmbë töngö. Nōö sō i si taa di gaan tjabukama u Gadu naandë, nōö wan buliki hën Gadu bi musu tei bai ën puu a di wisiwasi fasi fëen di a ta waka dë, ufō a sa jei.

¹⁷ Wë nōö dee lö poipoi leima dee mi ta taki aki, be mi konda soni u de da unu möön kumafa de dë. De dë kuma wan kiiki ka i nango ta ba wata fii bebe, nōö hën i naki te i go dou, a dëe koti kalalaa. Ja feni wata nëen fii bebe mōönsō. Sō dee lö sëmbë dë dë e. De dë kuma te tjuba baaka faa kai fii feni wata, te wan pisi wan gaan ventu ko böö ën vuuu tjëen pasa fiaa, ja feni wata mōönsō. Sō dee sëmbë i si naandë dë. Hën mbei Gadu seeka wan gaan dungu kamian faa tuwë de go.

¹⁸ Dee lö sëmbë dë, de ta waka ta poolo ta taki sösō ta njan buka. Nōö fu di de sabi taa hogi pakisei ta dë a libisëmbë hati kaa, hën de ta taki soni nōömō fu de weki dee hogi pakisei dë. Biga de ta suku dee sëmbë dee bi kumutu djunsudjunsu a hogilibi basu, u de toona tja de go ta du hogi möön. Sō dee sëmbë aki hogi tjika e. ¹⁹ De ta paamusi de taa ee de ko nama ku de, nōö de o dë fififi, de aan fu hoi wëti möön. Ma hii fa i ta jei naandë, deseei an dë fififi e. Hogilibi wini de buta nëen basu gaanduwe. Biga di soni di ja sa kumutu nëen basu, nōö i da saafu fëen kaa.

²⁰ Wë nōö mi taki e, so u dee sëmbë aki bi kumutu a dee poipoi libi u di goonliba aki basu te de kaba. Biga de bi ko sabi Jesosi Keesitu di dë u Masa ku u Heepima. Hën de toona sai dë ta du sösō teefa hogilibi toona wini de möön, de ko möön hogi möön leki fa de bi dë a fesi.

²¹ Wë mi taki e, a bi sa möön bëtë ee de an bi sabi fa u de libi bunu a Gadu wojo wan daka, möön leki de ko sabi ën te de kaba hën de bia toona go a dee awoo libi u de go ta booko Gadu wëti möön. Di dë hogi poi e, dee sëmbë. ²² Sō wan sëmbë, i sa maakëen leti kumafa de ta koti wan nōngō taa, di soni dagu balaki, hën seei a toona go njan. Sōseei de taa i wasi hagu a wata te i kaba, hën a toona go logoda a pötöpötō dendu möön.

Dee sëmbë i si u ta taki aki, nōö sō de dë e.

3

Aki ta taki taa sëmbë o mbei

de fa, fu di de ta biibi taa

Masa Jesosi o toona ko.

¹ Sō wë un haika, dee lobi mati u mi naandë, disi mbei di u tu pampia di mi ta sikifi da unu kaa. Nōö a hii de tu pampia tuu mi ta konda soni a bakafutu da unu, be pakisei fuunu musu dë limbolimbo. ² Nōö mi kë fuun toona mëni dee soni dee fesiten tjabukama u Masa Gadu bi taki, ku dee soni Masa Jesosi u Heepima bi taki tu, dee un bi jei a u dee Tjabukama fëen seei buka.

³ A di fosu kamian nöö mi kë fuun sabi taa a di kaba ten nöö wanlō mbeisēmbēfama o ko, nöö de o ta waka a dee taku kë u de hati baka. Nöö de o ta mbei un dee sēmbē u Gadu fa seei. ⁴ De o taa: “Wē di Jesosi bi paamusi taa a o toona ko a di goonliba aki, nöö naasē a dē? Dee gaan sēmbē fuu bi dēdē gaanduwe kaa ma soni an tooka mōönsō. „De an weki baka mōönsō u Gadu musu kuutu de, kumafa un ta taki.„ Biga sensi Gadu mbei goonliba tee kisi di ten aki, nöö hii soni dē di wan seei fasi eti.” Sō de o ta taki ta tuwē da unu.

⁵ Ma nöö fa de o ta fan dē, kë seei wē de an kë sabi fa soni tooka tjika kaa e. „Nöö de an kë sabi tu fa di fan u Gadu abi kaakiti tjika u te a taki wan soni nöö a ta pasa.„ Biga di Gadu mbei goonliba, nöö hēn a fan. Hēn wē di fan fēen paati di wata buta hafu a liba, hafu a basu, di goonliba fuu aki ku dee teeja ku dee oto soni u ta si a liba ala tuu fika a mindi. ⁶ Nöö a baka fēen hēn Gadu si taa libisēmbē ta libi hogi poi, hēn a tei dee wata dē hēn a singi hii di goonliba kaba a sōsō piiii, be an fika kumafa a bi dē. „Nöö fa dee sēmbē ta fan taa soni an tooka mōönsō dē, nöö de an sabi taa sō dee lö soni dē bi pasa nō?”

⁷ Nöö hēn a bakaten, hēn Gadu toona fan mōön. A taa di goonliba fuu aki ku dee teeja te dou ku dee oto soni tuu dē a liba ala, de tuu o tjuma kaba wan daka nōömō. Sō a taki buta dē kaa e. Ma nöö fa u dē aki, a ta tjubi dee soni dē eti, be di gaan kuutu daka dou ufō. Biga te wan daka, nöö Gadu o kuutu dee sēmbē dee an bi a’ bisi ku di fan fēen te a kaba, nöö a o manda de go kaba a sōsō. Nöö di juu dē, dee soni u taki dē tuu o tjuma kaba a sōsō. Sō Gadu taki buta e, dee sēmbē. ⁸ „Hēn mbei wan musu piki dee sēmbē ta mbei sēmbē fa dē e.

Nöö wa musu pakisei tu taa kumafa libisēmbē ta konda daka aki, nöö sō Gadu hēn a ta konda. Nōnō.„ Biga a Masa Gadu wojo a dē sō taa wan daka dē kuma wan dusu jaa, wan dusu jaa dē kuma wan daka. Nöö sō e, dee sēmbē.

⁹ Sōseei wan musu pakisei kuma de taa fa Masa Jesosi taa a o toona ko dē, nöö a ta buuja poi. Nōnō, kwetikweti. Ma pasensi nöö a ta hoi da libisēmbē sō. Fa i si a sai dē, an kë fu na wan kodo sēmbē musu lasi kaba a sōsō. Ma a kë u hii sēmbē musu bia de libi ko nēen, fu de sa kumutu a di sitaafu di u taki dē basu.

Aki ta lei andi o pasa te

Masa Jesosi toona ko.

¹⁰ Sōō. Wē dee sēmbē, un musu sabi taa te Masa Jesosi o toona ko nöö a o ko kuma wan fufuuma. Biga na wan sēmbē o sabi di daka. Nöö te a ko, nöö hii dee soni dee dē a liba ala tuu o bai gbou sō paaja go fiaa, de an o dē u si mōön seei. Di juu dē, nöö di goonliba aki ku hii dee soni tuu dē nēen dendu o tjuma gbegedee kaba fiaa.

¹¹ Nöö dee sēmbē, di i si dee soni dē o pasa sō, nöö an fiti fuu libi limbolimbo da Gadu nō? ¹² Fa u ta luku di daka dē, nöö un boo ta watji ēn seei ku wai ta biinga ta du soni fu di daka musu ko mōön hesi. Biga hii fa i si dee soni u di mundu aki o jō kaba a sōsō ku di gaan kendi dē, ¹³ ma nöö wan oto paamusi dē eti e, dee sēmbē. Masa Gadu paamusi u taa wan njunjun goonliba ku wan njunjun mundu o ko a dee di dē kamian. Nöö di njunjun goonliba di o ko dē, nöö hogilibi an o dē nēen fu poi ēn mōönsō e. Nōnō. Ma leti libi wanwan nöö o dē nēen. Sō wē Masa Gadu paamusi u e.

¹⁴ Wē di un ta luku sō wan soni ku wai sō kaa, dee sēmbē, nöö un musu biinga seei fu te Masa Jesosi toona ko, nöö woon dē limbolimbo sōndō föutu ku kötōhati nēen fesi. ¹⁵ Nöö un musu abi ēn a unu pakisei taa fa Masa Jesosi

an ko aki eti nöö pasensi a ta hoi da libisëmbë. Biga a kë da de pasi u de kumutu a dee hogilibi u de basu, hën mbei an ko eti.

„Nöö fa mi ta fan aki taa Gadu o sitaafu hogilibi,„ nöö sö nöö u lobi baaa Paulosu ta sikifi tu, ku di gaan fusutan di Masa Gadu dëen. ¹⁶ Biga hiniwan biifi di a ta sikifi te a dou a dee lö soni aki, nöö sö nöö a ta taki tu. „Hii fa a taki taa Gadu puu u a dee wëti u Isaëli basu, ma hënseei tu ta lei taa wa musu libi hogi libi möön e.„

Fa dee biifi u Paulosu sai naandë, dee sëmbë, soni dë a de dendu di ja sa fusutan wantewante e. Nöö fëen mbei dee sëmbë dee an sabi soni tjika ku dee sëmbë dee an dë gingin a di biibi, nöö de ta tei dee fan fëen tja go a sösö së. Nöö sö de ta du ku hii dee oto pisi u Gadu Buku tuu. Ma nöö fa i si de ta du ën naandë, nöö de seei wë de ta kaba a sösö e.

¹⁷ Wë dee sëmbë, di i si un sabi dee soni aki a fesi kaa, nöö un musu köni seei ku dee fasifasi lei u dee sëmbë ta libi söndö wëti naandë. Wan be de kisi unu tja go ku de e, fuun kai kumutu a di bumbuu kamian un sai naandë.

¹⁸ Ma nöö un musu ta da Gadu pasi be a sa lei unu hën bunuhati möönmöön. Un musu ko sabi Jesosi Keesitu di Heepima fuu möönmöön tu. Biga hën da u Masa, nöö hën wanwan tö abi nëbai a mundu fa u dë aki te kisi fu teego. A tan sö.

Di fosu biifi u Johanisi

Wan wöutu a fesi.

Di sêmbê de kai Johanisi, a bi dë wan u dee tuwalufu bakama u Masa Jesosi dee bi ta waka ta lontu ku ên. (Bakaten de ko ta kai de Tjabukama.) Nöo hên mbei di pampia aki manda da wanlô biibima u Masa Jesosi a dee kamiankamian. A mbei ên da de fu di wanlô ganjansêmbêma bi ko a de ko ta mbei taa Gadu manda de. Ma na Gadu manda de e, ma de ko u ko ganjan dee biibima. Biga de ko ta lei de wanlô poipoi soni ta mindi soni da Masa Jesosi. Hên de toona lei de taa an dë fii hoi Gadu wêti, i sa libi fii kumafa i kê. Hên mbei Johanisi mbei di pampia aki, fa a leti de buta a pasi.

Aki Johanisi ta lei ambê

da Masa Jesosi.

¹⁻² Wê dee sêmbê, fa mi o fan ku unu aki, nöo mi o seti di fan ku wanlô soni u di Sêmbê de ta kai, di Wöutu u Gadu. „Hên seei da Masa Jesosi.”

Nöo a bigi u mundu Masa Jesosi bi dë kaa. „A bi dë ku Masa Gadu a liba ala teefa juu fêên dou, hên a saka ko a goonliba aki fuu sa si di libi u Gadu tuutuu. Nöo hên di a ko,” u ku dee otowan fuu bi jei di fan fêên. U bi si ên ku u seei wojo. U panjêên ku u seei maun. Nöo hên u toona ta konda da unu taa di Sêmbê dë, nêên di Libi u Teego dë di Masa Gadu manda da u aki.

³ Nöo dee soni u bi jei dë ku dee u seei wojo bi si, deseeri u toona ta konda da unu aki, fuun musu sa feni di suti libi di u ku Masa Gadu ku ên Mii Jesosi Keesitu ta libi ku u seei. ⁴ Nöo hên i si u ta mbei di pampia aki da unu fuun musu dë waiwai te dou.

Aki Johanisi ta lei de taa ee wan sêmbê dë u Gadu nöo a musu

ta libi limbolimbo.

⁵ Söo. Nöo di Buka di Masa Jesosi bi da u fuu musu toona konda da unu, nöo hên nöo i si u ta konda da unu aki taa Masa Gadu aan na wan piki hogi nêên hati möönsö. A dë limbolimbo te dou. Na wan piki dungu seei dë nêên.

⁶ Nöo ee wan sêmbê i ta libi hogilibi ma i ta mbei taa i ta libi ku Gadu, nöo hên da i ta mindi soni e. Hên da a di sê u dungu i dë, biga ja ta libi a wan tuutuu fasi. ⁷ Ma ee u ta libi a di sê u limbo kumafa Masa Gadu ta libi limbolimbo, nöo woo ta libi suti ku u seei. Nöo woo dë limbolimbo tu. Biga fu di Jesosi Keesitu, di Mii u Gadu, lasi ên buuu fuu hedi kaa, nöo Masa Gadu ta puu dee hogilibi fuu tuu a u hati fuu ta dë limbolimbo.

⁸ Ma ee u ta mbei taa wa du hogi wan daka, wê nöo u seei u ta ganjan. Nöo hên da wa ta taki di tuu, biga wê u ta du hogi.

⁹ Ma ee u piki taki aai u du hogi tuu, nöo Masa Gadu an o hoi dee hogi du fuu nêên bêê möön. A o ta puu dee hogilibi tuu a u hati nöömö kumafa a bi taki. Wê biga an ta ganjan sêmbê möönsö.

¹⁰ Ma ee u piki taki nöönö wa du hogi wan daka, nöo hên da u ta fia ku Masa Gadu taa a mindi soni da u. Nöo hên da di buka fêên an dë a u hati.

2

¹ Wê dee lobi mii u mi dë, di pampia i si mi ta mbei da unu aki sö, mi ta mbei ên fu wan musu du hogi. Ma ee a ko dë taa un du hogi, nöo un musu sabi taa i abi wan Sêmbê dë a Masa Gadu bandja di ta begi ên da u. Hên da

Jesosi Keesitu, di Sëmbë di an du hogi wan daka. ² Nöo hënseei paka di paima da u. Nöo di paima di a paka da u dë, hën da di dëdë a dëdë fuu hedi, fu Masa Gadu an hoi dee hogi du fuu nëen bëë möön. Ma na u wanwan a dëdë paka di paima da e, ma a dëdë pakëen da hii mundu.

³ Nöo ee u ta piki Masa Gadu buka ta libi kumafa a kë, nöo woo sabi tuutuu taa u ku ën dë. ⁴ Ma ee wan sëmbë i ta mbei taa i sabi Masa Gadu ma töku ja ta piki ën buka ta libi kumafa a kë, nöo hën da ja sabi ën. Soni i ta mindi. Di buka u Masa Gadu an dë a i hati. ⁵⁻⁶ Ma ee wan sëmbë i ta piki ën buka nöo hën da i lobi ën tuutuu ku wan hati.

Nöo ee i kë sabi taa i ku Gadu dë, nöo i musu ta luku i libi ee i ta libi bunu. Biga di sëmbë di ku Gadu dë, nöo hën ta libi kumafa Masa Jesosi bi ta libi di a bi dë a di goonliba aki.

Aki Johanisi da de

wan njunjun wëti.

⁷ Nöo un dee lobi mati u mi dë, mi ta manda wan wëti da unu aki taa un musu lobi unu seei. Nöo an dë wan njunjun wëti e. A dë di awoo wëti di de bi tja ko konda da unu a fesi. ⁸ Ma töku a ko dë kuma wan njunjun wëti aluwasi fa a bi dë a fesiten seei. Biga te un ta piki di wëti aki ta lobi sëmbë kumafa Masa Jesosi ta lobi sëmbë, nöo sëmbë ta si andi da tuutuu lobi awaa. Nöo di dungu u bi dë ta pasa, limbo ta ko kaa.

⁹ Ma ee wan sëmbë ja lobi dee oto biibima kuma i seepi nöo ja sa konda taa i dë a limbo e. A dungu i dë. ¹⁰ Ma ee wan sëmbë i lobi dee oto biibima kuma i seei, nöo hën da i dë a limbo. Soni an dë u bia i hati te nöo i go du hogi. Söseei ja o ganjan di otowan fii faa lasi pasi tu. ¹¹ Ma ee wan sëmbë i ta buuse di otowan fii, nöo a dë kuma i ta waka a dungu söndö faja, ja ta si soni. Ja sa' naasë i nango.

Aki ta lei ambë Johanisi

sikifti di biifti da.

¹² Wë un dee mii, mi ta mbei di pampia aki da unu biga Masa Jesosi paka da unu kaa, nöo Gadu an ta hoi dee hogi du fuunu nëen bëë möön.

¹³ Wë nöo un dee gaan womi, mi ta mbei di pampia aki da unu tu, biga un sabi di Sëmbë di bi dë a seti u mundu.

Wë söseei un dee kijoo, mi ta mbei di pampia aki da unu tu, biga un wini di didibi kaa.

Nöo un dee piki mii dë, mi ta mbei di pampia aki da unu tu, biga un sabi u Tata a liba kaa.

¹⁴ Nöo un dee gaan womi, mi ta mbei di pampia aki da unu, biga un sabi di Sëmbë di bi dë a seti u mundu.

Dee kijoo mii, mi ta mbei di pampia aki da unu biga un ta biibi taanga a Masa Gadu. Di buka fëen ta dë a unu hati nöömö. Un wini di didibi kaa.

¹⁵ Dee mii o, wan musu lobi dee soni u di goonliba aki e, dee an ta kai ku Gadu. Biga ee i ta lobi de, nöo hën da ja ta lobi u Tata Masa Gadu. ¹⁶ Biga dee taku kë u libisëmbë hati ku langawojo ku gaan fasi, nöo dee lö soni dë dë soni u goonliba. De an dë fuu Tata Masa Gadu. ¹⁷ Nöo a' wan daka di goonliba aki o kaba ku hii dee lö libi dë tuu fia. Ma dee sëmbë dee ta piki Masa Gadu buka, de, de an o kaba möönsö, ma de o dë u teego.

Aki Johanisi ta bai de taa de musu mëni deseeri ku dee buusema u Masa Jesosi.

¹⁸ Dee mii o, di kaba ten u goonliba dou kaa e. Biga de bi taki da unu kaa taa te wan ten wan Gaan Buusema u Masa Jesosi Keesitu o ko a goonliba. Nöo fa u dë aki, u musu sabi taa di kaba juu ta zuntu, biga di fasi u di sëmbë dë dë a sômëni sëmbë hati ta wooko kaa. ¹⁹ De bi dë ku u a fesi ma de kumutu go u de, biga u ku de an dë di wan. Biga ee u ku de bi dë di wan, nöo de an bi o go. Ma de kumutu go, hën mbei hii mundu si taa u ku de an dë di wan.

²⁰ Ma unu, wan dë sö e. Biga Masa Gadu tuwë di Akaa fëën a unu liba kaa. Nöo hën ta mbei un ko sabi fuun wegi dee buka luku undi da ganjan wan ku undi da tuutuu wan.

²¹ Wë nöo fa i si mi ta mbei di pampia da unu aki, na fu di wan sabi dee tuutuu soni u Masa Gadu mbei e, ma fu di un sabi de. Nöo un sabi taa di Buka u Masa Gadu ku di buka u dee ganjansëmbëma an dë di wan. ²² Biga di sëmbë di o ko ta fia taa Masa Jesosi nëën da di Paamusi Könu Masa Gadu manda ko da u aki fuu ta biibi ën, nöo di sëmbë di ko taki sö, hën da wan ganjansëmbëma. A dë buusema seei u Masa Jesosi. An kë u Tata Masa Gadu, nöo an kë di Womi Mii fëën ta.

²³ Nöo ee wan sëmbë ko ta fia taa Masa Jesosi an dë di Womi Mii u Gadu, nöo Masa Gadu hën Tata an o dë ku di sëmbë dë seei. Ma ee wan sëmbë i ta piki taa: “Aai, Masa Jesosi Keesitu hën da di Womi Mii u Masa Gadu tuu,” nöo hën Tata o dë ku i.

²⁴ Nöo dee mii, di Buka de bi taki da unu a fesi, hën un musu ta hoi a unu hati ta biibi nöömö e. Nöo te un du sö kaa, nöo unu ku di Womi Mii u Masa Gadu ku ën Tata tuu o nama ko dë di wan fu nöömö. ²⁵ Nöo Masa Gadu o da unu di soni di a paamusi u, hën da di njunjun libi fëën di a o da u fuu ta libi nöömö u teego.

²⁶ Fa mi ta mbei di pampia aki, nöo mi ta mbei ën fu dee ganjansëmbëma hedi e, fu di de ta biinga u ganjan unu. ²⁷ Ma unu, fa un sai dë, Masa Gadu tuwë di Akaa fëën a unu liba kaa, nöo hën ta dë a unu hati nöömö. Wan a’ fanöudu fu sëmbë lei unu möön biga di Akaa ta lei unu hii soni. Nöo fa a ta lei unu soni dë, a ta lei unu tuutuu soni e. An ta ganjan unu. Nöo fëën mbei un musu ta dë a Masa Jesosi leiki nöömö, kumafa a taki da unu. Wan musu bia toona disëën möönsö.

²⁸ Aai, sö a dë tuu, dee mii. Fa unu ku Masa Jesosi ko di wan dë, nöo wan musu disëën möönsö e. Biga a a’ wan daka nöo a o toona ko a goonliba aki. Nöo te a ko, nöo ee u bi tan nëën leiki nöo wa o dë pantapanta. Sen an o kisi u fuu waka go nëën fesi.

²⁹ Wë nöo di un sabi taa Masa Gadu hën an ta du hogi möönsö, bunu wanwan nöo a ta du, nöo un musu sabi taa dee sëmbë dee ta libi bunu nöo de da miii fëën gbelingbelin.

3

Aki Johanisi ta lei de u de libi kuma de da miii u Gadu.

¹ Dee sëmbë o, de ta kai u Masa Gadu mii e. Nöo sö a dë. U da mii fëën tuu. Wë nöo ee u ta tja di në taa u da Gadu mii, nöo nëën da Masa Gadu lobi u te na soni nö? Ma nöo dee sëmbë dee an sabi Masa Gadu, de an sa sabi soni fuu. Biga ee ja sabi soni fu wan tata, nöo ja o sabi soni fëën mii tu.

² Wë dee lobi mati u mi dë, fa u dë aki u da miii u Masa Gadu tuu. Nöo wa sabi fa woo dë eti e. Ma u sabi nöo taa te a o ko nöo u seei wojo o si ën kumafa a dë, nöo woo tooka ko kuma hën seei. ³ Nöo ee u dë ku di mëni aki, nöo woo ta biinga u hogi musu kumutu a u hati, fuu ko dë limbolimbo kumafa Masa Jesosi seei dë limbolimbo. ⁴ Biga di sëmbë di ta du hogi, nöo hën ta booko dee

wëti u Masa Gadu. Biga hogilibi hën ta booko wëti. ⁵ Ma nöö u sabi taa Masa Jesosi bi ko a di goonliba aki u ko paka puu hogi a u liba da u.

Fa Masa Jesosi sai dë, dee mii, na wan piki sundju seei dë nëen hati e. Hii ën hati tuu dë limbolimbo, biga an du hogi wan daka. ⁶ Fëen mbei ee i ku Masa Jesosi nama ko di wan, nöö ja o sa ta libi hogilibi nöömö. Biga di sëmbë di ta libi sö an sabi Masa Jesosi. An ta fusutan soni fëen möönsö.

⁷ Wë nöö un dee mii dë, un haika e. Wan mbei sëmbë ganjan unu. Biga di sëmbë di ta libi leti kumafa Masa Gadu kë, hën da bumbuu sëmbë kuma Masa Jesosi Keesitu. ⁸ Ma ee wan sëmbë libi an ta kai ku Gadu wëti, nöö sëmbë u di didibi di dë e. Biga di didibi bi ta libi hogi nöömö, sensi a fesiten tee kisi tide. An disa möönsö. Hën mbei di Womi Mii u Masa Gadu ko a di goonliba aki faa poi dee wooko u di didibi.

⁹ Fëen mbei ee wan sëmbë dë miiji u Gadu nöö an sa ta libi a wan fasi nöömö di an ta kai ku Gadu. Biga Gadu dëen wan hati kuma di fëen seei di a abi, hën mbei an sa ta libi hogi libi nöömö biga Masa Gadu hën dëen Tata. ¹⁰ Nöö ee i kë sabi ambë da dee mii u Gadu ku ambë da dee mii u didibi, nöö i luku a di libi u de nöö joo sabi. Biga di sëmbë di an ta libi bunu, nöö hën an sa dë mii u Gadu e. Söseee ee wan sëmbë ja ta lobi di otowan fii, nöö ja dë Masa Gadu mii tu. ¹¹ Wë biga di awoo buka di un bi ta jei a fesi te kisi tide, nöö hën da disi: u musu ta lobi di otowan fuu.

¹² Nöö wan musu abi hogihati kuma Kain. Kain bi dë sëmbë u didibi, hën mbei a a' hogihati tefa a kii ën baaa. Nöö faandi mbei a kii ën? A kii ën fu di hën baaa bi ta libi bunu, hën mbei a haun ku ën tefa a kii ën.

¹³ Wë nöö dee sëmbë, fëen mbei te u si wan sëmbë ta buuse u, nöö an musu bigi da u. Biga dee sëmbë dee an dë a di së u Masa Gadu, nöö de an o lobi u möönsö.

¹⁴ Ma u, u feni wan njunjun libi a Gadu. A fesi u bi dë kuma dëdë sëmbë ma u bi ta böö nöö. Ma fa u ko dë aki, u sabi taa u feni wan njunjun libi biga u ko ta lobi dee sëmbë u Masa Jesosi.

Ma di sëmbë di ta buuse di otowan fëen, nöö hën an kumutu a di së u dëdë ko a libi eti e. ¹⁵ Biga ee wan sëmbë i buuse di otowan fii, nöö hën da wisihatiböö i abi. Nöö un sabi taa ee wan sëmbë i a' wisihatiböö, nöö ja abi di teego libi u Masa Gadu möönsö.

¹⁶ Dee mii o, ee u kë saandi da lobi, nöö u musu luku a Masa Jesosi Keesitu, fa a bi tei di dëdë fuu dëdë paka di paima fuu da u. Hën wë da lobi e. Nöö söseei u seei tu, u musu dë kabakaba fuu sa dëdë da di otowan fuu. ¹⁷ Ma ee wan sëmbë i dë nöö i a' dee soni u goonliba aki, nöö hën i si otowan fii ta pena fu di aambi soni ma ja dëen soni möönsö, nöö di sëmbë dë ja lobi Masa Gadu e.

¹⁸ Wë nöö dee mii u mi dë, wan musu ta lobi sëmbë ku buka wanwan e, ma a musu dë u si a i libi tuutuu. ¹⁹ Nöö te u ta lobi sëmbë ta libi bunu ku de, nöö u sabi gbelin taa u dë a di së u Masa Gadu, nöö wa o fëëë ën fuu go nëen fesi. ²⁰ Ma aluwasi u seei hati taki da u taa wa libi bunu, ma töku Gadu hei möön libisëmbë hati e. A sabi hii soni.

²¹ Ma nöö ee hati fuu taki da u taa u ta libi bunu, nöö woo sa waka waiwai go a Masa Gadu fesi. ²² Nöö woo feni dee soni u ta hakisi, biga a si taa u ta piki ën buka ta libi kumafa a kë.

²³ Nöö di buka fëen di u musu piki nöö a dë tu fasi. Di fosu wan dë taa u musu biibi taa Jesosi Keesitu hën da di Womi Mii u Masa Gadu. Hën da di Paamusi Kõnu di a manda da u. Nöö di u tu dë taa u musu lobi u seei makandi kumafa a bi taki da u kaa. ²⁴ Nöö di sëmbë di ta piki Masa Gadu buka, nöö hën ku Gadu dë di wan. A ta libi ku Gadu, nöö Gadu ta libi ku ën. Nöö u sabi taa

sö a dë tuu, biga di Akaa u Masa Gadu di a da u aki, hën dë a u hati ta piki u taa sö a dë.

4

Aki Johanisi ta lei de fa fu de musu wegî dee buka luku

ee naasë de kumutu.

¹ Wë nõo dee lobi mati u mi dë, un haika e. Sömëni sëmbe o ta tja buka ko da unu taa di Akaa u Masa Gadu hën manda de ko. Ma nõo wan musu piki ku de wante e. Ma i musu wegî ën luku ee naasë di lõ buka dë kumutu, ee Gadu buka, ee didibi buka. Biga fa u dë aki, wanlõ hia ganjansëmbëma ta waka ta lontu a hii goonliba ta ganjan sëmbe taa de dë tjabukama u Masa Gadu, ma na tuu seei.

² Nõo ee wan sëmbe da i wan buka taa sö wan soni di Akaa u Masa Gadu taki, nõo hën i kë sabi ee tuu ee ganjan, nõo i musu luku ee unfa a o taki u Jesosi Keesitu. Ee a taa a kumutu a Masa Gadu Köndë ko libisëmbë a goonliba aki, nõo i musu sabi taa a dë Gadu buka tuu. ³ Ma ee a fia taa nõnõ, Jesosi Keesitu na a Gadu a kumutu, nõo i musu sabi taa na buka u Gadu di dë. Hën da wan buka u di buusema u Masa Jesosi Keesitu. Biga de bi taki da unu kaa taa a a' wan daka di Gaan Buusema u Masa Jesosi o ko a goonliba. Nõo fa u dë aki, di fasi fëen dë a sëmëni sëmbe hati ta wooko kaa.

⁴ Nõo dee sëmbe u mi dë, un haika e. Unu da sëmbe u Masa Gadu, nõo dee ganjansëmbëma dë an sa feni unu ganjan. Dee lõ sëmbe dë an dë a di së u Masa Gadu, de dë a dee soni u di goonliba aki nõo. De ku di didibi tuwë gogo a wan së. Ma un wini de. Wë biga di Akaa u Gadu a unu hati dë abi kaakiti mõn leki didibi.

⁵ Ma nõo te dee ganjansëmbëma ta fan nõo dee sëmbe dee an dë ku Masa Gadu ta piki de buka, biga di fan u de ta kai ku de.

⁶ Ma u, wa dë sö e. U da sëmbe u Gadu. Nõo dee sëmbe dee sabi Gadu, nõo de ta haika u. Ma dee sëmbe dee an sabi Gadu nõo de an ta haika u mõnsõ.

Nõo sö u ta paati dee buka ta luku fuu sabi undi u de dë u di Akaa u Masa Gadu, ku undi u de dë u di Buusema fëen.

⁷ Wë nõo un dee lobi mati u mi dë, un boo lobi u seei e. Biga Masa Gadu hën abi lobi. Nõo di sëmbe di ta lobi di otowan fëen, hën da miii u Gadu. Hën sabi Masa Gadu. ⁸ Ma di sëmbe di an ta lobi di otowan fëen hën an sabi Gadu e. Biga Masa Gadu, hën hatiböõ da lobi. ⁹ Nõo u si taa Masa Gadu lobi u tuu. Biga a tei di wan kodo Womi Mii fëen tõ di a abi, manda ko a di goonliba aki fuu sa feni di teego libi u Masa Gadu.

¹⁰ Dee sëmbe o, ee i kë saandi da lobi, nõo ja musu luku a di fa u lobi Gadu e, ma i musu luku a di fa Gadu lobi u. Biga a tei di wan kodo Womi Mii fëen manda ko a di goonliba aki ko tei di dëdë fuu dëdë fu an hoi dee hogidu fuu nëen bëe mõn. ¹¹ Wë nõo, un dee lobi mati u mi dë, di Masa Gadu lobi u sö kaa, nõo an fiti fuu lobi u seei tu nõ?

¹² Na wan libisëmbë si Masa Gadu wan daka e. Ma te u ta lobi u seei makandi, nõo hën da Masa Gadu ta dë a u hati. Nõo fa i si u ta lobi u seei dë, nõo di lobi u Gadu di u abi a u hati o ko dë telutelu.

¹³ Biga wë Masa Gadu tuwë di Akaa fëen a u liba kaa, nõo fëen mbei u sabi taa u ku ën dë. U ku ën ko di wan. ¹⁴ Nõo u seei bi si Masa Jesosi tuu di a ko. Nõo fa u si ën dë, nõo hën u toona tei ta konda da lanti taa u Tata Masa Gadu manda di Womi Mii fëen ko a di goonliba aki tuu, faa ko dë di Heepima u hii mundu. ¹⁵ Nõo di sëmbe di piki a lanti taa Masa Jesosi hën da di Womi Mii u Gadu tuu, nõo di sëmbe dë, hën ku Gadu ta libi makandi. De ko di wan.

¹⁶ Wë fa u ta taki aki, nõö hën mbei u ko sabi tuutuu taa Gadu lobi u. Biga Gadu, hën abi lobi. Nõö di sëmbë di ta lobi di otowan fëen, hën ku Masa Gadu ko di wan kaa. ¹⁷ Nõö fa u ku ën ko di wan aki, di lobi di u lobi ën, mõõnmõõn a o ta göö ta ko tee a ko dë ku telu. Nõö te u ku Masa Jesosi ko miti fesi ku fesi a di Gaan Kuutu Daka, nõö wa o dë fëëfëë. Biga fa u dë a goonliba aki seei, ma libi fuu djeesi di fëen kaa.

¹⁸ Haika e, dee sëmbë. Di soni de ta kai lobi, hën ku fëë an ta koti e. Biga ee wan sëmbë lobi i ku hii ën hati kumafa Gadu kë, nõö ja o fëë ën. Ma te i si i fëë wan sëmbë, nõö di soni mbei i ta fëë ën, i pakisei taa a sa du i wan hogi. Nõö fa i si i ta fëë ën dë, nõö hën da di lobi makei.

¹⁹ Wë nõö dee sëmbë, Masa Gadu hën fosu lobi u, nõö hën mbei u seei sa toona lobi otowan tu. ²⁰ Nõö ee wan sëmbë i dë nõö ja ta lobi dee otowan fii ma i ta mbei taa i lobi Gadu, nõö hën da soni i ta mindi. Biga di sëmbë i ta si ku i wojo mii dë hën ja lobi, nõö unfä i sa lobi Gadu di ja si ku wojo wan daka?

²¹ Biga Masa Jesosi seei da u di wëti aki taa: “Ee i lobi Masa Gadu, nõö söseei i musu u lobi di otowan fii tu.”

5

¹ Wë nõö ee wan sëmbë i ta biibi taa Masa Jesosi hën da di Paamusi Könu di Masa Gadu manda da u aki tuu, nõö hën da i dë wan mii u Gadu. [Hën da i Tata.]

Wë nõö ee i lobi wan tata, nõö joo lobi dee mii fëen tu. ² Nõö ee u lobi Masa Gadu ta piki ën buka, nõö hën da u ta lobi dee oto mii fëen kaa. ³ Biga ee u lobi Masa Gadu tuu, nõö woo hoi dee wëti fëen dee a da u fuu hoi. Nõö dee wëti fëen an hebi da u poi. ⁴ Biga hii u dee mii u Gadu feni di kaakiti kaa fuu tai hati disa di hogi libi di sëmbë ta libi a di goonliba aki. Biga di biibi di u dee mii u Gadu ta biibi a Masa Jesosi, hën ta wini hogi du. ⁵ Nõö dee sëmbë dee ta biibi taa Masa Jesosi hën da di Womi Mii u Gadu, nõö de nõö sa abi taihati u de disa dee hogi du u di goonliba aki.

Aki Johanisi konda soni u de

dii kotoigi u Masa Jesosi

⁶ Wë nõö dee mii, Jesosi Keesitu hën da di Sëmbë di ko a goonliba tuu. Nõö ee i kë fia, nõö i luku fa soni waka a di wata dopu fëen, ku di dëdë fëen di a dëdë lasi ën buuu fuu hedi. Nõö te i luku ën te i kaba nõö joo si taa hën da di Womi Mii u Masa Gadu di ko a goonliba tuu. Nõö na di dopu fëen wanwan nõö fii musu mëni e, ma i musu mëni di dëdë fëen ku di dopu fëen tuu. Biga di wan soni nõö di Akaa fëen ta taki ku de, taa Masa Jesosi hën da di Womi Mii u Masa Gadu tuutuu. Nõö di Akaa an ta mindi soni, tuutuu soni nõö a ta taki. ⁷⁻⁸ Söö. Nõö a dë sö taki taa di dopu fu Masa Jesosi, ku di dëdë fëen di a dëdë lasi ën buuu fuu hedi, ku di Akaa fëen, de dii soni dë tuu dë kotoigi ta taki da u gbelingbelin taa Masa Jesosi hën da di Womi Mii u Gadu tuu.

⁹ Wë nõö ee i guwenti u piki te libisëmbë taki soni da i, nõö te Masa Gadu taki soni da i wë? Na i musu piki ën mõõn eti nõ? Biga Gadu buka hebi mõõn libisëmbë buka. Nõö di soni di a ko taki da u aki, hën da Masa Jesosi da di Womi Mii fëen. ¹⁰ Nõö di sëmbë di ta biibi a Masa Jesosi liba, a sabi te dou nëen hati dendu taa tuu, Masa Jesosi da di Womi Mii u Gadu.

Ma di sëmbë di an ta biibi a Masa Gadu, nõö hën ta söso ën. Biga a ta mbei taa Gadu mindi soni fu di a taa Masa Jesosi hën da di Womi Mii fëen.

¹¹ Nõö Masa Gadu taki tu taa a da u wan njunjun libi kaa fuu libi u teego. Nõö di libi dë, a di Mii fëen nõö u sa feni ën. ¹² Nõö ee wan sëmbë i nama ku

di Womi Mii u Gadu dē, nōō ii feni di njunjun libi dē kaa e. Ma ee ja nama ku ēn, nōō ja abi di libi dē mōōnsō.

Aki Johanisi tapa di biifi.

¹³ Wē dee mii o, mi mbei di pampia aki sō manda da un dee sēmbē ta biibi a di Womi Mii u Masa Gadu liba, fuun musu sabi taa di njunjun libi u teego u ta taki aki, nōō un abi ēn kaa. ¹⁴ Nōō u sabi tu taa te u begi ēn wan soni, nōō ee di begi kai ku di pakisei fēēn, nōō a o jei. ¹⁵ Nōō te u sabi taa a jei u kaa, nōō woo dē ku di sabi nōōmō taa a o da u di soni di u begi ēn dē.

¹⁶ Nōō ee i si taa di otowan fii ta du hogi, ma nōō di hogi di a ta du dē an bigi poi fu Masa Gadu musu sitaafu ēn kii, nōō i musu begi Gadu dēēn be a toona dēēn libi. Ma a a' di hogi fii du di musu mbei Gadu kii i puu, nōō nēēn u ta taki. Ma ee a sa mbei a fika ku libi, nōō i musu begi dēēn. ¹⁷ Te i pasa Masa Gadu buka hēn wē da i du hogi kaa e. Ma a a' di hogi fii du an bigi poi fu Masa Gadu musu kii i fēēn hedi.

¹⁸ Nōō u sabi taa wan mii u Gadu an sa ta libi hogilibi nango nōōmō, biga Masa Jesosi seei ta tjubi ēn u di didibi an sa feni ēn du hogi.

¹⁹ Wē nōō dee mii, u sabi taa u dē sēmbē u Masa Gadu, nōō hii dee oto sēmbē u di goonliba aki tuu dē a didibi basu. ²⁰ Nōō sōseei u sabi tu taa di Womi Mii u Masa Gadu ko kaa, faa da u fusutan fuu sa sabi di tuutuu Gadu. Nōō fa u dē aki, u ku di tuutuu Gadu ko di wan kaa. Biga u ku di Womi Mii fēēn, Jesosi Keesitu, ko dē di wan. Nōō di tuutuu Gadu dē, hēn wē abi di libi u teego faa da u.

²¹ Sōō. Wē dee mii u mi dē, *na soni mōōnsō mōōn leki*, un mēni unu seei, fu wan waka a dee ganjanganjan gadu u goonliba aki baka e. A tan sō.

Di u tu biifi u Johanisi

Wan wöutu a fesi.

Disi da di u tu biifi u di Tjabukama u Masa Jesosi de kai Johanisi. Nöo a di biifi aki a ta kai ën seei Gaan Sëmbë u keiki. Nöo a mbei di biifi manda da wan mujëe. Ma fa a taa mujëe dë, nöo wa sabi ee mujëe tuu, ee keiki a ta kai sö.

Nöo di biifi aki ku di fosuwan di Johanisi sikifi, di wan soni nöo de tuu taki.

¹ Wë di pampia aki, di Gaan Sëmbë fu keiki hën ta mbei ën manda gaan odi da wan mujëe di Masa Gadu tei u ko sëmbë fëen. Mi ta mbei ën dëen ku dee mii fëen tuu, taa mi dë.

Wë nöo dee sëmbë, fa mi ku unu dë a di biibi aki, nöo mi lobi unu tuutuu e. Ma na mi wanwan, ma mi ku hii dee sëmbë dee sabi di tuutuu lei u Gadu, mi ku de tuu lobi unu. ² Biga di lei u Gadu u ta taki aki, nöo hën ta dë a u hati nöömö, an o kumutu möönsö.

³ Nöo mi ta manda gaan odi da unu taa fa u ta waka a dee lei dë baka ta lobi dee otowan fuu makandi, nöo u Tata Masa Gadu ku Masa Jesosi Keesitu, di Womi Mii fëen, tuu o libi ku u ku de bunuhati. De o a' tjalihati fuu, nöo de o da u böö.

⁴ Nöo di mi ko aki, nöo hën mi ko si wanlö mii fii, nöo de ta libi a dee tuutuu lei u Gadu leti kumafa u Tata Masa Gadu manda u fuu libi. Nöo di mi si sö, nöo mi wai seei.

⁵ Söö. Wë Mujëe, haika e. Mi kë da i wan wëti aki, ma na njunjun soni a dë e. Di awoo wëti fuu di de bi konda da u a fesi, nöo hën nöo. Hën da u musu lobi u seei. ⁶ Nöo di lobi u ta taki aki, nöo hën da u musu ta piki di buka u Masa Gadu ta libi kumafa dee wëti fëen ta taki. Nöo u musu lobi dee otowan fuu ta libi bunu ku u seei. Hën da di wëti kaa e.

⁷ Nöo di soni mbei mi taki sö, fu di wanlö hia sëmbë ta waka ta lontu ta mindi soni taa Jesosi Keesitu an bi ko dë libisëmbë a goonliba aki. Nöo dee sëmbë dë, de da ganjansëmbëma e. De da buusema u di Paamusi Könu Masa Gadu manda ko da u. ⁸ Nöo un mëni unu seei ku de e, fu wan musu lasi di bunu un ta suku a Masa Gadu dë. Un musu ta mbei möiti fuun feni dee paima fuunu tuu ku telu.

⁹ Nöo ee wan sëmbë i disa dee soni dee Masa Jesosi, Keesitu bi lei i nöo hën i go tei wanlö oto soni ta biibi, nöo Masa Gadu an o dë a soni fii möön e. Ma di sëmbë di ta biibi di tuutuu lei nango nöömö, nöo Masa Gadu ku di Womi Mii fëen tuu o dë ku i.

¹⁰ Nöo fëen mbei ee wan sëmbë tja wan oto buka ko a unu di an ta kai ku di buka u Masa Jesosi, nöo di sëmbë dë wan musu tei ën buta a unu wosu seei.

¹¹ Biga te i ta kisi ën ku wai, nöo a o dë taa i ku ën tuu ta du di hogi makandi.

¹² Söö. Wë nöo mi abi sômëni soni a mi hati fu mi taki da unu eti, ma ma kë sikifi de e. Mi seei kë ko a unu, be mi ku unu miti fan fesi ku fesi, nöo woo dë waiwai te dou.

¹³ Söö. Wë na soni möönsö möön leki dee mii u di lobi sisa fii, di Gadu tei ko sëmbë fëen tu, manda gaan odi da i taa de dë bumbuu.

Di u dii biifi u Johanisi

Wan wöutu a fesi.

Disi mbei di u dii biifi u di Tjabukama u Masa Jesosi de kai Johanisi. Nöo a di biifi aki a toona ta kai ën seei di Gaan Sëmbë u keiki möön, nöo a mbei ën manda da wan womi de ta kai Gajusi. Nöo a ta taki soni u dee sëmbë dee ta tja di Buka ta paaja, ufö a ta taki u wanlö oto sëmbë möön.

¹ Wë di pampia aki, di Gaan Sëmbë u keiki hën ta mbei ën manda gaan odi da di lobi mati fëen de kai Gajusi, taa a dë. Fa mi ku i dë a di biibi aki, nöo mi lobi i tuutuu seei, mati. ² Nöo i musu dë bumbuu e, leti kumafa mi sabi taa di akaa fii dë bumbuu kaa. Hii soni fii tuu musu dë tololo a pasi.

³ Nöo fa mi dë aki, mi dë waiwai ku i o. Biga dee sëmbë fuu ta ko ta gafa i da mi aki taa i ta libi bunu, i ta waka a di pasi ta piki di lei u Masa Gadu ku hii i hati. ⁴ Wë nöo te mi ta jei sö taa dee müu u mi ta piki di lei u Masa Gadu, nöo mi ta wai te na soni. Soni seei an dë a goonliba di ta da mi wai kuma di dë.

⁵ Wë mati Gajusi, di bunu di i ta du dee bakama u Masa Jesosi dë, nöo a dë wan gaan bumbuu wooko seei e. Biga dee awoo sabima fii ku dee njunjun sëmbë dee ja sabi tuu i ta sölugu. ⁶ Nöo dee sëmbë i ta heepi dë, nöo de ta ko ta konda da u dee biibima aki taa sö i ta libi bunu ku de. Nöo sö Gadu kë fii libi tu e, mati. Ja musu disa möönsö, biga sö de ta waka ta lontu a di wooko liba. ⁷ Fa de dë a pasi nango dë, nöo fu Masa Jesosi hedi wë e. Nöo de an ta suku heepi a dee sëmbë dee an ta biibi. ⁸ Hën mbei u dee sëmbë u Masa Jesosi musu heepi de e. Nöo hën da u ku de tuu ta dë a di wooko u Masa Gadu makandi ta tja di lei fëen ta paaja.

⁹ Söö. Wë nöo haika e. Mi bi mbei wan pampia manda da un dee sëmbë u Masa Gadu dë kaa. Ma di sëmbë de kai Dioteefesi aan toobi ku u. A kë hënseei musu dë fesima a di keiki, nöo an kë piki taa mi a' taki a unu liba möönsö. ¹⁰ Nöo te mi ko a unu ala, nöo woo kuutu di soni naandë. Biga a ta kosi mi a baka ta mindi soni da mi. Nöo an tjikëen eti e. Hën a toona ta du hogihogi ku dee sëmbë ta waka ta paaja di buka u Masa Jesosi, dee ta ko a unu dë. Biga te de ko dë, nöo an ta kë ta hoi de. Nöo te dee otowan kë heepi de, nöo a ta tapa de tu. A di keiki seei a ta jaka de ta puu, fu di de kë heepi dee wakama.

¹¹ Nöo mati, fa i si i dë a goonliba aki, na djeesi dee lö sëmbë dee ta du hogi naandë e. Ma i musu djeesi dee sëmbë dee ta du bunu. Biga di sëmbë di ta libi bunu ku sëmbë, nöo hën da sëmbë u Masa Gadu. Ma di sëmbë di ta libi hogi ku sëmbë nöo an sabi Gadu e.

¹² Nöo di womi de kai Dëmëtusi, fa a sai dë, nöo hii sëmbë ta gafëen taa a dë bumbuu sëmbë. Wë nöo sö a dë tuu, biga libi fëen ta kai ku di lei u Masa Gadu. Mi seei si ën sö tu hën mi taki ën da i, nöo i sabi taa ma o ganjan i.

¹³ Wë nöo mi a' wanlö hia soni a mi hati u mi taki da i eti, ma ma kë sikifi de a pampia manda da i. ¹⁴ Mi seepi kë ko a i hesihesi, be mi ku i sa fan fesi ku fesi.

¹⁵ Söö. Wë na soni möönsö e, mati, möön leki hati fii musu ta dë bööböö. Nöo dee mati fuunu aki manda gaan odi da i ku hii dee mati fuu dee dë a i ala tuu, hiniwan sëmbë ku fëen odi.

Di biifi u Judasi

Wan wöutu a fesi.

Di biifi aki sö, wan biibima de kai Judasi hën sikifi ën, nöö de si kuma a bi dë wan u dee baaa u Masa Jesosi.

Nöö di soni mbei a mbei di pampia aki. A ko sabi taa wanlö leima ko a wanlö biibima u Masa Jesosi ko ta taki taa fa Masa Jesosi bi dëdë paka dee hogi du da de, nöö an dë u de ta hoi wëti möön. De sa libi hogilibi kumafa de kë. Sö dee leima ta lei dee biibi sëmbë. Nöö hën Judasi ta bai de taa de an musu piki di soni dë, biga an dë sö. Nöö hën a hai sômëni oto u fesiten konda da de kumafa Gadu bi sitaafu wanlö sëmbë dee bi du hogi.

Nöö ee Gadu bi sitaafu dee sëmbë u fesiten ala, nöö hën da ee sëmbë du hogi pasëën buka fa u dë aki, nöö sö a o sitaafu de tu. Sö Judasi ta bai dee sëmbë. Nöö a ta konda da de fa dee leima naandë hogi tjika tu, de an dë soni u futoou.

Nöö di a ko faa tapa di biifi, hën a taki da dee biibima taa be de libi kumafa a fiti. Nöö hën a gafa Masa Gadu dëen tangi.

Nöö hën da di biifi aki.

Aki di biifi seti.

¹ Söö. Wë dee sëmbë, mi Judasi wë ta sikifi di pampia aki manda da un dee sëmbë dee u Tata Masa Gadu kai ko dë sëmbë fëen apaiti. Fa mi dë aki, mi dë wan futuboi u Jesosi Keesitu, nöö mi da wan baaa u Jakobosi tu.

Dee sëmbë, Gadu lobi unu e, nöö a ta tjubi unu a Masa Jesosi. ² Nöö a musu dë ku unu te tjika, ku ën lobi, ku ën tjalihati, ta da unu böö.

Aki Judasi ta taki soni u dee ganjansëmbëma.

2 Pet. 2:1-17

³ Wë dee sëmbë, mi bi dë kabakaba këë seei u mi sikifi soni da unu möön fini u di fa Gadu ta puu u ku unu makandi a hogi basu ta heepi u a hii soni, ma nöö mi ko si taa a möön bunu mi sikifi wan hii oto soni da unu.

Mi taki e, dee sëmbë, un musu biinga seei da di Buka u Gadu di a buta a u dee sëmbë fëen maun fuu biibi aki. Fa a da u di buka di wan pasi dë sö kaa, nöö u musu hoi ën sö e. Wan musu mbei sëmbë tookëen da u möönsö.

⁴ Nöö di soni mbei mi taki sö. Mi jei taa wanlö sëmbë fusi saapi ko dë leti a unu dendu dë söndö un sabi, nöö dee lö sëmbë dë an dë ku Gadu a wan së möönsö. Biga di fa Gadu libi ku u ku ën bunuhati fuu kumutu a wëti basu aki, nöö hën de ta tei tja go a söso së. De taa Gadu puu u a wëti basu kaa, nöö u sa du hii hogi fa u kë. Biga wëti an dë u sitaafu u möön. Sö dee sëmbë dë ta taki, nöö sö de ta libi tu. De an ta kë piki möönsö taa Jesosi Keesitu hën nöö da Takima a hii sëmbë liba. Hën nöö da u Masa.

Wë nöö mi taki da unu seei gbelin, taa fa de ta libi dee lö libi dë, nöö Gadu o kuutu de da sitaafu nöömö. Sö a bi sikifi gaanduwe kaa.

Aki a ta toona mëni de a wanlö sëmbë Gadu bi sitaafu.

⁵ Dee sëmbë, mi kë toona mëmbë unu a wanlö soni bi pasa, hii fa mi sabi taa un sabi de kaa.

Wan bi jei fa Gadu bi puu dee Isaëli sëmbë fëen a dee Egepiti sëmbë basu mbei de ko fi nö? Ma nöö bakaten, sômëni u de an bi kë biibi ën möön, nöö hën a manda dëdë go kii de wante.

⁶ Nöö un bi jei tu taki taa so u dee basia u Masa Gadu Köndë an bi kë tan a dee kamian ka Gadu bi buta de, hën de kumutu go ta du di soni de kë. Nöö

hën wë Gadu kisi de buta a wan gaan dungu kamian tai de ku kēti gingin te de an sa kumutu. Nöö a dē ta luku te di gaan kuutudaka dou bifö a o kuutu de da de sitaafu awaa.

⁷ Nöö un bi jei tu fa dee sēmbē u Sodom ku Gomola ku dee oto köndē sēmbē a de bandja naandē bi ta libi. Hiniwan hōgi hangī bi ta ko a de hati de ta tei waiwai, te de poi hii dee wēti dee Gadu buta u fa womi ku mujēē musu libi. „Te dou di juu nöö hën Gadu an sa tjēēn möön, hën a tjuma dee köndē dē gililili puu gbegedee.” Fa u dē aki, dee köndē dē fika kuma wan maaka da hiniwan sēmbē di ta libi dee lö libi naandē taa ee i libi sō nöö sōseei Gadu o sitaafu i tu ku di faja di ta kisi nöömö söndö tapa.

Sö wë Gadu bi sitaafu dee peipei sēmbē dē tjika e, fu di de an libi bunu.

Aki a ta taki soni u

dee ganjansēmbēma möön.

⁸ Ma nöö dee sēmbē u ta taki aki, deseei ta libi a di wan seei fasi dē tu. Fa de sai dē, a dē leti kuma sunjan de ta sunjan. Biga de an ta mēni möönsö taa a bakaten de sa kisi sitaafu u di libi de ta libi dē. Fa de ta libi dē, sundju nöö de ta sundju deseei sō, biga de an ta kē dē a tii basu möönsö. Nöö na wan makiti u mundu seei de ta fēēē möönsö tu, te dou ku dee hebi tiima dee ta dē a mundu seei de ta kosi ta da gaan buka.

⁹ Ma dee basia u Gadu Köndē an dē sō. Biga hii fa di hedibasiasia u de de kai Mikaēli hebi tjika dē seei, ma hēnseei an o da dee lö makiti u mundu dē gaan buka e. Biga di hën ku didibi bi ta fia u di dēdē sinkii u Mosesi seei, ma an puu na wan kodo kosi nēēn buka kosi di didibi. Ma a taki dēēn nöö taa: “Masa hën o du ku i.”

¹⁰ Ma nöö dee oto sēmbē u ta taki aki, fa i si de sai dē, nöö de ta da gaan buka nango nöö, ta kosi hii soni te dou ku dee soni de an sabi seei. De dē leti kuma mbeti. De ta du go dē nöö a kaba ta libi söndö fusutan. Nöö mi taki da unu taa fa i si de ta du dē, poi nöö wë de ta poi deseei kaba a sösö sō.

¹¹ Nöö mi taki e, dee lö sēmbē i si naandē, di siba u Gadu kisi de kaa. Biga de abi taangajesi leti kumafa Kain bi abi taangajesi da Gadu tefa a bi hopo du gaan hōgi.

Nöö di langabēē u möni di dee sēmbē abi te kaba, hën wë buta de de kule go ta libi di fasifasi libi di Biliam bi libi, fu di hën seei bi abi langabēē u möni tu.

Fa de sai dē, nöö de ta mbei taangajesi da Gadu kumafa Koola bi mbei teefa a dēdē wan gaan hōgi dēdē leti a di sabana dendu naandē. Nöö sōseei dee sēmbē u ta taki aki o kaba a sösö kuma Koola tu e.

¹² Fa de sai a unu dendu naandē, de dē leti kuma sumuku udu a otowan dendu. Te un ko sindo fuun njan makandi fu di un lobi unu seei, nöö de aan toobi u de hai ko sindo njan ku unu makandi ta mbei kuma unu ku de dē di wan.

Fa de sai dē, de dē leti kuma wanlö sēmbē ta kiija sikapu ma de an ta da dee sikapu soni u njan. De seei nöö de ta söluğu te de ko fatu.

De dē kuma te tjuba baaka i ta mēni taa a o kai fii feni wata, te wan pisi wan gaan ventu ko böö ēn tja go fiaa. Sö dee lö sēmbē naandē dē, fa i si de sai dē. Ee i ta langi a de, nöö ja o feni heepi möönsö.

Fa i si i ta si de dē, nöö de dē leti kuma wan fuuta pau di an ta pai möönsö, te wan pisi a dēē tjakaa fika naandē u de go hön puu tuwë. Mi taki da unu taa sō Gadu o du ku dee lö sēmbē dē tu e.

¹³ Fa de sai naandë, de dë leti kuma pököpökö u sekiwata ta ko ku ën kaakiti, ma sundju nöö a ta tja ko buta a bandja së. Sö dee sëmbë dë ta ko ku kaakiti ma sensen soni nöö de ta tja ko ta puu disa dë.

De dë kuma teeja ta kumutu a tii ko ta waka fanjanfanjan te de kaba a sösö fiaa a mundu. Sö dee sëmbë naandë ta waka söndö tii e. Ma mi taki da unu taa Gadu seeka wan gaan dungudungu kamian buta dë ka a o tuwë de go u teego.

¹⁴ Dee sëmbë o, un haika fa di bumbuu sëmbë u fesiten de kai Enöku bi taki kaa u dee lö pei sëmbë aki. Enöku hën mbei di u sëbën u dee bakamii u Adam. Nöö a wan juu dë, Masa Gadu bi dëen wan buka, nöö hën a taa:

Masa ta ko ku wanlö dusudusu sëmbë dee dë fëen seei vö,

¹⁵ nöö a o kuutu a hii sëmbë tuu liba.

Nöö dee sëmbë dee na bi a' bisi ku ën, de tuu a o sitaafu.

Fa dee sëmbë sai dë, de ta du sömëni pei hogi dee na ta kai ku Gadu.

De ta fan sömëni gaangaan fan ta kosi ën.

Hii dee soni dë tuu mbei a o kuutu de da sitaafu e.

Hën di buka dë Masa Gadu da Enöku fa a taki.

¹⁶ Wë dee sëmbë dee Enöku bi taki dë, na de da dee sëmbë u ta taki aki nö? Fa de dë a unu dendu dë, waka nöö de ta waka ta konda soni a buka ta suku föutu a sëmbë u de feni tja go ta konda. Fa de sai dë, ku dee taku kë u de hati nöö de ta biinga. De ta waka ta njan buka ta taki gaangaan taki. De ta ganjan sëmbë ta naki tëtë u de feni wini a de. Dee lö sëmbë naandë, sö de dë fa i si de sai naandë.

Aki Judasi ta lei de fa

de musu libi.

¹⁷ Wë nöö dee sëmbë u mi dë, mi kë mëmbë unu a wan soni. Wan jei fa dee tjabukama u Jesosi Keesitu bi bai unu nö? ¹⁸ De bi taki taa a di kaba lasiti ten u goonliba aki, nöö wanlö mbeisëmbëfama o hopo ko ta sösö di buka u Gadu. Fa de o ko dë, nöö a dee taku kë u de hati nöö de o ta waka.

¹⁹ Wë dee sëmbë dee tjabukama bi taki dë, na de u ta taki aki ö, dee ta tja paati ko a unu dendu naandë? Biga fa de sai dë, nöö di Akaa u Gadu an ta tii libi u de seei. A dee taku kë u de hati baka wanwan tö nöö de ta waka nöö a kaba.

²⁰ Ma nöö un dee sëmbë u mi naandë, un wan musu dë sö e. Biga di un piki di buka kaa, nöö hën da un feni wan apaiti biibi seei di dë u Gadu. Nöö un musu heepi unu seei makandi be di biibi fuunu musu ta göö möönmöön u sëmbë si ën a unu libi.

Nöö un musu ta begi nöömö tu, ku di kaakiti u di Akaa u Gadu. ²¹ Un musu ta hoi unu seei a wan fasi ka di lobi u Gadu sa dou a unu, nöö a di lobi dë seei dendu un musu dë ta watji di ko fuu Masa Jesosi Keesitu. Biga wan daka a o ko nöömö, nöö woo feni di libi u teego di a bi buta da u kaa fu di a abi tjalihati fuu.

²² Nöö unu seei musu abi tjalihati tu e, dee sëmbë. Un musu saa dee sëmbë dee an dë taanga a di biibi eti. ²³ Nöö dee sëmbë dee ta kumutu a di pasi u Gadu, un musu toona kisi de hai puu tja ko buta baka, leti kumafa i ta hai sëmbë puu a faja.

Nöö dee sëmbë dee kumutu a pasi kaa, un musu abi tjalihati u de e. Ma fa i si de ta waka ta piki dee hogi pakisei u de hati naandë, nöö un musu fëë fu de an hai unu tja go a dee du u de. Dee koosu de ta bisi a de sinkii seei u de du dee soni dë, de musu dë wan nasinasi soni da unu tee wan kë nama a de.

Aki a ta tapa di biifi.

²⁴⁻²⁵ Wë dee sëmbë, u ta buta unu a Masa Gadu maun e. Biga hën da di Heepima fuu di mbei Jesosi Keesitu u Masa ko dëdë faa puu u a dee hogilibi fuu basu. Hën wanwan tö nöö abi kaakiti tjika u tjubi u fu wa musu kai kumutu a di pasi. A abi kaakiti tu u puu föutu a u te u ko dë gbelingbelin, faa sa tja u go ka a ta dë ku di gaan waiti fëën. Nöö ku gaan piizii seei a o du ën.

Fa a sai dë, hën wanwan tö nöö da Gadu. Hën da könu u mundu, nöö a abi hii waiti ku hii makiti ku hii taki. Sö a bi dë kaa ufö mundu mbei, nöö sö a o dë fu teego. A tan sö.

Akoalimbo

(Dee soni dee Masa Jesosi tja ko a limbo da Johanisi)

Wan wöutu a fesi

Söö dee sëmbë, wë di lasiti pisi u di Gadu Buku aki, nöö Johanisi hën sikifi ën di a ko gaan sëmbë. Nöö kumafa u bi taki a dee oto pisi u di Buku aki kaa, Johanisi bi dë wan u dee tuwalufu sëmbë dee Masa Jesosi bi pii tei a oto sëmbë dendu fu de waka nëen baka, nöö hën de ko dee gaan tjabukama u Masa Jesosi de kai Apösutu. Nöö di ten Johanisi mbei di pampia aki nöö a bi dë a wan paati a ze mindi. De bi tjëen go disa ala faa tja sitaafu fu di a ta waka ta paaja di buka u Masa Jesosi heddi.

Nöö di pampia aki ta taki u wanlô soni Masa Jesosi bi tja ko a limbo da Johanisi a di ten di a bi dë a di paati. Dee soni aki bi dë tjubitjubi soni da libisëmbë, ma Johanisi ko si de ku ën seei wojo kuma sunjan ma na sunjan. Biga tuutuu soni de dë, nöö de ta taki u wanlô soni bi pasa kaa, ku dee ta pasa a di ten u Johanisi dë, ku dee o ko pasa a bakaten. Ma nöö so u de taki a wödu fasi.

Nöö dee soni Johanisi konda aki, a konda de da dee sëmbë u Masa Jesosi dee bi ta miti makandi a sëbën köndë a di ten dë, faa da de kötôhati ku degihati u de musu hoi go dou. Biga sëmbë bi ta sitaafu de gaanfa seei fu di de ta biibi a Masa Jesosi liba.

Nöö te joo lesi di pisi u Gadu Buku aki, nöö joo si sômëni soni nëen di o taanga u fusutan. Ma te i lesi ën te i kaba nöö joo ko si gbegedee taa Masa Gaangadu ku di Miii fëen di de ta kai di Sikafu Mii a di pampia aki, nöö de da kaba Winima a mundu u teego. Nöö te i nama ku de, nöö i seei o dë winima tu.

Aki di pampia seti.

¹ Wë dee sëmbë, mi Johanisi ta sikifi di pampia aki da unu e. Nöö dee soni mi o sikifi aki, nöö de dë wanlô soni dee Jesosi Keesitu tja ko a limbo da u dee sëmbë ta dini ën. Masa Gaangadu seei da Masa Jesosi de, faa musu mbei u ko sabi de. Nöö fa woo taki de aki, nöö abiti möön nöö de o ko pasa e.

Nöö a di fasi aki Masa Jesosi mbei u ko sabi de. A manda wan basia fëen köndë ko a mi Johanisi ko lei mi de, fu di mi dë futuboi fëen. ² Nöö fa mi ta sikifi dee soni aki, nöö de tuu mi jei ku miseei jesi, mi si de ku miseei wojo. A Gadu seei de kumutu, nöö de ta lei u soni u Jesosi Keesitu. ³ Nöö fëen mbei ee hën wan sëmbë i tei dee fan u Gadu aki ta lesi, nöö Masa Gadu o mbei i feni bunu e. Söseei tu, ee wan sëmbë i ta haika de te i tei de buta a i hati ta libi ku de, nöö Gadu o mbei i feni bunu tu. Biga abiti möön nöö de o ko pasa.

Aki Johanisi ta manda odi da dee sëmbë u Masa Jesosi dee dë a sëbën köndë u Asia.

⁴ Söö. Wë mi Johanisi ta sikifi di pampia aki manda da dee sëmbë u Masa Jesosi dee ta miti makandi a sëbën köndë u Asia.

Dee sëmbë o, fa Masa Gadu sai dë, nöö a bi dë kaa te kisi di ten di u dë aki, nöö a o dë u nöömô tu. Nöö hën wë musu dë ku unu ku ën bunuhati. A musu mbei u feni böö, hën ku di Akaa fëen tuu. Fa di Akaa u Masa Gadu sai dë, a dë telutelu a hii fasi e, soni seei an makei ën. Nöö a dë leti a Gadu fesi dë ka a dë sindosindo a di könubangi fëen. Nöö a musu dë ku unu tu, ⁵ hën ku Jesosi Keesitu di bi konda dee soni u Gadu gbelingbelin da u.

Fa i si Masa Jesosi sai naandë, dee sëmbë, hën wë da di fosu sëmbë di dëdë weki fu an dëdë möön. Hën da di Sëmbë di abi taki a hii dee kõnu dee dë a goonliba aki tuu. Nöõ hën wë lobi u sò tee a dëdë tuwëen buuu a goon paka puu u a hogi du basu. ⁶ A mbei u ko dë sëmbë a di kõnu tii fëen dendu, nöõ hën a buta u ko mindima fuu sa ta tja libisëmbë ko a Gadu fesi. A buta u fuu sa ta dini Masa Gadu di da hën Tata ku di Gadu fëen tu. Wë nöõ dee sëmbë, a musu kisi gafa ku hii kaakiti hiniwanten fu teego. A tan sò.

⁷ Nöõ un luku ala e.

A dë a dee bundji dendu a liba ala ta saka ta ko.

Nöõ hii sëmbë wojo tuu o si ën,

te dou ku dee sëmbë dee bi manda sëmbë u de pekëen ku peegu a di lakpa pau.

De tuu o si ën.

Nöõ fa de o si ën dë, nöõ hii dee nasiön sëmbë u goonliba tuu o ta bai ta këë fëen hedi.

Leti fa u taki ën dë, nöõ sò a o dë e.

⁸ Masa Gadu hën taki sò, dee sëmbë. Hën a taa: “Mi da di kaba fosu wan ku di kaba lasiti wan u hii soni. Mi bi dë kaa nöõ mi dë fa u dë aki nöõ mi o dë u nöömö tu. A mi hii kaakiti u mundu dë.” Sò Masa Gadu taki.

Aki Masa Jesosi tjëen seei

ko lei Johanisi.

⁹ Wë nöõ kumafa mi bi taki kaa, nöõ mi Johanisi ta sikifi di pampia aki. Nöõ mi dë wan sëmbë u Masa Jesosi leti kuma unu seei. Mi ta tja gaan sitaafu fëen hedi, leti kumafa unu seei ta tja tu. Nöõ mi dë leti a di Njunjun Tii u Gadu dendu kuma unu tu, nöõ Gadu ta da mi degihati fu mi hoi go dou leti kumafa i si a ta da unu ën tu.

Nöõ dee soni i si mi o taki aki, nöõ mi si de a di paati de ta kai Patimosi di dë a ze mindi. De tja mi ko tjökö a di paati aki fu di de an kë u mi musu ta konda dee wöutu Masa Gadu da sëmbë nöõ de an kë u mi taki dee soni u Masa Jesosi dee mi sabi. Hën mbei de tja mi ko tuwë disa aki.

¹⁰ Nöõ di daka di mi si dee soni aki, nöõ a bi dë di daka u Masa Gadu. Di juu dë, nöõ di Akaa u Gadu bi dë a mi liba hebi, nöõ te fu mi mëni, hën mi jei wan tòngö leti kuma afematutu ta piki seei limbolimbo. ¹¹ A taki da mi taa: “Dee soni dee joo si aki, nöõ de tuu i musu sikifi buta a pampia e, nöõ i musu manda di pampia go da dee sëmbë u mi dee ta miti makandi a mi në a sëbën köndë u Asia. Nöõ dee disi da dee köndë: Efeise, Similina, Peegamu, Tiatila, ku Saadisi, Filadelifia, ku Laodisea. A dee köndë dë tuu i musu manda di pampia go e.”

¹² Wë nöõ fa mi jei di fan naandë, hën mi bia luku ee ambë da di sëmbë ta fan ku mi naandë. Nöõ hën mi si sëbën soni kuma goutu tamundu faja, ¹³ nöõ leti a de mindi dë mi si wan Sëmbë kuma libisëmbë ma a tooka. Nöõ a bisi wan gaan langa djapona sò ta kai nëen futu u goon ala zëë. Nöõ a dë ku wan goutu banti nëen hati. Nöõ sò wan Sëmbë mi si dë e, dee sëmbë. ¹⁴ Fa mi si ën dë, di uwii fëen hedi dë wetiweti faan sò kuma maaun, nöõ wojo fëen ta sëndë kuma te faja ta kisi gililili sò. ¹⁵ Nöõ futu fëen dë limbolimbo gbegedee kuma köpö di de bi buta a faja jö puu hii sundju te a fika di köpö wanwan njënjën.

Nöõ fa a ta fan dë, nöõ tòngö fëen ta giinta leti kuma wan gaan dan. ¹⁶ Nöõ di mi luku nëen leti maun së, nöõ hën mi si sëbën teeja nëen maun. Nöõ wan

saapusaapu ufangi di de maa a de tu sē tuu ta kumutu nēen buka. Nōō fesi fēen ta koti faja leti kuma tuwalufu juu sonu, sō a ta sēndē tjika.

Sō wan Sēmbē mi si a dee goutu tamundu mindi e, dee sēmbē.

¹⁷ Nōō fa mi si ēn dē, hēn mi tombi kai gbolou a goon nēen fesi dē, leti kuma mi dēdē. Fēēē nōō mi fēēē sō. Ma nōō hēn a tēndē di leti sē maun fēen ko buta a mi liba, hēn a taa: “Na fēēē sō e. Mi wē da di seti ku di kaba u hii soni. ¹⁸ Fa i si mi dē aki, nōō mi da di Sēmbē di o libi fu teego. Biga mi bi dēdē tuu, ma luku, mi toona weki baka. Nōō hēn mbei mi abi dee sōōtō u dēdē ku dēdē kōndē tuu. ¹⁹ Nōō dee soni joo si aki, nōō de tuu i musu sikifi e, dee ta pasa a di ten aki, ku dee o pasa a bakaten tuu.

²⁰ “Nōō haika e, andi dee goutu tamundu ku dee teeja a mi leti sē maun aki kē taki. Dee sēbēn teeja aki, nōō de da dee tiima fu dee sēmbē u mi dee ta miti makandī a dee sēbēn kōndē u Asia mi kai dē. Nōō dee goutu tamundu aki, de da dee sēmbē u mi seei dee ta miti makandī a dee lō kōndē dē.”

Sō wē di Sēmbē di mi si dē taki da mi e.

2

Aki Masa Jesosi ta fan ku dee sēmbē fēen a Efeise.

¹ Hēn di Sēmbē toona fan ku mi mōōn, a taa: “Sōō. Awaa mi kē fan ku di sēmbē di ta tii dee sēmbē u mi a di kōndē de kai Efeise. Mi kē fii sikifi dēen taa:

Mi di Sēmbē di ta fan aki, Mi wē ta hoi dee sēbēn teeja a mi leti maun. Mi da di Sēmbē ta waka ta lomboto a dee sēbēn goutu tamundu faja mindi u ta wegi soni ta luku. Nōō miseei wē ta fan di fan aki.

² Nōō mi taki e, taa mi ta si hii dee bunu sondi dee un ta du, kumafa un ta biinga tjika dē. Nōō mi si taa un ta hoi go dou sōndō lasi hati. Mi sabi taa wan ta kē ta si takulibima a wojo seei. Nōō mi si taa un wegi dee sēmbē luku dee ta ko a unu kuma tjabukama u mi, nōō un ko si taa de dē ganjansēmbēma. ³ Nōō mi si fa un ta hoi pasensi go dou a dee fuka ta miti unu fu di un nama ku mi hedi. Wan ta hai baka disa mi mōōnsō. Hii dee bunu soni dē tuu mi ta si e.

⁴ Ma nōō mi si wan fōutu a unu eti di an bunu da mi seei. Hēn da wan ta lobi mi kumafa un bi lobi mi a fesi mōōn. Di lobi fuunu ko booko saka.

⁵ Wē nōō un wegi luku fa un bi dē fajafaja a fesi, ku fa un ko dē fa u dē aki. Nōō mi taki e, un bia unu libi, be un toona libi kumafa un bi ta libi a fesi. Biga ee nasō, nōō mi o ko puu di goutu tamundu fuunu nēen kamian e.

⁶ Ma fa mi taki aki seei, ma wan oto bunu pisi dē a di libi fuunu mōōn. Hēn da un ta buuse dee soni dee sēmbē u di feleniki de kai Nikolaiti ta du, leti kumafa miseei ta buuse de tu.

⁷ Sōō. Wē nōō di sēmbē di abi jesi nēen bandjajesi u jei soni, nōō be a jei andi di Akaa u Gadu ta taki da dee sēmbē u mi a dee kōndēkōndē. Nōō ee wan sēmbē i wini dee soni ta tapa pasi da i fii du fa Gadu kē, nōō di sēmbē dē i dē bunu e. Biga mi o da i pasi fii njan di fuuta u di pau di de ta kai di Pau u di Libi u Teego. Nōō di pau i si dē, a dē leti a di waiti kamian u Gadu dendu de kai Paladēisi.

Hēn di soni dē wē mi bi kē taki da dee sēmbē u mi a Efeise e.”

Aki Masa Jesosi ta fan ku dee sēmbē fēen a Similina.

⁸ “Sōō. Nōō awaa mi kē fan ku di sēmbē di ta tii dee sēmbē u mi a di kōndē de kai Similina. I musu sikifi dēen taa:

Mi, di Sēmbē i si ta fan aki, nōō mi da di fosu wan ku di lasiti wan u mundu. Mi bi dēdē tuu, ma nōō mi toona weki baka, nōō mi ta fan di fan aki.

⁹ Wë nõõ mi taki e, taa mi sabi dee gaan fuka dee un ta abi, ku dee sitaafu dee un ta tja. Mi sabi fa un ta pena tjika a di goonliba aki, ma a Gadu ala nõõ un abi gudu te a hia e. Nõõ mi sabi fa dee Dju sëmbë ta kosi unu ta tja unu në ta poi a kõndë. Fa de ta du dë, de ta mbei deseeti taa de da dee sëmbë u Gadu apaiti, ma nõõ wan piki e. Sëmbë u di didibi seei de dë.

¹⁰ Nõõ mi taki e, taa wan musu fëëë dee sitaafu dee o ko a unu. Biga di didibi sa buta so fuunu un go a dinguwosu faa pooba unu luku unfa un dë ku mi tjika, nõõ woon kisi sitaafu fu wan sati ten sô. Nõõ a o hebi da unu fuun tjai tuu, ma nõõ un musu ta a' futoou a mi nõömö. Ee a dë fii dëdë seei, ma be un tei ën nõõ, nõõ woon wini wan gaan paima a mi, hën da di libi u teego. Nõõ sô mi taki da unu e, dee sëmbë.

¹¹ Nõõ di sëmbë di abi jesi nëen bandjajesi u jei soni, nõõ be a jei andi di Akaa u Gadu ta taki da dee sëmbë u mi a dee kõndëkõndë. Nõõ ee wan sëmbë i wini dee soni ta tapa pasi da i fii du fa Gadu kë, nõõ di sëmbë dë i dë bunu e. Biga ja o dëdë di dëdë di ta paati libisëmbë ku Gadu fu teego. Hën di soni dë wë mi bi kë taki da dee sëmbë u mi a Similina.”

Aki Masa Jesosi ta fan ku dee sëmbë fëen a Peegamu.

¹² “Sõö. Awaa mi o fan ku di tiima u dee sëmbë u mi a di kõndë de kai Peegamu. I musu sikifi dëen taa:

Mi, di Sëmbë ta fan aki, mi da di Sëmbë te mi ta fan nõõ a dë kuma wan ufangi di dë maama a de tu së buka fëen tuu, sô dee wõutu u mi abi kaakiti tjika. Nõõ mi wë ta fan di fan aki.

¹³ Nõõ mi taki e, taa mi ta si di kõndë ka un ta libi naandë taa di didibi seei hën ta libi leti dë tu ta tii ën. Ma fa a dë fëen sindosindo nëen kõnubangi dë seei, ma un dë gingin a mi së eti. Biga di de kii Antipasi, di sëmbë di bi ta konda sondi u mi a sô wan futoou fasi dë, nõõ un si ma wan disa mi u biibi mõõnsö.

¹⁴ Ma nõõ mi si wanlõ föutu a unu e, di na bunu da mi seei. Biga sëmbë dë leti a unu mindi dë ta tei di hogi lei u di fesiten lukuma de kai Biliam. Fa Biliam bi sai dë, hën bi da Kõnu Balaki hogi lai unfa a sa du kisi dee Isaëli sëmbë u mi poi kaba a sösö. Biga a taki dëen taa te dee sëmbë u Balaki o tuwë njanjan da dee gadu u de, nõõ de musu kai dee Isaëli sëmbë tja ko a de dendu be de njan ku de makandi. Nõõ naandë de o kisi de puu a dee wëti u Gadu te dou a di së u manu ku mujëë soni tuu. Sô wan hogi lai Biliam da Kõnu Balaki. Nõõ sëmbë dë leti a unu dendu naandë ta da dee lõ lai dë eti e.

¹⁵ Nõõ söseeti tu, sëmbë dë leti a unu dendu dë ta lei sëmbë dee poipoi lei u dee Nikolaiti sëmbë ta puu de a Gadu së. ¹⁶ Wë nõõ mi taki e, taa un musu bia kumutu a dee sondi naandë. Ma ee nasö, abiti mõön mi o ko a unu ko feti ku dee sëmbë dë ku di ufangi di dë a mi buka aki.

¹⁷ Sõö. Wë nõõ di sëmbë di abi jesi nëen bandjajesi u jei soni, nõõ be a jei andi di Akaa u Gadu ta taki da dee sëmbë u mi a dee kõndëkõndë e. Nõõ ee wan sëmbë i wini dee sondi ta tapa pasi da i fii du fa Gadu kë, nõõ di sëmbë dë mi o da di njanjan u Gadu dë kai ‘mana’ di dë tjubitjubi da oto sëmbë. Nõõ mi o da di sëmbë dë wan wetiweti sionu faan tu, ku wan njanjan në sikifisikifi nëen. Nõõ di sëmbë di o kisi ën dë, hën nõõ o sabi andi di në dë kë taki.

Hën di soni dë wë mi bi kë taki da dee sëmbë u mi a Peegamu.”

Aki Masa Jesosi ta fan ku dee sëmbë fëen a Tiatila.

¹⁸ “Sõö. Wë nõõ awaa mi kë fan ku di tiima u dee sëmbë u mi a di kõndë de kai Tiatila naandë. I musu sikifi dëen taa:

Mi di sɛmbɛ ta fan aki, mi da di Mii u Gadu seei di abi wojo kuma faja ta kisi gillili. Mi wɛ da di sɛmbɛ abi di futu ta sɛndɛ kuma kɔpɔ felu njɛinjɛin, nɔɔ mi wɛ ta manda di buka aki da unu.

¹⁹ Nɔɔ mi taki e, mi sabi hii dee bunu dee un ta du a Tiatila ala. Mi sabi di gaan lobi fuunu tu. Mi sabi fa un ta biibi Gadu tjika. Mi sabi fa un ta dini oto sɛmbɛ ta heepi de. Nɔɔ mi sabi fa un ta tai hati ta biibi Gadu tu. Wan hai baka mɔɔnsɔ. Mi sabi taa un ta du bumbuu soni gaanfa mɔɔn leki fa un bi du a fesi. Dee soni naandɛ tuu mi sabi e.

²⁰ Ma nɔɔ fa mi fan dɛ seei, ma un abi wan fɔutu a mi eti. Hɛn da un ta disa pasi da di hogi mujɛɛ de kai Isebeli faa musu ta kai mi nɛ taa mi dɛɛn buka faa tja ko da unu. Un ta disɛɛn faa musu go dou ku dee poipoi lei fɛɛn. Nɔɔ a ta hai dee futuboi u mi baka u de libi sɔmɛni fanafiti libi a di sɛ u manu ku mujɛɛ. A ta buta unu fuun njan di njanjan de ta tuwɛ da dee gadu u de dɛ. Sɔ wanlɔ hogi di mujɛɛ dɛ ta du e.

²¹ Wɛ nɔɔ fa i si a ta du ɛn dɛ, nɔɔ mi dɛɛn ten longi tjika faa bi musu bia disa di jajo libi fɛɛn naandɛ, ma an kɛ jei mɔɔnsɔ. ²² Wɛ nɔɔ fu di a bi lobi u dɛ a bedi kaa, nɔɔ mi o manda wan hebi siki ko nɛɛn, be a fika a bedi u koo. Nɔɔ dee sɛmbɛ ku ɛn bi ta libi dee lɔ libi dɛ, nɔɔ mi o mbei de kisi gaan hebi sitaafu te tjika de, ee de an bia disa dee hogilibi u de naandɛ.

²³ Dee sɛmbɛ dee abi di wan hati kuma hɛn, de tuu mi o kii puu naandɛ e.

Nɔɔ te mi du sɔ kaa, nɔɔ hii dee oto sɛmbɛ u mi dee ta miti a dee kɔndɛkɔndɛ tuu o ko sabi taa mi da di Sɛmbɛ di ta wegi libisɛmbɛ hatibɔɔ ku de pakisei tuu ta luku. Nɔɔ mi o paka hiniwan sɛmbɛ leti kumafa i bi libi. Nɔɔ sɔ mi taki e.

²⁴ Ma nɔɔ mi abi wan oto buka fii da dee otowan u mi dɛ, dee an ta piki di poipoi lei u di mujɛɛ naandɛ mɔɔnsɔ. Fa un sai dɛ, dee sɛmbɛ, nɔɔ un dɛ bunu e. Biga wan go lei dee lɔ kɔni u Saatan dɛ mɔɔnsɔ, dee de ta gafa ta kai gaan tjubitjubi kɔni. Nɔɔ fɛɛn mbei ma o buta na wan oto hebi a unu liba mɔɔnsɔ, ²⁵ mɔɔn leki fuun hoi unu seei a dee soni un abi naandɛ kaa go dou nɔɔmɔ, u te mi toona ko.

²⁶ Nɔɔ mi taki e, taa ee wan sɛmbɛ wini dee soni dee ta tapa pasi dɛɛn nɔɔ a ta hoi go dou ku dee soni dee mi ta mandɛɛn faa du, nɔɔ di sɛmbɛ naandɛ hɛn mi o da taki a dee nasiɔnnasiɔn u goonliba palalaa te dou. ²⁷ Nɔɔ leti kumafa mi Tata da mi taki, nɔɔ sɔseei mi o toona da di sɛmbɛ dɛ taki tu. Biga di Buku bi taki taa:

A o ta ko a de liba ku gaan kaakiti seei,

kuma te i naki wan doti paabi ku felu kodjo gboo booko pisipisi.

Sɔ di Buku taki e. Nɔɔ sɔ wan kaakiti mi o da dee lɔ sɛmbɛ dɛ tu. ²⁸ Nɔɔ di paima di mi o da de, a o dɛ wan gaan waiti soni limbolimbo kuma di gaan mamate teeja di ta tja didia ko.

²⁹ Sɔɔ. Wɛ nɔɔ di sɛmbɛ di abi jesi nɛɛn bandjajesi u jei soni, nɔɔ be a jei andi di Akaa u Gadu ta taki da dee sɛmbɛ u mi a dee kɔndɛkɔndɛ e.

Sɔ wɛ mi bi kɛ taki da dee sɛmbɛ u mi a Tiatila.” So Masa Jesosi fan ku mi.

3

Aki Masa Jesosi ta fan ku dee sɛmbɛ fɛɛn a Saadisi.

¹ Hɛn Masa Jesosi fan mɔɔn, a taa: “Wɛ nɔɔ awaa mi o fan ku di sɛmbɛ ta tii dee sɛmbɛ u mi dee ta miti makandi a di kɔndɛ de kai Saadisi. I musu sikifi dɛɛn taa:

Mi di sēmbē ta fan aki, mi abi di Akaa u Gadu di dē telutelu sōndō föutu a hii fasi fēēn. Mi wē ta hoi dee sēbēn teeja a mi maun dendu, nōō mi ta fan ku unu aki.

Nōō mi taki e, taa mi sabi dee soni dee un ta du ala, nōō mi si fa un abi nē a hii dee kōndēkōndē taa un dē seei kendikendi a di sē u Masa Gadu soni. Sō nē fuunu paaja. Ma mii sa piki unu taa wan dē sō seei e! ² Nōō un musu weki hopo seeka di bumbuu libi fuunu pikiwan di fika da unu dē eti, bifō a kaba a sōsō. Biga ma si di libi fuunu seei taa a dē ku telu a Gadu fesi e, kwetikweti. ³ Un musu toona pakisei dee soni de bi konda da unu a fesi, nōō un bia toona piki de baka. Ma ee nasō, mi o ko a unu leti kuma wan fufuuma ta ko a wan juu di wan o mēni, nōō mi o kuutu unu seei.

⁴ Ma nōō fa i si mi taki dē seei, ma mi sabi taa un abi wantu sēmbē a unu dendu eti, libi u de dē seei gbelingbelin. Nōō dee lō pei sēmbē dē, mi ku de o ta waka makandi ku weti koosu a sinkii faan. Biga sō de libi fiti.

⁵ Nōō ee wan sēmbē i wini dee soni ta tapa pasi da i fii du fa Gadu kē, nōō di sēmbē dē i seei o ko feni di lō bisi dē tu. Nōō ma o kaabu i nē puu mōōnsō a di Buku ka dee sēmbē nē dē sikifisikifi dee o feni di libi u teego e. Ma mi o kai di sēmbē dē nē a mi Tata ku dee basia fēēn kōndē tuu fesi, taa mi ku ēn nama.

⁶ Sōō. Wē nōō di sēmbē di abi jesi nēēn bandjajesi u jei soni, nōō be a haika andi di Akaa u Gadu ta konda da dee sēmbē u mi dee dē a dee kōndēkōndē e.

Sō wē mi bi kē taki da dee sēmbē u mi a Saadisi.”

Aki Masa Jesosi ta fan ku dee sēmbē fēēn a Filadelifia.

⁷ Hēn Masa Jesosi toona fan mōōn, a taa: “Wē nōō awaa mi o fan ku di sēmbē ta tii dee sēmbē u mi a Filadelifia. I musu sikifi dēēn taa:

Mi di Sēmbē ta fan aki, mi dē apaiti da Gadu tuutuu nōō na wan piki ganjan seei dē a mi. Nōō mi wē abi di sōōtō a mi maun fu mi sa jabi di dōō go sindo a di kōnubangi u Kōnu Dafiti. Nōō te i si mi jabi wan dōō, nōō na wan sēmbē o sa tapēēn e, nōō te mi tapa wan dōō na wan sēmbē o sa jabi ēn tu. Nōō mi wē ta fan di fan aki.

⁸ Nōō mi taki e, taa mi sabi di libi fuunu fa un ta libi naandē. Nōō mi jabi wan dōō a unu fesi di na wan sēmbē sa tapa e. Biga mi sabi taa a libisēmbē wojo, nōō wan abi wan bētē kaakiti, ma mi ta wai ku unu. Biga dee soni u mi un bi jei, nōō un ta hoi de nōōmō. Na wan daka un hai baka disa mi mōōnsō.

⁹ Nōō fa dee Dju sēmbē dē a unu ala ta sōsō unu ta mbei de seei kuma de da dee bumbuu sēmbē u Gadu apaiti dē, ma nōō na sō de dē a Gadu wojo e. Fa i si de sai dē, mindisonima de dē, didibi seei de dē. Nōō mi o mbei de ko saka kai a goon a unu fesi wan daka nōōmō piki taa unu wē mi bi lobi tei ko sēmbē u mi apaiti.

¹⁰ Nōō fu di un bi hoi dou ku pasensi kumafa mi bi manda unu, nōō fēēn mbei mi o tjubi unu fu di sitaafu di o ko a hii goonliba an musu kisi unu. Mi o tjubi unu da di lō tesi dē.

¹¹ Nōō un haika e, dee sēmbē. Abiti mōōn mi o ko. Nōō be un hoi go dou a dee soni dee un ta piki naandē kaa, be na wan sēmbē musu ganjan unu kisi te un lasi di hei di dē fuun kisi a bakaten.

¹² Nōō ee wan sēmbē i wini dee soni ta tapa pasi da i fii du fa Gadu kē, nōō di sēmbē dē mi o tei buta kuma posu a di Wosu u Masa Gadu, di dē di Gadu u mi tu. Sō a o dē gingin tjika, te na wan daka seei de o sa puu ēn dē mōōnsō. Nōō mi o sikifi dii nē buta nēēn. Wan u dee nē o dē di nē u

Masa Gadu. Wan u de o dē di njunjun nē u miseei. Wan u de o dē di nē u di kōndē u mi di o kumutu a Gadu a liba ala bazia ko a goon, hēn da di Njunjun Jelusalen. De dii nē dē tuu mi o sikifi a dee lō sēmbē dē, „be sēmbē sabi taa de da sēmbē u mi tuutuu.”

¹³ Sōō. Wē nōō di sēmbē di abi jesi nēen bandjajesi u jei soni, nōō be a jei andi di Akaa u Gadu ta konda da dee sēmbē u mi a dee kōndēkōndē e. Nōō sō mi bi kē taki da dee sēmbē u mi a Filadelifia.”

Aki Masa Jesosi ta fan ku dee sēmbē fēen a Laodisea.

¹⁴ “Nōō awaa mi o fan ku di sēmbē ta tii dee sēmbē u mi a di kōndē de kai Laodisea. I musu sikifi manda dēen taa:

Mi di Sēmbē ta fan aki, Mi da di Sēmbē ta konda dee soni u Gadu gbelingbelin sōndō misi. Te mi ta fan, nōō sō nōō a dē kaa. Nōō hii dee soni dee Gadu mbei tuu fiaa, nōō a mi wanwan de kumutu. Nōō mi wē ta fan di fan aki.

¹⁵ Wē mi taki e, mi sabi hii dee libi dee un ta libi ala taa wan dē kōtōkōtō a di sē u Masa Gadu soni e. Ma nōō wan dē kendikendi tu. A bi o mōōn bunu da mi ee un bi dē kōtōkōtō ee nasō un dē kendikendi. ¹⁶ Ma di un dē gbōlōō sō kuma wan wata di na bunu u bebe, nōō fēen mbei mi o fula unu puu a mi buka tuwē abiti mōōn. ¹⁷ Biga fa un sai dē, nōō un ta mbei unu seei taa un dē guduma, un dē fa un kē, un abi hii sondi kaa. Sō un ta mēni. Ma hii fu di dē, un dē seei gaan hogihedisēmbē, penama, makisamakisa sēmbē un dē. Un dē pēnēpēnē sōndō koosu a sinkii, un dē bookowojoma u sēmbē musu ko kēē pena ku unu. Ma wan sabi sō mōōnsō.

¹⁸ Nōō mi o da unu wan lai aki e. Un ko a mi, ko bai tuutuu goutu di de jō a faja puu sundju te a ko gbedeede, nōō woon dē tuutuu guduma awaa. Un ko a mi ko bai limbo koosu faan fuun bisi, be wan waka pēnēpēnē mōōn. Un ko bai wojo deesi a mi fuun tuwē a wojo, nōō wojo fuunu o ko limbo fuun si sondi bunu awaa.

¹⁹ Nōō mi taki e, di sēmbē di mi lobi nōō hēn mi ta gandji da ta kijjēen ku sitaafu faa musu ko bumbuu sēmbē. Nōō un biinga e, be un bia dīsa dee hogilibi fuunu dee un abi dē.

²⁰ Fa i si mi dē aki, mi dē taanputaanpu leti a unu dōōbuka ta naki di dōō fuunu nōōmō. Nōō ee wan sēmbē i jei mi tōngō nōō hēn i jabi dōō da mi, nōō mi o ko a dendu nōō mi ku i o ta njan makandi.

²¹ Nōō di sēmbē di wini dee soni dee ta tapa pasi dēen, nōō hēn mi o da pasi fu mi ku ēn sa sindo makandi a di kōnubangi u mi, leti kumafa mi bi wini dee soni bi ta tapa pasi da mi, nōō hēn mi ku mi Tata ko sindo makandi a di kōnubangi fēen.

²² Sōō. Wē nōō di sēmbē di abi jesi nēen bandjajesi u jei soni, nōō be a jei andi di Akaa u Gadu ta konda da dee sēmbē u mi a dee kōndēkōndē e. Sō wē mi bi kē taki e, da dee sēmbē u mi a Laodisea.”

Sō wanlō buka Masa Jesosi manda da dee sēmbē fēen dee dē a dee kōndēkōndē.

4

Aki Johanisi si fa de ta begi Gadu a Gadu Kōndē.

¹ Nōō hēn a baka di Masa Jesosi da mi dee buka sō kaa, hēn mi hopo wojo luku liba, hēn mi si wan dōō te ala jabijabi hoo sō. Nōō hēn mi jei di wan seei tōngō di bi ta fan ku mi a fesi ta piki limbolimbo kuma te de ta bōō afematutu. A kai mi taa: “Ko a liba aki, nōō mi o mbei i ko sabi dee soni ku dee soni o pasa a bakaten.”

2-3 Nöo hën di Akaa u Gadu ko a mi liba wante. Nöo hën mi si wan könubangi dë ku wan Sëmbë nëen sindosindo ta koti faja seei kuma dee gaan dii djamati sionu de ta kai jaspisi ku koonaleini. Sö di Sëmbë dë waiti tjika. Nöo mi si wan mutjama lontu di könubangi, a waiti möön hii sondi, hënseei dë kuma di djamati sionu de kai samalagida.

4 Nöo hën mi luku möön, hën mi toona si tuwenti-a-fö könubangi möön, de lontu di fosuwan dë buta a mindi. Nöo tuwenti-a-fö tiima dë sindosindo a dee könubangi dë. Nöo fa mi si dee tiima dë, nöo de tuu dë ku weti koosu limbolimbo faan, ku goutu kaapusa a de hedi kuma könu kaapusa. 5 Nöo mi ta si di gaan könubangi a mindi dë ta koti faja seei kuma te gaangadu ta koti faja, liba ta bai, sömëni gaangaan giinta mi ta jei ta kumutu a di könubangi naandë. Nöo hën mi luku a di könubangi fesi, hën mi si sëbën tamundu faja dë sëndësëndë ta kisi. Hën di Akaa u Gadu wë di dë telutelu a hii fasi, hën wë i si da dee faja dë e.

6 Nöo hën mi tuwë wojo luku möön hën mi si wan ze, gaan limbo soni gbegedee kuma gaasi, ma a möön waiti möön gaasi. Hën seei dë a di gaan könubangi u mindi dë fesi tu.

Nöo di mi toona luku di könubangi möön, nöo hën mi si fö gaan soni, libilibi wan, lontu ën. Fa mi si de dë, nöo hii de sinkii dë ku wojo djaaa te dou, baka ku fesi tuu. 7 Nöo di fosuwan u dee libilibi soni ta djei lëun. Di u tu ta djei womi kau. Di u dii, fesi fëen dë kuma libisëmbë. Di u fö ta djei wan ghanini ta buwa. 8 Nöo hibiwan u de abi sikisi hanza, nöo kumafa u taki dë, wojo u de dë djalalaa hii de sinkii te dou a de hanza basu. Nöo fa de sai naandë, de an ta wei u gafa Masa Gaangadu möönsö. Ndeti ku didia de ta gafëen ta taki taa:

Ke Masa Gadu oo, i wanwan tö nöo dë limbolimbo söndö föutu.

Masa Gadu, i wanwan tö abi hii kaakiti a mundu.

I bi dë kaa, nöo i dë fa u dë aki eti,

nöo i o dë u nöömö tu.

Sö de ta taki.

9 Nöo fa dee fö libilibi soni sai dë, nöo sö de ta gafa Masa Gadu nöömö di dë a di könubangi dë, ta hei ën ta dëen tangi. Biga hën nöo da di Gadu u teego di an o dëdë möönsö.

10 Nöo de tuwenti-a-fö tiima dee bi dë sindosindo a dee könubangi naandë, nöo deseei ta tjökö kini ku fesi a goon a Masa Gadu fesi ta puu dee könu kaapusa u de a de hedi ta tuwë a goon nëen fesi naandë. Nöo de ta gafëen ta bigi ën, biga hën da di Gadu ta libi u nöömö. De ta taki taa:

11 Ke Masa Gadu o, i bigi.

I nöo waiti tjika fii kisi gafa e.

I wanwan fiti fii kisi hei, ku makiti a mundu o.

Biga fa i sai naandë,

nöo i wë mbei hii soni u mundu tuu.

Nöo fu di i bi kë sö,

nöo hën mbei i mbei de buta fa i si de sai dë.

Sö de ta gafëen ta taki.

5

Aki ta taki u wan pampia di hebi te na wan libisëmbë

a' hati u jabi ën.

¹ Nöo di mi toona luku möön, hën mi si taa di Sëmbë di dë sindosindo a di könubangi, a abi wan pampia nëen leti maun panjanpanjan. Di pampia dë lolulolu, nöo a sikifi a dendusë ku döösë tuu. Nöo fa mi si di pampia dë, a dë palakipalaki gingin ku sëbën sitampu fu sëmbë an musu jabi ën.

² Nöo hën mi si wan gaan hebi basia u Masa Gadu Köndë ta bai basia taanga seei taa: “Ambë dë bumbuu tjika fu sa booko dee sitampu a di lolulolu pampia aki jabi ën?”

³ Ma fa di basia bai dë seei, de an feni na wan sëmbë möönsö di bumbuu tjika u jabi di pampia dë, an dë a liba ala, an dë a goonliba aki, an dë a goonbasu seei tu u de feni. ⁴ Nöo a bigi da mi tee ma saanfa u du, nöo hën mi këë te a bigi, fu di a dë taa na wan sëmbë fiti u sa jabi di pampia luku andi dë nëen dendu möönsö.

⁵ Ma nöo hën wan u dee tuwenti-a-fö tiima taki da mi taa: “Mati, na këë möön e. Kabuka. Sëmbë dë di bumbuu tjika u booko dee sëbën sitampu jabi di pampia lolu e. Hën de kai di Lëun fu di lö u Juda. Hën da di bakamii u Könu Dafiti di Gadu bi taki taa a o manda ko fu tii goonliba, nöo hën nöo sa du di soni naandë. Biga hën wini hii soni a mundu tuu kaa. Nöo kabuka e. Na këë möön.”

⁶ Nöo fa a taki dë, hën mi toona luku di kamian möön, ka de fö libilibi soni ku de tuwenti-a-fö tiima dë. Nöo hën mi si wan Sikafumii, a dë taanputaanpu leti mindi a di könubangi liba dë. Nöo fa mi si ën dë, nöo a djei da mi kuma de bi kii ën wan daka. Nöo a abi sëbën tutu nëen mindi hedi, ku sëbën wojo sii. Sö mi ta si ën. Nöo dee tutu ku dee wojo dë, de kë taki u di Akaa u Masa Gadu di dë telutelu a hii fasi, di Gadu ta manda go a hii goonliba palalaaa te dou.

⁷ Söö. Nöo hën wë di Sikafumii tei di pampia lolu di dë a di letisë maun u di Sëmbë di dë sindosindo a di gaan könubangi. ⁸ Nöo fa a tei ën dë kaa, hën dee fö libilibi sondi u bi taki dë ku de tuwenti-a-fö tiima, hën de tuwë deseei a goon nëen fesi. Nöo dee tiima naandë, de tuu seei dë ku wan pei gitali a maun ta pëë, de dë ku goutu komitji a de maun tu. Nöo wan sumëë suti soni dë a dee komitji dendu di de ta tjuma da Gadu. Nöo fa i ta si di sumuku fëën ta puu nango a liba dë, nöo a ta da i mëni u dee hia begi dee sömëni sëmbë u Gadu bi ta begi ën nöömö.

⁹ Nöo hën de ta kanda wan njunjun kanda da di Sikapumii taa:

I wë bumbuu tjika u tei di pampia lolu

booko dee sitampu fëën e.

Biga i wë de bi kii.

Ku di buuu fii i paka di paima bai libisëmbë da Gadu

kumutu a hii pei nasiön,

ku hii pei lö,

ku hii pei föluku,

ta fan hii dee peipei töngö u goonliba tuu.

¹⁰ Nöo hën i tja de ko buta a di Könu Tii fii basu.

I mbei de ko dë mindima ta tja libisëmbë ko a Gadu fesi.

Nöo de wë o tii di goonliba e.

Hën di kanda dë dee tiima ta kanda.

¹¹ Nöo di juu ten dë, hën mi ko ta jei sömëni basia u Gadu Köndë, dusudusu milionmilion, de hai ko gidjii dë leti ka dee könubangi sai dë ku dee fö libilibi sondi, ku de tuwenti-a-fö tiima. Nöo hën de ta wai ta piizii tee. ¹² De ta kanda ta bai ta taki taa:

I wë, di Sikapu Mii de bi kii,

I wanwan tö nöo abi di waiti tjika

fii fendi hii kaakiti u mundu,
 ku hii gudu,
 ku hii kõni,
 ku hii taanga,
 ku hii nēbai,
 ku hii lesipeki,
 ku hii gafa.
 Sõ wē i bumbuu tjika e.
 Di Sikafu Mii wē de ta bigi sõ e.

¹³Nõõ hèn mi toona jei hii sondi dee dē ku libi a liba ala ku dee u goonliba aki, te kisi ku dee u ze ku dee dē a goonbasu tuu. Hii de tuu ta kanda seei ta taki taa:

I di Sëmbë di dē sindosindo a di kõnubangi dē,
 ku di Sikapumii,
 un musu kisi gafa e,
 ku waiti
 ku nēbai
 ku kaakiti fu teego.

¹⁴Nõõ fa de ta kanda dē, nõõ dee fõ libilibi sondi dē ta piki taki: “Aai, leti sõ a dē tuu.” Nõõ de tuwenti-a-fõ tiima ta tuwē deseai a goon ta hei Masa Gadu di dē sindosindo a di kõnubangi naandē.

„Sõ wan gaan soni mi si e, dee sëmbë.”

6

Aki de booko sikisi u dee sitampu.

¹Nõõ hèn wē mi toona luku mõõn, hèn mi si di Sikafumii booko di fosuwan u dee sitampu u di pampia. Nõõ hèn mi jei wan u dee fõ libilibi sondi bai a wan taanga tõngõ leti kuma te liba ta bai, a taa: “Ko o! Ko!”

²Nõõ fa a bai dē, hèn mi si wan weti hasi leti a mi fesi dē, ku wan sëmbë nëen liba. Nõõ di sëmbë dē ku wan bõ setiseti nëen maun. Nõõ hèn de dëen wan winima kaapusa faa buta a hedi, nõõ a nango kuma wan gaan winima faa go wini feti.

Nõõ sõ wē di fosuwan u dee sitampu, sõ hèn a bi dē.

³Nõõ hèn di Sikafumii booko wan otowan u dee sitampu mõõn. Nõõ hèn mi jei wan otowan u dee libilibi sondi naandē bai taa: “Kõ o! Ko!”

⁴Nõõ hèn mi bia luku hèn mi si wan bē hasi hēii ta ko ku wan sëmbë nëen liba sindosindo. Nõõ hèn di sëmbë ko dou, hèn de dëen wan gaan sē ufangi, nõõ de dëen makiti tu faa musu go puu fii a goonliba, be sëmbë ku sëmbë musu ta feti ku deseai ta kii de na de.

Nõõ sõ di u tu sitampu, sõ soni fëen dē.

⁵Nõõ hèn di Sikapumii toona booko di u dii sitampu. Nõõ hèn mi jei di u dii u dee libilibi soni ta bai taa: “Ko o! Ko!”

Nõõ hèn mi si wan baaka hasi piõõ sõ, ku wan sëmbë sindosindo nëen liba ku wan wegī nëen maun. ⁶Nõõ hèn mi jei kuma wan tõngõ ta piki kumutu a de fõ libilibi sondi naandē dendu, a taa: “Wan pontu boon, wan daka wooko mõni. Dii pontu alisi, wan daka wooko mõni. Nõõ un kõni ku fatu ku win e!”

Nõõ sõ di u dii sitampu, sõ soni fëen dē.

⁷Nõõ hèn di Sikafumii toona booko di u fõ u dee sitampu. Nõõ hèn mi jei di u fõ u dee libilibi sondi bai taa: “Ko o! Ko!”

⁸Nõõ hèn mi bia luku, hèn mi si wan oto hasi, a dē seei fõkiii sõ. Nõõ Dëdë dē nëen liba sindosindo, nõõ Dëdëkõndë seei ta waka nëen baka ta ko. Nõõ

hën de da Dëdë taki taa a musu kaba wan hii pisi u dee libisëmbë u goonliba ku feti, ku hangi, ku siki, ku hogimbeti.

Nöö sö wë di u fö sitampu, sö soni fëen dë.

⁹ Nöö hën mi si di Sikafumii toona booko di u feifi u dee sitampu.

Nöö hën mi bia luku hën mi si wan begi tafa ka de ta tjuma soni da Gadu. Nöö hën mi luku a di tafa basu, nöö hën mi si wanlö hia akaa u dee sëmbë dee de bi kii, fu di de bi ta konda di buka u Gadu ta taki soni fëen da sëmbë.

¹⁰ Nöö hën dee akaa bai taanga taa: “Ke Masa oo, i di Makiti Gadu a liba, i wanwan tö nöö dë limbolimbo apaiti söndö föutu. I ta hoi di taki fii nango nöömö söndö puu buka. Wë nöö un longi joo tan möön ufö joo kuutu dee sëmbë dee bi kii u aki, da de sitaafu?” Sö de hakisi Gadu.

¹¹ Nöö hën de da de weti koosu faan u de musu bisi. Hën de taki da de taa: “Tan ufö e. Biga wanlö oto futuboi u Gadu dë fu de musu kii fu Masa Jesosi hedi eti, kumafa de bi kii unu.” Nöö sö de piki de.

Sö wë di u feifi sitampu, sö soni fëen dë.

¹² Nöö hën wë mi si di Sikafumii booko di u sikisi sitampu. Nöö hën goonliba ko ta seki gaanfa, di sonuwojo ko dungu kankan ma a dë kasakasa kuma anakitapu. Nöö hën di libawojo ko bë hëi sö, kuma buuu. ¹³ Nöö dee teja a gadu ala ta puu ta kai a goon gililii sö, kuma te wan gaan ventu ko ta sakwi figa ta puu njanjan ta tuwë, leti sö de ta puu ta kai. ¹⁴ Nöö mundu ala jabi seei wajaa, kuma wan soni bi tapëen hën de lola ën puu, di kamian fika hoo jabijabi.

Nöö di juu ten dë, hii dee gaan kununu a dee kamiankamian ku dee paati dee dë a di ze dendu, de tuu go kumutu ka de bi dë, de an dë u si möön seei.

¹⁵ Nöö hii sëmbë u goonliba ta kule nango tjubi a baaku ee nasö a dee sitonu basu a dee kununu mindi. Fëëë nöö de fëëë sö. Dee kõnu u goonliba, ku dee hebi tiima, dee sodati hedima, ku dee guduma, dee sëmbë bi abi makiti a goonliba, dee sëmbë bi dë fiifi te kisi dee saafuma tuu, sö de tuu ta kule seei gililii nango suku kamian u de tjubi. ¹⁶ Hën de ta bai ta kai wolo ta begi dee kununu ku dee gaan sitonu fu de musu kai a de liba tapa de. Biga de an kë fu di wojo u di Sëmbë di dë sindosindo a di kõnubangi a liba ala musu kai a de sinkii. Söseei de an kë u di hatiboonu u di Sikafumii musu kai a de liba tu. ¹⁷ Biga di gaan kuutudaka u Gadu faa puu hatiboonu a libisëmbë liba, nöö hën wë dou dë e, nöö ambë sa tja di soni dë?

Nöö sö wë di u sikisi sitampu, sö soni fëen dë e, dee sëmbë.

7

Aki ta taki soni u 144.000 sëmbë dee kisi di sitampu

u Gadu a de mindifesi.

¹ Nöö a baka fëen möön, nöö hën mi si fö basia u Masa Gaangadu köndë, de dë taanputaanpu a dee fö huku u di goonliba. Fa de sai naandë, nöö de ta tapa de fö ventu fu de an musu böö ko a di goonliba möön. De an musu böö ko a tela, de an musu böö go a ze, de an musu böö a dee pau hedi möön tu.

² Nöö hën mi toona luku a di së u sonu kumutu ala, hën mi si wan oto basia u Gadu Köndë ta subi ta ko zuu sö, kuma te sonu ta booko ta ko. Nöö fa mi si di basia ta ko dë, nöö a dë ku wan soni nëen maun faa maaka sëmbë buta di sitampu u di libilibi Gadu a de.

Nöö hën a bai da dee oto fö basia dee bi kisi di makiti u de sa tapa di ventu ta poi di goonliba ku di ze. ³ A taki da de taa: “Un tan ufö e! Wan du hogi a

di goonliba eti, na a tela, na a di ze, na a dee pau hedi tu. Biga u musu naki sitampu a dee futuboi u Gadu mindifesi ufö.”

⁴ Nöo hën de naki di sitampu da de te de kaba. Nöo dee sëmbë dee kisi di sitampu naandë, nöo mi jei ün mëni de dë. De dë 144.000 sëmbë kumutu a dee tuwalufu lö u Isaëli:

⁵ a di lö u Juda, 12.000

a di lö u Lubëni, 12.000

a di lö u Gati, 12.000

⁶ a di lö u Asë, 12.000

a di lö u Nafutali, 12.000

a di lö u Manase, 12.000

⁷ a di lö u Simion, 12.000

a di lö u Leifi, 12.000

a di lö u Isakali, 12.000

⁸ a di lö u Zebulon, 12.000

a di lö u Josëfu, 12.000

a di lö u Benjamin, 12.000.

Dee sëmbë dee kisi di sitampu naandë, nöo sö de hia tjika.

Aki Johanisi ko si wanlö

gaan hia sëmbë möön.

⁹ Nöo hën mi bia luku a di së ka di kõnubangi dë möön, hën mi si wanlö gaan hia sëmbë dë taanputaanpu a di Sikafumii fesi. De hia tee sëmbë an tjika u konda de. Nöo de dë sëmbë dee kumutu a hii pei nasiön, ku hii pei lö, ku hii pei föluku, ta fan hii dee peipei tōngö u goonliba tuu. Nöo de dë bisibisi ku weti djapona faan, nöo de dë ku palo maun a de maun ta wai da di Sikafu Mii.

¹⁰ Nöo hën wë de bai taanga, taa:

Aai o, Masa Gaangadu,

i wë da di Gadu fuu,

di dë sindosindo a di kõnubangi,

nöo a ju ku di Sikafumii wë

hii heepi ta kumutu ta ko a u libisëmbë aki e!

Nöo sö de bai.

¹¹ Nöo hën mi si dee basia u Masa Gadu Köndë, de dë taanputaanpu gbitii lontu hii di kamian dë ko kai, ka dee tiima ku dee fö libilibi soni ku di kõnubangi sai dë. Nöo de ta tuwë deseeri a di kõnubangi fesi ka Masa Gadu dë sindosindo. De ta kai ku fesi a goon ta bigi Gadu ta lesipeki ën taa:

¹² “Aai Masa Gadu,

i wanwan tö nöo musu feni gafa,

ku nëbai,

ku kõni,

ku tangi,

ku lesipeki,

ku makiti ku hii kaakiti a mundu.

I wanwan nöo abi de fu teego nöömö.

A tan sö.”

¹³ Nöo hën wan u de tuwenti-a-fö tiima naandë hakisi mi taa: “Wë dee sëmbë dee dë ku weti koosu faan a sinkii dë, ambë da de, mati? Unsë de kumutu ko aki?”

¹⁴ Nöo hën mi piki ën taa: “Wë nönö mati, ma sabi soni u de. Ma a kandë i, i sa sabi.”

Hën a piki mi taa: “Söö. Wë mati, dee sëmbë i si naandë, de pasa di gaan hogi sitaafu söndö bia baka disa Gadu. De wë da dee sëmbë bi tei di paima di di Sikafumii bi paka da de, di a dëdë tuwëen buuu a goon. Hën wë mbei i si de ko dë limbolimbo faan sö.

¹⁵ “Nöö hën mbei tu de sa taanpu a di könubangi u Masa Gaangadu fesi dë ta dini ën ndeti ku didia, leti ka i si a dë a di Wosu fëen naandë. Nöö hënseei wë o tjubi de e, fu soni an musu du de möön. ¹⁶ Hangi seei an o kisi de möön, dëewata an o kisi de möön tu, sonu an o tjuma de. Na wan taanga kendi seei de o fii möön a mundu. ¹⁷ Biga di Sikafumii di i ta si a di könubangi dë, nöö hën o kiija de ta tja de kumafa wan bumbuu sëmbë ta kiija sikafu. Nöö a o ta tja de go ka de sa bebe di wata di ta da libi u teego. Nöö Masa Gadu seei o feki di wojowata puu a de wojo fu de an musu këë möön a mundu.”

Nöö sö wë di tiima dë fan ku mi e.

8

Aki de booko di u sëbën sitampu.

¹ Nöö hën di Sikafumii booko di u sëbën sitampu fu di pampia lolu awaa. Nöö hën mundu ko dë piii sö wan hii hafu juu langa. Na wan soni seei i ta jei di ten dë möön.

² Nöö hën mi bia luku, nöö hën mi si sëbën basia u Masa Gadu Këndë, dee hebiwan seei dee ta taanpu a Gadu fesi. Nöö hën de da de sëbën tutu, hiniwan ku fëen.

³ Hën mi luku, hën mi si wan oto basia möön ku wan goutu paabi nëen maun, nöö a di lö paabi dë de ta tjuma sumëë suti soni da Gadu.

Hën di basia waka go a di goutu tafa ka de ta tjuma soni da Gadu a di könubangi fesi dë. Nöö di a go dou, hën de dëen wanlö hia sumëë suti soni faa musu tjuma a di tafa liba da Gadu, mökisi ku dee begi u dee sëmbë u Gadu.

⁴ Nöö dee begi ku di sumuku u dee sumëë suti soni ta mökisi makandi ta subi nango te a Masa Gadu fesi a liba ala.

⁵ Nöö hën di basia dë tei faja a di begitafa hën a lai ën a di goutu paabi te a fuu, nöö hën a vindëen tuwë go a goonliba. Nöö di juu dë, liba ta koti faja hwaihwai, kamian ta bai gbalalala ta giinta gililili, goonliba ta seki.

Aki fō u dee basia u Gadu böö dee tutu u de.

⁶ Nöö hën de sëbën basia ta seeka fu de böö dee tutu u de.

⁷ Nöö hën wan u de böö di fëen tutu. Nöö hën mi si ëisi logologo kuma tjumbu mökisi ku faja ku nongö, ta kumutu a liba ta kai. A dë kuma sëmbë ta hiti de ta ko a goonliba. Nöö hën wan hii pisi u goonliba ku pau fëen ku uwii fëen tuu tjuma kaba a sösö fiaa.

Nöö sö wë a pasa di de böö di fosu tutu.

⁸ Nöö hën baka u di dë, hën di u tu basia böö di fëen tutu. Nöö hën mi si wan gaan gindi soni kuma gaan kununu sö ta kisi faja gililii. Hën de tei ën hiti go a ze dendu djuvuu, nöö hën wan hii pisi u di ze bia ko buuu hëii sö. ⁹ Nöö wan hii së u dee soni dee ta libi a di ze dëdë kaba a sösö fiaa, söseei sömëni u dee sipi bi dë a di ze kaba a sösö tu.

Nöö sö wë a pasa di de böö di u tu tutu.

¹⁰ Nöö hën di u dii basia böö di fëen tutu. Nöö hën mi si wan gaan teeja kumutu a liba, ta kisi faja gililii sö ta ko. Hën a kai go a wan hii pisi u dee lio te kisi ku dee kiikihedi. ¹¹ Nöö di teeja naandë hën wë de ta kai Bita. Nöö fa a kai dë, nöö wan hii së u dee wata u goonliba ko bita tee, nöö sömëni hia sëmbë dëdë fu di de bebe di wata dë hedi.

Nöö sö wë a pasa di de böö di u dii tutu.

¹² Nöö hën di u fö basia böö di fëen tutu. Nöö hën wan soni pasa ku di sonu te wan hii pisi fëen ko dungu kankan, an ta sëndë möön. Sösei wan hii pisi u di libawojo ku wanlö hia teeja ko dungu pii. Nöö dee soni dë wë mbei wan hii pisi u didia ku wan hii pisi u ndeti an abi na wan piki limbo möön seei.

¹³ Nöö fa mi ta luku dë, nöö hën mi si wan gbanini ta buwa ta lontu, mi jei a bai kai dii buka olo taa: “Mi bai helu oo, mi bai helu! Mi bai helu da dee sëmbë ta libi a di goonliba aki, fu de dii tutu dee fika dee dee basia musu böö eti. Biga dee soni dee o pasa dë, nöö de hogi poi.” Nöö sö mi jei di gbanini bai.

9

Aki Johanisi si wanlö hogi atiti.

¹ Nöö hën di u feifi basia böö ën tutu, nöö hën mi si wan teeja di bi kumutu a liba kai a goonliba. Nöö di teeja naandë, de dëen di söötö di ta jabi di döo u di baaku di na abi goon. ² Nöö di a jabi ën, nöö hën mi si sumuku ta kumutu nëen gbitii sö kuma te soni ta tjuma a wan gaan onfu dendu. Nöö fa a ta puu sumuku dë, nöö te i hopo wojo luku liba ja sa si sonuwojo möön, na gaangadu seei i sa si. Sö di sumuku degi tjika.

³ Nöö hën mi si wanlö soni kuma gaan atiti ta kumutu gililili a di sumuku dendu naandë ta buwa ta paaja a goonliba. Nöö hën de da dee atiti poosian leti kuma kukutulabu. ⁴ Nöö de bai de taa de an musu njan dee ahun u goon, de an musu kai a pau hedi njan dee pau wiwii, de an musu njan na wan kuwakuwa uwii u goonliba. Ma dee sëmbë dee an abi di maaka u Gadu a de mindifesi, nöö de de musu njan. ⁵ Ma nöö fa de o go njan de dë, nöö de an musu njan de kii, ma de musu sitaafu de nöö. Biga te de njaan i gbalau sö, nöö a o ta hati i seei leti kuma te kukutulabu njaan i. Nöö feifi liba longi de o sitaafu libisëmbë a di lö fasi dë. ⁶ Nöö di juu dë, sëmbë o ta kai dëdë ta suku ën te de wei, dëdë o kule go tjubi da de.

⁷ Nöö fa mi si dee atiti dë, de djei hasi dee dë kabakaba këëë u go a feti. Nöö de dë ku wan goutu kaapusa a de hedi kuma könu kaapusa, nöö fesimindi u de dë kuma libisëmbë. ⁸ Nöö di uwii u de a de hedi, nöö a dë leti kuma mujëë uwii ma tanda u de dë kuma di mbeti de kai lëun tanda. ⁹ Nöö hatimindi u de dë ku felu djakiti. Nöö te de ta buwa, nöö dee hanza u de ta giinta kuma wanlö gaan hia hasi ku dee wagi u de ta kule nango a feti. ¹⁰ Nöö labu u de dë kuma di u kukutulabu, nöö nëen di poosian u de dë. Ku ën de ta suti sëmbë ta sitaafu de feifi liba longi.

¹¹ Nöö fa dee atiti sai naandë, nöö de abi wan könu. Hën da di basia u di baaku di na abi goon naandë. Nöö hën abi taki a de liba. Nöö di könu abi wan në, a Dju tóngö de ta kai ën Abadon, ma nöö a Giiki tóngö de ta kai ën Apolion. „Dee në ké taki “Di sëmbë di ta poi soni ta kaba a sösö”.”

¹² Söö. Nöö di fosu wan u dee helu di di gwanini bi bai hën di dë, nöö a fika tu helu eti u ko.

Aki di u sikisi basia böö ën tutu.

¹³ Nöö hën di u sikisi basia böö hën tutu, nöö hën mi jei wan tóngö kumutu a dee fö huku u di goutu tafa a Masa Gadu fesi naandë, ka de ta tjuma sumëë suti soni dëen. ¹⁴ A ta fan ku di basia di böö di tutu naandë taa: “Dee fö basia dee dë taitai a di gaan lio de kai Efaata, nöö fi lusu de e.”

¹⁵ Nöö hën de lusu dee basia. Nöö fa de lusu de dë, nöö de bi dë kabakaba këë kaa ta luku di jaa ku di liba ku di wiki ku di daka ku di juu faa dou, be

de hopo go kii wan hii gaan pisi u dee sɛmbɛ u goonliba. ¹⁶ Nöo mi jei fa dee sodati u de hia tjika e. De dɛ tuhöndö-miliön sodati.

¹⁷ Nöo fa mi ta si dee soni aki sɔ, nöo mi si di bisi u dee sodati ku di bisi u dee hasi u de. De tuu ta bisi felu djakiti bɛ, ku baau, ku kooko. Nöo dee hasi hedi dɛ leti kuma lɛun, nöo faja ku sumuku ku wan gaan tingitingi soni de kai zuwalufu ta kumutu a de buka dendu. ¹⁸ Nöo dee soni ta kumutu a de buka dɛ, hogi soni fu mundu de dɛ e. Biga di faja ku di sumuku ku di zuwalufu siki wan hii gaan pisi u goonliba sɛmbɛ kii pii.

¹⁹ Nöo di poosian u dee hasi an dɛ a de buka nöo e, ma a dɛ a de labu tu. Biga di labu u de abi buka leti kuma sindeki nöo ku ɛn de ta njan sɛmbɛ.

²⁰ Ma nöo fa i si dee hogi dɛ ta kii sɛmbɛ seei, ma dee sɛmbɛ dee fika an ta disa dee soni de ta dini möönsö. Dee soni dee ta ko a sɛmbɛ liba, ku dee pindigadu dee de ta mbei ku goutu, soofu, köpö, sitonu, nasö pau, de tuu de ta begi eti. Fa dee soni de ta begi sai dɛ, de an sa si soni, de an sa fan ku de buka, de an sa jei soni ku de jesi, de an sa waka ku de futu, ma eti seei dee sɛmbɛ sai dɛ ta begi de nango nöömö. De an ta disa möönsö. ²¹ Söseei de an ta disa sɛmbɛ u kii möönsö tu, de ta du dee tofu wooko u de nango nöömö, de an ta disa di puta libi u de möönsö, de an ta disa soni u fufuu. Sö dee lö sɛmbɛ dɛ abi taangajesi tjika.

10

Aki wan hebi basia u Gadu ko ku wan piki pampia.

¹ Nöo hɛn mi si wan oto basia, gaan makiti wan, kumutu a Masa Gadu Köndɛ ta bazia zalalala ta ko a goon. Fa a ko dou naandɛ, nöo a bisi wan soni kuma bundji sɔ, nöo wan mutjama dɛ nɛɛn hedi. Nöo fesi fɛɛn ta koti faja kuma sonuwojo, nöo panteja fɛɛn dɛ hɛii sɔ kuma faja posu. ² Nöo a dɛ ku wan piki pampia nɛɛn maun jabijabi. Nöo fa a saka ko dou dɛ, hɛn a taanpu djam sɔ, letisɛ futu fɛɛn dɛ te a ze, töötösɛ futu fɛɛn dɛ te a tela liba. ³ Nöo hɛn a bai taanga, leti kuma te lɛun ta bai. Nöo fa a bai dɛ, nöo hɛn dee sɛbɛn bai fu liba ala tuu ta giinta ta piki.

⁴ Nöo di mi jei dee soni dee sɛbɛn bai ta taki, nöo mi bi kɛ sikifi de. Ma nöo hɛn mi jei wan töngö a liba fan ku mi taa: “Nönö womi, na sikifi dee soni dɛ e. De musu fika tjubitjubi a i dɛ.”

⁵ Nöo di basia di mi si dɛ, di bi taanpu ku wan sɛ futu a ze ku wan sɛ futu a tela, nöo hɛn wɛ a hopo leti maun fɛɛn a liba a Masa Gadu fesi. ⁶ Di Gadu di ta libi u teego di mbei liba ku goon ku di ze ku hii dee soni dee dɛ a de tuu, nɛɛn fesi a hopo maun. Nöo hɛn a kai Masa Gadu nɛ djula taa: “Di juu dou! ⁷ Te di u sɛbɛn basia böö di fɛɛn tutu, nöo di tjubitjubi soni di Masa Gadu bi konda da dee futuboi fɛɛn a fesi, dee tjabukama, nöo hɛn wɛ o ko pasa ku telu awaa.” Sö di basia taki.

⁸ Nöo hɛn mi toona jei di töngö di bi kumutu a liba ala möön. A taki da mi taa: “Haika e. Ja si di piki pampia di dɛ jabijabi a di basia maun dɛ nö? Go tei ɛn nɛɛn.”

⁹ Nöo hɛn mi waka go taanpu a di basia fesi, hɛn mi hakisi ɛn faa da mi di pampia.

Hɛn a taki da mi taa: “Antoobi. Tei ɛn, nöo i njan mɛn e. Nöo te i njan mɛn, nöo a o suti a i buka kuma höniwata, ma te i guli ɛn go a i bɛɛ, nöo a o ko bita da i.”

¹⁰ Nöo hɛn mi tei di pampia nöo hɛn mi njan mɛn. Nöo a pasa leti kumafa di basia bi taki da mi tuu. Biga fa mi njan mɛn dɛ, nöo a suti seei a mi buka kuma höniwata, ma di mi guli ɛn go a mi bɛɛ nöo a ko bita.

11 Nöo hën di basia fan ku mi möön taa: “Haika e. Masa Gadu o lei i sömëni soni eti dee o pasa ku dee kõnukõnu, ku dee nasiõnnasiõn, ku hii pei sëmbe dee ta fan dee tõngõtõngö u goonliba. Nöo te a lei i dee soni, nöo joo ta konda de tuu da sëmbe e.” Nöo sö di basia fan ku mi te a kaba.

11

Aki ta taki u tu sëmbe Gadu o manda ko fu taki soni dëen.

1 Söö. Nöo hën de da mi wan langa soni kuma baluma sö u maaka soni. Nöo hën de taki da mi taa be mi maaka di Wosu u Masa Gadu ku di kõpö begitafa di de ta tjuma soni da Gadu tu. Nöo hii dee sëmbe dee de a di Wosu ta begi, mi musu konda de te mi kaba un mëni de de. ² Ma an de u mi pena maaka di djai dendu ka di Wosu de, biga di de o de u dee sëmbe dee an de u Gadu ufö. Nöo fa de o da de di kamian de, nöo de o sai de a di kõndë u Gadu ta du hogi soni te dou föteni-ku-tu liba longi. Sö de taki da mi.

³ Ma nöo hën de toona taki da mi taa tu sëmbe o ko naandë bisibisi ku djodjo a de sinkii, „nöo di bisi u de, hën ta lei fa dee hogilibi u dee sëmbe u goonliba ta tjika de,„. Nöo fa de o ko naandë, Gadu o da de kaakiti u de kisi fan nëen ta konda da sëmbe hii dee föteni-ku-tu liba de. „Hën da dii jaa ku hafu,„ Sö de taki da mi.

⁴ Wë de tu sëmbe ta konda soni u Gadu de, nöo de wë da de tu oleifi pau e, „di di fesiten tjabukama u Gadu de kai Sakaliasi bi taki,„. Nöo de da de tu tamundu faja tu, dee ta de taanputaanpu a Masa Gaangadu fesi nõömö, di Gadu di abi di goonliba aki. ⁵ Nöo fa dee sëmbe o ko ta konda soni u Gadu de, nöo ee wan sëmbe i kë du de hogi nöo wantewante faja o kumutu a de buka dendu ko tjuma i kii puu de. Hiniwan sëmbe kaa di o kë pooba fu du hogi ku de, nöo a di wan seei fasi de nöo de o dedë.

⁶ Nöo fa de tu sëmbe u Masa Gadu o ko de, de o ko ku gaan makiti e, „kuma dee fesiten tjabukama u Gadu,„. Biga de o sa tapa tjuba be an musu kai hii di ten di de ta kisi fan a Gadu ta konda soni da sëmbe naandë. Nöo de o abi makiti tu u mbei hii wata bia ko gadjabia. De o abi makiti u de mbei hii sootu pei hogi paaja go a sëmbesëmbe so hesi kumafa de kë.

⁷ Ma nöo a baka u di de o kaba dee fan u de de, nöo wan gaan taku mbeti, hogi wan, o kumutu a di baaku di na abi goon naandë dendu, nöo a o ko feti ku de te a wini de, nöo a o kii de. ⁸ Nöo fa a o kii de de, nöo dee dedë sinkii u de o fika a sitaati gindigindi de, leti a di gaan kõndë naandë ka i si de bi manda di Masa u de go kii a lakpa pau. Fa dee sëmbe u Jelusalen sai de, de hogi tee sëmbe ta kai di kõndë u de Sodom ee nasö Egepiti kõndë, sö de hogi tjika.

⁹ Nöo fa i si di mbeti o ko kii de tu sëmbe u Gadu de, nöo hii dee nasiõnnasiõn sëmbe u goonliba tuu o ta si de dedëdedë a goon naandë. Hii dii daka ku hafu longi sinkii u de o de a goon. Na wan sëmbe o da pasi u de bei de puu naandë möönsö. ¹⁰ Nöo di juu ten de, dee sëmbe u goonliba o ta wai te na soni u di dedë dee sëmbe naandë dedë. De o ta mbei piizii ta manda soni da de na de a dee kamiankamian. Sö de o ta wai tjika e, biga de tu tjabukama u Gadu dee bi ta da de sitaafu sö, nöo de dedë.

¹¹ Ma nöo a baka u de dii daka ku hafu de, nöo Masa Gaangadu o da de böö ku libi baka e, nöo de o hopo taanpu a pë. Nöo hii dee sëmbe dee bi si de taa de bi dedë, nöo hati u de o latja.

¹² Nöo di juu de, de o jei wan taanga bai kumutu a liba ala kai de taa: “Un subi ko a liba aki.” Nöo de o ta hopo nango zaaa a wan bundji dendu te de go pii. Nöo hii dee felantima u de tuu o ta luku de diin, fa de ta hopo nango a liba de. ¹³ Nöo di juu naandë, goonliba o ta seki gidigidi tee nöo wan hii pisi u di

köndë o booko kai holou. Nöö sëbën dusu sëmbë o dëdë u di seki di goonliba o seki naandë.

Nöö dee sëmbë dee fika dee di seki u di goonliba an kii, nöö de o ko fëëë gaanfa seei, nöö de o bia ta hopo Masa Gadu në awaa, di Gadu di ta dë te a hei ala.

¹⁴ Söö. Wë nöö di u tu helu hën di dë e, nöö di u dii ta ko awaa.

Aki di u sëbën basia u Gadu

böö hën tutu.

¹⁵ Nöö hën di u sëbën basia u Masa Gaangadu köndë böö di fëën tutu awaa. Nöö hën mi ta jei sëmëni tóngö ta piki taanga a liba ala. De taa:

Aai o, awa ufö goonliba kumutu a dee könu u goonliba maun e,

nöö hën a ko a di Tii u Masa Gadu,

ku di Könu fëën de kai di Keesitu di a bi paamusi u.

Hën o dë Könu fu nöömö.

Di Tii fëën an o kaba möönsö a mundu.

¹⁶ Sö de ta bai. Nöö de tuwenti-a-fö tiima dee bi dë sindosindo a dee könubangi lontu di gaan könubangi u Masa Gaangadu naandë, nöö de ta tuwë deseei a goon ta tapa fesi ta bai Masa Gaangadu në ¹⁷ taa:

Aai Masa Gaangadu,

i wë da di Gadu di abi hii makiti.

I bi dë kaa,

nöö i dë te kisi fa u dë aki eti. Aai.

Nöö u da i tangi o,

Biga awaa i ko ku di gaan kaakiti fii,

fii tii goonliba ku telu awaa.

Awaa joo seti di könutii fii.

¹⁸ Dee peipei nasiön u goonliba,

hati u de bi ta boonu ku i.

Ma awaa ufö i seei hati o ko boonu ku de awaa.

Biga di juu fii kisi

fii musu kuutu dee dëdë sëmbë.

Di juu kisi fii paka dee futuboi fii,

dee tjabukama ku dee sëmbë fii dee bi ta hopo i në,

lagiwan ku heiwan tuu.

De tuu o kisi di paima u de awaa.

Dee sëmbë dee bi poi di goonliba fii kaba a sösö,

nöö awaa juu fii kisi fii poi de kaba a sösö tu.

Sö de tuwenti-a-fö tiima ta taki.

¹⁹ Nöö fa u mbei dë, nöö hën di Wosu u Masa Gaangadu a liba ala jabi hoo, nöö nëën dendu i sa si di Këdë di bi dë a di Wosu u Gadu a goonliba aki. „Nëën dendu de bi ta hoi di buka di Gadu bi mbei ku libisëmbë, di de bi ta booko nöömö.“ Di juu dë, nöö gaangadu ta koti faja hwaihwai, goonbasu ta giinta, liba ta bai, goonliba ta seki ta jabi. Nöö ëisi pisi logologo ta kumutu a liba ta kai a goon gulululu.

Nöö sö mi si e, dee sëmbë.

12

Aki ta taki u wan mujëë

ku wan hogi kaima.

¹ Wë nöö hën baka u di dë hën mi si wan maaka, gaan foombo wan, a liba ala. Mi si wan mujëë bisibisi ku sonu a sinkii, nöö di libawojo dë nëën

basufutu. Nöo a dë ku wan könu kaapusa nëen hedi, nöo di kaapusa dë ku tuwalufu teeja. ²Nöo fa mi si di mujëë naandë, a dë ku bëë. Nöo juu fëen kisi faa pai, bëë ta njan mën te a ta kai olo seei.

³Ma nöo hën mi toona si wan oto soni a liba dë möön kuma maaka. Mi si wan gaan gindi kaima bë hëii sö. A dë ku sëbën hedi ku teni tutu. Nöo hiniwan u dee hedi fëën dë bisibisi ku könu kaapusa. ⁴Nöo ku di labu fëën a feki wan hii pisi u dee teeja a liba ala puu tuwë ko a goonliba. Nöo fa di kaima sai dë, a dë leti a di mujëë fesi dë, setiseti pii ta watji ën fu te a pai di mii tuwë a goon, nöo a feni ën njan puu dë.

⁵Nöo te wan pisi hën di mujëë pai di mii tuu. A dë wan womi mii. Ma nöo di a pai ën tuwë a goon, nöo hën de kisi di mii tei wante tja go da Masa Gadu ka a dë nëen könubangi ala sindosindo. Biga di Mii naandë, hën o tii hii goonliba ku wan gaan kaakiti, leti kuma te wan felu ta naki doti paabi booko pispisi. Sö di tii fëën o hebi tjika.

⁶Ma nöo di mujëë, hën a kule go te a wan sabana kamian di Gadu bi seeka dëen faa musu ta tjubi ta kisi sölugu wan-dusu-ku-tu-höndö-ku-sikisiteni-daka longi. «Hën da dii jaa ku hafu.»

⁷Nöo hën mi luku a Masa Gadu Köndë ala möön, nöo hën mi si wan gaan feti hopo ala. «Di gaan hedibasia u Masa Gadu Köndë de kai, Mikaëli ku dee basia fëën go feti ku di gaan kaima. Nöo hën di gaan kaima ku dee basia fëën ta feti baka. ⁸Nöo hën de ta feti teee, ma nöo di gaan kaima an wini, biga an taanga tjika. Nöo di hën ku dee basia fëën lasi kaa, nöo de an da de pasi u de tan a Gadu Köndë ala möön e. ⁹Biga de kisi de vinde puu ala tuwë go a goon.

Wë nöo di gaan bë kaima i si dë, hën wë da di didibi e, Saatan seei, di ta ganjan sëmbë a hii di goonliba. Hën wë de wini sö e. De hiti ën ku dee basia fëën tuu tuwë go a goonliba gbolo.

¹⁰Nöo hën mi jei wan taanga töngö sö kumutu a Gadu Köndë taa:

Aai, u böö e.

Awa u si di heepi u di Gadu fuu

fa a bigi tjika.

U ko si di gaan kaakiti fëën di a abi. Aai.

Awa di Tii fëën o paaja a mundu awaa.

Nöo woo ko si di Könu fëën di a bi paamusi faa da u,

fa a abi taki tjika.

Biga di könkuma an dë a liba aki möön e.

Fa a bi dë aki, a bi ta sei dee otowan fuu da Gadu ndeti ku didia,

nöo awa de vindëen puu aki tuwë go a goon.

¹¹Nöo ku dii soni wë dee sëmbë u Gadu wini di könkuma dë e.

De wini ën ku di buuu u di Sikafumii di a bi dëdë tuwë da de.

Nöo de wini ën fu di de bi ta piki nöömö taa de ku di Sikafumii nama.

Nöo de wini ën tu fu di de an bi ta fëëë u de dëdë fu di Sikafumii hedi.

Ku de dii soni dë wë de wini di könkuma.

¹²Wë nöo Gadu Köndë, ku un dee sëmbë dë nëen tuu, un wai e!

Aai, un piizii seei.

Biga u böö u di hogi dë.

Ma helu u di goonliba ku di ze,

biga di didibi saka ko a unu awaa.

Nöo fa a saka ko dë, a ko ku taanga hatiboonu,

biga a sabi taa ten fëën ko sati.

Sö mi jei di töngö bai taki.

¹³ Nöo hën di di gaan kaima ko si sô taa de hiti ën puu a liba ala, nöo hën a seti kule ku di mujëë di bi pai di mii. ¹⁴⁻¹⁶ Ma nöo di juu ten dë, hën Gadu da di mujëë hanza kuma wan gaan gbanini sô, faa sa buwa go tjubi a di sabana kamian di Gadu bi seeka dëen.

Nöo di di kaima si taa di mujëë nango, nöo hën a ta puu wan gaan hia wata nëen buka ta tuwë nango nëen baka djululu kuma wan lio ta kule faa musu kisi ën kii kaba a sôsö. Ma nöo goonliba heepi di mujëë. Biga a jabi hoo bebe di wata fiaa, an kisi di mujëë möönsö.

Nöo hën di mujëë buwa go te a di sabana dendu, nöo ala a go fika hii de dii jaa ku hafu longi, ka di kaima an sa dou nëen.

¹⁷ Nöo hën di di kaima si taa wë nöno, an sa kisi di mujëë möönsö, nöo hati fëen boonu te na soni. Hën a taa: “Mi o go buta ku dee oto mii fëen awaa.” Nöo dee oto mii fëen, de da dee sëmbë dee ta piki Gadu buka ta hoi a dee lei u Jesosi dee a bi konda da de.

¹⁸ Nöo hën wë di bë kaima go dë a di gaan ze bandja ala pii ufö.

13

Aki ta taki u wan mbeti di kumutu a ze.

¹ Söö. Nöo hën wë mi toona si wan oto mbeti möön kumutu a ze, hënseei dë ku sëbën hedi ku teni tutu tu kuma di kaima möön. Nöo dee tutu fëen tuu dë ku kõnu kaapusa, nöo hiniwan u dee hedi fëen dë ku gaan hogi në sikifisikifi ta kosi Masa Gaangadu ta sôsö ën. ² Nöo di mbeti aki, fa mi si ën dë, sinkii fëen dë pëndëpëndë kuma takumbeti, ma futu fëen degi kuma di hogi mbeti de kai “beer”. Nöo buka fëen djei lëun. Nöo sô di mbeti naandë dë e.

Nöo di gaan kaima u bi taki soni fëen dë, a da di mbeti aki gaan kaakiti e. Biga a dëen di kõnubangi fëen faa musu sindo, hën a dëen gaan taki a sëmbë liba.

³ Nöo fa mi si di mbeti dë, nöo a bi kisi wan gaan makei a wan u dee hedi fëen. A bi fika piki nöo a dëdë, ma fa u dë aki sô nöo a toona ko bunu gbelingbelin baka. Nöo di soni dë bigi seei da hii sëmbë u goonliba, fu di a dë taa di mbeti dë kisi sô wan makei ma a kula ko bunu. Hën de tuu ko ta waka nëen baka. ⁴ Nöo de tei hën ku di gaan kaima tuu kuma gadu u de de ta begi, biga di kaima hën bi da di mbeti naandë taki. De taa: “Ambë seei dë a goonliba kuma di mbeti aki? Jee? Ambë seei sa hopo taa i nango feti ku ën?” Sö de ta taki ta gafa di mbeti.

⁵ Nöo fa di mbeti dë sai dë, nöo hii föteni-ku-tu liba longi a feni pasi faa ta njan buka ta taki gaangaan taki ta sôsö Masa Gaangadu. Hii de dii jaa ku hafu dë a abi taki a sëmbë liba tu ta tii de. ⁶ Nöo a ta jabi buka ta fan takutaku fan ta tuwë ta kosi Masa Gadu ku di kamian ka a sai dë, te dou ku hii dee sëmbë dee ta dë nëen kõndë tuu a ta kosi. Sö a ta du nöömö.

⁷ Nöo a ta feni pasi tu faa feti ku dee sëmbë u Gadu wini de. Fa a sai dë, nöo a feni taki a hii sëmbë u goonliba liba, a hii pei nasiön, ku hii pei lö, ku hii pei föluku dee ta fan dee peipei töngö u goonliba, de tuu ko dë nëen basu. ⁸ Nöo hii de tuu tei ën kuma gadu u de de ta begi, ma boiti dee sëmbë dee në dë sikifisikifi a di Buku u di Libi u Teego. Nöo di Buku dë, di Sikafumii di bi dë u de kii fu sensi Gadu mbei goonliba, hën abi ën.

⁹ Wë nöo ee wan sëmbë i abi jesi u jei soni, nöo be i haika e. ¹⁰ Ee wan sëmbë de kisi i buta a sitaafu fu di ja begi di mbeti naandë hedi, nöo ja a' kõni fëen, be de du sô nöo. Ee a kai da i fu de musu kii i ku së ufangi fu di ja begi di

mbeti, nöö be de kii i nöö. Nöö fa u ta fan aki, nöö a dē fanöudu u dee sēmbē u Gadu musu abi taihati ku gaan futoou a Masa Gadu liba nöömö.

Aki ta taki u wan mbeti di kumutu a goonbasu.

¹¹ Söö. Nöö hēn mi toona si wan oto mbeti möön, ma disī, a goonbasu hēn a kumutu. Nöö a abi tu tutu kuma wan sikafu mii, ma a ta fan leti kuma di hogi kaima. ¹² Nöö fa disī ko aki, nöö a ko ku hii di taki di di oto mbeti u bi taki dē abi. Biga a ta wooko dēen. Nöö hēn wē a buta ku hii sēmbē tuu taa de musu ta begi di fosu mbeti nöömö, di bi kisi makei nēen hedi dē.

¹³ Nöö di njunjun mbeti aki, nöö a ta du sōmēni foondofoondu soni e. A ta kai faja kumutu a liba ta puu ta kai a goon a hii lanti fesi.

¹⁴ Nöö fa a ta heepi di fosu mbeti ta du dee foondo wooko naandē, nöö ku de a ta ganjan sēmbē u goonliba. Biga a buta de u de mbei wan pindi te de kaba da di fosu mbeti di bi abi di makei nēen hedi. ¹⁵ Hēn a kisi wan gaan kaakiti faa musu da di pindi böö faa sa ta böö, nöö di a du sō, nöö hēn di pindi ko ta fan.

Nöö hēn di mbeti ta duwengi hii sēmbē taa de musu ta gafa di pindi ta begi ēn kuma gadu. Ee wan sēmbē ja kē du sō, nöö de o kii i. ¹⁶ Hēn a buta taki taa hii sēmbē, gaan sēmbē ku piki mii, guduma ku penama, fiima ku saafuma tuu musu kisi wan sitampu a de leti maun nasō a de mindifesi. ¹⁷ Ee wan sēmbē ja abi di lö sitampu naandē, nöö ja o sa bai soni möön, ja o sa sei soni da sēmbē tu.

Söö. Wē nöö di sitampu u taki aki, a dē di nöbu u di mbeti ku di nē fēen e. Hēn wē dee sēmbē musu ta tja ufō de sa bai soni, ee nasō ufō de sa sei soni da sēmbē. ¹⁸ Wē nöö aki i ta si taa fusutan dē fanöudu e, fii wegi di nöbu naandē luku ee andi a kē taki. Biga a dē di nöbu u libisēmbē. Hēn da sikisi-höndō-ku-sikisiteni-ku-sikisi.

14

Aki Johanisi toona si di Sikapu Mii möön ku wanlö hia

sēmbē fēen.

¹ Nöö di mi bia luku möön, nöö hēn mi si di Sikapu Mii taanputaanpu te a di kununu de kai Sion liba, nöö a dē ku 144.000 sēmbē nēen bandja. Nöö hii dee sēmbē dē tuu ta tja di nē fēen ku di nē fēen Tata sikifisikifi a de mindifesi.

² Nöö hēn mi haika, hēn mi jei wan gaan bai ta piki a liba ala. A ta piki kuma te gaan dan ta giinta gililili sō, kuma te gaangadu ta bai, kuma te sōmēni sēmbē ta pēē wan pei soni kuma gitali. Hii dee peipei soni dē tuu mi ta jei a di bai dē dendu.

³ Nöö hēn wē dee hia sēmbē naandē, de tuu ta kanda wan njunjun kanda di sēmbē an jei wan daka. De ta kandēen leti ka de dē a di könubangi u Gadu fesi naandē, nöö de fö libilibi soni ku de tuwenti-a-fō tiima tuu sai naandē tu. Nöö di kanda di de ta kanda naandē, nöö dee sēmbē wanwan nöö sa lei ēn. Oto sēmbē an sa sabi ēn boiti de 144.000 sēmbē naandē, dee Masa Jesosi paka tei a dee oto sēmbē dendu ko fēen dju. ⁴ Fa i si de sai naandē, nöö de an poi dee wēti u Gadu möönsō a di sē u manu ku mujēē, de dē u de limbolimbo gbelingbelin a Masa Gadu wojo. Nöö hiniwan kamian ka di Sikapu Mii ta waka nango, nöö deseēi ta waka nēen baka nango tu. Dee sēmbē de wē di Sikafu Mii paka tei a libisēmbē dendu, nöö de de dee fosu sēmbē dee dē kuma wan paima da Masa Gadu ku di Sikafu Mii. ⁵ Fa de sai naandē, nöö na wan sēmbē o jei ganjan ku mindisoni woto a de buka, biga de dē söndō föutu tee dou.

Nöö de wë da dee sëmbë dee dë ku di Sikafu Mii taanputaanpu naandë.

Aki Johanisi si dii basia u Gadu Köndë oto a oto baka ta ko.

⁶Nöö hën mi bia luku möön, hën mi si wan oto basia u Masa Gadu Köndë ta buwa ta liba, nöö hën abi di Bunu Buka di dë u teego faa musu konda da dee pepei sëmbë u goonliba. Hii pei nasiön sëmbë, ku hii pei lö, ku hii pei föluku dee ta fan hii dee pepei töngö u goonliba, de tuu a musu konda di buka da.

⁷Nöö hën wë a bai basia taa: “Heei! Heei! Lanti, un haika! Un musu saka unu seei da Masa Gadu e! Un musu hopo ën në. Biga di juu kisi faa musu kuutu a libisëmbë liba. Un musu begi Masa Gaangadu ta gafëen, di mbei liba ku goonliba ku ze ku hii dee baaku ka wata ta kumutu ta ko.” Nöö sö di basia bai taki.

⁸Nöö hën mi bia luku möön, hën mi si wan oto basia u Gadu Köndë möön ta buwa ta ko a di otowan baka, nöö hënseei ta bai basia tu taa: “Heei, dee sëmbë, un haika ooo, un haika e! Di gaan köndë de kai Babilon, a kai e! A booko kai seei. Di köndë dë, hën bi buta hii nasiön sëmbë u goonliba u de musu ta du pepei hogi ta libi fanafiti libi a di së u manu ku mujëë, „nöö awa ufö de o tja di sitaafu u di hatiboonu u Gadu a de liba awaa. Nöö sö mi taki da unu e!”

⁹Nöö hën mi toona si wan oto basia u Masa Gadu Köndë, di u mbei dii, ta buwa ta ko a di naandë baka. Nöö hën seei ta bai basia tu taa: “Ee wan sëmbë i begi di mbeti ku di pindi fëen, ee nasö i tei di nöbu fëen a i mindifesi ee nasö a i maun, ¹⁰nöö sö wan sëmbë Gadu hati o boonu ku i e. Nöö di gaan sitaafu di a abi u da i, an o puu ën hafu da i seei. A o da i ën tuu ku telu. Nöö joo go dë a di hogi faja di o ta tingi zuwalufu da i, ta tja sitaafu. Nöö dee basia u Masa Gadu Köndë ku di Sikafu Mii tuu o sai leti dë ta si taa sö wan soni ta pasa ku i.

¹¹Nöö di faja dë, an o tapa möönsö e. Di sumuku fëen o ta puu nöömö nango a liba. Sö wan sitaafu wë dee lö sëmbë dë o ta tja u nöömö, ndeti ku didia. De an o feni böö möönsö. Nöö sö mi taki da unu e, dee sëmbë.” Sö di basia ko naandë bai taki.

¹²Nöö fa u jei dë, fëen mbei mi taki da un dee sëmbë u Gadu dee ta hoi dee wëti fëen ta biibi Masa Jesosi dë taa wan musu disa möönsö e. Be un tai hati hoi go dou nöömö.

¹³Nöö hën mi toona jei wan oto töngö a liba möön. A taa: “Söö. Wë nöö i musu sikifi taa bigi u tide nöö dee sëmbë dee nama ku Masa Jesosi, nöö de naki kölöku ee de dëdë.”

Nöö hën di Akaa u Gadu piki taa: “Aai, sö a dë tuu. Gaan kölöku seei de o abi. Biga de o böö fu hii dee taanga wooko de bi ta wooko. Fa i si de sai dë, nöö di libi de bi ta libi a pasi nöö paima fëen o faaka de e.” Sö di Akaa taki.

Aki di goonliba lepi tjika u koti.

¹⁴Nöö hën mi bia luku, hën mi si wan bundji wetiweti faan sö a mi fesi dë, nöö nëen liba mi si wan sëmbë sindosindo kuma libisëmbë sö, ma a tooka. Nöö fa mi si ën dë, a dë ku wan goutu könu kaapusa nëen hedi, nöö wan gaan saapu ufangi selenselen sö dë nëen maun.

¹⁵Nöö hën mi si wan basia u Gadu kumutu a di Wosu u Masa Gadu. Nöö hën a bai taanga da di sëmbë dë sindosindo a di bundji liba taa: “Söö. Wë di koti ten dou e. Di goonliba lepi tjika u koti buta a suwa awaa. Nöö fi koti oo, koti!” Sö a bai.

¹⁶Nöö hën wë di soni aan soni. Hën di sëmbë di dë a di bundji liba ku di ufangi a maun, nöö hën a koti a hii di goonliba te dou.

¹⁷ Nöo hën mi bia luku möön, hën mi si wan oto basia u Masa Gadu Köndë kumutu a di Wosu u Gadu a liba ala möön. Nöo hën seei dë ku wan gaan saapu ufangi nëen maun selenselen.

¹⁸ Hën wan oto basia u Gadu di ta wooko a di Wosu u Gadu dë ta seeka di faja ka de ta tjuma soni da Gadu, a kumutu ka a ta wooko ala. Nöo hën a bai taki da di oto basia naandë di dë ku di ufangi nëen maun taa: “Söö. Koti dee doloifi bondji e, puu a dee doloifi pau u goonliba. Biga de lepi tjika.”

¹⁹ Nöo hën wë di basia naandë hai ufangi tja ko, nöo hën a ta koti dee doloifi bondji a goonliba ta hai ta tja ko te a kaba. Nöo hën a tei de tuwë go a di hatiboonu baki u Masa Gadu dendu, ²⁰ di dë a döösë u di köndë u Gadu a wan së buka. Nöo hën de makisa dee doloifi nëen. Nöo fa de ta makisa de, nöo mi ta si gaan hila buuu ta kule ta kumutu a di baki djulululu sö, kuma wan lio di langa dii höndö kilomëti, a sa fundu kuma wan feifi futu sö. Sö di buuu ta kumutu a di baki dë dendu hia tjika.

15

Aki Johanisi si sëbën basia ku sëbën sitaafu u Gadu.

¹ Nöo hën mi si wan oto gaan foondo maaka a liba ala möön. Mi si sëbën basia u Masa Gadu Köndë, nöo de dë ku sëbën sitaafu möön. Nöo de da dee kaba lasiti sitaafu u Gadu, biga te de pasa kaa nöo di hatiboonu u Gadu seei o kaba tu.

² Nöo hën mi toona si wan oto sondi möön kuma ze, ma a dë kuma gaasi ku faja mökismökisi. Nöo fa mi si ën dë, nöo wanlö sëmbë dë nëen bandja taanputaanpu. Dee lö sëmbë dë, nöo de bi wini di mbeti ku di pindi fëen tuu. Nöo de an bi da sëmbë pasi möönsö u de sitampu di nöbu u di mbeti a de mindifesi.

Nöo dee sëmbë naandë, de tuu Gadu da wan soni kuma gitali a de maun de ta pëë, ³ nöo de ta kanda wan kanda. Nöo a dë kuma di kanda di Mosesi di gaan futuboi u Gadu di bi dë a fesiten bi ta kanda ta gafa Gadu. Sö de ta kandëen ta gafa di Sikafu Mii. De ta kanda ta taki taa: Ke Masa Gadu ooo, di makiti Gadu u mundu, dee soni dee i ta du, de bigi e.

Aai. De foondo tu.

Fa i sai dë, nöo i dë di könu ta tii fu nöömö.

Hii dee fasi fii seei dee i abi,
de tuu dë gbelingbelin söndö ganjan,
nöo i a leti a dee soni i ta du.

⁴ Masa Gadu o, ambë seei dë a mundu
di an sa saka hën seepi da i
ta hopo i në ta konda kumafa i dë?

Biga i wanwan tö seei dë a mundu limbolimbo söndö föutu.

Nöo hii pei nasiön sëmbë u goonliba tuu

o ko tjökö kini a i fesi

ta hopo i në, Masa Gadu.

Biga fa u dë aki, nöo a ko a döo wajaa,

taa dee du fii dë letileti söndö föutu.

Nöo sö di kanda ta taki.

⁵ Nöo hën a baka u di dë, hën mi luku a liba ala möön, hën mi si di Wosu u Masa Gadu döo dë jabijabi hooo, te dou a di kamian ka Masa Gadu seei ta dë.

⁶ Nöo hën mi si dee sëbën basia u bi taki dë, de ta kumutu a di Wosu u Gadu ko a döo, nöo de abi dee sëbën lasiti sitaafu u Gadu. Fa mi si de dë, nöo de bisi

gaan limbo koosu a de sinkii ta koti faja te na soni, nöö de banti de hatimindi ku goutu banti.

⁷ Nöö hën wan u de fö libilibi soni u ta taki nöömö aki, hën a da hiniwan u dee basia wan goutu komitji fuufuu ku di hatiboonu u Masa Gadu di ta libi nöömö fu teego. ⁸ Nöö di juu dë, sumuku ta puu a di Wosu u Gadu dendu te di Wosu dendu tapa ku sumuku gbitii. Nöö di sumuku i si dë, a Gadu wë a ta kumutu e, nöö hën ta lei di hei ku di kaakiti fëen di a abi.

Nöö fa i si u mbei dë, nöö na wan sëmbë seei sa denda go a di Wosu dendu möön e, solanga dee sitaafu de sëbën basia abi naandë an pasa.

16

Aki ta taki u dee sitaafu di dee basia u Gadu ta kandi ta tuwë a goonliba.

¹ Nöö hën mi haika, hën mi jei wan töngö kumutu a di Wosu u Masa Gadu a liba ala möön. A bai fan ku de sëbën basia u Masa Gadu Köndë u bi taki dë taa: “Söö. Wë di soni na a’ soni. Un musu go kandi de sëbën komitji dee dë fuufuu ku di hatiboonu u Gadu dë, tuwë go a goonliba.”

² Nöö hën di fosu basia kandi di komitji fëen tuwë go a goon. Nöö hii dee sëmbë dee dë ku di sitampu u di mbeti a de fesimindi ta begi di pindi fëen, hën wë kasikaasi kisi de kpatii hii de sinkii ta kii de ku njan.

³ Nöö hën di u tu basia kandi di fëen komitji tuwë a di ze. Nöö hën di ze wata bia ko buuu kuma dëdë sëmbë buuu. Nöö hën hii dee soni dee dë ku libi a di ze dendu tuu dëdë kaba a sösö djee.

⁴ Nöö hën di u dii basia hën a kandi di fëen komitji tuwë a dee liolio ku dee baaku ka wata ta kumutu ta ko, hën hii wata u de bia ko nöngö.

⁵ Nöö hën mi jei di basia di abi taki a dee wata liba bai taki taa:

Aai, Masa Gadu, i dë apaiti söndö föutu.

I bi dë kaa, nöö joo dë u nöömö.

Dee kuutu dee i ta kuutu aki

nöö i a’ leti nëen.

⁶ Biga dee sëmbë bi kii dee apaiti sëmbë fii ku dee tjabukama fii,

tuwë buuu u de a goon u sösö,

nöö awa i toona ta da de buuu u de bebe.

Aai oo, i a’ leti e.

Biga sö di paima u de fiti.

Nöö sö de taki.

⁷ Nöö hën mi jei wan töngö kumutu a di begitafa naandë taki taa:

Aai oo, Masa Gadu, i wë abi hii makiti u mundu e.

Dee kuutu dee i ta kuutu, i ta a’ leti a de,

nöö i ta du de a wan leti fasi tu.

Sö mi jei a taki.

⁸ Nöö hën di u fö basia kandi di fëen komitji tuwë a di sonuwojo, nöö hën di sonu ko kendi taanga tee ta tjuma sëmbë u goonliba. ⁹ Nöö fa a ta tjuma de naandë, nöö de ta tja sitaafu seei, ma ka u de disa di hogilibi u de bia suku Masa Gadu fu hopo ën në, nöö hën de sai naandë ta kosi ën nöömö ta taki taku fëen a peipei futu. Hii fa Gadu abi makiti a dee sitaafu naandë liba seei, ma dee lö sëmbë dë an kë saka deseëi dëen möönsö.

¹⁰ Nöö hën di u feifi basia kandi di fëen komitji tuwë go a di könubangi u di mbeti liba, ka a ta sindo ta tii libisëmbë, hën wan gaan dungu ko tapa hii dee köndë ka a ta tii dou kankan. Nöö dee sëmbë dee sai naandë, de ta fuka te na soni. De ta bai ta kai wolo ta njan tanda. Hogi nöö di sitaafu hogi sö. ¹¹ Ma

nöö hii fa i si de ta tja pena ku fuka dë, dee kasikaasi ta kii de ku njan seei, ma de an ta bia disa dee hogilibi u de möönsö. Hën de sai naandë ta kosi Masa Gadu ta taki taku fëen tee ka a dë a liba ala.

¹² Nöö hën di u sikisi basia, hën a kandi di fëen komitji tuwë a di gaan lio de kai Efaata, nöö hën di lio dëe seei fika pasi a mindi da dee könu u sonukumutu ku dee sodati u de, fu de waka.

¹³ Nöö hën mi toona si di bë kaima möön, ku di fosu mbeti hogiwan, ku di oto mbeti di ta tja buka da di fosu mbeti ta ganjan sëmbë, nöö hën mi si dii soni kuma tödö kumutu a de buka dendu. ¹⁴ Nöö dee tödö dë, nöö dee akaa u dee didibi wë de dë e. Nöö de ta du sëmëni gaan foondofoondo soni ta ganjan sëmbë ta hai tja ko a de. De ta waka a dee köndëköndë u goonliba tuu te dou nango ta hai dee könu tja ko makandi u de feti di gaan feti a di Daka di di Gadu di abi hii makiti u mundu buta.

¹⁵ Nöö hën mi jei wan töngö taa:

Un haika e.

Mi o ko a unu a wan köni fasi kumafa wan fufuuma ta ko a ndeti.

Nöö ee wan sëmbë i dë ku wojo ku koosu bisibisi a i sinkii, nöö i naki bunuhedi e.

Biga sëmbë an musu ko si i pënëpënë u sen musu kisi i.

Nöö sö di töngö taki.

¹⁶ Nöö hën de dii akaa u dee didibi hën de waka a hii goonliba pii dee könu u dee köndëköndë tuu te de kaba, nöö hën de tuu hai ko makandi a di kamian di dee Dju ta kai Amagedon fu de go a di feti.

¹⁷ Nöö hën di u sëbën basia ko kandi di fëen komitji, lasiti wan, tuwë go a di ventu dendu.

Nöö hën mi jei wan gaan töngö kumutu te a di könu sutuu u Masa Gaangadu a di Wosu dendu dë. A taa: “Söö. Kaba fëen disii e!”

¹⁸ Nöö di juu dë, liba ta koti faja hwaihwai, gaangadu ta bai gbalam gbalam, gaan giinta ta piki gililili, goonliba ta seki ta latja ta jabi. Nöö di seki di goonliba seki dë, nöö fu kumutu a di ten di Masa Gaangadu mbei goonliba buta sëmbë nëen u te dou di ten aki, nöö goonliba an bi seki sö wan daka.

¹⁹ Nöö fa a seki naandë, hën di gaan köndë de kai Babilon, booko a dii pisi. Nöö hii dee oto köndë u dee nasiönnasiön tuu kai booko pisipisi tu.

Wë nöö a di fa dë sö Gadu mëni di gaan köndë de kai Babilon e, kumafa a hogi tjika. Nöö hën a tei wan gaan kan lai di hatiboonu fëen nëen te a fuu pöö, hën a duwengi ën faa bebëen. ²⁰ Nöö hii dee paati a dee ze dendu tuu go tee na wan u de dë u si möön. Hii dee gaangaan kununu an dë u feni möön tu, goonliba ko dë palalaa te kamian an dë u tjubi möön. ²¹ Nöö hën ëisi ta kumutu a liba ala dombodombo ta kai gbii gbii ta naki sëmbë ta kii. Dee ëisi dombo naandë, wan u de ta hebi kuma feifiteni kilo sö.

Nöö fa dee soni pasa dë seei, ma dee sëmbë fika a goonliba ta kosi Masa Gaangadu eti ta taki taku fëen fu di gaan sitaafu de ta tja naandë hedi.

17

Aki Johanisi si wan mötjö mujëe.

¹ Nöö hën wan u dee sëbën basia dee bi abi dee sëbën komitji ko a mi. Hën a taki da mi taa: “Ko go ku mi, nöö mi o lei i di sitaafu di di gaan mötjö mujëe di dë sindosindo a dee sëmëni wata mindi o kisi. ² Fa a sai naandë, hii dee könu u goonliba ku dee sö sö sinkii sëmbë tuu a butëen seei da de u de libi mötjö libi

ku ën tee a dööngö de. Leti kuma te win dööngö wan sëmbë, nöö sö a dööngö de poi pakisei u de tjika.”

³ Nöö fa di basia fan dë, hën a tja mi go te a wan sabana dendu. Ma na mi sinkii go e, mi akaa. Nöö hën mi go si wan mujëë, a dë sindosindo a wan mbeti liba. Nöö di mbeti dë, sinkii fëën bë hëii sö, nöö a abi sëbën hedi, ku teni tutu a dee hedi fëën. Nöö hii ën sinkii tuu dë sikifisikifi ku wanlö hogi në ta sösö Masa Gadu.

⁴ Nöö di mötjö mujëë di i si a di mbeti liba sindosindo naandë, a dë bisibisi ku gaan dii soni nëën sinkii te a hia. Biga a bisi baau ku bë koosu, nöö a bisi sëmëni djamati sitonu ku goutu soni, ku diidii konda ta koti faja njëngënjëngë te na soni. Nöö a dë ku wan goutu kan nëën maun. Nöö di kan dë fuufuu pöö ku sösö hogi, ku poipoi soni, sensen wan. Nöö dee soni dë wë ta lei unfä di mötjö libi fëën hogi tjika.

⁵ Nöö wan wödu dë sikifisikifi a di mujëë mindifesi taa:

DISI DA DI GAAN BABILON,
DI GAAN MÖTJÖ MAMA U MUNDU.
HËN TA PAAJA MÖTJÖ LIBI A GOONLIBA
TA LEI SËMBË HII POIPOI LIBI,

SENSEN WAN DI NA FITI LIBISËMBË U DU A GOONLIBA.

Sö wan hogi mujëë mi si dë e.

⁶ Nöö fa mi ta luku di mötjö naandë, nöö mi si taa a dë dööngödööngö ku di buuu u dee sëmbë u Gadu, dee de bi kii fu di de bi ta piki gbelin taa de nama ku Masa Jesosi.

Nöö a bigi da mi seei fa mi si di mujëë naandë.

⁷ Nöö hën di basia hakisi mi taa: “Mati, faandi mbei di soni dë bigi da i sö? Wë haika e. Mi o puu dee tjubitjubi soni da i. Di mujëë, ku di mbeti di a dë nëën liba dë di abi dee sëbën hedi ku dee teni tutu, de tuu mi o puu da i be i sabi andi de kë taki.

⁸ “Fa i ta si di mbeti naandë, nöö a bi dë kaa e, ma fa u dë aki an dë möön. Ma te wan pisi, nöö a o kumutu a di baaku di na abi goon toona ko baka. Ma nöö fa a o ko dë, nöö a o ko faa kaba a sösö go u koo awaa.

“Nöö te a o toona ko, nöö a o foondo dee sëmbë dee në u de an dë sikifisikifi a di Buku u Libi fu sensi Masa Gadu mbei goonliba. Te dee lö sëmbë dë si di mbeti a o bigi da de seei. Biga di mbeti dë an bi dë möön. A bi go ma nöö te u de kë si hën a toona ko baka.” Sö di basia taki da mi.

⁹ Nöö hën a toona fan ku mi möön, taa: “Mati, fa mi o fan ku i aki sö, nöö i musu abi fusutan ku köni e, ufö i sa sabi dee soni mi o taki aki.”

Nöö hën a taa: “Haika e. Dee sëbën hedi u di mbeti naandë, de kë taki u dee sëbën kununu ka di mötjö mujëë dë a de liba. Sösei tu de kë taki u sëbën könu. ¹⁰ Nöö feifi u dee könu tii pasa go kaa e, nöö di u mbei sikisi nöö hën dë ta tii eti. Nöö di u mbei sëbën nöö hën an dou eti e. Nöö fa i si a o hopo ko dë, nöö a musu u ko ma fu wan sati ten sö nöö, nöö soni fëën o kaba.

¹¹ “Söö. Wë nöö di mbeti di i si an bi dë möön naandë ma te wan pisi a toona ko, nöö hën kë taki taa wan oto könu, di fu mbei aiti, o ko. Ma fa a o ko naandë, nöö a bi dë wan u dee sëbën dee bi tii kaa. A bi tii te a go, nöö hën a toona ko a tii möön. Sö di mbeti dë kë taki. Ma fa a o ko dë, nöö te wan pisi, nöö a o go kaba a sösö fu nöömö.

¹² “Nöö de teni tutu a di mbeti hedi i ta si naandë, nöö de seei da könu tu e, ma de an ko a tii eti. Nöö te juu u de dou, nöö de o kisi makiti u de ku di mbeti tuu sa tii makandi, ma fu wan sati pisiten nöö. ¹³ Nöö fa i si dee teni könu o

tii dē, nōo de tuu o wooko ku di wan kodo pakisei. Biga hii makiti u de ku hii taki u de tuu o dē a di mbeti maun.

¹⁴“Nōo de o hopo go feti ku di Sikafu Mii, ma di Sikafu Mii o wini de e. Biga hēn da di Masa a hii masa liba, hēnseei da di Kōnu a hii kōnu liba. Nōo fa a o wini de dē, a o abi wanlō hia sēmbē nēen sē dee a bi pii tei buta ko sēmbē fēen apaiti. De tuu o ta waka nēen baka ku di wan kodo hati, nōo hēn ku de tuu makandi o wini dee kōnu e.”

¹⁵Nōo hēn di basia fan ku mi möön taa: “Dee wata dee i si di mujēē dē a de mindi sindosindo naandē, nōo de wē da dee gaan hia sēmbē u mundu e, dee peipei nasiōn sēmbē, ku dee peipei lö, ku dee peipei föluku ta fan dee peipei tōngō u goonliba.

¹⁶“Nōo di mbeti di u taki dē, ku dee teni tutu fēen tuu, o ta buuse di mötjö mujēē te de an sa si ēn a wojo seei. Nōo de o puu hii soni nēen di a abi, te a fika pēnēpēnē ku maun tjululuu. De o njan mēn te de kaba, nōo di fēen di o fika de o tjuma a faja fiaa puu dē. ¹⁷Ma nōo fa i si de o ta du ēn dē, nōo Masa Gadu wē butēen a de hati u de du sō e. Nōo a o buta de teni kōnu fu de saka hii di tii u de ku telu da di mbeti, faa musu pasa a bakaten leti kumafa Gadu bi buta.

¹⁸“Wē nōo di mujēē dē, nōo hēn wē da di gaan köndē de kai Babilon e, di ta buta hii dee kōnu u di goonliba aki tuu nēen basu.”

Nōo sō di basia taki da mi e.

18

Aki di gaan köndē de kai Babilon kai.

¹Nōo a baka u di dē, hēn mi si wan oto basia u Masa Gaangadu köndē kumutu a liba ta bazia ta ko a goon. Nōo fa a ko dē, nōo a abi gaan makiti, nōo di waiti fēen sinkii di a abi ta limbo hii goonliba. Sō a abi poosian tjika.

²Nōo hēn wē a bai basia taa:

“Heei, un haika ooo, lanti un haika e.

Di gaan köndē de kai Babilon nōo a booko ooo,
a booko kai holou seei.

Fa i si u dē aki, a ko fika wan kamian ka dee didibi nōo ta libi.

Mi taki e, a ko dē wan kamian seei ka dee soni bi ta mbei deseei gadu ta daama nango ta ko.

Na ala dee tingi fou ku hii dee taku fou u goonliba tuu na bunu wan hai go fika ta libi.

³Fa di köndē bi sai naandē,
nōo hii dee nasiōnnasiōn sēmbē u goonliba tuu
njan di poipoi libi fēen kaa tefa de döngō. Aai.
Dee kōnu u goonliba seei

njan di fanafiti libi fēen naandē ku ēn makandi.
Nōo di langahati sēmbē bi abi u dee soni fēen,
hēn mbei dee wēnkēma ko gaan guduma seei.

Ma nōo fa u dē aki

a booko kai o,
a kai kaba a sōsō ghegedee!”
Sō di basia bai taki.

⁴Nōo hēn wē mi jei wan tōngō piki a liba ala möön, a taa:

“Un kumutu a di köndē naandē e,

un dee sēmbē dee dē u mi.

Wan musu nama ku ēn a dee hogi du fēen a ta du,

fu dee sitaafu a o tja an musu kisi unu.

⁵ Biga fa a sai dē,
 nōo dee hogi du fēēn lai oto a oto liba
 tee dou a Masa Gadu Kōndē aki.
 Sō de hila tjika.

Nōo Gadu an fēēkētē de e.

⁶ Nōo mi taki e,
 a musu kisi paima fu dee hogi dee a bi ta du naandē.
 Aai.

De musu sitaafu ēn tu toon mōōn hebi mōōn fa a bi sitaafu otowan.
 Di kan di a bi lai da sēmbē u de bebe,
 nōo de musu lai ēn tu pasi fuufuu dēēn,
 be a bebēēn tuu.

Sō de musu dēēn gaan sitaafu tjika.

⁷ Fa a bi ta libi hebi tjika dē kuma guduma
 ta njan buka a hii soni,

leti sō nōo de musu toona penēēn dēēn fuka e. Aai.

Biga fa a sai naandē,
 a bi ta sindo ta taki nēēn hati taa:

‘Fa mi dē aki,
 kōnu mi dē e.

Ma dē kuma dee mujēē manu u de dēdē, de fika a ganda.

Nōnō. Di soni de kai kusumi,

na wan ten seei mi o sabi ēn a mundu mōōnsō.’

Sō a bi ta taki nēēn hati.

⁸ Nōo fēēn mbei wē a o kisi dee lō sitaafu dē e.

A di wan kodo daka de o ko nēēn liba seei gililii sō ku telu.

Aai.

Ee fuu taki ēn,

nōo kusumi, ku hangi ku dēdē tuu o ko nēēn a di wan kodo daka.

Faja o ko tjumēēn kaba a sōsō djee.

Biga di Kuutuma fēēn da Masa Gaangadu seei
 di abi hii kaakiti u mundu.”

Sō di fan di kumutu a liba ala, nōo sō a taki e.

⁹ Nōo fa di kōndē o ta tjuma, sumuku fēēn o ta hopo nango a liba naandē,
 nōo dee kōnu u goonliba dee bi ta libi di poipoio libi hogi wan ku ēn makandi,

nōo de o si di sitaafu fēēn di a kisi, nōo de o ta bai ta kēē ta kusumi seei te a bigi. ¹⁰ Ma de an o sa go zuntu ku ēn e, biga de o fēēē poi. De o panta seei ta

tēēmē. Nōo de o taanpu te a longi ala ta bai taa:

“Ee, aai oo maingē, a tjali!

Babilon, di gaan gindi nēbai kōndē naandē,

hēn kisi sitaafu sō hesi nō?

Aai, wē a bigi!”

Sō de o ta kēē pena ta konda soni a buka.

¹¹ Nōo dee sēmbē dee bi ta bai soni a dee kamiankamian u goonliba ta tja
 go ta sei a Babilon dē, nōo deseēi o ta kēē ta kusumi tu. Biga dee sipi u de
 dē lailai ku hii pei gudu, ma sēmbē an dē u bai de mōōn. ¹² Dee goutu soni,
 soofu soni, djamati sitonu, dee gaan diidii konda, dee peipei koosu gaan dii
 wan, baaubaa, ku bē, ku dee linzo koosu, dee lasua sō, hii peipei dii pau dee
 ta sumēē suti, dee tēmbē de ta tēmbē ku zaun tanda, pau, kōpō, ku dee de ta
 tēmbē ku hanse sitonu, ¹³ dee peipei soni de ta tuwē a njanjan faa ko suti, dee
 peipei soni de ta tjuma a dee begitafa da dee gadu u de, dee gaan dii sumēēsuti
 fatu, peipei win u bebe, fatu u lobi a sinkii, boon u jasa soni, dee alisi fania
 sō, kau, sikafu, hasi, dee gaan dii wagi dee hasi ta tja, dee libisēmbē dee de ta

tja ko sei u saafu, te kisi dee de ta sei buta da fanafiti libi ta poi pakisei u de, dee lö soni dē tuu seei sēmbē an o dē u bai de möön.

14 Nöo dee sēmbē bi ta tja de ta sei dē, nöo de o kēē pena da di köndē taa:

“A tjali baa.

Hii dee soni dee i bi ta giui u de,

na wan u de fika da i möön e.

Hii dee gudu fii ku di nēbai i bi abi,

de an dē u si möön.

De tuu kaba faa.

Aan fa joo du te joo sa feni de möön a mundu oo.”

Nöo sö de o ta bai ta taki.

15 Nöo dee wēnkēma dee bi ta sei soni da dee sēmbē u Babilon tefa de ko gaan guduma dē, nöo deseēi o si fa di köndē ta pena, nöo de o panta tee. De o tuwē gogo te a wan sē ala ta konda soni a buka taa:

16 “Ee, aai oo maingē,

di soni aki a tjali.

A bigi da u.

Di gaan nēbai köndē naandē,

hēn kaba a sösö sö. Aai.

Di köndē dē,

hēn wē bi abi hii dee gaan diidii koosu sö,

bē ku baau.

Hēn bi abi dee pepei goutu soni ku dee djamati,

ku dee diidii konda dee ta koti faja njēngēnjēngē.

17 Nöo hēn sö hesi hii dee gudu dē kaba a sösö tuu fiaa!

A bigi a mundu e baa!” Sö de o ta bai ta kēē ta taki.

Nöo dee kabiteni u dee sipi, ku dee matoosi, ku dee sēmbē dee ta waka a dee sipi, ku hii dee sēmbē kaa dee ta wooko a dee sipi u de feni soni u njan, hii dee lö sēmbē dē tuu o taanpu a longi tu, ta luku fa di köndē ta tjuma ta kaba a sösö.

18 Nöo fa de o ta si di sumuku ta puu gbitii nango a liba naandē, nöo de o bai taa:

“Ee aai oo, maingē,

di nēbai foto hēn ko sö nö?

Biga na wan köndē seei bi dē a mundu aki

di i bi sa tei maaka ku ēn.

Aai maingē, wē a bigi.”

19 Nöo de o ta ba gudugudu ta hiti a de hedi ta bai ta kēē ta konda soni a buka ta kusumi taa:

“U kai wolo da i oo,

u kai wolo da i e,

i di gaan köndē naandē.

Di soni aki bigi da u poi.

Biga dee sēmbē dee bi ta waka a di ze ta sei soni

i wē bi mbei de ko gaan guduma.

Ma nöo fa u dē aki,

nöo hēn i poi kaba a sösö wantewante sö nö?

Aai, wē a bigi.”

Sö de o ta kēē pena ta taki.

20 “Wē ma nöo un dee sēmbē u Masa Gadu Köndē,

un musu wai e.

Un wai seei,

un dee tjabukama u Masa Jesosi

ku un dee fesiten tjabukama u Gadu.
 Un wai oo,
 hii un dee sēmbē u Gadu tuu.
 Biga Masa Gadu paka di kōndē dē baka
 u dee hogi dee a bi du unu e.”

²¹ Nōō hēn wan gaan makiti basia u Masa Gaangadu kōndē hopo wan gaan gindi sitonu kuma di de ta lala soni, nōō hēn a tuwēen a di ze dendu dubuu piiii.

Nōō hēn a taa:
 “Sō de o hiti i tu e,
 ju di gaan kōndē de kai Babilon dē.
 Sō joo kai hebi tjika.
 Nōō fa de o tuwē i dē,
 nōō ja o dē u si ku wojo möön a mundu e, kwetikweti.

²² Dee gitalima fii,
 ku dee kandama,
 ku dee sēmbē bi ta böö foloiti ku tutu,
 na wan kodo u de o dē u jei a i möön.
 Dee tēmbēma dee bi ta mbei dee soni a i dē,
 na wan u de o dē a i möön e.
 Na wan kodo u dee mbii giinta seei o dē u jei a i möön.

²³ Faja an o dē ta sēndē a i möön tu.
 Nōō fa wan womi ku ēn njunjun mujēē bi ta fan suti ku deseei dē,
 ma di fan dē an o dē u jei a i möön e.
 Fa i bi sai dē,

nōō dee sēmbē dee bi ta sei soni a i,
 de bi dē gaan hebi sēmbē u goonliba.
 Hii nasiōn sēmbē u goonliba tuu
 i bi ta dōōngō ta hai ta tja ko a i dē
 ku dee gaan tofu fii,
 ku dee ganjan fii,
 ta poi de ta kaba a sōsō.

²⁴ Fa i si i sai dē,
 a di doti fii dē
 nēēn wē de feni di buuu u dee tjabukama u Gadu
 ku hii dee oto sēmbē fēēn dee de bi kii a goonliba aki.
 Hēn wē mbei joo kisi sō wan gaan hogi sitaafu e.”
 Nōō sō mi jei di basia bai taki.

19

Aki dee sēmbē u Gadu ta wai fu di Babilon kai.

¹ Nōō hēn a baka u di dē, hēn mi jei soni ta giinta a liba ala kuma wanlō gaan hia sēmbē ta bai taa:

Aai oo, dee sēmbē,
 un boo ta gafa di Gadu fuu e!
 Biga hēn abi hii heepi a mundu.
 Fa a sai dē, a waiti e,
 nōō a a' nēbai tu.
 Hēn abi hii makiti u mundu.

² Dee kuutu dee a ta kuutu, a ta a' leti a de,
 nōō a ta kuutu a wan leti fasi tu.

Biga a kuutu di gaan mötjö mujëë
di bi poi hii goonliba ku di fanafiti libi fëën.

A dëën di sitaafu di fiti ën.

Biga nëën maun de feni di buuu u dee futuboi u Gadu dee de bi kii.

Hën wë mbei Gadu dëën di sitaafu dë sô e.

³ Nöö hën mi jei de bai wan pasi möön taa:

Aai oo, un gafa Masa Gadu e.

Biga fa a tjuma di gaan köndë dë,

nöö sumuku fëën ta puu nango a liba ala fu nöömö.

⁴ Nöö hën de tuwenti-a-fö tiima ku dee fö libilibi soni, hebi wan dë, nöö hën de kai ku fesi a goon a Masa Gaangadu fesi dë ta gafëën ka a dë a di könubangi sindosindo naandë.

Nöö hën de taa:

Sô a dë. Un boo gafa Gadu e!

⁵ Nöö hën mi jei wan oto töngö kumutu leti ka di könubangi sai naandë. A taa:

Aai, tuu, un gafa di Gadu fuu.

Hii un dee sëmbë dee ta dini ën ta lesipeki ën,

pikiwan ku gaanwan tuu,

un gafëën e!

⁶ Nöö hën mi toona jei wan giinta fu wanlô gaan hia sëmbë ta piki kuma wan gaan dan ta mbei wooo, kuma liba ta bai gbalamgbalam sô. De ta bai taa:

Aai, dee sëmbë, un gafa Gadu e.

Hën da Masa fuu.

Hën wë abi hii makiti.

Fa a sai dë,

nöö hën da kõnu u mundu ta tii hii soni.

⁷ Un piizii ku ën.

Un boo wai ku ën ta bai ën në.

Biga di juu di di Sikafu Mii musu toou ku di mujëë fëën,

nöö a dou e.

Fa i si u dë aki,

di mujëë seekëën seei te a kaba kaa.

⁸ Nöö fa i si a bisi dë,

a dë ku gaan limbo koosu gbelingbelin,

waiti wan seei ta koti faja njëinjëin.

Sô wan koosu wë de dëën faa bisi e.

(Wë nöö di koosu naandë, dee sëmbë, hën wë ta lei kumafa dee sëmbë u Gadu ta libi limbolimbo nëën wojo tjika e.)

⁹ Nöö hën di basia di ta lei mi dee soni taki da mi taa: “Söö. Wë sikifi sô e, mati, taa: ‘Dee sëmbë Gadu kai fu de ko a di toouwosu u di Sikafu Mii ko njan di piizii, nöö de a’ kõlökü e.’ ”

Hën a taki da mi taa: “Dee soni dee i si mi ta tei ta konda da i aki, nöö de dë tuutuu soni, gbelingbelin wan. Biga a Gadu seei wë de kumutu.”

¹⁰ Nöö di mi jei a taki sô, hën wë mi kai a di basia dë futu ku fesi a goon naandë, u mi musu begi ën. Ma nöö hën a bai mi taa: “Nönö e, mati, na du sô e. Biga fa i si mi dë aki, nöö mi dë wan futuboi u Gadu leti kuma i seei ku dee otowan fi dee i si tei dee soni dee Masa Jesosi bi konda. Sô nöö u tuu dë e. Gadu wanwan fi musu begi. Biga hën nöö Masa Jesosi bi mbei sëmbë ko sabi di a bi dë a goonliba aki, nöö hën nöö di Akaa bi ta buta a dee tjabukama hati tu u de ta konda soni fëën da sëmbë. Nöö hën mbei hën nöö i musu begi.”

Aki Masa Jesosi ku dee sodati u Gadu Kōndē miti feti ku dee felantima fēen.

¹¹ Nōō hēn mi bia luku, hēn mi si liba ala jabi hoo. Hēn mi si wan weti hasi ku wan Sēmbē nēen liba sindosindo. Nōō di Sēmbē dē, hēn de kai Futoou ku Leti. „Biga i sa futoou ēn a hii soni dee a ta du, nōō dee soni a ta taki, de tuu dē gbelingbelin soni.” Hēn ta kuutu ku leti, nōō sōseei a ta feti ku leti tu. ¹² Fa a sai dē, nōō wojo fēen ta sēndē kuma faja, „ku ēn a ta si hii soni tuu tee dou,„ nōō a dē ku sōmēni kōnu kaapusa nēen hedi. Nōō wan nē dē sikifisikifi nēen di oto sēmbē an sa sabi mōōnsō, boiti hēn wanwan tō nōō sabi ēn.

¹³ Nōō a ta bisi wan gaan langa djapona nēen sinkii, nōō di djapona dē kuma de tuusi ēn a buuu toona puu. Nōō di oto nē fēen, hēn da di Wōutu u Gadu.

¹⁴ Nōō fa a dē a di hasi liba ta waka ta ko dē, nōō dee sodati u Masa Gaangadu kōndē tuu dē nēen baka sililii ta ko, nōō de tuu dē a weti hasi liba tu, ku gaan limbo koosu faan a de sinkii. ¹⁵ Nōō wan sē ufangi saapusaapu selenselen a de tu sē ta kumutu a di Fesima dē buka dendu. Ku ēn a o feti ku dee felantima fēen u hii dee nasiōn tuu te a wini de. A o ta tii de ku gaan kaakiti seei, leti kuma te wan felu kai a wan doti paabi liba booko ēn pisipisi. Nōō fa i si a o ta ko dē, nōō hēn o makisa hii dee doloifi njanjan dee dē a di hatiboonu baki u Masa Gaangadu dendu, di abi hii makiti u mundu.

¹⁶ Nōō wan nē dē a di djapona fēen ku ēn asakpaa tuu taa:

DISI DA DI KÖNU A HII KÖNU LIBA,
KU DI MASA A HII MASA LIBA.

Aki wan basia ta bai da fou

u de jei.

¹⁷ Nōō hēn mi bia luku leti a di sonuwojo ala, hēn mi si wan basia u Gadu taanputaanpu. A ta bai da hii dee tingifou ta buwa a liba ala taa:

Un hai ko ooo!

Un hai ko e!

Un ko njan di gaan njan di Masa Gaangadu ta seeka da unu.

¹⁸ Biga hia gbamba o dē u njan e! --

dee kōnu,

ku dee sodati hedima,

ku dee gaan hebima u mundu,

ku hasi,

ku dee sēmbē bi ta waka a dee hasi liba,

sō di gbamba hia tjika e!

Un hai ko njan dee sinkii u hii pei libisēmbē dee dē a goonliba e:

fiima ku saafuma,

lagima ku hebima,

pikiwan ku gaanwan tuu.

Un tuu ko njan e!

Sō di basia bai da dee fou.

¹⁹ Wē nōō fa a bai dē, hēn mi si di mbeti ku dee kōnu u goonliba ku hii dee sodati u de, ka de bi hai go zunta ta seeka fu de go feti ku di Sēmbē di dē a di weti hasi liba ku dee sodati fēen.

²⁰ Nōō hēn wē aan soni. Hēn di Fesima dē ku dee sodati fēen hēn de kisi di mbeti gbolo, ku di ganjan tjabukama fēen di bi ta du dee foondofoondo wooko da di mbeti. Di ganjan tjabukama dē, hēn bi ganjan hii dee sēmbē dee dē ku di nōbu u di mbeti a de mindifesi tuu, dee ta begi di pindi fēen. Hēn ku di mbeti seei tuu de kisi ku libi vinde vioo tuwē go a di gaan faja kuma ze di

ta kisi ku zuwalufu fu nöömö. ²¹ Nöö hën de toona kii dee bakama u di mbeti tuu puu ku di sëufangi di dë a di Fesima buka dë.

Nöö hën wë dee fou kai de na de e, nöö hën de go ta njan dee dëdëdëdë sëmbë a goon naandë teefa bëë u de fuu.

Sö wan soni mi si e, dee sëmbë.

20

Aki ta taki u di dusu jaa tii u Masa Jesosi ku fa de du

ku di didibi.

¹ Nöö hën a baka u di dë, hën mi si wan basia u Masa Gadu Köndë möön kumutu a liba ala ta bazia ta ko. Nöö fa a ta ko dë, nöö a dë ku wan söötö mii nëën maun. Nöö di söötö mii dë, hën ta jabi di baaku di na a' goon. Nöö a dë ku wan gaan këti nëën maun tu.

²⁻³ Nöö hën a kisi di gaan bë kaima gbaa, di oto në fëën da di awoo sindeki, hën da di didibi Saatan seei. Nöö hën wë a bui ën ku di këti te a kaba, vinde viiin go a di baaku di na abi goon naandë dendu. Nöö fa a vindëën tuwë go dë, nöö a o sai dë wan dusu jaa longi bifö de o toona lusu ën baka.

Nöö hën di basia söötö di baaku buka te a kaba naki sitampu nëën gbai be di kaima tan a di kamian dë. An musu kumutu faa go ta ganjan dee nasiönnasiön sëmbë u goonliba möön, hii dee dusu jaa longi naandë. Ma nöö a baka u di dë, nöö de musu toona lusu ën fu wan sati pisiten sö.

⁴ Nöö di mi toona luku möön, nöö hën mi si wanlö sëmbë sindosindo a wanlö könubangi dë. Dee sëmbë naandë, de Gadu da taki fu de musu dë kuutama.

Nöö hën mi toona si dee akaa u dee sëmbë dee de bi koti hedi kii fu di de bi nama ku Masa Jesosi ta konda di buka u Gadu. Dee lö sëmbë naandë, de an saka deseeri da di mbeti ku di pindi fëën wan daka möönsö, de an tei di maaka fëën a de mindifesi nöö de an tei ën a de maun tu. Nöö de wë toona weki ko dë ku libi e, nöö de ku Masa Jesosi tuu ta tii makandi a de dusu jaa longi dë.

⁵ Nöö fa dee sëmbë toona weki dë, hën wë o dë di fosu wekibaka u dëdë sëmbë. Ma dee oto sëmbë an o weki baka eti e. Te dee dusu jaa pasa ufö de o weki. ⁶ Fa dee fosu sëmbë weki dë, nöö de dë apaiti sëmbë u Gadu, nöö de dë bunu. Biga di u tu dëdë di ta paati libisëmbë ku Gadu fu nöömö, an o kisi de möönsö. Nöö fa de sai naandë, de o abi di mindima wooko ta tja sëmbë go a Gadu ku Masa Jesosi di Keesitu, nöö de ku ën o ta tii di tii makandi di wan dusu jaa longi dë.

Aki ta lei fa di didibi kaba a sösö.

⁷ Nöö a baka u de dusu jaa dë nöö de o lusu di didibi puu a di baaku dendu ka de bi tuwëën go. ⁸ Nöö a o ta waka a hii kamian u goonliba ta lontu ta kai dee nasiönnasiön sëmbë u de musu hai ko fu de feti ku Gadu. Nöö dee sëmbë a o ganjan hai tja ko dë, nöö de o ta kai de Gögi ku Magögi, nöö de o hia teee kuma dee sandu sii dee dë a di ze bandja di na wan sëmbë sa konda.

⁹ Nöö fa dee hia sëmbë o kumutu a hii köndë u goonliba dë, nöö de o booko ku baai gililili hai ko lontu dee sëmbë u Gadu, ka de dë a di köndë di a lobi dë. Hën da Jelusalen. Nöö de o paaja lontu di köndë buta a djegi u de feti ku ën. Ma nöö di juu dë, wan gaan soni o pasa. Faja o kumutu a liba ala kai a de liba tjuma de kii tuu fiaa puu dë.

¹⁰ Nöö de o kisi di didibi di bi ganjan dee hia sëmbë di gaan ganjan naandë, nöö de o tuwëën go a di gaan faja di ta kisi u nöömö ta tingi zuwalufu, ka de

bi hiti di mbeti ku di ganjan tjabukama tuwë go kaa. Nöö naandë wë de o fika ta tja gaan sitaafu fu teego. De an o kumutu dë möönsö.

Aki ta lei di kaba lasiti kuutu

u Gadu.

¹¹ Nöö hën mi bia luku, hën mi si wan gaan kōnubangi wetiweti faan sö, ku wan Sëmbë nëen sindosindo. Nöö fa u mbei dë, hën mundu ku goon go kumutu a di Sëmbë naandë fesi te de an dë u si möön seei, kwetikweti. „Sö wë di kaakiti u Gadu bi hebi a di kamian dë e.”

¹² Nöö hën mi si dee dëdë sëmbë, heiwan ku lagiwan tuu, taanputaanpu a di Sëmbë di dë a di kōnubangi fesi.

Nöö aan soni, hën de jabi dee buku. Nöö hën de tei wan oto buku bi sai dë möön de kai di Buku u Libi, nöö hën de jabi ën tu. „Nöö a di buku naandë, dee sëmbë dee kisi di libi u teego në dë sikifisikifi.” Nöö hën de kuutu dee dëdë sëmbë dee dë taanputaanpu dë te dou kumafa de bi libi a goonliba. Biga hii fa de bi libi a goonliba tuu dë sikifisikifi a dee buku de jabi naandë dendu.

¹³ Nöö fa de du dë, nöö di ze seei puu hii dee dëdë sëmbë dee bi dë nëen dendu tuu tja ko, nöö dëdë ku dëdëköndë seei puu dee sëmbë u de tja ko tu. Nöö hën di Sëmbë di dë a di kōnubangi kuutu hiniwan u dee lö sëmbë dë te dou kumafa de bi libi.

¹⁴ Nöö hën de tei dëdë ku dëdë köndë tuu tuwë ku telu go a di gaan faja dendu. Nöö di faja dë, hën wë da di u tu dëdë e. Naandë dee sëmbë dee o paati ku Gadu o go dë fu nöömö. ¹⁵ Nöö hiniwan sëmbë di në an dë sikifisikifi a di Buku u Libi, nöö de o hiti ën tuwë go a di gaan faja kuma ze dë dendu.

Sö wan gaan soni mi si möön e, dee sëmbë.

21

Aki ta taki u di njunjun mundu ku di njunjun goonliba di o ko.

¹ Nöö hën mi bia luku möön, hën mi si wan njunjun mundu ku wan njunjun goonliba, biga di fosu mundu ku di fosu goonliba an dë möön. Nöö di ze seei an dë u si möön tu. De tuu pasa go fiasa.

² Nöö hën mi si di apaiti köndë u Masa Gaangadu, hën de kai di Njunjun Jelusalen, ta kumutu a Gadu ala ta saka ta ko. Nöö fa a ta ko dë, nöö a hanse leti kuma wan mujëe de seeka bisi te de kaba këe da wan womi faa tööu ku ën. Sö di köndë waiti tjika.

³ Nöö hën mi jei wan tōngö piki leti a di kōnubangi naandë. A bai taanga taa: “Fa u dë aki, nöö di tan kamian u Masa Gaangadu ko dë a libisëmbë dendu e. Aai. Masa Gadu o ta libi ku libisëmbë awaa. De o dë sëmbë fëen, nöö hënseei o dë Gadu u de tu. ⁴ Nöö fa de o ko sëmbë fëen dë, nöö a o feki hiniwan u de wojowata puu. Këe an o ta kisi de möön. Dëdë ku tjali ku kusumi an o dë a de dendu möön tu. Söseei sinkii hati an o dë möön seei, kwetikweti, biga dee awoo soni dee bi dë tuu pasa go kaa.”

⁵ Nöö hën di Sëmbë dë sindosindo a di kōnubangi naandë taki taa: “Wan si ö? Mi ta tooka hii soni buta ko njunjun.”

Nöö hën a taki da mi taa: “Dee soni i si mi ta konda da i aki, nöö i musu de tuu sikifi e. Biga bumbuu soni seei de dë fii sa a’ futoou a de liba, nöö de tuu seei o ko pasa.”

⁶ Nöö hën a taki da mi möön taa: “Wë a kaba. Mi wë da di seti u hii soni ku di kaba fëen. Nöö ee wan sëmbë dëewata kisi i nöö be i ko a mi e, nöö mi o tja i go ka di wata fu di libi u teego ta kumutu. Nöö di wata dë an o dë fii paka ufö mi da i ën.

7 “Nöö hii dee suti soni u ta taki aki tuu dë u di sëmbë di wini dee soni dee bi ta tãpa pasi dëen faa du fa Gadu kë. Dee lö sëmbë dë o dë miii u mi e, nöö mi o dë Gadu u de.

8 “Ma nöö dee sëmbë ta fëëë sëmbë te de an sa nama ku mi, ku dee sëmbë dee an kë biibi a mi liba, ku dee sëmbë dee ta du dee soni ma sa si a wojo, dee kiisëmbëma, dee sëmbë ta libi fanafiti libi a di së u manu ku mujëë, ku dee tofuma, dee wisima, dee sëmbë ta begi oto gadu, dee mindisonima, mi taki da i taa di kamian u dee lö sëmbë dë, nöö hën o dë di gaan faja ze di ta kisi gililili dë ta tingi zuwalufu. Nëen dendu dee lö sëmbë dë o dë e. Hën wë da di u tu dëdë.” Sö di Sëmbë sindosindo a di könubangi dë taki da mi.

Aki ta taki fa di Njunjun Jelusalen o hanse tjika.

9 Nöö hën wan u dee sëbën basia u Gadu Köndë di bi abi dee sëbën komitiji ku dee lasiti sitaafu u Gadu, nöö hën wë a ko a mi. Hën a taa: “Ko boo go. Be mi tja i go lei di tööu mujëë u di Sikafu Mii.”

10 Nöö hën a tei mi na akaa fasi tja go tee a wan gaan kuun liba, hei wan, nöö hën a mbei mi si di köndë u Masa Gaangadu, di njunjun Jelusalen di ta kumutu a Gadu ala ta bazia ta ko. 11 Nöö fa a ta ko naandë, nöö a ta sëndë seei. Nöö di sëndë fëen, hën di waiti u Gadu di a abi, hën i ta si dë e. Nöö a hanse tee, i ta si ën kuma di djamati sitonu de kai jasipisi, sö a ta koti faja tjika. Nöö a dë limbolimbo gbegedee tu, kuma gaasi.

12 Nöö de mbei wan gaan hei peni lontu di köndë, nöö di peni abi tuwalufu dööbuka fii denda go a di köndë dendu. Nöö hiniwan u dee dööbuka naandë ta abi wan u dee në u de tuwalufu lö u Isaëli sikifisikifi nëen liba, nöö a abi wan basia u Masa Gadu ta watji ën. 13 Nöö dee dööbuka dë a de fö së kanti u di peni. Dii u de dë a di së u sonukumutu, dii dë a di së u sonugo, dii dë a di së u basusë, dii dë a di së u libasë.

14 Nöö fa di peni u di köndë sai dë, a mbei a tuwalufu gaan sitonu liba. De da goonsei fu di peni. Nöö hiniwan u dee sitonu abi di në u wan u de tuwalufu tjabukama u di Sikafu Mii sikifisikifi.

15 Wë nöö fa di basia ta fan ku mi naandë, nöö a dë ku wan goutu pau nëen maun, faa maaka di köndë ku dee dööbuka fëen ku di peni fëen tuu, luku unfa de langa tjika. 16 Nöö di köndë mbei fökanti e, langa fëen ku baai fëen dë makandi.

Nöö hën di basia maaka di köndë te a kaba ku di pau dë nëen maun naandë, nöö a langa kuma tu-dusu-ku-fö-höndö kilomëti sö. Nöö di baai fëen ku di hei fëen dë tu-dusu-ku-tu-höndö kilomëti sö tu. 17 Nöö hën a maaka di degi u di peni te a kaba tu, nöö a dë kuma 60 mëti sö. Nöö hii fa wan basia u Gadu hën maakëen seei, ma a maakëen ku di wan seei maaka di libisëmbë ta maaka soni.

18 Nöö fa di peni sai dë, ku di djamati sitonu de kai jasipisi de mbei ën e, nöö a dë gaan hanse soni. Nöö di köndë seei mbei ku goutu wanwan tö, nöö di goutu dë dë limbolimbo gbegedee kuma gaasi sö, ta koti faja njëngënjëngë. Sö a limbo tjika.

19-20 Nöö de tuwalufu sitonu u taki dë, dee dë di goonsei u di peni, nöö deseei dë bisibisi ku gaan hanse djamati sitonu, hiniwan sitonu ku hën pei djamati:

Di fosuwan de bisi ën ku di djamati sitonu de kai jasipisi.

Di u tu de bisi ën ku di djamati sitonu de kai safila.

Di u dii de bisi ën ku di de kai agaati.

Di u fö de bisi ën ku di de kai samalagida.

Di u feifi de bisi ën ku di de kai saadonisi.

Di u sikisi de bisi ɛn ku di de kai koonaleini.

Di u sɛbɛn de bisi ɛn ku di de kai kiisoliti.

Di u aiti de bisi ɛn ku di de kai belileesi.

Di u nɛigi de bisi ɛn ku di de kai tapasiɔn.

Di u teni de bisi ɛn ku di de kai kiisopasi.

Di u ɛlufu de bisi ɛn ku di de kai hiasin.

Di u tuwalufu hɛn de bisi ku di djamati sitonu de kai ametisi.

„Nöo fa u kai dee pepei sitonu dɛ, nöo so u de dɛ bɛ, so u de dɛ guu-unguun, so u de dɛ kuma jaiffolo sɔ, so u de dɛ kuma baau, so u de dɛ kookokooko. Fa de sai dɛ, de dɛ gaan hanse soni e, ta koti faja njɛinjɛin.” Nöo sɔ de mbei di goonsei u di peni hanse tjika.

²¹ Söo. Nöo de tuwalufu döo u di peni mbei ku wan hanse soni tu, kuma di weti konda faan sɔ de kai paaleli. Hiniwan döo mbei ku wan sii fɛɛn.

Nöo di gaan pasi u di köndɛ naandɛ mbei ku goutu wanwan limbolimbo gbegedee te dou. Nöo fa di goutu sai dɛ, i sa si pasa nɛɛn te dou a goon kuma gaasi, sɔ a limbo tjika.

Nöo sɔ wɛ di köndɛ waiti e, dee sɛmbɛ.

²² Nöo fa mi si di köndɛ naandɛ, nöo Wosu u Gadu an dɛ nɛɛn dendu e. An dɛ fanödu, biga Masa Gaangadu di abi hii makiti, ku di Sikafu Mii, nöo de dɛ a hii di köndɛ kaa. „An dɛ fii go a kamian u go begi de möön.”

²³ Nöo sonu ku libawojo an dɛ fanödu u tuwɛ limbo da di köndɛ tu. Biga di waiti u Gadu ku di limbo u di Sikafu Mii ta tuwɛ limbo da hii di köndɛ kaa.

²⁴ Nöo ka di köndɛ o limbo tjika dɛ, nöo hii sɛmbɛ u goonliba o dɛ a di limbo dɛ dendu ta libi. Nöo hii dee könu u di goonliba tuu o tja hii nɛbai u de ko a di köndɛ kaa. ²⁵ Nöo dee döo u di köndɛ an o ta tapa möönsɔ. Jabijabi nöo de o ta dɛ hii daka, biga ndeti an o dɛ möön. ²⁶ Nöo di nɛbai ku di hei fu hii nasiɔn o dɛ a di köndɛ naandɛ dendu.

²⁷ Ma nöo fa u taki aki, ee wan soni an dɛ limbolimbo, nöo an o sa ko a di köndɛ e. Dee sɛmbɛ ta du fanafiti soni, sen soni, ganjan, mindi soni, de an o ko dɛ. Ma dee sɛmbɛ dee nɛ dɛ sikifisikifi a di Buku u di Sikafu Mii, nöo de nöo o sa pasa ko a di köndɛ dendu u de feni di libi u teego.

22

Aki Johanisi ta tapa di pampia.

¹ Nöo hɛn wɛ di basia lei mi di lio di abi di wata u di libi u teego. Fa mi si di lio dɛ, nöo a dɛ seei limbolimbo gbegedee ta koti faja njɛngɛnjɛngɛ sɔ, nöo a kumutu leti ka di könbangi u Masa Gadu ku di Sikafu Mii dɛ. ² Nöo di lio ta kule seei langalanga leti a mindi u di gaan pasi u di köndɛ, nöo a de tu sɛ bandja tela fu di lio, nöo i abi di pau de ta kai Di Pau u di Libi u Teego. Nöo tuwalufu pasi di pau i si dɛ ta pai a wan jaa dendu, hiniwan liba a ta pai wan pasi. Nöo di uwii fɛɛn ta kula hii nasiɔn u goonliba.

³ Nöo di juu ten dɛ, na wan soni o dɛ möön di siba dɛ nɛɛn liba e. Nöo di könbangi u Masa Gadu ku di Sikafu Mii o dɛ leti a di köndɛ ganda mindi. Nöo naandɛ dee futuboi fɛɛn o ta dini ɛn. ⁴⁻⁵ De o ta si ɛn fesi hiniwan juu, nöo di nɛ fɛɛn o dɛ a de mindifesi. Nöo sɔ hɛn ku de o ta tii makandi fu nöömö teego.

Nöo di juu ten dɛ, ndeti an o dɛ möön e. Nöo de an o abi lampufaja fanödu möön u limbo kamian. Sonu seei an o dɛ fanödu möön faa tuwɛ limbo ko a di köndɛ, biga di waiti Masa Gaangadu abi, hɛnseei da di limbo u di köndɛ kaa.

⁶ Nöo hɛn di basia taki da mi taa: “Söo. Wɛ haika e. Dee soni dee i si ku dee i jei aki, nöo tuutuu soni de dɛ e. Nöo i sa a’ futoou a de liba biga a Masa

Gadu seei de kumutu. Fa i si a bi ta manda di Akaa fëen ko a dee tjabukama fëen liba a fesiten u de ta konda soni dëen, nöö söseei a manda di basia fëen ko konda dee soni dee o pasa abiti möön da i tu. Biga a kè fu dee futuboi fëen musu sabi de.” Nöö sö di basia taki da mi.

⁷ Nöö Masa Jesosi seei fan tu. A taa: “Mi ta ko djunsu e. Nöö di sëmbe di o ta piki dee soni dee dè a di Buku aki u dee soni o ko a bakaten, nöö di sëmbe dè hën o feni bunu a Gadu.”

Sö wë Masa Jesosi taki.

⁸ Wë nöö mi Johanisi, miseei piki tu taa miseei si dee soni aki ku miseei wojo, mi jei de ku miseei jesi. Nöö de bigi da mi tee mi kai a di basia di ta lei mi de dè fesi, fu mi begi ën. ⁹ Ma a taki da mi taa: “Nönö mati, na du sö e. Biga mi dè wan futuboi u Masa Gadu leti kuma i seei ku hii dee otowan fii, dee tjabukama u Gadu ku hii dee sëmbe dee ta piki dee soni dee dè sikifisikifi a di Buku aki. Nöö ja musu begi mi e. Masa Gaangadu hën wanwan nöö i musu begi.”

¹⁰ Nöö hën a toona taki da mi taa: “Haika e. Dee soni dee dè a di Buku aki, de ta taki u dee soni o pasa a bakaten, nöö ja musu hoi de buta kuma wan tjubitjubi soni. Biga di ten ta zuntu u de pasa. ¹¹ Nöö di sëmbe di ta du hogi, nöö be a ta du hogi nango nöömö, nöö a o si. Di sëmbe di ta libi fanafiti libi, nöö be a ta libi sö go dou, nöö a o si. Ma nöö di sëmbe di ta libi bunu a Gadu wojo, nöö be hënseei libi sö go dou tu e. Di sëmbe di dè apaiti da Gadu, nöö be a dè sö go dou.” Sö a taki da mi tefa a kaba.

¹² Nöö haika fa Masa Jesosi taki möön. A taa: “Mi o ko hesihesi e. Nöö te mi ko, nöö mi o tja paima ko paka hiniwan sëmbe kumafa i bi libi a goonliba.

¹³ “Mi wë da di A ku di Z, di fosuwan ku di lasiti wan. Mi da di bigi ku di kaba u hii soni.

¹⁴ “Nöö mi taki e, kölöku u di sëmbe di ta wasi ën koosu fa a ta dè limbolimbo. Biga joo feni pasi u denda go a di köndè dendu fii go njan di fuuta u di pau u di libi u teego.

¹⁵ “Ma nöö dee sëmbe dee ta libi doti libi kuma dagu, ku dee sëmbe dee ta du tofu wooko ta wisi otowan, ku dee ta booko Gadu wëti a di sè u manu ku mujëe, dee sëmbe dee ta kii sëmbe, ku dee ta biibi oto gadu, ku dee mindisonima, ku dee lëgëdëma, nöö dee lö sëmbe dè, de an o sa denda go a di köndè möönsö e.

¹⁶ “Nöö mi Jesosi, miseei manda di basia u mi faa konda hii dee soni aki da un dee sëmbe dee ta miti makandi a mi në, be un sabi de. Nöö mi wë da di Böngö u Kõnu Dafiti, di bakamii fëen di di Buku bi taki taa o ko kõnu. Mi da di gaan waiti teeja di ta tja didia ko.” Sö Masa Jesosi taki.

¹⁷ Nöö fa a fan dè, hën di Akaa fëen ku di mujëe u di Sikafu Mii tuu ta piki taa: “Aai, Masa, ko e!” Nöö di sëmbe di ta jei di kai dè, nöö hënseei tu musu piki taa: “Aai, ko o, Masa!” Nöö ee wan sëmbe dëewata kisi i, nöö be i ko e. Hiniwan sëmbe di kè kaa, nöö be i ko tei di wata u di libi u teego u ta taki aki. Biga di wata dè, a dè u feni söndö i paka fëen.

¹⁸ Wë nöö un dee sëmbe dee ta jei dee soni dee dè sikifisikifi a di Buku aki fu ko pasa a bakaten, mi kè bai unu a soni e. Mi taki e, taa ja musu sikifi wan soni buta a liba möön leki dee soni dee dè sikifisikifi aki kaa. Biga ee i du sö, nöö Gadu o tja dee sitaafu dee dè sikifisikifi a di Buku aki ko buta a i liba tu.

¹⁹ Nöö ja musu puu soni a dee soni dee dè sikifisikifi aki tu. Biga ee i du sö, nöö Gadu o puu i tu, fu ja feni dee suti soni dee di Buku aki ta taki. Sö wan sëmbe ja o sa ko a di köndè fëen dendu möönsö, nöö ja o sa feni di fuuta u di pau u di libi u teego njan möönsö tu.

²⁰ Wë nõö di Sëmbë di taanpu kuma kotoigima taa dee soni aki dë sö tuu, nõö hënseei taa: “Aai, mi o ko hesihesi tuu.”

Soni antoobi, Masa Jesosi. Ko fii nõö!

²¹ Söö. Wë dee sëmbë, u tapa aki e. Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku ën bunuhati. A tan sö.